No. 53 WOENSDAG 1 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN:

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger condities. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA** Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Telsph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Kort Verslag

VAN DEN

2-daagschen Socialen Cursus,

gegeven in de zaal der R. K. Werkliedenvereeniging te Helmond, op Zondag 28 en Maandag 29 Juni 1914.

EERSTE DAG.

Zooals dat Katholieken betaamt werd ook deze cursus begonnen met God. Nadat in de kerk der Eerw. Paters Capucijnen het Veni Creator was gezongen en ten 11 ure eene stille H. Mis voor het welslagen aan God was opgedragen, werd de cursus door den Heer J. van de Nieuwenhuizen, Voorzitter van het Bestuur van den Centralen Bond van R. K. Werkliedenvereenigingen in het Bisdom 's-Hertogenbosch, geopend. Hij hield daarbij eene korte uiteenzetting van het doel van dezen cursus. Bij het streven der vakbeweging moeten wij kennis hebben van de grondslagen, aangegeven in Rerum Novarum. Deze kennis moet verworven worden, niet door schitterende speechen doch in lessen uit de praktijk. Hij leidde vervolgens de sprekers van dezen cursus: den Heer Foppele uit 's-Bosch, den Heer A. van Rijen uit Tilburg, den WelEerw. Heer Kap. v. d. Hagen alhier en den WelEerw. Heer Poell uit Tilburg in, door in het kort de door hen te bespreken stoffen te memoreeren. Allen punten welker kennis van groot belang is voor de arbeiders. Wij moeten hebben eene goede vakorganisatie maar ook tevens eene goede en goed werkende Werkliedenvereeniging, tot welker taak mede behoort het verspreiden van kennis omtrent deze en meer andere zaken, voor de arbeiders van belang. Hij opende deze les met den Christelijken groet en gaf het woord aan den Heer Foppele, tot ontwikkeling der volgende punten:

1e Les.

De Arbeidswet, Veiligheidswet en Arbeidsinspectie. Hoe kunnen en moeten wij daaraan medewerken. I.

Het bestuur v. d. Centr. Bond heeft goede keuze gedaan omtrent de te behandelen stoffen. Op den eersten cursus te Eindhoven in 1909, werd omtrent onze sociale wetten reeds gesproken. Doch de arbeiders moeten hiervan meerdere kennis hebben en daaraan medewerken. Dit is noodzakelijk. Ik heb gemeend de mij opgegeven stof te behandelen, omdat ik daardoor een contact tusschen arbeiders en werkgevers meen te kunnen bevorderen.

Moeilijk is het om deze stof, ingewikkeld en niet prettig te lezen, in populairen vorm voor te dragen.

Iets over de oorzaken der staatsbemoeiingen in de arbeidswijze.

Vroeger werkten hoogstens 100 arbeiders in eenzelfde inrichting. Thans is dat veranderd door de nieuwe wijze van voortbrenging, zoodat ook vrouwen en meisjes in de industrie werden getrokken. De invloed van het liberalisme deed zich gevoelen. De gilden werden verboden en opgeheven. In ons land hielden deze zich nog wel eenigen tijd in stand, doch zonder invloed. Volgen eenige bepalingen der oude gilden, toen opgeheven.

Zaken waarnaar wij wederom streven. Leerlingen, arbeidstijd, ziekte- en werkloosheid-verzorging. Door de toeneming der verkeerswegen werden de gilden een beletsel voor den vooruitgang en ontwikkeling der industrie. Men had toen de gilden moeten hervormen in plaats van ze op te heffen. Daardoor ontstonden de meest schreeuwende misstanden, zoodat de wetgever zich verplicht achte in te grijpen. Vooral de kinder- en vrouwenarbeid, veiligheid en gezondheid der arbeiders eischten dat. Engeland is hierin voorgegaan. Tot in '73 waren deze wetten ook daar eene doode letter bij gebrek aan medewerking der arbeiders. Wet v. Houten in ons land. Toen deze eenmaal in werking was werd door de arbeiders om aanvulling gevraagd. Minister du Tour v. Bellinchave stelde eene enquettecommissie in. Deze bracht een rapport uit waarvan de tegenwoordige arbeidswet van Ruijs de Beerenbrouck een gevolg is.

Regeling van Vrouwen- en kinderarbeid. Statistiek omtrent ongevallen. Werktijd geregeld voor beschermde personen. Instellingen van Arbeidsinspectie.

De commissiën brachten hemeltergende toestanden aan het licht. Vooral den overmatigen en dikwijls ongezonden en afmattenden arbeid van kinderen maakten deze wetten allernoodzakelijkst. Bij de indiening dezer wetsontwerpen regende het adressen van werkgevers, met den meest ongerijmden en overdreven inhoud. Juist op dezen tijd verhief de toenmalige Aartsbisschop van Perugia, later Paus Leo XIII, tegen zulke toestanden zijne stem in een herderlijk schrijven.

Veiligheidswet '95. Deze is door Jhr. Ruijs de Beerenbroeck in het leven geroepen, omdat men met wetten voor volwassen mannen moeilijk verder kon gaan. Vooraf was langs minnelijken weg beproefd, doch deze stuiten af op den onwil der werkgevers. Ook op den liberalen geest van vele parlementsleden. Dezen stelden het voor, dat ongevallen en ziekten meest het gevolg waren van roekeloosheid der arbeiders. Anderen waren van het tegenovergestelde gevoelen. Zij beriepen zich hierbij op de rapporten der staatscommissie in deze. Zij bewees dat de inrichting der industrieele werkplaatsen de oorzaak was; tenminste in hoofdzaak.

Al waren alle arbeiders vrij in de keuze van het bedrijf, waarin zij wilden werken, dan nog zou de Staat moeten ingrijpen. Deze overwegingen hadden tot gevolg, dat de eerste niet meer in het openbaar werden geuit. Een bewijs voor hunne degelijkheid.

Daarna volgde eene opsomming van cijfers tot staving van de noodzakelijkheid der veiligheidswet.

De wetten kunnen den steun van de particulieren niet missen. De taak der arbeidersvakvereeniging is in deze: Medewerking. Veelal kunnen deze wetten niet tot hun recht komen door gemis aan deze medewerking der arbeiders. De beambten der arbeidsinspectie kunnen niet alles onderzoeken, zoodat medewerking noodzakelijk is.

Dan volgen verschillende feiten van tegenwerking en dit om een klein gewin aan stukloon en een weinigje geduld om zich met de beschermingstoestellen vertrouwd te maken.

De vakvereeniging moet derhalve medewerken tot vestiging van een beter inzicht omtrent de wetten tot bevordering van gezondheid en veiligheid.

Na deze les werden de volgende vragen gesteld:

1e vraag: Min. v. Houten, hoe kwam deze tot bescherming van kinderen?

Dit komt omdat hij niettegenstaande zijn liberaal beginsel toch door de practijk daartoe werd aangezet.

De natuur was bij hem ook beter dan de leer.

2e vraag: In welke bedrijven vallen de meeste ongevallen voor?

Op deze vraag heeft spreker zich niet voorbereid. Hij zou meenen, dat dit die bedrijven zijn, die het hoogst zijn aangeslagen.

3e vraag: Hoe komt het dat de eerste vijf jaren minder ongevallen waren dan later?

Omdat vele ongevallen vroeger onopgemerkt bleven als zijnde van minder beteekenis.

4e vraag: Omtrent geheimhouding door ambtenaren.

Hiertegen waken scherpe straffen. Zij hebben ook geen belang bij schending. Bovendien kunnen zij hierna nooit weer eene rijksbetrekking bekleeden. Maar de arbeiders moeten ook hunne klachten

6e vraag: Naar aanleiding eener

5e vraag: Over de indeeling der arbeidsinspecties.

Deze geeft v. Rijen in zijn jaarboekje aan met opgave van de adressen.

6e vraag: Naar aanleiding dezer vraag omtrent voorlichting der arbeidsinspectie legt spreker den nadruk op betrouwbaarheid, geen overdrijving der klachten. Daardoor bederven de arbeiders hunne eigen zaak.

7e vraag: Eene vraag omtrent lectuur over beide wetten.

Deze bestaat omtrent Veiligheidswet, niet: omtrent arbeidswet eene brochure van den WelEerw. Heer v. Aken, redacteur van het Patroonsblad. Spreker hoopt, dat Futura hierin zal medewerken tot voorlichting.

* * *

2e Les. 's Namiddags 3 uur.

Zelfde onderwerp.

Verschil tusschen Kon. Besluiten en Algemeene maatregelen van Besluiten.

Eene aanvulling der wet, die slechts een algemeen karakter kan hebben, wordt gedaan door een algem. maatr. van Bestuur. Daartoe is geen medewerking der St. Gen. noodig. Zulke maatr. kunnen gemakkelijk worden gewijzigd, jets dat niet zoo is bij wijziging der wet. De uitvoering dezer maatr. moet op de wet gegrond zijn.

De Arbeidswet: doel der bescherming van vrouwen en jonge mannen beneden 18 jaar.

a. kinderen beneden 13 jaar voor wien arbeid verboden is. Voor sommige bedrijven o.a. van ontploffingsstoffen is ook arbeid voor alle beschermde personen verboden. Voor vrouwen boven 18 jaar is de bescherming slechts dan als zij binnen de fabriek zijn. Daarbuiten niet. Wel voor gewone beschermde personen werkzaam voor het bedrijf. Arbeid tusschen 7 uur 's avonds en 6 uur 's morgens is verboden voor jongens beneden 17 jaar en vrouwen. En zoo voortgaande met de beschouwing der algemeene maatregelen van bestuur ingevolge arbeidswet.

Min. Treub heeft een nieuwe maatregel ontworpen tegen 1 Jan. '15, tot vrijstelling van den Zaterdagmiddag in sommige bedrijven. Alle bepalingen der arbeidswet zijn ook geldig voor alle bedrijven welke bij den ondernemer aan huis worden uitgeoefend. Dus ook geldig voor zijne kinderen. Dit om te beletten dat deze kinderen buiten de bescherming door de wet zullen vallen.

Veiligheidswet. Deze voorschriften zijn voor de arbeiders van minder belang; alleen in de artikelen 6 en 7 tot beveiliging van de arbeiders.

Art. 6. Het hoofd der fabriek moet zorgen, dat alle voorschriften der wet worden opgevolgd.

Bij art. 7 verleent de algemeene maatregel van bestuur aan de Districtshoofden machtiging tot het geven van voorschriften in het belang der veiligheid, gezondheid en zedelijkheid der arbeiders. Deze macht wordt niet verleend bij art. 6. Dit hoofd kan dan voorschriften geven in verband met het bedrijf. In het eene bedrijf zal immers een zeker voorschrift doelmatig zijn, terwijl datzelfde voorschrift in een ander bedrijf zeer onpractisch zou kunnen zijn. Door deze wet worden dus ook volwassen mannen beschermd.

Spreker legt nog uit het werken van een cursus tot het verleenen van eerste hulp bij ongelukken. Deze cursussen worden door het Rijk op krachtige wijze gesteund. Hij raadt dan ook aan tot het bijwonen en oprichten van deze cursussen. Dat de Werkliedenvereenigingen deze zaak aanpakken en zich in verbinding stellen met den Secretaris den heer Fleijscher te Winterswijk.

De inrichting der arbeidsinspectie.

Hieromtrnet heerschen verwarde begrippen. Het toezicht op de arbeidsinspectie is opgedragen aan de vakvereeniging. Maakt deze sterk, dan zal de wet goede gevolgen hebben.

Over de geschiedenis der wet zegt hij o.a.: Voor het inwerkingtreden der wet, waren voor toezicht geen speciale personen aangesteld. Dit is hand over hand (geleidelijk) verbeterd. Totdat wij ze hebben zooals thans. Speciaal toezicht op de arbeids- veiligheids- en steenhouwerswet. Dezer taak is het richtig uitvoeren en naleven dezer wetten. De directeur-generaal van den arbeid kan den Minister van voorlichting en advies dienen en voorstellen doen in verband met deze wetten. Zoo ook de districtshoofden dienen in deze den directeur-generaal Hij geeft nog aan de verschillende klassen van personen, in dienst den arbeidsinspectie. De vrouwelijke beambten zijn vooral belast met het toezicht in die bedrijven, waarin hoofdzakelijk vrouwelijke personen arbeiden. Het groot gewicht dat de vakvereeniging kan hebben bij het benoemen van beambten, ligt in de voortdurende samenwerking tusschen arbeiders (vereenigingen) en inspectie.

Zoo moeten de vakvereenigingen waken tot goede medewerking. Dat de vakvereenigingen dan daarin mede-, en niet zooals al te dikwijls geboert, tegenwerken. Als ik dat bereikt mag hebben door het geven dezer lessen, zal ik mij ruimschoots beloond achten.

Vragen: Verschil inspecteur en controleur. Aan de eersten wordt een zwaar examen afgenomen, zoodat zij het districtshoofd kunnen bijstaan. De controleurs zijn geen technisch onderlegde ambtenaren. Er zijn echter altijd en dikwijls slechts toevallig uitzonderingen. De controleurs zijn de uitvoerders van de sociale zijde der wet. Aanknoopingspunten met de arbeiders, enz.

Op de vraag omtrent het afgeven van arbeidskaarten, laakt spreker vooral die schoolhoofden, die ten onrechte die kaarten afgeven, de werkgevers die in deze drang uitoefenen en ouders, die pogingen aanwenden om van die kinderen een paar centen te halen.

Mag een kind beneden 13 jaar tehuis werk verrichten? Neen. Maar de overtredingen kunnen moeilijk geconstateerd worden, omdat de controleurs niet de woningen mogen betreden zonder speciaal verlof van den burgemeester. Evenzoo is het venten met briquetten en dergelijke niet geoorloofd.

Mag er 5½ uur worden gewerkt, zonder onderbreking of schafttijd? Ja, mits men de uitzonderingen, schadelijk voor de gezondheid, steenhouwers, enz. niet uit het oog verliest.

Vrije Zaterdagmiddag voor vrouwen: Deze mogen, ook al zijn zij ongehuwd, na 1 uur geen arbeid in het bedrijf verrichten, als zij thuis een huishouden hebben te verzorgen.

Niemand mag de wet overtreden of verlof geven daartoe. Ook niet burgemeester of inspecteur.

Omtrent vrouwenarbeid vallen vele vragen onder huis-industrie. Spreker heeft daarbij de gelegenheid den nadruk te leggen op de wenschelijkheid eener wet daarop.

Aangaande schaft- en waschlokalen zegt speker, dat die niet algemeen zijn voorgeschreven. Echter wanneer dat moet zullen zij wel worden voorgeschreven.

Aanwijzingen in verband met de beveiliging van arbeiders, worden best gedaan aan de arbeidsinspectie. Tenzij men met grond kan verwachten, dat zij op aanwijzing der arbeiders worden behandeld en verbeterd.

Omtrent drinkwater, privaten en dergelijke, moet de praktijk vooral in het oog gehouden worden.

Tegen voorschriften der arbeidswet of veiligheidswet staat beroep open bij den minister, binnen 8 dagen na datum der beslissing. Niet later. De beslissing des ministers treedt eventueel in plaats van die der arbeidsinspectie.

Tot slot zegt spreker, dat vooral de vakvereenigingsleiders het volk moeten trachten op te voeden tot medewerking in deze wetten. Laat toch alles niet afgaan op andere menschen. Gaat bij uwe vakvereeniging te rade. Deze zal zich dan uit den aard der zaak beter inwerken en zoo beter mede werken.

Spreker besloot met een paar humoristische voorvallen, ontleend aan arbeidslijsten. Hieruit bleek vooral de noodzakelijkheid van meerdere studie.

* * *

3e Les. 's Namiddags 6 uur.

Verbruiks-Coöperatie in verband met onze Arbeidersbeweging, door A. van Rijen, Secretaris van den Arbeid te Tilburg.

Coöperatie is samenwerking. Iedere vereeniging in in letterlijken zin Coöperatie. In de eigenlijke coöperatie trachten de leden zichzelve te helpen met uitschakeling van derden. Dit ten eigen voordeele en ook om gevrijwaard te worden tegen misbruiken. Men wend zich dan direct tot den groothandel, of liever producent.

Bij Coöp. Woningbouw sluit men uit de huiseigenaren. Velen rekenen daarom deze vereenigingen tot verbruikscoöperatie.

Men richt ook coöp. op ten einde gezamenlijk zijne producten enz. te verkoopen. Men denke aan de landbouwers. Zoo ook de arbeiders die trachten hunne producten van hun tuin, enz. gezamenlijk ter markt of ter veiling te brengen. Kippen, eieren, enz. Men heeft Coöp. leenbanken. Productiecooperatie van de vakvereeniging is voor de arbeiders van het grootste belang. Zoo de sigarenfabriek te Eindhoven, Schoenen in Waalwijk, enz.

Onze bekende verbruikscoöp. zijn dus geen eigenlijke productiecoöp. Deze toch zijn geen coöp. opgezet door bakkers. Toch zijn deze verbruikscoöp. van het grootste nut. Doel dezer is: het zich gezamenlijk verschaffen van levensmiddelen, om daardoor zedelijke en stoffelijke voordeelen te behalen. Zedelijke door het tegengaan van het borgen en tegen vervalsching der waren. Deze coöp. heeft veel tegenstand ondervonden. Desniettegenstaande wint deze meer en meer veld. Niet alleen in het buitenland. Ook in Nederland is een behoefte aan deze coöp. ontstaan ten einde de liberale beginselen in de productie en handel tegen te gaan. De kleinhandel heeft dikwijls zijn toevlucht moeten nemen tot minder goede handelingen, ten einde zich staande te kunnen houden. En daarvan is de arbeider meestal de dupe.

Daardoor ontstond de drang naar verbr. coöp. Door het pofsysteem worden de bakkers gedwongen hunne prijzen hoog te stellen. Nu zegt men: in de coöp. zijn de prijzen even hoog. Dit is slechts schijn. Men diende zich dan eerst af te vragen of de kwaliteit niet beter is. De winst wordt daarbij gezamenlijk verdeeld. Men krijgt goed gewicht en maat. Daar wordt in de coöp. niet mede geknoeid. Dat er een groote drang komt naar keuringsinstituten pleit toch niet voor de goede kwaliteit.

Bij de coöp. is het hoofddoel goede waren te verschaffen. Zij heeft geen belang bij vervalschingen der waren. Integendeel.

In Duitschland krijgt ieder huisgezin gemiddeld f 15 als winstverdeeling onder de leden der coöp. In ons land is, de spreker noemde verschillende cijfers, deze winst niet onbelangrijk.

Een groot voordeel voor de huismoeders is het afschaffen van het poffen. Dat op credietverkoopen is een ramp. Men koopt veel wat men niet noodig heeft voor veel geld en men ontvangt ten slotte slechte waar. Deze z.g. spaar- of voorzorgskassen zoeken hunne agenten bij voorkeur uit de bestuursleden der vakver., omdat deze invloed hebben bij het volk. Bij afschaffing van het credietsysteem zal de werkman meer vrij komen te staan. Hij is dan niet meer gebonden aan zijn winkelier of bakker. Dit is naast vele andere, een noodstand, welke zoo spoedig mogelijk dient te verdwijnen. Prof. Poittier zegt dat de coöp. een der groote middelen is tot zedelijke opheffing van ons industrieproletariaat. Hij gevoelt zich daarbij meer mensch. De coöp. moet daarom ook hier zoo sterk mogelijk worden gemaakt.

De leiders van de coöp. zullen dan ook het vertrouwen winnen des volks. Zoo zullen de arbeiders ook leeren vertrouwen te stellen in de leiders hunner andere vereenigingen en zoo zal de solidariteitsidee krachtig bevorderd worden. Bij de jaarlijksche winstverdeeling zullen zij zien dat in vereeniging toch wel veel bereikt kan worden. Zoo zullen ook vooral de vrouwen aangespoord worden om ook de vakvereeniging te steunen. Iets wat toch wel noodig is.

Uit dit alles blijkt dat de coöp. van groote beteekenis is. Mgr. v. Ketteler was reeds van deze meening waar hij zeide dat voor den werkman ook deze bron van stoffelijke en zedelijke verheffing moest aangepakt worden.

Met de vakbeweging heeft de coöp. gemeen, dat zij beiden werken voor de verheffing van den werkman. Ieder op zijne wijze.

Beiden trachten hare leden zooveel mogelijk te steunen in het verkrijgen hunner levensbehoeften.

De socialisten zijn ons hierin voor. Zij gebruiken hunne coöp. als propagandamiddel. Daardoor lokken zij de arbeiders in hunne politieke partij. Nu moeten wij niet wachten met het oprichten van coöp. totdat het roode gevaar zich terdege doet gelden. Neen, wij moeten hen vóór zijn. Daar mag niet gewacht worden.

De coöp. moet de vakvereeniging op deze wijze steunen. Maar de coöp. moet ook de vakbeweging steunen. Zoo moeten door wederkeerigen steun beider belangen behartigd worden. Maar hier moet de liefde van twee kanten komen. Tot hiertoe is hieraan te kort gebleven. Wil ik nu zeggen dat onze vakvereen. nu holder den bolder voor de coöp. gaan propageeren? Volstrekt niet. Maar ik wil zeggen, of, daar wij, in onze werkl. vereen. onze steenkolen coöp. kennen, hierin niet wat meer, b.v. Diocesaan, samenwerking en uitbreiding kon betracht worden. Wij moeten daarom van onze werkl. vereen. geen winkels maken; dit moet uitgaan van bijzondere commissies, geheel buiten risico van de werkl. vereenig.

Vóór de oprichting moeten echter goed overwogen worden de kansen van al of niet slagen. Of men den strijd tegen belanghebbenden wel zal aankunnen. Of het terrein niet te klein is. Dan moeten meerdere plaatsen zich aaneensluiten. Of men niet voordeeliger doet eerst met de bakkers te onderhandelen. Of dezer dan te geven procenten, niet voordeeliger zijn.

Laat men echter zorgen om de uitkeeringen der winst zoo oordeelkundig mogelijk te doen. Niet in de week vóór kermis. Wij moeten zoo onze arbeiders niet opvoeden. Zij moeten van deze buitenkansjes geen kermis gaan houden. Dat vloekt tegen onze beweging en die der drankbestrijding. Liever met Kerstmis of Paschen.

Ten slotte moet niet het winstaandeel de groote drijfveer zijn voor onze coö-

ratie-idee. Wel de zedelijke voordeelen. Wij moeten in de coöp. beweging het voorbeeld onzer roode broeders volgen, die hunne coöp. gebruiken voor partijbelang. Zoo moeten wij door onze coöp. het solidariteitsgevoel versterken. Wij moeten trachten het vertrouwen onzer coöp leden te behouden, door geen kassen te stichten voor b.v. arbeidersbelangen. Deze en dergelijke kunnen wantrouwen wekken onder sommige leden.

De winstverdeeling moest meer doelmatig verdeeld worden door eene bijdrage aan verschillende R. K. Sociale vereenigingen. Ik hoop dat dit idee in de verschillende coöp. vereenigingen eens ter sprake zal komen en doorgevoerd worden.

Wordt vervolgd.

De Oostenrijksche Troonopvolger en zijne gemalin vermoord.

Een wereldschokkend nieuws, eene afschuwelijke misdaad, die herinnert aan den dubbelen moord op den Portugeeschen koning en zijn oudsten zoon, wordt thans gemeld uit Serajewo, de hoofdstad van Bosnië.

Frans Ferdinand, aartshertog-troonopvolger van Oostenrijk, de toekomstige keizer der Donau-Monarchie, een overtuigd katholiek, bekwaam veldheer en energiek karakter, op wien geheel Christelijk en monarchistisch Europa zijne hoop had gevestigd, is laaghartig vermoord, en met hem zijne gemalin.

De aartshertog was een boezemvriend van den Duitschen keizer. Zijne toekomst beloofde een schitterende regeering. Zijn dood is een ramp voor Oostenrijk.

Hoe de misdaad geschiedde.

Aartshertog Frans Ferdinand met zijne gemalin, hertogin van Hohenberg, bevonden zich in het Zuid-Oosten des Rijks, om als legerbevelhebber de groote manoeuvres bij te wonen, die dit jaar in Bosnië en Herzegowina worden gehouden.

Zondag waren zij te Serajewo en zouden zich naar het stadhuis begeven, waar eene receptie zou plaats hebben, toen er een bom naar zijn auto werd geslingerd. De aartshertog sloeg ze met de hand weg, zoodat de bom terzijde viel en ontplofte juist toen de volgende auto passeerde; twee heeren van 's prinsen gevolg, een graaf en een overste-adjudant, werden licht gekwetst; onder het publiek werden zes omstanders, sommigen ernstig, getroffen.

De dader werd aanstonds gegrepen. Het was een letterzetter uit Trebinje, zekere Cabrinovicz.

Na de receptie ten stadhuize maakte het kroon-prinselijk paar rustig een auto-tocht door de straten. Opnieuw werd nu een aanslag op hem gepleegd: een jongmensch loste revolverschoten op de aartshertogelijke auto. Hij bleek helaas een goed schutter te zijn: de prins werd in het hoofd, de prinses in den buik getroffen. Beiden werden naar het paleis gebracht, waar zij spoedig den geest gaven.

Ook ditmaal werd de dader gegrepen. Het was een leerling uit de achtste klasse van het lyceum, Princip geheeten, uit Grahovo.

De woedende menigte wilde de daders lynchen, zoodat de politie moeite had hen levend in verzekerde bewaring te brengen.

Frans Ferdinand.

Frans Ferdinand is een neef van keizer Frans Jozef, wiens eenige zoon, aartshertog Rudolf, zich indertijd in het beruchte drama van Meyerling, heeft gezelfmoord. Hij werd toen troonopvolger als oudste zoon van aartshertog Karl Ludwig, een overleden broeder des keizers.

Hij was den 18 December 1863 geboren en dus 50 jaren oud. Wegens zijn huwelijk met eene dame van niet-vorstelijken bloede, gravin Sophie Choteck, die door den keizer tot den rang van hertogin van Hohenberg verheven werd, moest hij van alle opvolgingsrechten voor zijne nakomelingschap op den troon afstand doen.

Niet een zijner zonen wordt dus kroonprins, maar de zoon van wijlen aartshertog Otto, een anderen broeder des keizers. Deze heet Karel Frans Jozef en is pas 27 jaar. Hij is gehuwd met prinses Zita van Parma en bekleedt den rang van luitenant-kolonel der infanterie. Hij heeft gestudeerd aan de universiteit van Praag en spreekt Duitsch, Czechisch, Hongaarsch en Fransch.

De oude keizer,

die reeds zooveel rampspoeden over zijn grijs hoofd heeft zien henengaan (ook zijne gemalin werd vermoord) bevond zich op zijn buitengoed Ischl, toen de jobstijding aankwam. De 84-jarige grijsaard barstte in tranen uit, toen men hem met veel omzichtigheid het gebeurde had medegedeeld. „Afschuwelijk, afschuwelijk!" snikte de grijze vorst: „Geen leed op aarde wordt mij gespaard." Hij trok zich in zijn particulier vertrek terug en beval alles gereed te maken om naar Weenen terug te keeren. Vandaar ging hij Maandag naar het slot Schönbrunn.

Men vreest, dat de ontroering op het toch reeds door de jongste ziekte verzwakt gestel van den keizer een slechten invloed zal hebben.

Verhoor der moordenaars.

De moordenaar van het vorstenpaar, Cevrillo Prinzip, is een 19-jongen. Hij verklaarde bij zijn verhoor, reeds langen tijd te hebben rond geloopen met het plan, om een aanzienlijk persoon te vermoorden „om redenen van internationaal belang." Hij had de prinselijke automobiel op den hoek van twee straten opgewacht, omdat ze daar de vaart moesten minderen om den draai te nemen, en loste toen zijne schoten. Hij ontkent medeplichtigen te hebben.

De politie gelooft daar niets van en verhoorde ook den 21-jarigen letterzetter, Cabrinoviez, die eerst met de bom wierp. Ook deze verklaarde geen medeplichtigen te hebben. De jonge man gedroeg zich cyniek-brutaal. Na het werpen van de bom was hij aanstonds in de rivier Miljacka gesprongen, om zwemmende den overkant te bereiken, maar agenten en burgers sprongen hem na en grepen hem.

Het is de politie gebleken, dat Prinzip eenigen tijd in de Servische hoofdstad Belgrado heeft gestudeerd, terwijl Cabrinovicz zich heeft laten ontvallen, dat de bom, waarmee hij wierp, hem uit Belgrado was toegezonden, — naar hij zegt, door een anarchist, dien hij niet kent.

De politie was gewaarschuwd, dat er een aanslag tegen den kroonprins beraamd was. Ze was in de laatste dagen aan 't speuren, maar heeft den aanslag niet kunnen voorkomen.

Het heeft wel eenigszins den schijn, alsof de misdaad is uitgegaan van dezelfde revolutionnaire officiersclub in Servië, die indertijd haar eigen koning Milan en diens gemalin Draga, vermoordde. De Servische officiersbond heeft een ingekankerde hekel aan al wat Oostenrijksch is en vreesde bijzonderlijk den aartshertog-troonopvolger, om diens veldheerstalenten. De bond vreesde, dat na den dood van keizer Frans Jozef de nieuwe keizer Frans Ferdinand den oorlog aan Servië zou verklaren en het verpletteren.

Dat er een complot was, valt in elk geval niet meer te betwijfelen. Op eenige schreden afstand van de plaats der tweede misdaad is een bom gevonden, die niet gebruikt was. Blijkbaar had ze moeten dienen, als de revolverkogels hun doel hadden gemist. Er moet een derde man in het komplot zijn betrokken geweest, die de plaat zal gepoetst hebben, zoodra hij zag, dat Prinzip raak had geschoten.

Te Weenen

was de ontsteltenis hevig, toen de tijding bekend werd. Zoodra het eerste telegram binnenkwam, liet de regeering aanstonds alle telegraaf- en telefoonverkeer stop zetten, totdat de bevestiging van het jammernieuws was ingekomen. Ern half uur na de ontvangst van het eerste bericht, kwam de officieele bevestiging in, en nu werd het draadverkeer vrij gelaten en verspreidde zich de mare met de snelheid van den wind. De kranten gaven Zondagmiddag extra-edities uit. Het was een algemeene verslagenheid in de hoofdstad, waar de troonopvolger en zijne gemalin zeer bemind waren. Alle feestelijkheden werden afbesteld, aan vele particuliere woningen stak men de rouwvlag uit. Veel volk was wegens de heerschende hitte buiten en vernam eerst 's avonds, bij zijn terugkeer in de stad, het ongeluksnieuws.

Uit latere berichten blijkt, dat aartshertogin Sophie, toen zij getroffen was in de armen viel van haar echtgenoot. Het landshoofd Potiorek meende, dat zij door een zenuwschok onmachtig geworden was en liet naar het paleis rijden. Daar aangekomen, zag hij, dat de aartshertog, die steeds rechtop was blijven zitten, een bloedende wonde had.

Toen de bewusteloze hertogin uit de auto werd verwijderd, zonk ook Frans Ferdinand neer.

De aartshertog stierf het eerst na een kwartier; eenige minuten later de hertogin.

Beide slachtoffers waren getroffen in een slagader, de aartshertog in den hals, de hertogin in den buik.

De laatste woorden van Frans Ferdinand waren: Sophie, blijf leven voor onze kinderen.

Alvorens van het Kurort Ilidzje naar Serajewo te vertrekken, had de aartshertog het volgende telegram aan zijn kinderen gezonden: „Grüsse und Küsse von Pappi und Mammi".

Aandoenlijk zijn de bijzonderheden, welke vermeld worden van de mededeeling van het gruwzame feit aan de 3 kinderen van het vermoorde echtpaar. De arme beproefden waren niet tot bedaren te brengen en riepen gestadig om hun lieve vader en moeder.

DE MOORDENAARS.

Het blad Balkan geeft over de plegers van den aanslag nog de volgende inlichtingen: Nedjelko Cabrinovic, van beroep letterzetter, was om zijn anarchistische denkbeelden en als onruststoker bekend. Hij heeft tot voor 20 dagen te Belgrado vertoefd, waar hij na den oorlog zich had gevestigd en waar hij bij de staatsdrukkerij werkzaam was.

Gavrilo Princip heeft eveneens tot voor korten tijd te Belgrado gewoond. Tijdens den oorlog had hij zich als vrijwilliger aangemeld, doch was niet aangenomen.

Daarna had hij Belgrado verlaten doch was er na Kerstmis van het vorige jaar teruggekeerd. Hij bezocht er een tijdlang 't gymnasium, verliet toen Belgrado nagenoeg terzelfder tijd als Cabrinovic, doch langs een anderen weg.

Princip was een in zich zelf gekeerd zenuwachtig jongmensch. Hij studeerde goed en ging veel om met uit Bosnië en Herzegowina afkomstige jongelui, den laatsten tijd ook met Gambrinovic.

Hij koesterde socialistische denkbeelden. Sedert zijn kindsheid was hij met Cabrinovic bevriend geweest. Beiden hadden Servië willen verlaten, omdat zij er, ofschoon zij zich voor geestdriftige Serviërs uitgaven, niet zoo warm waren ontvangen als zij gehoopt en verwacht hadden.

Princip en Cabrinovic volharden in hun cynische houding. Zij leggen niet het minste berouw aan den dag; zij schijnen veeleer verheugd dat hun daad is gelukt. Op de meeste vragen weigeren zij te antwoorden. Zij bekennen echter, de bommen uit Belgrado te hebben ontvangen, naar zij zeggen van twee komitadzji's. Eveneens bekennen zij dat zij met elkaar in overleg hebben gehandeld. De afspraak was, dat, indien de aanslag van den een mislukte de ander zijn werk zou voltooien.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

MOORD OP DE KERMIS TE NEDERWEERT.

Ter gelegenheid van de kermis te Nederweert, is Zondagavond weer een persoon op gruwelijke wijze vermoord.

Na een hevige woordentwist, waarbij P. Smits de vlucht nam in een perceel haver aldaar, werd hij aldaar achtervolgd en hem een steek in de borst toegebracht. De steek stuitte af op een rib en drong toen tot in de longen door, waarna de dood onmiddellijk intrad.

De verdachte L. K., landbouwer te Nederweert, heeft zich door de vlucht tijdelijk aan de nasporingen der politie weten te onttrekken. Maandag arriveerde de justitie uit Roermond tot het houden van een onderzoek in loco en het doen verrichten der lijksectie.

Aan de „Limb. Koerier" wordt nader gemeld:

De landbouwerszoon Piet Smits, uit Weert, is Zondagnamiddag te Nederweert (Ospel) op lafhartige wijze vermoord. Het drama heeft zich volgenderwijze toegedragen:

De broer van verslagene had wegens eene oude veete ruzie gekregen met een 4-tal personen, die zoover liep, dat men handgemeen werd. De verslagene wilde toen zijn broer ter hulpe snellen, waarbij zich een tweetal personen tegen hem keerden. P. S. ging er alsdan van door, vervolgd door die personen, waarbij zich ook de broer aanstoot. Eensklaps zag hij zijn broer een slag toebrengen, die nog een 100 M. liep en alsdan viel in een perceel haver. Verschrikt vloog hij op den verslagene toe, die toen reeds lag te zieltogen en geen woord meer kon spreken; geen 5 minuten later blies hij den laatsten adem uit.

Naar wij vernemen is de verdachte, de landbouwer J. Kessels, gevangen genomen en naar Roermond overgebracht.

NOG EEN MOORD IN LIMBURG.

Gisternacht is te Kerkrade de veertigjarige mijnwerker Hansen vermoord door een messteek in de hartstreek. Zekere N., gehuwd en vader van drie kinderen, is verdacht van moord van zijn bed gelicht. De verslagene laat een vrouw en zes kinderen na.

HET STATION WEERT.

Door de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Weert, is een adres gezonden aan den Minister van Waterstaat, waarin de noodzakelijkheid bepleit wordt, om ook een paar sneltreinen, die thans het station Weert voorbij stoomen, aldaar te doen stoppen; benevens het vertrek van een avondtrein van Eindhoven naar Weert een uur later te doen plaats heb ben, en verder dat des avonds voldoende communicatie worde gegeven tusschen alle kleinere plaatsen, gelegen aan de spoorweglijn Nijmegen—Venlo—Roermond en aan het oostelijk gedeelte der lijn Eindhoven—Venlo.

ONDERWIJZERSOVERVLOED.

Naar schatting loopen op het oogenblik minstens 1000 onderwijzers en onderwijzeressen rond zonder betrekking, onder welke nog verscheidene van een jaar terug. Menigeen probeert nu onder dak te komen als volontair bij het bijzonder onderwijs, waar de besturen voor zoo'n overcomplete kracht nog f 260 subsidie ontvangen. De overvloed is de laatste jaren gaandeweg toegenomen. Geld.

EEN FAILLISSEMENTS-KWESTIE.

In het begin van het jaar 1903 kocht zekere A. S., slager te Rijssen, een stuk grond van zijn broeder en hij bouwde daarop een huis. Kort daarop failleerde de broeder-verkooper en de curator in diens faillissement vermoedde, dat bedoeld stuk grond was verkocht om het aan het faillissement te onttrekken. Daarom stelde hij een rechtsvordering in, strekkende tot terugbrenging van dat land in den failliet boedel en afbraak van het daarop gebouwde huis, welke vordering ten slotte door de rechtbank te Almelo werd toegewezen.

S. kwam tegen dit vonnis vervolgens in hooger beroep bij het gerechtshof te Arnhem en voerde aldaar aan, dat hij te goeder trouw van zijn broeder dat stuk grond had gekocht en wees op enorme schade, die voor hem zou worden veroorzaakt, wanneer het huis moest worden afgebroken.

Het Hof heeft toen nog gelast, dat de beide partijen in persoon zouden verschijnen om te beproeven deze quaestie in der minne te vereenigen, doch deze poging mislukte, daar S. niet in staat scheen te zijn, den boedel, door inbrenging van een som gelds voor het verlies van het land schadeloos te stellen.

Thans heeft het Hof het vonnis van de rechtbank te Almelo bevestigd en zal dus S. verplicht zijn het door hem gebouwde huis af te breken.

EEN MOEDER DIE ZICH VOOR HAAR KIND OPOFFERDE.

Te Elst (Bet.) is Maandagnamiddag de jeugdige vrouw P., aangereden door een motorfiets. De vrouw wilde haar kind, waarvoor zij gevaar duchtte, van den weg trekken. Zij kreeg een zware verwonding aan 't achterhoofd en in de mondholte. Bewusteloos werd zij in huis gedragen. Haar toestand is niet gunstig.

GASONTPLOFFING.

Vrijdagavond had in een schoenwinkel aan de Kleine Houtstraat te Haarlem een gasontploffing plaats. Door den gasfitter was een leiding aangelegd. Hij zocht naar een lek, maar onderwijl stak een fittersjongen in een naburig kamertje het gas aan. Hierdoor ontstond de ontploffing. Van het geheele huis werden de ruiten weggeslagen en het plafond van een kamer kwam naar beneden. Alleen de leerling werd licht gewond.

SPORT-UITSPATTINGEN.

Men meldt, dat Zondag een amateurwedstrijd in hardloopen gehouden is, tusschen Den Haag en Rotterdam, waaraan 30 hardloopers deelnamen. Getracht zou worden dien afstand in twee uur af te leggen. Vijf deelnemers zijn onderweg uitgevallen, een dezer viel bewusteloos neder en een ander kreeg een bloedspuwing.

ONDER ZAND GESTIKT.

De ongehuwde arbeider V. uit Echt, is bij het uitgraven van een kelder te Heerlen, onder instortende zandmassa's bedolven en gestikt.

LOTERIJWET.

De rechtbank te Leeuwarden heeft in hooger beroep weer een 5-tal agenten van „De Tijdgeest," aangeklaagd wegens overtreding der Loterijwet, ontslagen van alle rechtsvervolging.

WONDERLIJK VLUG LEZEN.

Er zijn menschen, die in een paar uur een heel boek uitlezen; maar in in één oogopslag een geheele pagina van gewone grootte overzien, zoodat men het gelezene woord voor woord herhalen kan, dat komt weinig voor.

Een Parijsch oogarts vertelt een staaltje op dit gebied. Hij heeft meer dan eens in gezelschap of in tegenwoordigheid van collega's een proef genomen met een zijner patiënten, die telkens, nadat hij 2 à 3 minuten een bladzijde uit een roman, of geschiedenisboek of een gedicht onder oogen had gehad, den inhoud woord voor woord kon weergeven; het gedicht kende hij van buiten. Meermalen is gebleken, dat hij zoo'n gedicht, dat hij één's vóór jaren op die manier gelezen had, nog kende. De demonstreerende dokter brengt dit verschijnsel in verband met de ziekelijke zwakte van een oogspier. Inderdaad heeft de patiënt, vele jaren terug, geleden aan een ontsteking van het netvlies, waarvan hij nog zwakte van de oogspier had overgehouden. Doch de arts zelf noemt deze verklaring ontoereikend en moet zich bij een voorleggen der feiten bepalen, daar een verklaring onmogelijk schijnt.

DE VOORNAAMSTE UITVINDINGEN.

De Scientific American heeft een concours geopend om te weten, welke de grootste uitvindingen van onzen tijd zijn, en waarom.

Talrijke geleerden hebben op die vraag een antwoord ingezonden, maar het tijdschrift stelde zich er niet mee tevreden de antwoorden ten gunste van een bepaalde uitvinding te tellen en bij meerderheid van stemmen alzoo het belang eener uitvinding te laten uitmaken. Zij liet door een commissie van bevoegde geleerden de antwoorden naar hun wetenschappelijke waarde schatten. Die commissie kende den eersten prijs toe aan William Wyman uit Washington, wiens lijstje der 10 voornaamste moderne uitvindingen er zoo uitzag:

1. De electrische toren, uitgevonden in 1889, een oven, waarin een temperatuur kan ontwikkeld worden, ongeveer gelijk aan die van de eerste aardwarmte en waarin men kunstmatige edelgesteenten, carborundum en calciumcarbuur kan vervaardigen, en waardoor de staal-industrie een groote wijziging heeft ondergaan.
2. De stoomturbine, dateerend van 1894, die belangrijke resultaten heeft opgeleverd bij de toepassing op schepen.
3. De automobiel, die sedert 1890 zooveel veranderingen in het transport heeft gebracht.
4. De kinematograaf, door Edison uitgevonden op het voetspoor van Marey in 1893, een geduchte concurrent van het tooneel en een krachtig middel tot volksopvoeding?
5. De telegrafie zonder draad, uitgevonden in 1900, tengevolge der onderzoekingen van Marconi en Branly.
6. De aëroplaan, die in 1903 een der droomen van het geheele menschdom heeft verwezenlijkt.
7. De cyanuratie van goudhoudende delfstoffen, die sedert 1890 den wereldrijkdom vermeerdert.
8. De linotype, die een omwenteling heeft gebracht in de drukkunst, die in vier eeuwen schijnbaar niet was vooruitgegaan.
9. De electrische transformatoren, uitgevonden door Nicolaas Tesla, waardoor men electrische stroomen op groote afstanden kan leiden.
10. Het procedé van electrisch soldeeren van Elihu Phomson, die een wijziging in de smeedkunst bracht.

Engeland.

DE LEGERS VAN EUROPA.

In een artikel: „Europa onder de wapens," bespreekt de militaire medewerker van de „Times" den wedstrijd in oorlogstoerustingen, waarin naar zijn meening, Duitschland de leiding heeft.

Het Duitsche leger zal 't volgend jaar een vredessterkte hebben van 870.000 man en de reserves, die elk jaar grooter worden, zullen, als de jongste legeruitbreiding heeft doorgewerkt, 5.400.000 man bedragen.

Frankrijk heeft al het mogelijke gedaan om daartegenover zijn militaire positie te handhaven. De dekkingstroepen aan de Duitsche grens zijn thans inderdaad voldoende om elken overval het hoofd te bieden en de getalsterkte van het Fransche leger, ofschoon nog aanmerkelijk lager dan die van het Duitsche, is door de wet op den driejarigen dienstplicht aanmerkelijk toegenomen.

Rusland zal binnen afzienbaren tijd in tijd van vrede over 1.700.000 man kunnen beschikken; Oostenrijk-Hongarije en Italië breiden hun leger en vloot uit; de Balkanstaten, Spanje, Zweden, Nederland en België gaan zich eveneens opofferingen op militair gebied opleggen.

Alleen Engeland blijft, wat zijn landman betreft, werkeloos. Dat gaat niet, oordeelt de schrijver. „Wij mogen er niet op rekenen, de voordeelen van een entente met groote militaire mogendheden te blijven genieten — de handhaving van den vrede is niet het geringste dier voordeelen — als wij ons daarvoor geen opofferingen willen getroosten."

Katholieken, :-:

koopt **niet** in winkels, waar onzedelijke of N. Malthusiaansche artikelen worden verkocht of voorhanden zijn; :-: :-

koopt aan stations-boekenkasten **alleen** die lectuur, welke **zeker** geen gevaar oplevert.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 1 Juli 1914.

Zondagavond gaf Boxtel's Harmonie een uitvoering in den tuin van den heer Delamarre, hotel Van Dijk. Het prachtige weer had veel bezoekers gelokt. De muziek was uitstekend. De beide verplichte stukken, waarmede deze harmonie op 't muziek-concours te Breda uit zal komen, oogstten luiden bijval.

— De handboogschutterij „Amicitia," gevestigd bij H. v. Breugel, behaalde Zondag op het concours te Vught, den tweeden prijs met 73 punten, de kampioensprijs met 32 punten, tevens werd dit gezelschap bij loting, den eersten prijs toegekend, voor het deelnemen met hun vaandel aan den optocht.

De handboogschutterij „Diana," gevestigd bij Alph. v. Heesch, behaalde op dit concours den 3en prijs, met 67 punten.

Wij feliciteeren beide gezelschappen met het succes.

— In plaats van den heer Dikken, die, zooals wij meldden, naar Baarle-Nassau is overgeplaatst en hier 21 jaren in dienst was, is met ingang van 21 Juli aangesteld A. Nap, uit Baarle-Nassau.

— Zondagnamiddag geraakte bij het visschen, zekere E. Huibers, uit Lennisheuvel, in het Smal Water, ter hoogte van 't nieuwe brugje, bij de wei van den heer v. Lieshout. Zijn broer, W. Huibers, sprong hem na, doch ook deze kwam uit den diepen wiel, na driemaal onder gegaan te zijn, niet boven. Een derde broer ging eveneens te water. Maar hem en zekeren Wijdeven gelukte het niet, de drenkelingen te redden. Inmiddels had de eerste, E. Huibers, zich met veel moeite naar den kant gewerkt en kwam op 't droge. Doch W. Huibers bleef onder. Men haalde een groote lat en stak die in den wiel. De drenkeling omklemde ze en werd terstond opgehaald. Toen hij boven kwam was hij bewusteloos. De levensgeesten konden weder worden opgewekt, doch geneeskundige hulp was nog een paar dagen noodig.

— Dat de Oostenrijkers rouwen over den dood van aarts-hertog Ferdinand, bleek hedenmorgen duidelijk bij aankomst van trein 85 uit Duitschland. Verschillenoe reizigers, Oostenrijkers, in den trein, droegen een groot rouwcocarde met de Oostenrijksche vlag er onder.

— Maandagavond werd de Nieuwstraat in opschudding gebracht door het gerucht, dat men Bert van den Aker, timmerman bij A. v. Kerkoerle, een eind buiten de huizen. op weg naar zijne woning gevonden had, badende in zijn bloed. Den geheelen avond had genoemde v. d. A. op den doelen bij H. Verberne aan 't schieten deelgenomen en was in den meest normalen toestand naar huis gegaan. Onderweg, buiten de Nieuwstraat kreeg hij onverwachts een slag tegen het voorhoofd en zakte bewusteloos neer. Toen men hem vond, had hij bloedende wonden aan 't voorhoofd. Door den mishandelde werd zekere v. B. als dader aangewezen, die door de gemeentepolitie in verhoor genomen is, doch ten stelligste ontkent de mishandeling gepleegd te hebben.

VOETBAL.

L.l. Zondag speelde onze voetbalclub Foresta I (leden van het Patronaat), een vriendschappelijken wedstrijd tegen Juliana I op het veld in de Vorst. Foresta won dezen wedstrijd met 2—1.

— Maandag 29 Juni speelde onze Voetbalclub Vitesse een vriendschappelijken wedstrijd tegen Victoria uit Oirschot, Waarbij de eerstgenoemde won met 3—2. Stand voor de rust 2—0 voor Vitesse.

HERWONNEN LEVENSKRACHT.

Zondag 19 Juli 1914 moet voor „Herwonnen Levenskracht" een dag van groote beteekenis worden.

Laat men op alle plaatsen de organisatie voor den verkoop van bloemen tijdig regelen!

DE WEGWEDSTRIJD OM DE KAMPIOENSCHAPPEN.

Men schrijft ons uit Helmond:

Door vriendelijke tusschenkomst zijn we in staat gesteld de talrijke sportliefhebbers onder onze lezers een beknopt verslag aan te bieden van den belangrijken wegwedstrijd Brussel—Gent en terug, waarbij het Ned. Wegkampioenschap werd verreden.

In zooverre is 't verslag eenzijdig, omdat er hoofdzakelijk gewestgenooten speciaal de Helmondsche renners in worden genoemd.

Om kwart over elf verliet een 80-tal Ned. renners de start, en, daar ieder zich een goede plaats wilde veroveren, werd dadelijk een strakke pace ingezet en ging het in volle vaart den breeden keiweg naar Assche op. Het was door de tropische hitte te voorzien, dat menig bandje den geest zou geven en menige fiets het zwaar te verantwoorden zou hebben. Toen de weg een wielerpad werd, liet het zich aanzien, dat botsingen niet zouden uitblijven.

Reeds voor Assche hadden eenige rijders wegens bandbreuk moeten opgeven, terwijl ook Tielemans wegens machine-defect moest terugkeeren.

Steeds ging het hard vooruit en kozen onze renners zich een betere plaats aan den kop, zoodat Coen Clercx 't eerst over een smal bruggetje Aalst binnenreed. De overige kwamen bij dezen scherpen draai met elkaar in botsing. Het rijwiel van den favoriet Blekemolen werd vernield, en van den Boogaert verloor eenige minuten. Weldra had de gevallene 't hoofdpeleton weer te pakken, toen weer een valpartij plaats greep, waarvan ook Von Heijde, v. d. Boogaert en Kemenade de dupe werden. Deze laatste had eenige minuten noodig om zijn ontzet rijwiel te herstellen, waarna hij in vollen ren de vluchtelingen na snelde. Bijna was 't hem gelukt het hoofdpeleton in te halen, toen de slagboom van een overweg voor zijn neus dicht viel en de kans om met de eersten in Gent aan te komen zoowat verkeken was.

Op een K.M. vóór Gent reden Von Heijde, Bogaert, Vlemmix en Sebille aan den kop van het tot 22 rijders geslonken hoofdpeleton. Toen Von Heijde 't keerpunt in 't oog kreeg trachtte hij weg te loopen, maar Boogaert en Vlemmix brachten de overigen weder bij, zoodat met geen noemenswaardig tijdsverschil een 20 rijders over de keerlijn liepen. Nauwelijks hadden deze renners den terugtocht aanvaard of Van Kemenade kwam aan de lijn, om zijn achterstand in te halen. Een paar minuten later arriveerde Coen Clercx, die door een val was achtergeraakt. Thans werd het rijden op 't smalle wielerpad nog gevaarlijker, nu er gewisseld moest worden. De eerste, die alweer werd aangereden was de pechvogel Bogaert. Erger liep het af met Von Heijde, die door een Belg, welke uit een zijweg kwam gereden, uit 't hoofdpeleton werd geduwd en midden op de keien neersmakte. Zijn rijwiel was deerlijk gehavend zoodat hij van verdere deelneming moest afzien. Jammer, voor dezen kranigen rijder, die voor de eerste maal aan een wedstrijd deelnam en met veel succes reed.

Ondertusschen was de voorhoede alweer kleiner geworden en bestond nog slechts uit 6 rijders n.l. Wiersma, Vlemmix, Kalkman, Gebr. van de Wiel en Boogaert. Na eenigen tijd een strakke pace gehouden te hebben viel wederom van den Boogaert en wondde zich vrij ernstig. Mismoedig meende hij op te houden, doch vrij spoedig vermande hij zich toen hij zich door eenige vrienden als Kemenade en Erkelens zag passeeren.

Met nieuwen moed snelde hij vooruit, reed weer eenige deelnemers voorbij, doch moest voor een gesloten barrière eenige minuten wachten. Nadat Erkelens 80 K.M. hard gestompt had, reed hij een spijker in zijn voorband en moest opgeven.

Op de baan. Drie uur 1 min. 39 sec. na den afrit kwamen Chr. Kalkman en P. van de wiel op de baan, een paar minuten later Vlemmix, toen J. van de Wiel, daarna Baai en als 6de onze stadgenoot van Kemenade. 7 was Biezenbos, 8 Hoeks. Een oogenblik later stoven Sebille en v. d. Boogaert de baan op. In den spurt wist zich deze laatste met eenige lengten als 9de te plaatsen. 10 werd Sebille.

De Brabantsche renners hebben zich kranig geweerd en waren ze niet zoo door pech vervolgd, voorzeker de uitslag was anders geweest.

EDELACHTBARE RENNER.

Het was j.l. Zondag, te circa 7 uur in den namiddag, dat een talrijke menigte in de stoomtram nabij Mierlo getuige was van een zeker niet alledaagsche geval. Een edelachtbaar raadslid uit Eindhoven beproefde uit alle macht de stoomtram bij te houden, 't geen hem evenwel niet gelukte. Nog een beetje leeren en... edelachtbare renners komen op de baan. E. Ct.

LIEMPDE. In de gemeenteraadsvergadering op 26 Juni j.l., werd besloten aan te houden het besluit om toe te treden tot het provinciaal electriciteitsnet en den raad van toezicht te verzoeken de leden van den raad mondelings toe te lichten, om zoo mogelijk hunne bezwaren op te heffen.

Werd besloten het vroeger genomen besluit te handhaven, wat betreft de pensioenregeling der gemeenteambtenaren en Ged. Staten in dien zin te antwoorden. Het vroegere besluit luidt: dat alles verhaald wordt op de gem. ambtenaren, wat door Ged. Staten niet werd goedgekeurd; waartegen de Raad echter niet in beroep is gegaan bij de Kroon.

— In het weekblad van den Boerenbond van verleden Zondag lazen wij een schrijven, dat alle aandacht verdient, getiteld: „Socialisten op het platteland." De schrijver geeft blijk, met de plattelandsche toestanden goed op de hoogte te zijn. Onder meer lezen wij het volgende: „Wanneer iemand met zijn opruierijen tegen het gezag in, den mond steeds vol heeft van algemeen belang, en ik weet niet wat al meer. Boeren, past op voor dezulken, het zijn tweedracht-stokers."

Indien vele boeren open oogen hadden, zouden ze de lagen van zulke mooipraters begrijpen, en veel rusie en onaangenaamheden zouden er niet zijn, die op het platteland zoo vaak thans voorkomen.

't Is te hopen, dat ze de waarschuwing van het Boerenbondsblad zullen benutten.

— De laatste week was hier zoowel als elders, een groote bedrijvigheid onder het volk; om strijd plukte men lindebloesem, waarvoor, naar men zegt, van 35 tot 80 ct. per kilo betaald wordt. 't Zou inderdaad jammer zijn, indien men zooveel geld aan de boomen liet hangen en men niet profiteerde van deze rijke gelegenheid. Onbegrijpelijk dat er nog enkele liefdelooze menschen gevonden worden, die niet dulden, dat men van hunne boomen plukt; deze hebben niet veel meer over voor den gewonen man, dan misschien wat met den mond.

LIEMPDE. Dinsdagnamiddag had alhier een ernstig ongeluk plaats. De landbouwer Frans Traa, die bezig was met den boom op zijn geladen hooikar vast te binden, viel voorover van de kar en kwam met zijn hoofd op den grond terecht, waardoor hij den nek brak en op slag dood was. Alleen de dienstbode was bij het ongeluk tegenwoordig.

Voorwaar, een harde slag voor de weduwe, die met eenige kleine kinderen alleen overblijft.

OIRSCHOT. Dezer dagen wilde C. v. E. alhier per fiets naar Best rijden. Juist voorbij het Schoonoord had hij het ongeluk tegen een boom terecht te komen, met het noodlottig gevolg, dat hij tegen den grond smakte.

Per rijtuig werd hij naar Dr. Everdingen vervoerd, welke directe overbrenging naar het Gasthuis noodig achtte. Daar bleek dat een schouder was ontwricht en een arm was gekneusd. Bovendien klaagde hij over inwendige pijn.

Zijn toestand was van dien aard, dat de dokter overbrenging naar het ziekenhuis te 's Bosch noodig achtte.

HAAREN. Bij de Zondag te Dongen gehouden Gildefeesten, behaalde ons Schuttersgezelschap „St. Joris," gevestigd bij den heer J. Boom, den 1en prijs voor den oudsten standaard.

— In den nacht van Zondag op Maandag zijn bij den landbouwer F. K. alhier,, door onbekende dieven een 5-tal konijnen gestolen.

ST. MICHIELSGESTEL. Maandagnamiddag werd alhier bij de Fransche Zusters Benedictinessen als eerste Hollandsche leekezuster ingekleed mej. Wilhelmina van de Pol, uit Goirle. Zij ontving den kloosternaam van Oda.

's BOSCH. De uitslag van het eindexamen Gymnasium is als volgt:

Geslaagd:
Ha. G. C. Braakenburg van Backum.
A. W. J. M. Desertine.
H. A. J. Gijsen.
H. A. H. Hockers.
F. J. van Lookeren Campagne.
A. F. M. van Mens.
P. P. H. Nooren en
C. J. A. M. van de Ven.
Afgewezen 1 candidaat.

— Gisteren werd door B. en W. aanbesteed het uitbreiden van het gemeentelijk slachthuis. Laagste inschrijver was Th. van Grinsven te Oss, voor f 29600.

ST. OEDENRODE. In de Zaterdag gehouden vergadering van den gemeenteraad waren alle leden aanwezig (één vacature).

Na lezing der notulen der 2 voorlaatste zittingen werden deze goedgekeurd.

Werd mededeeling gedaan, dat de grasverpachting in de Witte Bleek heeft opgebracht: in perceelen resp. f 200, f 115 en f 90, totaal f 405, terwijl de massa heeft opgebracht f 516.50

1. Ingekomen stukken: a. Missive v. Ged. Staten ter begeleiding van het Kon. Besluit, waarbij het Raadsbesluit tot regeling van inkoop en pensioensbijdrage voor gemeenteambtenaren, tegen het besluit van Ged. Staten is goedgekeurd. b. Besluit Ged. Staten tot goedkeuring der gewijzigde Gemeentebegrooting 1914. c. Besluit alsvoren.

Bovenstaande stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

2. Worden onderzocht de geloofsbrieven van het nieuw gekozen raadslid L. v. d. Vleuten. Na in orde bevonden wordt tot toelating besloten.

3. De rekening van het St. Paulus-Gasthuis over 1913 werd overeenkomstig het rapport der commissie van onderzoek goedgekeurd met een batig slot van f 957.28.

4. Omtrent de Electriciteitsvoorziening wordt besloten om nog te wachten met aansluiting. Getracht zal worden om te verkrijgen dat deze gemeente gelijke voordeelen heeft als gemeenten, die zich nu aansluiten, bijaldien zij zich aansluit na expiratie van de concessie voor de gasfabriek, dat is na 8 jaar en als zulks niet gaat, van aansluiting voorloopig af te zien.

5. Benoeming onderwijzer(es) te Olland.

De Voorzitter deelt mede dat de stukken van den Schoolopziener, die ziek is geweest, nog niet zijn ingekomen en de benoeming daarom nog niet kan plaats hebben.

6. Besloten wordt een schietterrein in te richten voor het houden van schietoefeningen met rijksgeweren en gratis ammunitie.

Nog worden eenige besprekingen gehouden over verkoop van hei ter ontginning waarna de openbare vergadering wordt gesloten.

VEGHEL. Gisternacht is nog al baldadigheid verricht bij den landbouwer L. K. op het Middegaal. Een perceel rogge werd erg beschadigd, een jonge boom afgebroken, een hek vernield.

Van de daders geen spoor.

WAALRE. De uitslag van het concours voor kruisboogschuttersvereenigingen te Waalre is als volgt:

Korpsprijzen: 1e prijs Havenlust Helmond, 2e pr. Vriendschap onder Ons, Tilburg, 3e pr. St. Joris Stratum, 4e pr. Rozenjacht Stratum, 5e pr. Eendracht Aalst, 6e pr. De Lustige Strijders, Woensel, 7e pr. Oefening in den Wijngaard Tilburg, 8e pr. Gloria Sorano Tongelre, 9e pr. Zwartmikkers Asten.

Eereprijzen: 1e pr. Havenlust Helmond, 2e pr. Prinses Juliana Stratum, 3e pr. Vriendschap onder Ons Tilburg.

Koningskruis: J. Smits, Tilburg.

Geluksblok: 1e pr. J. Versmisse Waalre, 2e pr. M. v. d. Hurk Woensel.

Persoonele prijzen: 1e pr. J. de Wit Stratum; 2e pr. B. Ansems Tilburg; 3e pr. C. Pistorius; 4e pr. F. Ansems Tilburg.

Kampioenschappen: 1e pr. M. Wegenberg Helmond; 2e pr. H. van Dijk Helmond.

Het concours had een ordelijk en aangenaam verloop. Aan de regelingscommissie dient daarvoor hulde gebracht.

STRATUM. Zondag en Maandag werd alhier, door de handboogschutterij „Ons Genoegen in Oranje," het aangekondigde concours gegeven, ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan.

48 Gezelschappen namen er aan deel.

De uitslag was als volgt:

Corpswedstrijd: 1e pr. Aurora, Oirschot, 107 p.; 2e pr. La bonne Esperance, Woensel, 102 p.; 3e pr. Vice Versa, Aalst, 101 p.; 4e pr. Concordia, Strijp, 99 p.; 5e pr. Houts Welvaren, Mierlo—Hout, 98 p.; 6e pr. Oranje Doelen, Woensel, 96 p.; 7e pr. Recht door Zee, Gestel, 93 p.; 8e pr. Prins Frederik, Veldhoven, 90 p.; 9e pr. Recht door Zee, Helmond, 90 p.; 10e pr. De Vriendschap, Stratum, 90 p.; 11e pr. St. Sebastiaan, Geldrop, 90 p.; 12e pr. Soranus, Liempde, 89 p.; 13e pr. Ons Verlangen in Vrede, Meerveldhoven, 89 p.; 14e pr. Landmans Unie, Schijndel, 88 p.; 15 pr. Ons Genoegen, Son, 88 p.; 16e pr. Willem III, Geldrop, 87 p.

Verstkomende: Roggel (L.)

Eerekruis: J. v. d. Sanden, van Soranus, Liempde, met 22 p.

1e koningsprijs: W. Coolen, van Concordia, Strijp, 22 p.; 2e koningsprijs H. Hendriks, Roggel, 20 p.

1e kampioensprijs: Vice Versa, Aalst met 43 p.; 2e kampioenspr. La Bonne Esperance, Woensel, 43 p.

Alles, uitgenomen de kampioen, in 5 schoten; kampioen in 2.

GELDROP. Naar wij vernemen zal de schoone Gregoriaansche zang door het R. K. zangkoor alhier op den 17e Augustus a.s. definitief den tegenwoordigen zang vervangen. De uitvoering zal op dien dag plaats hebben.

— De fabriek van de firma P. de Wit werkt reeds met kracht verkregen door Electriciteit, doch voor andere fabrieken en particulieren zal dit nog wel eenige maanden duren.

Een leelijk inconvenient bestaat er ook nog dat tusschen 's nachts 12 uur en 7 uur in den morgen geen stroom geleverd wordt dus voor eerst is de inrichting voor particulieren en bedrijven die dikwijls reeds voor 7 uur kracht of licht noodig hebben niet geschikt.

't Is te hopen dat hierin spoedig verandering gebracht wordt. E. D.

OSS. De Harmonie „Kunstliefde vermag alles," behaalde Zaterdag op het Muziek-concours te Winterswijk, in de afdeeling uitmuntendheid, den 2en prijs met 43 punten. De 1e prijs werd behaald door „Semper Crescendo" te Almelo, met 51 punten, terwijls de 3e prijs met 35 punten werd toegewezen aan de „Almelosche Harmonie" te Almelo.

ASTEN. Zondagmiddag had een persoon alhier, van woonwagenreizigers, een paard gekocht voor een heelen rijksdaalder. Daar moest natuurlijk een potje op gevat worden en moest ons arm paardje mee naar de herbergen, daar men meende, dat zulke lol maken mooi is. Tegen elf uur 's avonds kwam het arm paardje met den nieuwen eigenaar in het dorp, alwaar zou gereden worden, maar jawel, het arme beest konden last niet dragen en viel op 't marktveld neer; nadat men op alle mogelijke manieren te vergeefs had getracht het arme dier op de been te krijgen, werd er later een kar gehaald om het daarmee te vervoeren, doch dit viel ook niet mee. Toen men het half doode beest halverwege op de kar meende te hebben, viel het wederom op de harde steenen, zoodat de politie, eindelijk de marteling moede, last gaf het dier aldaar te slachten en misdien ons marktveld veranderde in een paardenslachtplaats. Daarop werd het cadaver, bestaande hoofdzakelijk uit huid en beenderen, op een handwagen naar den eigenaar vervoerd.

Van eenige omstaanders — en terecht — hoorden men mompelen: Barbaarsch Nederland.

ZEILBERG. Gisteren hebben de Eerw. Zusters hunne woning alhier betrokken. Voor het Liefdegesticht was een eereboog geplaatst met passende opschriften, als blijk van ingenomenheid der parochianen.

Heden morgen begint het onderwijs voor de meisjes in de nieuwe scholen.

SOMEREN. 't Was verleden Zondag feest in ons dorp. Onze sympathieke Fanfare „Someren's Lust" vierde haar 40-jarig bestaan op luisterrijke wijze, door een groot Festival van muziekgezelschappen, waaraan door een flink aantal vereenigingen werd deelgenomen.

Een prachtig weertje werkte mee om leven en gloed bij te zetten. Drukte, overgroote drukte kenmerkte het feest.

In 't nummer van a.s. Zaterdag volgt een uitgebreid verrlag.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Liempde, 1 Juli.

M. de R.

In de voorlaatste raadsvergadering werd behandeld een verzoekschrift van het hoofd der school waarbij deze verzocht om zijn salaris 50 gld. boven het minimum te stellen in gelijkstelling met de twee onderwijzers van bijstand, die ieder 50 gulden boven het minimum hebben.

De stemmen staakten, waardoor het verzoek niet werd ingewilligd.

Is het niet onbillijk, de onderwijzers boven het minimum te geven en het hoofd aan het minimum te laten?

X.

Burgerlijke Stand.

BOXTEL.

Van 21 — 27 Juni.

GEBOREN:

Johannes P. J., z. van J. P. van der Plas en J. van Woensel, Van Osch- en van Leeuwenstraat. — Martina J. M., d. van A. Vlaminckx en M. van Handel, Tongeren. — Henricus C., z. van J. A. J. J. de Rooij en M. E. Graauwmans, Rozemarijnstr. — Martina C., d. van P. Valks en M. Hendriks, Nieuwstraat. — Jordina C. M., d. van A. F. P. van Kleef en E. M. Timmermans, Molenstraat. — Adriana J., d. van J. van Gennip en A. M. van der Meijden, Zandvliet.

GETROUWD:

Henricus N. van der Velden, 26 j., Vught en Hendrika Koolzaad, 24 j., Kerkstraat. — Wilhelmus C. J. van de Ven, 25 j., 's Bosch en Maria H. van Boxtel, 22 j., Zandvliet.

OVERLEDEN:

Cornelia B. J. Th. van Riet, 7 m. Molenstraat. D. en A.

Door de smarten aan het bed vastgeketend neemt zij de Pink Pillen en geneest

Mad. Benoni Defloo, echtgenoote van Gaston Pattijn. wonende te Kortrijk, 14, Sint Amonsplein, betreurt niet, wees daar zeker van, de weinige franken, die zij voor den koop van Pink Pillen heeft uitgegeven.

„Uwe Pink Pillen, schrijft zij, hebben mij seffens verlost van rheumatieksmarten, die mij maanden en maanden op mijn bed vastgeketend hielden. Ik had natuurlijk vele soorten van middelen beproefd, zonder eene verbetering waargenomen te hebben. Toen ik uwe Pillen gedurende een veertiental dagen ingenomen had, scheen het, alsof er iets langzaam wegsmolt in mijne gewrichten en heb ik mijne verstijfde ledematen kunnen bewegen. Ik ben doorgegaan met dat goede middel in te nemen en kon weldra van het bed opstaan. Tot groote verwondering van allen, die mij op mijn bed vastgeketend wisten, heb ik kunnen loopen, uitgaan en mijne bezigheden hervatten."

Het is eenig en alleen door de wederbeleving van het bloed, door de Pink Pillen veroorzaakt, dat deze genezing is ten uitvoer gebracht. De Pink Pillen hebben nieuw, rijk en zuiver bloed aangevoerd, en toen zijn alle organen normaal aan het werk gegaan. Alzoo is de uitdrijving der vergiften, als het urinezuur, dat de rheumatiek veroorzaakt, verzekerd en de ziekte, die geen reden van bestaan meer had, heeft opgehouden te bestaan.

De waarschuwing der nieren.

Velen verwaarloozen rugpijn, omdat zij van meening zijn, dat het zwakte der rugspieren is, ontstaan door overwerktheid. Zij wachten dan totdat de pijn vanzelf verdwijnt.

Maar als de pijn in den rug niet uit zichzelf verdwijnt, weten wij dat de pijn niet uit den rug voortkomt, maar uit de nieren, gelegen ter hoogte van de lendenen. Dit is een waarschuwing en een ernstige waarschuwing, wanneer de nieren verzwakt zijn, geven zij aan het urinezuur gelegenheid om zich met het bloed door het lichaam te verspreiden. Dit urinezuur veroorzaakt pijn in den rug, pijn in de ledematen; het vormt bezinksel in de urine, hetwelk de blaas en urinewegen prikkelt; het verstopt de urinewegen en belet een vrije afvoer van het water, en veroorzaakt zoodoende waterzucht; het vormt scherpe kristallen in de gewrichten, spieren en weefsels, de oorzaak van jicht, rheumatiek, heupwee (ischias).

Begint daarom bij het eerste optreden van verschijnselen als bovengenoemd met het gebruik van Foster's Rugpijn Nieren Pillen en zonder uitstel, want hoe langer de nieraandoening verwaarloosd wordt, des te moeilijker valt het haar te genezen. Foster's Rugpijn Nieren Pillen hergeven aan de nieren haar gezondheid en werkzaamheid. Zij zuiveren de urinewegen en voeren het overtollige water en de urinaire inzuiverheden af, waardoor de oorzaak van uw kwaal wordt weggenomen.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door

GEBROEDERS SCHEUER,

Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER)
Telefoon Noe.: 8118, 8114, 8183) Rotterdam.

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:		
Braila en Galatz	25	Juli
Constantinopel	12	„
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	14	„
Colombo, Calcutta en Madras	11	„
Durban, Delagoa Bay en Beira	8	„
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	9 en 11	„
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	4, 11	„
Paramaribo en Curaçao	12	„
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	10	„
Londen	Elken dag.	
Kopenhagen, Christiania, Chistiansund, en Bergen	Elke week.	
Glasgow en Leith	2 × per week.	
Hamburg	Woensdag en Zaterdag.	
Antwerpen	Elken dag.	

Veranderingen voorbehouden.

MARKTEN.

Maandag 6 Juli:

Budel, jaarmarkt.
Someren, jaarmarkt.
Tilburg, jaarmarkt.
Utrecht, paarden.

Dinsdag 7 Juli.

Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Cuijk en St. Agatha, jaarmarkt.
Eindhoven, jaarmarkt, beesten, schapen.
Nijmegen, vee.
Oosterhout, beesten, varkens.

Woensdag 8 Juli.

's Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Eersel, beesten.

Donderdag 9 Juli.

Bergen-op-Zoom, beesten.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 30 Juni. Aanvoer 9655 K.G. Hoogste prijs f 1.20 laagste prijs 1.04 middelprijs f 1.14

's BOSCH, 30 Juni Aangevoerd 21442 kilo hoogste f 1.24, laagste f 1.04 middelprijs f 1.16 per kilo.

MAASTRICHT 30 Juni. Aangevoerd 49050 kilo, hoogste f 1.24, laagste f 1.05 middel prijs f 1.19

's-BOSCH, 29 Juni. Aangevoerd 148 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.64 tot f 0.70; 2e kwal. f 0.58 tot f 0.64; 3e kwal. f 0.52 tot 0.58 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 20 Juni. Aanvoer 817000 eieren Hoogste prijs f 4.90, middelprijs f 4.65, laagste prijs f 4.40 per 100.

ROTTERDAM, 30 Juni. Aanvoer 71720 eieren. Kippeneieren f 3.65 tot f 5.25. Middenprijs f 4.45. Eendeneieren f 4.50 tot f 4.95. Ganzeneieren f 09.50 tot f 11.00. Kalkoeneieren f 7.00 tot f 07.50. Handelaarseieren f 3.65 tot 4.30 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

Stroohulzenfabriek.

Wordt gevraagd

een bekwaam

Hoofdwerkman

in een op te richten STROOHULZENFABRIEK.

Brieven onder no. 544 Bureau van dit Blad.

Bekendmaking.

Door deze deelen wij onze Cliëntèle te Boxtel en Omstreken mede, dat **ONZE** artikelen uitsluitend alléén verkrijgbaar zijn bij:

A. van Dommelen-Van Run,

Hechterstraat, BOXTEL.

Aanbevelend,

LAMERS & INDEMANS, 's-Bosch.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Stoom-Biljartfabriek
A. P. C. Roodhaert, Tilburg.
Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.
Vraagt teekeningen en prijsopgave.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.
Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

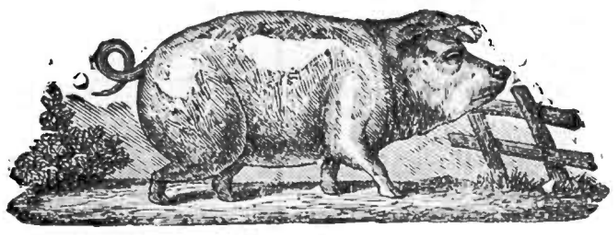

Eigengeslacht Spek!

DIK en MIDDELDIK SPEK
offreer ik steeds aan Soliede Winkeliers op gunstige conditiën tegen lage prijzen!! Adres:

Fred. van Sloten Rz.,
En Gros-slachterij, AMSTERDAM. Interc. Teleph. 7500

Let er dus op bij het bestellen, dat U werkelijk **VERKADE'S Café Noir** en in het algemeen **VERKADE'S** Biscuits ontvangt.

De naam **Verkade** staat in elk biscuitje gestempeld.

Zaandam. Verkade's Biscuitfabriek.

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks	f 4.50	per 100 stuks.
» 200 »	- 4.25	
« 300 »	- 4.00	

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

Asthmalijders

Als een slang om haar prooi zoo kronkelt zich de Asthma om U heen en drukt steeds meer Uw borst te samen.

Vooral 's nachts zijt gij tot stikkens toe benauwd; dan hijgt gij naar lucht, snakt naar adem en kunt gij niet slapen

Weet gij wel, dat doordien Uw ademhaling niet geregeld werkt, er van Uw hart te veel gevergd wordt en gij op weg zijt naast **Asthmalijder** ook nog **Hartlijder** te worden, terwijl door dat vreeselijk hoesten, Uw longen vaneen kunnen scheuren.

ASTHMALIJDERS.

gelooft niet meer dat Uw kwaal ongeneeslijk is.

Thans is er een middel, dat U kan, zal en moet genezen, de onfeilbare Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo. Weest niet ongeloovig of twijfelmoedig. Velen vóór U vielen als slachtoffer hunner eigenzinnigheid, velen vóór U genazen door hun vertrouwen in de Abdijsiroop, en werden, van wanhopige Asthmalijders, dankbare genezenen. Thans aan U de keus. De Abdijsiroop zal de verouderde slijm, welke op Uw borst vastzit, oplossen en gemakkelijk doen opgeven. Uw benauwdheden zullen verdwijnen en Uw Asthma-aanvallen zullen voor goed wegblijven. De

Abdijsiroop **Klooster Sancta Paulo.**

borstversterkend en ziektekiemdoodend, geneest grondig en blijvend Asthma, Pleuris, Bronchitis, Catarh, Influenza, Slijm en Kinkhoest, den hardnekkigsten hoest, de hevigste verkoudheid en alle borst- keel- en longaandoeningen. Onschadelijk! Voorkomt de Tering.

Prijs per flacon van 230 gr. f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

AKKER

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A KONINGS. *Gemonde*. A. v. d VELDEN v d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St Michiels-Gestel*. H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*. P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Bloemisterij „VOSSENBERG",
HELMOND.
Telefoonn. 33.

VOORHANDEN
en ruim Gesorteerd
van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversiering. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs.
Alleen goed werk wordt afgeleverd.

Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.

beleefd aanbevelend,

Firma P. Verstappen & Zn.

No. 54 ZATERDAG 4 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

De R. K. Landbouwschool te Boxtel.

(Slot.)

Aan het einde van mijn vorig artikel beloofde ik het een en ander mee te zullen deelen over fruit- én groenteteelt, welke vakken beide in het onderwijs-programma zijn opgenomen. Dit is vooral geschied om leiding te geven bij overgang van land- in tuinbouw. Deze overgang zou voor meerdere streken in Brabant in meer dan een opzicht van belang zijn. Ik kan nu hierop niet verder ingaan en verwijs daarom den belangstellenden lezer naar mijne artikelen over dit onderwerp in „De Boerengids" van 1 Juli.

Blijkt er voldoende belangstelling voor deze vakken te bestaan, dan zullen de uren, die er nu voor uitgetrokken zijn, verdubbeld worden.

Op de volgende punten, wensch ik nog even de aandacht te vestigen.

I. De leeftijd. De vereischte leeftijd is 16 jaar, doch met toestemming van het Dagelijksch Bestuur kan men ook op 15-jarigen leeftijd worden toegelaten.

II. Toelatingsexamen. Om toelating tot de school te verkrijgen moet men een eenvoudig examen afleggen in Nederlandsch, Rekenen, Schrijven en Aardrijkskunde.

De eischen zijn :

a. Eenige vaardigheid in lezen en verstaan van 't gelezene.

b. Het maken van een eenvoudig opstel over een onderwerp aan den landbouw ontleend.

c. Kennis van optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en deelen met geheele getallen, gewone en tiendeelige breuken.

d. Eenige kennis van lengte- vlakte- en inhoudsmaten en gewichten.

e. Eenige vaardigheid in het oplossen van eenvoudige sommen.

f. Het schrijven van een duidelijk leesbare hand.

g. Eenige kennis der aardrijkskunde van Nederland.

Wie zooveel kennis bezit als een goede lagere school geeft kan dit examen gemakkelijk met gunstig gevolg afleggen.

III. Duur van den Cursus. De geheele cursus duurt twee winterhalfjaren van den 1sten Maandag in October tot den laatsten Zaterdag in Maart.

IV. Lesuren. Er wordt onderwijs gegeven op Maandag, Dinsdag, Donderdag en Vrijdag van 9½ tot 4½ uur en op Woensdag en Zaterdag van 9½ — 2 uur.

Het begin en einde der lessen zijn vastgesteld in verband met de aankomst en 't vertrek der treinen.

V. Schoolgeld. Dit bedraagt per winterhalfjaar f 20.—

VI. Huisvesting. Voor leerlingen, die zulks verlangen zal voor passende inwoning tegen billijken prijs gezorgd worden.

VII. Aanmelding. Deze kan geschieden bij den Hoogeerwaarden heer Mgr. C. C. Prinsen, secretaris van het Bestuur der R. K. Landbouwwinterschool te 's Hertogenbosch, die gaarne alle verlangde inlichtingen geeft.

Het onderwijs aan de Katholieke Landbouwschool zal in geen enkel opzicht achterstaan bij dat der Rijksscholen. Met alle kracht zal er door het Bestuur en het personeel er naar gestreefd worden, deze inrichting te maken tot eene, die de vergelijking met de beste in den lande kan doorstaan. Kosten noch moeiten zullen daartoe worden gespaard. Zoo spoedig mogelijk zal er een Proeftuin voor landbouw, fruit- en groenteteelt aan verbonden worden. Hierin zullen de leerlingen tal van zaken practisch leeren kennen en zich oefenen in het snoeien, enten, oculeeren, het kweeken van fruit en groenten, enz.

Moge de Brabantsche boerenstand nu toonen dat hij de school op prijs weet te stellen, wat hij kan doen door zijn jongens er heen te zenden. Een druk bezoek zal de beste belooning zijn voor al de zorgen en opofferingen, welke het Bestuur zich voor de boerenbevolking onzer provincie heeft getroost. Ik twijfel er dan ook niet aan of, evenals op tal van andere plaatsen zal van deze inrichting een druk gebruik gemaakt worden en zal zij meer en meer blijken te zijn een onmisbaar hulpmiddel voor de ontwikkeling van den Brabantschen landbouwstand.

Met een hartelijk woord van dank aan de Redactie voor de opneming van deze artikelen sluit ik.

M. VAN DEN BROEK.

Boskoop, Juli 1914.

Brieven uit België.

XXXV.

LOGICA.

De uitslag der verkiezingen van 24 Mei J.l. heeft aanleiding gegeven tot eigenaardige vergelijkingen. Zoo houden anticlericale bladen den laatsten tijd bij hoog en laag vol dat sinds die verkiezing de regeering, die een kamermeerderheid van twaalf stemmen telt, steunt op een kiezersgetal dat feitelijk en numeriek in de minderheid is.

Dat moge nu overdreven of onjuist voorgesteld wezen. Feit is dat de toestand er voor de regeering niet zóó rooskleurig uitziet als men oogenschijnlijk zou zeggen. De tegenwoordige kamer toch werd gekozen resp. in 1912 en 1914 door 2.661.559 kiezers. Hiervan stemden op de Katholieken : 1.321.850, op de Liberalen en Socialisten samen : 1.300.866 terwijl de Daensisten 38.893 stemmen behaalden. Zoodat blijkt, dat wanneer wat de Daensisten niet meetellen, de Katholieken op de Liberalen en Socialisten bij een totaal stemmental van 2.661.559 slechts eene meerderheid behouden van 20.984 stemmen. Vrij poover.

Beschouwd in verband met de kiesrechtkwestie wordt de toestand nog heel anders. De Daensisten toch kunnen evenals de Liberalen en de Socialisten, geacht worden alle vóór kiesrechthervorming en vóór algemeen stemrecht te wezen, terwijl 't genoeg bekend is, dat ook onder de katholieke kiezers er zeer velen — met name alle werklieden — voor algemeen stemrecht zijn. Zoodat dus zij, die mèt de Regeering de doorvoering van de Kiesrechthervorming tegenhouden beslist en ver in de minderheid zijn. Heel 't land weet dit en heel 't land wacht op komende tijden... wat ze brengen zullen...

* * *

Lees me nu zoo'n artikel in „Het Nieuws van den Dag" van Brussel :

„Ons dunkt dat men nu best zou stil blijven en zwijgen over de zoogezegde kieskwestie, over zuiver algemeen stemrecht, meervoudig stemrecht, en zoo voorts. — Uit de Kiezing van 24 Mei laatstleden, blijkt het ten overvloede, dat het land bitter weinig belang stelt in zulk ijdel geraas : hetgeen het wil, is in vrede en vrijheid zijn eigenen vooruitgang bewerken ; en soms wordt dit aan hooger hand niet klaar genoeg verstaan. Maar met een eeuwig roeren in kieswetten heeft het geen uitstaans.

Er zijn wel eenige visschers in troebel water, meest onder de roode volksbedriegers, die niet beter vragen dan het land in rep en roer te zetten, omdat zij in al die opstokerijen, in de woelingen en in den onrust hun persoonlijk profijt zoeken. Spreken over algemeen stemrecht, en te dier gelegenheid donderen en bliksemen tegen bazen, geld en eigendom, is hun altijd welkom, niet om het stemrecht zelf maar omdat zij dan een voetje hooger staan dan het werkvolk dat zij opjagen. Onder den schijn van het voordeel der arbeiders te behartigen prediken zij voor hunne eigene kapel : dit is juist hun doelwit. Die kerels moeten ontmaskerd worden en voor het overige zouden wij groot ongelijk hebben hun eeuwig geschreeuw al te ernstig op te nemen. Een misprijzend schouderophalen is het eenige antwoord dat zij verdienen.

Hetgeen bijzonder te vermijden valt, is te redetwisten met hen en hun te willen bewijzen dat zij ongelijk hebben. Daaruit kan niet het minste nut voortspruiten. Zij zijn immers van geen goede trouw en weten beter dan een ander, dat zij met uitzinnige onnoozelheden te koop loopen. Citoyen Vandervelde zelf, de geerne als de profeet van het rood evangelie optreedt en als zoodanig gedurig schermt met het algemeen stemrecht, heeft er over korte jaren al het mogelijke kwaad van geschreven. Met heerschappen, die wit heeten hetgeen zwart is, en die 's middags hunne oogen sluiten om de zon niet te zien, valt er niet te redeneeren: een misprijzend stilzwijgen bewaren en ze niet ernstig opnemen, is honderd maal beter, en het nijpt veel dieper in het vleesch.

Iedereen weet ten anderen dat liberalen en socialisten al de kieswetten, die hun de meerderheid in de Kamer niet verzekeren, altijd zullen afkeuren : moeten wij met zulke verwaande geesten onzen tijd verslijten ? Vroeger, voor de herziening van 1893, toen het cijnsstelsel nog in voege was, vonden de liberalen er niets op te zeggen, zoo lang zij zelf aan het bewind waren ; eens dat de katholieken aan het hoofd stonden, oordeelden zij dat de kieswet moest veranderd worden! Het werd hun toegestaan ; en om er eens mede gedaan te maken, vertiendubbelde de toenmalige minister M. Beernaert het getal der kiezers. Nu was alles wel ; edoch ! de berekeningen onzer vijanden vielen slecht uit, en de katholieken kwamen sterker dan ooit in de Kamer weder.

Hetzelfde spel herbegon ; en wij herinneren ons nog zeer wel de woelingen ten tijde van M. Van den Peereboom, en den oproer van 1902, die in het bloed moest gesmoord worden. Om die onruststokers te doen zwijgen, werd de evenredige vertegenwoordiging ingebracht ; en zie, het was nog eens uit. De katholieken bleven aan het roer, tot onzeggelijke wanhoop der roode en blauwe kartelmannen, die de ministeriëele postjes onder malkaar al verdeeld hadden. Hunne klopping van 1912 zullen zij zoo gauw niet vergeten.

In plaats van te kennen dat de katholieken in meerderheid geweken waren, omdat zij de meerderheid in het land zijn, eischten de liberalen en de socialisten eene nieuwe verandering in de kieswet. Het is zonneklaar dat er maar eene enkele wet is, die hun zou believen, namelijk deze, die de katholieken altijd in minderheid zou houden, en al de schoone postjes onder de blauwe en roode heeren zou laten verdeelen. Nog eens gezegd, met zulk kwajongens redeneeren, is verloren tijd en verlorene moeite ; en wij zouden groot ongelijk hebben er onzen geest mee te kwellen, en die eeuwige kieskwestie gedurig op het tapijt te brengen.

Wij zeggen meer : er is een echt gevaar bij. De ondervinding heeft ons ongelukkiglijk geleerd dat er ook in de katholieke partij eenige onrustige geesten zijn, die geerne raad vragen aan den vijand, zijn programma overnemen, en onder voorwendsel van meerder demokratie troef spelen in de kaarten der liberalen en socialisten. Het oud en echt katholiek programma, dat ons zooveel zegepralen weerd geweest is, verloochenen zij ; maar zij komen met allerhande nieuwigheden af, die zij aan den vijand ontleenen, en op alle wijze aan onze vrienden opdringen. Het is al gebeurd dat zij, als het in de Kamer op een stemmen aankwam, naar de linkerzijde overliepen en zelfs het eene of het andere ministerie deden vallen.

De kieskwestie met het zuiver algemeen stemrecht is eene dier nieuwigheden, die zij nu, samen met onze roode en blauwe tegenstrevers, te berde brengen, om als „breede" en „demokratische" geesten aanzien te worden. In plaats van al den kant der vijanden hunne breede demokratie op te vischen, zouden zij voorwaar beter doen met het volk zelf om te gaan, onze landbouwers, kleine burgers en arbeiders te aanhooren, en de lessen der laatste kiezing niet in den wind te slaan.

Als men voort over de kieskwestie — die op het katholiek programma NIET voorkomt — schrijft en wrijft, alsook tijd en moeite verspilt, vreezen wij dat dezelfde politiek die ons het alleman soldaat, den dwang in het onderwijs, enz. opgedrongen heeft, ook de kieskwestie in den zin onzer vijanden zal doen oplossen. M. de Broqueville heeft na de kiezing van 24 Mei bekend, dat wij, katholieken, zijne politiek duur hebben moeten betalen : hij heette zulks het kiesrantsoen der militaire wet en der andere wetten, die misnoegdheid in het land verwekken. Zulk rantsoen valt weinig in onzen smaak : wij zijn aan het bestuur om geen rantsoen te betalen, en wel aan niemand.

Voor ons, katholieken die aan ons programma getrouw blijven, bestaat er geen kieskwestie ; en er zal nooit geen bestaan, zoo lang de kiezers, en meteen de gekozenen, niet klaar en duidelijk hunnen wil zullen uitgedrukt hebben. In eene machtige partij zooals de onze, moet er tucht zijn : kleine zijwegen instaan, om alleen eene persoonlijke politiek te voeren, die weinig gemeens heeft met ons programma en met de begeerten der kiezers, en die tevens wonderwel gelijkt aan het programma van den vijand, kunnen en zullen wij nooit goedkeuren. Voor wat de kieskwestie betreft, het is ongepast voor iedereen, en meest voor katholieke gekozenen, eene persoonlijke voorliefde voor het algemeen stemrecht uit te bazuinen. Wij hebben voorwaar beteren arbeid af te leggen dan in kieswetten te roeren, en het kiesprogramma onzer vijanden goedzakkig over te nemen ! Het is daar niet voor, dat de kiezers ons hun vertrouwen geschonken en sedert 30 jaar altoos vernieuwd hebben."

* * *

Ter verduidelijking nog 'n paar opmerkingen.

In 1913 werd de kieswet — niet omdat de Liberalen dat wilden, want die waren ver in de minderheid, maar omdat 't land die wet totaal verouderd en versleten vond — zoodanig gewijzigd, dat ze al spoedig minder voldeed dan de oude wet.

In 1902 ontstonden er dreigende volksoploopen, die met het geweer getemd moesten worden en nog gaf de beloofde verandering niet wat werd gevraagd.

En nog eens, in 1913, is weer met het geweer gedreigd moeten worden.

Niet waar, lezer, er IS hier in dit land dat België heet, geen kiesrechtkwestie.

HENRI ASSELBERGS.

Esschen, 22 Juni '14.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

EXTRA BEZOLDIGING S.S.

Naar men aan de „Grw." bericht, zal door de directie der Staatsspoor aan haar personeel in vasten dienst, in December a.s.. weder eene week extra bezoldiging worden uitgekeerd, op denzelfden voet als dit het vorige jaar geschiedde. Het minimum zal f 10 bedragen, terwijl het personeel in hulpdienst geene uitkeering zal ontvangen.

EENE WAARSCHUWING, DIE NERGENS TOE DIENT !

't Is weer warm geweest deze week. Natuurlijk is er allerwege gebaad en gezwommen, en natuurlijk ook zijn er weer een aantal menschen verdronken. Zelfs buitengewoon veel. Niet minder dan 18 veelbelovende levens zijn deze week geëindigd in het water.

Dit is echter geen waarschuwing ! Wel neen ! Dat haalt toch niets uit ! Er zullen toch steeds menschen, ook zij die niet zwemmen kunnen, hun leven gaan wagen op gevaarlijke plaatsen ; — en er zullen er natuurlijk nog veel meer verdrinken ! ! !

53 MILLIOEN PASSAGIERS.

Gedurende het eerste halfjaar in 1914 zijn met de gemeentetram te Amsterdam vervoerd 53.004.837 passagiers.

FABRIEKSBRAND.

De stoom-pannenfabriek der firma Noten & Simons, te Swalmen bij Roermond, is Woensdagnacht grootendeels door brand vernield. De machineriën zijn vrijwel onbeschadigd gebleven.

ERG LIEVE KINDEREN !

Eep werkman te Mijdrecht werd l.l. Zondag door zijn beide zoons, ergerlijk mishandeld. Hij werd geslagen, getrapt, in het water gegooid en met een mes over het gelaat gesneden.

Toen de man eindelijk op den zolder gevlucht was, en door op het laik te gaan staan, zijn belagers tegen hield, werden de dakpannen van het huis gehaald. Gelukkig werd hij toen door buren en anderen ontzet. De dokter kon een goed deel van zijn Zondagavond besteden, om hem te verbinden.

Proces-verbaal is opgemaakt en de oudste zoon — die nog zes weken gevangenisstraf te goed had ! — is opborgen te Utrecht.

NOG ZOO IETS.

De bandeloosheid onzer hedendaagsche jeugd, gaat alle perken te buiten Maandagavond kregen een paar knapen te Venlo om een nietigheid twist, waarbij de een den ander zoo hevig tegen het onderlijf schopte, dat geneeskundige hulp moest worden ingeroepen. Later verergerde de toestand van den jongen zoodanig, dat men het noodig achtte het H. Oliesel toe te dienen.

INVLOED VAN SPORT.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de R. H. B.-scholen lijsten toegezonden, welke door de leeraren, ouders of voogden en leerlingen ingevuld kunnen worden.

In die lijsten zijn een aantal vragen gesteld, betreffende den invloed van de sport, ten opzichte van de vorderingen, karakter, gezondheid, werklust der leerlingen, ten goede of ten kwade.

BISSCHOPSWIJDING.

Zondag had in de kerk van het bekende Missiehuis te Steijl, de plechtige bisschopswijding plaats van Mgr. Wolff, ap. vicaris van Togo. De H. Wijding werd verricht door den kard. aartsbisschop van Keulen, Mgr. von Hartmann, den wijbisschop van Munster, Mgr. Happenberg, en den bisschop van Roermond, Mgr. Schrijnen. Een massa vreemdelingen, vooral Duitschers, woonden de plechtigheid bij.

NIEUWE TRAMVERBINDING.

Door de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Venlo, wordt geijverd voor een tramverbinding Venlo—Weert. De bestaande lijn Venlo—Maasbree—Helden—Beringen, zou over Meijel—Nederweert naar Weert verlengd worden. Door deze verbinding zouden het sterk vooruitgaande Weert met bijna 12000 inw., tevens de groote gemeente Nederweert, die reeds jaren naar een verkeersmiddel uitziet en de welvarende en landbouwende gemeente Meijel zeer geholpen zijn. De exploitatiekosten worden niet hoog geschat, terwijl op financiëelen steun van het Rijk, de provincie en de belanghebbende gemeenten wordt gerekend.

BARBAARSCH NEDERLAND.

Een carrousselhouder, staande op de kermisterrein te Venlo, die zijn paard, een prachtig, waardevol dier, bij een stalhouder in de Puteanusstraat had gestald, constateerde dezer dagen, dat onmenschen hun beestachtige wraak aan het dier hadden gekoeld. Het was op de gemeenste, niet te beschrijven manier gemarteld en inwendig verwond. Het beest was niet meer te helpen en is onder ontzettende pijnen bezweken. De politie zoekt de laaghartige schurken op.

SLAAPWANDELAARSTER.

Het 20-jarig dienstmeisje P. d. V., in betrekking bij een firma aan den Hilledijk te Rotterdam, dat last had van slaapwandelen, is Dinsdagavond 10 uur slapende opgestaan en uit de tweede verdieping op straat gevallen.

Zij bekwam daarbij een schedelbreuk, terwijl linkerbeen en linkerarm gebroken werd.

EEN HEETE ZOMER ?

Moeten we de jobstijding gelooven, die het „Berliner Tageblatt" ons nu brengt ? Het kondigt aan dat, volgens een aantal waarnemingen, we een even heeten Zomer zullen hebben als in 1911.

Te Berlijn staat de temperatuur buitengewoon hoog. Daar telt men meer warme dagen in Juni van dit jaar dan in Juni 1911.

In 1911 begon de groote warmte eerst op 22 Juli, om zonder ophouden voort te gaan tot tegen het einde der maand Augustus.

Na eenige dagen frisscher weder, hernam de zonnebrand gedurende bijna heel de maand September. De heetste dagen waren toen, 23 Juli (35 graden) en 3 September (35½ graad.)

Laat ons hopen, dat we dit jaar dit record niet zullen halen.

DE HITTE IN HET BUITENLAND.

Londen en Parijs worden op het oogenblik ook geplaagd door een verschrikkelijke hitte.

In de schaduw werd Dinsdag 86 gr. Fahrenheit en in de zon zelfs 125 gr. Fahr. geconstateerd.

Sinds 1899 is het nog niet zoo warm geweest.

Vier personen hebben in Londen en omgeving tengevolge van de hitte den dood gevonden.

Ook Parijs wordt gestoofd. Vooral in de volksbuurten is de warmte ondraaglijk. Verschillende paarden zijn tengevolge van de hitte doodgebleven.

HOOFD VERPLETTERD.

Toen Dinsdagavond het 8-jarig dochtertje van J. v. d. P. te Hardingsveld den weg overstak, kwam ze onder de wielen van een passeerenden wagen, met het droevige gevolg, dat de wielen over haar hoofdje reden, hetgeen den dood ten gevolge had.

TREIN ONTSPOORD.

Gisteravond heeft er te Maastricht een ontsporing plaats gehad. Trein no. 6 van de S.S., die om 6 uur 55 min. uit Maastricht over Weert naar Rotterdam vertrekt, schijnt op een verkeerden wisselstand gekomen te zijn. Gelukkig had de trein nog niet veel vaart, daar pas ongeveer 50 meter was afgelegd. Plotseling hoorden de reizigers in het voorste gedeelte van den trein, een vreeselijk gekraak en werden zij door elkaar geschud. Twee heeren uit Rotterdam sprongen uit den coupé. Twee andere heeren trokken aan de noodrem, zoodat de machinist den trein spoedig tot staan wist te brengen. Het bleek nu, dat een bagagewagen en twee compartimenten 2e klasse buiten de rails stonden. Koppelingen en buffers waren afgeknapt. Persoonlijke ongelukken hebben er niet plaats gehad. Twee dames zijn flauw gevallen. Nadat de reizigers uit de ontspoorde wagens waren overgestapt, is de reis voortgezet.

POGING TOT OMKOOPING.

Een aardappelenkoopman H. K., te Kampen, die de leverantie van aardappelen had voor militairen in Zutphen, kreeg klachten van den kok over de kwaliteit, doch antwoordde, dat deze er maar over zwijgen moest, dan zou hij hem en den bijkok ieder een gulden geven.

Hiervan was een klacht het gevolg, doch de rechtbank te Zutphen sprak den 20sten Mei den beklaagde van het hem ten laste gelegde vrij.

Het Hof te Arnhem dacht hierover echter anders en na ingesteld appèl door den officier van justitie, werd deze vrijspraak vernietigd en beklaagde wegens poging tot omkooping van ambtenaren veroordeeld tot f 50 boete subsidiair 20 dagen hechtenis.

EEN HOLLANDSCHE VLIEGER GEDOOD.

Ons vaderland heeft het verlies van een zijner koenste vliegers te betreuren.

De 1e luitenant-aviateur Spandau van het Oost-Indisch leger, die eenige dagen geleden van Genck naar Soesterberg vloog, en zich dagelijks aldaar oefende, heeft Donderdagavond ongeveer 7 uur 45, een zeer ernstigen val gedaan. Nog slechts eenige seconden in de lucht, maakte het toestel schommelende bewegingen en viel, uitglijdende in een linkerbocht, uit een hoogte van tusschen dertig en veertig meter, met een hevigen slag op de aarde. Het onmiddellijk toegesneld personeel vond den aviateur in gebogen houding onder het geheel vernielde toestel. Per auto werd direct dokter Bendien uit Zeist gehaald, terwijl dokter Vermeulen uit Utrecht zeer spoedig ter plaatse was.

Spandau had beide beenen gebroken, terwijl de stofbril hem diep in het hoofd was gedrongen.

Per auto naar het militaire hóspitaal te Utrecht vervoerd, trachtte men hem door een operatie nog te redden, doch tevergeefs. Gistermorgen om half vijf is de ongelukkige aldaar aan de gevolgen van zijn vreeselijken val overleden.

Luitenant Spandau bereikt den ouderdom van 35 jaren. Hij behoorde eigenlijk tot het Indische leger, doch kwam in het vaderland om zijn militair brevet als vlieger te halen, en zou spoedig weer teruggekeerd zijn.

ONWEDER.

Gisternacht en bijna gedurende den geheelen dag heeft over een groot deel van ons vaderland en ook in het buitenland, weer een geweldig onweder gewoed, dat wel de zoo verlangde verkoeling van temperatuur heeft veroorzaakt, doch ook weer verscheidene ernstige ongevallen tengevolge heeft gehad.

Op verschillende plaatsen zijn menschen door het hemelvuur gedood, benevens een onnoemelijk getal boerderijen en andere woningen afgebrand.

Daar wij in onze onmiddellijke omgeving niet van ernstige ongelukken vernamen, zullen wij het lijstje der overige maar niet opnemen.

FAILLISSEMENTEN IN NEDERLAND.

Volgens mededeeling van Van der Graaf & Co.'s Bureaux voor den Handel zijn over de afgeloopen week in Nederland uitgesproken 30 faillissementen tegen 20 faillissementen in dezelfde week van het vorige jaar.

België.

EEN NIEUWE SPOORLIJN TUSSCHEN BELGIE EN NEDERLAND.

Volgens Belgische bladen heeft het spoorwegbestuur in Brussel op het oogenblik een ontwerp in studie, dat de spoorweg-verbinding tusschen België en Nederland nog zal verbeteren. Men is n.l. van plan een nieuwe lijn aan te leggen van Antwerpen (Centraalstation), over Merxem, Schooten, Brasschaet, Hoogstraten naar Breda.

Frankrijk.

DE LAATSTE KLOOSTERS OPGERUIMD.

Wij zijn er! kan de Fransche regeering zeggen. Het werk van vervolging in naam der vrijheid is volbracht. Het Fransche ministerie heeft besloten, dat de laatste 126 onderwijsinrichtingen die nog waren overgebleven en door broeders of zusters gehouden, zullen gesloten worden. Frankrijk zal dus geen enkele school meer tellen, waar niet de ware beginselen van vrijheid, gelijkheid en broederschap, in den geest natuurlijk der Fransche regeering, onderwezen worden. Men weet uit talrijke berichten over schoolboeken enz. hoe dat veelal geschiedt.

Tevens gelastte de ministerraad de opheffing van 15 broeders- of zusterscongregaties of congreganistische instellingen.

Engeland.

JOSEPH CHAMBERLAIN.

Gisternacht, slechts eenige dagen vóór zijn 78sten verjaardag, is te Londen overleden de bekende oud-minister van koloniën, Joseph Chamberlain.

De overledene Engelsche staatsman, is in ons vaderland vooral bekend om de hardnekkigheid, waarmede hij, als minister van koloniën, den ongelukkigen Boeren-oorlog in Zuid-Afrika heeft doorgezet. Hij was toendertijd een bij ons en bij ons stamverwant volk in Transvaal en Oranje-Vrijstaat zeer gehate persoonlijkheid, en de vernietiging der onafhankelijkheid dezer dappere staten, is speciaal zijn werk geweest.

Het bericht van zijn overlijden wekt herinneringen, die niet tot de gelukkigste van de menschheid behooren en brengt ons het beeld weer in de gedachte van een imperialistisch staatsman, die voor wat hij als de grootheid van zijn vaderland beschouwde, niet geschroomd heeft nameloos leed over zijn medemenschen te brengen.

In de geschiedenis van Engeland zal zijn naam wellicht blijven leven als rijksvermeerderaar, maar geen geschiedschrijver zal hem kunnen reinigen van de smet, dat hij de man is geweest die zijn vaderland, geroemd als bakermat van de vrijheid, in de richting gestuwd heeft van een staatkunde, die ten slotte de onafhankelijkheid van twee dappere volken, wien hij tot een noodlot geweest is, vernietigd heeft.

Oostenrijk.

DE MOORD OP AARTSHERTOG FERDINAND VAN OOSTENRIJK EN ZIJNE GEMALIN.

Het vreeselijke drama te Serajewo blijft nog steeds de belangstelling opwekken van de geheele wereld en, uitgezonderd enkele socialistische bladen, o.a. ook „Het Volk," betuigt de geheele pers een hartgrondig afgrijzen van den ontzettenden moord, die niet alleen een gelukkig huisgezin, maar eene geheele familie, ja een geheel land in diepen rouw gebracht heeft.

De laatste oogenblikken der slachtoffers.

Nog steeds komen nieuwe bijzonderheden van den vreeselijken moord. Het volgende treffende verhaal, betrekkelijk de laatste oogenblikken van het vermoorde aartshertogelijk Echtpaar, is ontleend aan de mededeelingen van een militaire persoonlijkheid, uit de onmiddellijke omgeving van den ongelukkigen Aartshertog.

De hertogin zonk, door den eersten kogel in de rechterheupstreek getroffen, zijdelings voorover op den schoot van den aartshertog.

„Wat scheelt u?" riep de aartshertog, zich half oprichtend. Het volgende oogenblik strekte hij de armen uit en viel in den auto terug.

Een schot had den aartshertog aan de keel getroffen, de halsslagader was doorboord en een bloedstraal spoot uit de kleine wond. In weinige minuten was de uniform van den aartshertog geheel met bloed bedekt.

Ongeveer tien passen nog reed de auto door, vóór de chauffeur haar tot staan bracht.

De landschef van Bosnië, Potiorek, die met den aartshertog in denzelfden auto reed, rukte de uniform van den aartshertog open. Dit alles speelde zich in weinige oogenblikken af.

De hertogin richtte zich nog eenmaal op en greep met bevende handen den hals van haar gemaal.

Het scheen, als wilde zij de kleine, doch vreeselijke wonde, waaruit onophoudelijk bloed vloeide, met de handen toedrukken.

Onder den uitroep: „Mijn God! mijn God!" zonk ze echter dadelijk weer machteloos ineen.

Het is onmogelijk de bijzonderheden van dit vreeselijk oogenblik te beschrijven. Wij zagen, dat alle menschelijke hulp hier tevergeefs was.

De aartshertog en zijn gemalin hadden reeds het bewustzijn verloren, toen de auto met razende snelheid door de parkpoort naar het regeeringspaleis reed.

Wij droegen de twee stervenden den zoogenaamden Turkschen salon binnen.

De aartshertog sloeg, toen men hem de trappen opdroeg, meermalen de oogen op, zijn armen grepen als zoekend in de lucht.

De Franciscaner pater, Mihacevic, uit het naburige klooster, gaf de stervenden de H. Absolutie.

Zes dokters waren dadelijk ter plaatse, maar ze konden niets meer verrichten.

De begrafenis der slachtoffers.

Onder overgroote deelneming zijn de lijken van Aartshertog Ferdinand en zijne Gemalin naar Weenen overgebracht, alwaar de droevige stoet Donderdagavond om 10 uur op het Zuiderstation arriveerde, alwaar het keizerlijk gevolg ter ontvangst aanwezig was.

De lijkkisten werden door onder-officieren, kamerdienaren en lakeien, uit den trein gelicht en naar de rouwwertrekken overgebracht.

Na inzegening door de hofgeestelijkheid, werden de kisten op een met zes paarden bespannen rijtuig gezet, waarna de stoet zich volgens het oude Spaansche ceremonieel, vergezeld van een lijfgarde en een militair escorte naar den Burgthor begaf.

Bij het voorbijtrekken werden door de wacht verschillende eerbewijzen gebracht. De lijkkisten werden naar de Hofburg-parochiekerk vervoerd, waarop na de zegening van de op het praalbed gelegde kisten en overreiking der sleutels van de kisten, de kerk werd gesloten.

Gistermorgen om 8 uur werd, na nieuwe zegening der kisten, het publiek in de kerk toegelaten om de lijken te zien.

Van 8 tot 12 uur werden aan alle altaren rouwmissen gelezen. Van 12 tot 1 uur werden de kerkklokken geluid. Om 4 uur nogmaals plechtige inzegening der lijken in de Hofburgkerk. Om 10 uur 's avonds werden de lijken naar het Westerstation gebracht, vanwaar ze per specialen trein naar Artstetten zijn vervoerd, alwaar heden in besloten familiekring de begrafenis plaats heeft.

DE NIEUWE OOSTENRIJKSCHE TROONOPVOLGER.

Aartshertog Karel Frans Jozef, is 27 jaar oud en trad 21 October 1911 in het huwelijk met prinses Zita van Parma. Uit dit huwelijk werd geboren Aartshertog Frans Jozef Otto op 20 Nov. 1912.

DE NIEUWE TROONOPVOLGER

Karel Frans Jozef heeft een degelijke katholieke opvoeding ontvangen en is een overtuigd katholiek, evenals zijne gemalin, Zita van Bourbon, die haar opvoeding ontving in de abdij der Benedictinessen, op het eiland Wight, Engeland, waar haar oudste zuster, prinses Adelaide, de volgende week de groote kloostergelofte zal afleggen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 4 Juli 1914.

— Woensdagmiddag hebben de jongens uit de hoogste klassen der Muloschool onder toezicht hunner onderwijzers gezamenlijk in de Bad- en Zweminrichting gebaad en gezwommen. Naar wij vernemen geschiedde dit op verzoek van den Ed.Achtb. Heer Burgemeester. De jeugd vond 't wat prettig. Het is een goed idee om op zoo'n warmen dag, als 't leeren in school toch niet veel kan uithalen, de kinderen op zulk een manier bezig te houden. Het is niet alleen een ontspanning, maar 't helpt mee opvoeden tot reinheid en zindelijkheid.

— Donderdagvoormiddag om elf uur viel zekere Baten on den Schijndelschen Dijk bij 't kersenplukken uit den boom. Half bewusteloos werd hij opgenomen. Geneeskundige hulp werd terstond ingeroepen. Nadat den ongelukkige de laatste H. Sacramenten waren toegediend, stierf hij des namiddags om drie uur.

— Verleden Woensdag vierden de echtelieden J. v. Griensven en Wilhelmina Maas het feest hunner 25-jarige echtvereeniging. 's Morgens om acht uur werd een H. Mis opgedragen. De buren hadden de woning met groen en bloemen versierd en 's avonds een mooie verlichting met lampions aangebracht. Nadat de familieleden onder elkaar den geheelen dag gezellig hadden doorgebracht, werden 's avonds de buren gul onthaald op bier en sigaren. 't Kon wel lijden, dat er eens flink gefeest werd, te meer daar de ooievaar het echtpaar niet minder dan achttienmaal bezocht heeft.

— Bij den slager B. in de Nieuwe Kerkstraat is gisteren door den rijksveearts alhier een geslacht rund voor de consumptie afgekeurd en onder politietoezicht vernietigd.

— Op Zondag 19 Juli a.s. zal door geheel het land een bloemendag worden gehouden voor het Tuberculosefonds „Herwonnen Levenskracht". Dit is een fonds van het Bureau van de R. K. Vakorganisatie in Nederland.

Over doel en streven van dit fonds hopen wij in een onzer volgende nummers een en ander mede te deelen.

Deze bloemendag zal zijn eene mooie gelegenheid tot het steunen van eene zeer goede zaak.

BOXTEL. Dezer dagen werd ons kerkhof weer verrijkt met een paar prachtige monumenten. Het eene is bestemd voor den EdelAchtb. Heer Henricus van der Eerden, in leven wethouder onzer gemeente, en tevens voor diens Broeder, den WelEd. Heer Joh. Ant. v. d. Eerden. De ondertombe is massief, daarop is geplaatst een prachtig kruis, en is het geheel zeer goed afgewerkt van de beste kwaliteit hardsteen. Het tweede monument is geplaatst op het graf van Mevrouw A. van der Eerden-Bussing. Dit bestaat uit een wit marmeren tombe met wit marmeren voetstuk, waarop een wit marmeren beeld is geplaatst met een kruis in den arm, voorstellende het Geloof. Onder in het voetstuk van het beeld staat de volgende spreuk uitgebeiteld

„Uw blanken zerk"
In schaûw der kerk
Wijst ons door 't kruis
Naar 't Hemelhuis.

Het geheel is omringd met 6 palen en kettingen en is een sieraad voor ons kerkhof. Naar men verneemt zijn deze twee monumenten afkomstig uit het gunstig bekende atelier van den heer Victor Barette uit Tilburg.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 8.47 uur.

NAAR HARSKAMP.

De voorjaarsploeg der 6e infanteriebrigade uit Breda en 's Hertogenbosch betrok gisteren de legerplaats bij Harskamp tot het houden van gevechtsschietoefeningen onder leiding van den majoor D. Overdiep.

PAKJES VOOR JONGE NEGERS.

Door tusschenkomst van pater Hurkmans is aan de firma Kreijmborg & Co. te 's Bosch opgedragen de levering van een 200-tal kleedingstukken voor negerkinderen in Oeganda, die aldaar eerstdaags tot de H. Communie zullen naderen.

OPENING EN SLUITING JACHT.

De jacht op hazen en fazanten wordt geopend op den laatsten Zaterdag in September 1914 van zonsopgang af en gesloten op 31 December d.a.v., met zonsopgang.

De jacht op patrijzen en korhoenders (hanen en hennen) wordt geopend op den laatsten Zaterdag in Augustus a.s. van zonsopgang af en gesloten op 31 December d.a.v., met zonsondergang.

De jacht op houtsnippen wordt geopend op den laatsten Zaterdag in Augus 1914 van zonsopgang af en gesloten op den 31en Januari d.a.v., met zonsondergang.

Het weispel van kwartelen met steekgaren of vliegnet, deze laatste met staken in den grond bevestigd, wordt geopend op 13 April 1915 van zonsopgang af en gesloten op 31 Mei d.a.v., met zonsondergang.

De lange jacht (met windhonden) mag alleen des Dinsdags en des Zaterdags van elke week, gedurende open jachttijd worden uitgeoefend. De jacht op reeboûcken en reegeiten is geopend van 15 October 1914 tot 1 December 1914.

De jacht op reekalven wordt niet geopend.

Het jagen in ongemaaid te veld staand koren, peulvruchten en klaverzaad, welke nog dit jaar moeten geoogst worden, is verboden.

WIELERWEDSTRIJD OP DE ROOSEINDSCHE WIELERBAAN.

Men schrijft uit Helmond:

Ondanks het warme weer waren Zondagmiddag velen tegenwoordig op de Rooseindsche baan om getuige te zijn van den spannenden Wielerwedstrijd, uitgeschreven door de Wielerclub „De Vroolijke Sportbroeders" te Helmond.

Wegens het groot getal deelnemers kon eerst omstreeks 2 uur worden begonnen.

In de koppelwedstrijden, waarbij het hard van stapel ging, blonk vooral het Helmondsche koppel, van de Gebr. v. d. Kerkhof bijzonder uit en zouden onze Helmondsche rijders een goed figuur slaan op de groote banen.

Ook bij de verschillende andere wedstrijden werd flink gereden.

Onder toejuichingen van 't publiek werden de winnende amateurs aan de eindstreep begroet.

Als tusschennummers voldeden mastklimmen, voetballen en hardloopen.

De totale uitslag was als volgt:

Nieuwelingen A.

1e pr. H. Peters, Rosmalen; 2e H. Sueijders, Gemert; 3e J. v. d. Wiel, Tongelre.

Nieuwelingen B.

1e pr. W. Couwenberg, Beek en Donk; 2e M. v. d. Kerkhof, Beek en Donk; 3e M. v. d. Laar, Gemert.

Amateurs A.

1e pr. J. Derks, Lieshout; 2e H. Martens, Mierlo-Hout; 3e J. v. d. Burgt, Beek en Donk.

Amateurs B.

1e pr. M. v. d. Kerkhof, Gemert; 2e J. Couwenberg, Lieshout; 3e J. Verhappen, Gemert.

Koppel-Wedstrijd.

1e pr. Gebr. v. d. Kerkhof, Helmond; 2e J. Derks, J. Couwenberg beiden Lieshout; 3e M. v. d. Kerkhof, Gemert, F. Vos, Rosmalen; 4e H. Verwasch, Helmond, F. v. d. Meulenhof, Mierlo-Hout.

OIRSCHOT. Maandag had op het klooster der Eerw. Paters „Gezelschap van Maria" de plechtige H. Priesterwijding plaats, door Z. D. H. Mgr. C. van de Ven, Bisschop in Amerika, thans verblijf houdende alhier.

Aan niet minder dan 10 Eerw. Paters werd het H. Priesterschap en aan vele anderen verschillende kleinere orden toegediend. Vele familieleden woonden deze indrukwekkende plechtigheid bij.

SCHIJNDEL. Woensdag was het 25 jaren geleden dat Dr. Koolen als gemeente-geneesheer in functie trad. De groote belangstelling van het meerendeel der gemeentenaren bewees dat de jubilaris een kwarteeuw een ambt vervulde, dat aanspraak maakte op deelneming en dankbaarheid.

Beide werden betoond. Van de meeste huizen wapperde de driekleur. Voor de woning van den jubilaris prijkte een prachtige eerepoort, die met de versiering aan het huis van den dokter een schoon geheel vormde. Op verschillende andere punten van het dorp hadden de buurtcommissiën als het ware gewedijverd waar wel het meest en het schoonst gesierd zou worden. Met kwistige hand waren groen en bloemen met veelkleurige lampions aangebracht en transparanten in de eerebogen vertolkten eene hulde en gevoelens, niet te overschatten. Over eene lengte van honderden meters waren aan weerszijden der straat de huizen met guirlandes en vlaggetjes versierd en wel het schoonst aan hotel „Amicitia" waar het feestdiner zou plaats hebben. Om 9 uur werd eene stille H. Mis gelezen om God te danken voor de genoten weldaden en terwijl de jubilaris uit de kerk huiswaarts keerde en warme ovaties ontving in den vorm van bouquetten en toespraken van lieve bruidjes, zagen we in alle richtingen armen en minvermogenden met van vreugde stralende gezichten van de feestbedeeling huiswaarts keeren.

Talrijke geschenken en bloemstukken van hooge waarde bewezen dat de jubilaris in en buiten Schijndel vrienden heeft, die vriendschap en verdiensten weten te waardeeren. Van de receptie werd een ruim gebruik gemaakt. Om drie uur werd de gemeente-geneesheer door den gemeenteraad gehuldigd en niet alleen zijne diensten herdacht in Schijndel maar ook als vurig tuberculosebestrijder en oprichter van het „Groene Kruis". Een prachtig eikenhouten schrijfbureau door den burgemeester aangeboden was het welverdiend en blijvend geschenk der gemeente.

De zangvereeniging „De Dageraad" en de harmonie „Cecilia" brachten verdienstelijke serenades.

Tijdens het diner deed eene afdeeling van het strijkorkest van het stedelijk muziekkorps uit 's-Bosch zich hooren en honderden bewogen zich ondertusschen over de straten, om nogmaals de versieringen en de verlichting te zien in de verschillende wijken.

Inmiddels verscheen een lichtstoet van eenige tientallen jongelui. Voorop reden drie maréchaussées en naast en achter den stoet liepen overgroote massa's van allerlei stand. Een spontane huldebetooging werd gebracht voor het hotel „Amicitia" en de president van „de Gouden Ploeg" herdacht in een keurige toespraak de verdiensten van den jubilaris. Dat deze toespraak in den geest der fakkeldragers beantwoord werd, behoeft geen betoog.

Als we nog den wensch uitspreken dat het Dr. Koolen gegeven zij nog tal van jaren tot heil der lijdende menschheid werkzaam te zijn, geven we zeker het gevoelen weer der meeste inwoners onzer gemeente. B. C.

St. MICHIELS-GESTEL. De openluchtmeeting op a.s. Zondag n.m., na aankomst der trammen uit richting 's-Bosch, Schijndel en Vught, belooft heel wat. Want wie getroost zich niet gaarne een wandeling, een tramritje of fietstochtje, om een zoo gevierden spreker te hooren als de wijd en zijd vermaarde redenaar, Pater Borromeus de Greeve?

En dat bezielend woord wordt voorafgegaan door de schoone muziek van de R. K. Gildenbonds-harmonie uit Boxtel; Gestel's jongelingen zullen de bekende kleppermarsch uitvoeren, terwijl dames en heeren zullen laten hooren, dat de veredeling van den volkszang ook tot St. Michiels-Gestel is doorgedrongen.

En al dit genot wordt gratis aangeboden, ook al een motief om in grooten getale naar 't mooie dorpje te komen. B. C.

HAAREN. Op de Rijks-Postspaarbank aan het Hulpkantoor der Posterijen alhier, werd gedurende de maand Juni ingelegd: f 2043.69 en terugbetaald f 982.47.

— Men is hier thans druk bezig met het plukken van Lindebloesem, waarmede een mooie cent verdiend wordt. De prijs, die aanvankelijk 35 cents bedroeg, is thans gestegen tot 45 cents.

VUGHT. Heden Zaterdag n.m. is de retraite begonnen voor H.H. Gemeenteambtenaren, in het Retraitenhuis „Loyola" te Vught, welke tot Dinsdag n.m. 7 Juli duurt.

's-BOSCH. Op Maandag 15 Juli 1914 komen eenige Belgische heeren, leden van den „Oudheidkundigen Kring," te Mechelen, een bezoek aan Noord-Brabant's hoofdstad brengen. Daarbij komt hoofdzakelijk op het program voor, bezichtiging der Kathedrale St. Janskerk, en van het Gemeentehuis.

— Morgen, Zondag 5 Juli, heeft in de Kathedraal van St. Jan alhier, de jaarlijksche plechtigheid der groote processie plaats, ter gelegenheid van den Omgang, die, zooals gewoonlijk, wel weer vele bewoners der omliggende gemeenten hierheen zal trekken.

ENSCHOT. De openb. lagere school alhier is voor eenige dagen gesloten gesloten, wegens het voorkomen eener besmettelijke keelziekte.

ST. OEDENRODE De verraderlijke Dommel heeft hier weer een slachtoffer geëischt van welk ongeval men algemeen onder den indruk is.

De heer v. d. Meeren, ambtenaar ter secretarie ging Dinsdag met zijn vriend den heer v. d. H. een roeitochtje ondernemen.

Alhoewel geen zwemmer zijnde, wilde hij onderweg een bad nemen. De sterke strooming van het water verraste hem echter, zoodat zijn metgezel hem eensklaps wanhopige pogingen zag doen om boven water te blijven en tegelijk met een korten hulpkreet in de diepte zag verdwijnen.

Pogingen om den drenkeling te bereiken mislukten den makker en de ijlings toegestoken roeiriem, bleek veel te kort te zijn.

Daarna haastte zich v. d. H. om elders hulp te halen, doch deze kwam helaas ook te laat zoodat een goed uur later, de heer v. d. M. als dood werd opgehaald.

In den overledene verliezen zijn ouders een innig liefhebbenden zoon; de Secretarie een beste werkkracht en wij, die met hem dagelijks omgingen, een rechtschapen man, die steeds recht door zee ging en zijn godsdienstplichten nauwkeurig waarnam.

Zijn ziel ruste in vrede!

Donderdagnamiddag werd het stoffelijk overschot van den verongelukten jongen man naar de woonplaats zijner ouders te Meerveldhoven overgebracht en gisteren aldaar na kerkelijke inzegening ter aarde besteld. M. C.

St. OEDENRODE. Als een bewijs dat alhier degelijke handboogschutters zijn, kan gemeld worden, dat bij het koningschieten onder de leden der handboogschutterij „Concordia," door den heer W. Heijmans, den koninklijken titel behaald werd met het kolossale aantal van 242 punten in 60 pijlen, terwijl het minste aantal punten, dat bij deze concurrentie geschoten werd, 210 bedroeg.

TILBURG. Alhier heeft Dinsdagnamiddag de 18-jarige Van Arle bij een twist met zijn ouderen broeder op dezen uit een revolver twee hagelpatronen op korten afstand afgeschoten. De getroffene werd op het hoofd licht gewond. De dader is gearresteerd.

DONGEN. De Zondag en Maandag alhier gehouden Gildefeesten van de Scherpschuttersvereeniging „Vriendenkring" zijn schitterend geslaagd.

De uitslag der verschillende wedstrijden was als volgt:

Serie A. (Vrije hand).

1e pr. St. Hubert, Rijen; 2e St. Joris, Dorst; 3e St. Ambrosius, Teteringen; 4e Oefening kweekt Kunst, Udenhout; 5e Oranje Agatha op Lombok St. Agatha.

Serie B. (opgelegd).

1e prijs Oranje Agatha op Lombok, St. Agatha; 2e, 3e en 4e St. Hubert, Rijen; 5e St. Hubertus, Gemert.

Koningsprijs.

Theeuwes, Rijen, St. Hubert.

Massief gouden eerekruis, Theeuwes te Rijen, St. Hubert.

Eerebeker. J. Stevens, Rijen, St. Hubert.

Vendelzwaaien. 1e prijs St. Catharina, Tongelre; 2e a St. Servatius Barbara, Lieshout; 2e b St. Catharina, Vlijmen.

Tromslaan (roffelen). 1e prijs A. van Amersfoort, Tilburg; 2e H. Vissers, Terheijden.

't Mooiste vendel of standaard St. Dionisius, Tilburg.

Oudste vendel of standaard St. Joris te Haaren.

Grootste corporatie in optocht St. Hubert te Rijen.

Grootste aantal eereteekens in optocht St. Hubert te Rijen.

Voor het grootste aantal schilden St. Servatius Barbara, Lieshout.

Oudste schild of standaard met papegaai, St. Anna, Nuenen.

Verstkomend gezelschap, Wilhelmina, te Horst, (Limb.)

Mooiste corporatie in den optocht. 1e prijs Wilhelmina Horst (Limb.); 2e St. Hubert, Rijen; 3e St. Servatius Barbara, te Lieshout.

GOIRLE. Woensdagmiddag is op de kermis alhier een Tilburgsche fabriekswerker, De Beer genaamd, door een messteek in den hals levensgevaarlijk gewond. De dader schijnt nog onbekend te zijn.

NULAND. De spoorwegarbeider H. Gremmen, alhier, zakte Woensdagmiddag, terwijl hij in Geffen werkzaam was, plotseling ineen en was terstond dood.

STRATUM. Woensdagavond omstreeks 8 uur, waren eenige personen in de Tongelreep, onder Stratum, aan het zwemmen. Ongelukkig geraakte een van hen, een zekere J. Smolders, in een draaikolk. Geen weerstand kunnende bieden aan deze wielende kracht, die hem naar de diepte zoog, zonk hij onmiddellijk. Een zekere K. zag het gevaarlijke van zijn toestand en kwam ter hulp. Reeds kon hij den pols van den drenkeling grijpen, toen ook hij wegzonk. Ook deze was bijna het slachtoffer geworden van zijn menschlievendheid. Zoodra een zekere J. S. bemerkte, dat K. zijne pogingen moest opgeven, begaf hij zich te water en trachtte nog door duiken den ongelukkige te grijpen. Gehinderd door de vele boomstammen en steenen op den bodem, moest ook deze van zijn plan afzien.

Na twintig minuten wisten de twee zwemmers het lichaam op het droge te brengen.

De levensgeesten bleken reeds geweken. Men kan zich de droefheid der ouders voorstellen, die bij het tragisch schouwspel tegenwoordig waren, en hun zoon, de oppassende 18-jarige jongeling die mede hun steun beloofde te worden, naar huis zagen dragen.

Weer een voorbeeld!

NUENEN. Maandag na het Lof werd de aangekondigde openluchtmeeting gehouden, vanwege de drankbestrijding alhier. Een groote menschenmassa was toegestroomd om te komen getuigen voor het streven der drankbestrijding en te luisteren naar de eenvoudige, doch bezielende rede van den sympathieken spreker, den WelEerw. heer Lamb. Poell, kapelaan te Tilburg. Een geestdriftige scharen volgde den langen stoet naar de muziekkiosk, alwaar de menigte werd toegesproken. Na afloop keerden allen in dezelfde volgorde wederom terug naar het punt van uitgang, het Bondsgebouw, alwaar na een hartelijk dankwoord van den WelEerw. heer Kapelaan, de stoet werd ontbonden.

Nuenen's drankweer heeft j.l. Maandag een overheerlijke en naar wij reeds voorspelden, een succesvolle dag meer in hare annalen op te teekenen.

TONGELRE. Donderdag had ten raadhuize alhier, de aanbesteding plaats van een nieuwen kunstweg van Zesgehuchten over Tongelre naar Woensel, met zijtak naar Geldrop.

Ingeschreven werd door de heeren:

Gebr. Bergervoet, Pannerden	f 126.140
H. Nuijens, Oirschot	- 118.500
M. Vissers, Drunen	- 112.370
A. J. Aangenendt, 's-Bosch	- 111.600
L. van Drunen, Rosmalen	- 111.500
J. Douw, Zierikzee	- 109.200
M. Bakkeren, Prinsenhage	- 103.250
Coldenburg, Bergen	- 99.948
A. v. Gestel, Zesgehuchten	- 98.488

VEGHEL. De laatste dagen schijnt er in onze gemeente veel visch vergiftigd te worden. Men zij evenwel gewaarschuwd, want de politie houdt streng een oog in het zeil. En de straffen, welke door den kantonrechter gegeven worden, zijn lang niet malsch.

GEMERT. Verleden Woensdagmiddag was een vreemdeling in de parochiekerk alhier bezig met een der offerblokken te lichten. Een student der Latijnsche school, die in 't middaguur even een bezoek aan de kerk bracht, zag hem bezig en waarschuwde den koster. Toen deze kwam, was de vogel inmiddels gevlogen. De rijkspolitie zat hem nu direct per fiets en per tuf-tuf achterna en binnen een uur of wat had zij den vermoedelijken dief te pakken. Ook in de kapel te Handel schijnt hij in een der offerblokken bezig geweest te zijn, tenminste, men ontdekte daar bij onderzoek sporen van gom. In de kerk alhier was de bus pas gelicht en ook in de kapel te Handel was vermoedelijk weinig in den offerblok aanwezig, zoodat de buit vrij zeker onbeduidend geweest zal zijn.

— Onze vroegere dorpsgenoot, de onderwijzer Vermeeren, is te St.-Oedenrode, waar hij als ambtenaar ter secretarie werkzaam was, verleden Dinsdag bij het zwemmen in de Dommel, jammerlijk verdronken.

LIESHOUT. De vaandrig van onze Gilde St. Servatius St. Barbara, verwierf Zondag, bij de Gildefeesten te Dongen, den 2en prijs voor het vaandelzwaaien.

Bovendien werden nog aan de Gilde toegekend: 1e prijs voor het grootste aantal zilveren schilden; en 3e prijs voor de mooiste corporatie in den optocht.

— Tot postbode alhier is benoemd de heer M. Daniëls, thans hulppostbode.

AARLE-RIXTEL. Werd voor enkele jaren nog weinig gedaan voor den handel van fruit of tuinbouwproducten, thans is hierin eene groote verandering gekomen. Groote boomgaarden zijn aangelegd, waarvan de bezitters reeds groote sommen jaarlijks intrekken. De bessenhandel is in vollen gang; flinke prijzen worden bedongen, zoodat dit voor velen een aardig voordeeltje afwerpt.

— Het plukken van lindenbloesem brengt in ons dorp velo handen in beweging. De hooge prijzen maken, dat voor velen eene mooie bijverdienste te behalen is.

Geneest uw hartkloppingen met de Pink Pillen.

De hartkloppingen zijn het kenteeken van een vermoeienis van het hart. Wanneer men zeer vermoeid is, struikelt men of doet mispassen. De kloppingen zijn de mispassen van het hart.

Daarom zijn ook de hartkloppingen een der meest voorkomende verschijnselen van de bloedarmoede en de bleekzucht der jonge meisjes, van de uit den groei voortkomende bloedarmoede, van de neurasthenie, al te gader ziekten, waar de zwakte van de zieke kenmerkend is.

Indien gij dus hartkloppingen hebt, kunt gij met zekerheid zeggen: „Ik ben verzwakt." Een behandeling die het bloed weder op kracht brengt, is dus noodig. Wij bevelen U dan de Pink Pillen aan. De Pink Pillen hebben ontelbare gevallen van bloedarmoede, van bleekzucht, van bloedarmoede die uit den groei voortkomt, genezen, en dit wel doordat zij met iedere pil een weinig rijk en zuiver en nieuw bloed geven. Door dat nieuwe, rijke bloed aan te brengen, maken zij dat de voeding van alle organen volkomen is. De toestand van vermoeienis verdwijnt en het evenwicht der gezondheid is hersteld.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Burgerlijke Stand.

HAAREN.

Over de maand Juni.

GEBOREN:

Hendrikus D., z. van G. Boons en Johanna Slegers. — Elisabeth A., d. van H. van Esch en Catharina de Laat. — Cornelia E., d. van W. Bergman en Anna C. Liebregts. — Elisabeth A. d. van M. van der Bruggen en Petronella v. d. Nostrum. — Petrus, z. van G. Copal en Wilhelmina Poirters. — Adrianus A., z. van A. van de Nieuwelaar en Francisca Verstijnen. — Anna M., d. van G. Kuijpers en Arnolda van Doormalen. — Petrus A., z. van C. Versteijnen en Maria A. Ketelaars.

GETROUWD:

Henricus L. Termeer, 37 j., Haaren en Johanna M. van Abeelen, 29 j., Haaren.

BERKEL c.a.

Van 26 Juni — 4 Juli 1914.

GEBOREN:

Hendrika A., d. van J. Vorstenbosch en A. Lommers.

MARKTEN.

Maandag 6 Juli.

Budel, jaarmarkt.
Someren, jaarmarkt.
Tilburg, jaarmarkt.
Utrecht, paarden.

Dinsdag 7 Juli.

Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Cuijk en St. Agatha, jaarmarkt.
Eindhoven, jaarmarkt, beesten, schapen.
Nijmegen, vee.
Oosterhout, beesten, varkens.

Woensdag 8 Juli.

's Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Eersel, beesten.

Donderdag 9 Juli.

Bergen-op-Zoom, beesten.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.28.

2 Juli was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.14, f 1.62 per K.G.

TILBURG. 3 Juni. De prijs der boter is f 1.25 tot f 1.45. Eieren 4 - 5½ cent.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 3 Juli. Aanvoer 11340 K.G. Hoogste prijs f 1.18 laagste prijs 0.96 middelprijs f 1.10

's BOSCH, 3 Juli Aangevoerd 22832 kilo hoogste f 1.24, laagste f 0.88 middelprijs f 1.17 per kilo.

MAASTRICHT, 3 Juli. Aangevoerd 59220 kilo, hoogste f 1.25, laagste f 1.07 middelprijs f 1.19

Eier-Veilingen.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

3 Juli. Aangevoerd werden 518'3 eieren Prijs: kippeneieren f 0.73 tot f 0.75 per K.G

AMSTERDAM, 3 Juli. Aanvoer 45069 eieren Kipei 3.30—4.50. Eendei 4.75—5.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 4.15.

ADVERTENTIËN.

Bekendmaking.

Ondergeteekende deelt door deze beleefd mede, dat hij zijne

GROENTEN, FRUIT, enz.

van af heden **NIET MEER LEVERT** aan den Heer H. VOETS, doch hiermede geregeld — te beginnen a.s. week — de ingezetenen van Boxtel

persoonlijk zal bezoeken.

Hopende door prompte en nette bediening eenieders gunst waardig te worden, verblijve

UEd. Dw. Dn.

J. C. LEERMAKERS, - Onrooi, - BOXTEL.

Fruit- en Groentenkweeker.

BATO

VAN F.55 STERK SNEL GOEDKOOP TOT F.130

N.V. NAT. RIJWIELFABRIEK „BATO" TIEL. HOLLAND.

Door **Een**voudige constructie en **Modern**e werkwijze zijn wij in staat een prachtig **Rijwiel** te leveren voor **f 55.—**

CATALOGUS OP AANVRAGE.

Aan verzamelaars zenden wij gaarne onze **SLUITZEGELS** Serie C.

Stroohulzenfabriek.

Wordt gevraagd een bekwaam

Hoofdwerkman

in een op te richten STROOHULZENFABRIEK.

Brieven onder no. 344 Bureau van dit Blad.

Als gij in den spiegel ziet en **zomersproeten** op uw gezicht ontdekt, koop dan één potje

„Sprutol"

en binnen korten tijd zijn Uwe sproeten geheel verdwenen.

Sprutol werkt vlug en zeker.

Alle goede Drogisten in iedere plaats verkoopen Sprutol. Voor engros **Fa P. Hahmes**, Maastricht.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Maandag 6 Juli 1914,** ten **10 uur v.m.**, ten huize van Mej. Wed. B. v. d. Sande te Liempde.

Voor Mevrouw Douairière Mr. F. v. Lanschot.

12 perceelen *Voorgras* in Rouwbeemd.
1 perceel het Moerveldje aldaar.

Voor P. v. d. Meerakker c.s. te Liempde.

1 perceel in de Prangen met het *Nagras*.
2 koopen *Rogge* aldaar.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Dinsdag 7 Juli 1914**, ten **10 uur v.m.**, ten huize van den Heer Frans v. d. Meerendonk te Brukelen.

Voor de Kind. v. d. Bersselaar.

6 koopen *Rogge* te Brukelen aan de Armhoef.
3 dito *dito* aldaar over de Straat.
1 „ „ „ in het Klein Bochtje.
4 „ „ „ in de Vosakker.
12 „ „ „ in de Groote Bocht.
8 „ „ aan de Steenen Poort.
6 „ *Haver* te Brukelen a. d. Armhoef.
2 „ „ aldaar over de Straat.
7 „ „ „ in de Wei.
2 „ „ in den Tongerschen Akker.
1 „ „ op Molenwijk.

Voor Bast. v. d. Akker, in Tongeren.

10 koopen *Rogge* bij zijn huis.
1 „ *Gras* aldaar.
1 „ *Rogge* op Gasthuisland.
3 „ *Haver* aldaar.

Voor Mej. Wed. G. de Leijer, in Tongeren, bij de Oude School.

6 koopen *Rogge* op de Rulles.
7 „ „ in groot Lox Ven.
1 „ „ op Berberijntjes land.

Voor Corn. Meijs, in Tongeren.

22 koopen *Rogge* bij zijn huis.
8 „ „ in de Vosakker.
2 „ *Haver* bij zijn huis.
2 „ „ in de Vosakker.

Voor W. Kouwenberg, in Tongeren.

5 koopen *Rogge* in Lox Ven, achter v. d. Heuvel.

Voor Nic. Diederen in Tongeren en Neerena.

8 koopen *Rogge* in de Braak.
5 „ „ bij Corn. Meijs.
3 „ *Haver* aan het huis.
6 „ „ in de Braak.
4 „ „ bij Corn. Meijs.

Voor Mart. Timmermans.

13 koopen *Rogge* op het Uilsbroek.
3 „ *Haver* aldaar.

Voor Hend. v. Summeren, in Tongeren.

7 koopen *Rogge* rondom de vroeger door hem bewoonde boerderij.
2 dito *Haver* aldaar.

Voor R. Postema.

1 koop *Rogge* te Brukelen op het land der Familie Clercx, het voorste langs den weg.

De Notaris NIEMANN te Boxtel,

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Donderdag 9 Juli 1914**, ten **10 uur v.m.**, ten huize van H. v. Breugel in de Nieuwstraat.

Voor de Kind. C. v. Berkel, op Selisse.

3 koopen *Rogge* op de Braak.
4 „ „ op het Rulle.
5 „ „ op de Bocht.
2 „ „ op de Wal bij v. Kempen.
5 „ „ op de Schild.
3 „ *Haver* aldaar.
2 „ „ op de Stok.
1 „ „ op het Heiveld.

Aanwijzing doet A. v. d. Ven Azn. op Selisse.

Voor Corn. v. d. Staak.

10 koopen *Rogge* op Jachtrust bij van Rumunt, tegen hagelslag verzekerd.

Voor Mart. v. Oers te Munsel.

2 koopen *Rogge* op den Beemdakker.
2 „ *Haver* aldaar.

De *Granen* voor Engelien v. d. Meijden worden op **Dinsdag 14 Juli 1914** te haren huize verkocht met die van Venrode.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Vrijdag 10 Juli 1914,** ten **10 uur v.m.**, voor en ten huize van Adr. v. Meersbergen te Brukelen.

Een best **5-jarig** zwart **Ruinpaard.**

2 aftandsche **Werkpaarden.**

Alle geschikt voor zwaar werk.

2 *zware Voermanskarren, dito Stortkar, Paardentuig, Touwen, Kettingen* en meer *Voermansgerief.*

Twee Hoogkarren, Aardkar, Ploegen, Eggen en meer *Boerengerief.*

4 *Biggen.*

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Maandag 13 Juli 1914,** ten **10 uur v.m.** ten huize van den heer Frans v. d. Meerendonk te Brukelen.

Voor den Heer Mr. G. van Tienhoven.

40 koopen *Rogge* op Kampina.

Voor Adr. Bekkers.

7 koopen *Rogge* op de Roond in het Speekrad.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

Op **Donderdag 16 Juli 1914** ten **10 uur v.m.** ten huize van Lambert Maas te Gemonde-Boxtel.

Voor Hend. v. d. Biggelaar te Acht, bij Gasthuiskamp.

2 koopen *Rogge* op de vroeger door hem bewoonde boerderij.
10 dito *Haver* aldaar.

Voor Adr. J. v. d. Velden, te Gemonde.

1 koop *Rogge* aan het huis bij Van Kasteren.
2 dito *dito* in het Diepenbroek.
1 dito *dito* op den Schoonberg.
2 dito *dito* op de Habraak.
1 dito *Haver* in het Diepenbroek, tegen hagelslag verzekerd.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

BIJ INZET op **Vrijdag 24 Juli 1914, BIJ TOESLAG** op **Vrijdag 31 Juli 1914,** telkens ten **3 uur n.m.** ten huize van Mart. v. d. Meerakker te Liempde (Vrilkhoven).

Voor de Kinderen J. v. d. Meerakker.

Onder Liempde.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a., Erf, Moestuin, Wei- en Bouwland,* ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 974, 131 en 928, samen groot 1.51.52 H.A.

Te aanvaarden op gewone tijdstippen in 1915.

Koop II. *Bouwland,* ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 177, 178 en 180, samen groot 68.90 Aren.

Verhuurd tot oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop III. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven", Liempde sectie D nos. 119, 120 en 563 en Boxtel sectie E no. 196, samen groot 63.53 Aren.

Te aanvaarden te oogststoppelbloot 1915.

Koop IV. *Massa* van koopen I, II en III.

Koop V. *Weiland en Dennenbosch,* ter plaatsen „Lage Voort en Breede Heide", Liempde sectie D no. 55 en Boxtel E nos. 878, 421, 420 en 419, samen groot 1.37.62 H.A.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Onder Boxtel.

Koop VI. *Bouwland,* ter plaatse Breede Heide, sectie E no. 809, groot 27.70 Aren.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Koop VII. *Weiland,* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 817, groot 45.90 Aren.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop VIII. *Hakhout en Heide met Dennen,* ter plaatse „Breede Heide", sectie E nos. 818 en 819, samen groot 1.01.40 H.A.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop IX. *Massa* van koopen I tot en met III en van V tot en met VIII.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop X. *Bouwland,* ter plaatsen „Vrilkhoven en Groote Beek", Liempde sectie D no. 125 en Boxtel sectie E no. 195, samen groot 38.49 Aren.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde.

Koop XI. *Bouwland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 882, groot 41.30 Aren.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1914.

Koop XII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 881, groot 79.40 Aren.

Verhuurd: Bouwland tot Oogststoppelbloot en Weiland tot 1 September, beide 1915.

Onder Boxtel.

Koop XIII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 810, groot 28.90 Aren.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XIV. *Bouwland* ter plaatse „Breede Heide" sectie E no. 816, groot 67 Aren.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XV. *Massa* van koopen XII, XIII en XIV.

Onder Liempde.

Koop XVI. *Bouw- en Weiland,* ter plaatse „de Prangen", sectie E no. 786, groot 55 Aren.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1915.

Koop XVII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 220, groot 67.40 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XVIII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 219, groot 76.80 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Voor Corna. v. d. Laar te Liempde.

Onder Boxtel.

Koop XIX. *Dennenbosch en Hakhout* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E nos. 975 en 976, samen groot 76.50 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XX. *Heide met Dennen* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E no. 979, groot 76.20 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Lasten van af 1 Januari 1915.

Betaling 30 October 1914.

Bekendmaking.

Door deze deelen wij onze Cliëntèle te Boxtel en Omstreken mede, dat **ONZE** artikelen uitsluitend alléén verkrijgbaar zijn bij:

A. van Dommelen-Van Run,
Rechterstraat, BOXTEL.

Aanbevelend,

LAMERS & INDEMANS, 's-Bosch.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij vanaf 1 Januari

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

} Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

ANTOINE TRIMBOS,

Biljartfabrikant,
Bergen op Zoom.

Levert met groot succes de

snelloopende Biljarten.

Verkrijgbaar alle biljartbenoodigdheden. Reparatie spoedig en billijk. Gemakkelijke conditiën van betaling.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«
A. DE WERT-Strijbosch,
te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis **monster**

Portret v. d. Heer L. Oymans

Zijn pleuris is verdwenen de Abdijsiroop heeft hem genezen.

De heer Leo Oymans, wonende te Arcen (Limburg) verklaarde ons:

„Mijn genezing van een ernstige borstaandoening (pleuris) heb ik te danken aan de Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo. Verschrikkelijke hoestbuien kwelde mij en de slijm wilde maar niet loskomen. Als er echter met veel moeite slijm loskwam, was daar gewoonlijk bloed bij. Voortdurend had ik het zeer benauwd en steken in de zijde, waardoor ik 's nachts weinig sliep. Geen enkel middel gaf mij verlichting en reeds wanhoopte ik aan mijne genezing en was bevreesd de tering te krijgen, toen ik besloot de Abdijsiroop aan te wenden. Deze hielp direct. De slijm kwam gemakkelijk en zonder pijn los, waardoor mijn borst verruimd werd. Reeds toen ik een flacon ABDIJSIROOP, gekocht bij den drogist S. Muysers, te Venlo, gebruikt had, kwam er geen bloed meer mede. Gaandeweg ging mijne genezing voort, en thans nu ik in het geheel 6 flacons ABDIJSIROOP gebruikt heb, kan ik naar waarheid verklaren, dat ik mijne gezondheid daaraan te danken heb. Mijn borstaandoening is verdwenen, ik haal weer diep en vrij adem, slaap 's nachts uitstekend, fluim niet meer, heb geen borstpijnen meer en weet niet meer wat hoesten is.

Bovenstaande betrouwbare verklaring bewijst weder eens welk een uitstekend geneesmiddel de **Abdijsiroop,** Klooster Sancta Paulo is, tegen asthma, influenza, pleuris, slijm- en kinkhoest, bronchitis, verwaarloosde verkoudheid, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel en longaandoeningen. De Abdijsiroop, ziektekiemdoodend en borstversterkend, schaadt nimmer en voorkomt de tering.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

AKKER

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationsstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT: *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN: *Udenhout*, P. L. J. RATS Vermeulen; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

IK GENEES CATARRH IN 30 DAGEN

DOOFHEID, OORSUIZEN, HOOIKOORTS, BRONCHITIS EN ASTHMA INBEGREPEN.

Mijn Nieuwe Vinding Veroorzaakt Groote Beweging Onder Catarrh-Specialiteiten.

F 5,000 — BELOONING.

Wordt 14 dagen op proef gezonden.

Mr. ELMER SIRLEY.

IK wensch u mijn behandeling te laten beproeven voor de genezing van Catarrh. Is u genegen te bewijzen dat u genezen kan worden? Zoo zeker ben ik van mijn geneesmiddel dat ik u een 14-daagsche proef wil geven. Ik zou deze annonce kunnen vullen met overtuigenden *bewijsgrond* betrekkelijk de verdiensten van mijn geneesmiddel. Ik zou het eene adjektief voor en het andere na kunnen gebruiken om te beschrijven wat het doen kan, doch ik ben zeker dat u met mij zal instemmen dat alle bewijsgronden ter wereld u niet zoo zullen overtuigen als de verrassende getuigenis van hen wier getuigschriften voorkomen in deze annonce en de honderden andere die ik ten mijnent heb.

Gelieve wel te noteeren dat de door mij gepubliceerde brieven zoowel den naam als het adres bevatten van den genezen patiënt die mij zijn dankbare getuigenis zendt, en ik ben bereid F 5.000.— te verbeuren aan eenig iemand die bewijzen kan dat een enkel door mij gepubliceerd getuigschrift niet echt is in alle bizonderheden. Ik genas hen en honderden anderen. Ik kan u genezen in uw eigen woning, gemakkelijk, zonder verlies van tijd, en ik zend u mijn behandeling 14 dagen op proef *om het te bewijzen.* Indien u aan Catarrh lijdt kan ik niet inzien waarom u zou nalaten deze advertentie te beantwoorden. Ik wensch dat een ieder lijdende aan Catarrh mij schrijve. U moge zeggen: „Ja, hij heeft misschien honderden anderen genezen, doch ik ben bang dat mijn geval hopeloos is." Mijn antwoord daarop is eenvoudig: „Vul de coupon in ter verkrijging der 14 dagen proef behandeling." Ik wensch inzonderheid met die gevallen in aanraking te komen waarin alle behandeling heeft gefaald. Indien u een diergenen is die elk ander geneesmiddel beproefd hebben, maak dan gebruik van dit ongewoon aanbod. Indien u lijdt aan Catarrh, Asthma, Bronchitis, Oorsuizen of Doofheid van korten of langen duur, mijn Methode geneest, en al dat ik u vraag te doen is ieder woord te bewijzen door mij in deze annonce gezegd.

Ik wensch niet dat u zich laat leiden door een der *bewijsgronden* die ik gebruik om u voor mijn nieuwe vinding te interesseeren. Ik wensch dat u de hier gedrukte getuigschriften leze. Indien een dezer lieden in uw omgeving woont, vraag hem wat ik voor hem gedaan heb en ik ben zeker dat u geen oogenblik zal aarzelen de coupon in te vullen en deze behandeling te beginnen. Onverschillig of uw geval van korten of langen duur is, *schrijf mij heden.* Voorzeker, ten einde van Catarrh verlost te worden, of weder goed te hooren — van de lastigste ziekte van onzen tijd genezen te worden — de preek, het spel, den zanger, of het gebabbel der kinderen weder te kunnen hooren, rechtvaardigt zoo iets eenvoudigs als het invullen der coupon hieronder. Stel het geen minuut langer uit. Geniet dezelfde voordeelen als uw vrienden en verwanten wier ademhalingsorganen of gehoor volkomen is. Al dat ik u vraag is slechts de coupon in te vullen, een 5 cents postzegel te zenden, en het *nu* te doen alvorens u het vergeet. Indien u het afstelt zal u iederen dag slechts tot zichzelven zeggen „Waarom heb ik die coupon niet ingevuld en aan Mr. Elmer Shirley gezonden?" Als u dat niet morgen wil zeggen en elken dag, schrijf mij dan *heden.* Adresseer uw brief aan Mr. Elmer Shirley, 6 Great James Street, (Kamer 23), Londen, W. C., Engeland.

N.B. Het porto voor brieven is 12½ cent.

10-jarige Catarrh genezen.

De Heer J. P. Hulsebosch, Bloembollenkweeker, Lisse, schrijft: „In antwoord op uw schrijven bericht ik u dat ik de behandeling met het gunstigste resultaat gevolgd heb. Ik bemerk nu niets meer van de kwaal die ik ongeneeslijk meende te zijn. Uw behandeling is voortreffelijk en ik zal niet nalaten haar aan te bevelen."

Verlichting in 2 dagen.

Mej. H. M. Igesz, Nieuwland 9, Hoorn, schrijft: „Ik betuig u mijn hartelijken dank voor uw medicamenten. Reeds na twee dagen toepassing kon ik een groote verlichting opmerken. Ik ben zeer blijde er mede te zijn begonnen en stel uw Systeem op hoogen prijs. Gaarne zal ik het aan mijn kennissen bekend maken."

Jarenlang lijden genezen.

De Heer Kl. A. Reitsma, Schoenmaker, Beetgum (F.), schrijft: „Het is mij een aangename taak u te laten weten dat ik na een jarenlang lijden aan Catarrh geheel door uw Methode genezen ben. Hiervoor zal ik u steeds dankbaar blijven en zal ik gaarne uw behandeling overal aanbevelen. Ik zend u hierbij mijn portret waarvan u naar goedvinden gebruik kan maken."

Wonderlijk is de werking.

De Heer Edw. Coorsmans, Waalscheistraat 38, Antwerpen, België, schrijft: „Het is mij een groot genoegen u te melden dat ik, dank zij uw Systeem, ganseh hersteld ben. Wonderlijk is de werking; mijn hoofd is nu geheel helder, en de luchtwegen zijn buitengewoon goed. Ik kan u niet genoeg danken voor uwe behandeling, die prachtige resultaten in mijn geval van Catarrh heeft geleverd."

KNIP UIT EN POST DEZE COUPON — NU!

Mr. Elmer Shirley,
6 Great James Street (Kamer 23),
Londen W.C.

Ik wensch gebruik te maken van uw 14 dagen proef aanbod, en sluit een 5 cents postzegel hierbij in.

Naam .....

Adres .....

.....

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 54. Zaterdag 4 Juli 1914.

Kort Verslag
VAN DEN
2-daagschen Socialen Cursus,
gegeven in de zaal der R. K. Werkliedenvereeniging te Helmond, op Zondag 28 en Maandag 29 Juni 1914.

(Vervolg.)

TWEEDE DAG.

Morgenvergadering.

De Voorzitter opent met den Christelijken groet en een woord van welkom aan Mgr. Prinsen en den Wel Eerw. Heer Van der Hagen. Hij drukt zijne voldoening uit over het flink bezoek, als bewijs dat deze cursus op prijs wordt gesteld. Hij deelt mede dat het verslag in de courant zal verschijnen en dat dit zal geplaatst worden a.s. Woensdag een gedeelte en het andere a.s. Zaterdag. Beide zullen aan degenen die zich opgeven, voor 5 cts. tehuis gezonden worden.

1e Les.

Jeugdorganisatie, door den WelEerw. Heer B. v. d. Hagen, Adviseur R. K. Werkliedenvereeniging en Directeur van het Patronaat te Helmond.

Over deze stof is in den laatsten tijd veel geschreven. Daaruit blijkt dat deze zaak urgent is. Alleen over den vorm bestaat nog geen eenheid. Het is dus geen gemakkelijke taak hierover te spreken. Maar als man der praktijk geef ik hier alleen mijne persoonlijke meeningen. Het is noodig, dat allerwege patronaten worden opgericht. Wat verstaan wij onder patronaten. Eene vereeniging van jongens en meisjes van 12 tot 18 jaar. Sommigen willen stellen van 13 tot 18 jaar. Daarmede kan ik meegaan als de jongens niet van school blijven om langs de straat te slenteren. Dit is nog erger voor meisjes. Doch hiertoe moeten niet behooren jongens en meisjes die hooger onderwijs genieten of van den hoogeren stand. Deze zou ik niet bij het gewoon patronaat opnemen. Wel moesten deze meer godsdienst onderwijs genieten. Dus jongens en meisjes uit den arbeiders- en kleinen middenstand. Zijn dan de Congregaties niet voldoende? Neen, deze moeten z u i v e r godsdienstige vereenigingen zijn. In de patronaten moeten wij onze jongens en meisjes opvoeden voor het vereenigingsleven. Dit is noodig. Tegenwoordig moeten onze kinderen in de fabriek en hooren daar gesprekken over godsdienst, priesters en goede zeden. Dan kunnen zij deze gesprekken niet weerleggen. Alle gevaren bedreigen hen daar. Zij komen in aanraking met voorstanders van sociaal-democratie, zelfs anarchie.

Patronaten zijn noodig, omdat thans de levenseischen hooger staan. Vroeger werden de vragen des tijds alleen besproken in de hoogere standen. Tegenwoordig zijn deze doorgedrongen in de lagere klassen. Dus zijn patronaten noodig tot ontwikkeling op godsdienstig, sociaal- en economisch gebied. De ouders kunnen deze niet geven, zelfs al hebben zij daartoe den besten wil.

Niet alleen in de steden zijn deze patronaten noodig, ook ten platte lande. Velen van het platteland trekken later naar steden, zelfs naar het buitenland. Hoevelen gaan er niet naar Duitschland? Spreker haalt eenige voorbeelden aan, ten bewijze van den treurigen toestand, waarin velen van de betrokken jongelieden verkeeren. Ook de kennis op maatschappelijk gebied is allertreurigst. Dit is te bejammeren, daar zoo sterk naar goede vakkrachten wordt gevraagd.

Klachten over verwildering der jeugd zijn algemeen. Daarvan geven de statistieken de meest doorslaande bewijzen. Nog onlangs gaf Mgr. v. d. Ven mij eene vaderlijke aanmoediging tot het werk der patronaten. Deze moeten de kostscholen voor de hoogere standen vervangen ten einde de jeugd te beschermen.

De patronaten hebben in het algemeen als hoofddoel het vormen van een kern van mannen ten einde den godsdienstigen geest te verbreiden. Het moeten dus zijn instituten van opvoeding en ontwikkeling. Vorming van verstand en wil, ja, vooral van wil. Onze jeugd moet niet zoo vrij zijn zelfs niet in het goede. Den wil moet worden geleid en gestaald.

De ondervinding heeft geleerd, dat er splitsing noodig is. De kinderen moeten verdeeld worden in twee klassen. Een afdeeling van 12 tot 15, en eene van 15 tot 18 jaar.

Aan het hoofd moet staan een Geestelijke als Directeur. Echter wordt er gezorgd voor opleiding van kinderen, ten einde later zelf deze te kunnen besturen.

Over middelen: voortzetting van godsdienst-onderwijs. Leer in Bijbelsche en Kerkelijke geschiedenis, liturgie enz. Ook herhalingsonderwijs. Wij moeten echter vermijden om dat onderwijs een niet-populairen naam te geven. Dat schrikt af.

Dit onderwijs moet practisch worden ingericht. Het schrijven van brieven, adressen, enz.

Ook moet dat onderwijs gegeven worden op geschikte uren en op eene geschikte plaats. Liefst door de week en vooral in de wintermaanden.

Om aan de rijkssubsidie deelachtig te kunnen worden, moet dat onderwijs voldoen aan de eischen der wet. Evenzoo kan het godsdienst-onderwijs gesubsidieerd worden. Voor jongens en meisjes zijn de voorschriften verschillend. Ook zijn de voorschriften voor openbaar en bijzonder onderwijs verschillend. Ook voor het bijzonder aanbevolen teekenonderwijs is subsidie verkrijgbaar. Daaromtrent bestaan tot heden geene wettelijke voorschriften. Die zijn echter in de maak. Zoodat plaatsen, welke tot heden geene vakteekenscholen hadden, wel eenigszins haast mogen hebben om die op te richten.

Voor teekenonderwijs op patronaten bestaat tegenwoordig een secretariaat. Secretaris kap. Meijers te Schijndel. Dit secretariaat zorgt voor alle bijzonderheden. Vooral dient hier vermeld het trachten tot opleiding van leeraars.

Ook voor vakonderwijs is subsidie te bekomen. In deze zijn verschillende stroomingen omtrent de wijze, waarop dat zal verstrekt worden. Ambachtsschool, vakscholen en leerlingstelsel.

Alle deze stroomingen worden door de patronaten voorgestaan. Spreker is door de praktijk geworven voor het eerste systeem. De andere stroomingen hebben te veel practische bezwaren, welke men bij de gewone dag-ambachtschool niet vindt.

Spreker beveelt aan het boekje over de onderhavige stof, geschreven door den deskundigen kapelaan v. d. Rijt en verkrijgbaar bij Futura.

Ook voor huishoudscholen voor meisjes is subsidie te verkrijgen. Deze is echter niet groot.

Spreker moet zich bekorten en wil daarom nog een enkel woord zeggen tot aanbeveling van lichaams-ontwikkeling. Hiertoe kan opgericht worden een cursus, die, wanneer hij een leeraar heeft met akte middelbaar, ook subsidie kan bekomen.

Hij spreekt nog eenige oogenblikken over andere jeugd-organisatie's, v.n. aspiranten voor de vakvereeniging, welke in den laatsten tijd veel worden opgericht.

Ten slotte nog een woord over de socialisten jeugd-organisatie, waartegen gewaakt en gewerkt moet worden. Wij moeten onze jeugd bewaren in het geloof.

Vragen.

Over het vervangen van den Geestelijken Directeur zegt spreker, dat daarvoor krachten genoeg zijn bij de Broeders, grootere jongens en ten slotte, de Eerw. Directeur zal in den regel wel aanwezig zijn.

Over het verband tusschen R. K. Vakorganisatie, ware het wenschelijk, dat mannen uit de Vakorganisatie bestuurslid moesten worden.

Over het weren van jongens uit het patronaat. Zou het niet-vloeken als jongens die minderwaardig zijn toch in de vakorg. worden opgenomen. Spreker is het daarmede niet eens.

Tegenstand der moeders, ten opzichte patronaten. Hiertoe zou spreker eene vergadering van moeders beleggen.

Over het subsidieeren door het Rijk van scholen, reeds gesubsidieerd door de Gemeente, kan men zich vervoegen om hulp bij spreker.

Spreker is op eene gestelde vraag niet tegen vakonderwijs door de organisatie. Hij heeft alleen gesproken over patronaatsonderwijs in verband met zijne te behandelen stellingen.

Bij het slot een woord van welkom aan den HoogEerw. Heer Deken, Wel Eerw. Paters Capucijnen en den Heer Kroese, controleur van den Arbeid te Maastricht, waaronder ook Helmond ressorteert.

* * *

Des namiddags ten 3 ure, woonden de deelnemers gezamenlijk het Lof bij in de kerk van den H. Lambertus. Het zangkoor kweet zich op zeer verdienstelijke wijze van zijne taak. De Hoog Eerw. Heer Mgr. Prinsen, Geest. Adviseur van den Centralen Bond, hield een treffende toespraak. Z.HoogEerw., sprekende over de taak der werkliedenorganisatie, betoogde dat deze v.n. was: het terugvoeren der maatschappij in de banen des Christendoms. Zij gebruikt daarbij wapenen zonder smet of vlek. Het recht van haar bestaan is gegrond op de natuur, de wet en het hoogste kerkelijk Gezag. Wie dat recht aanrandt toont daardoor geen flauw begrip te hebben van recht of rechtvaardigheid.

De gewijde spreker spoorde ten slotte zijne mannen aan ook lid te worden eener zuiver godsdienstige vereeniging, zooals de H. Familie. Uit dezer leden moeten onze Roomsche organisatiemannen voortkomen. De organisatiemannen, reeds gewoon aan het brengen van offers, zullen zich ook wel dit klein offertje van tijd getroosten, tot bijwoning dezer vergaderingen. Hij weet dit bij ondervinding. Spreker sloot met eene krachtige aansporing tot volharding in den goeden strijd.

Na het Lof deden de Cursisten gezamenlijk eene wandeling naar de heerlijke Waranda.

* * *

Namiddagvergadering.

Vragen, beantwoord door A. v. Rijen, vóór de avond-vergadering, 29 Juni.

Verwijzing naar het laboratorium te Leiden tot onderzoek. Spreker is het daarmee eens.

Verdient het geen overweging, alleen georganiseerden als lid toe te laten? Antwoord: dit is wel het ideale. Maar overigens is het wenschelijk, dat het ledental zoo groot mogelijk zij. Dit was dan tevens een prop. middel voor de vakorganisatie.

Is het geen inconsequentie dat een voorman in de vakvereeniging geen coöperator is? Ja, zeker is dat in beginsel waar.

Aanbeveling van den cursus Mutsaars ook voor Secr. en Penningmeesters in onze beweging.

Is het niet aanbevelenswaardig, dat de verbruiks-coöp. zelf hare waren vervaardigt? Ja, zeker, als dat mogelijk is.

Vele vragen voorts, die het inrichten en beheeren der coöp. betreffen, worden beantwoord.

Eene vraag nog: hoe zou hier in Helmond nog opnieuw kunnen beproefd worden, om de coöp. op te richten? En welke vereeniging zou hier de kat de bel moeten aanbinden? Antwoord: de aangewezen vereeniging zou zijn de Werkl. vereeniging. Doch aangezien hier de coöp. reeds eenmaal is mislukt, zou het een gebiedende eisch zijn, dat dezer oprichting beter voorbereid worde, door bevordering van klein-sparen, enz.

Naar aanleiding van de les van den Heer Van Rijen, over Coöp., protesteerde de Heer H. Nuyen, Voorzitter van de Helmondsche middenstandsvereeniging, tegen diens bewering, dat de winkeliers bedrog plegen, waarvan de arbeiders de dupe zijn. Hij betreurde het, dat op deze wijze werd gesproken over de winkeliers, die toch zoo dikwijls de arbeiders voorthelpen bij ziekte en werkloosheid. Hij verzocht den inleider deze woorden terug te nemen.

De Heer Van Rijen antwoordde volgenderwijs: Ik neem geen woord terug. Ik heb geen enkel winkelier genoemd en constateerde met een voorbeeld, dat er wel degelijk geknoeid wordt en dat daarvan de minst koopkrachtige menschen de dupe zijn.

Wat aangaat de winkels als liefdadige instellingen, zeg ik, dat deze dan zoo spoedig mogelijk dienen te verdwijnen. Dat is een misstand. De arbeiders moeten in vereeniging leeren zich te verzekeren tegen de gevolgen van ziekte en werkloosheid. Dit gebeurt ook door de Coöp. met hare fondsen voor noodlijdende leden, of hoe deze dan ook genoemd mogen worden. Daardoor leert de werkman zich zelfstandig te gevoelen en alles niet op anderen te laten aankomen.

De Voorzitter merkt op dat het hier niet is eene debatvergadering, doch slechts een cursus en sluit daarom dit debat.

* * *

2e Les.

Samenwerking tusschen Patronaat en Werkliedenvereeniging, door den Wel Eerw. Heer L. Poell, Adviseur van den Ned. R. K. Textielarbeidersbond, Tilburg.

De redelooze dieren behoeven niet te zorgen voor hun onderhoud; de mensch, als redelijk wezen wel. De natuur zorgt niet voor de jeugd. Daarom moeten wij daarvoor zorgen. Deze zorg begint met den zuigeling en duurt tot 21 jaar. Over de eerste zorg hoef ik niet te spreken en over het patronaat is dezen morgen gesproken. Tusschen patronaat (18) en werkl. vereen. (21 jaar) is eene gaping. Zij moeten, dit sta voorop, niet enkel voor mannelijke, ook voor meisjes dienen. Het aantal meisjes in loonarbeid neemt verbazend toe. Dit wordt door statistieken bewezen. Daar moet voor gezorgd worden tot 30 jaar, om meer zeker te zijn, dat zij dan getrouwd zullen zijn. Overigens behoeft daar niet zoo groote zorg voor gedragen te worden, daar deze veelal hun werk krijgen in het huisgezin. Bovendien kunnen zij allen zeer goed ondergebracht worden in onze meisjesbonden. Dus hierover spreek ik verder maar niet.

Voor de jongens echter moet tusschen patronaat en werkl. vereeniging eene schakel worden ingelascht. Bij het verlaten van het patronaat op 18-jarigen leeftijd, hebben zij juist de meeste zorg noodig. Dit kan niet geschieden in de werkl. vereen.; zij dienden elk afzonderlijk verzorgd en bewaakt te worden. Daarvoor moet een afzonderlijke vereeniging worden gesticht. Haar naam doet niets ter zake. Het groote aantal dezer jongens moet ons duidelijk maken, dat voor hen iets moet gebeuren. Spreker geeft hier verschillende cijfers over Noord-Brabant. Hier moet een schakel gelegd worden, anders verliezen wij er te veel. Voor zulke vereeniging moet toegang zijn voor alle jongens van 18 tot 21 jaar of vroeger huwelijk. Wanneer zij vroeger trouwen dan moeten zij maar met groote menschen in de werkl. vereeniging. Gehuwden moeten wij in zulke vereeniging niet hebben. Dan moeten zij tegen betaling van contributie deel hebben aan de fondsen der werkl. vereen. Zij moet zijn voor het overige zelfstandig. Zij heeft een eigen doel en dan ook eigen bestuur. Voor hare leden moeten cursussen enz. gegeven worden, geeigend aan hun leeftijd. Daarbij kunnen ingedeeld worden die nooit bij een patronaat zijn geweest. Wij kunnen toch deze niet laten loopen.

Vragen.

Naar aanleiding eener opmerking, zegt spreker, dat wij niet alles van de patronaten kunnen verwachten. Wel moet die overgang van patronaat naar werkl. vereen. bevorderd worden.

Zou de tusschen-vereeniging de aspiranten-vakvereeniging niet tegenwerken? Spreker meent, dat de werkl. vereen. zich moet inspannen om voor zulke jongens eene aparte vereeniging te stichten.

Op eene desbetreffende vraag antwoordt spreker, dat de jongens, zoo spoedig zij bij het vak zijn, lid moeten worden der vak-organisatie.

Voor de meisjes moet de meisjesbond zorgen. Spreker zegt, dat daar, waar eene vereeniging bestaat voor jongens van 18 jaar en ouder, en dezer leden tevens lid zijn der vak-organisatie, wij juist hebben wat wij wenschen.

Het is zeer te wenschen, dat het Centraal Bestuur deze zaak spoedig ter hand neme.

Wij moeten op de eerste plaats rekening houden met de neigingen van de jongens op dien leeftijd. Welnu, laat hun die neigingen volgen, als zij maar niet slecht, integendeel Roomsch zijn. Een wensch, dat het Centraal Bestuur deze zaak spoedig ter hand neme.

De heer Crouzen zegt een woord van dank voor de welwillende ontvangst en begroeting hem ten deel gevallen. Hij neemt de gelegenheid waar om de leden aan te sporen het werk der vrijgestelden en Geest. Adviseur te waardeeren. Zoo zal een groot gevaar voor onze vereenigingen voorkomen worden. Want onze tegenstanders leggen het er op toe, deze mannen verdacht te maken en zoo tweedracht te zaaien. Deze toeleg moet mislukken.

* * *

Slotwoord door den Voorzitter.

In zijn slotwoord herhaalt spreker in het kort de stoffen die behandeld zijn. Hij bedankt den HoogEerw. Heer Deken, die door zijne tegenwoordigheid getoond heeft, belang te stellen in ons werken. Verder dankt hij de inleiders, den HoogEerw. Heer Mgr. Prinsen en allen, die hebben medegewerkt aan het welslagen. Het Bestuur der Plaatselijke vereeniging en allen, die hebben deelgenomen aan de lessen. Door hun groot aantal zullen de vruchten grooter zijn. Ten laatste aan den Gever aller goede gaven. Laat ons Dien dankbaar zijn ten einde toe. Geloofd zij Jezus Christus."

De lessen werden afgewisseld door roomsche gezangen. Deze cursus is goed geslaagd en zal, ook om het groot belang der besprekingen, vele vruchten opleveren.

De Klapekster.

Russische vertelling.

Er waren een oud mannetje en een oud vrouwtje. Het oud vrouwtje was niet kwaad, maar ze had een groot gebrek: zij kon haar mond niet houden. Als haar man haar iets vertelde, dan wist het aanstonds de heele buurt, en dan wist zij haar vertelseitjes nog te verdraaien en op te sieren, en als het noodig was, vond zij zelfs spiksplinternieuwe nieuwtjes uit. Haar man vond dat heel vervelend, en meer dan eens had hij een pak slaag opgeloopen voor de praatjes van zijn vrouw.

Op zekeren dag ging de oude Moejik takkebosschen zoeken in het woud. Toen hij aan den rand van het bosch van zijn kar stapte, zonk hij met den eenen voet gedeeltelijk door den grond.

„Wat is dat nu?" dacht hij. „Als ik hier eens ging graven, zou ik misschien iets vinden dat de moeite waard is."

Hij begon te graven en waarachtig, daar kwam een kleine ijzeren pot voor den dag, die geheel met goud en zilverstukken was gevuld.

„Dat is een goede dag geweest," zeide hij bij zich zelf; „maar hoe zal ik het aanleggen, dat mijn vrouw er niets van te weten komt; als zij er de lucht van krijgt, weet het dadelijk het geheele dorp en ik kom nog in moeilijkheden.

Langen tijd bleef de moejik zitten peinzen totdat hij een goede gedachte kreeg. Hij zette den schat weer op zijn plaats, bedekte hem met struiken en reed naar de stad; daar kocht hij een snoek en een levenden haas en keerde naar het bosch terug. Den snoek legde hij boven in 'n boom tusschen de takken en den haas bracht hij naar de rivier, waar hij hem in het riet vastbond.

Daarna ging hij naar huis.

„Ha! Ha! vrouw!" riep hij, toen hij de ibsa binnentrad, „nu heb ik een mooie vondst gedaan, maar stil, ik mag het niet zeggen."

„Wat is er, wat is er, mannetje? Waarom zeg je het niet?"

„Je zou het maar aan alleman vertellen."

„Op mijn woord, ik zal zwijgen als het graf".

Daarop fluisterde hij: „Ik heb in het bosch een pot gevonden vol met goud en zilver.

„Wel, waarom heb je hem niet mee naar huis gebracht?"

„Wij zullen hem samen gaan halen."

„Vooruit dan maar!"

Daarop keerden zij naar het bosch terug. Onderweg vertelde de moejik: „Ik heb gehoord vrouwtje, dat er tegenwoordig visschen zijn, die in het bosch nestelen, en dat er in de rivier naar wild wordt gevischt."

„Hoe kom je daarbij, man, laat je toch niets wijs maken."

Een weinig verder hield de moejik plotseling op: „Kijk eens, kijk eens!" riep hij uit en wees naar boven in den boom, waar de snoek hing.

„Hoe is 't mogelijk!" riep de oude vrouw. „Hoe komt die snoek daar boven in den boom? Nu moet ik wel aannemen, dat ze je de waarheid hebben gezegd."

De moejik bleef staan kijken met de handen in de zijde, hij haalde de schouders op en bleef schudden met het hoofd als kon hij zijn oogen niet gelooven.

„Wat sta je daar toch te droomen," zijn vrouw, „klim in den boom, vang dien snoek, die is goed voor vanavond bij het avondeten." De moejik kroop in den boom en greep den snoek; daarna vervolgden zij hun weg. Terwijl zij langs de rivier reden, hield de boer opnieuw zijn paard stil.

„Waar kijk je nu naar?" vroeg zijn vrouw, „rijd toch voort."

„Ik zie daar in het riet iets bewegen, ik zal eens kijken wat dat is."

Hij ging er heen, schoof het riet ter zijde en riep zijn vrouw.

„Kijkeens, vrouw, een haas zit hier in het riet verward."

„Wel, wel, 't is toch waar. Pak hem maar gauw, die is goed voor morgen."

De oude draaide den haas den nek om en ging den schat zoeken. Zij deden de struiken op zij, groeven de aarde om, laadden den ijzeren pot op hun wagen en keerden naar huis terug.

Het boertje met zijn vrouw waren plotseling rijk geworden; zij leefden in overvloed. Maar de vrouw begon al heel spoedig domme dingen te doen. Zij noodigde iederen dag een menigte vrouwen uit de buurt op de koffie en dan werd er bij haar gedronken en gesmuld alsof het niet op kon. Het boertje had daar geweldig het land aan hij zag heel goed in, dat op deze wijze in betrekkelijk korten tijd zijn mooi fortuintje naar de magen der praatzieke buurvrouwen zou verhuisd zijn. De goede man werd wanhopig; tevergeefs hield hij lange verhandelingen over spaarzaamheid en matigheid, maar zijn vrouw was doof aan dat oor en al zijn praten hielp hem niets.

„Wat, wil je den baas over me spelen", zeide zij. „Dien schat hebben wij samen gevonden, gij en ik, wij hebben dus allebei evenveel recht om hem naar goedvinden te gebruiken". De moejik had geduld, hij had zelfs heel veel geduld, maar niets hielp en toen het naar zijn zin eindelijk lang genoeg geduurd had, zeide hij vlakweg tegen zijn vrouw:

„Je kan doen wat je wil, maar je krijgt geen geld meer van me, ik wil die verkwisting niet langer toelaten."

Het vrouwtje vloog op als wilde zij hem in de haren vliegen en hevig opgewonden schreeuwde zij:

„Wat! Wil je zoo beginnen? ik zal je wel leeren, wacht maar. Je wil zeker al het geld zelf behouden? We hebben het toch samen gevonden! Geven zal je 't ja, geven zal je 't schurk, dief! Maar je komt zoo niet van me af. Krijg ik het geld of niet?

„Neen!"

„Ik moet het hebben."

„Blijf bedaard vrouw, je weet wat ik gezegd heb. Ik ben de verkwisting moe en je krijgt geen geld.

„Dat zullen we dan toch wel eens zien. Als jij me het geld niet geeft, zal jij er ook geen pleizier meer van hebben."

Vergeefs trachtte de moejik haar te bedaren, maar het vrouwtje was zoo boos, dat zij niet naar hem wilde luisteren. Regelrecht liep zij naar den gouverneur om een aanklacht in te dienen tegen haar man.

„Neem 't me niet kwalijk, mijnheer," zeide ze, „dat ik een beroep kom doen op uwe goedheid en uwe rechtvaardigheid. Ik ben maar een eenvoudig mensch en u zoudt me heelemaal uit den nood kunnen helpen. Mijn man is namelijk stapelgek geworden, sinds hij eenige dagen geleden in het bosch een schat heeft gevonden. Ik kan onmogelijk meer met hem huizen, want hij maakt me het leven ondraaglijk, hij wil niet meer werken en doet niets anders dan drinken en pret maken.

Och mijnheer, u weet niet hoe ongelukkig ik ben. Laat hem asjeblieft dat geld afnemen, dan wordt hij misschien weer een gewoon mensch, en dat zou ik liever zien dan dat hij lichaam en ziel ten gronde richt."

De gouverneur liet zich door het oude mensch bepraten; hij liet zijn secretaris roepen en beval dezen de zaak in orde te brengen. De secretaris was een streng maar voorzichtig man, die niets deed zonder vooraf de zaak rijpelijk te hebben overwogen en doeltreffende maatregelen te nemen. Hij vereenigde dus de ouderlingen van het dorp en ging met hen den moejik opzoeken.

De boer keek vreemd op, toen hij dat onverwacht gezelschap zag binnentreden, en zijn vrouw wreef zich reeds van pleizier in de handen.

„Ik ben hierheen gekomen", sprak de secretaris plechtig, „op last van den gouverneur; en de gouverneur geeft u het bevel onmiddellijk den schat aan mij af te geven, dien gij eenige dagen geleden in het bosch hebt gevonden."

Het manneke haalde de schouders op.

„Welken schat?" vroeg hij onnoozel „Ik ben maar een arme boer, mijnheer de secretaris; nooit van mijn leven heb ik een schat in mijn handen gehad en nog nooit heb ik iets gevonden, dat het meenemen waard was."

De secretaris keek den man ernstig aan en stak waarschuwend den vinger op.

„Houd u niet dom", zeide hij, „het helpt toch niet. Uwe oude vrouw is zich bij den gouverneur over u komen beklagen; zoek nu maar geen uitvluchten, beste vriend daar kom je niets verder mee, je kan den secretaris en den gouverneur en de ouderlingen van het dorp toch niet om den tuin leiden. Als gij den schat, dien gij gevonden hebt niet in handen wilt stellen van den bestuurder van het gouvernement dan moet je ons tenminste zeggen, waarom gij het gewaagd hebt, geen aangifte te doen bij de autoriteit toen ge het geld hadt gevonden."

Het boertje had met open mond naar die lange oratie geluisterd. Beurtelings keek hij den secretaris en de ouderlingen aan en krabde zich verlegen achter het oor.

„Neem me niet kwalijk heeren, zeide hij, „maar ik weet niet wat ge bedoelt met dien schat. Mijn vrouw zal waarschijnlijk hebben gedroomd... Zij zal u iets op den mouw hebben gespeld, want ze kan soms zulke rare dingen vertellen en gij zult haar op haar woord hebben geloofd."

Dit zeggende keek hij van terzijde zijn vrouw aan, die nijdig met de handen in de zij stond te luisteren. Bij die laatste woorden stoof ze driftig op en krijschte met een pieperige stem:

„Hij is gek! hij is weer dronken, mijnheer de secretaris; neen, ik heb

niet gedroomd en ik verkoop ook geen rare praat, zooals hij zegt. Ik weet het heel goed : de ijzeren pot was vol goud en zilverstukken."

De moejik was onder heel die vertooning doodkalm gebleven.

„Ben je zelf wel goed bij je verstand, mijn beste vrouw?" vroeg hij zoo zoetsappig mogelijk. Ik verzoek u, heeren, haar eerst eens te ondervragen, hoe het geval zich heeft toegedaan en als zij kan bewijzen, dat ik iets gevonden heb, ben ik bereid, alles wat ik heb, aan den gouverneur te geven."

„Wat, denk je dat ik de zaak niet kan bewijzen?" riep zij.

„Gij vergist u, manneke, ik zal de bewijzen leveren. Ziehier, mijnheer de secretaris, hoe het geval zich heeft toegedragen, ik ben de geringste bijzonderheid niet vergeten. We zijn samen naar het bosch gegaan en daar vonden we een snoek boven in een boom zitten."

„Wat! een snoek in een boom?" riep de secretaris. „Wat zeg je daar vrouwtje, hou je me soms voor den gek?"

„Neen, ik houd je niet voor den gek, mijnheer de secretaris ; wat ik zeg, is niets dan waarheid..."

„Je ziet wel, dat ze van de wijs af is," sprak het boertje bedaard. „Hoe kan ze geloof verdienen, als ze zoo iets vertelt?"

„Wat, durf je het tegenspreken?" schreeuwde de vrouw woedend, „ik zeg de volle waarheid. En ben je dan den haas vergeten, dien we samen gevangen hebben in het riet, aan den oever van de rivier?"

De ouderlingen proestten het uit van het lachen ; zelfs de strenge secretaris glimlachte en streek langs zijn langen baard.

„Houd nu toch stil, vrouwtje," sprak de moejik, „je ziet, dat iedereen je voor den gek houdt. En gij, heeren, zegt nu eens, of zulke onzin geloof verdient?"

„Inderdaad," zeiden de ouderlingen eenparig, „zoolang we leven is 't nog nooit voorgekomen, dat snoeken in de boomen wonen en hazen in 't water schuilen."

De secretaris moest erkennen, dat de boer gelijk had ; hij gaf den ouderlingen een teeken en keerde naar den gouverneur terug.

De vrouw werd door het heele dorp uitgelachen, maar in de toekomst luisterde zij beter naar haar man. Deze ging met het gevonden geld handel drijven en werd rijk en vermogend.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door
GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER) Rotterdam.
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8138)

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:

Braila en Galatz	25	Juli
Constantinopel	12	„
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	14	„
Colombo, Calcutta en Madras	11	„
Durban, Delagoa Bay en Beira	8	„
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	9 en 11	„
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	4, 11	„
Paramaribo en Curaçao	12	„
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	10	„
Londen	Elken dag.	
Kopenhagen, Christiania, Chistianssund, en Bergen	Elke week.	
Glasgow en Leith	2 × per week.	
Hamburg	Woensdag en Zaterdag.	
Antwerpen	Elken dag.	

Veranderingen voorbehouden.

Advertentiën.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Pas op voor BEENWONDEN.

Met beenwonden moet men nog voorzichtiger zijn als met andere omdat zij zoo moeilijk genezen, spoedig tot verettering of bloedvergiftiging overgaan en stijfheid van het been tengevolge kunnen hebben. Dat de **Kloosterbalsem** een uitmuntend geneesmiddel is, kan de heer H. Folkerts, mr. schoenmaker, wonende te Nieuw-Weeringe (Drenthe) uit eigen ondervinding verklaren. Hij deelt ons mede :

„Ik had het ongeluk „mijn scheenbeen „even boven den „enkel te verwonden aan een roestige schop. Eerst „was het een klein „wondje, doch „doordien mijn kous „daaraan vastkleefde, trok ik het „'s avonds geheel „open en werd het een groote wond. De wond begon „te zweren en ik leed ondragelijke pijnen, zoodat de „minste beweging mij smartte en er geen sprake van „was schoenen op mijn knie te kloppen, zooals ons vak „dat medebrengt. Mijn vriend raadde mij den Kloosterbalsem aan en ik kocht een potje van dien kostelijken balsem. Onmiddellijk verzachtte de Kloosterbalsem de pijn. Nu behandelde ik de wond voortdurend „met den Kloosterbalsem, welke dadelijk vele vuile „stoffen uit de wond trok en onmiddellijk de pijn „verzachtte. Met den dag begon de wond er gezonder „uit te zien, het zweren hield geheel op, de wond werd „zuiver en er kwam een nieuw vlies overheen. Het „vlies werd sterker en werd een nieuwe huid. Het potje „Kloosterbalsem was pas half opgebruikt, toen mijn „been reeds volmaakt genezen was. Nimmer heb ik „nadien er eenige last meer aan gehad en zelfs het „lidteeken is bijna verdwenen, wel een bewijs, dat de

Kloosterbalsem **Kloosterbalsem Sancta Paulo**

een uitmuntend geneesmiddel is tegen oude en nieuwe wonden, brand- en snijwonden, zweren, huidaandoeningen, spit in den rug, alle rheumatische aandoeningen, winterhanden en voeten en aambeien.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f1.20 en van 250 gram f2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: „L. I. AKKER", Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Drogisten, Apoth. en de bekende Depothouders.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS, *Gemonde*, A. v. D. VELDEN v. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. D. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25
« 300 » - 4.00
} per 100 stuks.

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

No. 55 WOENSDAG 8 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN:

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA**
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Indië en onze Nijverheid

Voor eenigen tijd, in een beschouwing over de indirecte belangen bij het behoud van Indië, voor zoover die belangen betreffen onzen Handel, Nijverheid en Scheepvaart, hebben wij gewezen op de beteekenis van Indië als afzetgebied voor de Nederlandsche Industrie. In aansluiting daarmede vermeenen wij thans de aandacht te mogen vestigen op de belangrijke redevoering, welke, in een dezer dagen gehouden vergadering van de Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid, is uitgesproken door den Heer D. H. de Vries directeur van de Moluksche Handelsvennootschap te Amsterdam.

Nog meer dan om hetgeen deze deskundige, op grond van zijn langdurige ervaring op het gebied van den exporthandel naar Indië voor onze Nijverheid reeds nu heeft, lijkt ons zijn rede vooral belangrijk om hetgeen daarin werd gezegd, naar aanleiding van de beteekenis, welke die uitvoer zou kunnen hebben. Want thans is, volgens zijn meening, het aandeel van de Nederlandsche Nijverheid in den algemeenen invoer in Nederlandsch Indië lang niet zoo groot als het zou kunnen zijn.

Bovendien staat Nederlandsch-Indië in zijn geheel nog pas aan het begin van een groote economische ontwikkeling, en gaat het nog een groote toekomst tegemoet.

De voornaamste afneemster van Nijverheidsproducten is natuurlijk de inlandsche bevolking. Ten onrechte wordt den inlanders spilzucht en gemis aan spaarzaamheid verweten. De ervaring leert, dat als hun het sparen gemakkelijk wordt gemaakt, de inlagen der spaarbankboeken gestadig toenemen. Doch met vermeerdering der inkomsten gaat gewoonlijk ook vermeerdering der uitgaven gepaard.

Dit ziet men ook hier. Zoodra de inlander wat meer welvaart geniet, wordt hij kooper van vele nijverheidsproducten in den vorm van kleeding, gereedschappen, verlichtings-, luxe- en genotmiddelen.

Gelukkig gaat de economische toestand der inlandsche bevolking in de laatste jaren sterk vooruit, en bovendien neemt die bevolking geregeld in aantal toe. Op Java alleen, dat nu reeds p.m. 30 millioen inwoners telt, bedraagt die toeneming ongeveer een half millioen per jaar. En ook in het overige deel van den archipel neemt men een grooten vooruitgang waar.

Naast de toenemende behoeften der inlandsche bevolking staan die van de Europeanen, en van de z.g. vreemde Oosterlingen, een groote klasse van zéér koopkrachtige afnemers vormende. Verder is het een gelukkig verschijnsel, dat de industrie in Indië zich meer en meer begint te ontwikkelen, waardoor verschillende koloniale producten ter plaatse zelf verwerkt kunnen worden. Deze industrie heeft behoefte aan tal van machinerieën en werktuigen, materialen, enz., die alleen door aanvoer uit Europa (of Amerika) bevredigd kan worden.

In de opleving op velerlei gebied deelt ook de van jaar tot jaar toenemende scheepvaart met en in Ned. Indië.

Daarop wijst ook de totale waarde van den algemeenen invoer, die in 1907 f 247 millioen, 1908 f 280 millioen, 1909 f 281 millioen, 1910 f 345 millioen, 1911 f 400 millioen, 1912 f 435 millioen gulden bedroeg.

Zij het ook, dat af en toe wel eens eene reactie zal intreden, zonder overdrijving kan worden beweerd, dat deze lijn zich in stijgende richting zal blijven bewegen, en dat Ned. Indië als afzetgebied voor Europeesche nijverheidsproducten steeds in beteekenis zal toenemen.

De vraag is nu maar, of de Nederlandsche nijverheid zich volkomen van dezen toestand bewust is, en of zij gereed is, om zich een zoo groot mogelijk aandeel te verzekeren. Want de concurrentie op dit gebied is groot; er is bijna geen land in Europa, dat zich onbetuigd laat, evenmin als Noord-Amerika, en in de laatste jaren ook Japan. Uit eigen ondervinding kon de heer de Vries verzekeren, dat onze koopers, de Oostersche handelaren, meestal knappe deskundigen zijn, en dat zelfs de Chinees op den passar zeer goed weet, in welk land dit of dat artikel besteld moet worden, om het beste en goedkoopste te verkrijgen. Interessant in hooge mate is het, om in het exportvak dien strijd tusschen de industrieën van verschillende landen op de Indische markt gade te slaan.

Te betreuren is het, dat onze Nederlandsche industriëelen Indië over het algemeen zoo weinig bezoeken. Wel maken de zonen van onze groote fabrikanten af en toe een (pleizier-) reisje naar Indië, maar zij hebben meestal haast om terug te keeren, en zelden zien wij hen in Indië eens een campagne op een exportkantoor medemaken. Daarentegen kan er bijna geen boot in Indië aankomen, of de buitenlanders zenden hun reizigers of komen zelf.

Er is een tijd geweest, dat goederen van Nederlandschen oorsprong in Indië weinig populair waren, dat men meende, dat iets uit het buitenland moest komen, wilde het goed zijn. Wel maakte men een uitzondering voor verschillende manufacturen, aardewerk en specifiek Nederlandsche artikelen, maar het leeuwendeel van de zaken ging buiten ons land om.

Gelukkig is ook hierin een wending ten goede gekomen, en de nationale zin ontwaakt ook op dit gebied meer en meer. Kan men bij Nederlandsche fabrikanten terecht, en is hunne noteering concurreerend met die van het buitenland, dan worden de Indische orders zelfs gaarne hier te lande geplaatst, omdat men bij ons van een soliede en betrouwbare uitvoering verzekerd is.

Een belemmering, die zich hierbij somtijds voordoet, wordt gevormd door het moeilijker aanpassingsvermogen van Nederlandsche fabrikanten in vergelijking met de buitenlanders. De Indische orders moeten meestal zooveel mogelijk blijven binnen het kader, dat de fabrikant zich gevormd heeft; vallen zij daarbuiten, dan zijn zij hier meestal onuitvoerbaar. Daarentegen stelt men er in het buitenland een eer in, aan de dikwijls origineele en veeleischende verlangens van de Indische afnemers tegemoet te komen.

Tenslotte zij hier nog opgemerkt, dat onder de vele en velerlei artikelen, die in de staten van in- en uitvoer onder den algemeenen naam van „Kramerijen" zijn saamgevoegd, en waarvan de invoer steeds toeneemt, tal van artikelen voorkomen, die niet bepaald door de grootindustrie behoeven te worden gefabriceerd, doch welker vervaardiging zeer goed onder het bereik van de kleinere industrie valt, en ook hier te lande met goed gevolg zou kunnen geschieden.

De heer de Vries richtte een krachtige opwekking tot de Nederlandsche Nijverheid, om hare volle aandacht aan Ned. Indië te wijden ten einde ons Indië meer en beter te leeren kennen.

Hetgeen oud-Indiërs in Nederland dikwijls zoo pijnlijk treft, is, dat men in Nederland wel belangstelling heeft voor Indië, maar dat men niet met Indië medeleeft in den waren zin des woords. Toch ontleent Nederland, vooral in de oogen van het buitenland, zijne beteekenis in de rij der staten in hoofdzaak aan zijn koloniaal bezit.

Daarom kon ook hier het vraagstuk van de defensie van Oost-Indië, niet onbesproken blijven, zelfs al mocht dit overbodig schijnen in een kring van ernstige mannen van zaken, waar men zeker in de eerste plaats beseft, welke plichten aan ons geslacht, als rentmeester van het erfdeel onzer vaderen, zijn opgelegd, wat wij verplicht zijn tegenover onze kinderen en ons nageslacht, om hun dat kostelijk bezit ongeschonden na te laten. Wanneer het blijkt, na kalm en bezadigd overleg, dat de ernst der tijden ons noodzaakt, maatregelen te nemen en ons de noodige opofferingen te getroosten voor de verdediging van dat kostbare deel van ons Rijk, dat in Indië ligt, dan zal dat in dezen kring zeker ten volle worden begrepen en ingezien.

Maar het sterkst staat Nederland, zoo betoogde de heer de Vries verder, wanneer het zijn plicht als koloniale mogendheid op zulk een onberispelijke wijze vervult, dat geheel de beschaafde wereld er belang bij heeft, ons land die taak ongestoord te laten volvoeren. Die taak is: om aan de millioenen en millioenen inlanders, die onder het Nederlandsche gezag leven, te brengen ontwikkeling en beschaving, vooruitgang en welvaart, vrijheid en rechtszekerheid voor ieder individu. Daarom moet iedere Nederlander doordrongen zijn van de grootschheid der roeping, die onze natie in Indië te vervullen heeft.

Niet alleen om stoffelijk voordeel te behalen, mag ons oog op Indië worden gericht. Hoe beter men Indië leert kennen, hoe meer men het zal lief krijgen.

Nederland één met Indië, gaat eene groote toekomst tegemoet. Doen wij onzen plicht tegenover Indië, dan verhoogt dit de geestkracht van ons volk, verzekert dit de toekomst en de grootheid van onze natie.

Moge de stem van dezen tot oordeelen alleszins bevoegden man in de praktijk weerklank vinden, ook buiten den kring, waarin zij werd gehoord, dan zal dit, naar onze overtuiging, zijn ten bate niet alleen van onze Nijverheid, doch van geheel Nederland en Nederlandsch Indië.

Opinies.

— Zeg, Ciska, ze zegge det die maid van... van denges... van weet-ewel... gindsch op den heuvel...

— Dor nivve de kromme Janus?...

— Jè... det die dor vertrekt umda se hôst niet te frète krie.

— Mardi Hanne, wa-de-ge-zegt!

— Jauwe... mer ze zegge ôk wir dè z'er weg mòèt.... ze ha, — mèr ge moettet nie vôrtvertelle, — ze ha te zir laang vengers, en nauw had de vrouw er is g'attrapeerd, ziede?

— O toch!?

— Ge zot toch zegge, hè?

— Zwie stil, Hanne, want ge kaant ter niks mir op aon tiggewôrrig, Zouwe zo-de-ge zegge ze zient goe gelijk en aachter oewen rug doen zet zouwe.

— Jè Hanne, dè zih ons Trui ok... en die zih ôk dè se ha huière zegge, det a-wir uit waor mee die van gindsche en Driek van Jaon de Mulder.

— Is tè wor!?

— Jauwe ze zegge...

* * *

Ze zeggen... ze zeggen...

Ze zeggen zoovéél. Ze zeggen ook wel; „dieë de Willer, met z'n gefoeter tigge die wedrenners is 'n auw wijf", en dat is niet waar, want ik ben een jonge man in de kracht van 't leven.

Ze zeggen verder van elkendeen wat, ze zeggen van die en die „dit", en die en die met nog 'n paar anderen zeggen van „ze" weer „dât", en zoo kletsen de menschen maar onder elkaar, van elkaar, alles wat er te kletsen valt. In „Een wereldje" van Arie Sanders vind ik zoo'n kostelijk getypeerd schetsje, getiteld: „Ze zeggen". Jammer dat ik op 't oogenblik dat boek niet heb, anders kon ik er eens enkele rake dingen van aanhalen. Nu lezer, zult ge U tevreden moeten stellen met wat ik geef.

* * *

Ze zeggen...

Ze zeggen zoo weinig goeds, dat gesmoord wordt in een hatelijk verdraaien der waarheid en zoo ras is vergeten, en zóóveel kwaads, dat in 't voortgaan van mond tot mond gestadig aangroeit tot een doodelijk treffen van hem wien 't praten geldt, tot een verschrikkelijking die vreeselijker is in d'r uitwerkingen soms, dan een van „ze", die zeggen vermoeden kan. Maar weet en gevoelt ge dan niet, kleinzieligo menschjes, wat ge doet met uw verdoemelijk kwaadspreken? Gevoelt ge dan niet, hoe g'uw slachtoffers onder de vreeselijkste pijnen doet ineenkrimpen, waar ge ze teug aan teug 't geluk van hun ongeschonden naam, ZUIGT uit hunne ziel, gelijk de tijger kalm en zeker 't bloed uit zijn prooi?

* * *

't Minste kwaad, dat men van zijne evenaasten denkt te weten, wordt verteld, gaat van mond tot mond, wordt

De Tamboer van Napoleon.

Het historisch feit dat aan ons verhaal ten grondslag ligt, werd vermeld in een der dagbladen uit den tijd toen Napoleon I in Frankrijk regeerde.

Pierre Gustave was een trommelslager bij een van 's keizers regimenten, elf jaren oud, vier voet hoog, met groote donkere oogen, en krullend bruin haar. Pierre was trotsch op zijn beroep: — welk een eer, de trom te roeren en met de soldaten van den keizer te marcheeren! Dat was lang de wensch van zijn hart geweest, en toen hij voor de eerste maal in een degelijk soldatenpak gekleed en met een wezenlijke trommel op parade kwam, kon geen koning zoo rijk zijn als Pierre zich op dat oogenblik gevoelde.

Intusschen alle genoegens hebben een keerzijde, en even als wij bij het inzamelen van honig somtijds door de bijen gekwetst worden, zoo volgt verdriet op vreugde, en behooren de doornen bij de rozen. Pierre had een soldatenpak, en een trommel; maar... hij mocht de trom niet roeren wanneer, of zoo als hij het wilde; hij moest behoorlijk onderricht worden, en de tamboer-majoor, een groote dikke klant met een langen stok, was zijn leermeester; hij sloeg de maat op de schouders van den armen Pierre, terwijl hij hem het rataplan leerde, en de arme jongen stortte daarover menigmaal weinig soldateske tranen. Eindelijk kon de knaap het gespannen kalfsvel op meesterlijke wijze bespelen, ja, de soldaten zeiden, dat er geen beter trommelslager in de geheele armée van keizer Napoleon was, dan Pierre Gustave.

Maar wederom was de keerzijde niet ver. Soldaten en trommelslagers kunnen niet altijd thuis blijven, en het regiment waartoe Pierre behoorde en waarin zijn vader gesneuveld was, werd te velde gezonden. Pierre moest zijn moeder vaarwel zeggen, en dat was een zware beproeving voor den armen knaap. Hij moest het ouderlijke huis met al zijn genoegens verlaten, de koe, die hij zoo dikwerf gemolken, 't ezeltje dat hij zoo dikwijls bereden had, de kleine tuin die hij zoo vlijtig van onkruid had vrij gehouden, de jongens die allen hem lief hadden als een speelmakker en bewonderden als soldaat. Maar meer dan dit alles liet hij achter, zijne moeder!

„Helaas, wij moeten scheiden — maar wij zullen elkander wederzien, als het vechten maar eerst voorbij is," zoo troostte hij haar, al brak zijn hart. En ondanks zijn stille tranen trok hij welgemoed heen.

Veldslagen bij te wonen is een gevaarlijk werk. Als men daarvan leest zonder iets te zien van al de ellende daaraan onafscheidelijk verbonden, komen zij ons ontzagwekkend en grootsch voor, die lange gelederen van soldaten, vast aaneengesloten op elkander aanrukkende, die ruiters met hunne blanke sabels, rennende over het slagveld, die twee legers in botsing, omneveld door stof en rook, dat gekletter van het wapentuig, dat gedonder der kanonnen, en dat geflikker van het vuur, brekend door de wolken van rook,... ja dat alles is dan zeer treffend en grootsch.

En daar brak voor hem de dag aan, waarop een felle strijd gestreden moest worden. De vijand had een verschansing opgeworpen, waarachter een klein getal mannen zich met de grootste dapperheid verdedigde, en met zooveel hardnekkigheid dat zij met een bijna zekeren dood bedreigden wie het wagen durfde te naderen. Maar als deze post niet vermeesterd werd, was het onmogelijk de overwinning te behalen. Uit het regiment waartoe Pierre behoorde werden negen en dertig vrijwilligers gekozen om het waagstuk te beproeven. Het waren veteranen, in den dienst vergrijsd, dapperen, die liever wilden sterven dan zich overgeven. Doch men moest ook een tamboer hebben om hun aanval aan te kondigen. Te vergeefs zag de officier, die het bevel voerde, naar een vrijwilliger om. Geen stem deed zich hooren. Eindelijk riep hij uit:

„Frankrijk heeft nog één man noodig... waar is hij?"

„Hier", antwoordde een kinderstem, en voordat iemand het hem beletten kon, voegde Pierre zich bij de vrijwilligers. In het eerst verwekte dit gelach; daarna een kreet van bewondering. En toen toog de kleine bende voorwaarts, met het vaste voornemen te overwinnen of te sterven. En zie, weinige oogenblikken later was de schans genomen, en geen van de veertig helden was gesneuveld, ofschoon de meesten zwaar gewond waren.

Pierre was buiten zich zelven over zijn goed geluk en de dikke tamboermajoor zeide dat hij het altijd voorspeld had dat Pierre een groot man zou worden, en dat hij misschien zijn trommelstok nog wel voor een Maarschalkstaf verwisselen zou. Eenigen tijd later werden de belooningen uitgereikt, waarmede de operbevelhebber de dienst erkende, die de kleine keurbende op den dag van den grooten veldslag bewezen had. Hij bood den dapperen het kruis van het legioen van eer aan. De een na den ander kwam en ontving het eereteeken dat zoo hooggeschat wordt door Frankrijks soldaten.

„Negen en dertig", zeide de generaal, rondziende, „waar is de veertigste?"

„Hier", antwoordde Pierre, terwijl hij uit het gelid trad.

„Mijn dappere kleine vriend!" riep de generaal lachende, „gij hebt uw plicht gedaan... hier zijn vijf franken voor u, maar als gij 't kruis van eer ontvangen wilt moet gij wachten totdat gij knevels hebt, gelijk de dappere mannen dien dag zoo goed gevochten hebben."

„Knevels," zeide de knaap, eerst rood en daarna zeer bleek wordende, terwijl hij zijn best deed niet te schreien, „maken die een man dapper?"

„Ga heen, knaap," antwoordde de generaal, „wees niet zoo vermetel, en doe zulke zotte vragen niet!"

Pierre moest berusten, en men hoorde den tamboer-majoor zeggen, dat hij altijd gedacht had, dat Pierre te onbescheiden was, en dat hij vreesde, dat het niet goed met hem zou afloopen. De knaap nam het geld aan en trad weder in het gelid, maar zeide niets, ofschoon de vergrijsde soldaten hem beklaagden en zijn gezellen hem uitlachten.

Opnieuw ging eenigen tijd voorbij; toen viel er weder een veldslag voor, en Pierre onderscheidde zich opnieuw door een daad van grooten moed en tegenwoordigheid van geest. Hij trok de brandende lont uit een bom, die dicht bij een kruitmagazijn gevallen was, en voorkwam daardoor een vreeselijke ramp. Dienzelfden dag werd de stad genomen, waarvoor de slag geleverd was. De soldaten stroomden door de straten, en de inwoners zochten zich in hunne huizen te verbergen of namen de vlucht. Pierre kwam met de troepen binnen, doch weldra verloor men hem uit het oog en niemand wist waarheen hij gegaan was. Bij het doorkruisen der stad had Pierre een winkel gezien, waar pruiken en kunstig nagemaakte baarden en knevels in de kasten ten toon gesteld waren. Zoodra hij gelegenheid vond zich van zijn regiment te verwijderen, keerde hij naar dezen winkel terug, en vroeg den eigenaar wat zoo'n knevel kostte. Hij kocht nu een fraaien grijzen knevel, en betaalde dien met zijn vijf franken.

Den volgenden dag wilde de keizer zelf aan soldaten die zich onderscheiden hadden, de eereteekens uitreiken. De moedige daad van Pierre was niet over het hoofd gezien en zijn naam stond op de lijst der dapperen. Hij werd opgeroepen, en toen hij uit het gelid trad was zijn bovenlip bedekt met een grijzen knevel. Men kan begrijpen, dat hij een zonderling voorkomen had, zoo zonderling dat zelfs de ernstigste onder de soldaten zijn lachen niet bedwingen kon.

„Wat beteekent dit", vroeg de keizer verstoord, „wat beduidt dit kinderspel?"

„Ik vraag u verschooning, sire", zeide de knaap, „ik draag dezen knevel in ernst, en niet uit scherts. Men heeft mij gezegd, dat ik het kruis van eer niet ontvangen kon, voordat ik knevels had, en ofschoon ik nog maar een jongen ben, sire, ben ik toch ook een soldaat, en kon ik niet op het groeien van mijn baard wachten."

De keizer greep hem lachend bij het oor en vroeg:

„Maar wat had gij dan gedaan toen men u het eerekruis geweigerd heeft?"

Pierre verhaalde het gebeurde.

„Men heeft u dan groot ongelijk aangedaan, mijn zoon", zeide de keizer, „ik houd van jonge soldaten evenveel als van oude. Ontvang het eerekruis dat gij zoo wel verdiend hebt, en deze beurs daarenboven."

De keizer nam van zijn lok een fraai, klein kruis met diamanten omzet en hechtte dat op de borst van den tamboer. En Pierre wierp zich op de knieën en riep met opgeheven handen uit: „God bescherme den keizer!"

Een algemeene vreugdekreet rees op uit de rijen der soldaten, en de tamboer-majoor verklaarde, dat hij altijd wel geweten had, welk een goede, brave jongen Pierre was, die ruimschoots verdiende beloond te worden, en dat hij voorspeld had, dat de knaap zich bij het leger beroemd zou maken.

overdreven, en, — men denkt helaas er niet aan — kan de verschrikkelijkste gevolgen hebben.

Menschen dat moest ge niet doen. Ge moet, naar God dat wil, uwen evenmensch beminnen, niet kwaad van hem spreken, noch verschillende dingen die hij anders heeft en doet dan anderen, van hem opmerken en hem daaromtrent Dat staat zoo kleingeestig en getuigt Dat staat zoo kleingeestig en getuigd van een bekrompen ziel en een liefdeloos hart. Bedenkt verder hoe ontzettend veel kwaads ge met babbelen in de wereld brengt, en neemt in overweging dat ge eens van ieder ijdel, en zeer zeker dus van ieder kwaadsprekend woord rekenschap zult moeten geven.

A. DE WILLER.

Wordt vervolgd.

Derde Nederlandsch Congres tegen het Alcoholisme.

Op het 3e Ned. Kath. Congres tegen het Alcoholisme, te houden te 's Bosch op 24, 25 en 26 Augustus, zal het belangrijke onderwerp „De Jeugd en de Drankbestrijding behandeld worden.

Het programma luidt als volgt:

Zondag 23 Aug. In alle plaatselijke afdeelingen H. Mis — met H. Communie — tot welslagen van het Congres.

Maandag 24 Aug. 9 uur. H. Mis met toespraak door P. Borromeus de Greeve (Vorden,) in de Kathedraal van St. Jan. Plaatsen voor de Congressisten op het hoogkoor. Daarna bezoek aan de kapel van de Zoete Lieve Vrouwe van den Bosch. 11 uur. Opening van het Congres (in het Casino). Men wordt verzocht „de Leeuwerk" mee te brengen. 12½ uur. Ontvangst door het Gemeentebestuur ten Raadhuize. 2 uur. De resultaten van het onderwijs. C. Bulten (Zilk-Hillegom). Criminaliteit. Mr. R. B. Ledeboer (Den Haag). 8 uur. Gezondheid. Dr. F. B. Banning (Nijmegen). Godsdienstig-zedelijke gevaren. Kapelaan van de Venne (Roermond). Volkszang.

Dinsdag 25 Aug. 8½ uur. H. Mis in de H. Sacraments-kapel der Kathedraal van St. Jan. 10 uur. Lagere School. L. Hermans (Uden). Uitstapje naar Vught. 8 uur. Taak der vrouw. Mej. S. van Embden (Arnhem). Voorbeeld der Ouders. Mevr. Alb. Steenhoff-Smulders (Baarn). Dameszang.

Woensdag 26 Aug. 8½ uur. H. Mis in de H. Sacraments-kapel der Kathedraal van St. Jan. 10 uur. Kostscholen. Dr. H. J. Verhagen (Rolduc). Kweekscholen. Rector W. van den Hengel (Hilversum). Huishoudscholen. Mej. J. P. C. Kessler (Ginneken). 2 uur. St. Anna-vereenigingen. Kapelaan J. Batenburg (Rosendaal). Jongens- en Meisjesbonden. Pater H. Ermann S. J. (R'dam). Patronaten. Pater A. J. Fennel O.P. (Huissen). 4½ uur. Korte Slotvergadering. De vergaderingen worden gehouden in het Casino.

Voor logies wende men zich tot den heer H. Damen, Kempenlandstraat 7, Den Bosch, Secretaris der Logies-Commissie.

Begunstigers van het congres (voor f 2.50) en leden (voor f 1) kunnen zich aanmelden bij mevr. C. Sweens-Meeuwese, Hinthamerstraat 204, 's Hertogenbosch; gedurende het congres te 's Hertogenbosch in het gebouw Casino.

Leden van plaatselijke afdeelingen der bij „Sobriëtas" aangesloten diocesane bonden kunnen door tusschenkomst van den plaatselijken secretaris op naam gestelde toegangskaarten ad f 0.20 ontvangen tot en met 15 Augustus. Na dezen datum zijn deze kaarten niet meer verkrijgbaar.

Donkere Oorlogswolken.

De verhouding tusschen het Oostenrijksche volk en het Servische, is door den laffen moord op het kroonprinsenpaar zóó gespannen, dat het de vraag is, of de grijze Frans Jozef ditmaal den eisch zijner onderdanen: „oorlog tegen Servië!" zal kunnen tegenhouden. Men verwijt hem niet onduidelijk, dat, als hij verleden jaar den raad van Frans Ferdinand: Servië aan te grijpen, had opgevolgd, de troonopvolger niet gesneefd zoude zijn. „Het samenzweerdersmest moet uitgeroeid worden," is de algemeene leus der Oostenrijkers.

En 't is wel opmerkelijk, dat dergelijke adviezen, zoowel in de Weener „Reichspost" en de „Magyar Hirlap" als in de „Kölnische Volkszeitung" te lezen staan, — drie bladen die anders waarlijk niet tot de heethoofden behooren.

Te St. Petersburg voelt men den storm opsteken. Dreigend waarschuwt de „Wjedomosti" dat Rusland desnoods Servië zal bijstaan.

Zal dat Oostenrijk weerhouden? Het wist van te voren, dat, als het den Zuid-Slaviër aanvalt, het tevens met den Noord-Slaviër te maken krijgt. Het zal tegen de kans niet opzien om met zijn beide vijanden tegelijk af te rekenen.

Ontwikkelt de toestand zich in dien dreigenden zin, dan zal en waarschijnlijk oorlog komen van Rusland, Servië en Frankrijk eenerzijds, tegen Duitschland en Oostenrijk anderzijds. Italië en Engeland zullen zich wel afzijdig houden.

Natuurlijk is de moord op kroonprins Frans Ferdinand geen reden tot oorlogsverklaring; Servië draagt volkenrechtelijk geen verantwoording voor hetgeen particulieren misdreven en door Servië's koning en regeering officieel wordt betreurd en gelaakt.

Ook het zenden van soldaten tot steun van de opstandelingen in Albanië, kan Oostenrijk niet als voorwendsel aangrijpen. Servië zal natuurlijk beweren, dat het deserteurs zijn, en dat het tegen hun partijkiezen even onmachtig is, als Oostenrijk tegen het uittrekken van gepensioneerde officieren ten gunste van den vorst von Wied.

Maar wat Servië wil: een Statenbond met Montenegro om tòch een uitweg naar zee te krijgen, blijkt Oostenrijk — gelijk we wel vermoed hebben — nooit te zullen toestaan. „Reichspost" en „Pester Lloyd" verklaren tegelijkertijd, uit diplomatieke bron vernomen te hebben, dat Oostenrijk geen wijziging van de grenzen in den Balkan dulden zal.

Zal Servië, hopende op den steun van Rusland en Frankrijk, misschien ook wel op dien van Griekenland en Montenegro, tòch doorzetten?

Dan barst de oorlog uit.

Of echter Griekenland zich aan een inmenging in zulk een oorlog wagen zal, valt te betwijfelen, daar in dat geval Turkije stellig van de gelegenheid zou gebruik maken om te trachten Salonika en de Egeïsche eilanden te heroveren.

Ook Bulgarije zou zich zonder twijfel op Servië werpen om wraak te nemen over de geleden nederlaag, — tenzij het in bedwang werd gehouden door vrees voor Rumenië, waar onlangs de Czaar nog op bezoek was.

Hoe 't zij, — als 't werkelijk tot een Oostenrijksch-Servischen krijg kwam, zouden de gevolgen nog minder te overzien zijn dan die van de beide laatste Balkan-oorlogen, welke tot zooveel verrassende resultaten hebben geleid.

Misschien gelukt het keizer Frans Jozef nog zijn volkeren van een avontuur te weerhouden, waarvan de uitslag nog zoo onzeker schijnt.

L. K.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

MUGGEN TE AMSTERDAM.

Het N. v. d. D. schrijft:

Het vijandelijke leger ligt om de stad; wij hebben het in den IJpolder verkend. Het telt duizenden,,, millioenen,,,

Ze hebben noch paarden, noch kanonnen. Het geheele leger is één luchtvaartkorps; hun eenige wapenen zijn spitse lansen.

Overdag slapen ze of vermaken zich in den zonneschijn; tegen den avond sluipen ze uit hun tenten tusschen de biezen en stijgen op met hun vliegmachines. Dan wordt de lucht vervuld van de muziek der motoren, een ijlfijnen g-klank, die tot den hoogen hemel stijgt. Ze scharen zich in slagorde, en als de zon weg is, komen ze opzetten tot in de binnenste verschansingen, met myriaden, zoodat schaduwen strijken over de teerblauwe avondlucht.

Tevergeefsch is het geroep van: Wapen! wapen! Eén sneuvelend, vullen honderden de rijen aan.

Voor den Amsterdammer is maar één middel van verdediging: sluit de vensters gedurende de schemering. Want de mug is een vijand zonder genade.

WORDT NU DE PUT GEDEMPT?

Te Giessendam is Maandagnamiddag de 5-jarige G. Meerkerk in een put bij de ouderlijke woning gevallen en daaruit levenloos opgehaald. Kort geleden is in denzelfden put een 2-jarig kind uit hetzelfde gezin verdronken.

DE MOORD TE NEDERWEERT.

De eerste lezing van den moord te Nederweert, blijkt onjuist te zijn. De verdachte, die zich vrijwillig in handen der justitie heeft gegeven en thans nog in de gevangenis te Roermond vertoeft, heeft zeer waarschijnlijk — de juiste toedracht moet het onderzoek uitmaken — uit zelfverdediging gehandeld. K. werd achtervolgd door de gebr. S. van Weert, die hem op de Ospelsche kermis lastig vielen en vluchtte het land op in een stuk haver. Een der gebr. S. volgde hem daar en wondde hem met een dolkmes. K. weerde zich door met zijn zakmes achteruit te slaan en trof toen S., waarna deze spoedig ineenzakte. S. had o.m. nog een geladen revolver bij zich.

PEPER IN DE OOGEN GEWORPEN.

Te Voorschoten is ingebroken in de woning van den... nachtwacht-veldwachter H. Uit een kast is ongeveer f 200 gestolen, welke som voor een groot deel afkomstig was van de contributiën der Wilhelminavereeniging. Bij de thuiskomst van H. hebben de dieven hem peper in de oogen geworpen, zoodat zij den tijd hadden te ontkomen.

ONDER EEN VRACHTWAGEN GEDOOD.

Te Delft is Maandagavond op de Voorstraat het 3-jarige zoontje van den broodbakker Romijn, van de Voldersgracht, onder een zwaar beladen vrachtwagen geraakt en onmiddellijk gedood.

HET ZWAKKE GESLACHT.

Bij het uitgaan van Pope's Metaaldraadlampenfabriek te Venlo, kregen verleden week twee 18-jarige meisjes twist, welke zoo hoog liep, dat de een de werkster P. uit Baarlo met de haren over den grond sleepte.

Het erg toegetakelde slachtoffer bekwam hevige zenuwaandoeningen en verkeert thans nog in zorgwekkenden toestand.

SPOORWEGONGELUK TE HOEK VAN HOLLAND.

In den laten avond van Zaterdag heeft te Hoek van Holland een spoorwegongeluk plaats gehad doordat de expres-trein Amsterdam—Hoek van Holland, bij aankomst aan dit station, vermoedelijk door het weigeren van een rem, in het bagage-depot doorliep, ernstige schade aanrichtte en enkele personen verwondde. De eerste geruchten spraken ook van dooden; gelukkig bleek spoedig dat die niet te betreuren waren.

VREESELIJK NOODWEER.

Zaterdagnacht heeft een waar noodweer gewoed in de Duitsche grensplaatsen nabij Nijmegen.

Honderden boomen — waaronder vervaarlijk dikke — zijn door den orkaan tijdens de onweersbui geveld; de pannen werden van de daken gestormd. De oogst werd zoo goed als geheel vernield. Vier boerenhuizen zijn door den bliksem in de asch gelegd.

In Kleef overstroomde het water de straten en vormde op menig punt een bergstroom.

In jaren had men in deze Duitsche grensplaatsen zoo'n noodweer niet meer beleefd.

KWADE DROES.

Te Hazerswoude heeft men acht paarden, toebehoorende aan drie eigenaars, moeten afmaken, omdat ze aan kwaden droes leden.

SLACHTOFFER VAN DEN DRANK?

Zondagmiddag 2 uur werd onder de gemeente Soest, langs de spoorbaan der N. C. S. het lijk gevonden van den 58-jarigen metselaar Joseph Wise te Soest.

De verongelukte, die ernstig aan een der bovenarmen was verwond, is vermoedelijk door een der passeerende locaaltreinen gegrepen en ter zijde geworpen. Waarschijnlijk was hij onder den invloed van sterken drank de spoorbaan opgeloopen.

HET GAS GOEDKOOPER!

Burgem. en Weth. van Amsterdam zullen, op voorstel van den wethouder Wibaut, den gemeenteraad voorstellen den gasprijs met 1 cent per M3 te verlagen.

BOOT OMGESLAGEN.

Zondagmiddag had op de Vliet nabij Leidschendam een ernstig ongeluk plaats. Een giek, bemand met twee personen, een heer en een dame, sloeg door de golven veroorzaakt door een motorboot om. De jongeman verdronk.

CONCOURS TE WEERT.

De uitslag van het groote concours voor Handboogschutterijen, uitgeschreven door de Handboogschutterij „St. Antonius," te Weert, waaraan werd deelgenomen door 43 gezelschappen uit Limburg, Noord-Brabant en België, was als volgt:

a. Corpswedstrijd: 1e pr. Gezelligheid, Someren, 77 p.; 2e pr. Willem Tell, Maastricht, 77 p., beiden massief gouden medailles; 3e pr. Buitenlust, Roggel, 75 p.; 4e pr. Les Disciples de St. Hubert, Stramproij, 73 p.; 5e pr. De Alpenjagers, Beegden, 71 p.; 6e pr. Philoctète, Heijthuizen, 69 p.; 7e pr. La bonne Esperance, Woensel, 68 p.; 8e pr. Buitenlust, Tungelroij, 67 p.; 9e pr. Koninkl. Handboogschutterssociëteit „Oude Stam St. Sebastiaan, Neerpelt, 66 p., alle massief verguld zilveren distinctives.

Verstkomend gezelschap: Willem Tell Maastricht, zilveren medaille.

Rozenprijs: St. Sebastiaan, Budel, 5 rozen, zilv. medaille, alles in 24 pijlen (6-tal van 4 pijlen ieder.)

Koningster; Werd ingehouden tot na ingewonnen informaties of de winner wel degelijk koning was, zulks naar aanleiding van ingekomen klachten.

Eereteeken: J. Ras, van St. Sebastiaan, Budel, met 19 punten in 4 pijlen.

b. Kampioensprijzen: 1e prijs De Vriendschap, Stratum, met 41 punten; 2e pr. Gezelligheid, Someren, met 34 p., alles in 12 pijlen (6-tal van 2 pijlen ieder.)

c. Personeel concours: (5 pijlen ieder): 1e pr. M. Schonerwald, Stratum, 24 p.; 2e pr. J. Hohenwald, te Roggel, 23 p.; 3e pr. L. Knippenberg, Beegden, 22 p.; 4e pr. A. Piepers, Beegden, 22 p.

DE DOODSLAG TE ARNHEM.

Gisteren kwam voor de rechtbank te Arnhem in behandeling de zaak tegen den inspecteur van politie, A. v. d. M. te Arnhem, die tijdens een nachtelijk relletje aldaar een persoon doodschoot en een ander verwondde.

De beklaagde zeide, dat hij den revolver ter hand had genomen uit zelfverdediging, doch dat de schoten onverwacht waren afgegaan.

Het O. M. eischte tegen hem eene gevangenisstraf van 6 maanden.

HET MES OP DE KERMIS.

Maandagnamiddag kregen twee personen op de kermis te Ulft (gem. Gendringen) woorden, waarop de een den ander een 8 c.M. diepe steekwond in de borst toebracht. De getroffene, een zekere M., zakte onder veel bloedverlies ineen. Zijn toestand is ernstig. De dader, nog maar kort uit de gevangenis ontslagen, is gevankelijk naar Arnhem gebracht.

Duitschland.

5 MENSCHEN DOOR ELECTRICITEIT GEDOOD.

Te Sandau zijn vijf personen door een electrischen stroom gedood. Het ongeluk had plaats onder de volgende omstandigheden: Een der lijnen van de overland-centrale te Spandau was gebroken, en dat ging met zulk een knal gepaard, dat een groep landarbeiders kwamen toegesneld. Zij zagen een draad liggen en, in de meening, dat zij zich wel konden electriseeren, gaven zij elkaar de hand, aldus een kring van elf man vormende.

Een der elf pakte den gebroken draad vast, doch op hetzelfde oogenblik kwam de draad in aanraking met een andere en de gesloten stroom ging door de lichamen der elf mannen. Zij stortten bewusteloos ten gronde. Spoedig was medische hulp ter plaatse; bij 5 dezer onvoorzichtige mannen kon men slechts den dood constateeren, terwijl de anderen ernstig letsel hadden bekomen. Twee hunner zijn er zoo erg aan toe, dat zij wel niet meer zullen herstellen.

Frankrijk.

5 KINDEREN VERBRAND.

Uit het dorp Buire in het Sommedepartement, wordt een noodlottige brand gemeld. Vijf kinderen van een arbeider waren alleen thuis gelaten. Waarschijnlijk door onvoorzichtigheid van één hunner, ontstond er brand, tengevolge waarvan alle 5 kinderen den dood vonden door verstikking.

EEN BOURBON OVERLEDEN.

Te Montpellier is onverwachts gestorven prins August Jean de Bourbon, een afstammeling van Naundorff, die beweerde de zoon van Lodewijk XVI te zijn. Deze Bourbons dienden vroeger als officieren in het Nederlandsch leger.

De overledene was den 6 November 1872 te Maastricht geboren.

LEGAGNEUX DOODGEVALLEN.

Maandag, tijdens vliegdemonstraties te Saumur, is de vlieger Legagneux gevallen. Hij kwam in de Loire terecht. De ongelukkige brak beide beenen en zijn borstkas werd ingedrukt. Enkele oogenblikken later is Legagneux overleden.

Met Legagneux is een der meest bekende en stoutmoedigste vliegers heengegaan. Hij was een demonstratie-vlieger, die over een grooten durf beschikte.

Als zoodanig hebben wij hem ook hier in Nederland leeren kennen. Tweemaal gaf hij te Amsterdam demonstraties, die een schitterend verloop hadden. Iedereen herinnert zich nog wel dien laatsten April-dag van 1911, toen Legagneux, de jonge Hanriot en Koolhoven te Amsterdam demonstraties zouden geven. Er stond een felle wind... en alleen Legagneux dorst de lucht in.

Oostenrijk.

DE BEGRAFENIS VAN FRANS FERDINAND EN ZIJN GEMALIN.

Zaterdagochtend om kwart voor elf heeft in de kapel van het kasteel te Arstetten, in tegenwoordigheid van aartshertog Karel Frans Jozef, de naaste bloedverwanten en vele andere leden van het Keizerlijk Huis, de laatste plechtige zegening van de lijken plaats gehad. De plechtigheid werd voltrokken door den decanus Dobner.

Officieren hielden de eerewacht bij de kisten, die om half twaalf tusschen hagen van brandweerlieden en veteranen door in den grafkelder gedragen werden, waar de bijzetting in tegenwoordigheid van de naaste bloedverwanten volgde.

DE RAMPEN DER FAMILIE HABSBURG.

Naar aanleiding van de vreeselijke ramp, welke thans weer het Oostenrijksche Vorstenhuis zoo diep getroffen heeft, laten wij hier een lijstje volgen van eene heele reeks van rampen, welke de keizerlijke familie in een tijdsverloop van ongeveer 60 jaar te doorstaan had.

1848. Na den moord te Weenen op den minister van oorlog, graaf Latour, vlucht de keizer van Oostenrijk, Ferdinand I, voor de zich uitbreidende revolutie. Den 2en December doet hij te Olmutz afstand van de regeering, ten gunste van zijn neef, Franz Joseph, een jongen man van 18 jaar.

1853. Op een dag, dat de jonge keizer in den omtrek van Weenen wandelt, wordt hij aangevallen door een individu, dat hem een messteek in den hals toebrengt. Deze moordaanslag mislukte.

1859. De Oostenrijksche troepen worden door het Fransche en het Italiaansche leger te Palestro, te Magenta en te Solferino verslagen. Door het verdrag van Zürich, den 11en Juli van dat jaar afgesloten, moet de keizer Lombardije afstaan.

1866. Slag bij Sadowa. Achttienduizend dooden. Tweeduizend krijgsgevangenen. Honderdzestig kanonnen buitgemaakt. Keizer Franz Joseph doet afstand van zijn rechten op de Elbe-hertogdommen en erkent zijn uitsluiting van den Germaanschen Statenbond. De Duitsche suprematie gaat over op den koning van Pruisen.

In hetzelfde jaar moet hij toegeven aan de Italiaansche eischen en na Lombardije afstand doen van Venetië.

1867. Aartshertog Maximiliaan, broeder van Franz Joseph en keizer van Mexico, wordt gevangen genomen door de troepen van Juarez, ter dood veroordeeld en te Queretaro gefusilleerd.

1874. Aartshertog Franz Wilhelm sterft ten gevolge van een val van zijn paard.

1887. Sophie, hertogin van Alençon, de bruid van koning Lodewijk II van Beieren, die later krankzinnig werd, komt te Parijs in de vlammen om.

1889. De eenige zoon van den keizer, en troonopvolger, aartshertog Rudolf, sterft onverwacht bij het geheimzinnige drama van Meyerling.

1898. Keizerin Elisabeth, de echtgenoote van Franz Joseph, wordt te Genève lafhartig vermoord.

Verder dient nog in herinnering gebracht, dat prinses Marie Charlotte van België, gehuwd met den ongelukkigen aartshertog Maximiliaan, keizer van Mexico, krankzinnig is geworden; dat aartshertog Johan (Johnn Alpomuk Salvator) in 1890, na afstand gedaan te hebben van al zijn titels en rechten en den naam van zijn moeder, Orth, aangenomen te hebben, is verdronken; dat aartshertogin Mathilde levend verbrandde en dat aartshertog Ladislaus zich bij een jachtpartij met zijn eigen geweer zoo ernstig verwondde, dat hij kort daarop overleed.

Balkan-Staten.

NED. OFFICIEREN GEVANGENGENOMEN?

Na hevigen tegenstand is de stad Koritza door de Epiroten ingenomen. De Nederlandsche officieren Snellen van Vollenhoven en Malinckrodt werden gevangen genomen. Evenzoo de vroegere Oostenrijksche officier Thillardi, thans in Albaneeschen krijgsdienst.

De Ned. regeering heeft telegrafisch inlichtingen gevraagd naar aanleiding van het gerucht van de gevangenneming in Albanië van majoor Snellen van Vollenhoven en luitenant Malinckrodt.

VORST WILHELM GAAT HEEN.

Volgens den correspondent der Perseveranza staat het aftreden van den vorst von Wied onmiddellijk voor de deur. Het besluit van den vorst is onherroepelijk en het vertrek zal reeds dezer dagen aan boord van een Oostenrijksch oorlogsschip geschieden. Geldverlegenheid en de slechte militaire toestand moeten den vorst hiertoe genoopt hebben.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 8 Juli 1914.

— Zooals onze lezers weten, heeft de gemeenteraad indertijd besloten de gemeenteverlichting op te dragen aan de Electrische Centrale. Deze verlichting zal bestaan uit 125 lampen van 50 kaarsen en zal voor avondverlichting 1650 gld. kosten. Naar wij vernemen is het tot heden nog niet zoover, dat deze eenvoudige zaak in een contract is neergelegd.

— De arbeider bij de S.S. W. Bekkers alhier is benoemd tot rangeerder.

— Dinsdagmiddag viel bij de in aanbouw zijnde landbouwschool de opperman M. v. d. Boogaart van den steiger. Daar hij niet meer gaan kon, werd hij per rijtuig naar Dr. Hoek gebracht, die geneeskundige hulp verleende.

NATIONALE PROPAGANDADAG.

Pater Ildefonsus schrijft in „Het Rechte Spoor":

Zondag 12 Juli belooft een gewichtige dag te worden voor de drankbestrijding onder het R. K. Spoor- en Tramwegpersoneel in Nederland. Onze Spoor- en Tramwegmannen-geheelonthoudersvereen. houdt dan een nationalen propagandadag te Tilburg, waarop de bekende Pater Borromeus de Greeve het woord zal voeren.

De dag wordt ingezet met een Bonds-Mis om 11 uur in de kerk der Paters-Kapucijnen op Korvel. Onder die H. Mis toespraak door den Bondsadviseur. Daarna om halfeen de groote vergadering in de zaal van den R. K. Gildenbond. De fanfare „Opwaarts" onderafd. van dezen Bond, zal de vergadering met muziek opluisteren.

De Heer Directeur-Generaal der S.S. heeft extra-vrijvervoer toegestaan ten behoeve van de leden der Roomsche Spoorweg-Geheelonthoudersver., die bij S.S. in zijn dienst zijn. De leden, die maar eenigszins kunnen, verwachten wij natuurlijk allen. Maar wij hopen ook zeer veel belangstellende Spoor- en Trammannen te ontmoeten.

Vrienden, hebt gij Pater Borromeus al eens gehoord? Dat is de moeite waard. Komt derhalve eens luisteren!

Toen wij in April l.l. de paradedag van St. Raphaël meemaakten in Nijmegen, zagen wij verschillende Kruisverbonders onder de deelnemers. Hen vooral verwachten we. Zij hebben nog maar een klein stootje noodig. En wie weet of het machtig woord van Pater Borromeus... ! !

Mannen, op naar Tilburg!

AFD. NOORD-BRABANT VAN DEN NED. BOND VAN GEMEENTE-AMBTENAREN.

Naar wij met genoegen vernemen, zullen de leden, die de vergadering op 11 dezer te Helmond bijwonen, door het Bestuur dezer gemeente ten Stadhuize worden ontvangen. Voorzeker een reden te meer voor de bondsleden, a.s. Zaterdag in grooten getale op te gaan naar het nijvere Helmond.

EEN NIEUWE INDUSTRIE.

Onder het opschrift „Eerste Nederlandsche Sigarenvormenfabriek" lezen wij in de „De Tabaksplant" het volgende:

„De Heeren L. Bezemer en Zonen hebben te Helmond de eerste Nederlandsche Sigarenvormenfabriek geopend en daardoor de sigarenfabricage in ons land zeer gebaat, daar deze vormen steeds uit Duitschland betrokken moesten worden. De verschillende fabrikanten welke nu reeds hunne wikkelvormen betrokken hebben, hebben hunne bijzondere tevredenheid over het fabrikaat betuigd."

SPORT.

Men meldt uit Helmond:

De heer Henri Wich alhier, heeft op 4 Juli j.l. den afstand van 16 K.M. (van Eindhoven naar Helmond), te voet afgelegd in 1 uur 14 minuten en 45 seconden. De heer Wich was per tram naar Eindhoven gereisd. Precies 6 uur werd aldaar gestart aan den K.M. paal in tegenwoordigheid van de heeren A. v. d. Bogaert en P. Jacobs, die zich bereid hadden verklaard per fiets mede te rijden om tijd op te nemen en te controleeren.

Mochten er nog meer liefhebbers zijn dezelfde personen zullen zich gaarne hiervoor ten dienste stellen.

Ook de heer J. Berings heeft Zaterdagavond wederom naam gemaakt. Hij heeft den afstand naar Aarle-Rixtel en weder terug, 8 K.M. te voet afgelegd in 31 minuten 23½ seconden. Het record stond op 31 minuten 55 sec. Hij heeft het dus prachtig verbeterd. Zijn loopen Zaterdagavond was in alle opzichten mooi, men kon zien, dat er iemand van veel oefening aan den gang was. Van harte proficiat.

Aan beide heeren zal van wege het sportlievend publiek eene medaille worden aangeboden.

Wie verbetert het record? ook voor deze zal het niet onbeloond blijven.

DE OOGST IN DE MEIERIJ.

Omtrent den toestand van den oogst in Oostelijk Noord-Brabant, schrijft men uit Helmond aan de P. 's-H. Ct. :

Dacht men in 't voorjaar, dat de koude droogte veel schade aan den oogst zou toebrengen, de warmte der laatste weken, afgewisseld door malsche regenbuien, heeft nog veel goed gemaakt. Alleen 't hooiland geeft weinig, hoewel de lage weiden nog vrij goed opgroeien ; de rogge zal nog een middelmatige opbrengst geven, terwijl haver en aardappelen zelfs goed staan.

Het vee heeft mede voldoende weigras, terwijl de mangels en rapen voor de beesten bij gunstig weer geplant worden. Alles bijeengenomen staat derhalve het met den boer nog zoo slecht niet en kan hij, als 't najaar niet tegenvalt, van een vrij goed boerenjaar spreken.

Mgr. BIERMANS BIJ DEN PAUS.

Naar wij uit Rome vernemen, is onze doorluchtige landgenoot, Mgr. J. Biermans, titulair-Bisschop van Gagara en apostolisch vicarius van den Boven-Nijl, j.l. Zondag door Z. H. den Paus in bijzondere audientie ontvangen.

OIRSCHOT. Bij het groote Handboogconcours, gegeven door de vereeniging „Aurora" alhier en dat in alle opzichten schitterend geslaagd mag heeten, werden de prijzen behaald als volgt :

1e Eereprijs „Vrienden-Strijd" Hapert, 18 punten.
2e Eereprijs „Soranus" Liempde, 16 punten.
3e Eereprijs „Eendracht Rozenjacht" St. Oedenrode, 16 punten, alles in 4 schoten.
1e kampioensprijs „Ons verlangen in Vrede", Meerveldhoven, 41 punten.
2e kampioensprijs, Amicitia, Schijndel, 41 punten in 2 schoten.

1e zestallen.

1e Korpsprijs : Gouden medaille, La bonne Esperance, Woensel, 85 p.
2e. Gouden medaille Vredelust, Deurne, 83.
3e. Gouden medaille, Recht door Zee, Hoogeloon, 81 p.
4e. Prachtige Lauwerkrans, Houts Welvaren, Hout—Mierlo, 80 p.
5e. Zilveren medaille, Vriendschap, Stratum, 80 p.
6e. Oranje Doelen, Woensel 78 p.
7e. Semper Unitas, Dommelen 76 p.
8e. Visa Versa, Aalst 75 p.
9e Gezelligheid, Someren 74 p.
10. Eendracht Rozenjacht, St. Oedenrode 74 p.
11e. Semper Crescendo, Woensel 74 p.
12e. Soranus, Liempde 74 p.
13e. Vreugde zij ons doel, Zeelst 74 p.
14e. Ons Genoegen, Vessem, 72 p.
Koningskruis, Concordia, St. Oedenrode, 18 p.
Eereteeken, Mercina, Moergestel, 18 p.
Rozenprijs, Strijd in Vrede, Wintelre 6 rozen.
L'Aventure, Tilburg 11 vieren.
Concordia, Liempde, 10 drieën.
Willem III, Geldrop 8 tweeën, alles in vier schoten.

2e Zestallen.

1e prijs zilveren lauwerkrans, Houts Welvaren Mierlo-Hout, 72 punten, 2e. Zilveren medaille Concordia Strijp, 65 punten. 3e id. id. Vriendenkring Oirschot, 63 punten, 4e verguld zilv. med. L'Aventure Tilburg, 60 punten. 5e eereteeken Soranus Liempde 17 punten. Alles in 4 schoten.

Personeele prijzen.

1e prijs W. Raaijmakers, Woensel, Doelen Michael de Ruijter, 22 p. f 7.50.
2e Alph. Maas, St. Oedenrode, Doelen Eendracht Rozenjacht, 22 p. f 5.—
3e J. v. Beers, Gestel, Doelen Gaudium Internos, de meeste vieren, f 4.—
4e van Gorcum, St. Oedenrode, Doelen Gaudium Internos, de meeste tweeën, f 2.—
5e. H. van Lieshout, Middelbeers, Doelen de Zwartmikkers, de meeste eenen f 1.—

De prijzen werden uitgereikt door den heer D. Kalker. Onze Harmonie verhoogde nog de gezellige feestvreugde door het uitvoeren van een prachtig programma tijdens den wedstrijd.

Niet minder dan 118 zestallen hebben aan het concours deelgenomen.

Alles is in de beste orde afgeloopen en heeft Aurora eer van haar werk gehad.

— Maandagmiddag arriveerden alhier de benoodigde materialen voor het kamp in de heide te Best aan het station afgehaald door 20 karren uit Oirschot en 20 karren uit Best. Bij aankomst in het kamp werd door een vijftigtal militairen een begin gemaakt met het opslaan der noodige tenten om manschappen en paarden onder dak te brengen. Er heerschte reeds een heele drukte en bedrijvigheid.

De cantine, eene particuliere inrichting, was reeds zoo goed als gereed en van het noodige voorzien. Een en ander zal vrij wat drukte brengen in onze gemeente.

— Naar we vernemen zal binnen een paar weken in onze gemeente, met steun van het gemeentebestuur door een zeevischhandel-Maatschappij een wekelijksche vischafslag worden gehouden.

Aangezien visch hoe langer hoe meer wordt aanbevolen als volksvoedsel en heden in onze gemeente als 't ware geen visch te verkrijgen is, is het te hopen dat spoedig daarmee zal worden begonnen.

St. MICHIELS-GESTEL. De openluchtmeeting, vanwege de Mariavereeniging en het Kruisverbond gehouden, is een enorm succès geweest, de onverpoosde werkkracht van de beide besturen en de ijver van de Propaganda-club hebben een vergadering weten te bewerkstelligen, zooals Gestel nimmer zag ; op 't groote plein vóór de Fraterschool, stonden de menschen schouder aan schouder. Onder de aanwezigen waren de Geestelijkheid der Parochie, de ZeerEerw. Sub-regent van het klein Seminarie met verschillende professoren, de ZeerEerw. heeren van Haandel, Lathouwers en Michels professoren van het Doofstommen-Instituut, de ZeerEerw. Rector van het Benedictinessen klooster, de ZeerEerw. Pater Rector van Ruwenberg met deszelfs assistent, Frater Directeur en eenige andere fraters, de EdelAchtbare heer Burgemeester met Wethouders, secretaris en raadsleden, de vereeniging van den H. Vincentius à Paulo, deputaties uit de Maria-vereenigingen van 's-Bosch en Vught, de elite van St. Michiels-Gestel nog vermeerderd met de Villa-bewoners enz. enz.

Op 't terrein was 'n spreekgestoelte geplaatst in de kleuren der Drankbestrijding, terwijl 't prachtige vaan van Gestel's Maria-vereeniging ('t Kruisverbond kan zich die weelde nog niet veroorloven) daar naast was geplaatst, alles tusschen vlaggen en wimpels en bloeiend groen.

Bij aankomst op 't terrein werd de president van het Kruisverbond en de presidente der Maria-vereeniging verwelkomd met een extra nummer van Boxtel's R. K. Gildenbonds harmonie. Ook Pater Borromeus de Greeve, de gevierde redenaar, werd een „Hij leve lang" met koper-begeleiding toegezongen.

Om 4 uur werd de meeting geopend met „Op naar 't park," door Boxtel's R. K. Gildenbonds Harmonie, waarna als getuigenis van vaderlandsliefde het „Wien Neerlands bloed" dat met ongedekten hoofde en stille aandacht werd aanhoord. De patronaats-jongens zongen toen „Al is ons landje nog zoo klein," eveneens met koper-begeleiding, waarna de president van het Kruisverbond het spreekgestoelte besteeg en allen een hartelijk welkom toeriep ; met een kort woord leidde spreker pater Borromeus de Greeve O.F.M. in, die daarna, onder spontaan gejuich, zijne rede begon.

Dit meesterlijk ineengezet betoog weer te geven in zijn geheel, zou eerstens te veel plaatsruimte vorderen en door weglaten van een of ander tweedens afbreuk doen.

Alcoholisme en katholicisme, ziedaar de stof welke Pater Borromeus in een dubbele rede van pl.m. een uur, ontvouwde, meermalen gekruid met gezonden humor, meermalen ook verduidelijkt door rake voorbeelden uit het dagelijksch leven.

Resumeerend zijn betoog vroeg Pater Borromeus geen uitbundig applaus, maar de grootste voldoening zou zijn voor spr., dat het zaad hier met ruime hand uitgestrooid, welige vruchten moge voortbrengen en dat voortaan het voorbeeld van Kruisverbond en Maria-vereeniging geen spot maar waardeering moge te beurt vallen.

Daarna kleppermarsch, uitgevoerd door Gestelsche jongens met harmoniemuziek dat goed voldeed, en na het dankwoord van den President van het Kruisverbond aan Pater Borromeus en allen, die tot welslagen hadden meegewerkt, werd gezongen : „Aan U, o Koning der Eeuwen" en „Roomsche Blijdschap," terwijl tot slot „Lentezang" door de R. K. Gildenbond's Harmonie uitgevoerd werd.

Moge, en dit is ook onze wensch, de Drankbestrijding in Gestel groeien en bloeien. B. C.

DEN DUNGEN. Maandag namiddag heeft alhier in de Paterstraat, een ernstige mishandeling met het mes plaats gehad. Zekere H. Eijkemans, opperman uit het naburig St. Michiels-Gestel, bracht, na eenige woorden, den landbouwer v. d. Leest uit Berlicum, met een soort dolk, zoo'n bloedende wond aan diens linkerslaap toe, dat geneeskundige hulp noodzakelijk werd geacht. Dr. Oppenraay uit Schijndel, die zoowel als de veldwachter Van Rijn spoedig aanwezig was, legde het eerste verband.

's-BOSCH. — Diefstal in St. Jan. — Men herinnert zich nog wel hoe verleden jaar in de kathedraal van St. Jan des nachts werd ingebroken en het miraculeus beeld van O. L. Vr. van zijn sieraden werd beroofd door dieven, wier spoor men niet heeft kunnen vinden.

Maandag namiddag tusschen vier uur en half vijf, heeft wederom een dief of dieven getracht een slag te slaan, door het forceeren van een drietal offerblokken. Het miraculeus beeld werd na de plechtige processie van verleden Zondag, voor in de kathedraal geplaatst, zoodat de kapel van O. L. Vrouw nu geen bezoek had van kerkgangers, zooals dit anders gewoonlijk het geval is. Van deze omstandigheid heeft de dief gebruik gemaakt om de beide offerblokken bij de laatste pilaren in de kathedraal te forceeren, echter zonder succes, omdat deze offerblokken bestaan uit een eikenhouten kast, van binnen voorzien van een ijzeren kistje, zoodat de inbraak in deze blokken niet zoo'n gemakkelijk werk is. Men herinnert zich, dat ook indertijd bij de nachtelijke inbraak beproefd werd denzelfden offerblok bij den pilaar voor de Lieve Vrouwe-kapel open te bregen, doch ook zonder resultaat.

Eenigszins beter slaagde de dief met den offerblok onder het missiekruis bij de doopkapel, daar deze alleen uit een houten kastje bestaat, dat opengebroken werd en waaruit hij wellicht eenig geld heeft meegenomen. Uit de omstandigheid, dat er nog geld in achtergelaten is, leidt men af, dat de dief onraad heeft gevreesd en den offerblok niet geheel meer heeft durven ledigen.

Een kind, dat den offerblok verbroken zag, waarschuwde een der stoelenzetsters en zoo werd de politie verwittigd, waarop onmiddellijk de commissaris met enkele politiemannen aanwezig was, die een onderzoek instelden. Tot hiertoe echter is men er niet in geslaagd, den dader op 't spoor te komen.

BERLICUM. Maandagnamiddag had alhier met de stoomtram 's-Bosch—Helmond een ongeval plaats, dat ernstige gevolgen had kunnen hebben.

Vermoedelijk doordat er een stuk ijzer op de rails lag, kwam de tram, juist op de bocht naby de sigarenfabriek van den heer Godschalx, te derailleeren, waardoor de machine kantelde en dwars over den klinkerweg omviel. Ook ontspoorden 2 personenwagens waarin reizigers zaten.

Wonder boven wonder, dat het ongeluk zoo goed is afgeloopen en dat er geen menschenlevens bij te betreuren zijn, want toen de machine ontspoorde en op den weg kantelde, waren machinist en stoker er beiden nog op aanwezig.

Men vreesde voor hun leven, doch spoedig kwamen beiden uit de gehavende machine te voorschijn. Niettegenstaande er spoedig 'n aantal werklieden der maatschappij op de plaats aanwezig waren, is het tramverkeer tot des avonds omstreeks half negen gestremd geweest, doch de passagiers werden met een paardentram afgehaald en gebracht. Eveneens werden ook de goederen per vrachtwagen der maatschappij afgehaald, zoodat alles nog niet veel vertraging had.

De materieele schade moet ook niet heel erg zijn.

St. OEDENRODE. In de verordening tot verhaal der bijdragen volgens de pensioenwetten, door den gemeenteraad vastgesteld, is het verhaalsrecht tot het wettelijk maximum opgevoerd. Gedeputeerde Staten dezer provincie onthielden aan die regeling hunne goedkeuring, op grond, dat deze neerkomt op eene aanzienlijke vermindering van inkomsten voor de ambtenaren, die op 10 October 1913 in dienst der gemeente waren, en uit dien hoofde voor hen te bezwarend is te achten, terwijl de geldelijke draagkracht der gemeente eene milde toepassing der wet gedoogt.

Dit laatste werd door de gemeente in hooger beroep tegengesproken en bij Kon. besluit is thans aan de door den Raad vastgestelde verordening goedkeuring verleend, uit overweging, dat in die verordening niet meer verhaald wordt dan de wet toelaat en Gedeputeerde Staten niet waarschijnlijk hebben gemaakt, dat de getroffen regeling inderdaad voor de ambtenaren te bezwarend is, noch dat zij, in aanmerking genomen de jaarwedden, welke door de ambtenaren worden genoten in strijd is met de billijkheid. B. C.

GELDROP. Als een zeldzaam feit kan worden gemeld, dat verleden Zondag bij Jacobus van de Reek alhier 12 ouden van dagen zich zaten te vermaken met kruisjassen, waarvan de oudste 87 en de jongste 72 jaren bereikte. De namen dezer oudjes zijn als volgt :

Theod. van Leeuwen 87 j. H. Hendrikx 86 j. A. Rooijakkers 78 j. Leonardus Scheepers 75 j. J. Vinks 73 j. H. Bijsterveld 72 j. Joh. Bergmans 74 j. P. v. d. Kruis 74 j. M. v. d. Heuvel 74 j. P. de Wit 72 j. P. Koolen 72 j. en J. Valkenburg 72 j.

MIERLO. Zondagnamiddag 6 uur had alhier in 't nieuwe patronaatsgebouw de jaarlijksche algemeene vergadering plaats onzer R. K. drankbestrijders-vereeniging St. Lucia. De zeereerw. heer pastoor geestelijk adviseur, hield een treffende rede tot de aanwezigen en zette het groote nut en de beteekenis van 't patronaat voor onze parochie uiteen. Daarna werd 't gebouw ingezegend. De plechtige inwijding zal vermoedelijk in September plaats hebben.

De heer F. G. Knaapen, hoofd der school alhier, bracht een keurig verslag uit van de op 1 Juni j.l. gehouden vergadering van den Bosschen Diocesanen drankbestrijdersbond. Na voorlezing van 't jaarverslag onzer vereeniging, rekening en verantwoording van den penningmeester en inning der contributie, had de verkiezing plaats van een nieuw bestuurslid in de vacature ontstaan door het bedanken van den heer J. Knoops, die niet meer in aanmerking wenschte te komen. Gekozen werd de heer F. G. Knaapen alhier.

Circa 7 uur sloot de voorzitter met den gebruikelijken groet deze zeer geanimeerde vergadering.

HELMOND. Het onbesuisde wielrijden, waarop de wandelaars op den Aarle-Rixtelschen weg, in de Warande en langs den Kanaaldijk avond aan avond vergast worden, heeft gisteravond een ernstig ongeluk veroorzaakt.

Tegen 8 uur kwam de wielrijder Duimelinks in ontzettende vaart uit de Warande gereden en wilde bij den ingang aan den Aarle-Rixtelschen weg den draai nemen naar de stad ; terzelfder tijd passeerde aldaar de heer P. van Vlissingen Hzn., die per motorrijwiel uit de stad kwam ; de wielrijder D. probeerde nog om eene botsing te vermijden door vóór het motorrijwiel door in den sloot aan de overzijde van den weg te rijden, doch dit mocht niet gelukken ; de motor reed in volle vaart tegen het achterwiel van de fiets en vervolgens tegen een boom, tengevolge waarvan de heer v. V. over den motor vloog, enkele meters ver met zijn hoofd over den grond schoof en vervolgens tegen een boom terecht kwam. Geheel bewusteloos werd hij opgenomen, terwijl het bloed hem uit neus en ooren vloeide, en na voorloopige behandeling in een juist passeerend rijtuig naar zijne woning in de stad gebracht, alwaar Dr. Joustra onmiddellijk heelkundige hulp verleende. Naar wij vernemen is de toestand van den verwondde zeer ernstig.

De wielrijder D., wiens fiets bij de botsing nagenoeg geheel vernield werd, kwam er beter af. Hij vloog hals over kop in den sloot, doch kreeg daarbij geen letsel.

Intusschen moge dit geval als eene ernstige waarschuwing dienen voor de onbezonnen wielrijders, die iederen avond op den Aarle-Rixtelschen weg bezig zijn met zoogenaamde wegwedstrijden van Helmond naar Aarle-Rixtel en terug, en zich daarbij zoodanig afjakkeren, dat het beslist gevaarlijk is voor hen zelf en niet minder voor de rustige wandelaars.

— Men ziet tegenwoordig allerlei wedstrijden, maar gistermiddag was er één die hier nog nooit vertoond werd.

Daar was me waarachtig om drie uur de sproeiwagen op den Koninginnewal aan 't probeeren of ie niet harder regenen kon dan de donkergrauwe wolken boven de stad. Of ie 't gewonnen heeft weet ik niet, maar hij heeft 't wel langer volgehouden, dan de hemelsproeier. 't Was poetsig !

BEEK EN DONK. Naar hier met genoegen vernomen wordt, zullen wij nog in het najaar het electrisch licht in onze gemeente hebben. De kabel komt van hier naar Helmond en zal vooreerst niet naar Gemert doorgetrokken worden.

— Onze brandweer is door burg. en weth. gereorganiseerd. De spuiten zijn in orde gebracht en 't korps manschappen met degelijke krachten verbeterd. Het bleek ook wel, dat een flinke opknapping noodzakelijk was. En een flinke brandweer behoort men toch in onze beide dorpen te hebben.

B. C.

GEMERT. Mogelijk om de politie bij het handhaven van het sluitingsuur wat in de hand te werken, vertikte het onze gasfabriek verleden Zondagavond omstreeks kwart voor elf nog een centimeter gas te leveren, zoodat de kasteleins ineens van hun late bezoekers ontslagen waren. Dat ook enkele particulieren, die nog laat bezoek hadden, van die aardigheid profiteerden, spreekt van zelf. Anderen zullen het geval misschien minder prettig gevonden hebben en benijdden mogelijk voor een oogenblik de in deze algemeene duisternis hier en daar hel brandende petroleumlampen, die tartend haar licht nog wat oplaaiden.

— Naar we vernemen is verleden Zondag te Amsterdam overleden de heer Mr. H. J. van Ogtrop, met den heer Mr. W. S. J. van Waterschoot van der Gracht medeeigenaar der ontginningen „Beestenveld" en „Rips," eene uitgestrektheid van ruim 800 H.A. onder deze gemeente en de gemeente Bakel, welke ontginningen beheerd worden door de houtvesterij der Ned. Heidemaatschappij alhier. De vader van den overledene was de eerste die hier in het werk der ontginning de hand aan den ploeg sloeg ; de zoon zette later den begonnen arbeid met kracht en liefde voort. Even waar als het is, dat het beheer der ontginningen Rips en Beestenveld voor de jeugdige Heidemaatschappij eens een levenskwestie was, even waar is het, dat die maatschappij veel, zeer veel aan den overledene heeft te danken. Door allen die belang stellen in haar werk zal dan ook gewis dit verscheiden met deelneming worden vernomen.

ASTEN. Dezer dagen heeft de Hoogwaardige Pater Dehon, Generaal der Priesters van het H. Hart, een bezoek gebracht aan het Huis dier Orde alhier, benevens te Bergen-op-Zoom, Maastricht, Liesbosch en aan het Voogdijgesticht te Heer, dat ook door de Priesters van het H. Hart bestuurd wordt.

Naar wij vernemen heeft de Hoogwaardige Pater zijne groote tevredenheid uitgesproken over de gehouden Inspectie.

Overwerkte nieren.

Dagelijks worden door een gezond mensch omstreeks 30—40 gram urinestof en 1 gram urinezuur afgescheiden en deze hoeveelheid is voldoende om tot een noodlottig einde te leiden, wanneer zij het in het lichaam achterblijft. Alleen uw nieren kunnen u redden, want zij alleen dragen zorg voor het filtreeren van het bloed.

Wanneer de nieren echter overwerkt zijn, blijft een gedeelte der schadelijke stoffen in het bloed achter en dientengevolge gevoelt gij u vermoeid en dof, gij begint last te krijgen van rugpijn, hoofdpijn, stijfheid in de spieren en gewrichten, duizeligheid, bezinksel in het water, waterzuchtige zwellingen in de enkels of rond de oogen. Misschien moet gij des nachts dikwijls opstaan, òf de urineloozing geschiedt moeilijk en pijnlijk.

Wanneer de bovenstaande verschijnselen verwaarloosd worden, kunnen gevaarlijke en ongeneeslijke ziekten der nieren en blaas zich ongestoord verder ontwikkelen en plotseling, zonder waarschuwing optreden. Geneest uw nieren terwijl het tijd is, leeft zoo rustig mogelijk, vermijdt buitensporigheden van welken aard dan ook, houdt u aan een eenvoudig dieet, en zet een kuur met Foster's Rugpijn Nieren Pillen door, totdat ieder spoor van uw kwaal verdwenen is. Dit geneesmiddel herstelt de goede werking der nieren en blaas, het verdrijft het urinezuur, de oorzaak van lendenjicht, rheumatiek, niersteen, enz., en het voert het overtollige water af, waardoor de oorzaak van waterzucht enz. wordt weggenomen.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

van 28 Juni — 4 Juli.

GEBOREN :

Josephina C., d. van L. Bogers en A. M. H. van der Linden, Breukelen. — Theodora M. J., d. van G. F. Hulsken en A. J. van Schaaijk, Breukelen. — Maria L. C., d. van H. A. W. M. Bogaerts en M. A. E. H. van Gemert, Stationsstraat. — Maria, d. van H. van der Velden en H. van Uden, Nieuwstraat.

GETROUWD :

Jan Borgers, 25 j., 's-Gravenhage en Elisabeth J. de Zeeuw, 27 j., Breukelen. — Walterus E. J. Bosmans, 27 j., Etten en Leur en Catharina M. P. Spierings, 26 j., Rechterstraat.

OVERLEDEN :

Neeltje Boor, 4 j., Nieuwstraat. — Willebrordus Karssemakers, 1 j., Breukelen. — Hubertus Baetens, echtg. van G. van Dun, 78 j., Langenberg.

D. en A.

BEKENDMAKING.

Herijk van Maten en Gewichten.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend :

A. dat dit jaar voor den herijk van maten en gewichten zitting zal worden gehouden in de Bioscope-zaal op de Markt te Boxtel op Dinsdag 14 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters A tot en met E;

Woensdag 15 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters F tot en met M ;

Donderdag 16 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters N tot en met T ;

Vrijdag 17 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters U tot en met Z.

De zittingen worden gehouden van 9—12 uur voormiddag en van 1—4 uur namiddag.

B. dat de maten en gewichten schoon, droog en roestvrij moeten worden aangeboden om te kunnen worden onderzocht : ijzeren gewichten mogen niet gepotlood zijn ;

C. dat betaald moet worden voor het justeeren van gewichten en wel ten bate van 's Rijks schatkist ;

D. dat de maten en gewichten, die gestempeld worden met het afkeuringsmerk, niet in winkels, enz. teruggebracht mogen worden ;

E. dat de maten en gewichten vóór het einde van het jaar 1915 gestempeld moeten zijn met de letter V en dat er, bij verzuim of verhindering, om van de onder A genoemde zitting gebruik te maken, nog gelegenheid bestaat maten en gewichten te laten herijken aan het ijkkantoor te 's Hertogenbosch, op Woensdag en Donderdag, van 9—1 uur.

F. dat de miligram-gewichten niet op de herijkzitting, maar alleen aan de ijkkantoren herijkt kunnen worden. (Opzending per post franco.)

Boxtel, 4 Juli 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

MARKTEN.

Maandag 13 Juli.
Boxmeer : jaarmarkt.
Helmond : jaarmarkt.
Herpen : paarden, beesten.

Dinsdag 14 Juli.
Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Aarle-Rixtel : jaarmarkt.
Oirschot : runderen, schapen, varkens, enz.

Woensdag 15 Juli.
's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Donderdag 16 Juli.
Veghel : jaarmarkt.
Wijchen : paarden, vee.

Vrijdag 17 Juli.
Vierlingsbeek : varkens.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 7 Juli. Aanvoer 10780 K.G. Hoogste prijs f 1.22 laagste prijs 1.09 middelprijs f 1.17

's BOSCH, 7 Juli Aangevoerd 19220 kilo hoogste f 1.26, laagste f 1.06 middelprijs f 1.20 per kilo.

MAASTRICHT, 7 Juli. Aangevoerd 48310 kilo, hoogste f 1.28, laagste f 1.13 middelprijs f 1.22

's-BOSCH, 6 Juli. Aangevoerd 148 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.62 tot f 0.68, 2e kwal. f 0.56 tot f 0.62; 3e kwal. f 0.50 tot 0.56 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROTTERDAM, 7 Juli. Aanvoer 65266 eieren. Kippeneieren f 3.65 tot f 5.25. Middenprijs f 4.50. Eendeneieren f 4.50 tot f 5.10. Ganzeneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 6.50 tot f 07.50. Handelaarseieren f 3.65 tot 4.25 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

De ondergeteekende geeft kennis dat zijn knecht H. VAN AARLE heden ontslagen is.

Inlichtingen daaromtrent ten mijnen Kantore te verkrijgen.

A. J. van Liempt.

Gevraagd
een net Dagmeisje
niet beneden de 17 jaar.
Zich te vervoegen :
STATIONSTRAAT 128,
BOXTEL.

Stroohulzenfabriek.

Wordt gevraagd
een bekwaam
Hoofdwerkman
in een op te richten STROOHULZENFABRIEK.
Brieven onder no. 844 Bureau van dit Blad.

Bekendmaking.

Door deze deelen wij onze Cliëntèle te Boxtel en Omstreken mede, dat **ONZE** artikelen uitsluitend alléén verkrijgbaar zijn bij:

A. van Dommelen-Van Run,
Rechterstraat, BOXTEL.

Aanbevelend,

LAMERS & INDEMANS, 's-Bosch.

Portret v. d. Heer L. Oymans

Zijn pleuris is verdwenen de Abdijsiroop heeft hem genezen.

De heer Leo Oymans, wonende te Arcen (Limburg) verklaarde ons:

„Mijn genezing van een ernstige borstaandoening (pleuris) heb ik te danken aan de Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo. Verschrikkelijke hoestbuien kwelde mij en de slijm wilde maar niet loskomen. Als er echter met veel moeite slijm loskwam, was daar gewoonlijk bloed bij. Voortdurend had ik het zeer benauwd en steken in de zijde, waardoor ik 's nachts weinig sliep. Geen enkel middel gaf mij verlichting en reeds wanhoopte ik aan mijne genezing en was bevreesd de tering te krijgen, toen ik besloot de Abdijsiroop aan te wenden. Deze hielp direct. De slijm kwam gemakkelijk en zonder pijn los, waardoor mijn borst verruimd werd. Reeds toen ik een flacon ABDIJSIROOP, gekocht bij den drogist S. Muysers, te Venlo, gebruikt had, kwam er geen bloed meer mede. Gaandeweg ging mijne genezing voort, en thans nu ik in het geheel 6 flacons ABDIJSIROOP gebruikt heb, kan ik naar waarheid verklaren, dat ik mijne gezondheid daaraan te danken heb. Mijn borstaandoening is verdwenen, ik haal weer diep en vrij adem, slaap 's nachts uitstekend, fluim niet meer, heb geen borstpijnen meer en weet niet meer wat hoesten is.

Bovenstaande betrouwbare verklaring bewijst weder eens welk een uitstekend geneesmiddel de **Abdijsiroop,** Klooster Sancta Paulo is, tegen asthma, influenza, pleuris, slijm- en kinkhoest, bronchitis, verwaarloosde verkoudheid, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel en longaandoeningen. De Abdijsiroop, ziektekiemdoodend en borstversterkend, schaadt nimmer en voorkomt de tering.

Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

AKKER

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J. BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«
A. DE WERT-Strijbosch,
te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN
in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

VARKENSSLACHTERIJ.

Zie nu onze prijzen

van inlandsch geslacht.

Dik vet Rookspek	f 0.58
Vet gezouten „ (blank)	f 0.56
Mager Rookspek	f 0.70
Mager gezouten spek (blank)	f 0.68
Bij minder als 10 Kg.	2 cts.

per kilo hooger.

Prima gesmolten Reuzel.

In bus van 10 à 11 Kg.	f 0.62
In bus van 14 en 28 „	f 0.60
Zult (Boterhamworst)	f 0.60

„Af Utrecht." Prima kwaliteit.

Onbekend „rembours" met 10/0 korting.

Vraag prijscourant.

Egberts en Zoon, Utrecht.

„Huis van Vertrouwen."

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.
Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de *Boxtel* **beste doofkolen** geeft is te uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Stoom-Biljartfabriek
A. P. C. Roodhaert, Tilburg.
Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.
Vraagt teekeningen en prijsopgave.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Electro-Technische Fabriek

W. van Boxtel & Zonen,

Hoofdkantoor: Markt 1. **TILBURG.** **Bijkantoor: Korvelsche weg 217|219.**

Teleph. Interc. no. 427. :—: Teleph. Interc. no. 85.

Filiaal: ROOSENDAAL (Hoek Molenstraat.)

Levert Complete Electrisch Licht- en Krachtinstallatiën, zoowel voor eigen bedrijf, als in aansluiting op de Provinciale Centrale.

Talrijke attesten van reeds uitgevoerde werken zijn steeds ter inzage. Plannen en Begrootingen worden kosteloos en zonder eenige verbinding verstrekt.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longe, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks	f 4.50	per 100 stuks.
» 200 »	- 4.25	
« 300 »	- 4.00	

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

No. 56 ZATERDAG 11 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

Een ellendig systeem.

Nog iederen dag leest men in de bladen over den gruwelijken moord op den Aartshertog troonopvolger Frans Ferdinand van Oostenrijk, door twee Serven in de hoofdstad van het voormalige Bosnië gepleegd.

Van den eenen kant heeft men niets dan verachting voor de handlangers der Russische en Servische regeeringen, die met hun geld een propaganda voor uitbreiding van Servisch grondgebied in 't leven roepen, die zich van zulke sluipmoordenaarsmiddelen bedient.

Daarentegen diep medelijden met de bloedverwanten van het vorstelijk paar, niet het minst met den ouden keizer Frans Jozef, die zijn echtgenoote onder moordenaarshand zag omkomen, wiens broer in Mexico is doodgeschoten, terwijl over den dood van zijn zoon Rudolf een sluier hangt, die belet om uit te maken of hij door zelf- of sluipmoord om 't leven is gekomen.

Met groote verwondering ziet men echter, dat de groote wereldpers het niet verder brengt dan tot woorden van afschuw voor de moordenaars, dat de regeeringen der mogendheden eveneens hun deelneming en afkeer uitdrukken, zonder meer.

Want het is niet te ontkennen, dat de misdaad van Serajewo indirekt een gevolg is van iets anders, dat een leek ook voor misdaad aanziet: het wederrechtelijk in bezit nemen van landen en volken.

Oostenrijk zelf nam plotseling bezit van Bosnië, een land, dat naar de overal geldende opvatting van erfopvolging had bestuurd moeten worden door een bloedverwant van..... een der moordenaars.

Wat men op 't oogenblik in Albanië ziet, waar een voortreffelijk Nederlander zijn leven gelaten heeft, is evenmin verkwikkelijk. Daar bestrijden, niettegenstaande hun bondgenootschap, Italianen en Oostenrijkers elkaar met de laagste middelen. En het is niet onwaarschijnlijk, dat Overste Thompson als slachtoffer van deze Oostenrijksche en Italiaansche oneenigheden en daaruitvoortvloeiende daden van eigenmachtig geweld, gesluipmoord is en volstrekt niet door een vijandelijken kogel gevallen.

Is het niet verschrikkelijk, dat noch de groote pers, noch de regeeringslichamen op denzelfden weg, die tot zulke misdaden leidt blijven voortgaan en intusschen krokodillentranen schreien van droefheid en medelijden?

Italië, dat voor eenige jaren met geweld van de Turksche provincie Tripolis bezit nam, begint in den aard zijner propaganda en de keuze zijner middelen Rusland op zijde te streven.

Rusland heeft altijd een slechten naam gehad en terecht. Het heeft er niet voor teruggeschrikt een reeks van moorden te doen plegen om in de Balkanstaten en Oostenrijk de tegenstanders zijner politiek uit den weg te ruimen. De geschiedenis noemt den moord op Koning Alexander van Servië en zijne gemalin Russisch werk.

Maar er is geen enkele groote mogendheid, die vrij uitgaat.

Frankrijk is bezig met de uitmoording van het Marokkaansche volk op de Noordkust van Afrika. De Spanjaarden doen in West-Marokko hetzelfde. Alleen uit hebzucht daartoe aangezet door Fransche en Spaansche kapitalisten, die zich willen verrijken met de delfstoffen, die de grond bevat.

Als men de zaken met nuchter oog beschouwt, als men de pogingen ziet, waarmede alle groote mogendheden, geen enkele uitgezonderd, hun landhonger trachten te stillen, dan zijn die mogendheden zelf medeschuldig aan de misdaden, waarover ze thans hun verontwaardiging lucht geven.

Het eene land noemt zich al beschaafder als 't andere. Vooral de Duitsche pers acht haar land hoog boven Rusland en zijn verwante Zuidelijke naburen verheven. Doch als 't er op aan komt maakt 't de Duitsche regeering al niet veel beter. In Sleeswijk-Holstein, Denemarken ontnomen, regeert het met ijzeren hand, niet zachter, dan de Russische in Finland.

In Oost-Duitschland ontneemt ze de Poolsche bevolking haar land en zet er niet-Katholieke Pruisen op om de oorspronkelijke bevolking te verdringen. Wanneer in zulke streken het tot vertwijfeling gebrachte volk tot een misdaad overgaat, staat dan zoo'n regeering niet mede schuldig?

In de kranten worden allerlei beschouwingen gehouden over mogelijke nieuwe oorlogen. Veel waarde valt daar niet aan te hechten. De kringen, waarin men over oorlog beschikt, waar men tevens op de hoogte is, waar men tot oorlog opstookt en voorbereid, zijn klein en de buitenwereld dringt niet tot hen door.

Alleen het werk der groote wereldbladen, die als werktuig der groot-kapitalisten optreden, kunnen iets doen gissen. Het gaat zoover, en in Duitschland is 't bewezen, dat de wapenindustrie met groote sommen gelds beproeft onrust onder het volk te zaaien om zoodoende tot grootere militaire uitgaven te doen besluiten.

Als we aan de oorlogstoebereidselen denken, dan is het inderdaad een treurige tijd, waarin we leven.

En 't allertreurigste is, dat kleine landen, zooals 't onze, zich op dezelfde helling begeven. Dat men jaarlijks meer millioenen voor den oorlogsmoloch uitgeeft, terwijl men zoo bitter weinig over heeft voor de eigenlijke versterking der volkskracht, die op den duur den besten waarborg is, voor een vrij en gelukkig volksbestaan.

R.

De R. K. Landbouwschool te Boxtel.

Prospectus.

DOEL. Het doel der R. K. Landbouwwinterschool is: aankomende landbouwers de noodige bedrijfskennis van land- en tuinbouw te leeren en hun te vormen tot degelijke, flink ontwikkelde Katholieken, die later in de plaats hunner inwoning als leidende personen kunnen optreden.

EISCHEN VAN TOELATING. Om tot de school te worden toegelaten moet men een eenvoudig examen afleggen in Nederlandsche Taal, Rekenen, Schrijven en Aardrijkskunde.

De eischen zijn:

1. Eenige vaardigheid in lezen en verstaan van 't gelezene.
2. Het maken van een eenvoudig opstel over een onderwerp, aan den landbouw ontleend, naar opgegeven punten.
3. Kennis van optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en deelen met geheele getallen, tiendeelige en gewone breuken.
4. Eenige kennis van lengte-, vlakte- en inhoudsmaten en van gewichten.
5. Eenige vaardigheid in het oplossen van eenvoudige vraagstukken.
6. Het schrijven van een duidelijk leesbare hand.
7. Eenige kennis der aardrijkskunde van Nederland.

Wie zooveel kennis bezit als een goede lagere school geeft, kan dit examen gemakkelijk met gunstig gevolg afleggen.

LEEFTIJD. De vereischte leeftijd is 16 jaar. Met toestemming van het Bestuur kan men ook op 15-jarigen leeftijd worden toegelaten.

DUUR VAN DEN CURSUS. De geheele cursus duurt twee winterhalfjaren, n.l. van den eersten Maandag in October tot den laatsten Zaterdag in Maart.

LESUREN. Er wordt onderwijs gegeven op Maandag, Dinsdag, Donderdag en Vrijdag van 9½ tot 4½ uur, en op Woensdag en Zaterdag van 9½ tot 2 uur. Het begin en 't einde der lessen zijn geregeld in verband met aankomst en vertrek der treinen van en naar 4 richtingen.

SCHOOLGELD. Het schoolgeld bedraagt per winterhalfjaar f 20.—.

HUISVESTING. Voor leerlingen, die zulks verlangen, zal voor passende inwoning tegen billijken prijs gezorgd worden.

AANMELDING. Deze kan plaats hebben bij Mgr. C. C. Prinsen, Secretaris van het Dagelijksch Bestuur te 's-Hertogenbosch, die tevens alle verlangde inlichtingen verstrekt.

Het Dagelijksch Bestuur der R. K. Landbouwschool,

Mr. P. H. LOEFF, Voorz.
A. F. DIEPEN.
C. C. PRINSEN, Secretaris.

Herwonnen Levenskracht.

In verschillende dag- en weekbladen heeft men den laatsten tijd kunnen lezen, dat er zou worden gesticht een fonds genaamd: „Herwonnen Levenskracht."

De vorige week meldden wij o.m., dat het doel en streven van dit fonds in een volgend nummer nader zou worden uiteengezet.

Wij achten dit noodzakelijk, om ieder bekend te maken, met datgene wat bovengenoemd fonds zich voorstelt in de toekomst te doen.

De naam „Herwonnen Levenskracht" duidt reeds aan, waar het over gaat. Het gaat over de levenskracht van den arbeider. De kracht, die hem in staat stelt, het noodige levensonderhoud te verdienen, en welke kracht ondermijnd wordt door de vooral in arbeiderskringen voortwoekerende tuberculose, of wel eens genoemd: „de witte pest." 't Is om die verloren kracht te herwinnen, dat bovengenoemd fonds werd gesticht.

Wij zeggen vooral in arbeiderskringen, en dit is waar. De statistieken wijzen uit, dat in de fabriekscentra jaarlijks per 10.000 inwoners pl.m. 35 sterven aan de tering.

Veel wordt reeds gedaan om deze gevreesde ziekte te bestrijden, maar nog niet genoeg. Want al is het percentage per 10.000 inwoners sinds 1875 gedaald van 24 op 16, toch sterven er nog jaarlijks bijna 10.000 aan deze ziekte, meestal nog in de kracht van hun leven.

Wie zal ons zeggen, hoevele van deze 10.000 nog te redden waren, wanneer zij de middelen konden aanwenden, die nog in zeer veel gevallen genezing brengen.

Dit nu heeft het Bureau van de Roomsch Katholieke Vakorganisatie zich voorgesteld te bereiken, door het stichten van een fonds.

Wat de taak is van het fonds, wordt nader omschreven in art. 53c:

Art. 53c. „Herwonnen Levenskracht" heeft tot taak op het terrein der vakbeweging de tuberculose te bestrijden:

a. in haar oorzaak — door het bevorderen van wettelijke maatregelen voor fabrieken en werkplaatsen, ten doel hebbende de tuberculose te voorkomen of tegen te gaan; alsmede door in de vakbeweging den strijd tegen de tuberculose te propageeren.

b. in haar gevolgen — door de bij het Bureau aangesloten leden en hun huisgenooten, alsmede de leden der R. K. Volksbonden en R. K. Werkliedenvereenigingen, voor wie geen R. K. Vakvereeniging bestaat en deszelfs huisgenooten, wanneer zij aan tuberculose lijdende zijn, zoover de middelen zulks toelaten, in een herstellingsoord ter verpleging te doen opnemen, op verzoek van den huisarts, gehoord den medisch adviseur, of de versterkende middelen of de verplegingsartikelen te verschaffen, indien en op de wijze als de huisarts van den betrokkene, gehoord den medisch-adviseur, zulks noodig acht.

We mogen wel met recht zeggen, dat het een grootsch plan is, en dat het Bureau aan onze arbeiders door het stichten van dit fonds, een onschatbaren dienst heeft bewezen.

Welnu, het fonds is er. Het wacht slechts op de middelen, om dit plan tot werkelijkheid te brengen.

Er moet geld zijn. De verschillende nationale vakbonden en plaatselijke vereenigingen hebben reeds naar krachten gesteund, en zullen jaarlijks blijven steunen. Maar om te beginnen moet er veel geld zijn, en daarom is alom in den lande een bloemendag georganiseerd, welks opbrengst zal gegeven worden aan het fonds.

Ook in onze gemeente zullen op Zondag 19 Juli de inwoners worden verzocht een bloempje te koopen.

Veel is er op het terrein van de Roomsch Katholieke Vakbeweging reeds voor den arbeider tot stand gebracht, maar het stichten van het fonds „Herwonnen Levenskracht", heeft de kroon op het werk gezet.

Daardoor immers zal nog menig huisvader of kostwinner aan het gezin worden teruggegeven, door de herwonnen levenskracht, die de sanatoriumverpleging hem heeft geschonken.

Dat ieder, Zondag 19 Juli, deze onderneming steunt, door het koopen van een bloempje.

Als ieder naar de mate zijner krachten steunt, dan zal het fonds zeer spoedig kunnen beginnen met het doen opnemen van tuberculose-lijders in een herstellingsoord.

Dat Zondag 19 Juli een ruime bijdrage zal brengen.

Provinciale Staten.

Dinsdag is de Zomerzitting der Provinciale Staten van Noord-Brabant door Z.Exc. den Commissaris der Koningin met eene toepasselijke rede geopend.

De lijst der ingekomen stukken werd doorloopen, waarvan enkele direct werden goedgekeurd en anderen van de agenda zijn afgevoerd, terwijl de overgeblevene naar de zes afdeelingen werden verzonden.

Onder de laatste noemen wij speciaal

Het geluksstuiverke.

Trijn Knol was meid in een kleinen dienst, ergens in Gelderland. Leelijk was ze niet en ze kookte zuinig. Ze was ook niet slecht en kon werken als de beste, kortom, er zat een goede huisvrouw aan Trijn. Toch kreeg ze maar geen vrijer en bijgevolg ook geen man.

— De jongens, zei ze dikwijls verdrietig tot haar moei, want haar ouders waren dood, de jongens schijnen geen zinnigheid in mij te hebben.

Waarop de moei haar gewoonlijk troostte met een:

— Malle deerne, je bent nog jong genoeg!

Dat was niet erg mooi van de tante, want zij wist dat Trijn naar de dertig liep, en het was dan ook geen wonder, dat deze met dat antwoord ten slotte geen genoegen meer nam.

— Nou meid, zei toen de moei, ik zal 't je dan maar zeggen. 't Is niet om jou, dat ze je niet hebben willen, maar omdat je geen mooien stuver geld hebt.

Zou 't hem daar zitten? vroeg Trijn.

— Zoo wis en waar als ik je moei ben, kind.

En Trijn ging des avonds opgeruimd in haar dienst, zocht in haar knipje naar een stuivertje, schuurde en poetste het mooi op, nam een groote doos met watten en legde daar het vijfcentstukje in.

Hoe 't nu weldra in 't geheele dorp bekend werd, dat Trijn Knol een mooien stuiver geld had, zou ik niet kunnen zeggen, maar dit weet ik wel, dat het praatje als een loopend vuur over 't land ging, dat de boeren-lummels de groote ooren spitsten als hazen, die een hond hooren blaffen, en dat Trijn, wanneer zij uitging, geen voet meer kon verzetten of zij trapte op een Jan-Hendrik of op een Hendrik-Jan, die gaarne haar vrijer wilde zijn. Wel mocht de oolijke meid toen in haar vuistje lachen. Was 't ook haar schuld, dat de slungels zoo dom en zoo gek waren, dat zij haar vroeger nooit hadden aangekeken, en haar nu eensklaps zoo mooi, knap en aardig vonden.

En de moei begreep er niets van.

— Trijn, vroeg ze op een mooien dag, je bent toch wel eerlijk aan dat geld gekomen?

— Moei, 'k mag het besterven, was het antwoord, als dat stuiverke geld niet mijn wettig eigendom is. Maar raad me liever eens: wien zou ik nemen?

— Kind, aardappelen en een man, zei je grootmoeder altijd, moet een ieder voor zich kiezen. De een houdt van groot, de ander van klein, de derde van middelsoort.

— Nou moei, ik zal 't je dan maar zeggen. Ik heb al gekozen: 't Is Klaas Kamp. Geld of goed heeft hij niet, maar hij is oppassend, heeft een paar handen aan zijn lijf, waarmee hij wat uit den weg kan zetten en is vijf en twintig jaren en niet erg slim. 'k Geloof, dat ik wel een goeden man van hem zal kunnen maken.

* * *

En eer 't een half jaar verder was, had Trijn haar familienaam van Knol tegen dien van Kamp geruild en woonde ze met Klaas in een klein huisje, gelukkig en wel.

Klaas was niet nieuwsgierig, maar wilde toch wel eens weten, waar de mooie stuver geld van zijn Trijn stak. Vóór het huwelijk had hij er dikwijls met haar over gesproken, en altijd had de deerne, hoewel bevestigende dat zij hem bezat, er mee gelachen en over heen gepraat, maar nu hield hij het oogenblik voor gunstig, om er wat meer van te hooren.

— Trijn, vroeg hij daarom op een avond, dat zij, vermoeid van den arbeid, bij het vuur zaten uit te rusten, Trijn, als je me nou je stuiver geld eens liet zien.

— Hoor eens, Klaas, zei de vrouw, ik zal je de doos, waarin hij zit, laten kijken, maar je moet me beloven, dat je haar nooit open zult maken.

— Best Trijn, dat beloof ik. Een man een man, een woord een woord.

— Hoor dan: ik zal je mijn mooi stuverke geld vandaag over twee jaar laten zien. Als we 't noodig hebben, kunnen we 't dan gebruiken. Nou hebben we, Goddank, toch ons brood.

En Klaas, die de verstandelijke meerderheid van zijn Trijn reeds gevoeld en erkend had, berustte in die belofte, en van den mooien stuiver geld was in twee jaar geen sprake meer.

Inmiddels hadden de jongelui van de verdienste van Klaas, die de beste wagenmaker was in het dorp en op zijn twaalf gulden in de week kon rekenen, spoedig zooveel overgelegd, dat er op raad van Trijn een koe kon gekocht worden, waarna zij zulk een heerlijke boter ging karnen, dat zij hem altijd een stuiver duurder mocht verkoopen dan een ander en toch niet genoeg leveren kon.

— Een best wijf, zei Klaas toen tot die het hooren wilde, van zijn Trijn. Een best wijf! Ook al had ze geen mooien stuiver geld gehad, zou ik ze niet te duur hebben.

Tot die bekentenis had de kloeke vrouw haar man gebracht en toen de twee bewuste jaren voorbij waren en reeds drie koebeesten op stal stonden, ging ze kalm naar de kast, haalde de doos voor den dag, schoof een stoel naast dien van haar man en zei:

— Klaas, 't is vandaag twee jaar. Je weet wel. Mijn mooie stuiver geld!

— He, dat 's waar ook, riep Klaas als uit een droom ontwakend. 'k Zou er waarentig niet meer aan gedacht hebben, Trijn. We hadden 't er best buiten kunnen doen.

— Meen je dat?

— Wis en drie! meen ik dat. Heb ik geen knappe vrouw en heb je niet alles, wat je maar wenschen kunt? Zijn we ook niet gezond en hebben we niet goed ons brood, ja meer dan dat?

— Nu lijk je me, man. Maar zeg me eens oprecht: Waarom hadt je vroeger nooit naar me omgezien en begon je eerst naar me te vrijen, toen je hoordet, dat ik den mooien stuver geld had?

— Dat zal ik je gauw zeggen. Ik kende je niet en kon niet weten, dat je een zoo goed wijf zoudt worden. Ik dacht toen: „Een mooie stuver geld is zachts mee te nemen," maar nou herhaal ik, dat je nog altijd meer waard bent, dan de grootste stuver, die je mee ten huwelijk hadt kunnen brengen.

— Zou je dan niet schrikken als de mooie stuver wat klein was uitgevallen?

— Al was hij maar vijf centen groot, zou ik je even lief hebben."

Bij die woorden maakte Trijn de doos open, haalde er het stuivertje uit, dat zachtjes in de watten lag te rusten en den verbaasden dorpelingtegenblonk, en reikte het haar man toe, zeggende:

— Daar heb je dan den mooien stuver geld, waarnaar zooveel lui hebben gevrijd, die aan Trijn Knol niet dachten.

Klaas nam de fopperij met veel goedmoedigheid op, kuste zijn Trijn en draagt sedert dien dag het bewuste stuivertje, waardoor hij een gaatje gemaakt heeft, aan zijn zilveren horlogeketting, en als de dorpelingen hem vragen:

— Kamp, wat is dat toch voor een stuiver, dien je daar aan je ketting hebt? dan antwoordt hij, terwijl zijn oogen beginnen te schitteren van inwendige tevredenheid:

— Dat is mijn geluksstuverke!

D. v. N.

de volgende :

Ontwerp-besluit tot 't verleenen van een renteloos voorschot van 15 % in een bedrag van hoogstens f 22.000 per K.M. doorgaande lijn tot een maximum van f 49.500 in de kosten van aanleg en exploitatie eener tramlijn van Eindhoven over Woensel en Best naar Oirschot.

Ontwerp-besluit tot toekenning eener provinciale bijdrage van f 250 over 1914 in de kosten eener vakschool voor klompenmakers te Best, op-te-richten door het Hanze-gilde der klompenmakers aldaar.

Ontwerp-besluit tot toekenning eener provinciale bijdrage van 10 % en een bedrag van hoogstens f 2000 voor 1915 voor de klompenmakersvakschool te Best.

Ontwerp-besluit tot toekenning eener provinciale bijdrage van f 2000 over 1914 aan de Landbouwschool voor meisjes te Lierop.

Ontwerp-afwijzende beschikking op een aanvraag om een provinciale bijdrage van f 300 aan de vereen. „R. K. Openb. Leeszaal St. Augustinus" te Helmond, als liggende niet in de eerste plaats op den weg der provincie.

Ontwerp-besluit tot toekenning eener provinciale bijdrage van 33 1/3 % in 'n bedrag van hoogstens f 45.000 in de kosten van aanleg van een kunstweg van Deurne naar de Limbufgsche grens in de richting van Venray.

Tot nadere beslissing zijn o.a. de volgende ingekomen stukken ter inzage gelegd :

Adres van het Comité voor een stoomtramweg van Helmond over Deurne naar Venray om een personeele bijdrage in de aanlegkosten dier lijn.

Adres van C. Verhaak, burgemeester van Beek-en-Donk, om een provinciale bijdrage van 10 % in de kosten van aanleg en exploitatie van een tramweg van Eindhoven over Tongelre, Nunen en Lieshout naar Beek-en-Donk.

Adres van de N. V. Centrale Limburgsche stoomtramweg-maatschappij te Roermond om een provinciale bijdrage in de kosten van aanleg eener stoomtramverbinding van Deurne over Meijel, Roggel, Heythuizen, Baexem en Horn naar Roermond.

Nadat bij loting de zes afdeelingen waren samengesteld, werd de vergadering verdaagd tot Donderdag 9 Juli.

* * *

In de Donderdag gehouden vergadering werd van wege de verschillende afdeelingen rapport uitgebracht, omtrent de door Ged. Staten gedane voorstellen.

Een adres van de Vereeniging voor neutraal Handelsonderwijs te Waalwijk, verzoekende om subsidie, werd wegens te laat inkomen gerenvoijeerd naar Ged. Staten.

Tot buitengewoon lid van Ged. Staten werd met 50 van de 53 stemmen gekozen de heer G. Coovels te Helmond.

De vergadering werd daarop verdaagd tot Donderdag 23 Juli a.s.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

WIJZIGING DER DRANKWET.

De zoolang verbeide wijziging der Drankwet schijnt in voorbereiding.

Het bestuur van den Ned. Bond van koffiehuis-, restauranthouders en slijters heeft nl. van den minister van Binnenlandsche Zaken een ontwerp-wijziging ontvangent

Daar het overleg met den Bond moet beschouwd worden als van vertrouwelijken aard, mag verder niets worden medegedeeld.

LANDWEER.

De dienstplichtigen bij de militie te land, die in den loop van dit jaar een achtjarigen dienst bij de militie te land hebben volbracht, dat zijn in het algemeen zij, die behooren tot de lichting van 1906, zullen op 1 Augustus a.s. overgaan naar de Landweer ; echter gaan niet over naar de landweer de plaatsvervangers, de nummerverwisselaars, zij die behooren tot een der bereden korpsen of tot het korps Torpedisten en zij, die in het genot zijn van ontheffing van den werkelijken dienst;

zij, die overgaan naar de Landweer, moeten zich vóór 31 Aug. a.s. in persoon aanmelden bij den Burgemeester hunner woonplaats en daarbij inleveren hun zakboekje met daarin gehechten verlofpas ; de verlofgangers evenwel, die buitenslands verblijf houden, behoeven zich niet in persoon aan te melden, doch zullen hun zakboekje met daarin gehechten verlofpas bij aangeteekenden brief (met duidelijke vermelding van hun volledig adres buiten het Rijk) hebben toe te zenden aan den Burgemeester hunner laatste woonplaats binnen het Rijk ;

zij, die overgaan naar de Landweer zijn van af 2 Augustus a.s. onderworpen aan alle voorschriften voor de Landweer geheven.

VERHOOGING TARIEVEN.

De tarieven voor het afhalen en bestellen van ijl- en vrachtgoederen zullen, ingaande 1 Aug. op alle stations der Nederlandsche spoorwegen worden verhoogd, terwijl voor het afhalen van bestelgoederen ook loon zal verschuldigd zijn.

UITVAARTDIENST VOOR WIJLEN AARTSHERTOG FRANS FERDINAND.

Woensdagmorgen om half elf werd in de parochiekerk van den H. Jacobus, aan de Parkstraat te 's-Hage, de pontificale uitvaartdienst opgedragen voor wijlen aartshertog Frans Ferdinand van Oostenrijk en diens gemalin.

Reeds voor tienen stroomden talrijke gelooviger en nieuwsgierigen net ruime in rouwgewaad gestoken kerkgebouw binnen.

Een reeks van rijtuigen voerden de vele genoodigden aan, waaronder we opmerkten graaf Dumonceau, jhr. De Ranitz en kapitein Ruys, vertegenwoordigers van H. M. de Koningin, H. M. de Koningin-Moeder en Z. K. H. Prins Hendrik, die plaats namen links op het priesterkoor. De ministers. Cort van der Linden, Ort, Pleyte, Bertling en Rambonnet, de ministers van Staat, jhr. van Karnebeek en De Savornin Lohman, groot-officieren van Hr. Ms. Huis; den commissaris der Koningin, den burgemeester, de generaals Buhlman en Oolgaardt en bijna het geheele diplomatieke korps, met den minister van Buitenl. Zaken aan het hoofd, allen in groot ambts-costuum ; voorts verschillende Oostenrijksche onderdanen.

Om half elf schreed de HoogEerw. heer P. C. Wijtenburg, deken van Den Haag en pastoor der parochie, gevolgd door een groot aantal Eerw. heeren geestelijken, naar den ingang der kerk, om op plechtige wijze Z. D. H. Mgr. A. J. Callier, bisschop van Haarlem, in te halen. Z. D. H. schreed aldoor le menigte zegenend altaarwaarts en ving de plechtige H. Mis van Requiem aan.

Het zangkoor voerde de Mis van Perosi uit. Na de H. Mis speelde het orgel het Oostenrijksche volkslied : „Gott erhalte Franz den Kaiser" en de doodenmarsch van Chopin.

Na de H. Mis schreed Z. D. H. Mgr. Callier, zegenend de kerk uit, uitgeleide gedaan door denzelfden stoet van geestelijken, die den Bisschop bij zijn intrede in het kerkgebouw voorafging.

De gezant van Oostenrijk verzocht den vertegenwoordigers van H.H. M.M. en Z. K. H. den dank over te brengen aan de Kon. familie.

OOK SALARISVERHOOGING.

De gemeenteraad te Rotterdam heeft met 37 tegen 5 stemmen het voorstel aangenomen om de jaarwedde van den gemeentesecretaris te bepalen op een minimum van f 6500 met twee driejaarlijksche verhoogingen van f 500, en het salaris van den thans fungeerenden secretaris reeds aanstonds op f 7500 te brengen. De socialisten stemden tegen.

Een der volgende dagen komt een voorstel in behandeling om de jaarwedde der wethouders te verhoogen van f 4000 tot f 6000.

STAKING AAN DE HAAGSCHE TRAM.

Indien de Haagsche Tramwegmaatschappij geen nadere concessie aan haar personeel doet, waartoe zij niet besloten is, dan zal hoogstwaarschijnlijk heden Zaterdagavond eene algemeene staking aanvangen.

De beambten hebben op hunne eischen om loonsverhooging enz. hedenavond om 6 uur antwoord verwacht.

Het schijnt een spannenden strijd te zullen worden. De Haagsche politie is versterkt met 200 maréchaussees en rijksveldwachters.

EEN STEUR, DIE MEETELT !

Op den laatsten dag, waarop de steurvangst geopend was, vingen de visschers Oomen te Nederhemert een steur van 300 pond, een waarde van f 200 vertegenwoordigende. Hbl.

EEN BRUTALE INBREKER.

Donderdag werd door de rechtbank te Zwolle een begin gemaakt met de openbare behandeling der zaak tegen E. H. Booy, den beruchten inbrekerdief.

Deze Booy, 23 jaar, timmerman van van beroep en sinds April in voorloopige hechtenis, wordt beschuldigd van niet minder dan 15 inbraken met diefstal op verschillende plaatsen des lands.

Bijna al deze inbraken zijn gepleegd op de eenvoudigste manier, het opschuiven van een raam, en in den regel zocht Booy naar het schrijfbureau, wat door hem werd opengebroken met gereedschap dat hij bij zich droeg. In het geheel zijn 44 getuigen gedagvaard.

STADHUIS-JUBILE TE MAASTRICHT.

Woensdag herdacht de gemeente Maastricht den dag, waarop vóór 250 jaar de eerste raadsvergadering ten stadhuize plaats had. Ter herdenking van dit heuglijk feit werd een buitengewone vergadering ten stadhuize gehouden in de statig met palmen en groen versierde „Salle des pas perdus." Eene mooie gasverlichting droeg aan het aanzien veel bij. Aan de pui van het monumentale stadhuis zag men den datum 7 Juli 1664—1914 in electrische gloeilampen prijken.

Tot de feestvergadering waren uitgenoodigd de Commissaris der Koningin, Jhr. Mr. G. Ruys de Beerenbrouck, de oud-raadsleden, de geestelijke- militaire- en burgerlijke autoriteiten.

E. N. JANNINK.

Te Goor is op 68-jarigen leeftijd overleden de heer E. N. Jannink, lid der Prov. Staten van Overijssel, oudlid der firma Arntzenius Jannink & Co.

DE VRIJE ZATERDAG.

De gemeenteraad van Hilversum heeft besloten tot invoering van den Engelschen Zaterdag op verschillende gemeente-bureaux en aan verschillende diensttakken.

DE TOENEMENDE EIERHANDEL.

Als bewijs, dat de eierhandel in Europa een zeer groote vlucht genomen heeft, melden wij, dat in de eerste 4 maanden van dit jaar alleen in Duitschland 54.721.800 K.G. eieren, ter gezamenlijke waarde van bijna 62 millioen mark werden ingevoerd.

De uitvoer van Nederland naar Duitschland neemt gestadig toe en zal nog veel grooter worden, want het Hollandsche ei krijgt — dank zij de goed ingerichte veilingen — een besten naam. Door uitbreiding der hoenderstapels behoeft men hier dus voorloopig nog niet bevreesd te zijn voor daling in prijzen.

EEN HOLLANDSCH REUZENSCHIP.

Donderdagmorgen 11 uur 10 min. is het grootste schip van de Nederlandsche koopvaardijvloot, de Statendam van de N. A. S. M., op de reusachtige werf van Harland and Wolff te Belfast prachtig van stapel geloopen.

Het schip meet ruim 84.000 ton ; de lengte is 232, de breedte 26, de holte 14.5 meter. Het gewicht is nu reeds 18 millioen kilo.

De Statendam is het hoogste schip dat op deze werf is gebouwd. De hoogte van de kiel tot de commandobrug is 32 meter. Het schip heeft elf stalen dekken en kan vervoeren 314 eerste, 824 tweede en 2100 derde klasse passagiers. De bemanning zal 750 koppen tellen.

De Statendam is gebouwd op dezelfde vaste stalen helling, waarop de Olympic gebouwd is. Op de naaste helling is de Titanic gebouwd.

Als de stapelloop een symbool is, dan wacht de Statendam een gelukkige vaart. Het is een historische datum voor de Nederlandsche scheepvaart.

AUTO IN BRAND.

Dinsdagavond reed de heer E. B., fabrikant te Rotterdam bij een scherpen bocht in den weg aan den Hoek van Holland met zijn auto in een sloot, waarop deze in brand vloog. Een der inzittenden, de heer v. d. K., dagchef aan de fabriek, geraakte er onder, doch werd uit zijn benauwde positie gered. De heer B. werd aan de hand en de heer K. aan den schouder gewond. De auto is geheel verbrand.

BOSCHBRAND.

Men meldt uit Weert :

Sedert Woensdagavond heerscht op Belgisch gebied, nabij onze gemeente, een groote hevige boschbrand, die Donderdag reeds over een grooten afstand overgeslagen is op Nederlandsch gebied, onder deze gemeente.

Donderdagavond nog stegen zware rookwolken op.

Men sprak er van dat reeds een 150-tal hectaren verbrand is.

Volgens een nader bericht moet het vuur thans aan de Weerterzijde in zijn voortgang gestuit zijn.

CONSCIENTIEGELD.

De Minister van Financiën maakt bekend, dat ten behoeve van 's Rijks schatkist, uit 's-Gravenhage van een onbekende, onder letters N.N., is ontvangen een bankbillet groot f 100, ter voldoening van te weinig opgegeven en betaalde vermogensbelasting.

VERGIFTIGD DOOR BEDORVEN PAARDENVLEESCH ?

Bij een tiental gezinnen te Leiden hebben zich vergiftigingsverschijnselen voorgedaan, gepaard gaande met brakingen, vermoedelijk tengevolge van het nuttigen van bedorven paardenvleesch.

De politie heeft de zaak in onderzoek.

Nader wordt gemeld :

Het aantal gezinnen te Leiden, waarin vergiftigingsverschijnselen, vermoedelijk tengevolge van het nuttigen van ondeugdelijk paardenvleesch, zijn waargenomen, bedraagt nu reeds 20.

Het vleesch van den paardenslager is in beslag genomen en met verschillende faecaliën naar het parket te 's-Hage opgezonden. De koperen ketel, waarin het vleesch bij den slager is gekookt, is mede in beslag genomen.

KUIKENSTERFTE.

Alom hoort wen in dit gewest dit jaar klagen over de buitengewone sterfte onder de kuikens. In April en Mei is het weer dan ook guur geweest voor dit teere goedje. De sterfte komt meest voor bij diertjes van drie tot vijf weken. Er zijn zelfs kippenhouders, die bijna 200 hunner kuikens dood zagen gaan. Voorwaar ook geen klein schadepostje.

DOOR ELECTRICITEIT GEDOOD.

Dinsdagmorgen is de electricien De Ruyter, werkzaam bij het electrisch bedrijf te Soest, door onverwachts stroomopzetten van uit de Centrale, uit een der palen geslagen. Met hersenschudding en inwendige verbloeding werd hij in bedenkelijken toestand naar het ziekenhuis vervoerd.

DOOR EEN KOE GEDOOD.

Gisteren werd te Middelburg de 11-jarige Leendert B. door een woest geworden koe op den grond geworpen en zoodanig met de horens toegetakeld, dat hij kort daarop aan de gevolgen is overleden.

DOOR DEN BLIKSEM GETROFFEN.

Te Elsloo (Limb.) sloeg Woensdag de bliksem in de woning van den landbouwer L. W., die met twee dochters aan tafel zat te eten. De tafel werd geheel versplinterd en de drie personen bewusteloos geslagen. Zij zijn gedeeltelijk verlamd.

O, DAT FUTURISME.

In Zwitserland wordt op het oogenblik een tentoonstelling gehouden, waar ook voor de „Kunst" een flink plaatsje is ingeruimd. De schilderijen, daar uitgestald, schijnen echter niet veel zaaks te zijn ; ze gaven den redacteur van een plaatselijk blad althans de volgende snaaksche satire in :

„Verleden week had een boerenvrouw uit het „Züricher Unterland" haar waschgoed op het weiland te bleek liggen. Een lompe koe had echter de onvoorzichtigheid, over het goed te loopen, en er zelfs een kwalijkriekend souvenir achter te laten. De vrouw was wanhopig en schold op haar man, op de koejongen, op de suffe koe. De jongen kreeg toen plots een ingeving. Hij loopt naar den schilder van het dorp, haalde een pot verf, neemt een bezem en omlijst dat koeienplakkaat met een helkleurigen rand. Het geheel wordt reusachtig vies. De jongen is echter een en al bewondering. Uit vier latten wordt een lijst getimmerd en het kunstig bewerkte doek gaat naar... de tentoonstelling te Bern.

Den volgenden dag ontvangt de vader een gewichtigen brief van den chef der afdeeling „Kunst" : „Wij hebben het uitmuntend werk van mijnheer Uw zoon bij de „Futuristische school" gevoegd, en het oordeel is eenstemmig, dat het een der beste prestaties in deze richting is. De kunstenaars zijn zeer verblijd, in uw zoon een nieuw talent te hebben ontdekt..."

De jongen las het schrijven in den stal aan de koe voor. Zij spitste de ooren, draaide met de oogen, schudde den staart en... viel om. Den heelen nacht had ze koorts. 's morgens gaf ze geen melk meer : de vader dacht, dat het in d'r bloed geschoten was. De veearts constateerde kunstwaanzin. Het kan verkeeren.

FAILLISSEMENTEN IN NEDERLAND.

Volgens mededeeling van Van der Graaf & Co.'s Bureaux voor den Handel zijn over de afgeloopen week in Nederland uitgesproken 29 faillissementen tegen 39 faillissementen in dezelfde week van het vorige jaar.

België.

WEER EEN VLIEGONGELUK.

Op het vliegterrein te Hasselt is Donderdag een militair vliegtuig tegen de loodsen gebotst. Luitenant Libert werd doodelijk gewond en is kort daarop aan de gevolgen overleden. Luitenant Poot werd licht aan het hoofd gewond.

VLAAMSCHE HOOGESCHOOL.

Minister de Broqueville heeft Zondag te Turnhout een redevoering gehouden, waarin ook de Vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool ter sprake is gekomen. Volgens het Handelsblad van Antwerpen heeft de minister gezegd, „dat er op 1 Januari 1915 voor het Vlaamsche volk te Gent een volledig Vlaamsch hooger onderwijs zal worden ingericht".

BLOEDIGE VECHTPARTIJ TE KORTRIJK.

Dinsdagavond is Kortrijk het tooneel geweest van een verwoed gevecht, dat waarschijnlijk verschillende personen het leven zal kosten. In de Brugstraat wonen twee huisgezinnen, die het niet te best met elkaar kunnen vinden, n.l. een zekere Maseure met vier dochters en een zoon Henri, en zijn getrouwde zoon Constant, die een herberg houdt.

Dinsdagavond nu daagde Henri zijn broer Constant tot een gevecht uit, en weldra geraakten beiden voor het huis slaags.

Achiel Maseure, die in de herberg zat, wilde de vechtenden scheiden, toen plotseling vader Maseure naar buiten kwam gesprongen, en met een groot mes naar zijn zoons begon te steken. Hij bracht Achiel en Constant doodelijke verwondingen toe, terwijl ook de vrouw van Constant levensgevaarlijk gewond werd.

Vier andere personen kwamen toegeloopen, om den gevaarlijken man te ontwapenen en een van hen loste daarbij twee revolverschoten, waardoor vader Maseure aan het hoofd en Henri in den hals gewond werd. Twee der toegesnelde burgers bekwamen eveneens ernstige verwondingen.

Men vreest, dat van de zeven gewonden er vijf niet meer zullen herstellen.

Verschillende personen zijn in verband met deze zaak in hechtenis genomen.

Duitschland.

DE BEVOLKING VAN DUITSCHLAND.

Volgens de pas verschenen jaarstatistiek telt het Duitsche Rijk thans 67.812.000 inwoners tegen 66.891.000 in Juni 1913, wat een vermeerdering aanwijst van 921.000 inwoners. In 1904 bedroeg de bevolking 59.475.000 ; in 10 jaar dus is de bevolking toegenomen met 8.337.000 inwoners.

MEISJE AANGEVALLEN.

Een meisje uit St. Tönis, dat per fiets naar Oedt ging, werd nabij Vorst overvallen door een jongen, die uit een korenveld te voorschijn kwam. Door het hulpgeroep van het meisje snelde een postbode uit Oedt ter hulp. Toen deze bijna ter plaatse was, ging de aanrander op de vlucht. Jammer genoeg is de bengel onbekend gebleven.

Frankrijk.

DE ENGELSCHE ZATERDAG IN FRANKRIJK.

De Senaat behandelde Woensdag het ontwerp om in de fabrieken en werkplaatsen, ressorteerende onder de departementen van financiën en oorlog, den vrijen Zaterdagmiddag in te voeren.

De commissie van rapporteurs was tegen het ontwerp, dat door den minister van financiën en den minister-president werd verdedigd.

Met 246 tegen 10 stemmen heeft de Senaat het ontwerp goedgekeurd.

Balkan-Staten.

DE ALBANEESCHE TROON.

De „Neue Freie Presse" verneemt uit Amsterdam, dat Koningin Wilhelmina bericht heeft ontvangen, dat vorst Wilhelm van Albanië geen troonafstand zal doen, tenzij alle Mogendheden hem dit verzoeken. Wanneer Durazzo onhoudbaar wordt, zal hij zich naar Skoetari begeven.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 11 Juli 1914.

— Zondag 12 Juli, 's namiddags 5 uur, zal in de Torenschool, door het Kruisverbond Pius X, eene publieke vergadering gehouden worden. Als spreker zal optreden de Eerw. Pater Majella Weenink.

— De heer H. C. J. Hoek slaagde 9 Juli j.l. te Amsterdam voor het doctoraal examen in de geneeskunde.

Proficiat !

— Met gunstig gevolg legden het toelatings-examen af voor de H.B.S. te Eindhoven, de jongeheeren C. Paulussen en L. van Elk Jac.z., beide leerlingen der gemeentelijke Mulo.

— Op de Internationale Bakkerij-Tentoonstelling te Amsterdam, behaalde de heer Antoon van der Hagen alhier, voor zijne inzending Koek, den 3en prijs (zilveren medaille.)

Proficiat.

— Den 21en Juli herdenkt de Zeer Eerw. Pater J. de Louw, in 't klooster St. Charles, den dag, waarop hij vóór 25 jaren tot Priester werd gewijd.

De buren hebben eene commissie gevormd om het feest meer luister bij te zetten.

— De voorbereiding voor den bloemendag van „Herwonnen Levenskracht" is in vollen gang. De commissie heeft overal kleine biljetten doen aanplakken die er mooi uitzien en niet, zooals menig ander, de straat ontsieren.

— Zondag den 26 Juli, zal alhier het feest der H. Kindsheid gehouden worden. De kinderen gaan vóór het Lof naar het Liefdehuis, vandaar naar de kerk en daarna zal de optocht gehouden worden. Waarschijnlijk zal Mgr. Bienmans de feestpredikatie houden.

— Z.Ex. de Minister van Landbouw heeft, in de plaats van den heer J. Leermakers, die naar Eindhoven vertrokken is, tot correspondent van den Landbouw voor Boxtel en Omstreken benoemd, den heer C. J. v. Rumund, directeur van het Boerenbondspakhuis.

— Vrijdagmorgen is v. B., die in verband met de mishandeling van v. d. A., daags na St. Petrus en Paulus door de politie verhoord en weer op vrije voeten gesteld werd, op last der rechtbank gevankelijk naar 's-Bosch overgebracht.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

De Directeur der Rijkspostspaarbank brengt ter algemeene kennis, dat alle spaarbankboekjes, uitgegeven in de maand Juli, en waarop de rente over het afgeloopen jaar nog niet werd bijgeschreven, zoo spoedig mogelijk ter verificatie en rentebijschrijving bij hem worden ingewacht. Voor de toezending daarvan kan gebruik gemaakt worden van omslagen met gedrukt adres, kosteloos aan de kantoren der posterijen verkrijgbaar. Desverlangd kan voor de toezending de tusschenkomst van deze kantoren worden ingeroepen, welke als dan bij de overname van het boekje een ontvangbewijs afgeven.

PROTESTVERGADERING DER ZOUAVEN.

In de bestuursvergadering van den Algemeenen Nederlandschen Zouavenbond is besloten de jaarlijksche protestvergadering tegen de overweldiging van Rome, op 20 September 1879, dit jaar te houden te Tilburg en wel op Zondag 20 September. Na aankomst van spoor en tram bijeenkomst der réunisten in de zaal „Fidei et Virtuti", om elf uur gezamenlijk optrekken naar de kerk der Eerw. Fraters, Gasthuisstraat, waar om half twaalf een H. Mis zal worden opgedragen, vermoedelijk met militair eerbetoon en predikatie. Om halfeen, behoudens nadere toestemming, optocht met vaandels, pauselijke en nationale, en muziek ; om twee uur vergadering waarin als spreker zal optreden de zeereerw. pater Henri Bolsius Sr. te Oudenbosch ; daarna gemeenschappelijke maaltijd en des avonds concert.

RETRAITENHUIS „LOYOLA" TE VUGHT.

Van Zaterdag 1 tot Dinsdag den 4 Augustus voor de heeren uit den netten ontwikkelden burgerstand ; van Zaterdag 8 tot Dinsdag 11 Augustus, voor jongelui uit denzelfden stand; van Zaterdag 22 tot Dinsdag 25 Augustus voor heeren Vincentianen, zullen in „Loyola" te Vught retraiten gehouden worden. Verblijfkosten f 6.— voor de drie dagen. Opening omstreeks 6 uur, sluiting omstreeks 2 uur na den middag.

Wie aan een dezer retraiten wenscht deel te nemen, wordt vriendelijk verzocht zich zoo spoedig mogelijk bij de Directie aan te melden.

AFD. NOORDBRABANT NED. BOND VAN GEMEENTEAMBTENAREN.

Heden Zaterdag 11 Juli 11 uur, had de algemeene vergadering der afdeeling plaats te Helmond, in hotel „De Nieuwe Beurs" van den heer Jules Jansen.

Het Gemeentebestuur ontving de leden ten Stadhuize.

De volgende agenda werd behandeld:

1. Notulen der vorige vergadering.
2. Mededeelingen.
3. Rekening en verantwoording over 1913.
4. Vaststelling contributie 1915.
5. Voorstel van het bestuur tot het aanwenden van pogingen ter verkrijging eener herziening van de jaarwedde der gemeente-ontvangers.
6. Plaats voor de volgende algem. vergadering der afdeeling.
7. Benoeming van 2 afgevaardigden voor de Bondsvergadering te Arnhem.
8. Agenda voor de Bondsvergadering

ERIN GEVLOGEN.

't Gebeurde Donderdag op de jaarmarkt te Waalwijk, aldus vertelt de „E. v. 't Z."

Op een tafeltje stond een koopman zijne horloges met een radheid van tong, 'n Duys waardig, aan te bevelen.

Deze horloges geachte boeren, burgers en buitenlui, kosten in Amsterdam f 12.50.

Om reclame te maken geef ik deze thans voor bijna niemendal weg. Bij mij kost die horloge geen tien, negen, acht, zeven, zes, geen vijf, vier, drie, twee, een gulden, neen geen 75, geen 50, 40 cent, wie moet het hebben ?

Niemand ? Dàar, weet je wat, voor 35 cent.

Een horloge, prachtig model en dan nog... al wie kan constateeren dat ze slechts één minuut voor- of achterloopt krijgt van mij 10 gulden.

Voor 35 cent een accuraat-loopend horloge, wel daar kan men nooit mede bedrogen zijn, zoo dachten er velen. De 35 cent accuraat loopende horloges gingen dan ook weg als koek.

Een der ingezetenen kwam triomphantelijk met zijn horloge thuis. Hij zou het eens juist gelijk zetten met de pendule in de huiskamer.

Precies elf uur, zie zoo vrouw, nou moet je eens zien hoe accuraat dat ding loopt. 't Blijft geen minuut achter of loopt geen minuut voor.

Een kwartiertje later eens gekeken. Precies elf uur !

Nog eens gedraaid, geprobeerd. Wel donders, dat ding gaat niet.

Ik zal dien vent eens even nemen. De uitgeloofde 10 gulden zijn de mijne.

Hij er heen !

Hé, die 10 gulden zijn voor mij hoor, dat ding gaat niet.

Nou, dat weet ik ook wel, maar als jij mij kunt bewijzen dat het een minuut voorloopt of achterblijft, dan krijg je tien gulden... 't loopt heelemaal niet.

Tableau !

AARDAPPELEN IN DE MEIERIJ.

In de Meierij is men voor eigen gebruik met het aardappelen rooien begonnen en overal is men zeer tevreden. De opbrengst is heel goed en de smaak eveneens. Als het weer een beetje blijft meewerken krijgen we een echt aardappeljaar. Het gewas staat zeldzaam schoon. Voor deze streek is dat maar gelukkig, want er wordt veel aan deze teelt gedaan. B. C.

KERKDIEFSTALLEN.

Men meldt aan de Maasbode :

Noord-Brabant schijnt weer een gezocht operatieterrein te worden voor de heeren kerkdieven. Eerst Gemert, toen Etten, daarop genoot Den Bosch de eer. Ook Dorst (gem. Oosterhout) en Geertruidenberg hebben nu een bezoek gehad. Te Dorst miste men iedere aanwijzing, maar de openbreker der offerblokken te Geertruidenberg is te Raamsdonk gevat.

Vermoedelijk is deze identisch met den kerkdief van Dorst.

MGR. BIERMANS BIJ Z. H. DEN PAUS.

Zooals wij reeds in 't kort gemeld hebben werd Zondagmorgen onze landgenoot Z. D. H. Mgr. Biermans, Apostolisch Vicarius van den Boven-Nijl, in particuliere audiëntie ontvangen door Z. H. den Paus.

Met aandacht luisterde Z. H. naar hetgeen Monseigneur Hem mededeelde over het Vicariaat, en betoonde Zijne hooge tevredenheid over den vooruitgang van het katholieke geloof in Oeganda.

De Paus schonk Z. D. H. 'n prachtig bisschopskruis in étui, alsmede eene aanzienlijke persoonlijke gift voor de missie. De H. Vader betuigde nog aan Monseigneur Zijne voldoening over het bezoek der neger-prinsen van Oeganda.

Ook ontving Mgr. Biermans een aanbevelend schrijven van den H. Vader, daar Monseigneur plannen heeft een reeks conferentiën te geven in Amerika ten voordeele der missie van Oeganda.

Ook Z.Em. Kard. Merry del Val overhandigde den Bisschop eene persoonlijke gift.

KAMER VAN KOOPHANDEL TE HELMOND.

In het verslag van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Helmond over het jaar 1913 lezen wij betrekkelijk den algemeenen toestand der nijverheid enz. in deze stad het volgende algemeen overzicht :

Vooral tengevolge van de weergekeerde rust in den Balkan ging in het textielbedrijf alles weer vlotter, ja over 't algemeen zelfs zeer goed.

De ijzerindustrie bleef vooruitgaande. De katoendrukkerij wordt nog steeds uitgebreid. De cacaofabriek vraagt voortdurend in de plaatselijke bladen arbeidskrachten. De inwoners der stad vinden bijna alle werk in de hier gevestigde industriëele ondernemingen. Zelfs vele arbeiders, die buiten de stad wonen, vinden op de hier aanwezige fabrieken hun bestaan.

De winkelstand en het landbouwbedrijf hadden in het verslagjaar niet te klagen over den gang van zaken.

Het onderwijs aan de ambachtsschool wordt meer en meer gewaardeerd, blijkende uit de noodzakelijkheid van uitbreiding van het onderwijzend personeel met twee leerkrachten. De resultaten verkregen in de bijzondere school voor Meer Uitgebreid Lager Onderwijs waren goed.

De bevolking, die in 1870 7219, in 1880 7525, in 1890 9351, in 1900 12124 en bij de laatste volkstelling op 31 December 1909 14767 zielen bedroeg, was op het einde van het verslagjaar gestegen tot 16407.

In 1913 werden hier geboren 641 kinderen ; overleden er 322 personen, terwijl er 117 huwelijken werden gesloten.

GEMONDE. De beide gilden alhier hebben besloten, elk f 75 bij te dragen in de kosten van oprichting eener fanfare. Ook de andere vereenigingen zullen bijeenkomen om mede een duit in het zakje te werpen.

BEST. Binnen enkele weken zal de WelEerw. Heer Kapelaan v. d. Putten onze parochie verlaten, om als missionaris naar Amerika te vertrekken.

— De Staf IIIe afdeeling 5e en 6e Batterij, 2e regiment Veldartillerie vertrekt 13 dezer, 5.30 's morgens per extratrein van Leiden naar Best, tot het houden van militaire oefeningen in het Zuiden.

HAAREN. Vanaf heden hebben de alhier gevestigde patroons in het timmermans- en metselaarsvak de loonen verhoogd en gebracht van 17 op 21 cent per uur.

SCHIJNDEL. Dinsdagmiddag kwam de smid P. v. Kasteren met zijn rijwiel in botsing met een anderen wielrijder en kwam zoodanig te vallen, dat hij bewusteloos in een naburig huis werd binnengedragen. Nadat hem geneeskundige hulp was verleend, werd hij per brancard naar zijn woning vervoerd. Hoewel de toestand in het eerst zeer ernstig leek, is toch beterschap ingetreden.

— Dinsdagmiddag, tijdens het onweer, werd de molenaarszoon v. d. Wiel, die de wieken afzeilde, bij een geweldigen bliksemslag verscheidene meters weggeslagen. Gelukkig zonder letsel werd hij opgenomen. Nog sloeg de bliksem in het huis der wed. v. Kasteren. Behalve dat enkele ruiten werden verbrijzeld, werd geen schade aangericht.

— De landbouwer Beijnen verwondde zijn been bij het grasmaaien zóó ernstig, dat dadelijk geneeskundige hulp moest worden ingeroepen.

St. OEDENRODE. De alhier gestationeerde Rijksambtenaar, de heer Bergman, is bevorderd tot Commies 2e klas.

Den ijverigen ambtenaar met zijne promotie proficiat.

— Donderdag reden twee motorfietsen tegen elkaar, bij café Van Heessel; de heer W. V. uit Gestel en de heer V. uit St. Oedenrode. De heer V. uit Gestel kwam er goed af, beter als de heer V. uit St. Oedenrode, die een kapotte motor en ontveld been bekwam. Overigens mag het ongeval goed afgeloopen heeten.

BERKEL c.a. Door de maréchaussee is proces verbaal opgemaakt tegen zekeren M., die vergiftigd kippenvoer, althans zeker voer waarvan alle kippen na gebruik, sterven, in de ren van v. G. geworpen had.

De vrouw van v. G. had zich verscholen, en alzoo alles gadegeslagen.

M. heeft reeds bekend. Een en ander is in beslag genomen.

— De a.s. werkzaamheden der heideontginning worden uitgevoerd door de Nederlandsche Heide-Maatschappij onder leiding van den Hoofdopzichter den heer van den Born te Tilburg.

's BOSCH. De omgang ter eere der Zoete Lieve Vrouw van den Bosch trekt elken avond door de straten, tot elf uur ziet men de vele geloovigen nog in de St. Janskerk.

Verschillende R. K. Vereenigingen, Congregaties en Patronaten maken gezamenlijk onder leiding van H.H. Geestelijken den omgang. Ook verschillende bewoners der omliggende gemeenten komen uitsluitend met dat doel naar hier.

's-BOSCH. Nog meer kerkdiefstallen. Dinsdagmiddag omstreeks half vijf hebben jeugdige dieven in de St. Jacobskerk alhier, een offerblok geledigd. Zij werden ontdekt, maar toen men de kerkdeur sloot hadden zij reeds kans gezien te ontvluchten door den tuin van de pastorie. De politie, die terstond werd gewaarschuwd, slaagde er in de dieven te arresteeren. Het bleken te zijn de gebr. v. d. Heuvel, 14 en 20 jaar oud, beiden woonachtig te 's Hertogenbosch, die vroeger reeds vier maanden voor kerkdiefstallen in de gevangenis hebben doorgebracht. Van hun jeugdigen leeftijd hebben zij reeds twee jaren in de gevangenis vertoefd.

's Morgens om 8 uur hadden de jeugdige misdadigers reeds een bezoek gebracht aan de Eerw. Zusters Theresianen. Daar zijn zij brutaalweg de kapel binnengedrongen, maar werden door de zusters in het oog gehouden. Een der beide dieven had reeds een offerblok opengebroken, doch toen de zusters op hem toekwamen, ging hij op de vlucht, zonder dat hij zijn slag heeft kunnen slaan. De andere was even te voren weggegaan. Men vermoedt, dat zij zich ook hebben schuldig gemaakt aan den bekenden kerkdiefstal in de kathedraal.

BERLICUM. Poging tot doodslag. — De rechtbank te 's Bosch deed Donderdag uitspraak in de zaak tegen H. P., oud 38 jaar, landbouwer te Berlicum, beklaagd dat hij op 29 Maart 1914 te Berlicum voornemens zijnde M. v. d. Heijden, te dooden althans zwaar lichamelijk letsel toe te brengen, opzettelijk op diens bovenlichaam mikkende, van zeer nabij uit een geweer een schot hagel op deze gelost heeft, en levensgevaarlijk heeft gewond, in elk geval zwaar lichamelijk letsel heeft toegebracht.

De rechtbank verklaarde beklaagde schuldig aan poging tot doodslag en veroordeelde hem tot eene gevangenisstraf van vijf jaren, met aftrek van het voorarrest.

OSS. Wegens gebrek aan werk zijn in de exportslachterij der firma van den Bergh alhier 65 werklieden ontslagen.

VEGHEL. Maandag namiddag had in den tuin van het café van Oeffel, het eerste bóndsconcours plaats der handboogschutterijen uit Veghel, Heeswijk en Berlicum. De opkomst was druk. Jammer, dat het concours niet werd opgeluisterd door muziek ; dit hoort er eigenlijk zoo'n beetje bij.

De uitslag was als volgt :

1e prijs Amicitia, Veghel, 317 p. ; 2e pr. De Unie, Veghel, 273 p. ; 3e pr. Amicitia, Heeswijk, 260 p. ; 4e pr. Aloysius, Mariaheide, 260 p. ; 5e pr. De Vriendschap, Berlicum, 248 p. ; 6e pr. Concordia, Berlicum, 234 p. ; 7e pr. Soranus, Middelrode, 231 p. ; 8e pr. Nooit Gedacht, Heeswijk, 231 p. ; 9e pr. Landmans Erndracht, Dinther, 191 p. Alles in 20 pijlen.

Het eeretecken werd behaald door J. Falier te Berlicum, met 71 punten.

Het volgend concours zal gehouden worden in de maand Augustus te Berlicum.

CUYK. Daar Noord-Oostelijk Noord-Brabant nog geruimen tijd zal moeten wachten, eer er stroom geleverd zal worden door de provinciale electrische centrale, ter electriciteitsvoorziening van deze streek, heeft een commissie uit deze gemeente zich tot de provinciale eletriciteitscommissie gewend met het verzoek, het daarheen te willen leiden, dat de electrische centrale te dezer plaatse geheel Noord-Oostelijk Noord-Brabant van stroom zal voorzien. Tengevolge van dit verzoek zal zich de prov. electriciteitscommissie nu tot den betrokken minister wenden met het voorstel, de electrische centrale te Cuyk vergunning te verleenen, Noord-Oostelijk Noord-Brabant van electrischen stroom te voorzien.

BERGEIK. Naar wij uit goede bron vernemen, heeft de zeereerw. heer A. W. van Asten, pastoor der parochie 't Hof, wegens voortdurende ongesteldheid ontslag gevraagd. ZijnEerw. zal zijn intrek nemen in het klooster der eerw. Zusters Ursulinen.

STRATUM. De heer F. J. A. van Otterdijk alhier is benoemd tot onderwijzer aan eene openbare school te Enschede.

MIERLO. Door de Maréchaussée werd Dinsdag j.l. ter beschikking der justitie naar Roermond overgebracht en daarna in arrest gesteld, C. G., oud 39 jaar, kantoorbediende, wonende te Stiphout, verdacht van brandstichting ten nadeele van A. Rooyakkers te Mierlo, op 29 Juni j.l.

GEMERT. Verleden Donderdag ontving de familie van de Crommenacker alhier, bericht van het overlijden van hun dierbaren zoon en broeder, frère Judé, van de Societeit der Witte Paters van Afrika, die werkzaam was in Oeganda. Bijzonderheden over dit plotseling afsterven van dezen krachtigen en volijverigen missionaris ontbreken nog. Het bericht is natuurlijk een zware slag voor de geachte familie, voor de ouders vooral, die nog onlangs het zeldzaam voorrecht hadden hun gouden bruiloftsfeest te vieren, maar de zekerheid, dat de verdienstelijke missionaris op het veld van eer gesneuveld is en een betere wereld is ingegaan, moet hun een troost zijn.

BOEKEL.

Beter fietsen zijn er niet
Dan gij hier bij Reijbroek ziet ;
IJzersterk is zoo'n machien
En goedkoop nog bovendien.

ASTEN (OMMEL). Door onzen Zeer Eerw. Heer Pastoor is een plan ontworpen, dat zeker mag geacht worden in het belang te zijn van onze steeds meer in bloei toenemende bedevaartplaats. Door Z.Eerw. is namelijk het initiatief genomen tot de oprichting van een muziekcorps te Ommel, dat o.a. tot taak zou hebben de talrijke processie's die ons genadeoord bezoeken, af te halen en uit te geleiden, om zoodoende nog meer opluistering te brengen aan de plechtigheden buiten de kerk.

Wij hopen van harte, dat onze ijverige Herder in zijne pogingen moge slagen, daar dit zeer zeker heel wat zal bijbrengen tot den roem onzer bedevaartplaats, en het bezoek aan O. L. Vrouw van Ommel ongetwijfeld ook zal doen toenemen.

HELENAVEEN. Dinsdag werden uit Helenaveen ruim 40.000 K.G. groenten per spoor naar Venlo en Duitschland verzonden ; ook in de dagen hieraan voorafgaande was de verzending belangrijk.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen)

Wanneer uw gezondheid

begint af te nemen.....

Van de geboorte tot den dood stroomt het bloed onophoudelijk door de nieren om gefiltreerd te worden. Indien de nieren echter ziek of zwak worden, kunnen zij het bloed niet behoorlijk filtreeren en de urinaire onzuiverheden in het bloed verspreiden dan ziekte door uw geheele gestel.

De patiënt begint zich onnatuurlijk vermoeid, zwaar en dof te gevoelen, hij wordt prikkelbaar en ellendig. De onzuiverheden kunnen zich nestelen in de spieren en gewrichten en rheumatische pijnen veroorzaken. De urinewegen kunnen aangedaan worden en waterzuchtige zwellingen vertoonen zich. Het hart schijnt niet goed te werken, de handen en voeten zijn dikwijls koud, en de patiënt kan aanvallen van duizeligheid hebben.

Nierziekten zijn dikwijls lastig te genezen, omdat zij zoo vaak ongestoord zich verder kunnen ontwikkelen. En noodlottige ziekten zullen ongetwijfeld volgen, indien zij nog verder verwaarloosd worden. Begint daarom reeds bij het eerste optreden van de bovengenoemde verschijnselen met het gebruik van Foster's Rugpijn Nieren Pillen, die de nieren wederom tot werking brengen, heelen en versterken, de urine-afscheiding regelen en uw kwalen doen verdwijnen.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.28.

9 Juli was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.40, f 1.54 per K.G.

TILBURG. 10 Juni. De prijs der boter is f 1.40 tot f 1.47½. Eieren 4 – 5½ cent.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 10 Juli. Aanvoer 10115 K.G. Hoogste prijs f 1.27, laagste prijs f 1.18 middelprijs f 1.20

's BOSCH, 10 Juli Aangevoerd 21218 kilo hoogste f 1.28, laagste f 1.10 middelprijs f 1.23 per kilo.

MAASTRICHT, 10 Juli. Aangevoerd 56185 kilo, hoogste f 1.29, laagste f 1.17 middel prijs f 1.23.

Eier-Veilingen.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

10 Juli. Aangevoerd werden 54617 eieren Prijs: kippeneieren f 0.70 tot f 0.74 per K.G

AMSTERDAM, 10 Juli. Aanvoer 38161 eieren Kipei 4.30—6.85. Eendei 3.95—5.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 4.61.

Advertentiën.

Jachtverpachting.

Burgemeester en Wethouders van BOXTEL, zullen op **Woensdag, den 15 Juli 1914, om tien uur** voormiddag, ten Raadhuize aldaar,

in het openbaar verpachten:

Het Jachtrecht

op de Gemeentegronden, voor het Jachtseizoen 1914—1915,

in drie perceelen.

De voorwaarden der verpachting liggen ter inzage op de gemeente-secretarie.

De inschrijvingsbiljetten op zegel behooren ten Raadhuize te zijn ingeleverd, vóór tien uur v.m. van den dag der verpachting.

BOXTEL, 11 Juli 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.

De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

Gevraagd:

voor het Buffet 3e klas Wachtkamer te Boxtel

een net Meisje.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Maandag 13 Juli 1914,** ten **10 uur v.m.** ten huize van den heer Frans v. d. Meerendonk te Brukelen.

Voor den Heer Mr. G. van Tienhoven.

40 koopen *Rogge* op Kampina.

Voor Adr. Bekkers.

7 koopen *Rogge* op de Roond in het Speekrad.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

Op **Dinsdag 14 Juli 1914** ten **10 uur v.m.** ten huize van Engelien v. d. Meijden op Selisse.

Op het Landgoed Venrode.

20 koopen *Rogge* en
10 dito uitgewende *Knuisten.*

Aanwijzing doet P. v. d. Loo op Venrode.

Voor Engelien v. d. Meijden, op Selisse.

7 koopen *Rogge* in de Bocht achter de Ketting.

3 dito *dito* langs den weg aan het bakhuis.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

Op **Donderdag 16 Juli 1914** ten **10 uur v.m.** ten huize van Lambert Maas te Gemonde-Boxtel.

Voor Hend. v. d. Biggelaar te Acht, bij Gasthuiskamp.

2 koopen *Rogge* op de vroeger door hem bewoonde boerderij.

10 dito *Haver* aldaar.

Voor Adr. J. v. d. Velden, te Gemonde.

1 koop *Rogge* aan het huis bij Van Kasteren.

2 dito *dito* in het Diepenbroek.
1 dito *dito* op den Schoonberg.
2 dito *dito* op de Habraak.
1 dito *Haver* in het Diepenbroek,

tegen hagelslag verzekerd.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Dinsdag 21 Juli 1914** ten **10 uur v.m.** ten sterfhuize van den WelEd. Heer H. F. v. d. Eerden te Boxtel in de Nieuwstraat.

Een aftandsch bruin *Rijtuigpaard* (Merrie).

Een aftandsch bruin *Werkpaard* (Merrie).

Een puikbeste *Jachthond.*

2 *Dogcar's,* waarvan een op Gummi.

Een *Break* (k. z. o. d. k.), *Tilbury,* verschillende *Rijtuig-* en *Kartuigen.*

3 *Hoogkarren* en een *Beerkist.*

Kettingen, Touwen en meer *Houtbrekersgereedschappen.*

Eiken en andere *Platen, Ribben, Planken-, Timmer-* en *Gerief hout.*

Een partij *Brandhout* enz.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

Op **Vrijdag 24 Juli 1914, BIJ INZET** op **Vrijdag 24 Juli 1914, BIJ TOESLAG** op **Vrijdag 31 Juli 1914,** telkens ten **3 uur n.m.** ten huize van Mart. v. d. Meerakker te Liempde (Vrilkhoven).

Voor de Kinderen J. v. d. Meerakker.

Onder Liempde.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a., Erf, Moestuin, Wei- en Bouwland,* ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 974, 131 en 928, samen groot 1.51.52 H.A.

Te aanvaarden op gewone tijdstippen in 1915.

Koop II. *Bouwland,* ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 177, 178 en 180, samen groot 68.90 Aren.

Verhuurd tot oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop III. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven", Liempde sectie D nos. 119, 120 en 563 en Boxtel sectie E no. 196, samen groot 63.53 Aren.

Te aanvaarden te oogststoppelbloot 1915.

Koop IV. *Massa* van koopen I, II en III.

Koop V. *Weiland en Dennenbosch,* ter plaatsen „Lage Voort en Breede Heide", Liempde sectie D no. 55 en Boxtel E nos. 878, 421, 420 en 419, samen groot 1.37.62 H.A.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Onder Boxtel.

Koop VI. *Bouwland,* ter plaatse Breede Heide, sectie E no. 809, groot 27.70 Aren.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Koop VII. *Weiland,* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 817, groot 45.90 Aren.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop VIII. *Hakhout en Heide met Dennen,* ter plaatse „Breede Heide", sectie E nos. 818 en 819, samen groot 1.01.40 H.A.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop IX. *Massa* van koopen I tot en met III en van V tot en met VIII.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop X. *Bouwland,* ter plaatsen „Vrilkhoven en Groote Beek", Liempde sectie D no. 125 en Boxtel sectie E no. 195, samen groot 38.49 Aren.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde.

Koop XI. *Bouwland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 882, groot 41.30 Aren.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1914.

Koop XII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 881, groot 79.40 Aren.

Verhuurd: Bouwland tot Oogststoppelbloot en Weiland tot 1 September, beide 1915.

Onder Boxtel.

Koop XIII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 810, groot 28.90 Aren.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XIV. *Bouwland* ter plaatse „Breede Heide" sectie E no. 816, groot 67 Aren.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XV. *Massa* van koopen XII, XIII en XIV.

Onder Liempde.

Koop XVI. *Bouw- en Weiland,* ter plaatse „de Prangen", sectie E no. 786, groot 55 Aren.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1915.

Koop XVII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 220, groot 67.40 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XVIII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 219, groot 76.80 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Voor Corna. v. d. Laar te Liempde.

Onder Boxtel.

Koop XIX. *Dennenbosch en Hakhout* ter plaatse „de Scheepsdonken', sectie E nos. 975 en 976, samen groot 76.50 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XX. *Heide met Dennen* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E no. 979, groot 76.20 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Lasten van af 1 Januari 1915.
Betaling 30 October 1914.

De Notaris NIEMANN te Boxtel,

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Vrijdag 24 Juli 1914,** dadelijk *na afloop* der *provisioneele verkooping* van *onroerende goederen* ten huize van *Mart. v. d. Meerakker* te *Liempde* op Vrilkhoven.

Voor Theod. v. d. Meerakker.

1 koop *Rogge* op Vrilkhoven aan zijn huis.

Voor de Kind. Jan v. d. Meerakker.

4 koopen *Rogge* op Vrilkhoven in het land afk. van Maas.

2 dito *Haver* aldaar in de Bocht.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

RHEUMATIEK

Kluisterde hem aan zijn stoel.

De Heer B. Bruns, wonende te Groot Breedenbroek, bij Dinxperlo (prov. Gelderland) verklaart ons:

Deze winter had ik zulk een aanval van Rheumatiek, dat ik weken lang moest thuis zitten, omdat de vreeselijke pijn mij verhinderde te werken. Het meest had ik pijn in den rug, en wel zoo erg, dat ik ten slotte niet meer van mijn stoel kon opstaan. Van alles heb ik gebruikt, doch helpen deed mij niets. Gelukkig liet ik toen een potje Kloosterbalsem koopen bij den drogist G. Nijland te Dinxperlo en ik wreef de pijnlijke plaatsen met den Kloosterbalsem. Reeds den volgenden morgen bespeurde ik verlichting en met den dag ging mijn toestand vooruit. Toen ik een potje Kloosterbalsem geheel opgebruikt had, was mijn pijn verdwenen en kon ik weer gaan en staan waar ik wilde. Sinds dien heb ik mijn Rheumatiek niet meer terug gehad en kan ik weer werken als vroeger, wel een bewijs dat de Kloosterbalsem mij *grondig* en *blijvend* genezen heeft. De

Kloosterbalsem

Klooster Sancta Paulo

genas dan ook reeds duizenden van Rheumatiek, oude en nieuwe wonden, brand- en snijwonden, zweren, huidaandoeningen, spit in den rug, alle rheumatische aandoeningen, winterhanden en -voeten en aambeien.

Prijs per pot van 50 gr. 75 cent, van 100 gr. f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Gen-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Drogisten, Apothekers en de bekende Depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers

---

Katholieken, :-:

koopt **niet** in winkels, waar onzedelijke of N. Malthusiaansche artikelen worden verkocht of voorhanden zijn; :-: :-

koopt aan stations-boekenkasten **alleen** die lectuur, welke **zeker** geen gevaar oplevert.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Bekendmaking.

Door deze deelen wij onze Cliëntèle te Boxtel en Omstreken mede, dat **ONZE** artikelen uitsluitend alléén verkrijgbaar zijn bij:

A. van Dommelen-Van Run,
Rechterstraat, BOXTEL.

Aanbevelend,

LAMERS & INDEMANS, 's-Bosch.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,
Rechterstraat, BOXTEL.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«
A. DE WERT-Strijbosch,
te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN
in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

BATO

VAN F.55 STERK SNEL GOEDKOOP TOT F.130

M.V. NAT. RIJWIELFABRIEK „BATO" TIEL. HOLLAND.

Door **Een**voudige constructie en **Modern**e werkwijze zijn wij in staat een prachtig **Rijwiel** te leveren voor **f 55.—**

CATALOGUS OP AANVRAGE.

Aan verzamelaars zenden wij gaarne onze **SLUITZEGELS** Serie C.

C. Steinmann-Pechtold,
Rechterstraat, Boxtel.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

ADVERTEERT IN

Centraal-Brabant.

Is U een slachtoffer der doodelijke Catarrh of Catarrhale Doofheid?

Oorsuizen, Hooikoorts, Bronchitis en Asthma inbegrepen.

Heerlijke Geneesmiddelen.

MEJ. A. J. KOETSIER,
Hendrikstraat 87, *Rotterdam*,
schrijft:—

„Ik blijf U vriendelijk dankbaar voor uw goeden raad en heerlijke geneesmiddelen. Sedert ik met de behandeling ben opgehouden, weet ik niet meer wat Catarrh is. Ik ben in lang niet zoo gezond geweest. Nogmaals mijn dank. Ik zal U gaarne bij iedereen aanbevelen."

71 Jaar — Doofheid geheel genezen

MEJ. MAARLEVELD,
Rustenburgerlaan 7a, Haarlem,
schrijft:—

„Het doet mij genoegen u te melden dat ik, ofschoon 71 jaar oud, door uw Systeem geheel van mijn Doofheid ben genezen. Ik ben u ten zeerste dankbaar en geef u gaarne vergunning dit schrijven publiek te maken."

Inderdaad, Ik ben geheel genezen.

DE HEER H. J. EVENAAR,
Eerste Ebbingestraat 10,
Kampen.
schrijft:—

„Het is mij een groot genoegen u te melden dat ik alleszins tevreden ben over uw Shirley Systeem. Ik gevoel mij een geheel ander mensch. heb nu overal lust toe, ben niet meer neerslachtig of zenuwachtig, hangerig of vermoeid als vóór ik uw geneesmethode volgde; inderdaad ik ben geheel genezen. Mijn oprechten dank".

Indien U twijfelt, stel Uzelf de volgende vragen:

1. Is de neus verstopt?
2. Vat ik spoedig koude?
3. Voel ik moede bij het opstaan?
4. Moet ik dikwijls keelschrapen?
5. Valt slijm in de keel?
6. Heb ik een drooge keel?
7. Vormen korsten in den neus?
8. Is mijn stem heesch?
9. Hebben weersveranderingen invloed op mij?
10. Is er een vol gevoel in het hoofd?
11. Is er pijn tusschen of boven de oogen.
12. Ben ik kortademig?
13. Is er een kwalijke neusafscheiding?
14. Lijd ik aan oorsuizingen?
15. Lijdt ik aan hoofdpijnen?
16. Is mijn gehoor aangedaan?
17. Is mijn reuk zwak?
18. Heb ik niesbuien?
19. Vol gevoel in de keel?
20. Geef ik veel slijm op?
21. Ben ik aamborstig?
22. Lijdt ik aan slechte spijsvertering?
23. Zijn mijn zenuwen zwak?
24. Is mijn gelaatskleur ziekelijk?

Als u drie dezer vragen met „ja" beantwoorden kan, dan is u in de klauwen van Catarrh, een ziekte die niet slechts de levenskracht ondermijnt, ambitie en geestkracht doodt, doch maar al te dikwijls eindigt in Maagcatarrh en de gevreesde Tering. Bovendien, het gedurende den slaap steeds plaats hebbend inslikken van het onwelriekend slijm vergiftigt langzaam doch zeker maag, lever, nieren en andere organen. Niet één uur langer echter behoeft u te lijden indien u slechts de eenvoudige thuisbehandeling wil volgen die mij genas zeven jaar geleden en sedert dien honderden anderen genezen heeft.

Mr. ELMER SIRLEY.

In mijn behandeling — bekend als het „Shirley Systeem" — wordt verlichting reeds opgemerkt vanaf de allereerste aanwending. De neus voelt ruimer, slijm valt niet langer in de keel, de pijnen in het voorhoofd verdwijnen als bij tooverslag, en dat vermoeid gevoel des morgens bij het opstaan verlaat u geheel. U zal het leven weder waard vinden geleefd te worden. — Mijn systeem is ongelijk eenig ander. Het werkt direct en grondig. Het reinigt hoofd, neus, keel en longen, zoodat U weder vrij kan ademen en rustig slapen zonder dat vreeselijk verstopt gevoel dat allen Catarrhlijders maar al te zeer bekend is. Bovendien, het geneest de zieke slijmvliezen, stopt de afscheiding, en, geheel ongelijk inwendige medicijnen, vernietigt het lichaam niet of vernielt de maag. Onverschillig hoevele behandelingen u heeft toegepast, beschouw uw geval niet als hopeloos totdat u het wonderbare *Shirley Systeem* geprobeerd heeft. Ik ben overtuigd dat mijn Systeem geheel hetzelfde voor anderen zal doen wat het in mijn eigen geval bereikte.

84 jaar — Volgt weder Gesprek.

DE HEER G. A. KRAMER,
Zaailand 79, *Leeuwarden*, schrijft:

„Ik dank u ten zeerste voor uw middelen, daar ik nu veel beter kan hooren dan voorheen en de menschen met wie ik spreek weder goed kan verstaan. Ik raad een ieder, lijdende aan deze kwaal, zich tot u te wenden om van dezen last ontslagen te worden."

Ik voel me een geheel ander mensch.

MEJ. D. VLASVELD,
Kerkstraat 50, *Utrecht*, schrijft:

„Gaarne verklaar ik dat uw behandeling mij zeer gebaat heeft, zoodat ik me een geheel ander mensch voel. 17 jaar heb ik aan zware Catarrhale hoofdpijnen geleden, gedurende welken tijd ik alles geprobeerd heb, doch niets mocht baten. Uw systeem genas mij in 6 weken, en ik geef u gaarne het recht dit schrijven bekend te maken. Volgens de doctoren leed ik aan Centrale-Zenuwverzwakking."

Onfeilbaar Systeem.

DE HEER HENRI DEPAUW,
Zandberg, Wijngene, België,
schrijft:

„Ik kan u niet genoeg bedanken voor den grooten dienst dien u mij bewezen heeft met uw onfeilbaar Systeem, want het is bijna ongelooflijk hoe ik in zoo korten tijd zoozeer verbeterd ben in mijn gehoor; de neus is haast nooit meer verstopt en de oorsuizingen zijn, zoo te zeggen geheel opgehouden."

IK ZEND MIJN BEHANDELING 14 DAGEN OP PROEF.

Zelfs in de ernstigste gevallen van Catarrh en Doofheid is mijn Systeem zoo merkwaardig succesvol gebleken dat ik het u gaarne 14 dagen op proef wil zenden, met dien verstande, dat, indien u geen baat vindt, geen kosten, welke ook, door u gedragen worden.

Zulk een aanbod is u nooit tevoren gedaan en het is alleen omdat ik zulk absoluut vertrouwen heb in de, door bijgaande getuigschriften bewezen, verrassende krachtdadigheid van mijn Systeem, dat ik het doen kan. Onverschillig of uw geval van korten of langen duur is, schrijf mij heden. Voorzeker, teneinde van Catarrh verlost te worden, of weder goed te hooren — van de lastigste ziekte van onzen tijd genezen te worden — de preek, het spel, den zanger, of het gebabbel der kinderen weder te kunnen hooren, rechtvaardigt zoo iets eenvoudigs als het invullen van nevenstaande coupon. Stel het geen minuut langer uit. Geniet dezelfde voordeelen als uw vrienden en verwanten, wier ademhalingsorganen of gehoor volkomen zijn.

Vul nevenstaande coupon in, sluit een 5 cent's postzegel bij en doe het nu alvorens u het vergeet. Adresseer uw brief aan:

Mr. ELMER SHIRLEY, (Kamer 70),
6 Great James Street, Belford Row,
London, W. C., Engeland.

N.B. — Het briefport naar Engeland is $12\frac{1}{2}$ *ct.*

KNIP UIT EN POST DEZE COUPON!

Mr. Elmer Shirley,
6 Great James Street (Kamer 70),
London W.C Engeland

Ik wensch gebruik te maken van uw 14 dagen proef aanbod, en sluit een 5 cents postzegel hierbij in.

Naam .....

Adres .....

.....

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 56. Zaterdag 11 Juli 1914.

De Barrevoeters.

(Van een onzer Amsterdamsche waarnemers.)

Het is nu bijna een jaar geleden, dat wij de aandacht vestigden op een nieuwe beweging, n.l. die der hoedeloosheid. Zooals alle belangrijke cultuurbewegingen ging die ook van de hartader des lands uit. Amsterdam is nu eenmaal het centrum van Nederland.

Die hoedeloosheid, zooals wij de beweging nu maar zullen blijven noemen, viel te beschouwen als een deel der z.g. humanitaire beweging, waartoe wij b.v. ook de overdreven geheelonthouders, de planten-eters en de niet-rookers rekenen. Die vegetariërs, enz. zijn hun tijd een heel eind vooruit. Het zijn eigenlijk menschen van het jaar 2000, en moet er dus op het gebied van cultuur iets nieuws worden uitgevonden, dan is zoo'n lid van de humanitaire beweging daarvoor de aangewezen man. Hij heeft z'n hoed opgeborgen uit principe, dat is hier de groote kwestie. En die andere hoedetoozen, die bij gebrek aan vlas-blonde krullen hun gepomadeerde scheiding door de zon laten roosteren, zijn na-apers, zonderlingen, kudde-dieren, enz.

De humanitairen zijn de stuw. Met die hoedeloosheid hebben zij een enorm succes gehad. Zelfs menschen, die tweemaal op een dag vleesch eten, hebben zij tot de hoedeloosheid bekeerd. U moet eens in Amsterdam komen kijken... om nog niet eens over het Gooi te spreken. Werkelijk, mevrouw, echt chique mijnheeren, die u zich alleen maar kan voorstellen in gekleed costuum, laten hun hoogen hoed thuis, en doen mee aan de hoedeloosheid.

En nu... nu moet de kous, de sok, de bottine, de laars, de pantoffel en de slof verdwijnen. De jonge humanitairen willen zoo. En nu zal het. Zelfs de muil wordt niet meer geduld.

Natuurlijk gaat dat niet zoo maar ineens. Er zijn verschillende ontwikkelingsstadiums. Maar de propagandisten zijn al druk aan den gang, en demonstreeren zoo krachtig mogelijk tegen die verdorven schoen, kous en pantoffel. In Laren en Blaricum krioelt het al van barrevoeters. Over enkele jaren zullen ze daar misschien al de meerderheid hebben, en zal men u aankijken of willen bekeeren, wanneer men uw teentjes ziet schuilgaan, of liever, ziet, dat uw teentjes zijn schuilgegaan onder een laag schoentje met hoogen hak.

Maar dat de barrevoeters in Amsterdam demonstreeren, zelfs in de drukste straten, is dat niet kras, teekent dat niet de tijden? De vorige week b.v. zijn wij drie personen tegengekomen, die blootsvoets Amsterdam schenen te doorkruissen; alleen een hyper-modern reform-sandaaltje beschermde den voet tegen glasscherven en paardevijgen.

In het Muiderpoortkwartier hebben de barrevoeters hun tenten opgeslagen. Daar is gevestigd het secretariaat van de jongeliedenclub B.H.B. (Bloot het been). Naar wij vernemen telt Amsterdam nu reeds een twintigtal B.H.B.'ers en maakt men voortdurend bekeerlingen.

Intusschen staat nog zeer te bezien, of die barrevoeterij in de hoofdstad even snel populair zal worden als de hoedeloosheid. De meeste Amsterdammers denken er voorloopig waarschijnlijk net zoo over als een Jordaansche schoone, die, toen ze een natuurlijk hoedelooze B.H.B.'er tegenkwam met bruine lokken, lachend uitschreeuwde — ieder vogeltje zingt nu eenmaal, zooals het gebekt is! —:

„Keijk heij 'r 's! Heij het de sajet niet om z'n poote, maar heij het se op z'n kop!"

Wij constateerden hetzelfde feit, en lachten om onze scherpzinnige stadsgenoote, die wellicht een beter waarnemer is dan wij.

De beelden van over de Peel.

II.

Te Venray zullen evenmin als te Deurne stukken berusten, waarin iets aangaande die beelden te vinden is.

Wij met onze begrippen uit de twintigste eeuw mogen er ons over verwonderen, dat men eenmaal zulk een schat in bewaring gaf zonder 'n behoorlijke acte daarvan te laten opmaken ja zonder er zelfs een bewijs van ontvangst voor te laten teekenen, de zaak is toch begrijpelijk.

Kijk eens, alles ging met tamelijk groote haast in zijn werk, terwijl 't vervoeren der beelden naar elders in 't diepste geheim moest geschieden. De Meierij van Den Bosch was 'n wingewest geworden en niet alleen, dat men vanuit Den Haag met kracht en geweld de Reformatie in de gansch Katholieke landstreek wilde invoeren, maar men wilde er tegelijkertijd met niet minder kracht de uitoefening van den Roomschen godsdienst tegengaan; de kerken werden gesloten, den priesters was de uitoefening van hun ambt en bediening bij strenge straffen verboden, kloosters werden aangeslagen, Roomsche ambtenaren afgezet, enz., enz. en den predikanten was de taak aangewezen, gelijk het in de resolutie van Hunne Hoogmogenden d.d. 25 Mei 1648 heet: door een zuivere leer, godvruchtigen wandel en vriendelijke conversatie, die verdwaalde menschen uit de duisternisse des pausdoms over te brengen tot het licht des H. Evangeliums.

Toen men die beelden en kerkornamenten wegvoerde, dacht men er geen oogenblik aan, dat er nog anderhalve eeuw zou verloopen, eer de Katholieke godsdienst in De Meierij weer zijn vrijheid zou krijgen; men maakte zich illusies omtrent betere toestanden, die niet lang meer konden uitblijven, nu 't na een tachtigjarigen krijg alom in den lande pais en vree was geworden.

Eerst bij het einde der 18e eeuw zou de Groote Kerk te Deurne weer aan de Katholieken terugkeeren. Wie dacht toen nog aan 't kerkegoed, dat naar Venray was gebracht? Wie had het nog ooit gezien? Wie stelde er belang in? Bij buurtgelegenheden werd er nog over gepraat, maar de heele geschiedenis was langzamerhand onder de macht van de overlevering gekomen en werd allengskens vastgeknoopt aan allerlei wonderbare en vreemde verhalen, waarvan niemand den oorsprong kende en waarvan de wijde uitgestrekte geheimzinnige Peelvlakte het tooneel was.

Wist men onder andere niet te vertellen van een groote kist, die ten tijde van de Reformatie begraven moest wezen op den Grootenberg, zooveel en zooveel passen van de plek der verlaten kerk en moest die kist niet gevuld zijn met gouden en zilveren kerksieraden, waarvoor men geen veiliger schuilplaats wist dan de schoot der onmetelijke vlakte, waar niemand ze zou zoeken of naspeuren.

De beelden van over de Peel raakten weldra in 't vergeetboek. In de kapel op den Grootenberg kon men ze niet plaatsen, in de latere schuurkerk evenmin en toen de Groote Kerk overging, was er zooveel kerkameublement haast voor niet te krijgen, dat men zich om 't beeldwerk van 1648 niet druk zou gemaakt hebben, zelfs al had men er meer wetenschap van gehad dan toenmaals het geval was. De kloosters in de zoogenaamde Oostenrijksche Nederlanden waren juist door de Franschen uitgejaagd en Pastoor Swinkels uit Deurne kwam voor weinig geld in bezit van drie altaren een paar biechtstoelen en een kansel, alles rijk voorzien van beelden en ornamenten, kunstwerk uit het einde der zeventiende en 't begin der achttiende eeuw. Alles was zwaar en massief.

'k Weet niet, hoeveel karren er noodig zijn geweest om een en ander te halen, — vijf, zes uren ver van huis, — uit het St. Elisabethsklooster en Keizersbosch, beide onder de gemeente Nunhem bij Roermond gelegen.

Voor de Groote Kerk over was gegaan, werd er al 't nieuwe ameublement al neergezet, doch niet, gelijk wel eens geschreven is, om den Protestanten de vereering van 't opperwezen te verbitteren. Het schip der kerk, was sinds 1648 nooit meer voor eenige godsdienstoefening gebruikt. 't Diende tot bewaarplaats van brandleeren, steigerhouten, enz., alleen 't ruime koor werd door de Gereformeerden als kerk gebezigd en dit was voor de kleine gemeente meer dan groot genoeg. In dat kerkschip nu werden altaren etc. zoolang neergezet, om ze later een vaste plaats te geven.

H. N. OUWERLING.

Wordt vervolgd.

Opinies.

Men moet de zaken nemen, zooals ze zijn, da's waar. En driemaal drie is negen, óók al waar. Wielrenners zijn gekken en piassen, en voetbal is JE spel, waarheid, waarheid alweer. De arme slaapt lekkerder op z'n hard stroobed dan de rijkaard op z'n donzen peluw, 't klinkt wel recht tegen alle waarheid in, maar tòch — of liever dàárom juist — is 't waar. Alles is ijdelheid, de waarheid uitgezonderd, 't is wàar. Men moet de dingen logisch onderscheiden en diplomatisch tusschen schuivend ziften, dàt zei Multatuli, en die was een hartstochtelijk liefhebber van de waarheid, en dan zal 't wel waar zijn ook, en de man heeft notabene groot gelijk gehad, want op die manier zal men nooit een gulden voor een cent uitgeven, of een oud wijf van bij de tachtig aanzien voor een mooi, lief en jong durske.

En dan verder weer, die w i l, die kan; vroeg rijp, vroeg rot; spreken is zilver en ongelukkig in 't spel, maakt gelukkig in de liefde, en dan nog veel, véélllll meer. Alstubelieft, een paar pond waarheden soms? Ze kosten een kwartje de kilo en één cent 't stuk, of neen, minder nog, je kunt ze voor NIKS wel krijgen, dan zijn ze 't eerst aan den man; en aan den man móéten ze, en als 'k er nou wat voor vroeg, dan zou 'k ze nooit kwijt raken, want waarheden zijn niks waard, ze zijn niet gewild, omdat ze bijten. Daar heb je nou leugens, ja, die zou 'k wel kwijt worden, bij de vleet, omdat die zijn lijk gestreelde schoothondjes van oude theetantes die uitblinken in zoetsappigheid, die schoothondjes dan altijd, hé?

Leugens en larie, hand in hand, beide dochters van moeder beleefdheid, en dàt zoodje bij elkaar, dàt is feitelijk je ware, waarlijk een versch-uitgevonden methode om 't ver te brengen in de wereld. En maar liegen èn maar onzin verkoopen en maar beleefd zijn, en maar gezegd tegen de groote heeren dat ze knappe bollen zijn, omdat ze een hoogen hoed ophebben, en tegen de suikertantes die eens voor een dagje overkomen: „Och wat ben 'k toch blij dat ge nog 'ns gekomme bent... daar hedde wel aan gedaan", terwijl 't vertrek van de lieve bezoekster gepaard gaat met een zucht en een kruiske en een sublieme slotzin als: „'k wou dat dat mensch st.....", of zoo iets. Naturellement. Toe maar, bultje. Ainsi va le monde.

Daar heb je dan die handelsbrieven, bij de lezing waarvan men minstens van elke levende taal een paar exemplaren van woordenboeken bij de hand dient te hebben, om eenigszins den inhoud te kennen, den inhoud die voor een vierde part uit zakelijke taal bestaat, terwijl de rest der geschreven woorden dient, om den lezer aan 't verstand te brengen, dat hij weledel is en hóóggeacht en dat de schrijver zijn dienstwillige en onderdanige dienaar hoopt te zijn... terwijl 't dan nog heel dikwijls 't geval is, dat geadresseerde en adresseerder elkaar niet kennen.

Trui was door Hanne al een keer of vijf en twintig uitgenoodigd om eens op de koffie te komen en den kleine mee te brengen. Trui kwam wéér bij Hanne, en Hanne zei; „mèr Trui, ge komt toch is op de koffie hè, mee de kleine?" „Jè Hanne", zei Trui, „hieër ben 'k nauw mitte kleine". Hanne keek niet meer zoo vriendelijk, maar zei toch. „Wel jao, komter dan mer seffes in". En de kopkes werden voor den dag gehaald en vol geschonken, maar met weinig hartelijkheid, en droog klonk het: Suiker d'r bij? „Asteblieft", zei Trui. En ze was er voor den laatsten keer geweest met den kleine.

't Is een eisch geworden van 't moderne leven dan, z'n gedachten en z'n „ik" te verbergen achter een hoop opgepolitoerde phrazen en een dun laagje étiquette... aha!... de étiquette die is als een monsterachtig leelijke engelsche dame, op wier facie een ongelijklijnige pyramide troont, bevracht met een lorgnet,... compleet een wezen dat, overtogen van wat blanketsel, zich mooi vindt, doch ontdaan van dàt een afschuwelijke realiteit is... brrr waar men van rilt.

Maar 't kind bij z'n waren naam noemen, dàt doe ik. En de zaken nemen zooals zijn, en logisch onderscheiden en diplomatisch tusschen-schuivend ziften... zie je, dat zijn allemaal dingen, waaraan men bij 't dagelijksche leven denken moet,... maar 't is wél voor vandaag, ik ben er waarlijk moe van... We zullen 't er dan maar op houden tot de volgende week, hè lezer? Adieu!

A. DE WILLER.

Van 's levens Schaduwkant.

Een lange, magere man, met sluik, grijzend haar boven zijn ingevallen bleek gezicht en lange armen, bengelend langs zijn slap lichaam, kwam geruischloos de gerechtszaal in. Hij keek rechts en links, sloeg dan de oogen weer neer, en liep nu met gebogen hoofd, nu en dan steelsgewijs rondgluurend, naar de beklaagdenbank. Toen hij zat, hief hij het hoofd weer op en keek de rij van rechters langs. Zijn fletse oogen zagen nu wonderlijk droef en zenuwachtig streken zijn lange magere vingers door de dunne, sluike haren, die boven zijn beenig voorhoofd tot een kleine kuif waren opgekamd.

Hij droeg een lange, gekleede jas, die zwart moest geweest zijn, maar nu groenachtig scheen en onder zijn liggend boordje een verschoten zwart dasje. Kleine manchetten staken onder de omboorde randen van zijn mouwen uit.

De president had het hoofd opgeheven en keek hem aan. En dadelijk sloeg hij nu als betrapt de oogen neer, bleef dan onder zijn wimpers uitgluren, totdat de president het hoofd afwendde. Achter op de publieke tribune was wat gerucht en de president klopte even met den hamer. En werktuigelijk wendde hij het hoofd wat om, maar draaide zich dan dadelijk weer recht in zijn bank.

Door een der hooge ramen viel nu een zonnestraal de grijze zaal in. En millioenen stofjes begonnen nu te warrelen tusschen het raam en den vloer. Hij keek er naar en iets als een glimlach verlichtte even zijn naargeestig gezicht. Maar als de zonnestraal voorkroop tot aan zijn bank, knipperde hij vermoeid met de oogen en boog het hoofd weer.

De president had opnieuw met den hamer geklopt. En op een wenk rees hij nu uit de beklaagdenbank omhoog. Zijn lang, slap lichaam stond hoog uit boven het lage bankje. Het was duidelijk, dat hij zich moeite gaf rechtop te staan, want een paar malen schokten zijn schouders omhoog en welfde zijn ingevallen borst vooruit. Maar dan zakte weer zijn lange gestalte ineen en boog zich zijn rug als onder den last van veel vermoeienis.

Met zachte, ietwat slepende stem had hij zijn naam en leeftijd opgegeven. Een beroep had hij niet meer, vertelde hij, hij was oud-predikant.

„Na dien heeft u nog een pension gehad, nietwaar?" vroeg de president.

„Jawel," zei hij, „toen ik uit Hasselt kwam, ben ik een pension begonnen te Valkenburg in Limburg."

„Hebt u hier in het land gestudeerd?" vroeg de president.

Hij schudde het hoofd.

„Gestudeerd heb ik niet," zei hij, „ik was evangelist."

„O, juist," kwam de president.

„En u hebt herhaaldelijk in Amsterdam en in Bremen geld in ontvangst genomen voor uw evangelisatie-arbeid in België, toen u al sinds lang niet meer evangeliseerde en niet meer in België woonde?" vroeg de president.

„Jawel, edelachtbare," fluisterde hij.

„Hebt u, toen u dat geld vroeg, uitdrukkelijk opgegeven, dat u dat deedt voor uw evangelisatie-arbeid?" ging de president voort.

Hij boog even het hoofd en scheen na te denken.

„Ik weet het niet zoo precies meer, meneer, wat ik toen gezegd heb," sprak hij zacht, „Maar ik geloof het wel."

„U deedt het in elk geval voorkomen, alsof het geld daarvoor bestemd was?"

„Jawel, meneer de president."

„En u maakte nog gebruik van uw kaartje als predikant?"

„Jawel, edelachtbare."

De president bukte zich even naar de papieren, die voor hem op de tafel lagen.

De man in de beklaagdenbank scheen vermoeider nog na dit verhoor. Zijn lange gestalte schrompelde nog meer ineen en zijn smalle schouders zakten weg. Hij stak de magere, knokige handen als tot steun vooruit naar de bank.

Als de president opnieuw te vragen begon, poogde hij zich wat op te richten, maar onder het spreken zochten zijn handen telkens weer de bank. Hij hield nu het hoofd wat gebogen en keek maar even vluchtig nu en dan op naar de rechters, terwijl hij vertelde van het geld, dat hij ontving van allerlei menschen, die meenden zijn evangelisatie-arbeid te steunen en van zijn omstandigheden en zijn treurig leven.

Ja, hij erkende, dat hij oplichting gepleegd had. Het was slecht, heel slecht op zoo'n wijze van het goed vertrouwen van de menschen en van hun philantropischen zin misbruik te maken, dat wist hij wel. Hij kon het ook op gee enkele wijze goed praten. Maar z'n leven was zoo ellendig geweest, zoo droevig. Hij had zooveel geleden de laatste 10, 12 jaren. Als de heeren dat wisten, als ze begrepen in welke verschrikkelijke omstandigheden hij verkeerd had, ddn zouden ze misschien kunnen begrijpen, hoe hij tot zoo iets gekomen was.

Toen hij nog in België woonde, was zijn vrouw bij hem weggeloopen. Dat had hem den knak gegeven. Want van dat oogenblik af, had hij zijn werk niet meer kunnen doen als vroeger. Maar niet alleen zijn werklust, ook zijn invloed op de menschen was er door verminderd. Hij had geen vrucht meer gezien op z'n arbeid en had ten slotte, toen zijn lust al meer verslapte, dien arbeid moeten opgeven. Toen was hij met zijn kinderen naar Holland terug gegaan en met behulp van zijn zuster een pension begonnen. Hij had gehoopt dan als reiziger een betrekking te krijgen en zoo er wat bij te verdienen. Maar hij kon nergens terecht. 't Was of de menschen het aan hem zagen, dat de fut er bij hem uit was. Toch had hij nog zijn best gedaan voor zijn kinderen. Maar het hielp niet. Met het pension ging het ook niet best en hij raakte al dieper in de zorgen. Eindelijk had hij het niet meer kunnen volhouden en was naar Den Haag vertrokken.

Maar daar was de ellende eerst recht begonnen. Er kwamen dagen, dat hij met zijn gezin niet te eten had. En voortdurend werd hij nog achtervolgd door schuldeischers, leveranciers uit Limburg. Hij had van alles geprobeerd, had overal geloopen, maar het was tevergeefs geweest. Tot hij op het laatst het had opgegeven, gebroken als hij zich voelde.

„Sterk ben ik nooit geweest, edelachtbare," zei hij, „en dit leven brak mij heelemaal ook physiek. Ik kon niet meer en ik had een gevoel, of ik maar liefst ergens zou gaan liggen om te sterven. Maar ik moest er op uit. Ik moest zorgen voor mijn kinderen, die honger leden en ziek werden... Toen... Och, voor me zelf had 'k het niet gedaan. Maar m'n kinderen leden zoo... En ik zag nergens een uitweg, nergens. Toen heb ik gebruik gemaakt van den weg, dien ik kende, heb ik in Amsterdam geld gevraagd voor m'n evangelisatie-werk in België."

Hij zweeg en wischte zich met een zakdoek het klamme voorhoofd.

„Als je 't eenmaal gedaan hebt en er oogenblikkelijk uitredding in hebt gevonden, doe je 't zoo makkelijk weer," fluisterde hij.

Zijn moede rug was nog dieper gebogen. Met zijn magere handen steunde hij op de bank.

„Het was slecht, ik weet het," zei hij, „maar als u wist, edelachtbare... als u wist..."

Zijn stem stokte. Hij kuchte even.

„Ik weet wel, dat ik straf verdiend heb," fluisterde hij dan met heesche stem, „en voor mij is dat zoo erg niet. Er is aan mij toch niks meer verbeurd. Maar voor mijn kinderen. Wat moeten die zonder mij?"

Hij richtte zich wat op en keek de rechters aan.

„En daarom wou ik vragen, een beetje medelijden met me te hebben, edelachtbare, clementie met me te gebruiken, daarom alleen."

Hij zakte terug in zijn bank.

De president knikte. De officier rees van zijn stoel omhoog.

Gemengd Nieuws

Nederland.

TWEE ARBEIDERS GEDOOD.

Woensdag juist bij het aanbreken van het schaftuur aan de in aanbouw zijnde Friesch-Groningsche Beetwortelsuikerfabriek te Groningen, toen het werkvolk naar huis ging, zijn door den wind twee lagen van den 70 meter hoogen schoorsteenrand gevallen. Twee arbeiders werden gedood, een zwaar en twee vrij ernstig gekwetst.

EEN NIEUWE ZIEKTE?!

Het gebeurde bij de zitting van den Keuringsraad voor de Nationale Militie te V.

De overste voorzitter vraagt aan een adspirant-landverdediger:

— Heb je ook gebreken, die je ongeschikt maken voor den dienst?

— Ja, meneer.

— Zoo... en welke gebreken heb je?

— Ik bin... getrouwd meneer en ik stotter!

AFSCHUWELIJK.

Zekere M. te Apeldoorn wedde voor een half fleschje jenever een muis met huid en haar te zullen opeten.

De weddenschap werd aangegaan en M. verslond het beest met de woorden: „Je ziet er niks van weer!

'T KLINKT ONGELOOFLIJK.

De heer J. aan den Kalderkerkerweg te Venlo miste een dag of veertien geleden, na 't voederen van de kippen, zijn trouwring.

Dezer dagen werd een der hoenders opgepeuzeld en wat gebeurde? de ring werd in de maag van het geslachte dier teruggevonden.

België.

GEEN WERELDTENTOONSTELLING TE ANTWERPEN.

Het plan, in 1920 een wereldtentoonstelling te Antwerpen te houden, schijnt opgegeven. De Belgische regeering was er na 't fiasco van Gent, niet voor.

Het gemeentebestuur van Antwerpen heelt nu aan het voorloopige comité officieus meegedeeld, dat de stad bereid zou zijn hare bescherming te verleenen aan eene in 1920 te houden internationale scheepvaarttentoonstelling.

EEN BELANGRIJK VOETBALPROCES.

Zaterdag is voor de burgerlijke rechtbank te Antwerpen een proces ingeleid.

Tijdens het verloopen seizoen moest een voetbalvereeniging van Lier te Anderlecht spelen tegen een plaatselijke club. Na de match werd dr. Van Nuffelen, een voetballiefhebber van Lier, beschuldigd een speler van Anderlecht omgekocht te hebben. Hij zou hem 1500 fr. hebben gegeven om slecht te spelen en alzoo Lier te laten winnen. De geneesheer was vóór de match inderdaad in het café van den speler geweest, doch... om een glas bier te drinken, beweerde hij.

Ten gevolge van die beschuldigingen werd door den Belgischen Voetbalbond een onderzoek ingesteld en alhoewel de speler in kwestie zei van niets te weten en niemand anders stellige bewijzen kon leveren, werd aan dr. van Nuffelen verboden om nog op eenig voetbal-terrein van het land te komen! De geneesheer vond dit wat al te kras en met reden! Hij heeft daarom tegen den Belgischen Voetbalbond een proces ingespannen en vraagt 5000 frs schadevergoeding.

Duitschland.

SCHUTTERSFEESTEN TE M.-GLADBACH.

Te M.-Gladbach heeft thans het „28e Rheinische Bundesschiessen" plaats. Bij de schijven bevonden zich Maandag 4 à 500 schutters uit alle deelen van Duitschland. Zondag werden 6 tot 8000 schoten gelost, Maandag 10 à 12000. Tachtig infanteristen zijn belast met de bediening der schijven.

Dinsdagavond had in den Volksgarten een avondfeest plaats met concert en een grootsch vuurwerk.

DOOR EEN WOLF VERSCHEURD.

Dinsdagavond is te München-Gladbach een wolf, welke in een kooi van de menagerie opgesloten was, losgebroken. Het woedende dier rende door de straten, en viel een driejarig meisje aan, dat hij zoodanig toetakelde, dat het kort daarop overleed. De vader van het kind, die te hulp wilde snellen, werd krankzinnig, en moest in een gesticht ondergebracht worden. Na een wilde jacht werd het dier doodgeschoten.

Men vermoedt, dat iemand uit wraak den wolf heeft losgelaten.

VOORZICHTIG VOOR ELECTRICITEIT.

Bij Biberach, in Wurtemberg, hadden twee opgeschoten jongens om een mark gewed, dat zij in een paal van de electrische leiding zouden klimmen en, boven gekomen, de draden zouden durven aanraken. Zij voerden het plan uit, met het gevolg, dat de een door een stroom van 60.000 volt gedood werd en de ander zulke zware brandwonden kreeg, dat hij er wel niet van op zal komen.

Frankrijk.

ONTZETTEND AUTO-ONGELUK.

Te Nevers werd Zondag een auto, waarin 4 personen gezeten waren, door een trein gegrepen. Alle vier werden gedood en hun vreeselijk verminkte lijken ver van de plaats van het ongeluk teruggevonden.

De bekommeringen der neurasthenielijders.

De Neurasthenie heeft verschillende oorzaken, maar die allen de voedende krachten van het bloed hebben verminderd. Bij sommige zieken is de verslapping van het denkvermogen overheerschend en kenmerkt zich deze door bekommeringen, wanhoop en de vrees niet te genezen. Bij andere zieken neemt men aandoeningen van de maag of van het hart waar. Weer anderen hebben een zeer lastige voortdurende slapeloosheid. Zoo het hen al gelukt in te

slapen, worden zij spoedig wakker ten prooi aan verschrikkelijke droomen.

Hieraan moeten nog toegevoegd worden onophoudelijke besluiteloosheid en de ontmoediging. Het bloed is niet voedend meer. De organen onderhouden dus iederen dag den voortdurenden loop van het leven, maar zonder van het bloed in ruil te ontvangen het voedsel dat zij moesten hebben. Het organisme gedraagt zich dan als een man van wien gij een zwaren arbeid zoudt vragen en aan wien gij om zijne krachten te herstellen, slechts een voedsel verstrekt in onvoldoende hoeveelheid en van geringe hoedanigheid. De uitputting gaat snel. Talrijke waarnemingen hebben aangetoond dat de Pink Pillen uitmuntend waren in de gevallen van neurasthenie. De Pink Pillen geven rijk en zuiver bloed met iedere gift; zij geven dus aan het bloed van den neurasthenielijder de voedende krachten die hem ontbreken, welk gebrek aan krachten hem langzaam doet sterven te midden der ergste kwellingen.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door
GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER) Rotterdam.
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133)

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:

Braila en Galatz	25 Juli
Constantinopel	17 „
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	16 „
Colombo, Calcutta en Madras	18 „
Durban, Delagoa Bay en Beira	14 „
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	16 en 18 „
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	18, 25 „
Paramaribo en Curaçao	22 „
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	24 „
Londen	Elken dag.
Kopenhagen, Christiania, Chistianssund, en Bergen	Elke week.
Glasgow en Leith	2 × per week.
Hamburg	Woensdag en Zaterdag.
Antwerpen	Elken dag.

Veranderingen voorbehouden.

BEKENDMAKING.

Herijk van Maten en Gewichten.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend:

A. dat dit jaar voor den herijk van maten en gewichten zitting zal worden gehouden in de Bioscope-zaal op de Markt te Boxtel op Dinsdag 14 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters A tot en met E;

Woensdag 15 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters F tot en met M;

Donderdag 16 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters N tot en met T;

Vrijdag 17 Juli 1914, voor allen wier geslachtsnaam begint met de letters U tot en met Z.

De zittingen worden gehouden van 9—12 uur voormiddag en van 1—4 uur namiddag.

B. dat de maten en gewichten schoon, droog en roestvrij moeten worden aangeboden om te kunnen worden onderzocht: ijzeren gewichten mogen niet gepotlood zijn;

C. dat betaald moet worden voor het justeeren van gewichten en wel ten bate van 's Rijks schatkist;

D. dat de maten en gewichten, die gestempeld worden met het afkeuringsmerk, niet in winkels, enz. teruggebracht mogen worden;

E. dat de maten en gewichten vóór het einde van het jaar 1915 gestempeld moeten zijn met de letter V en dat er, bij verzuim of verhindering, om van de onder A genoemde zitting gebruik te maken, nog gelegenheid bestaat maten en gewichten te laten herijken aan het ijkkantoor te 's Hertogenbosch, op Woensdag en Donderdag, van 9—1 uur.

F. dat de miligram-gewichten niet op de herijkzitting, maar alleen aan de ijkkantoren herijkt kunnen worden. (Opzending per post franco.)

Boxtel, 4 Juli 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

MARKTEN.

Maandag 13 Juli.
Boxmeer: jaarmarkt.
Helmond: jaarmarkt.
Herpen: paarden, beesten.

Dinsdag 14 Juli.
Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Oirschot: runderen, schapen, varkens, enz.

Woensdag 15 Juli.
's-Bosch: paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Donderdag 16 Juli.
Veghel: jaarmarkt.
Wijchen: paarden, vee.

Vrijdag 17 Juli.
Vierlingsbeek: varkens.

Advertentiën.

J. M. HANEGRAAF,
Eindhovensche Steenweg BOXTEL,
beveelt zich beleefd aan tot het leveren van
Machinerieën en Onderdeelen
Electro-Motoren.
Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.
Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.
Hoogachtend,
J. M. HANEGRAAF,
Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.
Verkrijgbaar:
Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.
Verder alle soorten DROP als:
Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Pèltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.
Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.
Benzine-Depôt van den A. N. W. B.
Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.
Aanbevelend.

De nieuwste modellen
DOELROZEN
voor Handboogschutterijen,
zijn te bekomen bij de
N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks	f 4.50	per 100 stuks.
» 200 »	- 4.25	
« 300 »	- 4.00	

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.
Alles verhoogd met de kosten van toezending.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen
aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.
Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.
Vraagt monsters en prijs.

G. J. Goossens-Hermsen,
BOXTEL.
Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke
IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.
Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150 „ „ „ „	13 „	
120 „ „ „ „	11 „	
100 „ „ „ „	9 „	Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.
Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.
Alles 1e kwaliteit.
Overtuigt U hiervan.
Onder beleefde aanbeveling,
G. J. Goossens-Hermsen,
Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

Open brief van een Journalist.

Uitmuntende mannen is het eigen zich in alle daden van hun leven propagandisten te toonen en te helpen bekend maken, wat op de een of andere wijze nuttig voor hun evenmensch kan zijn. Zoo is het, dat een bekend journalist niet geaarzeld heeft bekend te maken, dat hij door de Abdijsiroop van een hevige Asthma genezen is; zulks met het éénige doel ten voorbeeld te zijn voor hen die nog lijden aan die kwaal (asthma) waaraan deze bekende Journalist, dank zij de Abdijsiroop, niet meer lijdt. Thans laten wij het woord aan den genezene zelve, den heer G. Voidau, Journalist, te Laval (Frankrijk), Directeur van den *Echo de la Mayenne* en directeur van diverse Parijsche bladen, Deze schrijft:

„Sedert langen tijd leed ik reeds aan hevige borstbenauwdheden, (asthma) zonder dat ik eenige verlichting of genezing kon bekomen, wat ik ook daarvoor aanwendde. Ten slotte heb ik daarvoor de Abdijsiroop aangewend en met schitterend resultaat. Dadelijk ondervond ik een heerlijke lafenis en thans gevoel ik mij zoo gezond als ik nimmer geweest ben. Wel een bewijs dat de Abdijsiroop het éénigste middel is tegen asthma, bronchitis, pleuris, influenza, slijm- en kinkhoest en alle borst-, keel- en longaandoeningen. Alle lijders daaraan raad ik dan ook ten stelligste aan zich te genezen met de Abdijsiroop, ziektekiemdoodend en borstversterkend, opdat zij daarbij baat zullen vinden evenals ik."

4357 bekende dokters, advocaten, adelijke personen, redenaars, artisten, gemeenteraadsleden en andere hoogstaande personen roemen de Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo, als een onfeilbaar geneesmiddel tegen alle borst-, keel- en longaandoeningen. Luister naar hun raad, en ook gij zult genezen; wat zijt gij minder dan anderen.

Prijs per flacon van 230 gr. f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. V. D. VELDEN V. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. V. D. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH. V. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

No. 58 ZATERDAG 18 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

Nieuw Feuilleton.

In ons volgend nummer zullen wij een begin maken met het plaatsen van een uitgebreid Feuilleton getiteld :

Met den helm geboren.

Dit bijzonder boeiende verhaal, uit den Spaanschen tijd, geeft o. a. interessante bijzonderheden van eene beruchte rooverbende, die in dien tijd in het zuiden van Noord-Brabant de streek onveilig maakte.

Wij vertrouwen dat het door onze lezers met genoegen zal gelezen worden.

Haagsche Tramstaking.

De Nieuwe Courant, het liberale fabrikantendagblad, uitgezonderd, is zoowat de heele Nederlandsche pers vóór de Haagsche tramstakers.

Dat het Haagsche publiek, modern van aard en een breede kringen aan een zekere mate van weelde gewoon, zich uitspreekt vóór de staking, die geproclameerd is om erkenning der vakvereeniging en verhooging van loon te verkrijgen, is zeer natuurlijk. Maar dat de pers opeens zoo stakingsgezind is, nou, daar staan we een beetje verwonderd over. We kunnen het op geen andere wijze verklaren, dan dat er bijna uitsluitend Belgisch kapitaal in de Haagsche Tramwegmaatschappij steekt. Want bij andere gelegenheden, dat een staking even rechtvaardig en noodzakelijk was, stond een deel der groote pers, zooal niet beslist op werkgeverszijde, toch heelemaal niet op die van de arbeiders.

Onder den invloed der plotseling arbeidersgezinde bladen kon men dan ook uit den mond van allerband conservatieven hooren : „Ik ben eigenlijk tegen alle stakingen, maar deze heeft mijn sympathie." Wel wat dom gezegd, niet waar ?

* * *

In de Maasbode heeft men de Katholieke voormannen aangespoord toch maar flink voor de arbeiders op te komen. 't Volgende is aan een stuk over de Haagsche tramstaking ontleend :

„Waarom moeten steeds de socialisten optreden als de verdedigers van den werkman ? In dit geval zelfs als verdedigers van den Katholieken werkman ? Waarom op de vergaderingen vóór de staking alléén belangstellende socialistische raadsleden ? Waarom hielden de Katholieke raadsleden en de „sociale voormannen", die op congressen altijd zoo gaarne theoretiseeren, zich nu — in de practijk — zoo op den achtergrond ?

Is het wonder, dat de arbeiders zich tot die volksmenners aangetrokken gevoelen, wanneer in dagen als thans zelfs de Katholieken het weer moeten toegeven : die socialisten zijn toch handige en actieve lui !

Neen, dán een woord van hulde aan het A.-R. Tweede Kamerlid dominee Van der Voort van Zijp, die in dit geval ten minste getoond heeft op de bres te staan voor de belangen der arbeiders — en dus ook zijdelings voor de belangen zijner partij".

Nu moet men weten, dat men van Katholieke zijde evenmin stil zit als bij de socialisten. De vrijgestelde van het R. K. Secretariaat van Spoor- en Tramwegpersoneel, de heer Terra uit Boxtel is lid van 't stakingscomité en is bijna dag en nacht in de weer.

Het Katholieke raadslid de heer Wesseling heeft niet minder dan het socialistische, de heer Hoeyenbos voor de stakers gedaan. Niet alleen nu, maar al jaren geleden trad de heer Wesseling voor de belangen van het personeel op.

Zoo'n aansporing, als de bovenstaande heeft dus weinig zin en is alleen maar geschikt om het vertrouwen in de Kath. arbeidersbeweging te schokken.

* * *

Wat moeten intusschen de Katholieke organisatiemannen in 't Zuiden van die, thans als bij tooverslag arbeidersvriendelijke pers denken ? Zij die toch ook stakingen hebben gehad, zeker zoo rechtvaardig, veel noodzakelijker, als deze tramstaking, maar waarbij nimmer zulk een aansporing in de „Maasbode" gestaan heeft.

In den loop van zeven, acht jaren heeft men hier in 't Zuiden keer op keer voor de erkenning van 't vereenigingsrecht moeten strijden. In de sommige Brabantsche industrieën, vooral in de textiel-industrie, worden loonen uitbetaald en kent men zulke lange arbeidstijden, dat een Haagsche tramconducteur zou zeggen : „Nou hoor, maar dan hebben wij 't toch nog beter." Waarom las men dan geen stukken, waaruit de sympathie zoo duidelijk sprak ? Waarom zich dan afzijdig gehouden, of stiekum de arbeidersbeweging tusschen de wielen gereden.

Of moet men pas dan een staking steunen, als er vrees bestaat, dat alleen de socialisten hun best zullen doen en zoodoende het hart der arbeiders stelen. Of moet men niet op de eerste plaats kijken naar de rechtvaardigheid en de noodzakelijkheid, die tot staking drijft ? Moest men in niet veel sterkere mate steunen, wanneer, zooals hier in 't Zuiden immer 't geval is, de Katholieke Vakvereenigingen alleen voor de zware taak staan ?

En als men denkt, dat 't in Brabant zoo nauw niet komt, dan vergist men zich. De Katholieke vakbeweging bloeit er niet. De talrijke arbeiders, die buiten de Kath. vereenigingen staan, vallen gemakkelijk in handen der z.g. neutrale beweging. De feiten toonen 't aan.

't Is van harte te hopen, dat men ook bij andere stakingen als de Haagsche van nu, (als 't tenminste een even rechtvaardige zaak geldt — en dat zal 't wel, want zoo roekeloos staken de Kath. Bonden niet) zijn ingenomenheid toone en steun verleene.

R.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

HERHALINGSOEFENINGEN VOOR VERLOFGANGERS.

Het is misschien niet ondienstig de verlofgangers, die dit jaar voor herhalingsoefeningen moeten opkomen, te herinneren aan de onlangs gewijzigde bepalingen, omtrent den tijd waarop zij zich op den dag voor de opkomst bepaald, bij hun korps moeten aanmelden :

1. Zij, die verblijf houden in de plaats van opkomst, uiterlijk te 8 uur voormiddag.

2. Zij, die verblijf houden binnen 20 kilometer van de plaats van opkomst, uiterlijk te 10 uur voormiddags en

3. De overige verlofgangers, voor zooveel zij binnen het rijk verblijf houden, op het tijdstip waarop zij aanwezig kunnen zijn, indien zij zich op den dag voor de opkomst bepaald, met het eerstvertrekkende middel van versneld vervoer langs de op de vervoerbewijzen aangegeven route naar de plaats van opkomst begeven.

Ook omtrent de daggelden zijn nadere voorschriften uitgevaardigd : alleen de verlofgangers die zich vier of meer uren vóór het tijdstip der aanmelding op reis moeten begeven, genieten desgewenscht op de dagen der reis, een daggeld van f 0.25.

Dat daggeld wordt aan hen uitbetaald door de zorg van den burgemeester van de gemeente waar zij verblijf houden, op den laatsten werkdag vóór het vertrek.

Bij de korpsen worden geen daggelden meer uitbetaald.

BETERE SPOORVERBINDING.

Met ingang van 1 October a.s. wordt op de lijn Venlo—Maastricht een nieuwe trein ingelegd, in Venlo vertrekkende om 7.45 en te Maastricht arriveerend om 9.42. Na den middag zal nog een trein te Maastricht vertrekken om 12.20 en te Venlo aankomen om 2.25. Beide treinen stoppen overal. Deze verbeterde dienstregeling is te danken aan de ijverige bemoeiingen der Limb. Kamers van Koophandel, die reeds langen tijd daarvoor geijverd hebben.

MARKTKAARTEN VOOR SPOORWEGPERSONEEL.

Het personeel der Staatsspoor, dat op standplaatsen gestationneerd is, waar geen voldoende gelegenheid is tot het koopen van levensmiddelen tegen billijken prijs, is in het bezit gesteld van een marktkaart, welke eens per week gelegenheid geeft naar de dichtst bijzijnde stad te reizen op een willekeurigen werkdag, tot het doen van inkoopen.

Gemakkelijk voor het personeel en een voordeeltje voor de winkeliers in de steden !

STRAATORGELS EN VOLKSZANG.

De commissie, gekozen door de R. K. vereenigingen tot verbetering van den volkszang hier te lande, heeft het plan opgevat, om door middel van de straatorgels beschaafder liederen en muziek onder het volk te brengen, dan thans met de bestaande orgels het geval is. Deze orgels, waarop voorloopig twaalf liederen zijn gezet, zullen des zomers door het land trekken en des winters bij feesten in zalen kunnen gebruikt worden.

HOLLANDSCH VEE NAAR BELGIE.

In den Belgischen Moniteur wordt bekend gemaakt, dat, met ingang van 1 Augustus, het douanekantoor Esschen (station) geopend zal zijn voor den invoer van slachtrunderen en -schapen, afkomstig uit Nederland, Maandags des namiddags van 1 tot 5 uur, Dinsdags en Zaterdags van zonsopgang tot zonsondergang. St.ct.

VACANTIE.

Bij de firma Van den Bergh te Rotterdam is de jaarlijksche vacantie van het personeel voortaan van 8 op 14 dagen gebracht.

Ten voorbeeld aan velen !

ONWEDER.

De geweldige hitte in 't begin dezer week heeft weer zware onweders tengevolge gehad ; weer een groot aantal ongelukken zijn te betreuren. In ons vorig nummer melden wij er reeds eenige, welk lijstje we thans vervolgen.

Op de Beek te Merselo onder Venray sloeg de bliksem in de boerderij van J. Moorrees. Huis, stal en schuur werden een prooi der vlammen.

Te Lisse is een man, genaamd Dejeu, door den bliksem getroffen en op slag gedood.

Hij laat een vrouw met 10 kinderen achter.

Te Zandvoort werd zekere Kroonsbergen door den bliksem doodgeslagen.

Te Haarlem sloeg de bliksem in een schakelbord van de Electrische Spoorweg-Maatschappij.

Te Harmelen is de bliksem geslagen in den hooiberg van den landbouwer J. van Leeuwen.

De hooiberg met ongeveer 100.000 K.G. best hooi is geheel afgebrand, evenals de hofstede.

Te Hernen in Maas en Waal is bij het hevig onweer een boerenhofstede afgebrand.

Aan het Winschoterdiep nabij Groningen, is door den bliksem de boerderij van K. Makken afgebrand.

Te Weesperkarspel is een maaier op het veld door den bliksem getroffen en gedood.

Te Waalwijk werden twee koeien op 't veld door het hemelvuur gedood. Te Bedaf onder Baarle-Nassau is het huis van den landbouwer J. Bruurs tot den grond toe afgebrand.

Te Batenburg werden drie koeien gedood. Te Hernen verbrandde het huis van J. Megens. Te Wezep drie boerderijen, te Doornspijk twee boerderijen. Daar werd ook een koe gedood.

Te Silvolde richtte de bliksem in de woning van J. Bourgondiën eene groote verwoesting aan. Hetzelfde geschiedde in de woning van K. te Loenen. Te Angerlo werden twee koeien gedood. Te Zevenhuizen werd een 15-jarige knaap in de woning van Scheffer bewusteloos geslagen.

Woensdagavond is de bliksem geslagen in de boerderij van den heer R. Laan te Hobrede, gemeente Oosthuizen. De afgebrande boerderij was verzekerd.

Woensdagavond is te Oudehaske bij Heerenveen een oude vrouw door den bliksem gedood.

Te Sint-Nicolaasga (Fr.) zijn tengevolge van het inslaan van den bliksem vijf huizen verbrand.

Te Fochteloo is Woensdag de bliksem geslagen in de boerenhuizing van de wed. H. Hofman. Alle losse goederen, waaronder veel oudheden van waarde, zijn verloren gegaan.

In West-Hunsingo zijn Woensdag door het inslaan van den bliksem drie boerderijen afgebrand.

Te Harenkarspel is Woensdag door het onweer de groote boerenhoeve van den heer J. Burgers afgebrand. Verzekering dekt de schade.

Te Zuidhorn is de 23-jarige ongehuwde timmerman B. K. Woensdag door den bliksem gedood.

Te Kloosterburen is Woensdag de boerderij van mej. de wed. F. Hegge door den bliksem getroffen en afgebrand.

Nabij Leens is Woensdag de boerderij van B. Holtsema, bewoond door N. Scheering, door den bliksem getroffen en afgebrand. Er werd veel gered. Verzekering dekt de schade.

Te Bovensmilde (Dr.) zijn Woensdagmiddag door den bliksem de woningen van J. Hazelaar en A. Cortwijn, eigenaar J. Vennik, afgebrand.

Te Eelde (Dr.) is Woensdag de dochter van den landbouwer E. met twee koeien in de weide door den bliksem gedood.

In Nordhorn nabij Oldenzaal is de bliksem geslagen in de kapitale boerderij van H., welke geheel is afgebrand.

Te Akkerwoude is Woensdag de boerderij van De Hoop door den bliksem getroffen en afgebrand.

Te Kalverdijk (N.-H.) is Woensdagavond de boerderij van den heer J. B. tengevolge van het inslaan van den bliksem afgebrand.

Te Uithuizen is Woensdag de werkman K. E. door den bliksem gedood. Hij laat een vrouw met 7 kinderen achter.

Te Zevenhuizen is de boerderij van J. Hofstra Woensdag door den bliksem afgebrand.

VALSCH TELEGRAM.

Door dr. Hoffman te Gouda, werd een telegram ontvangen, waarin hem de voordracht voor 't eerelidmaatschap der Maatschappij van Geneeskunst door 't hoofdbestuur werd aangekondigd. De (valsche) onderteekening luidde : „De secretaris Schreve."

In overleg met den secretaris der Maatschappij van Geneeskunst — dr. Schreve — heeft dr. Hoffman het telegram opgezonden aan den heer directeur-generaal der telegraphie. Deze heeft het onderzoek in handen der justitie gesteld.

NOG AL LIEFHEBBERIJ !

Voor de betrekking van vader en moeder in het weeshuis te Middelburg, hebben zich 71 echtparen aangemeld.

FAILLISSEMENTEN IN NEDERLAND.

Volgens mededeeling van Van der Graaf & Co.'s Bureaux voor den Handel zijn over de afgeloopen week in Nederland uitgesproken 37 faillissementen tegen 30 faillissementen in de zelfde week van het vorige jaar.

TASCHJE MET f 14.000 GEVONDEN !

Op den Sparwouderweg in den Haarlemmermeer bij de hoofdvaart werd een taschje verloren met een waarde van f 14.000.

Het taschje werd gevonden door twee kinderen, een van de familie Hoogewerf en een van de familie Grendelman.

Een heer kwam later zoeken naar het taschje en vernam waar het was. De beide kinderen kregen een aardige belooning in hun spaarpot.

DOOR DEN TREIN AANGEREDEN.

Donderdagmorgen is aan den overweg der S.S., bij Baalder—Radewijk, een boerenwagen, bespannen met twee paarden, aangereden door een trein van de N.-O. Locaalspoorweg Mij. De wagen werd geheel verbrijzeld. De voerman, de 21-jarige Bruggeman, die gewond werd en met denzelfden trein naar Hardenberg werd vervoerd, bleek bij aankomst aldaar te zijn overleden.

DOODGEBLOED.

Maandag kreeg te Drongelen de alleenwonende Van Beusekom een beenaderbreuk. Wellicht uit onwetendheid deed de man niets om het bloeden tegen te gaan. Eindelijk riep hij de hulp der buren in, die zorgden, dat direct geneeskundige hulp werd gehaald. Helaas, eer de dokter ter plaatse was, was de man dood gebloed.

DE TRAMSTAKING TE 's-HAGE.

Hoewel Woensdag geen enkele tram heeft geloopen, was het 's avonds nog al woelig in de stad. De politie trad echter met kracht op. Talrijke arrestaties hadden plaats ; speciaal werden gepakt een groot aantal jongens, die baldigheden pleegden en de politie uitjouwden. Behalve enkele, die zich aan opruiing hadden schuldig gemaakt, werden allen na opgemaakt procesverbaal weder losgelaten.

In zake de staking scheen Woensdag eenige toenadering waar te nemen.

Uit mededeelingen in den gemeenteraad door den burgemeester gedaan, bleek, dat de Haagsche Tramwegmaatschappij zich bereid verklaard heeft, vóór 1 October een regeling van de arbeidsvoorwaarden met een scheidsgerecht voor het personeel te ontwerpen.

Het stakingscomité schreef aan het Gemeentebestuur, dat de trambeambten het werk zullen hervatten, als zekerheid gegeven wordt van de totstandkoming ingang October a.s. van een driejarig collectief arbeidscontract, waarin in hoofdzaak de vroeger gestelde eischen zijn opgenomen.

Donderdag is de tramdienst op lijn 8 weer hervat. Den geheelen dag tot 's avonds 6 uur heeft de tram geloopen en behoudens enkele uitjouwingen is alles zonder ongeregeldheden verloopen.

Ook de stoomtram naar Delft liep zonder hindernis.

Nadat door de autoriteiten zeer uitgebreide maatregelen waren genomen om den dienst ongestoord te kunnen onderhouden, vertrok 's morgens om 10.40 uur de eerste tram uit de loods te Scheveningen naar den Haag.

Op de wagens deden dienst controleurs, werkwillige wagenbestuurders en conducteurs, die zich al bij het begin der staking voor dienst hadden aangemeld, doch nog niet op de wagens hadden dienst gedaan, en verder eenige zich voor vrijwilligen dienst aangemeld hebbende personen. Niemand van het Duitsche hulppersoneel deed dienst tijdens de ritten.

De wagens waren bemand door gewapende marechaussees en agenten van politie, verdeeld over de voor- en achterbalcons van de motorwagens en van de open aanhangwagens.

De manschappen der maréchaussée werden voor het vertrek krachtig geïnstrueerd door hun chef, den kapitein Bauduin, die hen uitdrukkelijk waarschuwde bij eventueele ongeregeldheden zich slechts in de alleruiterste noodzakelijkheid van de vuurwapenen te bedienen.

De eerste wagen werd gevolgd door den hoofdcommissaris van politie, den heer Versteeg, in automobiel, den chef der recherche, den heer Aaltsz, en den heer Van Tarel, hoofdinspecteur van politie. Vooral bij de verschillende plaatsen, waar gestopt werd, maar overigens ook overal, waar de tram passeerde, werden alle wielrijders, ook die klaarblijkelijk niet tot posters behooren genoodzaakt af te stappen ; ze mochten eerst doorrijden, nadat de wagen uit 't gezicht was.

Te 11 u. 12 min. bereikte de tram zonder eenig incident het Plein.

De volgende trams vertrokken gewoon van de standplaats Gevers-Deynootplein vóór het Kurhaus.

Nog een goede maatregel was, dat, als de trams in sommige stadsgedeelten kwamen, een piket marechaussee van 4 of 5 man echter den wagen bleef aanrijden, totdat een volgend piket de geleiding overnam.

Zoodoende werden verschillende weggedeelten bestreken door galoppeerende marechaussee, die bij het minste of geringste, dat er gebeuren zou, tot optreden gereed waren.

Ook de rijksveldwacht nam hier en daar aan de route-beveiliging deel.

Het was, althans in de ochtenduren langs den weg vrij stil en geregeld konden de wagens hun weg vervolgen.

Langzamerhand begon het publiek, dat vertrouwen kreeg in de genomen maatregelen, van de tram gebruik te maken.

Bij de stand- en stopplaatsen werd ook streng gehandhaafd het verbod van samenscholen. Er mocht zich niemand

die er niet noodig had, in den omtrek ophouden, vooral geen groepjes.

Er werd geen kreet langs den weg gehoord en er was, in de ochtenduren althans, geen sprake van een herhaling van de intimidatiepogingen van de eerste dagen van de staking.

Hier en daar liepen posters, die namen noteerden van personen, op de trams dienst doende.

Donderdagavond was het veel roeriger op het Plein dan Woensdag.

Met den maatregel om opgeschoten jongens, die relletjes maken, op te pakken en naar het bureau te brengen, was ook nu voortgegaan. Tegen halftien waren een vijftiental jongens in arrest.

Onder de gearresteerde jongens was een 14-jarige knaap, die een scherp geslepen schroevendraaier bij zich had, naar hij verklaarde met de bedoeling om daarmede de paarden te steken.

Een maréchaussée, die buiten dienst over het Plein kwam, zag zich weldra omringd door een opdringende menigte, zoodat de ter plaatse aanwezige politie tusschenbeide moest komen.

Nadat een 25-tal jongens, maar ook eenige volwassen personen, sommigen geboeid, naar het bureau aan de Nieuwe Haven waren overgebracht, werd het op het Plein hoe langer hoe rustiger en te halfelf kon de gereed gehouden politiemacht inrukken.

Donderdag waren twee afgevaardigden van ieder der drie organisaties van trambeambten op het stadhuis genoodigd, tot een onderhoud met Burgemeester en Wethouders.

Over deze conferentie, die ruim een uur duurde, worden de volgende bijzonderheden gemeld :

De burgemeester deed mededeeling van de correspondentie der H.T.M., die hij officieel wenschte te doen, al hoewel ze reeds ten gevolge van de raadsvergadering bekend is. Het schrijven van het stakings-comité met zijn eischen achtte de burgemeester thans niet opportuun, daar dat aanneemt een stadium van bemiddeling, waarin men nog niet verkeert. Het comité stemde dit toe, men merkte op, dat bemiddeling evenals staking slechts middel, maar geen doel is. Het gaat om de concrete eischen. De vage toezeggingen der directie laten even goed ruimte voor verslechtering als voor verbetering en kunnen daarom niet leiden tot beëindiging van het conflict. Het comité verzocht den burgemeester aan de H.T.M. nadere preciseering harer toezeggingen te willen vragen.

De burgemeester meende en het was ook de meening van den wethouder, dat wel degelijk verbetering voor het personeel zal verkregen worden. Dezen indruk had men uit de besprekingen met de Directie gekregen. Het comité wil gaarne die verbeteringen beoordeelen. Indien het de H.T.M. ernst is het conflict spoedig op te lossen, laat zij dan overleg plegen. Het comité is daartoe omtrent alle punten bereid. De burgemeester meende, om misverstand te voorkomen, te moeten opmerken, dat hij den indruk had gekregen, dat de Directie niet ongenegen is met haar personeel overleg te plegen. Het comité vroeg : En met de organisaties ? De burgemeester verklaarde dit niet te weten.

Nadat nog enkele besprekingen omtrent enkele onderdeelen hadden plaats gehad, was de conferentie geëindigd.

De afgevaardigden stemden in den loop der besprekingen er in toe, dat van het schrijven aan B. en W. een afschrift aan de H.T.M. gezonden zal worden.

Intusschen scheen de Tramwegmaatschappij Donderdag nog niet zoo heel toeschietelijk te zijn. Ze beschouwde althans de stakers nog steeds als ontslagenen.

Blijkbaar naar aanleiding van het feit, dat zich reeds enkele werkwilligen aangemeld hebben, en de overgebleven 40 Duitsche bestuurders gereed waren om op te treden, werd Donderdag de volgende d i e n s t o r d e r uitgevaardigd :

De directie der Haagsche Tramwegmaatschappij maakt hiermede bekend, dat het o n t s l a g e n personeel in de gelegenheid zal worden gesteld om het loon van 9 tot en met 11 Juli aan de remise Laan van Meerdervoort in ontvangst te nemen, tegen inlevering van hun uniform, geldtasch en verder onder hun berusting zijnde eigendommen der Maatschappij, waaronder ook de couponboekjes.

* * *

De stakers hielden 's avonds eene welgeslaagde vergadering, waarin werd besloten tot volhouden. Er komt voldoende steun in, zoodat de strijd zonder toenadering, nog lang kan duren.

* * *

Gisteren, de zesde dag van de staking, is het tramverkeer alweer uitgebreid. Het schijnt dat er meer werkwilligen komen. Gistermorgen hebben 6 wagenbestuurders en 2 conducteurs het werk hervat. Zij werden per auto van hun huis gehaald.

De Duitschers, nog 40 in getal, worden nog steeds op een gedeelte van het lijntje bij de remise Laan van Meerdervoort, door een ingenieur geoefend.

Van hun diensten wordt tot nu toe geen gebruik gemaakt.

Op lijn 8 (Den Haag—Scheveningen) werd gistermorgen om 9 uur de dienst hervat met zeven wagens. De autoriteiten hadden dezelfde voorzorgsmaatregelen getroffen als Donderdag. Onaangenaamheden kwamen dan ook niet voor.

Nadat de geregelde loop van lijn 8 verzekerd was, werden in de remise te Scheveningen de voorbereiden de maatregelen genomen voor het in dienst stellen van lijn 13.

Om 12 uur werd de dienst hier hervat en zonder merkbare stoornis doorgezet. Na den middag werd het al drukker en drukker ; vooral de uit Duinoord komende wagens vervoerden vele passagiers. De dienst kon al spoedig van een 10-minuten in een 7½-minuutdienst worden veranderd.

Gistermorgen om half zeven had een vergadering plaats van het stakend personeel, waar door de bestuurders Terra en Peters het woord werd gevoerd.

Naar aanleiding van de brieven door de directie verzonden aan een zestigtal van de oudste stakers, waarin hun werd medegedeeld, dat zij gistermorgen om 7 uur, per auto, onder politiegeleide zouden worden afgehaald, ten einde dienst te doen, en dat hun woningen onder politietoezicht zouden worden gesteld, hadden voor de huizen van hen, van wie men niet zeker was of zij gevolg zouden geven aan de uitnoodiging, een groot aantal stakers post gevat.

Het meerendeel liet zich bewegen niet met de auto's der directie mee te gaan, slechts 8 personen, namen in de auto's plaats en werden naar de remise gebracht, om het werk te hervatten.

Het Plein had gisteravond voor het eerst in deze dagen van de staking zijn gewoon aanzien.

Geen bijzondere politiemaatregelen waren noodig. Alles bleef rustig.

De diensten op de lijnen eindigden om 7 uur. Om half 7 vertrokken de laatste wagens van het Plein (lijnen 13 en 8).

Behoudens onvoorziene omstandigheden, zou de dienst op beide lijnen heden om negen uur aangevangen.

Verder wordt nog gemeld, dat de politiemacht nog versterkt wordt met 100 rijksveldwachters, waarvan een gedeelte gisteren arriveerde en het overige gedeelte heden zal aankomen. Indien dit honderdtal er is, zal het Haagsche politiekorps dus versterkt zijn in het geheel met 200 maréchaussées en 200 rijksveldwachters.

VERVLOEKTE LOODGIETERS EN ZORGELOOZE KERKVOOGDEN.

De heer Victor de Stuers schrijft in de „N. R. Ct." het volgende :

Toen ik las dat te Streefkerk brand was ontstaan in het dak der Ned. Herv. Kerk en dat daarop het geheele gebouw was uitgebrand, en voorts dat de brand niet was aangestoken door het hemelvuur, heb ik terstond vermoed, dat wij deze ramp weer te danken hadden aan die vervloekte loodgieters, welke langzamerhand aan al onze monumenten een beurt geven om ze te vernielen. Ten einde zeker te gaan en de noodige publiciteit te verkrijgen, heb ik deswege aan den minister van binnenlandsche zaken in de Tweede Kamer een paar vragen gesteld. En jawel, de minister antwoordde, „dat uit een onderzoek scheen te volgen, „dat die brand door onacht„zaamheid van een loodgieter is ont„staan.

„Tegen dien loodgieter is een straf„rechterlijke vervolging ingesteld, maar „de rechtbank te Dordrecht heeft hem „bij haar vonnis van 26 Juni l.l. van „de aanklacht vrijgesproken.

„Termen om van dit vonnis in hoo„ger beroep te gaan zijn niet gevon„den kunnen worden."

De zin is duidelijk. Men is in de ziel overtuigd dat de loodgieter het gedaan heeft, maar men kon niet het bewijs leveren dat onze strafwetgeving eischt. De man verklaart eenvoudig dat hij onschuldig is ; getuigen zijn er niet ; men moet hem vrij laten gaan.

Eigenlijk is die loodgieter maar half schuldig. Hij werkt met zijn vuur en zijn benzine zorgeloos zooals de meesten zijner confraters. Honderdmalen gaat het goed en als het slecht gaat, houdt hij zich eenvoudig van den domme. Maar de echte schuldigen zijn de kerkvoogden. Deze beweren intellectueel hooger te staan dan een eenvoudige loodgieter, doch alhoewel regeering, synode en pers herhaaldelijk hebben gewaarschuwd, verzuimen zij de speciale maatregelen te nemen, noodig om bij de herstellingen aan daken en dakgoten brandgevaar te voorkomen. Als dan de boel verbrand is, zenden zij circulaires de wereld in, om bijdragen voor de herstelling en wenden zij zich tot de Koningin om een flink subsidie uit 's Rijks schatkist. Tonnen gouds heeft het Rijk als subsidie uitgekeerd aan kerkvoogdijen, welke geen voldoende toezicht hadden gehouden over hare loodgieters ! Voor Streefkerk voorzie ik een post op de begrooting voor 1915.

Het is niet billijk dat nu ook kerkvoogden straffeloos blijven. De minste straf die men hun kan opleggen is hun namen bekend te maken. Als de andere kerkvoogden zien dat hun namen aangeplakt worden, zullen zij misschien voorzichtiger worden.

De Streefkerksche kerkvoogden heeten : A. Casteleijn ; T. Groeneveldt ; P. Boel Azn. ; J. C. Verhoeff en J. de Winter.

Zegt het voort.

VERVROEGING VAN DE DAGUREN GEDURENDE DEN ZOMER.

Er worden pogingen in het werk gesteld — de zaak is ter sprake gekomen op het Luiksche congres, waar de hervorming van den kalender is behandeld, op het internationale congres van Kamers van Koophandel, deze maand in Parijs gehouden en ook op de te Zwolle gehouden jaarvergadering van de Maatschappij van Nijverheid prijkte dit punt op de agenda — om te komen tot een internationale conventie voor het vervroegen der daguren gedurende de zomermaanden. Hiermee wordt bedoeld, dat te beginnen met één Mei, alle uurwerken, klokken, horloges één uur vooruit worden gezet — waarna met één October de tegenovergestelde beweging wordt uitgevoerd.

Het gevolg daarvan zou zijn, dat het openbare leven als van zelf in de zomermaanden een uur vroeger zou beginnen en eindigen, zoodat de menschen dan veel meer profijt zouden trekken van het daglicht, wat ten goede komt aan hunne gezondheid en aan hunne beurs ; het eerste wegens den zegenrijken invloed, dien de zonnestralen op het organisme uitoefenen, het tweede wegens de besparing aan kosten voor kunstmatige verlichting. Volgens het over dit ontwerp uitgebrachte verslag, vindt dit stelsel in Engeland, waar het uitgedacht is, reeds toepassing en blijkt een krachtig medewerker te zijn ter bevordering van de gezondheid en het algemeen welzijn van alle klassen der bevolking. (Handelsr.)

VO[...]SHUISTING.

Bij Kon. b[...]uit is aan de gemeente Hoensbroek [...]leend een voorschot uit 's Rijks kas [...]t een bedrag van ten hoogste f 145[...]00, ten einde genoemde gemeente in staat te stellen een voorschot van gelijk bedrag te verleenen aan de Woningvereeniging „Hoensbroek" aldaar ten behoeve van den aankoop van grond voor en den bouw van een 68-tal woningen.

FAMILIE-DRAMA.

De Kalkoenstraat te 's Hage was Donderdagmiddag circa 3 uur in rep en roer. Een der bewoners van een bovenhuis aldaar, die in onmin met zijn echtgenoote leefde, schoot zijn vrouw met een revolver dood.

Daarna richtte hij het wapen tegen zichzelf en werd hij levensgevaarlijk gewond naar het ziekenhuis vervoerd.

België.

SCHRIKKELIJK AUTOMOBIEL-ONGELUK.

Eén dood, één gekwetste.

Maandag namiddag gebeurde op den Steenweg van Lissewege naar Brugge, een schrikkelijk ongeluk.

De bekende motocyclist Van Dorpe van Meenen, kampioen in verscheidene koersen, reed snel over de baan, op korten afstand gevolgd door een wielrijder, Delcroix geheeten.

Uit de andere richting kwam per automobiel de heer Verbeke, gewezen senateur van Gent. Gekomen op 20 meters afstand van elkaar, botste de motor met zoo veel geweld op de automobiel, dat beiden in stukken vlogen, of ten minste zoo zeer beschadigd werden, dat zij beiden onbruikbaar zijn.

Van Dorpe bleef op slag dood en Delcroix is zoo zwaar gewond, dat zijn leven aan een zijden draad hangt.

Hij werd, na eerste verzorging van geneesheer en priester, even als het lijk van zijnen gezel, per automobiel weggebracht.

Een stuk van de automobiel was in de hersens van Van Dorpe blijven steken.

HEILIGSCHENNENDE DADEN TE THIELT.

„In een der laatste nachten", zoo meldt de „G. v. A.", „hebben schurken te Thielt (België), zich aan verschrikkelijke feiten schuldig gemaakt.

Zij wierpen verscheidene ruiten van de St. Pieter stuk, zaagden het linkerbeen af van een groot kruisbeeld, dat buiten de kerk staat, en trokken den nagel van de rechterhand uit. Zij sloegen de doornen van de kroon af, en kapten, alsof zij de Joden wilden overtreffen in wreedheid, de borst van de beeltenis van den Verlosser open.

Langs de kerk is een ommegang aangebracht ; ook daarop vierden zij hunne woede bot. De aangezichten van O. L. Vrouw en St. Nicolaas van Tolentijn zijn door de baldadigaards vernield Het beeld van O. L. Vrouw, boven den hoofdingang, draagt de sporen van steenworpen.

Ook de paterskerk kreeg een bezoek en draagt de sporen van hun kolossalen godsdiensthaat. De prachtige muurschildering, Franciscus verbeeldende, die de kruiswonden ontvangt, is besmeurd, en gedeeltelijk weggeschrapt.

Van Franciscus' beeltenis is bijna niets overgebleven, en de oogen in het beeld van O. L. Vrouw zijn uitgehaald. Het geheele lichaam van den Zaligmaker is met messen doorstoken en doorkorven, en langs het beeld heeft men geschreven : „Vive la liberté !" (Leve de vrijheid !)

Duitschland.

DE BLIKSEM IN EENE ELECTRISCHE CENTRALE.

Op de fabrieken van Thyssen te Duisburg is de bliksem in de electrische centrale geslagen, waardoor deze geheel is afgebrand. De schade bedraagt 250.000 mark. Doordat de kabels onbruikbaar geworden waren, konden 2000 arbeiders van de nachtploeg van de staalfabriek niet werken en moest des Woensdags ook de ochtendploeg leegloopen.

Frankrijk.

INZAKKINGEN TE PARIJS.

Een hevig onweder, gevolgd door zwaren regenval, veroorzaakte Maandag in Parijs andermaal verschillende inzakkingen van het plaveisel.

In de rue Canmartin zonk de straat weg over een meter breedte.

In de rue Marivaux verdween voor een in aanbouw zijnd huis, tegenover de Opera Comique, een heel stuk trottoir. Om middernacht had op de Boulevard Ney een zakking plaats. Een juist passeerende auto werd beschadigd. Persoonlijke ongelukken hadden niet plaats.

Engeland.

EEN SLIMME DIEVENSTREEK.

Een jonggetrouwd paartje, dat zich pas in Wimbledon, Londen, gevestigd had, en druk in de weer nog was al de mooie huwelijkscadeaux te bergen, is het slachtoffer geworden van een brutalen dief.

Zaterdagmorgen kreeg het paartje een briefje met twee loge-biljetten voor de voorstelling in een der schouwburgen van dien avond. Bijgevoegd was een briefje, waarop : „Raad eens, wie u dat stuurt ?" De jonggehuwden maakten zich niet moeilijk over het raadsel, maar gingen 's avonds vroolijk naar den schouwburg. Toen zij terugkwamen vonden zij hun „home" leeggeplunderd. De kostbaarste cadeaux waren meegenomen en al het geld was verdwenen. Op het nieuwe leitje in de gang stond alleen met dezelfde hand als op het briefje geschreven : „Nu weten jullie het."

DE WANDADEN DER KIESRECHTWIJVEN.

Te Midlothian in Schotland, werd weer een bomaanslag op een kerk beproefd. Er werd een bom in een der raamnissen gelegd, die met een luiden knal ontplofte. De bom richtte echter weinig schade aan.

Ziehier een overzicht van de verschillende wandaden door suffragetten gepleegd :

8 kerken werden afgebrand, w.o. 2 zeer oude, terwijl dat nog met 6 andere kerken werd beproefd.

36 particuliere huizen werden platgebrand en met 18 andere mislukte dat.

12 sportpaviljoens e. d. gebouwen werden in brand gestoken, bij 20 andere werd een poging daartoe gedaan.

5 spoorwegstations, 3 schoolgebouwen, 2 hospitalen, 1 badhotel, 1 bibliotheek, 3 houtopslagplaatsen en 4 andere magazijnen werden geheel of gedeeltelijk door brand verwoest. Pogingen daartoe werden bij 5 andere schoolgebouwen gedaan.

10 pogingen werden aangewend om spoorwegwagens in brand te steken.

7 gelegde bommen ontploften in kerken e.a. gebouwen ; 24 bomaanslagen mislukten.

Tienmaal werden publieke schilderwerken beschadigd, alleen te Londen zesmaal.

Voorts werden nog duizenden brieven vernield of beschadigd in publieke brievenbussen.

Balkan-Staten.

DE TOESTAND IN ALBANIE.

De toestand in Albanië wordt steeds verwarder, vooral nu het Zuiden des lands bijna geheel in handen der rebellen is. Langzaam aan wordt het machtsgebied van den vorst kleiner, en als hij den opstandelingen bij Sjijak het hoofd niet kan bieden, vreest men, dat zijn toestand onhoudbaar zal worden.

Van welingelichte zijde wordt dan ook gemeld, dat vorst Wilhelm alle strijdkrachten uit het Zuiden bij Aurazzo zal concentreeren. In vereeniging met de vrijwilligers, die nog voortdurend uit Oostenrijk, maar vooral uit Roemenië naar Albanië komen, zal men dan een laatste poging wagen en tegen Sjijak oprukken.

☛ Koopt morgen allen een bloempje tot steun van „Herwonnen Levenskracht."

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 18 Juni 1914.

Door Ged. Staten is benoemd tot lid werkgever in de plaatselijke Commissie van art. 86 der ongevallenwet de heer W. L. v. d. Weiden, ter aanvulling in de vacature H. F. v. d. Eerden.

— Zaterdag 18 Juli beginnen bij de firma Henri v. d. Velden & Co., Stationstraat wederom reclameweken. In deze reclameweken kan men bij die firma een pond suiker koopen voor 20 ct. met 10 % korting, wanneer men voor een gulden aan verschillende artikelen besteedt, zonder suiker en daaronder is begrepen een half pond koffie. Ook wanneer men een pond V. d. Veldens' Fijne melangeboter of V. d. Velden's Fijne margarine koopt krijgt U een pond suiker voor 20 ct.

Deze reclame bewijst alweer, dat de firma Henri v. d. Velden & Co. het voordeeligste adres is. Tevens is het eene prachtige gelegenheid om eens kennis te maken met de voortreffelijke kwaliteiten der koffie en fijne melangeboter dezer firma.

— v. B., die de vorige week als verdacht van de mishandeling op v. . A. op last der rechtbank naar den Bosch werd overgebracht, is thans weer op vrije voeten gesteld.

— Meer en meer blijkt, dat de winkel der firma Henri v. d. Velden & Co., Stationstraat, de voordeeligste winkel is. De 10 % korting die deze firma geeft is dan ook de grootste besparing voor elk huishouden.

— Verleden Zondag behaalde het Kruisbooggezelschap „Moed en Strijd" gevestigd bij J. v. d. Pas, Schijndelschen dijk op het concours te Woensel den 9en prijs.

— Drinkt met dit warme weer kwast der firma Henri v. d. Velden & Co, Stationstraat, 30 ct. per literflesch met 10 % korting.

— Woensdagavond hield de Boxtelsche Schietvereeniging een druk bezochte vergadering, die op verzoek der leden geleid werd door den Ed.Achtb. Heer Burgemeester. Deze sprak de hoop uit, dat er spoedig uit deze schietvereeniging een Weerbaarheidsvereeniging zou groeien en wees op de voordeelen aan de laatste verbonden.

Tot bestuursleden werden gekozen :

R. Oosterhof, tot commandant.

E. v. Roosmalen, ondercommandant en voorz.

J. H. Tijssen, secretaris.

W. Heesbeen, penningmeester.

A. v. d. Vries en J. N. Borking, commissarissen.

De vereeniging heeft zich reeds eenige malen onder leiding van een officier geoefend en telt ruim 60 leden.

— Gedurende de zomermaanden verkoopt de firma Henri v. d. Velden & Co. hare fijne melangeboter uit de ijskast. Deze is in smaak zoo fijn als natuurboter.

— Onder beheer van den heer Chr. van Liempt, architect te Schijndel, had Woensdag alhier de aanbesteding plaats, voor het bouwen van een woon- en winkelhuis met bakkerij, enz. voor rekening van den heer J. J. de Leijer :

Er werd ingeschreven als volgt :

W. M. van Beckum, 's Bosch	f 7948
H. Ant. Crols en Joh. van Heesch, Boxtel	- 6836
L. van Aspert, Heeswijk	- 6290
Fr. A. Smulders, Oisterwijk	- 6038
Gebr. de Koning, Boxtel	- 5980
G. J. v. Liempd, Schijndel	- 5835
G. v. Bockel, Boxtel	- 5795
Ant. Timmermans, Boxtel	- 5710
Gebr. v. d. Laar, Boxtel	- 5700
Arn. v. d. Laar, Boxtel	- 5548
Frans v. Heesch, Boxtel	- 5300

Het werk is aan den laagsten inschrijver gegund.

— De koffie der firma Henri v. d. Velden & Co., Stationstraat, munt uit door hare fijne aroma en smaak.

— In de St.Ct. No. 164 zijn opgenomen de statuten van o.a. de volde vereenigingen van den H. Vincentius à Paulo :

Boxtel, H. Petrus.
St. Oedenrode, H. Martinus.
St. Michielsgestel, H. Michael.
Vught, H. Petrus.
Veghel, H. Joannes Evangelist.
Erp, H. Servatius.
Grave, H. Elisabeth.
Woensel, H. Petrus.
Stratum, H. Georgius.
Eindhoven, H. Catharina.
Geldrop, H.H. Maria en Brigitta.
Helmond, H. Lambertus.

AUTO-OMNIBUS-ONDERNEMING.

St.Ct. no. 162, bevat de akten van oprichting der navolgende Naaml. Vennootschap : Eerste Noord-Brabantsche Auto-Omnibus-Onderneming te Tilburg.

De vennootschap heeft ten doel : personen- en goederenvervoer per autoomnibus, onder meer tusschen Best—Oirschot—Moergestel en Tilburg en omgekeerd. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt f 30.000, verdeeld in aandeelen van f 50, derhalve 600 aandeelen.

R. K. ONDERWIJZERESSEN-VEREENIGING „ST. CATHARINA".

De vergadering, door bovengenoemde vereeniging Dinsdag l.l. te Eindhoven gehouden, was de laatste vóór de a.s. Zomervacantie. 't Was een opgewekte, gezellige bijeenkomst, die haar succes vooral dankte aan de mooie lezing van den ZeerEerw. Pater W. Wouters. Spreker heeft de opvoeding en vorming onzer meisjes op school nader beschouwd, vooral met het oog op het huishoudonderricht en de Godsdienstleer. Dat alle leden het met den Eerw. spreker volkomen eens waren, werd genoeg door een daverend applaus bewezen ! De Presidente sprak een hartelijk dankwoord tot den ZeerEerw. Adviseur en sprak tevens den wensch uit, dat Zijn Eerw. zich steeds in eene voortdurende gezondheid zou mogen verheugen ; met welken wensch alle leden zich volgaarne vereenigden.

Hierna werd de vergadering op de gebruikelijke wijze gesloten.

HELMONDSCHE WIELERBAAN „SUPERBE."

JOHN STOL. JOHN STOL.

Men schrijft ons uit Helmond :

Zondag den 26 Juli a.s., zullen hier groote internationale wedstrijden gehouden worden, waaraan de meest vermaarde renners der wereld zullen deelnemen. Niemand meer of minder dan onzen Hollandschen zesdaagschen held, John Stol, zullen wij hier te zien krijgen tegen een J. Krupkat, een Apostol, allen renners die ook hun sporen behaalden in verschillende zesdaagsche en gewone wedstrijden. Zij, die nog nooit onzen Stol aan het werk hebben gezien, kunnen zich den 26 Juli gaan overtuigen, van zijn machtigen trap, van zijn uithoudingsvermogen en zijn snelheid.

Men kan dan ook bewonderen den lenigen Krupkat, een Duitschen renner, die meestal in België en Frankrijk rijdt en zich meerdere malen in groote rennen eerste plaatste ; men kan zien den enormen pace-rijder, den renner Apostol, uit België, een renner, die voor niemand terug behoeft te staan en de mooiste triomfen heeft gevierd. Bij dat machtig trio zal gevoegd worden onze populaire Kees Erkelens, het koppel Tielemans—van Kemenade, terwijl nog met eenige andere renners onderhandeld wordt.

Verder zullen er nieuwelingen-wedstrijden gehouden worden, waarvoor men zich tot 22 Juli kan aanmelden bij den heer P. Roxs-Van Galen.

Alles bij elkaar genomen, zal het een wedstrijd worden, zooals men hier nog nooit heeft gezien, en behoeft het dan ook niet gezegd, dat niemand, die belang in de sport stelt, weg zal blijven den 26 Juli. Laten allen op prijs stellen de kosten en moeite, gedaan, om dezen wedstrijd op touw te zetten, en dat ook daarom niemand verzuime tegenwoordig te zijn.

Bij bulletins zal nog nader een en ander uitvoerig bekend gemaakt worden, evenals de prijzen der plaatsen, welke, zooals een ieder begrijpen zal, voor deze gelegenheid min of meer verhoogd worden.

Renners als Stol, Krupkat en Apostol, krijgt men voor geen prikje.

HOOIBOUW IN DE MEIERIJ.

De hooibouw is in de Meierij geëindigd. Over het algemeen is het gras nog niet zeer tegengevallen en de kwaliteit is oneindig veel beter dan in het vorige jaar. Nu staat de roggeoogst voor de deur. Het koren is heel goed. De boer behoeft niet te klagen.

B. C.

DE NATIONALE KAMPIOENSCHAPPEN VOOR WIELRENNERS.

Morgen, Zondag, worden te Amsterdam, vanwege den Ned. Wielerbond, op de Amsterdamsche Wielerbaan aan den Zeeburgerdijk, de baankampioen-

schappen van Nederland verreden, en wel in 6 verschillende afdeelingen.

Zooals men weet, konden deze wedstrijden op den aanvankelijk vastgestelden datum, 7 Juni, wegens het zeer ongunstige weder, niet doorgaan.

LIEMPDE. Zondagmorgen onder de H. Mis van 8 uur werd alhier bij den landbouwer van Geffen een ham ontvreemd. Maandagavond werd zekere W. uit Boxtel door den wachtmeester Hemmekamp verbaliseerd wegens rijden zonder licht. De verbaliseerde was in 't bezit van een ham, die bleek de gestolen ham van v. G. te zijn. W. is voortvluchtig.

GEMONDE. Dinsdag is alhier definitief een fanfare opgericht. Het vaste bestuur wordt eerstdaags gekozen. Als instructeur treedt op de Z.Eerw. Zeer Gel. heer A. J. J. Michels, leeraar aan het Doofstommen-Instituut te St. Mich.-Gestel. De bevolking hier tastte flink in den buidel.

VUGHT. Zondag, 19 Juli, feestdag van den H. Vincentius à Paulo, zal alhier de centrale vergadering plaats hebben van de St. Vincentiusvereenigingen te Boxtel, St. Oedenrode, Schijndel en Vught.

's Morgens generale Communie voor de leden, op 10 uur plechtige gezongen H. Mis en 's namiddags om half vier in het patronaat de algemeene vergadering.

Door den heer Vorstenbosch uit Boxtel zal behandeld worden: De onderlinge verhouding tusschen de werkende leden.

Door den heer H. Bos, alhier; De financiën der Conferentie.

Door den heer Th. van Rijckevorsel alhier: Eenige practische wenken.

BEST. De WelEerw. Heer H. J. v. d. Putten, op 1 Juni 1912 priester gewijd en hetzelfde jaar benoemd tot kapelaan alhier, gaat het H. Evangelie prediken in Amerika. Binnen enkele weken gaat Z.Eerw. ons verlaten. Moge zijn missiewerk rijke vruchten opleveren.

Kapelaan v. d. Putten is de éénige van de cours van 1912 die in de andere wereld het geloof verkondigen gaat.

B. C.

OIRSCHOT. Mgr. C. van de Ven, tit. bisschop van Alexandrië, bracht de vorige week een bezoek bij Mgr. W. van de Ven, bisschop van ons Bisdom, vergezeld van den HoogEerw. Heer Deken, alhier, Mgr. J. B. Franken.

Sedert eenige dagen vertoeft Z. D. H. te Rome.

Mgr. woonde Zondag de plechtige audiëntie bij op het St. Damascusplein en zal dezer dagen door den H. Vader in particuliere audientie ontvangen worden.

Van Rome vertrekt Z. D. H. naar Lourdes, voor het bijwonen van het Eucharistisch Congres.

Daarna komt Mgr. nog eenigen tijd doorbrengen in zijn geboortedorp, waar alsdan vermoedelijk het zilveren priesterfeest, dat Mgr. C. van de Ven, op 30 Mei van 't volgend jaar hoopt te vieren, zal herdacht worden.

— Voor de militie, lichting 1915, hebben zich in deze gemeente aangegeven 33 personen, waarvan 10 zijn vrijgesteld wegens broederdienst en 1 wegens kostwinnerschap, zoodat aan de gisteren gehouden keuring nog 22 personen moesten deelnemen. Van deze 22 personen zijn er nog 11 afgekeurd. Er blijven dus van de 33 aangegevenen slechts 11 personen over, welke aan de loting moeten deelnemen.

OIRSCHOT. Maandagnamiddag arriveerden alhier de militairen uit Den Haag en Leiden, en hebben het prachtig ingericht kamp nabij het dorp betrokken. Dinsdag is een aanvang gemaakt met de schietoefeningen, welke 40 dagen lang zullen duren. Het verwekt in Oirschot een gezellige drukte. Bij afwisseling zullen de muziekkorpsen der militairen en onze Harmonie „Arti et Amitia" des avonds concerten geven in de kiosk.

— Op de Dinsdag gehouden jaarmarkt werden aangevoerd 50 manden biggen, 80 stuks hoornvee en kalveren. Prijzen der varkens iets flauwer. Handel onder het vee tamelijk vlug.

HAAREN. Naar ons van geachte zijde wordt medegedeeld, zal het hulpkantoor der Posterijen, te beginnen met 1 Augustus, door den nieuwen brievengaarder, den heer J. Rijken, tijdelijk gehouden worden in het raadhuis alhier.

— Met het maaien der rogge is hier een begin gemaakt. Over de vroege rogge is men tamelijk tevreden, doch de late rogge is minder goed te noemen.

— Door den heer Van Aalst, architect te 's-Bosch, is het tweede gedeelte der nieuwe pastorie alhier aanbesteed. Aannemer is de heer A. Visser, alhier.

VEGHEL. Dinsdag ging de jaarlijksche processie naar Kevelaer. Ruim 900 personen namen aan den bedevaartstocht deel. Onze harmonie en het dameskoor der Congreganisten luisterden de processie met hun muziek op. Het weer was bij uitstek mooi. Alles verliep in de beste orde. Tegen half 9 liep de extra-trein binnen. Honderden belangstellenden kwamen de bedevaartgangers afhalen.

— Dinsdagmorgen kreeg de familie Terneuzen alhier de tijding, dat haar zoon Hubert, bakkersleerling te Tilburg, bij het lossen van meel te vallen kwam en op de plaats dood bleef. De ongelukkige had pas één jaar gebroken. Treurig voorwaar! We bieden de familie Terneuzen onze hartelijke deelneming aan.

SCHIJNDEL. Woensdag vertrok de heer J. van Heertum, alhier, voor de 72e maal met de Vugtsche bedevaart naar Kevelaar. Deze krasse oude man (hij is reeds 92 jaar) is nog steeds als broedermeester bij die processie in functie en zorgt nog voor de uitgifte en afrekening der spoorkaartjes. Lang voordat de spoorwegen in dit gedeelte van ons land bekend waren, trok hij jaarlijks met de Vughtsche processie te voet naar Kevelaar.

's-BOSCH. In de Woensdagavond gehouden vergadering van den Gemeenteraad te 's-Bosch, is met 13 tegen 10 stemmen besloten om eene eigen gemeentelijke Electrische Centrale te bouwen.

TILBURG. Gedurende de afgeloopen week heeft, vanwege de Vereeniging tot veredeling van Volkszang, een orgel geregeld de stad doorkruist, waarop een twaaltal liederen zijn geplaatst uit het bekende liederenboekje van den Volkszang.

Met genoegen werd geconstateerd, dat het orgel bijzonder in den smaak viel van het publiek, en de liederen werden flink meegezongen.

De giften, welke worden verzameld ter bestrijding der kosten, vloeien ruimschoots in, terwijl ook de afname der liederenboekjes, welke worden verkocht voor zes cent, groot is.

Wanneer ook op andere plaatsen „De Volkszanger" zich in dezelfde sympathie mag verheugen, zal de Vereeniging spoedig in staat worden gesteld een tweede aan te schaffen, waarvoor de meerdere opbrengst wordt bestemd.

GELDROP. Hoe gevaarlijk het is om met de fiets langs de tram op te rijden bleek Woensdagavond voor de zooveelste maal.

Vanaf Fien v. d. Akker tot hier met de tram van 9.30 had een spurter het uitgehouden de tram bij te houden, doch ter hoogte van de fabriek van Pessers aan den Nieuwendijk loopt de ketting van zijn fiets af; hals over kop vliegt hij over het stuur heen en smakt tegen de straatsteenen aan.

Hoe gelukkig nog dat hij in tegenovergestelde richting neerviel daar hij anders onder de tram was terecht gekomen.

Die zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht.

SOMEREN. Onze fanfare „Someren's Lust," heeft verleden Maandag het Festival te St. Oedenrode bijgewoond. Naar ik verneem, roemen alle leden het schoone, afgemaakte terrein, met waterdichte tenten, voorzien van vele zittingen; de versieringen, de goede orde, de nette ontvangst, de vriendelijkheid, gastvrijheid en gulheid der inwoners en commissarissen. Over het algemeen werd er goede muzieu gemaakt. Vooral viel na afloop het prachtige concert van den heer Kessels uit Tilburg zeer in den smaak. Het bestuur van „Nos Jungit Apollo" heeft moeiten noch kosten gespaard en daardoor groote eer van zijn werk. St. Oedenrode weet op eene waardige wijze feest te vieren.

Met genoegen zal „Somerens Lust" nog vele malen aan dien dag denken.

HELMOND. Als een bewijs, dat ook hier de kunst wordt verstaan van het mesten van vee, dat voor de slachtbank bestemd is, kan dienen dat de landbouwer W. v. d. Heijden Steenweg alhier, een koe heeft verkocht voor de respectabele som van f 325.—.

De kolossus werd aangekocht door de van ouds bekende firma A. H. A. Stevens & Zonen, Veestraat, alhier, die er steeds op bedacht is hare clientèle van puike waar te voorzien.

ERP. Dinsdag werd hier het jaarfeest gevierd der H. Kindsheid. Als steeds wapperde van veel huizen de vaderlandsche driekleur.

Na de H. Mis van 9 uur, waaronder de pater Bazelmans, Redemptorist, preekte, trok de gecostumeerde optocht door de hoofdstraten.

De omgang, waarbij de kleinen de verschillende geestelijke orden uit de Missielanden vertegenwoordigden, en de type van menig heidensch volkje in zijn eigenaardige kleederdracht te zien werd gegeven, had zeer veel bekijks en werd opgeluisterd door de fanfare van Boekel.

's Namiddags werd de talrijke kinderschaar onthaald.

— Dinsdagnamiddag werd in een der vennen aan de Hamsche hoef het in vrij verren staat van ontbinding verkeerende lijk gevonden van den ongehuwden A. J. v. V. uit St. Oedenrode. Op het lijk werd bevonden zilvergeld, een biljet van f 25 en een Rijkspostspaarbankboekje, waarop een tegoed voorkwam van ruim f 900.

De ongelukkige was den laatsten tijd mijmerend.

BOEKEL.

Beter fietsen zijn er niet
Dan gij hier bij Reijbroek ziet;
IJzersterk is zoo'n machien
En goedkoop nog bovendien.

WANROY. Onze dorpsgenoot, de heer J. Derks, is benoemd tot tijdelijk onderwijzer aan de openb. school te Volkel, met ingang van 15 Juli.

„Zenuwvoedsel."

Vroeger lag de waarde van den mensch in zijn spierkracht en lichamelijk uithoudingsvermogen. Thans komt het aan op een krachtig en gezond zenuwstelsel. En dat bezitten tallooze menschen helaas niet; zij lijden aan nervositeit en gebrek aan zenuwenergie.

Volgens beroemde zenuwspecialisten, als prof. Ziehen en Binswanger, moet men de zich openbarende zwakte op rekening stellen van een onvoldoende voeding van het zenuwstelsel; de toevoer van die stoffen, die de zenuwen ter verrichting harer functies noodig hebben, is niet evenredig aan het gebruik. Het middel tegen zenuwzwakte is dus krachtiger zenuwvoeding.

Voor die voeding gebruikt men het door 20.000 medici schriftelijk aanbevolen Sanatogen. Sanatogen is eiwit en phosphor in zoodanigen vorm, dat zij snel en volkomen in het organisme worden opgenomen. Het wordt door ieder een goed verdragen, is absoluut zuiver en bevat geen prikkelende bestanddeelen.

De beroemde Berlijnsche psychiater, prof. dr. Eulenberg, die volgens zijn verklaring Sanatogen jarenlang heeft gebruikt, schrijft: „Onder de vele concurreerende voedingspreparaten, geef ik aan Sanatogen de voorkeur, omdat het zonder uitzondering ook op den duur goed wordt verdragen en snel en zeker tot het herstel van krachten en algemeene beterschap bijdraagt".

Sanatogen is bij alle apothekers en drogisten in verpakkingen vanaf f 1.— verkrijgbaar. 41

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel brengt onder de aandacht der ingezetenen, het volgende artikel der algemeene plaatselijke politieverordening:

Art. 123.

Het is verboden:

a. aan anderen, dan de daartoe bevoegde personen op een openbaar gebouw of een openbaar eigendom, een aanplakbillet, drukwerk of geschrift aan te plakken of te bevestigen;

b. aanplakkingen op eens anders eigendom te doen, tenzij met vergunning van den eigenaar of den rechthebbende.

Overtreding van dit artikel wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Boxtel, den 13 Juli 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door

GEBROEDERS SCHEUER,

Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.

Telegram-Adres: SCHEUER) Rotterdam.
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133)

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:

Braila en Galatz	25 Juli
Constantinopel	28 „
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	20 „
Colombo, Calcutta en Madras	24 „
Durban, Delagoa Bay en Beira	25 „
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	21 „
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	25 „
Paramaribo en Curaçao	28 „
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	23 „
London	Elken dag.
Kopenhagen, Christiania, Chistianssund, en Bergen	Elke week.
Glasgow en Leith	2 × per week.
Hamburg	Woensdag en Zaterdag.
Antwerpen	Elken dag.

Veranderingen voorbehouden.

MARKTEN.

Maandag 20 Juli.
Bergeijk, jaarmarkt.

Dinsdag 21 Juli.
Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducuen, enz.
Gilse Rijen, vee.
Nijmegen, vee.

Woensdag 22 Juli.
's Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Vrijdag 24 Juli.
Woudrichem, paarden.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.40.

17 Juli was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.40, f 1.56 per K.G.

TILBURG. 17 Juni. De prijs der boter is f 1.37½ tot f 1.45. Eieren 4 - 5½ cent.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

17 Juli. Aangevoerd werden 54106 eieren Prijs: kippeneieren f 0.71 tot f 0.74 per K.G

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 17 Juli. Aanvoer 10120 K.G. Hoogste prijs f 1.80 laagste prijs 1.15 middelprijs f 1.25

's BOSCH, 17 Juli Aangevoerd 20093 kilo hoogste f 1.82, laagste f 1.06 middelprijs f 1.28 per kilo.

MAASTRICHT, 17 Juli. Aangevoerd 56460 kilo, hoogste f 1.34, laagste f 1.21 middel prijs f 1.27.

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 17 Juli. Aanvoer 35256 eieren Kipei 4.85—7.00. Eendei 5.40—0.00 per 100 Kalkoenei 10.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 4.91.

Advertentiën.

G. P. DUURING,

Oogarts, 's Hertogenbosch,

is van 20 Juli—10 Aug.

afwezig.

Ondergeteekende deelt het geachte publiek van Boxtel beleefd mede, dat hij alle werkzaamheden, welke tot heden door hem verricht werden, vanaf heden

voor eigen rekening

zal uitvoeren.

Hij zal al 't mogelijke in 't werk stellen, om alles — zoo mogelijk nog meer dan voorheen — prompt en accuraat af te werken en twijfelt geenszins of zal hierdoor de gunst van velen waardig worden.

Beleefd aanbevelend

Hendr. v. Aarle.

Mr. Metselaar, Boxtel

Land- en Tuinbouw.

R. K. School te Boxtel.

Opening 1 October.

Leergeld f 20.

Leerlingen kunnen zich aanmelden bij **Pastoor PRINSEN** te **'s Bosch**, Secretaris van het Bestuur.

Gevraagd

Een nette JONGEN,

voor Boodschappen en licht Tuinwerk,

bij J. C. Leermakers,

Fruit- en Groentenkweeker,

Boxtel (Onrooi).

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Dinsdag 21 Juli 1914** ten **10 uur v.m.** ten sterfhuize van den WelEd. Heer H. F. v. d. Eerden te Boxtel in de Nieuwstraat.

Een aftandsch bruin *Rijtuigpaard* (Merrie).

Een aftandsch bruin *Werkpaard* (Merrie).

Een puikbeste *Jachthond.*

2 *Dogcar's*, waarvan een op Gummi.

Een *Break* (k. z. o. d. k.), *Tilbury*, verschillende *Rijtuig-* en *Kartuigen.*

3 *Hoogkarren* en een *Beerkist.*

Kettingen, Touwen en meer *Houtbrekersgereedschappen.*

Eiken en andere *Platen, Ribben, Planken-, Timmer-* en *Gerief hout.*

Een partij *Brandhout* enz.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

BIJ INZET op **Vrijdag 24 Juli 1914, BIJ TOESLAG** op **Vrijdag 31 Juli 1914,** telkens ten **3 uur n.m.** ten huize van Mart. v. d. Meerakker te Liempde (Vrilkhoven).

Voor de Kinderen J. v. d. Meerakker.

Onder Liempde.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a., Erf, Moestuin, Wei- en Bouwland,* ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 974, 131 en 928, samen groot 1.51.52 H.A.

Te aanvaarden op gewone tijdstippen in 1915.

Koop II. *Bouwland,* ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 177, 178 en 180, samen groot 68.90 Aren.

Verhuurd tot oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop III. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven", Liempde sectie D nos. 119, 120 en 563 en Boxtel sectie E no. 196, samen groot 63.53 Aren.

Te aanvaarden te oogststoppelbloot 1915.

Koop IV. *Massa* van koopen I, II en III.

Koop V. *Weiland en Dennenbosch,* ter plaatsen „Lage Voort en Breede Heide", Liempde sectie D no. 55 en Boxtel E nos. 878, 421, 420 en 419, samen groot 1.37.62 H.A.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Onder Boxtel.

Koop VI. *Bouwland,* ter plaatse Breede Heide, sectie E no. 809, groot 27.70 Aren.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Koop VII. *Weiland,* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 817, groot 45.90 Aren.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop VIII. *Hakhout en Heide met Dennen,* ter plaatse „Breede Heide", sectie E nos. 818 en 819, samen groot 1.01.40 H.A.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop IX. *Massa* van koopen I tot en met III en van V tot en met VIII

Onder Liempde en Boxtel.

Koop X. *Bouwland,* ter plaatsen „Vrilkhoven en Groote Beek", Liempde sectie D no. 125 en Boxtel sectie E no. 195, samen groot 38.49 Aren.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde.

Koop XI. *Bouwland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 882, groot 41.30 Aren.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1914.

Koop XII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 881, groot 79.40 Aren.

Verhuurd: Bouwland tot Oogststoppelbloot en Weiland tot 1 September, beide 1915.

Onder Boxtel.

Koop XIII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 810, groot 28.90 Aren.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XIV. *Bouwland* ter plaatse „Breede Heide" sectie E no. 816, groot 67 Aren.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XV. *Massa* van koopen XII, XIII en XIV.

Onder Liempde.

Koop XVI. *Bouw- en Weiland,* ter plaatse „de Prangen", sectie E no. 786, groot 55 Aren.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1915.

Koop XVII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 220, groot 67.40 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XVIII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 219, groot 76.80 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Voor Corna. v. d. Laar te Liempde.

Onder Boxtel.

Koop XIX. *Dennenbosch en Hakhout* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E nos. 975 en 976, samen groot 76.50 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XX. *Heide met Dennen* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E no. 979, groot 76.20 Aren.

Te aanvaarden na betaling.

Lasten van af 1 Januari 1915.

Betaling 30 October 1914.

De Notaris NIEMANN te Boxtel,

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Vrijdag 24 Juli 1914,** dadelijk *na afloop* der *provisioneele verkooping* van *onroerende goederen* ten huize van *Mart. v. d. Meerakker* te *Liempde* op Vrilkhoven.

Voor Theod. v. d. Meerakker.

1 koop *Rogge* op Vrilkhoven aan zijn huis.

Voor de Kind. Jan v. d. Meerakker.

4 koopen *Rogge* op Vrilkhoven in het land afk. van Maas.

2 dito *Haver* aldaar in de Bocht.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen:

PROVISIONEEL op **Donderdag 30 Juli 1914,** FINAAL op **Donderdag 13 Aug. 1914** telkens ten 4 *uur n. m. ten huize van Hend. van Breugel* in de Nieuwstraat.

Voor de Wed.
en Erven Hend. Schoones.

Onder Boxtel.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a. Weiland-* en *Bouwland,* nabij de kom der Gemeente gelegen aan den Straatweg naar Schijndel ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 1055, 1056 en 375 samen groot 84.40 Aren.

Koop II. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 909 en 373 samen groot 64.40 Aren

Koop III. *Massa* van koop I en II.

Koop IV. *Bouwland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D No. 383 groot 69 70 Aren.

Koop V. *Weiland* ter plaatse „de Vennekens" Sectie D Nos. 396 en 397 samen groot 47.60 Aren.

Koop VI. Alle voorschreven goederen in Massa.

Voorschreven goederen zijn te aanvaarden op de gewone tijdstippen in 1915.

Grondlasten vanaf 1 Januari 1915.

Betaling 13 November 1914.

Bloemendag
te Boxtel.

KOOPT MORGEN (Zondag 19 Juli) de BLOEMPJES ten bate van het tuberculosefonds „HERWONNEN LEVENSKRACHT."

Men doet daarmee een voortreffelijk werk van Christelijke naastenliefde.

Beenwond.

Een gat zoo groot als een gulden, in 3 dagen tijd door den Kloosterbalsem genezen.

De Heer W. Remijn, Klompenfabrikant, Kwadendamme (Zeeland) verklaart ons:

Mijn 11-jarig zoontje Hubrecht had 14 dagen geleden het ongeluk bij het spelen zijn been te kwetsen, het werd een gat zoo groot als een gulden, beneden aan zijn been bij zijn enkel. Onmiddellijk wendde ik den Kloosterbalsem, Klooster Sancta Paulo, aan, omdat wij de goede uitwerking daarvan bij ondervinding kenden. Onmiddellijk verzachtte de pijn en na een paar dagen was de groote wond met een nieuwe huid overdekt en geheel genezen. Bij de vele in ons bedrijf voorkomende brand- en snijwonden heeft de Kloosterbalsem steeds goede diensten bewezen, zoodat ik aan elkeen de Kloosterbalsem uit eigen ondervinding aanraden kan. De

KLOOSTERBALSEM
Klooster Sancta Paulo

werkt zuiverend, stilt onmiddellijk de pijn en geneest grondig en blijvend brand- en snij-wonden, zweren, huidaandoeningen, spit in den rug, alle rheumatische aandoeningen, winterhanden en -voeten en aambeien.

Prijs per pot van 50 gr. 75 cent, van 100 gr. f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Gen-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Drogisten, Apothekers en de bekende Depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers

Adverteert in

„Centraal-Brabant."

Apeldoornsche Machinefabriek

voorheen **LOOG LANDAAL, APELDOORN.**

Zuiggas-Motoren met Watermantel-Generator. - IJs- en Koelmachines.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, **BOXTEL.**

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Tien jaar

jonger ziet U er uit, als U na eene **kleine behandeling** met Sprutol uwe **zomer sproeten** heeft doen verdwijnen.

„Sprutol"

helpt een ieder beslist; dit wordt gegarandeerd, en is onschadelijk voor de huid.

Alle goede Drogisten in iedere plaats verkoopen Sprutol. Voor engros **Fa. P. Hahmes**, Maastricht.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Steen-Biljartfabriek

A. P. C. Roodhaert, Tilburg.

Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.

Vraagt teekeningen en prijsopgave.

Electro-Technische Fabriek

W. van Boxtel & Zonen,

Hoofdkantoor: Markt 1. **TILBURG.** **Bijkantoor: Korvelsche weg 217|219.**

Teleph. Interc. no. 427. :—: Teleph. Interc. no. 85.

Filiaal: ROOSENDAAL (Hoek Molenstraat.)

Levert Complete Electrisch Licht- en Krachtinstallatiën, zoowel voor eigen bedrijf, als in aansluiting op de Provinciale Centrale.

Talrijke attesten van reeds uitgevoerde werken zijn steeds ter inzage. Plannen en Begrootingen worden kosteloos en zonder eenige verbinding verstrekt.

Copiëerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25 } **per 100 stuks.**
« 300 » - 4.00

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 58. Zaterdag 18 Juli 1914.

Thomson's terugkeer en plechtige begrafenis
in het Vaderland.

TE IJMUIDEN.

Dinsdagavond is het stoffelijk overschot van den Nederlandschen held, Overste Thomson, aan boord van de „Noordbrabant" uit Albanië in het vaderland teruggekeerd. Omstreeks half 6 stoomde het schip met zijn droeven last te IJmuiden binnen. Van de rijksgebouwen, de vuurtorens en sluizen woei onze driekleur half stok.

De eerste hulde aan den gesneuvelde held, wiens lijkkist bedekt was met bloemen en gehuld in de Nederlandsche vlag, werd hier gebracht door den burgemeester van Velzen, die namens zijne gemeente een palmtak legde bij de zoovele andere rouwkransen uit Albanië.

* * *

ONTVANGST TE AMSTERDAM.

Na den nacht in rust doorgebracht te hebben aan de Hembrug, kwam het stoomschip Woensdag morgen, omstreeks 7 uur aan de Handelskade te Amsterdam aan.

De ontvangst van den betreurden held was hier koninklijk. Op de kade was eene stemmig gedecoreerde rouwkapel geplaatst. Tegen 9 uur waren aan de kade voor de eerste hulde aanwezig, Majoor Ridder van Rappard, als vertegenwoordiger van H. M. de Koningin, de Minister van Buitenlandsche Zaken en Oorlog, Kamerleden, autoriteiten van Amsterdam, een eere-detachement van de 7e infanterie-brigade, en in den omtrek duizenden en duizenden belangstellenden.

Omstreeks 9 uur arriveerde mevr. de wed. Thomson met haar dochtertje, welke werden verwelkomd door generaal-majoor A. R. Ophorst, commandant der stelling van Amsterdam, alsmede door kapitein Thomson en zijne echtgenoote. De familieleden werden naar de rouwkapel geleid, waar voor mevrouw de weduwe Thomson en haar dochtertje, twee zetels gereed stonden. Mede bevond zich hier nog mr. G. Boon, uit Leeuwarden.

Juist 10 minuten voor half tien, deed zich van den voorsteven van de „Noord-Brabant" klagende rouwmuziek hooren. De marinekapel voerde de Marche Funèbre, van Beethoven uit.

In dit plechtig oogenblik, waarop de lijkkist aan wal gedragen zou worden, presenteerde het gewapend infanteriedetachement het geweer. Alsmede de mariniers, welke op den achtersteven der „Noord-Brabant" stonden opgesteld, terwijl alle aanwezigen eerbiedig het hoofd ontblootten. De acht matrozen, die de kist droegen, waren nu aan de opening in het boord genaderd. Commandant Oudemans bevond zich op den breeden landingssteiger en salueerde, welk saluut door den bevelhebber in de eerste militaire afdeeling werd overgenomen, ten teeken dat de landmacht het stoffelijk overschot van luitenant-kolonel Thomson aanvaardde.

Langzaam, terwijl de stemmige melodieën een waas van droefenis om den treurigen stoet weefden, werd de kist aan land gedragen. Er achter liepen schepelingen, waarvan de eerste op een kussen de ordeteekens van den overledene droeg, terwijl de beide anderen de sabel en het hoofddeksel op de handen hielden.

Voorafgegaan door den vertegenwoordiger van H. M. de Koningin, kapitein Thomson en generaal-majoor Ophorst, werd de donker gelakte ijzeren kist, met op de hoeken fraai zilveren beslag, in het rouw-paviljoen gedragen, eerst tot voor de familie en daarna op de katafalk geplaatst.

Nadat de kist door het nationale dundoek was gedekt en daarop de eereteekenen, de sabel en het hoofddeksel van den overledene waren nedergelegd, schreed luitenant Ridder van Rappard, het eerst naar voren, om namens Hare Majesteit een fraaien krans van buitengewone afmetingen, omwikkeld door een breed oranje-lint met gouden franje, aan het hoofdeinde der kist neder te leggen, terwijl kapitein Thomson, namens Prins Hendrik, een krans er aan toevoegde.

Mevr. de wed. Thomson met haar dochtertje, beiden in diepen rouw, legden nu een fraaien palmtak met een hart van witte leliën in teer groen op de kist neder.

Dit oogenblik was aangrijpend en alle aanwezigen waren ontroerd, toen de diepbedroefde weduwe naar haren zetel werd teruggeleid.

Alsnu hoorde men in de benauwende stilte de sympathieke stem van den Minister van Oorlog, Bosboom, die namens de Regeering eene lijkrede hield, in woorden, welke de nationale droefheid vertolkten, doch waarin tevens eerbiedige hulde werd gebracht aan de nagedachtenis van den man, wiens dood de beteenenis heeft gekregen van een symbool onzer nationale eenheid.

Dan treedt naar voren de commandant van het veldleger, de luitenant-generaal G. A. Buhlman, die namens het leger spreekt. Vervolgens wordt gesproken namens het gemeentebestuur van Amsterdam, het gemeentebestuur van Voorschoten, namens de Griecksche regeering door den consul-generaal van Griekenland, den heer R. Lehmann, namens de Unie-liberalen Kamerfractie door mr. De Meester, namens de Hoogere Krijgsschool, namens de Nederlandsche officieren in Albanië door kapitein Sar, voorts namens de vrijzinnige kiesvereeniging te Leeuwarden en de Nederl. vereeniging „Ons Leger." Namens het hoofdbestuur der vereeniging „Volksweerbaarheid" en ook namens de Nederlandsche Padvindersorganisatie, sprak de heer A. E. Dudok van Heel.

Ten slotte werd nog door de afdeeling Amsterdam van den Koninklijken Nederlandschen Bond van Onderofficieren het woord gevoerd. Alle vertegenwoordigers van vereenigingen en corporaties legden bloemen of palmtakken neer.

Nadat alle redevoeringen waren uitgesproken, volgde de kranslegging door particulieren en corporaties. De kransleggers traden aan de Westzijde het rouwpaviljoen binnen en verlieten dit weer aan de Oostzijde.

Niet zoodra was de laatste palmtak op de baar neergelegd, of mevrouw Thomson wordt door den bevelhebber van de eerste militaire afdeeling, den generaal-majoor A. R. Ophorst, naar haar rijtuig geleid, waarmee tegelijkertijd het teeken wordt gegeven, dat de rouwplechtigheid is afgeloopen.

Inmiddels hadden zich reeds tijdens de plechtigheid de slippendragers aan weerszijden van de katafalk gesteld, front makende naar het Westen; kolonel J. E. Ranneft van de artillerie, kolonel W. J. A. Colthoff van de Genie en kolonel W. P. van Leeuwen van de intendance.

Plechtig wordt nu het stoffelijk overschot van de katafalk naar den lijkwagen gedragen.

De veertien onderofficieren van het garnizoen schrijden naast de burgerdragers.

Plechtig trok in de volmaakste orde de schier eindelooze stoet langs Oosterdoksluis, De Ruyterkade, het Westelijk spoorwegviaduct naar het Centraalstation. Daar aangekomen reed de lijkwagen, slechts voorafgegaan door de muziek en de voorste compagnie van het gewapend detachement, naar het perron. Het gansche overige deel van den stoet maakte bij den voet van den oprit halt en front en bracht ook het lijk de militaire eerbewijzen. Op het station bevonden zich luit.-generaal Buhlman, de plaatselijke commandant generaal-majoor Ophorst, en de commandant van de zevende infanterie-brigade kolonel De Jager. Het stoffelijk overschot werd nu uit den lijkwagen geplaatst op een baar, die opgesteld was voor den reeds gereedstaanden spoorwegwaggon, waarbij de eerewacht staat opgesteld.

Nadat mevrouw de weduwe Thomson door den bevelhebber geleid, bij den spoorwegwaggon was aangekomen werd het stoffelijk overschot daarin geplaatst tijdens welke handeling treurmuziek zich deed hooren en de eerewacht de eerbewijzen deed. Daarmee was de plechtigheid te Amsterdam afgeloopen en verlieten de afgevaardigden, corporaties en particulieren het perron langs den westelijken afrit, met uitzondering van hen, die den tocht naar Groningen alwaar de begrafenis met militaire eerbewijzen zou plaats hebben, meemaakten.

De rouwtrein vertrok om 12.19. Bij het vertrek deed treurmuziek zich hooren en gaven de militairen opnieuw eerbewijzen.

* * *

DE TOCHT DOOR HET LAND.

Talrijk waren de blijken van eerbiedige vereering, welke aan het stoffelijk overschot van den gesneuvelden held op zijne laatste reis door een gedeelte van ons land werden gebracht.

In alle garnizoenen, gelegen langs den weg, welken den rouwtrein van Amsterdam naar Groningen had af te leggen, werd eene treffende hulde gebracht aan de nagedachtenis van den gevallene. Overal stonden aan de stations troepen opgesteld, welke bij het voorbijrijden van den trein, militaire eerbewijzen brachten. Alleen te Amersfoort en te Assen, waar sterke troepenafdeelingen opgesteld stonden om de militaire eer te bewijzen, stopte de trein een oogenblik. De broeder van den gesneuvelde, kapitein Thomson, van het wapen der Koninklijke Maréchaussée, stapte hier uit om de betuigingen van deelneming van de officieren in ontvangst te nemen en tevens ook namens mevrouw de weduwe Thomson en haar dochter te danken voor de eer aan de nagedachtenis van zijn broeder bewezen. Dan snelde de trein weer verder langs kleine garnizoenen, waarvan de officieren en manschappen, als beelden zoo onbeweeglijk met het geweer of sabel gepresenteerd, langs het station opgesteld stonden.

In al de kleinere en grootere plaatsen, welke de rouwtrein voorbijreed, stonden inwoners, die met ontbloot hoofd een eerbiedigen groet brachten aan de overblijfselen van den man, die zijn leven gegeven heeft voor een zaak, welke den Nederlanders vreemd is en die den naam van Nederland over de heele wereld grooter heeft gemaakt.

DE UITVAART TE GRONINGEN.

Omstreeks 4 uur kwam de rouwtrein te Groningen aan. Aan het station stonden eenige bataljons van het 12e regiment infanterie opgesteld, en waren hier tevens aanwezig eenige generaals en zeer veel hoofd- en subalterne officieren.

De muziek van het 12e regiment speelde een Gebet van Malan..., waarna de lijk- en kransenwagens werden geopend. Onder doodsche stilte en omringd door tal van officieren droeg daarop generaal Ophorst het lijk van den held aan de familie Thomson over, erbij voogende dat zijn vereerende taak om het lijk op vaderlandschen bodem te brengen, hier ten einde was.

In het station werden nog een 12-tal kransen op de baar gelegd o.a. van den Vorst van Albanië, van het 12e, 13e en 9e regiment infanterie, van de ond.-officierenvereeniging „Ons Belang", van de Groningsche societeit, enz. enz.

Kransen en lijkkist werden door onderofficieren van het twaalfde naar buiten in de wagens gedragen, waar de lijkstoet zich als volgt opstelde:

Twee secties vuurpeleton, onder commando van kapitein de Bas.

Tamboers met stafmuziek.

Lijkwagen met de slippendragers: luitenant-kolonel Bruinisse ridder Mil. Willemsorde 3e klasse, luitenant-kolonel van Santen, ridder Mil. Willemsorde 4e klasse, A. B. Havinga ridder Mil. Willemsorde 4e klasse, oud-brigade-commandant der Kon. maréchaussees in Atjeh en oud-militair D. Sloot ridder Mil. Willemsorde 4e klasse.

Militaire dragers (onder-officieren van het bataljon, dat vroeger door majoor Thomson werd gecommandeerd).

Volgwagen met een groot aantal kransen.

Twaalf volgrijtuigen.

Kransendragers.

Een schitterende stoet van officieren van het 12e reg., de K. M. A., de hoofdcursus, instructiebataljon, militaire deputaties, het omfloerste vaandel van het 12e regiment; troepen van het eerste en burgelijke deputaties.

De indrukwekkende schitterende militaire rouwstoet trok langzaam langs de Singels en den Heerenweg naar de Zuiderbegraafplaats. Ondanks het feit dat de geheele middag in Groningen een noodweer had gewoed en het nog altijd rommelde in de lucht, had zich overal een dichte menigte opgesteld, die in stilte deelnemend in den rouw, de statige stoet stond na te staren.

Even voor half zes bereikte de lijkwagen de poort van het kerkhof; de muziek speelde een droeven marsch en de onderofficieren droegen de zwarte kist den doodenakker op. Het vuurpeleton had zich aan weerszijden van 't Hoofdpad geschaard en toen het lijk onder de haag van geweren passeerden, knetterde het gebruikelijke militaire saluut.

Als een geweldige echo donderde het hoog in de donkere lucht, die het licht temperde en de stemming te midden der graven nog droever en doodscher maakte.

Als de familieleden en de talrijke genoodigden zich stil rond den betonnen grafkelder hadden geschaard en de kist langzaam in de groeve verdwenen was, nam luit.-kolonel, E. G. Staal, commandant van het 12e regiment infanterie het woord en bracht in eene indrukwekkende lijkrede den afscheidsgroet en laatste hulde van het regiment, waartoe de gevallen held tot voor korten tijd nog behoorde, en dat hem zoo noode zag heengaan.

Het laatste gedeelte zijner rede luidde als volgt:

Wanneer wij straks van dezen doodenakker terugkeeren en het rouwfloers van het vaandel wordt genomen, dan wil dat niet zeggen, dat wij onzen grooten doode vergeten. Neen, wij blijven u gedenken met de trouw van het hart, dat nooit vergeet.

De gedachte aan u zal ons sterken bij het vervullen van onzen plicht, tegenover Koningin en vaderland, en wanneer weldra een borstbeeld van u in onze kazerne zal prijken, dan zullen wij onze jongens daarop wijzen en hun zeggen: denk aan hem in de ure des gevaars en ga eenige schreden verder en leg op het graf van onzen doode de belofte af, met inspanning van alle krachten te beproeven zijns gelijke te worden in het vervullen van uw plicht, als trouw dienaar, als dapper soldaat. Zie, zoo zal de herinnering aan u, aan uw noesten arbeid, uw toewijding, steeds levendig bij het regiment blijven. Gij hebt niet tevergeefs geleefd, zijt niet tevergeefs gestorven.

Aanvaardt de laatste hulde van uw regiment, gij hebt uw leven wel volbracht, nu komt de rust.

Rust zacht, brave kameraad.

Luitenant-kolonel Staal legde een bloemstuk bij het graf.

De volgende spreker was generaal-majoor Pop, commandant van de 2e divisie te Arnhem. Deze zeide, er veel prijs op te hebben gesteld bij deze met recht laatste rustplaats uiting te geven aan de gevoelens, waarmede het gansche land Thomson's stoffelijk omhulsel ontvangen heeft.

In eene sympathieke rede herdacht spreker de vele talenten en goede hoedanigheden van den gevallen held.

Nog werd het woord gevoerd door generaal Buijze, inspecteur der infanterie, majoor Boeije, en nog meerdere hoogere officieren, terwijl een aantal kransen op de kist werden gelegd.

Ten slotte verkreeg ds. Bischop Bolle, predikant van de remonstrantsche gemeente, het woord, om enkele troostwoorden te spreken tot de weduwe en 't dochtertje van Thomson, er op wijzende, dat zij ten slotte alleen troost zouden vinden bij God.

Ondertusschen was het reeds lang dreigende onweder geweldiger komen opzetten. De donder rolde onafgebroken door de lucht, zoodat de woorden van verschillende sprekers dikwijls slecht waren te verstaan en nauwelijks had de broer van den gesneuvelde, kapitein der maréchaussée Thomson, namens de weduwe, in dezelfde bewoordingen als te Amsterdam gedankt voor de bewezen sympathie, of daar barstte de bui op een verschrikkelijke wijze los. De bliksem schoot langs alle kanten door het donker hemelzwerk, de donder kraakte en knetterde en de regen stortte bij stroomen naar beneden. Alles vluchtte weg... Zoo was het einde van deze historische begrafenis.

Opinies.

IX.

't Is verschrikkelijk warm geweest de laatste dagen. 't Was haast niet om uit te houden. Neen, dat was het niet, verdikke! En ik voelde me bijna te lam dat ik werkte. In 't schrijven had ik ook heelemaal geen lust. Ik dacht in 't begin van deze week dan ook, dat er wel niets zou komen van m'n opinies. Maar toen is er iets onvoorziens gebeurd. Daar heeft er me namelijk een op scheut geholpen. Dat kwam zóó: Dinsdagavond hè? — op mijn horloge was het acht uur, maar dat is altijd 'n minuut of tien voor, dus zoowat om tien minuten vóór acht, — komt de postbode met een brief naar binnen gevallen. „Asje!", zei hij, terwijl de laatste lettergreep van z'n geimproviseerde, advocativiale onderwerplooze en onvolledige bijwoordelijken hoofdzin, 'n halven toon lager klonk dan de eerste. „Dank U", zei ik op gelijken toon. En toen las ik het adres. „A. de Willer — Deurne" luidde het. De brief was dus voor mij. Ik scheurde d'enveloppe open en las eerst de onderteekening van den brief, vervolgens de vijftig regels die tusschen deze en 't opschrift stonden en,... Ja, en?

en werd toen rood, vervolgens wit, en toen weer rood van kwaadheid. Maar dan bedacht ik, dat 't onzin is zich kwaad te maken, en ik nam mijn normale gelaatskleur weer aan. Doch daar stond wat in, in dien brief. En allemaal aan mijn adres. Dat stond trouwens met vette letters, buiten op d'enveloppe. De Willer stond er, en dat ben ik. En toen dacht ik, kijk, dacht ik, dàt zijn pas opinies. Als ik — ik kan deze week zoo slecht, omdat 't zoo warm is — als ik dezen brief eens onder m'n titel liet plaatsen en er zelf nog enkele regels bijschreef... En 't was gevonden. Ik met den brief naar 't bureau van de courant. „Of ze zoo goed wilden zijn dit te plaatsen?" En ze hebben 't geplaatst, dat ziet ge, want hier volgt hij zooals hij reilt en zeilt:

Waarde Heer de Willer.

Wat is dat? JIJ aan 't schrijven geraakt? En dan zóó. 't Lijkt waarlijk nergens op. Op de eerste plaats, is al wat ge schrijft meestal onzin. Wie gaat er nou toch over wielerwedrennen schrijven, en over bioscoopgevaar voor kinderen en over de slechtheid der tijden en over Janus met z'n hoedje en over de logica en 't onderscheid der dingen en over wat niet al! Dat zijn geen onderwerpen voor verstandige menschen, geen enkel weldenkend schrijver kan zich hier mee ophouden. Ge moest — als ge dan met alle geweld wilt schrijven — 't eens hebben over de ligging der eilanden tusschen Azië en Australie bijv., of over de temperatuur aan de Noordpool, of over de economie der negers, of over 't verband tusschen electriciteit en spiritisme, of over de aardappelteelt bij de Chineezen of zoo iets. Maar van dat alles kent ge niets, ge ziet dus wel dat eerst nog een jarenlange studie moet voorafgaan, vooraleer ge schrijven kunt. Je bent nog niet ontwikkeld genoeg op aardrijkskundig, geschiedkundig en natuurkundig gebied.

En verder, jouw taal. Is dàt nou taal? Jij kent de theorie niet, en weet geen verschil tusschen onderschikkend en nevenschikkend zinsverband. Ook kent ge geen regelmatige volgorde van onderwerp — dat vóór aan den zin moet staan, — van onderwerp, gezegde, voorwerp bijvoeglijke en bijwoordelijke bepaling. En met de komma's weet je geen raad en met de vraagteekens...

Ge merkt wel dat 't er nog treurig uit ziet. Luister, dan naar mijn raad en schrijf niet meer, of althans niet meer voor ge een jarenlange studie hebt doorgemaakt. Ik heb hier nog een beknopte „Handleiding om schrijver te worden" in vier deelen. Dit werk zal ik je zenden.

Neem me intusschen niet kwalijk dat ik je zóó de waarheid zeg.

Mijn belangstelling voor je, deed me zoo schrijven.

Ontvang ten slotte mijne hartelijkste groeten.

En dan kwam z'n naam.
Maar dien verzwijg ik.

Zóó schreef i dan, en zóó dacht-i. En niet alleen hij maar nog van meerdere zijden ontving ik dergelijke aanmerkingen. Ik sta er verdraaid paf van.

* * *

Moet ik dan waarlijk weten dat 't eilandje Nafa in den Grooten Oceaan ligt op 140 graden Noorderbreedte en 27 graden Oosterlengte van Greenwich; dat in 1654 de Vrede te Westminster gesloten werd, in 1667 't eeuwig edict in Holland uitgevaardigd en dat Willem IV in 1751 stierf en verder dat de wortel uit 144 12 is, en 6 × 6 36, dat de tulp een eenzaad lobbige plant is, en de hond een ander gebit heeft dan de kat, dat spelen met één e gescheven wordt en leeren met twee e's — moet ik dat alles weten, om hier de menschen te zeggen, dat wielerwedrennen 'n razende hondsdolliteit is, dat ze de kinderen niet geregeld naar de bioscoop moeten laten gaan, dat ze goed moeten zingen en geen kwaad spreken van anderen?

Ontwikkeling! Er wordt vaak tè veel met dat woord geschermd.

* * *

En m'n zinsverband en m'n punten. Och wat! Wie durft mij de wet voorschrijven? Moet ik dan niet weten, hoe ik schrijf! Zooals IK schrijf, zoo is 't goed, en mogen er al enkelen aanmerkingen maken dat ik mijn taal niet ken, en niet fijn genoeg ben in m'n woorden, van den anderen kant zijn er ook velen die zeggen dat 'k waar ben en mooi m'n dingen zeg.

Trouwens, ik stoor me niet aan de praatjes der menschen: ik ga mijnen weg, recht door zee, en ik zeg alles wat ik te zeggen heb.

Ik zal 't er voor deze week maar bij laten, want ik ben bijna aan den laatsten regel, de volgende week echter zal ik U, geachte lezer, nog eens op een degelijk en solied stuk onthalen.

En nu - komma - moet ik U vriendelijk groeten - komma - en U een hartelijk „tot weerziens" toewenschen - punt. Dàt is eerst een zin met onderwerp, gezegde, voorwerp en den heelen verderen rommel er bij. Niet?

TOON DE WILLER.

Van 's levens Schaduwkant.

In de afgezette straat stonden de menschen ter weerszijden van het open middengedeelte, waar bereden politie heen en weer reed, achter de rij van geposteerde agenten dicht opeengepakt tegen de huizen. Overal voor de ramen waren tegen elkaar gedrongen gezichten en hier en daar hingen menschen half naar buiten. In een dakgoot van een laag huis ginds stonden wat jongens, schuins leunend tegen het hellend dak. Tusschen de menschen ging een luid gemompel. Soms klonk even een lachen; dan keken de voorste rijen om, zochten even met de oogen, aarzelend meelachend, draaiden dan weer het hoofd en zagen, de halzen rekkend, nieuwsgierig uit langs het open middengedeelte.

Juffrouw Dekkers stond tegen de hoog-opgaande stoep van een heerenhuis benauwd tusschen de menschen geperst. Zij hield de hand van haar dochtertje naast haar stevig omklemd.

„Komen ze nog niet?" vroeg het kind telkens ongeduldig.

„Wacht nog maar even," maande juffrouw Dekkers dan.

„Maar ik zie niks," klaagde het kind dan weer.

Juffrouw Dekkers keek even om zich heen. Het duurde wel lang voor de stoet kwam. Moest ze hier nou nog langer wachten? Maar ze zag wel, dat de menschen te dicht opeengepakt stonden, om er tusschen uit te kunnen komen en zich buigend naar haar dochtertje, zei ze: „We kunnen nou toch niet weg komen, Dien."

„Zou het nog lang duren?" vroeg het kind.

„'k Denk het wel niet," meende juffrouw Dekkers, zich uitrekkende om over de hoofden der menschen heen te zien.

„Komt ze al, de koningin?" kwam het kind weer.

Juffrouw Dekkers schudde het hoofd.

„Nog niet."

„Ze zit in een gouden koets, ook moeder?"

„Dat geloof ik niet hoor," zei juffrouw Dekkers.

„Jawel, 't is wellis," kwam het kind. „In een gouden koets."

Juffrouw Dekkers zei niets, keek naar de jongens op het dak.

„Heb je de koningin nog nooit gezien?" klonk nu een mannenstem achter haar.

Zij keerde zich om, zag een eenvoudig gekleede man met slappen hoed wa onverschillig boven het bolronde gezicht, die glimlachend neerkeek naar het kind en dan verder praatte: „De koningin zit in Den Haag wel eens in een gouden koets, hier niet."

Het kind draaide zich wat om en keek op naar den man.

„Waar zit ze hier dan in?" vroeg het.

„In... in..." aarzelde de man, „in een landauer."

Het kind scheen na te denken wat een landauer was. De man keek op naar juffrouw Dekkers.

„Heb ik u al niet eens meer ontmoet, juffrouw?" kwam hij, even zijn hoed aanrakend.

Juffrouw Dekkers haalde de schouders op.

„Niet dat ik weet," zei ze.

„Maar..." begon de man.

Maar het kind viel er tusschen in: „Wat is een landauer?"

„Een landauer?" zei de man. „Dat is..."

Maar plotseling kwam er beweging in de wachtende menschen. In de verte zwol een vreemd geruisch aan. Allen wenden de hoofden naar links, rekten zich uit. De agenten drongen de voorste rij menschen achteruit. Nog dichter pakte de menschenmassa zich om juffrouw Dekkers en haar dochtertje samen.

„Ik zie niks, moeder," klaagde het kind.

Juffrouw Dekkers lette er niet op, keek ook uit met gerekten hals.

Maar de man achter greep het kind onder de armen.

„Wacht maar," zei hij en tilde het kind op zijn schouders. „Zoo kan je wel zien, hé?"

Het kind lachte, maar zocht bangelijk haar moeders hand. Juffrouw Dekkers had zich omgekeerd en vriendelijk glimlachend geknikt. Nu nam zij de uitgestoken hand van haar dochtertje vast.

„Zoo zie je mooi, hé, Dien?" zei ze dan.

Dien knikte en keek verlangend uit

naar den stoet, die naderde, wuifde dan, als de koningin voorbijkwam, zooals zij de anderen zag doen. Als het laatste rijtuig voorbij was, zette de vreemde haar weer naast zich op den grond.

„Moet je meneer nou niet bedanken?" kwam haar moeder.

Het kind keek even op naar den man en mompelde wat.

„Dat is niet noodig hoor," zei die.

„Erg vriendelijk van u," kwam juffrouw Dekkers, „ik dank u wel."

„O, een kleine moeite," glimlachte de man. „'t Kleine ding zou anders niets gezien hebben."

„Neen," zei juffrouw Dekkers. „Och die kinderen willen dan graag mee, maar ze hebben er eigenlijk niets aan."

De man knikte. Rondom hen stroomden de menschen weg.

„Is dat uw eenige?" vroeg hij toen juffrouw Dekkers ook wilde wegstappen.

Ze schudde het hoofd.

„Neen," zei ze, „'k heb nog een jongere, maar die heb ik maar thuis gelaten bij buurvrouw boven."

Ze wilde hem groeten, maar hij bleef naast haar voortloopen.

„En is uw man niet meegekomen?" vroeg hij.

„Mijn man? Ik heb geen man meer. 'k Ben weduwe."

„Dat meende ik al," zei hij. En als ze hem wat verwonderd aankeek, ging hij voort: „Ja, u herinnert het u niet meer. Maar 'k heb u nog eens ontmoet."

Zij haalde de schouders op.

„'k Heb u toen nog gevraagd, of ik niet eens de kennismaking mocht voortzetten, vervolgde hij, „maar u woudt er niet van weten."

Ze glimlachte.

„Ach neen," zei ze, „waarom?"

„Waarom?" herhaalde hij, ook glimlachend. „Waarom?"

„Moeder," kwam het kind, „gaan we nou naar den Dam?"

„Dat 's nog zoo'n eind, Dien, en je kunt er toch niks zien," meende juffrouw Dekkers.

Het kind keek tersluiks naar de schouders van den vreemdeling, die naast haar moeder voortwandelde.

„Jawel, hoor," zei die, „je kunt wel wat zien. Je moogt weer op mijn schouder zitten."

Het kind lachte en knikte.

„Ja, maar," kwam juffrouw Dekkers, „we moeten naar Greetje, Dien."

„Och," zei het kind. „Greetje..."

„We gaan naar den Dam, hoor," besliste de vreemdeling.

Toen ze er kwamen, was het er zwart van de menschen. Met moeite drongen ze er tusschendoor, om tegenover het Paleis te komen. En de vreemdeling nam eindelijk Dientje op den arm, zocht dan vooruitloopende een goed plekje. Toen ze er een tijd gestaan hadden, kwamen de koningin en de prins met Juliaantje op het balcon. De menschen rondom juichten. Overal gingen boven de menigte hoeden en armen en zakdoeken de lucht in. Dientje juichte ook en zwaaide met haar armpje.

„O, moeder," zei ze, toen ze weer op den grond stond, „ik heb ze zoo goed gezien."

Toen de Dam leegstroomde, liepen ze met z'n drieën in de richting van het Damrak.

„Maar ik moet den anderen kant uit," zei juffrouw Dekkers, stilstaande.

„Willen we dan niet even ergens gaan zitten?" vroeg hij.

Juffrouw Dekkers aarzelde.

„Kom," drong hij aan. „'t Is nou gezellig overal."

In het café, waar het vol liep, bestelde hij twee glazen bier en een limonade. Als hij betalen zou, zocht hij eerst in een portemonnaie, greep dan naar een portefeuille.

„Dat 's nou vervelend," zei hij, „dat 'k hier papiergeld moet wisselen in die drukte."

„Wil ik het even betalen?" vroeg juffrouw Dekkers, naar haar portemonnaie tastend. „Hoeveel is het?"

„U zoudt er niet door komen naar een kellner," zei hij. „Maar geef mij maar even. Dan zal 'k dadelijk buiten even wisselen en u teruggeven."

Hij stak de hand uit naar de portemonnaie. Juffrouw Dekkers aarzelde even, reikte die dan over.

„Wacht maar even," zei de vreemdeling opstaande, „'k ben dadelijk weer terug."

Juffrouw Dekkers wachtte een kwartier, riep een kellner aan, die van niets wist, wachtte nog een kwartier en ging eindelijk zonder portemonnaie naar huis.

Advertentiën.

Om gezonde en krachtige Kinderen op te voeden geeft de zorgzame Moeder Nestlé's Farine Lactée, (Kindermeel) De beste Alpenmelk bevattende Monsterbusje, gratis, door den Hoofdagent voor Nederland, de Heer Felix Vaal, Rotterdam.

G. J. Goossens-Hermsen,
BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke
IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit. — Overtuigt U hiervan.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

Andere afmetingen naar verhouding.
Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,
G. J. Goossens-Hermsen,
Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

C. Steinmann-Pechtold,
Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN — BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. — Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen.

Beleefd aanbevelend,
C. Steinmann-Pechtold.

J. M. HANEGRAAF,
Eindhovensche Steenweg BOXTEL,
beveelt zich beleefd aan tot het leveren van
Machinerieën en Onderdeelen
Electro-Motoren.
Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.
Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.
Hoogachtend,
J. M. HANEGRAAF,
Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

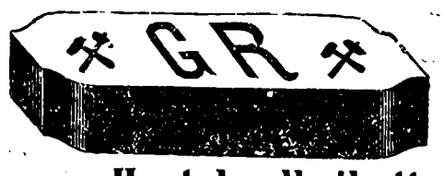

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

VERDELG uw ASTHMA
vóór dat de Asthma U verdelgd heeft!

Asthmalijders, hoesters, kuchers, gij allen die fluimt of benauwd zijt, laat Uw kwaal niet ongestoord voortwoekeren. Laat uw kwaal niet den tijd U te overweldigen, wordt niet de TERINGLIJDERS der toekomst.

Wilt gij genezen? Gij kunt genezen, als gij niet eigenwijs zijt. Duizenden vóór U zijn reeds genezen, zijn van wanhopige borst- en asthmalijders dankbare genezenen geworden, doordien zij onzen raad hebben gevolgd.

Gebruik de Redder der Longen: De ABDIJSIROOP, Klooster Sancta Paulo, welke in zich vereenigt de grondige kennis van geneeskrachtige kruiden en eeuwenlange ervaring. De Abdijsiroop bevat kruiden welke door haar geheel bijzondere, krachtige en ontstellende werking op de ademhalingsorganen, asthma, pleuris, influenza, bronchitis, kink- en slijmhoest, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel- en longaandoeningen, grondig en blijvend genezen. De

ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO

borstversterkend en ziektekiemdoodend, lost de meest verouderde slijm op en doet deze gemakkelijk opgeven. Wacht niet tot morgen; als gij vandaag nog de ABDIJSIROOP neemt, kunt gij wellicht morgen reeds genezen zijn. Leest de verklaringen van dankbare genezenen, welke wij dagelijks publiceeren.

AKKER

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de hand teekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

ZONDAGSBLAD
VOOR HET
KATHOLIEK HUISGEZIN
ONDER REDACTIE VAN EENIGE MINDERBROEDERS-CAPUCIJNEN ⊠ OPLAGE **22.000** EXEMPLAREN

De inteekeningsprijs van dit Zondagsblad franco per post bedraagt 80 cts., (voor Helmond met Officieel Kerkbericht f 1.04). In den loop der maand Maart wordt over dit bedrag beschikt met 5 cts. verhooging voor inningskosten. Zij, die het blad door bemiddeling van een Agent of Agentes ontvangen, moeten aan deze betalen. Proefnummers gratis.

Red.-adres: CAPUCIJNENKLOOSTER, HELMOND
Voor Administratie en Advertentiën aan de Uitgevers: NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ „HELMOND", VOORHEEN VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART, HELMOND
Advertentiën 10 cent per regel. Bij contract groote korting

No. 59 WOENSDAG 22 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Kermisvreugde.

Onze rustige, vreedzame dorpen zijn gedurende enkele opeenvolgende dagen van 't jaar het tooneel van feestelijkheden, waarvoor men niet dan een woord van hooge afkeuring en diepe verachting kan overhebben.

Ik bedoel onze kermissen.

Die voorvaderlijke uitingen van vreugde zijn over 't algemeen een schande voor 't land, 'n klap in 't gezicht van 't godsdienstig en zedelijk leven in Brabant en Limburg.

't Wordt meer dan tijd, Brabanders en Limburgers, dat wij in naam van godsdienst, zeden, ontwikkeling en menschzijn onze aandacht eens ten volle gaan vestigen op die schandelijke bacchantenfeesten, die men hier kermissen gedoopt heeft.

Praat me niet over landelijken eenvoud en dergelijken onzin, de kermissen zijn 'n schandaal voor ons christelijk volk, 'n triumftocht voor 't bête humaine; 't gaat er bijna altijd dierlijk naar toe; de kermissen waren sinds onheuglijke tijden een waar beestenspel.

De dagen aan die dierbare feesten gewijd, zijn dagen van buitensporig drinken, vechten, moorden; 't zijn dagen van de walgelijkste tooneelen, rechtstreeks indruischende tegen christendom, christelijke zeden, beschaving, etc.

Wie dat gedoe en gewemel op kermissen aanziet, die merkt wat hier voor den menschenvriend nog te doen is en welk ruim veld er hier nog voor de beschaving open ligt.

In de fatsoenlijke herbergen, waar in den regel 'n goede toon heerscht, hoort men dan geschreeuw en gejoel en ziet er de vloer uit, of hij met slijk gedweild is. De drankgelegenheden van minder allooi lijken dan veel op inrichtingen, die ik niet noemen zal. 't Gaat er vaak ergerlijk naar toe.

Dat 's avonds menigeen, die 'n beetje vreesachtig van natuur is, niet buiten durft komen, kan ik begrijpen; de feiten zijn immers daar, dat het er op wegen en straten soms alles behalve veilig is. Niet zelden komt het bij kermisvechtpartijen voor, dat lui gewond en mishandeld werden, die rustig over de straat gingen en de onverlaten, door wie ze besprongen werden, nooit gezien hadden.

Onbegrijpelijk is het, hoe weinig men 't gevaar, dat de hoogvereerde kermissen aanbieden, ten onzent opmerkt.

Een massa ouders schijnen op sommige tijden werkelijk met blindheid geslagen. Hun opgeschoten bengels geven ze den zak vol centen en laten ze zonder eenig toezicht of behoorlijk geleide uren ver naar buitenkermissen slenteren, waar ze soms nauwelijks iemand kennen en omtrent hun dochters handelen ze met weinig meer oordeel des onderscheids. Enfin aan domme onders is er ook in 't Zuiden des lands vooreerst nog geen gebrek.

* * *

Zouden we de kermissen afschaffen? Kunnen we het? Is het noodig? Of zouden we ze 'n andere richting kunnen geven.

Laten we hierover eens nadenken.

H. N. OUWERLING.

Wordt vervolgd.

Brieven uit België.

XXXVI.

VOOR 'N VRIEND.

Als hij dit onder oogen krijgt, zal hij z'n karakteristieken kop even achterover werpen en met een kort „hah" stil doorlezend, fijntjes glimlachen.

'k Zie 'm voor me nu, z'n scherpgeteekenden kop met de oogen die bliksemen, telkens als hij vol vuur raakt, bij 't spreken over z'n heilige vlaamsche zaak.

Dan moet je hem zien, alles aan hem leeft: z'n beweegelijk gezicht, z'n weerlichtende oogen; z'n vlot gesproken woorden — bergstroom zonder eindesnerpen neer, beukend als vuistslagen; z'n forsch-nerveuze gebaren zijn als een na-daver die heien den indruk dieper in de harten van de stilluisterenden om hem heen.

Maar 't liefst van alles was ik bij 'm thuis, als ik half weggezakt in de kussens van 'n fauteuil 'm hoorde uitspatten op z'n piano. Eerbiedig hebben we dan luisterend altoos gezwegen — elk stil in 'n hoekje — z'n vrouw en ik, als hij zich dàar uitleefde.....

Zachtkens, als engelenstemmen die aanzweefden van uit den Hemel, wuifden zoete melodieën van onder z'n geruischloos bewogen handen. Ernstig en stil riep hij in den schemer van bleek gouden kaarsvlammetjes achter wit-zijden scherm de schim op van Peter Benoit en in den zoelen forschen ernst der frissche Vlaamsche muziek smolt hij uit al 't stoere, weemoedige wezen van z'n groote rechtlijvige ziel...

Oude Zuid-duitsche muziek vol sterkzwellend heimwee en vage melancholie liet hij opleven...

Als 't laatste na-klinken allang was uitgetrild, schokte hij ons wakker: „God, m'n pijp is d'r van uitgegaan". Uit de wolken gevallen reus stond hij meteenen in eens weer midden in de volle werkelijkheid. Z'n pijp was uitgegaan, hij had vergeten er aan te trekken. Als hij muziek maakt, gaat z'n pijp altijd uit omdat hij altijd vergeet er aan te trekken. En zonder pijp heb ik hem nog nooit gezien.

...Wat later, zonder verdere inleiding herbeginnend, strooide hij rond zich heen nieuwen luister van klanken; 't ruischen van den vlaet; geluiden van waterval, dof aanbrommend heel van verre, klaterrazend je ooren barstensvol, tot je zag en voelde 't witte parelschuim gruisgeslagen — windstil gedragen op je gloeiende wangen, tot je onderging in klanklawaai van vallend water-massa, kolkend in woeste wielingen schuim afgrond, afgrond schuim. ...Hing plots de kamer vol zomertoover van levende woud-stilte. Hemelhooge dennen die stonden, stil en dreigend bij heel licht gegrol van naderend onweer.

Dan als bij ratelenden donder de daverende storm raasde over 't tierende woud — z'n pijp was allang weer uitgegaan — o, al dien tijd leefden we meé wat hij voor ons en voor zich beleefde.

Maar 'k dwaal af 'k wilde niet schrijven over z'n muziek, 'k wilde schrijven over z'n laatste boek: „Heikleuters".

Lezer, daar is een nieuwe roman verschenen van Alfons Jeurissen, of liever 'n nieuwe roman is 't niet; 't is 'n nieuwe bewerking voor de nu uitgekomen tweede uitgave — werkelijk volksuitgave — en die wilde ik u komen aanprijzen — ja, onverholen en onvoorwaardelijk aanprijzen.

Bijna heel de zuidelijke grens van Noord-Brabant langs, en aansluitend aan onze kempen, daaraan gelijk van bodem, volk en zeden, strekken zich uit de Belgische Kempen.

Benoorden Hasselt, tegen Zonhoven, midden in de hei, lagen eertijds de hutten der bezembinders. Hier heeft schrijver de stof voor z'n boek gehaald. En die hei-menschen, hun hebben en hun doen heeft hij uitgebeeld met 'n waarheid en 'n eenvoud die ontroeren.

Het land is geheel 't zelfde als 't onze; de menschen en hun bedrijf volkomen eender als ge ze vindt b.v. in een of anderen hoek van Deurne of Valkenswaard. 't Is of ge in 'n spiegel uw eigen leven ziet uitgebeeld Noord-Brabanters. Daarom is het boek, of liever de schrijver, want hij schreef meer in 't zelfde genre, voor U zoo dubbel interessant.

Wie de boeken van Jeurissen leest, moet ze lief krijgen voor altoos, òf hij heeft niet lief zijn eigen Zuid-Noord-Brabantschen geboortegrond.

Wat de letterkundige waarde van „Heikleuters" betreft: wanneer ik mij vermeet een oordeel uit te spreken over 't werk van hem die mijn meerdere is, dan doe ik dat alleen om u lezer met te zeggen iets van 't groote, echte genot dat mij de lezing van 't boek gegeven heeft — 'n genot dat nog telkens mijn hart doet vreugdetintelen als ik er aan terugdenk, en dat ik zoo graag, zoo graag aan anderen zou willen meedeelen.

Dramatisch zit 't werk zeer goed in elkaar. In twee deelen, elk van plm. 130 bladzijden, geeft schrijver behalve een ontroerend juist beeld van 't tobben en zwoegen van die stakkers op de afgelegen, armelijke hei, in rake lijnen de scherp-geteekende figuur van Truike Bas, het oude vereenzaamde vrouwtje. Je ziet ze voor je leven — eenzaam en gebroken door 't harde leven heengegaan zonder zon, zonder troost — alléén haar eerste Communiedag kan ze in zonnige blijheid herdenken — tot ze door ontbering nukkig en door verlatenheid eigenzinnig is geworden, door de andere heibewoners gehaat en geschuwd wordt tegelijk. Bij familieleden beurtelings inwonend gaat ze ten slotte overal weg omdat ze heimelijk afluisterde, dat men haar alleen bij zich nam om haar weinige armelijke spaarpenningen — haar gebroken, verweerde leven moederziel alleen te eindigen, bij nacht in 'n verlaten bouwvallige hut, met geen anderen troost van levend wezen om haar heen dan 'n ouden kater. —

Ook Berb, 't jonge meisje, de eenige die wat menschlievend met 't oudje voelt en bij dag haar bijwijlen komt verzorgen is goed geteekend. En al die andere figuren, Pier Sus, Berbs' vrijer en de heiboeren met hun klappeiende wijven.

Maar voor alles vindt ge in „Heikleuters" wonderschoon uitbloeien, 't echte oude volksleven, 't tobbende, zwoegende, kleine leven van die doodarme menschen op de hei. Hun kommervol bestaan bovendien verkankerd door eeuwenoud vooroordeel, dom bijgeloof en kleinzielige haat en onderlinge afgunst.

Eeuwenoud vooroordeel dat in 't pijpjesrooken van 'n oude kindsche vrouw iets monsterachtigs ziet. Dierlijke, brute domheid, die, saamgespannen met haat en afgunst om 'n klein beetje geld, de twee neven Koob Dikken en Gradus Bijnens doet vechten op de dood af en met getrokken mes wanneer ze elkaar toevallig ontmoeten. Aartsdom bijgeloof dat bij elke buitengewone gebeurtenis direct denkt aan tooveren, aan spoken en aan heksen. — Voor 't volk is 't genoeg dat 't oude Truike alleen samen woont met 'n ouden zwarten kater om van haar 'n tooverheks te maken. — Sidderende vrouwen hangen 's avonds als de wind in den schoorsteen huilt en tegen de vensters blaast van de bouwvallige hutten haar voorschoot voor 't raam, opdat die iemand, die tegen de ruiten tikt niet meer binnen zal kunnen kijken. — En de twee vechthelden als ze eenige dagen nadien smoordronken arm in arm naar huis waggelen slaan plots geheel verslagen en ontnuchterd tegen den grond en kruipen weg in de hei omdat ze wat in den mane-Aprilnacht niets anders is dan een kattenbruiloft, voor een heksendans aanzien.

Kortom een boek gegrepen uit 't volle hart van 't oude Kempische landleven en dat bij geen een Brabantschen boekenvriend mag ontbreken. De prijs kan voor niemand een beletsel zijn.

Het boek verscheen onder twee opeenvolgende nummers in de serie „Roman voor Allen" bij den uitgever Theelen te Tongeren (België). Deze uitgever stelt zich ten doel in deze serie, tegen den prijs van frs. 3.50 of f 1.75 per jaar, elke maand een goed boek te leveren. Elk boekdeel van plm. 130 bladz. komt dus op den ongeloofelijken prijs van vijftien centen en is desverlangd ook afzonderlijk te verkrijgen.

In dezelfde serie (verleden jaar onder no. 9) verscheen: „Van Levenden en Dooden", een boek met Kempische vertellingen eveneens door Alf. Jeurissen. Ook hiervan raad ik allen de lezing ten zeerste aan.

HENRI ASSELBERGS.

Mgr. P. A. W. Hopmans, Bisschop van Breda.

Z. H. de Paus heeft als opvolger van wijlen Mgr. P. Leijten, benoemd tot Bisschop van Breda, de HoogEerw. HoogGel. Heer Mgr. Petrus Adrianus Wilhelmus Hopmans, vicaris-capitularis van het Bisdom.

* * *

Betrekkelijk den levensloop van den nieuwen Kerkvorst lezen wij in de Maasbode de volgende bijzonderheden:

Monseigneur P. A. W. Hopmans, de vijfde Bisschop van het Bredasche Diocees, werd geboren te Standdaarbuiten den 22 Augustus 1865. In 1890 werd hij in het groot Seminarie te Hoeven door Mgr. Leijten z.g. tot priester gewijd. Spoedig daarop vertrok de jonge leviet naar de Hoogeschool te Leuven tot voortzetting zijner volbrachte studiën.

Stond Monseigneur op de beide seminaria reeds bekend als een uitstekend student, ook in de Roomsche Universiteitsstad trok hij onmiddellijk de aandacht van professoren en medestudenten door zijn buitengewonen aanleg en onvermoeiden arbeid.

Te meer merkwaardig was dit door heiligen ijver gedreven harde werken, daar Monseigneur's gezondheid toen ter tijd niet van de sterkste was. Dit was dan ook de reden, dat de studiën te Leuven moesten worden gestaakt.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

1)

I.

HET GEHUCHT DER BAANSTROOPERS.

Bladel is een dorp op de zuidelijke grenzen van Noord-Brabant.

Van zijn welbekende oudheid blijft er niets meer over, dan de mondelingsche overleveringen, welke in onderaardsche metselwerken, de puinen van een oud, graaflijk kasteel, en op een uitgestrekten akker, de begraafplaats van een vorstelijk hoofd twijfelachtig aanduiden. Doch hetgeen het altijd heeft behouden, is zijne ligging, welke bij zomertijd, iets bekoorlijks aan het oog oplevert. Een gevoelig wandelaar kan daar de wijde bosschen niet doorloopen, zonder zich nu en dan om te keeren, en den afgelegden weg met genoegen gade te slaan.

Wanneer men in de richting van het naburige Netersel opwandelt, bevindt men zich, op een kwartier gaans van het dorp, in een schaars bebouwde streek welke Hellenend genoemd wordt.

Verschrikkelijke naam, lezer, welke echter, zooals ons verhaal zal aanduiden, niet geheel onverdiend was.

Hetgeen wij echter Hellenend noemen, is niet het hedendaagsch gehucht van dien naam; maar wel een vijftiental boerenhuisjes, die eertijds tegen de heide, welke Bladel en Hulsel scheidt, gelegen waren. Doch de beruchte plek, waar zooveel merkwaardige gebeurtenissen van ons verhaal plaats grepen, is thans niet meer zichtbaar, en te vergeefs zou men er naar eenige overblijfselen rondzoeken: schrale akkerlanden met kreupelhout omzoomd, jonge mastbosschen, een magere heide, en hierop eenige arme hutjes hebben het oude Hellenend vervangen.

Zooals wij daar zegden, bestond het gehucht, hetwelk wij het eigenlijke Hellenend zullen noemen, uit een vijftiental woningen, welke zich achter wallen en heuvels, sombere dennen en schrale berken, voor het oog schenen te willen verbergen.

Wanneer de dorpeling, bij geval dit gehucht moest voorbijgaan, stond hij niet ver van het eerste hutje stil, bezag het houten kruis, dat aan den weg stond, bad een „Onze Vader" voor de ziel van den ongelukkige, die daar op dat plekje vermoord werd, wierp eenen angstigen blik op Hellenend, en spoedde zich heen.

Niemand kon er zich op beroemen, ooit het gehucht in al zijn deelen te hebben afgezien; niemand kon zeggen al de bewoners te kennen; zelfs de goede, oude parochieherder ontmoette daar somtijds menschen welke hem geheel vreemd waren; en dan schudde de brave man bedenkelijk met het hoofd, en dacht met droefheid: „voorzeker een Hellenender!"

Geen wonder dan ook, dat niemand het huishoudelijk leven der Hellenenders kende, en hunne middelen van bestaan, handel en wandel een eeuwigdurend raadsel bleven.

* * *

Het was op Driekoningendag van het jaar 1596.

De avond was gevallen, en een dikke duisternis bedekte het gehucht.

De wind huilde door het kaal geboomte, joeg de fijne sneeuw door de spleten der deuren en vensters, en drong brullend in de lage schouwen.

De Hellenenders schaarden zich rondom het knapperend houtvuur, en rookten neerslachtig hunne pijp. Wie is er die niet, op een hem onbekende wijze, deel neemt in dat soort van lijden, hetwelk in het wintergetij, de natuur schijnt te overvallen? En deze deelneming scheen bijzonder gevoelig in een der woningen, welke door haar uiterlijk aanzien, bijzonder in het oog viel, omdat zij gebouwd was uit steen en kalk, terwijl bijna al de andere leemen muren hadden.

De diepe vischvijver, welke van den eenen, en de stevige, witte doornenheg, welke van den anderen kant het huis omgaven, daarbij het hondenhok, hetwelk zich op de onveiligste zijde der woning bevond, schenen aan te duiden, dat de bewoner zijn voorzorgen tegen alle overrompelingen genomen had.

Deze onderstelling werd voor een fijn waarnemer eene zekerheid, wanneer hij het getralied venster, de stevige eikenhouten deur, en in de twee gevels, de kleine, ronde kijkgaten gadesloeg.

Treden wij binnen.

Bij een helder vuur van heiturf en stronken van kreupelhout zat een kerel van een buitengewone gestalte, en ongeveer vijfendertig jaren oud.

Zijn ros haar, zijn kleine, grijze oogen, platte neus met wijde gaten en zijn dikke, omgekrulde bovenlip, schenen de sprekende kenmerken zijns karakters, met wilde onbeschaamdheid, aan te duiden. Wanneer met het hoofd van den Rossen Bruno, zoo heette hij, gadesloeg, dacht men onwillekeurig aan den kop van een doghond, en men ijsde bij dien dreigenden blik en die afteekening van brutale wezenstrekken. Zijn breede schouders en zware vuisten gaven te kennen, hoe gevaarlijk hij worden kon, wanneer zijn onberekenbare lichaamskrachten te zaam gingen met zijn driftige ziel.

Aan zijn voeten rustte een zwarte bulhond van een ongemeene grootte, die nu en dan zijn kop opwaarts hief, en met zijn gloeiende oogen op 's meesters aangezicht scheen te willen lezen, wat hem te doen stond.

Aan de overzijde van den haard zat eene vrouw van bijna denzelfden ouderdom, als die van den rossen kerel. Heur zwart haar hing verward uit een slordige muts, en haar spitse valkenneus, dunne lippen, scherpe kin en magere, gele kaken gaven haar een uitdrukking, welke iedereen achteruit moest doen treden. Haar zwarte oogen verborgen zich bij poozen onder de vallende oogschelen, en kwamen dan weder als vonken te voorschijn.

Eensklaps wendde de vrouw zich tot haar rossen gezel, en sprak:

— Bruintje, wat is het toch een vervelende tijd!

— Vervelende tijd? bromde de Rosse; geen wonder, wanneer de ijskegels aan den baard hangen, het bloed in het gebeente wegvriest, en u te huis de broodmagere keuken toegrijnst! Sapperhel! Vervelende tijd! Dat zegt gij daar tamelijk goed.

De Zwarte Kaat, zoo was de naam der vrouw, fronste haar dikken wenkbrauwenboog, en bezag zwijgend den rossen schimper. Een lichte blos van opwellende drift verscheen op het olijfkleurig wezen, terwijl zij driftig de handen in de heupen zettend, antwoordde:

— Wiens schuld is dat?

— De mijne misschien? vroeg de Rosse.

— De mijne zeker? beet hem de Zwarte toe.

— Welnu, dan dient dat wijvengebabbel ook tot niets, snauwde de rosse kerel; en schei nu maar uit met al uw geraas.

— Voor wien zou ik uitscheiden? Maar spraakt gij daar niet van een magere keuken? Waarom neemt gij geen keukenmeid die van heiturf een kalfsgebraad weet te bereiden?

— Indien gij uw mond niet dichthoudt... Ja, waartoe dient dat eeuwig gebabbel? Gij hebt toch niet aan de flesch gezeten? snauwde Bruno.

Doch de Zwarte Kaat luisterde zelfs niet naar hem; zij bleef een oogenblik zitten denken, en hernam:

— Wat een tijd, wat een tijd is het toch heden! Voorheen was dat geheel anders. Was het wel ooit al te koud? Bijna nooit viel er sneeuw; niemand klaagde over den wind; en kletterden er ooit hagelsteenen tegen de ruiten? Neen, maar toen had men zesthalven in de kist, en het zijspek hing aan den zolder. Het was in den tijd dat men den spot dreef met politie, galg en hel. Maar heden is dat geheel anders; heden zijn de Hellenenders bevreesd omdat een domme boer een ganzenroer in zijn bed heeft hangen. Ai, ai! ik ken er in ons gehucht die op de vlucht gaan voor het gesis eener afbrandende geweerpan of voor het blaffen van een schapershond! Er zijn kerels in Hellenend, die op den loop gaan voor... Ja, voor wat?

Wordt vervolgd.

Na zijn terugkomst in het Bisdom Breda werd mgr. Hopmans door diens voorganger het professoraat opgedragen aan het klein seminarie IJpelaar, maar reeds in 1898 benoemde mgr. Leijten den geleerden, uiterst werkzamen priester tot zijn secretaris, als opvolger van den ZeerEerw. Heer Gillis, die geroepen was naar de parochie te Rijen.

En na het overlijden van Mgr. Van den Corput, op 13 Nov. 1908, vond Mgr. Leijten als meest gewenschten opvolger in diens gewichtige vacante functies zijnen toenmaligen secretaris: Mgr. Hopmans werd vicaris-generaal van het Bisdom en pastoor van het aloude Begijnhof te Breda.

* * *

De ontzaglijke werkkracht, die Mgr. Hopmans als student op de beide seminaria en als jong priester aan de Alma Mater te Leuven aan den dag legde, heeft zich in zijn verder leven geen oogenblik verloochend.

Zoo op één, dan is op hem van toepassing het woord van den grooten Apostel der Heidenen: „Abundantius omnibus illis laboravi: Meer dan allen heb ik gewerkt."

Meer dan afdoende bewijzen hiervan zijn de heerlijke Bredasche Katholiekendagen, waarvan Monseigneur de stuwkracht was.

Nog versch in het geheugen ligt het prachtige verloop van het eerste Liturgische Congres te Breda gehouden. Welwillend had mgr. Hopmans daarvan het presidium op zich genomen. Zijn openingsrede straalde van liefde voor de roomsche Liturgie. Een liefde voor het groote en verhevene erin, die echter ook het mindere niet over het hoofd ziet; welke misdienaar in het Bredasche diocees zou de kleine handeling niet kennen, die de nieuwe Bisschop schreef over de manier om godvruchtig de H. Mis te dienen?

Voor de sociale nooden van het heden heeft mgr. Hopmans een open oog en ontvankelijk hart. Meer dan één Roomsche Vereeniging, die arbeidt tot leniging daarvan, kan het Bredasche Kruisverbond ervan spreken, dat zich immer in zijn onverflauwde belangstelling mocht verheugen.

* * *

Toch is niet het openbaar leven het meest gezochte arbeidsveld van Mgr. Hopmans. Wat zouden die muren zijner studeerkamer, konden ze spreken, getuigen van rusteloos werken! Hoevelen — priesters en leeken, rijken en armen, vooraanstaanden in den strijd onzer dagen en ranglooze volgelingen — kwamen daar raad, steun en troost zoeken — en vinden!

Naar mate de last der jaren drukkender rustte op de schouders van onzen beminden overleden bisschop, Mgr. Leijten, verzwaarde de taak van Mgr. Hopmans. Maar altijd wist hij tijd te vinden voor wie hem kwamen raadplegen, vriendelijk en vaderlijk, als plaatsvervanger van den langzaam uitlevenden grijzen vader, om daarna weer terug te keeren tot zijn werk, in stilte, met God alleen als getuige.

* * *

Met groote vreugde begroeten wij daarom deze benoeming. Met dankbare ernenning zien we er in de Hand der leidende Voorzienigheid Gods, Die den nederige verheft en uitverkiest om Zijn volk te besturen met zekere hand en beproefden blik.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

R. K. VAKBUREAU.

Ue Utrecht is Zaterdagmiddag ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van het Roomsch-Katholiek Vakbureau een openbare vergadering gehouden.

De voorzitter, de heer J. van Rijzewijk gaf in zijn openingsrede allereerst een uiteenzetting van de geschiedenis van het bureau in de afgeloopen 5 jaren.

Het bureau werd 18 Juli 1909 gesticht door 10 vakbonden met een gezamenlijk ledental van 9356, terwijl thans 23 bonden aangesloten zijn met totaal 35,000 leden. Deze geven 23 vakbladen uit en hebben 29 bezoldigde bestuurders. Het fonds tot steun bij staking keerde in die 5 jaren f 50,000 uit, terwijl de vrijwillige steun ook f 50,000 opbracht. Het tuberculosefonds Herwonnen Levenskracht heeft f 3449.60 aan kapitaal. Binnenkort zal met de oprichting van een eigen drukkerij begonnen worden.

Spr. huldigde verder den secretaris, den heer P. J. Haazevoet, den geestelijken adviseur pastoor Bult en den rechtskundigen adviseur mr. P. J. Aalberse voor hun arbeid ten dienste van het bureau.

De heer René de Bruyne, secretaris van het Belgische vakbureau, huldigde het R. K. Vakbureau in Nederland, en verklaarde, dat de Belgen hun best zouden doen, dat het bureau in het internationaal R. K. Werkliedenverbond zou worden opgenomen.

De heer A. H. Engels, ambtenaar van het centraal-bureau der K. S. A. te Leiden, trad daarna op met het onderwerp: „Ontwerp van wet, betreffende ouderdomsrente aan behoeftigen". Spr. gaf daarin een critiek op het wetsontwerp-Treub.

Naar aanleiding van deze rede werd besloten, in samenwerking met de diocesane werkliedenbonden, een adres aan de Tweede Kamer te zenden, waarin op tal van gronden wordt aangedrongen het ontwerp-ouderdomsrente niet aan te nemen en bij de regeering aan te dringen op een spoedige uitvoering van de Invaliditeitswet in haar geheel.

Daarna hield mr. P. J. Aalberse, lid van de Tweede Kamer, een rede over: „De R. K. vakbeweging voor vijf jaren en thans."

De heer Smit, vertegenwoordiger van de Federatie van R. K. werkliedenvereenigingen, wenschte het R. K. Vakbureau geluk met zijn eerste lustrum.

Nog een tweetal sprekers huldigden den voorzitter, waarbij hem een bookwerk werd aangeboden.

Ten slotte voerde pastoor Bult, geestelijk adviseur van het bureau, het woord.

WIELRENNEN.

Onder enorme belangstelling van een groote menschenmassa, zijn Zondag op de Amsterdamsche wielerbaan, de baankampioenschappen van Nederland verreden. Ruim 100 deelnemers uit alle oorden des lands waren tezamen gekomen, om de zoozeer begeerde titels te behalen. Ook de Helmondsche renners v. d. Boogaart, Tiedemans en v. Kemenade waren van de partij, doch hadden tegen de Hollandsche renners geen kans.

Wij laten hier de uitslagen volgen:

Kampioenschap van Nederland over 1 K.M. voor onafhankelijken.

1. P. D. Moeskops; 2. G. P. Leene; 3. L. Didier, allen Den Haag.

Kampioenschap voor Nederland over 1 K.M., voor Amateurs:

1. Ulyssus, Den Haag; 2. Swift, Den Haag; 3. P. van de Wiel, Amsterdam.

Kampioenschap over 1 K.M. voor beroepsrijders:

1. John Stol; 2. Jan Tulleken; 3. D. Nijland.

Kampioenschap voor Nederland, lange afstand, voor amateurs achter levende gangmaking, over 25 K.M.:

1. C. Blekemolen, 33 m. 8½/5 sec.; 2. Le Tuteur, 2 ronden; 3. J. P. Zonneveld, Wassenaar, 3 ronden.

Kampioenschap voor Nederland, lange afstand, voor beroepsrijders met levende gangmaking over 25 K.M.:

1. John Stol, 32 m. 21 1/5 sec.; 2. Jan de Castro op 1½ ronde; 3. P. Straat op 2 ronden.

DE TRAMSTAKING TE 's-HAGE.

De staking der trambeambten te 's-Hage verkeert nog steeds in hetzelfde stadium.

Zoowel Zaterdagavond als Zondag den geheelen dag, was het in de stad nagenoeg rustig en had o.a. het brandpunt, het Plein, een heel gewoon aanzien.

Alleen bij het afhalen en thuisbrengen der werkwilligen, hetgeen per auto geschiedt, hadden Zaterdag in sommige straten wat relletjes plaats, waarbij de vrouwen het grootste woord voerden.

Zondag werd op de lijn Plein—Scheveningen een 3-minuten dienst onderhouden, waarvan druk gebruik gemaakt werd.

Ook de stoomtram Den Haag—Delft ving te halftien den dienst aan, die, evenals de vorige dagen, vóór den avond werd gestaakt. Er vielen geen incidenten voor. Alleen werd op het Plein een halfbeschonken man, die om de tramwagens diep te draaien, opgepakt.

Het afhalen van werkwilligen ging beter dan vorige dagen, nu maréchaussées op de auto plaats nemen.

Enkele stakers meldden zich voor werkbewaking aan.

Zondag waren buitengewone voorzorgsmaatregelen genomen en waren de troepen in de kazernes geconsigneerd. Maréchaussées verhinderden samenscholingen. Overal zag men deze ruiters. De heele lijn 8 was door maréchaussées en rijksveldwachters afgezet, terwijl langs de lijn Plein—Scheveningen, druk gepatrouilleerd werd. Er werd van de trams een vrij druk gebruik gemaakt.

Op verscheidene wagens merkten we jongelieden op, schrijft de „Mnd. Crt.", in colbert-costuums gekleed en bloothoofds, met de conducteurstasch op den buik. Dit merkwaardige soort „onderkruipers" trok zich over 't algemeen van de vroolijkheid, die ze onder een deel van 't publiek verwekten, weinig aan. De jongemannen verkochten pasjes of ze hun geheele leven nooit anders hadden gedaan. Het scheen ons toe, of de gewapende macht langs de lijn nog sterker was dan 's morgens. Wie de trambaan volgde, liep tusschen een onafgebroken file van uniformen door; overal zag men de kolbakken der maréchaussées, alle halten, alle hoeken waren bezet. Door de Boschjes, langs den Ouden Scheveningschen weg reden sterke patrouilles maréchaussées, alsof ze in oorlogstijd naar vijandelijke troepen zochten. Een groote menschenmenigte was nu op straat.

Van de stakers zag men niets.

Daar de Tramwegmaatschappij volgens hare bewering thans voldoende personeel bezit om een beperkten dienst te onderhouden, zijn al de Duitsche werkwilligen naar huis gezonden, zoodat van de geheele bezending geen enkel persoon dienst gedaan heeft.

De directie heeft aan degenen van haar personeel, die haar trouw gebleven zijn, een gratificatie uitgekeerd van f 50. Bovendien werd het loon van de controleurs blijvend met f 2.— per week verhoogd.

Naar de „Nieuwe Ct." vernoemt, heeft niemand van het ontslagen personeel der H. T. M. gevolg gegeven aan den oproep der directie, om Maandag kleeding en schoeisel in te leveren.

Maandagmorgen, ongeveer 9 uur, is de dienst op de lijnen 8 en 13 op de gewone wijze aangevangen. Er werden om de 7½ minuut gereden.

Ook de stoomtram Den Haag—Delft reed weer den dienst als op vorige dagen.

Aan de remise Laan van Meerdervoort, werd Maandagmorgen aan een negental bankwerkers, tevens wagenbestuurders, namens de directie der H. T. M. medegedeeld, dat er op het oogenblik geen werk voor hen was en hun de keus gesteld op den wagen rijden of ontslag. Allen kozen het laatste en begaven zich gezamenlijk naar het gebouw van den R. K. Volksbond, waar juist door de stakers werd vergaderd.

Met gejuich werden de mannen in deze bijeenkomst ontvangen.

Maandagavond was het in de straten, waar werkwillige trambeambten wonen, zeer roerig.

De politie had tot op vrij grooten afstand van de woningen de straat afgezet, zoodat de per auto thuisgebrachte werkwilligen geen hinder ondervonden bij het uitstappen.

Buiten de afzetting werd hier en daar met steenen geworpen naar de politie of naar de auto's. Een zestal personen werd deswege of om andere redenen gearresteerd en naar het sectiebureau Van der Vennestraat overgebracht.

Een rechercheur kreeg bij de relletjes een klap in het gezicht.

Voor de woningen van een paar trambeambten bleef de politie hun komst afwachten, maar wie kwam — geen werkwillige. De politie, het wachten moede, informeerde telefonisch, waar zij bleven en toen eerst bleek, dat zij in de remise zouden overnachten.

Gistermorgen is de dienst nog wat uitgebreid. Ook lijn 4 werd met 4 wagens in gebruik genomen, en hierop een 7½ minuten-dienst onderhouden.

Het aantal wagens op lijn 8 en 13 is nog niet uitgebreid.

Volgens mededeeling van de directie wordt nog steeds nieuw personeel in dienst genomen.

Tengevolge van de relletjes van j.l. Maandag, bij het thuis brengen van werkwilligen, werden dezen thans onder gebracht in de remise van de Laan van Meerdervoort.

Gisteravond was in de stad alles rustig.

Vandaag wordt ook een klein gedeelte van lijn 10 in dienst gesteld.

DE MARECHAUSSEES.

Den Haag heeft bij gelegenheid van de tramstaking maréchaussées. De „Nieuwe Ct.", die dit keurkorps niet zoo goed kent als wij en anderen, zegt, dat hun lof wel eens extra mag gezongen worden.

Zij doet het op deze wijze, en daar zal ieder het mee eens zijn:

„Geweldige ruiters, forsch van postuur, met zware knevels en grimmige blikken. Ondanks de warmte, dragen ze met zichtbaar gemak den hoogen kolbak; statig hangen de elegante trossen van den schouder af en wanneer ze zich in galop zetten, is man en paard één. En de man op zichzelf is eveneens uit een stuk...

Wij waren getuigen hoe op Plein 1813 een detachement zijn bevelen ontving. Toen de bevelvoerende kapitein zijn opwachting maakte, vlogen de sabels uit de scheeden, de lange „latten" flikkerden in het zonlicht; allen zaten roerloos in het zadel, geheel oog en oor.

Met deze heeren valt niet te gekscheeren, doch hun gestalten imponeeren reeds zoo verbluffend, dat men het niet licht waagt tegen hun orders in opstand te komen. De politie-macht vindt in hen medewerkers, die niet licht door andere en betere te vervangen zouden zijn."

SPOORWEGONGELUK.

Zaterdagnamiddag is een goederentrein, bestaande uit 41 wagens, komende van Winterswijk, voor het station Muiderpoort te Amsterdam gederailleerd, doordat de koppeling tusschen den derden en vierden wagen brak. De twee gedeelten botsten met een geweldige kracht tegen elkaar, waardoor een achttal wagens omvielen en grootendeels verbrijzeld werden. Ook aan den weg is schade toegebracht. Doordat het ongeval op een zijspoor gebeurd is, ondervond het reizigersverkeer geen vertraging.

ZWEMMEN EN VERDRINKEN.

Onze lezers zullen het ons ten goede houden, dat we geen lijstje geven van de personen, die in de laatste 8 dagen bij het zwemmen verdronken zijn. 't Getal alleen is groot genoeg om als waarschuwend voorbeeld vermeld te worden. 't Zijn er ongeveer 50.

Als het echter zoo heet blijft, dan zijn er de volgende week misschien nog meer!

WIELRIJDENDE GEESTELIJKEN.

Thans is ook aan de R. K. geestelijkheid van het bisdom Roermond toestemming verleend tot het gebruik maken van een rijwiel.

OUD-MINISTER TALMA.

Zondagmorgen is de oud-Minister ds. A. S. Talma, in de kerk der Ned. Herv. Gemeente te Bennebroek, als predikant dier gemeente bevestigd.

ONTROUWE BEAMBTE.

De 34-jarige G. B., stationchef der D. S. M. bij de tramlijn Meppel—Balkbrug te Meppel, is in hechtenis genomen. Hij wordt verdacht van verduistering van gelden en het maken van valsche handteekeningen. Het tot nu vermiste bedraagt ongeveer f 1000. De malversatiën, die plaats vonden bij het verrekenen der remboursementen, moeten zich al geruimen tijd hebben voorgedaan, wat het onderzoek ingewikkelder maakt.

VAN DE HOOIKAR ONDER DE TRAM.

Te Nieuwkuik, bij Waalwijk, is de landbouwer K. v. V., die op een hooikar zat, in botsing gekomen met de stoomtram, met het gevolg, dat hij onder de tram geraakte en onmiddellijk werd gedood.

DOOR EEN WESP GEDOOD.

De landbouwer B., nabij Boertange woonachtig, is Zaterdag door een wesp in het oog gestoken en des avonds aan bloedvergiftiging overleden.

UIT DEN KERSEBOOM GEVALLEN.

Maandag is te Selder, onder Gennep, de zoon van Th. Jaspers uit een kersenboom gevallen. De ongelukkige jongen was bijna onmiddellijk dood.

BLOEMENDAG.

De Bloemendag van Zondag, voor „Herwonnen Levenskracht," is een groot succes geweest. Te Amsterdam waren de 60.000 bloempjes reeds tegen den middag alle verkocht; in Haarlem had men aan de 15.000 bloempjes veel te weinig en reeds in het morgenuur konden de dames spreken van een uitverkocht mandje. De opbrengst te Rotterdam was niet minder dan f 6674; in Den Haag, zonder Scheveningen, f 3146; in Zwolle ruim f 560; in Almelo f 387; in Hoorn f 233 en in Gouda... waar door den burgemeester de verkoop op straat was verboden, bracht de verkoop aan de kerken ruim f 300 op! De verkoop van de bloempjes te Bennebroek heeft opgebracht f 125; te Zaandam f 320; te Enschedé f 334; te Amersfoort f 685; te Groningen f 756; te Tilburg f 841, enz.

DE OUDERDOMSRENTE VOOR VERPLEEGDEN.

De Centrale Raad van Beroep voor de ongevallenverzekering heeft uitgemaakt, dat geen der verpleegden in het Armhuis te Amsterdam, wegens daar verrichten arbeid, recht op ouderdomsrente kan doen gelden.

BAMBERG.

Amsterdam is Maandagmorgen overleden, 71 jaar oud, de bekende goochelaar Tobias Bamberg.

DE DOODSLAG TE ARNHEM.

De rechtbank te Arnhem deed gisteren uitspraak in zake v. d. M., inspecteur van politie te Arnhem, beschuldigd van het veroorzaken van den dood door schuld en van het toebrengen van lichamelijk letsel. De rechtbank veroordeelde beklaagde tot 6 maanden gevangenisstraf, conform den eisch.

De twee verzetplegers J. v. G. en J. de L., werden resp. veroordeeld tot 14 dagen en 6 weken gevangenisstraf.

DOOR DE HITTE GEDOOD.

Te Kootwijkerbroek, gemeente Barneveld, is de landbouwer M. v. d. B., waarschijnlijk door de warmte bezweken, dood op het land gevonden.

Duitschland.

13 MIJNWERKERS GESTIKT.

Naar uit München gemeld wordt, zijn in de mijn Böckstein, aan den Rathausberg bij Bad Gostein, een opzichter en twaalf mijnwerkers door koolendampen gestikt.

Vermoedelijk is de groote omvang van het ongeluk hieraan te wijten, dat steeds meer kameraden den in gevaar verkeerenden mijnwerkers te hulp wilden komen, waarbij ook zij zelf omkwamen.

DE BRUID VERDRONKEN.

Zondagmiddag ondernam een jong bruidspaar, vergezeld van de moeder van het meisje, een roeipartij op de Alster. Door een tot nu toe onopgehelderde oorzaak kantelde de roeiboot om, met het gevolg, dat de drie personen door den stroom werden meegesleurd.

De moeder en de jongeman werden gered; het meisje kwam jammerlijk in de golven om.

VLEESCHVERGIFTIGING.

Te Haan, in de Rijnprovincie, zijn omstreeks 75 personen, na het gebruik van vleesch, onder ernstige vergiftigingsverschijnselen ziek geworden. Uit het ingestelde onderzoek is gebleken, dat het vleesch met dysenterie-bacillen besmet was.

Frankrijk.

HET PROCES-CAILLAUX.

Maandag is te Parijs het proces begonnen tegen de moordenares van den „Figaro"-directeur, Gaston Calmette, mevrouw Caillaux, geboren Rainouard.

Een groot aantal belangstellenden was tegenwoordig, een menigte advocaten, waaronder een twaalftal vrouwelijke, een paar vrouwelijke journalisten, meer dan honderd mannelijke journalisten, teekenaars, schrijvers, fotografen, enz. en verder de getuigen.

President Albanel, die de behandeling van het proces zal leiden, trad, gevolgd door den procureur-generaal Herbaux, op het aangegeven uur binnen, en een poosje later mevrouw Caillaux, gekleed in een zwart costuum, met zwarten hoed en zwarte handschoenen.

De beklaagde zag er vermoeid en uitgeput uit, doch bleef zich aanvankelijk tamelijk wel meester.

Om ongeveer kwart over twee werd de zitting voor een half uur geschorst, omdat de beschuldigde te zeer afgemat was.

De verklaringen van mevrouw Caillaux vormden soms een krachtig pleidooi, ter verschooning van haar daad, soms waren de zenuwen haar echter meester.

Het proces zal volgens de inschrijving 5 dagen duren, doch men vreest, dat er meer tijd mee gemoeid zal zijn.

Tot dusver heeft het proces niet zulk een groote belangstelling gewekt, als men verwacht had.

Waarschijnlijk zullen de rechtszittingen een kalm verloop hebben.

Het schijnt, dat de verdediging haar pleidooi wil baseeren op geneeskundige gronden.

Ze wil namelijk trachten aan te toonen, dat Gaston Calmette gestorven is tengevolge van een verkeerde behandeling door de geneesheeren, die hem na den aanslag verpleegden, daar zijn wonden, volgens haar, niet doodelijk waren.

Engeland.

ALWEER SLACHTOFFERS.

Een militair vliegtuig van het vliegstation te New Gosport is Maandagmiddag, tijdens een vlucht gevallen. Een officier is gedood, een reserve-officier zwaar gewond.

Rusland.

De President der Fransche Republiek Poincaré kwam gisteren te St. Petersburg aan.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 22 Juli 1914.

Openbare raadsvergadering, Donderdag 23 Juli 1914, des voormiddags om half negen uur.

Onderwerpen:

1. Eedsaflegging gekozen Raadslid, de heer H. A. C. J. van de Ven.
2. Stemmingsnummer.
3. Goedkeuring notulen der vergadering van 17 Juni 1914. (Liggen ter inzage voor heeren Raadsleden, op de Raadzaal.)
4. Ingekomen stukken.
5. Benoeming van een Wethouder, vacature wijlen den heer H. F. van der Eerden.
6. Ontwerp-overeenkomst openbare straatverlichting.
7. Rapport Raadscommissie, in zake drinkwaterleiding.
8. Benoeming candidaten voor leden van het Zetterscollege, periodieke aftreding op 31 Dec. a.s. van de Heeren J. F. van Oerle en L. A. Spierings.
9. Vaststelling kohier schoolgeld voor 1914.

— Zondagmorgen om een uur of tien eischte de Dommel dit jaar haar derde offer.

Piet v. d. Sande, een oppassend huisvader, onder zijn medearbeiders zeer gezien, ging omstreeks tien uur met den voeger Johan v. d. Plas zwemmen op den Tijver. Van der Plas is een goed zwemmer, terwijl v. d. Sande er niet zoo goed mee vertrouwd was, waarom v. d. P. hem dan ook tot voorzichtigheid aanspoorde. v. d. S. had den overkant bereikt en zou terugzwemmen; hij was reeds erg vermoeid, maar toch waagde hij het en midden in den stroom zonk hij weg. v. d. Plas had hem in 't oog gehouden en was spoedig bij hem en wist hem te grijpen. De kant was steil, zoodat ze niet uit 't water konden. Tot tweemaal toe werd v. d. Plas mee in de diepte getrokken zoodat hij om niet zelf te verdrinken zijn pogingen moest opgeven. Een half uur later werd v. d. S. levenloos opgehaald door Willem Overmeijer, daarin door anderen bijgestaan. Kapelaan Nuijens diende nog het H. Oliesel toe. Dr. Wösten moest den dood constateeren.

Hedenmorgen had de uitvaart plaats, waarbij vele medearbeiders tegenwoordig waren, die een prachtigen krans op 't graf legden.

De overledene laat een weduwe met vijf kinderen achter.

— De Bloemenverkoop voor „Herwonnen Levenskracht", ging verleden Zondag uitstekend. De beide harmoniën verleenden hunne gewaardeerde hulp, de Bondsharmonie gaf na de Hoogmis een matinée op de Markt, Boxtelsch Harmonie een Soirée in den tuin van den heer van Dongen-Goyaarts.

De dames-verkoopsters deden hun uiterste best en vonden een koopgraag publiek.

Er werden 2000 bloempjes verkocht. De bruto opbrengst was f 241,25 de netto opbrengst f 215,69, hier is inbegrepen de entréegelden van den Theetuin.

— Bij het door de S.S. gehouden examen voor aspirant-conducteur, slaagde onze dorpsgenoot de arbeider-remmer, H. A. v. Deelen van hier.

— Meldden wij in een onzer vorige nummers, dat de ladingmeester der S.S. K. Dikken was verplaatst naar Baarle-Nassau grens, thans vernamen wij, dat de overplaatsing is ingetrokken.

— Zekere v. H. een voerman van elders, ontvreemdde onder den invloed van drank, een stuk paardentuig van den heer M. v. d. E. De gemeentepolitie maakte proces-verbaal op.

— Zondagavond waren een paar dronken sigarenmakers uit den Bosch hier in de gemeente, die 't menigeen lastig maakten. Ze kwamen omstreeks half tien in 't café van den heer Zweens in Breukelen. Deze en zijn vrouw waren niet op 't bezoek gesteld en meenden hen uit 't lokaal te moeten verwijderen, waarbij vrouw Zweens een hoofdwonde opliep en een der twee ruziemakers een flink pak slaag. Dr. Hoek verleende geneeskundige hulp. Tegen de twee Bosschenaars is proces-verbaal opgemaakt wegens dronkenschap en huisvredebreuk.

ZILVEREN JUBILE PATER J. DE LOUW.

Gisteren vierde de in breede kringen bekende pater J. de Louw, van de Witte Paters van kardinaal Lavigerie in het Hollandsche Missiehuis van St. Charles bij Boxtel, zijn zilveren priester-jubilé.

Den 8en April 1866 werd pater De Louw te 's-Gravenhage geboren, studeerde aanvankelijk in het instituut St. Louis te Oudenbosch, voltooide de Humaniora op 't seminarie Hageveld in 't bisdom Haarlem en maakte studies in wijsbegeerte en Godgeleerdheid op 't groot seminarie Warmond, waar hij zich door zijn oprechten omgang allen tot vriend wist te maken.

Hier vernam hij ook de stem van kardinaal Lavigerie, die hulp vroeg voor de ongelukkige heidenen van Afrika, en hij gaf gehoor aan die stem.

Met pater Schmier z.g. uit Leiden, was hij de eerste zoon van Nederlandschen stam, die zich aanbood, in de duistere binnenlanden van Afrika, waardoor zich nog slechts enkele ontdekkingsreizigers een weg hadden durven banen, het licht des geloofs te gaan ontsteken.

Hij maakte te Algiers zijn noviciaat en verbond zich 25 Sept. 1888 door den plechtigen eed, geheel zijn leven lang

als Witte Pater te zullen werken aan de belangen van de missiën, hun toevertrouwd.

Het volgend jaar werd hij te Maison Carrée bij Algiers, tot priester gewijd.

Zijn Overheid bestemde hem allereerst als kapelaan in de basiliek van O. L. Vr. van Afrika, even buiten de stad Algiers, van waar uit de eerste karavanen naar de binnenlanden vertrokken, er voor 't laatst den zegen afsmeekend van de Koningin van Afrika.

Toen kardinaal Lavigerie het plan vormde om in Holland een Missiehuis te stichten, koos hij de paters L. Jamet, J. de Louw en H. Gaudibert met Broeder Theodoor van Schiedam uit, om dat moeilijke werk tot stand te brengen.

In October 1889 vestigden zij zich eerst in het oud-bisschoppelijk paleis Gerra te Haaren, om na korten tijd hun intrek te nemen in het tegenwoordige Missiehuis der Witte Paters „St. Charles" te Boxtel.

De voornaamste en door hem meest geliefde taak, die P. de Louw, in al de jaren van zijn verblijf in Holland, vervulde, was de opleiding en vorming van de jongelieden, die zich aanboden om als Broeder-Missionaris werkzaam te zijn in de Missiën.

De lange rij van door hem gevormde Hollandsche Broeders-Missionarissen is dan ook zeer zeker de schoonste kroon, die hem op zijn zilveren priesterfeest sieren kan.

In 't jaar 1904 volgde paterde Louw père Jamet als Overste van S. Charles op. Na twee jaar was het hem een harde beproeving, toen zijn Oversten hem in 906 Binson tot nieuwe standplaats aanwezen.

Moedig toog pater de Louw daarheen. Na een driejarige werkzaamheid aldaar vol groote verdiensten, riep hem zijn Overheid weer naar het moederhuis in Afrika, als directeur der Broedersnovicen en econoom.

In 1911 werd de ZeerEerw. pater de Louw weer met de leiding belast der postulant-Broeders in St. Charles, en kort daarna benoemd tot procureur voor Holland.

Al mocht de jubilaris ook al niet op het missieveld in Afrika zelf werkzaam zijn, toch heeft hij in die 25 jaren van vruchtbaren priesterlijken arbeid onafgebroken zijn beste krachten gewijd aan de missiën, doordat hij haar zooveel Broeders schonk en door hen zooveel bijdroeg tot haar groei en bloei.

Dat zijn Zilveren Priesterfeest gisteren met groote blijdschap in St. Charles werd gevierd, laat zich begrijpen. Allen hadden zich opgemaakt om den dag tot een waren huiselijken feestdag te maken.

Reeds Maandagavond om 6 uur werd door den Jubilaris in de mooi versierde kapel van St. Charles een plechtig Lof gecelebreerd met assistentie van pater Jamet, die wegens gezondheidsredenen in Europa vertoeft en ter viering van het jubilé mas overgekomen, evenals broeder Pierre Clavère, die thans in België verblijft en een der eerste door pater De Louw gevormde broeders is.

Na het Lof, dat bijgewoond werd door de Eerw. paters, de studenten, de Witte Zusters uit Esch, de familie van pater de Louw en vrienden en kennissen, werd de Jubilaris in den feestelijk gesmukten refter gecomplimenteerd door den ZeerEerw. pater Overste dr. Raëskin, die hem uit naam der geheele congregatie in gevoelvolle woorden dankte voor al het goede, dat hij voor de missies heeft gedaan. Spreker schetste hoe de Jubilaris in de ongeveer tweehonderd door hem gevormde Broeders die heilige geestdrift wist te storten, hem zelf zoo eigen.

Een koor van studenten zong den Jubilaris een prachtige feestcantate toe onder de uitstekende leiding van pater Lans en begeleid door den WelEerw. heer Jacq. Teulings uit Den Bosch, toekomstig Witte Pater.

Daarna had de Jubilaris de hartelijke gelukwenschen in ontvangst te nemen van de studenten en Broeders-postulanten.

Innig getroffen dankte pater de Louw voor zooveel bewijzen van vriendschap en achting.

Gistermorgen om 10 uur werd in de kapel door den Jubilaris een plechtige H. Mis van dankbaarheid opgedragen, geassisteerd door den ZeerEerw. pater Overste van St. Charles, dr. Raëskin en pater Jamet.

Het koor van studenten voerde op zeer verdienstelijke wijze, onder leiding van pater Lans, een meerstemmige mis uit van Perosi.

Deze mis werd door de familie, de paters, studenten, geestelijken uit de buurt, de feestcommissie en tal van anderen bijgewoond.

Na de H. Mis werd het feest in huiselijken kring voortgezet.

Van half twee tot vier uur hield de Jubilaris receptie, die zeer druk werd bezocht door geestelijken en notabelen, door tal van vrienden en vereerders, terwijl van heinde en verre per telegraaf en post felicitaties inkwamen.

Gisteravond om 8 uur had de plechtige aanbieding van het feestgeschenk der buurt plaats, bestaande in een prachtige koorkap en velum, met goud geborduurd en vervaardigd in de ateliers van de firma Verbunt-Van Dijk, te Tilburg.

Voor dit cadeau had zich een commissie gevormd uit de heeren Windstosser, eere-voorzitter, Van Leeuwen en De Bruin. De heer H. van Leeuwen bood het geschenk met een toespraak aan, terwijl drie bruidjes lieve versjes opzegden.

Zoo viert St. Charles feest ter eere van den zoo verdienstelijken en sympathieken pater de Louw, wien het gegeven moge zijn nog lange jaren zijn beste krachten te blijven schenken aan de verheven taak, waartoe hij door God werd uitverkoren tot heil der ongelukkige heidenen in het verre Afrika.

Hgz.

VOETBAL.

Zondag won onze voetbalvereeniging B. F. C. te Oirschot den eersten prijs zijnde een zilveren lauwerkrans.

Eerst won Noad Tilburg van haar stadgenoote Gudok met 2—0.

Daarna B. F. C., na verlenging, met 3—2 van Sparta Den Bosch.

In het begin pakte B. F. C. flink aan en nam spoedig de leiding. Daarna was het spel veel minder en maakte Sparta welverdiend twee goals. Tenslotte maakt Verharen uit een strafschop gelijk en bracht dezelfde speler, na verlenging, den stand op 3—2.

In den eindstrijd tusschen Noad en B. F. C. werd wat beter gespeeld en won B. F. C. met 3—2. Kerkoerle, die den eersten wedstrijd ongeoefend scheen, maakte nu twee prachtige goals, terwijl het derde doelpunt, dat van Hoog onhoudbaar inzette, uit een mooie voorzet van hem kwam.

Bij B. F. C., dat Nooren en H. v. d. Sande miste, vielen v. Oers en v. Hoog in. Beiden speelden hun eersten wedstrijd in het eerste elftal mede en vielen niet tegen. Al konden zij eerstgenoemden niet geheel vervangen, toch zal hun invallen de vereeniging B. F. C. geen schade doen, daar dit voor haar de eenige manier is, om in het bezit van goede reserves te komen; die in de komende bondswedstrijden mogelijk noodig zullen zijn.

De doelverdediger was in het begin niet op dreef, maar stopte daarna op prachtige wijze een strafschop van Sparta. In den tweeden wedstrijd was hij even betrouwbaar als anders en had aan de twee doelpunten die Noad maakte geen schuld.

Kerkoerle was in den tweeden goed, behalve de reeds genoemde, door hem gemaakte punten, gaf hij talrijke goede voorzetten.

Lemaire speelde evenals de vorige keer goed, zonder uit te blinken.

De rest, al werd door enkelen geen slecht spel gegeven, was toch minder dan in de wedstrijden te Eindhoven.

WINTERDIENST STAATSSPOORWEGEN.

De Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant maakt bekend, dat een exemplaar van de door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij ingezonden ontwerpen van de aanstaande winterdienstregeling ter provinciale griffie van Noordbrabant (kamer nr. 30) en ter secretarie van de gemeenten Eindhoven, Helmond, Boxtel, Veghel, Tilburg, 's Hertogenbosch, Waalwijk, Breda, Roosendaal, Bergen-op-Zoom, Oosterhout en Raamsdonk voor belanghebbenden ter inzage zijn nedergelegd en dat eventueele opmerkingen betreffende die ontwerpen vóór of op 1 Augustus 1914 rechtstreeks aan het Departement van Waterstaat behooren te worden ingezonden.

KERKNIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van Den Bosch heeft aan den ZeerEerw. heer A. W. van Asten eervol ontslag verleend als pastoor te Bergeik (Het Hof), en heeft benoemd tot pastoor te Bergeik (het Hof), den weleerw. heer J. P. Wolters; tot kapelaan te Uden den weleerw. heer P. C. Karsmakers, tot kapelaan te Nieuwkuik den Weleerw. heer A. A. M. Panis, tot kapelaan te Bergeik (het Hof), den weleerw. heer P. H. Swinkels, en tot kapelaan te Lierop den weleerw. heer F. W. J. Houbraken, gewezen kapelaan te Son.

GEMONDE. Het volgend jaar zal het eene halve eeuw geleden zijn, dat de Eerwaarde Zusters van het Gezelschap J. M. J., uit de Postelstraat, te 's-Bosch, zich hier vestigden, om onderwijs te geven aan de vrouwelijke jeugd.

Voor al het goede, dat in die vijftig jaren aan onze bevolking bewezen werd, is deze zeer dankbaar, wat bij het gouden jubileum wel duidelijk blijken zal.

— Tot president van de handboogschutterij „Sagittarius" alhier, is met algemeene stemmen gekozen de WelEd. gestr. heer mr. L. van Heyst, advocaat en procureur. Koning werd de heer W. Groenendaal, ridder de heer J. Meulendijk.

OIRSCHOT. De heer D. van Kalken, fabrikant in kerkornamenten, die sinds vele jaren met onvermoeiden ijver als president van het gasthuis en het R. K. Armbestuur is opgetreden, is door Z. H. de Paus begunstigd met het Kruis Pro Ecclesia et Pontifice, hetwelk hem eerstdaags zal overhandigd worden door Z. D. H. Mgr. Van de Ven, bisschop in Amerika.

Zaterdagavond trok onze harmonie met volle muziek en wapperend vaandel uit en bracht ten huize van den heer v. Kalken een serenade — waarbij hij door den president, den heer Beliën werd gefeliciteerd met de zeldzame eer hem te beurt gevallen.

De heer v. Kalken antwoordde met een goed gepast en waardig woord van dank.

De algemeene belangstelling, die de heer v. Kalken bij deze ondervond, getuigde van de groote achting die ZijnEd. in ons midden geniet.

Moge de firma v. Kalken nog lang genieten van die welverdiende en zeldzame eer, hem door Z. H. den Paus toegedacht. Hij leve lang.

St. MICHIELS-GESTEL. De groote ontvangzaal van het Doofstommen-Instituut, waar de beeltenissen der vorige directeuren, J. Th. Slits en Mgr. C. J. A. Terwindt, prijken, is nu verrijkt met het welgelijkende portret (levensgroot kniestuk) van den tegenwoordigen directeur, Mgr. A. Hermus. Een ieder roemt de prachtige gelijkenis en de kunstvolle uitvoering. De firma H. Bogaerts & Co. te Boxtel heeft met dit portret wederom haar gevestigden naam gehandhaafd.

's-BOSCH. — Bloemendag. — De opbrengst van den Zondag hier ter stede en in omliggende gemeenten gehouden bloemendag voor het tuberculosefonds „Herwonnen Levenskracht," is als volgt: Den Bosch f 552.09, Berlicum f 99.—, Den Dungen f 14.50, Orthen f 22.50½, Vlijmen f 11.95, Esch f 22.78, Haaren f 22.50, Helvoirt f 26.25 Cromvoirt f 15, Rosmalen f 21.90, Hintham f 12.31, Vught f 152.60; totaal f 973.37½. Ook in St. Michiels-Gestel zijn vele bloempjes verkocht, doch een gespecificeerde opgaaf moet nog bij het comité inkomen, zoodat heden hiervan nog geen overzicht kan worden gegeven. De totale opbrengst zal ruim f 1000.— bedragen.

's-BOSCH. Door den heer Chr. Houtman, sigarenfabrikant alhier, is aan zijn personeel de vrije Zaterdagmiddag toegezegd.

St. OEDENRODE. In de raadszitting van Zaterdagmorgen was o.a. aan de orde de benoeming van een onderwijzer(es) aan de O. L. school te Olland. De voordracht bestaat uit de dames:

F. A. G. Wessels te Venlo.
E. H. H. den Doop, te Echt.
M. H. F. Wijffels, te St. Oedenrode.
A. M. v. d. Wiel, te Waalwijk.

Sommige leden van den Raad waren echter voor een onderwijzer en in geheime zitting werd besloten niet tot benoeming over te gaan. Er zal nu getracht worden een nieuwe voordracht op te maken, waarbij ook aan een van het sterke geslacht recht van benoembaarheid wordt verleend.

UDENHOUT. Zondag is van den heer Van den Bosch alhier, een groot mastbosch afgebrand. De schade is nog al aanzienlijk. Van anderen is er ook nog wat verbrand, doch daarvan is de schade niet zoo groot.

UDENHOUT. Bij den landbouwer H. D., aan de Groenstraat, is een paard aan miltvuur overleden. Het cadaver is onder politie-toezicht verbrand.

WOENSEL. Het groote concours van „Eendracht houdt stand", dat Zondag bij den heer Verhoeven gehouden werd heeft een schitterend verloop gehad.

De uitslag is als volgt:

Korpsprijzen: 1e prijs Concordia Strijp 87 p.; 2e La bonne Esperance Woensel 87 p.; 3e Vice Versa Aalst 85 p.; 4e Houts Welvaren Mierlo-Hout 82 p.; 5e Ons Verlangen in Vrede Meerveldhoven 82 p.; 6e De Vriendschap Stratum 80 p.; 7e Ons Genoegen Son 80 p.; 8e St. Sebastiaan Geldrop 78 p.; 9e Recht door Zee Gestel 77 p.; 10e Vlokhovens Vooruitgang 76 p.; 11e St. Antoniusdoelen Woensel 76 p.; 12e Semper Crescendo Woensel 75 p.; 13e Prins Frederik Veldhoven 73 p.; 14e Volharding Gestel 74 p.; 15e Wel te Vreden Tongelre 62 p.; 16e Strijd in Vrede Eersel 71 p. in 4 schoten.

Eereteeken A. Saris van Weltevreden Tongelre 19 p. Koningskruis G. v. Gulick van Juliana—Wilhelmina Gestel 19 p. Rozenprijs Gaudium inter nos Gestel 5 rozen.

1e Kampioen Houts Welvaren Mierlo-Hout 47 p. 2e kampioen St. Jansdoelen Duizel 46 p. in 2 schoten.

Personeele prijzen: 1e L. Swinkels Breugel 22 p.; 2e W. Raaijmakers Woensel 21 p.; 3e J. van Beek, Woensel 21 p.; 4e Jac. Neervens Mierlo-Hout 21 p.; 5e A. v. Berkel Liempde 20 p.

Niet minder dan 47 gezelschappen namen deel aan den wedstrijd.

EINDHOVEN. De bloemendag voor „Herwonnen Levenskracht" heeft alhier een flink resultaat gehad.

De verkoop in Eindhoven en omliggende gemeenten heeft opgebracht f 454.77, in Zeelst f 5.— en in Waalre f 52.66.

GELDROP. De heer J. L. J. Clercx van hier, is geslaagd voor het 1e gedeelte van het notarieel staatsexamen.

MIERLO. Begunstigd door fraai weer hadden hier Zondag de groote wielerwedstrijden plaats, uitgeschreven door de fietsclub „Onderling Kunstgenot". Circa halfeen vereenigden zich de deelnemende clubs in het lokaal bij de kinderen Lammers. Daarna vertrok men onder de tonen der fanfare St. Lucia naar 't sportterrein in de heide. Na een hevigen strijd werden de prijzen behaald als volgt:

Serie A: Rennen voor nieuwelingen: 1e prijs J. Fransen, Tongelre; 2e M. v. d. Laar, Mierlo-Hout; 3e J. van Leuken, Heeze.

Serie B: Rennen voor nieuwelingen: 1e prijs J. v. Rooi, Tongelre; 2e Dankers, Helmond; 3e M. van Hooff, Mierlo.

Amateurs Serie A: 1e prijs J. Couwenberg, Beek en Donk; 2e F. Vos, Rosmalen; 3e J. van der Kruis, Asten.

Amateurs Serie B: 1e prijs J. v. d. Kerkhof, Helmond; 2e J. Couwenberg, Lieshout; 3e J. Derks, Lieshout.

Koppelwedstrijden: 1e pr. Gebrs. v. d. Kerkhoff, Helmond; 2e J. v. d. Burgh en H. Couwenberg, Beek en Donk; 3e M. Cuiten en M. v. Bree, Mierlo.

Dank zij de goede regeling liep alles in de beste orde af.

De wedstrijd werd opgeluisterd door de fanfare St. Lucia alhier.

LIEROP. Zooals wij reeds vroeger mededeelden, is de verkoop der heide, genaamd „Meerven," gegund aan een achttal particulieren, voor ongeveer 225 gulden per H.A.

Wanneer men thans de heide bezoekt, is het daar een bedrijvigheid in 't groot.

Ieder schijnt de eerste te willen zijn om zijn perceel klaar te hebben.

Slooten worden gegraven, dijken opgeworpen en geploegd van wat ben je me.

Vóór den winter zal alles zijn herschapen en pas klaar liggen voor weiland.

Velen hebben echter geen koopjes kunnen maken en daarom is er weder eene aanvraag bij het gemeentebestuur ingediend om nog een 15 H.A. heide onder den hamer te brengen. Afgaande op de nabijgelegen ontginningen, dan zal ook de ontginning van „Meerven" zeer rendabel wezen.

Onze landbouw gaat vooruit.

We stellen thans in onze gemeente een 15-tal proefvelden voor Oost-Indische kers en erwten; verschillende aardappelproefvelden en een 4-tal proeven voor chili- en ammoniakbemesting op weiland.

De oud-leerlingenbond heeft een pakhuis geopend voor kunstmesthandel; de boerinnen-cursus werd getrouw gevolgd door 24 deelnemers, de loopende landbouw-wintercursus telt 24 leerlingen; onze stoomzuivelfabriek wedijvert met de beste uit de omgeving; alles te zamen genomen mogen wij met grond veronderstellen, dat de landbouw in Lierop een tijdperk van hoogen bloei tegemoet gaat.

LIESHOUT. De landbouwer Joh. Jos. Swinkels, alhier, leverde aan den Kalverbond deze week een vet kalf van 14 weken, wegende 168 K.G., prijs f 110.50, hoofdzakelijk gevoed met ondermelk der coöp. boterfabriek alhier, waarvoor hem een premie van f 1.50 is toegekend.

GEMERT. De heer A. Kalkhoven, onderwijzer aan de openbare school te Mortel, slaagde gisteren voor de hoofdakte. We wenschen Z.Ed. van harte proficiat met dit succes.

ERP. Maandag 20 Juli eindigde het concours dat uitgeschreven was door het Handboogschuttersgezelschap Semper Virens, voor de Handboogschutters uit Uden, Volkel, Boekel, Gemert, Oploo, Beek en Donk, Aarle Rixtel, Lieshout en Erp.

De gezelschappen uit Oploo en Lieshout waren niet aanwezig, terwijl het gezelschap de Batavieren uit Beek en Donk geen deel kon nemen, daar de tijd van schieten verloopen was.

De uitslag van het concours was als volgt:

Korpswedstrijd 1e zestal.
1e prijs Soranus Volkel 101 p.
2e prijs Willem III Boekel 88 p.
3e prijs de Batavieren Uden 86 p.
4e prijs Concordia Uden 77 p.

Eereteeken voor den schutter met het hoogste aantal punten A. v. Berlo Boekel, 24 p.

Koningsster, Cremers van de Batavieren Uden, 19 p.

Korpswedstrijd 2e zestal.
1e prijs Soranus Volkel 94 p.
2e prijs Diana Gemert 62 p.
2e prijs Willem III Boekel 60 p.

Door bijzondere omstandigheden heeft het gezelschap Semper Virens er nog een 2en prijs bijgedaan voor 't 2e zestal, zoodoende heeft Diana Gemert en Willem III Boekel ieder den 2e prijs van 't 2e zestal.

Alles in 6 schoten.

Personeele prijzen.
1e prijs f 7.50 Goossens, Gemert 27 p.
2e prijs f 5.— Ch. L. de Greef, Erp 25 p.
3e prijs f 2.50 Cremers, Uden 25 p.
4e prijs f 1.— Snoeks, Gemert 25 p.
Alles in 6 schoten.

BOEKEL. Op het uitgeschreven buurtconcours der handboogschutterij „Semper Virens," Erp, handhaafde ons gezelschap Willem III zijn ouden roem, door met hun twee zestallen ieder een, tweeden prijs te bemachtigen. Tevens behaalde Ant. van Berlo het eereteeken met 24 punten in zes pijlen. Eere de kranige schutters.

BOXMEER. Hier is een groote plaag van rupsen. Geheele plekken koolplanten en kruisbessenstruiken vreten ze kaal. Op sommige velden staan de koolplanten geheel verdord.

Hoe de spijsvertering werkt,

Wanneer het voedsel eenmaal in de maag is aangekomen, werken de maagsappen er op in; daarna gaat de spijsbrei, onder den invloed van kronkelende darmbewegingen, in de ingewanden over. Indien dit regelmatig geschiedt, gaat alles goed. Ongelukkigerwijze geschiedt het bij de verzwakten, bij de bloedarmen, bij allen wier bloed om de een of andere reden te wenschen over laat, op gansch andere wijze.

De maagsappen worden zeer langzaam afgescheiden, en de verwerking van het voedsel is lang en moeilijk. Bovendien zijn bij de verzwakten de kronkelende darmbewegingen krachteloos, nauwelijks gevoelig; en de spijsbrei, in plaats van snel in de ingewanden over te gaan, blijft in de maag. Dan zegt de lijder: „Mijn eten bezwaart mij." Somwijlen zijn daarvan brakingen het gevolg. Zoo geheurt het met hen, die geen rijk en zuiver bloed hebben. De organen newen hunne voeding en hun kracht op uit het bloed. Indien de organen slecht gevoed zijn, door een te arm bloed, dan doen zij onvolkomen hun werk, somtijds doen zij het zelfs in het geheel niet. De Pink Pillen geven rijk en zuiver bloed met iedere pil en zetten daardoor alle verflauwde organen in gang.

Neemt U in acht.

Wanneer de nieren niet in staat zijn om het urinezuur uit het bloed te filtreeren, wordt het bloed er door vergiftigd, en slechts onbeduidende verschijnselen verraden de aanwezigheid van urinezuur in het bloed. Weinig opvallend nog zijn die pijn in den rug, die vermoeidheid, hoofdpijn, duizeligheid zenuw- en spierpijnen, nu eens in de gewrichten, dan weer in de armen, schouders of beenen. Men let niet op deze verschijnselen en toch zijn zij de kenteekenen, dat het urinezuur ons lichaam begint te verwoesten.

Het kan zich nestelen in de gewrichten en jicht, rheumatiek met haar treurige gevolgen als vervormde ledematen en gewrichten veroorzaken.

Opgenomen in het bloed, kan het zich in de bloedvaten en anderen als een onoplosbare stof afzetten (verkalking, enz.)

Het kan zich afzetten in het nierbekken, de urineleiders en blaas, en ontsteking dezer organen, nierzand, niergruis, nier- en blaassteen met de daaraan gepaard gaande nierkoliek veroorzaken.

Het urinezuur, de verwoester van het lichaam, moet verwijderd worden. Alleen de nieren zijn hiertoe in staat en Foster's Rugpijn Nieren Pillen zullen haar hiertoe in staat stellen. Zij herstellen de nieren en het urine-organisme. Doordat zij het urinezuur oplossen en afvoeren, voorkomen zij de uiterst nadeelige werking ervan op het lichaam en roeien zij de wortels van uw ziekte uit.

Burgerlijke Stand.

Gemeente Boxtel.

Van 12 — 18 Juli.

GEBOREN:

Wilhelmus J. C., z. van G. J. Vogels en M. L. Konings, Kleinderliempde. — Adriana W. C., d. van M. J. V. Simmers en A. M. Kapteijn, Breukelen. — Adriana A., d. van A. Wagenaars en A. v. d. Linden, Breukelen. — Johanna, d. van J. v. d. Langenberg en A. M. v. d. Meijden, Gemonde. — Theodora J., d. van W. A. v. d. Wijdeven en J. Rijkers, Breukelen. — Hendrikus, z. van L. van Dijk en J. M. v. d. Heijden, Breukelen. — Elisabeth G., d. van M. H. H. van Helvoirt en C. de Vroom, Gemonde.

ONDERTROUWD:

Cornelis v. d. Staak, 24 j., Kleinderliempde en Wilhelmina J. v. d. Brand, 19 j., Onrooi.

OVERLEDEN:

Ardina v. d. Velden, echtg. van Th. Baaijens, 59 j., Lennisheuvel. — Catharina v. d. Meijden, echtg. van P. Baaijens, 42 j., Breukelen. D. en A.

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel brengt onder de aandacht der ingezetenen, het volgende artikel der algemeene plaatselijke politieverordening:

Art. 123.

Het is verboden:

a. aan anderen, dan de daartoe bevoegde personen op een openbaar gebouw of een openbaar eigendom, een aanplakbillet, drukwerk of geschrift aan te plakken of te bevestigen;

b. aanplakkingen op eens anders eigendom te doen, tenzij met vergunning van den eigenaar of den rechthebbende.

Overtreding van dit artikel wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Boxtel, den 13 Juli 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 21 Juli. Aanvoer 10240 K.G. Hoogste prijs f 1.30 laagste prijs f 1.16 middelprijs f 1.24

's BOSCH, 21 Juli Aangevoerd 19855 kilo hoogste f 1.33, laagste f 1.19 middelprijs f 1.26 per kilo.

MAASTRICHT, 21 Juli. Aangevoerd 46890 kilo, hoogste f 1.33, laagste f 1.15 middel prijs f 1.25

's-BOSCH, 20 Juli. Aangevoerd 140 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.64 tot f 0.70; 2e kwal. f 0.58 tot f 0.64; 3e kwal. f 0.52 tot 0.58 per K.G.

Advertentiën.

Ondergeteekende deelt het geachte publiek van Boxtel beleefd mede, dat hij alle werkzaamheden, welke tot heden door hem verricht werden, **vanaf heden**

voor eigen rekening

zal uitvoeren.

Hij zal al 't mogelijke in 't werk stellen, om alles — zoo mogelijk nog meer dan voorheen — prompt en accuraat af te werken en twijfelt geenszins of zal hierdoor de gunst van velen waardig worden.

Belsefd aanbevelend

Hendr. v. Aarle.
Mr. Metselaar, Boxtel

G. P DUURING,
Oogarts, 's Hertogenbosch,
is van 20 Juli—10 Aug.
afwezig.

GEVRAAGD:
Een flinke Jongen,
16 jaar.
Restauratie Station Boxtel.

Gevraagd:
een gebruikte, doch in goeden staat zijnde
Gas- of Benzine-Motor,
van 4 à 5 P.K.
Zich te adresseeren bij Firma Wed H. van der Putten, Beek en Donk.

Copieerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, **BOXTEL.**

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

VERDELG uw ASTHMA

vóór dat de Asthma U verdelgd heeft!

Asthmalijders, hoesters, kuchers, gij allen die fluimt of benauwd zijt, laat Uw kwaal niet ongestoord voortwoekeren. Laat uw kwaal niet den tijd U te overweldigen, wordt niet de TERINGLIJDERS der toekomst.

Wilt gij genezen? Gij kunt genesen, als gij niet eigenwijs zijt. Duizenden vóór U zijn reeds genezen, zijn van wanhopige borst- en asthmalijders dankbare genesenen geworden, doordien zij onzen raad hebben gevolgd.

Gebruik de Redder der Longen: De ABDIJSIROOP, Klooster Sancta Paulo, welke in zich vereenigt de grondige kennis van geneeskrachtige kruiden en eeuwenlange ervaring. De Abdijsiroop bevat kruiden welke door haar geheel bijzondere, krachtige en ontsmettende werking op de ademhalingsorganen, asthma, pleuris, influenza, bronchitis, kink- en slijmhoest, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel- en longaandoeningen, grondig en blijvend genezen. De

ABDIJSIROOP **KLOOSTER SANCTA PAULO**

borstversterkend en ziektekiemdoodend, lost de meest verouderde slijm op en doet deze gemakkelijk opgeven. Wacht niet tot morgen; als gij vandaag nog de ABDIJSIROOP neemt, kunt gij wellicht morgen reeds genezen zijn. Leest de verklaringen van dankbare genezenen, welke wij dagelijks publiceeren.

AKKER

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. D. VELDEN v. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. D. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

VARKENSSLACHTERIJ.

Zie nu onze prijzen

van Inlandsch geslacht.

Dik vet Rookspek	f 0.58
Vet gezouten „ (blank)	f 0.56
Mager Rookspek	f 0.70
Mager gezouten spek (blank)	f 0.68
Bij minder als **10 Kg.**	**2 cts. per kilo hooger.**

Prima gesmolten Reuzel.

In bus van 10 à 11 Kg.	f 0.62
In bus van 14 en 28 „	f 0.60
Zult (Boterhamworst)	f 0.60

„Af Utrecht." Prima kwaliteit.

Onbekend „rembours" met 10/0 korting.

Vraag prijscourant.

Egberts en Zoon, Utrecht.

„Huis van Vertrouwen"

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, ens. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen ens.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** ens.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, ens. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen ens. op aanvraag.

Katholieken, :-:

koopt **niet** in winkels, waar onzedelijke of N. Malthusiaansche artikelen worden verkocht of voorhanden zijn; :-: :-

koopt aan stations-boekenkasten **alleen** die lectuur, welke **zeker** geen gevaar oplevert.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks	f 4.50	per 100 stuks.
» 200 »	- 4.25	
« 300 »	- 4.00	

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

No. 60 ZATERDAG 25 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

Te Boxtel in den Raad

op 23 Juli, 's morgens half negen.

Nadat door den Voorz. de vergadering geopend is heeft de eedsaflegging plaats van het nieuw gekozen lid den heer H. A. C. J. v. d. Ven.

De Voorz. wenscht den heer v. d. Ven hartelijk geluk en is overtuigd, dat de heer v. d. Ven zijn betrekking op gepaste wijze aanvaardt. Tevens zegt de Voorz. te weten, dat de heer v. d. Ven met dezelfde nauwgezetheid van vroeger het raads-lidmaatschap zal waarnemen.

De heer v. d. Ven dankt den Voorz. voor de hartelijke, zelfs vleiende woorden en zegt trotsch te zijn op de wijze waarop hij ditmaal tot raadslid gekozen is, omdat hij daardoor overtuigd is, dat zijn vroeger werk als raadslid door de kiezers wordt goedgekeurd, hij is voornemens op den ouden weg voort te gaan.

Voorz. — Ik stel voor de notulen van de vorige raadsvergadering, die ter visie hebben gelegen, goed te keuren.

* * *

Ingekomen stukken.

Schrijven van Ged. Staten van 25 Juni 1914, inhoudende goedkeuring raadsbesluit tot wijziging der begrooting van 1913.

Proces-verbaal van kasopneming van 27 Juni 1914.

Worden voor kennisgeving aangenomen.

Adres van Gez. Verouden en H. v. d. Meerendonk, verzoekende terug te komen op het raadsbesluit, genomen in de vorige raadsvergadering, om het matglas in de Warande bij de Wed. v. Son niet te doen opruimen.

De Voorz. leest het adres voor en wil een bemiddelingsvoorstel doen, door de wed. v. Son het matglas te laten verwijderen en in de plaats daarvan doorzichtig glas aan te brengen, en als zij verkiest gordijntjes te hangen.

De heer v. d. Horst meent, als er toegestaan wordt gordijntjes te hangen men even goed het matglas kan laten.

De heer v. Leeuwen zegt, het adres met verwondering te hebben gelezen. Het gaat toch niet op om zoo maar een genomen besluit zonder goede gronden te vernietigen. Bovendien worden de raadsleden in het adres gekwalificeerd als stommerikken, die niet wisten wat ze deden, toen dit besluit genomen werd. Zulk een behandeling trek ik op mijn fatsoen. Een brevet van onbekwaamheid te krijgen vind ik niet plezierig. Wij moesten dat adres dan ook niet meer in behandeling nemen, en gewoon ter zijde leggen. De zaak is afgehandeld.

De heer Van Oerle heeft het adres met ingenomenheid begroet, omdat daardoor de raad de gelegenheid krijgt op zijn besluit terug te komen.

Nergens heeft spreker waranda's gezien met matglas, in 's Bosch en elders overal doorzichtig glas. Hij zou er dan ook vóór zijn het vorige raadsbesluit in te trekken.

Gordijntjes hangen, daar moet geen sprake van zijn, die daar gaan zitten, moeten ook maar gezien willen worden, anders moeten zij daar maar wegblijven.

Voorz. — De gordijnen dan maar laten vervallen. De vorige sprekers zijn een tegenovergestelde meening toegedaan. Geen enkel raadslid behoeft zich door het adres beleedigd te gevoelen.

De heer v. d. Horst zegt, dat hij de overtuiging is toegedaan, dat, toen de raad indertijd vergunning gaf glas te plaatsen, hij bedoeld zal hebben doorzichtig glas; daarom zou hij dan nu ook doorzichtig glas willen hebben.

De heer A. v. d. Sande zegt er ook voor te zijn, dat het matglas door doorzichtig glas vervangen wordt.

De heer De Haas zegt in 't adres gelezen te hebben, dat verschillende raadsleden, die toen niet tegen dat matglas waren, onvoldoende op de hoogte waren; doch wat hij toen gezegd heeft, daarvan was hij zich bewust en vindt het nog onnoodig, dat het veranderd wordt. Als men het omgekeerde eens veronderstelde, er stond b.v. helder glas en de Gez. Verouden vinden er zich zij zoude dat evengoed kunnen verdedigen; wat zou de raad dan doen?

De heer v. Oerle moet dit tegenspreken. De gez. Veroude vinden er zich door benadeeld, zooals het nu is, en hebben daardoor alle reden te verlangen dat het veranderd wordt.

v. Leeuwen blijft van gevoelen, dat de meerderheid van den raad in het adres wordt voorgesteld, dat zij niet weet, wat zij doet; het verwijt is onverdiend en het zou schande zijn, als wij op het adres ingaan. De heer v. Oerle kan nu den tijd wel gunstig achten om op het besluit terug te komen. Als men goed op de hoogte is, zegt men dat niet, men moet ze daar maar hooren. Ik zal het maar platweg zeggen. Ze weten daar in de buurt elkaar nog al wat te vertellen, ze zijn daar niet op den mond gevallen, en wat zou men doen als juffr. v. Son bij de Warande eens losse tochtschermen zette, die staan op sommige plaatsen, daar zou toch ook niets aan te doen zijn. En hoe zal er de gemeente dat glas uitgooien, dat zal nog zoo mooi niet gaan. Nu wordt beweerd, dat de bedoeling zal zijn geweest helder glas; maar in 't raadsbesluit staat glas, en zoo het in dat besluit staat, zoo is het nu.

De heer v. Oerle is het niet met het betoog van den heer v. Leeuwen eens. De raadsleden die de vorige keer gestemd hebben, om dat matglas te laten, kunnen nu hun stem verbeteren. Hij is het met v. d. Horst eens dat de toenmalige raad vergunning gaf om glas te plaatsen en doorzichtig glas bedoeld zal hebben; bovendien is hij van meening, dat juffr. v. Son graag bereid zal zijn doorzichtig glas aan te brengen.

De Voorz. vindt het ook, dat het besttot een schikkng kan komen.

De heer H. v. d. Ven zegt, uit hetgeen hij over deze kwestie gehoord en gelezen heeft, tot de overtuiging te zijn gekomen, dat hier niet tegen de letter van het besluit is gezondigd, al zou ook bedoeld zijn doorzichtig glas, en daarom zal het recht aan de zijde van juffr. v. Son zijn. Ik zou dan ook liever juffr. v. Son verzoeken het te veranderen.

De Voorz. zegt, dat de vergunning verleend is tot wederopzegging, en dus de gemeente zoo noodig haar tot verandering kan dwingen.

De heer v. d. Ven zegt, dat, als juffr. v. Son got matglas niet opruimde, dit toch nog geen reden zou kunnen zijn, haar de warande op te zeggen; dat zou te ver gezocht zijn. Men kan haar in overweging geven het te veranderen in doorzichtig glas; zij behoudt altijd het recht gordijntjes te hangen.

Voorz. — Als bedoeld is doorzichtig glas, kan men gerust met klem zeggen: het moet doorzichtig glas zijn. Mh. v. d. Ven, U is ook van meening, dat doorzichtig glas bedoeld zal zijn. Maar wij zullen er over stemmen.

De heer Ribbe is van oordeel, dat het beter is niet te stemmen; hij is ook niet overtuigd, dat indertijd doorzichtig glas bedoeld zal zijn. Hij geeft in overweging, dat B. en W. zullen trachten den boel voor elkaar te brengen, dat was de beste oplossing.

De Voorzitter en de leden zijn het daarmee eens.

* * *

Benoeming van een Wethouder.

Bij stemming behaalt de heer L. v. Lieshout 9 stemmen, de heer J. F. v. Oerle 3 stemmen, terwijl een briefje blanco is ingeleverd, zoodat de heer v. Lieshout tot wethouder gekozen is.

De Voorz. feliciteert den heer v. Lieshout en zegt, dat het geen verwondering baart dat op den heer v. Lieshout, een man van bezadigd karakter, en een man van aanzien, de keuze van Wethouder gevallen is. Hij hoopt, dat de heer v. Lieshout nog jaren deze functie zal waarnemen, om nog meer werkzaam te kunnen zijn in 't belang onzer gemeente.

De Heer van Lieshout dankt de leden voor het vertrouwen in hem gesteld. Hij zegt huiverig te zijn om zijn de benoeming aan te nemen. Met het vertrouwen, dat hij op medewerking en steun zal kunnen rekenen van het dagelijksch bestuur en de raadsleden, neemt hij zijn benoeming aan, en zal al het mogelijke doen, wat 't belang van de gemeente van hem vergt.

De revenuen die hem als wethouder zullen worden toegekend, zal hij besteden voor liefdadige werken.

* * *

Straatverlichting.

De Voorz. geeft een relaas, hoe of B. en W. het ontwerp contract straatverlichting hebben daargesteld. Hij stelt voor, dit ontwerpcontract aan te nedoor de leden zullen B. en W. dan men. Over eventueele veranderingen onderhandelen met de Centrale. Wie van de heeren wenscht het woord over een of ander art. van het contract.

De heer de Haas zegt gezien te hebben, dat in 't contract aangeboden worden 4 lampen van 600 kaarssterkte voor 75 gld. Hij meent, dat dit in de toekomst niet voldoende zal zijn en zou dit art. veranderd willen zien en wel zoo, dat men meerdere lampen kan krijgen van deze lichtsterkte voor 75 gld. per lamp.

De Voorz. vindt dit zeer goed. B. en W. zullen trachten dit gedaan te krijgen.

De heer v. d. Horst vraagt, of het nu vaststaat, dat de tegenwoordige lichtpunten, door gas bediend, begrepen zijn in de bestaande verlichting waarover art. 3 spreekt en deze dus zonder meerdere kosten door electrisch worden vervangen.

De Voorz. antwoordt bevestigend.

De heer v. Leeuwen spreekt over de uitbreiding van den kring, waarin de Centrale verplicht is stroom te leveren aan particulieren.

De heer v. Elk zegt, dat 100 meter buiten de thans bepaalde straatverlichting de Centrale zonder meerdere kosten lampen moet aanbrengen.

De heer v. d. Horst verduidelijkt de zaak door er op te wijzen, dat de heer v. Leeuwen iets anders bedoelt, n.l. den kring, waarbinnen de Centrale verplicht is aan particulieren te leveren, en dat dit niets te maken heeft met het contract voor de straatverlichting, maar dat daarover een der artikelen der concessievoorwaarden handelt.

De heer v. Leeuwen geeft te kennen, dat, zooals het v. d. Horst zegt, het zijn bedoeling is.

Den heer v. Oerle doet het genoegen, dat hier de kring, waarin aan particulieren door de Centrale geleverd moet worden, ter sprake komt. Dat dit veranderd wordt is zeer urgent. Wij zelf hebben indertijd de ondervinding opgedaan, dat zulks noodzakelijk is. De grens van bedoelde kring loopt juist door onze fabriek. Indertijd wilden wij noodlampen aan laten leggen. Voor een gedeelte van de fabriek ging dit niet of wij moesten daar extra voor betalen. Indertijd is die handelwijze van de Centrale door ons zeer kwalijk genomen. Wij zullen hier, als de Provinciale Centrale komt, een vreemden toestand krijgen. Iemand die buiten den kring woont, behoeft niet bediend te worden door de Boxtelsche Centrale, en mag niet bediend worden door de Provinciale Centrale, wijl in de concessie staat, dat geen licht geleverd mag worden door een andere lichtfabriek.

De Voorz. zegt, dat dit civiel is en heelemaal buiten het contract der straatverlichting staat.

De heer v. Oerle meent, dat nu daarover een desbetreffende bepaling gemaakt kon worden.

De Voorz. meent, dat de in wording zijnde rijkswet daar misschien in zou voorzien. Wij zouden nu ook deze veranderingen als voorwaarden bij het contract voor de straatverlichting kunnen bedingen.

De heer v. Oerle herhaalt nog eens, wat hij bedoelt en zou ook willen, dat nu verandering tegelijk met het contract voor straatverlichting werd bedongen.

De Voorz. vreest dat de Centrale dan ook weer iets daartegenover zal bedingen.

De heer v. Oerle zegt, dat men het b.v. daar heen kon leiden, dat er door de plaatselijke Centrale toegestaan werd dat buiten den kring, waarin zij wil leveren, de Provinciale zou mogen leveren.

De heer Van Leeuwen meent, dat de plaatselijke centrale daar nooit geen nadeel bij kan hebben. Bij hem b.v. zal de plaatselijke centrale nooit willen leveren en de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat hij van de provincie stroom zou kunnen betrekken.

De Voorz. zegt dat 't het beste zal zijn, dat wij nu het contract in gereedheid brengen en dan nog zooveel mogelijk gunstige voorwaarden bedingen.

De heer de Haas wijst er op, dat 't nu juist de tijd is om den prijs van den stroom, die aan particulieren geleverd wordt, herzien te krijgen. Dit staat in de concessievoorwaarden. Hem dunkt, dat daar nu wel aan gedacht mag worden.

De Voorz. zegt, dat dit bij B. en W. al ter sprake is geweest. In dit contract is ook bedongen, dat, indien de plaatselijke centrale goedkoop stroom zou betrekken van de provinciale centrale, de gemeente daarvan moet profiteeren.

Daarna maakt de heer v. Oerle op een paar art. aanmerkingen.

De Voorz. wijst er den heer v. Oerle op, dat datgene, waar hij aanmerking op maakt, reeds in dien geest door B. en W. in orde is gebracht, en dat dit in de stukken, die ter visie hebben gelegen, ook duidelijk is te zien.

De heer v. Oerle zegt de stukken dan niet alle gezien te hebben. Hij zou toch nog iets willen opmerken. Hem komt het voor, dat het niet ondienstig zou zijn, dat aan het slot van het contract toegevoegd werd, dat, indien de plaatselijke centrale genaast wordt, dit contract vervalt.

Hoewel verschillende leden te kennen geven dat het onnoodig zal zijn, dit er bij te zetten, vindt de Voorz. het zekerheidshalve toch goed, dat het er in staat.

De heer de Haas zegt in een van de artikelen van het contract gezien te hebben, dat de lampen 5 kaarssterkte ofwel 10 % van haar lichtsterkte mogen verliezen, eer er boete kan toegepast worden.

De centrale stelde voor om dit op 10 kaarssterkte of 20 % te brengen.

Dat er speling gegeven wordt, daar vind ik niets tegen, maar ik wilde 't hier ter sprake brengen, omdat indertijd door de Centrale en ook door sommige leden van den Raad er zoo geschermd is geworden, dat een electrische lamp haar lichtsterkte behoudt.

De Voorz. geeft het lid de Haas gelijk.

De heer Merks meent, dat vermindering van lichtsterkte niet zal voorkomen.

De Voorz. meent van wel.

De heer de Haas zegt, dat dit zeer makkelijk kan, doordat op een gegeven oogenblik meer ingeschakeld wordt, er zijn hier op de fabriek geen accumulatoren, waarin de stroom bewaard wordt.

De heer A. v. d. Ven zegt, dat door meerdere inschakeling de lampen hun kracht toch houden.

De Voorz. meent, dat dan toch de zaak niet in orde is, daarom kunnen zij op twee manieren controle uitoefenen: laten onderzoeken of een lamp haar sterkte verloren heeft, en ten allen tijde met de voltmeter of er 220 voltsspanning is.

De heer de Haas meent dat één voltmeter voor de Centrale niet voldoende is.

Daarna vraagt de Voorz. of de leden het contract zoo het nu is, als er dan nog met de gemaakte opmerkingen rekening wordt gehouden, kunnen goedkeuren.

De heer de Haes spreekt nog over de booglampen, waarop de heer v. d. Horst antwoordt dat over booglampen niet behoeft gesproken te worden, omdat indertijd de meerderheid van den raad deze niet meer wenschte.

De heer v. Oerle zou het voorloopig ook met de kleine lampen willen probeeren.

Het contract wordt daarna vastgesteld.

Wordt vervolgd.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

STAATSSPOORWEGEN.

Met ingang van 1 Augustus 1914, zal het loon voor het bestellen per as van ijl- en vrachtgoederen, als volgt worden berekend.

f 0.05 per 50 K.G., met een minimum van f 0.15 per zending, behalve voor de stations Alphen-Oudshoorn, Amsterdam C.S. en W.P., Apeldoorn, Arnhem, Gorinchem, Den Haag, Haarlem, Den Helder, Leiden, Naarden-Bussum, Nijmegen, Rotterdam, Scheveningen, Tiel, Utrecht, IJmuiden, waar een minimumloon van f 0.20 en de stations Bloemendaal, Overveen en Zandvoort, waar een minimumloon van f 0.25 per zending wordt geheven.

Voor de stations Gennep, Mill, Schijndel, Uden en Veghel, is f 0.05 per 50 K.G. met een minimum van f 0.15 per zending verschuldigd.

NEDERLANDSCHE HEIDEMAATSCHAPPIJ.

Dezer dagen werd door een twintigtal studeerenden der Nederlandsch-Indische Bestuurs-Academie een excursie gehouden, onder leiding van eenige ambtenaren der Nederlandsche Heidemaatschappij.

Bezocht werden het landgoed „de Utrecht" te Hilvarenbeek, vloeiweiden, vischvijvers en ontginningen in de omgeving van Valkenswaard en de kweekvijvers en het broedhuis der Maatschappij te Vaassen.

Voorts werd een bezoek gebracht aan het Bureau en het Museum der Maatschappij te Arnhem.

DE NIEUWE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NED.-INDIE.

Ofschoon de datum van aftreding van den heer Idenburg nog niet is vastgesteld, moet het thans reeds bij de regeering vast staan, in diens plaats te benoemen mr. dr. W. F. van Leeuwen Commissaris der Koningin in Noord-Holland.

TRAMSTAKING TE 's-HAGE.

In een onzer vorige nummers gaven wij een loonstaatje van het stakende trampersoneel, waarin o.a. gemeld was dat met inbegrip van de fooien een conducteur een weekloon had van ongeveer f 17 en een bestuurder ongeveer f 16.75.

Nameens het stakingscomité wordt op thans opgemerkt dat deze opgaaf onjuist is; uit het ons toegezonden organisatieblad „Het Rechte Spoor" blijkt dat het loon in werkelijkheid bedraagt:

Als hulpconducteur (conducteur-poseur) kan men op 23-jarigen leeftijd bij de Maatschappij in dienst komen op een salaris, dat doorgaans f 8.40 per week niet te boven gaat. Men blijft 5 à 6 jaren in deze functie en op hetzelfde loon alvorens voor eene benoeming tot vast conducteur in aanmerking te komen. Men ontvangt dan een loon van f 10.—, dat na 4 jaren tot 12.— is gestegen om eerst na 20 dienstjaren een loon van f 13.— te bereiken en daarna niet meer voor verhooging in aanmerking te komen. De bestuurder begint met f 11.— staat op f 14.— per week stil, totdat hij na 20 dienstjaren op f 15.— wordt gebracht.

Het aantal vrije dagen is gering. Om den elfden dag is het personeel vrij, terwijl het slechts 4 vrije Zondagen per jaar heeft.

De eischen van het stakende personeel luiden thans o.a. als volgt:

1e. De volgende loonregeling in te voeren voor: a. conducteurs van f 12 tot f 15 per week; b. wagenbestuurders van f 12.50 tot f 17.50 per week. Het maximum wordt bereikt met jaarlijksche verhoogingen van f 0.50 voor conducteurs en van f 0.75 voor bestuurders. Ook voor het reserve- en ander personeel wordt betere loonregeling bedongen.

2e. De tegenwoordige loonen direct te verhoogen met een verschil in de bestaande en de hierboven genoemde minima's.

3e. Een wekelijksche rustdag; 52 per jaar, waarvan minstens 13 op Zondag moeten vallen. Deze rustdag bedraagt voor den Zondag 36, voor den werkdag 30 uren.

4e. Minstens 7 verlofdagen per jaar met behoud van salaris voor het geheele personeel.

5e. Een pensionneering van het geheele vaste personeel op 60-jarigen leeftijd, met het recht bij gebleken geschiktheid tot 65-jarigen leeftijd dienst te blijven doen. Het pensioen is minstens gelijk aan 70 pct. van het laatst genoten loon.

* * *

In zake de Tramstaking te 's-Hage schrijft Mr. Aalberse in het „Katholiek Sociaal Weekblad het volgende:

Zelden heeft eenige staking bij de burgerij in zoo ruimen kring sympathie ondervonden, als deze staking van het Haagsche trampersoneel. Voor een goed deel kan zeker deze sympathie verklaard worden uit de antipathie, welke velen gevoelen voor de Maatschappij, die, gelijk wel alle concessionarissen van monopoliebedrijven, niet alleen het trambedrijf exploiteert, maar voor al... de tramconcessie.

Deze staking — veroorzaakt door lage loonbetaling en niet-erkenning van het vereenigingsrecht — is een bewijs te meer hoe moeilijk de exploitatie van

deze monopolie-bedrijven aan particuliere Maatschappijen kan worden overgelaten.

En ook dit : hoe groot gelijk kardinaal Manning had toen hij schreef, dat stakingen als deze maar niet enkel zijn een zaak tusschen patroon en arbeider

Men herleze eens deze bladzijde uit zijn „Commentaar op de Encycliek Rerum Novarum" (Futura, 6e druk, blz. 59—60), en denkt men dan niet onwillekeurig aan deze Haagsche staking, welke begon, nadat de directie geweigerd had, om nog eens met den burgemeester een onderhoud te hebben ?

De ongeregeldheden, waartoe ook de Haagsche staking onmiddellijk aanleiding gaf, bewijzen, hoe juist de grijze kardinaal den toestand zag.

Wij hopen dan ook, dat deze staking althans dit tot gevolg zal hebben, dat het Haagsche Trampersoneel een behoorlijk geregelde rechtspositie zal verkrijgen. Alleen op die wijze zijn stakingen als deze te voorkomen. En loopt eenmaal de concessie af, dan zal, hopen we, ook de Haagsche gemeenteraad geleerd hebben, dat gewichtige monopolie-bedrijven, als het trambedrijf in een stad als Den Haag, niet aan een particulieren exploitant ter behartiging kunnen worden toevertrouwd, te minder, wanneer die exploitant is een maatschappij, waarvan 90 pCt. der aandeelhouders buitenlanders zijn, die slechts één belang kennen ; zoo hoog mogelijk dividend te trekken.

* * *

Hoewel de staking steeds voortduurt breidt de dienst der trammen zich al meer uit, en steeds worden nieuwe lijnen, zij het dan ook met zeer beperkten dienst in exploitatie gebracht.

De toestand van Donderdag was, dat sedert de Maatschappij, na de bekende opschudding in de stad en na het feit, dat zij om die redenen ingevolge de concessie-voorschriften aan het gemeentebestuur, heeft moeten kennis geven, dat zij door overmacht gedwongen den geregelden dienst moest staken, thans een beperkten dienst op vijf stadslijnen geheel of gedeeltelijk onderhoudt met 22 motorwagens buiten de aanhangwagens en met 75 man rijdend personeel.

Het aantal vrijwilligers neemt steeds toe, Donderdag reed de zoon van een oud-minister als conducteur.

De Haagsche Tramweg-Maatschappij, die geleidelijk nieuw personeel in dienst heeft gesteld, doch gelijk reeds vroeger gemeld, in beperkten getale, heeft Donderdag besloten dit op groote schaal te doen.

Daartoe zouden per advertentie in 50 Nederlandsche bladen gegadigden worden opgeroepen naar de betrekkingen van bestuurder en conducteur in vasten dienst bij de onderneming.

Het Volk noemt het onjuist, dat telkens stakers het werk hervatten. De stakingsleiding verzekert, dat dit bij ieder appèl nominaal van de stakers blijkt. Wel neemt klaarblijkelijk toe het aantal z.g. vrijwilligers, hoogere burgerscholieren en dergelijke, die bij wijze van vacantiesport, voor conducteur gaan spelen. Op deze wijze komen lui van het remise-personeel, die tot dusver conducteur-dienst verrichtten, vrij, om op te treden als bestuurder, waarvoor zij enkele jaren geleden. toen de vrees voor staking de H. T. M. deed omzien naar noodmaatregelen, zijn opgeleid.

* * *

In verband met het dezer dagen meegedeelde over het vormen van een damescomité, dat de zorg voor de gezinnen van de werkwilligen op zich neemt, kan worden gemeld dat de bekende dubbele villa aan den Ouden Scheveningschen weg tegenover het Vredespaleis in gereedheid is gebracht om gezinnen van werkwillige trambeambten, wien door hun huisheer de huur is opgezegd of die niet ongegronde vrees koesteren voor bemoeilijking, onder dak te brengen.

Drie gezinnen zijn er al in opgenomen en hebben het er goed. Er kunnen nog wel enkele gezinnen bij, en zoo noodig zal het comité nog eenige huizen voor hetzelfde doel in gereedheid laten brengen.

* * *

Het einde in 't zicht.

Ofschoon in den stand der staking op het oogenblik dat wij dit schrijven nog weinig verandering te bespeuren is, zijn er toch enkele lichtpunten, welke doen vermoeden, dat binnenkort eene oplossing van het conflict te verwachten is.

Donderdagmorgen werd ten stadhuize te 's-Hage geconfereerd tusschen den burgemeester en den heer Hoejenbos. Daarna had een conferentie plaats tusschen den burgemeester en de heeren Van Stipriaan Luiscius Sr. en Jr.

Nader wordt gemeld :

Ten einde de oplossing te bevorderen van het arbeidsconflict bij de Haagsche Tramweg-Maatschappij en, voor zooveel noodig, nog waarborg te bieden voor het welslagen van de door den Raad van Beheer dier Maatschappij toegezegde regeling der arbeidsvoorwaarden van het personeel, hebben B. en W. van 's-Hage het wenschelijk geoordeeld en besloten, een commissie in het leven te roepen, welke den Raad van Beheer bij de samenstelling dier regeling zal bijstaan en van advies dienen.

De heeren Mr. Dr. Ant. van Gijn, thesaurier-generaal aan het Departement van Financiën ; dr. W. H. Nolens, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Mr. J. B. Peyrot, lid van den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, hebben zich een benoeming tot leden dier commissie laten welgevallen.

In overeenstemming met het door de Haagsche Tramweg-Maatschappij ingenomen standpunt, dat de regeling der arbeidsvoorwaarden van het personeel aan B. en W. ter goedkeuring zou worden aangeboden, heeft het bestuur, ook zonder dat het bij de samenstelling van eene zoodanige commissie zou worden betrokken, zich tot samenwerking daarmede bereid verklaard.

B. en W. vleien zich, dat thans een beëindiging van het conflict kan worden tegemoet gezien.

* * *

Blijkens een bericht in de „Avondpost" van Donderdagavond, was er tegen Vrijdagmorgen eene conferentie te verwachten tusschen de Directie der Tramweg-Maatschappij en eene commissie uit het stakende personeel.

Zoowel bij de Directie als bij de stakers scheen men overtuigd, dat de staking gisteren, Vrijdagavond zou eindigen.

* * *

De staking duurt voort.

Nader wordt gemeld :

Het goed vertrouwen, dat de staking heden zou zijn geëindigd is beschaamd.

De conferentie die gisteren heeft plaats gehad tusschen de Directie der Tramwegmaatschappij en eene commissie uit de stakers, heeft tot geen resultaat geleid.

Door de stakers waren een drietal vragen gesteld, n.l. : 1o. is de directie bereid alle ontslagen in te trekken, ook dat van den hulpconducteur van Putten ? ; 2o. zullen geen rancune-maatregelen worden genomen ? 3o. zullen de ontslagen beambten op hun oude plaats worden hersteld ?

De directie antwoordde, dat zij bereid is, voor zoover de plaatsen niet door nieuw personeel zijn ingenomen, bij voorkeur het thans ontslagen personeel voor plaatsing in aanmerking te doen komen. Van Putten wordt niet teruggenomen. Bijzondere maatregelen zullen niet worden genomen, doch de directie behoudt zich het recht voor zelf keuze te doen omtrent de weer in dienst te nemen personen en deze opnieuw in te deelen.

De op het oogenblik in dienst zijnde blijven boven aan de ranglijst, de anderen zullen zooveel mogelijk hun rangnummer hernemen. De directie verlangt daartegenover dat iedere uiting over het voorgevallene bij de staking tegen de in dienst geblevene of in dienst genomen en plagerijen moeten achterwege blijven, daar dit met onmiddellijk ontslag zal worden bestraft.

De stakers hebben na de conferentie met algemeene stemmen besloten de staking voort te zetten.

HOE HEET HET WAS!

Als een bewijs van de ontzettende hitte, waarmede wij in 't begin dezer week geteisterd werden, wordt gemeld, dat Maandag van den kerktoren te Putten, een ijzeren staaf naar beneden is gevallen, tengevolge van het smelten van soldeersel door de gloeiende zonnehitte.

Te Sinderen, bij Varsseveld, is de vrouw van den landbouwer H. door zonnesteek bij den veldarbeid gedood.

Dinsdagnamiddag is te Werkendam een man door zonnesteek bezweken.

Dinsdag werd een man in de 1e Constantijn Huygensstraat te Amsterdam, door de warmte bevangen. In bewusteloozen toestand werd hij naar het Wilhelminagasthuis vervoerd.

Eveneens zijn aldaar door de warmte bewusteloos geraakt, een man aan de Zoutkeetsgracht en aan den Singel, en een vrouw op de Hoogte Kadijk.

PAARDENDIEF.

Op de paardenmarkt te Wijchen werd een paardendief gearresteerd. De dief, een Hollander, had daags te voren uit eene weide van den landbouwer Derks te Dusselward bij Kleef een paard gestolen. Het paard, dat eene waarde had van 2000 M., werd voor 450 gulden verkocht. Even voor dat de dief het geld in ontvangst zou nemen, werd hij gearresteerd.

ONEERLIJKE ORGANISATIEMAN.

Bij de politie te Arnhem is door den voorzitter van de Arnhemsche afdeeling van den Bouwvakarbeidersbond, aangifte gedaan van vermoedelijk bedriegelijke handelingen, door den penningmeester der afdeeling gepleegd ten nadeele van de kas der organisatie.

Het geraamde tekort bedraagt ruim f 200. De politie stelt een onderzoek in.

DE GELUKKIGE HENGELAAR.

Een hengelaar, bewoner van Watergraafsmeer, bracht zijn Zondagmiddag met visschen door aan den oever van de Keulsche vaart.

't Duurde lang voor hij beet kreeg, maar eindelijk voelde hij iets zwaars aan den hengel. Toen hij ophaalde, kwam het achterwiel van een fiets boven water. De man trok het karretje op het droge en waarschuwde de politie. Toen bleek, dat het karretje aan een bewoner der De Wetbuurt toebehoorde, waar het Vrijdagnacht uit een werkplaats was ontvreemd.

Daar een der banden stuk was, vermoedt men, dat de dader, geen kans ziende het te berijden, het in de Keulsche vaart geworpen heeft. (Tel.)

ONDER DE STEENEN VERPLETTERD.

In een der galerijen van de Domaniale Mijnen te Kerkrade, had de vervoersopziener G. Woensdagmorgen in een wagentje van een leegen kolentrein plaats genomen. Het wagentje ervoor ontspoorde, liep tegen een bouw op en deed dezen in elkaar storten, waardoor een steenval ontstond, waaronder G. verpletterd werd. Eerst bij het opruimen van de instorting, ontdekte men het lijk van den ongelukkige. Vad.

ONWEER.

Nabij Ylst is Woensdagmiddag de 14-jarige T. Rollema door den bliksem getroffen en gedood. Het jongetje was met zijn vader en broer in de weide. Beide laatsten bekwamen geen letsel.

Te Tinega (Sneek) is in den grooten watermolen van den Geeuw-polder door het hemelvuur brand ontstaan. De molen brandde geheel af.

Te Steenwijk sloeg de bliksem in de kapitale woning van Hartkamp, die met de schuur tot den grond afbrandde.

ONMENSCHEN.

Men schrijft uit Venlo aan de Geld.:

In de laatste dagen is het wederom twee malen voorgekomen, dat onmenschen op beestachtige manier paarden, die in den omtrek onzer stad in de weide liepen, martelden, waarschijnlijk met het doel op den eigenaar een lage wraak te nemen.

Zoo werd een der dieren, een waardevolle merrie, met een mes, bestreken met vergift, in de lies gestoken, zoodat het arme dier moest worden afgemaakt en zelfs het vleesch gedeeltelijk voor de consumptie ongeschikt was. Op een andere plaats werd een paard met een mes den kop doorkerfd op afschuwelijke wijze. Dit kon evenwel behouden blijven.

VAN MEDICIJNEN GESTORVEN.

In het O. L. Vr. gasthuis te Amsterdam, is een meisje opgenomen, dat van medicijnen, die zij moest innemen, een te groote hoeveelheid had gebruikt, tengevolge waarvan zij ernstig ongesteld was.

FAILLISSEMENTEN IN NEDERLAND.

Volgens mededeeling van Van der Graaf & Co.'s Bureaux voor den Handel zijn over de afgeloopen week in Nederland uitgesproken 43 faillissementen tegen 25 faillissementen in dezelfde week van het vorige jaar.

ZIEKTEN ONDER DE ROGGE.

Op de Veluwe en in een deel van Utrecht doet zich thans een ziekte voor onder de rogge, die in deze streken veelvuldig verbouwd wordt.

IN HOOGER BEROEP.

De Inspecteur van politie v. d. M. te Arnhem, die in zake den bekenden doodslag aldaar door de rechtbank was veroordeeld tot 6 maanden gevangenisstraf, heeft hooger beroep aangeteekend.

EEN RAADSBESLUIT GESCHORST.

De gemeenteraad van Almelo had onlangs besloten, om alvorens een beslissing te nemen omtrent het al of niet weer invoeren van de kermis, dit vraagpunt aan een referendum te onderwerpen en daaraan onder contrôle van de gemeente te doen deelnemen hen, die op de thans van kracht zijnde kiezerslijst voorkomen.

Ten einde het in werking treden van dit besluit, hangende het onderzoek naar de wettigheid er van, te voorkomen, is bij kon. besluit genoemd raadsbesluit geschorst tot 1 Januari 1915.

DOOR ELECTRICITEIT GEDOOD.

Woensdagavond is te Zwagerveen (Kollumerland) bij het onweer de tak van een lindeboom door den bliksem getroffen en gebroken. De tak viel op een electrischen draad met een stroomsterkte van 220 volt. Vrouw Thomas Mulder die haar zoontje daar vandaan wilde halen, kwam in aanraking met den neergevallen draad en kreeg den stroom door het lichaam. Zij werd onmiddellijk gedood.

GASONTPLOFFING.

Te Zevenbergen bemerkte M. N., die op een bovenwoning woont, dat het sterk naar gas rook.

Onvoorzichtig als het is bij dergelijke gevallen, stak hij een lucifer aan. Oogenblikkelijk ontploften ontsnapte gassen. Een gedeelte plafond, tusschen 2 balken, werd met groote kracht naar beneden gedrukt en op den vloer der herberg onder het vertrek gesmakt, terwijl de zoldering te dier plaatse omhoog werd gedrukt.

De val van het plafond bracht heel wat schade te weeg, aan buffet, spiegel en glaswerk. De klok werd geheel vernield.

DE BEVOLKING VAN AMSTERDAM.

Op 1 Juli 1914 bedroeg het aantal ingezetenen van Amsterdam 597.888 personen tegen 590.743 op 1 Juli van het vorig jaar.

STRAATROOVERS.

Maandagavond werd de incasseerder K., der fa. Perk & Evers, kassiers te Hilversum, toen hij op zijn rijwiel met f 5000 in contanten van Bussum kwam, bij de Kraailoosche brug aangerand door een persoon, die een revolverschot op hem loste. K. werd licht in den rug gewond, doch achtervolgde zijn aanrander, die op den Koninginnenweg door een politieagent werd gegrepen. Het bleek te zijn zekere H. v. B. uit Utrecht. Hij beweert, dat het schot toevallig is afgegaan.

TEGEN DORST EN TRANSPIREEREN IN DEN ZOMER.

Reeds de ouden zeiden : „Wie gedronken heeft, zal drinken," en juist in de zomerwarmte komt de waarheid van dat gezegde uit. Hoe meer men drinkt in den zomer, des te meer dorst krijgt men. Het inzwelgen van veel vloeistof is nadeelig voor de spijsvertering en vermeerdert de werkzaamheid der zweetklertjes. En overmaat van transpireeren werkt verzwakkend, en juist wanneer men daardoor de hoeveelheid voedsel zou moeten vermeerderen, vermindert de eetlust, door vermindering van het maagsap.

't Is een verkeerde opvatting te meenen, dat men zijn dorst lescht door bovenmatig te drinken. Een verkoelenden drank, hoe aangenaam hij moge zijn als men hem drinkt, veroorzaakt weldra een nog heviger dorst. Juist in den zomer moet de mensch zich in acht nemen en zijn dorst bedwingen.

De meeste menschen, die van hun lichaam alle kracht vergen, welke het in staat is voort te brengen, die bijvoorbeeld in de zomerwarmte fietstochten maken van verscheiden dagen, volgen gezondheidsvoorschriften op, waarnaar de landbouwarbeiders ook moeten leven. Een sportman zwelgt geen door ijs verkoelde dranken in, die zonder zijn dorst te lesschen zijn maag bederven, maar bestrijdt zijn dorst door eenigen teugen warmen drank of bouillon.

Deze warme drank, thee of koffie, doet een aangenaam gevoel ontstaan en den dorst verdwijnen. Hij stelt zich niet bloot aan 't gevaar voor epidemiën, die zich in den zomer zoo gemakkelijk verspreiden, omdat het water, waarmee die drank is bereid, door koken van levende microben is bevrijd.

België.

NIEUWE SPOORLIJN.

Het „Hbld v. Antw." meldt, dat het Belgische spoorwegdepartement den aanleg van een nieuwe lijn tusschen België en Nederland in studie heeft genomen.

Deze lijn zou van Antwerpen uitgaan, den bestaanden weg Antwerpen—Roosendaal volgen tot Merxem, zich vervolgens naar Hoogstraten richten en vandaar naar de Hollandsche grens tot Breda.

VAN 500 METER HOOGTE GEVALLEN.

Bij het vliegveld te Stockel in België had Dinsdagavond een treurig ongeluk plaats. De vliegenier Champel vloog met mevrouw Cayat de Castella op een hoogte van ongeveer vijfhonderd meter boven het veld ; mevrouw de Castella zou, gelijk zij reeds twee malen van te voren had gedaan, met de parachute neerdalen. Champel gaf haar dan ook het afgesproken teeken met het woord: laat los ! Doch tot groote ontzetting van de menigte ging de parachute niet open en als een stuk lood stortte zij naar beneden. Een vreeselijk gegil vervulde de lucht ; de parachute viel midden in een korenveld. Jan Olieslagers rende met zijn auto onmiddellijk te hulp doch mevrouw Cayat de Castelle lag onder de parachute letterlijk verpletterd Het lijk werd onmiddellijk naar een nabijzijnd huisje vervoerd, waar het weldra met bloemen was overdekt. Vele dames, die het ongeluk zagen gebeuren, vielen flauw.

Het ongeluk is waarschijnlijk hieraan te wijten, dat een van de vier luchtruimten is gesprongen en al te haastig hersteld. Reeds Maandag heeft men de jonge vrouw ernstig gewaarschuwd haar leven niet te wagen. De ongelukkige was 22 jaar oud.

AUTO-ONGELUK.

Op den weg van Leuven naar Thienen is j.l. Dinsdag, bij het vallen van den avond, een ernstig auto-ongeluk gebeurd. Een Brusselsche zangeres, mej. Maria Medts, was in gezelschap van de bankiers Monnon en Durand, een auto-tochtje gaan maken, waarbij de heer Monnon zelf stuurde.

Tusschen Leuven en Thienen wilde de auto-mobilist wijken voor een wagen, maar kwam daarbij in botsing met een kar. Alle inzittenden werden uit den auto geslingerd. Mej. Medts werd met een schedelbreuk opgenomen en stierf enkele oogenblikken later. De heeren Monnon en Durand werden ernstig gewond. Alleen de chauffeur kwam er met enkele schrammen af.

VREEMD ONWEERS-VERSCHIJNSEL.

Over een zonderlinge gril van den bliksem wordt uit de streek van Doornik bericht.

Gedurende een hevig onweer sloeg de bliksem in een boom op de weide van den heer Durieux te Jollain-Merlin.

Van een paard, dat onder den boom stond, werd het hoefijzer van den rechter-achterpoot afgerukt en honderd meter ver weggeslingerd.

Bij het oprapen van het hoefijzer stelde men vast, dat het geheel blauw was uitgeslagen. Het paard had verder niet het minste letsel bekomen.

Oostenrijk.

ALWEER EEN OORLOG ?

Nog is de vreeselijke dreun van den oorlog niet aan onze ooren ontwend of alweer komen sombere wolken aan den politieken hemel met eenige zekerheid een nieuwen oorlog voorspellen, en dan nog wel een oorlog, die geheel Europa in vuur en vlam zal zetten.

Oostenrijk-Hongarije, dat maar steeds door Servië wordt geïntimideerd, en in verband met den vorstenmoord te Serajewo een onderzoek heeft doen instellen, heeft thans een krachtige daad gesteld.

Oostenrijk wil aan de Groot-Servische propaganda in zijn landen een einde gemaakt zien.

Een propaganda, die niet alleen in Bosnië en Herzogewina, maar ook in Croatië en Slavonië gedreven wordt, kortom in heel het gebied der monarchie, dat de Serviërs als een stuk van het toekomstig Groot-Servië beschouwen.

Te dien einde heeft de Oostenrijksche regeering een ultimatum aan Servië gezonden, waarop binnen 24 uren (d.i. voor heden Zaterdagavond 6 uur) definitief antwoord wordt verlangd.

Het ultimatum bevat het volgende :

„Servië erkent, door den in Bosnië geschapen toestand (de annexatie door Oostenrijk) in zijn rechten niet getroffen te zijn. Servië zal zich daarom schikken naar de besluiten, welke de mogendheden in verband met art. 25 van het Verdrag van Berlijn zullen nemen. Gevolg gevende aan den raad der mogendheden verbindt Servië zich zijn houding van protest en tegenstand, die het ten aanzien van de annexatie sedert October j.l. heeft aangenomen, op te geven. Het verbindt zich verder de richting van zijn tegenwoordige politiek tegenover Oostenrijk-Hongarije te veranderen en voortaan met Oostenrijk-Hongarije op voet van vriendschappelijke nabuurschap te leven."

Indien Servië niet voor heden Zaterdagavond 6 uur op deze nota antwoordt, dan zal een oorlogsverklaring van Oostenrijk aan Servië volgen. Maar zoo ver zal het wel niet komen, Servië zal wel water in zijn wijn doen.

Natuurlijk echter komt thans Rusland mede voor de proppen.

De vraag is op het oogenblik slechts, of Rusland thans een oorlog wil en voor den oorlog gereed is.

Zoo ja, dan weigert Servië, zoo neen, dan geeft Servië voor het oog toe.

Maar nu of later, de oorlog moet komen, ondanks vredespaleizen, -congressen en -conferenties.

Balkan-Staten.

DE VORST WEGGEJAAGD ?

De toestand in Albanië wordt steeds kritieker en de Prins van Wied blijkt een echt wankelenden troon beklommen te hebben.

De opstandelingen deelden Woensdag per brief aan de gezanten mede, dat zij, om een burgeroorlog te vermijden, eischen, dat de vorst afstand doet van den Albaneeschen troon. Geeft hij niet aan dezen eisch gehoor, dan zullen zij Durazzo verwoesten ; zij zullen dan de schepen onder vuur nemen en gedwongen worden geen enkelen inwoner te sparen.

De opstandelingen eischen een antwoord binnen een korten tijd.

Deze brief draagt, in tegenstelling met de andere, de handteekeningen van de leiders der beweging.

Een proclamatie van den vorst roept de geheele bevolking van Durazzo op om aan de verdedigingswerken der stad te arbeiden.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 25 Juli 1914.

— Ter verduidelijking in het raadsverslag, waar wel over de concessievoorwaarden en 't tarief gesproken is, doch waar men dat tarief niet volledig meegedeeld, drukken wij 't hier af.

Artikel 15 der concessievoorwaarden luidt :

Voor een woning met meer dan één kamer : voor de eerste kamer 7.50 per jaar, voor iedere kamer meer 2 gld.

Voor arbeiderswoningen met één kamer, gaf of keukentje 15 cent per week.

Als kamers worden gerekend : winkels, keukens, slaapkamer, werkplaats, waschhokken, stallen, koetshuizen, ook al zijn de lokalen afgescheiden van de huizen, indien ze slechts van het erf toegankelijk zijn.

Zolders en de daarop gelegen slaapkamers voor dienstbode worden niet als kamers aangemerkt.

Elders in de voorwaarden staat, dat de concessionaris uitmaakt, welke woningen arbeiderswoningen zijn.

— Morgennamiddag 26 Juli zal het feest der H. Kindsheid alhier luisterrijk gevierd worden. De Hoogmis zal worden opgedragen voor de levende leden van 't Genootschap.

Om 4 uur plechtig Lof, waaronder preek, opdracht van een slaafje en zegening der kinderen. Daarna optocht. Deze zal de volgende route nemen.

Vóór 't Lof : Koppel, Bossche weg, Kerkstraat, Kerk.

Na 't Lof : Kerkstraat, Markt, Kruisstraat, Stationsstraat, tot de kom terug door Stationsstraat, Rechterstraat, Nieuwstraat, tot Onr. Straat, terug door de Rechterstraat, Kruisstraat, Bossche weg, Koppel, Liefdegesticht.

Mocht het onverhoopt slecht weer zijn, dan zal, naar wij vernemen, de optocht den volgenden Zondag gehouden worden.

Mgr. Biermans zal niet, zooals wij eerst als waarschijnlijk mededeelden, de feestpredicatie houden, omdat hij te Mill Hill in Engeland de H. Wijdingen moet toedienen. De beide harmoniën zullen den optocht opluisteren.

— Vrijdagmorgen arriveerden op de losplaats alhier twee batterijen van het tweede regiment veldartillerie onder commando van luitenant-kolonel Boetselaar. Zij kwamen van Oirschot, waar zij een tiendaagsche schietoefening hebben gehouden en keerden weer naar hun garnizoen te Leiden terug.

Het inladen van paarden en oorlogstuig ging vlug en ordelijk in zijn werk en had veel bekijks.

— Bij Koninklijk besluit is toegekend de eeremedaille der Orde van Oranje-Nassau, met de gekruiste zwaarden, in zilver aan den heer J. Hemmekam, wachtmeester te paard bij de 7e divisie Koninklijke Maréchaussée te Boxtel.

Wij wenschen onzen bekwamen en ijverigen wachtmeester van harte geluk met deze hooge onderscheiding en hopen dat het Koninklijk eeremetaal nog vele jaren zijne borst moge sieren.

PROVINCIALE STATEN.

In de Donderdag gehouden vergadering van de Provinciale Staten in Noord-Brabant, werden o.a. de volgende besluiten genomen :

Aan de gemeente Deurne c.a. wordt ter tegemoetkoming in de kosten van aanleg en eenjarig onderhoud van een kunstweg van Deurne naar de Limburgsche grens, in de richting van Venray, eene bijdrage verleend van 33⅓ pct. in een bedrag van ten hoogste f 45.000, o.a. onder voorwaarde, dat door het rijk ten minste ⅓ der kosten wordt bijgedragen, dat de doortrekking van den weg op Limburgsch grondgebied tot aan de bestaande kunstwegen in de gemeente Venray moet verzekerd zijn en dat jaarlijks als vergoeding voor het onderhoud van den weg een bedrag van f 208 per jaar en per K.M. in de provinciale kas moet worden gestort.

Bij de behandeling van dit voorstel verklaarde het lid de heer M. van Hout, van Helmond, een hoogere bijdrage te hebben verwacht, omdat deze weg van interprovinciaal belang is. Spreker kan mededeelen, dat bij aanneming van dit voorstel de weg niet tot stand komt, omdat het resteerend bedrag voor de betrokken gemeenten Deurne en Venray, te bezwarend is.

In stemming gebracht, werd het voorstel van Ged. Staten aangenomen met 44 tegen 12 stemmen.

Een ontwerp-besluit, houdende afwijzende beschikking op een aanvraag van 't comité tot exploitatie van een autoomnibusdienst tusschen de gemeenten Best, Oirschot, Moergestel en Tilburg, om 'n provinciale bijdrage van f 1700 gedurende de eerste vijf jaren, wordt zonder beraadslaging of stemming aangenomen.

Het verleenen van rentelooze voorschotten voor de ontworpen tramlijnen van Eindhoven over Woensel en Best naar Oirschot, en van Tilburg over Berkel, Oisterwijk, Haaren, Helvoirt en Vught naar 's-Bosch, wordt aangehouden en de ontwerpbesluiten naar Ged. Staten teruggezonden, om te overwegen of een hooger percentge kan worden verleend.

De bespreking over het beschikbaar stellen van gelden voor Provinciale Noord-Brabantsche Electriciteitsfabriek, geschied in geheime vergadering.

Bij de heropening van de openbare vergadering heeft de voorzitter meegedeeld, dat in de geheime vergadering de Staten den wensch hebben uitgesproken, dat de electrificatie van de provincie zoo spoedig mogelijk worde tot stand gebracht, en dat zij bereid zijn, daartoe den grootst mogelijken steun te verleenen aan de N. V. Provinciale Electriciteits-Maatschappij.

Overeenkomstig de voorstellen van Gedeputeerde Staten, werden o.a. de volgende subsidiën toegekend :

ten behoeve van de landbouwschool voor meisjes uit den Boerenstand te Lierop, een bedrag van f 2000 voor 1914, onder voorwaarde, dat het rijk ten minste f 4000 toestaat ;

ten behoeve van de ambachtsschool te Eindhoven, f 2000 voor 1915 ;

ten behoeve van de textielschool te Eindhoven f 750 voor 1915 ;

ten behoeve van de ambachtsschool te Tilburg f 2000 en van de industrieschool aldaar f 1000, beide voor 1914 ;

ten behoeve van de ambachtsschool te 's-Hertogenbosch f 1000, voor het cursusjaar 1913/1914.

ten behoeve van een vakschool voor schoenmakers te Oisterwijk voor 1914 10 procent van een bedrag van ten hoogste f 3000 onder voorwaarde, dat rijk en gemeente ondersch. ten minste 50 en 10 procent zullen bijdragen ;

ten behoeve van een vakschool voor schoenmakers te Tilburg f 500 voor 1914 ;

ten behoeve van een vakschool voor klompenmakers te Best f 250 voor 1914, waarvan f 150 als tegemoetkoming in de hooge kosten van het eerste jaar en onder voorwaarde, dat rijk en gemeente ondersch. f 570 en f 100 bijdragen ; ten behoeve van dezelfde school voor 1915 10 procent in een bedrag van ten hoogste f 2000 onder voorwaarde dat rijk en gemeente ondesch. ten minste 50 en 10 procent bijdragen.

Vervolgens kwam aan de orde een voorstel der commissie van rapporteurs om aan de Bossche en Bredasche diocesane drankbestrijdersbonden in plaats van de gevraagde f 2500, een subsidie toe te staan van f 1000. Ged. Staten hadden voorgesteld, op de subsidie-aanvragen afwijzend te beschikken.

Het voorstel der commissie werd aangenomen, nadat op voorstel van mr. Loeff daaraan de principieele uitspraak was verbonden, dat de Staten zooveel voor drankbestrijding voelen, dat zij ieder jaar daarvoor een post op de begrooting wenschen, en een voorstel tot verdeeling van dien post over verschillende vereenigingen.

Nog kwam in behandeling het voorstel van Ged. Staten en de Commissie van Rapporteurs, om afwijzend te beschikken op een aanvraag om een provinciale bijdrage van f 300 aan de vereeniging „R. K. Openb. Leeszaal St. Augustinus" te Helmond, als liggende niet in de eerste plaats op den weg der provincie.

Het lid de heer M. van Hout van Helmond, had niet verwacht, dat deze aanvraag geen goed onthaal zou vinden bij Gedep. Staten en ook niet bij de Commissie van Rapporteurs. Een openbare leeszaal dient toch tot ontwikkeling der bevolking.

Spreker deelt voorts niet de vrees voor opening eener nieuwe rubriek van groote uitgaven, integendeel hoopt hij, dat meer aanvragen zullen komen. De leeszaal te Helmond is tot stand gekomen met groote offers van particulieren, wel f 10.000 en spreker acht het een zaak van groot gewicht, die ook een uitstekende hulp kan zijn voor de drankbestrijding, welke de Staten zoo juist hebben gesubsidieerd.

De provinciën Noord-Holland en Utrecht zijn ten deze reeds voorgegaan en spreker heeft zoo juist een telegram ontvangen, dat de Staten van Noord-Holland hebben gesubsidieerd de openbare leeszalen te Naarden, Bussum en Den Helder.

Spreker stelt als amendement voor een bijdrage te verleenen van f 300.

Het lid de heer Mr. Van den Biesen van Breda, heeft groot bezwaar tegen het subsidieeren van openbare leeszalen. Men kan aanvragen zoowel van Katholieke en Protestantsche als ook van socialistische en liberale leeszalen verwachten.

Spreker acht dit nadeel zóó overwegend, dat hij zijn stem niet kan geven aan het amendement van 't lid Van Hout.

Het lid M. Van Hout merkt op, dat de Leeszaal te Helmond draagt niet een positief, maar een negatief Katholiek karakter, waarmede spreker bedoelt te zeggen, dat alléén alles zal worden geweerd, wat in strijd is met het Katholicisme.

In stemming gebracht wordt het amendement van 't lid Van Hout verworpen met 51 tegen 7 stemmen.

Vóór stemden : de leden Völken, Spitzen, Van Leeuwen, Van den Heuvel, Mutsaers, Bogaers en Van Hout.

Zonder stemming wordt alsnu aangenomen het voorstel van Gedep. Staten en de Commissie van Rapporteurs om afwijzend op de aanvraag te beschikken.

Op voorstel van den heer Van den Heuvel (Gedeputeerde) werd de vergadering vervolgens geschorst tot Dinsdag 28 dezer.

N. V. PROVINCIALE BRABANTSCHE ELECTRICITEITS-MIJ.

Op Zaterdag 1 Aug. des namiddags te 3 ure zal in het Gouvernementsgebouw te 's-Bosch eene vergadering gehouden worden voor de aandeelhouders der N. V. Provinciale Brabantsche Electriciteits-Maatschappij.

Hierin zal eene regeling vastgesteld worden voor den directeur, 2e de benoeming van een directeur plaats hebben ; 3e eene regeling vastgesteld worden voor het presentiegeld der Commissie en de presentiegelden voor de leden van den Raad van Toezicht en den secretaris ; 4e bepaling stortingen te doen op de aandeelen door de aandeelhouders zijnde de verschillende gemeenten.

RIJKSARCHIEF NOORD-BRABANT.

Bij Kon. besluit is, met ingang van 1 Augustus benoemd tot commies bij het Rijksarchief in Noord-Brabant, dr. H. P. Coster te Groningen.

NAAR LOURDES.

Donderdagmorgen vertrokken, onder leiding van den Weleerw. heer pastoor Offermans, van Lierop, een dertigtal pelgrims naar Lourdes. Daar zullen zij de plechtigheid der sluiting van het Eucharistisch congres bijwonen en er vertoeven tot de komst der Nederlandsche bedevaart op 30 Juli.

ONGELUK TE VEGHEL.

Naar men ons telefonisch bericht, is gisternamiddag circa 4 uur te Veghel met groot geweld het motorvliegwiel van een graan-elevator weggeslingerd. Ofschoon verschillende zware ijzeren stukken in wijden kring door het luchtruim vlogen en in een huis en in een schip terecht kwamen, waar zij veel materieele schade aanrichtten, zijn er geen persoonlijke ongelukken te betreuren.

LIEMPDE. Donderdag vierde onze Harmonie haar 40-jarig bestaan. Op de kiosk in het Wilhelminaplein werden eenige stukken door haar uitgevoerd, waarna de leden in het café van wed. B. v. d. Sande bij elkander kwamen om feest te vieren. Door de milddadigheid van enkele gevers werd hun een feest-souper en ½ ton bier aangeboden en de avond verder vroolijk doorgebracht.

Lang leve de Harmonie ! Zij bloeie steeds meer en meer en worde daarin door welwillende gevers geholpen, dat is de wensch van allen.

St. OEDENRODE. De motorrijder H. S. had het ongeluk met zijn voertuig tegen een boom te rijden. Daardoor liep hij ernstige kneuzingen op aan hoofd en been.

Ook aan de motorfiets was eenig defect. Alles te zamen liep het ongeval nog betrekkelijk goed af.

— Een kwaadaardige kippenziekte maakt hier talrijke slachtoffers. Bij sommige kippenhouders wordt duchtig onder de kippen huis gehouden en 15 tot 20 gevallen met doodelijken afloop komen voor.

— De totale kosten enz. bij gelegenheid van het festival gemaakt bedroegen f 1150. Door de bijdragen van de inwoners, entrée's enz. zijn deze kosten vereffend en bleef er zelfs een batig saldo over.

Genoeg om in te zien, dat Rooij een alleszins geslaagd festival heeft gevierd waartoe het weder op niet te schatten wijze heeft medegewerkt.

Dient nog vermeld, dat door den heer Smits een prachtige foto is aangeboden aan de fanfare, welke foto de leden der vereeniging voorstelt en thans als blijvende gedachtenis aan den wand der muziekzaal prijkt.

— Alhier is tot onderwijzeres aan de Bijzondere School der Eerwaarde Zusters benoemd, Mej. C. Konings, thans in gelijke betrekking te Raamsdonkveer.

WOENSEL. De uitslag van den politiehondenwedstrijd, Zondag gehouden bij den Heer H. Sanders op Eckart is als volgt :

Politiedienst 1e serie : 1 Mandigers Stratum 123 p.; 2 Van Bakel Helmond 119 p.; 3 Hoetmakers Strijp 116 p.

2e serie : 1 J. Duquesnoij Woensel 87 p.; 2 Molensteens Stratum 86 p.; 3 Hoetmakers Strijp 84 p.

Speurdienst 1e serie : 1 J. Duquesnoij Woensel 27½ seconden ; 2 P. v. d. Waardenburg Woensel 38 seconden.

2e serie : 1 J. v. d. Heijden Helmond 31½ seconden ; 2 J. Duquesnoij Woensel 50 seconden.

Kampioensprijs : L. v. Hout Woensel 43 seconden.

EINDHOVEN. Woensdagavond heeft alhier in de zaal van Eindhoven's Mannenkoor, eene groote vergadering plaats gehad van al de leden der in deze stad gevestigde Zangvereenigingen n.l. Eindhoven's Mannenkoor, Rozenknopje en de Phoenix, met het doel om al deze gezelschappen te vereenigen tot ééne groote Zangvereeniging.

Niet minder dan 160 zangers waren op deze vergadering, die geleid werd door den heer H. v. d. Putt en waarbij ook de Burgemeester tegenwoordig was om zijne hartelijke sympathie betuigde.

Na verscheidene aanbevelingen werd besloten tot de oprichting van het groote koor, waartoe alle aanwezigen toetraden.

Eene commissie, bestaande uit 2 leden van iedere vereeniging zal zich vormen om verder de noodige maatregelen te nemen, en voorkomende kwesties op te lossen.

Het plan is nu gevormd, doch... zal het er nu van komen ?

TONGELRE. Ter gelegenheid van haar 12½-jarig bestaan, heeft het kruisbooggezelschap „Gloria Sorano" alhier, op Zondag 1.l. een groot concours gegeven, waaraan tal van gezelschappen deelnamen.

De uitslag was als volgt :

Korpswedstrijd : 1e pr. Rozenjacht Stratum 108 p.; 2 Oefening in den Wijngaard Tilburg 106 p.; 3 De Zwartmikkers, Asten 106 p.; 4 Vriendschap onder ons Tilburg 105 p.; 5 Het vrije volk, Tilburg, 100 p.; 6 St. Jozef, Helmond 99 p.; 7 Semper Crescendo, Eindhoven 97 p.; 9 Havenlust, Helmond 96 p.; 10 Rozenjacht 2, Tilburg 95 p.

Eereprijs van H. M. Koningin-Moeder : Vriendschap onder ons, Tilburg. Verstkomende : Dezelfde.

Koningskruis : J. de Wit, Stratum. Eerekruis : A. Hagoort, Tilburg.

Kampioenswedstrijd : 1e kamp. A. Hagoort Tilburg ; 2e kamp. B. Ansems, Tilburg, 3e kamp. J. de Wit, Stratum.

Personeele wedstrijd : 1 Jan Leijten, Tilburg, 2 F. v. d. Sanden, idem., 3 A. Hagoort, idem. 4 J. de Wit, Stratum.

Gelukswedstrijd : 1 A. Auton Tongelre, 2 (met eereprijs van den heer P. Kusters te Tongelre) L. Eras, Tongelre.

HELMOND. Woensdagvoormiddag had alhier ten stadhuize de aanbesteding plaats voor het bouwen van eene voetbrug over de Zuid-Willemsvaart, vlak naast de Rijksophaalbrug te Helmond.

Begrooting f 7000.

Er werd ingeschreven als volgt :

H. W. de Kanter, Breda	f 8340
A. C. Korteweg, Breda	- 8200
A. W. Groot, Hintham	- 7977
L. van Crunen, Hintham	- 7235

Naar wij vernemen is het werk nog niet gegund.

Blijkens het bestek moet de brug uiterlijk 250 dagen na den datum van aanvang der werkzaamheden gereed zijn.

BEEK EN DONK. Werd verleden jaar, toen het hoogkoor der kerk te Beek zoo prachtvol geschilderd werd, hiervan in dit blad gewag gemaakt, en kon men onlangs lezen, dat het schip der kerk met zoo'n vaardige en bekwame hand in een heerlijk kleurenkleed gestoken werd, thans, nu de stellingen weggeruimd en alles, zoowel kruiswegstaties, banken en beelden zijn plaats weer ingenomen heeft, ziet men, dat de verkondigde lof niet overdreven is, integendeel, dat de hooge verwachting thans nog overtroffen wordt.

Met de kleine wijzigingen en de nieuwe verbeterde voorstellingen der zijaltaren, heeft men een geheel gekregen zóó voortreffelijk en indrukvol, dat men niet weet wat méér te prijzen : den ontwerper dan wel de uitvoerders. De parochianen bezitten thans in ieder geval een prachtig gerestaureerd godshuis, waarvoor zij allereerst hun ijverigen herder dienen dank te brengen.

BOEKEL.

Met de fiets van Reijbroek, 't is over-(bekend,
Dat je daar op den duur toch het beste (mee bent.
Zijn fietsen zijn deeglijk, zijn merken (zijn echt,
Je wordt daar met geen rommel in de (luren gelegd.

ASTEN. Bij de deze week alhier plaats gehad hebbende inlevering van Rijksgoederen der Landweerplichtigen, die hunne diensttijd volbracht hadden, werd aan 4 hunner provoost of arrest opgelegd van een dag, wegens het hebben van roestvlekken op de wapenen, waarvoor zij nog een reisje naar Venlo zullen moeten doen.

HELENAVEEN. Dezer dagen kwam alhier reeds een extra-trein uit Duitschland aan, beladen met bijenkorven, bestemd voor de Peel. Wegens den prachtigen zomer verwacht men dit jaar een groote zending.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

De kwellingen der aambeien.

in het begin niet zoo hevig, zijn ten slotte onuitstaanbaar. De verschrikkelijke jeuk en stekende pijn zijn niet tot bedaren te brengen, of men zit, staat of loopt. Zij komen meer voor bij vrouwen dan bij mannen en worden vaak veroorzaakt door verstopping, een zittende levenswijze enz.

Bloedende zoowel als droge, in- zoowel als uitwendige aambeien kunnen volkomen genezen worden door Foster's Zalf. Menigmaal werd de patiënt door aanwending van één doos van zijn lijden verlost.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.36.

24 Juli was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.44, f 1.64 per K.G.

TILBURG. 17 Juni. De prijs der boter is f 1.37½ tot f 1.45. Eieren 4 - 5½ cent.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 24 Juli. Aanvoer 10310 K.G. Hoogste prijs f 1.30 laagste prijs 1.17 middelprijs f 1.24

's BOSCH. 24 Juli Aangevoerd 19025 kilo hoogste f 1.38, laagste f 1.18 middelprijs f 1.28 per kilo.

MAASTRICHT, 24 Juli. Aangevoerd 54685 kilo, hoogste f 1.35, laagste f 1.19 middel prijs f 1.28.

Eier-Veilingen.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

24 Juli. Aangevoerd werden 52684 eieren Prijs : kippeneieren f 0.70 tot f 0.74 per K.G

ROTTERDAM, 21 Juli. Aanvoer 57084 eieren. Kippeneieren f 3.90 tot f 5.90. Middenprijs f 4.91. Eendeneieren f 4.85 tot f 5.45. Ganzeneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 7.00 tot f 08.00. Handelaarseieren f 3.85 tot 4.50 Parelhoeneieren 4.30 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

AMSTERDAM, 27 Juli. Aanvoer 34528 eieren Kipei 3.55—7.00. Eendei 0.00—0.00 per 100 Kalkoenei 07.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 5.14.

Advertentiën.

Land- en Tuinbouw.

R. K. School te Boxtel.

Opening 1 October.

Leergeld f 20.

Leerlingen kunnen zich aanmelden bij **Pastoor PRINSEN** te **'s Bosch**, Secretaris van het Bestuur.

Het oordeel eener verpleegster over SPRUTOL.

Mej. H. NATHAN, Verpleegster, Prinsengracht 769, Amsterdam, schreef:

Het doet me genoegen U te kunnen melden, dat ik zeer tevreden ben over 't gebruik van Sprutol. Mijn gezicht was verleden jaar **als bezaaid met sproeten;** *reeds na 't gebruik van één potje Sprutol vond ik er baat bij en* **nu zijn ze allen verdwenen.**

Het tast de huid absoluut niet aan en geeft een blanke teint. Door m'n herhaaldelijke bestellingen merkt U wel, dat ik ze velen mijner kennissen heb aanbevolen en 't ook gaarne zal blijven doen. Vertrouwende U door deze voldoende te hebben ingelicht, teeken ik, Achtend,

(get.) HULDA NATHAN,
Verpleegster,
Prinsengracht 769.

Talrijke dergelijke getuigschriften liggen bij den fabrikant der Sprutol ter inzage.

De goede drogisten in elke plaats verkoopen SPRUTOL. Te verkrijgen voor engros Fa. P. HAHMES, Maastricht.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen :

PROVISIONEEL op **Donderdag 30 Juli 1914**, FINAAL op **Donderdag 13 Aug. 1914** telkens ten 4 *uur n. m. ten huize van Hend. van Breugel* in de Nieuwstraat.

Voor de Wed.
en Erven Hend. Schoones.

Onder Boxtel.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a. Weiland-* en *Bouwland*, nabij de kom der Gemeente gelegen aan den Straatweg naar Schijndel ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 1055, 1056 en 375 samen groot 84.40 Aren.

Koop II. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 909 en 373 samen groot 64.40 Aren

Koop III. *Massa* van koop I en II.

Koop IV. *Bouwland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D No. 383 groot 69 70 Aren.

Koop V. *Weiland* ter plaatse „de Vennekens" Sectie D Nos. 396 en 397 samen groot 47.60 Aren.

Koop VI. Alle voorschreven goederen in Massa.

Voorschreven goederen zijn te aanvaarden op de gewone tijdstippen in 1915.

Grondlasten vanaf 1 Januari 1915.
Betaling 13 November 1914.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal publiek verkoopen :

BIJ TOESLAG op **Vrijdag 31 Juli 1914,** ten **3 uur n.m.** ten huize van Mart. v. d. Meerakker te Liempde (Vrilkhoven).

Voor de Kinderen J. v. d. Meerakker.

Onder Liempde.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a., Erf, Moestuin, Wei- en Bouwland*, ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 974, 131 en 928, samen groot 1.51.52 H.A. Ingezet op f 1800.

Te aanvaarden op gewone tijdstippen in 1915.

Koop II. *Bouwland*, ter plaatse „Vrilkhoven", sectie D nos. 177, 178 en 180, samen groot 68.90 Aren. Ingezet op f 530.

Verhuurd tot oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop III. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven", Liempde sectie D nos. 119, 120 en 568 en Boxtel sectie E no. 196, samen groot 63.53 Aren. Ingezet op f 400.

Te aanvaarden te oogststoppelbloot 1915.

Koop IV. *Massa* van koopen I, II en III. Ingezet op f 2730.

Koop V. *Weiland en Dennenbosch*, ter plaatsen „Lage Voort en Breede Heide", Liempde sectie D no. 55 en Boxtel E nos. 878, 421, 420 en 419, samen groot 1.37.62 H.A. Ingezet op f 490.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Onder Boxtel.

Koop VI. *Bouwland*, ter plaatse Breede Heide, sectie E no. 809, groot 27.70 Aren. Ingezet op f 100.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Koop VII. *Weiland*, ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 817, groot 45.90 Aren. Ingezet op f 160.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop VIII. *Hakhout en Heide met Dennen*, ter plaatse „Breede Heide", sectie E nos. 818 en 819, samen groot 1.01.40 H.A. Ingezet op f 20.

Te aanvaarden half Maart 1915.

Koop IX. *Massa* van koopen I tot en met III en van V tot en met VIII. Ingezet op f 3900.

Onder Liempde en Boxtel.

Koop X. *Bouwland*, ter plaatsen „Vrilkhoven en Groote Beek", Liempde sectie D no. 125 en Boxtel sectie E no. 195, samen groot 38.49 Aren. Ingezet op f 350.

Te aanvaarden oogststoppelbloot 1915.

Onder Liempde.

Koop XI. *Bouwland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 882, groot 41.30 Aren. Ingezet op f 250.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1914.

Koop XII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Vrilkhoven" sectie D no. 881, groot 79.40 Aren. Ingezet op f 480.

Verhuurd : Bouwland tot Oogststoppelbloot en Weiland tot 1 September, beide 1915.

Onder Boxtel.

Koop XIII. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „Breede Heide", sectie E no. 810, groot 28.90 Aren. Ingezet op f 210.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XIV. *Bouwland* ter plaatse „Breede Heide" sectie E no. 816, groot 67 Aren. Ingezet op f 440.

Verhuurd tot Oogststoppelbloot 1915.

Koop XV. *Massa* van koopen XII, XIII en XIV. Ingezet op f 1130.

Onder Liempde.

Koop XVI. *Bouw- en Weiland*, ter plaatse „de Prangen", sectie E no. 786, groot 55 Aren. Ingezet op f 350.

Te aanvaarden Oogststoppelbloot 1915.

Koop XVII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 220, groot 67.40 Aren. Ingezet op f 50.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XVIII. *Hakhout* ter plaatse „de Smalvelden", sectie C no. 219, groot 76.80 Aren. Ingezet op f 50.

Te aanvaarden na betaling.

Voor Corna. v. d. Laar te Liempde.

Onder Boxtel.

Koop XIX. *Dennenbosch en Hakhout* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E nos. 975 en 976, samen groot 76.50 Aren. Ingezet op f 30.

Te aanvaarden na betaling.

Koop XX. *Heide met Dennen* ter plaatse „de Scheepsdonken", sectie E no. 979, groot 76.20 Aren. Ingezet op f 20.

Te aanvaarden na betaling.

Lasten van af 1 Januari 1915.
Betaling 30 October 1914.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN :

Op **Dinsdag 4 Augustus 1914,** ten **10 uur v.m.** ten huize van den Heer Frans v. d. Meerendonk te Brukelen.

Voor den Heer Mr. G. van Tienhoven.

40 koopen *Haver* op Kampina.

5 dito *Aardappelen* aldaar aan den Kerkpad.

Apeldoornsche Machinefabriek

voorheen **LOOG LANDAAL, APELDOORN.**

Zuiggas-Motoren met Watermantel-Generator. - IJs- en Koelmachines.

VARKENSSLACHTERIJ.

Zie nu onze prijzen

van Inlandsch geslacht.

Dik vet Rookspek	f 0.58
Vet gezouten „ (blank)	f 0.56
Mager Rookspek	f 0.70
Mager gezouten spek (blank)	f 0.68
Bij minder als 10 Kg.	2 cts.

per kilo hooger.

Prima gesmolten Reuzel.

In bus van 10 à 11 Kg.	f 0.62
In bus van 14 en 28 „	f 0.60
Zult (Boterhamworst)	f 0.60

„Af Utrecht." Prima kwaliteit.

Onbekend „rembours" met 10% korting.

Vraag prijscourant.

Egberts en Zoon, Utrecht.

„Huis van Vertrouwen."

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Stoom-Biljartfabriek

A. P. C. Roodhaert, Tilburg.

Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.

Vraagt teekeningen en prijsopgave.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS.

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, ens. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen ens.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** ens.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, ens. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen ens. op aanvraag.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180	c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150	„ „ „ „	13 „	
120	„ „ „ „	11 „	Alles 1e kwal., geen 2e soort.
100	„ „ „ „	9 „	

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

KASDORP & GOOSSENS - VENLO.

Electrische Installaties

voor licht en kracht.

Agent voor Helmond en omstreken: **P. A. van Bussel & Zn. Schulte te Helmond.**

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Grootste sorteering

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. — Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Zijt gij ZOO aangegrepen door de ASTHMA ?

Haalt gij moeilijk adem, zijt gij benauwd tot stikkens toe, slaapt gij 's nachts niet, loopt gij U zelf in den weg, wenscht gij Uw dood, zijt gij hoopeloos en moedeloos, gelooft gij aan geene genezingen meer, omdat gij alle middelen reeds zonder baat geprobeerd hebt? Probeert het dan nog eens met de ABDIJSIROOP en gij zult verstomd staan over de spoedige en krachtdadige geneeskracht daarvan. Reeds na drie lepels Abdijsiroop zult gij een gevoel van verruiming en verlichting bemerken, een groote hoeveelheid oude taaie slijm opgeven waarmede Uw borst vol zit. Eén flesch Abdijsiroop kost maar F 1.—; daarvoor kunt gij dikwijls Uw verloren gezondheid terugkoopen. Is dat te veel? Laat U eens bepraten en weest een oogenblik niet ongeloovig. Doet eens de moeite en informeert bij een genezene. Gij kunt even goed genezen als anderen. Beproef de Abdijsiroop, wij meenen het goed met U. Leest wat deze asthmalijder meldt:

De heer H. Giesbers, landbouwer te Roskam (Limb.) verklaart ons: „Doordien ik een influenza met verkeerde middelen behandelde, hield ik daaruit een asthma over, welke mij voortdurend kwelde. Steeds was ik vol op de borst, kon moeilijk ademhalen, had borstpijnen en benauwheden. 's Nachts zweette ik erg, doch slapen deed ik niet. Vier jaren lang werd ik zoo gekweld, doch toen kwam er uitkomst, doordat ik de Abdijsiroop aanwendde, welke ik kocht bij den drogist Leenarts-Bloemers, Neerstraat, 23, te Roermond. Reeds de eerste flesch Abdijsiroop gaf mij dadelijk verlichting en deed veel verouderde slijm loskomen. Ik sliep beter en kon reeds aan het werk gaan. Met den dag voelde ik mij beter worden en verminderden mijn kwellingen. Thans nu ik in het geheel 5 flacons Abdijsiroop gebruikt heb, ben ik geheel en al hersteld. De

Abdijsiroop **Kloosterbalsem Sancta Paulo.**

is het middel, dat asthma grondig en blijvend geneest en voorkomt, dat gij andere kwalen daaruit overhoudt. De Abdijsiroop doodt de ziektekiemen, versterkt borst en longen en is tevens een uitstekend middel tegen influenza, bronchitis, pleuris, slijm en kinkhoest, de hevigste verkoudheid, den hardnekkigsten hoest en alle borst- keel- en longaandoeningen. Voorkomt de tering.

Prijs per flacon van 230 gr. f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST Stationstraat, *Esch*, Wed. A KONINGS. *Gemonde*, A. v. d VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout* P. L. J. RATS-Vermeulen. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 60. Zaterdag 26 Juli 1914.

Brieven uit België.

XXXVII.

REISSCHETSEN.

— Ben jij morgen vrij? liep me Zaterdag 'n kennis tegen 't lijf.

— Ja ik, nee, wacht 's, da's te zeggen, morgenavond moet ik weer hier wezen.

— Ga je mee naar Namen, morgen?

— Met wie, met jou, wij twee? Nou, dat 's niet zoo'n kwaad idee; goed, 'k ga mee. Maar onderwijl dacht ik bij me zelf: sjonge, dat zal zweet kosten.

Enfin, we zijn naar Namen gegaan. De weg erheen per spoor is prachtig. Vooral als je Brussel voorbij bent. Eerst door 't Forêt de Soignes, voorbij Watermael en Boitsfort, met in 'n heerlijk villa-dal z'n meertjes vol luchtblauw. Zóó moeten in Italië de meren op de Alpen staan, als uitgevloeid azuur in hooggeheven schalen.

O, 'k begrijp, waarom eertijds de goden alleen op de bergen woonden!

Maar de trein slierde verder langs gouden graanakkers en bergen, donker van bosch, terwijl al nijdiger de verbolgen zon haar gloeiende priemen rond ons heen stak.

Twee, drie keer was, kort voor Namen, de weg uitgehakt in den berg. Blauw-grijze muurden omhoog de steile wanden van 'n soort kalkachtig gesteente.

Dan waaierde open in siddering onder zonnegloed de schilderachtig liggende stad. Hoog, alles en allen beheerschend koepelde de hooge dom van 't Citadel-hotel.

Even daarna reed de trein 't gloeiende station binnen. Toen we buiten kwamen, ineens uit den grond gekropen, keken we even elkaar aan... We stonden midden in de kermis.

— Nou enfin, da's goed voor straks, als we soms te vroeg klaar zijn — kunnen we daar nog 's even rondloopen.

* * *

Eerst moesten we natuurlijk de Citadel opklimmen, dat was 't hoofdpunt van 't programma. En geen zon kon ons daarvan terug houden. Spijt hebben we er niet van gehad.

Langs 't spoor zijn we naar de Maas gewandeld, de joelende kermis voorbij over de Place Léopold met 'n standbeeld van Léopold I, langs den boulevard Cauchy tot aan de kaai. Stil was 't hier en 't uitzicht viel tegen. Alleer de eeuwenoude, grijze steenen brug, „le pont de Jambes" in de verte deed schilderachtig. De Sambre over werd langzaam de blik wijder. Achter de Kurzaal begon 't klimmen over de Route de Buley. Later heet deze in den rotswand gedeeltelijk uitgehouwen weg „La Route Merveilleuse."

Na 'n paar wendingen zinkt geleidelijk de bodem dieper. Heerlijker worden elk oogenblik de panorama's.

Halfweg was 'n ingang naar de onderaardsche gangen, die vroeger deel uitmaakten van de oude Citadel. 'n Gids stond er vóór en zóó nadrukkelijk verklaarde hij, dat 't daarbinnen gang waren ze afgesloten door vier zware deuren. 't Was voorwaar geen kleinigheid in vroeger eeuwen soldaatje te spelen.

Interessant hé, zei 'k tegen m'n vriend. Die vond 't griezelig en koud en ongezellig.... Maar buiten stoofde je de zon tot marmelade. God, 't was schoon, die tocht, maar warm, onmenschelijk!

Wit en recht lei de weg, stofwolkend achter 'n auto, die knorrend voorbij dreef de hoogte in. Daarachter weer sloot zich de stilte. Beneden diep lag 't geluid en 't bewegen van menschen. Hier, boven, martelde alleen de zon. Dapper streden we omhoog, terwijl 't zweet langs onze ongelukkige gezichten dreef. Geen zuchtje roerde in de lichtbewogen accacia's langs de hijgende rotswanden, en niets hoorden we meer dan 't voortdurende openknippperen van bremzaadjes, rijpgebrand in al die vele zon.

Of boven ons 't hoogste lag, de Hemel, zijn we voortgestapt, tot we op 't plateau kwamen rond 't reuzenhotel.

Eens daar, is alles vergeten. Er is koelte van schaduw en laving van honger en dorst. (Trouwens, die wil bestijgt de Citadel per rijtuig of auto, maar wij wilden 't nu eenmaal te voet doen.)

* * *

Na 't diner zijn we met de lift den toren ingegaan. Juist was er 'n troep jolige Vlamingen — die kerels zijn overal eenig. Ze waren in de wolken dat de liftjongen — 'n neger — wat Vlaamsch sprak. Zingend schoven we de hoogte in van „Waar kunnen wij nog be-eter wezen, waar kunnen wij nog be-eter zijn, dan bij ons beste vrienden. — En we zijn bij elkaar en we blijve bij elkaar" — terwijl 't zweet parelde op hun getaande wezens. Boven stonden ze te stampen en te joelen en te schreeuwen. Lén van hen had door z'n verrekijker, drie leden van 't gezelschap ontdekt, die ze kort geleden ergens verloren hadden. Maar beneden hoorden ze blijkbaar niets, staken gemoedereerd 'n paraplu op voor de zon en kuierden toen verder.

Niet te verwonderen. We stonden heerlijk frisch zou zijn, dat we in-gaan moesten. In gezelschap van nog drie Belgen, twee soldaten en één burger, daalden we met z'n zessen de trappen af. Veel was er niet te zien in deze thans electrisch verlichte rotsgangen; maar 't was op sommige plaatsen zóó koel, dat we huiverend onze jassen dichtknoopten. 't Water sijpelde langs de rotswanden. Door de gemetselde — soms metersdikke — muren heen klonterde salpeter. Aan sommige gewelven hingen stalaktieten. Alles in miniatuur. Hier hebben eeuwen lang Hollandsche soldaten gehuisvest; in deze donkere, vochtige, duffe holen. Die gedachte vervulde mij geheel. Alles lange, diepe gaten en gangen, die ze van te voren met de hand hebben ingekapt in de rots. Later kwamen er de Spanjaarden. Deze werden verdreven in 1794 door de soldaten der Fransche Republiek. 't Slechts waren er aan toe de gevangenen. Deze werden in 'n hok gestopt zonder iets; ook zonder licht en zonder lucht. Van 'n langen donkeren zijdaar 'n verdieping of acht, negen hoog, terwijl 't hotel zelf gebouwd is op den top van den 215 Meter hoogen berg.

't Vergezicht is er verrukkelijk naar alle kanten. Beneden, diep, blonk de Maas, in 't Zuiden uit de bergen gekropen, die lagen wijd en dichtbij, grootsch en vaag groen en blauw van waas. Over de keering heen in 't Zuiden — 'n wit schuimstreepje dwars in den stroom — bruischte 't water met vallend geweld, dat 't klonk als 'n heel sterke stem tot hoog daarboven.

Aan de overzij spuwde 'n lage groene berg 'n lange zwarte treinsliert uit. Allemaal heel kleine muizevalletjes leken nu de lange zwarte wagens. De trein kroop achter kleurige vierkante lappen bouwland tamelijk steil omlaag naar de Maas, sprong toen met groot lawaai — dat evenwel eerst seconden later boven kwam — op de ijzeren brug en liep zoek achter de huizen.

Dichterbij vloeide kalm de Sambre in de Maas. Die kwam smal, half verborgen van achter de huizen uit.

Met duistere koppen lagen wijduit naar 't zuiden zwijgend de bergen, waar even van 'n wolk de schaduw over dreef.

Maar rondom laaide 't licht op en de hitte. 't Waren de bergen die trilden nu en de smalle witte wegen en links de grauwe stad-van-lood die blonk in damp als was ze op 't punt weg te smelten.

De schaduw dreef aan; rees en daalde over de bergen, klom omhoog en zakte langzaam weer weg...

Nu geeselde ongebreideld de razende zon haar witten gloed over 't hijgende land. De Maas blonk niet meer nu in kalm wegvloeien — ze danste; de bergen sprongen woest, de groen gekroonde hoofden achterover; de stad schudde als bij 'n aardbeving, smolt weg nu, gansch van gloeiend lood. Beneden lag 't reuzen stadion; vlak daar voor 't openlucht theater; op zij wolkte 'n auto... toen, barstend van licht zonk alles weg in de diepte... de bodem... kolkend omhoog nog eens ... dan spattend... één wit vuur... daarna zag ik niets meer...

* * *

Als twee dieven — bang voor de zon — zijn we later over duistere paadjes, in de schaduw van alles wat schaduw gaf, langs den Sambre-kant omlaag gedaald.

Op de place d'Armes, vlak voor 't niets-zeggende stadhuis, hebben we bier gedronken. De harmonie van Tilff gaf er goeie muziek. Daarna hebben we nog gezien eerst 'n mooie barok-kerk — gewijd aan St. Loup in 't Fransch — en vervolgens de kathedraal, die nou ja, veel mooier zou kunnen zijn als ze stond midden andere tijden in andere landen. Hier in 't verre Noorden was de gloed van geweldige Italiaansche fantasie verkild tot starheid van wijde lijnen.

Om kwart over vijf zaten we alweer in den trein. 't Was er zoo heet dat de hoeden zweetten; heusch lezer, 'k heb 'n hoed zien zweeten. De kermis hebben we niet meer gezien.

HENRI ASSELBERGS.

Namur-Esschen, 20-7-'14.

Van 's levens Schaduwkant.

Het was nog schemërig, toen hij dien morgen het huis uitstapte.

„Als er iemand voor me komt, juffrouw," had hij gezegd, „ben ik op reis."

„En als u opgebeld wordt van 't kantoor?" had de juffrouw nog gevraagd.

Hij had onwillekeurig geglimlacht.

„O, de directeur weet, waar ik ben," had hij gezegd.

Die woorden dreunden hem nu nog door het hoofd, terwijl hij de schemerig-stille straten doorstapte naar het station. Ja, de directeur wist ervan. Wat een wonder! Wanneer die hem niet het vuur zoo na aan de schenen gelegd had, was hij niet gegaan. Het was nogal een prettig karweitje, dat die hem opgedragen had en misschien, wie weet, nog gevaarlijk ook. Maar hij had geen keus gehad.

„De polis moet terugkomen," had de directeur gezegd en er een paar vloeken boven op gelegd. „Jij moet er voor zorgen."

„Ik?" had hij verbluft gevraagd.

„Ja, jij. 'k Kan het niemand anders laten doen."

Hij was op het punt geweest te weigeren.

„Maar de polis is verkocht," had hij aarzelend gezegd.

Toen was de directeur in een luiden lach geschoten.

„Ja, daarom juist, uilskuiken," had hij gebulderd, „daarom juist wil ik ze terughebben."

Hij had hem even aangekeken.

Och, hij had al lang gemerkt, dat de zaak verkeerd liep. Met een schijntje geld was de directeur die loterij begonnen. Er was een vennootschap gevormd en koninklijk goedgekeurd en er waren polis-premie-obligatiën uitgegedie uitlootten volgens de trekking van de Staatsloterij. De directeur geloofde ook wel dat het gaan zou, dat de uitbetaling van de prijzen — voor de eerste was er immers geld in kas geweest — mogelijk zou zijn door den geleidelijken verkoop der polis-premie-obligatiën. Maar nu al zat de zaak zoo vast als een huis. Hij had het wel begrepen, al had de directeur er hem niets van gezegd. En daarom moest hij nou zien dat verkochte lot weer in handen te krijgen. Gemeen was het, gemeen. Maar wat moest hij anders doen.

„'k Doe het liever niet, meneer," had hij gezegd."

Toen had de directeur hem even onderzoekend aangekeken en was wat dichter bij hem komen staan. „Hoor eens," had hij vertrouwelijk gedaan, „als het lukt, zit er wat voor je aan."

„Ja, maar," was hij begonnen, „'k zou toch liever..."

Maar de directeur was uitgevallen: „Als je 't niet doet voor den hier en daar..., dan kan je wel opstappen, dan ben je van dit oogenblik af ontslagen."

Toch had hij nog geaarzeld. En snel had hij overwogen, dat de zaak zoo zwak stond en dat het toch vandaag of morgen gedaan zou zijn. Maar dan had hij, naar den directeur kijkende, den vastberaden trek om diens mond gezien en gedacht, dat een man als deze alles weer terecht kon brengen en zoo gauw niet voor één gat gevangen zou zitten.

„Je zult er je werkelijk niet over beklagen, als je 't doet," had de directeur, welwillender weer, gezegd.

En hij had zich gewonnen gegeven. „'k Zal gaan," had hij gezegd.

„Morgenochtend dan," had de ander geantwoord.

„Goed."

En nou was hij weg. Ja, wat had hij moeten doen. Hij moest ervan leven. Een ander baantje kreeg hij zoo makkelijk niet. Dat had hij ondervonden, voor hij dit kreeg, toen hij maanden lang vrijwel gebrek had geleden. Moest hij dan nu weer op straat gaan staan? En dat midden in den winter? Neen, hij moest gaan, overdacht hij weer. En onwillekeurig stapte hij nu wat vlugger door.

't Was koud. Om de hoeken der straten gierde de Decemberwind. Hij trok zijn dun demietje wat vaster om zich heen en dacht eraan, hoe hij vanavond heerlijk thuis bij de kachel zou zitten, als dat zaakje afgedaan was.

Aan het station was het nog vrij stil. Alleen armoedzaaiers, zooals ik, vertrekken zoo vroeg in den winter, dacht hij. Maar dan zag hij een équipage aanrollen en een elegante dame uitstappen en glimlachen.

In den trein eindelijk begon hij het geval nog eens te overdenken. Hij had een krant gekocht en zat daarachter nu in zijn hoekje te soezen over wat hij zeggen zou. Nu en dan keek hij even over zijn krant heen naar den anderen hoek, waar zijn eenige medepassagier zat weggedoken. Hij moest natuurlijk dien agent wat wijsmaken, dat begreep hij wel. Wanneer hij enkel zei, dat ze de polis nog eens even wilden hebben, of dat ze hem moesten nazien, of zoo iets, dan kreeg hij het ding niet in handen.

Daarvoor moest je net die buitenmenschen kennen. Wantrouwend dat die waren. Ze gaven zoo'n polis nog niet uit hun handen, waar ze zelf bij stonden. En dan hem meegeven, zoo maar afstaan. Neen, hij moest wat verzinnen natuurlijk, waardoor het heel begrijpelijk leek, noodzakelijk zelfs, liefst iets, waardoor het scheen, alsof de afgifte in hun eigen belang was.

Hij glimlachte.

Ja, dat laatste moest hij vasthouden. De agent en de eigenaar allebei moesten den indruk krijgen, alsof de polis nog niet heelemaal in orde was en ze zoo nooit profijt ervan konden trekken. Als ze dat begrepen, dan kreeg hij het ding wel. Maar wat moest hij verzinnen?

Hij dacht er even over na, begon dan weer te lezen, keek even uit het raam naar de voorbijschuivende weilanden.

„Koud, van morgen, meneer," zei de passagier in den anderen hoek.

Hij knikte.

„Ja, koud," zei hij, en boog zich weer over zijn krant. Hij had geen zin om te praten, vanmorgen.

Toen hij eindelijk den trein uitstapte, wist hij precies wat hij zeggen zou. En regelrecht liep hij naar het huis van den agent.

„Goeien middag, Maters," groette hij, de werkplaats binnenkomend. Maters, die juist een schoen zat te bekloppen, keek verwonderd op.

„Hé, meneer," kwam hij en tikte aan zijn pet.

„Ik kom eens over een polis praten," begon hij maar dadelijk.

„Komt u dan even binnen, meneer," zei Maters opstaande en hem voorgaande in de binnenkamer.

„'t Betreft polis no. 50640," zei hij, zitten gaande. „Die is niet geregistreerd."

„Niet geregistreerd?" kwam Maters.

„Neen, en nou is ze ook niet geldig."

„Niet geldig?" vroeg Maters verschrikt. „En ik heb ze verkocht."

„Ja, daarom kom ik nou ook," stelde hij gerust. „We hadden ondertijd een paar schrijfsters op 't kantoor, die nogal eens gekheid maakten en haar werk daardoor niet al te ernstig opnamen. Maar we kunnen de polis nou nog registreeren."

„Gelukkig," meende Maters.

„Als jij ze nou even laat halen, dan neem ik ze mee en heb je ze met een paar dagen geregistreerd terug."

„'k Zal er dadelijk m'n knecht om sturen, meneer," zei Maters opstaande.

„Laat die dan ook dat uitleggen van dat registreeren."

„Natuurlijk, meneer."

Nog geen half uur later was de knecht met de polis terug. Vergenoegd glimlachend borg hij ze in zijn portefeuille.

„Dan stap ik meteen maar op," zei hij. „Is er anders niks?"

„Neen, meneer," verzekerde Maters.

Toen hij een half uur later weer in den trein zat, haalde hij de polis uit zijn zak en bekeek die.

„Die zullen ze wel nooit meer terugzien," mompelde hij.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

KIND VERMORZELD.

Het 7½-jarig knaapje, Victor v. d. H. te Venlo, die op het trambalcon was geklommen van een stilstaanden tram, viel eraf toen deze zich in beweging zette. De kleine werd door de drie volgwagens overreden met het gevolg, dat beide beentjes vermorzeld werden. Naar het R. K. gasthuis overgebracht, overleed hij kort daarop.

DE SCHRIK DER WEGEN.

Op den Roermondschen weg, onder de gemeente Tegelen, werd door een automobiel een sportkarretje, waarin 2 kleine kinderen gezeten waren, aangereden. Het karretje werd geheel verbrijzeld, de kinderen werden weggeslingerd. Zij kwamen er door een wonder met enkele schrammen af. En het monster stoof voort!...

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

2)

Bruno luisterde naar den storm, die daar aan de andere zijde van het vuur opsteeg; hij luisterde, en speelde met de vuurtang in de asch.

De zwarte vrouw scheen hardnekkig haar plan te volgen, en den Rosse tot spreken te willen dwingen; want zij ging met toenemende drift voort:

— Laffe boeven! ja, dat zijn ze! Minder dan houtschelmen en knoldieven.

— Spreekt gij van Bruno?

— Kom, kom! zwetsers zijn de Hellenenders, die niets dan ellende verdienen. Dat de Vorster (Ambtman bij de zoogezegde Ding- of Rechtbank, bijna gelijkstaande met onze tegenwoordige veldwachters,) niemand dan de eenvoudige Vorster, midden in Hellenend een galg plante, en, of ik mag lijden dat... dat ik de Zwarte Kaat niet meer ben, de eene Hellenender knoopt gedwee den andere er aan op. En Kaat begon te schateren, maar met zoo veel nijdigheid en onbeschaamde uitdaging, dat Bruno de tang ter zijde zette, en de pijp uit den mond trok. Toen kruiste hij de armen overeen, en snauwde de Zwarte toe:

— Is de preek uit? Kaat, gij zijt een hatelijke snapster!

— Die u de waarheid zegt.

— Die mij begint te vervelen.

— Pt!...

Op dit oogenblik werd er op de deur geklopt.

Turk liet een fluitend gejank hooren, krulde zijn staart, en sprong met de voorpooten tegen de deur op.

Bruno deed open, en sprak met blijde verrassing:

— Zijt ge het Terus?

— Terus, jongen! zei de Zwarte, eenigszins verwonderd.

Turk jankte van blijdschap, en wreet zijn breeden kop tegen de beenen van Terus.

— Ik zelf, zei deze; hij drukte Bruno de hand, knikte Kaat een goeden avond, en streelde den zwarten hond.

— Turk zelf is blij u weer te zien, zei de rosse kerel.

— Echt ras, mompelde Terus tot het dier sprekend; hij zou zijn vrienden onder honderd Drossaards, (voornaam overheidspersoon bij de Dingbank), herkennen, en ze uit de hel terughalen.

Hiermede zette hij zich bij het vuur neder, en zegde tot den hond:

— Kom hier, Turk, leg uw kop op mijn knie, en slaap wat, jongen.

Terus was ongeveer vierentwintig jaren oud. Hij was van een middelmatige lengte, en op den eersten oogslag van een zwakken lichaamsbouw. Aan zijn kleine handen en bleeke kleur zoude men gezegd hebben, dat hij zijne verdediging eerder van anderen, dan van zichzelven moest verwachten. Dit was echter zoo niet; wat hem in sterkte ontbrak, werd bij hem door buitengewone vlugheid rijkelijk vergoed.

Terus, zoo zegde men in 't dorp, was eigenlijk een Bosschenaar, de zoon van eerlijke lieden, maar een aartsdeugniet, die het aan een toeval te danken had, dat hij niet reeds meer dan eens aan de galg gehangen had. De sterkste van lichaamsbouw was hij niet, maar vast en zeker was hij de slimste van het gehucht, waar hij sedert een paar jaren was aangeland. Daarom ook was hij de raadgever van allen en de eigenlijke Kapitein der rooversbende, die in Hellenend zich had genesteld.

— Wel Kaatje, sprak hij, zich lachend tot de vrouw keerend: altijd wel te pas, frisch als een roos?

— Zeg liever als de wind en de sneeuw?... antwoordde de vrouw barsch.

— Maar toch zoo koud niet? lachte Terus.

— Maar even onstuimig, zei Bruno.

— Onstuimig? Ja, het scheen hier te waaien, toen ik de deur naderde, hernam Terus.

— Gij vergist u, wat gij gehoord hebt, was het gesis van bradend spek en eieren, grinnikte Kaat, en zij wierp een zijdelingschen blik op den Rossen Bruno.

Deze bleef zwijgend in de brandende kolen staren.

— Bliksems! Kaatje, zijn de tijden veranderd? vroeg Terus, op spottenden toon; spek en eieren?... Wie eet er spek en eieren in dit jaargetij, en bijzonder in ons vermagerd Hellenend? Half bevrozen knollen en wortelen, met een korst zemelbrood; of krijgt de Hellenender op dit oogenblik wel iets anders in zijn maag? nu, dat geeft kleur en sterkte, dat onderhoudt den ouden Hellenendschen moed, en...

Kaat liet hem niet uitspreken.

— Ouden Hellenendschen moed? Ha, ha! riep zij, op medelijdenden en tevens nijdigen toon, welke haar op het pas onderbroken gesprek met Bruno scheen te willen terugbrengen; ouden Hellenendschen moed? Weet gij, Terus, wat ik daareven zeide?

— Spaar u de moeite dit te herhalen, bromde Bruno.

— Dat heb ik gehoord, antwoordde Terus.

— Ziet gij wel, snaterbek! mompelde de Rosse; terwijl Terus ons kon afluisteren, konden ook anderen hooren, wat hier in huis omgaat.

Kaat draaide zich met ongeduld op hare bank, en maakte zich gereed tot een nieuwen aanval; maar Terus hield de oorlogzuchtige vrouw door het uitsteken zijner platte hand terug.

— Zachtjes, zachtjes, Kaatje! en vraag mij liever of er geen nieuws is, zei de kleine Bosschenaar.

De toon, waarop dit gezegd werd, scheen iets geheimzinnigs en van aangelegenheid te bevatten; want de Zwarte keerde zich nieuwsgierig om; de Rosse nam de pijp uit den mond, en maakte zich gereed om te luisteren.

Kaat schoof dichter bij, Bruno rekte den hals, en Terus sprak:

— Kent gij den President-Schepen der Dingbank?

— Op de Vorselsche Hoeve? vroeg Kaat.

— Ja, de President-Schepen op de Vorselsche Hoeve.

Bij het hooren van dien naam, schoot Bruno even van zijn bank omhoog, en bromde:

— Wanneer ik dien naam hoor, kookt mijn Hellenendsch bloed; heeft hij misschien al wederom zijn vetbuiken afgezonden om ons Hellenend te doorsnuffelen? Die satansche kerel moet maar oppassen, of 't loopt slecht met hem af!

Terus kneep de oogen toe, en schudde lachend met het hoofd.

Doch de Rosse bromde voort: satansche kerel! Die zwetsmuil met zijn wetten! Met zijn keuren en breuken stop ik hem eenmaal de keel dicht! Dat edel gespuis! Dat strijkt fier door den knevel, dat teert en smeert, en weet zich te mesten, als ware het er om te doen, de zwaarste te zijn... en als ik denk, dat het er hier zoo mager uitziet! En dan nog de ongelukkigen verdrukken, met zijn vermaledijde kostuimen... en daarbij willen weten, wat er in ons Hellenend omgaat; neen, die vlieger gaat niet langer op!

— Waarheid, mompelde Terus; alles waarheid.

— Ja, ja, Bruintje heeft gelijk, zei Kaat.

— Satansche kerel! vervolgde de Rosse; ik gaf er mijn pink van indien ik met dien groothans eens een paar woorden tusschen vier oogen kon praten; in korter tijd dan een bliksem duurt, zou het met hem gedaan zijn!

— Ten Vorsel is anders een rijzige kerel met handen aan 't lijf.

— Melk en suikergebak, Terus, niets anders.

— Vergis u niet Bruintje, Ten Vorsel is van echt kwaad ras; wat hij niet durft, durft ook de beste Hellenender niet.

— Heertjes, Terus! heertjes; daar zit geen pit in.

Terus streek aan de punt van zijn neus, en zeide:

— Bruintje, gij kent hem niet: zes voet hoog, schouders en handjes zooals de uwe... dertig jaren oud... de wereld gezien... zeer bekend met pistolen en ander speelgoed; neen, ik schat hem zwaarder, dan gij.

— Pt!... deed Bruno.

Er volgde een kort stilzwijgen. Kaat nam het woord op, en vroeg nieuwsgierig:

— Nu verder; en het nieuws? Het nieuws? Terus, zeg op.

— Bliksems! Kaatje, gij doet er mij aan denken; nu, de President Dirk heeft een kind, dat weet gij; neen, dat weet gij misschien niet; nu, om het even. Maar hetgeen gij gewis niet weet, is, dat hij een uur geleden, voor de tweede maal vader is geworden.

Kaat keek met haar valkenblik naar Terus, en scheen iets te willen vragen.

Bruno hield den mond wijd opengespannen, en zag met verwondering dan op Terus, dan op zijn zwarte gezellin.

Wordt vervolgd.

België.

VLIEGEN ZONDER MOTOR.

De bekende Jan Olieslagers heeft het kunststuk uitgehaald om zonder motor te vliegen. Op het veld van Stockel. Een Vlaamsch blad vertelt er het volgende van. De verslaggever is in gesprek met den directeur van het vliegveld.

— Hij stijgt gewoonlijk tot op 800 meter, in volle vaart, 't zij minstens 80 kil. in 't uur en, al stijgende, houdt hij zijn motor stil. Door de gewonnen kracht gaat het toestel nochtans en altijd hooger in 't ruim, tot de luchtdrukking grooter wordt dan de stijgkracht Dan komt het op den staart naar beneden, tot het oogenblik dat het gewicht van den motor baskuul maakt en eindelijk alles meesleept naar beneden, peilrecht.

— Dat is gevaarlijk, meende de verslaggever.

— Zeker, maar ik herhaal het, Jan doet dit op zulk een methodische wijze dat men den indruk heeft der volkomen zekerheid. En wat vooral kunstig mag genoemd worden, is dat hij ter aarde komt altijd zonder den motor in gang te zetten!

— Gij zijt dus nooit bang geweest?

— Nooit. Die bang wordt is verloren zegt hij. Gij ziet wil, ik wil het publiek overtuigen dat van nu af reeds de volstrekte zekerheid bestaat. Ik heb reeds zoo dikwijls gehoord en gelezen dat het toestel toch maar een toestel zijnde, men dood nabij is als de motor niet meer meewil. Gij hebt u zelf kunnen overtuigen, dat dit valsch is, vermits ik — opzettelijk — mijn motor niet gebruik, mij dus in dezen toestand stellend van een wezenlijk ongeluk.

En wij laten hem de eindelooze toejuichingen van het publiek oogsten.

In zijn tegenwoordigen vorm is hij misschien wel de vlieger die het best zijn toestel meester is.

Frankrijk.

HET EUCHARISTISCH CONGRES TE LOURDES.

Woensdagmiddag om vier uur is het Eucharistisch Congres te Lourdes op plechtige wijze officieel geopend.

Op de Place du Rosaire, vóór de Rozenkranskerk, was een ontzaglijke menigte congressisten bijeengekomen.

Het was de meest schitterende vergadering, die hier ooit in de open lucht gehouden werd.

Monseigneur Heylen, bisschop van Namen en voorzitter van het permanent comité der internationale Eucharistische congressen, hield de openingsrede.

De prelaat verklaarde daarin o.m., dat Z. H. de Paus den wensch had kenbaar gemaakt, dat de internationale Eucharistische Congressen niet meer telk jaar, doch om de twee jaar zouden gehouden worden en dat ze door nationale Eucharistische Congressen zullen worden voorbereid.

Na de schoone openingsrede van Mgr. Heylen, werden nog redevoeringen gehouden door den Bisschop van Lourdes, Mgr. Schoepfer en door den legaat van Z. H. den Paus op het Eucharistisch Congres, Kardinaal Granito Pignatelli.

Mgr. Heylen deed voorlezing van het Pauselijk schrijven, betreffende de benoeming van den Kardinaal-legaat.

Verschillende kardinalen hielden namens de door hen vertegenwoordigde landen, begroetingsreden, met name kardinaal Netto, aartsbisschop van Lissabon, kardinaal Logue, aartsbisschop van Armagh en primaat van Ierland; **kardinaal Almaraz y Santos, aartsbisschop van Sevilla en kardinaal Farley aartsbisschop van New-York.**

Verder werden redevoeringen gehouden door mgr. Doubrava, bisschop van Kóniggrätz en mgr. Pujia, aartsbisschop van Santa Severina (Italie).

Kardinaal Luçon, aartsbisschop van Reims, bedankte de hoogwaardige sprekers en al de aanwezigen.

DE MOORDZAAK VAN MEVROUW CAILLAUX.

Ofschoon op het oogenblik voor het Assisenhof te Parijs de strafzaak in behandeling is tegen de moordenares Mevr. Caillaux, schijnt het veel meer te zijn een politiek reclame-proces voor den oud-Minister Caillaux.

De moord op Calmette is blijkbaar slechts bijzaak, en de partijdigheid van den President van het Hof en van den Procureur-Generaal toont zich zoo duidelijk, dat de leiding feitelijk niet meer in hunne handen is, maar de geheele zaak schijnbaar geregeld wordt door den heer Caillaux en zijne echtgenoote, benevens door den verdediger der moordenares Advocaat Labori.

Wij zullen onze lezers de bijzonderheden uit dit schandaalproces besparen. 't Zijn echt Fransche toestanden, echtbreuk, politieke schandalen, eigen verheerlijking en reclame, benevens eene ziekelijke zucht om bij dergelijke gevallen zelfs den moord te verontschuldigen, dat alles komt met een verbazingwekkend cynisme op den voorgrond; de moordenares, de vrouw van een oud-minister, wordt ontzien en met meer eerbied behandeld dan de getuigen, zoodat het vermoeden dat een vrijspraak of zeer geringe straf zal volgen, steeds meer en meer veld wint.

De partijdigheid van de rechtbank blijkt zoo overtuigend, dat zelfs de correspondent van de N. R. Ct., die zeker niet verdacht zal worden van weinig sympathie voor Caillaux, het volgende aan zijn blad schrijft:

Het merkwaardigste gedurende al deze verhooren was de houding van den heer Caillaux. Sedert hij getuigd heeft, mag hij evenals de andere getuigen in de zaal aanwezig zijn en hij zit daar nu tusschen de andere getuigen, dan heelemaal vooraan, dan op den hoek van de journalistenbank, steeds scherp den geheelen loop van zaken volgend, nu eens goedkeurend knikkend, dan wenkbrauwenfronsend, soms als zijn naam genoemd wordt, opspringend en aanbiedend onmiddellijk te komen weerleggen of aanvullen. En dat is eigenlijk het buitengewoon merkwaardige van het proces geworden, die hooge surveillance van den in de zaal aanwezigen Caillaux op alles wat er gebeurt. Caillaux en Labori te zamen leiden thans als het ware het proces. De procureur-generaal en de president van het hof zitten er bijna als bedeesde figuranten bij. In andere groote strafprocessen worden de getuigen à charge, die wat tegen de beschuldigden komen inbrengen, door den procureur-generaal en den president gewoonlijk gekoesterd en aangemoedigd, terwijl de getuigen à décharge vaak zuur aangekeken worden.

Hier is het tegendeel 't geval, of liever de getuigen à décharge worden met groote voorkomendheid behandeld; de getuigen, die iets tegen mevr. Caillaux komen inbrengen, zien zich aan Labori en Caillaux overgeleverd, zonder dat de procureur-generaal of de president een hand uitsteken om de ongelukkigen uit de gevaarlijke klauwen van deze beide heeren los te krijgen.

De heer Caillaux wil van dit proces blijkbaar niet alleen een vrijspraak van zijn vrouw maken, maar ook een soort vrijspraak en triomf voor zichzelf. Hij schijnt tot nu toe niet kwaad op weg, maar men moet het vervolg nog afwachten, daar de jury een zoo onberekenbaar lichaam is. Toch heerscht sedert de publicatie van de akte van beschuldiging de meening in het paleis van justitie, dat het wel niet al te slecht voor de beschuldigde zal afloopen.

Het zijn me wel rare toestanden in het verlichte Frankrijk!

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel brengt onder de aandacht der ingezetenen, het volgende artikel der algemeene plaatselijke politieverordening:

Art. 123.

Het is verboden:

a. aan anderen, dan de daartoe bevoegde personen op een openbaar gebouw of een openbaar eigendom, een aanplakbillet, drukwerk of geschrift aan te plakken of te bevestigen;

b. aanplakkingen op eens anders eigendom te doen, tenzij met vergunning van den eigenaar of den rechthebbende.

Overtreding van dit artikel wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Boxtel, den 13 Juli 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

Geneest Uw Rheumatiek met den Kloosterbalsem.

Beklagenswaardige lijders aan Rheumatiek en Jicht, waarom laat gij u nog langer martelen door Uw vreeselijke kwaal? Gij kunt genezen zooals reeds zoovelen vóór U genezen zijn, indien gij slechts den wonderbaren Kloosterbalsem, Klooster Sancta Paulo gebruikt. De Kloosterbalsem geneest uw Rheumatiek en Jicht grondig en blijvend, verzacht dadelijk de pijnen en maakt dat ge weder rustig kunt slapen. Daarom noemt men den Kloosterbalsem met recht den Koning der Balsems. Leest onderstaande verklaring:

Mej. M. Kuperus-Hoogeveen, echtgenoote van den Heer J. Kuperus, Kaasmaker te St. Nicolaasga (Friesland), verklaart het volgende:

„Ongeveer 2 jaar geleden leed ik aan een verschrikkelijke Rheumatiek in den rug. Ik was steeds zoo pijnlijk „dat ik zelfs mijn gewone huiselijke bezigheden niet „kon verrichten. 's Nachts sliep ik niet van de pijn en „het erg-te was, dat ik niet de minste beterschap bespeuren kon, wat ik ook gebruikte. Zoo leed ik reeds „3 maanden lang, toen men mij den KLOOSTERBALSEM aanried. Ik wendde ze aan, al was het in het „eerst met weinig vertrouwen, omdat niets mij geholpen „had, maar het resultaat was schitterend. Reeds na het „eerste gebruik verminderde de pijn. Mijn stijfheid „verdween en ik ging weer beter slapen. Vol hoop ging „ik dan ook met den Kloosterbalsem voort en toen ik „in het geheel twee potjes van dezen heerlijken balsem „gebruikt had, behoorde mijn rheumatiek tot het verleden. Ik gevoel mij weer gezond en wel en nimmer „heb ik na dien tijd meer eenige last ondervonden. Met „lust kan ik zelve weer al mijn bezigheden verrichten „en raad eenieder den Kloosterbalsem, den koning der „balsems aan."

De **KLOOSTERBALSEM, Klooster Sancta Paulo,** geneest onvoorwaardelijk alle rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, brand- en snijwonden, alle huidaandoeningen, zweren, winterhanden en -voeten en aambeien.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f1.20 en van 250 gram f2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: „L. I. AKKER", Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Drogisten, Apoth. en de bekende Depothouders.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST. Stationstraat, *Esch*. Wed. A. KONINGS. *Gemonde*. A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J. BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d. VELDEN. *Moergestel*. Wed. J. van VELDHOVEN *St Michiels-Gestel*. H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*. A. MOONEN. *Udenhout* P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

ADVERTENTIËN.

Copieerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monste

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen.

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25
« 300 » - 4.00
} per 100 stuks.

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

No. 61 WOENSDAG 29 JULI 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Te Boxtel in den Raad

op 28 Juli, 's morgens half negen.

(Vervolg.)

Drinkwaterleiding.

De Voorz. leest het rapport van de waterleidingcommissie voor, dat verwijst naar de in den breede uitgewerkte plannen, die bij de stukken ter inzage hebben gelegen.

In het rapport wordt gezegd, dat gemeenteexploitatie niet onmogelijk is, vooral niet in de toekomst en dat men daarom de zaak niet te lang uit de handen moet geven.

Voorloopig zou de commissie, de oprichting en exploitatie van een drinkwaterleiding een ander willen opdragen. Zij heeft dan ook iemand gevonden, die daarvoor concessie vraagt, zoodat de commissie voorstelt de gevraagde concessie te verleenen en de commissie te machtigen de definitieve voorwaarden, waarop concessie verleend zal worden, vast te stellen.

De heer de Haas vindt de bijdrage 500 gld. 's jaars die er van de gemeente wordt gevergd te veel, en bovendien de tarieven te hoog.

De Voorz. wijst op een bijgaand schrijven van den concessieaanvrager, waarin men kan zien, dat er hoegenaamd niets door de gemeente zal bijgedragen behoeven te worden. Wat het tarief betreft, de commissie is er voor om er over te onderhandelen.

De heer v. Leeuwen meent, dat het ondoenlijk is nu over deze zaak te beraadslagen, er liggen een berg stukken over de waterleiding ; hij heeft den moed niet gehad er aan te beginnen.

Het is een zaak van belang, ik heb enkele cijfers gezien, doet het de gemeente zelf dan zal het om te beginnen 115000 gulden kosten. Men moest de stukken 3 dagen thuis hebben om te bestudeeren.

De Voorz. zegt, dat de raadscommissie de zaak kent die moet men vertrouwen.

De heer v. d. Horst zegt drie avonden lang de stukken te hebben nagezien, maar er is meer tijd voor noodig

Hij is het met den heer v. Leeuwen eens, dat de stukken hadden moeten circuleeren.

De Voorz. wijst er den heer v. d. Horst op, dat het een wantrouwen is tegen de commissie, die heeft men toch de zaak in handen gegeven.

De heer v. d. Horst legt er den nadruk op, dat hij voor zich zelf nauwkeurig moet weten, waarop hij ja of neen zegt en bijgevolg de stukken grondig wil inzien. Hij wil zich zelf degelijk overtuigen.

Verder zegt v. d. Horst, dat het hem spijt, dat voor gemeenteexploitatie, gezien de stukken, de kans verkeken is, alhoewel hij dit graag gewild zou hebben, omdat de drinkwaterleiding is in 't algemeen belang.

De Voorz. vraagt waarom gemeenteexploitatie niet mogelijk zou zijn, hij beweert van wel.

De heer v. d. Horst zegt, dat dit uit de stukken blijkt. De grootste oorzaak, dat gemeente-exploitatie vrij ondoenlijk is, zit hem hier in, dat het geprojecteerde net, zooals het daar bij de stukken ligt, slechts ongeveer de helft der inwoners omvat. Dat het plan voor den aanbouw der waterleiding 115000 gulden kost. Daarbij zal 10 à 15000 gld. geleend moeten worden om de te korten van de eerste 8 jaren te dekken, en er zoodoende te groote risico voor de gemeente ontstaat. De berekening, dat eenmaal de waterleiding winsten zal afwerpen, is gemaakt op de veronderstelling dat Boxtel zich zal uitbreiden, zooals dat de laatste 20 jaar het geval was. Waar men zich op zulke veronderstellingen baseert, wordt 't risico nogal grooter. Nu zijn te elfder ure de heeren M. Visser uit Papendrecht en J. Smits uit Oud-Beierland met een concessie-aanvraag gekomen.

Volgens het slot van het rapport, wordt de zaak door de commissie erg optimistisch beschouwd. Want als men de tarieven ziet, die zijn zoo hoog, dat de arbeiders, die in huizen wonen van f 1,25 tot f 2,25 per week, tusschen de 20 en 30 cent per week voor aansluiting bij de waterleiding zullen moeten betalen. Dit is veel te hoog.

De Voorz. merkt v. d. Horst op, dat hij erg pessimistisch tegenover de waterleiding staat. Hij moest zoo niet spreken, de commissie is er immers om de tarieven verlaagd te krijgen.

Waarop van der Horst aan den Voorz. vraagt, of, als deze iets op de markt koopen wil en hij vindt het veel te duur, hij dan nog veel van zoo'n koopman wil weten ? Verder zegt v. d. Horst, dat de waterleiding de gemeente wel een offertje waard moet zijn, maar ook niet te groot omdat er de helft van de inwoners maar van profiteeren kunnen.

Hij zou dan willen voorstellen niet op het voorstel van de commissie, zooals het aan het slot van het rapport staat, in te gaan, maar wel de commissie te verzoeken met de aanvragers in onderhandeling te treden, of zij genegen zijn hun tarieven merkelijk te verlagen, om dan te zien wat wij doen.

De heer Ribbe vindt, dat de heer v. d. Horst wel wat voorbarig gesproken heeft over het tarief. Het zijn gedrukte concessieaanvragen; nergens zal men op zulke tarieven concessie verleenen. Daar zou de commissie heelemaal niet voor zijn. Wat er nu aan het slot van het rapport staat, om voorloopig concessie te verleenen, dat is nu juist zoo niet bedoeld, dat heeft de Voorz. reeds gezegd. Men moet het zoo opvatten, dat de raad de commissie door wil laten werken, en dat de concessionaris eenige zekerheid heeft, dat we nu niet direct bij anderen probeeren klaar te komen.

De heer v. Oerle brengt in 't midden dat de commissie zoo'n gunstige voorwaarden zal bedingen als maar mogelijk is.

De heer v. Leeuwen zegt, naar aanleiding van het gesprokene van den heer Ribbe het eens te zijn met den heer v. d. Horst. Het tarief is het voornaamste en dat is astgelegd in de concessieaanvragen. Wij moeten toch op de stukken afgaan. Daarnaar vormen wij ons oordeel, dat is toch eenvoudig.

De tarieven moeten hier ook besproken worden. Het gaat niet op hier te spreken over vertrouwen, als men bij het rapport ook de stukken en het tarief ziet, dan krijgt men schrik, want op die hooge tarieven is de concessieaanvraag toch gebaseerd. Het is mij goed, dat de commissie verder onderhandelt, maar de raad moet vrij blijven

De Voorz. zegt, dat in Vucht het water ook duur betaald wordt.

De heer v. Leeuwen heeft vernomen, dat daar de arbeiders naar 10 cent in de week behoeven te betalen.

De Voorz. meent, dat meer zal zijn, Vucht betaalt het water ook duur.

De heer v. Oerle deelt een en ander hieromtrent mede.

De heer v. Leeuwen vraagt, of gemeenteexploitatie onmogelijk is.

De Voorz. zegt, dat daar nog over gestemd kan worden.

De heer v. d. Horst meent, dat dan toch eerst, zooals ook de heer v. Leeuwen wil, den raadsleden de gelegenheid zal moeten worden gegeven de stukken eens grondig na te zien.

De heer v. Leeuwen herhaalt zijn vraag aan den Voorz., waarop deze antwoordt dat de raad nu kan zien of hij met den concessieaanvrager accoord kan komen, en lukt dat niet, dan kan men de gemeenteexploitatie weer ter hand nemen.

De heer de Haas is van oordeel, dat de leden door het rapport misleid zijn, omdat daar duidelijk instaat, nu reeds te besluiten. Dat de commissie voortwerkt, zonder dat wij ergens aan gebonden zijn, vindt spreker zeer goed.

De Voorz. leest de slotalinea van het rapport en zegt, wat daar eigenlijk bedoeld wordt.

Den heer H. v. d. Ven is de inhoud van het slot van het rapport ook opgevallen ; hij meent dat de zinsnede daarin voorkomende in dit geval niet gelukkig gekozen is.

De Voorz. geeft toe, dat het er duidelijker had kunnen staan.

De heer H. v. d. Ven meent, dat de raad zich niet vast mag leggen, ook de raadscommissie niet. Komt morgen een ander om concessie, dan moet hij daarmee ook onderhandelen. Verder zegt de heer v. d. Ven, dat aan gemeenteexploitatie niet gedacht kan worden. Een waterleiding hangt af van het waterverbruik ; in Boxtel aansluiten, iets, wat natuurlijk nooit gebeurt, omdat vele menschen goed water hebben.

Waalwijk, een gemeente zooals Boxtel, heeft in het derde jaar maar voor 8000 gld. waterverbruik gehad.

De Voorz. zegt : laat er de gemeente iets voor over hebben.

De heer v. d. Ven antwoordt, ja iets, maar hier in Boxtel zal, naar ik meen, een waterleiding toch niet rendeeren. Ik ken de Boxtelsche menschen, ze zullen over het algemeen minder gebruik maken van een waterleiding dan in andere dergelijke gemeentes. Boxtel leent er zich niet toe, omdat het doorsneden wordt door de Dommel en de klein Dommeltjes, daar wordt gemakkelijk het water uit betrokken.

De Voorz. brengt in 't midden, dat door het gezegde van den heer v. d. Ven concessionaris schrik zal krijgen.

De heer H. v. d. Ven zegt verder, dat het gebruik van water, wat de hoeveelheid betreft hoofdzakelijk moet komen voor wasschen en industrieel gebruik, voor drinken niet. Hij zegt zijn gevoelen erover, omdat hij niet graag zou willen, dat zoo'n zaak failliet zou gaan, dan zat er Boxtel mee te kijken. Er moest eerst onderzocht worden, of het waterverbruik voldoende zal zijn. Hij heeft er niets op tegen, dat de commissie haar arbeid voortzet.

De heer Ribbe is het met de conclusie van den heer van de Ven oneens. De secretaris van de staatscommissie voor waterleidingen heeft bewerd, dat plaatsen als Boxtel wel een waterleiding kunnen opbrengen.

De heer Ant. v. d. Sanden is het met den heer v. d. Ven eens ; negen maanden van 't jaar zit Boxtel vol water. Als de menschen het water duur moeten betalen, nemen ze immers van zelfs wat ze op een gemakkelijke manier voor niets kunnen nemen.

De heer v. Oerle wijst en op, indertijd al gezegd te hebben, dat men de bespreking over de waterleiding in geheime vergadering moest houden. nij is daar nu nog in versterkt. Als de aanvrager der concessie het gezegde van den heer v. d. Ven ter oore komt, blijft hij weg. Wanneer hier iemand een waterleiding wil ondernemen, moet hij dat toch zelf weten.

Verder zegt de heer v. Oerle, dat de toestand van het drinkwater in onze gemeente van dien aard is, dat de gemeente, als er geen waterleiding komt, toch iets ter verbetering van het drinkwater zal moeten doen.

Doch een waterleiding is best mogelijk ; men zou nu juist niet alle menschen behoeven te dwingen om aan te sluiten, maar nieuw te bouwen woningen en hen die b.v. niet kunnen bewijzen dat zij goed drinkwater hebben, wel. Aan eigen exploitatie zal na het gesprokene hier niet meer te denken vallen.

De heer de Haas zegt, dat deze discussies een gevolg zijn van 't rapport.

De Voorz. antwoordt hierop, dat de commissie nu werkzaam zal zijn om betere voorwaarden te bedingen.

De heer de Haas vraagt, of het niet dienstig zou zijn, dat in de commissie ook iemand zat van de andere categoriën van menschen, hier vertegenwoordigd b.v. de landbouwers.

Waarop door den Voorz. en andere commissieleden wordt geantwoord van neen.

De heer Merks vindt eigen exploitatie onmogelijk. De commissie zoo door te laten werken, vindt hij het best.

De heer v. Leeuwen is het daarmee eens de commissie laten werken, doch de raad vrijlaten.

Aldus wordt goed gevonden.

* * *

Candidaatstelling voor het College van zetters.

Aan de beurt van aftreden zijn J. F. van Oerle en L. A. Spierings.

De heeren v. d. Ven en v. Krieken worden door den Voorzitter aangewezen het stembureau te vormen.

Als eerste candidaat voor het aftr. lid v. Oerle wordt gesteld de heer v. Oerle, met 10 stemmen, op den heer de Vries worden 2 stemmen uitgebracht en 1 stem blanco. Voor tweeden candidaat wordt gesteld de heer Ant. v. d. Sande. Voor het aftr. lid L. A. Spierings wordt als eerste candidaat gekozen de heer Spierings met 6 stemmen. 4 stemmen werden uitgebracht op den heer v. Elk, 1 op den heer de Haas en 2 blanco. Als 2e candidaat werd gekozen H. v. Elk, wethouder.

* * *

De Voorz. stelt aan den raad voor de goedkeuring tot verkoop van stukken van het grootboek tot een bedrag van 5000 gld. voor de subsidie aan de landbouwschool.

Wordt goedgevonden.

* * *

Rondvraag.

De heer v. d. Horst vraagt om het verslag van de gemeente te verbeteren, omdat daar bij het onderwijzend personeel vergeten is den onderwijzer van Moorsel te vermelden.

Hierna gaat de vergadering over in geheime zitting.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

3)

Terus lachte, en aan de hoekjes zijner dunne lippen zag men dat hij vermaak vond in de verwondering en de nieuwsgierigheid zijner makkers.

Hij hernam :

— Een uur geleden, stond de Vorselsche Hoeve in rep en roer, omdat het kind met een Helm geboren is... Nu, hier is ons minder aan gelegen.

Bij de woorden „met een Helm geboren" bleef de zwarte Kaat eensklaps roerloos zitten. Na eenige oogenblikken met stijven blik dan haar Rossen echtgenoot, dan den kleinen Bosschenaar bezien te hebben, mompelde zij :

— Met een Helm ! Hebt gij 't gehoord ? Met een Helm geboren.

— Met een Helm of een wollen slaapmts, lachte Bruno ; dat is nu wel hetzelfde ; Terus, en verder ?

— Nu, verder, zei Terus ; Bruintje, zou er dezen nacht niet een kans te wagen zijn ?

De rosse bedacht zich een oogenblik.

— En de twee stevige knechten, en de jager ? vroeg hij bedenkelijk ; 't zijn stevige kerels, die mij niet aanstaan.

— Twee hunner zijn rechts en links heengegaan — en Terus deed een halve kringvormige beweging met den arm — om de geboorte van het kind aan de bloedverwanten bekend te maken.

— En die duivel van een windhond, die beschutter ?

— Achter hun hielen ; ja, de hond is ook weg.

— En die razende spits op het voorplein ?

— Die booze spitshond ligt op dit oogenblik met de pooten in de lucht voor zijn hok.

— Is de rekel dood ?

— Ja, zeker ; luister wat er dezen avond op de Vorselsche Hoeve geboerd is.

— Dat er een kleine aap is geboren, weet ik reeds ; nu, dat er een jonge Ten Vorsel meer in de wereld is, gaat mij niet aan.

— Een oogenblik... wanneer het sneeuwt en vriest, gaat de vos rondsnuffelen of er nergens kippen zijn te vinden.

— Ja, dat doet de vos.

— Zoo ook deed Terus dezen avond toen hij de Vorselsche Hoeve voorbijkwam ; wie weet, dacht ik zoo, of de vos daar niet een enkel hoen vindt. En wat deed ik ? Op het ijs van de gracht liet ik mij neerglijden, en begon om hulp te roepen.

— Wat zijn dat nu voor vossestreken ?

— Luister : de bandhond begon te blaffen, te huilen en sleepte zijn hok over het plein, brak eindelijk door zijn ketting, en vloog mij als een nachtuil boven het hoofd. Ik gaf een geweldigen gil, (ondertusschen maakte ik toch even mijn mes gereed) een geweldigen gil dien men binnen scheen gehoord te hebben ; want de deur ging tijlings open, en met het „Hier Spits !" liet mij dat duivelsch kind gerust.

— Ach, goede menschen ! riep ik.

— Hola ! Wie zijt gij ? vroeg iemand die nader kwam geloopen.

— Ach, brave lieden ! smeekte ik.

— Wie zijt gij ? vroeg een andere stem.

— Beste vrienden... een arme zwavelkramer, van... van... Ach !... God! ik sterf van koude en honger.

— Terus, wat zijn de Bosschenaars toch schelmen ! lachte de Rosse.

Men kwam met een lantaarn naar buiten ; men hielp mij tegen den kant opklauteren ; men droeg mij in huis, en zette mij voor het vuur.

— Arme jongeling ! zei een vrouw.

— Zoo bleek, zoo mager ! fluisterde een andere.

— Zoo arm ! klaagde de eerste.

— Zoo laat in den avond ! 't Is om den dood te halen ! meende de tweede.

— Gij moest u zoo laat niet op weg begeven, jongen, voegde de President er bij, die juist in de keuken kwam.

— Ach goede heer ! en ik schreide bittere tranen ; ach goede heer ! ik ben verdwaald ; wat zal mijn oude moeder ongerust zijn ! Wat moet men al niet doen, om zijn gebrekkige ouders aan een stukje brood te helpen !

— Arme jongen, en zelf zoo ongelukkig ! merkte een der knechten aan.

Bruintje, ik moet u zeggen, dat ik mijn mond afschuwelijk schoeftrok, mijn hoofd op den rechterschouder hield, en mijn arm verlamd liet nederhangen.

— Ja, dergelijke kunsten kent gij in den grond, dat weet ik, lachte de Rosse.

— Wilt gij hier vernachten ? vroeg Ten Vorsel.

— Ach, goede Heer, mijne moeder stierf van onrust indien haar zoon een winternacht uitbleef, kermde ik.

Er stond reeds brood en kaas gereed, en wat meer is, een glas... raad eens.

— Wijn ? vroeg Bruno.

— Ja, want zooals ik u daaroven zeide, was de familie in volle vreugde. Men dronk op de gezondheid van het kind, men sprak nog van het geluk, betwelk daar een oogenblik geleden aan den heer President was te beurt gevallen ; Men sprak van den Helm... van, ik weet niet wat nog al meer. Ik at mijn brood en kaas, lediging de zwijgend mijn glas, trok den mondscheef, hield het hoofd op zij, bleef tam als een achterpoot van een wolf, luisterde, en zag schuins rond loerend alles af. Op dit oogenblik namen twee knechten den mispelaren stok van den wand, staken het mes in den broekzak, en maakten zich gereed de Hoeve te verlaten. Naar ik vernam, gingen zij naar een kasteel niet ver van 's-Hertogenbosch gelegen, om de geboorte van het kind aan vrienden of bloedverwanten bekend te maken.

— Gevoelt gij u in staat ons te volgen, vroeg een hunner ; tot op den weg van het dorp ?

— Ik wil het gaarne beproeven, was mijn antwoord.

— Tot op den hoek van het bosch is uwe weg ook de onze, zei de andere knecht.

— In de veronderstelling dat hij te Bladel, Hapert of Netersel te huis behoort, merkte de President-Schepen aan.

— Ja, daar woont mijn oude moeder, beste heer.

— Kom dan maar met ons mee, zei een der knechten.

En met mijn gemaakte lamheid, strobbelde ik met hen de deur uit, tienmaal herhalend :

— Brave lieden ! de Hemel zal u zegenen ! Geluk, beste vrienden, geluk! Nu, de satansche Spits lag wederom aan zijn ketting te brommen als een menschenetter ; maar ik het voorbijgaan wierp ik hem een stuk kaas toe, dat ik even in het fleschje, gij weet wel met dat vlug vergif, gedoopt had. Zie daar, brommer ! dacht ik ; en ik hoorde dat de zwarte slokker mijn geschenk met beleefdheid aannam.

Wij bereikten het bosch.

— Hier is de groote baan naar het dorp, vriendje, en nu, goeden avond ! Verdwaal niet voor de tweede maal, zei een mijner geleiders ; wij hebben dezen nacht nog een tochtje van eenige uren te doen, bijgevolg onzen tijd noodig ; goeden avond !

— Goeden avond, vrienden ! Goede reis en duizendmaal dankbaar, riep ik.

— Terus, wat zijt gij toch een schelm in de ziel ! lachte de Rosse.

— Heb ik u reeds gezegd, dat die boosaardige beschutter met hen meeliep ? vroeg Terus.

— Zoodat de Vorselsche Hoeve dezen nacht bijna geheel ontvolkt is ; zou de bandhond dood zijn ?

— Hij heeft meer vergif in 't lijf dan er noodig is om een heele buurt te vergeven.

— En de jager van Ten Vorsel ?

— Och, ja, dat zou ik nog vergeten ; de jager moest een brief gaan bestellen, in Turnhout of Herenthals ; ja, de jager vertrok op het oogenblik dat ik met de knechten heenging.

— Dan hebben wij heel den nacht de baan vrij ?

— Zeker ; wat er op de hoeve overblijft, zijn vrouwen, meiden, de oude baker...

— Die ik niet wil meetellen.

— En dan de President-Schepen.

— Wat is een enkel man? Niemendal!

Oorlog tussehen Oostenrijk en Servië.

Een Europeesche Oorlog?

Geheel Europa is in spanning.

Men hoort van niets dan van den grooten oorlog, die op het punt staat van uit te breken, en die hoogstwaarschijnlijk ons geheel werelddeel in vlam zal zetten.

Gelijk men weet had Oostenrijk aan Servië zijne eischen gesteld, waarop voor Zaterdagavond 6 uur moest worden geantwoord. Zooals met eenigen grond te verwachten was, is dit antwoord onbevredigend geweest. Servië heeft wel is waar wat toegegeven, doch in werkelijkheid zijn de eischen, die op zulke dreigende wijze gesteld waren, niet ingewilligd, en Oostenrijk heeft dit antwoord onvoldoende geacht.

En direct daarop zijn de diplomatieke betrekkingen tusschen beide landen verbroken; de Oostenrijksche gezant werd teruggeroepen uit Belgrado, terwijl later ook de Servische gezant Weenen verlaten heeft.

Ofschoon de gevreesde oorlogsverklaring nog niet direct volgde hebben beide landen zich direct in staat van tegenweer gesteld, en eene algemeene mobilisatie gelast.

Dit alles is reeds Zaterdagavond geschied, en hoewel men met zekerheid den oorlog verwachtte, is er op het oogenblik dat we dit schrijven nog niets officieel bekend van den zoogenaamd zekeren oorlog.

Onze indruk is, dat de toestand kritiek blijft, maar dat de kansen voor den vrede beter staan, dan die voor den oorlog.

Een staat, die oorlog wil, zoekt een gelegenheid en valt aan.

Wil hij den oorlog niet, doch enkel met wapengekletter een of ander doel bereiken, dan stelt hij den aanval uit.

Oostenrijk heeft verklaard, dat het onvoldoende acht, wat door Servië is geantwoord.

Had Oostenrijk den oorlog gewild, het zou Zaterdagavond zijn troepen in Servië hebben geworpen.

Servië zelf wil evenmin vechten.

Het heeft halverwege toegegeven; had het van Rusland de verzekering gekregen, dat het Tsarenrijk onmiddellijk zou bijspringen, Servië zou botweg de Oostenrijksche eischen hebben afgeslagen.

Nu gaf het al half toe.

Dat is reeds veel, indien men rekening houdt met de toestanden in Servië

In Servië is de militaire partij alles; die haar in den weg staat of dwarsboomt is een kind des doods — dat heeft het vorige koningspaar Alexander en Draga ondervonden.

Die partij liet nu al weten, dat zij zich tegen de Regeering en de dynastie zou keeren, als aan de Oostenrijksche eischen werd toegegeven.

De militaire partij is de ziel der grootservische beweging, waarvan Oostenrijk de onderdrukking wenscht. De officieren, bij het drama te Serajewo betrokken, moeten ontslagen worden en de vereeniging voor de groot-Servische propaganda, welke wordt bestuurd door militairen, moet worden ontbonden. Dat eischt o.a. de Oostenrijksche Regeering Het Servische ministerie kan onmogelijk aan alle eischen voldoen, zonder een opstand te verwekken in het eigen land.

Dus is het niet te verwonderen, dat Servië begonnen is met toe te geven van een gedeelte.

Straks meer.

Geleidelijk aan alles.

De Russische minister Sasanoff heeft met den Oostenrijkschen gezant te St. Petersburg een langdurig onderhoud gehad en Wolffs bureau verneemt, dat daarna de toestand is verhelderd.

Oostenrijk schijnt te begrijpen, dat Servië zich niet dadelijk tot den grond buigen kan, maar dat het besloten is zulks geleidelijk te doen.

En daarom heeft het de wapens voorloopig opgeborgen.

De meening, dat Oostenrijk, kost wat kost, een oorlog met Servië wil, wordt door de feiten gelogenstraft. Immers, Oostenrijk weet, dat voor den algemeenen toestand in de Donaumonarchie noodzakelijk is dat zij bij een eventueele militaire actie snel moet ingrijpen en in den kortst mogelijken tijd beslissende successen tracht te behalen.

In Weenen onderschat men niet de kracht van den tegenstander, die in de twee roemvolle oorlogen veel ervaring en bekwaamheid heeft opgedaan en rijkelijk van het beste geschut is voorzien. die inderdaad over een enorme artillerie en over de nieuwste kanonnen beschikt, welke in de twee jongste oorlogen algemeene bewondering afdwongen.

De militaire leiders van het Oostenrijksche leger weten, dat, zoo zij dralen, en den Serviërs tijd gunnen om zich in hun bergland terug te trekken en versterkte posities in te nemen, hun wellicht een vrij langdurige, kostbare oorlog te wachten staat. Een snel ingrijpen zou echter een spoedig einde brengen en nu van Oostenrijksche zijde zulks niet gedaan is, heeft men een nieuw bewijs te meer, dat Oostenrijk niet den oorlog wil doordrijven, maar nog voor onderhandelen te vinden is.

Laten wij hopen, dat deze onderhandelingen tot een gunstig resultaat zullen leiden.

* * *

Hoe het intusschen zij, de oorlog, die kans heeft om uit te breken, wordt met des te meer vrees tegemoet gezien, wijl men in de pijnlijke onzekerheid verkeert of de bloedige strijd wel beperkt zal blijven tot Oostenrijk en Servië en niet een wereldworsteling zal volgen. Die onzekerheid is des te grooter, wijl Rusland reeds duidelijk te verstaan heeft gegeven, dat het zich niet onzijdig zal houden in het conflict en geruchten loopen, dat Rusland reeds aan het mobiliseeren is. Dan, als deze berichten bevestigd worden — en het optreden van Servië zou zulks doen vermoeden — komen wij voor een Europeeschen oorlog te staan, want indien Rusland ingrijpt, zal ook Duitschland zijn bondgenoot Oostenrijk niet in den steek laten.

Indien alles ten ergste uitviel, zouden we het vreeselijke schouwspel zien dat geheel Europa één moordpartij werd en dat in een tijdperk, waarop men meent, dat de beschaving tot het toppunt gestegen is.

En dit alles om de hooggaande kwestie tusschen twee landen.

Of kan men de hoop koesteren, dat de Mogendheden door diplomatieke onderhandelingen, dit groote gevaar zouden keeren en de krijg zich enkel zal bepalen tot de twee twistende Staten?

Zal reeds de dag van heden, zullen de naaste dagen het antwoord op deze vraag brengen?

Zal het nog gelukken den oorlog te beperken, of zal deze uitlaaien tot een brand, die bijna heel Europa in vlam zal zetten?

Zal Rusland Servië bijspringen, wat aanstonds Duitschland zou nopen zijn geweldige macht naast die van Oostenrijk in het veld te brengen, hetgeen op zijn beurt Frankrijk zijn legers naar de Oostergrenzen zou doen zenden?

En zal het daarbij nog blijven?

Wat zal Italië, wat Engeland doen, — wat de Balkanstaten?

Moet nagenoeg heel Europa één groot slagveld worden en zal er een oorlog komen, waarbij die van 1870—'71, hoe verschrikkelijk ook, nog maar kinderspel zal blijken? Kinderspel wat het aantal soldaten, wat de verwoestingen en verschrikkingen, wat de ellende en verliezen, wat de gruwelen van den modernen krijg betreft?

Of zou de mogelijkheid toch nog niet geheel uitgesloten zijn, dat Servië, zwichtend voor de pressie, welke de Europeesche kabinetten, voor het angstwekkend visioen van bloed en brand beducht, wel op hem moeten uitoefenen, toegeeft, voordat aan de kanonnen het woord is verleend?

Wacht Oostenrijk een oogenblik om Servië in de gelegenheid te stellen, na het weigeringsgebaar, afgedwongen door de militaire partij, te capituleeren?

Men zou zeggen, dat er, ondanks de mobilisatie van wederszij, eenige aarzeling is, — een aarzeling, waarvan de diplomatie, indien zij op de hoogte van haar taak is, zou kunnen gebruik maken ter beproeving van het uiterste om de ramp te weren, welke schrikwekkend dreigt.

Maar is dit oogenblik voorbij en ònbenut voorbij, dan breekt de oorlog los, waarvan men alleen mag hopen, doch niet verwachten, dat de vrees voor Duitschland, Rusland zal weerhouden, hem tot een werelddeel-oorlog uit te breiden.

* * *

De stemming in de verschillende hoofdsteden is oorlogszuchtig genoeg. Zoo wordt aan de „Msb." uit Weenen geseind:

Het bericht van het afbreken der diplomatieke betrekkingen met Servië, is in de geheele stad met buitengewone geestdrift ontvangen.

De verkoopers der extra-edities werden als het ware bestormd, en men rukte hen de bladen uit de hand. Als een loopend vuurtje verspreidde zich het nieuws: het antwoord van Servië is onvoldoende. En uit de ontzettende menigte steeg de kreet op: Leve de keizer, leve keizer Wilhelm, leve het leger, weg met Servië!

In spontane begeestering vormden zich overal manifestatie-optochten, die als in een machtig leger opgetrokken naar het Deutschmeister-Denkmal. Hier aangekomen, verhieven zich uit het volk verschillende redenaars, die hun geestdrift in vurige patriotische redevoeringen uitten. Herhaaldelijk werd het volkslied „Die Wacht am Rhein" en het prins-Eugène-lied gezongen; afgewisseld door hoogroepen op keizer Franz Jozef, keizer Wilhelm en het leger.

Overal, waar men een officier of een soldaat zag, werd deze in de hoogte geheven en door de straten gedragen.

De demonstraties duurden tot laat in den nacht voort.

Ook in andere steden, vooral ook te Boedapest, zijn geestdriftige betoogingen gehouden.

En uit Parijs:

Parijs beleeft sinds Zaterdag uren van ongekende opwinding. De tijding uit Weenen sloeg het hier heerschende optimisme aan flarden.

In de straten werden enthousiaste betoogingen gehouden. „Naar Berlijn! „Naar Berlijn!" zoo schreeuwden de manifestanten.

Zondagavond heeft een groep slavische studenten een betooging gehouden. Zij poogden voor het Oostenrijk-Hongaarsche gezantschap een Oostenrijksche vlag te verbranden, maar werden door de politie in hechtenis genomen.

De ochtendbladen zagen den toestand zeer donker in. Zij verklaren, dat de demonstraties te Berlijn en Parijs een pijnlijken indruk gemaakt hebben, niettegenstaande zij van onbeduidende beteekenis zijn. Zij meenen dat deze manifestaties en de betoogingen in Parijs elkaar dekken.

Over de betoogingen te Berlijn vertelt het Berl. Tageblatt het volgende:

Omstreeks 10 uur trok een geweldige stoet van duizenden personen, onder het zingen van „Die Wacht am Rhein," „Deutschland, Deutschland über alles" en het Oostenrijksche volkslied, van den Brandenburger Toren naar het slot. Het vervoer werd geheel tot staan gebracht, omdat de menigte als een vaste muur was. Van het slot marcheerde men naar het Bismarck-Denkmal op de Königsplatz, waar het tot een nieuwe geestdriftige betooging kwam. Intusschen was de nieuwe stoet gevormd, die met een wit-roode vlag voorop eveneens naar het slotplein optrok. Herhaaldelijk werd door de menigte een „hoch" op Duitschland en Oostenrijk uitgebracht. Er heerschte een overweldigende geestdrift. Tegen elf uur werd de stoet ontbonden, doch tot laat in den nacht duurden de betoogingen voort.

Ook te Straatsburg en te München en in andere Duitsche steden kwam het tot geestdriftige betoogingen.

In alle groote steden van West-Duitschland, heerscht onder de bevolking een buitengewoon geestdriftige stemming, die zich uit in sympathiebetoogingen voor Oostenrijk. Door de groote bladen worden overal extra-edities verspreid.

Te Keulen werd in de café's de inhoud der extra-edities met stormachtigen bijval begroet. Onder het zingen van vaderlandsche liederen werden er enthousiastische manifestaties voor Oostenrijk op touw gezet.

* * *

Ofschoon Nederland niet rechtstreeks betrokken is [illegible] de hangende groote kwestie, kan de [illegible]rugslag zich ook hier op ernstige wijze doen gevoelen.

Evengoed als België moet ook ons land zich op alle komende dingen voorbereid houden.

Wordt uit Brussel reeds gemeld dat België zich bezig houdt met de voorbereiding eener algemeene mobilisatie, ook in Den Haag liggen de mobilisatie-orders gereed.

Elk oogenblik kunnen de verschillende lichtingen opgeroepen en de brigades en regiment op oorlogsterkte worden gebracht.

Zoo kritiek is de toestand.

Naar wij vernemen is het geheime telegram A, dat betrekking heeft op de voorbereidende maatregelen bij mobilisatie, aan alle garnizoenen in Nederland rondgezonden.

Een detachement pontonniers is van Dordrecht naar Scheveningen vertrokken. De varende pontonniers, die op manoeuvre waren bij Grave zijn teruggeroepen.

Maatregelen zijn genomen, om het ontslag van de miliciens der oudste lichting, hetwelk op 1 Augustus a.s. zou plaats vinden, te schorsen.

Ook de overgang van miliciens naar de landweer zal op gezegden datum niet plaats hebben, terwijl ook het ontslag der oudste landweerlichting, dat volgens de Landweerwet eveneens op dien datum valt, is geschorst.

De „Zeeland" keert heden Woensdag terug, terwijl aan de commandanten van de „Noordbrabant" en de „Kortenaar" last is gegeven, huiswaarts te varen.

Men meldt uit 's Hertogenbosch. Maandagavond tusschen 8 en 10 uur zijn uit ons garnizoen verschillende detachementen infanterie vertrokken ter bezetting der voet- en spoorbruggen in den omtrek.

Men meldt uit Maastricht:

Alhier wordt de spoorbrug bewaakt door een 30-tal soldaten, terwijl in die plaats voorts het garnizoen in de kazerne geconsigneerd is.

* * *

Toch is er vandaag geen reden om al te veel zwart te leggen op het Europeesche schilderij.

En het slot zal vandaag nog wel op die Haagsche mobilisatie-bevelen blijven hangen.

Vóór wij mobiliseeren, moet er nog heelwat gebeuren. Dat kan snel geschieden, maar op 't oogenblik is 't zoover nog niet.

Allereerst zou er oorlog moeten zijn tusschen Oostenrijk en Servië.

Dan moest Rusland de gelegenheid aangrijpen om zijn vijand van den Balkan, het machtige Oostenrijk-Hongarije op het lijf te vallen en zou de Duitsche kolos zich moeten verheffen om den Russischen slag van zijn bondgenoot af te weren.

Frankrijk vloog dan onmiddellijk Duitschland aan.

En wij moesten mobiliseeren.

Om de grenzen te bewaken en te zorgen, dat Frankrijk noch Duitschland gebruik maakte van ons grondgebied om eigen oorlogsdoel te dienen.

Het ergste ware dit echter nog niet. In een oorlog tusschen de bovengenoemde mogendheden zouden wij moeten waken en oppassen, maar wij konden hoogstwaarschijnlijk tusschen de strijdende partijen uitblijven.

Dat zou anders worden, als Engeland ging meedoen.

Dan ontstond de bekende veelbesproken mogelijkheid, dat Duitschland ons land binnendrong ten einde onze havens te nemen of de tweede kans, dat Engeland op onze havens zou aandringen om door ons land Duitschland aan te vallen.

In dat geval raakten wij midden in den oorlog.

Noordbrabant allereerst, want de legers zouden waarschijnlijk door onze streken trekken.

Doch laat dit alles niemand schrik aanjagen.

Het is gelukkig zoover nog niet en het zal hoogstwaarschijnlijk zoover wel niet komen.

De lucht klaart in het Oosten een heel klein beetje op.

En ook al zou zij weer betrekken — wat heelwel mogelijk is, — dan nog is er veel meer kans, dat Engeland buiten den strijd blijft, dan dat het zich erin werpt.

Engeland noch Italië hebben veel lust tot vechten.

Engeland kan 't bovendien aan Rusland en Frankrijk overlaten om de Duitsche vloot te havenen.

En Italië zal in Albanië zijn slag wel kunnen slaan, als de mogendheden met elkander in oorlog zijn.

DADEN VAN VIJANDSCHAP.

Volgens berichten uit Boedapest hoort men in de richting van Semlin reeds kanongebulder. Oostenrijksche troepen zouden de brug naar Belgrado reeds bezet hebben.

De „Zeit" publiceert het bericht, dat het station van Belgrado in brand staat.

De chef van den Servischen generalen stal, Poetnik, die van zijn verlofreis van Gleichenberg terugkeerde, werd te Boedapest door detectives gearresteerd. Hij trok een revolver om zich te verdedigen (volgens een ander bericht om zichzelf te dooden) maar het wapen werd hem uit de hand gewrongen. In een auto werd hij daarop naar den plaatselijken commandant gebracht, die hem verklaarde, dat hij gearresteerd was wegens den oorlogstoestand.

Op last van keizer Frans Jozef is generaal Poetnik echter in vrijheid gesteld en heeft hij met zijn dochter en zijn gevolg zijn reis voortgezet. Hij heeft aan geen enkele geweldaad blootgestaan. Er werd zelfs een auto te zijner beschikking gesteld om hem zijn reis te doen voortzetten. 't Is zeker ridderlijk van Oostenrijk gehandeld, het Servische leger niet te berooven van zijn voornaamsten steun, daar volgens de „Kölnische Ztg." de gevangenhouding van den generaal met een door Servië verloren veldslag gelijk zou staan.

* * *

INCIDENTEN OP DE GRENS.

Uit Semlin komen berichten over verschillende incidenten, die zich op den Donau hebben voorgedaan. Bij Kurvara nabij Senendria, werd van af den Servischen oever op een Oostenrijksche stoomboot, die een companie soldaten vervoerde, geschoten. De infanterie beantwoordde het vuren. Meer dan 100 schoten werden gewisseld.

Bij Temes Kubin werden door de Oostenrijksche autoriteiten twee Servische schepen in beslag genomen, die, ondanks het bevel te stoppen, doorvoeren en van waar op Oostenrijksche soldaten werd geschoten. Ook op verschillende vluchtelingen, die per boot van Belgrado naar Semlin voeren, zou geschoten zijn.

Aan deze incidenten, die immer op de grenzen van twee mobiliseerende landen voorkomen, moet men echter niet te groote waarde hechten.

* * *

GUNSTIGER TIJDINGEN.

Blijkens latere berichten wordt de toestand thans beheerscht door diplomatieke onderhandelingen, die reeds, naar het schijnt, op succes kunnen wijzen. De strijd, zoo hij komt, zal waarschijnlijk gelocaliseerd blijven tot een kamp tusschen Oostenrijk en Servië. Het krijgsrumoer uit St. Petersburg is althans verstomd en uit de berichten mag men opmaken, dat Rusland zich niet in een wapenavontuur zal wagen.

Wat de reden daarvan is, hoe het komt, dat Rusland, dat Zaterdag op een schrikwekkende manier met de wapens rammelde en over de wereld liet verkondigen, dat het Servië niet in den steek zou laten, klaarblijkelijk bekeerd is, valt nog niets met zekerheid te zeggen, mogelijk is, dat Rusland, evenals in December 1912 bij zijn bondgenoot Frankrijk weinig lust heeft gevonden om thans eindelijk den grooten slag te wagen. Frankrijk schijnt althans te St. Petersburg alles in het werk te hebben gesteld om Rusland van een inmenging af te houden. Deze actie uit Parijs moge voortvloeien uit het feit, dat Frankrijk edele vredes-bedoelingen koestert of uit de omstandigheid, dat zijn leger niet voor een oorlog gereed is, het doet er niet toe, wij moeten de actie van Frankrijk als een zegen beschouwen.

Verder schijnt Rusland teruggetrokken te zijn voor de koude, neutrale houding van Engeland en van den anderen kant voor de geestdriftige verklaringen uit Duitschland en Italië, dat zij hun bondgenoot Oostenrijk niet in den steek zullen laten...

De vrees voor een Europeeschen oorlog is daarmee uit vele kringen verdwenen, en algemeen hoopt men nu — onverwachte gebeurtenissen zijn natuurlijk niet uitgesloten — dat, zoo er dan toch bloed moet vloeien, alleen de Oostenrijksche en Servische naties daarvan de slachtoffers zullen zijn.

* * *

DE HOUDING VAN DUITSCHLAND.

Blijkens een gisteren ontvangen telegram uit Berlijn wordt officieel medegedeeld, dat Duitschland weigert op het Engelsche bemiddelingsvoorstel in te gaan.

De Duitsche diplomatie geeft er de voorkeur aan, de gebeurtenissen haar loop te laten.

* * *

OOSTENRIJKERS IN NEDERLAND.

Men meldt uit 's-Hage:

In de regeerings- en Diplomatieke kringen begint een meer optimistische stemming te heerschen, betreffende de Europeesche crisis.

De in Nederland vertoevende Oostenrijksche en Hongaarsche dienstplichtigen behoeven zich, na de bekendmaking, nog niet onmiddellijk naar hun vaderland terug te begeven, maar zullen nog een andere schriftelijke oproeping moeten afwachten.

De van het consulaat-generaal uitgegane publicatie was slechts een waarschuwing.

De attaché en de kanselier bij het Oostenrijksche gezantschap alhier, beiden officieren bij het actieve leger of de reserve, zijn dan ook nog niet naar de hun bij mobilisatie aangewezen standplaatsen afgereisd.

* * *

DE SERVISCHE MOBILISATIE.

Een aanvullend mobilisatie-bevel, waarbij alle weerplichtigen van 18 tot 60 jaar opgeroepen worden, is door de Servische regeering uitgevaardigd.

Het hoofdkwartier is te Nisch gevestigd, waar ook de skoepstsina zal samenkomen.

Koning Peter begaf zich Maandag over Belgrado naar het hoofdkwartier.

De mobilisatie maakt snelle vorderingen.

Bij de landbouwersbevolking heerscht echter groote ontevredenheid, wijl zij den oogst in den steek moet laten.

In Belgrado heerscht na de eerste geestdrift een ernstige gedrukte stemming.

* * *

DE LEGERMACHTEN.

Het is te begrijpen, dat Oostenrijk-Hongarije tegenover Servië een overweldigende legermacht te velde kan brengen.

De verhoudingen van beider legers zijn:

Oostenrijk:		
Staand leger	398.943	man
Reserve	501.057	„
Landweer 1e lichting	330.000	„
Landweer 2e lichting	500.000	„
Plaatsverv. reserve	600.000	„
Te zamen	2.330.000	„
Servië:		
Staand leger	29.505	man
Reserve 1e lichting	189.095	„
Reserve 2e lichting	102.808	„
Reserve 3e lichting	81.844	„
Te zamen	403.352	„

De taktiek der Serviërs zal waarschijnlijk zijn, het leger naar de bergstreken terug te trekken en de Oostenrijkers daar af te wachten.

* * *

NEDERLAND EN DE BUITENLANDSCHE TOESTAND.

Het Nederl. Correspondentiebureau in Den Haag meldt:

De toestand uit militair oogpunt, welke na de verontrustende oorlogsgeruchten voor ons land is ingetreden, is aldus weer te geven, dat sedert Maandag strategische voorzorgsmaatregelen zijn genomen, die voor het geval dit noodig mocht worden, een eventueele mobiliseering van het leger en de marine zullen bespoedigen en vlug van stapel doen loopen.

De eerste twee telegrammen, die in dergelijke omstandigheden uitgaan, zijn tot de legerautoriteiten gericht.

De meeste opper- en verdere officieren, die binnenlands met verlof waren, zijn uit eigen beweging naar hun standplaatsen of garnizoenen teruggekeerd. De in het buitenland aanwezigen kwamen successievelijk terug. De chef van den generalen staf is uit Duitschland in de residentie teruggekeerd.

Naar wij vernemen, hebben de landweer-districtscommandanten een waarschuwing ontvangen voor de grenswachten 's Hertogenbosch en Nijmegen.

De detachementen uit Den Bosch bezonden ter bewaking van Spoorwegbruggen, tellen elk 15 man onder bevel van een officier.

Men meldt uit Grave:

De gele rijders uit Arnhem, die doorgemarcheerd waren naar het schietkamp bij Oirschot, zijn teruggeroepen.

De pontonniers hebben bij Grave een brug geslagen, waarover de gele rijders terugkeerden.

Uit Nijmegen:

Maandagavond zijn twee detachementen der koloniale reserve naar Gennep en Mook vertrokken ter bewaking der Maasbrug.

De Waalbrug te Nijmegen wordt ook door kolonialen bewaakt.

Uit Middelburg:

Te Middelburg werd Maandagavond aan de landweerplichtigen, behoorende tot de kustwacht, een geheime circulaire van den minister van Oorlog uitgereikt, waarin hun wordt aangezegd zich gereed te houden voor mogelijke mobilisatie en hun zakboekje na te zien.

Uit Eindhoven.

Uit de richting Den Bosch komen extra-treinen met troepen, die in de richting van de Duitsche grens gaan.

De troepen bestaan uit artillerie met geschut en genie.

De verschillende spoorbruggen worden door posten bewaakt.

Uit Winterswijk:

De burgemeester van Winterswijk ontving Maandagmiddag bericht van den minister van Oorlog, dat er 80 man van de Landweer en behoorende tot verschillende lichtingen moesten opgeroepen worden om onder de wapenen te komen ten behoeve der grenswacht.

Uit Utrecht:

Maandagavond zijn van uit de genie-kazerne kustwachts vertrokken naar de kustplaatsen. Telegrafisten vertrokken naar de sperforten, zoowel aan de Duitsche grens als aan de Noordzeekust en pioniers voorzien van springstoffen, gingen naar de spoorwegbruggen, o.a. te Roermond, Ravenstein, Hedel, Deventer, enz.

De 10 man, voor Roermond bestemd zijn in auto's afgereisd, daar de laatste trein, waarmee deze plaats viel te bereiken, reeds vertrokken was.

De pioniers hebben 600 K.G. springstoffen medegenomen, teneinde bij eventueele noodzaak de spoorwegbruggen te kunnen vernielen. Zij bezetten niet de bruggen zelve, maar blijven wel in de buurten ervan, terwijl sommigen in de omgeving zijn ingekwartierd.

De soldaten hebben bevel gekregen de kazerne niet te verlaten.

* * *

Oostenrijk heeft den oorlog aan Servië verklaard.

Helaas! het heeft niet mogen zijn! De goede hoop, dat door het bemiddelingsvoorstel van Engeland het groote geschil tusschen Oostenrijk en Servië op vredelievende wijze zou worden opgelost, is vervlogen.

De stem van den vrede, die nog een oogenblik uit Engeland, Italië en Frankrijk klonk, is als een noodkreet in den woesten storm verloren gegaan, en thans hoort men slechts den rauwen

roep van : Oorlog ! Oorlog !

Blijkens berichten van heden nacht heeft OOSTENRIJK AAN SERVIE DEN OORLOG VERKLAARD.

Gisteren is de oorlogsverklaring aan Servië gezonden, die luidt als volgt :

„Aangezien de koninklijke Servische regeering niet op bevredigende wijze antwoord heeft gegeven op de nota, haar den 23sten Juli door den Oostenrijksch-Hongaarschen gezant te Belgrado overhandigd, bevindt zich de keizerlijke en koninklijke regeering in de noodzakelijkheid om tot handhaving van haar rechten en belangen haar toevlucht tot de wapenen te nemen.

Oostenrijk-Hongarije beschouwt zich derhalve van dit oogenblik af in oorlog met Servië.

w.g. De minister van buitenlandsche zaken
Graaf BERCHTOLD."

De oorlogsbrand is dus wederom losgebarsten op den Balkan. Het geknetter der moordende wapenen en het gebulder der kanonnen zal dra weer de Servische luchten doen beven van geweldige verschrikking en ontzetting.

Als een loeiende storm zal het wapengeweld over Servië losbreken en dood, brand en ellende brengen over dit ongelukkige land, dat door zijn Slavische propaganda deze ramp heeft veroorzaakt.

Servië gaat wellicht ontzettend zwaar gestraft worden voor zijn zondige misdadige politiek, welke de lont is geweest van dezen oorlogsbrand.

De strijd zal ongetwijfeld verbitterd zijn, want zelden zullen twee vijanden tegenover elkaar hebben gestaan, die zoo vol haat en wraakzucht de vernielende wapens op elkaar richtten. In beide volkeren heerscht sinds tientallen van jaren een innerlijke wrijving, een gloeiende verbittering, die eens tot een rampzalige uitbarsting tot een kamp van krachten komen moest.

En thans staan wij voor dit ontzettend feit in de geschiedenis, dat zoozeer werd gevreesd, niet alleen omdat daarmee twee volkeren elkaar met vuur en zwaard gaan bekampen, doch ook wijl dit immers als het begin werd voorspeld van den grooten rampvollen strijd tusschen Slaven en Germanen, van een Europeeschen oorlog.

Zal zulks thans het geval zijn ? Wij hopen en bidden van niet. De onrustbarende berichten, welke Zaterdag uit St. Petersburg kwamen, deden zulks vreezen, doch sinds dien zijn meer geruststellende berichten gekomen over de houding van Rusland.

Tot nu toe is het nog geenszins met zekerheid bekend wat Rusland doen zal, maar wij blijven voorloopig nog bij onze meening dat Rusland vooreerst niet naar de wapens zal grijpen om zijn pleegkindje Servië te helpen. Een telegram uit Weenen, meldende dat men aldaar nog steeds aanneemt, dat de strijd gelocaliseerd zal blijven, bevestigt deze meening.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

DE TRAMSTAKING TE 's-HAGE GEEINDIGD.

Eindelijk, na veel onderhandelingen, is de befaamde Haagsche Tramstaking tot een einde gekomen, en men mag zeggen op eene voor het personeel vrijwel bevredigende en eervolle wijze.

In een nagenoeg voltallige vergadering van het stakende H.T.M.-personeel gehouden op Zondag 26 Juli, in het gebouw van den R. K. Volksbond in Den Haag, werd met algemeene stemmen besloten de staking op te heffen én wel op de volgende gronden :

ten eerste : de arbeidsvoorwaarden zullen vastgesteld worden door een commissie, in overleg met de H.T.M.-directie en onder goedkeuring van B. en W., welk reglement op 1 October a.s. in werking treedt en in overeenstemming zal zijn met het werkliedenreglement der gemeente ;

ten tweede : rancunemaatregelen zullen niet worden genomen ;

ten derde : het personeel zal geleidelijk weder in dienst worden genomen en zijn oude plaats innemen.

Op het laatst hokte het geschil nog op de moeilijkheid, of wel alle stakers weer in dienst zouden worden opgenomen, of geen slachtoffers zouden vallen.

In de gemelde vergadering is herhaaldelijk geconstateerd, dat er slachtoffers zouden zijn tengevolge van het feit, dat ruim 90 plaatsen door gedurende de staking aangenomen personeel zijn ingenomen. Het aantal van de slachtoffers zal ver beneden het getal 90 blijven, tengevolge van de uitbreiding van het getal vrije dagen en tengevolge van de voorkeur gedurende 1914 van de ontslagenen. Hoe groot het zal zijn is niet met zekerheid te ramen. Slechts van één categorie werd medegedeeld, dat daarin geen enkel slachtoffer zou voorkomen, namelijk van het personeel met 20 en meer dienstjaren.

Eindelijk is op dit punt een min of meer bevredigende verklaring van de Trammaatschappij ontvangen. Het personeel zal teruggenomen worden „voor zoover er plaats zal zijn"... Deze voorwaarde zou een directie, die zich wreken wilde op een paar leiders, wel diensten kunnen bewijzen. Maar men moet het vertrouwen hebben, dat bij het weder aanstellen naar goede trouw zal worden te werk gegaan. Bovendien mag men hopen, dat het gering getal der in stakingstijd nieuw aangestelden niet meer bedragen zal dan de wegens de aanstaande gunstiger arbeidsvoorwaarden noodzakelijke personeeluitbreiding.

Omtrent de lotsverbetering en het recht van organisatie is op het oogenblik wel niets bereikt, maar dit komt terecht.

Wat de gunstiger arbeidsvoorwaarden betreft, hetgeen reeds vroeger daaromtrent bekend werd, vindt nog versterking in de mededeeling, dat aansluiting zal gezocht worden met de arbeidsvoorwaarden voor het gemeentepersoneel. Voor dat geval treedt een groote verbetering in.

STEENKOLENBORING IN LIMBURG.

Bij de boring naar steenkolen onder de gemeente Helden is men gekomen tot een diepte van ruim 1050 M. Op 880 M. werd de eerste laag kolen aangeboord. Ze had slechts een dikte van 10 cM. Naderhand stiet men nog op verschillende lagen, varieerend in dikte tusschen 10 en 40 c.M. Met de nieuwe boring nabij de Neersche brug is men bereids begonnen. Dit wordt de laatste boring onder die gemeente.

ARBEIDERSWONINGEN.

Bij de aanbesteding voor het bouwen van 25 arbeiderswoningen, voor rekening van de Bouwvereeniging te Blerik, was het laagste ingeschreven door den heer Jean Thijssen te Venlo, voor f 47.000, aan wien het werk gegund is.

OUDE SCHILDERSTUKKEN TE ROERMOND.

In de Kathedraal te Roermond zijn ongeveer twintig schilderstukken ontdekt, welke echter alle restauratie behoeven. Te dien einde heeft het bestuur der Kathedraal zich in verbinding gesteld met jhr. mr. V. de Stuers, die wegens ziekte voor een onderzoek heeft aangewezen de heer M. Hesterman, te Amsterdam. Deze heeft als zijn oordeel te kennen gegeven, dat alle stukken, zonder uitzondering, in hun vroegeren luister hersteld kunnen worden.

KEVELAER.

Onder het opschrift „Zoo gaat het" schrijft de „Niederrh. Landesztg" te Geldern :

Over de bedevaarten naar Kevelaer valt te vermelden, dat van Zaterdag tot Maandag bij de 18 extra treinen — waaronder met meer dan 1000 pelgrims — geen enkele colliwagen te zien was, waarin de reizigers bij grooten toevloed van deelnemers vaak opgestopt werden, zooals wij Zondag l.l. nog persoonlijk te Kevelaer konden waarnemen.

Met vreugde deelen wij mede, aldus het „Kev. Volksbl." dat de spoorwegdirectie dus aan de billijke wenschen der pelgrims is tegemoet gekomen en dat zij zulks zeer goed kan doen, wanneer zij slechts ernstig wil.

Nu wordt er ook nog over geklaagd dat in vele, ook vaak groote extratreinen naar Kevelaer, ook voor lange afstanden, nauwelijks of heelemaal niet voor aborten gezorgd was.

Ook aan dit ongemak kan licht tegemoet gekomen worden, besluit de Kevelaarsche redactie.

GESTIKT.

Bij een binnenbrand te Katwijk aan Zee, is de 73-jarige heer v. Wul, die het vuur wilde blusschen, bedwelmd neergevallen en gestikt.

DOOR EEN RAT GEBETEN.

Een dag of drie geleden werd in het O. L. Vr.-gasthuis te Amsterdam opgenomen een kindje van 4 maanden, dat door een rat gebeten was.

Aanvankelijk liet het zich niet ernstig aanzien, doch de toestand is thans zoo, dat het kind zeer ernstig ziek is.

MET VUUR GESPEELD.

De kinderen van den landbouwer D. te Eerbeek, spelende in 't leege varkenshok, maakten daarin een vuurtje, waarbij een 4-jarig meisje zulke ernstige brandwonden bekwam, dat 't aan de gevolgen is bezweken.

Zutph. Ct.

65 JAAR GETROUWD.

Een buitengewoon zeldzaam feit zal te Veen feestelijk herdacht worden. Op 8 Augustus a.s. is het n.l. 65 jaar geleden, dat het echtpaar J. Vos en A. Kamerman in het huwelijk zijn getreden. Als bijzonderheid kan hierbij nog vermeld worden, dat de oude man nog dikwijls op het land werkt, terwijl de vrouw geregeld hare dagelijksche huishoudelijke bezigheden verricht.

De feestdag zal dan ook voor de krasse oudjes niet onopgemerkt voorbijgaan en alles wordt aangewend om hen een bijzonder blijden dag te verschaffen.

België.

EEN MILLIOENENDIEF VEROORDEELD.

Men meldt uit Brussel :

Het op 8 Juni begonnen proces Wilmart is Dinsdag beëindigd. Het tribunaal bevestigde ten laste van Wilmart en Raskin het namaken van titels en de uitgifte daarvan ; deoverige beschuldigden werden alleen voor uitgifte gestraft ; vervalsching en gebruik van vervalsching in geschrifte werd eveneens voor Wilmart en Raskin bevestigd. Nestor Wilmart is tot tien jaar gevangenisstraf en 4000 francs boete veroordeeld. Raskin tot zeven jaar en de overige beklaagden tot drie jaar gevangenisstraf.

Duitschland.

MIJNBRAND.

DORTMUND, 28 Juli. In de Adolf von Hausemann-mijn te Mengede, ontstond hedennacht brand. Tot dusver zijn zes lijken geborgen. Het aantal dooden wordt op 15 geschat.

DORTMUND, 28 Juli. Het onderzoek van den hoogen mijnraad bevestigt het bericht van den brand. Tot nu toe zijn zeven lijken geborgen. Ongeveer evenveel werklieden verkeeren nog in levensgevaar. Over hun lot is nog niets bekend. Het ongeluk werd veroorzaakt, doordat de dam, welke den brand moest inperken, doorbrak.

Frankrijk.

MEVROUW CAILLAUX VRIJGESPROKEN.

Gisteren is het befaamde moordproces van Mevrouw Caillaux geëindigd.

Hetgeen schier algemeen werd verwacht is geschied. Ofschoon de procureur-generaal in zijn requisitoir betoogde dat de moord van mevrouw Caillaux op Calmette met voorbedachten rade gebeurd is, en derhalve schuldigverklaring eischte, heeft de jury de moordenares vrijgesproken.

Waarlijk nu is het woord van mevrouw Caillaux zelf bewaarheid : „Er is geen recht meer in Frankrijk."

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 29 Juli 1914.

De optocht van de H. Kindsheid kon Zondag door het slechte weer niet doorgaan.

Naar wij vernemen zal nu het feest van de H. Kindsheid in September gehouden worden.

— A.s. Zondag zal den bond van Handboogschutterijen alhier, op den doelen van „Amasitia", gevestigd bij den heer v. Breugel, haar tweede bondsconcours houden.

— Dinsdagmiddag omstreeks half 2 ontlaste zich boven onze gemeente een onweder, gepaard gaande met stortregens.

Even nadien werd de brandklok geluid. Door het hemelvuur was een der groote stroomijten van het Stroofabriek „Concordia", staande nabij de Bossche lijn achter het gasfabriek in brand gevlogen. Spoedig vatte een tweede mijt vuur. De brandweer was spoedig ter plaatse. Aan blusschen viel echter niet te denken. De twee groote stroomijten leken spoedig een vuurklomp. Een groote mijt die een paar meter vanaf de brandende stond is gespaard gebleven en opgeruimd.

Den geheelen nacht is daaraan gewerkt. Hedenmorgen zag men nog een groote vuurhoop. Vandaag zal men trachten die geblusch te krijgen.

Men is er echter niet zeker van dat men vandaag daar mee klaar zal komen.

In 't geheel stonden er 5 stroomijten waaraan naar schatting voor pl.m. 10.000 gulden stroo zat.

Volgens zeggen is het stroo op beurspolis verzekerd.

— De zangavond van den beroemde zanger Orelio is Zondag wegens het slechte weer niet doorgegaan, en zal nu wellicht a.s. Zondag in den tuin van den heer Dellemar gehouden worden.

CONGRES DER MARIA-CONGREGANISTEN.

Zondag had te 's Hertogenbosch het eerste Congres der Maria-Congreganisten plaats, hetwelk uitstekend geslaagd mag heeten.

Vertegenwoordigd waren door velen harer leden de afd. Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Maastricht, Sittard, Utrecht, Breda, Roermond, Rolduc, Oudenbosch, Goirle, Katwijk, Culemborg, Kerkrade, Tilburg, Udenhout, Nijmegen en Den Bosch, te zamen een tweeduizend mannen en jongelingen.

Ook vele eerwaarde heeren geestelijken woonden het congres bij, hetwelk gehouden werd in de groote zaal van het Concertgebouw. Hier sprak pastoor A. J. M. Mutsaers des morgens om half elf het welkomstwoord.

Vervolgens trokken de congreganisten in optocht naar de St. Janskerk en in de oude kathedraal, fraai versierd met bloemen en planten — waartusschen het beeld der Zoete Lieve Vrouwe van Den Bosch — werd om half twaalf een H. Mis opgedragen door den Hoogeerw. heer H. Adelmeijer, Plebaan, waarbij het jongenskoor der Congregatie van St. Jan de liturgische gezangen uitvoerde.

Nadat het Heilig Misoffer tot dankzegging aan God was opgedragen, besteeg de hoogeerw. heer Adelmeijer den preekstoel om de congreganisten toe te spreken.

Des middags ten half drie ure had in het concertgebouw de algemeene vergadering plaats, terwijl tegelijkertijd in de R. K. Militaire-Vereeniging „Concordia" een parallel-vergadering werd gehouden.

In het concertgebouw hield mr. Ledeboer, advocaat-generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden, een prachtige rede, welke daverend werd toegejuicht.

Om half vijf werd in de kathedraal een solemneel lof gehouden, waaronder de indrukwekkende plechtigheid der opdracht plaats vond.

Met het Te Deum en den Pauselijken Zegen werd de mooie Mariadag gesloten.

OPENING EN SLUITING DER JACHT.

De opening en sluiting der jacht is bepaald in deze provincie als volgt :

Waterwild (met uitzondering van watersnippen) van 1en Zondag in Juli tot 15 Februari 1915.

Watersnippen van eersten Zaterdag in Juli tot 31 Dec. 1914 en van 1 Maart 1915 tot 15 April d.a.v.

Hazen en fazanten van laatsten Zaterdag September tot 31 Dec. d.a.v.

Patrijzen en korhoenders van laatsten Zaterdag Augustus tot 31 Dec. d.a.v.

Houtsnippen van laatsten Zaterdag in Augustus tot 31 Januari d.a.v.

Weispel van kwartelen met steekgaren of vliegnet van 15 April 1915 tot 31 Mei d.a.v.

De lange jacht (met windhonden) alleen Dinsdags en Zaterdags elke week gedurende open jachttijd.

Reebokken en reegeiten 15 October tot 1 December d.a.v.

De jacht op reekalven wordt niet geopend.

EXTRATREIN VOOR DE LANDWEER.

Voor het vervoer van landweerplichtigen van 2 officieren en 240 landweerplichtigen van Venlo naar Eindhoven zal op Zaterdag 8 Augustus een extratrein loopen, vertrek Venlo 4.35 n.m., aankomst Helmond 5.22 n.m., aankomst Nuenen 5.35 n.m., Eindhoven 5.43.

KERKNIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van 's-Bosch heeft benoemd tot kapelaan te Het Hout (bij Helmond) den WelEerw. heer J. E. Schepens, priester van het Seminarie.

Z. D. H. de Bisschop van 's-Bosch heeft aan den WelEerw. heer H. J. van der Putten, kapelaan te Best, ontslag verleend en heeft als zijn opvolger benoemd den Eerw. heer W. P. A. M. Mutsaerts, priester van het Seminarie.

„SUPERBEBAAN" HELMOND.

Wat men de laatste dagen vreesde is geschied, n.m. dat het reuzen-program, met zooveel moeite en opoffering door den heer Roxs en het bestuur dier baan in elkander gezet niet uitgevoerd is kunnen worden wegens het slechte weder. Ondanks men de wedstrijd al vroeg had afgelast, stroomde nog een groote menigte naar de baan en poseerde voor het huis van den heer Roxs, in afwachting of er somtijds nog een andere beslissing zoude vallen, hetwelk echter niet geschiedde, zoodat allen met den troost van toch binnen korten tijd, doch nog niet vastgestelde datum, dit prachtig program te aanschouwen, huiswaarts keerde. Aldus sportliefhebbers hier is uitstel geen afstel, en het prachtige program zal op een nader te bepalen tijd worden uitgevoerd.

VUGHT. Bij het hevige onweer, dat gistermiddag hier woedde, werden door den bliksem twee koeien van den landbouwer Slenders in de weide doodgeslagen.

's-BOSCH. Oorlogsactie. Het was Maandagavond woelig in onze stad. Iedereen besprak de oorlogskansen ; de een ernstig en zwaarwichtig, zich geheel op de hoogte achtend, de ander gissend, berichten verwarrend en nieuws tantaseerend.

De belangstelling en nieuwsgierigheid steeg ten top toen ettelijke detachementjes tusschen 8 en 10 uur naar het station marcheerden om met den trein naar Hedel, Heusden, Zalt-Bommel en Ravenstein te vertrekken, waar de bruggen moesten worden bewaakt.

Op het telegraafkantoor werd de dienst den geheelen nacht voortgezet. Vlugge telegrambestellers en ordonnancen per fiets renden door de stad met gewichtige depechen ; de hoofdofficieren deelden in de kazernes en aan het station de uit Den Haag ontvangen bevelen uit.

Hoe het zij, de spanning was er en bleef voortduren tot het bed-uur was aangebroken.

ST. OEDENRODE. Bij de gehouden keuring door den militieraad zijn een 12-tal lotelingen afgekeurd voor den dienst zoodat 18 aan de loting zullen deelnemen.

Een kleine kans om een vrij lot te trekken.

— Tot ambtenaar ter secretarie is benoemd de heer Morra, thans ambtenaar te Best.

VEGHEL. Onze parochie bezit een H. Familie, waarop met recht trotsch mag worden gegaan. Te vergeefs zocht men elders eene zoo bloeiende vereeniging. Ruim duizend trouwe leden wonen geregeld de vergaderingen bij. J.l. Zondag werden wederom een veertigtal nieuwe leden aangenomen. Een bewijs, dat het godsdienstig leven in onze parochie bloeit.

— In ons vorig nummer gaven wij reeds een kort bericht van het ongeval dat alhier plaats had.

In de „B. C." lezen wij hieromtrent nog de volgende bijzonderheden :

Nadat Vrijdagmiddag aan de Spoorhaven te Veghel door den machinedrijver de motor van den elevator der Noord-Brabantsch Duitsche Spoorweg-Maatschappij, staande aan de Zuid-Willemsvaart, was in werking gesteld, begon deze door een nog onopgehelderde oorzaak zoo snel te loopen, dat de grond in den geheelen omtrek dreunde en na eenigen tijd het vliegwiel stuk sprong en de stukken ijzer in alle richtingen ver weg geslingerd werden.

Een stuk kwam, naar we in de „Tel." lezen — tegen het stationsgebouw terecht en beschadigde den muur, een ander stuk vloog op de juist voorbijvarende stoomboot „Telegraaf 1," eigendom der Societeit Navigatie, gevestigd te 's-Bosch en beschadigde deze aan den voorboeg, waarvan o.m. een ijzeren luik werd verbrijzeld. Van een spoorwagen, die in de nabijheid stond, werd het dak en een wand gedeeltelijk vernield en ook de onder den elevator is lossing liggende lichter „Emanuel" kreeg averij. De motor zelf werd onbruikbaar, doordat verschillende deelen door de wegvliegende stukken ijzer werden gebroken of verbogen. Persoonlijke ongelukken kwamen wonder boven wonder niet voor.

OOSTERHOUT. Als eene bijzonderheid kan worden vermeld, dat onze stadgenoot, de heer Ph. Kooperberg, thans 75 jaren lid is van de Koninklijke Harmonie alhier. De krasse grijsaard is ruim 95 jaren oud.

GELDROP. J.l. Vrijdag werd bij den coiffeur N. v. d. H. een fiets gestolen, die in een fietsenrek in zijn winkel was geplaatst. De brutale dief heeft tot heden geen berouw getoond, zoo dat de coiffeur zijn stalen ros nog mist.

De politie stelt een ijverig onderzoek in. Tot heden nog zonder resultaat.

TONGELRE. Sinds eenige dagen is in 't geheele dorp de zoo gevaarlijke vlekziekte onder de varkens uitgebroken. De heer Nijssen heeft reeds voorzorgsmaatregelen genomen om verdere uitbreiding te voorkomen.

LIESHOUT. Gisteren ontving de algemeen geachte familie Merkelbach alhier het bedroevende bericht, dat hun zoon en broeder, de Eerw. Pater Beda, Missionaris te Ichang in China, aldaar in den ouderdom van 34 jaren overleden is.

MIERLO-HOUT. In onze parochie is door Mgr. W. v. d. Ven een kapelanie opgericht en als eerste kapelaan benoemd de WelEerw. heer J. E. Schepens, priester van het seminarie te Haaren.

In 1884 werd de parochie gesticht door den ZeerEerw. heer N. F. Elsen; een prachtige kerk met pastorie, een liefdenuis met bijzondere scholen en verpleging voor oude van dagen, alles heeft saamgewerkt om de parochie meer en meer uit te breiden, zoodat de taak van den straks (6 December) 70-jarigen Herder steeds grooter werd. Moge de jeugdige kracht thans versterkt, hem in de herderlijke zorg nog jaren langer verlichten.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

Van 20 — 25 Juli.

GEBOREN :

Hendrikus P., z. en Jans, d. van J. A. Schoenmakers en C. Voermans, Roond. — Johannes L., z. van J. van Erp en A. M. van Roosmalen, Lennisheuvel. — Dina H., d. van G. Mathijsen en D. H. Vlietstra, Parallelweg. — Lucia E., d. van F. Boleij en M. van Dinther, Rechterstraat. — Adriana G., d. van G, Verdonk en A. M. Schipper, Breukelen. — Antonia P., d. van E. van den Boogaard en H. Eijkemans Lennisheuvel.

ONDERTROUWD :

Antonius M. van de Vondervoort, 36 j. en Maria van der Meijden, 21 j., Lennisheuvel. — Marinus van der Steen, 24 j. en Johanna van den Broek, 18 j., Nieuwstraat. — Hendrikus Versteeg, 32 j. en Anna A. van der Bruggen, 27 j., Rechterstraat.

OVERLEDEN :

Petrus van de Sande, echtg. van M. Brusselers, 51 j. Breukelen. — Johannes M. C. van Hommel, 17 d., Lennisheuvel.

D. en A.

BEKENDMAKING.

Ontwerp-Spoorwegdienstregelingen.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend, dat ter gemeente-secretarie ter kennisneming door belanghebbenden zijn nedergelegd, een exemplaar van de door de verschillende maatschappijen van spoorwegen ontworpen winterdienstregelingen 1914/1915.

Eventueele opmerkingen betreffende die dienstregelingen, kunnen voor of op 1 Augustus a.s. rechtstreeks aan het Departement van Waterstaat worden ingezonden.

Boxtel, 28 Juni 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

MARKTEN.

Maandag 3 Augustus.

Tilburg : jaarmarkt.
Uden : jaarmarkt.
Utrecht : paarden.

Dinsdag 4 Augustus.

Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Eindhoven : jaarmarkt.
St. Oedenrode : paarden, beesten.
Oosterhout : beesten, varkens.

Woensdag 5 Augustus.

's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Esch : beesten.
Etten (N.-Br.) : vee.
Mill : jaarmarkt.
Nijmegen : vee.

Vrijdag 7 Augustus.

Roosendaal : vee.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 28 Juli. Aanvoer 10428 K.G. Hoogste prijs f 1.84 laagste prijs f 1.23 middelprijs f 1.28

's BOSCH, 28 Juli Aangevoerd 17295 kilo hoogste f 1.84, laagste f 1.17 middelprijs f 1.29 per kilo.

MAASTRICHT, 28 Juli. Aangevoerd 56690 kilo, hoogste f 1.88, laagste f 1.25 middelprijs f 1.82.

Eier-Veilingen.

ROTTERDAM, 28 Juli. Aanvoer 52300 eieren. Kippeneieren f 4.00 tot f 6.00. Middenprijs f 5.10. Eendeneieren f 4.50 tot f 5.15. Ganzeneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 7.00 tot f 07.50. Handelaarseieren f 4.15 tot 4.75 Parelhoeneieren 4.30 tot f 4.75. Alles per 100 stuk

's-BOSCH, 27 Juli. Aangevoerd 140 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.60 tot f 0.66, 2e kwal. f 0.54 tot f 0.60 ; 3e kwal. f 0.48 tot 0.54 per K.G.

Advertentiën.

G P DUURING,
Oogarts, 's Hertogenbosch,
is van 20 Juli—10 Aug.
afwezig.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Bij de grootste Hitte!

Altijd glas-zuiver, eigengeslacht SPEK. Op moment zéér voordeelige prijzen. Ook op levering. Adres: FRED. VAN SLOTEN Rz., Varkensslachterij, Amsterdam.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Stoom-Biljartfabriek

A. P. C. Roodhaert, Tilburg.

Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.

Vraagt teekeningen en prijsopgave.

Zijt gij ZOO aangegrepen door de ASTHMA?

Haalt gij moeilijk adem, zijt gij benauwd tot stikkens toe, slaapt gij 's nachts niet, loopt gij U zelf in den weg, wenscht gij Uw dood, zijt gij hopeloos en moedeloos, gelooft gij aan geene genezingen meer, omdat gij alle middelen reeds zonder baat geprobeerd hebt? Probeert het dan nog eens met de ABDIJSIROOP en gij zult verstomd staan over de spoedige en krachtdadige geneeskracht daarvan. Reeds na drie lepels Abdijsiroop zult gij een gevoel van verruiming en verlichting bemerken, een groote hoeveelheid oude taaie slijm opgeven waarmede Uw borst vol zit. Eén flesch Abdijsiroop kost maar F 1.—; daarvoor kunt gij dikwijls Uw verloren gezondheid terugkoopen. Is dat te veel? Laat U eens bepraten en weest een oogenblik niet ongeloovig. Doet eens de moeite en informeert bij een genezene. Gij kunt even goed genezen als anderen. Beproef de Abdijsiroop, wij meenen het goed met U. Leest wat deze asthmalijder meldt:

De heer H. Giesbers, landbouwer te Roskam (Limb.) verklaart ons: „Doordien ik een influenza met verkeerde middelen behandelde, hield ik daaruit een asthma over, welke mij voortdurend kwelde. Steeds was ik vol op de borst, kon moeilijk ademhalen, had borstpijnen en benauwheden. 's Nachts zweette ik erg, doch slapen deed ik niet. Vier jaren lang werd ik zoo gekweld, doch toen kwam er uitkomst, doordat ik de Abdijsiroop aanwendde, welke ik kocht bij den drogist Leenarts-Bloemers, Neerstraat, 23, te Roermond. Reeds de eerste flesch Abdijsiroop gaf mij dadelijk verlichting en deed veel verouderde slijm loskomen. Ik sliep beter en kon reeds aan het werk gaan. Met den dag voelde ik mij beter worden en verminderden mijn kwellingen. Thans nu ik in het geheel 5 flacons Abdijsiroop gebruikt heb, ben ik geheel en al hersteld. De

Abdijsiroop **Klooster Sancta Paulo.**

is het middel, dat asthma grondig en blijvend geneest en voorkomt, dat gij andere kwalen daaruit overhoudt. De Abdijsiroop doodt de ziektekiemen, versterkt borst en longen en is tevens een uitstekend middel tegen influenza, bronchitis, pleuris, slijm en kinkhoest, de hevigste verkoudheid, den hardnekkigsten hoest en alle borst- keel- en longaandoeningen. Voorkomt de tering

Prijs per flacon van 230 gr. f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*. Wed. A KONINGS. *Gemonde*. A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d VELDEN. *Moergestel*. Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*. H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*. A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks	f 4.50	per 100 stuks.
» 200 »	- 4.25	
« 300 »	- 4.00	

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

No. 62 ZATERDAG 1 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60.— Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Telesph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

De Boer en de Ontginningen.

Over 't verschaffen van grond aan boeren en arbeiders is in deze streken al heel wat gesproken. De couranten leverden er mede gansche artikelen over. Jaren lang werden in de bladen het nut en de noodzakelijkheid ervan betoogd.

Thans vinden wij in De Boerengids 'n artikel van onzen Rijkslandbouwleeraar den heer Lips, over de ontginningen in Noord-Brabant. 't Is kort, eenvoudig, maar belangrijk. Wij laten het hier volgen.

* * *

Er wordt in Brabant zeer veel grond ontgonnen, zóóveel, dat na niet zeer veel jaren alle geschikte grond ontgonnen zal zijn als 't zoo doorgaat.

In 1912 werd er
1245 Hectaren tot grasland
738 Hectaren tot bouwland
409 Hectaren tot bosch ontgonnen.

Er wordt over het algemeen ook goed ontgonnen.

Maar de ontginningen komen te weinig in handen van de Noordbr. boeren zelf. De meeste woeste gronden zijn in het bezit der gemeenten. Maar deze mogen niet licht heigrond verkoopen, doch moeten zooveel mogelijk zelf ontginnen.

Maar een gemeente met honderden H.A. woesten grond kan toch niet alles zelf ontginnen. Daartoe ontbreken èn geld èn arbeidskrachten, indien men ten minste flink voortgang wil maken. Anders duurt het menschenleeftijden, eer men klaar is. En ondertusschen zit de tegenwoordige boerenstand, die meer grond noodig heeft in nood. Ook kan de gemeente uit een groot ontginningsbedrijf lang niet zooveel voordeel halen als de boeren in het klein er uit weten te trekken.

Vooral dan ook om onzen boerenstand krachtiger te maken moet men de gemeenteheiden meer in handen doen komen van ons landvolk, dat het nu met leede oogen moet aanzien, dat aan vreemden, die dikwijls geheel buiten het landbouwbedrijf staan, groote stukken heide worden verkocht, terwijl zijn aanvraag telkens van de hand wordt gewezen.

Het aandeel dat de Brabantsche landbouwers zelf in de ontginning tot nu toe hebben gehad, moet veel grooter worden en dit zal eerst mogelijk zijn, indien de gemeenten een deel van hare heiden meer beschikbaar stellen voor hare inwoners.

Door de voordeelen van de nieuwerwetsche zuivelbereiding en de goede boterprijzen wil men in de laatste jaren den veestapel in de zandstreken overal uitbreiden. Doch daarvoor is meer grasland noodig, ook al, omdat de weidegang meer algemeen wordt. Doch het bouwland wil men evenzeer vergrooten, niet alleen omdat een grootere veestapel meer voeder vraagt, maar ook, omdat onze jonge landbouwers, door hun kundige landbouwonderwijzers op de hoogte gebracht, tegenwoordig wel weten, hoe ze den grond moeten behandelen om een aardigen duit te verdienen. Kon men nu maar aan een stuk heidegrond komen, dan zou de boerderij binnen korten tijd op weinig kostbare wijze met een flink stuk gras- en bouwland zijn te vergrooten en het bedrijf winstgevender worden.

Menige boerenzoon zou tegenwoordig zelf ook wel willen beginnen, als hij de beschikking kon krijgen over een stuk heide. De grond- en huurprijzen van bestaande boerderijen zijn hem te hoog. Doch met de op den landbouwcursus opgedane kennis, gepaard aan zijne ervaring, zou het hem wel lukken een lap heide te ontginnen, waarop hij dan een boerderijtje kon zetten. Dan kon de jonge man in zijn dorp blijven en de boerenstand in de toekomst een flink gezin rijker worden.

Beslissende oogenblikken.

Het zijn uren van diepen, bitteren ernst, die wij nu doorleven. Zij moeten een beslissing brengen, die zwaarder weegt, dan welke in de wereldgeschiedenis ook. Er valt bijna niet meer aan te twijfelen, dat zes millioen welbewapende soldaten zullen gedwongen worden elkaar te vernietigen.

De eerste dagen zullen leeren, of voor ons land de beslissing in gelijke mate noodlottig zal zijn, als voor de naties, die direkt in den strijd betrokken worden. Maar al behoeft geen Hollandsch soldaat in den strijd te gaan, dan is nog voor ons de naaste toekomst een donkere.

Het is hartelijk te hopen, dat over ons volk een geest van christelijke liefde vaardig wordt, in alle lagen, in alle standen.

In deze dagen zal er veel worden gevergd van dengene, die overvloed bezit.

Mogen de gezinnen, die door de gebeurtenissen reeds zoo zwaar, zoo droevig-zwaar getroffen zijn, niets te kort komen.

En eindelijk, moge de vaak onnoodige opdrijving van de prijzen der levensmiddelen in geen hemeltergenden wocker ontaarden.

Dat God een spoedige uitkomst geve!

R.

De Oorlog tusschen Oostenrijk en Servië.

DE ALGEMEENE TOESTAND.

Het blijft nog steeds een groot vraagteeken, wat de gevolgen zullen zijn van de oorlogsverklaring van Oostenrijk aan Servië.

Het voornaamste is: wat zal Rusland doen?

Op het oogenblik dat we dit schrijven is hiervan nog niets met zekerheid bekend.

Een feit is dat Rusland op groote schaal mobiliseert. Dit is nog wel geen directe aanwijzing dat Rusland Servië zal bijspringen, maar het vermeerdert toch altijd het gevaar.

Als een lichtend punt kan men beschouwen dat Engeland nog steeds alles in het werk schijnt te stellen om den oorlog te beperken, doch in ieder geval is de toestand hoogst ernstig, en men mag zich op het ergste voorbereid houden.

* * *

Verder liggen ons op het oogenblik maar weinig belangrijke berichten voor, zoodat men den toestand nog altijd te beschouwen heeft als in een „statu quo van pijnlijke onzekerheid en ongewisheid, die een maar al te vruchtbaar veld biedt voor allerlei sensationeele berichten en geruchten.

Tegenover al die berichten en geruchten kunnen wij niet genoeg op een groote mate van nuchterheid en terughoudendheid aandringen. De meest oncontroleerbare en opwindende telegrammen doen de ronde over mobilisatie in Duitschland en uitgebreide legermaatregelen in Rusland, die tot heel wat sensatie aanleiding geven.

Men neme tegenover dergelijke sensatienieuwtjes een zeer gereserveerde houding aan, daar zij tot dusver nog door geen enkel officieus of betrouwbaar bericht bevestigd zijn. De Russische mobilisatie valt echter niet te ontkennen en te loochenen valt ook niet, dat deze een der meest donkere punten uitmaakt van den algemeenen toestand en dat daardoor die toestand nog het meest ongunstig wordt.

Er komen zeer pessimistische berichten uit Berlijn en Londen.

De somber gestemde berichten uit Berlijn worden vooral beïnvloed door de tijding uit St. Petersburg, dat een keizerlijke oekase een mobilisatie op groote schaal heeft gelast.

Ingeval dit bericht wordt bevestigd, kan Duitschland niet langer stil blijven zitten, doch zal het insgelijks tot mobilisatie moeten overgaan.

De Russische mobilisatie toch beteekent een provocatie tegenover Duitschland, zoo heet het te Berlijn, daar Oostenrijk geen man over de Russische grenzen heeft gezonden en Rusland noch door Oostenrijk, noch door Duitschland wordt gedreigd.

Daarbij komt nog, naar Reuter uit vertrouwbare bron verneemt, dat Frankrijk in alle stilte militaire maalregelen neemt, die het zoekt te verbergen.

De Duitsche regeering moet reeds aan Rusland om opheldering hebben verzocht over het doel der Russische mobilisatie.

Duitschland zou aan Rusland gevraagd hebben, wat het met de mobilisatie beoogde, ten tweede of ze tegen Oostenrijk is gericht en ten derde, of Rusland bereid is de mobilisatie te staken.

Tevens verzocht Duitschland zoo spoedig mogelijk antwoord te mogen ontvangen.

Zou dit misschien aanleiding gegeven hebben tot de verspreiding van het bericht over een Duitsch ultimatum aan Rusland, welk bericht Donderdag gepubliceerd werd?

Een bericht van de Temps — hetwelk wij onder voorbehoud weergeven — gaat zelfs zoo ver, dat het de weigering van Rusland op de vraag van Duitschland, of de Russische mobilisatie gestaakt zou worden, reeds als een feit voorstelt, terwijl het bericht tevens zegt, dat Duitschland met mobilisatie gedreigd heeft als Rusland zijn gedeeltelijke mobilisatie niet staakte.

Intusschen is tot op het oogenblik waarop wij dit schrijven, nog geen bericht ingekomen, dat Duitschland mobiliseert.

Tegenover de bovenbedoelde pessimistische berichten, maakt een telegram uit Parijs van Donderdagavond, een hoopvoller indruk.

Dit luidt als volgt:

Het Duitsche gezantschap spreekt de geruchten, volgens welke Duitschland tot gedeeltelijke mobilisatie zou zijn overgegaan, tegen.

* * *

VAN HET OORLOGSTERREIN.

Tot dusver kwamen van het eigenlijke oorlogsterrein nog geen belangrijke tijdingen.

De vijandelijkheden zijn geopend met gevechten om en op den Donau, doch dit bleken nog slechts schermutselingen te zijn geweest.

Wij laten de berichten hier in eenigszins geregelde volgorde volgen.

* * *

DE EERSTE VIJANDELIJKHEDEN.

Dinsdagnacht om half twee hebben de Serviërs de spoorbrug tusschen Semlin en Belgrado in de lucht laten springen.

De Oostenrijksche infanterie en artillerie, gesteund door de Donaumonitoren, beschoot daarop de Servische positie aan gene zijde van de brug. Na een korten strijd trokken de Serviërs terug. De verliezen aan Oostenrijkschen pant waren zonder beteekenis.

Woensdagochtend, kort na middernacht, zijn de vijandelijkheden langs den Donau overal begonnen. Een Oostenrijksch-Hongaarsche patrouilleboot naderde op de Save den Servischen oever, om dezen met zoeklichten af te zoeken. De boot werd door de Serviërs beschoten, waarop het vuur door de Oostenrijkers op het kleine eiland in den Donau beantwoord werd. Ook de kanonnen namen deel aan den strijd. In de nabijheid van de groote spoorwegbrug naar Belgrado ontspon zich een gevecht, waarin zich ook de Donau-monitors mengden.

* * *

INNEMING VAN BELGRADO.

Het meest belangrijke „oorlogsnieuws" dat ons op het oogenblik, dat wij dit schrijven, voorligt, is een telegram, dat de „inneming" van de Servische oud-hoofdstad Belgrado door de Oostenrijksche troepen meldt.

Een bevestiging van het telegram vinden wij in een bericht van den correspondent der „Köln. Ztg." te Boedapest, die meldt, dat volgens een in de straten dier stad aangeslagen kennisgeving bij de inneming van Belgrado, twee luitenants van het 68ste infanterie-regiment uit Szolnok licht gewond zijn.

Het eerst, zoo meldt de correspondent verder, betraden het 68ste en 45e regiment infanterie den Servischen bodem. De bevolking van Belgrado was tot op 30 à 40.000 menschen gevlucht; van de officieele personen was alleen nog de burgemeester aanwezig, die aan den officier, welke aan het hoofd stond der binnentrekkende troepen, leven en have der in de stad achtergebleven bevolking aanbeval. De officier antwoordde, dat van geen enkelen vreedzamen burger een haar gekrenkt worden zou. In den middag hadden de troepen alle gewichtige punten van de stad bezet, waarop de Oostenrijksche krijgswet tot Belgrado werd uitgebreid.

Aldus het relaas van het eerste belangrijke oorlogsfeit, dat zich zou hebben voorgedaan en dat in de veelheid der bijzonderheden, die ervan gegeven worden, zijn bevestiging schijnt te vinden, maar dat nog altijd niet door eenig officieus of officieel bericht is bekrachtigd.

Men moet echter aan het bezetten van Belgrado geen overdreven beteekenis hechten. Belgrado is weliswaar de hoofdstad van Servië, maar het is geen vesting, ligt vlak bij de grens van Oostenrijk (aan den anderen kant der rivier de Save) en is zoo goed als onverdedigbaar.

De Koning en de Regeering vluchtten dan ook onmiddellijk naar het binnenland, zoodra het oorlogsgevaar dreigde.

Wij voor ons gelooven, dat men in de „inneming" van Belgrado niet anders te zien heeft, dan de vervulling van de eerste der beide gestelde vragen en dat dus de „inneming" niet als een blijvende bezetting, maar als een poging tot druk-uitoefenen op Servië te beschouwen is. Terwijl wij verder ook van meening zijn, dat dit feit ook als zoodanig door de andere mogendheden zal worden opgenomen en dus geen aanleiding zal wezen tot nieuwe complicaties.

* * *

SERVISCHE NEDERLAAG.

Het volgende sensationeele telegram kwam Donderdag uit Weenen:

Volgens nog niet bevestigde berichten, hebben de Serviërs een zware nederlaag geleden. Bij Foca aan de Bosnisch-Servische grens, moeten twee Servische divisies de daar staande Oostenrijk-Hongaarsche troepen hebben aangevallen. Na een hevig gevecht slaagden de Oostenrijkers er in de Serviërs terug te werpen. Een deel van hen werd omsingeld en gedwongen de wapens neer te leggen. De Serviërs verloren 800, de Oostenrijkers 200 dooden.

* * *

DE PLANNEN VAN OOSTENRIJK.

Op gezag van zijn Oostenrijkschen berichtgever zegt de „Times," dat het doel van Oostenrijk is, Servië te verpletteren en te ontwapenen, de Servische artillerie buit te maken, en Servië te dwingen zijn leger in de toekomst te verminderen tot een sterkte, die geen offensief gevaar meer oplevert.

Oostenrijk is ook voornemens zich meester te maken van den berg Lowtsjen, de Montenegrijnsche sterkte, die de maritieme basis van Oostenrijk aan de baai van Cattaro beheerscht.

Uit Durazzo wordt gemeld, dat volgens bericht van den Oostenrijkschen Lloyd Oostenrijk de Montenegrijnsche haven Antivari blokkeert.

* * *

DE HOUDING VAN SERVIE.

De „Reichspost" verneemt uit Semlin, dat de Belgische gezant te Belgrado vast van meening is, dat het niet tot een oorlog zal komen, daar het voor Servië van het hoogste belang is, den oorlog te voorkomen. Servië heeft de nota van Oostenrijk onder den druk van diplomatieke middelen niet willen aannemen, maar zoodra Oostenrijk een gedeelte van Servië heeft bezet, zal Servië zich onderwerpen, voordat het nog tot een groote oorlogsbeslissing is gekomen.

Als dat eens gebeurde, dan was den gehoelen toestand in eens opgelost.

* * *

DE ANDERE MOGENDHEDEN.

Wij geven hier een overzicht van den toestand in de verschillende staten van Europa, zooals die gistermorgen geconstateerd werd.

't Is echter best mogelijk, dat het er bij het verschijnen van dit nummer heel anders uitziet.

Hoe het zij, op 't oogenblik dat we dit schrijven is de toestand overal zeer critiek, doch de bom is nog niet gesprongen.

* * *

IN RUSLAND.

Zooals bekend ligt het gevaar van een Europeeschen oorlog alleen bij Rusland. Indien deze Staat besluit om Servië te helpen, dan komt geheel Europa in vuur en vlam.

En helaas! alles wijst er op dat het hier naar toe gaat.

Een telegram uit St. Petersburg meldde gisteren, dat de mobilisatie met kracht doorgezet wordt.

Een keizerlijke oekas roept onder de wapenen:

1o. De reservisten van 23 heele gouvernementen en van 71 districten van 14 andere gouvernementen;

2o. Een gedeelte van de reservisten van 9 districten van 4 gouvernementen;

3o. De reservisten van de vloot in 64 districten van 12 Russische gouvernementen en van 1 Finsch gouvernement;

4o. De kozakken met verlof in het Dongebied, Koeban, Terek, Astrachan, Orenburg en Oeral;

5o. Een overeenkomstig aantal reserve-officieren, dokters, veeartsen, paarden en wagens.

* * *

DE MILITAIRE MAATREGELEN VAN DUITSCHLAND.

Als Duitschland, welks houding voor het behoud van den Europeeschen vrede van zooveel belang is, militaire maatregelen neemt, dan trekt dat natuurlijk sterker de aandacht dan wat er elders gebeurt. De Woensdagavond laat ten paleize te Potsdam bijeengeroepen conferentie, die tot laat in den nacht bijeen is gebleven, is een aanwijzing dat men den toestand op dat oogenblik zoo ernstig achtte, dat buitengewoon overleg noodig was. Donderdag liepen dan ook reeds geruchten, dat „tot een mobilisatie besloten was". Dat kan natuurlijk niet waar zijn. Op het oogenblik dat Duitschland tot een mobilisatie besluit, wordt zij onmiddellijk uitgevoerd. Men verliest geen minuut tijd. De pakken met de roode plakkaten, die de bevolking ermee in kennis stellen, worden opengebroken en vliegensvlug verspreid.

Het heele Duitsche volk komt dan in beweging.

Duitschland neemt — het valt niet te ontkennen, — thans militaire voorzorgsmaatregelen, gelijk elders reeds dagen te voren genomen waren. De troepen worden vermoedelijk uit hun kampen naar de garnizoenen teruggeroepen, voorraden worden gerequireerd, enz., maar al deze maatregelen betreffen op dit oogenblik nog slechts het groote staande leger van Duitschland en de reservisten, die het onder de wapenen heeft. Het is alleszins begrijpelijk, dat Duitschland zulke maatregelen neemt, nu Rusland een gedeeltelijke mobilisatie uitvoert. Maar of het tot mobilisatie komt, zal vermoedelijk afhangen van de gedachtenwisseling, die nog tusschen Berlijn en St. Petersburg gevoerd zal worden. Is het bevel tot mobilisatie in Duitschland eenmaal gegeven, dan weet iedereen wat dat te beteekenen heeft, de oorlogsschat in den Julius-toren te Spandau wordt aangesproken en als die millioenen eenmaal aan het rollen zijn, en de kosten gemaakt zijn, kan alleen een wonder den vrede nog redden.

Maar op het oogenblik, dat wij dit schrijven, is het in Duitschland nóg niet tot mobilisatie gekomen. Wat nu gebeurt, is slechts voorbereiding tot een mogelijke mobilisatie.

* * *

IN FRANKRIJK.

Ook in Frankrijk is men zich bewust van den ernstigen toestand. Indien Rusland in oorlog komt, kan Frankrijk niet achterblijven.

Blijkens vertrouwbare mededeelingen heeft de Ministerraad besloten dat ook Frankrijk de aangegane verplichtingen jegens zijn bondgenooten absoluut en en strengste zal nakomen.

De regeering gaat dan ook voort met de noodige maatregelen te nemen. De spoorlijnen worden sinds Dinsdagmorgen door troepen bewaakt, vooral bij de bruggen, wissels en overwegen. Men ziet de schildwachten zelfs in de stations, vermoedelijk omdat men bevreesd is voor sabotage van de zijde van het anarchistisch spoorwegpersoneel. Volgens „Excelsior" worden alle fabrieken van vliegtuigen bewaakt door soldaten en is den fabrikanten verboden, vlieg-

machines met motoren aan klanten af te leveren. Een zestal burger-vliegers heeft zich ter beschikking van de regeering gesteld, onder wie Garros en Chevillard, in de militie-bureaux en in het vreemdelingen-bureau stroomen de Franschen en vreemdelingen aan, die formaliteiten te vervullen hebben, die te lang zijn uitgesteld.

Het publiek bestormde op meerdere plaatsen de spaarbanken om zijn geld terug te halen, en de Banque de France om het papieren geld in te wisselen. Gemunt geld is zeer schaarsch.

Aan de Vogezen worden groote troepenmachten bijeengetrokken, om op het eerste signaal de Duitschers aan te vallen.

Dat Frankrijk slecht uitgerust is, blijkt wel uit het volgend bericht van den Parijschen corresp. der „Daily News" :

„Ik verneem, dat de minister van oorlog een mededeeling gezonden heeft aan de nieuwsbladen, waarin verzocht wordt in herinnering te brengen aan jonge soldaten, welke voor hun tijd opgeroepen kunnen worden, als ook aan de reservisten, dat zij, ingeval van mobilisatie, in hun eigen belang zullen handelen, zware laarzen mee te brengen. De kosten zullen hun worden vergoed."

Volgens mededeeling van senator Humbert, ontbreken er in de militaire magazijnen een millioen paar schoenen, die er hadden moeten zijn. — Oók 'n herinnering aan 1870 !

De berichten omtrent de militaire maatregelen in Holland hebben in Parijs een grooten indruk gemaakt. Het wekt algemeene bevrediging, dat Holland vast besloten schijnt om zijn neutraliteit met alle kracht te handhaven.

* * *

IN ENGELAND.

Zooals wij reeds zeiden, is men in Engeland niet erg oorlogzuchtig.

Asquith sprak Woensdag nog in het Lagerhuis als volgt :

„De toestand is buitengewoon ernstig. Ik kan alleen zeggen, dat de Engelsche regeering niet verzwakt in haar pogingen, alles wat in haar macht staat in het werk te stellen, ten einde het conflict plaatselijk beperkt te houden tot Oostenrijk en Servië.

Intusschen is het voor ons land van het grootste belang, wat Engeland in een eventueelen oorlog zou doen. Of het zou medevechten. Dan zou er een Engelsch-Duitsche oorlog ontstaan, waar Nederland, en bi onderlijk . Noordbrabant midden in kwam te staan.

De vraag is dus van het grootste belang, welke houding door Engeland zal worden aangenomen. En nu hebben de liberale parlementsleden, die, naar men weet, de meerderheid vormen, waarop het ministerie-Asquith steunt, Woensdag over de crisis in Europa vergaderd, en heeft de korr. van de N. R. Crt. na afloop dier vergadering een der Lagerhuisleden, die hij mijnheer X heet, kunnen ondervragen.

Den inhoud van het gesprek achten wij belangrijk genoeg om hier over te nemen.

Dat de toestand in Europa dreigend is en dat er alle kans bestaat dat het vasteland in een oorlog zal worden gewikkeld — aldus mijn zegsman, — daarover is iedereen het nu eens en ter vergadering bestond ook eenstemmigheid omtrent Engelands aangewezen rol: onzijdigheid.

De heer X. gaf zich veel moeite om mij boven allen twijfel duidelijk te maken, dat Engeland door geenerlei overeenkomst tot militaire of vlootmaatregelen is gebonden, in geval de andere leden der Entente in oorlog geraken.

* * *

ENGELSCHE MAATREGELEN.

MALTA, 30 Juli. Alle oorlogsschepen nemen in allerijl steenkolen in en eveneens een zoo groot mogelijke hoeveelheid ammunitie en levensmiddelen. Bijna geheel de vloot is hier geconcentreerd.

GIBRALTAR, 30 Juli. De proclamatie over de voorzorgsmaatregelen voor de verdediging van de baai is heden gepubliceerd.

* * *

IN BELGIE.

Ook bij onze Belgische naburen schijnt men den toestand ernstig in te zien. Er worden uitgebreide militaire maatregelen genomen.

Het staatsblad publiceert een koninklijk besluit waarbij voorloopig de uitvoer voor alle grenzen te land en ter zee van vee, tarwe, spelt, half rogge, rogge, haver in halmen, granen en meel, hooi en stroo, enz. verboden wordt, evenals de uitvoer van automobielen van iedere soort en motorfietsen, smeer en brandolie en benzine als brandstof dienende voor het voortbrengen van beweegkracht.

Ook de uitvoer van paarden, andere dan veulens is verboden.

DE MOBILISATIE IN BELGIE.

In België zijn de drie laatste lichtingen opgeroepen.

De opgeroepen soldaten komen langs verschillende kanten, met gewone en extra-treinen, binnen. Zij worden aan de stations opgewacht door soldaten met groote borden, bevattende de namen der regimenten.

Voor de boeren is de oproeping een ramp. De oogst staat ten velde en zij hebben geen voldoende werkkrachten ter vervanging gereed.

De bevolking is opgewonden. Men hoort niet anders spreken dan over den oorlog.

* * *

GEVOLGEN VAN DEN OORLOG.

In Engeland stijgen reeds de prijzen van levensmiddelen. Te Liverpool werd dadelijk na de oorlogsverklaring het meel een shilling per zak duurder, te Londen steeg het Woensdag 1½ shilling de quarter. Dergelijke stijgingen toonen ook verschillende soorten graan. Gaat Rusland ten oorlog, dan houdt de uitvoer van graan op en zullen de prijzen nog heel wat meer rijzen, zegt men te Londen.

* * *

DE WAARDESTIJGING DER LEVENSMIDDELEN.

De prijzen van levensmiddelen op de verschillende markten en in de particuliere winkels te Weenen stegen Woensdag plotseling van vijftig tot honderd procent. Vreezende dat de voorraden spoedig zouden zijn uitgeput, stroomde het publiek naar de markten om inkoopen te doen en waren hoogst verontwaardigd, toen hun voor groenten en aardappelen prijzen werden gevraagd veel hooger dan de reeds abnormale prijzen. Aardappelen, die Dinsdag een stuiver het pond kostten, werden Woensdag betaald met drie of vier stuivers.

Meel was 25 tot 30 pct. duurder dan den vorigen dag, evenzoo het vleesch.

Als gevolg van deze algemeene spijsverhooging hadden demonstraties plaats en werden op verscheidene markten de kooplieden aangevallen en mishandeld. Politie was noodig om de orde te herstellen. De autoriteiten verklaarden zulk een plotselinge prijsverhooging niet te kunnen toestaan. Er werd een permanente commissie benoemd tot regeling der prijzen.

* * *

Berichten van gisteravond :

Rusland en Duitschland mobiliseeren.

Hoewel het tot dusver nog niet tot den grooten oorlog is gekomen, is sinds gistermiddag de toestand alweer veel gevaarlijker geworden.

Rusland mobiliseert Duitschland in Oorlogsgevaar

BERLIJN, 31 Juli. Uit St. Petersburg is vandaag van den Duitschen gezant bericht ontvangen, dat de algemeene mobilisatie van de Russische land- en zeemacht gelast was.

Daarop heeft de Keizer het land in staat van oorlogsgevaar verklaard.

Zijne Majesteit neemt vandaag zijn intrek in het paleis te Berlijn.

BERLIJN, 31 Juli. De Keizer heeft op grond van art. 68 van de Rijksgrondwet het gansche gebied des Rijks, met uitzondering van Beieren, in staat van oorlog en beleg verklaard. Voor Beieren wordt een overeenkomstige schikking getroffen.

BERLIJN, 31 Juli. De „Lokal-Anzeiger" gaf zooeven een bulletin uit, dat tot titel draagt : „Rusland wil den oorlog." Daarin wordt officieus verklaard, dat de regeering hedenmiddag tusschen 1 en 2 uur het bericht ontvangen heeft van den Duitschen gezant te St. Petersburg, waarin medegedeeld wordt, dat de Tsaar last gegeven heeft tot de mobilisatie van het geheele leger en de geheele vloot. Als antwoord op dezen maatregel heeft keizer Wilhelm afgekondigd : „De toestand van den dreigenden oorlog," die de voorlooper is van de algemeene mobilisatie. De Keizer komt van Potsdam naar Berlijn. Tegelijkertijd wordt medegedeeld, dat telegrammen naar tal van plaatsen in het binnen- en buitenland een aanmerkelijke vertraging zullen ondervinden.

BERLIJN, 31 Juli. De toestand van dreigend oorlogsgevaar heeft alle militaire maatregelen aan de grens en tot bescherming van de spoorwegen tengevolge.

Het verkeer van post, telegraaf en spoor wordt ten behoeve van de militaire behoeften beperkt.

Verdere gevolgen zijn :

Verklaring van den toestand van oorlog, gelijk staand met den staat van beleg in Pruisen en verbod van openbaarmaking van berichten over troepenbewegingen en verdedigingsmiddelen.

Zoo de algemeene mobilisatie in Duitschland thans misschien nog geen feit is, dan kan ze toch ieder oogenblik verwacht worden.

Men seint ons :

Bij de Russische grens, tusschen Granitza en Lezakowa, is de spoorwegbrug in de lucht gevlogen. Het verkeer Warschau—Weenen is gestoord.

LONDEN. Reuter verneemt, dat de besprekingen tusschen Oostenrijk en Rusland hervat zijn. „Tokio," een officieus blad, zegt, dat het mogelijk is dat Japan, in geval van een Europeeschen oorlog, bondgenoot van Engeland wordt.

BERLIJN, 31 Juli. Naar men vernemt, zal de Bondsraad ook over de uitvaardiging van een verbod van uitvoer van graan, meel, voeder en dieren en dierlijke voortbrengselen, een besluit nemen. De maatregel heeft zijn oorzaak in de rapporten van tal van handelscorporaties, volgens welke tengevolge van den politieken en economischen toestand ongewoon groote hoeveelheden Duitsch graan en meel naar het buitenland vloeien. Verbodsbepalingen van denzelfden aard zijn in dergelijke omstandigheden ook vroeger uitgevaardigd.

* * *

Nederland mobiliseert.

Reeds gisternamiddag hebben wij per bulletin in onze stad het groote bericht verspreid betreffende de opkomst met spoed van de geheele Nationale Militie en de Landweer.

H. M. de Koningin heeft gisternamiddag om half twee het oproepingsbesluit getcekend, dat luidde als volgt:

ALLE MILICIENS EN LANDWEERMANNEN MOETEN MET SPOED ONDER DE WAPENEN KOMEN. Datum van opkomst 1 Augustus.

OORLOGSGEVAAR.

De Koningin heeft beslist, dat er oorlogsgevaar bestaat in den zin van art. 186 der Grondwet.

(Art. 186 luidt : Al de kosten voor de legers van het Rijk worden uit 's Rijkskas voldaan.

De inkwartieringen en het onderhoud van het krijgsvolk, de transporten en de leverantiën van welken aard ook voor de legers of verdedigingswerken van het Rijk gevorderd, kunnen niet dan volgens algemeene regels bij de wet te stellen en tegen schadeloosstelling ten laste van een of meer inwoners of gemeenten worden gebracht.

De uitzonderingen op die algemeene regels voor het geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden worden bij de wet vastgesteld.

Of er oorlogsgevaar in den zin, waarin dat woord in Landewetten voorkomt, aanwezig is, beslist de Koning).

DE TWEEDE KAMER BIJEENGEROEPEN.

De Tweede Kamer is bijeengeroepen op a.s. Maandag 3 Augustus 's namiddags half twee uur.

* * *

Laatste Telegrammen.

De Engelsche Vloot voor Vlissingen.

Zeeloodsen te Vlissingen aangekomen, verklaren, dat zij in den afgeloopen nacht een eskader hebben waargenomen, samengesteld uit Engelsche kruisers, die met gedoofde vuren in Noordoostelijke richting opstoomden, en die hedenmorgen bij Schouwenbank bijdraaiden.

België.

De Belgische regeering heeft de mobilisatie gelast.

Frankrijk.

LAGNY. Er werd gisterennamiddag een poging gedaan om de tunnel bij Chalyfort in de lucht te laten vliegen.

Een schildwacht schoot op een automobiel waarin drie personen gezeten waren, die de vlucht namen.

(De spoorwegtunnel van Chalyfort is gelegen nabij Parijs.)

Jaurès vermoord.

PARIJS, 31 Juli. Hedenavond loste in café „Croisant" een individu verscheidene revolverschoten op den socialistischen afgevaardigde Jaurès, die zwaar gewond werd. Eenige kogels raakten hem in het hoofd. Jaurès overleed tengevolge van de bekomen verwondingen. —

Een oproep.

BRUSSEL. Het Internationaal Bureau voor den Vrede heeft besloten aan alle hoofden der neutrale staten een telegram te zenden teneinde hun te vragen of zij bemiddelend bij de groote mogendheden willen optreden en haar te vragen of zij het conflict aan het oordeel van het Hof van Arbitrage willen onderwerpen.

* * *

Eigen Telegrammen.

(Hedenmorgen ontvangen.)

België mobiliseert. Tusschen Vlissingen en Ostende liggen Engelsche kruisers.

Generaal Snijders is belast met het opperbevel over leger en vloot.

De Fransche leider der Sociaal-democraten Jaurès is gisteravond te Parijs door een 29 jarig patriot verraderlijk doodgestoken, omdat Jaurès tegenstander van den driejarigen dienstplicht is.

PARIJS. Het uitvoerverbod van meel enz. is afgekondigd.

METZ. Duitsche troepenbewegingen alhier.

PARIJS. De spanning tusschen Duitschland en Frankrijk is zeer groot.

DOETINCHEM. Duitsche troepen hebben bagagewagen en locomotief van Geldersche stoomtram in beslag genomen.

BRUSSEL. Groote legerbewegingen van Fransche en Duitsche zijde aan de Luxemburgsche grens. Groote opwinding in geheel België.

PETERBURG. Hedenmorgen 6 uur ontvangen bericht zegt, dat de reeds bijna geheel vervlogen hoop op vrede zoowaar terugkeert door de zeer vriendschappelijke telegrammen welke hedennacht tusschc hooge Russische en Duitsche persoonlijkheden werden gewisseld.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

NEDERLAND EN DE INTERNATIONALE CRISIS.

De „Staatscourant" van Woensdag avond brengt ter kennis van een ieder wien zulks aangaat, dat de Nederlandsche regeering in den tusschen de met Nederland bevriende mogendheden Oostenrijk-Hongarije en Servië uitgebroken oorlog, volstrekte onzijdigheid zal in acht nemen. Ter handhaving van die onzijdigheid zijn een aantal bepalingen vastgesteld.

VREDE DOOR RECHT.

Het hoofdorgaan van den Alg. Ned. Bond Vrede door Recht, heeft in antwoord op zijn telegram van Maandag aan den koning van Servië het volgende telegram ontvangen :

De ontvangst erkennende van het telegram van den Bond aan Z. M. den Koning van Servië, bericht ik u, order te hebben ontvangen, uw aandacht te vestigen op ons antwoord op de nota van Oostenrijk-Hongarije, waarin de Servische regeering, bezield met den besten wensch om het conflict op vredelievende wijze op te lossen, voorstelde, de zaak te brengen voor het Hof in Den Haag. Dit voorstel is niet aangenomen. Jankovits.

GEBED VOOR DEN VREDE.

Z. D. H. de Aartsbisschop heeft bevolen, dat tot nadere aankondiging, onder iedere H. Mis door den priester een gebed voor den vrede zal worden gedaan.

GEVOLGEN VAN DEN OORLOG.

Op de Kon. Ver. van Ned. Sigarenfabrikanten „Trio" te Culemborg, zijn de sigarenmakers voor de keuze gesteld : 's morgens van 8—12 uur te werken, of 62 man geheel ontslag. Zoo men weet, werkt deze fabriek voor de Servische regie.

RETRAITENHUIS „MANRESA" TE VENLO.

Van 20 tot 23 Augustus en van 19 tot 22 September, zullen er twee reretraiten gegeven worden voor heeren uit den middenstand. Opening 's avonds omstreeks 8 ure en sluiting 's namiddags te 3 ure. Deelnemers worden verzocht zich zoo spoedig mogelijk op te geven aan : Directie, Manresa, Venlo.

FAILLISSEMENTEN IN NEDERLAND.

Volgens mededeeling van Van der Graaf & Co.'s Bureaux voor den Handel zijn over de afgeloopen week in Nederland uitgesproken 40 faillissementen tegen 53 faillissementen in dezelfde week van het vorige jaar.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 1 Augustus 1914.

Vrijdag had in de openbare lagere scholen te Breukelen, de officieele jaarlijksche prijsuitdeeling plaats. De Edel Achtbare Heer Burgemeester reikte de prijzen uit. De leden der schoolcommissie en van 't Dag. Bestuur waren aanwezig. Er werden bij tusschenpoozen eenige liederen, vooral vaderlandsche, gezongen. In alle scholen is de vacantie begonnen.

— Vele menschen maken zich ongerust, als ze vernemen, dat bijvoorbeeld op het postkantoor niet aanstonds inleggelden der spaarbank worden teruggetaald. Dat is onzinnig. De miliciens werden gisteren het eerst geholpen. Wat zeer billijk en verstandig was. Als men een paar dagen van te voren aanvraagt, dan krijgt men 't als men 't noodig heeft. Wie zijn geld op de spaarbank heeft en er geen directe behoefte aan heeft, kan niet beter doen, dan 't op de spaarbank te laten.

MILITAIRE MAATREGELEN.

Met het oog op den buitengewoon ernstigen toestand en de voor iedereen begrijpelijke wenschelijkheden om aan de militaire maatregelen, welke door onze Regeering worden voorbereid of genomen, niet door middel der pers bekendheid te geven, zullen wij van nu af daaromtrent geene berichten meer publiceeren, behalve dezulke, welke ons van officieele zijde geworden.

PROVINCIALE STATEN.

Dinsdag kwamen de Staten weer bijeen. Eenige onderwerpen werden afgehandeld.

De begrooting voor 1915 sluitende in ontvangst en uitgaaf met f 3.428.564,99 werd goedgekeurd.

De rekening van de provinciale inkomsten en uitgaven over het dienstjaar 1913, werd vastgesteld met een totaal bedrag aan inkomsten van f 891.658.18 ; aan uitgaven van f 706.107.77½ en een voordeelig slot van f 185.550.40½ .

Voor 1915 werden de opcenten weer vastgesteld op 24 voor de belasting op de ongebouwde eigendommen, 22 voor de belasting op de gebouwde eigendommen en 19 voor de personeele belasting.

De zomerzitting werd daarna gesloten.

DE RIJKSPOSTSPAARBANK EN DE OORLOG.

Wij vestigen de bijzondere aandacht van belanghebbenden op de bekendmaking van den Directeur der Rijkspostspaarbank, voorkomende in ons 2e blad.

STEENKOLENMIJNEN GESLOTEN.

Men bericht ons uit Heerlen, dat gisteravond aldaar alle mijnen zijn stopgezet.

EEN NUTTIG UITSTAPJE.

Dinsdag werd door een 30-tal leden der afdeeling Helmond van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, eene excursie tgehouden naar Utrecht en omgeving.

Op de eerste plaats werd een bezoek gebracht aan den Hortus, waar onder meer honderden verschillende planten uit de tropen, frisch en fleurig groeien, dank de goede zorgen van den Hortulanus, den heer Budde, die zoo welwillend was bij iedere plant even stil te staan, ten einde eenige bijzonderheden ervan te vertellen omtrent cultuur, herkomst, enz.

Dan werd de reis voortgezet tot Vleuten, waar de kweekerijen der heeren Boers en Vis zouden bezichtigd worden. Hier was voor kweekers van vruchten en groenten vooral veel te leeren, daar de heer Boers bij het rond leiden, den bezoekers op zeer duidelijke wijze wist uiteen te zetten, hoe de teelt van vruchten en groenten met voordeel kon gedreven worden. Door Z.Ed. worden voortdurend vergelijkende proeven genomen met de verschillende hulpmeststoffen, onderstammen voor vruchtboomen, tusschenstammen enz. De druiven en perzikken in de kassen groeien kolossaal ; 't was een lust om te zien. De nieuwe manier van watervoorziening in serres en warenhuizen werd ook hier toegepast, n.m. door drainearbuizen onder den grond te leggen en die vol te pompen. De grond wordt dan niet muf en blijft van boven open, wat natuurlijk een weelderige groei ten gevolge heeft.

In de kweekerij van den heer Vis was op 't oogenblik een groot warenhuis in aanbouw, terwijl men in een paar prachtige serres den buitengewonen weelderigen groei van tomaten, boonen, perzikken enz. kon aanschouwen. Zoowel hier als bij den heer Boers worden ook vele meloenen en komkommers onder plat glas gekweekt. De Vleutensche bouwgrond schijnt bijzonder geschikt te zijn voor het kweeken van groenten en vruchten. Steller dezes zou jonge kweekers durven aanraden zich daar te vestigen, temeer nog daar ze in den heer B. ongetwijfeld een goeden raadgever zouden vinden.

Van Vleuten ging men weer terug naar Utrecht, om met de electrische tram een toertje te maken naar Zeist. Hier gold het een bezoek aan Villa Nuova, waar de heer Smitskamp als tuinbaas fungeert. Eerst werd den bezoekers een verfrissche drank aangeboden om dan, onder het rooken van een pittige sigaar, den met veel smaak aangelegden en met niet minder zorg onderhouden tuin met vijver en rosarium, coniferegroepen, bloemperken en randen enz. te doorwandelen, met volle teugen genietende van al het schoone wat hier wordt tentoongespreid.

Te vroeg spoedde deze dag — die voor de meesten nog lang in aangename herinnering zal blijven — voorbij, zoodat men zich moest haasten om den trein niet te missen, die de hoogstvoldane excursisten weer naar de Heimath zou voeren.

DE VUURDOODER."

Men schrijft uit Helmond :

De herhaalde proefneming met het Brandbluschapparaat „De Vuurdooder", die Woensdagnamiddag aan den Watertoren alhier gehouden werd, mocht waarlijk zeer interessant en succesvol genoemd worden.

Bij deze demonstratie is op de meest overtuigende wijze gebleken, dat iemand die in 't bezit is van een „Vuurdooder", bij het voorkomen van een binnenbrand niet meer beducht behoeft te zijn voor uitbreiding van dit vernielend element.

De heer A. Boas, de Generaal-vertegenwoordiger van de N. V. tot Exploitatie van het Brandbluschmiddel „De Vuurdooder" Nieuwe Tolstraat 44, te Amsterdam, trad ook Woensdag alhier weer zelf als demonstrateur op.

Alvorens met zijne interessante proeven aan te vangen gaf hij eene korte verklaring van het apparaat, bepleitte het groote nut van den Vuurdooder, zette uiteen de eigenschappen, die deze voor heeft op de vloeibare blusschingsapparaten, speciaal bij het voorkomen van brand door electrische kortsluiting, en least not least het voorname voordeel dat zijn toestel gaf door den geringen kostprijs.

Uit de gegeven inlichtingen ontleenen wij het volgende :

De vuurdooder is een droog poeder en bevindt zich in een elegant, cylindermodel geëmailleerden koker, 65 c.M. lang en 7 c.M. diameter en weegt 3 pond. Aan het boveneind der bus is een sterk oog bevestigd, waaraan het apparaat wordt opgehangen.

Ingeval van brand grijpt men het toestel aan het ondereind stevig vast, rukt flink, zoodat het deksel loslaat en aan den haak blijft hangen. Werpt den inhoud met kracht in de vlammen. Resultaat : het oogenblikkelijk uitdooven der vlammen. Zoodra het poeder met het vuur in aanraking komt, ontwikkelt zich een krachtig, onschadelijk gas, waardoor de vlammen terstond uitdooven. Hoe feller de brand, hoe grooter effect. Het poeder bevat geen steengruis en geen zuren, en is absoluut onschadelijk voor de fijnste machinerijen, meubelen, schilderijen, boeken, tapijten, enz.

En nu begonnen de verbazingwekkende proeven voor het publiek, waaronder wij opmerkten onzen Burgemeester, den Wethouder van openbare werken, de hoofden der gemeentebedrijven, Brandweer, enz.

Een putje met brandende benzine met hoog uitslaande vlam was in een oogwenk gebluscht. Vervolgens werden een drietal putten, gevuld met vloeibare teer tegelijk in brand gestoken, waarbij eene rijke besproeiing met benzine de vlammen enorm deed oplaaien. Toen de teer tot kookhitte was gebrand, en derhalve in gewone omstandigheden schier niet te blusschen was, waren een paar zwaaien met het poeder uit het toestel voldoende om de vuurpoelen in een minimum van tijd te dooven. Een ton met brandende teer, petroleum en benzine, die schrikwekkend vlamde, moest het eveneens afleggen tegen de geheimzinnige kracht van het groene poeder, en de hooge vlam verdween als bij tooverslag.

Het meest interessante was echter de laatste proef. Een houten gebouwtje, waarvan de wanden flink waren besmeerd met teer, geheel gevuld met los geplaatste latten, en alles overvloedig begoten met benzine en petroleum, werd in brand gestoken. De geweldige vlammen die toen opstegen deden onwillekeurig denken, dat hier aan geen blusschen te denken was. De heer Baas dacht er echter anders over. Toen de brand zijn grootste hoogtepunt bereikt had, nam hij een „Vuurdooder", en met slechts één enkele bus van dit bewonderenswaardig poeder, werd de brandende massa in een oogenblik totaal gedoofd.

Waarlijk, dat mocht een succes heeten! En het publiek, dat zich in 't begin niet veel van de demonstratie had voorgesteld, sprak nu onverholen zijne bewondering uit.

Waar hier de „Vuurdooder" dus

heeft bewezen te zijn een brandblusch-middel bij uitnemendheid, valt er niet aan te twijfelen of het apparaat, zal spoedig niet alleen in fabrieken en werkplaatsen, maar ook in particuliere woningen worden aangeschaft, vooral omdat de lage prijs voor niemand een beletsel is.

Verdere inlichtingen worden gaarne verstrekt door den vertegenwoordiger voor Noord-Brabant, den heer J. A. C. van Beek te Zundert. H. M.

GEMONDE. De V.P.N. verzond deze week 3300 eieren naar de Bossche veiling. Er werd netto 71 cent per kilo uitbetaald. Door de langdurige hevige hitte is de eierproductie overal zeer verminderd.

— Onder onze veestapels zijn den laatsten tijd ware geeselslagen gevallen. Bij één landbouwer gingen alle varkens dood aan een soort van pestziekte, zoodat de eigenaar, wegens besmetting van het erf, in geen twee jaar varkens meer houden mag. Kippentoomen stierven op vele plaatsen bijna uit aan de Kleinsche ziekte en kuikens bezweken er buitengewoon veel. De laatste dagen vielen ook 4 koeien aan de kalfziekte.

BEST Dinsdag werd door den Bouwkundige Ch. J. v. Liempd te Schijndel namens den heer C. Vogels eene aanbesteding gehouden van een te bouwen woonhuis met werkplaats.

Ingeschreven werd als volgt:

C. van Heeswijk, Best	f 2500
Cor. Beerens, Best	- 2500
H. van Heeswijk, Best	- 2350
G. J. v. Liempd, Schijndel	- 1985
J. van Diessen, Liempde	- 1875
J. van Diessen, Best	- 1850

Het werk is aan den laagsten inschrijver gegund.

OIRSCHOT. Bij de Donderdag te Breda gehouden examens voor de hoofdakte, zijn o.a. geslaagd de volgende dames-onderwijzeressen: J. H. Th. Ardts, H. Th. M. Franssen en W. C. M. Pastoors, allen te Oirschot.

HAAREN. Door den raad der gemeente Haaren is benoemd tot lid van het College van Zetters, de heer M. van Vugt, in plaats van den heer C. Dankers, die wegens hoogen leeftijd niet meer in aanmerking wenschte te komen. De heer C. A. van den Oever werd als zoodanig herbenoemd.

— De werkman A. Smolders, had bij het slijpen van een zeis het ongeluk zich in den pols te snijden, zoodat geneeskundige hulp moest worden ingeroepen.

— Zondag, bij gunstig weder, houdt onze Liedertafel-Fanfare St. Gregorius-vereeniging, eene muzikale wandeling.

's-BOSCH. Naar het „Huisgezin" verneemt, zal Den Bosch nog voor Maart van het volgend jaar electrische verlichting hebben.

St. OEDENRODE. Plannen worden geopperd om alhier een vereeniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer op te richten. Dat aller sympathie op de hand van dusdanige vereeniging zou zijn, is zeker. Trouwens, de kracht die van zulk een vereeniging kan uitgaan, kan men nagaan in andere gemeenten, waar ze opkomst en bloei gebracht hebben. Over eenigen tijd hopen we meer zekerheid omtrent „Rooij Vooruit" te hebben, wanneer de plannen een vasten vorm hebben aangenomen.

— Met ingang van 1 Augustus is de kommies 2e kl., R. Knappers, verplaatst van Venlo naar hier. Hij is de vervanger van den heer Bergman, dezer dagen bevorderd tot kommies 2e klasse.

OEFFELT. Eene waarschuwing. — De landbouwer H., maakte gebruik van een privaat, dat meer dan een jaar niet meer was geopend. Toen hij tegelijkertijd zijn pijp aanstak en de lucifer in den put wierp ontploften de zich daarin opgehoopt hebbende gassen, met het gevolg, dat de man zich ernstig aan het onderlijf en de handen brandde.

STRATUM. Dezer dagen vond de agent van politie v. d. W., bij zijn nachtdienst, op de Geldropsche weg, een zekere Kl. uit Eindhoven, die daar op het midden van den weg, in negligé, rustig lag te ronken. Wakker geschud beweerde hij bij hoog en laag te bed te liggen. Onze agent maakte het hem duidelijk, door hem te gelasten zijn pakje aan te trekken en naar Eindhoven te marcheeren. Toen hij op het Stratumseind bij zijn woning was, kwam hij pas tot beseffen der waarheid, toen hij van zijn vertoornde ega flink op zijn „tabernakel" kreeg.

GELDROP. Bij Kon. besluit is de Edelachtb. Heer A. N. Fleskens herbenoemd tot Burgemeester der gemeente Geldrop.

MIERLO. Verleden Maandag deed zich hier een aardig staaltje voor.

Een zekere Martinus de Koning, goed 20 jaar oud, die eenigen tijd werkzaam was bij den carousseel- en schommelhouder Lutjens te Helmond, had zich de vrijheid veroorloofd bij den herbergier Bex alhier eventjes een onderzoek in te stellen naar... ja, dat weten we niet. Volgens zijne mededeeling kwam hij van Eindhoven, maar hoorde eigenlijk thuis in Boxtel. Hij had steeds den harden weg gevolgd, alleen bij Bex was hij eventjes afgedwaald. Toen hij daar de deuren gesloten vond en aldus zijn verlangen om een glaasje te drinken niet ten uitvoer kon brengen, schoof hij maar eventjes een raam op en begaf zich daardoor naar binnen. Zijn eerste gang was naar het buffet, alwaar hij een flesch boerenjongens in beslag nam. Vervolgens wendde hij zich naar den kelder, waar hij drie eieren kaapte; toen zag hij daar nog een jas hangen, waarin niets van zijn gading was dan twee sigaren, de sigarenkoker verkoos hij liever niet. Daarna verliet hij weer langs denzelfden weg het huis.

Zijn eerste werk, toen hij zich eenige schreden verwijderd had, was, de drie eieren te verorberen en zooveel van het boerenjongensnat naar binnen te spelen, als hij maar kon. O, dat heerlijk nat! De flesch, nog gedeeltelijk gevuld verbrijzelde hij daarna. Ziezoo, dacht hij, nou kan ik er weer tegen en vervolgde zijn weg door het dorp.

Maar de politie, inmiddels gewaarschuwd, zat hem al op de hielen. Zij ontmoette hem in 't dorp, waar hij bij een herbergier zijn overspannen gemoed met een glaasje bier opfrischte. Veldwachter Leenen verzocht hem, of hij niet zoo goed zou willen zijn, hem een oogenblikje te volgen. Op 't raadhuis mocht hij eventjes uitpakken, maar hij had niets bij zich dan die twee lekkere sigaren, wat tabak en een oud mes. Door het verzwijgen van zijn waren naam, maakte hij het zaakje een beetje erger. Hij had bij den carousselhouder in Helmond steeds bekend gestaan onder den naam van Lambertus Kievits, welke hij hier ook weer opgaf. Ontkennen deed hij natuurlijk alles. Gelukkig had men nog een goed overtuigingsmiddel aan de hand, de afdruk namelijk van de schoenzolen, waarin twee dikke spijkerkoppen zichtbaar waren en die de aangehoudene onder zijn schoenen had.

Op slot van rekening en na heel wat geklets, bekende hij alles, ook dat hij van Vucht vandaan was. Hiermee dacht hij voorloopig vrij te komen, maar jawel, den volgenden morgen werd hij naar Roermond getransporteerd, waar ze hem het eieren knutsen en boerenjongens drinken wel zullen afleeren.

GEMERT. De termijn om te solliciteeren naar de vacante betrekking van gemeente-secretaris alhier, is heden gesloten. Het aantal sollicitanten bedraagt maar een en twintig. De benoeming zal eerstdaags plaats hebben.

BOEKEL.

Met de fiets van Reijbroek, 't is over- (bekend,
Dat je daar op den duur toch het beste (mee bent.
Zijn fietsen zijn deeglijk, zijn merken (zijn echt,
Je wordt daar met geen rommel in de (luren gelegd.

ASTEN. Bij het onweer dat Dinsdagnamiddag boven onze gemeente woedde werd een rund, van den heer P. Janssen, in de weide, gelegen in het Eeuwsel, door het hemelvuur gedood. Ook sloeg den bliksem in het gehucht Ommelschenbosch in een paar korenmijten en aldaar en op meerdere plaatsen in boomen.

— Hoewel het weer de laatste dagen voor de bijen niet zeer gunstig genoemd kan worden, zijn de ijmkers toch reeds begonnen hunne bijen naar de groote heide en peel te brengen. Het is te hopen, dat de nijvere diertjes dit jaar wat meer dan het vorige op de heide kunnen halen.

GRIENDTSVEEN. Naar wij vernemen herdenkt de heer A. L. Hoefnagels, hoofd der school te Griendtsveen, op 16 Augustus a.s. den dag, dat hij alhier vóór 25 jaar in functie trad. Ook hoorden wij, dat de bevolking van Griendtsveen dien dag voor het waardige schoolhoofd tot een gedenkwaardigen zal maken.

In Memoriam

PATER BEDA

(A. Merkelbach uit Lieshout)

Missionaris in Z.-W. China.

Men schrijft ons uit Lieshout:

Bliksemsnel verspreidde zich Dinsdagnamiddag in ons dorpje de droeve mare van het plotselinge, noodlottige overlijden van Pater Beda. 9 Juli l.l. kwam genoemde pater bij het nemen van een bad jammerlijk om het leven. Nauwelijks konden wij die tijding gelooven. Nog geen twee jaren geleden zagen wij die krachtige jonge gestalte vertrekken naar het verre China; voor onze oogen zagen wij reeds een lange rij van vruchtbare jaren voor den ijverigen, eenvoudigen kloosterling. Tot plots ons de verpletterende tijding geworden.

Wel zwaar, ja, is de slag voor den grijzenden vader, de minnende broeders en zuster. Doch ook wij deelen in de smart der familieleden, wij, die hem nog zoo kort geleden in ons midden zagen, die goedertrouwe pater, wiens verschijning reeds voldoende was om ieder voor zich in te nemen.

Nog helder staat ons het afscheid voor den geest, dat roerende vaarwel van Lieshouts ingezetenen aan „hun missionaris." Nog voel ik dien laatsten handdruk, nog hoor ik die trillende stem bij ons afscheid. En toen ik getuige was van zijn vertrek aan het station te H. volgde ik hem met mijne blikken tot de laatste wolken van den wegratelenden trein waren verdwenen.

En zoo onverwacht, zoo plotseling werd dit jeugdige leven, dat nog zoo vruchtbaar had kunnen zijn, afgebroken. Wel ondoorgrondelijk ja, zijn Gods raadsbesluiten.

Ook thans nog drukken hem Lieshouts bewoners de hand. Bij zijn graf in het verre land scharen zij zich mede in 't rond en weemoedig roepen zij hem een „Tot Weerziens" toe.

Weemoedig en toch met voldaan harte. Want zij weten het, dat God hem leidde van kindsbeen af, hem riep naar het vreemde land, hem troostte en sterkte in 't zware leven; dat Hij zijn zwoegen heeft gezien, zijn opofferingen heeft aanschouwd, aller ter Zijner eere. Hij heeft hem tot Zich geroepen, zijn aardsche loopbaan doen eindigen om hem, een kind in de boosheid, te plaatsen in een veel schooner Land.

Ja, groot zal zijn loon zijn en dit zij den familieleden tot troost. God, die uw zoon, uw broeder tot zich riep, heeft u wel zwaar beproefd, maar in de beproeving ligt de troost: HIJ deed het.

A. J. S. D.

Openbare Raadsvergadering

te Liempde

Op Dinsdag 28 Juli v.m. 10 uur.

De Voorzitter opent de vergadering, waarna de notulen der vorige vergaderingen worden gelezen.

Wordt aangemerkt door het lid v. d. Sande, dat de af en overschrijving niet wettig goedgekeurd is.

Het lid Avendonks zegt: B. en W. hadden toen moeten spreken, dat was beter dan later.

v. d. Vleuten. — Het staat niet opgenomen zooals het door den Voorz. gesproken is.

Abeelen zegt, dat het zoo niet is besproken.

De Voorzitter zegt, dat al het opgenomene zoo is en dat zij hunne handlingen aldus hebben toegelicht, mogelijk wel niet juist met dezelfde woorden, maar dat zulks haast niet doenlijk is als er zoo op gevit wordt.

Voor het overige worden geen aanmerkingen gemaakt.

Komt aan de orde:

* * *

1o. Aanbieding gemeenterekening over 1913.

De Voorz. deelt mede, dat dezer dagen is ingekomen de gemeenterekening, welke wij de eer hebben den raad aan te bieden.

Voor de Commissie van onderzoek worden op hun verlangen aangewezen Avendonks, v. d. Sande, Abeelen en v. d. Vleuten.

* * *

2o. Kohier hoofdelijken omslag.

De Voorz. deelt mede, dat het kohier in de vorige vergadering opgemaakt, thans gereed is, dat 1 1/5 % is moeten geheven worden, om het bij de begrooting uitgetrokken bedrag van f 1000.— te bekomen, 't vorig jaar was het 1¼ %.

Zonder discussie wordt besloten het kohier vast te stellen tot een bedrag van f 1065.30.

* * *

3o. Wordt voorgelezen een schrijven van den Commissaris der Koningin om op de voordracht voor een lid van het College van Zetters een deskundige te plaatsen.

Avendonks. — Ik had dat liever eerst geweten, dan had ik dat beter kunnen overwegen.

Abeelen. — Ik vind beter twee bouwkundigen te vatten.

Voorzitter. — Dat ze twee geschikte personen aanbevelen, v. Eijndhoven en v. d. Boer, waarvan toch zeker een bouwkundige is.

Wordt besloten de voordracht aan te houden.

* * *

4o. Voorgelezen schrijven van Ged. Staten betreffende pensioensregeling der gemeente-ambtenaren.

v. d. Vleuten. — Dan zullen wij ons ook maar tot de Kroon wenden.

Voorz. — Om tegen het besluit van Ged. St. in beroep te komen is de tijd verstreken.

v. d. Vleuten. — Wat moeten wij dan doen?

Voorz. — Een nieuwe regeling maken.

Abeelen. — Bij de nieuwe regeling zou ik de ambtenaren alles laten betalen.

Voorz. — Bij een nieuwe regeling kan de raad doen zoo hij wil, altijd binnen de grenzen van de wet.

Vleuten en Abeelen. — Dan zullen wij een nieuw besluit maken en alles verhalen.

* * *

5o. Verslag van gedane kasopneming aan ontvangsten f 16147.57½, aan uitgaven f 13010.61, aldus een saldo van f 3136.96 in de kast.

De raad gaat in geheime zitting over.

Raadsvergadering te E R P,

op Dinsdag 28 Juli 1914, 's nam. 5 uur.

Aanwezig alle leden.

De Voorzitter opent de vergadering, waarna de notulen der vorige zitting werden voorgelezen en goedgekeurd.

* * *

Staat oninbare posten.

De Voorzitter doet voorlezing van de oninbare posten over de jaren 1913, '12, '11, '10, betreffende intrest op heide, schoolgeld en H.O. Besloten wordt enkele posten voor oninbaar te verklaren en de rest te handhaven.

Voorz. — Daar staat op deze rekening ook nog een bedrag van f 486.77, zijnde de van het rijk nog te vorderen 20 % bijdrage in de kosten verbouwing scholen. Het kan nog wel een half jaar duren voordat wij het krijgen, zoodat het tijdelijk op deze rekening gebracht moest worden.

Ik ben van plan, wat de intrest betreft, in de volgende vergadering een voorstel te doen, en wel om alle kapitalen op te zeggen, de goede met de kwaden. Er zijn wel goede bij, maar als het op betalen aankomt, blijven er altijd achter. Wij zullen dit voorstel in de volgende vergadering doen, dan kunnen het de heeren al in overweging nemen.

* * *

Telephoongeschiedenis.

Voorz. — Zooals de heeren weten, bestaat er bij den minister van Waterstaat geen bezwaar, tot de oprichting van een hulp-telephoonkantoor, in het hulp-telegraafkantoor.

De Directeur der Posterijen stelt voor geen salaris te geven en eerst te zien welke diensten de man heeft gedaan en dan voorstellen te doen.

Voorz. — Wij dienen nu over te gaan tot de bouw van een telefooncel. Wanneer wij een vaste cel bouwen en het komt naderhand in andere handen, is het ding waardeloos. Nu zijn er in den handel verplaatsbare cellen en daar voel ik veel voor. Ik heb een aanbod uit Rotterdam van 170 gld. en een uit Amsterdam van 160 en 260 gld.

v. Lieshout. — Kunnen wij die zelf niet bouwen?

Voorz. — Wij kunnen het zelf wel laten bouwen, doch het moet goedgekeurd worden door de ingenieur der telegrafie.

Na nog eenige discussie wordt besloten er met den architect over te spreken.

* * *

Voorz. — Er is ingekomen een schrijven van Ged. Staten, naar aanleiding van het request over het verhuren van broek- en heidegronden. Hierin wordt voorgesteld de eerste 6 jaren te verhuren tegen 25 gld. per H.A. en de tweede 6 jaren tegen 30 gld. per H.A. Het verhuurde is vrij van belasting, uitgezonderd personeele. Wenscht iemand hierover het woord? Niet, dan zal ik even de concept-brief van B. en W. voorlezen. Hierin wordt medegedeeld, dat de gemeente de zaak al lang ter hand heeft genomen onder leiding van het Staatsboschbeheer en de Ned. Heidemaatschappij.

* * *

Verkiezing 2 leden zetterscommissie.

Voorz. — Er is een brief ingekomen van den Comm. der Koningin, waarin medegedeeld wordt, dat de opgaaf vóór 31 Aug. in zijn bezit moet zijn. Voor elken candidaat moet een dubbele voordracht zijn. De wenschelijkheid wordt uitgedrukt, om bouwkundigen te benoemen. De aftredende leden, Bouw en Delissen hebben te kennen gegeven, beide weder voor een herbenoeming in aanmerking te willen komen.

Bij stemming worden als eerste candidaten gekozen Bouw en Delissen en daarnaast als tweede candidaat H. v. Berlo en J. v. Lieshout.

* * *

Voorz. — Wij zitten met het gemeentehoofdje op Keldonk. Wij hebben een aanschrijving gehad van de Waterstaat, dat het hersteld moet worden. De kosten zullen hoog zijn en ik durf daarvoor de verantwoordelijkheid niet op me nemen, daar het bijna niet gebruikt wordt.

Rooijakkers. — Als het van weinig belang is, is het gek om het te maken, wij kunnen het dan wel wegnemen.

v. Berlo. — Ik zou het aanhouden tot de volgende vergadering; als wij het wegnemen krijgen wij nooit geen vergunning meer om er zoo dicht bij de brug een te plaatsen.

Wordt tot aanhouding besloten.

* * *

Daar de agenda is afgewerkt en niemand meer iets in het midden heeft te brengen, wordt de openbare vergadering gesloten en gaat de raad in geheime zitting over ter behandeling reclames H.O.

Wetenschappelijk allerlei.

MUZIEKKUUR TEGEN KAALHOOFDIGHEID.

De lange rij recepten tegen kaalhoofdigheid is met één vermeerderd. Het is een zeer eenvoudig middel, het kost weinig en levert bovendien nog genot. Het is uitgevonden door Henri De Parville en er zijn tallooze bewijzen voor de goede werking. Iedereen weet, dat musici, in het bijzonder violo- en pianokunstenaars zich gewoonlijk verheugen in een zeer weelderigen haargroei.

Aan deze omstandigheden ontleent De Parville zijn voorschrift:

„Wilt gij niet tot de kaalhoofdigen gaan behooren, speel dan ijverig viool of piano."

En als argument voor zijn bewering, voert hij aan, dat de muziek een onmiskenbare werking op het zenuwtoestel uitoefent, dus ook de voeding van het weefsel beïnvloedt, met dit gevolg, dat de heele physiologische individualiteit van den mensch van muziek afhankelijk is. Het percentage kaalhoofdigen onder musici bedraagt elf.

Het zijn voornamelijk de instrumentalisten onder de musici, die door hun vibreeren de kracht hunner haarvaten beinvloeden. De uitvoerders van strijkmuziek lijden minder aan haaruitval, dan die van koper-dito; integendeel is een violist ondenkbaar zonder hevigen haardos, terwijl men tusschen de blazers nogal eens een maan ziet schijnen. Ook mannelijke pianisten zijn in den regel van een flinken kuif voorzien. Of de muziek ook invloed heeft bij de vrouwen? Dit vragen wij ons af; maar naar een antwoord zoeken, zou het beteekenen in de toiletgeheimen der damespianisten dringen.

Cello, harp en contrabas doen in haargroei-weelde voor de piano niet onder. Hobo en bas hebben zeer geringe eigenschappen, evenals klarinet en fluit.

Fanfaremuziek oefent een zeer verderfelijken invloed uit. Onder haar beoefenaars is de hoornist het slechtst af. Was zijn hoofd eens bedekt door een dichten haardos, na een paar jaar is hij dien stellig kwijt.

* * *

HET STERKERE ZWAKKE GESLACHT.

Reeds meermalen hebben statistici en physiologen bewezen, dat de vrouw beter in staat is vermoeienissen te verdragen en te overwinnen dan mannen, die zich geheel ten onrechte het sterke geslacht noemen. Een interessant bewijs voor dit feit leverden de beide Fransche geleerden Pinard en Magnan, die in de laatste zitting van de academie voor Wetenschappen te Parijs hun waarnemingen over kindersterfte bij beide geslachten vertelden. Zij konden vaststellen, dat van de 50.000 kinderen, welker geboorte in de laatste twintig jaar in het register Baudelocque was ingeschreven, er 1584 jongens en 934 meisjes gestorven waren. Er sterven dus veel meer jongens dan meisjes, die beter de verschillende nadeelige invloeden schijnen te kunnen weerstaan.

Toch is deze grootere sterkte van het vrouwelijk geslacht maar schijnbaar. Jongens wegen bij de geboorte meer dan meisjes en deze meerderheid van lichaamssterkte en gewicht beteekent geringer weerstandsvermogen bij de jongens. Daarom hebben groote dikke babys nog meer verzorging noodig dan andere kleine kindertjes.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen)

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.40.

30 Juli was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.50, f 1.60 per K.G.

TILBURG. 31 Juli. De prijs der boter is f 1.35 tot f 1.45. Eieren 4 – 5½ cent.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 31 Juli. Aanvoer 10825 K.G. Hoogste prijs f 1.34 laagste prijs: 1.22 middelprijs f 1.28

's BOSCH, 31 Juli Aangevoerd 19475 kilo hoogste f 1.34, laagste f 1.20 middelprijs f 1.29 per kilo.

MAASTRICHT, 31 Juli. Aangevoerd 56690 kilo, hoogste f 1.38, laagste f 1.25 middel prijs f 1.32.

Eier-Veilingen.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

31 Juli. Aangevoerd werden 56807 eieren Prijs: kippeneieren f 0.70 tot f 0.77 per K.G

AMSTERDAM, 31 Juli. Aanvoer 34283 eieren Kipei 4.10—6.50. Eendei 5.30—0.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 5.07.

Advertentiën.

Land- en Tuinbouw.

R K. School te Boxtel.

Opening 1 October.

Leergeld f 20.

Leerlingen kunnen zich aanmelden bij **Pastoor PRINSEN** te **'s Bosch**, Secretaris van het Bestuur.

G. P DUURING,

Oogarts, 's Hertogenbosch,

is van 20 Juli—10 Aug.

afwezig.

Cokes

bij elke hoeveelheid verkrijgbaar.

Gasfabriek Boxtel.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal PUBLIEK VERKOOPEN:

Op **Dinsdag 4 Augustus 1914,** ten **10 uur v.m.** ten huize van den Heer Frans v. d. Meerendonk te Brukelen.

Voor den Heer Mr. G. van Tienhoven.

40 koopen *Haver* op Kampina.

5 dito *Aardappelen* aldaar aan den Kerkpad.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

zal FINAAL verkoopen:

Op **Donderdag 13 Aug. 1914** ten 4 *uur n. m. ten huize van Hend. van Breugel* in de Nieuwstraat.

Voor de Wed.
en Erven Hend. Schoones.
Onder Boxtel.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a. Weiland-* en *Bouwland*, nabij de kom der Gemeente gelegen aan den Straatweg naar Schijndel ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 1055, 1056 en 375 samen groot 84.40 Aren, staande met 10 slagen op f 850.—.

Koop II. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 909 en 373 samen groot 64.40 Aren, staande met 15 slagen op f 475.—.

Koop III. *Massa* van koop I en II, staande met 25 slagen op **f 2550.—.**

Koop IV. *Bouwland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D No. 383 groot 69.70 Aren, staande met 18 slagen op **f 650.—.**

Koop V. *Weiland* ter plaatse „de Vennekens" Sectie D Nos. 396 en 397 samen groot 47.60 Aren, staande met 3 slagen op **f 310.—.**

Koop VI. Alle voorschreven goederen in Massa, staande met 95 slagen op **f 3475.—.**

Voorschreven goederen zijn te aanvaarden op de gewone tijdstippen in 1915.

Grondlasten vanaf 1 Januari 1915.
Betaling 13 November 1914.

VARKENSSLACHTERIJ.

Zie nu onze prijzen

van inlandsch geslacht.

Dik vet Rookspek	f 0.58
Vet gesouten „ (blank)	f 0.56
Mager Rookspek	f 0.70
Mager gesouten spek (blank)	f 0.68
Bij minder als 10 Kg.	2 cts.

per kilo hooger.

Prima gesmolten Reuzel.

In bus van 10 à 11 Kg.	f 0.62
In bus van 14 en 28 „	f 0.60
Zult (Boterhamworst)	f 0.60

„Af Utrecht." Prima kwaliteit.

Onbekend „rembours" met 10/0 korting.

Vraag prijscourant.

Egberts en Zoon, Utrecht.

„Huis van Vertrouwen."

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

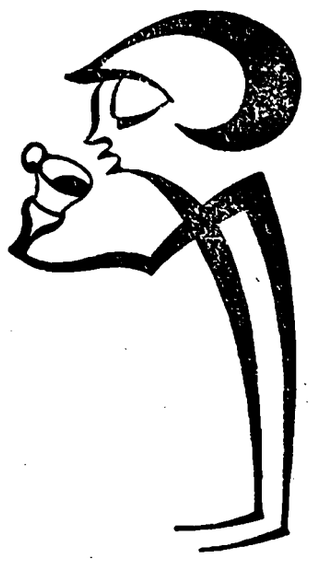

Als ge er niet toe kunt overgaan het gebruik van koffie geheel na te laten, probeer dan eens een mengsel van half Kathreiner en half koffie. Dit mengsel smaakt even goed als onvermengde koffie en is slechts half zoo schadelijk. Langzamerhand kunt U dan meer Kathreiner toevoegen. Hoe meer Kathreiner ge neemt, hoe gezonder en goedkooper Uw dagelijksche drank wordt! Kathreiner is verkrijgbaar bij de meeste winkeliers in origineele pakjes met het portret van Pastoor Kneipp.

Prijs 20, 12½ en 5 cent.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

Adverteert in

„Centraal-Brabant."

Bij de grootste Hitte!

Altijd glas-zuiver, eigengeslacht SPEK. Op moment zéér voordeelige prijzen. Ook op levering. Adres: FRED. VAN SLOTEN Bz., Varkensslachterij, Amsterdam.

Apeldoornsche Machinefabriek

voorheen **LOOG LANDAAL, APELDOORN.**

Zuiggas-Motoren met Watermantel-Generator. - IJs- en Koelmachines.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Copiëerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

KASDORP & GOOSSENS - VENLO.

Electrische Installaties

voor licht en kracht.

Agent voor Helmond en omstreken: **P. A. van Bussel & Zn. Schulte te Helmond.**

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt onze prijzen met gratis monster

---

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en herepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Blikseme afleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL.

STOOTWONDEN.

VERMIJDT BLOEDVERGIFTIGING. Verwaarloost nooit stoot-, snij- of brandwonden, daar deze zoo licht aanleiding geven tot bloedvergiftiging, waarvan men in den laatsten tijd zoovele malen hoort. Bedek elke wond, hoe gering zij U ook toeschijnt, onmiddellijk met den weldoenden Kloosterbalsem, Klooster Sancta Paulo, welke dadelijk de pijn verzacht; de wond zuivert en spoedig algeheele genezing teweegbrengt. Leest onderstaande verklaring:

Mej. M. v. d. Poel-Slooten, wonende Schulpweg 88a, te Charlois bij Rotterdam, verklaart ons:

„Meer dan een jaar lang leed ik aan een open „been gekregen door het stooten tegen een luik. Het „was een leelijke wond, die mij het loopen bemoeilijkte „en waaraan ik ondragelijke pijn leed. Vele middelen „probeerde ik, maar helpen deed mij niets; soms liep „ik als een razende door het huis, zooveel pijn deed „de voet mij. Toen las ik over den KLOOSTERBALSEM „Klooster Sancta Paulo, en ik wilde ook deze eens „probeeren, zoodat ik een potje kocht bij den drogist „A. MOUT, Grondheerendijk 80, te Charlois. Prachtig was „het resultaat dat ik reeds met het eerste potje Kloosterbalsem bereikte, want onmiddellijk verzachtte de pijn „en de wond was reeds half dicht toen het potje ledig „was. Vol goeden moed ging ik met Kloosterbalsem „voort, en na in het geheel 3 potjes gebruikt te hebben „was mijn been geheel en al genezen en loop ik weer „evengoed als vroeger." De

KLOOSTERBALSEM

KLOOSTER SANCTA PAULO, is bovendien een uitstekend middel tegen alle rheumatische aandoeningen, jicht, podagra, spit in den rug, spierverrekkingen, stramhd, wonden van allerlei aard, winterhanden en -voeten huidaandoeningen en aambeien.

Prijs per pot van 50 gr. 75 cent, van 100 gr. f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Gen-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Drogisten, Apothekers en de bekende Depothouders.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SMEHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIJDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 62. Zaterdag 1 Augustus 1914.

De Rijkspostspaarbank en de Oorlog.

Uit de talrijke aanvragen om terugbetaling, welke dezer dagen plaats hebben, is het den Directeur der Rijkspostspaarbank gebleken, dat bij sommige inleggers door de oorlogsberichten ongerustheid gewekt is over de veiligheid hunner spaargelden.

Door hem wordt er daarom op gewezen dat VOOR DIE ONGERUSTHEID GEEN ENKELE GROND BESTAAT. Immers de Staat der Nederlanden waarborgt zonder eenig voorbehoud aan de inleggers de teruggaaf hunner inlagen en de betaling der verschuldigde renten. Wat er ook gebeure, dit staat dus vast, dat de inleggers kapitaal en rente zullen terugontvangen.

De gelden, die de inleggers terughalen en onder eigen bewaring nemen, kunnen door verschillende omstandigheden als oneerlijkheid, brand, enz. verloren gaan, doch wat bij de Rijkspostspaarbank is ondergebracht BLIJFT TEN ALLEN TIJDE HUN EIGENDOM, zij kunnen het niet verliezen.

Houders van Staatsschuldboekjes worden er op gewezen dat de Staat de volledige nakoming waarborgt van de verplichtingen, welke aan de Spaarbank tegenover hen zijn opgelegd.

De Directeur
der Rijkspostspaarbank,
BUSING.

Opinies.

X.

't Verschil van blijk en schijn
(is vaak gering.
En duidelijkheid een subjectief
(begrip.

Ik gebruik dit als motto boven m'n Opinies vandaag, omdat er waarheid inzit en omdat 't te pas komt. Want er is weinig verschil tusschen blijk en schijn; dat ondervind ik dagelijks. En toch is er een groot verschil tusschen, dat ondervind ik óók dagelijks. Want 't gaat aardig in de wereld. Men draait alles om en nog eens om, en nog eens om, en 't slot van de zaak is, dat de dingen zijn zooals ze niet zijn. Want met beleid — dit zei Multatuli — met beleid maakt men een blijk tot schijn en schijn tot blijk. Het schijnend blijken, blijkend schijnen, blijkt — mits met beleid te werk gaand — schijn, en, gaat men steeds maar door, dan verandert schijn in blijk en blijk in schijn en 't schijnend blijken in een bewijs van heel wat anders. Dit alles is geen contradictie, neen hoor! attentie maar een oogenblik! 't Fijne van de zaak zit 'm juist in 't subjectief duidelijkheidsbegrip dat men bij dieper indringen in de zaak gewaar wordt, en in de combinatie van contra dictorische synoniemen. Snappez vous, lezer? Non ego!

* * *

Maar dàt zeg ik: dat er onder de menschen veel leugens en larie en bedrog is, dat men zich veelal anders moet geven dan men is, gewoonlijk zijn gedachten en z'n „ik" moet verbergen achter opgepolitoerde etiquette.

En dan hebt ge dit nog: Men wil altijd meer zijn dan men is, altijd voor 't oog van de menschen meer schijnen dan men, na wegneming van 't masker, blijkt. Leven beneden zijn stand, dat kan eenvoudig niet bestaan; leven volgens zijn stand is niet om te doen, en leven boven zijn stand is tè aanlokkelijk dan dat men er zich tegen verzet.

Dat eet en drinkt er dan maar goed van, maakt uitstapjes hierheen en uitstapjes daarheen, neemt deel aan alle mogelijke vermakelijkheden, gaat gekleed in pracht en praal, opdat men toch maar zou zeggen: „kijk ze schijnen daar goed in de centen te zitten" en opdat men toch maar zou zien dat 't heele Pieten zijn. En niks is te duur, omdat men, wanneer men zijn krachten te boven gaat, den eenvoudigsten weg neemt die er is, door gewoonweg niet te betalen. En als men op die manier al eens wat schuld maakt? O, dat 's niks! En als men op die manier nog al eens véél schuld maakt? O, dat 's niks! En als men op die manier al eens enkele honderden guldens schuld maakt, HONDERDEN zeg ik! O, dat 's... Lezer, om Godswil zie niet zoo ongeloovig. O neen! ik overdrijf niet, noch verzin maar zoo iets of vertel 'n sprookje. Wat ik schrijf is WAAR; wat ik zeg, heb ik gezien in 't leven der menschen rondom mij! Of denkt ge dat ik zóó zou schrijven, zóó op dien toon en tegelijkertijd met een onbeduidende improvisatie tot 't publiek zou gaan en zeggen: „dàar, leest!" indien ik van de waarheid mijner woorden niet overtuigd was? Dan... ja, dan KAN dit niet geschreven zijn met een flauw ironisch lachje om den mond, maar MOET dit op 't papier zijn neergesmeten, met driftig pennebeweeg, met een diepen ernst in een fonkelend oog, want ik MEEN 't.

En waar ik 't nou over heb, dat is een verschrikkelijk ding.

Socialisten praten ooit van uitzuigen, waar 't heelemaal niet te pas komt. Maar hier, maar hier! Hier zal ik 't te pas brengen, en goed?

Ja, schuldmaken is afpersen en uitzuigen; UITZUIGEN, hoort ge 't wel allemaal goed? En zeg nu alsjeblieft niet te gauw dat ik overdrijf of onwaar ben. Denk ook niet te licht over deze zaak, want dat wil ik niet. Maar schouw eens goed rond je! En als ge dan 't hatelijk pronkerig doen van schuldmakers gezien hebt, als ge dan een huismoeder van een groot huishouden voor u hebt gehad, die klaagde dat ze van die nog zóóveel te goed had, en van die nog zóóveel, terwijl ze zelf geen raad wist hoe er te komen, dàn lezer, zult ge met me zeggen dat dit werk een onmenschelijke afpersing is, en een hemeltergende uitzuigerij. En dat rekenen de personen in kwestie dan nog zoo weinig! Maar ik zeg dat dat schuldmaken een groote misdaad is!

En 't is zoo eenvoudig om alle schuldmaken te vermijden. Zet de tering naar de nering, betaal contant en wees zuinig, en ge zult nooit bij iemand in 't krijt komen. Van huishouden en uitgaven regelen, heb 'k weinig verstand. Maar 'k weet toch wel dat die voorgeschreven regels na te volgen zijn.

En nu?

Nu zal misschien die onzinrimram der eerste tien of vijftien regels voor een goed denkenden kop betekenis en waarheid bevatten.

A. DE WILLER.

Voor liefhebbers van Land- en Tuinbouw.

DE SLAKKENPLAAG.

Gelukkig, dat de slak vele natuurlijke vijanden heeft: allereerst droogte, koude en vooral zonneschijn. En verder verschillende dieren, als: kraaien en spreeuwen; padden en kikvorschen en molten, hoenders en eenden, varkens. Wie dus van de slakkenplaag verlost wil worden — om van andere plagen niet te spreken — bescherme de vogels, doode geen padden en kikkers, die hij in zijn aardbei-bedden ziet (heusch, zij eten geen aardbeien!) vervolge de molten niet te zeer, en late zoo mogelijk, kippen, eenden, duiven en varkens vrij op het geteisterde terrein rondscharrelen. Maar wat verder tegen de slakkenplaag te doen? Want deze natuurlijke vijanden kunnen in natte jaren, zonder hulp, de slakken niet baas worden.

Een voorbehoedmiddel ligt direct voor de hand: daar groote vochtigheid aan de voortteling der slakken bevorderlijk is, moeten we zorgen, dat de grond van onze akkers en tuinen zoo droog mogelijk zij, en in de eerste plaats moeten we dus onze gronden droogleggen, 't zij door het graven van greppels en slooten, of door drainbuizen.

Is het een graanakker, waar de slakkenplaag heerscht, dan is vroeg zaaien alleen reeds ter bestrijding dezer plaag, gewenscht; 't zijn toch, zooals genoeg bekend is, de jonge plantjes, welke van de slak het meest hebben te lijden, en is men in 't voorjaar, wanneer de slakken zich in massa's vertoonen, het graan al wat opgeschoten, dan wordt het niet licht aangevallen.

Maar als de plaag er eenmaal is, zooals thans in vele tuinen, en onze veld- en tuingewassen en kostelijke vruchten dreigen vernietigd te worden, — wat dan? Ook dan staan wij er niet machteloos tegenover.

Tal van middelen zijn er, die wij kunnen aanwenden.

Een Mexicaansch landbouwblaadje beveelt het eenvoudige maar vervelende middel aan van afzoeken, en zegt ook, dat stukjes hout, besmeerd met vet aan de onderzijde, op bezochte plaatsen kunnen worden neergelegd, met eenige ruimte er onder om de slakken te verzamelen. Koolbladeren met ranzige boter aan de eene zijde, meloenschillen en bladeren van de gewone Acacia zijn uitstekend om slakken te lokken.

Een bruikbare slakkenval kan men maken van een aarden bloempot, die voorzien is van een deksel en die rondom een rij gaatjes heeft. Deze potten worden in den grond gegraven zóó, dat de gaatjes ongeveer aan de oppervlakte komen. Het inwendige van den pot wordt besmeerd met bier, waarvan een kleine hoeveelheid in een schoteltje op den bodem wordt neergezet. Een andere goede val is een kegel van gegalvaniseerd ijzer, waarin vele gaten zijn geboord en welke in den grond wordt gegraven, opgevuld met stukjes aardappel, peen of appel. Linnen banden, gedrenkt in een 10 pCt.'s oplossing van kopersulfaat, en om de boomstammen gebonden, voorkomen het opkruipen van slakken, terwijl een oplossing van ijzersulfaat (25 tot 50 pCt.) aangebracht in een ring van 10 c.M. breed rond den voet van den boom, naar men zegt, de slakken ook tegenhoudt. Tusschen onkruid, in heggen, enz. kan men de plaaggeesten dooden door een besproeiing van een 1 pCt's oplossing van kopersulfaat of een 1 pCt's oplossing van gewoon zout. Eindelijk worden de slakken nog gedood door ongebluschte kalk. Men strooit de fijn verdeelde kalk 's morgens heel in de vroegte, als de slakken nog aan 't vreten zijn, uit: een Liter per vierkanten Meter; na een kwartiertje herhaalt men dit één of een paar malen. Kalk is in staat slakken te dooden, doordat deze stof sterk water aantrekt. Het kalkstrooien dient daarom bij droog weer te geschieden. Gevangen slakken kan men dooden door ze gedurende vijf uren in een 5 pCt's oplossing van kopersulfaat of in een 2 pCt.'s oplossing van kalk neer te leggen.

Van 's levens Schaduwkant.

Dien heelen avond was hij op straat geweest en in café's. 't Was met Oudejaar in 't begin van den avond nog druk overal. De café's waren rookerig en vol menschen. En langs de verlichte winkels bewoog langzaam een dichte menschenmassa. Maar langzamerhand was het stiller geworden, ook in de café's. En met Martinus was hij eindelijk teruggeloopen in de richting van huis.

„Je kan wel even mee naar boven komen, had hij gezegd, toen ze voor zijn zwagers huis stonden.

„'t Is al zoo laat," had Martinus gezeid.

Maar hij had aangehouden. 't Was Oudejaar en vóór 12 ging er toch geen mensch naar bed.

Zoo waren ze naar boven geklommen, naar de derde verdieping. De kinderen waren al naar bed geweest en zijn zwager had alleen in z'n hemdsmouwen aan tafel gezeten.

„Jij brengt ook nog laat visite mee," had z'n zwager gezegd, toen hij met Martinus was gekomen.

„'t Had hem geprikkeld, dat dat weer niet goed was; altijd hadden ze wat op hem aan te merken. Maar hij had enkel gezeid: „'t Is toch Oudejaar."

„Wil dat zeggen, dat je midden in den nacht menschen mee naar huis moet brengen?" had z'n zwager gevraagd.

Toen was Martinus naar de deur geloopen.

„'k Ben maar even mee opgekomen, had die gezegd, „maar 'k zal wel weer verdwijnen."

Z'n zwager had een beetje ingebonden.

„Zoo is 't nou niet bedoeld, Martinus," had die gezegd. „Maar als Arie den heelen avond in kroegen hangt, heeft hij niet in den nacht nog met kennissen aan te komen."

Dat smalen had hem driftig gemaakt.

„In kroegen hangt?" had hij teruggesnauwd. „Wie hangt er nou in kroegen? Jij of ik?"

„Ik?" was z'n zwager gekomen.

„Ja, jij. Nog geen 14 dagen geleden ben je smoordronken thuis gekomen."

Vloekend was z'n zwager opgesprongen.

„Gaat het jou wat aan?" had hij geschreeuwd. „Maar 'k heb er nou genoeg van. Je kunt maken, dat je mijn huis uit komt."

Uit de alcoof was zijn zuster aan komen loopen en had de ruzie trachten te sussen. Hij was bleek geweest van drift, maar had zich ingehouden.

„Wacht maar," had hij gezegd, „ik zal je wel krijgen."

Dan was hij met Martinus, die al buiten op 't portaal stond, de straat weer opgestaan en 's nachts laat thuis gekomen. Hij sliep boven op zolder, waar een kamertje met latwerk was afgeschoten en had z'n zwager niet meer gezien, ook den volgenden morgen niet. Maar sinds dien avond was het hem niet uit de gedachte geweest, dat hij zich wreken moest op z'n zwager, die hem altijd dwars zat. Eerst had hij er over gedacht ze allebei gewoon te laten loopen, z'n zuster ook en nooit meer terug te komen. En toen hij dien nacht laat op bed lag en den slaap maar niet vatten kon, had hij precies overwogen, wat hij doen zou en waar hij naar toe zou gaan. Maar 's morgens, wakker geworden, had hij begrepen, dat hij daarmee zichzelf het meest hebben zou. Als hij goed geld verdiende, betaalde hij een behoorlijk kostgeld. Maar wat gebeurde het niet vaak, dat hij niks betaalde of maar een schijntje. Daar moest je bij vreemden niet mee aankomen. Zeker, zijn zwager mopperde daar ook vaak genoeg over en hij wist wel, dat z'n zuster er vaak een heele boel over hooren moest. Maar die wist het toch altijd zoo te plooien, dat hij blijven kon, ook al betaalde hij in geen weken. Daar was hij haar altijd dankbaar voor, al was ze dan overigens niet zoo bijzonder vriendelijk voor hem. Maar wie was er nou wel bijzonder vriendelijk voor hem. 't Leek wel, of alle menschen het land aan hem hadden. Enfin, 't kon hem niet schelen. Hij had ze niet noodig. Maar zijn zwager, die hem altijd pestte, zou hij wel zien te krijgen.

Dien Nieuwjaarsdag had hij hem bijna niet gezien, alleen 's avonds even en over den vorigen avond gepraat. Martinus had hem dien dag in de kroeg geplaagd, dat hij onder de plak zat en niet zoo laat thuis mocht komen, en anderen hadden meegedaan en gevraagd of ze ook eens bij hem op visite mochten komen. Dat had hem nog meer geprikkeld en nog nijdiger gemaakt tegen z'n zwager. En toen hij dien nacht wakker lag op zijn zolderkamertje, had hij weer zenuwachtig liggen te overdenken, hoe hij zijn zwager dat alles betaald zou kunnen zetten. Allerlei plannen spookten hem door het hoofd. Hij dacht er over, een van de kinderen mee te troonen en een tijdlang ergens weg te stoppen. Maar als hij wou bepalen welk van de kinderen, vond hij ze alle drie toch eigenlijk te aardig.

Twee dagen later vertelden ze op het werk van een brandje en hoe er gedacht werd aan brandstichting uit wraak. Gretig luisterde hij naar het verhaal. En toen hij dien avond op z'n kamer lag, besloot hij, dat hij ook den boel in brand zou steken. Hij zou het hierboven doen, dan hadden de menschen de gelegenheid nog wel om weg te komen. Maar hun boeltje zou mee verbranden en berooid zouden ze 's nachts op straat staan.

Hij glimlachte.

Dat was een goeie straf voor dien vent, dien zwager van hem, meende hij. Wat zou die leelijk staan kijken. Hij wou wel eens zien, of hij dan ook nog zooveel praatjes zou hebben. Het zou natuurlijk makkelijk genoeg gaan. Hij had z'n kaars maar tegen 't bed te zetten. En als de boel aan 't branden ging, zou hij zachtjes het huis uitloopen.

Hij wou nou dadelijk maar eens zien, hoe dat gaan zou en stond op. Nadat hij de kaars had aangestoken, zette hij die naast het bed, schoof ze nog wat dichter, dat een deken even te schroeien begon. Toen trok hij de kaars wat terug. Hij moest wachten tot morgenavond, vond hij, om eerst alles nog eens goed te overdenken.

Den volgenden dag dacht hij er telkens over, wat z'n zwager wel denken zou en of die het erg akelig zou vinden. 's Avonds ging hij al vroeg naar boven, maar wachtte daar tot hij niets

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

4)

Gedurende het gesprek tusschen de twee roovers zat de zwarte vrouw daar bijna beweegloos bij het vuur zonder een woord te spreken. Had zij wel gehoord wat er tusschen de twee roovers gezegd was? Ja, zij had alles stil afgeluisterd.

— Weet gij nog iets? vroeg zij.

— Neen dat is alles, antwoordde de kleine Bosschenaar; wat zegt gij er van, Kaatje?

— Met een Helm geboren! sprak Kaat met het hoofd knikkend.

— Bruno en Terus zagen elkander verwonderd aan, en schoten tegelijkertijd in een schaterend gelach.

— Drommels, Kaat, zijt gij slaapdronken? vroeg Bruno.

— Weet gij, vroeg zij op plechtigen toon; wat dat beteekent, met een Helm geboren worden?

— Wel, dat is met een Helm geboren, antwoordde Terus, getroffen door de zonderlinge houding der vrouw en den toon waarop deze vraag gedaan werd.

— Wel ja, dat spreekt van zelf, antwoordde de Rosse Bruno; dat is met een Helm geboren; of is dat ook beter dan met een deugdelijke, wollen slaapmuts?

— Sukkelaars! morde de Zwarte.

— Maar wat weerga, Kaat, speelt u in 't hoofd met uw Helm? vroeg Terus met ernst.

Kaat schoof dichter bij, en sprak:

— Hebt gij dan nooit hooren spreken van een Helm?

— Och ja, antwoordde Terus; van een kind met den Helm heb ik in mijn leven honderdmaal gehoord.

— Wel, daar spreekt Jan en alleman van, voegde Bruno er bij; een Helm, een Helm!... Kom, kom, wij hebben elkander verstaan en begrepen; Terus, sapperdonders! dat zal er deze nacht waaien! Jongen, dat maakt mij wakker! Dezen nacht slapen wij niet in ons gewoon nest; nu 't is tijd dat onze mannen wat te doen krijgen, men zou hier in Hellenend nog verroesten als een oude nagel; dit zeggende, wreef hij zijn grove handen tegen elkander, en stond op.

— Een oogenblik! zei zijn zwarte wederhelft, en met haar scherpen blik deed zij den Rosse wederom nederzitten; met een Helm geboren worden, is iets zeldzaams, en een buitengewoon geluk... een Helm kan toekomende dingen voorzeggen; ja, ja! hij leest in de toekomst, hij ziet in het pikdonker... hij is overal, eenvoudig met te willen hij heeft de geesten tot zijn dienst... hij kent de plaatsen waar rijkdommen verborgen liggen... hij is onverwinbaar, altijd gelukkig, en deelt zijn geluk mede aan diegenen, welke met hem omgaan... dat is de Helm!

— Nu, indien dat alles waar is, meende de Rosse; moet een Helm een geriefelijk ding wezen.

— Kom, zulke gekheden laat ik mij niet wijsmaken, lachte Terus; nu, 't is mij toch ook teenemaal onverschillig; ik wist zelfs niet eens wat eigenlijk een Helm is; maar Kaat helpt mij gelukkiglijk op de hoogte.

— Omdat gij met al uw geleerdheid toch maar een domme kerel zijt, spotte de zwarte Kaat.

— Nu, ik wil u gaarne gelijk geven, hernam de kleine Bosschenaar; en den Helm den Helm laten; spreken wij van iets anders.

— Ja, Ten Vorsel moge den Helm behouden, en er gelukkig mee zijn en blijven, lachte de Rosse; spreken wij van iets anders.

— Om 't kort te maken, durft gij 't wagen? vroeg Terus.

— Dezen nacht een bezoek te brengen aan den President-Schepen? Is het dat wat gij bedoelt?

— Ja zeker; een schooner kans bood zich sedert lang niet aan.

— En een kans verkijken, is altijd onvoorzichtig; 't jeukt mij om eens op de baan te zijn; dat lui leven hier in 't gehucht verveelt me bitter.

— Mij ook, zijn onze mannen te huis?

— Bord en Quint; de andere zijn op reis.

— 't Zijn wel juist geen reuzen, maar zijn zij wel ooit gaan loopen? Nooit.

— Kom, dan ga ik hen maar terstond roepen; misschien zijn zij reeds slapen; de kerels liggen dag en nacht in hun nest.

— Omdat zij niets anders te doen hebben; indien zij aanmerkingen maken, zeg hun dan dat er een goede stuiver te verdienen is.

— Ja, ik denk dat wij daar vlak in de boter vallen.

— En Dukaten, brengen wij een heele vracht mee.

— En gij, wat brengt gij zooal mee, Kaat?

— Wat ik gaarne heb, vind ik altijd; antwoordde de Zwarte Vrouw.

— Ja, onze Lieveheer heeft niet noodig u iets te geven; hij behoeft slechts te zeggen waar het te vinden is, lachte de kleine Bosschenaar.

— Kom, ik ga de twee deugnieten uit hun nest halen, zei Bruno; maak u maar gereed; de winternacht is wel lang, maar hoe vroeger wij met ons werk klaar zijn hoe beter.

— Wat mij aangaat ik ben altijd gereed, zei Terus; mijn dagge heb ik in mijn binnenzak, en mijn scheemes heb ik ook.

— Jammer dat de Raaf en de Stalen niet hier zijn, merkte Bruno aan; doch elk oogenblik kunnen zij aankomen.

— Met ons vieren en daarbij ons Kaatje en Turk, zullen wij echter denk ik den boel wel klaar spelen.

II.

DE VORSELSCHE HOEVE.

Aan de zuidzijde, een half uur gaans van het dorp, verhieven zich groote bosschen van beuken, eiken en denneboomen, die zich tot tegen de heide, welke Bladel van Postel scheidt, uitstrekten.

Midden in deze wilde, trotsche natuur lag de Vorselsche Hoeve.

Dat de lezer zich echter niet vergisse; de Vorselsche Hoeve was een kostelijk erfdeel. Hij, die de lange, oude laan doorwandelde, zag verwonderd ter zijde over de welige bouwlanden en uitgestrekte weiden, en hield stil voor een deftig gebouw, hetwelk zich achter een ophaalbrug verhief. Het was een dier stevige woningen, deels uit arduin, deels uit steen gebouwd, waarin men bij elken oogslag, duurzaamheid en tegelijkertijd gemak en weelde aantrof. De zware, eikenhouten deur, met haar ontelbare nagelkoppen; de eenigszins verhevene vensters met hun stevig traliewerk gaven te kennen, dat de eigenaar de noodige voorzorg nam tegen de onveiligheid der ligging en de dieverij van den toenmaligen tijd. Op het midden van het schaliedak verhief zich een toren, die zijn fijne naald fier omhoogstak, en zijn vergulden weerhaan door de bosschen over de akkerlanden en weiden deed heenloeren. Tusschen de zes pijlers, welke het spits onderschraagden, hing een klokje aan welks voet de vergulde uurwijzer schitterde.

Aan de eene zijde der Hoeve, waarde het oog met genoegen op een rijken boomgaard en welige moestuinen, en dit alles was omgeven door een diepe gracht van twintig voet breed. Aan de andere zijde bracht een smalle ophaalbrug den wandelaar over het water, in een lommerrijken doolhof, die zijn kronkelpaden door weelderige boschjes heenschreef. Het was ook aan dezen kant dat zich een statig woud verhief welks toppen over de heide heen blikten, en met de torens van het Postelsch Godshuis een eeuwigdurenden, stommen groet wisselden.

Wanneer men bij dit alles aanmerkt, dat dit eigendom aan de zuidzijde door een menigte weilanden, waardoor een beek liefelijk heendreef, was begrensd; dat op eenige honderde schreden afstands der voorzijde, een watermolen onvermoeid zijn rad met gedruisch rondjoeg, dan, zeg ik, moet men bekennen, dat de Vorselsche Hoeve gewis op een schilderachtig plekje gelegen was.

Latere tijden ontnamen aan deze streek en woning haar voornaamste schoonheden; want reeds in het begin dezer eeuw leverde de Hoeve, toenmaals het Kasteel of Kasteeltje genaamd, een minder rijk voorkomen op. Wel is waar bleef dezelve nog altijd een fraaie wandeling; de woning had nog altijd een aanzien van welvaart; maar hoeveel verschilde dit alles van den tijd, waarin wij dezelve in ons verhaal doen voorkomen! De grachten waren grootendeels gedempt, de ophaalbrug te niet gedaan, aanmerkelijke deelen van het gebouw weggenomen, en dit laatste zelfs tot die verandering overgegaan, welke het groot verschil tusschen weelde en den eenvoudigen leeftrant daarstelt.

In het jaar 1816 op een marktdag werd het Kasteel geheel in asch gelegd. Hetgeen er heden nog overblijft, (*) is een groote moestuin met versleten fruitboomen, eenige puinhoopen, en een gedeelte der grachten, welke op de noord- en westzijde slechts een twijfelachtig spoor van haar bestaan opleveren. De watermolen, welke niet weinig bijbracht tot de fraaiheid van het oord, is sedert twintig jaren afgebrand; de rivier, niet meer door de sluis tegengehouden, drijft stil en ongehinderd langs het halfverteerd plankwerk, langs stukken van balken en stijlen, en drijft verder op door een naakte streek naar het noorden.

In weerwil dezer veranderingen is de Verbrande Hoef, zoo als dezelve heden genoemd wordt, door haar afwisselend en eenigszins wild voorkomen, eene streek, welke bij zomertijd, nog altijd den gevoeligen wandelaar toelacht.

(*) Wij maken onze lezers opmerkzaam dat dit verhaal reeds in het jaar 1852 geschreven is.

Wordt vervolgd.

meer in huis hoorde. Dan stond hij op, kleedde zich aan, stak de kaars aan en zette die naast het bed, waarvan hij een deken liet afhangen. Gezeten op een stoel, wachtte hij nu, tot de deken te branden begon. Als eindelijk een dikke rookwolk wegwalmde door z'n kamertje, nam hij glimlachend z'n schoenen in de hand en sloop naar de deur. Daar bleef hij nog even toekijken, liep dan op z'n teenen den zolder over en de trap af. Beneden in het portaaltje trok hij z'n schoenen aan en stapte de straat op. Terwijl hij wegliep, keek hij nog een paar maal om naar het hooge huis. Maar toen hij een kwartier geloopen had, keerde hij al weer terug. Bij de straat komend, verwonderde hij zich, dat hij nog niets hoorde, geen lawaai van menschen en wagens. Maar hij durfde de straat niet ingaan en bleef in de buurt rondzwerven.

Toen hij eindelijk weer naar huis stapte, was het stil in de straat. Alleen voor hun huis wandelde een agent op en neer, die hem aandachtig nakeek, toen hij de deur binnenstapte. In huis hoorde hij menschenstemmen. Regelrecht liep hij door naar de zolder. Daar zag hij, dat het brandje geblusch was. En verwonderd doende, liep hij nu terug naar beneden, waar z'n zwager en zuster nog opzaten.

Twee maanden later stond hij voor de rechtbank.

Katholieken, :-:

koopt **niet** in winkels, waar onzedelijke of N. Malthusiaansche artikelen worden verkocht of voorhanden zijn; :-: :-

koopt aan stations-boekenkasten **alleen** die lectuur, welke **zeker** geen gevaar oplevert.

De aangename behandeling.
Voor hen die aan de maag lijden.

Wanneer men tandpijn gehad heeft, is men erkentelijk aan den tandarts die uwe tanden heeft weten in orde te brengen, hen voor een lang gebruik op nieuw geschikt heeft weten te maken, te repareeren en die niet tot den te snellen maatregel, ze te trekken, is overgegaan. „Behandelen, maar niet trekken," is de zinspreuk van den goeden tandarts.

Zij, die aan de maag lijden, zouden zonder twijfel even dankbaar zijn aan hem, die hen iets anders gaf, dan dezen raad: „Gij lijdt aan de maag, eet dan niet meer." Men weet hoe pijnlijk het is, zich te bepalen tot een leefregel, die u de geliefdste spijzen en de aangenaamste dranken onthoudt, die u in één woord, alle genoegten der tafel verbiedt. Laten wij bovendien hieraan toevoegen, dat zulk een behandeling practisch onmogelijk is voor duizenden zieken, tengevolge van hun beroep dat hen verplicht buitenshuis te eten.

Aan al die ongelukkigen, die veroordeeld zijn te lijden, omdat zij zich het eten niet kunnen onzeggen, raden wij een proef te nemen met een aangename behandeling, een behandeling, die niet overmatig streng is, die gemakkelijk gevolgd kan worden, zelfs op reis, die niet kostbaar noch saamgesteld is en die toch de beste resultaten geeft. Wij bedoelen de behandeling met de Pink Pillen.

Een of twee Pink Pillen na iederen maaltijd, gedurende eenige dagen en dat zal voldoende zijn om uw maag te repareeren.

Is het een nierziekte?

Ja, indien gij waterzuchtige zwellingen rond de oogen, in de enkels of polsen hebt; indien gij voortdurende aandrang tot urineloozing, bezinksel in het water, branderige pijn bij de loozing hebt; indien uw slaap verstoord is en gij iederen morgen vermoeid opstaat; indien gij stekende pijn in den rug en de lendenen hebt of rheumatische pijnen in de ledematen; ischias, rheumatiek, jicht, steen, uremie kunnen de gevolgen ervan zijn.

Foster's Rugpijn Nieren Pillen genezen nier- en blaaskwalen, doordat zij de zwakke of zieke nieren genezen en versterken, en haar zoodoende in staat stellen om haar gewichtig werk, het filtreeren van het bloed, behoorlijk te verrichten. Uw leven hangt van uw nieren af, want iedere drie minuten, dag en nacht, wordt het bloed door de nieren gevoerd. Haar te verwaarloozen is gevaarlijk, doch indien gij haar gezond houdt, houden zij u gezond. Foster's Rugpijn Nieren Pillen zullen dit voor u doen en haar genezen, indien zij ziek zijn.

MARKTEN.

Maandag 3 Augustus.

Tilburg: jaarmarkt.
Uden: jaarmarkt.
Utrecht: paarden.

Dinsdag 4 Augustus.

Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Eindhoven: jaarmarkt.
St. Oedenrode: paarden, beesten.

Woensdag 5 Augustus.

's-Bosch: paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Esch: beesten.
Nijmegen: vee.

ADVERTENTIËN.

De zwarte schaduw der Asthmalijders.

Asthmalijders, wat is die zwarte schaduw, die rondom U waart. Is het de vrees voor een nieuwen aanval, of is het de angst, de ongerustheid, voor hare gevolgen? Wat het ook zij, asthmalijders, gij moet die zwarte schaduw als een waarschuwing beschouwen en thans zonder aarzelen het krachtige geneesmiddel gebruiken hetwelk Uw asthma grondig en blijvend zal genezen, de wonderbare ABDIJSIROOP, Klooster Sancta Paulo, welke de borst versterkt en de ziektekiemen doodt en tering voorkomt. De ABDIJSIROOP heeft nog zelden gefaald bij asthma, bronchitis, kinkhoest, influenza, de hevigste verkoudheid, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel- en longaandoeningen, volstrekt onschadelijk. Dikwijls was de

ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO

het laatste redmiddel van den asthma- of teringlijder. Reeds na het eerste gebruik, ondervindt de zieke een weldadige verlichting, de slijm komt gemakkelijk los en dan volgt na geregeld gebruik spoedig een blijvende genesing.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

AKKER

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A KONINGS. *Gemonde*, A. v. D. VELDEN v D. SLOOT. *Haaren*, J BOONE. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. D VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

G. J. Goossens-Hermsen,
BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke
IJzerwaren en
Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal, geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,
Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

De nieuwste modellen

DOELROZEN
voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25
« 300 » - 4.00
per 100 stuks.

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

No. 63 WOENSDAG 5 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 6811.

Daar de Peelcentrale weigert aan de industrie in Helmond overdag kracht te verschaffen, moet dit blad een dag later en in beperkt formaat verschijnen.

KALMTE.

Is de spanning en opwinding in het buitenland tot een verbazende hoogte gestegen, ook in ons land, vooral in de steden, nam de ongerustheid voor eenige dagen groote afmetingen aan. Wij schrijven met opzet: voor eenige dagen. Want na het bekend worden van de uitstekende maatregelen, door de regeering genomen, mag met grond worden verondersteld dat de gemoederen zijn gekalmeerd en men weder wordt wat men altijd geweest is: een practisch nuchterdenkend Nederlander.

* * *

Op onze dorpen is het evenwel anders gesteld. Daar schijnt men niet te kunnen begrijpen dat het hoofd verliezen in deze bange tijden niets anders dan nadeel kan aanbrengen. Uit vertrouwbare en goede bron kwamen ons de gekste dingen ter oore. Men weet te vertellen van menschen die bezig zijn hun geld en voorwerpen van waarde in den grond te graven.

De prijzen van sommige levensmiddelen worden schier verdubbeld, terwijl toch als zeker mag worden aangenomen dat juist in ons land de voorraad zeer groot is en enkele zeer groote firma's een uitstekend voorbeeld geven door de prijzen niet te verhoogen. Begrijpen de winkeliers dan niet dat dergelijke maatregelen de opwinding onder het volk in groote mate verhoogen.

* * *

Een betreurenswaardig verschijnsel vinden wij den afkeer die sommigen hebben voor bankpapier. Wij moeten het nog eens en nadrukkelijk herhalen, een **bankbiljet van 10 gulden staat als betaalmiddel gelijk met een gouden tientje.** Bankpapier is tot ieder bedrag **wettig betaalmiddel.** Waar moet het heen wanneer men slechts zilver of goud als betaalmiddel zou aanvaarden? Weet men dan niet eens, dat de waarde van een gulden aan zilver nog altijd beneden 50 cent is.

Gelukkig zijn er slechts enkele winkeliers die hun klanten dwingen in zilver te voldoen. Welnu, laat het publiek zich tegenover deze vastberaden houden en hun met ernst aanzeggen, dat hun winkels ook in de toekomst worden gemeden wanneer zij den toch reeds netteligen toestand waarin het publiek zich bevindt, gaan verscherpen.

In deze ernstige tijden moet het toch niet mogelijk zijn dat van eenvoudige menschen op schandelijke wijze wordt geprofiteerd en dat personen een bankbiljet van tien gulden voor zes of zeven gulden van de hand doen.

* * *

Nog eens: kalmte. Ook bij het lezen van de oorlogsberichten.

De telegrammen, die niet van verschillende zijden worden bevestigd, neme men voorloopig met de noodige reserves aan.

G. J. H. HENDRIKS.

De Europeesche Oorlog.

Berichten van gisteren.

Ter toelichting.

Voor onze abonné's, die nog geen kennis genomen hebben van de Extra Oorlogsnummers kunnen wij hier in hoofdzaak melden, dat de oorlog tusschen Duitschland en Rusland officieel verklaard is.

Verder heeft Duitschland een ultimatum gericht tot België om met zijn leger vrijen doorgang te verkrijgen, waarop België afwijzend heeft beschikt.

Hoewel er nog geen oorlogsverklaring was, zijn de Duitschers reeds Luxemburg binnengerukt, terwijl Fransche en Duitsche troepen wederzijds de grens hebben overschreden.

In ons vaderland en in België zijn in de kerken gebeden voor den vrede voorgeschreven.

Oorlogstoestand tusschen Duitschland en Frankrijk.

LONDEN, 4 Aug. De »Times« meldt: De Duitsche gezant te Parijs kreeg gisteren zijn paspoort en verliet Parijs gisterenavond om tien uur.

De Fransche regeering gaf dadelijk aan den Franschen gezant in Duitschland instructies zijn paspoort te vragen en Berlijn te verlaten.

PARIJS, 4 Aug. Na zijn paspoort gevraagd te hebben overhandigde Baron von Schoen aan de Fransche regeering een nota, waarin verklaard wordt dat de Duitsche regeering zich in staat van oorlog bevindt met Frankrijk.

PARIJS, 4 Aug. De Duitsche gezant, Baron von Schoen, is gisterenavond om tien uur uit Parijs vertrokken.

PARIJS, 4 Aug. Baron von Schoen verliet Parijs om 10 uur 's avonds met het personeel der ambassade, het Duitsche consulaat, den Beierschen gezant, ridder von Gruenstein, en de leden der Beiersche legatie.

Von Schoen verzocht den gezant der Vereenigde Staten, Myron Herrick, de Duitsche belangen te willen behartigen.

ESSCHEN, 4 Aug. De Duitsche gezant is komend uit Parijs, om kwart voor zeven uur Esschen gepasseerd. Via Holland reist hij naar Berlijn verder.

PARIJS, 4 Aug. De Fransche regeering gaf aan haren gezant Jules Cambon last Berlijn te verlaten, na de archieven van de ambassade en de bescherming der Fransche belangen aan den gezant der Vereenigde Staten, James Gerard te hebben toevertrouwd.

Duitschland en België.

BRUSSEL, 4 Aug. Uit goede bron verneemt men, dat Duitschland op de Belgische antwoordnota zou hebben geantwoord, dat het zijn gang ging.

BRUSSEL, 4 Aug. Vanochtend 9 uur is de toestand onveranderd. Onder het volk heerscht ontspanning.

Tusschen koning Albert en keizer Wilhelm zijn telegrammen gewisseld. Het antwoord van den keizer luidt, dat zijn wil moet afhangen van het nationaal belang van zijn land. De keizer schijnt er aan toegevoegd te hebben: »Er is nog tijd, dat ik de vriendschap kan behouden, die ik België altijd toegedragen heb.«

Op het oogenblik, dat ik sein, schouwt de koning de burgerwacht, waarna hij de buitengewone zitting van het parlement zal gaan openen.

BRUSSEL, 4 Aug. (Dinsdag 4 uur.) De regeering verneemt, dat de Duitschers hun opmarsch voorzetten. Zij zijn in de buurt van Floron bij Luik, buiten het bereik der forten, wier geschut echter dondert. Zij beoogen blijkbaar de Maas te bereiken en langs de rivier verder te trekken.

BRUSSEL, 4 Aug. De minister van oorlog heeft aan de commandanten der verschillende provincies een telegram gezonden, verklarend, dat België in staat van oorlog is met Duitschland. Het overtrekken der Belgische grens door Fransche en Engelsche soldaten kan bijgevolg niet als een daad van vijandelijkheid beschouwd worden.

Koning Albert wekt tot den strijd op.

BRUSSEL, 4 Aug. De koning heeft in de kamer een rede gehouden, waarin hij allen nadruk legde op den ernst van het oogenblik. Nog is er hoop, dat de te duchten gebeurtenissen zich niet zullen voordoen, maar indien de vijand het land binnendringt, zal hij ons vinden gewapend en vastbesloten om ons tot den laatsten druppel bloeds te verdedigen.

De koning doet een beroep op den moed en de eenheid der natie. Zoowel hij als de regeering zijn vol vertrouwen. Het land, dat zich verdedigt, dwingt iedereen eerbied af en kan nooit vergaan.

De koning eindigt met: »God zij met ons.«

Nieuwe lichtingen opgeroepen.

BRUSSEL, 4 Aug. De eerste minister heeft in de Kamer verklaard, dat de 14e en 15e lichting zijn opgeroepen.

Engeland en België.

BRUSSEL, 4 Aug. In antwoord op het telegram van den koning van Belgie, verzekerde de koning van Engeland aan Belgie, dat hij de onafhankelijkheid, de ongereptheid en de onzijdigheid van Belgie zou eerbiedigen en zou doen eerbiedigen.

In den Duitschen Rijksdag.

BERLIJN, 4 Aug. In de bijeenkomst van den Rijksdag waren de tribunes tot in de uiterste hoeken bezet. De rijkskanselier hield de volgende rede: Een geweldig noodlot breekt los over Europa. Wij beschermden 44 jaren lang den vrede, wilden in vreedzamen arbeid ons leven voortzetten en deze onuitgesproken gelofte stond van den keizer af tot den jongsten soldaat toe in aller harten geschreven. Slechts tot verdediging eener gerechte zaak moet het zwaard uit de scheede vliegen. (Stormachtige toejuichingen van alle kanten.)

De dag, waarop wij het zwaard moeten trekken, is verschenen tegen onze redelijke bemoeiingen in. Rusland ontstak de oorlogsfakkel. (Van alle kanten breken stormachtige toejuichingen los.)

Moesten wij geduldig afwachten, totdat soms de mogendheden, waartusschen wij ingedreven zijn, (algemeene geestdriftige instemming) het oogenblik hadden gekozen om er op los te slaan? (Opgewonden kreten van: Neen! Neen! Stormachtige instemming).

Het ware misdadig geweest, Duitschland aan dit gevaar bloot te stellen.

Onze troepen bepaalden zich allereerst geheel en al tot verdediging. Dat is de waarheid. Wij zijn in noodweer! Nood breekt wet! (Stormachtige bijval.)

Onze troepen bezetten Luxemburg en misschien ook reeds Belgie. (Beweging, bijval.)

Dat is in strijd met het volkenrecht, maar wij wisten dat Frankrijk gereed stond om een inval te doen en een inval der Franschen op onze flank aan den Rijn, zou voor ons noodlottig kunnen worden.

Zoo waren wij gedwongen ons aan het overigens rechtmatig protest van Luxemburg en Belgie niet te storen. Dit onrecht maken wij goed, zoodra ons militair doel bereikt is. (Levendige toejuichingen.)

Wie zóó bedreigd wordt als wij ten opzichte van zijn hoogste goed, mag er slechts aan denken, hoe hij er zich doorheen zal slaan. (Geweldige beweging, stormachtige, herhaalde instemming.)

Tegenover Engeland legden wij de verklaring af, dat, zoolang Engeland zich onzijdig zou houden, onze vloot de Noordkust van Frankrijk niet zal aantasten, en wij de territoriale integriteit en de onafhankelijkheid van België zouden eerbiedigen.

Zoolang Engeland onzijdig blijft, zijn wij ook bereid, in geval zij dit ook doen, geene krijgsoperaties tegen de Fransche handelsvloot te ondernemen. (Levendig bijval).

Ik herhaal het woord des keizers: Duitschland gaat met een rein geweten den oorlog in. (Algemeene beweging, instemming en bijval). Wij strijden voor de vruchten van onzen vreedzamen arbeid, voor het erfdeel van ons grootsch verleden, voor onze toekomst.

Nu sloeg het groote uur der beproeving, maar met groote instemming staat ons leger in het veld. Onze vloot is ten strijde gereed. Achter hen staat het geheele Duitsche volk. (Stormachtige, steeds hernieuwde bijval, handgeklap door het geheele huis en op de tribune).

Het geheele Duitsche volk is eenstemmig, het kent zijn plicht in zijne geheele uitgestrektheid. Plannen behoeven geen motiveering maar eischen eene snelle uitvoering.

De rede van Bethmann-Hollweg werd gevolgd door een stormachtig applaus, dat niet scheen te zullen eindigen. Overal klonk handgeklap en heerschte groote ontroering.

Eenstemmig, zonder beraadslaging en onder stormachtigen bijval werden de oorlogscredieten tot een hoogte van **vijf milliard** aangenomen.

De kanselier bedankte namens de rijks-regeering. De president van den rijksdag bracht een »Hoch« op den keizer uit, waarbij alle afgevaardigden, ook de sociaal-democraten, zich van hunne zetels verhieven.

Alle partijen en eveneens de toeschouwers op de tribunes gaven blijk van hunne instemming.

De Rijksdag werd vervolgens verdaagd.

Duitsche geestdrift.

BERLIJN, 4 Aug. Het „Militair Wochenblatt« publiceert in de uitgave van heden, den volgenden oproep: Rusland heeft ons op vloekwaardige wijze een oorlog om Servië opgedrongen. Het uur om af te rekenen, dat toch sinds eenige jaren onafwijsbaar komen moest, is nu geslagen. Wanneer er een rechtvaardige God in den Hemel is — en zoo is het — dan mogen wij op de victorie van onze wapenen hopen.

En nu geen verdere woorden meer verspild. Alleen dit nog, dat ons de laaiende toorn over dezen overval, tegen het vreemdzame Duitsche volk gepleegd, ons ingeeft: wanneer God ons in Zijne barmhartigheid de zege geeft dan: Wee den overwonnenen. Onze strijdkreet echter zij: „Leve de keizer. Deutschland über Alles".

In ons Vaderland.

De lichtingen 1914 en 1915.

Blijkens bekendmaking is het te voorzien dat de lichting 1914 spoedig zal worden opgeroepen, terwijl eveneens spoedige inlijving kan worden verwacht van de lichting 1915.

De loting voor 1915 wordt niet gehouden. Alle ingeschrevenen worden bij de militie ingelijfd, uitgezonderd zij:

1e. die voor den dienst bij de militie ongeschikt zijn bevonden; 2e. die bij onherroepelijk geworden uitspraak voorgoed of tijdelijk van den dienst zijn vrijgesteld; 3e. die bij onherroepelijk geworden uitspraak, hetzij voorgoed, hetzij voorloopig van den dienst zijn uitgesloten.

Vaderlandsliefde.

Naar wij vernemen hebben verschillende jonge mannen uit de beste familiën des lands, waaronder ook Baron E. van Voorst tot Voorst, de zoon van den Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant, zich aangemeld bij de militaire autoriteit om als vrijwilliger in het leger aangenomen te worden.

Ernstige waarschuwing.

Hoewel in onze oorlogsnummers herhaaldelijk is aangemaand tot kalmte, en speciaal er op is gewezen, dat er totaal geen reden is papieren geld als minderwaardig te beschouwen, achten wij het raadzaam om hier nogmaals in het algemeen belang met kracht en klem de ernstige waarschuwing te richten tot ieder en allen, om geen zilvergeld aan den omloop te onttrekken.

De Nederlandsche Bank waarborgt onder elk voorbehoud de volle waarde van munt en bankbiljetten.

Het opsluiten van zilver heeft niet het minste voordeel, maar kan met zich brengen dat de geheele maatschappelijke gang van zaken noodzakelijk wordt stop gezet.

Ook wanneer het, wat volstrekt niet zeker kan worden gezegd, aan de banken gelukt genoeg zilver op te houden voor de uitbetaling van de arbeidsloonen, zou bij de zilver-wegbergingsmanie van velen, weer spoedig de toestand zeer précair zijn.

Men zij derhalve verstandig en houde het zilver niet vast.

Misbruik maken van den toestand.

Het hoofdbestuur der Nationale Vereeniging tot bestrijding van den woeker teekent protest aan tegen het groote misbruik dat verschillende winkeliers en gewetenlooze personen maken van de zenuwachtige overspanning van velen. De buitensporig hooge, geheel ongemotiveerde prijzen, die door vele winkeliers gevraagd worden en het gewetenloos misbruik maken van den onzinnigen angst, waardoor bankpapier vèr beneden de waarde wordt ingewisseld, vallen, zegt het hoofdbestuur, zeker onder woekerpractijken, waartegen met niet genoeg klem kan worden gewaarschuwd. Het hoofdbestuur raadt daarom met den meesten ernst alle inwoners van Nederland aan hun kalmte te bewaren en niet door onzinnigen angst gewetenlooze personen de gelegenheid te bieden hun slag te slaan.

Een kruidenier in de Hobbenstraat te 's Gravenhage, die van de opwinding onder het publiek gebruik maakte om voor zijn waren buitensporig hooge prijzen te vragen, bekwam dit allesbehalve goed. De huismoeders uit deze volksbuurt, die allerminst prijzen van 70 cts. voor een kilo suiker, 30 cent voor een kilo zout en 15 cents voor een pakje lucifers konden betalen, kwamen tegen het opvoeren van die prijzen in opstand en de menschen uit de wijk voegden zich bij die protesten, zoodat 't ten slotte verliep in een relletje, dat met dreigementen gepaard ging. De winkelier moest ten slotte zijn huis sluiten, want de winkelruit was reeds ingeworpen.

Tegen de opdrijving der prijzen van levensmiddelen.

Naar men verneemt, bevat de lijst van artikelen met maximum prijzen. die aan de burgemeesters is toegezonden, een prijsbepaling van suiker op 55, brood 18 tot 22, zout op 9 cent het kilo, de boterolie op 69 cent de flesch, en rijst op 24 cent per kilo.

Ook komen op die lijst verschillende andere levensbehoeften tegen ongeveer de gewone prijzen voor.

De Ned. officieren in Albanië komen terug.

DURAZZO, 3 Aug. Stefani meldt, dat wegens de mobilisatie in Nederland de Nederlandsche officieren besloten te vertrekken.

Het lid der controle-commissie Lamb en generaal de Veer begaven zich naar Siak, om aan de opstandelingen de vrijlating te vragen van de twee nog door hen gevangen gehouden Hollandsche officieren.

De opstandelingen bleken in beginsel bereid daartoe, doch behielden zich de beslissing voor.

Keizer Wilhelm en Neerlands onafhankelijkheid.

In deze benarde tijden, nu het spook van den oorlog steeds meer onze grenzen schijnt te naderen, lijkt het ons niet ongewenscht, de woorden in herinnering te brengen, door Z. M. den Duitschen keizer bij zijn jongste bezoek aan Amsterdam, op 13 December 1907, geuit.

Aan het gala-diner, dat te zijner eere in het Koninklijk Paleis gegeven werd, zeide keizer Wilhelm, in antwoord op een rede van H. M. de Koningin o.a. het volgende:

»Aan dezen plicht der dankbaarheid kan ik slechts daardoor uitdrukking geven, dat ik met mijn leven borg sta, dat onze landen zich in vrede kunnen ontwikkelen. Ik weet, dat ik één ben met mijn land, als ik God bid, dat hij Uwe Majesteit en Hare gezegende regeering beschermen moge."

Eigen Telegrammen.

Van gisteren.

BRUSSEL. De Duitsche keizer heeft Koning Albert geantwoord dat de toekomst en het lot van Duitschland hem dwingen zijn plan voort te zetten.

BRUSSEL. Duitsche vliegers wierpen hedennacht drie bommen boven Luneville. Er is materieele schade.

BRUSSEL. De Vingtieme Siecle bericht dat Duitschland aan België den oorlog heeft verklaard.

MAASTRICHT. Na beschieting hebben de Duitschers Visé ingenomen. De Duitsche genie heeft een nieuwe brug gelegd.

Duitsche huzaren staan bij de Hollandsche grens bij Eysden om te voorkomen dat Duitsche troepen Hollandsch grondgebied betreden. Visé is beschadigd.

Een transportcolonne en de geneeheeren van het Roode Kruis van Maastricht zijn naar het gevechtsterrein vertrokken.

LONDEN. Engeland heeft Duitschland een ultimatum gesteld dat Duitschland alsnog de Belgische neutraliteit zal eerbiedigen. Voor middernacht werd antwoord verwacht.

LONDEN. Hier is bericht ontvangen van een ontmoeting van Fransch-Duitsche schepen nabij Flamborough head, doch niet bevestigd.

UIT STOCKHOLM wordt bericht dat schepen van de Nord Deutsche Lloyd met Duitsche troepen aan boord naar Finland opstoomen.

ROERMOND. Twee Belgische officieren aviateurs zijn bij Roosteren gedaald en door de Hollandsche grenswacht aangehouden.

ZEVENAAR. De telegraphische gemeenschap langs de lijn Emmerik—Zevenaar is hedennacht te Elten door de Duitschers verbroken.

's-HAGE. De Ministerraad besloot uitgifte 25 millioen gulden nieuw papieren geld van een gulden, vijf gulden en 2.50 gegarandeerd door den Staat.

Van heden.

Engeland verklaart Duitschland den oorlog.

BERLIJN, 4 Aug. Kort na zeven uur verscheen de Engelsche gezant Goschen op het Ministerie van Buitenlandsche Zaken om den oorlog aan Duitschland te verklaren en zijn paspoorten te vragen.

BRUSSEL. Verschillende Duitsche café's zijn vernield.

Per Telefoon.

Hedenmiddag vier uur.

BIJ LUIK. Heden nacht en ook in den loop van den morgen hebben de Duitsche troepen vergeefs getracht de vernielde brug te herstellen.

De Belgen onderhielden van de Maasstellingen een levendig vuur op de Duitsche troepen aan den overkant der rivier.

De Duitschers hebben vele dooden en gewonden.

Den geheelen morgen werd nog kanongebulder gehoord. Op het oorlogsterrein bevond zich ook een bestuurbaar luchtschip.

Duitsche Cavalleriepatrouilles kwamen over de Maas gezwommen. Men wil trachten de geheele cavallerie-afdeeling over de Maas te brengen.

UIT BRUSSEL. De ingekomen berichten melden, dat de Duitschers begonnen zijn Luik en Namen te beschieten.

UIT LONDEN. Medegedeeld wordt, dat in de Noordzee twee Duitsche Slagschepen zonken. Eén werd genomen en één ontsnapte.

MAASTRICHT. Men telefoneert van particuliere zijde uit Maastricht:

Hedennacht en hedenmorgen werd hier zeer duidelijk zwaar kanongebulder gehoord. Het tumult was zoo hevig alsof het in de onmiddelijke nabijheid ontstond.

De uitgerukte colonne van het Roode Kruis voerde honderden gewonde soldaten, zoo Duitschers als Belgen naar Maastricht, waar de doktoren hen verpleegden.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 5 Aug. 1914.

Het verblijf der militairen brengt in onze gemeente een enorme drukte. Militaire auto's en motorrijwielen doorkruisen onze gemeente, om aan de verschillende militaire autoriteiten bevelen te brengen en te halen.

De Markt geeft een prachtig militair schouwspel.

Tweemaal per dag heeft op de Markt een militair concert plaats. Bovendien wordt de dag gesloten met een groote militaire taptoe. Militair en burger profiteeren van deze muzikale wandeling.

Teekenend is dat na het afloopen der taptoe alle militairen naar hunne verblijfplaats gaan. De geest der troepen is uitstekend.

Neringdoenden, vooral winkeliers en herbergiers maken goede zaken.

— Zondagavond omstreeks zeven ure bewoog zich boven Boxtel eene vliegmachine gaande in de Zuidelijke richting. Het vliegtuig werd, door de militairen waargenomen.

— Bij het berijden van een legerpaard op de markt alhier, werd een huzaar door het schichtig worden van zijn paard uit het zadel geworpen, ook het paard viel op den grond. Den huzaar geraakte onder het paard.

Een militaire dokter was direct aanwezig en achtte den toestand van den huzaar van dien aard, dat opname in het hospitaal (liefdehuis) noodig was,

— In onze gemeente worden dagelijks uit Duitschland, België en Engeland Hollanders aangebracht, die naar Nederland terugkeeren.

In den regel zijn het werklieden, die zich bij den Burgemeester alhier aanmelden om ondersteuning, welke natuurlijk in deze droeve dagen niet kan geweigerd worden.

Ook al geen voordeel voor onze gemeente.

— De internationale treinen brengen hier dagelijks honderden reizigers aan van verschillende nationaliteiten. Doordat de treinenloop beperkt is, gebeurt het vaak dat de reizigers in de wachtkamer van het station moeten overnachten.

Droeve tooneelen zijn daar dan dikwijls te aanschouwen.

Zoo komen er o. a. vrouwen met kinderen, die slechts een en ander van hun bezit hebben kunnen medenemen; en ook niet weten waar zij huisvesting zullen vinden.

Geen verhooging van broodprijzen en andere levensmiddelen.

Als een voorbeeld ter navolging van vele winkeliers en bakkers in kleinere steden en dorpen, geven wij hier een paar berichten UIT 's-BOSCH:

»De firma P. de Gruyter & Zoon heeft aan haar winkelramen aangeplakt biljetten van den volgenden inhoud:

Verzoeken aan onze klanten kalm te blijven.

Wij hebben nog groote voorraden, die zoolang mogelijk verkocht worden zonder prijsverhooging.«

Zondagavond was het Hanzegilde der bakkerspatroons te 's Bosch in spoedeischende vergadering bijeen ter bespreking van den huidigen toestand in verband met de broodprijzen. Na grondige bespreking werd besloten voorloopig niet tot opslag van het brood over te gaan, vooral met het oog op den toestand van den werkman.

Verder werd de wensch uitgesproken om door middel der plaatselijke bladen het publiek te verzoeken, om welwillend tegenover de bakkers te zijn inzake de leveranties, wanneer deze niet op tijd worden uitgevoerd, daar er volstrekt gebrek is aan personeel.

Bedevaart Lourdes.

De Nederlandsche Bedevaart naar Lourder, die met Belgische wagens daarheen was vertrokken, kreeg Zaterdagnamiddag 3 uur bericht om de wagens terug te zenden. Onmiddellijk daarna werd besloten om Zondag af te reizen. Aan de Franscho-Belgische grens konden de treinen niet verder en moesten de pelgrims en de zieken van het eene grensstation tot het andere (afstand 3 uur) loopen, of met rijtuigen worden vervoerd. Men verwacht ze vandaag in Roosendaal.

De Zeer Eerw. Heer Offermans, Pastoor te Lierop, is hedenmorgen per auto naar Roosendaal vertrokken om een paar zieken uit Helmond af te halen.

PROVINCIALE CENTRALE.

Door de aandeelhouders van de N.V. Provinciale Noord-Brabantsche Electriciteitsmaatschappij, is in hunne vergadering van den 1e Augustus j.l. benoemd tot Directeur dier N.V., de hooggeleerde heer professor G. J. van Swaay te Delft.

MIERLO-HOUT. Blijkbaar onder den indruk der sensatie-berichten van den oorlog, was door een correspondent aan »Het Huisgezin« gemeld, dat de Zeer Eerw. Heer N. F. Elsen, pastoor alhier, plotseling was overleden.

Gelukkig is deze tijding totaal onwaar en bleek het dat een valsch gerucht de oorzaak was van dit inderdaad wel wat lichtvaardig geschreven bericht.

Moge God den braven Herder nog lang sparen voor zijne dierbare parochianen.

Berichten van vorige dagen.

Wij achten het noodig, om onze lezers op de hoogte te houden van het verloop der groote kwestie, hier de voornaamste berichten van de vorige dagen te laten volgen.

De voorgeschiedenis van den Oorlog.

Hier volgt een kort overzicht van de houding van den Duitschen Keizer, vóór dat het conflict tot den hoogsten graad gestegen was.

Ten duidelijkste blijkt hieruit dat Keizer Wilhelm zich uiterst lankmoedig betoond heeft, en den oorlog tot het uiterste heeft tegen gehouden.

Den 29en Juli l.l. ontving de Duitsche Keizer een telegram van den Czaar, waarin deze den dringenden wensch uitsprak, dat de Keizer hem in dit zoo ernstig oogenblik zou helpen. Hij verzocht hem, om, ten einde het ongeluk van een Europeeschen oorlog af te wenden, al het mogelijke te doen om zijn bondgenooten er van terug te houden zoo ver te gaan.

Denzelfden dag antwoordde de Keizer in een lang telegram, dat hij de taak van bemiddelaar op het beroep op zijn vriendschap en hulp bereidwillig had op zich genomen.

Dienovereenkomstig werd dadelijk een diplomatieke actie te Weenen begonnen. Terwijl deze in gang was kwam het officieele bericht dat Rusland tegen Oostenrijk-Hongarije mobiliseerde. Onmiddellijk hierop wees de keizer den Czaar in een verder telegram er op, dat door Russische mobiliseering tegen Oostenrijk-Hongarije zijn, op verzoek van den Czaar ondernomen rol van bemiddelaar, gevaar liep zoo niet geheel onmogelijk werd.

Ondanks dit werd in Weenen de begonnen actie voortgezet, waarbij de door Engeland voorgeslagen voorstellen, die zich in eenzelfde lijn bewogen, door de Duitsche regeering warm werden ondersteund.

Over deze bemiddelingsvoorstellen zou Zaterdag in Weenen de beslissing vallen. Nog voor zij viel, ontving de Duitsche regeering het officieele bericht, dat bevel gegeven was voor de gansche mobiliseering van het Russische leger en van de vloot.

Daarop richtte de Keizer een laatste telegram aan den Czaar, waarin hij er op wees, dat de verantwoording van de veiligheid van het Rijk hem dwong, zich te verdedigen.

De Keizer zei, dat hij tot het uiterste gegaan was met zijn pogingen, om den wereldvrede te handhaven.

Niet hij droeg de verantwoordelijkheid voor het onheil, dat thans de wereld bedreigde. De Keizer zei voorts, steeds vriendschap voor den Czaar en het Russische volk gekoesterd te hebben.

De vrede in Europa kon thans nog worden bewaard, indien Rusland ophield Duitschland en Oostenrijk te bedreigen.

Terwijl dus de Duitsche regeering op verzoek van Rusland bemiddelingspogingen deed, maakte Rusland zijn volledige strijdmacht mobiel en bedreigde daarmee de veiligheid van het Duitsche Rijk, waardoor tot dit uur nog geen enkele buitengewone militaire maatregel was genomen.

De neutraliteit van Nederland.

Blijkens bij de beste bron ingewonnen informatiën kunnen de berichten, als zoude door Duitschland aan Nederland een ultimatum gericht zijn, op de meest stellige manier worden tegengesproken. Hieraan kan worden toegevoegd, dat Duitschland geen verandering heeft gebracht in zijn voornemen, om de Nederlandsche neutraliteit te eerbiedigen.

Gebeden voor den vrede.

Zoolang de oorlog duurt, zullen de geestelijken van ons Bisdom, wanneer het volgens de rubrieken geoorloofd is, in plaats van de »Oratio pro Papa« in de H. Mis bidden de »Oratio ex Missa pro Pace,« en na alle gestelde Missen de Litanie van O. L. Vrouw met de geloovigen in het Hollandsch.

De Bisschop van 's Bosch.
† W. VAN DE VEN.

* * *

Tweede Kamer.

Zitting van Maandag 3 Augustus.

De vergadering wordt te 11¼ uur geopend.

Het Oorlogsgevaar.

Te half een wordt de openbare zitting der Kamer voortgezet.

Aan de orde is het

Wetsontwerp tot verbod van uit- en invoer van sommige artikelen.

De **Voorzitter** deelt mede, dat het eindverslag is uitgebracht.

Besloten wordt tot de directe behandeling der verschillende wetsontwerpen.

De Commissie van Rapporteurs vereenigt zich met de door de regeering aangebrachte wijzigingen. Het ontwerp wordt aangenomen zonder hoofdelijke stemming.

Daarna het **ontwerp onder de wapenen blijven van miliciens**, evenals die betreffende **militie en landweer**; het onder de wapenen houden der lichting 1914 tot 31 December 1914. Het andere wetsontwerp bepaalt hetzelfde voor de dienstplichtigen bij de landweer, wier dienst op 1 Aug of later is geëindigd.

Daarna **het ontwerp tot wijziging van het octrooi der Nederlandsche Bank**, evenals de **inlijving lichting 1914.**

Aan de orde is thans het **Wetsontwerp in zake een buitengewoon crediet voor de mobilisatie**, een **Wetsontwerp tot verhooging van Hoofdstuk 8 der Staatsbegrooting** (een buitengewoon crediet van **50 Millioen gulden** voor de mobilisatie).

Na eenige wijziging zonder hoofdelijke stemming aangenomen, alsook het **Wetsontwerp tot voorkoming van prijsopdrijving.**

Eindelijk komt aan de orde het wetsontwerp der **inlijving van de Lichting 1915.** Aangenomen zonder hoofdelijke stemming.

Al deze wetsontwerpen worden naar de Eerste Kamer verzonden.

De Eerste Kamer heeft alle Wetsontwerpen aangenomen.

* * *

Brieven aan miliciens

De directeur-generaal der posterijen en telegrafie vestigt de aandacht van belanghebbenden op de noodzakelijkheid om de brieven en andere stukken voor hen, die zich onder de wapenen bevinden, van zoo volledig mogelijke adressen te voorzien. Behalve de naam van den geadresseerde is in ieder geval tevens te vermelden het korps en het onderdeel, waartoe hij behoort.

Voor hen, die bij de bezetting van de linièn en stellingen behooren, worde, indien deze bekend is, de plaats van bestemming op het adres aangegeven, is die niet bekend, dan wordt de naam van de linie of stelling als adres vermeld.

De brieven enz. voor degenen, die nog in de garnizoensplaatsen zijn vereenigd, worden naar die plaatsen geadresseerd, tot het veldleger buiten die garnizoenen wordt samengetrokken. Alsdan moet het adres zoo mogelijk bovendien de aanduiding van de divisie van het veldleger bevatten.

Wet ter voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van levensmiddelen.

Het wetsontwerp tot aanvulling der Onteigeningswet ter voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van waren is na aanneming door de beide Kamers der Staten-Generaal door H. M. de Koningin bekrachtigd en is in 't »Staatsblad« geplaatst en in werking getreden.

Buitengewone Staatscourant.

De na middernacht verschenen buitengewone Staatscourant bevat de Maandag door de Staten-Generaal aangenomen wetten, alsmede twee Kon. besluiten, onderscheidenlijk machtigende tot uitgifte van vijftig millioen gulden aan schatkist-promessen, en houdende verbod tot het overschrijden der landgrenzen door luchtvaarders, die niet behooren tot de Nederlandsche zee- of landmacht, zoolang de toestand van oorlogsgevaar aanwezig is.

Terugbetaling op spaarbankboekjes.

Stct. 180 bevat een Kon. besluit, waarbij is goedgevonden en verstaan: te bepalen, dat de termijn van veertien dagen, bij artikel 16, eerste lid der tot instelling eener Rijkspostspaarbank vastgestelde wet, voor de terugbetaling van op spaarbankboekjes verschuldigde gelden, wordt verlengd tot zes maanden, met dien verstande evenwel, dat binnen den genoemden termijn van zes maanden op elk spaarbankboekje desverlangd terugbetalingen zullen geschieden tot een gezamenlijk bedrag van ten hoogste vijf en twintig gulden in zeven dagen.

Tijdelijke Dienstregeling op de Spoorwegen.

Vanaf Dinsdag 4 Augustus is eene beperkte dienstregeling ingesteld voor reizigerstreinen, waarvan op de stations aankondiging geschiedt.

De beperkte dienstregeling voor het traject Boxtel—Venlo en omgekeerd luidt **tot nader orde** als volgt:

BOXTEL—VENLO.

Boxtel	10.08	10.57	12.03	12.12	7.02	8.04
Best	—	11.17	—	12.32	7.22	8.24
Acht	—	—	—	—	—	—
Eindhoven	10.28	11.35	12.23	12.47	7.40	8.39
Eindhoven	10.32	12.57	8.47			
Nuenen	—	1.06	8.56			
Helmond	10.48	1.24	9.14			
Deurne	—	1.45	9.35			
Helenaveen	—	1.59	9.49			
America	—	2.11	10.01			
Horst	—	2.22	10.13			
Blerik	—	2.43	10.33			
Venlo	11.27	2.48	10.38			

VENLO—BOXTEL.

Venlo	7.25	3.40	6.18			
Blerik	7.35	3.50				
Horst	7.53	4.08				
America	8.02	4.18				
Helenaveen	8.17	4.32				
Deurne	8.35	4.50				
Helmond	8.54	5.09	6.59			
Nuenen	9.08	5.28				
Eindhoven	9.16	5.31	7.13			
Eindhoven	9.25	10.16	5.41	6.08	7.17	7.28
Acht	—	—	—	—	—	—
Best	9.48	10.36	6.04	—	—	7.48
Boxtel	10.03	10.51	6.19	6.28	7.37	8.03

Bestel-, IJl- en Vrachtgoederen worden enkel aangenomen in binnenlandsch verkeer, dus niet voor export, en met voorbehoud van leveringstijd. Levensmiddelen hebben de voorrang.

Burgerlijke Stand.

BOXTEL.
van 26 Juli — 1 Aug.

GEBOREN:

Gerrit L., z. van G. W. v. d. Brink en T. v. d. Veken, Breukelen. — Antonius J. C. M., z. van P. J. van Oerle en M. P. M. L. Reijnen, Molenstraat. — Antonius M., z. van H. van Leent en H. v. de Sande, Breukelen.

ONDERTROUWD.

Antonius van Boxtel, 28 j., St. Michiels-Gestel en Adriana Boons, 30 j., Molenwijk.

GETROUWD:

Cornelis v. d. Staak, 25 j. Kleinderliempde en Wilhelmina J. van den Brand, 19 j., Onrooi.

OVERLEDEN:

Gijsberdina v. d. Steen, echtg. van G. Mutsaarts, 41 j. Kleinderliempde. — Cornelia M. v. d. Sloot, 2 m. Nieuwstraat. Wilhelmina v. d. Louw, 82 j. Liefdehuis. — Adriana van Munster, 6 m. Konijnshol. D. en A.

BEKENDMAKING.

Vergoeding dienstplichtigen, Militie en Landweer.

De Burgemeester van Boxtel,

Gelet op de bestaande voorschriften tot het toekennen van vergoedingen aan dienstplichtigen van Militie en Landweer, in bijzondere omstandigheden;

Maakt bekend:

Indien blijkt, dat tengevolge van het verblijf onder de wapenen of in werkelijken dienst van een militie- of landweerplichtige, door het gezin, waartoe deze behoort of waarin hij is opgenomen, of door den persoon of de personen, in wiens of wier levensonderhoud hij voorzag of hielp voorzien, zonder zijne aanwezigheid niet of niet voldoende in eigen onderhoud kan worden voorzien, kan aan dat gezin, aan dien persoon of aan die personen, op hun verzoek eene geldelijke vergoeding worden toegekend.

De aanvragen om deze vergoeding — te richten tot den Burgemeester — kunnen op ongezegeld papier ter secretarie dezer gemeente worden ingeleverd.

Vanaf Donderdag namiddag zal ter Secretarie gelegenheid zijn, om verzoekschriften te onderteekenen, terwijl aldaar tevens de behulpzame hand zal worden geboden, tot het verkrijgen van vergoeding.

BOXTEL, 4 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Vervroegde inlijving bij de Militie.

De Burgemeester van Boxtel brengt ter kennis van belanghebbenden:

1e. dat de alsnog bij de militie te land in te lijven lotelingen van de lichting 1914, spoedig in dienst zullen worden gesteld en geoefend;

2e. dat met afschaffing van de loting voor de lichting 1915, de ingeschrevenen voor die lichting, die in de termen zouden vallen, om aan de loting deel te nemen, zijn bestemd ter inlijving en spoedig zullen worden ingelijfd.

Wat de lichting 1914 betreft, zal de vervroegde inlijving waarschijnlijk niet worden toegepast ten aanzien van hen, die voor een bereden korps bestemd zijn, tenzij zij nader aan een onbereden korps mochten worden toegewezen.

BOXTEL, 4 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Uitbetaling bedragen voor overgenomen paarden.

De Burgemeester van Boxtel brengt ter kennis van belanghebbenden, dat **Donderdag 6 Augustus a.s., om elf uur voormiddag**, ten Raadhuize zal worden uitbetaald, het toekomend bedrag voor de paarden, welke op Zaterdag 1 Aug. j.l. door het Rijk van eigenaren uit deze gemeente zijn overgenomen.

De uitgereikte bon moet bij het in ontvangst nemen van het bedrag worden ingeleverd.

BOXTEL, 4 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Boterm^n.

EINDHOVEN, 4 Aug. Aanvoer 8740 K.G. Hoogste prijs f 1.04, laagste prijs f 0.85 middelprijs f 0.95

's-BOSCH, 3 Aug. Aangevoerd 128 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.45 tot f 0.50; 2e kwal. f 0.40 tot f 0.45; 3e kwal. f 0.35 tot 0.40 per K.G.

Advertentiën.

G. P. DUURING,
Oogarts, 's Hertogenbosch,
is van 20 Juli—10 Aug.
afwezig.

Gevraagd
een net R.K. Meisje
voor de huishouding,
bij nette familie van 2 personen te BUSSUM bij Amsterdam. Koken geen vereischte. Wasch buitenshuis.
Zich persoonlijk te vervoegen bij
C. Steinmann-Pechtold,
Hechtestraat — Boxtel.

No. 64 ZATERDAG 8 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

Onze lotgevallen in het krijgsgebied.

Een donkere wolk hing de vorige week boven Europa, maar wij achtten ze niet zoo dreigend, of we zouden er onder door nog wel ons gewoon jaarlijksch rondreisje kunnen maken. Dat de losbarsting dier bui korter bij was, dan wij vermoedden zal uit het volgende blijken.

Donderdagmiddag (30 Juli) begaven we ons naar Keulen, waar we omstreeks vijf uur het Hauptbahnhof binnenstoomden. Op het plein voor den Dom heerschte grootere bedrijvigheid dan ooit. Voor sigarenwinkels en verschillende andere zaken verdrong zich een talrijke menigte om de berichten te lezen, die door enkele bladen verspreid waren, dat de keizer tot algeheele mobilisatie van het leger bevel gegeven had. Dit bericht had geweldige opschudding teweeg gebracht, doch toen wij aankwamen, waren de gemoederen weer wat bedaard, doordat overal biljetten verschenen, waarop het eerste bericht als „unwar" gesignaleerd werd en de verspreider ervan verweten werd zich aan „grober Unfug" te hebben schuldig gemaakt. Verschillende punten in de stad waren militairisch bezet. Op de prachtige Hohenzollernbrücke over den Rijn stonden van afstand tot afstand de schildwachten op uitkijk naar denkbeeldige vijanden, spionnen, etc. Midden op de brug ineens 'n oploop: Een paar soldaten hadden ieder aan een kant een heer met den schouder vast en voerden hem mee naar de wacht. 't Was stellig een spion, want hij was bij de overzijde van de brug bezig met fotografeeren. Dat er honderden kiekjes van bestaan en de gansche bouwplannen in de bladen meermalen besproken zijn, scheen men vergeten. 't Was weer „grober Unfug".

Langs de Rijnhavens groote bedrijvigheid. Ginds komt een troep bengels aan, schreeuwende en tierende, achter een die aan een stok een stuk carton gebonden heeft waarop met krijt de woorden geschreven zijn: „Lebe der Krieg! Weg mit Serbien!" De volwassenen kijken lachend deze manifestatie na.

Tegen den avond werd het in de stad aldoor drukker. De café's waren opgepropt vol volk. Omstreeks elf uur weerklonk uit het groote café Bauer het Oostenrijksche volkslied door allen meegezongen. Buiten verzamelde zich de menigte die allen instemden en luide meejuichten toen het lied ten einde was.

's Morgens al vroeg vertrokken wij, om in den Eifel een paar dagen te blijven. 's Middags waren in Daun alle vreemden reeds vertrokken. We hadden de tafel alleen. Na even uitgerust te hebben wandelden we door het rustige dorp naar de groote attractie van die plaats: de prachtige Eifelmaren. De ernstige dagen, die wij thans doorleven, weerhoudt me een beschrijving te geven van die heerlijke plekjes, waar we volop genoten van de natuur die daar haar innigste schoonheid aan de bezoekers biedt. De verschillende berichten over den oorlog en de toebereidselen tot den krijg, hielden immer door onze gedachten bezig en aan alles wat we zagen, verbonden we de Europeesche verschrikkingen, die aanstaande waren. Het prachtig stilstaande watervlak van ongeveer 100 H.A. groot, omgeven door een helling van beuken en dennenbosschen, gaf me een beeld van de rustige kalmte onzer landen in haar heerlijken bloei en groei, maar toen de zon over den bergrug heen bloedrood in het meer weerkaatste en de uitgebluschte en met watergevulde krater als het ware opnieuw vlammen-spuwend werd, verrees voor m'n fantasie het rustig Europa geteisterd door de vreeselijke ellende van den oorlog, opgaand in vlammen en vuur.

Ieder met zijn eigen gedachten bezig, klommen we over een eenzamen bergweg naar het Weinfelder meer, dat met recht ook den naam van Doodenmeer draagt. Want terwijl wij in den geest nog den rijken plantengroei van het vorige meer zagen, schouwde ons oog plotseling over een akelig-stil zwart watervlak, grooter dan het vorige, omgeven door dorre kale hellingen, waar slechts hier en daar een verschrompeld boompje of struik de grijze-grauwheid verbrak. Om dat beeld des doods nog te verscherpen, verrijst aan de eene helling een klein kerkje omgeven door een doodenakker, waar sinds eeuwen de bewoners van het nabijgelegen dorp hun afgestorvenen ter laatste rustplaats brengen. Is het wonder, dat hier mijn door de oorlogsgeruchten ingenomen geest, wederom het beeld van Europa voor zich zag en met huivering een parallel trok tusschen die dorre doodschheid en Europa, zooals het na den verwoeden krijg zou zijn?

Langs een rustigen landweg wandelden we naar het dorp terug, nu en dan bewonderend stilstaand voor een heerlijk vergezicht of geboeid door het zachte kabbelen eener onder ons voortschietende beek.

Bij aankomst in Daun merkten we al gauw, dat er iets aan de hand was. Wat, dat vertelde onze hospes direct. In het dorp was de staat van oorlog afgekondigd en alle dienstplichtigen terstond opgeroepen. Met groepjes stonden de vrouwen en meisjes bij elkaar in gedrukte stemming, de oogen vochtig en rood. In 't midden een ouwe praatvaar, die (zeker voor „troost"), zijn ervaringen van de zeventiger jaren verhaalde. Om half elf moesten we binnen zijn, dat was krijgsbevel en den volgenden morgen afreizen.

Op ieder station, waar we langs kwamen, was het een bestorming der treinen door vreemdelingen, die uit hun gezellige rust waren opgeschrikt en nu met koffer en kist binnen vier en twintig uur over de grens moesten. Daar tusschen verdrongen zich de dienstplichtigen, die in de verschillende plaatsen naar hun post trokken. Met weemoed spraken ze over vrouw en kinderen, die ze zoo maar in eens, zonder eenig inkomen hadden moeten achterlaten, over hun oogst, die nog te velde stond, enz.

Eerst toen we over de Fransche aan 't praten gingen, veranderde hun stemming; toen zweeg de huisvader en werd de krijgsman wakker. „De Franschen die kunnen niets, hebben geen „pulver". Moeten maar bij ons komen om 't te halen! Het hunne is nat!"

In Lommersweiler, waar we moesten overstappen, bevestigde ons de Bahnbeambte, dat de trein niet verder dan de grens zou gaan en we eerst over twee uur daarheen zouden kunnen vertrekken.

Om iets te gebruiken trokken we tegen de helling van den berg op naar het dorp er achter, ongeveer twintig minuten van 't spoor. De eenigen die we tegenkwamen, waren opgeroepen voor den Krieg. In het armoedige nest, waar we eindelijk aankwamen, zagen we geen enkele gelegenheid om iets te drinken, noch minder om te eten, tot ten slotte een oude vrouw ons achter de kerk over een smal pad tusschen een paar boerderijen door een „Wirtschaft" wees, waar men ons voor een paar fleschjes Geroldsteiner water nog gauw even afzette. Met een hongerige maag keerden we naar 't station terug en wilden op 't perron wachten tot den trein kwam, doch nauwelijks stonden we daar of een van de schildwachten in burgerkleeding met een witten band om den arm, kwam ons mededeelen, dat het aan vreemden verboden was het perron te betreden en dat we zoo lang in de wachtkamer konden wachten. Als een paar gevangenen zaten we daar samen als het ware opgesloten. Een goed uurtje later, waren we aan de Duitsche grens, die we echter niet zoo maar vrij mochten overtrekken.

Verder dan Lengeler ging de trein inderdaad niet. Om Ulflingen te bereiken, schoot ons niets anders over dan te wandelen, wel over 'n mooien weg, maar ook over een weg die zoowat drie uren lang was. Er waren meer reizigers die er even prettig aan toe waren als wij, o.a.: enkele arbeiders uit Vianden, die in de omstreken van St. Vith gewerkt hadden, en een jonge Luxemburger op een fiets, die zoowat tusschen heer en arbeider in was.

Het viel ons op, dat er bij 't station zooveel auto's stonden: we telden er bij de twintig, maar dachten niet anders, dan dat ze aan lui toebehoorden, die men niet meer door wilde laten; de weg was in 't midden versperd door 'n soort schutting met planken en latten. Maar even achter die schutting ontdekten we al gauw genoeg een drietal Duitsche militairen, die de reizigers hun opwachting maakten. Wij kwamen met ons beiden een eindje achteraan en zagen, toen men de werklui en de fietser aanhield en er een eindje mede terzijde ging. Als wij geen valletje bij ons hadden gehad, zou men ons wellicht ongemoeid verder hebben laten gaan.

Wij waren de militairen al een pas of tien voorbij, toen we op bepaald beleefden toon werden teruggeroepen; de toon werd zelfs vriendelijk, zoodra we verteld hadden, dat we Hollandsche toeristen waren. „Hebt ge wettelijke papieren?" werd ons nu gevraagd. We haalden onze passen uit den binnenzak en reikten ze over. Men keek nergens naar dan naar het zegel, en gaf ze ons onmiddellijk terug. „Zoo is 't goed!" zei de militair. „Gaat gij naar 't Groot-Hertogdom? Volgt dan dezen weg maar, het is goed belommerd en Ulflingen is maar ruim twee uur gaans van hier." Hij groette beleefd, wij evenzeer en dat was al incident, wat ons aan de Duitsche grens overkwam.

De weg naar Ulflingen is inderdaad een mooie breede kunstlaagbaan, goed belommerd en voor Luxemburgsche nog al vrij vlak. Hier en daar hadden wij tusschen 't loof prachtige vergezichten over den omtrek. Na verloop van een minuut of tien, hadden wij 't Duitsch grondgebied achter den rug en waren we tusschen de eerste huizen van Luxemburg. Hier waren wij op neutraal gebied, hier zouden ons geen oorlogswolken boven 't hoofd hangen. Zoo althans meenden we met grond te mogen veronderstellen.

De arbeiders trokken ons weldra in gezwinden pas voorbij, riepen ons toe dat ze wat moeite hadden gehad met hunne papieren, maar dat ze nu uit de handen van den vervloekten Pruis waren. Een kwartiertje later verscheen ook de fietser, die even z'n vaart vertraagde, in 't kort z n wedervaren vertelde en eindigde met de woorden: „Ce sont des cochons là-bas."

Het eerste dorpje waar wij aankwamen heet Wilwerdingen of Wielwerdunge. 't Was er rustig en stil, maar 't rook er zeer onaangenaam, want bijna langs alle huizen lagen groote mesthoopen, waar de gier langs droop. Op de straat liepen kippen in menigte rond en waren eenige varkens doodbedaard eene wandeling aan 't doen. 't Was zoowat half vijf en we hadden sinds 's morgens niet meer gegeten. Geen wonder, dat we naar een restauratie uitzagen, die we dan ook vonden tegenover de kerk, en die werkelijk voor onzen doen zeer goed bleek te zijn. We kregen er voor een beetje geld zeer goed te eten; we troffen er ook onze reisgezellen, die al met eenige dorpelingen in druk gesprek waren: 't Was of al die lieden elkaar kenden. Er werden heel wat borrels en glazen bier gedronken. We waren direct ook van de compagnie en werden met vragen bestormd. Pruisen moest menige veer laten. We kwamen op tijd te Ulflingen aan en zagen er den laatsten Belgischen trein van Gaury af binnen komen. Een uur later zou bij 't station Ulflingen een stuk van de lijn door Duitsche militairen opgebroken worden. In 't Luxemburgsche meenden wij een paar rustige dagen te kunnen doorbrengen en daarna over Belgie huiswaarts te kunnen keeren. We namen een kaartje tot Clerf, vonden er een goed logement en genoten er van den schoonen avond en van de eenig mooie natuur. Als er andere dagen zijn aangebroken, zal 'k den lezer nog wel een en ander van deze wonderschoone plek uit 't Groot-Hertogdom vertellen. Thans is het daarvoor de tijd niet. Den volgenden dag zou er groot muziekfeest zijn en tot tegen den nacht weerklonken van de kiosk verschillende mooie nummers, die er de harmonie uit het stadje ten gehoore bracht. Tegen tien uren bereikte ons het schokkende bericht, dat Ulflingen door Duitsche militairen was bezet. Even nadat wij vandaar vertrokken, d.i. tegen zeven uur, waren drie automobielen met Duitsche militairen voor 't station aangekomen. De aanvoerder der afdeeling was met zijn manschappen en met de revolver in de hand 't telegraafbureau van den spoorweg binnengedrongen, waar hij den stationchef te kennen gaf, dat hij bevel had het kantoor te bezetten. Dit gebeurde en honderdvijftig meters ver werd de spoorbaan binnen 't Groot-Hertogdom opgebroken.

Een gendarm maakte er den aanvoerders opmerkzaam op dat hij op neutraal gebied was, waarop deze antwoordde: „dat weten we, zwijg maar, of ge wordt onschadelijk gemaakt. Ik doe wat mij bevolen is."

Den volgenden morgen vertrokken wij uit Clerf. We hadden weinig lust om nog naar Echternach en het Müllertal te gaan, en besloten regelrecht naar de stad Luxemburg te vertrekken en zoo verder België in te gaan. Duitschland waren wij op fatsoenlijke manier uitgezet, in 't Groot-Hertogdom zou een langer verblijf ook al weinig prettigs opleveren. Aan het station te Ettelbrück spraken wij een heele poos met een ambtenaar der spoorwegen. Deze stelde ons omtrent een en ander gerust, maar zeide dat het toch zaak was naar België te gaan. De heele spoorweg was bezet door Duitsche militairen en in de stad (Luxemburg) lagen meer dan twee duizend van deze vrienden. 't Groot-Hertogdom kon wel eens ophouden te bestaan. Pruisen kon overigens wel rechten en aanspraken doen gelden, want het had de spoorlijn „gepacht" en Luxemburg was onmachtig die te bewaken. Was Duitschland niet gekomen dan zou Frankrijk dit wel gedaan hebben en daarvoor was de pas nu afgesneden. De lijn van Lotharingen naar Couvy was van al te groot belang, zoowel voor Duitschland als voor Frankrijk.

In Luxemburg was het druk. De groote vestibule van het nieuwe station was gevuld met Russische, Poolsche en Italiaansche landverhuizers, werklui met vrouwen en kinderen, die Duitschland en het Groot-Hertogdom uit moesten. Daar tusschen bewogen zich personen van allerlei rang en stand; het geheel leverde een allertreurigsten aanblik op. We hadden een uur of drie tijd, eer we weg konden en maakten van de gelegenheid gebruik, om toch eens even 'n blik in de stad te werpen, die volgens geruchten in 'n soort staat van beleg verkeerde. Wat stonden we verwonderd! Het was er alles heel gewoon en zeer druk. Duitsche militairen uit het garnizoen van 't naburige Trier stonden op verschillende plaatsen op post, lagen elders gezellig bij elkaar, ten aanschouwe van opgeschoten jongens en andere belangstellenden, en wie niet beter wist zou deze soldaten eenvoudig beschouwd hebben als te behooren tot het leger van 't Groot-Hertogdom, zoo gemoedelijk ging er alles naar toe. Later kwamen we met meerdere van deze manschappen persoonlijk in aanraking; ze waren vriendelijk, kenden de taal en de zeden des lands en waren al vrijgoed ingeburgerd. Bij de Luxemburgers zaten ze gezellig aan de herbergtafeltjes te drinken en te praten. Ze kwamen ook nergens anders voor, dan om Luxemburg te beschermen en te verdedigen tegen 'n machtigen nabuur, die zijn begeerige oogen op 't kleine gewichtige landje gericht had. Duitschland bleef voor alle schade aansprakelijk.

De hooge regeering had op de voornaamste punten der stad haar protest in twee talen opgesteld doen aanplakken; desgelijks deed onmiddellijk ook het Schepencollege. Om 10 uren 's morgens zond de Groothertogin een telegram aan den Duitschen Keizer van dezen inhoud: „Het Groothertogdom wordt op den oogenblik door Duitsche troepen bezet. Mijne regeering heeft onmiddellijk protest aangeteekend en opheldering gevorderd van de oorzaak van dit feit. Ik verzoek uwe Maj. deze verklaringen te bespoedigen en in ieder geval, de rechten des Groothertogdoms te eerbiedigen.

w. g. MARIE ADELHEID.

In de morgen-editie van de Luxemburger Zeitung van 2 Augustus staat 'n onderhoud te lezen tusschen Minister Eyschen en den kommandant der Pruisische troepen, die Luxemburg waren binnengedrongen. 't Volgt hier:

„De Stad en de omgeving van Luxemburg met militairen bezet."

„Wat verstaat U daaronder en wat hebt U tot nu toe verricht?"

„Ik heb den spoorweg bezet en eene afdeeling daar gelaten, eene andere afdeeling tot Merl vooruitgezonden.

„Mijne manschappen zullen alle bruggen in de stad en omgeving bezetten, evenals de toegangen tot de stad."

„Waarom hebt U het postkantoor bezet?"

„Dat is volgens mijn instructie. Wij moeten overal de post- en telegraafkantoren bezetten."

„Wilt U hier het militaire bewind invoeren?"

„Absoluut niet. Ik zal direct de drie man aan de post laten terugtrekken".

„Heeft U bevel zich met het civiel bestuur te bemoeien."

„Absoluut niet."

„Kunt U mij zeggen wat de bezetting der spoorwegen door uwe lieden zal uitwerken?"

„Ik voer slechts de bezetting door. Het bedrijf wordt daardoor niet getroffen. Geen trein wordt door ons gehinderd."

In de Proclamatie van den Minister werd het volk tot kalmte aangemaand en zich van iedere vijandelijke handeling te onthouden. Wellicht is nooit 'n regeeringsorder stipter nagekomen. 't Leven ging er zijn gewonen gang; café's waren propvol, feesten gingen door, in de wachtkamer en in de vestibule lagen bloemkransen, muziekinstrumenten, etc. Er klonk geen volkslied; 't was of de Pruisische troepen maar eens oventjes een gebuurlijk bezoek kwamen krengen. Dat de houding onverstandig is, zal wel niemand beweren en dat Luxemburg uitstekend beschermd is, tegen verdere vriendelijke bezoeken van belangstellende buren, kan wel zonder bewijs worden aangenomen. We staan er verbaasd over, dat we later moesten lezen over een gedrukte stemming etc. in de stad en ook hier in ons land geldt die bezetting van Luxemburg door de Duitschers als heel wat. Nog eens, we hebben er veel van gezien, maar 't was nou niet iets om indruk te maken en dat deed het in de stad ook niet. We hebben genoeg gepolst en nagevischt om bij ons 'n indruk te kunnen vestigen. Enfin aten we doorgaan.

Tegen 6 uur vertrokken de Polen, Russen, Italianen, etc. met een expres-trein naar Trier en zoo verder.

Nooit zal ik de ellende vergeten, die ik toen gezien heb. Armelijk gekleede mannen, vrouwen en kinderen, (sommige waren niet ouder dan enkele dagen) moesten 't land uit met heel hun hebben en houden bij zich. 't Was 'n trein van een lengte, die 'k haast niet overzien kon. Een poos later kwamen van de richting Trier weer twee treinen met militairen aan. Er was zeker vierduizend man bij elkaar. Luxemburg kan het or vooreerst mee doen. We konden maar niet weg; Onze trein wilde maar niet vertrekken, eerst tegen half acht kwam er beweging in en bij Klein-Bettingen moesten we maar zien hoe we verder kwamen.

We stapten uit en met de gedachte: zouden wij 't Groot-Hertogdom nog ooit als onafhankelijken Staat terugzien, stapten wij met gezwinden pas naar de Belgische grens, waar we binnen een kwartier aankwamen. Een hevig onweer was in aantocht, bliksemstralen doorkliefden de lucht, de donder rommelde, en de regen viel bij stroomen neder, toen we 't station Sterpenich bereikt hadden.

H. N. OUWERLING.
JACQ. HEEREN.

Wordt vervolgd.

Oorlogswee.

BOXTEL, 7 Aug. 1914.

Buiten het dorp, waar de gemaaide rogge en de rijpende haver wachten op rappe handen, heerscht een landelijke stilte. Alles ademt vrede. Niets doet er denken aan alarmeerende oorlogsgeruchten dan een enkele uitgezette wacht. Die vredige rust vormt een sterk contrast met het druk gewoel van honderden soldaten in het dorp. Een ontzaglijke drukte heerscht de laatste dagen op het stations-emplacement; de oorzaak is niet — al zijn we in 't reisseizoen, het vervoer van duizenden die in blijde, uitschallende vroolijkheid eenige dagen of weken vacantie genieten en zich nu los voelen van hun dagelijkschen sleurgang. De stemming is somber. 't Zijn voor een deel Hollanders die in Duitschland werkten, en vreezende, dat de industrie hun weldra geen werk en dus ook geen brood meer zal verschaffen naar hun geboorteland terugkeeren. Het overgroote deel vormen de honderden Duitschers en Oostenrijkers, die in België woonachtig, thans op weg zijn naar hun vroeger vaderland. Welk een lugubre tocht!

Er is een treffende overeenkomst in hun verklaringen.

Brussel en Antwerpen schenen in oproer; soldaten ontbraken en de burgerwacht kon of wilde zich niet verzetten tegen de woede van het gepeupel. De schrik, de woede en de haat tegen de Duitschers werd vooral opgewekt door de proclamatie van den burgemeester van Antwerpen van Maandagochtend: Hollandsch-Limburg is door Duitsche troepen ingenomen. Het grootste gevaar bestaat voor België een gelijk lot te ondergaan. De woede ver-

meerderde nog door het niet-eerbiedigen van Belgie's neutraliteit. De haat vooral der Walen keerde zich tegen de Duitsche inwoners van Brussel en Antwerpen. Vele voorname zaken worden gedreven door Duitsche firma s. Sommige ontkwamen aan een algemeene plundering en verwoesting, door alle Duitsche opschriften te verwijderen en de Belgische en Fransche vlag uit te steken. Honderden Duitschers lieten hun bestaan, have en goed in den steek, slechts bedacht op eigen lijfsbehoud en dat der hunnen, en vluchten in overhaasting naar de stations om weg te komen. Van Esschen naar Rozendaal liep geen trein meer. Hier werd met beschikbaar materiaal een trein gevormd: rijtuigen 1e, 2e en 3e klasse, pak- en veewagens en open kolenwaggons en die alle volgepropt met honderden vluchtelingen.

Op hunne reis naar hier en hun gedwongen oponthoud te Boxtel bekwamen zij wat van den doorgestanen angst, zich voorloopig veilig voelend en vertellend van hun leed en lijden.

Een enkele slechts trok zich terug, ontweek de meelijdende vragen van het publiek, uitschreiend zijn diepe smart. Hier geen vijandschap tusschen verschillende nationaliteiten; hier zag men weer, hoe het lijden gemeenschappelijk gedragen de kinderen der eene moeder samensnoert.

Gelijkluidend waren hun verklaringen omtrent de verliezen der Duitschers bij Visé; en hun pogingen om de Maas over te steken, hoe zij meermalen werden teruggeslagen en hun bruggen en ponten meermalen vernield.

Een paar andere getuigen waren zeven paarden, waarvan vier gezadeld en drie ongezadeld. De dieren waren te Maastricht komen aanloopen en werden naar Breda getransporteerd. Aan een paard was een Belgische sabel gegespt; een ander droeg nog het zakboekje van zijn ruiter... lichting 1914.

Vreeselijke bijzonderheden vertelden de Duitschers over hun vlucht.

Een kind stierf op weg van Esschen naar Rozendaal.

Een Oostenrijker op weg naar zijn vaderland, wil alvorens verder te reizen, zijn zoon te Aken bezoeken? Of het hem gelukken zal?

Op het perron in een wagentje ligt een heer, die het gebruik zijner beenen mist. Voor een operatie bevond hij zich in een gasthuis. De felle haat en verbittering kent geen medelijden. Hij werd uit het ziekenhuis op straat gezet.

Bij hun bagage zit een schreiende vrouw omringd door een zestal kinderen. Zij is een Hollandsche. Haar man is trambeambte en woont dicht op de grens. Haar werd een kind dat op straat speelde door een verdwaalden kogel getroffen en gedood. Verschrikt door het oorlogsgevaar in hun onmiddellijke nabijheid gaat zij naar haar familie te Oudenbosch, met bezorgdheid in het hart over haar man, die zijn post niet verlaten mag. Zij vraagt inlichting aan een conducteur en 's mans stem klinkt diep-ontroerd van medelijden: Ik weet het niet vrouw, ik kan 't je niet zeggen.

Opmerkelijk is de eenstemmigheid waarmee terugkeerende Hollanders, Duitschers, Franschen, Oostenrijkers verklaren dat Holland Duitsch gezind is.

Na een paar uren zetten de Duitschers hun droeven tocht voort om straks bij hun taal- en landgenooten met helle kleuren het leed te malen, en aldus de hetze van het Duitsche volk tegen al wat Fransch en Waalsch is nog te verbitten, een haat die zich dezer dagen uitte in een Duitsch militair blad toen het bij een eventueele victorie der Duitschers schreef: Wee den overwonnene!

Algemeen Overzicht.

Ofschoon er geregeld enorme sensatieberichten verspreid worden, leven we thans ten opzichte der groote oorlogsfeiten in een toestand van onzekerheid.

't Is zoo gemakkelijk een gerucht te verspreiden. De groote menigte slikt thans alles. Hoe het echter zij, de toestand is ernstig en België wordt ongetwijfeld het tooneel van moorddadige slagen.

Op het oogenblik, dat wij dit schrijven, zijn nog weinig betrouwbare bijzonderheden omtrent de ontwikkeling van den strijd in België ontvangen. Wij zeggen betrouwbare bijzonderheden en berichten, want onbetrouwbare geruchten en verhalen, omtrent het brandende Luik, de bommen die een Zeppelin-luchtschip op de stad zou hebben gewerpen en de ontzettende gevolgen daarvan, de straatgevechten in de stad geleverd enz., doen in massa's de ronde en verspreiden heel wat sensatie.

Naar uit de laatste betrouwbare berichten over den toestand valt op te maken, zal de overigens ook geheel onbeschermde stad Luik zelf wel in de handen der Duitschers gevallen zijn. Zeker is in elk geval, dat de 3de legerdivisie, die in de stad gelegerd was om zich te mobiliseeren, en de concentratie van het veldleger te dekken, na zich van deze taak gekweten te hebben, zich teruggetrokken heeft om zich met het veldleger te vereenigen.

De stad Luik verloor daardoor haar laatste beschermers, die haar zoo krachtig verdedigd hadden, toen gisteren nog, gelijk men weet, een troep uhlanen de stad was binnengedrongen om zich van de bureaux van het hoofdkwartier en van generaal Leman meester te maken. En het is zeer waarschijnlijk, dat de Duitschers haar nu in bezit genomen hebben en misschien ook bloedig wraak reeds genomen hebben, over het „verraad", waaraan zij heeten bloot gestaan te hebben van de zijde der bevolking, die Donderdag een paar detachementen in de pan gehakt zou hebben, toen de stad zou capituleeren.

De forten echter rondom Luik schijnen nog in het bezit der Belgen te zijn en daarmede schijnen dezen nog hun opzet, de Duitschers zoo lang mogelijk tegen te houden, te kunnen volhouden.

Wel hebben de Duitschers Donderdag zich meester gemaakt van het fort de Fléron, vanwaaruit zij het vuur richten op de voorstad Bressoux, hetgeen aanleiding gaf tot een hevige verwarring in de stad Luik, maar, uit hetgeen de Belgische bladen melden, schijnen de Belgen later weer het fort hernomen te hebben en daarmede den vestinggordel weer geheel in hun bezit te hebben gekregen.

Mogelijk vindt men onder telegrammen nog nadere berichten, omtrent de positie van Luik en het gevolg, dat de verbitterde gevechten daar gehad hebben. Want zeker is, dat er met fanatieke verwoedheid gestreden is en dat de verliezen, vooral aan Duitsche zijde, zeer groot zijn.

De »Metropole« vertelt, dat Donderdag een geheel bataljon van het 10de Duitsche legercorps, dat op een zone met mijnen gekomen was, werd opgeblazen en dat 1200 gewonde en gedoode Duitschers op het slagveld werden gevonden...

Ook over de andere plaatsen, waar de Duitschers, België zijn binnegedrongen, liggen weinig betrouwbare geruchten voor. Het verluidt wel, dat de Duitschers moeten zijn doorgedrongen tot Gembloux, achter Namen, aan den spoorweg naar Brussel. Wij geven dit bericht onder voorbehoud, daar het ons onwaarschijnlijk lijkt, dat de Duitschers tot daar zijn voortgedrongen zonder Namen te hebben genomen. En daarvan is niets bekend.

Over het optrekken van de Fransche en Engelsche hulptroepen worden, begrijpelijk overigens, al evenmin veel berichten verspreid. Het verluidde, dat de Engelsche vloot Woensdagmiddag in het zicht van Zeebrugge was en het verluidde ook, dat de Franschen met een sterke legermacht reeds in de buurt van Gembloux tegenover de Duitschers zouden staan. Maar dit alles geven wij slechts onder het grootste voorbehoud.

Berichten van gisteren.

De inval der Duitschers in België.

BERLIJN, 7 Aug. Het officieuze bureau van Wolff maakt het volgende bekend:

Onze voorhoeden zijn eergisteren langs de geheele grens België binnengerukt. Een kleine troepenafdeeling heeft met groote stoutmoedigheid een aanslag op Luik gewaagd. Enkele ruiters drongen de stad binnen en wilden zich meester maken van den bevelhebber, die zich slechts door de vlucht heeft kunnen redden. De aanslag op de moderne vesting zelve gelukte niet. De troepen staan voor de vesting en zijn slaags met den vijand.

Natuurlijk zal de geheele, ons vijandige buitenlandsche pers deze onderneming, die op den gang der groote krijgsverrichtingen zonder eenigen invloed is, tot een nederlaag stempelen. Voor ons is zij niet anders dan een in de krijgsgeschiedenis ongekende daad en een bewijs voor de doodsverachtende aanvalsgeest van onze troepen.

BRUSSEL, 7 Aug. De Peuple zegt, dat het bombardement van Luik tot gisterenavond 7 uur op 6 of 7 plaatsen brand heeft veroorzaakt. De beschieting had vooral plaats tusschen half drie en 4 uur. Om kwart over vijf kwam een parlementair nog eens de overgave der stad eischen. Om kwart over 6 werd het bombardement hervat.

Volgens de bladen is in het geheele land de staat van beleg afgekondigd.

MAASTRICHT, 7 Aug. Het aantal gewonden in de beide hospitalen hier is vannacht zeer toegenomen. Uit de mededeelingen blijkt weer de geweldige tegenstand der burgers in Walenland. Wie maar even kon schieten, schoot. Manschappen met Duitsche bagage werden neergeschoten door Belgische burgers en de voorraad dan overmeesterd. De Duitschers moesten uit honger aardappelen uit den grond halen.

MAASTRICHT, 7 Aug. Een gewonde Duitscher vertelt het volgende staaltje van de houding der Walen.

Een boer in het grensdorp Bernaux liet postduiven op. Deze werden neergeschoten door de Duitschers, die aan den poot der dieren een briefje bevestigd vonden met de vermaning aan het fort, om te schieten op een brandend huis, waarbij de Pruisen zouden zijn.

De boerenwoning ging inderdaad aanstonds in vlammen op door brandstichting van den boer.

WIJLRE, 7 Aug. De pastoor en de parochianen van Berneaux, nabij Visé zijn gisteravond alhier aangekomen. Naast den ontzettenden schrik, welke de vluchtelingen heeft aangegrepen viel bij hen toch ook een diepen eerbied waar te nemen voor het Allerheiligste, dat de pastoor naar de kerk van Wijlre overbracht.

Berneaux is nu geheel verlaten, de meeste huizen zijn verwoest en verbrand; de kerk echter is nog geheel ongeschonden. VAN DE 500 INWONERS ZIJN ER BIJNA 300 DOOR DE DUITSCHERS VERMOORD.

Gisteravond laat stelden de Duitschers hun kanonnen op het dorp Hommerich Hedenmorgen werd vanuit die richting het gebulder der kanonnen gehoord.

De bewoners van Hommerich en Teuven en verschillende andere dorpen vluchten bij duizenden over de grens. Alvorens hun dorpen te verlaten, hebben zij deze vernield, zoowel om den vijand geen operatiebasis te geven, als uit louter verbittering en tegenstand.

MAASTRICHT, 7 Aug. Op het oogenblik weten wij hier nog bitter weinig positief nieuws, en komen wij alleen te hooren wat vluchtelingen en verdrevenen vertellen, met panischen schrik geslagen, wat de ambulance meedeelt, die slechts tot de grensstrook gaat, wat gevangenen en gewonden weten.

De Duitsche soldaten en lagere aanvoerders weten niets van het groot geheel der beweging; zij denken gevochten te hebben tegen de Franschen.

Een Duitsch overste vertelde mij, dat Luik totaal zou vernietigd worden. Herhaaldelijk waren berichten ontvangen, dat Duitschers Luik betraden, doch door burgers, zelfs vrouwen en kinderen, werden beschoten. In elk huis vonden zij een vesting. Toch had Luik reeds gecapituleerd. Dit verraad moest gestraft worden met algeheele verdelging.

Woensdag en Donderdag zijn duizenden Limburgers naar de Belgische grens gereisd om uit de verte de Duitsche legerplaats in oogenschouw te nemen en getuigen te zijn van den militairen opmarsch. Gisteren werden geen Nederlanders meer over de grens toegelaten, ook niet, die [illegible] dienst staan van de ambulance. [illegible]og zeer talrijke nieuwsgierigen pos[illegible]n zich nu op het heuvelachtig terr[illegible] bij Mesch. Van daaruit heeft men een vergezicht op Visé, waarvan slechts enkele huizen zijn opgeblazen; zichtbaar zijn verder Moulingen, Berneau en Warsage.

Al deze plaatsen zijn nagenoeg uitgebrand, terwijl de bevolking gevlucht is of gefusilleerd.

Het Nederlandsch grondgebied en het Nederlandsch volk bleef absoluut gespaard. De Duitschers zijn zelfs bijzonder vriendelijk in hun onderhoud met de Limburgsche nieuwsgierigen langs de grens.

De totaal-aanblik der verwoeste landstreek doet intusschen niet veronderstellen, dat de Pruisen het Walen-land hebben ontzien. Er heerscht namelooze ellende onder de verbijsterde vluchtelingen, die in de open lucht kampeeren. Te Berneau wordt, naar men zegt, verschillenden bewoners, die in kelders liggen te verhongeren, het vluchten belet. Slechts gewonden leveren de Duitschers uit aan het Roode Kruis, en dan nog schaars.

Alle gevallen Duitschers worden naar Aken getransporteerd; hun aantal loopt in de duizenden, volgens de verhalen der vluchtelingen.

Woensdagavond zijn de Duitschers eindelijk de Maas overgetrokken en Donderdag heeft het aanstroomen van nieuwe regimenten den ganschen dag geduurd. Langs de beide Maasoevers werdt nu naar het Zuiden opgetrokken.

Maastricht verkeert in een zenuwachtige opwinding wegens de beschieting van Luik. In den vroegen morgen van 4—6 uur, hebben heden de kanonnen onafgebroken gebulderd. Van de Maasbrug af kan men Warsage in brand zien staan.

Gistermiddag half zes arriveerde hier per extratrein een gedetacheerd kapitein van den generalen staf met een opdracht voor den stadscommandant; te 11 uur gisteravond kwam Z. K. H. Prins Hendrik per auto hier aan.

Omtrent het lot van Luik is hier tot op het oogenblik niets bekend. Mbd.

Verhaal van gevluchten uit Visé.

Aan de vriendelijkheid van een onzer abonné's danken wij het volgende interessante uittreksel van een particulier schrijven:

»Zij vertellen ons van al de verschrikkingen die zij hebben meegemaakt.

Het huis staat er nog.

Zij hadden lang gewacht voor zij vluchtten.

De Belgische soldaten lagen in de cementfabrieken; de Duitschers aan den kant van Visé. Zoo lagen zij dus tusschen twee vuren in. Niemand mocht aan de deur komen. De Belgen zeiden hun binnen te blijven, daar het gevaarlijk was. Zoo zaten zij opgesloten en hoorden of zagen niet of de Duitschers naderden. Toen het vuur even ophield ging Marie naar Lixe. Heel Lixe was al verlaten. Nu besloten zij ook zoo spoedig mogelijk te vluchten. Maar daar naderden reeds de Duitschers. Met het geweer stonden zij voor hen en veel hebben zij moeten bidden om niet doodgeschoten te worden. Het schijnt dat de burgers te Visé op de Duitschers geschoten hebben bij hun doortocht door de stad. Daarom zeiden de Duitschers schieten wij ook op degenen die vluchten willen — anders doen wij de menschen niets. Ze zijn toen naar huis gegaan en hebben de Duitschers te eten moeten geven, maar eerst moesten zij zelf drinken en eten om te zien of er soms vergif in zat. Ze zijn wat blijven praten met de Duitschers en hoorden dat zij in elk geval nog niet zoo vellig waren op dat punt. Zij hebben toen gezegd naar Holland te willen gaan. Eindelijk hebben zij hen laten gaan. Bij de Duitsche wachten die zij passeerden, moesten zij de armen opheffen. Zij werden dan gefouilleerd. En zoo zijn zij dan eindelijk in Lanay aangekomen. Ze zijn in hun werkkleeren. Marie is zelfs hier aangekomen zonder hoed op.

De strijd om Luik.

De oorlogscorrespondent van „De Telegraaf" geeft over den strijd om Luik, de volgende interessante bijzonderheden:

6 Aug., 5 uur 55 nam.

Naar ik van gewonde Duitsche soldaten vernam, zijn de Duitschers Luik hedenmorgen binnengetrokken. Luik capituleerde. Toen echter twee regimenten de stad binnen waren openden de burgers, vrouwen en meisjes, een ontzettend vuur op de binnenrukkende Duitschers. Er werd van de daken met steenen en pannen gegooid en met heel veel moeite wist ongeveer een tiende gedeelte der twee regimenten zich uit de stad, die een hel van vuur was, te redden. Het bericht werd door Duitsche officieren en ambulanceleden, die vlak in de buurt waren geweest, bevestigd. Men verklaarde thans de geheele macht om Luik samen te zullen trekken en de stad niet binnen te zullen rukken, alvorens de zware artillerie de stad in puin had geschoten.

9 uur 57 min. 's avonds.

De inname van Luik, dat is thans de groote vraag waarop hier geen voldoende antwoord verkregen kan worden. De Duitschers zijn hedenmorgen aan beide zijden der Maas op Luik aangerokken. De bevolking der dorpen Bernot, Bombay, Visé en ook van de gehuchten op de kruiswegen, welke zich aanvankelijk verstopt had, kwam weer te voorschijn en opende het vuur op de niets vermoedende Duitschers. Daarop is door de Duitschers weer onbarmhartig huis gehouden. Bij den pastoor van Lixhe werden twee geweren gevonden, waarvan hij de herkomst niet wist te zeggen. De bevelhebber liet hem ten slotte vrij.

De pastoor van Bernot, die vanmorgen naar het Hollandsch gebied gevlucht was, maar weer terugkeerde, werd gevat en hedenavond gefusileerd, onder beschuldiging uit den toren op de troepen te hebben geschoten. De vrouwen en kinderen werden het veld ingezonden. Er is vandaag ontzettend gevochten en de Duitschers hebben zware verliezen geleden. Er hebben zich vreeselijke tooneelen voorgedaan. Een kleine jongen van 12 jaar werd te Bernot in het been geschoten. Zijn grootmoeder van 70 jaar eveneens. De vader van het ventje, die uit Warsage naar Bernot gevlucht was om zijn doenter te redden, kwam uit een huis naar buiten en werd gedood.

Hedenmorgen ben ik met een auto de grenzen overgegaan in de richting van Argenteau. Langs de Maas was het nog niet veilig, maar wij namen den weg over Bernot, Bombay, Dalheim (Dolhain) en Fénear. Onderweg passeerden we een kampement uhlanen en verschillende troepen infanterie, maar een klein getal in vergelijking met wat er gisteren lag. Langs de wegen van Bernot werd gepatrouilleerd door uhlanen.

Op den kruisweg, oostelijk van Moulon, passeerde een transport Belgische krijgsgevangenen, die te voet in de richting Verviers gebracht werden. Het waren circa 150 man. Ze zagen er zeer down, maar krijgshaftig uit en werden door Duitsche soldaten met geladen geweren bewaakt. Ze werden, naar mij door een Duitsch officier gezegd werd, naar Aken gebracht. Op den weg naar Bernot lagen overal in de boomgaarden en de greppels doode koeien naast doode paarden, doode varkens en hier en daar gruwelijk doorschoten menschenlijken. Een adem des doods was over dit bloeiende land gegaan en met den trek van doodstrijd op de blauw bleeke gezichten, lagen hier burgers en soldaten door elkaar. Verwonderlijk is het gezicht dier gesneuvelden: de een ligt kalm naar boven te kijken en de andere heeft het gelaat verwrongen tot een grijns, maar vreeselijk zijn ze allen. Zoo liggen ze dan, paarden naast kerels en koeien en varkens. De kippen wandelden er overheen, maar dood stil is alles en een pestilente lucht waait al over het landschap. In het dorp Bernot een ijzige stilte. De huizen staan er leeg en doodsch, de vensters ingeslagen, enkele huizen afgebrand en het was me of ik reed door een begraven stad. Hier zag ik geen uniform, zelfs van Duitsche soldaten, maar verderop, naar Dalheim, troffen we weer Duitsche posten aan en Uhlanen-patrouilles, die over den weg draafden, de lansen naar beneden gericht. In het kleine Latombe huisden nog enkele burgers. Ik zag er een paar komen aanloopen; de handen in de hoogte. Dat is het op 't oogenblik tot Luik toe — de handen in de hoogte of de kogel!

Te Dalheim waren de bewoners grootendeels aanwezig en ook te Argenteau was de bevolking gebleven, maar alle burgers werden gefouilleerd en er zijn er vele gefusileerd, die wapens hadden. Op den terugweg over Visé moesten we den auto uit om eerst 'n versperring op te ruimen.

We reden nu langs de Maas terug over Bernot, waar nog altijd de lijken lagen der gedoode boeren. Op een hoek over een bruggetje, lag nog altijd de doode Belgische boer, die ik gisteren zag liggen.

In groote colonnes ging het dus op Luik aan, rechts en links van de Maas.

Bij Lixhe lag een zware pontonbrug over de rivier. Sinds den namiddag stijgen weer zware rookwolken omhoog aan den kant van Berneau. Belgische soldaten zijn vluchtend over de grens gekomen bij Eijsden. Het Luiker noorderfort is tot zwijgen gebracht. Een Zeppelin vloog er over en wierp er bommen op.

Het Maastrichtsche Roode Kruis is tot werkeloosheid gedoemd door een bevel uit Den Haag, dat geen Roode Kruis-auto's meer over de grenzen mogen. Enkele Duitsche gewonden zijn te Maastricht overleden. De Duitsche soldaten, die over de grenzen kwamen, werden ontwapend. Zoo ook twee Duitsche officieren en een onderofficier, die gekwetst waren en om een auto vroegen, ten einde naar Aken te gaan. Ze zijn te Maastricht aangehouden. Ook een Duitsche leger-auto werd door een officier van gezondheid op Hollandsch gebied aangehouden en naar Maastricht gebracht.

De slag bij Luik.

Een telegram uit Luik van Donderdagmiddag één uur behelst, dat de Belgen het 7e legerkorps der Duitschers wel hadden teruggedreven, doch niet zoover als eerst vermoed was. Toen de Belgische vervolgers buiten het bereik van het geschut uit de forten waren gekomen, moest de aanvallende actie worden gestaakt.

Om Antwerpen.

Ten gevolge van den staat van beleg, moet de omtrek der stad vrij gemaakt worden van alle hinderpalen, die het zicht en de haven belemmeren. Men bevindt zich in de droeve noodzakelijkheid verscheidene woningen, buitengoederen en kasteelen, waartusschen er zeer schoone zijn, tot den grond neer te halen. De parken en bosschen lijden ook veel van den toestand.

Verscheidene dezer laatsten zijn reeds vrijgemaakt en men bereidt zich dennebosschen in brand te steken.

Opmarsch der Duitschers naar Namen en Dinant.

De Duitsche strijdkrachten, die niet deelnemen aan den aanval op Luik, zoo meldt de Métropole van Antwerpen, marcheeren door Condroz te Zuiden van de Maas op Namen en Dinant aan.

Engeland en Duitschland.

LONDEN, 7 Aug. 12 uur 's middags. Ik verneem zoo even dat Engeland een expeditiecorps van 140.000 man naar 't vasteland zal zenden. Tel.

De vlieger Garros.

Dezer dagen meldden wij, dat de Fransche vlieger Garros met zijn vliegtuig tegen een Duitsch luchtschip was gevlogen, en beide vliegtnigen hierbij vernield werden.

Deze heldhaftige daad wordt thans bevestigd, en het blijkt dat de Fransche vlieger zich ter wille van het vaderland opgeofferd heeft.

Zooals gemeld vloog hij Zaterdag boven de Fransche stad Toul, toen hij eén Duitsch luchtschip bespeurde. Daar hij zonder bommen of andere wapenen was, vloog hij op het vijandige luchtgevaarte aan, dat hierdoor geheel ontredderd werd en Garros viel met zijn prooi te pletter.

't Is een kort en bondig vertelsel van een feit, dat men van een figuur als Garros had kunnen verwachten, want in zijn loopbaan als vlieger heeft hij zulke staaltjes van stoutmoedigheid en vastberadenheid aan den dag gelegd, dat het eigenlijk geen verwondering kan baren, dat, waar nu de sportman Garros geroepen werd om krijgsdienst te doen, de moed en koelbloedigheid die hem als sportman gesierd hebben, ook zijn daden als luchtsoldaat kenmerken.

De strijd in de Noordzee.

SOUTH SHIELDS, 7 Aug. De admiraliteit heeft de reeders ervan in kennis gesteld, dat de Engelsche vloot op de Noordzee ten Zuiden van Doggersbank slaags is geraakt met de Duitsche vloot voor de volle zee en dat zij de Duitschers op het oogenblik achtervolgt in de richting van de Nederlandsche kust.

VREEMDELINGEN IN DUITSCHLAND.

Door de Duitsche regeering is besloten, dat, met uitzondering van Nederlanders, geen enkele vreemdeling, van welke nationaliteit ook, over de Duitsche grens mag.

Niemand mag Duitschland meer verlaten. Alleen is op bevel van den legercommandant besloten, om Nederlanders, die in Duitschland vertoeven en naar hun woonplaats terug willen, de grens te laten passeeren. Zij moeten — zoo luidt het voorschrift — „so gut wie möglich" behandeld worden.

Fransche verontwaardiging.

PARIJS. Poincaré heeft aan de Kamers een boodschap gezonden waarin de president verklaart dat Frankrijk het slachtoffer is van een vooruit beraamden brutalen aanval. Het Duitsche Keizerrijk heeft de Republiek den oorlog verklaard zonder dat Frankrijk zich heeft te verwijten een enkele niet vredelievende of verzoeningsgezinde daad te hebben begaan. Onmiddellijk nadat wij openlijk hadden verklaard te verwachten dat de onderhandelingen onder leiding van het Londensche Kabinet een vredelievend verloop zouden hebben verklaarde Duitschland den volgenden dag plotseling den oorlog aan Rusland, bezette Luxemburg en beleedigde gruwelijk de edele Belgische natie. Frankrijk zal in dezen oorlog het recht aan zijn zijde hebben. Het zal heldhaftig worden verdedigd door al zijn zonen, getrouw worden geholpen door zijn bondgenoot Rusland en ondersteund door Engeland. Frankrijk ontvangt thans van alle zijden de betuigingen van sympathie der beschaafde wereld. Want ook ditmaal vertegenwoordigt het tegenover de geheele aarde de vrijheid, de rechtvaardigheid en de rede.

De laatste poging tot den vrede.

LONDEN. Dinsdagmiddag te 3.30 uur. Het Central News Agentschap verneemt dat Koning George tot den Tsaar van Rusland een telegram gericht heeft waarin hij de mogelijkheid van het heropenen der onderhandelingen bespreekt, en waarin hij uitdrukking geeft aan de meening van wellicht nog de vreeselijker ramp welke Europa bedreigd kan worden afgewend.

Tsaar Nicolaas antwoordde dat hij zeer gaarne wilde, dergelijke voorstellen te kunnen aanvaarden, doch dat zulks onmogelijk was geworden doordien de Duitsche gezant plotseling de oorlogsverklaring aanbood niettegenstaande Rusland categorisch verzekerd had dat de troepen tijdens de onderhandelingen zich niet verplaatsen. Nu Duitschland de oorlog eenmaal heeft geforceerd vertrouwt Tsaar Nicolaas er op dat Engeland niet zal nalaten Frankrijk en Rusland ter hulp te komen.

HOELANG KAN DE WERELD-OORLOG DUREN?

De groote oorlog is ongetwijfeld plotseling gekomen. Maar niet onverwachts. In 1909 voorspelde men hem, in 1910 en 1911 werden de sombere voorspellingen herhaald; eindelijk zou 1912 het jaar van den oorlog zijn. Maar de vrede bleef bewaard, hoe dikwijls het ook spande. Ondanks de pessimistische prognoses van obscure vrouwtjes en verbitterde politici bleef ook in het ongeluksjaar 1913 de vrede bewaard.

In de jaren 1910—1913 heeft men echter al het mogelijke gedaan om den oorlog voor te bereiden. In Duitschland zijn over de „Weltkrieg" in die jaren niet minder dan... 490 dikke en dunne boeken, brochures en vlugschriften verschenen, soms tendensieus en sensationeel, soms streng wetenschappelijk.; en 490 uitgaven! Is het niet enorm! En van al die uitgaven werd in de bladen melding gemaakt. Dikwijls waren het hoofd-artikelen, waarin belangrijke gedeelten werden overgenomen. Een Duitsche vereeniging, waarvan het doel is, de verdediging van het land te bevorderen, telde het aantal recensies, enz. in het jaar 1913, en kwam tot het reusachtig getal van 18600. Is het dan wonder, dat het mobiliseeren in Duitschland zoo kalm gaat? Inderdaad, Duitschland was wel voorbereid.

In Engeland zijn in de vijf laatste jaren minstens 150 boeken en brochures verschenen, waarin gesproken werd over den toekomst-oorlog. Ook in Frankrijk hebben militair-litteraire auteurs de drukpers copy in overvloed bezorgd.

Eigenaardig nu is, dat alle „wetenschappelijke" auteurs het erover eens zijn, dat de wereld-oorlog niet lang kan duren. Sommige spreken slechts van zes weken, anderen van 2 à 3 maanden. Enkele van een half jaar. Maar een half jaar schijnt inderdaad het maximum te zijn. Dan zijn de volkeren op, en snakt ieder naar vrede. Zou na den wereldoorlog de wereldvrede daar zijn?

In ons Vaderland.

Geen moratorium.

In de Donderdag gehouden vergadering der Tweede Kamer ontraadde Minister Cort van der Linden met kracht een moratorium ten einde het toch reeds zoo geschokte credietwezen geen nog grooter schok toe te brengen. De financieele deskundigen blijven een moratorium met de meeste beslistheid ontraden en heden-ochtend heeft de minister nog een telegram ontvangen van het bekende consortium, waarin staat, dat het syndicaat oordeelt, dat een moratorium een stap in het duister van den meest bedenkelijken aard zou zijn en Nederland voor langen tijd zou schaden. Intusschen heeft de regeering nog andere maatregelen genomen, doordien de minister van Justitie een circulaire deed uitgaan aan de rechtelijke macht, de openbare ministeries de balie en de deurwaarders, strekkende om de faillissementen te beperken.

Ten slotte nogmaals een eventueel moratorium besprekende, deelde de minister mede, dat hij reeds een conferentie heeft gehad met vijf vertegenwoordigers van Kamers van Koophandel, waarbij hij meende deze heeren overtuigd te hebben van de niet-noodzakelijkheid van een moratorium.

Gewonde Duitschers in Heerlen.

In het hospitaal te Heerlen werd de kapitein Gölltner, wiens beide armen doorschoten waren, binnengebracht. In denzelfden automobiel bevonden zich verscheidene andere gekwetsten. Een der zwaar gewonden zou gezegd hebben: »Het 25e en 53e regiment zijn vernietigd.«

Er doen hier allerlei berichten over de verliezen, die de Duitschers bij Luik geleden zouden hebben, de ronde. Van verschillende kanten werd het cijfer 7000 genoemd. Tel.

Werkvermindering.

Met het oog op het gebrek aan grondstoffen hebben onderscheidene fabrikanten te Almelo den werktijd in hunne fabrieken met ingang van heden gebracht van 58½ op 30 of 25 uur per week.

Voldoende benzine.

Ter geruststelling van het publiek wordt verzekerd, dat de in het land aanwezige voorraad benzine ruim voldoende is om voor eenige jaren in de behoefte te voorzien.

Gestrafte woekerpraktijken.

De Rotterdamsche autoriteiten hebben ingegrepen bij een meelhandelaar, die te hooge prijzen vroeg. Hij moest deze aanmerkelijk verlagen.

Het binnenhalen van den oogst.

Op telegrafische informatie in verschillende oorden des lands heeft de directeur-generaal van den Landbouw in overgroote meerderheid der gevallen antwoord ontvangen, dat het met de verzorging van den oogst wel zal gaan en voor gebrek aan werkkrachten niet behoeft gevreesd te worden. Land- en tuinbouwleeraren zijn aangeschreven, zooveel mogelijk de werkzaamheden te verlichten, der te vormen plaatselijke comité's voor onderling hulpbetoon bij de oogstverzorging.

SCHANDELIJKE PRIJZEN.

Bij een grossier te 's Hage kwam Woensdagmiddag een heer met een militair voorkomen, binnen, en vroeg den patroon te spreken. Deze heette niet aanwezig te zijn, waarop de heer tegen de winkeljuffrouw zei: dan zal ik met u de aangelegenheid maar onmiddellijk behandelen.

U heeft Zaterdagmiddag 5 uur aan een dame laten betalen f 0.90 voor 1½ kilo rijst en f 1.— voor 1 kilo vermicelli, te zamen f 1.90, dit is meer dan 100 pct. duurder dan anders. Terwijl aan dieselfde dame voor ½ kilo koffie f 1.50 gevraagd werd. Mij werd meegedeeld, dat voor de suiker f 0.40 per ½ kilo werd gevraagd, wat onder het wegen met 20 cent per ½ kilo verhoogd werd, dus f 0.60 per ½ kilo!

De heer vroeg of de juffrouw onmiddellijk bereid was het te veel betaalde terug te geven, waaraan zij direct gevolg gaf door van de f 1.90 f 0.95 terug te betalen.

Bij de betrokken autoriteiten is van een en ander rapport gemaakt.

VERBOD VAN UITVOER.

Verschenen is een buitengewone Staatscourant, bevattende een aantal Kon. besluiten, houdende uitvoerverbod van salpeterzuur, soda, cacao, aceton, thee, potasch, alcohol, zwavelzuur, katoen in elken vorm aether, ammonium, carbonaat, boekweit, suiker, stroop, natrium, salpeter, glycerine, koffie, antimoon, regulus munitiën en buskruit en lood.

AAN HANDEL EN BEDRIJVEN IN NEDERLAND.

Waar de ernstige omstandigheden ook voor Nederland aan het verkeer met 't buitenland onvoorziene bezwaren in den weg leggen, is het van het grootste belang dat in Nederland zelf omtrent vraag en aanbod met spoed nauwkeurige inlichtingen kunnen worden verstrekt.

Het zoo noodig vertrouwen moet in handelskringen worden gesteund door het zoo snel mogelijk aanwijzen van handelaren, die vooraad hebben, en fabrieken, die leveren kunnen, terwijl ook voor de instandhouding en de beste regeling van het binnenlandsch verkeer, hetwelk door onze militaire maatregelen op de Nederlandsche waterwegen ernstig kan worden belemmerd, de grootst mogelijke bekendheid van feiten noodig is.

Het Bureau voor Handelsinlichtingen acht het eene nuttige taak waar deze handelsvragen gesteld worden, spoedbeantwoording mogelijk te maken.

Anderzijds blijft het, langs elken beschikbaren weg ter zee, de verbindingen zoeken met alle landen, die buiten den oorlog staan. Het Bureau voor Handelsinlichtingen acht het ook voor deze taak gewenscht met handel en bedrijven overleg te plegen voor ieder mogelijk terrein van actie, opdat van alle gunstige omstandigheden, die zich voordoen, onverwijld partij getrokken kan worden, waar en zoodra het overzeeverkeer, in en buiten Europa, min of meer blijkt te kunnen worden hersteld.

Het Bestuur voor Handelsinlichtingen,
C. KAMELINGH ONNES.
Dir.

Per Telefoon.

Hedenmorgen tien uur.

LONDEN. Men verzekert uit Rome, dat Montenegro Oostenrijk den oorlog heeft verklaard.

WEENEN. De sluiting der Dardanellen wordt officieel tegengesproken.

WEENEN. Drie Oostenrijksche legerkorpsen rukken op naar de Fransche grens.

PARIJS. Zes escadrons Fransche ruiters hebben den Rijn bereikt. De officieren dezer legerkorpsen hebben thans de bewijzen in handen, dat de Duitschers midden in vredestijd hard werkten aan de mobilisatie, terwijl alle landen van de Triple-Entente ijverden voor den vrede.

ROME. De voorhoede der Servische troepen staat aan de grenzen van Bosnië.

BELGISCH-LUXEMBURG. De Duitschers zijn met de Franschen slaags geraakt.

LUIK. Divisie 6e Regiment cavallerie is geheel vernietigd door de Belgische infanterie, onder bevel van Generaal Lémand, na het bereiken van den anderen oever der Maas, ten noorden van Luik.

BRUSSEL. De aangevraagde wapenstilstand is alleen van toepassing op de forten en niet op het leger. Overigens wordt hij geweigerd door België.

NOMENEY. Fransche cavalleristen hebben eene Duitsche patrouille, waarvan de paarden uitgeput waren, gevangen genomen.

LUIK. Een der forten biedt nog hevigen tegenstand. Overigens zijn de forten en de stad in handen der Duitschers. De Citadel heeft door het vuur zeer veel geleden.

Volgens eigen getuigenis der Duitschers, liggen 20.000 gevallen Duitschers voor de vesting.

PEKING. China heeft zich neutraal verklaard.

PARIJS. Volgens een officieel telegram uit Nice, beletten de Serviërs herhaalde malen aan de Oostenrijkers den Donau over te trekken. Nog geen enkel Oostenrijksch soldaat bevindt zich op Servisch grondgebied. De Serviërs gaan thans offensief optreden.

PARIJS. Tal van oude Elzassers die den oorlog van 1870 medemaakten hebben zich aangemeld om het Fransche leger van dienst te zijn.

IJMUIDEN. In opdracht van het Hoofdbestuur van het Roode Kruis is de vroegere zithal in gereedheid gebracht, om indien noodig, plaats te kunnen verleenen aan ongeveer 400 gewonden. Bedden en verbandmiddelen zijn reeds aangebracht.

Gisteren liep hier het gerucht dat Duitsche torpedobooten daar gewonden aanbrachten.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 8 Aug. 1914.

Volgens de tijdelijke nieuwe dienstregeling bij de S.S. vertrekken van hier uit treinen in de richting:

's Bosch 10.16 **6.35** 8.18.
Tilburg 9.07 11.03 3.35 6.31 **7.44.**
Eindhoven **10.08** 10.57 **12.03** 12.12 7.02 8.04.
Gennep 7.12 **10.05** 9.32 11.55 **3.40** 5.20.

Komen aan uit de richting:

's Bosch 10.47 **11.56** 7.54.
Tilburg **10.01** 11.57 2.09 6.52 8.33.
Eindhoven 10.03 10.51 6.19 **6.28** **7.37** 8.03.
Gennep 10.28 2.12 5.04 **7.35** 9.30.

De met vette cijfers gedrukte treinen zijn sneltreinen.

KERKNIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van 's Bosch heeft aan den Weleerw. pater A. M. M. van Beek S. J. eervol ontslag verleend als Rector van de Rectorale hulpkerk H. Joseph te Nijmegen, en aan den Weleerw. pater C. G. Mengelberg S. J. als kapelaan te Nijmegen (H. Ignatius); en heeft benoemd tot Rector van voornoemde hulpkerk den Weleerw. pater E. H. Verhoeven S. J.; tot kapelaan te Nijmegen (H. Ignatius) den Weleerw pater J. C. van Nieckerk S. J.; en tot assistent aan de Rectorale hulpkerk H. Joseph te Nijmegen den Weleerw. pater F. A. C. M. Swagemakers, die kapelaan was te Culemborg.

In den nood.....

Men meldt uit 's-Bosch:

Geen feest, hoe weidsch en praalrijk ook, heeft in onze kathedraal indrukwekkender geloofsopenbaringen veroorzaakt dan wij hier nu dagelijks zien.

Vóór het beeld der Zoete Lieve Vrouwe en voor de vele altaren knielen den geheelen dag soldaten, landweermannen en burgers. Zij bidden er vurig, sommigen met hoogopgeheven armen,

Tallooze offerkaarsen flakkeren en werpen een gelig, geheimzinnig licht over de ernstige gelaten.

Het is ontroerend!

Weekabonnementen voor werklieden.

Vanaf heden worden aan de Staatsspoor weekabonnementskaarten voor werklieden afgegeven.

Voor dit vervoer zijn uitsluitend bestemd B. G.-treinen, welke op de kaarten zijn aangegeven.

Wordt B. S.-trein verlangd, dan is hiertoe speciaal machtiging noodig.

Duitschers in ons land.

Wij krijgen eenige berichten omtrent uitingen van haat tegen de Duitsche inwoners van ons land. Wij kunnen onze lezers niet genoeg aansporen niet alleen dergelijke uitingen tegen te gaan, maar ook dat gevoel bij hun medeburgers te bestrijden. Wij hebben duidelijk genoeg gezegd, wat wij over de Duitsche politiek en onze internationale verhouding denken — maar waarlijk het Duitsche volk, dat eendrachtig de roepstem van zijn Keizer volgt en mede zoo bitter onder de verschrikking, die over Europa gekomen is, te lijden heeft, verdient geen afkeer.

En allerminst verdienen hier wonende Duitschers eenigen hoon of beschimping! Zij hebben hier behoord en behooren tot de beste burgers die met ons het lief en leed gedragen hebben en de achting en vriendschap van hun medeburgers hebben verworven.

Werkelijk, er is thans haat en woede genoeg op de wereld — laat men niet noodeloos het leed van hen, die reeds veel te lijden hebben, vergrooten.

MARKTBERICHT.

Maatschappij tot Eploitatie van Botermijnen voor Coöperatieve Roomboterfabrieken te 's Bosch.

7 Augustus 1914.

Heden werden verkocht 17900 kilo. Prijzen liepen van 44 Cts. tot 80 Cts. Markttoestand zeer onzeker.

De Directeur,
A. H. BRANDSMA.

VUGHT. Maandagavond is alhier overleden de WelEerw. Rector v. Liempt, die in het voorjaar zijn Gouden Priesterfeest vierde.

Franciscus Johannes Hubertus van Liempt werd geboren te 's-Bosch in September 1839. Bosschenaar was hij en Bosschenaar is hij gebleven en als Bosschenaar trok hem vooral de luister van St. Jan aan. Kon mgr. H. A. Brouwers z.g. nog spreken, hij zou u verhalen van de vele offers door rector Van Liempt geschonken voor de pracht van St. Jan de Missionarissen van Sparrendaal zouden hem prijzen als een priester, wien de Geloofsverkondiging aan de ongeloovigen nauw ter harte ging; de capucijnen als een weldoener van armen en minder bedeelden. Rector van Liempt deed alle wel alleen zich zelf vergat hij. Moge hij door zijn weldaden hier op aarde zich reeds een hemelsch loon verworven hebben.

's-BOSCH. De directeur der Gemeentegasfabriek verzoekt aan de 's-Hert. Crt. de ingezetenen te willen uitnoodigen tot zuinig gasverbruik.

De kolenaanvoer staat stil.

De gasfabrieken zijn dus aangewezen op de voorraden thans in magazijn.

Een ieder werke derhalve mee om het oogenblik, waarop door gebrek aan grondstof met gaslevering zou moeten worden opgehouden, zoover mogelijk te verschuiven.

GRAVE. Maandagmorgen vertrokken alhier een 100-tal studenten van het Missiehuis der Fransche Paters, om hun dienstplicht in het Duitsche leger te gaan vervullen. Het afscheid der Duitsche studenten van hunne Fransche collega's was, naar ons een ooggetuige mededeelde, hartroerend.

Laten wij hopen, dat de vertrokkenen allen weder spoedig in hun geliefd Missiehuis zullen terugkeeren. G. C.

NEDERASSELT. In den ouderdom van 70 jaren overleed Woensdag, voorzien van de H. Sacramenten der Stervenden, de ZeerEerw. heer P. C. van Hooff, pastoor van Nederasselt.

De parochie Nederasselt werd opgericht in het jaar 1890. De overledene was haar eerste herder. Behalve kerk en pastorie werd door Z.Eerw. gesticht een Liefdehuis, bediend door de Eerw. Zusters van het Gezelschap J. M. J. te 's-Bosch.

GEMERT. Nauwelijks waren onze milicians en landweermannen verleden Zaterdag vertrokken, of de broodprijs ging ineens 8 centen de hoogte in: van 52 op 60 cent de 6 kilo's. Een paar dagen later is het oorlogsgevaar, in het oog onzer bakkers, zeker met de helft verminderd; de prijs van het brood werd toen op 56 centen gesteld.

— Onze sigarenfabrikanten hebben allen hunne zaak gesloten. Een 30-tal menschen zijn daardoor zonder werk geraakt.

GEMERT. Het Kruisverbond alhier herdenkt zijn 5-jarig bestaan. Te dezer gelegenheid heeft het o. m. in het patronaatsgebouw een huisvlijttentoonstelling georganiseerd, welke morgen, Zondag, geopend wordt en op 16 Augustus a.s. zal gesloten worden. We hadden gisteren het genoegen die tentoonstelling te bezichtigen. Die bezichtiging is der moeite wel waard. Niet alleen om het doel, dat „St. Jan" er mee beoogt, maar evenzeer om de werkelijk interessante en kunstige inzendingen. Het doel omschrijft de vereeniging in haar feestgids met de volgende woorden: „Willen wij graag, dat de menschen niet al hun vrijen tijd in de herberg doorbrengen, dan moeten wij voor dat herbergbezoek een andere bezigheid in de plaats stellen. Huisvlijt is hiervoor ongetwijfeld een van de meest geschikte. Huisvlijt kan den huiselijken zin aankweeken; men kan voorwerpen vervaardigen, waarvan men plezier of nut kan hebben; men brengt zijn vrijen tijd op aangename wijze door."

Maar het is ook werkelijk een genot de inderdaad zeer interessante tentoonstelling van het vele en velerlei, dat hier bijeengebracht is, in oogenschouw te nemen.

De eerste twee salons, hoofdzakelijk ingericht voor borduur-, haak-, knoopwerk enz. bieden vooral aan de dames een merkwaardige verzameling van prachtige en kunstige handwerken.

De daarachter gelegen zaal is een ware bazaar. Mooie schilderstukken, kunstig draaiwerk, zaag- en inlegwerk, brand- en steekwerk, timmerwerk, koperdrijfwerk, schilderwerk op glas, pen- en crayonteekeningen, enz. enz., 't is alles zeer interessant. De verzameling schelpen, etc. ingezonden door de familie van Hoogstraten alhier en afkomstig uit de Kei-eilanden is niet het minst merkwaardig. En wat vooral de opmerkzaamheid van geen enkelen bezoeker moet ontgaan, wat we zelfs de clou der tentoonstelling zouden durven noemen is het prachtige „antieke" Gregoriaansche „Zangboek" als we het zoo noemen mogen, een werkelijk kunstgewrocht, dat wedijvert met de kunstigste penproducten der kloosters uit de middeleeuwen.

De geheele tentoonstelling in bijzonderheden te beschrijven zou doelloos zijn. Alleen een bezoek kan overtuigen, dat het bestuur van St. Jan gestaagd is in zijn pogen om op dit gebied iets te organiseeren dat de vereeniging tot eere en het volk tot nut verstrekt.

— Na door paus Clemens XIV in 1773 opgeheven te zijn, werd de orde der paters Jezuiten in 1814 door paus Pius VII weder hersteld. Gisteren was het de 100e verjaardag dier herstelling. Deze blijde herinnering werd door de Fransche paters alhier feestelijk herdacht, o. a. door het celebreeren eener plechtige H. Mis in de kapel te Handel.

OMMEL. Nu zoo duidelijk gebleken is, dat de Maria-vereering in Ommel dit jaar zoo zeer is toegenomen en zoo talrijke scharen pelgrims naar Ommel togen om, volgens het voorvaderlijk gebruik, hun innigste gevoelens en verlangens des harten aan de voeten van Maria neer te leggen en het nieuw aangelegde Maria-oord zoozeer een aantrekkingspunt bleek te zijn, waar men op in-devote en stichtende wijze zich wist bezig te houden, zal dit jaar begonnen worden, voortaan op den Feestdag van Maria's Hemelvaart de plechtigheden ter eere van Maria hier in Ommel met meer luister te verrichten.

De plechtigheden zullen evenals in de Meimaand, geleid worden door een Eerw. Pater Minderbroeder. Om 7 uur H. Mis met predicatie; om 10 uur H. Mis met predicatie; om 3 uur Lof en daarna plechtige Processie naar en over Mariaoord, H. Kruiswegoefening met predicatie.

Wij vertrouwen, dat wederom vele pelgrims op dezen schoonen feestdag van Maria blijk zullen geven van hunne groote devotie tot de goede Moeder van Ommel, door in dichte drommen te naderen tot haren genadetroon, om rijk aan zegen weer te keerrn.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel brengt ter kennis van de ingezetenen:

dat bij de wet van 3 Augustus 1914 (St.bl. No. 351) maatregelen zijn genomen, om in de bestaande omstandigheden te voorkomen, dat voorraden van levensmiddelen, huishoudelijke artikelen of brandstoffen worden vastgehouden of de verkoopprijzen worden overdreven.

Onder levensmiddelen verstaat de wet ook voedingsmiddelen voor dieren bestemd.

Bij die wet wordt verder de mogelijkheid geopend om daar, waar voorraden worden achtergehouden of te hooge prijzen worden gevraagd, onmiddellijk en zonder eenige formaliteit de waren in beslag te nemen.

Ter gemeente-secretarie bestaat voor een ieder de gelegenheid, om mondeling of schriftelijk de namen op te geven van handelaren en winkeliers, die in strijd met de bedoeling der wet handelen.

Indien aan den Burgemeester de juistheid van de ter gemeente-Secretarie gedane klachten en mededeelingen blijkt, kan bij den winkelier of handelaar, wien het aangaat, de verkoop onder politietoezicht worden gesteld of kunnen andere maatregelen worden genomen overeenkomstig de bevoegdheid bij de wet verleend.

Moeilijkheden kan men zich besparen door tegen de winkelruiten lijsten te plakken van de prijzen voor de voornaamste artikelen gesteld.

De Burgemeester vertrouwt, dat alle goedgezinde neringdoenden er toe zullen medewerken, om in deze moeilijke tijden de bevolking tegen onredelijke verhooging van prijzen te vrijwaren.

Boxtel, 7 Augustus 1914.
De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.00.

6 Aug. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.00, f 1.34 per K.G.

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 7 Aug. Aanvoer 27808 eieren Kipei 2.55—4.75. Eendei 0.00—0.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 3.19.

Advertentiën.

Naamlooze Vennootschap Gasfabriek Boxtel.

Algemeene Vergadering

van **H.H. Aandeelhouders** der N. V. Gasfabriek Boxtel, gevestigd te Boxtel, ter voldoening aan Artikel 22 der Statuten, te houden op **Zaterdag 22 Augustus 1914, te 11 uur.** ten kantore der Maatschappij tot Bouw- en Exploitatie van Gemeentebedrijven, **Maliebaan. 98 te Utrecht**

De punten van behandeling met praeadvies van den Raad van Commissarissen liggen vanaf 6 Augustus a.s. voor H.H. Aandeelhouders ter inzage ten kantore der voornoemde Maatschappij te Utrecht, alsmede ten kantore der Gasfabriek te Boxtel.

De Directeur,
R. DUNKEL.

Gevraagd
een net R.K. Meisje
voor de huishouding,
bij nette familie van 2 personen te BUSSUM bij Amsterdam. Koken geen vereischte. Wasch buitenshuis.
Zich persoonlijk te vervoegen bij
C. Steinmann-Pechtold,
Rechtestraat — Boxtel.

De Notaris NIEMANN te Boxtel
zal FINAAL verkoopen:
Op **Donderdag 13 Aug. 1914** ten 4 *uur n.m. ten huize van Hend. van Breugel* in de Nieuwstraat.
Voor de Wed.
en Erven Hend. Schoones.
Onder Boxtel.

Koop I. Een *Landbouwerswoning c.a. Weiland-* en *Bouwland*, nabij de kom der Gemeente gelegen aan den Straatweg naar Schijndel ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 1055, 1056 en 375 samen groot 84.40 Aren, staande met 10 slagen op f 850.—.

Koop II. *Bouw- en Weiland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D Nos. 909 en 373 samen groot 64.40 Aren, staande met 15 slagen op f 475.—.

Koop III. *Massa* van koop I en II, staande met 25 slagen op **f 2550.—.**

Koop IV. *Bouwland* ter plaatse „het Nieuw Land" Sectie D No. 383 groot 69 70 Aren, staande met 18 slagen op **f 650.—.**

Koop V. *Weiland* ter plaatse „de Vennekens" Sectie D Nos. 396 en 397 samen groot 47.60 Aren, staande met 3 slagen op **f 310.—.**

Koop VI. Alle voorschreven goederen in Massa, staande met 95 slagen op **f 3475.—.**

Voorschreven goederen zijn te aanvaarden op de gewone tijdstippen in 1915.

Grondlasten vanaf 1 Januari 1915.
Betaling 13 November 1914.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.
Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Om gezonde en krachtige Kinderen op te voeden geeft de zorgzame Moeder Nestlé's Farine Lactée (Kindermeel) De beste Alpenmelk bevattende Monsterbusje, gratis, door den Hoofdagent voor Nederland, de Heer Felix Vaal, Rotterdam.

Bloemisterij „VOSSENBERG",
HELMOND.
Telefoonn. 33.

VOORHANDEN
en ruim Gesorteerd
van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversiering. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs.
Alleen goed werk wordt afgeleverd.

Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.

beleefd aanbevelend,
Firma P. Verstappen & Zn.

Bedenkt, dat het gebruik van koffie Uw organisme schaadt en vooral Uwe zenuwen sterk aangrijpt. Drinkt daarom in het vervolg half Kathreiner en half koffie. Gij verkrijgt daardoor een drank, die even opwekkend werkt en denzelfden aangenamen smaak heeft als koffie alleen. Talmt niet langer met het nemen van een proef! Kathreiner is verkrijgbaar bij de meeste winkeliers in origineele pakjes met het portret van Pastoor Kneipp.
Prijs 20, 12½ en 5 cent.

J. M. HANEGRAAF,
Eindhovensche Steenweg BOXTEL,
beveelt zich beleefd aan tot het leveren van
Machinerieën en Onderdeelen
Electro-Motoren.
Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en herepareeren van reeds bestaande geleidingen.
Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.
Hoogachtend,
J. M. HANEGRAAF,
Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

C. Steinmann-Pechtold,
Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.
Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.
Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Beleefd aanbevelend,
C. Steinmann-Pechtold.

G. J. Goossens-Hermsen,
BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke
IJzerwaren en
Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:
180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „
} Andere afmetingen naar verhouding.
Alles 1e kwal., geen 2e soort.
Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,
G. J. Goossens-Hermsen,
Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

Electro-Technische Fabriek
W. van Boxtel & Zonen,
Hoofdkantoor: Markt 1. **TILBURG.** **Bijkantoor: Korvelsche weg 217|219.**
Teleph. Interc. no. 427. :—: Teleph. Interc. no. 85.
Filiaal: ROOSENDAAL (Hoek Molenstraat.)
Levert Complete Electrisch Licht- en Krachtinstallatiën, zoowel voor eigen bedrijf, als in aansluiting op de Provinciale Centrale.
Talrijke attesten van reeds uitgevoerde werken zijn steeds ter inzage. Plannen en Begrootingen worden kosteloos en zonder eenige verbinding verstrekt.

Apeldoornsche Machinefabriek
voorheen **LOOG LANDAAL, APELDOORN.**
Zuiggas-Motoren met Watermantel-Generator. - IJs- en Koelmachines.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«
A. DE WERT-Strijbosch,
te BEST.
ALLE SOORTEN METSELSTEENEN
in uitstekende kwaliteit.
Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**
zich heeft gevestigd als
Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.
Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,
Corn. Verheijden-van Heesch,
Rechterstraat, BOXTEL.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 64. Zaterdag 8 Augustus 1914.

Terugreis van Lourdes.
1—3 Aug. 1914.

Omtrent de terugreis van Lourdes door de pelgrims, die onder leiding van den ZeerEerw. Heer Pastoor Offermans, van Lierop, het Eucharistisch Congres bijwoonden, werd ons het volgende in een intervieuw meegedeeld.

Onze terugreis was een contrast met de heenreis. Wij reisden met 30 personen naar Lourdes, in prachtige gereserveerde wagens 1e klasse, konden ons in de restauratiewagens versterken, hadden geene nachtreizen en vonden het al verschrikkelijk in de hotels een trapje hooger te moeten klimmen of voor één nacht te moeten slapen in eene kamer, die ietwat schietpijpachtig er uit zag. Wij waren, zooals men dat zegt, verwend.

De nooit te vergeten processies van Zaterdag 25 en Zondag 26 Juli, een uitstapje naar de brullende watervallen van Ceresey, du Tour, Pont d'Espagne, naar het grootsche cirque de Gavarnie, deden onze sympathieën voor Lourdes met zijn verheven plechtigheden, zijn weergalooze omgeving ten top stijgen, toen Dinsdagavond de tijding kwam: »de bedevaart van Arras met zeven, die van Autun met twee treinen, mogen niet naar Lourdes komen«. Eene vraag door ons tot Mgr. Schöpfer, Bisschop van Lourdes, gericht: »zullen de Hollanders komen?« beantwoordde Mgr. met een twijfelend schouderophaler..

Door den leider onzer groep werd Woensdagmorgen vroeg naar Roosendaal geseind: »Fransche processies afgezegd; U wordt hier niet verwacht«. De hulpstationchef van Lourdes verklaarde: »Zij zullen wel tot de grens komen met hun Belgische wagens (welke de Bedevaart in gebruik heeft), maar zij zullen geene machines kunnen krijgen, en wat heeft men in hun geval aan een rijtuig zonder paard«. — Het verzonden telegram kwam eerst na het vertrek der pelgrims te Roosendaal aan; en trouwens het Comité had alle verzekering ongehinderd Lourdes te zullen bereiken. De pelgrimstreinen kwamen dan ook prompt op tijd te Lourdes aan, op Donderdag 30 Juli.

Vrijdagnamiddag had naar gewoonte de indrukwekkende zegening der zieken plaats, die verricht werd door den HoogEerw. Heer Deken Bauduin van Venlo. Korten tijd daarna vlogen de inwoners van Lourdes de een naar den ander om te roepen: »de klok luidt op het fort, de oorlog is verklaard met Duitschland.« Dit onrustwekkend, voorbarig bericht bracht de gemoederen in beweging en was reden voor het Comité om nadere informatiën in te winnen ter bevoegder plaatse, o.a. bij den Nederlandschen gezant te Parijs, die echter geruststellende tijding zond.

Zaterdag 1 Aug. werd onder het Lof door den HoogEerw. President met veel takt bekend gemaakt, dat het vertrek der Bedevaart naar Nederland Zondag te elf uur zou plaats hebben.

De wagons van den pelgrimstrein waren door de Belgische Regeering opgeëischt. Bij deze tijding dacht Pastoor Offermans er over met zijn gezelschap reeds te 6 uur uit Lourdes te vertrekken, doch hij zag geen kans al zijne pelgrims van zijn vaststaand plan: »heden nog weg« vóór dien tijd in kennis te stellen.

Daar lagen de prachtige plannen voor *S. Sebastian, Biarritz, Parijs, Lisieux* in duigen.

De terugreis begon te ongeveer half tien Zaterdagavond. De uit *Pierrefitte* aankomende trein was reeds overvol, vooral van Duitschers en Fransche militie-plichtigen. Onder anderen troffen de pelgrims een Jesuiet- en een Capucijnovice, beiden in medische kuur te *Cauterets* en thans op weg naar de kazerne.

Te ongeveer 2 uur was de trein in *Bordeaux*: vier pelgrims waren te Lourdes in den slaapwagen gestapt om voor 20 gulden per persoon de *gelegenheid* te hebben om te slapen en konden onmiddellijk doorreizen naar Parijs; nat en droog moesten zij echter gedurende hun tocht van Lourdes naar Parijs bijna geheel missen. Een drietal anderen, die meenden van een gelukje te kunnen spreken, in den 1e klasse-wagen te komen, konden gedurende de rit Lourdes-Bordeaux (ruim 5 uur sporens) pal blijven staan in den gang van den Luxe(?) wagen.

Zondag 2 Aug. Aanvankelijk dachten de pelgrims nog bijtijds te Parijs te zullen zijn om de H. Mis bij te wonen of op te dragen. Tengevolge der mobilisatie veranderde echter de snel- in een boemeltrein en *Parijs* werd eerst te één uur namiddag, in plaats van te half tien voormiddag bereikt. Met groote moeite konden de reizigers in den omtrek van het Nord-station eenige spijzen verkrijgen. Voor spijs en drank tusschen Bordeaux en Parijs was gezorgd, waarvan door de niet in den slaapwagen vertoevende passagiers gretig werd geprofiteerd.

De trein die te 4.05 uit Parijs *naar Brussel* zou vertrekken, was weer overladen met vluchtende Duitschers, Hongaren enz., die hunne winkels te Parijs met achterlating van al den inhoud verlieten en in hun gewone daagsche kleeding zich naar hun vaderland spoedden. Ook een ontelbare menigte mannen en jongelingen, maaiers en bieten-rooiers afkomstig uit Belgenland, reisden als 1e klasse passagiers mede naar het Noorden.

Aan het *vóór*laatste station van Frankrijk, Maubeuge, luidde het te half 10 's avonds eensklaps: »allen overstappen«. Binnen weinige minuten waren alle wagens (vee- en goederenwagens uitgesloten) van den gereedstaanden trein bezet.

Een der reizigers, de Heer Hensen uit Rotterdam, die de reisbiljetten van zich zelf, vrouw en dochter verloren had of niet kon vinden, een forsche man van Duitsch type, werd door soldaten en beambten omringd en, ondanks het protest van den Weleerw. leider der groep, een half uur in arrest gehouden en zelfs op eene Stationsbank achterover gesmeten. De Pastoor kon kiezen: met den trein vertrekken, of á la sortie van het perron af. ZEerw. meende het laatste te moeten kiezen; de andere pelgrims waren in gezelschap van verschillende Eerw. Heeren en beproefde reizigers; de Heer Hensen en familie moest eerst verlost worden en — gezien het inderdaad Duitsch voorkomen dier familie — zij kon nog méér moeilijkheden ondervinden.

Natuurlijk ontbraken ook niet de koddige tooneelen. Zoo toen op Zondagavond in het hotel zooveelste klas te Maubeuge ter eere eener jarige een flesch schuimwijn zou worden gebruikt. Heel brutaal plaatsten waard en waardin zich bij de nog half verblufte Hollanders aan 't tafeltje en schonken zich zelf een bierglas vol in, terwijl den betalenden gasten slechts een gewone coupe werd voorgezet. In één rondschenken was de flesch ledig.

Toen de waardin een »Santé« uitbracht op de jarige jonge dochter en zij een oogenblik haar bierglas op tafel zette, maakte de Pastoor daarvan gebruik om fluks zijn kleine coupe te verwisselen met het boordevol bierglas van de madame, onder de woorden: »dat zullen wij zóó eens doen.« De madame was er door verbluft, de man (een pantoffelheld?) grinnikte en wij hadden wat méér voor ons geld!

Ten slotte kwam de Inspecteur van den Chemin de fer du Nord hoffelijk zijn excuse aanbieden; doch daarmee was het brutale feit niet ongedaan.

Toen ons voor het overbrengen der bagage 10 francs gevraagd werd, dachten wij aan den karreman van Uden, die onlangs voor een vrachtje (van misschien 200 meter ver) aan een Franschen luchtschipper, een rijksdaalder vroeg. „Poets wederom poets." En toen de heer Hensen zoo onbehoorlijk werd behandeld, klonk 't in ons binnenste: „A la Harderwijk."

Stof tot eene interpellatie in de 2e Kamer znllen wij er niet van maken!! Doch was een Kamerlid bij de scène te Maubeuge aan het station tegenwoordig geweest, 't muisje zou dan een staartje kunnen hebben.

De droevige omstandigheden mogen als excuse worden beschouwd.

De Pastoor bleef bij deze familie en bereikte per rijtuig en tram over *Goegnies-Chaussée* des morgens te 11 uur het station *Quévy* op Belgisch gebied, waar de sneltrein Parijs-Antwerpen-Amsterdam in gewone omstandigheden *passeert* maar nu zou *beginnen*. In de nabijheid van dit station trof de familie Hensen met den Pastoor twee reizigers van zijn gezelschap en nog een viertal andere Nederlanders.

Wat was er geschied?

Nauwelijks waren de reizigers na vertrek van *Maubeuge* gezeten in den trein, of te *Feignies* (grensstation, 3/4 uur van *Maubeuge*) klonk het weer: »*allen eruit.*«

Daar stonden de reizigers en pelgrims oude en jonge, met al hun bagage, en konden maar zien of liever niet zien hoe zij het *Belgische grensstation Quévy* zouden bereiken, op ongeveer 8 kilometer van *Feignies* gelegen. Rijtuigen waren er niet, allen logeeren te *Feignies* was onmogelijk. *Het werd een nachtelijke tocht van drie uren.* Na lang beraad kochten de Heeren schoppen- en rieken-stelen, hingen daaraan de koffers op den rug of tusschen elkander in, (zooals de druiventrosdragers, verkenners van Kanaän); de dames liepen langzaam aan, vermoeid als zij reeds waren, hadden het voorrecht ieder een half uur op een hotselende boerenkar plaats te mogen nemen en.....

Een alleszins vreemd gezicht: een boerenkar beladen met hoogdeftige dames: vóór op de »schei« en achter op de »tooten.«

Heel wat anders dan in een wagen 1e klasse gereserveerd voor ons gezelschap van 30, die plaats bood voor 50 personen!

Halfweg op dien tocht werden zij door de gewapende Fransche macht gehalteerd door sabel en revolver. Zelf lachende onderzochten de beambten of de pelgrims geen bommen, granaten of mobilisatie-plannen bij zich hadden.

Nog een half uur loopen, want de Fransche karrevrouw mocht niet verder dan de grens, en..... men was gelukkig het *Belgische grensstation* Quévy te zijn genaderd *langs* de tram die het douaneplaatsje *Goegnies-Chaussée* met het station Quévy verbindt, zij het dan ook, dat eenige pelgrims voor een tijdje van den goeden weg afdwaalden. Sommige geraakten zelfs in de korenvelden verdwaald, zoodat ten laatste het reisgezelschap geheel uit elkander geraakte. De Pastoor-geleider vond 2 zijner gezellen terug op 3 Aug. te *Goegnies-Chaussée*, waar zij erg lief in het pensionaat ontvangen werden, 4 te Brussel, 3 te Antwerpen, 6 te Roosendaal, en 5 ..... te Eindhoven l.l. Dinsdag te half elf. Een familie ging hare kinderen op eene Belgische kostschool halen.

Een Meerssensche pelgrim meldde ons zijn behouden aankomst langs een anderen weg.

De toeht *Antwerpen—Roosendaal* was l.l. Maandag ook vrij van hindernissen. De treinen hielden op *Esschen* (grensstation van België) en begonnen weer te *Roosendaal*.

De route *Esschen—Roosendaal* moest dus alweer te voet, per rijtuig, per kar, per gehuurde fiets e. d. gemaakt worden. Over de Nederlandsche schoone parochie *Nispen*, langs een bekend Geitenfokstation, langs weelderige, goed bebouwde bieten-akkers komt men in bijna twee uur gaans van Esschen naar Roosendaal. 't Was daar een ware landverhuizingsgeschiedenis, die nog voortduurt tot op heden toe; tienduizenden vluchtelingen uit België passeerden dezer dagen Roosendaal; — alleen uit Antwerpen vertrokken 30.000 Duitschers, onder welke kindjes van twee weken, ingepakt in een kussen, vastgebonden op heur moeders rug, voor welke in 't holle van den nacht de melk boven de lamp in het witte grens-café moest warm gemaakt worden. Wat een ellende! Te Antwerpen alles moeten verlaten en wat een onzekere toekomst! Wij hebben mannen en vrouwen als razenden zien rondloopen in het station Rozendaal, vragende hoever ze nog van Duitschland waren en welk toch het eerste Duitsche station zou zijn, dat hun veiligheid zou bieden.

Wij meldden boven, dat de Heer Hensen, een der pelgrims, eene bruske behandeling onderging te *Maubeuge*; de man was er kapot van; voelde zich te Esschen aan het grens-station zeer onwel, moest te bed gelegd worden, werd in de eerste drie dagen zevenmaal door den charmanten dokter bezocht, ligt aan hevige longontsteking nog te Esschen; wordt door vrouw en dochter verpleegd, vindt daar een zeer lofwaardig onderkomen bij den oud-brouwer Achtmaal en is, Goddank, aan de beterhand, zoodat hij over eenige dagen naar zijne woonplaats Rotterdamper auto mag worden overgebracht.

Wie deze reisgeschiedenis leest, zal met ons reden vinden, deze eene zeer interessante te noemen; doch nooit hopen wij zoo iets weer te beleven.

Een dankgebed mag niet achterwege blijven en ook niet de smeeking, dat de Nederlandsche Bedevaart, wier terugkomst nog niet bepaald is, evenals het grootste gedeelte van de groep Offermans, onverlet in het vaderland moge terugkeeren.

* * *

Uit een en ander blijkt, dat het praatje, als zou de Pastoor van Lierop zijne pelgrims in den steek hebben gelaten, geheel bezijden de waarheid is. Hij bleef eenvoudig bij de zwaar beproefde familie Hensen, totdat Z.Eerw. de andere pelgrims weer trof te Rozendaal of elders.

Algemeen Overzicht.

Er valt niet meer aan te twijfelen: De Duitschers zijn er Woensdagavond na een gevecht van ruim 24 uren in geslaagd in Belgie de Maas over te trekken, en zetten thans hun opmarsch naar Frankrijk voort.

Doch al zijn ze in Belgie, toch zal het hun nog erg moeilijk gemaakt worden, en als de Belgen er in slagen de Duitsche krijgsmacht nog wat tegen te houden dan kan men nog groote verrassingen verwachten.

Met groote heldhaftigheid en met een waarlijk bewonderenswaardige standvastigheid hebben de Belgische soldaten den opmarsch van de Duitschers tegengehouden en hun belet een nieuwe brug over de Maas te werpen inplaats van de door de Belgen vernielde bruggen. Tenslotte hebben de Duitsche troepen door hun overmacht klaarblijkelijk, den overtocht geforceerd en zijn bij Visé en bij Mouland, met de pontonbootjes de rivier overgetrokken.

Het verluidt nu, dat zij in twee colonnes oprukken naar Tongeren en naar Luik. Men kan er van opaan, dat zij ook nu geen gemakkelijken opmarsch zullen hebben. De Belgische troepen hebben zich van Visé en de andere onbeschermde Maasplaatsjes teruggetrokken op Blois, het punt van samenkomst der wegen van Luik en Visé naar Tongeren, terwijl de fortenkring rond Luik en dan nog de vesting zelf onaangetast zijn en en aan de Duitschers krachtigen tegenstand kunnen bieden.

Daar komt dan nog bij, dat de stemming onder de Belgische troepen zeer opgewekt zal wezen door het eerste succes tegenover de Duitschers behaald. Want elk oogenblik uitstel beteekent voor de Belgische troepen een aanmerkelijk voordeel en voor de Duitschers een ernstige tegenslag.

Want in allerijl trekken de Fransche en, naar het verluidt, ook de Engelsche troepen de Belgen te hulp. De Belgische bladen van gistermorgen meldden reeds, dat de Franschen Dinsdag voor Doornik waren aangekomen, en al het Belgisch spoorwegmateriaal gemobiliseerd was om de Fransche troepen van Doornik over Bergen naar Charleroi te transporteeren.

De »Indépendance« meldt uit zekere bron te weten, dat Schotsche regimenten op een bepaald punt van de Belgische kust, welke het blad niet wil aangeven, geland zijn.

Enkele officieren van den Engelschen generalen staf waren te Brussel aangekomen, o.m. generaal French, die reeds lang als de opperbevelhebber van het Engelsch expeditie-corps werd aangewezen. Na een bezoek gebracht te hebben op de bureax van den Belgischen generalen staf vertrok de generaal met een extra-trein naar een niet aangegeven plaats, geestdriftig door de bevolking toegejuicht.

Zoo wordt België langzaam aan door de legerdrommen overstroomd van drie groote mogendheden, die misschien het vreedzame land tot tooneel zullenmaken van het eerste gruwzame bedrijf van het tragische oorlogsdrama.

De berichten over een ultimatum, dat Duitschland aan Italië zou verzonden hebben, meenen wij, als komend uit Fransche bladen, niet dan met de grootste omzichtigheid te moeten aanvaarden.

Berichten van vorige dagen.

De Duitschers in België.

BRUSSEL, 5 Aug. Officieel wordt gemeld, dat de Duitschers het land methodisch blijven binnenrukken. Tot dusverre hadden de Belgische troepen slechts lichte gevechten en schermutselingen met den vijand. De Belgische soldaten toonden zich zeer dapper en gedisciplineerd. De verliezen der Belgen zijn zeer gering, die der Duitschers betrekkelijk aanzienlijk.

BRUSSEL, 5 Aug. Duitsche vliegers hebben boven Luik gevlogen. Een Belgische vlieger wierp zich op een Duitsch vliegtuig, sneed het doormidden, en zette daarna zijn vlucht voort. De Duitsche vlieger werd gedood.

De Duitschers bouwden een noodbrug voor Lixhe, ten Noord-Westen van Visé. De batterijen der forten vernielden deze brug.

Een detachement Duitsche cavalerie, moest om bij Gue over de Maas te komen, de Hollandsche grens overtrekken.

BRUSSEL. Van alle zijden komen uit gegoede kringen aanbiedingen van vrouwen, die in de hospitalen werkzaam willen zijn Groote sommen gelds worden geschonken voor het Roode Kruis. Koningin Elisabeth ging hierin voor door het schenken van een waarlijk vorstelijke gift. Van alle zijden dienen zich vrijwilligers aan. Alle partijtwisten zijn terzijde gesteld en alles schaart zich vol vertrouwen om koning Albert. Naast eigen kracht is Belgisch vertrouwen gevestigd op de groote Mogendheden die zich haar belangen nog aantrekken. In de kazernes heerscht een buitengewoon opgewekte stemming en het laat zich aanzien, dat, wanneer zoo straks de Belgen slaags met de Duitschers zullen raken, dan zullen zij moeten bekennen België en de Belgen te licht te hebben geschat.

BRUSSEL. België mobiliseert thans de beide lichtingen van de jaren 1900 en 1899, dat beteekent, dat alle lichamelijke geschikte mannen moeten opkomen.

BRUSSEL. Al het spoorwegmateriaal is voor de troepentransporten gerequireerd en in dienst gesteld.

BRUSSEL. Treinen met Fransche troepen zijn te Doornik aangekomen. Zij begeven zich naar Charleroi.

LUIK. De berichten dat de 40.000 Belgen 50.000 Duitschers zouden hebben teruggeslagen, worden nog niet bevestigd.

MAASTRICHT. In de nabijheid van Visé is vanuit Duitsche vliegmachines geschoten op Belgische vliegers, die naar Luik terugvlogen. Een der Belgische toestellen moet naar beneden zijn geschoten.

BRUSSEL, 6 Aug. De Belgische staf deelt het volgende mede:

De Duitschers hebben Woensdag de forten aangevallen van het vierkant tusschen de Maas, de Vesdre en de Duitsche grens. Een Belgische tegenaanval is met succes bekroond geworden. De Duitschers zijn naar Holland (op Nederlandsch grondgebied zijn ze, naar bekend is, niet geweest — Red.) teruggedreven. Zij verliezen 3000 man en 800 gekwetsten; al de aanvallen van den vijand zijn afgeslagen.

De Belgische troepen, die zeer geestdriftig zijn, vechten tegen een tweemaal sterker leger. Sommige regimenten keerden tot driemaal toe in het vuur terug.

Vannacht moet een nieuwe veldslag plaats hebben gehad. Het 10e Duitsche legerkorps zou van Noordoost naar het Zuiden en zelfs naar het Westen de forten der Maas hebben aangevallen. De hoop bestaat, dat de Belgische troepen weer zegevierend uit den slag zullen zijn gekomen.

Duitsche cavalerie heeft het Noorden van de provincie Luxemburg tot aan Bastenaken en Marche betreden en werd teruggedreven door onze gendarmerie. Drie uhlanen werden voor Hoei door de burgerwacht gevangen genomen. Men heeft ook Duitsene cavaleristen in het Noorden van Belgisch Limburg gezien.

De Franschen komen de Belgen te hulp.

Het „Journal de Bruxelles" meldde Woensdagavond: 20 à 25.000 Duitschers zijn vanochtend tusschen 7 en 8 uur Manhay voorbijgekomen (in Luxemburg). Zij trokken in de richting van Aywaille en Luik.

De Franschen zullen ons in geforceerden marsch te hulp komen.

Wij zullen niets zeggen over hun bewegingen en wekken alle vaderlanders op om mede de strengste discretio in acht te nemen.

Een vijf of zes Fransche soldaten zijn met een auto Luik binnengereden. Zij werden luide toegejuicht.

Een Fransche vlieger is de Fransche troepen vooruitgevlogen en heeft hun komst aangekondigd.

De tegenstand van onze forten is buitengewoon geweest. Op het fort Evegnie is niemand gedood. De actie is geschied overeenkomstig het plan van generaal Léman, die met opzet de Duitschers tusschen de forten heeft laten opdringen en vervolgens met bewonderenswaardige kracht een tegenaanval heeft uitgevoerd. De brigade die dezen tegenaanval heeft gedaan, heeft zich met roem overdekt.

Men verzekert ons, dat het grootste deel van de Duitschers, die aan het gevecht hebben deelgenomen, tot de landweer behooren.

De Engelschen ontschepen troepen in Belgie.

Enkele berichten uit Belgische bladen voor welker juistheid wij uit den aard der zaak niet kunnen instaan, volgen hier.

Een officieel telegram, d.d. Woensdagmiddag half een, uit Zeebrugge meldt — volgens de Etoile Belge — dat een Engelsche vloot voor Zeebrugge ligt.

De «Nieuwe Gazet schrijft:

Woensdag zijn op verschillende plaatsen Engelsche troepen in Belgie geland.

Tusschen half 2 en 2 uren is generaal French, van het Engelsche leger, na zich op de bureelen van den staf begeven te hebben, van het station du Luxembourg te Brussel naar een onbekende bestemming vertrokken.

Generaal French werd hartstochtelijk toegejuicht. Er werd »Leve Engeland« geroepen.

De burgerwacht, die wegen en bruggen bewaakt, heeft de militaire eer bewezen.

De Franschen te Leuven.

Een zeer sterke Fransche legermacht is volgens de Nieuwe Gazet, te Leuven aangekomen, en begeeft zich dadelijk op weg naar Luik.

De Duitschers in België — De slag bij Visé.

De »Patriote« geeft omtrent het binnenrukken der Duitschers en den slag bij Visé de volgende bijzonderheden:

De Duitschers trokken Dinsdagmorgen België om 8 uur 40 binnen. Zij rukten voort in 3 collonnes infanterie, voorafgegaan door regimenten cavalerie, uhlanen en lanciers. Zij trokken de grens over bij Gemmerich, Henri Chapelle en Dolhain.

De colonne, die het meest Noordelijk oprukte, trok naar Visé waar de brug door de Belgen verwoest was. De Maas bracht hier een hinderpaal voor een verder oprukken en de Duitschers bleven dus op den rechteroever.

De linkeroever was bezet door onze troepen, die het overtrekken der rivier en het werpen van een brug belemmerden. Heftige schermutselingen hadden hier plaats tusschen de Belgische cavalerie en de vijandelijke cavalerie. Het enthousiasme der Belgische troepen was zeer groot.

De forten van Luik ondersteunden de actie der troepen.

Het Belgische leger heeft heel het grensgebied doen ontruimen. Er is zelfs geen stuk vee meer in het land. Alle levensmiddelen zijn weggehaald. De Duitsche troepen moeten dus de noodzakelijk langzame aankomst van de legertros afwachten.

De Duitsche troepen verspreidden in de dorpen proclamaties aan de bewoners dat hun geen kwaad zou geschieden, wanneer zij het voorbijtrekken der troepen zouden vergemakkelijken en dat zij niets zouden vernielen. Indien echter de Duitschers belemmerd zouden worden, zouden zij zonder pardon optreden.

De Duitschers doen voorts verraderlijk een beroep op de bewoners door hun te zeggen, dat Pruisen de Belgen bij Waterloo hebben gered.

Maandagmorgen is er een Duitsch officier als parlementair naar onze soldaten gekomen. Hij werd geblinddoekt voor de militaire autoriteiten gebracht en vroeg de overgave van de vesting Luik. Hem werd fier ten antwoord gegeven, dat ons leger slechts voor overmacht zou wijken.

De Duitsche onderhandelaar werd vervolgens naar de vijandelijke linie teruggebracht.

De Duitsche troepen trokken ook bij Henri-Chapelle en Dolhain België binnen en rukken nu op naar de forten van Luik, maar worden door onze troepen in hun opmarsch gestuit. De eerste gevechten hebben Dinsdag in den namiddag plaats gehad.

De positie van Luik is op bewonderenswaardige wijze gereed gemaakt. Het leger werd gedurende de laatste dagen door 25.000 burger-werklieden geholpen, om de verdedigingswerken in orde te brengen.

Het gevecht bij de brug van Visé had Dinsdagnamiddag plaats.

Een compagnie van het 12e linieregiment, onder bevel van luitenant Claude, bewaakte de brug op den linkeroever. Omstreeks half twaalf bespeurde men een vliegmachine, die uit Duitschland kwam en op groote hoogte manoeuvreerde. De mannen van het 12e linie-regement waren onmiddellijk op de been en volgden aandachtig de bewegingen van de vliegmachine, die onmiddellijk verdween.

Plotseling verscheen op den rechteroever een escadron Duitsche ruiters, op eenige honderden meters van de brug, dat waarschijnlijk naar Feuron-le-Comte reed.

Op het gezicht van de Duitsche uniformen, formeerden onze soldaten zich in gevechtslinie en begonnen te vuren. Hun vuur werd onmiddellijk ondersteund door de kanonnen van het fort Barchon. Toen zij zich op die wijze plotseling gestuit zagen, trokken de Duitsche ruiters zich in groote haast terug.

Verder meldt de »Patriote« nog, dat het kasteel van Davignon, bij Spa gelegen, in de handen van de Duitschers wezen zou.

De gevechten bij Visé.

Aan het zeer belangwekkend overzicht, gegeven door den oorlogscorrespondent van „De Telegraaf" ontleenen wij het volgende :

5 Aug. 9½ u. nam.

Omtrent het gevecht bij Visé werd mij, toen ik in de auto van „Het Roode Kruis" een bezoek bracht aan de platgebrande en thans ontvolkte plaats nog de volgende bijzonderheid medegedeeld :

Nadat de Duitsche artillerie eenige huizen had in brand gestoken, ging de infanterie tot het offensief over.

Ze werd echter niet alleen tegenover georganiseerde combattanten geplaatst, ook de niet militaire bevolking nam aan het gevecht deel.

Uit de huizen werd geschoten, knapen en vrouwen smeten de soldaten met steenen en zelfs grijsaards vuurden van achter deuren op de aanrukkende soldaten.

Deze schoten neer wat hun in den weg kwam, naar de gebruiken van het oorlogsrecht.

Toen het scheen alsof de nog niet gevluchte bewoners zich niet meer verzetten, werd op commando van den bevelvoerendenofficier een carré gevormd dat de menschen omsloot. Nadat de soldaten onder het resteerend deel der bevolking een manifest hadden uitgedeeld waarin, in de Fransche taal, namens den maarschalk der opererende armée werd medegedeeld, dat de Duitschers niet waren gekomen om te veroveren en zij de eigendommen en rechten der Belgen zouden eerbiedigen, trad de militaire commandant naar voren. Hij wendde zich in het Fransch tot de Burgerlijke bevolking, herhaalde andermaal dat de Belgen in de Duitschers geen vijanden moesten zien en alleen de dringende noodzakelijkheid tot het betreden van den Belgischen bodem had geleid.

De bewoners zouden zich thans naar de Duitsche krijgswetten moeten schikken en elken aanval op de Duitsche troepen of eenig deel er van, zou als hoogverraad met den kogel worden gestraft.

Toen de officier het laatste woord had uitgesproken werd er plotseling op hem gevuurd en zeeg hij ontzield ter aarde.

Onmiddellijk werd een achttal personen, uit wier groep het schot was gelost, gearresteerd en op de plaats gefusilleerd.

De overige bewoners werden met de kolven der geweren binnen het restant der woningen gedreven.

10 u. 's avonds.

Nog altijd klinkt het onheilspellend gebrom van het kanon. De Belgische hoofdmacht staat te Tongeren, de Fransche troepen zijn op hun marsch naar Luik reeds gearriveerd tusschen Namen en Luik.

Luik is in opschudding. De bevolking huist op straat.

Vaderlandslievende betoogingen hebben er plaats en de op ons grondgebied vandaar gearriveerde Duitsche vluchtelingen uit Luik werden bij hun vertrek door de Belgen gehoond.

De weg van Eysden naar Maastricht biedt den aanblik van den aftocht van een verslagenleger. Duizenden bewoners van de aangrenzende Belgische streek zoeken een goed heenkomen.

De Duitschers zullen er alles op zetten om morgen tot aan Luik door te dringen.

Onze officieren achten dit, gezien de kranige houding van het Belgische leger en het met versnelde marschen aanrukken van Fransche legerscharen niet waarschijnlijk.

Hoe meer de nacht nadert, des te onheilspellender klinkt het gedonder van het kanon.

De Belgische artillerie is echter de Duitsche verre de baas. De schoten richten goed.

De tegenvaller voor de Duitschers bij dezen onverwachten tegenstand is zeer groot.

De verliezen der Duitschers moeten enorm zijn.

Morgen wordt een treffen van beteekenis verwacht.

10½ uur.

Ik kreeg de proclamatie in handen door de Duitschers, bij het binnenrukken in België verspreid. De Hollandsche vertaling van den in't Fransch gestelden tekst, laat ik hieronder volgen. :

Aan het Belgische volk !

Ik betreur het oprecht, dat de Duitsche troepen zich gedwongen zien de Belgische grens te overschrijden. Zij handelen onder den drang eener onvermijdelijke noodzakelijkheid, daar de neutraliteit van België reeds geschonden was door Fransche officieren, die vermomd per auto het Belgisch grondgebied doortrokken, om Duitschland binnen te dringen.

Belgen ! Het is ons innigst verlangen alsnog een middel te vinden om een strijd te vermijden tusschen twee volkeren, die tot op dit oogenblik vrienden, vroeger zelfs bondgenooten waren. Herinner u de glorieuse dagen van Waterloo. De Duitsche wapens hebben er toendertijd het hunne toe bijgedragen om de onafhankelijkheid en den bloei van het vaderland te stichten en te vestigen, maar wij dienen vrij baan te hebben. De verwoesting van bruggen, tunnels en spoorwegen moeten als vijandelijke daden beschouwd worden.

Belgen ! Gij hebt te kiezen ! Ik hoop dus, dat het Duitsche leger niet gedwongen zal worden u bij de Maas te bestrijden. Vrij baan om dengene, die u wilde aanvallen te kunnen attaqueeren, is alles wat wij verlangen. Ik geef de Belgische bevolking formeele waarborgen, dat ze niet onder de verschrikkingen des oorlogs te lijden zal hebben, dat we de levensmiddelen, die we noodig hebben, met goud geld zullen betalen, dat onze soldaten zich de beste vrienden zullen toonen van een volk, waarvoor wij de meest mogelijke achting, de grootste sympathie koesteren. Van uw beleid en uw welbegrepen vaderlandsliefde hangt het af uw land de verschrikkingen van den oorlog te besparen.

De opperbevelhebber van het Maasleger,
VON EMMICH.

10 uur 30 's av

Nadat de Duitschers tot driemaal toe beproefd hadden bij Visé een brug over de Maas te slaan, en de Belgische forten driemaal deze hulpbruggen stukgeschoten hadden, slaagden de Duitsche troepen er ten slotte in met booten over de rivier te komen.

Duitsche officieren deelden mede, dat hedennacht de Duitsche kroonprins met nog 13.000 man nabij Visé verwacht wordt, zoodat dan een Duitsche strijdmacht van ongeveer 90.000 man bij Luik zal staan.

De Belgen verzekeren, dat een sterke Fransche troepenmacht Charleroi gepasseerd is om de Belgen bij Luik te hulp te komen.

5 Aug., 10 uur 58 min.

De Duitschers zijn er in geslaagd de Maas over te komen. Op verschillende punten zijn zij de rivier over getrokken en antwoorden weinig op 't vuur der Belgische forten.

De Belgen trokken terug op Boirs. Hun verliezen zijn gering. De Duitschers, versterkt door versche troepen, trekken met cavalerie, infanterie en artillerie langs Eben in de richting Luik als noordelijke aanvalskolonne.

Toen de Duitschers zich van Visé hadden meester gemaakt, drongen zij ook het telegraafkantoor binnen en wilden op de telegraaftoestellen beslag leggen.

De directeur van het telegraafkantoor weigerde echter hen toe te laten, waarop hij door de Duitschers à bout portant doodgeschoten werd.

Een van de vele vluchtelingen, die evenals vele anderen dezen morgen Visé verliet, vertelde aan den berichtgever van het „Handelsblad" o.a. het volgende :

Niemand in heel Visé heeft dezen nacht een oog toe gedaan. We hadden ons nog op de gewone plaatsen ter ruste begeven, maar toen van alle zijden de schoten weerklonken, toen we de kogels hoorden fluiten, toen kropen we weg in den kelder en zoo hebben nagenoeg alle inwoners den nacht doorgebracht. Deze uren van angst zal ik nooit vergeten !

Toen ik naar het bedje van mijn kind ging, lag daar een kogel onder de dekens. Het lood had eerst het huis doorboord, ook de beddeplank, doch was in het kussen blijven steken. Wanneer ik een oogenblik naar boven ging om te kijken, zag ik aan alle kanten huizen in brand staan. Het huis van mijn buurman werd van voor tot achter door een granaat doorboord. Maar, voegde de man er in al zijn ellende en de herinnering aan de doorgestane angsten triomfantelijk aan toe : „Toch zijn de Pruisen nog niet over de Maas."

Nog zoo juist zag ik een geestelijke het Augustijnengebouw binnen gaan om een stervende in zijn laatste oogenblikken bij te staan en hem de vertroosting van zijn geloof te brengen. Eerbiedig week de menigte ter zijde.

De Belgische Capucijnen.

De hoogeerw. provinciaal der Capucijnen van België heeft zijn kloosters, zijn paters en zijn broeders ter beschikking van het ministerie van oorlog gesteld.

Hij biedt zich aan vooral voor de aalmoezenier- en ambulancediensten.

Over de neutraliteit van België.

In het ultimatum (oorlogsverklaring) aan Belgie, wordt o.a. gezegd, dat de Duitsche regeering vernomen heeft, dat Fransche troepen voorneinens zouden zijn over Givet en Namen naar de Maas op te rukken. De Belgische regeering antwoordde dat dit in tegenspraak is met de formeele verklaring, 1 Augustus door de regeering der Republiek afgelegd en dat, indien Frankrijk de neutraliteit van Belgie zou schenden, Belgie zijn internationale plichten zou waarnemen.

Duitschland verklaarde geen enkele vijandige daad tegen Belgie in den zin te hebben, indien Belgie er in toestemde, als de oorlog begon, een welwillende neutraliteit aan te nemen tegenover Duitschland. Voorts, dat na het sluiten van den vrede, Duitschland de onafhankelijkheid van het Koninkrijk en zijn bezittingen in hun vollen omvang zou eerbiedigen.

Zou Belgie zich vijandig gedragen tegen de Duitsche troepen en hun moeilijkheden in den weg leggen, o.a. door het vernielen van spoorwegen, tunnels of andere kunstwerken, dan zal Duitschland Belgie als zijn vijand beschouwen en de regeling der toekomstige verhoudingen overlaten aan de beslissing der wapenen.

Belgie antwoordde dat deze nota diepe en smartelijke verbazing heeft gewekt bij de Belgische regeering. De tractaten van 1839, bevestigd door de tractaten van 1870, stellen de onafhankelijkheid en neutraliteit van Belgie onder den waarborg der mogendheden, voornamelijk van den Koning van Pruisen. Belgie heeft nimmer een poging verwaarloosd om zijn neutraliteit te doen eerbiedigen en is steeds trouw geweest aan zijn internationale verplichtingen. Belgie zou, zoo ze inging op het voorstel van Duitschland, haar plichten verraden jegens Europa en haar eer opofferen, en is vast besloten, met alle middelen in haar macht, elken aanval op zijn recht af te slaan.

Duitschers uit België gezet.

Al wat Duitsch is wordt thans uit de steden van België verwijderd. Allen moeten vluchten en hun heele bezit achterlaten.

't Is waarlijk een ellende. Duizenden en duizenden mannen, vrouwen en kinderen worden in de treinen gestopt en zonder eten, zonder geld of goed moet alles het land uit.

Te Boxtel brengen de internationale treinen dagelijks honderden vluchtelingen aan.

3000 Duitschers en Oostenrijkers uit Luik kwamen Woensdagnacht te Maastricht aan en zijn per trein over Vaals naar Duitschland gebracht.

Een proclamatie van Keizer Wilhelm.

BERLIJN, 6 Augustus. Het »Marineverordnungblatt« publiceert den volgenden van allerhoogste zijde komenden oproep aan het Duitsche leger en de Duitsche voot.

»Na een drie-en-veertig-jarigen tijd van vrede roep ik alle weerbare Duitsche mannen te wapen. Het geldt onze heiligste goederen, het vaderland en den eigen haard, tegen een vloekwaardigen inval van vijanden alom te verdedigen. Dat beteekent den toestand, waarin wij zijn. Een zware strijd met groote offers wacht ons. Ik vertrouw, dat de oude krijgshaftige geest nog voortleeft in het Duitsche volk, die krijgshaftige geest, die den vijand, waar hij hem ook vindt, aanvalt, koste wat het koste, die van oudsher de vrees en de schrik onzer vijanden is geweest. Ik vertrouw op u, Duitsche soldaten ! In elk van u leeft een heeten door niets te bedwingen wil om te overwinnen. Elk van u weet, wanneer het moet, te sterven als een held. Denkt aan ons groot roemrijk verleden, bedenkt, dat gij Duitschers zijt. God helpe ons !

Gegeven te Berlijn op het paleis den 6en Augustus 1914.

w.g. WILHELM.«

Duitschland en Frankrijk.

NANCY, 6 Aug. Hier ontvangen berichten melden, dat de Duitsche troepen in Elzas-Lotharingen alle inwoners, die trachten de Fransche voorposten over de grens op eenigerlei wijze behulpzaam te zijn, zonder genade fusilleeren. Het aantal der aldus summier terechtgestelden moet reeds vrij aanzienlijk zijn.

De toestand te Parijs.

PARIJS, 6 Aug. De oorlogsverklaring van Engeland aan Duitschland is hier met groote vreugde ontvangen. In politieke kringen acht men de positie van Duitschland verbazend slecht. Van den eenen kant is het nu in oorlog met Engeland en van den anderen kant houdt Italië zich onzijdig.

Daarenboven oordeelt men den moreelen toestand van Duitschland als slecht, omdat men de schending van de onzijdigheid van Luxemburg en België algemeen met verontwaardiging afkeurt.

Men verbeidt angstige berichten over de beweerde schending van Hollandsch-Limburg.

De stad is kalm en bedrukt, omdat ze in staat van beleg is.

De mobilisatie verloopt snel. Er heerscht een algemeen vertrouwen in de toekomst.

Duitschland en Rusland.

BERLIJN. De aan Russen toebehoorende waarde gedeponeerd bij groote Berlijnsche banken zijn door de regeering in beslag genomen.

Van de Russisch-Duitsche grenzen komen berichten dat er onder de Russische troepen ontevredenheid zou heerschen. Men dient ten opzichte van al deze berichten echter steeds een groote voorzichtigheid in acht te nemen.

BERLIJN. Ambtelijk wordt medegedeeld dat de Duitsche troepen bij Soldau een Russische cavalerie-brigade terugwierpen. De Russische aanval werd onder de ernstigste verliezen gebroken.

— De Nieuwe Courant bericht in een extra editie dat de Duitsche oorlogsboot »Augsburg« met man en muis vergaan is.

De Augsburg is de boot die de oorlogshaven Libau eenige dagen geleden beschoot.

Duitschland en Engeland.

LONDEN. Generaal French is benoemd tot inspecteur-generaal van de land- en zeemacht.

LONDEN. De slag in het Noorden van Schotland. De Star meldt dat de gewonden van den slag in het noorden van Schotland geland zijn te Cromarty.

LONDEN. Een uit Berlijn afkomstig bericht meldt dat de Duitsche vloot den mijnenlegger »Britannia« heeft doen zinken.

Een Engelsch-expeditie-leger?

LONDEN, 6 Aug. De »Daily Telegraph« en »Daily News« deelen mede, dat de regeering besloten heeft een expeditie-strijdmacht naar het vasteland van Europa te zenden.

In ons Vaderland.

Verbod van uitvoer.

Bij Koninklijk besluit, gepubliceerd in een extra staatscourant is de uitvoer verboden van stroo, hooi, machine- en smeerolie, tarwe en tarwemeel, zout, gerst en gort, automobielen en onderdeelen w.o. banden, voertuigen ingericht voor paardentractie, rijwielen, motorrijwielen, steenkolen, cokes, paarden, uitgezonderd veulens, rogge, roggemeel, haver, leder, peulvruchten.

De oorlogsstaat in Nederland.

Verschenen is een buitengewone Nederlandsche Staatscourant :

Hierin brengt de Minister van Oorlog ter kennis, dat met ingang van 5 Augustus 1914 in staat van Oorlog is verklaard het gebied, behoorende tot de stelling van Den Helder, de stelling van de monding der Maas en van het Haringvliet, de nieuwe Hollandsche waterlinie, het grondgebied der gemeenten Westervoort en Duiven rondom het verdedigingswerk bij Westervoort, het grondgebied enz. der gemeenten Pannerden, Bemmel en Millingen, rondom het fort op den Hoofddam bij Pannerden, het grondgebied der gemeenten Neuzen, Hoek en Zaamslag, rondom de kustbatterij bij Neuzen, het grondgebied der gemeente Ellewoutsdijk, rondom het fort te Ellewoutsdijk.

Het militair gezag wordt uitgeoefend door den opperbevelhebber van land- en zeemacht, de commandanten der verdedigingsstellingen en de commandanten der afzonderlijke forten.

Tweede Kamer.

De Tweede Kamer heeft gisteren de regeeringsvoorstellen tot uitgifte van zilverbons en tot verleening van annestie aan deserteurs.

De mobilisatie en het personeel bij de Staatsspoor.

Door den Directeur van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, is Woensdag aan het personeel bekend gemaakt, dat de bezoldiging aan gehuwd personeel dat in deze buitengewone tijdsomstandigheden onder de wapenen is geroepen, of zal worden geroepen, voor zoover het behoort tot de Militie of tot de dienstplichtigen bij de Landweer, vermeld in de opgaaf (resp. aanvullingsopgaaf model 37) bedoeld bij het landweer behoorende besluit II „lijst" gedurende de afwezigheid deswege uit den dienst der Maatschappij zal worden uitbetaald voor drie vierde gedeelten.

Voor de toepassing van vorenstaande worden met gehuwd personeel gelijk gesteld, zij, die als kostwinner kunnen beschouwd worden, van hen die in den 1e of 2e graad van bloedverwantschap bestaan.

Geen gebrek aan Zilver meer.

Officieele cijfers.

Een merkwaardige ontspanning van het de laatste dagen zoo nijpende gebrek aan zilveren munt, is reeds onmiskenbaar waar te nemen. Wel houden nog velen, die zich, door de meest overtuigende, positieve verzekering, dat onze bankbiljetten zoo veilig en zoo prima gedekt zijn als maar eenigszins mogelijk, niet laten geruststellen, hun zilver vast, doch overal kan men thans in meerdere mate dan vorige dagen kleine bijdragen aan zilver krijgen.

Thans heeft de regeering een maatregel genomen, die zonder twijfel een eind zal maken aan het dwaze oppotten van munt. Binnen enkele dagen krijgen wij biljetten van f 1, f 2.50 en f 5, waardoor het gebrek aan zilvergeld absoluut is opgeheven.

Waarom men dan geen bankbiljetten van die bedragen uitgeeft, vroeg men ons. Het antwoord hierop is vrij moeilijk. Er zijn velen, die geen juist begrip hebben van wat eigenlijk een bankbiljet is, hetgeen duidelijk blijkt uit de dwaze theorieën, die men thans meer dan genoeg hoort, en die oorzaak zijn, dat wij nu een tekort aan zilvermunt hebben, hetwelk door niets anders gemotiveerd kan worden dan door een vrees, waaraan elke redelijke grond ontbreekt. Men heeft daarom gemeend, biljetten te moeten uitgeven van den Staat zelf, dus schuldbekentenissen der regeering, die door den Staat ten volle gewaarborgd zijn.

(Bovendien is de zilveren munt een rijksmunt, dus moeten ook de „zilverbons", die de plaats dier munt innemen, rijksbiljetten zijn.)

Voegen wij hieraan nog toe, dat naar ons van officieele zijde werd medegedeeld — wij hebben ons daartoe tot de Rijksmunt te Utrecht gewend — niet minder dan een half millioen per dag aan zilver door de Munt wordt vervaardigd en verzonden, dan mag men zeker verwachten, dat het met het dwaze vasthouden van zilveren munt uit kan en uit moet zijn. Tel.

De Ned. Staatsloterij.

Ingevolge machtiging, verleend door den minister van Financiën, wordt het navolgende bekend gemaakt :

1e. In verband met de ernstige omstandigheden, waarin ons land thans verkeert, ondergaat het plan der 406e Ned. Staatsloterij eene wijziging, uitsluitend ten aanzien van de tijdstippen waarop de collecte ter directie der Staatsloterij wordt geopend en gesloten en van die, waarop de trekkingen der tweede, derde, vierde en vijfde klasse plaats hebben.

Dientengevolge wordt de trekking der tweede en volgende klassen tot een nader te bepalen tijdstip uitgesteld ;

2e. de termijn voor de verwisseling der klassikale loten geldig voor de tweede klasse van bovengenoemde loterij, wordt dientengevolge tot een nader te bepalen tijdstip verlengd.

In verband met het bovenstaande zal een gewijzigd plan der 406e Staatsloterij te zijner tijd worden openbaar gemaakt.

De prijzen en premiën, gevallen op reeds getrokken loten, worden na aftrek der wettelijke korting, evenals de op die loten verschuldigde teruggaven van te veel betaalde inleg, als tot dusver, zonder eenig voorbehoud uitbetaald.

Vorenstaande maatregelen dienen uitsluitend om een ieder die bij de Staatsloterij belang heeft, zooveel mogelijk voor schade te vrijwaren. St.ct.

Hollandsche Deserteurs.

De Consul-generaal der Nederlanden te Antwerpen maakt bekend :

Deserteurs van het Nederlandsche leger mogen, zonder dat hun straf dreigt, opkomen.

Aalmoezeniers.

Naar de »Maasb.« verneemt, heeft Z. D. H. de Bisschop van Haarlem aan de Nederlandsche regeering 20 priesters aangeboden voor den aalmoezeniersdienst in het gemobiliseerd leger.

Berichten van gisteren.

UIT MAASTRICHT. Gisteravond om 6 uur is hier binnengebracht de 19jarige Duitsche Graaf Von Arnim, zoon van een der opperbevelhebbers. Hij was erg gewond en is na eenige uren overleden. Zijne moeder kwam spoedig daarop te Maastricht aan, doch vond slechts een lijk.

UIT BRUSSEL. Het 9e regiment is uitgerust. Het 7e regiment Duitschers werd voor Luik teruggeslagen. Het liet 8000 dooden op 't slagveld. De Belgen namen 14 kanonnen. Een Duitsch Zeppelin luchtschip werd door den kogelregen vernield.

UIT LONDEN. Het Parlement heeft een oorlogskrediet van 100 millioen pond sterling goedgekeurd.

Asquith deelde gisteren in het Parlement een voorstel van Duitschland aan Engeland mede, dat wanneer Engeland onzijdig zou blijven, Engeland in ruil daarvoor zou krijgen : de Fransche koloniën en België.

UIT WEENEN. De »Wiener Zeitung« bevat thans de officieele oorlogsverklaring van Oostenrijk aan Rusland.

UIT KEULEN. De »Kölnische Volkszeitung« bericht, dat een Zeppelinluchtschip, dat in België krijgsverrichtingen deed, twaalf bommen in de stad Luik heeft geworpen, waardoor op verschillende punten brand ontstond.

UIT LONDEN. Asquith deelde in 't Lagerhuis namens Lord Kitchener, het voorstel mede, om 't leger met een half millioen manschappen uit te breiden. Het Lagerhuis keurde dit voorstel goed.

UIT MAASTRICHT. Hier is binnengebracht een Duitsche patrouille onder een drietal wachtmeesters, die het Hollandsch grondgebied hadden betreden.

De Duitschers gaven zich aan de Hollandsche grenswacht over en verklaarden, dat zij zich liever overgaven aan de Hollanders dan aan de Belgen, daar zij vreesden door de Belgen te worden doodgeschoten.

MAASTRICHT. Hedennacht is hier geen kanongebulder en geweervuur vernomen. In de richting van Luik neemt men geen brandverschijnselen waar. Het gerucht loopt, dat Luik gevallen is, doch dit wordt niet officieel bevestigd.

Prins Hendrik begaf zich hedennacht per auto naar Maastricht.

De opwinding onder de bevolking is geweken.

NEW-YORK. Uit 't Handelsblad. De Cedric van de White Star Line met bestemming naar New-York is te Halifax binnengeloopen uit vrees in beslag te worden genomen.

UIT BRUSSEL. Zoowel in Brussel als in de provincie zijn een groot aantal spionnen gevangen genomen. Ze waren bezig met 't aanleggen van toestellen voor draadlooze telegrafie.

UIT DEN HELDER. De staat van beleg is hier afgekondigd, zoodat de stad onder Militair bestuur staat.

UIT LONDEN. Uit Lowestost is bericht ontvangen, dat 40 mijlen van deze plaats verwijderd, een Duitsche torpedobootvernieler door een Engelsche oorlogsboot is vernield.

No. 65 WOENSDAG 12 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Onze lotgevallen in het krijgsgebied.

II.

In het station Sterpenich was het donker; toch was het pas even half acht door; de ontzettende wolkenmassa, die er boven hing, hulde den ganschen omtrek als in een nachtelijk duister.

We waren blij, dat we 'n onderdak hadden. In de vestibule troffen we 'n paar Belgische douanen. We vroegen, wanneer er 'n trein naar Arlon vóórkwam. Ze konden 't niet zeggen, maar voor vandaag was de verbinding opgehouden. Tusschen Sterpenich en Arlon reden vooreerst geen treinen meer. Toen ze van ons vernamen, dat we uit het Groot-Hertogdom gekomen waren, werden wij bestormd met vragen; van wat er in Luxemburg in de laatste vier en twintig uren was afgespeeld, hadden ze slechts heel vaag en dan nog vrij onjuist, iets gehoord. Ons werd heelemaal niet gevraagd, of we iets te „declareeren" hadden, ons valiesje hebben we niet open gehad, we werden behandeld, alsof er geen grens bestond. Toen de regen was opgehouden en de dreigende wolken zich boven 't Groot-Hertogdom gingen ontlasten, wezen ons de douaniers een binnenweg naar Arlon, waar we nog 'n uur of drie afstonden en welgemoed aanvaardden we onze avondwandeling naar de hoofdstad van Belgisch-Luxemburg. We moesten eerst 'n paar vonders over, maar kregen weldra 'n harden weg voor ons, die een nurtje van Arlon op de groote heirbaan uitkomt. Rustig lagen daar de dorpjes en gehuchten, waar we doortrokken: de lui zaten hier en daar aan de deur en beantwoordden onzen groet met een vriendelijk „Bonsoir, messieurs" of met 'n „Guten Abend". (In dit gedeelte van België wordt Fransch en Duitsch door elkaar gesproken. Van Vlaamsch vernemt men er niets.) Alles ademde 'n stillen vrede. Wie zou gedacht hebben, dat hier binnen 'n paar dagen een vreeselijke oorlog zou uitbreken?

Op den weg ontmoetten we twee Duitsche paters, met wie we 'n gesprek aanknoopten en die ons een en ander vroegen omtrent Luxemburg en Longwy, vervolgens nog twee Belgische gendarmen, die ons op 'n fiets zonder licht voorbijreden, zonder naar ons om te zien. Tegen elf uren kwamen we te Arlon aan, hadden neel gauw 'n goed hoel en lieten ons het avondeten uitstekend smaken, want ook dezen dag hadden we niet te veel voor 't mes gehad.

Er waren veel logé's en van verschillende nationaliteiten in 't hotel o. a. een jonge journalist uit Chur (Zwitserland). In de gelagkamer zat men heel gezellig te praten, van vrees voor oorlog vernamen we niets, ja, de oorlog maakte nauwelijks 'n onderwerp van gesprek uit. 's Morgens hadden we nog 'n paar uur tijd, eer we weg moesten. We liepen de stad nog eens door, genoten nog van 't heerlijke panorama bij die oude kloosterkerk en gingen tegen negen uren welgemoed naar 't station, waar we nog 'n abonnement voor vijf dagen namen. 't Was er erg kalm, de trein vertrok precies op tijd, zoodat we vijf minuten over negen Arlon uitstoomden in de richting van Brussel, waar we tegen één uur aankwamen. We zochten er ons gewoon hotel bij 't station op, we praatten eens wat over den oorlog; er werd vreeselijk gescholden op den Pruis, maar we zagen niks buitengewoons en trokken kalm de stad in.

Op den Boulevard du Nord was 't veel minder druk dan anders, dat viel ons wel op, maar in de Rue Neuve was 't ook des te drukker. Daar was 't Brusselsche crépule bezig met „den Tietz," het groote Warenhuis te bombardeeren ten aanschouwe van een enorme belangstellende menigte. De politie vermocht er weinig tegen te doen. In de stad waren vele winkels gesloten. Duitsche zaken vooral hadden de roljalousien omlaag gedaan. Over reclames voor 't Dortmunder zagen we annonces voor Belgische bieren heengeplakt. Overigens wat zouden we doen? De toestand was in de meeste straten heel gewoon. Niemand had er iets van kunnen merken, dat het land morgen in staat van oorlog zou zijn. 't Meest werden wij getroffen door 'n proclamatie van den burgemeester van Antwerpen, die in zijn gemeente den staat van beleg had afgekondigd en meedeelde, dat de Pruisen in Hollandsch Limburg waren gevallen. Toch sloegen wij hieraan zoo maar niet direct geloof, want in een paar bladen, die we kochten, lazen we, dat Arlon door krijgsvolk bezet was en er 's avonds een herhaald en hevig kanonvuur te hooren was geweest en wij hadden noch het een gezien, noch het ander gehoord. Langer dan drie uur hadden we in den avondstond rondgewandeld. In ons hotel liet men ons zonder iets te betalen vrij en eer we 'n half uur verder waren zaten we in den trein naar Antwerpen.

Op het perron kon men merken, dat er volk 't land uit ging. Vanuit Brussel rijden gedurig treinen in alle richtingen (naar Antwerpen vertrokken er toen nog vijf achtereen) en de treinen, die wij zagen, zaten stampvol, vooral in de richting van Luik. Den Duitschers had men 't al zoo benauwd gemaakt, dat ze haast in massa 't groote Vaderland introkken. We zagen te Luxemburg landverhuizers van 'n allerarmoedigst uiterlijk, hier voeren elegant gekleede heeren en dames 't land uit, velen evenwel met 'n bedrukt gezicht. Wat wachte hun in Duitschland? Wat lieten zij hier achter? België was sinds gisteren door dat ultimatum woedend op den Pruis geworden en dreef de groote Germaansche natie, als 't ware, 't land uit, vaak onder gejoel en geschimp. Op 't oogenblik reeds moeten 25000 man Antwerpen verlaten hebben. Alles eruit, zelfs mannen, die met Belgische vrouwen gehuwd zijn en aan Duitschland haast geen herinnering meer hebben. Frankrijk heeft zoowat dezelfde maatregelen genomen. Overal worden de Duitschers opgejaagd. Een jongen man van bij de dertig troffen we op 't perron rondzoekend naar zijn trein. Hij was van Osnabrück vandaan, en kwam van Parijs, waar hij 18 jaar gewoond had. Hij had er zoo'n goede betrekking en nu alles verloren — heel 't geluk weg. Menschen hier te land, verkondig toch niet, dat ze in Duitschland allemaal den oorlog gewild hebben! Bij 'n trein zagen we ook nog twee bisschoppen, die op 'n pak kleeren hun brevier zaten te lezen, een paar geestelijken stonden er omheen, bij groote koffers. We begonnen blij te worden, dat onze trein floot en we Brussel uitstoomden; hij reed fermo door, hield even te Mechelen op en lang duurde 't niet, of we waren te Antwerpen, waar we vernamen, dat er van die Duitsche troepen in Ned. Limburg absoluut niets aan was. Te Antwerpen hadden we direct 'n trein naar Esschen en verder konden we weer niet, tenzij we weer deden als den vorigen avond: loopen, 't Is nog 'n paar uur van Roosendaal. Neen, neen, 't was wel geweest. We waren moe genoeg, ditmaal evenwel, meer moe van 't zitten. Arlon en Esschen liggen, 'k weet wel niet hoeveel K.M. van elkaar. Een gewone boemeltrein heeft er haast 2 dagen op werk.

Voor de statie te Esschen was het druk en gezellig. Daar stonden langs den weg karren met ponny's, paarden en honden bespannen te wachten op reizigers naar Holland.

Onze noordelijke broeders maakten er gretig gebruik van, boden met pleizier 'n paar gulden voor 'n plek op 'n hondenkar en gaven maar teekenen van haast, om voort te komen; 't was of de Belgische grond hun onder de voeten brandde.

We bleven in Esschen en zochten 't kwartier van onzen vriend den heer Henri Asselbergs, den Belgischen briefschrijver op. Hij heeft ons uitmuntend in zijn hotel onderdak weten te krijgen, schoon 't stampvol was en in den avondstond deden we met ons drieën nog 'n zeer prettige wandeling door en om het dorp Esschen; zelfs kwamen we nog op Hollandsch grondgebied.

's Morgens vroeg vertrok de Duitsche gezant langs Esschen over Nederland naar Duitschland. Om 8.16 vertrokker wij. Te Oudenbosch nam ik van mijn reisgezel afscheid en vertrok vandaar per tram naar Breda. Eerst om tien uur 's avonds kwam ik behouden van mijn vacantiereis te Deurne aan.

H. N. OUWERLING.
JACQ. HEEREN.

Te Boxtel in den Raad

op 10 Aug. 1914. 's morgens 11 uur.

Aanwezig alle leden.

De Voorz. opent de vergadering, zeg., dat de leden reeds het doel van de vergadering kenden namelijk om dit jaar de kermis niet te houden.

Gelet op de omstandigheden waarin het Vaderland verkeerd hebben B. en W. gedacht dat van kermishouden geen sprake kan zijn en stellen derhalve voor dit jaar geen kermis te houden.

Zonder discussie werdt dit voorstel aangenomen.

* * *

Voorz. — Het is mij aangenaam te kunnen zeggen dat de troepen, hier gelegerd, tevreden zijn over de behandeling die zij hier mogen ondervinden; tevens mag ook gezegd worden, dat de burgerij heelemaal van de militairen geen onaangenaamheden ondervinden. Ik breng dan ook hulde aan de troepen, ook namens de burgerij.

* * *

Rondvraag.

v. d. Horst. — Mhr. de Voorzitter. Doordat verschillende bedrijven maar weinig of niet meer laten werken, zal er spoedig groote armoe heerschen onder de arbeiders.

Heeft het Dagelijksch bestuur er al aan gedacht om deze van gemeentewege te steunen. Hetzij door als er een comité wordt opgericht dit comité financieel te helpen, of dat het gemeentebestuur het zelf ter hand neemt.

Hulp zal spoedig noodig zijn.

Voorz. — Ik kan den heer v. d Horst mededeelen, dat voor het oprichten van zoo'n comité reeds propaganda gemaakt is, en vertrouw dat dit ook wel tot stand zal komen. Dat de raad voor het steunen van arbeiders een crediet toestaat, is mij zeer aangenaam.

v. d. Horst. — Dank u wel. Mhr. de Voorz.

* * *

Ribbe. — Met het oog op de vele menschen die wij op het oogenblik in onze gemeente herbergen, vond ik het nie ondienstig, dat er een barak voor besmettelijke ziekte werd daargesteld. men kan nooit weten wat er gebeurt.

Voorz. — Ik ben het met het gezegde van den heer Ribbe eens, en zal er met den chef van den geneeskundigen dienst over spreken.

* * *

v. Oerle. — Ik heb met genoegen vernomen, dat er mogelijk een comité tot steun voor arbeidersgezinnen, die door deze oorlog in armoe komen, zal worden opgericht, en dat de gemeente daarvoor een crediet toestaat; particulieren zullen hun steun daar ook wel aan willen verleenen. Dat er maatregelen genomen worden om die gezinnen hulp te verleenen, is hoog noodig.

Zou zoo'n commissie ook niet ter hand nemen te zorgen, dat de prijzen der levensmiddelen niet te hoog werden opgedreven. U, Mhr. de Voorz. heeft er natuurlijk de bevoegdheid voor om in te grijpen; de commissie kan U dan behulpzaam zijn om de prijzenopdrijvers aan te wijzen.

Verder wilde ik nog vragen of, als er eventueel hier gewonden of gevangenen van het slagveld zouden worden aangevoerd, of er dan plaatsruimte is om deze te herbergen. Het is natuurlijk niet te hopen, maar men moet er toch op voorbereid zijn.

Voorz. — Ik dank den heer v. Oerle voor den steun, die hij van gemeentewege zou willen verleenen aan een steuncomité voor arbeiders, die door de huidige omstandigheden in armoe zouden geraken.

Punt twee door den heer v. Oerle ter sprake gebracht over de opdrijving der prijzen, behoort speciaal bij den burgemeester thuis. Zou ik echter voorziening wenschen van een comité, dan zal ik mij wel tot hun wenden.

Op punt drie kan ik den heer v. Oerle antwoorden, dat het plaatsen van gewonden al enigszins geregeld is. De Witte Paters zullen 15 bedden beschikbaar stellen. Mevrouw Mahie de groote zaal van haar kasteel en de oranjerie.

Meerdere burgers zullen mogelijk ook dit werk willen steunen.

* * *

v. Leeuwen. — Mhr. de Voorz. Zouden wij nu niet een crediet toestaan voor een barak te bouwen.

Voorz. — Ik zal er met den chef van den geneeskundigen dienst over spreken.

Verder wil ik nog iets mededeelen. De oogst staat nog buiten en nu is er toezegging gedaan door de militairen, dat zij de boeren bij het inhalen van den oogst zullen helpen. Indien echter de fabrieken stil komen te staan, kunnen de werkelooze arbeiders misschien wel hulp verleenen.

v. Oerle. — Ik sprak zooeven ons medelid. de heer v. d. Sande. Doordat er veel boerenknechts en zonen uit hun bedrijf zijn gehaald, kunnen de boeren hun oogst moeilijk binnen krijgen. Als er nu arbeidskrachten vacant komen, doordat de fabrieken geheel of gedeeltelijk worden stop gezet, zouden de werkloozen kunnen helpen, al was het dan tegen een minder loon.

Mij dunkt, dat zou de commissie die opgericht wordt, ook al kunnen regelen.

Voorz. — Ja, dat kan: de militairen willen ook helpen.

Hierna wordt de vergadering gesloten.

Algemeen Overzicht.

't Is opmerkelijk, dat er zoo weinig belangrijke berichten komen omtrent ontwikkeling der gebeurtenissen in België en evenmin omtrent de krijgsverrichtingen op eenig ander punt van het Europeesche gevechtterrein.

Zou er nu werkelijk zoo weinig bijzonders aan de hand zijn, of mag men het beschouwen als de stilte, die den storm voorafgaat?

Daar het bekend is dat van Duitsche zijde met alle zorg gewaakt wordt, dat geen particuliere berichtgevers het terrein van den strijd in België betreden, mogen we van die zijde geen bijzondere berichten meer verwachten, terwijl ook de particuliere telegrammen uit Maastricht minder bijzonderheden over de krijgsoperatie's zullen bevatten.

Uit de enkele berichten, die de Belgische bladen brengen, valt op te maken, dat de Duitschers hun opmarsch voortzetten, ondanks den tegenstand, die de forten van Luik nog altijd schijnen te bieden en dien de Duitschers vooral in het vernielen van hun pontonbrug bij Herstal, waarvan een telegram in ons vorig nummer melding maakte, moesten ondervinden. De vernielde pontonbrug werd weer hersteld en, gelijk eveneens een telegram in ons vorig nummer meldde, een tweede pontonbrug werd meer Noordelijk bij Lixhe over de Maas geworpen.

Buiten de groote troepenmachten, die tot dusver nog altijd aan den Oostelijken oever van de Maas opgehoopt stonden, en door onophoudelijken aanvoer uit Duitschlond werden aangevuld, schijnen ook reeds enkele stukken zwaar belegeringsgeschut te zijn aangebracht, welke stukken wel spoedig tegen de Luiksche forten in positie gebracht zullen worden.

Zoo hopen de Duitschers zeker met wapengeweld te verkrijgen, hetgeen zij met bedreigingen niet hebben kunnen bereiken. Gelijk wij reeds meldden, moeten dan ook de Bisschop van Luik en de gouverneur der stad in vrijheid zijn gesteld, hoewel zij hun woningen niet mogen verlaten. Een andere vraag is, of de Duitszhers in hun actie tegen de forten zulk een gemakkelijk en vlug succes hebben als voorgespiegeld wordt in het reeds gegeven telegram van den Duitschen generaal kwartiermeester, waarin voor de eerste maal in een officiëel stuk van Duitsche zijde erkend wordt, dat de Luiksche forten zelf nog niet in de handen van de Duitschers zijn.

De Duitsche troepen zijn intusschen voortgerukt, deels naar Namen, deels meer Noordelijk naar Tongeren, dat, zooals reeds gemeld, Maandag door de Duitschers bezet is. De bedoeling van dezen opmarsch is natuurlijk een poging om achter de Maaslinie om te trekken, en de versterkingen van die linie, der Luiker forten, Hoei en Namen vooral, van beide zijden aan te vallen.

De groote vraag is nu slechts, waar de strijdmachten van Belgen, Franschen en waarschijnlijk ook Engelschen, zullen pogen den opmarsch der Duitsche troepen tegen te houden.

Het verluidt van de eene zijde, dat de Belgische troepen naar Leuven zijn teruggetrokken, waar reeds lang naar gemeld werd, een Fransche troepenmacht geconcentreerd zou zijn. De groote slag zou dan waarschijnlijk in het Noord-Oostelijke deel van de provincie Brabant vallen, welke provincie dan een tweede „Waterloo" rijk zou worden.

Andere berichten veronderstellen weer dat de slag geleverd zal worden bij Waremme, op de lijn Tongeren—Namen, hetgeen eveneens mogelijk is, wanneer, de Duitschers in twee richtingen zouden oprukken, zooals wij veronderstelden, meer Noord-Oostelijk in de richting van Hasselt en meer Zuid-Oostelijk in de richting van Namen.

Sommige berichten maken er melding van, dat de groote slag reeds gaande zou wezen op de lijn Luik—Tongeren. Zoo meldt de Maastrichtsche correspondent van het „N. v. d. D." dd. 10 dezer het volgende:

„Hedennacht is er weer een hevig gevecht ontstaan tusschen het ontzaglijke Duitsche leger en de vooruitgeschoven afdeelingen van de Belgische Noordelijke troepen op de lijn Luik—Tongeren. Den ganschen nacht door, en ook nu nog hoort men het veldgeschut met daar tusschendoor het ratelend mitrailleurvuur en nu en dan het zware bonken van het Belgische vestinggeschut. Er zijn weer vele gewonden gevallen, die hedenmiddag naar Maastricht worden vervoerd."

Zeer wel mogelijk is echter, dat al deze gevechten nog slechts voorpostengevechten zijn en dat dit nog maar het gerommel is, dat het groote onweer voorafgaat.

Berichten van gisteren.

EENE BESCHOUWING VAN DEN OORLOGSTOESTAND.

De meest begrijpelijke uiteenzetting van den toestand, geeft de „Vlaamsche Gazet":

Dit blad meent, dat de drie Duitsche legerkorpsen, die Luik hebben aangevallen, weldra over de Maas zullen zijn. De Duitschers zullen echter niet Luik doortrekken, maar de Maas overgaan bij Visé, dus Noordelijk van Luik en op een andere plaats meer ten Zuiden, n.l. tusschen Luik en Huij. Volgt men de Maas in de richting Namen, dan ziet men Condroz. Daar zijn Duitsche troepen gezien.

Nu wij eenige dagen verder zijn gekomen, en niet meer den indruk ondergaan van de eerste verwarde en overdreven berichten, begint er meer klaarheid in de gebeurtenissen te komen.

De Duitschers roemen over hun welgeslaagde poging om Luik te veroveren en den overtocht over de Maas te forceeren; de Belgen schijnen vol geestdrift over hun heldhaftigen tegenstand. Alles goed en wel — maar wie is nu de overwinnaar? Wie heeft het voordeel behaald? Is het Duitschland, dat met groote offers weliswaar, maar beslist, den doortocht over de Maas verzekerd heeft? Of is het België, dat niet minder heldhaftig strijdend als zijn aanvalder, een overgroote legermacht dagen lang wist tegen te houden, ook ten koste van vele offers? Het Belgische officieele verliescijfer is 7000 buit' n gevecht gesteld. Of hierin de 3000 man begrepen zijn die gevangen naar Wesel vervoerd zijn?

Een oordeel over de afgeloopen operaties kan pas gevormd worden in den loop der krijgsverrichtingen, omdat dan pas blijkt, wat Duitschlands plannen geweest zijn, en ook omdat men dan zal kunnen nagaan of de Fransche en Engelsche hulptroepen op tijd aan den slag hebben kunnen deelnemen.

Ons volk is zeer verdeeld in zijn sympathieën; beide partijen, Belgen en Duitschers, vinden hunne vrienden.

Duitschland vecht als vertegenwoordiger van de Germanen tegen de Slaven, want als zoodanig staan Rusland en Servië in het veld, als slaven zijn deze twee verbonden.

En behalve dit ideëel belang zijn er andere meer stoffelijke banden, die Duitschers met vele Nederlanders verbinden.

Anderzijds hoeveel banden van eenheid van Nederland en België! Wat

een gelijkheid van omstandigheden, waarin beide naties verkeeren! En geen wonder dat vele bezield worden door een gevoel van sympathie voor die dappere kleine natie.

En dat juist maakt den oorlog zoo droevig, ook voor ons, die er tot nu voor gespaard bleven. Dat maakt het ook zoo moeielijk onbevooroordeeld te blijven.

De Duitschers in België.

BRUSSEL, 11 Aug. Er is sedert gistermorgen geen enkel bericht over den algemeenen toestand van de Belgisch-Fransche legers.

BRUSSEL, 11 Aug. Het bericht van de „Vingtième Siècle", dat de Duitschers in een hinderlaag gelokt zouden zijn, is valsch. Het blad, dat het bericht meldde is in beslag genomen.

Hoe men de dooden en gekwetsten herkent.

Al de Belgische soldaten dragen een plaatje in sluminium aan den hals; en op dat plaatje staan ingedrukt de naam van den soldaat, de titel en het nummer van zijn regiment en de datum zijner geboorte.

Jacht op de Duitschers.

Men schrijft uit de bekende Belgische badplaats Blankenberghe, aan een Vlaamsch blad.

Donderdagnamiddag heeft de politie, bijgestaan door de gendarmerie en een afdeeling van het gewapende brandweerkorps, jacht gemaakt op de Duitschers, welke nog hier en daar in hotels verbleven. In den tijd van drie uren leidde de gewapende macht een dertigtal personen naar het politieboreel, dat omringd was van een groote menigte volks, welke de Duitschers uitjouwde. Eenige Duitschers van oorsprong, welke hier sedert verscheidene jaren verblijven, moesten insgelijks voor de overheid verschijnen, doch na een kort onderzoek werden zij losgelaten en mochten zij naar hunne woning terugkeeren. De anderen, waaronder eenige uit Antwerpen geweken Duitschers, zijn in den nacht naar Brugge overgevoerd.

Een Duitscher, de genaamde Jos. Schmitz, die sedert een tiental jaren in onze badstad verblijft, en die zelfs een Blankenbergsche vrouw getrouwd heeft, werd insgelijks voor den politieoverste gedagvaard. Naar het schijnt had deze zich onvoorzichtige woorden laten ontvallen nopens den oorlog der Duitschers. Bij het verlaten van het politiebureel werd hij door de opgewonden bevolking uitgefloten

Tegen den avond werd zijn woning Consciencestraat, aangevallen: al de ruiten werden verbrijzeld, de deur ingestooten, de meubels aan stukken geslagen. De Duitscher werd vastgegrepen en mishandeld; hij zou er slecht van afgekomen zijn, zonder de tusschenkomst der politie, die onder de bedreiging van gebruik te maken van haar wapens, een einde maakte aan dit onstuimig tooneel.

Een regeerend Duitsch vorst gesneuveld.

Uit Brussel wordt aan de Tel. geseind, dat de regeerende vorst Wilhelm von Lippe en zijn zoon Zaterdag in een gevecht, dat te Seraing heeft plaats gehad, zijn gesneuveld. De Duitsche autoriteiten hebben hun lijken opgeeischt, welke daarop voorloopig in een grafkelder zijn bijgezet.

Een Duitsche regeeringscommuniqué over Luik.

BERLIJN, 10 Aug. (Reuter). In een uitvoerig communiqué tracht de Duitsche regeering de hier en daar verspreide berichten, dat de stad Luik nog niet in handen der Duitsche troepen gevallen zou zijn en dat de Duitschers verliezen van ongeveer 20,000 man geleden zouden hebben, te weerleggen. Het communiqué zegt, dat slechts een zwakke troepenmacht bij Luik geopereerd heeft, daar de concentratie van een talrijk leger de bedoeling der Duitschers te vroeg verraden zou hebben.

Verder beweert het communiqué, dat niet de troepen van den vijand, maar vooral terreinmoeilijkheden en de vijandige houding der bevolking, de operaties der Duitschers bemoeilijkten.

Het communiqué erkent, dat nog een deel der forten zich in handen der Belgen bevindt, maar uit deze forten zou niet meer geschoten worden. De keizer wilde niet, dat bij de bestorming der forten Duitsch bloed vergoten zou worden, daar zij de plannen der Duitschers niet in den weg staan. De Duitschers zullen wachten totdat de zware artillerie aangekomen is en zullen de forten in elkaar schieten als deze zich dan nog niet hebben overgeven. In geen geval, zegt het communiqué, zal Luik den Duitschers nog ontnomen kunnen worden.

Duitsche berichten.

MÜNCHEN, 11 Aug. Bij Lichtenfels in de Pfaltz werd een Fransch officier-aviateur naar beneden geschoten; hij is doodelijk gewond.

De generale staf noemt de Fransche berichten dat er bij Luik 20.000 Duitschers zouden gesneuveld zijn, onwaar.

De „Post" meldt uit Londen, dat het bericht over de „coup de main" van de „Königin Luise" een groote paniek veroorzaakte. Op verschillende punten hadden samenscholingen plaats: weg met den oorlog.

Te Londen worden 30.000 Duitschers door de politie streng bewaakt. Tal van Duitschers worden onder verdenking van spionnage in hechtenis genomen. Alle Duitsche zaken zijn gesloten.

BERLIJN, 10 Aug. De uit Frankrijk in den Boven-Elzas doorgedrongen Fransche troepen zijn heden door de Duitschers ten Westen van Mühlhausen in zuidelijke richting teruggeslagen. De verliezen der Duitschers waren onbelangrijk, die der Franschen waren groot.

BERLIJN, 11 Aug. Het bericht van het terugwerpen van drie Fransche divisies gaf te Berlijn aanleiding tot stormachtige juichkreten. In de voornaamste straten hadden patriotische betoogingen plaats.

Duitsche vrijwilligers.

Een millioen driehonderd duizend Duitsche vrijwilligers hebben zich aangemeld.

Verbod van sterken drank.

In Pruisen is een verbod uitgevaardigd tot den verkoop van bier en sterken drank in deze dagen van oorlog. De straf hierop gesteld bedraagt vijf jaar intrekking van vergunning.

Men ziet dat de tucht daar onder het leger gehandhaafd wordt.

Een geschenk van Krupp.

ESSEN, 11 Aug. Het echtpaar Krupp schonk een millioen aan het Roode Kruis.

500.000 Russen aan de Duitsche grens.

De Standard meldt, dat een Russisch leger, sterk 500 000 man en 500 kanonnen, aan de Duitsche grens staat.

De Franschen in den Elzas.

De Fransche minister van oorlog zond het volgende telegram aan generaal Joffre, den opperbevelhebber der Fransche troepen:

„Frankrijk heeft gesidderd van vaderlandsche ontroering bij het vernemen der tijding dat de Fransche troepen, onder de toejuichingen der Elzasser bevolking, te Mühlhausen zijn binnengerukt.

„Ik heb de vaste overtuiging dat het vervolg van den veldtocht ons overwinningen zal brengen, die in militaire beteekenis deze ver zullen overtreffen.

„Maar dit energieke begin, het schitterend offensief door u genomen in den Elzas, zet ons in een zedelijken toestand, die versterkend is voor allen.

„Ik ben gelukkig, u, namens de regeering, de uitdrukking harer erkentelijkheid te sturen."

* * *

Over het gevecht in den Elzas wordt uit Fransche bron nog gemeld:

„Aan de oostelijke grens, in de buurt van het Belgische fort, overweldigde het 153ste Fransche linieregiment het 156ste Duitsche linieregiment met 125 mitrailleurs. Het 10de regiment Fransche jagers verloor 80 pct. van zijn effectief. Er werden in het geheel 15,000 Franschen gedood of gewond en 33,000 Duitschers. Vierduizend gevangen Duitschers zijn naar Poitiers gezonden. Generaal Amade was de bevelhebber van de troepen, die Mühlhausen binnenrukten."

De oorlog in de lucht.

Reeds hebben Fransche vliegers in enkele deelen van Duitschland bommen geworpen, en moeten Duitsche aviateurs al in de nabijheid van Parijs zijn gezien. In den slag bij Visé is de eerste Duitsche aviateur gesneuveld.

Op het oogenblik vliegt men nog in hoofdzaak om te verkennen. Maar als straks het Duitsche eskader over de Fransche grens vliegt, zullen de Fransche luchtvaarders omhoog stijgen, en hoog boven onze hoofden zal het gevecht geleverd worden.

Begin 1913 meende men nog, dat men met een paar handige kanonnen den inval van een luchteskader wel zou kunnen beletten. Krupp bracht speciale anti-aviatische kanonnen, op auto's geplaatst, in den handel. Er werden proeven genomen, maar dra bleek, dat de trefkans buitengewoon klein was. Het kanon van Krupp was waardeloos. Dus: wil men den inval van het lucht-eskader beletten, dan moet men er een ander smaldeel tegenin jagen. Hoe hooger men vliegt, hoe beter. Vliegt men boven den vijand dan zal men zegevieren. Toch wordt het misschien nog wel een strijd op leven en dood, maar de inval kan worden voorkomen.

De luchtslag zal ongetwijfeld iets ontzettends zijn. Van de 100 luchtsoldaten zijn er minstens 90 gedoemd, in den strijd „ten onder" te gaan. Bij het minste defect aan de machine valt deze met een duizelingwekkende snelheid tegen de aarde te pletter. Arme lucht-soldaten!

De toestand in Rusland.

CONSTANTINOPEL, 11 Aug. De „Ikdam" meldt van officieele zijde: „De Russen verlaten sedert eenige dagen met den grootst mogelijken spoed de streken aan de Russisch-(Aziatisch)-Turksche grenzen, waarbij zij depots van levensmiddelen verbranden.

Een divisie (Russische?) cavalerie trok zich naar Kors (in het Kaukasusgebied) terug. De bevolking vluchtte naar het Turksche gebied, ook verschillende Russische desesteurs overschreden de grens.

In Bakoe zijn onlusten uitgebroken. Reservisten doodden den commissaris van politie.

De houding van Turkije.

CONSTANTINOPEL, 11 Aug. De „Tanine" stelt de inconsequentie van de politiek van Engeland en Frankrijk in het licht. Vant, zegt het blad, of schoon zij d wieg zijn der liberale ideeën, staan e aan de zijde van Rusland, dat sedert acht jaren geheel zijn streven erop richt heeft, de liberale beweging in erzie, Turkije en China te smoren. H staat buiten allen twijfel, dat, wann er de huidige oorlog ten gunste van e Triple-entente eindigt, de volkeren v n het Oosten geen vooruitgang zullen kunnen hebben.

De houding van Bulgarije.

SOFIA, 11 Aug. De minister-president Radoslawof verlangde een besluit van de sobranje, waarbij Bulgarije ter zake van den internationalen toestand over het geheele grondgebied in staat van beleg zou verklaard worden.

Wanneer, zoo verklaarde de premier, niettegenstaande Bulgarije zich onzijdig verklaard had, de grenzen van het koninkrijk gesc onden zouden worden, zou de regeering bereid zijn aan iedere gebeurlijkheid het hoofd te bieden.

Japan mengt zich in den oorlog.

PEKING, 10 Aug. Japan heeft niet de neutraliteit geproclameerd.

Uit vele dingen meent men te moeten opmaken, dat Japan voornemens is weldra aan Duitschland den oorlog te verklaren en zich meester te maken van de haven van Singkawo, vanwaar de Duitsche vloot is vertrokken.

In ons Vaderland.

In oorlogstaat verklaard.

Een gisternacht verschenen buitengewone Staatscourant bevat een koninklijk besluit, waarbij met ingang van 11 Augustus in oorlogsstaat worden verklaard de provinciën Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, benevens een gedeelte van Gelderland bezuiden de Waal.

(Deze nieuwe militaire maatregel behoeft geen bijzondere ongerustheid te verwekken. Het is eenvoudig een voorzorgsmaatregel, zooals ook dezer dagen voor verschillende forten is genomen.)

Rijkspostspaarbank.

Gelijk wij reeds hebben medegedeeld is 3 Augustus l.l. een Koninklijk besluit genomen, waarin bepaald wordt, dat de termijn van veertien dagen, bij artikel 16, eerste lid, der wet op de Rijkspostspaarbank, vastgesteld voor de terugbetaling van op Rijkspostspaarbankboekjes verschuldigde gelden, wordt verlengd tot zes maanden, met dien verstande evenwel, dat binnen den genoemden termijn van zes maanden op elk spaarbankboekje desverlangd terugbetalingen zullen geschieden tot een gezamenlijk bedrag van ten hoogste vijfen-twintig gulden in zeven dagen.

Het is ons bekend, dat er inleggers bij de Rijuspostspaarbank zijn, die meenen, dat zij voor bedragen boven de f 25.— steeds zes maanden op uitbetaling zullen moeten wachten. Deze meening is echter niet juist. De bedoeling van het Koninklijk Besluit is eenvoudig, dat de inleggers terugbetalingen kunnen eischen tot een bedrag van f 25.— in de 7 dagen. Hoogere bedragen moeten — evenals tot nog toe immer boven f 50.— worden aangevraagd aan den Directeur en deze kan de uitbetaling uitstellen tot 6 maanden hoogstens, maar behoeft zich aan dien termijn van zes maanden niet te houden, immers hij is bevoegd om, als hem gebleken is, dat de terugbetaling dringend noodzakelijk is en de tijdsomstandigheden dit toelaten, een korteren en zelfs een zeer korten termijn te stellen.

Natuurlijk blijft het gewenscht, dat zoo weinig mogelijk gebruik wordt gemaakt van de gelegenheid tot het opvragen van grootere sommen, in de eerste plaats in het belang van de inleggers zelf, wier geld bij de Rijkspostspaarbank volkomen veilig is, terwijl zij in hun eigen huis moeten vreezen voor brand en diefstal; in de tweede plaats in het algemeen belang, omdat de opvraging van spaargelden en het uittrekken van baar geld èn de Nederlandsche Bank èn de Staat èn het geldverkeer in groote moeilijkheden brengt; en ten slotte in het belang van het personeel der Rijkspostspaarbank, hetwelk door de algemeene mobilisatie zoo gekrompen is, dat het slechts met moeite den nu reeds zeer verzwaarden dienst kan gaande houden.

Het dragen van wapenen.

Het dragen van wapenen is verboden. Het oorlogsgebruik is, dat, wanneer de vijand in het door hem beoorloogde land binnenkomt, hij iederen burger onvoorwaardelijk neerschiet wanneer op hem een of ander wapen wordt bevonden. Het moge een waarschuwing zijn voor onze grensbewoners, geen wapens bij zich te dragen, vooral niet indien zij de grens mochten oversteken om een kijkje te gaan nemen op het oorlogsgebied.

De aardappeloogst.

Naar De Tuinbouw, het officieel orgaan van den Nederlandschen Tuinbouwraad, mededeelt, staat de aardappeloogst in ons land er dit jaar zoo goed voor als nog zelden het geval is geweest, zoodat vrees voor gebrek aan aardappelen voorloopig is uitgesloten.

De graanoogst.

Ook de graanvelden beloven, volgens De Tuinbouw dit jaar een aanzienlijken oogst op te brengen.

Per Telegraaf en per Telefoon.

Hedenmorgen 8 uur.

AMSTERDAM. Het vijftiende Fransche legercorps werd naar Luneville teruggedreven. De Franschen verloren 700 dooden, twee batterijen en vier mitrailleuses.

BRUSSEL. Dinsdagmiddag om een uur had tusschen Tirlemont (Thienen) en St. Truijen het eerste belangrijke treffen plaats van duizenden Duitsche ruiters tegen een regiment Belgen. Na heldhaftigen tegenstand werden de Belgen teruggeslagen. De Duitschers staken alles in brand.

De slag bij Tirlemont beteekent, dat de Duitschers zeer sterk zijn vooruitgedrongen. De Belgische hoofdmacht vond het wenschelijk een beslissenden slag te ontwijken.

Twee Duitsche aviateurs-officieren, die bij Namen moesten landen, werden gevangen genomen.

Koning Albert antwoordde aan keizer Wilhelm: De Belgen zullen zich tot den dood verdedigen en zoo het moest, zou hij zelf het geweer opnemen.

De kust van Montenegro verkeert in staat van blokkade.

PARIJS. De Duitschers hebben de Franschen gesommeerd Longwy over te geven. De commandant der Fransche troepen weigerde.

Officieel. Het Fransche leger is over het geheele front met de Duitsche troepenmacht in contact gekomen, zoodat een groote slag elk oogenblik te wachten is.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 12 Augustus 1914.

— Zondagmiddag werd hier een groote optocht gehouden van militairen met het regimentsvaandel en de stad muziek. Het was een prachtig militair schouwspel, die lange rijen te zien marcheeren. Doordat zeer veel vreemdelingen, die hier bloedverwanten in garnizoen hebben, Boxtel Zondag een bezoek kwamen brengen, was het ontzaggelijk druk, vooral 's avonds op de Markt, waar een voorstelling werd gegeven door een openluchtbioscoop. Men kon over de hoofden der menschen loopen.

Alles liep in de beste orde af.

GEEN CONGRES.

Het Bestuur van het 3de Ned. Katb. Congres tegen het Alcoholisme bericht ons, dat genoemd Congres, te houden te 's Bosch op 24, 25 en 26 Augustus, met het oog op den huidigen toestand, tot nader te bepalen datum is uitgesteld.

Aalmoezeniers.

Z. D. H. de Bisschop van 's Bosch heeft in zijn Bisdom tot Aalmoezenier aangesteld de volgende eerw. geestelijken:

te DEN BOSCH: G. M. J. Daelman, A. J. Lange en J. P. M. v. d. Marck;
te BOXTEL: W. C. v. d. Ven en J. L. J. Nuyens;
te EINDHOVEN: M. C. Nabuurs en E. J. C. de Quay;
te ST. GEERTRUIDENBERG: L. J. W. J. Hasselbach;
te HELMOND: A. M. Frenken en A. J. Peeters.
te NIJMEGEN: A. W. J. Schuurmans en F. J. A. Werners;
te TILBURG: Pater Natalis Ord. Cap. en W. H. Smulders.
te VALKENSWAARD: A. A. M. van Mackelenberg.

Werkeloosheid.

De R. K. Patroonsbond in de sigarenindustrie te Eindhoven besloot deze week slechts 4 uur per dag te laten werken en wel van 8—12 uur des voormiddags.

Sommige fabrikanten hebben hun bedrijf reeds stop gezet.

RAADGEVING AAN DE BEVOLKING.

In de Meierijsche Courant lezen wij de volgende behartenswaardige raadgeving:

Op verzoek van den Burgemeester maken wij onze burgerlijke bevolking, derhalve allen en eenieder die niet in militairen dienst zijn, uitdrukkelijk op het navolgende opmerkzaam:

dat, wanneer, wat God verhoede! onverhoopt ook ons land in conflict zou geraken en op ons grondgebied vijandelijkheden plaats hebben, de burgerlijke bevolking zoo krachtig mogelijk wordt aangeraden, zich van elke actieve deelneming aan die vijandelijkheden zorgvuldig te onthouden.

In den oorlog is het een eisch van billijkheid dat slechts gewapende macht (dus militairen) sta tegenover gewapende macht.

De vreedzame burgers worden beschouwd te staan buiten den strijd, in zoover dat zij voor hun personen veiligheid genieten en voor hun goederen evenzeer, zoolang zich daartegen de oorlogsnoodzaak niet verzet.

Daartegenover staat dat ieder burger den strengen plicht heeft zich in elk opzicht te onthouden van deelname aan de krijgsverrichting, hoe zwaar dit soms ook den vaderlandsdievenden burger vallen moge.

Wie aan dezen plicht te kort schiet, pleegt een daad, welke gelijk staat met krijgsverraad.

Deze daden van krijgsverraad worden als regel zeer snel berecht. De straf is zonder uitzondering de dood, daar elk legercommandant zich verplicht acht zich en zijne soldaten te vrijwaren tegen daden van geweld komende van een zijde, waarvan deze niet mogen worden verwacht.e

Daar in de hitte van den strijd een rechtspraak ook al is zij kort, niet altijd mogelijk of gewenscht kan zijn, zoo maakt men in den regel met onbevoegde strijders korte metten en ontaardt het onderdrukken van den weerstand der bevolking dan in moorden, branden en verwoesten, op de meest barbaarsche wijze, waarbij dan ook onschuldigen wreed worden getroffen.

Hetgeen zich in de laatste dagen in België heeft afgespeeld, kan in deze ons als afschrikwekkend voorbeeld dienen.

Men zij dus gewaarschuwd.

ERGERLIJKE BALDADIGHEDEN TE HELMOND.

Men schrijft ons uit Helmond:

Alsof de toestand nog niet erg genoeg is, hebben Maandag alhier een aantal bekende deugnieten blijkbaar eens willen probeeren om relletjes te verwekken en het gezag op ergerlijke wijze te bemoeielijken.

Hoewel in onze stad nog geen sprake is van gebrek, moeten enkele van die kerels in dronken toestand in verschillende woningen zijn binnengedrongen, waarbij zij op de meest brutale wijze brood vroegen met den eisch, dat er tevens boter en vleesch bij behoorde te zijn.

Omstreeks 12 uur arresteerde de politieagent de Gouw een zekeren van E., die dronken was en zich zeer onbehoelijk aanstelde.

Dit voorval had ten gevolge dat zich tegen kwartier voor een een zestal van de meest beruchte kerels, zich naar het politiebureau begaven, de poort naast het stadhuis openden, en op brutale wijze vroegen wie er gearresteerd was.

Toen de Inspecteur van politie antwoordde dat dit hun niet aanging, traden ze dreigend op, waarop de Inspecteur hun aanmaande om te vertrekken. Hieraan werd echter geen gevolg gegeven, waarop de politie een zekere V. die het meest dronken was, wilde arresteeren, hetgeen na hevig verzet ook gelukte. Een vernieuwde aanmaning tot de andere belhamels om te vertrekken had tengevolge, dat deze zich allen op de politie wierpen, zoodat de agenten De Gouw, Jenniskens en C. Wildenberg, een harde noot te kraken kregen. Het werd een formeele vechtpartij op de Markt, waarbij de politie zich dapig met den wapenstok weerde; de Inspecteur van politie, werd hierbij op den grond geworpen, geslagen, getrapt en op ergerlijke wijze mishandeld, terwijl een der kerels zich meester had gemaakt van diens wapenstok. Toen ten slotte ook nog de agent Bouwman verscheen en er met zijn sabel op in wilde slaan, gingen de kerels allen op de vlucht in de richting van de Molenstraat.

Door de politie achtervolgd werd allereerst na hevig verzet gearresteerd J. W. en vervolgens H. V. en J. J. Daar een paar hunner hierbij zich met een mes wilden verweren, werden door de politie ter waarschuwing enkele revolverschoten in de lucht gelost, waarvoor men blijkbaar respect had. H. V. werd nog in 't bezit bevonden van den wapenstok des inspecteurs.

Twee der kerels H. F. en J. T. konden echter nog ontkomen, terwijl men van den eerste beweerde dat hij zich in een particulier huis had meester gemaakt van een mes. Een poging der politie om hen hedennacht in hunne woning te vangen lukte niet, daar ze beiden niet thuis gekomen waren.

Hedenmorgen mocht het der politie echter gelukken om zich ook van deze twee meester te maken, zoodat het heele stelletje nu in arrest is, terwijl gisternamiddag ook nog een ander persoon werd opgepakt, die zich schuldig maakte aan opruiing.

Met het oog op den ernst der maatschappelijke toestanden, en ter voorkoming van meerdere oproerige tooneelen oordeelde onze EdelAchtb. Heer Burgemeester het noodig, om direct met krachtige hand in te grijpen. Daar de Helmondsche Brigade Maréchaussée zich geheel in legerdienst bevindt, stelde Z.E.Achtb. zich Maandagavond direct telegrafisch in verbinding met de regeering, en werden soldaten gerequireerd ter handhaving van de orde in onze stad.

Het gevolg hiervan was, dat reeds Maandagavond, tegen 12 uur een 50-tal militairen onder bevel van een luitenant per extra trein arriveerden en na bekomen orders in het gebouw van den R. K. Gildenbond onderdak werden gebracht.

Gistermorgen werd een patrouilledienst ingesteld en wachten geplaatst, terwijl de hoofdwacht is gevestigd achter het stadhuis.

Wij mogen niet nalaten om hier openlijk hulde te brengen aan den Edel Achtb. Heer Burgemeester voor de energieke wijze waarop hij is opgetreden, waardoor onze stad nu zeker gerijwaard zal blijven van meerdere oproerige tooneelen, waarmede reeds was gedreigd.

En niet het minste hulde aan onze wakkere politiemannen, die zelfs met het grootste gevaar en onder ergerlijke mishandelingen niet aarzelden hun plicht op de kranigste wijze te vervullen.

(Reeds in ons oorlogsnummer van gisteren opgenomen.)

VLEKZIEKTE.

Uit verschillende plaatsen in den omtrek komen berichten over het uitbreken van vlekziekte onder de varkens.

Hoe schrikkelijk deze gevaarlijke ziekte huishoudt blijkt wel hieruit dat alleen in Tongelre in betrekkelijk korten tijd, niet minder dan 70 varkens er aan bezweken zijn.

Te Woensel en Strijp woedt de ziekte niet minder hevig en heeft ook daar reeds groote schade toegebracht aan menig veehouder.

AFKONDIGING.

De Burgemeester van Boxtel maakt bekend, dat, met het oog op de militaire maatregelen, welke in verband met de bestaande omstandigheden moeten worden genomen, deze gemeente, krachtens Koninklijk besluit, is verklaard in

staat van Oorlog

met ingang van heden.

De desbetreffende bepalingen der wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad No. 128), zooals deze sedert gewijzigd is, zijn, te beginnen met dien dag, toepasselijk.

In het bijzonder wordt onder de aandacht gebracht:

1e. dat een ieder, die geen gehoor geeft aan den aanroep of het bevel van een schildwacht, zich aan levensgevaar blootstelt;

2e. dat het militair gezag aan een ieder heeft verboden, berichten en opmerkingen betreffende militaire maatregelen, hetzij door middel van drukpers, of op andere wijze, bekend te maken.

BOXTEL, 11 Aug. 1914.

De Burgemeester,

A. Gijsen.

ESCH. De Eerw. Zusters die voor enkele maanden uit Frankrijk verjaagd werden, zijn door de Fransche Regeering naar Frankrijk ontboden om de verpleging van gewonden op 't oorlogsveld op zich te nemen.

Waar blijft het moderne Frankrijk met zijn wereldlijke verplegers en verpleegsters.

Nu de nood aan den man komt worden de liefdezusters gebid en gesmeekt om aanstonds over te komen en die engelen van liefde zij vergeten het leed dat die regeering hen heeft aangedaan en verlaten op staande voet de rustige plaats hier waar zij haar edelen werkkring uitoefenden.

HAAREN. Gedurende de maand Juli werd alhier aan het Hulpkantoor der Posterijen bij de Rijkspostspaarbank ingelegd f 2917.08; terugbetaald f 2427.18.

EINDHOVEN. *Vrijwillige Burgerwacht.* — Gisteren is alhier de volgende proclamatie pepubliceerd:

De Burgemeester der gemeente Eindhoven maakt bekend, dat het voornemen bestaat eene verordening in het leven te roepen waarbij aan ingezetenen den plicht voor persoonlijke diensten kan worden opgelegd.

Deze verordening echter zal in geval van noodzakelijkheid worden toegepast.

De Burgemeester voornoemd roept reeds thans op mannelijke ingezetenen dezer gemeente van de 18 tot de 60 jaar, die genegen zijn om, zoodra zij daartoe eventueel zullen worden opgeroepen, *eene vrijwillige burgerwacht* te vormen tot handhaving van de orde en veiligheid binnen deze gemeente

Aanmelding hiervoor kan geschieden ten gemeentehuize.

— *Philips fabrieken niet gesloten!* De N. V. Philips Gloeilampenfabrieken maakt per circulaire aan haar personeel bekend, dat zij door invoering der verkorte werktijden nog 4 à 6 weken zullen kunnen doorwerken.

Wanneer de verkeersmiddelen nog verder worden afgesneden zoodat aanvoer uit en de uitvoer naar het buiten land nog meer zou worden beperkt, zou er mogelijkheid bestaan dat in zulk geval de fabrieken worden gesloten.

VEGHEL. De directie van de stoomtram Den Bosch—Helmond verraste de vrouwen van het personeel dat onder de wapenen moest komen, alle met $^3/_4$ van hun tractement; velen bedankten nu voor de toelage, hun door het rijk toegekend.

AARLE-RIXTEL. De stemming ter verkiezing van een lid voor den Gemeenteraad zal plaats hebben op a.s. Donderdag 13 Augustus.

Candidaten zijn: P. v. Alphen, J. L. v. d. Heuvel, G. A. Sengers.

Het stembureau houdt zitting in de raadzaal van het Gemeentehuis van des voormiddags 8 tot des namiddags 5 uur.

LIESHOUT. Tijdens een onweer dat l.l. Dinsdag over onze gemeente trok, sloeg de bliksem in het huis van W. v. H. dat geheel afbrandde. Huis en inboedel waren bij den B. B. verzekerd.

BEEK EN DONK. De gemeenteraad heeft besloten eene leening van f 13000 aan te gaan tot het maken der electrische aansluiting bij de provinciale centrale. Het leggen van het gemeentelijk net is aan de provinciale maatschappij opgedragen.

— De gevolgen van den oorlogstoestand doen zich hier reeds gevoelen. De nietgehuwden zullen op de fabrieken spoedig gedaan krijgen; een aantal is reeds zonder werk. De prijzen der levensmiddelen gaan, tengevolge van de bekendmaking van den heer burgemeester niet omhoog, terwijl de prijzen van eieren en melk zelfs dalen.

HELMOND. In de gister gehouden spoedeischende vergadering van den Gemeenteraad van Helmond is met 12 stemmen vóór tegen 3 blanco besloten de concessie verleend aan de Peelcentrale tot het leveren van electrische energie in de gemeente Helmond *in te trekken.*

GRAVE. Zaterdag is alhier een burgerwacht ingesteld tot handhaving van de veiligheid van personen en goederen. Elken nacht zullen 8 man de wacht betrekken.

DEURNE. Naar wij vernemen heeft de HoogWelGeb. Heer Baron de Smeth van Deurne zijn kasteel alhier ter beschikking gesteld van het hoofdcomité van het Roode Kruis, ten einde eventueel gebruikt te kunnen worden als hospitaal.

De noodige veranderingen werden reeds aangebracht.

— Wegens de kritieke omstandigheden, waarin het vaderland verkeert, heeft het bestuur der Oranjevereeniging alhier besloten dat de aanvankelijk vastgestelde Oranjefeesten niet zullen plaats hebben.

— De opgeroepen miliciens lichting 1914, die gisteren naar Tilburg zijn vertrokken, zijn ingelijfd bij het 2e Regiment Infanterie en worden heden naar Den Haag getransporteerd.

GRIENDTSVEEN. Bij gebrek aan zilvergeld werden ll. Zaterdag de werklieden door de maatschappij uitbetaald met bonnetjes, goed voor 'n dubbeltje, kwartje, gulden, etc. en geldig in de winkels der Mij.

Berichten van vorige dagen.

DE FRANSCHE TROEPEN IN BELGIE.

De Fransche troepen zijn, toen zij de Belgische grens overtrokken, door de Belgen met onbeschrijfelijke geestdrift ingehaald. De Belgische pers verzwijgt hun bewegingen, maar vermeld alleen dat zij zich op tal van plaatsen met de Belgen vereenigd hebben. De Fransche onderofficieren omhelsden de Belgische, terwijl de Belgische soldaten de Marseillaise zongen.

Met bloemen, sigaren, versnaperingen in de handen hebben de bewoners der Belgisch-Fransche grensplaatsen de Fransche soldaten ingehaald, zegt een correspondent. „Wat is België een goed land!" riepen de Fransche kurassiers in hun blinkende kurassen, toen zij binnenkwamen. Op de algemeene vreugde volgde echter een uitbarsting van woede. Er dwaalden Duitsche spionnen rond in de streek. Een werd er doodsbleek, klappertandend, tusschen de gendarmen midden door de gelederen van de Fransche kurassiers weggevoerd

In de kleinste gehuchten en ook in de bosschen, zoo zeide men, waren verspieders die de bewegingen van de Franschen volgden. Een man en een vrouw, in geestelijk gewaad, werden betrapt op een poging, om den spoorweg te vernielen. De burgerwacht houdt 't in heel de streek nauwlettend toezicht.

In beslag genomen schepen.

LONDEN, 8 Aug (Spec. dienst). Een Lloyds-telegram uit Brussel meldt, dat de Belgische militaire autoriteiten beslag hebben gelegd op 36 Duitsche pakketbooten, die zich in de haven van Antwerpen ophielden.

DE HOUDING VAN ITALIE.

LONDEN, 8 Aug. In de „Daily Graphic" schrijft de bekende publicist Lucien Wolf, een beschouwing over den toestand.

Hij wijst er op, dat Italië niet onzijdig kan blijven, noch een tousling van welwillende neutraliteit kan aannemen jegens den driebond.

Indien het zich voegen wil bij zijn bondgenooten van den driebond, zouden wij niets kunnen zeggen. Wij weten dan, waaraan wij ons te houden hebben.

Wat Nederland betreft, moet men moetregelen nemen om te beletten, dat Duitschland van leeftocht voorzien zal worden door de Nederlandsche havens.

De „Daily Mail" schrijft: Italië kan niet onzijdig blijven; zijn belangen en tradities verbieden het. Wij twijfelen er niet aan, welke zijde het kiezen zal.

AAN DE LIMBURGSCHE GRENS.

MAASTRICHT, 9 aug. Ik seinde u hedenochtend, dat de brug bij Visé door Belgisch geschut opnieuw vernield zou zijn. Dit oorspronkelijk bericht, mij door een ooggetuige medegedeeld, lijkt mij thans zeer onwaarschijnlijk, zoo niet onjuist. Hedenmiddag toch zag ik, mij op Pruisisch gebied ten Zuiden van Eysden bevindend, op korten afstand belangrijke troopenbewegingen in Westelijke richting. Ruiterij, gevolgd door infanterie, marcheerde met kalmte en orde als op een paradeveld. Eindelooze rijen wagens met vivres, munitiewagens, enz. volgden denzelfden weg. Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat het eerste bericht onjuist moet zijn en door opwinding geïnspireerd, daar naar ik vernem, de forten rondom Luik nog steeds in Belgisch bezit zijn en het vermoedelijk doel der Pruisische troepen de Kempen, wellicht de omstreken van Tongeren is, waar een concentratie van het Belgisch leger verwacht wordt.

DE DUITSCHERS IN LUXEMBURG.

LONDEN, 9 Aug. Dillon, de oorlogscorrespondent van de „Daily Telegraph," zegt, dat Zondagochtend den 2n Augustus, de bevolking van Luxemburg bij haar ontwaken, tot de ontdekking kwam, dat alle verkeerswegen zich in Duitsche handen bevonden. En waren overal afdeelingen Duitsche soldaten gestationneerd, doch wat bij de eenvoudige burgerij de meeste verwondering baarde, was, dat de afdeelingen werden aangevoerd door geëmployeerden van handels- en nijverheidfirma's in Luxemburg, die twee dagen tevoren nog gewoon op hun kantoren zaten.

In militair tenue voerden ze thans Duitsche troepen aan en leidden hen door de straten naar plaatsen waar onderzoekingen vielen in te stellen of arrestaties waren te doen, en lieten de Duitschers aldus profiteeren van hun bewonderenswaardige kennis van stad en bevolking. En dit deden zij met opmerkelijk resultaat: zij wezen een 200-tal Elzassers aan, die niet gedient hadden in het Duitsche leger en die er natuurlijk op rekenden een veilige toevlucht te vinden in het onzijdige Luxemburg. Deze ongelukkigen werden uit hun slaap gewekt en weggesleept. Hun smeeken om een menschwaardige behandeling werd beantwoord met geweld en bedreigingen.

De Duitsche majoor, die het eerst de Adolf brug overkwam, vond zijn weg versperd door minister Eyschen, die ter plaatse aangekomen in een auto, de kar dwars over de brug zette en een afschrift van het Berlijnsche verdrag aan den Duitschen officier liet zien. Deze merkte op: „Ik ben er mee bekend, doch heb orders, die ik moet uitvoeren."

Onmiddellijk daarna kwam de Grootherogin Marie Adelaide in een auto aanrijden, welke zij eveneens dwars over de brug diet zetten, met de opmerking, dat de neutraliteit van Luxemburg behoorde te worden geëerbiedigd en dat zij aan den Keizer zou telegrafeeren, waarop de majoor hoffelijk antwoordde: „U deed beter met kalm naar huis te gaan."

BERLIJN, 10 Aug. De Brusselsche vertegenwoordiger van het officieuze Wolff-bureau heeft het volgende gemeld uit Gogh:

Gisteren is over geheel België de staat van oorlog afgekondigd. Alle Duitschers hebben gisternacht aanzegging gekregen, het land zoo spoedig mogelijk te verlaten. Hetgeen zich de laatste dagen in Brussel heeft afgespeeld — aldus vervolgt dit bericht uit Duitsche bron — overtreft al wat ook de wildste verbeelding zich zou kunnen voorstellen. Sinds de oorlogsverklaring op Dinsdagochtend, heeft het gepeupel alle winkels of zaken, die aan Duitschers toebehooren, of Duitsche producten te koop bieden, vernield. Elk uithangbord of naambord met Duitsch opschrift, is afgenomen. Ieder die het uiterlijk voorkomen van een Duitscher heeft, is op levensgevaarlijke wijze aangevallen of onder verdenking gebracht, een spion te zijn. De onwaarschijnlijkste geruchten doen in de bladen de ronde. Zoo het bericht, dat Duitsche soldaten een poging zouden hebben gedaan, om generaal Leman, den Belgischen aanvoerder te Luik, die zoo dapper heeft gestreden, te vermoorden.

Ook hebben eenige bladen het bericht verbreid, dat onze soldaten onvoldoende verpleegd worden. Zij gingen zich verder te buiten aan de heftigste aanvallen op Keizer Wilhelm. Kortom, de haat tegen de Duitschers wordt op fanatieke wijze opgezweept.

Elke avond verlaten duizenden Duitschers, onder bescherming van den Amerikaanschen consul-generaal, België om over Nederland naar Duitschland terug te keeren. Zij worden op ridderlijke wijze door Belgische officieren en burgerwachten beschermd. Eindelijk zijn dezen, in samenwerking met de stedelijke overheden, begonnen de spionnage-ziekte te bestrijden.

BRUSSEL, 10 Aug. In officieele kringen verklaart men, dat geen enkele veldslag rondom Luik of in de stad heeft plaats gehad.

Te Soiron, bij Pepinster, bevonden zich 200 Duitschers in een boerderij. Toen drie gendarmen op hen geschoten hadden, werden deze gefusileerd en het dorp aan plundering prijs gegegen.

Men bespeurt overal een terugtrekken der Duitsche cavalerie, onder het onweerstaanbare opdringen der Fransche troepen, die reeds een belangrijk deel van het grondgebied ten Zuiden van de Maas, van den vijand zuiverden.

Er wordt geen enkel ernstig gevecht geleverd.

Het Duitsche offensief is geheel gestuit.

Men verwacht geen enkele ernstige actie, voordat de Fransch-Belgische legers overgaan tot het offensief.

BRUSSEL, 10 Aug. De bladen melden, dat de bisschop van Luik en 15 andere notabelen, o. w. de burgemeester, Kamerleden en Senatoren, die zich naar den Duitschen generaal begeven hadden om hem te vragen de stad niet te bombardeeren, ten antwoord kregen, dat aan hun verzoek niet kon worden voldaan, indien de forten niet werden overgegeven. De afvaardiging zou in gijzeling gehouden zijn.

BELGISCHE KRIJGSGEVANGENEN NAAR DUITSCHLAND.

BERLIJN, 9 Aug. Volgens berichten uit Luik van Duitsche zijde, zijn de verliezen van den vijand groot. Onze verliezen zullen dadelijk worden medegedeeld, zoodra ze betrouwbaar bekend zijn. Het vervoer van 3000 tot 4000 Belgische krijgsgevangenen naar Duitschland is reeds begonnen. Blijkens berichten uit Luik, hadden wij daar het vierde deel van het geheele Belgische leger tegen ons.

DE DUITSCHERS NAAR TONGEREN.

Men seint uit Maastricht dato Zondagmiddag 6 uur:

Heden den geheelen dag door trekken Duitsche troepen over een brug die over de Maas is geslagen aan de Zuid-Nederlandsche grens in de richting van Tongeren. Men schat hun aantal op 90.000 man.

Tongeren ligt ten Zuidwesten van Maastricht, op ongeveer 50 K.M. van de Noord-Brabantsche grens (ongeveer de afstand van Den Bosch naar Utrecht)

In de groote vlakte bij Tongeren en Hasselt (40 K.M. van onze grens) moeten aanzienlijke troepen Belgen en Franschen liggen en men vermoedt, dat daar heden of morgen een grooten slag zal geleverd worden tusschen de Duitschers en de verbonden Fransche en Belgische troepen.

DE INNEMING VAN ALTKIRCH EN MUHLHAUSEN.

Altkirch, de eerste plaats die in de handen van de Franschen is gevallen, ligt aan den spoorweg van Belfort naar Mühlhausen. Het is een stadje met 3400 inwoners. Mühlhausen is de belangrijkste fabriekstad van Elzas, met ongeveer 95.000 inwoners, die zich nooit door Duitschgezindheid onderscheiden hebben. Van 1515 tot 1798 behoorde de vroegere rijksstad tot het Zwitsersche verbond. Na de inlijving bij Duitschland was de protest-partij er zeer sterk vooral omdat de groote fabrieken tijdelijk schade leden. De stad ligt aan den spoorweg van Straatsburg naar Bazel.

Een bijzondere correspondent van het „Journal de Bruxelles" meldt Zaterdagavond uit Givet, de Fransche grensvesting, het volgende:

Om kwart over twaalven bevestigen officieren van den Franschen staf officieel aan de pers, dat de Franschen Mühlhausen zijn binnengetrokken en voegen aan de reeds bekende bijzonderheden, nog de volgende toe:

„Aan de oostelijke grens, in de buurt van Belfort, overweldigde het 153ste Fransche linie-regiment het 156e Duitsche linie-regiment met 25 mitrailleurs. Het 10e regiment Fransche jagers verloor 80 pct. van zijn effectief. Er werden in het geheel 15.000 Franschen gedood of gewond en 33.000 Duitschers. Vierduizend gevangen genomen Duitschers zijn naar Poitiers gezonden. Generaal Amade was de bevelhebber van de troepen, die Mühlhausen binnenrukten."

DE GEVECHTEN IN DEN ELZAS.

PARIJS, 9 Aug. Na de ontruiming van Mühlhausen trokken de Duitschers terug op Neubreisach, overal gebouwen, winkels, levensmiddelen, enz. verbrandende.

DE DUITSCHERS IN LUXEMBURG.

BRUSSEL, 10 Aug. Het Fransche leger heeft geheel Luxemburg van de Duitsche troepen gezuiverd. De Belgische cavalerie heeft deel genomen aan de verjaging der uhlanen.

BERLIJN, 10 Aug. Fransche bladen en zelfs officieele organen, hebben de inneming van Luik door de Duitsche troepen beslist tegengesproken. Ook beweren zij, dat de Duitsche troepen in België niet voldoende verpleegd worden.

Beide berichten zijn absoluut valsch, en eens te weer blijkt er uit, hoe weinig waarde men moet hechten, zelfs aan officieele Fransche mededeelingen.

RUSSEN EN DUITSCHERS.

BERLIJN, 9 Aug., 7½ n.m. De grenstroepen te Bialla hebben een aanval van een Russische cavalerie-brigade afgeslagen. Acht kanonnen en eenige munitiewagens werden door de Duitschers buitgemaakt.

RUSLAND EN DUITSCHLAND.

BERLIJN, 10 Aug. Van de talrijke cavalerieregimenten van Rusland, welke in geval van mobilisatie Duitschland zouden moeten overstroomen, zijn er reeds verschillende het grensgebied binnengevallen. Maar waar blijft nu tot dusverre het succes van hun offensief optreden, waarop Frankrijk's hoop steeds gevestigd was? De kracht der Russische cavalerie is verpletterd door de Duitsche dekkingstroepen.

Gisteren hebben zelfs twee compagnieën landweer een aanval van Russische infanterie, welke door mitrailleuses ondersteund werd, afgeslagen.

Gisteren werden verder aan de Oostgrens acht Russische kanonnen veroverd. Geen enkele Rus staat nog op Duitschen bodem.

De mobilisatie van het Duitsche leger is zonder stoornis voltrokken.

De transporten naar Rusland zijn in vollen gang.

De voorsprong, welke Rusland door zijn geheime mobilisatie gekregen had, is door ons krachtig optreden ingehaald.

Den geest der Duitsche troepen is uitstekend.

DE RUSSEN IN OOSTENRIJK.

St. PETERSBURG, 10 Aug. Russische troepen zijn doorgedrongen op Oostenrijksch grondgebied, door het dal der Styr en hebben de voorhoede van den vijand voor zich uitgedreven.

OOSTENRIJK EN MONTENEGRO.

BARI, 9 Aug. Antivari is door Oostenrijksch-Hongaarsche schepen gebombardeerd. Het station voor radiografie werd vernield. De schepen schoten vervolgens op de bergen, waarheen de stedelingen gevlucht waren. Nadat het vuren met eenige geweerschoten beantwoord was, werd de beschieting van stad en omgeving zeer hevig voortgezet.

DENEMARKEN.

LONDEN, 9 Augustus. (Part.) De correspondent van de Daily Telegraph te Washington hoort van officieuse zijde, dat Denemarken ongerust is over de houding van Duitschland en in het geheim mobiliseert.

AAN DE SERVISCHE GRENS.

Men meldt uit Temesvar aan de Kölnische Zeitung d.d. 7 dezer:

Twintig man van een Hongaarsch regiment, dat tegenover Semendria lag, zijn 's nachts op booten over den Donau gezet, ze hebben de Servische telegraafdraden stukgesneden en Servische bewakingstroepen buiten gevecht gesteld. Dertig Serviërs werden gewond. Aan den Oostenrijkschen kant kreeg een korporaal letsel. Toen de booten weer terug voeren over den Donau werden ze door de Serviërs beschoten, evenwel zonder dat ze beschadigd werden.

EEN ZEESLAG.

BRUSSEL, 10 Augustus. De Belgische bladen berichten, dat volgens een draadloos telegram, uit Amsterdam ontvangen, de Homefleet 19 Duitsche schepen bij de Doggersbank ontmoette.

Zij boorde er verschillende in den grond, bemachtigde er eenige en joeg de rest in de richting der Hollandsche havens, waar de Hollandsche autoriteiten zich gereed houden ze te ontwapenen.

(Waarschijnlijk hebben wij hier te doen met een zeer verlaat bericht omtrent den zeeslag bij Doggersbank, waarvan wij uit Engelsche bron reeds in de vorige week melding maakten, maar waarvan later in het geheel geen berichten meer zijn binnengekomen. Red.)

LONDEN, 10 Augustus. De admiraliteit maakt bekend, dat Duitsche onderzeeërs gisteren een der eskaders der hoofdvloot ontmoetten.

Geen enkel der Britsche schepen werd beschadigd. EEN DER DUITSCHE ONDERZEEERS WERD IN DEN GROND GEBOORD.

DE HOUDING VAN ITALIE.

LONDEN, 9 Aug. Uit Washington aan de „Daily Telegraph": Volgens een door de regeering der Vereenigde Staten ontvangen bericht, is de Italiaansche regeering zoo vertoornd en verschrokken door de pogingen van den Duitschen keizer, om Italië te dwingen aan den oorlog deel te nemen, dat het niet onmogelijk is, dat Italië zich tegen zijn bondgenooten zal keeren en Oostenrijk en Duitschland zal bevechten, Servië te land te helpen en ter zee de Oostenrijksche vloot aan te vallen.

DE DUITSCHE SOCIALISTEN EN DE OORLOG.

BERLIJN, 9 Aug. In de industriestad Gelsenkirchen werd heden een sociaal-democratische optocht gehouden. De socialisten liepen met fakkels in de rechter- en roode vlaggen in de linkerhand. Zij marcheerden naar het Bismarck-monument. Hier wierpen zij de fakkels tot een brandstapel bijeen en verbrandden de roode vlaggen, waarop de nationale vlag werd ontplooid. Daarna trokken de socialisten onder geestdriftig gejuich af.

DUITSCHE VELDTOCHTSPLAN.

Eenigen tijd geleden publiceerde de „Locomotief" de vertaling van een geheim Duitsch document, hetwelk verleden jaar in een trein zou zijn achtergelaten en in onbescheiden handen moet zijn gevallen.

Hetgeen daarin over het plan van aanval wordt gezegd, wordt nu op merkwaardige wijze door de gebeurtenissen bevestigd.

„Het komt er thans op aan onze overmachtige strijdkrachten zoodanig te concentreeren, dat wij ze alle kunnen aanwenden op het beslissende oogenblik.

Reeds in 1870 moest Maarschalk von Moltke al zijn korpsen concentreeren op

het terrein, tusschen Landau en Trier. En dat waren slechts 400.000 man, terwijl wij er nu bijna viermaal zooveel zullen hebben! Het zal dus onmogelijk zijn om het miljoen strijders, bestemd om in de eerste linie op te rukken, te laten convergeeren in de 300 K.M. breede strook tusschen Belfort en het Groot-Hertogdom Luxemburg.

Het is dus noodzakelijk, dat onze opstelling zich uitstrekke ver voorbij de Fransch-Duitsche grens.

Frankrijk staat trouwens voor hetzelfde vraagstuk en zal dit op dezelfde wijze moeten oplossen. Geen van beide rijken heeft een ander middel om zulks te doen."

In het document wordt ter zijde gesteld een inval in Zwitserland, omdat daarvoor een sterke macht zou moeten worden afgezonderd en de opmarsch zou voeren over moeilijk terrein.

„Om diezelfde redenen hebben wij evenmin eene schending der Zwitsersche neutraliteit van Fransche zijde te verwachten.

Onder die omstandigheden blijft ons slechts over eene uitbreiding naar het Noorden, tusschen Trier en Aken, langs de Luxemburgsche en Belgische grenzen.

Luxemburg biedt ons gemakkelijke, goed begaanbare manoeuvre-terreinen, links van spoorwegen voorzien, waarvan enkele nu reeds zich in Duitsche handen bevinden en door Duitschers worden beheerd. Ten slotte valt onze rechtervleugel Frankrijk binnen op drie punten, welke het dichtst bij Parijs, het hart van Frankrijk zijn gelegen."

In hetzelfde document wordt nog o.a. het volgende gezegd:

„Op den derden dag der mobilisatie zal onze gezant te Brussel aan de Belgische regeering een van te voren opgestelde nota overhandigen, waarin wij ons verontschuldigen door de omstandigheden gedwongen te worden de neutraliteit te schenden en voor onze operatiën gebruik te moeten maken van de Belgische wegen en spoorbanen ten Zuiden van de Maas.

In zeer amicale termen zullen onze eischen worden geformuleerd en hierbij zullen wij duidelijk laten doorschemeren, dat België op eene compensatie mag rekenen, indien zijne houding zoo al niet neutraal, het dan toch zich beperken zal tot een lijdelijk toezien."

Over de kustverdediging zegt het document o.a., dat een landing der Engelschen op de Duitsche kust, in het belang van Duitschland zou zijn, daar er dan 70.000 man goede troepen in Frankrijk minder zullen zijn. Dat kan echter slechts geschieden na vernietiging der Duitsche vloot.

„En wanneer dan, vóór deze vernietiging de beslissende slag in Frankrijk gevallen is, zal Engeland beslist afzien van het avontuur eener landing in Duitschland.

Onze drie landweerdivisies, tot dusverre reserve der kustverdediging, kunnen in dat geval naar Frankrijk worden geëxpedieerd, om daar de veroverde landstreken tot aan het sluiten van den vrede vast te houden.

Wij kunnen zelfs reeds met hun overbrenging een aanvang maken, zoodra de tijding van de landing der Engelschen in België of Frankrijk heeft bereikt.

In dit geval zullen de offensieve massa's, die wij op Frankrijk laten aanrukken, uit 1.350.000 manschappen bestaan; d.i. 350.000 meer dan onze vijand in het gunstigste geval met Engeland samen op de been kanbrengen."

BESCHIETING EN OVERGAVE VAN LUIK.

Aan eene oorlogscorrespondentie van „De Telegraaf" ontleenen wij het volgende:

„Als 'n komeet zoo rijdt zoo'n helsche bom door het luchtruim op zijn breeden staart van vuur en even nadat ik hem heb zien binnenslaan in een groot huis op den hoek van de Rue Madeleine en de Maaskade, breekt reeds een pikzwarte rookwolk door het dak, gestuwd door purperen en helgroene vlammen... Eenvoorproefje van wat te wachten staat als werkelijk dezen nacht de Duitschers tot bombardeeren overgaan.

Overal ziet men de bewoners der kaden hun ramen blindeeren, en de weinige winkels in de stad, die nog open waren, stellen hun luiken op. Hotels en restaurants in het stadscentrum waren reeds van 's morgens af gesloten; de meeste er van, onder de Roode Kruisvlag gebracht en tot ontvangst der gewonden ingericht.

Nog vliegt nu en dan een enkele bom de stad binnen en het gerucht gaat dan dadelijk, dat zij hier of daar gevallen is. Zoo stijgt de opwinding, groeit de angst, voor wat nu komen gaat. Wel houdt plotseling het kanongebulder op, naar men zegt om beide partijen gelegenheid te geven hun dooden en gewonden te vervoeren, maar die opwinding mindert niet en evenmin legt zich de angst. Integendeel, die groeit tot een ware paniek, die drijft de non-combattanten tot een vlucht-in-massa.

Alles wil naar Brussel of op zijn minst naar Tongeren, in elk geval weg uit de stad, waar straks het dak boven je hoofd wordt weggeschoten, en ontroerende tooneelen spelen zich af daar in de Rue des Guillemins en op het Stationsplein.

Mannen torschen op hoofden en schouders zware koffers, in allerijl gepakt, nerveuse vrouwen slepen manden achter zich aan en kleine kinderen huilend van angst of, onbewust van gevaar, lachend om het pretje, zeulen beddegoed mee.

In het station is het of de hel is losgebroken. 'n Paar treinen staan er voor de perrons. Men weet niet of ze weg zullen gaan en waarheen. Maar iedereen wil er in. Men klemt zich aan de portieren, duwt en rukt en schreeuwt en gilt. De zwaksten gaan onder den voet en stationsbeambten, zoowel als burgerwachten en gendarmen, staan machteloos tegenover deze verwarring, die eerst eindigt als onder het gevloek en gegil en geween van achtergeblevenen, de laatste treinen zijn weggestoomd.

Nu gaan zich zij, die achterbleven, toerusten voor den nacht van verschrikking, dien zij verwachten. Men ziet ze zeulen met matrassen en kussens, om deuren en vensters te blindeeren, met levensmiddelen en kaarsen. Bij mijn terugkeer in het hotel vind ik ook daar mijn hospes bezig zijn hebben en houwen in te pakken, en zijn vrouw, in tranen, bezweert mij, de stad te verlaten, voor het te laat is. Ik probeer nog in de omliggende hotels onder dak te komen, maar vind overal denzelfden angst, dezelfde zenuwachtigheid, dezelfde haast om 't eigen lijf te bergen en ik kom nergens terecht. Als ik in arren moede weer mijn tijdelijk verblijf opzoek, waar ik ten minste nog een rugzak heb staan, die voor mij op het oogenblik „m'n tehuis" symboliseert, krijg ik de boodschap dat het huis gesloten wordt Ik moet mee, naar den familiekelder, bij een kruidenier, Rue des Guillemins 36.

Daar vind ik 'n paar huilende, jonge meisjes, 'n paar biddende, oude vrouwen en 'n genoeglijke oude heer, die er den moed in poogt te houden, maar z'n oude stem niet meer in bedwang heeft, die zenuwachtig beeft en wegschiet.

In het begin van den avond — het is negen uur — zitten we stil bij elkaar onder de met matrassen afgesloten ramen in een achterkamer. Er valt een schot, dat dicht achter 't huis inslaat, zoodat de donder er van de vensters in scherven neer doet rinkelen, terwijl een stuk muur in puin ploft.

Dan wordt alles stil, „unheimlich" stil. Buiten, zoowel als binnen. Men hoort in de straat ook geen wagens meer, geen auto's, die er den heelen dag doorheen raasden, geen menschen; niets. Alleen nu en dan een trom- of hoorngesignaal, dat voor de burgerwacht iets beteekent.

In den grooten kelder onder het huis liggen al een paar kinderen te slapen op matrassen. Er staan pakken kaarsen, emmers met water, 'n paar houwelen en 'n schop. Om uit te graven, als 't huis mocht invallen, verklaart mij de oude man.

De oude vrouw van het huis, de schoonmoeder van mijn hospes, is Hollandsche van afkomst, uit de buurt van Sittard. Ze heeft er nog familie wonen Of die 't schieten zouden hooren...

De dochter des huizes brengt ons brood en koffie. Ze huilt en gaat ook weer dadelijk huilend weg; wil niet eten.

Haar aanstaande is bij Fléron, vertellen de anderen mij. Zal wel al dood wezen. Want van het heele 14e is er niemand meer over.

Het blijft stil. Buiten en binnen.

We leggen ons neer op den vloer in de achterkamer. Mijn hospes slaapt als 'n os en snurkt ons allen wakker. De oude vrouwen bidden, telkens weer 'n rozenkrans en telkens weer. Wel tien-, twintigmaal glijden de kralen haar door de vingers en haar gemurmel drijft mij in slaap. Maar de hospes wint het met z'n snurken.

Nu wil ik de straat op, maar ze willen de deur niet open doen. 't Is bij elven. „Seffens gaat 't beginnen". Maar het begint niet. De angst blijft, maar geschoten wordt er niet. Om één uur roepen ze brand in de straat, 'n paar uur later weer. Telkens gaan we er dan uit, maar het is in 'n ander stadskwartier. Alleen om vier uur zien we helle vlammen, hoog boven de stad. Men zegt, het is de citadel, die brandt. Maar met den kijker zie ik, dat het boomen zijn en lage huizen die in vlammen opgaan. Omdat het nu toch licht is en de nacht, de gevreesde nacht voorbij, gaan we terug naar het hotel, mijn hospes, zijn vrouw, 't kelnertje en ik... 'n beetje nuchter, ikvoor-mij 'n beetje teleurgesteld.

Maar in de straten staan de menschen alweer in groepjes voor de deur, lachen elkander uit, spotten met de situatie, al diezelfde bleeke, bange menschen van gisteravond...

Uit de verte klinkt nog geschutvuur maar het is héél ver weg. Men vraagt en gist. Spreekt van een vernieuwden wapenstilstand. En dan opeens komt het bericht: De Duitschers trekken door de stad.

Ik haast mij, gepakt en gezakt — want als het waar is, moet ik dadelijk naar de grens om te seinen: hier wordt al sedert dagen niets, maar ook niets doorgelaten en den heelen Donderdag was het telegraafkantoor verlaten.

En het is waar — Als ik op de Place du Théatre kom, vind ik er Duitsche grenadiers, keurig in khakiuniformen, óók de helmen met een overtrek in dezelfde kleur. Zij staan in 't gelid met het geweer aan den voet, of gaan elkaar aflossen bij het bewaken van de straten. Heel den weg van de Maaskade af, waar de bruggen, óók twee van de binnenste, jammerlijk verwoest liggen, over de Place du Théatre, en op weg naar de heuvels, waarop de citadel ligt, staan de Duitsche soldaten. Achter en vóór hen het publiek, nieuwsgierig, maar doodstil. Geen scheldwoord, geen gemompel, niets wordt vernomen. Ze kijken maar, naar de gevreesde Duitschers, die daar nu zoo rustig staan of kalmpjes de menschen nopen tot doorloopen met een „circulez messieurs". Het viel mij op, hoeveél van deze Duitschers blijkbaar Fransch verstaan en spreken.

VERHAAL VAN — EEN OOGGETUIGE.

De Maasbode bevat het volgende verhaal van een ooggetuige, betrekkelijk de voorvallen te Luik:

MAASTRICHT, 10 Augustus. Schuil gehouden onder een muur hoorden wij de kartetsen over ons hoofd vliegen. Twee dagen brachten wij in dezen toestand door, terwijl de stukken van de ons omringende muren afvlogen. Toen het vuren ophield, verlieten wij onze schuilplaats. De stad had zich overgegeven, ook de citadel. Het was Vrijdag ongeveer 4 uur. De forten buiten de stad (allen?) weigerden te capituleeren, maar beloofden het vuren op de stad te staken.

Vertrouwend op het eerewoord trokken de Duitsche troepen Luik binnen.

De Luikenaars moesten allen hun geweren en revolvers inleveren.

Bovendien namen de Duitschers den volgenden veiligheidsmaatregel.

Bij het begin van de straten werd een kuil gehakt in het asphalt om daarin een mitrailleuse te plaatsen, zóódat ze de heele straat kon bestrijken.

Dit zag ik toen ik mij naar den consul begaf om mijn papieren als Hollander in orde te laten maken.

Hiermede meende ik Luik te kunnen verlaten, maar de Duitsche posten hielden mij aan; volstrekt niemand mocht de stad verlaten.

Ik hield aan, men weigerde. Op mijn vraag wie mij dan verlof kon geven, werd ik verwezen naar den generaal. Deze bevond zich op de citadel, door de Duitschers bezet. De posten bij de citadel wilden mij echter niet doorlaten, en eerst na aanhoudend aandringen: „ik moet naar den generaal" werd ik voor hem gebracht.

Deze was zeer voorkomend. Hij schreef een blad vol orders, wat mij tot paspoort diende.

Op het oogenblik dat ik werd uitgeleid, kwam Mgr. Rutten, de bisschop van Luik binnen.

(Deze had, naar men mij meedeelde, daags te voren pogingen aangewend om den koning tot capitulatie van Luik te bewegen) en zou, naar de Duitschers beweerden, als gevangene worden weggevoerd.

Buiten de stad gekomen, was het een verschrikkelijk schouwspel. Vooral bij de loopgraven, waar de Duitsche troepen onder kruisvuur waren opgestormd. Volgens getuigenis van een Duitsch soldaat, die mij heel vriendschappelijk een sigaret aanbood, zou maar één vierde der bestormende troepen Luik zijn binnengerukt, de overigen lagen daar in de loopgraven.

Iets verder gekomen, trof mij een akelig tafereel. Drie burgers hingen daar aan een boom. „Ze hadden op de troepen geschoten".

De beweringen, dat de Duitschers zich barbaarsch gedragen tegenover de bevolking, is ongegrond, zij zijn zeer voorkomend. (Wel is waar dat zij hunne krijgswetten streng ten uitvoer brengen.)

TELEGRAMMEN
van gisteren en eergisteren.

De Prov. Courant verneemt uit zeer goede bron, dat Maandag en Dinsdag EEN GROOTE VELDSLAG zou geleverd worden tusschen de Duitschers en Fransch-Belgische troepen en wel vermoedelijk tusschen Turnhout en Tongeren.

PARIJS. De Franschen veroverden behalve Mülhausen en Altkirch ook Verney en slaagden er na een hevig gevecht in ook de bergpassen Bonhomme en St. Marée te veroveren. Eveneens slaagden zij er Zondag in, onder sterke verliezen van beide zijden, St. Marée aux Minis te veroveren.

BERLIJN. De Servische troepen sloegen bij Luopopeia de Oostenrijkers terug, die trachtten de Drina over te steken. 500 Oostenrijksche soldaten en 12 officieren werden gedood.

BERLIJN. Bij Corfu wordt een hevige slag geleverd tusschen 4 Kruisers waarvan de nationaliteiten niet bekend zijn.

BRUSSEL. De Koning heeft de brigaden van de troepen, die bij Luik hebben gevochten, de revue gepasseerd.

BRUSSEL. Fransche en Belgische troepen kwamen gezamenlijk aan den bovenloop der Maas in botsing met de Duitsche troepen. De Fransche en Belgische cavallerie trokken gezamenlijk de rivier af.

BRUSSEL. Het bericht van de bezetting van Mülhausen heeft in geheel België groote vreugde verwekt.

LUIK. De stad herneemt langzamerhand haar gewoon aanzien, doch onder Duitsch beheer. Verschillende fabrieken zijn in werking gesteld, de electrische trams rijden weer.

ROME. Een Oostenrijksche Kruiser bombardeerde Ancivari en vernielde alle gebouwen, behalve het Italiaansche consulaat en het Marine-hotel.

PARIJS. Onder een regen van kogels deed een Fransch aviateur een verkenning van de Duitsche troepen en landde gewond te Belfort.

PARIJS. De Duitschers hebben de vallei van Casseij onder water gezet om den opmarsch van de Fransche troepen te stuiten.

PARIJS. De Franschen zouden bij Altkirch nog geen 100 dooden hebben.

BRUSSEL. De hoofdmacht van het Belgische leger is thans te Leuven gezeteld. Bericht wordt, dat de forten om Luik nog alle in handen der Belgen zijn. Naar verzekerd wordt hebben de Belgen tot nu toe 7000 man verloren.

BRUSSEL. Bij Tervueren werd een troep verdwaalde Duitschers aangehouden. Zij werden allen ontwapend.

KEULEN. Uit Boeckarest wordt aan de „Kölnische Zeitung" gemeld:

Naar het Regeeringsblad meldt, heeft Koning Carol van Roemenië, de leiders van de verschillende politieke partijen en de hoogere officieren er van overtuigd, dat slechts aansluiting bij den Driebond, Roemenië van de overmacht van Rusland zou kunnen redden. Daarom heeft de ministerraad, met toestemming van den minister-president, besloten, dat Roemenië zich bij den Driebond zou aansluiten.

KEULEN. De „Kölnische Zeitung" vernoemt uit Parijs, dat 60.000 Italianen uit Frankrijk zouden zijn gewezen.

PARIJS. De Oostenrijksche gezant heeft Parijs verlaten.

NEW-YORK. De Belgische Consul kreeg een telegram van den Belgischen Minister van Oorlog, waarin verzocht werd, dat de Vereenigde Staten tarwe naar België zouden uitzenden. Daaraan wordt de verklaring toegevoegd, dat alle betalingen, evenals in vredestijd, zijn verzekerd.

LONDEN. Het leger wordt dagelijks met 3000 recruten versterkt.

BRUSSEL. In een dagorder wordt gemeld, dat door de 3e Divisie en de 15e Brigade 8000 Duitschers gevangen zijn gemaakt.

BRUSSEL. De arrestatie van spionnen duurt voort. De Militaire Gouverneur van Antwerpen heeft bevolen, dat alle Duitschers, die zich niet binnen 24 uur hebben aangemeld, als spionnen zullen worden beschouwd en gefusileerd.

LUIK. De Duitsche militaire autoriteiten hebben het stadsbestuur in Luik ingericht en daarvoor zijn de civiele autoriteiten aangewezen.

In de omstreken van de plaats zijn gisteren verscheiden kleine gevechten geleverd, waarbij 200 Duitschers zijn gevangen genomen.

MAASTRICHT. Hier wordt gemeld, dat reeds een Oostenrijksche voortroep, die gevolgd zal worden door meerdere Oostenrijksche troepen, te Aken is aangekomen.

PARIJS. (Officieel.) Duitsche troepen uit Mülheim en Neu-Breisach vielen in den nacht de Fransche troepen bij Mühlhausen en Cerney aan. De Fransche troepen verzamelden zich achter Mühlhausen en hielden stand. De Franschen bleven meester van den Boven-Elzas. De Duitschers, die van Roger-Villiers en Ablinville aanrukten, werden teruggeslagen. Een Duitsch escadron uhlanen verbrandde Affleville.

BRUSSEL. In eene officieele mededeeling wordt gezegd, dat de Fransche en de Engelsche troepen geregeld voortrukken en de groote botsing meer en meer nadert.

BRUSSEL. Men bericht aan „Le Soir," dat de Bisschop en de Burgemeester van Luik, die als gijzelaars waren gevangen genomen, zijn vrijgelaten, onder voorwaarde, dat zij hunne woningen niet zullen verlaten.

CONSTANTINOPEL. Er is een besluit uitgevaardigd, waarbij aan den Minister van Oorlog 9 millioen Turksche ponden als aanvulling op het gewone budget van oorlog worden toegestaan.

Burgerlijke Stand

Gemeente Boxtel.

van 2 — 8 Aug.

GEBOREN:

Arnolda M., d. van G. van den Brand en L. C. Hurkmans, Nieuwstraat. — Adrianus, z. van G. van den Broek en G. de Nijs, Nieuwstraat. — Joannes J. A., z. van A. Knoops en H. Schalkx, Ossenpad. — Johanna C., d. van A. van Dun en H. Bekers, Onrooi. — Gerdina, d. van A. Kruisen en J. Soeterings, Lennisheuvel.

GETROUWD:

Antonius M. van de Vondervoort, 36 j. en Maria van der Meijden, 21 j. Lennisheuvel. — Marinus van der Steen, 21 j. Kleinderliempde en Johanna van den Broek, 18 j. Nieuwstraat.

D. en A.

HAAREN.

Geburende de maand Juli 1914.

GEBOREN:

Johannes P. A., z. van P. J. J. Bekkers en Antonia Dekkers. — Antonius, z. van M. Vorstenbosch en Ardina Bressers. — Martina A., d. van M. van den Braak en Johanna van den Heuvel. — Anna C., d. van F. van Empel en Wilhelmina Vermelis. — Maria C., d. van A. Simons en Johanna Verhoeven. — Johannis A., z. van F. J. Vugts en Petronella M. Stokkermans.

OVERLEDEN:

Lucia Verschuren, echtg. van M. Willox, 60 jaar.

MARKTEN.

Maandag 17 Augustus.
Asten, jaarmarkt.
Bladel en Netersel, beesten.
Uden, jaarmarkt.
Dinsdag 19 Augustus.
Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Gilse Rijen, vee.
Woensdag 19 Augustus.
's-Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Made, jaarmarkt.
Nijmegen, vee.
Son en Breugel, jaarmarkt.
Donderdag 20 Augustus.
Zaltbommel, veulenmarkt.
Vrijdag 21 Augustus.
Vierlingsbeek, varkens.
Zaterdag 22 Augustus.
Gorinchem, paarden.
Tiel, paarden.

Advertentiën.

Gevraagd
een net R.K. Meisje
voor de huishouding,
bij netto familie van 2 personen te BUSSUM bij Amsterdam. Koken geen vereischte. Wasch buitenshuis.
Zich persoonlijk te vervoegen bij
C. Steinmann-Pechtold,
Rechtestraat — Boxtel.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

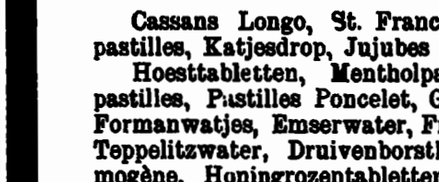

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.
Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.
Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.
Benzine-Depôt van den A. N. W. B.
Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.
Aanbevelend.

No. 66 VRIJDAG 14 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

Eischen van het oogenblik.

Daarover schrijft **Het Centrum** o.m.:

„Krachtig handhaaft Nederland het standpunt zijner neutraliteit.

Echter gevoelt men ook ten onzent maar al te zeer de drukkende gevolgen van den strijd en reeds moest de Regeering buitengewone maatregelen nemen, om dien druk zooveel mogelijk te verlichten.

Moge het publiek zich nu diep doordrongen toonen van het besef, dat het daartoe ook zijnerzijds moet en kan medewerken.

Alom in het land toont men in deze veelbewogen dagen een goede gezindheid om te helpen, en bewonderenswaardig is met name, hetgeen onze landgenooten te Maastricht en elders aan de grens doen, om het lijden te verzachten van ongelukkigen, van gewonden en verdrevenen.

Van antipathie tegen een der strijdende partijen kan daarbij natuurlijk geen sprake zijn.

Waar het geldt ellende te lenigen en hulpelooze medemenschen bij te staan, spreekt alleen het menschelijk gevoel, geldt alleen de verplichting jegens den naaste.

En wat de interneering betreft van vreemde soldaten, die over onze grens komen, ook daarbij kan natuurlijk geen onderscheid bestaan, maar maakt Nederland gebruik van zijn recht en vervult het zijn plicht.

Intusschen hebben wij te zorgen, dat de bemoedigende eenheid, welke zich zoo weldadig in ons land tusschen alle partijen, alle standen en rangen openbaart, ook in het maatschappelijk en economisch leven, flink tot zijn recht kome.

De zenuwachtigheid en overprikkeling van een week geleden is thans wat geweken."

Maar de moeilijkheden zijn nog niet overwonnen, en nu is het noodig dat een ieder in alle kalmte zijn plicht doe.

Hiertoe behoort, zoo zegt het blad:

„Hiertoe behoort, dat men zijn geld niet angstig oppotte, *maar, voor zoover dit mogelijk is, late rollen als in gewone tijden.*

De ellende zou niet zijn te overzien, indien op dit tijdstip het bedrijfsleven geheel werd ontwricht door het achterwege blijven van betalingen, door het onttrekken van veel geld aan het verkeer.

Wie thans zijn finantiëele verplichtingen niet nakomt, terwijl hij tot het nakomen ervan toch wel in staat zou wezen, laadt, nog veel meer dan anders, *een zware verantwoordelijkheid op zich.*

Het spreekt vanzelf, dat menigeen, of iedereen nu zuiniger zal willen wezen en geen nuttelooze, of minder noodzakelijke uitgaven zal willen doen; maar de eischen van ons maatschappelijk en economisch leven kunnen niet stop worden gezet en aan die eischen heeft eenieder naar de mate zijner krachten te beantwoorden

Het oprichten van steun-comité's, het schenken van giften, het verrichten van werkzaamheden voor de troepen, — het is alles uitstekend.

Maar men vergete intusschen niet, dat, behalve de *buitengewone* dingen, die moeten worden gedaan, ook het *gewone* leven onder de gegeven omstandigheden moet kunnen doorgaan, en dat het van dit laatste voor een groot deel zal afhangen, of de toekomst van ons land niet te donker zal zijn."

Waarschuwingen, die naar men weet, van alle zijden worden gegeven, en die toch niet genoeg kunnen worden herhaald, omdat er maar al te velen nog hun kalmte kwijt zijn en vergeten, dat vrees al een zeer slechte raadgeefster is.

De onzijdigheid van Nederland.

Aan de Commissarissen der Koningin in de verschillende provincien, is Woensdag de volgende door de Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog onderteekende circulaire gericht:

„Wij hebben de eer u hoogedelgestrengen uit te noodigen, het volgende door bemiddeling van de burgemeesters ter kennis van de ingezetenen te brengen.

Nu Nederland omringd is door oorlogvoerende mogendheden, met elk waarvan het goede betrekkingen onderhoudt, is het van het hoogste belang, dat de door de Regeering afgekondigde onzijdigheid niet alleen door de Regeering zelve, maar ook door elk Nederlander in het bijzonder wordt in acht genomen.

Daartoe is het niet voldoende dat men zich onthoude van inbreuken op de onzijdigheid, die strafrechtelijk vervolgbaar zijn; ook uitingen van partijdigheid in het openbaar, bij monde of geschrifte, behooren achterwege te blijven.

De houding van elk Nederlander zij inderdaad onzijdig, naar de regelen van eerlijkheid en goede trouw.

Bij zoodanige houding bestaat de meeste kans, dat de onzijdigheid van ons land door de oorlogvoerenden wordt geëerbiedigd.

Zekerheid daaromtrent kan echter uiteraard nimmer worden gegeven. Het is uit dien hoofde dat de regeering zich verplicht acht de navolgende wenken en aanbevelingen te geven, voor het geval dat onze onzijdigheid mocht worden geschonden, met name wanneer troepen der oorlogvoerenden wederrechtelijk ons grondgebied mochten binnendringen.

In de allereerste plaats zij er dan op gewezen, dat het keeren van vreemde troepen uitsluitend de taak is van de militaire macht.

Wordt die taak aan haar overgelaten, dan is de vijand verplicht de eer, de familierechten, het leven en den privaat-eigendom der bewoners te eerbiedigen.

Door de ingezetenen, niet tot de militaire macht behoorende, hoe groot en hoe billijk ook hunne verontwaardiging moge zijn, mag geen enkele daad van geweld of tegenweer worden verricht. Deden zij dit wel, dan zouden zij niet alleen zich zelf, maar ook familie, vrienden, landgenooten blootstellen aan maatregelen van wedervergelding.

De voordeelen, welke den burger door een eigengerechtigd optreden zou meenen te kunnen bereiken, zinken in het niet tegenover de schade en het leed, dat hij zich en anderen daarmede berokkent. Elke uiting van wraak lokt onvermijdelijk geduchte weerwraak uit. Zucht tot zelfbehoud zal den indringer dwingen tot het verspreiden van schrik onder de bevolking, wanneer deze zich niet geheel onzijdig weet te houden.

Wanneer daarentegen de bevolking met kalmte en waardigheid een eventueele bezetting ondergaat, dan behoeft men voor veiligheid van personen en goed niet beducht te zijn. Het volkenrecht, dat door het leger van elke beschaafde natie wordt geëerbiedigd, verbiedt moord, plundering of roof. De indringer, die vreemd gebied bezet, is verplicht alle maatregelen te nemen die kunnen strekken om de openbare orde en het openbare leven te herstellen en te verzekeren, zooveel mogelijk onder eerbiediging van de in het bezette land geldende wetten.

Onze bestuursorganen behooren daarbij in het belang der bevolking hun medewerking te verleenen, door, wanneer hun dit niet bepaald onmogelijk wordt gemaakt, hun post te blijven bekleeden en den goeden gang van zaken te blijven bevorderen. Zij behooren zich in verbinding te stellen met de vreemde autoriteit, teneinde als tusschenpersonen tusschen haar en de bevolking op te treden. Op hen ook rust de plicht een krachtig protest te doen hooren, wanneer de bij internationale tractaten gewaarborgde, of op de volkenrechtelijke gebruiken steunende rechten der bevolking worden aangerand.

Het doel van vorenstaande mededeeling is geenszins om eenige ongerustheid te wekken.

Maar wel acht de Regeering het noodig elke mogelijkheid tijdig onder de oogen te zien, en er voor te zorgen, dat, mocht een zoo zware ramp over ons komen, deze niet door eigen schuld door eigen onwaardig of gewelddadig optreden der ingezetenen nog zwaarder zou worden gemaakt dan zij op zichzelf reeds zou zijn.

Aan de Commissarissen der Koningin in de Provinciën Noord-Brabant, Limburg en Zeeland is door den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht bereids een circulaire verzonden van overeenkomstige strekking als de vorenstaande."

Brieven uit België.

XXXVIII.

UIT OORLOGSTIJD — INDRUKKEN

Jarenlang heeft 't gedreigd als 'n onweer — en met de verbijsterende hevigheid van 'n snelaanstormend onweer is 't over ons neergekomen.

Iedereen heeft 't zien aankomen — en niemand heeft 't zóó durven verwachten, 't vreeselijke, 't onnoembare dat losbarst nu — als 't onweer opgekomen uit de zwoelte van sinds lang betrokken wereldpolitiek — over arm België.

Arm België, arme Europa, arme, arme menschheid.

* * *

Jarenlange studie diende tot voorbereiding van in kleinste détails uitgewerkte plannen.

Bange worsteling om bestaansvoorwaarden voor 68 millioen — is de ondergrond. Met aan de andere grenzen van Europa de snelopbloeiende kracht van 'n ander volk, 'n volk van horden, maar sterk in z'n onbeschaafdheid.

Diplomatenlist die geboeid hield in steeds knellender banden, expansiekracht.

In millioenenlegers en in vloten uit spokentijd, stapelde op met de groeiende krachten der volkeren, de wangunstige nijd van de al-hebzucht.

Tractaten ontstonden en hebben meegesleept wat sinds lang op eigen beenen niet meer staan kon.

Voor de hel — die wij niet kennen — is 't een spel geworden, 'n driftstokende razende gokpartij. Met 't spel klom de hartstocht, tot voor hen de zon 't bloed sloeg uit den grond van de straat waar ze gingen, lijk voor ons, onwetenden, 't licht uit de lachende graanvelden.

Tot bergen zullen nu de lijken worden neergesmeten en tot pieken die door den hemel steken zal rijzen de veelheid menschenbloed.

Bloed-waanzin zal schaterlachen over puingeschoten vredespaleizen, van gebarsten zuilen van hoogmoedswaanzin, gebouwd door idioten in moerassen van modder en bloed.

* * *

De oorlog is gekomen.

En toch — moét nà den oorlog weer 'n nieuw vredespaleis gebouwd worden; maar 'n ander — op andere grondvesten.

* * *

5 Augustus.

Ik zie niets dan menschen die vluchten; en treinen die al maar meer menschen uitspuwen over 't lange stationsperron.

Vluchtende Duitschers en Oostenrijkers uit Frankrijk en België. Ook veel Hollanders, zelfs Polen en Tjechen.

Veel vrouwen en veel kinderen.

Zwaar gepoederde vrouwen; en andere modieus in doorschijnende losse japonnen; veel arme stakkers, de oogen roodgeweend, angstig kindergedrang om ze heen. Kinderen schreiend, anderen bijtend op korstjes brood.

Ook mannen die gaan, omdat de Keizer ze riep. Zonder hartstocht of oorlogsvuur.

En zoo komen er al maar meer.

Tienduizenden heb ik al zien trekken en altoos komen er meerdere.

Zenuwachtig en gejaagd zijn ze als verdoemden om zonden, heel lang geleden bedreven.

Zijn we nog niet in veiligheid hier?

Waar is de grens? Nog ver van hier?

O, kom gauw, vluchten we; en voort ijlen ze, gejaagd, in doodsangst.

De treinen rijden niet meer over de grens.

Hu! Worstelend dringen ze de stationspoort uit, bestormen 't vervoermiddel van den dag, dat geen naam heeft; rijtuigen op twee en vier wielen, boerekarren, ezelwagentjes, brood-, ijs-, meel-, schoen- en andere karretjes. Krijten snerpen op; gehuil schokt hier en daar door de massa.

Bedroefden om 't lijden der menschen stelden gratis wagen en rijtuig beschikbaar. Anderen — schurftigen — vroegen tot twaalf francs en meer per persoon om ze naar Rosendaal te brengen.

Nachten en dagen is de Nispensche weg één miserie-processie; langeslagen poneij's, hotsend-krakende wielewagens; opgepropt de van alles beroofden. Tranen biggelen langs ingevallen wangen en tegelijk klatert lachen op om den toestand die nu toch niet anders is. Een, twee, hots, 't karretje schokt. Knikkebolzwenking plots naar de zijde, waar 't krakende wiel wegzakt — met 'n zwierig élan van allen tegelijk — en 'n mooi zwart bolhoedje tolt over de keien.

'n Heel ezelkarretje is volgeladen met één immensen koffer — bruin leer met koper beslag. Boven over 't beklagenswaardig ezeltje heen loert boertjes stoppelig gezicht. Z'n ineengeschrompelde lijf zit weggezakt tusschen den schrikaanjagenden koffer en ezeltjes staart. Hoog boven boertjes gore pet bengelt het zijden costuum van 'n elegante dame. Wie terwereld ze daarboven opgeholpen heeft!...

Maar de rest is alles bittere ellende, strompelende oude vrouwen, kinderen die klagen dat ze moe zijn — 'n lamme op 'n handkarretje. Zoo is de weg vol geweest dagen lang en nachten lang. En altoos meer komen erbij.

* * *

Dat 't kleine België door 't groote Duitschland wordt aangevallen. 't Nijver, rustige kleine volk dat niets liever vroeg dan met rust gelaten te worden. 'n Kleine, onschuldig, door 'n groote die jarenlang cijferde.

Dat heeft hier de gemoederen verbitterd. 'n Haat waait door 't land tegen al wat Duitsch is. 't Aantal thans ontdekte spionnage-gevallen is ongelooflijk groot.

In kisten onder deknaam werden tweeduizend Duitsche uniformen binnen Antwerpen gesmokkeld. Een dier kisten viel bij ongeluk stuk. In kelders van groote Duitsche huizen vond men geweren in die van andere munitie. Tot zelfs in 't standbeeld voor 't reuzengebouw Tietz bleek 'n toestel voor draadlooze telegrafie te zitten. Spionnen werden gepakt als vrouwen, kloosterzusters, priesters en Engelsche soldaten verkleed. En dat alles gebeurde heel 't Belgenland door. Is 't wonder dat de kleine Belgen wereldberoemd om hun gastvrijheid daarover toornen en buitenzetten wat meehielp zoo nameloos wee over ze te brengen.

* * *

7 Augustus.

'n Schok is neergebeukt over de siderende wereld die vaal-kleurde in doodsangst.

Toen daarna, vertelden de menschen 't aan elkander. 't Is er dan toch van gekomen, hé! 't Is dus oorlog. En nu praten ze er alle dagen over als over iets heel nieuws, iets heel vreemds.

Buiten, wijd hiervandaan, over vreemde ongekende landen gaan millioenen en ze weten 't nauwelijks dat ze gaan — noch waarheen — tot ineens 't vuur op ze springt, brommend, knetterend, sissend.

Dan dringen door de gesponnen nekspieren heesche geluiden van dier-woede.

De oorlogs-demon heeft ze te pakken, die den mensch den doodslaap bezweert; van dan of brullen millioenen menschbeesten dier-geluiden.

In verlaten, ellendige nachten als de demonentoover heeft uitgewoed, gaat dan 't hulpgekerm van de geslachten over de afschuw-walgende aarde.

Andere duizenden drijven in groote ijzeren doozen; om hen heen is 't niet weten en als 'n sombere cinder om den zwijgenden oceaan de loerende dood. Tot ineens rekkend uit 't duister de vurige mond van de hel zich spalkt en ze opslokt. Weg — alles, materie en geest, weg vergeten, onbekend.

* * *

9 Augustus.

Heel de wereld is nu 'n hel. De aarde en de lucht braken 't vuur op de verdoemden. En duivelengeweld vaart loerend onder de wateren.

Een groote hel, walmstinkend van geroosterd menschenvleesch. Een groote Molochstempel.

Ha! 't slachtfeest gaat beginnen.

't Millioenenmenschenoffer.

De kudden drommen saam.

Oorlog.

Moloch-beest met je schroeiende koperen armen en je vlammengloeiende buik.

Maar als je stinkende lijf eenmaal weggekropen zal zijn op z'n afrottende ledematen door walm van pestdampend menschenbloed — dan, dan zal 'n nieuw vredespaleis worden gebouwd — maar 'n ander op andere fundamenten.

* * *

Vóór ik dezen brief verzend voel ik mij verplicht hier in 't openbaar tweemaal België mijn eere-saluut te brengen.

Eerstens over iets, waarover 't trouwens heel de wereld eens is, de ongevenaarde toewijding en dapperheid waarmede hier 'n handje vol helden z'n geboortegrond verdedigt. 'n Klein niet-geacht legertje dat dagen lang staat als 'n muur voor 'n millioenenleger van wereld- en eeuwenreputatie.

En in de tweede plaats over de verbazingwekkende regelmatigheid waarmee met tijdens mobilisatie en oorlog dagen 't spoorwegverkeer plaats heeft. De eene helft van 't land ligt stukgeschoten en hier in den anderen hoek loopen alle reizigers- en goederentreinen en dat met 'n regelmaat die we tijdens de beruchte dagen van spoorwegwanorde in 't begin van 't jaar in de verste verte niet kenden.

't Is wel waar dat eendracht macht maakt.

HENRI ASSELBERGS.

Eenige der belangrijkste artikelen der Wet, betreffende den „Staat van Oorlog".

Art. 9.

De besturen van en de ambtenaren in dienst bij provinciën, gemeenten, waterschappen, veenschappen en veenpolders, zijn verplicht aan het militair gezag de inlichtingen te verschaffen, welke van hen verlangd worden en tot het verstrekken waarvan zij in staat zijn.

Art. 10.

Door het militair gezag worden, na overleg met het betrokken burgerlijk gezag, zoo noodig, nieuwe politieverordeningen, alsmede verordeningen en keuren van waterschappen, veenschappen en veenpolders vastgesteld en bestaande gewijzigd of geschorst.

De daartoe strekkende besluiten zijn van kracht onmiddellijk nadat zij zijn afgekondigd op de wijze, door het militair gezag te bepalen en worden aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

De schutterijen en de vrijwilligerkorpsen komen onder de onmiddellijke bevelen van het militair gezag.

Art. 11.

Het militair gezag stelt, na overleg met het betrokken burgerlijk gezag, zoo noodig, de maatregelen vast, welke genomen moeten worden om te voorzien in het onderhoud der inwoners en de behoeften der bezetting.

Het militair gezag is bevoegd, indien zulks ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde maatregelen noodzakelijk is, elke plaats, zelfs tegen den wil van den rechthebbende, te betreden of van zijnentwege op vertoon van een schriftelijken, daartoe strekkenden algemeenen of bijzonderen last, te doen betreden en aldaar nasporing of huiszoeking te doen of te laten doen.

Tot nasporing in eene woning en tot huiszoeking wordt zoodanige last alleen verstrekt aan een officier, die zich, zoo noodig, door militairen van lageren rang kan doen vergezellen.

De met de nasporing en huiszoeking belaste officier is gehouden van zijne bevindingen proces-verbaal op te maken en dit in te leveren bij het militair gezag.

Art. 12.

Voor zoover zulks niet bij de wet is

geschied, stelt het militair gezag, na overleg met het betrokken burgerlijk gezag, zoo noodig, de regelen vast nopens de hulp, die de bevolking in de militaire werkzaamheden zal hebben te vervullen.

Artikel 193 der gemeentewet is in dat geval niet toepasselijk.

Het militair gezag is tevens bevoegd te bepalen, dat de voorschriften der Arbeidswet, der Veiligheidswet en der Hinderwet buiten werking worden gesteld.

Art. 14.

Op het militair gezag gaan over de bevoegdheden, bij artikel 186 en artikel 187, 1ste zinsnede, der Gemeentewet aan den burgemeester gegeven. De politie en de brandweer treden dan onder de bevelen van dat gezag.

De overige bepalingen van laatstgemeld artikel zijn in dat geval niet toepasselijk; alsdan vervallen de bevoegdheden aan Onze Commissarissen in de provinciën gegeven bij de artikelen 13, 14 en 15 hunner instructie, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 September 1850 (Staatsblad No. 62.)

Art. 15.

Het militair gezag is bevoegd alles te doen wegruimen wat aan de behoorlijke verdediging in den weg staat. Daarvoor wordt schadeloosstelling verleend, tenzij bij de wet anders is bepaald, of het tegendeel overeengekomen is.

Art. 16.

Het militair gezag is bevoegd, wegen, wateren, terreinen en gebouwen, zoo noodig met de daarin aanwezige werktuigen, aan provinciën, gemeenten, waterschappen, veenschappen, veenpolders of aan particulieren toebehoorende, in gebruik te nemen, wanneer dit voor de uitoefening van den militairen dienst noodzakelijk is.

Zoodra het gebruik niet meer noodig is, wordt het gebruikte eigendom door of vanwege Onzen Minister van Oorlog weder ter beschikking van de rechthebbenden gesteld.

De wederbeschikbaarstelling wordt door genoemden Minister ter algemeene kennis gebracht.

Voor het gebruik wordt schadeloosstelling verleend, tenzij het tegendeel overeengekomen is.

Onze Minister van oorlog is verder bevoegd, voor rekening van den Staat, het gebruikte eigendom terug te brengen in den toestand, waarin het zich voor de ingebruikneming bevond; bij de bepaling van het bedrag der schadeloosstelling wordt daarmede rekening gehouden.

Art. 18.

Het militair gezag is bevoegd, te verbieden het door middel van de drukpers of op andere wijze bekend maken van berichten en opmerkingen betreffende militaire maatregelen, in het in staat van oorlog verklaarde grondgebied genomen.

Dit verbod wordt bekend gemaakt op de wijze, door het militair gezag te bepalen.

Algemeen Overzicht.

Zooals wij reeds meermalen beweerden is het zeer moeilijk om vertrouwbare berichten te krijgen van de verschillende oorlogsterreinen.

't Meeste verneemt men uit Brussel en Parijs, en men begrijpt wel dat van deze zijde er wel voor zal gezorgd worden dat de berichten niet voordeelig zijn voor de Duitschers.

Als zeker kan echter worden aangenomen dat Duitschland een harde noot te kraken krijgt, en al kunnen de Belgen de Duitsche overmacht niet geheel tegenhouden, toch wordt de voortgang hunner troepen zeer ernstig bemoeilijkt.

In ons tweede blad kan men zien dat de Duitschers nu met overweldigende kracht optreden tegen de forten van Luik.

Doch ook in de Belgische vlakte begint thans de oorlog voor goed, doch in weerwil van de geweldige kanonschoten, die zelfs in onze omgeving zoo nu en dan gehoord worden, schijnt er nog geen groote slag te hebben plaats gehad.

Een officieel telegram van Belgische zijde brengt enkele nadere bijzonderheden over de gevechten, die Woensdag nabij Haelen op de grens van Belgisch Limburg en Brabant tusschen de Belgische (en Fransche?) en Duitsche troepen geleverd moeten zijn, en die met een overwinning van de Belgische wapenen zouden geeindigd wezen, zonder dat echter nog uit het telegram op te maken valt, van welke beteekenis en welke uitgebreidheid die gevechten geweest zijn en welke strategische waarde men dus aan den afloop er van te hechten heeft. Zoolang er geen definitieve berichten dienaangaande binnenkomen, blijven wij bij onze meening, dat de geleverde slagen nog slechts, zij het meer belangrijke, voorpostengevechten zijn, en dat het terugdringen van de Duitsche manschappen nog niet die beteekenis heeft, welke men aan het terugwerpen van den geheelen rechtervleugel van het Duitsche leger te hechten zou hebben, zooals sommige berichten het reeds voorstellen.

De slag werd geleverd op de lijn Diest-Haelen, tusschen, in het ruwe gesproken, Hasselt en Leuven in, meer Noordelijk dan de gisteren geleverde gevechten bij Tienen en Jodoigne, op den weg naar Antwerpen.

Tot Diest was waarschijnlijk de linkervleugel van het Belgische (en Fransche?) leger, dat, op de lijn Wavre-Diest, voor Leuven gelegerd is, uitgestrekt, zoodat dan ook uitkomt hetgeen een Belgisch telegram van gistermorgen meldde, dat de Duitschers doordrongen tot een punt, waar de Belgische toebereidselen gemaakt werden en dat zij onverdedigd meenden.

De „inneming" van Hasselt door de Duitsche uhlanen en hun verdrijving weer door de Belgische troepen, is dan waarschijnlijk na den slag van Haelen gevolgd.

Uit de telegrammen valt niet met eenige beslistheid op te maken, hoever de Duitschers terugtrokken en waar zij hun eigenlijke posities hebben, en of zij hun blijkbaar oorspronkelijk plan om door midden-België naar Frankrijk op te trekken al dan niet zullen opgeven.

Uit de gegevens van de „Soir" zou men afleiden, dat de Duitschers in twee stellingen zich versterken: de eene ten Westen van Luik in de richting van Maastricht en de andere stelling aan de andere zijde van de Maas, meer in het Zuiden van de provincie Luik tegenover de Fransch-Belgische troepen die uit Belgisch-Luxemburg oprukken.

Wij geven deze conclusies echter als louter veronderstellingen, daar over de actie van het Duitsche leger, maar vooral over het optreden van de Fransche en Engelsche hulptroepen, die toch zulk een beslissenden factor in den strijd zullen uitmaken, alle definitieve en betrouwbare berichten ontbreken.

Wat de gevechten aan de Fransch-Duitsche grens betreft, daarvoor verwijzen wij eenvoudig naar de berichten uit Fransche en Duitsche bron gemeld, waarbij wij bescheidelijk aan de lezers overlaten zelf hun conclusies te trekken uit de pal tegenstrijdige gegevens die men er in vindt.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

BRUSSEL, 13 Aug. De gevechten van gisteren zullen den naam van „den slag bij Haelen" dragen. Zij duurden gisteren den geheelen dag voort, de granaten vielen om half acht nog neer op de wegen, welke op Diest uitkomen.

Het centrum van den slag lag bij Haelen. Om zeven uur in den avond was het geheele terrein tusschen Diest, Haelen en Zellick van Duitschers gezuiverd, maar overdekt met dooden en gewonden.

Daar de Belgische linkervleugel een oogenblik achteruitweek, werden versterkingen gevraagd uit Diest. De brandweerlieden verzochten toen om in het vuur te mogen gaan, drie van hen werden gewond.

De Belgische genie deed twee bruggen over de Demer in de lucht vliegen. De kerk, een brouwerij en eenige huizen van Haelen zijn in brand geschoten.

Over een lengte van 50 M. werden meer dan 200 gedoode Duitschers geteld. De vijand was ongeveer 5000 man sterk.

De Belgische troepen bestonden uit: jagers te paard, lanciers, carabiniers en artillerie.

Een buitengewoon groote hoeveelheid buitgemaakte voorwerpen, ligt voor het stadhuis van Diest opgestapeld.

Talrijke paarden zijn opgevangen.

BRUSSEL, 12 Aug. Volgens de Soir zijn de uhlanen Hasselt binnengedrongen en hebben zij zich op het postkantoor meester gemaakt van 17.000 francs. Op de Nationale Bank legden zij beslag op 2.017.000 francs. De Belgische cavalerie joeg de Duitschers op de vlucht, doodde velen van hen, en maakte verscheidene gevangenen.

Gisterenavond poogde een escadron Duitsche dragonders, dat uit de richting van Luik kwam, de Belgen bij Aineffe te verrassen.

Na een gevecht van drie uur werden de Duitschers teruggeslagen. Zij lieten 152 dooden op het slagveld achter, terwijl er 102 werden krijgsgevangen gemaakt. Aan Belgische zijde sneuvelden er 6, terwijl er 15 werden gewond.

BRUSSEL, 12 Aug. De „Indépendance" deelt mede, dat het aantal soldaten van het Belgische leger veel grooter is, dan tot dusver werd opgegeven. Het aantal onder de wapenen geroepenen bedraagt 300.000, waaronder 40.000 vrijwilligers.

Het aantal vrijwilligers neemt nog steeds toe.

GROOTE SLAG IN BELGISCH LUXEMBURG TE WACHTEN.

PARIJS, 13 Aug. De bijzondere correspondentie te Brussel van de „Petit Parisien" seint, dat een groote slag op handen is in Belgisch Luxemburg. Het belooft, zegt hij, een geweldige worsteling te worden. De Belgische troepen zullen er waarschijnlijk slechts voor een klein gedeelte in betrokken zijn. Het Fransche leger dat tot nog toe zijn stellingen heeft weten te verbergen, en niets van zich liet verluiden, wacht met vertrouwen het oogenblik van den strijd af.

Er zijn verschillende teekenen, die den toestand bij den vijand verraden. De bevelen van den Duitschen staf zijn, volgens den correspondent, met elkaar in tegenspraak, zoodat de Duitsche troepen dikwijls tegenstrijdige marschen ondernemen. Om er een eind aan te maken, veinzen Duitsche soldaten verdwaald te zijn en laten zij zich gevangen nemen, meestal zelfs zonder tegenstand te bieden. Zij steken dan de handen op en roepen krijgsgevangenen te zijn. Voorts verlangen zij te eten en slapen. Sommigen van hen vragen, of Parijs nog ver weg is. Men had hun verzekerd, dat de Belgen hen snel naar Parijs zouden leiden.

DE STRIJD IN ELZAS-LOTHARINGEN.

Fransche berichten.

PARIJS, 13 Aug. In het communiqué, waarin de positie van het Fransche leger wordt uiteengezet, wordt o. m. gezegd, dat alle gevechten, waarvan tot dusverre sprake was, slechts voorpostengevechten geweest zijn.

Verder worden de tendentieuze berichten tegengesproken betreffende het aantal dooden en gewonden in de gevechten van Mühlhausen. Volgens de Duitsche berichten zou dit aantal de 20.000 beloopen, terwijl de Fransche troepen, die hier streden, nog geen 20.000 man sterk waren.

De gebeurtenissen hebben zich daar als volgt afgespeeld: een brigade infanterie rukte op Mühlhausen aan om aldaar een informatie-centrum te vernielen. De brigade werd echter aangevallen door het geheele 14e Duitsche legerkorps en een divisie van het 15e. Toen de Fransche brigade haar doel bereikt had, trok zij op bevel van den commandant terug. Al de Duitsche troepen volgden haar, en wierpen zich op de voornaamste dekkingslinie, welke echter niet doorgebroken werd.

Wij beschikken, zoo eindigt het communiqué, over aanzienlijke troepenmachten in den Boven-Elzas, welke door Belfort ondersteund worden. Onze strategische positie is onveranderd en uitstekend.

PARIJS, 13 Aug. Uit het officieel communiqué van gisteravond blijkt, dat de Fransche artillerie tot dusverre een groot voordeel behaald heeft boven de Duitsche artillerie in alle schermutselingen en gevechten, welke deze week hebben plaats gehad.

De Duitschers zijn op barbaarsche wijze opgetreden; zij fusilleerden de gijzelaars, staken de huizen in brand en pleegden allerlei gewelddadigheden.

Zij fusilleerden den burgemeester van Igney onder voorwendsel, dat de bevolking de vlucht der gevangenen begunstigd had.

De Zwitsersche pers wordt op het oogenblik overstroomd met valsche berichten uit Duitsche bron.

De Oostenrijk-Hongaarsche bladen leiden eenzelfde leugencampagne; vooral trachten zij invloed uit te oefenen op de Roemenen door rond te strooien, dat hun landgenooten in Frankrijk mishandeld worden. Evenzoo roepen zij de Ukrainsche bevolking tegen Rusland te wapen.

Duitsche berichten.

BERLIJN, 12 Augustus. Uit officieele Duitsche bron wordt de ontruiming van Altkirch door het Duitsche garnizoen geheel vrijwillig genoemd, daar het bevel was gegeven het volkomen onbeschermde stadje te verlaten en de komst van versterkingen af te wachten.

De Franschen hebben daaruit een groote overwinning gefantaseerd. Intusschen zijn de in Duitschland binnengedrongen Fransche devisies ten westen van Mühlhausen verslagen en tegen de Zwitsersche grens teruggeworpen. Daarover zwijgen de Fransche berichten.

ONTSCHEPING VAN DE ENGELSCHE TROEPEN.

PARIJS, 13 Aug. De correspondent van het „Journal" in de Kuststreek aan het Kanaal, vertelt van de orde en de snelheid, waarmede de ontscheping van de Engelsche troepen geschiedt. Deze ontscheping begon in den nacht van Zaterdag op Zondag, met het landen van kleine afdeelingen op de Belgische kust tusschen Oostende en Zeebrugge. In de drop volgende nachten voeren eveneens geheimzinnige schepen tusschen de Engelsche en de Belgische kust. Alles voltrok zich op zoo snelle en stille wijze, dat de bevolking er eerst niets van had bespeurd. Op de Fransche kust heeft de bevolking het onmiddellijk opgemerkt, en zij bereidde den Engelschen een geestdriftige ontvangst. Sedert eergisteren heeft de ontscheping bij het volle daglicht plaat.

DE DUITSCHERS IN NEDERLAND NIET BIJ DEN DUITSCHEN LANDSTORM.

Naar wij vernemen, behoeven de militie-plichtige Duitschers van den Duitschen landstorm, die in Nederland gevestigd zijn, voorloopig niet op te komen.

EEN PANIEK IN EEN KERK. 14 DOODEN.

BRUSSEL, 11 Aug. De „Peuple" meldt, dat te La Louvière, bij een Mis voor de Belgische soldaten, in een der kerken een onbeteekenend brandje uitbrak, tengevolge waarvan een paniek ontstond. Hierbij werden 14 vrouwen en kinderen doodgedrukt, terwijl meer dan 50 personen gekwetst werden.

VERSPREIDE BERICHTEN.

Op bevel van den militairen gouverneur van Antwerpen, is aan eigenaars van duiventillen streng verboden duiven buiten te laten. Overtreders zullen als medeplichtig aan spionnage aangezien worden.

De politie te Brugge heeft aan 900 daar en in de kuststreek wonende Duitschers aangezegd, dat ze België moesten verlaten. Allen zijn op een bepaalde plaats samengebracht, waar elks geval afzonderlijk onderzocht is. Onder deze ongelukkigen zijn menschen van alle standen.

UIT OOSTENRIJK-HONGARIJE.

WEENEN, 12 Aug. Uit de Weenensche bladen:

Ten spijt van alle ongunstige voorspellingen van de vijanden der monarchie — zooals twist tusschen de nationaliteiten onderling, weigering van steun door Duitschland, opstand in Bosnië, oorlog met het Balkan-verbond, een inval van de kozakken in Galicië — is niets van dat alles gebeurd.

Oostenrijksche legerscharen staan in Russisch Polen; op Oostenrijksch gebied bovindt zich geen enkele Russische soldaat.

Het officieuse „Fremdenblatt" schrijft: De Oostenrijksche Slaven: Tsjechen, Polen, Slovenen, Oekrainiërs en Kroaten, hebben bewezen, geen vereeniging van al de Slaven onder Ruslands bescherming te wenschen. Zij willen aan Oostenrijk trouw blijven.

De Russische Staatslieden hebben zich misrekend; zij hebben alles bevorderd wat strekken kon om Oostenrijk te schaden en de tuchtiging van Servië tegen te houden; zij hebben Europa in den oorlog gedompeld ten bate van het Panslavisme.

OOSTENRIJKSCHE VERLIEZEN IN SERVIE.

LONDEN, 11 Aug. Omtrent de Oostenrijksch-Servische operaties vernoemt Reuter van wel onderrichte Servische kringen: Na op zeven verschillende plaatsen vruchteloos getracht te hebben de noord-Servische grens te overschrijden en overal met kracht te zijn teruggeslagen, gaven de Oostenrijkers hun aanvallende beweging op, na enorme verliezen te hebben geleden.

Ook de verliezen der Serviërs zijn belangrijk. In weerwil van alle aanvallen, bevindt zich geen Oostenrijksch soldaat op Servischen bodem.

AAN DE RUSSISCH-OOSTENRIJKSCHE GRENS.

St. PETERSBURG, 11 Aug. De Russen hebben de Oostenrijkers, die bij Zolosjtse ten Zuidwesten van Radzivilof verschanst lagen, teruggeslagen. De Russen hebben een peleton Oostenrijksche infanterie in de pan gehakt. De andere Oostenrijkers zijn gevlucht. Een half eskadron Oostenrijksche lanciers, dat bij Wolotsji over de grens kwam, is door de Russen aangevallen en heeft zestien dooden verloren, waarvan één officier. Drie Oostenrijkers zijn gevangen genomen. Aan de overzijde van de Dnjester hebben de Russen het achtste regiment Oostenrijksche lanciers aangevallen, waarvan tien man sneuvelden.

BULGARIJE EN SERVIE.

De „Echo de Paris" meent te weten, dat Bulgarije zich gereed maakt om Servië aan te vallen en dat Turkije zou samenwerken met Duitschland. Het heet dat Duitschland en Oostenrijk het daarheen zoeken te drijven.

HET DUITSCHE OORLOGSPLAN.

„Petit Bleu" zet hare mededeelingen over het Duitsche „plan de campagne" voort.

Zooals gemeld heeft het te Duitsche leger de opdracht gekregen in Frankrijk binnen te vallen door België, na het Belgische leger buiten gevecht te hebben gesteld. Men rekent er op, dat het, na het op haar afgezonden Fransche leger verslagen te hebben, dit leger naar het Zuiden zal kunnen terugwerpen, het achtervolgen met een deel der troepenmacht en met de rest het onverdedigde Parijs bedreigen.

Het eerste Duitsche leger, ter sterkte van 450.000 man, had voor België de volgende opdracht:

Gedurende de periode van het jaar die een gunstige campagne zou mogelijk maken, zouden alle garnizoens in het Belgisch grensgebied, dus die welke in eenige uren per spoor naar België vervoerd konden worden, op sterk effectief worden gehouden, d.w.z. 661 man per bataljon, 147 per escadron, 132 per batterij; de met verlof zijnde manschappen konden binnen eenige uren zich bij hun regimenten voegen; voor de requisitie van paarden was alles geregeld, zoodat de korpsen gereed waren om binnen een dag te velde te trekken. Als dus de waarschuwing der mobilisatie, die den volgenden dag zou plaats hebben, ontvangen was, zijn alle grensgarnizoens gereed om op het eerste moment naar Belgisch gebied vervoerd te worden en de belangrijkste strategische punten der provinciën te bezetten. 60 à 70.000 man moesten aldus bij verrassing in België geworpen worden, vóór België voor het gevaar gewaarschuwd was en zijn mobilisatie had kunnen beginnen.

Om dezen „inval bij verrassing" te vergemakkelijken moesten dagen voor den eersten mobilisatiedag van het Duitsche leger groepen pionniers, als werklieden gekleed, en verschillende werktuigen dragend, doch onder in hun zakken een militaire jas en kepi medenemend om zich den volgenden dag weer te verkleeden, en gewapend met revolvers, des avonds de voornaamste stations, de bruggen en kunstwerken der spoorwegen bezetten, om ze ongeschonden te bewaren voor het gebruik der Duitsche troepen.

Een deel dezer pionniers woont permanent in België en werkte nabij de punten, waar zij moesten opereeren. (Dit verklaart de in België aanwezige depôts van wapenen en uniformen van Duitschers, die bestemd zijn voor de in België wonende Pruisische militairen). Zij werden eens of tweemaal per jaar geïnspecteerd door hunne officieren, die in burgerkleeren in België reisden, om de plaatsen te verkennen, waar zij op het oogenblik van den oorlog moesten opereeren.

Deze pionniers, in België wonende, werden daags voor de mobilisatie versterkt door als werklieden vermomde kameraden.

De commandanten dezer detachementen hebben geschreven instructies. Zij moeten tegen middernacht de stations bezetten, het Belgische personeel arresteeren en alle draadverbindingen met het binnenland afsnijden. De te bezetten stations zijn die van Herenthals, Diest, Saint Trond, Landen, Ramillies, Gembloux, Ciney, Marloie, Jemelle, Libramont, Bertrix, enz.

Zoo hoopte men, dat België en spoedig geheel België, in handen der Duitschers zou vallen, vóórdat het Belgische leger zich had kunnen verzamelen.

De omstandigheden hebben deze plannen echter in duigen doen vallen. België had den tijd te mobiliseeren en ontkwam aldus aan dezen nachtelijken inval en bezetting bij verrassing."

Wat het aan België gezonden ultimatum betreft, die was al in 1887 opgesteld. Men heeft er slechts enkele woorden in veranderd. Een bijna censluidend ultimatum was toen voor Nederland bestemd, zegt „Petit Bleu," doch wij weten niet of het zal overhandigd worden. Waar Duitschland thans reeds tegenover vier prachtig gewapende Mogendheden staat, zou het blad het dwaasheid vinden, wanneer het ook nog het Nederlandsche leger tegen zich zou willen krijgen.

EEN VLUGSCHRIFT TEGEN DEN OORLOG.

Te Londen werd Maandag j.l. in honderdduizenden exemplaren een vlugschrift verspreid van den volgenden inhoud: „Britten, doet uw plicht, houdt uw land vrij van den smadelijken en onzinnigen oorlog. Een kleine maar machtige kliek wil u in den oorlog drijven. Gij moet deze samenzwering vernietigen of het zal te laat zijn. Vraagt u zelf af: Waarom zouden wij den oorlog aanbinden?"

De oorlogspartij zegt: „wij moeten het evenwicht der krachten handhaven, want wanneer Duitschland Holland of België annexeert, zal het zoo machtig worden, dat het ook ons bedreigt". Maar de oorlogspartij zegt u de waarheid niet. Het is een feit dat, wanneer wanneer wij aan de zijde van Frankrijk en Rusland strijden, het evenwicht zal worden gestoord als nimmer tevoren.

Wij zouden Rusland tot de machtigste militaire mogendheid op het vasteland maken. Gij weet wat voor mogendheid Rusland is. Het is uw plicht het land van den ondergang te redden. Handelt eer het te laat is.

Het manifest gaat uit van de Neutrality League en bevat de handteekeningen van een reeks bekende Engelsche mannen en vrouwen.

BELGIE HET SLAGVELD VAN EUROPA.

Deze uitdrukking wordt weer bewaarheid. En wel merkwaardig is het, dat dit terrein tusschen Tongeren en Leuven zoo dikwijls tot slagveld gediend heeft.

Daar ligt onderanderen Neerwinden, waaraan de naam van twee reuzenveldslagen verbonden is.

29 Juli 1693 stond daar de Fransche opperbevelhebber Luxembourg tegenover onzen Willem III, Stadhouder van Holland en Koning van Engeland, die de verbondene mogendheden tegen de Franschen aanvoerde.

Dan herinnert Neerwinden aan de nederlaag, geleden door Dumouriez, die aan 't hoofd stond van de troepen der Fransche Republiek. Tegenover hem stond de hertog van Coburg.

Beide slagen werden door vreemde legers op Belgischen bodem geleverd en gelijken veel op de tegenwoordige gebeurtenissen.

Eenige eigen berichten van Woensdagavond.

MÜHLHAUSEN. Bij Mühlhausen hebben de Duitsche troepen 10 Fransche officieren en 530 man gevangen genomen, buitendien maakten zij vier stukken geschut buit, 10 bagagewagens en een groot aantal geweren. (Dit is de officieele Duitsche lezing waarmede dus de aanvankelijke lezing van 20.000 man verliezen te niet wordt gedaan.)

BERLIJN. Bij Lagarda hebben de Duitsche troepen meer dan 1000 krijgsgevangenen gemaakt. Dit was meer dan een vijfde van de beide Fransche regimenten welke aan het gevecht deelnamen.

PARIJS. Officieel wordt gemeld dat de Duitsche troepen bij Mühlhausen tevergeefs getracht hebben de Fransche linie die op Belfort steunde te forceeren. De positie der Franschen blijft uitstekend.

KOPENHAGEN. Uit Stockholm wordt aan de National Tidende bericht dat de Russen bij de verwoesting van Hango als volgt te werk gingen. Zij lieten een groote stoomboot aan den ingang van de haven zinken. Evenzoo deden zij met de kranen die in de havens lagens. De spoorwegwerkplaatsen lieten zij in de lucht springen en 30 magazijnen staken zij in brand. Zij verwoesten de spoorlijn en vernielden den doorweg naar Petersburg door mijnen. De ingang van de haven wordt door een flottilje torpedobooten bewaakt. Hango ligt in Finland. aan de ingang van de Finsche fjord.

ROME. De Serviërs en Montenegrijnen, bombardeerden Cattaro. De Oostenrijkers trokken de rivier Save over in booten nabij Obonenevatz, vielen in een hinderlaag, werden vernietigd of gevangen.

LONDEN. Uit Nisj meldt men dat Prins Georg van Servië door een ontploffing van een granaat, terwijl hij het bombardement der Oostenrijkers op Belgrado gadesloeg licht werd gewond.

ROME. Een telegram uit Cettinje meldt, dat de Oostenrijksche oorlogsschepen de Golf van Cottard hebben verlaten. Zij werden daartoe genoodzaakt door het vuur der Montenegrijnsche artillerie, die op de bergen geplaatst, de Golf bestrijdt. Ook Spizza en Budua werden door de Oostenrijkers verlaten. De Serviërs hebben belegeringsgeschut en troepen gezonden om de Montenegrijnen tegen Cattaro te helpen.

PARIJS. De Grieksche Kolonie te Parijs heeft onder leiding van den gezant Romanos een hospitaal opgericht voor gewonde militairen. Het hospitaal zal onder leiding staan van Professor Delbet en docter Condrag.

Mevrouw Poincaré heeft zich aan het hoofd gesteld van een beweging van de Fransche vrouwen uitgaande om hospitalen op te richten voor de gewonden.

HAMBURG. Engelschen in Hamburg woonachtig, hebben de Engelsche Kerk te Hamburg voor het Duitsche Roode Kruis afgestaan. Zij hebben bovendien de kerk geheel en al ingericht om als hospitaal te dienen. Vijf Engelsche banken hebben daarvoor de gelden geleverd. De Engelschen hebben dit gedaan als een bewijs van dankbaarheid voor de gastvrijheid, welke de Engelschen steeds in Hamburg hebben genoten.

BOEDAPEST. Het Hongaarsche telegraafbureau meldt, dat twee afdeelingen van het 61ste infanterie-regiment, onder leiding van 3 luitenants, met eenige kleine troepen over de Donau trokken. Het werd een gevecht van man tegen man. De Serviërs trokken zich terug en lieten 30 dooden en vele gewonden achter. De Oostenrijkers hadden slechts 3 gewonden en een doode. Nadat de Serviërs waren verdreven trokken de Oostenrijkers zich terug.

PARIJS. Een groot aantal personen, behoorende tot de verschillende inrichtingen van hooger onderwijs, zoomede de oud-leerlingen van de polytechnische school, hebben zich aangemeld om te worden opgenomen in het leger. De directeur van de polytechnische school heeft een speciaal bureau gevormd ten einde alle burgers, die alsnog willen dienst nemen, zoo spoedig mogelijk leiding te geven, waardoor hunne aanwezigheid in het leger zoo nuttig mogelijk kan worden gemaakt.

In ons Vaderland.

DE LANDSTORM OPGEROEPEN.

De Minister van Oorlog heeft den burgemeesters meegedeeld dat de in art. 6 bedoelde machtiging om de tot den Landstorm behoorende dienstplichtigen op te roepen door H. M. de Koningin is verleend.

Gisteren zijn de openbare kennisgevingen aangeplakt.

Dit houdt dus niet in, dat de landstorm opgeroepen is, maar dat de tot den landstorm behoorende dienstplichtigen zich gereed moeten houden tot opkomst voor den werkelijken dienst op de eerste oproeping.

Tot den Landstorm behooren alleen die mannen tusschen 20- en 40-jarigen leeftijd, wier namen voorkomen in de Landstormregisters. Aan ieder, wier naam op het register voorkomt, is destijds vanwege den burgemeester een bewijsstuk verstrekt dat hij tot den Landstorm behoort. Hgz.

HULDE AAN COLIJN.

Het „Handelsblad" roemt onze uitnemende militaire organisatie. De mobilisatie is prachtig geslaagd en het blad schrijft :

„Alles wat wij dien dag verder van de mobiliseering en de voorzorgsmaatregelen zagen deed mij zeldzaam weldoend aan. Want ik herinner mij den Janboel van de mobilisatie in 1870, toen alles in het honderd liep, en goed humeur en kalmte zoek waren. En nu zag ik niets dan orde, wetenschappelijke regeling en medewerking van alle standen en rangen. Ik breng hulde aan hen die deze mobilisatie dus voorbereiden en denk in het bijzonder dankbaar aan minister Colijn".

Deze hulde aan den kranigen Minister van Oorlog in het kabinet-Heemskerk is wel verdiend, teekent het Arnhemsche Dagbl: hierbij aan.

ABONNEMENTSKAARTEN EN KILOMETERBOEKJES.

Met het oog op den crisis hebben de Nederlandsche spoorweg-maatschappijen besloten den geldigheidsduur van abonnementskaarten, welke bij haar zijn of worden gedeponeerd, te verlengen met even zoovele halve maanden, als de kaart tijdens haren geldigheidsduur onder berusting van eene der maatschappijen zal zijn gebleven.

Voorts zullen kilometerboekjes, welker geldigheidsduur op 31 Juli 1914 of later eindigt, tot nader bericht geldig blijven, zoodat voor deze de volle waarborgsom zal worden vergoed terwijl ook ongebruikte kilometers in nieuwe kilometerboekjes kunnen worden overgeschreven. Ook kilometerkaarten blijven voorloopig geldig.

DE KATHOLIEKENDAG TE ROTTERDAM.

Z. D. H. de bisschop van Haarlem heeft besloten, dat met het oog op de droeve tijdsomstandigheden de Katholiekendag die te Rotterdam zou plaats hebben, dit jaar niet zal worden gehouden.

VOLKSBOND TEGEN DRANKMISBRUIK.

„De aangekondigde 41e Algemeene Vergadering van den Volksbond tegen Drankmisbruik zal in verband met de tijdsomstandigheden niet worden gehouden op 26 Augustus 1914 maar wordt tot nader bekend te maken datum uitgesteld".

TRAGISCH.

Men meldt uit Bergen-op-Zoom :

Woensdagmorgen vroeg is in het militair hospitaal alhier opgenomen een milicien soldaat infanterist, die tengevolge van de emoties der laatste dagen krankzinnig was geworden.

DE SPAARBANKEN.

Een bewijs voor de toenemende kalmte is wel het feit, dat aan de particulieren spaarbanken in ons land thans vrijwel de rust is teruggekeerd. Zoo worden bijv. aan de Spaarbank voor de Stad Amsterdam niet alleen weder flinke bedragen ingelegd, maar van de opgevraagde sommen worden zeer aanzienlijke bedragen — 11 Aug. j.l. bijv. 2½ ton — niet opgenomen.

Gelukkig dat de menschen het dwaze inzien van het weghalen der gelden van de spaarbanken, waardoor zij niet alleen rente missen, maar ook alle kans loopen hun geld te verliezen. Men begint te begrijpen, dat de ingelegde gelden veiliger zijn op de spaarbanken, dan bij de menschen thuis.

NEDERLANDERS IN ZWITSERLAND.

Bij de Nederlandsche Regeering is bericht ontvangen van Hr. Ms. gezant te Bern, dat de Nederlanders, die door den oorlogstoestand verhinderd zijn uit Zwitserland naar Nederland terug te keeren, zich allen in volkomen veiligheid bevinden.

BURGERWACHT.

Te Groningen is een burgerwacht opgericht. Ruim 100 personen hebben zich opgegeven.

KRIJGSGEVANGENEN.

Meermalen leest men in telegrammen en berichten van het oorlogsterrein, dat op Nederlandsch gebied krijgsgevangenen zouden zijn gekomen of gebracht.

Natuurlijk is dit een onmogelijkheid; immers, daar ons land niet in oorlog is, kan het ook geen krijgsgevangenen hebben. De neutraliteit brengt mee, dat een neutraal land aan gewapenden volstrekt verbieden moet zijn gebied te betreden. Maar de wisselende kansen van den oorlog brengen mee, dat somtijds grootere, maar vooral kleinere afdeelingen, scherp vervolgd wordende, ofwel uit onbekendheid met de grensscheiding, soms nog om andere redenen, het gebied van den neutralen staat betreden; het is natuurlijk onmogelijk om vooral bij lange grenslijnen, zulk een overgang onder alle omstandigheden te verhinderen. Bovendien eischt de menschelijkheid, dat men niet een slachting, die anders misschien onvermijdelijk is, in de hand werkt.

De neutrale staat kan dan ook troepen van de oorlogvoerenden op zijn grondgebied toelaten, mits zij ze onmiddellijk ontwapent en op een ver van het oorlogstooneel gelegen plaats een verblijfplaats aanwijst, d.w.z. zoogenaamd interneert.

Hij kan deze militairen in kampen, zelfs in vestingen doen opsluiten en bewaken. De officieren kunnen op eerewoord worden vrijgelaten, mits zij beloven, zonder vergunning, het neutraal gebied niet te verlaten.

Aan de geïnterneerden kunnen levensmiddelen, kleeren en alle mogelijke verzorging worden verstrekt. De kosten hiervan worden door het betrokken land na den vrede vergoed.

Ontvluchte krijgsgevangenen worden op neutraal gebied onmiddellijk vrij, maar overigens op dezelfde wijze behandeld.

Een bekend voorbeeld in de krijgsgeschiedenis is het interneeren van het leger van den Franschen generaal Bourbaki, 80.000 man, dat, geheel uitgeput, in begin 1871 op Zwitsersch grondgebied uitweek en in Zwitserland geïnterneerd werd. Frankrijk vergoedde later hiervoor elf millioen franks.

DE VERPLEGING ONZER TROEPEN.

Bij velen kan zich de vraag hebben voorgedaan, op welke wijze zich de verpleging van de zoo onverwachts onder de wapenen geroepen groote massa's troepen mogelijk en geregeld is. Dienaangaande kan in groote trekken het volgende worden medegedeeld. Bij de divisiën in stellingen en liniën, worden door de zorg der intendance aanvankelijk de noodige voorraden verplegingsbehoeften bijeengebracht, welke voorradig zijn in het gebied, waar zich de troepen bevinden ; voor het veldleger, z.g. verplegingsgebieden. Voor zoover nieuw of niet meer op deze wijze in de behoefte kan worden voorzien, geschiedt aanvulling, later algeheele verstrekking, uit hoofdvoorraden. Deze hoofdvoorraden worden op daartoe aangewezen plaatsen naar een vastgesteld plan, door de zorg van den hoofdintendant bijeengebracht, eensdeels — m.l. kort voor of in de eerste dagen der mobilisatie — door den hoofdintendant zelf, verder door opdracht te verstrekken tot aankoop over het geheele land aan personen, met wie in vredestijd reeds in verbinding is getreden en voorts door aflevering ingevolge ter zake reeds gesloten contracten.

Door een commissie van aankoop wordt het gekochte gekeurd, verzonden en betaald met chèques op de Nederlandsche Bank.

Het is duidelijk, dat, waar in deze met spoed moet worden gehandeld, zoolang de uitvoer niet is verboden, in de eerste dagen eener mobilisatie in dit opzicht buitengewone inspanning wordt gevorderd. De uitkomsten van vorenvermelde maatregelen zijn tot heden zeer bevredigend. Van den hoofdvoorraad wordt het benoodigde afgestaan voor de approviandeering van de stellingen en liniën, terwijl het veldleger uit die voorraden wordt voorzien, door het instellen van een etappedienst. Voor zoover die toevoer niet kan geschieden met de gewone verkeersmiddelen, worden auto-treinen en wagentreinen geformeerd.

De in de laatste jaren te onzent gehouden oefeningen in dezen dienst, onder leiding van den chef van den generalen staf, thans onzen opperbevelhebber van land- en zeemacht, zijn een waarborg, dat die oefeningen thans hare vruchten zullen afwerpen.

Telegrammen van gisteren.

BRUSSEL, 13 Aug. Gisteren heeft een slag plaats gehad, tusschen Haelen en Diest. 2500 Duitsche Uhlanen met kanonnen en eveneel infanterie stonden tegen een gemengde Belgische brigade met een brigade cavalerie. De Belgen hadden een volkomen succes. De Duitschers werden teruggeslagen naar Berbroeck, zij verloren ruim 200 dooden. De Belgen hadden 3 gewonden.

LONDEN, 13 Aug. Engeland heeft Oostenrijk den oorlog verklaard. De Oostenrijksche gezant heeft Londen verlaten.

PARIJS, 13 Aug. Vanaf middernacht bestaat er oorlogstoestand tusschen Frankrijk en Oostenrijk.

DEN HAAG, 13 Aug. H. M. de Koningin heeft machtiging verleend om den landstorm op te roepen. Bij openbare kennisgeving is betrokkenen bekend gemaakt om zich gereed te houden.

ROOZENDAAL, 13 Aug. Heden morgen om half 5 en om half 8 zijn de treinen met de Hollandsche bedevaartgangers uit Lourdes aangekomen. De reis was zeer vermoeiend en moeilijk.

Per Telefoon.

Hedenmorgen tien uur.

PARIJS (Officiëel). Den 11en Augustus begonnen de Fransche troepen een gevecht bij Ossin, dat den volgenden dag werd voortgezet. Eene Fransche batterij verrastte een Duitsch dragonderregiment, dat geheel vernietigd werd.

De voorwaartsche beweging der Duitsche troepen werd tot staan gebracht De Franschen vonden talrijke gewonde Duitschers. Negen officieren en 1000 soldaten, die gewond waren in de voorafgaande gevechten, werden gevangen genomen.

PARIJS. De Nederlandsche Regeering heeft tegenover Frankrijk opnieuw verklaard, dat de Nederlandsche neutraliteit strikt zal worden gehandhaafd.

BERLIJN. Ambtelijk wordt medegedeeld, dat in tegenspraak met de Engelsche berichten, in de open Noordzee door de Duitschers geen mijnen zijn gelegd ; doch slechts in de onmiddellijke nabijheid der Engelsche kust, zoodat de neutrale handel geen gevaar loopt.

BRUSSEL. De Roemeensche gezant alhier heeft een telegram van Koning Carol ontvangen, dat Roemenië zijn neutraliteit zal handhaven en zijn grenzen zal verdedigen.

BRUSSEL, 13 Aug. Hedenmorgen had er een gevecht plaats van Belgen tegen Duitsche troepen. De Duitschers waren reeds Woensdag op marsch naar Eegheningen. De Duitschers werden met aanzienlijke verliezen teruggeslagen. Eenige mitrailleurs en automobieten werden buitgemaakt. Men is van oordeel, dat er in 't geheel geen cavallerie-aanvallen op Brussel te duchten zijn. Alle troepenwegen worden bewaakt.

Het aantal Duitsche verslagenen op Woensdag beloopt 2 à 3000.

In de Hosbay hebben gistermiddag kleine gevechten plaats gehad tusschen Diest en Thienen (Tirlemont.)

400 Duitschers werden door de Belgen op de vlucht gedreven.

PARIJS (Officieel.) Twee Duitsche legerluchtschepen vervolgden een Fransche aeroplane, die in Lotharingen verkenningen deed. De Fransche vliegenier wist te ontsnappen.

PARIJS. Sedert vijf dagen houden de Franschen hunne stellingen in de Vogezen bezet en hebben de Duitsche tegenaanvallen teruggeslagen.

Bij een der Duitsche aanvallen werden de Duitschers verplicht hunne reserve in het vuur te brengen.

De Duitsche legerafdeeling viel met hare mitrailleuses in handen der Franschen.

De Franschen hielden de Labrouche vallei bezet.

PARIJS. Een Duitsch luchtschip dat over Voighthouwer vloog, wierp bommen op 't station, zonder belangrijke schade te doen.

BRUSSEL. Te Luik heerscht de meest volmaakte kalmte. Er bevinden zich hoogstens drieduizend Duitsche soldaten. Zij schijnen het te betreuren, de stad te zijn binnengetrokken, daar ze deze niet kunnen verlaten, wegens het kanonvuur der forten. De gijzelaars zijn in vrijheid gesteld.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 14 Aug. 1914.

Z. D. H. Mgr. W. van de Ven, Bischop van 's-Bosch dispenseert op Vasten- en onthoudingsdagen in de onthoudingswet met alle katholieke huisgezinnen, die tijdens den oorlog soldaten in kwartier hebben of zullen hebben.

N.B. Dit is alleen voor huisgezinnen waar soldaten ingekwartierd zijn, niet voor iedereen.

— Deze week is alhier opgericht een steuncomité, dat zich ten doel stelt in deze benarde tijden hulp en steun te verleenen aan allen, die deze behoeven.

Het Comité is samengesteld als volgt:

A. J. Gijsen, Burgemeester, Eere-Voorzitter.

Mevrouw Mahie, Dr. P. M. Hoek, J. H. J. Niemann, Voorzitters.

J. Phaf, Kapelaan Simkens, H. v. d. Ven, Secretarissen.

A. A. v. d. Eerden, J. H. Velsen, Penningmeesters.

H. F. Smits, Administrateur.

Pastoor Eras, Dominé F. v. Dam, L. v. Lieshout, H. M. v. Elk, Th. v. d. Meijden, J. P. v. Oerle, Dr. K. Wösten, L. A. Spierings, Jac. Hoogerwou en J. Clerex, Leden.

Indien nog andere personen lid van het comité willen worden zullen zij met genoegen worden aangenomen.

Bij het verzenden der uitnoodigingen is niemand bij opzet uitgezonderd.

Het comité heeft het volgende werkplan.

1e. Werkverschaffing. Er zal getracht worden personen, van wie bekend is dat zij eenig belangrijk werk willen doen uitvoeren, te overreden, daarmede nu reeds te beginnen. Ook zal een arbeidsbeurs worden opgericht, waar werkgevers kunnen bekend maken, dat zij werklieden noodig hebben en werknemers kunnen informeeren, waar voor hen geschikt werk te krijgen is.

2e. Ondersteuning in geld, levensmiddelen en kleeding.

3e. het comité wenscht ook op te treden als plaatselijk comité van het Nederlandsche Roode Kruis en zal dit steunen, door hulp te verleenen bij het vervoer en de verpleging van gewonden.

Personen van beiderlei geslacht, die bereid zijn zich na eenige opleiding vrijwillig te belasten met het verplegen van gewonden en zieken, kunnen zich daartoe aanmelden.

Het benoodigde geld zal verkregen worden door een voorloopig crediet te verleenen door de gemeente.

Nadere bizonderheden worden ter algemeene kennis gebracht.

ONGEVALLENVERZEKERING.

Bij Kon. besluit is met 14 Aug. 1914, herbenoemd tot voorzitter der plaatselijke commissie voor de ongevallenverzekering te Boxtel, de EdelAchtb. Heer A. J. Gijsen, burgemeester der gemeente Boxtel.

DANKBETUIGING.

De volgende dankbetuiging kwam voor het nummer van Woensdag te laat in ons bezit.

Medeburgers !

Bij het vertrek op Woensdag, van de alhier ingelegerd geweest zijnde troepen, uitmakende het 6e Regiment Infanterie, heeft de Luitenant-Kolonel, Commandant van dat Corps, mij verzocht den dank van Z.H.E.Gestr. over te willen brengen aan alle inwoners Onze beste wenschen vergezellen hen! medewerking.

Het is mij aangenaam bij deze aan die opdracht gevolg te geven.

Onze beste wenschen vergezelle hen!

Boxtel, 12 Augustus 1914.

De Burgemeester van Boxtel,
A. GIJSEN.

POST EN TELEGRAFIE.

Benoemd 1 Aug. tot assistent : te Boxtel, de postbode C. Groen te Heemskerk ; te 's Hertogenbosch, de kantoorknecht P. H. A. de Groot van het bijkantoor „Station" aldaar en de brievenbesteller A. C. Kalle te Haarlem ; tot hoofdbrievenbesteller te Roosendaal, de brievenbesteller W. van der Heijden aldaar ; tot conducteur 3e kl.: te Boxtel (spoorwegpostkantoor no. 1) de postbode A. van Merkerk te Heerewaarden ; te Boxtel (spoorwegkantoor no. 2), de brievenbesteller H. T. Smits te Rotterdam : te Rotterdam (spoorwegpostkantoor no. 2), de brievenbesteller L. de Haan aldaar en de brieven- en telegrambesteller C. A. van den Ende te Zaltbommel.

Verplaatst 1 Aug.: de conducteur 1e kl. A. P. van den Boomen, van het spoorwegpostkantoor no. 1 naar het spoorwegpostkantoor no. 2 te Boxtel.

VOOR BESTUURDERS VAN AUTOMOBIELEN, RIJ- OF VOERTUIGEN.

In het belang van de uitoefening van den Militairen dienst, wordt verzocht dat particuliere automobielen

geen nationale vlag zullen voeren.

Tevens wordt herinnerd aan de voorschriften van artikel 3 van het Motor- en Rijwielreglement, luidende :

Bestuurders van Rij- of Voertuigen, geen motor, rijtuigen of rijwielen zijnde bestuurs en geleiders van rij- of trekdieren en ander vee zijn op de wegen verplicht met hetgeen door hen wordt geleid of bestuurd behoorlijk uit te wijken :

1e. naar **Rechts** bij het tegenkomen van motorrijtuigen en rijwielen ;

2e. naar **Links** bij het inhalen van motorrijtuigen en rijwielen ;

3e. naar **Rechts** bij het ingehaald worden door motorrijtuigen en rijwielen voor zoover hem die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn en het verlangen dat uitgeweken worde behoorlijk kenbaar gemaakt is.

Voetgangers zijn op de wegen verplicht bij het tegenkomen van of het ingehaald worden door motorrijtuigen of rijwielen deze behoorlijke ruimte voor passeeren te laten.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 7.42 uur.

De oogst in de Meierij.

Ofschoon de mobilisatie een groote stagnatie heeft teweeggebracht in het landbouwbedrijf, is de boer met den oogst toch bijzonder goed opgeschoten. De buren hielpen mekaar uitstekend en het weer was niet ongunstig. De rogge is binnen en valt mee. Nu is men bezig met haver en eve maaien. Dat gewas is niet slecht, doch heeft te laat regen ontvangen. De aardappelen zijn puik, zoowel wat hoeveelheid als kwaliteit betreft. *B. C.*

HAAREN. Naar de 's-H. Ct. vernemt is op de kapittelvergadering van Maandag besloten het Seminarie te Haaren te sluiten en het geheele gebouw met den inventaris en voor zoover noodig den inventaris der studenten, beschikbaar te stellen voor het Roode Kruis. De studenten keerden gisteren naar huis terug. Een gedeelte der studenten, heeft zich reeds voor den verplegingsdienst aangemeld.

ST. MICHIELS-GESTEL. Woensdagmorgen vergaderden de voornaamste ingezetenen met den burgemeester op het raadhuis en werd besloten tot het oprichten eener burgerwacht. Vanavond is die in verschillende wijken tot stand gekomen. De werkeloosheid begint hier sterk toe te nemen. Onze bevolking bestaat voor een niet onaanzienlijk deel uit ambachtslieden, die anders geregeld werk vinden in Den Bosch en andere groote gemeenten.

's-BOSCH. Wegens den politieken toestand is de alhier te houden Land- en Tuinbouwtentoonstelling uitgesteld.

VEGHEL. De inwoners worden verzocht spaarzaam te zijn met het verbruik van gas, daar de kolen voorraad zachtjes aan uitgeput raakt, en aanvoer van nieuwe steenkolen alsnog niet plaats kan hebben.

GENNEP, 11 Aug. Hedenmiddag passeerde hier weder een extra-trein met 300 uit België uitgeweken Duitschers, die voor rekening van het Duitsche consulaat werden vervoerd.

— In verband met de vermindering der werkzaamheden door den oorlogstoestand werd aan verschillende beambten in hulpdienst bij de N. B. D. Spoor de dienst met 14 dagen opgezegd.

STRIJP. Gistermorgen circa 11 uur had op Philipsdorp een treurig ongeval plaats. Terwijl de vrouw van den heer T., eenige werkzaamheden verrichtte, kreeg zij een beroerte en bleef plotseling dood. Zij laat een talrijk gezin achter.

HELMOND. Zooals te begrijpen is doet de oorlog ook reeds zijne gevolgen ter dege gevoelen in het Helmondsche industrie-centrum.

Door gebrek aan steenkolen en grondstoffen, tevens de bijna zekere onmogelijkheid van verzending, heeft men overal het bedrijf moeten inkrimpen. Op de gehouden vergadering der fabrikantenvereeniging is besloten, dat alle fabrieken vier dagen per week zullen werken. Men heeft eene dusdanige regeling getroffen, dat nimmer alle fabrieken op één dag stilstaan, waardoor algeheele werkloosheid op zekere dagen voorkomen wordt. Met de nog voorhadige grondstoffen hoopt men het zoo nog weken te kunnen uithouden, hoewel er enkele weverijen waarschijnlijk over twee weken reeds hunne deuren zullen moeten sluiten.

De ijzerfabrieken blijven hun gewoon aantal dagen per week doorwerken en deze kunnen het zoo twee maanden volhouden. Hopenlijk heeft de toestand dan reeds eene gunstige wending genomen, anders zou de positie der talrijke arbeidersgezinnen hachelijk kunnen worden.

OSS. De kermis op 16 Aug. gaat wegens den ernstigen toestand niet door ; vanaf heden moeten de herbergen 's avonds om tien uur gesloten zijn.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Marktberichten.

's BOSCH, 11 Aug Aangevoerd 18250 kilo's hoogste f 1.06, laagste f 0.74 middelprijs f 0.00 per kilo.

Eier-Veilingen.

ROTTERDAM, 11 Aug. Aanvoer 32140 eieren. Kippeneieren f 2.75 tot f 4.80. Middenprijs f 3.85. Eendeneieren f 4.— tot f 4.30. Ganzeneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 5.00 tot f 0.00. Handelaarseieren f 2.80 tot 0.00 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

Voor de vele en hartelijke bewijzen van deelneming ontvangen bij het overlijden onzer innig geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder betuigen wij onzen hartelijken dank

Uit aller naam,
W. van de Ven,
Kapelaan te Boxtel.

BEST, 12 Augustus 1914.

Naamlooze Vennootschap „Gasfabriek Boxtel".

In verband met de kritieke tijdsomstandigheden, die voorloopig kolenaanvoer onmogelijk maken, wordt aan de ingezetenen der Gemeente Boxtel verzocht,

zoo spaarzaam mogelijk van het licht- en kookgas gebruik te maken,

teneinde den kolenvoorraad voor een grooter tijdperk te kunnen benutten.

De Directie der
N. V. „Gasfabriek Boxtel".

De Notaris Van de Mortel

TE 's-HERTOGENBOSCH

zal op Donderdag 27 Augustus 1914, des morgens ten 9 ure, ten herberge van den Heer A. VERBERNE, „in de Zwaan" te Boxtel

publiek verpachten:

112 perceelen NAGRAS

als van ouds.

Daarna verhuren
over de jaren 1915 — '16 — '17 en '18:

Bouwland

op Hobbendonk, Konijnehol, Kromsche Akkers, enz., als van ouds.

Daarna publiek verkoopen:

78 zware Canadaboomen

in 13 koopen, staande in den Oksenwiel te Munsel.

9 zware Canadaboomen

in 2 koopen, staande in de Leemskuilen.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij vanaf 1 Januari

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijsen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

BOXTEL.

Rechterstraat,

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan boven staand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te **Helmond**.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz. op aanvraag.

Katholieken, :-:

koopt **niet** in winkels, waar onzedelijke of N. Malthusiaansche artikelen worden verkocht of voorhanden zijn; :-: :-

koopt aan stations-boekenkasten **alleen** die lectuur, welke **zeker** geen gevaar oplevert.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en

Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

} Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

ZONDAGSBLAD

VOOR HET

KATHOLIEK HUISGEZIN

ONDER REDACTIE VAN EENIGE MINDERBROEDERS-CAPUCIJNEN ☒ OPLAGE 22.000 EXEMPLAREN

De inteekeningsprijs van dit Zondagsblad franco per post bedraagt 80 cts., (voor Helmond met Officieel Kerkbericht f 1.04). In den loop der maand Maart wordt over dit bedrag beschikt met 5 cts. verhooging voor inningskosten. Zij, die het blad door bemiddeling van een Agent of Agentes ontvangen, moeten aan deze betalen. Proefnummers gratis.

Red.-adres: CAPUCIJNENKLOOSTER, HELMOND
Voor Administratie en Advertentiën aan de Uitgevers: NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ „HELMOND", VOORHEEN VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART, HELMOND
Advertentiën 10 cent per regel. Bij contract groote korting

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 66. Vrijdag 14 Augustus 1914.

Boete.

„Van pest, hongersnood en oorlog, verlos ons Heer."

Zoo bidt de Kerk, als zij alle Gods lieve Heiligen aanroept. Waarom? Omdat de oorlog, evenals hongersnood en pest, een wreede geesel is.

Dit laatste zal geen nader betoog behoeven. De berichten, die van het oorlogsterrein en van ooggetuigen tot ons komen, ontroeren diep. En dit is, wanneer de toestand geen wending neemt, nog slechts kinderspel en het begin der ellende. En hoewel ons land buiten de oorlogvoerende partijen staat, ondervinden wij in veelvuldig opzicht reeds de ingrijpende gevolgen van het verbreken van den Europeeschen vrede.

Wij houden in deze droeve dagen menschelijke beschouwingen en maken menschelijke berekeningen. Niets tegen! Doch één zaak mag niet over het hoofd gezien worden. Rampen als een oorlog zijn naar Roomsch begrip vaak een straf Gods. En als wij hooren, zien en lezen, wat er in onzen tijd in de wereld omgaat: hoe de Kerk van Christus wordt gedwarsboomd; hoe de vrijmetselarij hare helsche plannen smeedt; hoe ongetoofd en zedenbederf driest het hoofd opsteken; hoe lichtzinnig en oppervlakkig en modern — in den ongunstigen zin van het woord — velen leven; hoe de Goddelijke wetten met voeten worden getreden, dan mag men met het oog op den huidigen treurigen toestand vragen: de wrekende arm Gods?

In dezen benarden tijd zal het geloovig volk zijn toevlucht moeten nemen tot boetvaardigheid en gebed. Het Geestelijk Gezag wekte reeds overal daartoe in allen ernst op.

Daar zijn verschillende soorten van boetplegingen. Mogen wij er ook een aanwijzen?

Den 20en December 1908 hield ZEm. Kardinaal Mercier te Luik eene redevoering over het alcoholisme. De Kardinaal zeide daarin o. a.:

„Wat sterken drank betreft, laten wij allen, mannen en vrouwen, ouders en kinderen, priesters en lecken, ons woord verpanden, er nooit geen meer te drinken noch anderen aan te bieden. Moge hij voor immer verdwijnen uit den kunstkring, uit de patroonschappen en de werkmanskringen!

Wat bier en wijn betreft, laten we den moed hebben er op sommige dagen geheel van af te zien om ons aan een zoo matig mogelijk gebruik te wennen.

Gij, Katholieken, die weet wat de christelijke versterving van u eischt, en die, om uwe gezondheid, denkt de vasten niet te mogen onderhouden, waarom zoudt gij U van wijn en bier niet onthouden op die dagen, waarop gij gebruik maakt van de toelating der Geestelijke Overheid? Wie onder U zou zich deze versterving niet kunnen getroosten?

Gij, geloovigen, die dikwijls te biechten gaat, wat wederhoudt u aan uwen biechtvader te vragen dat hij u inplaats van een gebed, waartoe u niet de minste opoffering noodig is, tot voldoening één dag of twee geheelonthouding van alcoholischen drank zou opleggen?

De vaderlijke inschikkelijkheid der biechtvaders, zegt men, vermindert al meer en meer de sacramenteele voldoening.

Hoevelen zijn er onder u niet, Mevrouwen, die voor de dagelijksche zonden in een gansche week, voldoen met drie Weesgegroeten!

Waarom tegen onzen zielsbesturder dan niet gezegd, dat we denken sterk genoeg te zijn voor strenger boetepleging? Waarom zelf de Sacramenteele voldoening niet aangevuld met in 't stil en eenvoudig weg voor eenigen tijd, uit vrijen wil af te zien van wijn, bijzonderlijk van de fijnere soorten als Bourgogne, champagne en heel het stel wijnsoorten, die op bezoek of bij het nagerecht plegen rondgeschonken te worden?"

Ziedaar de boetpleging, die ook wij bedoelen. Wat een mooie daad zoude het zijn, wanneer het Katholieke volk van Nederland zich thans uit een geest van offer en boete in grooten getale, niet alleen uit de arbeidende klasse maar ook uit de burgerij en hoogere standen aansloot bij het Kruisverbond en de Mariavereeniging, opdat God ons land spare en den vrede terugschenke aan Europa.

Wij geven dit idee in ernstige overweging. Wie ervoor voelt, geve zelf het voorbeeld en propageere het verder!

Wij willen hieraan nog toevoegen, dat O. H. Vader de Paus in zijn antwoord aan de Katholieke drankbestrijders der geheele wereld onlangs het alcoholisme aanduidde als „den vreeselijken geesel, vijand van lichamen en zielen, en zoovele physieke en moreele ellenden na zich slepend".

Pius X getuigde:

„De Pausen der laatste tijden hebben niet nagelaten het noodlottige kwaad aan te wijzen, dat gij bestrijdt, en zij hebben de noodzakelijkheid betoogd van snel en krachtig werkende geneesmiddelen. Provinciale Concilies, Bisschoppen in alle werelddeelen hebben een alarmkreet geslaakt en de gewetens voorgelicht. Op hun voetspoor hebben mannen van geloof, wetenschap en actie door woord en voorbeeld een allerheilzaamste beweging in het leven geroepen in de katholieke matigheidsgenootschappen. Hoe nuttig is het, den geesel van het alcoholisme bekend te maken in zijn economische, moreele en physiologische gevolgen, door zijn verband aan te toonen met het verval der gezinnen, in wier schoot hij verwarring en wanorde sticht; met het verval der maatschappij, welke hij bedreigt in haar gewichtigste belangen! Onder de sociale werken is er dan ook geen van meer dringenden aard.

Daarom zal het den H. Vader zeer aangenaam wezen te zien, dat uw Bond nog versterkt wordt door de toetreding van nieuwe katholieke Vereenigingen. Zijne Heiligheid geeft nadrukkelijk het verlangen te kennen, dat de Geestelijkheid overal dit werk van maatschappelijke wederopvoeding en behoud zal aanmoedigen en dat zij door onderricht en voorbeeld zal plaats nemen midden in den strijd tegen een kwaad, dat, in sommige landen vooral, zooveel onheil sticht onder de geloovigen.

* * *

Onnoodig te zeggen, dat wie dit kwaad helpt bestrijden en daarvoor een offertje weet te brengen, een Gode welgevallig werk doet.

Laten vooral de drankbestrijders en drankbestrijdsters en de drankweervereenigingen met elkaar overleggen, op welke manier naar personen, plaatsen en omstandigheden het doel van dit schrijven 't best kan bereikt worden.

Pater Fr. ILDEFONSUS,
Minderbr. Kap.

Helmond.

Van 's levens Schaduwkant.

Het was nog heel vroeg, toen Tekkers dien morgen de gordijnen optrok en de ramen op een kier zette. De huizen aan den overkant der smalle stadsstraat stonden nog alle doodsch met het wit en blauw en groen der gordijnen voor de dichte ramen. Maar op een dak zaten de spreeuwen te tjilpen en ver weg ratelde een melkkarretje. De lucht omhoog was helder blauw en zonnig. En op een hoogen kerktoren gloeide een haantje als van brandend goud.

Tekkers schoof een raam wat verder open en stak het hoofd naar buiten. Een zachte wind streelde langs zijn hoofd en woelde in zijn nog ongekamde haren. Aan het eind der straat knarste een deur open en Tekkers boog zich wat verder buiten het raam en tuurde de straat door. Ginds stond een man in witte hemdsmouwen naar de lucht te kijken. Een vrouw, in nachtkleeren nog, kwam naar buiten loopen. En het gerucht van hun stemmen vulde de leege straat.

Die moeten zeker uit, dacht Tekkers, het hoofd naar binnen trekkende. Even bleef hij dan nog kijken naar het blinkende torenhaantje en naar de spreeuwen, wier vleugels glansden, terwijl ze ze klapwiekend uitsloegen. Dan stapte hij terug de komer in en naar de donkere alcoof.

„'t Is compleet zomer," zei hij tegen zijn vrouw, die, juist opgestaan, bezig was zich aan te kleeden.

Zij keek toen even naar hem om en knikte.

„Dat treft met Paaschdag," zei ze.

Maar hij liep door naar de keuken, waar hij boven den gootsteen de kraan openzette, dat het water glinsterend nederplaste. Als hij zich gewasschen en gekamd had en terug kwam in de kamer, was zijn vrouw er bezig. Ze had het brood en de bordjes uit een kast gehaald en met de koffiekan liep ze naar de keuken.

Hij kleedde zich verder aan, ging dan voor het raam zitten. Maar al gauw was z'n vrouw weer terug.

„Je komt nou toch niet te laat thuis, wel?" vroeg ze, bezig met de boterhammen.

Hij glimlachte.

„Welneen," zei hij, „maar met dat mooie weer anders."

„Als je nou maar niet in de kroeg komt," ging ze voort.

„Nou, heelemaal niet," kwam hij.

„Heelemaal niet," herhaalde ze, „dat bedoel ik ook niet. Maar je weet, dat je er zoo slecht tegen kunt."

Hij glimlachte weer.

„Dat 's de ouderdom, vrouw," zei hij dan.

„Je hebt het nooit goed gekend," meende ze.

„Gelukkig maar," schertste hij.

Zij knikte glimlachend, haalde nu de koffie van achten.

„Je moest de ramen wat verder open zetten," zei ze terugkomend.

Hij schoof ze ver omhoog, stak weer even het hoofd buiten. In de straat was het nu drukker. Mannen stonden aan de deuren en vrouwen waren voor open ramen bezig. Hier en daar speelde al een kind.

„Net zomer," zei hij, het hoofd weer binnentrekkend, „'t zal warm worden vandaag."

Zij knikte, terwijl ze de koffie schonk. Met een kopje koffie in de hand kwam ze dan voor het open raam zitten. Hij zat voor het andere, slurpte er behagelijk zijn koffie. Van de straat kwam het gerucht van stemmen. Op de daken ginds sjilpten nog de spreeuwen.

Als ze brood gegeten hadden trok hij zijn jas aan.

„Ga je nou eerst nog even dat karreweitje maken?" vroeg ze.

„Ja, eerst," zei hij.

Zij droeg zijn hoed aan uit de binnenkast, stofte er nog even de pluisjes af.

„Denk er nou aan, niet te laat," herinnerde ze nog, toen hij de trap afging.

Hij keek omhoog en knikte glimlachend, riep dan aan de deur nog eens „dag," Buiten keek hij even de straat in, voor hij wegstapte.

In de stad was het nog stil. Maar de trams zaten al vol menschen, die op reis moesten of een dagje naar buiten gingen. Hij stapte vlug de straten door. In een sigarenwinkeltje kocht hij sigaren, maakte even een praatje met den winkelier.

Toen hij, ruim een uur later zijn werk gedaan had en de straat weer op stapte, was het al druk van wandelaars. Hij slenterde er welbehaaglijk tusschen, bleef nu en dan eens staan voor een winkelraam, dat nog open was, tot hij een klein cafétje binnenstapte en een glas bier bestelde. Daar zat hij een tijdje voor het raam te kijken naar de menschen, die voorbijginpen. Dan stapte hij de straat weer op.

Maar het duurde niet lang, of hij ging opnieuw een café binnen. Hij voelde zich wat loom en warm van het bier.

„Een oude klare," bestelde hij.

Het deed hem goed, toen hij er van proefde en hij nam er nog een. Nou kon hij er bij hem op den hoek nog een drinken, overdacht hij. Drie, dat was niet te veel en hij was dan mooi vroeg thuis.

Maar op weg naar huis kwam hij een kennis tegen en samen gingen ze nog een borrel pakken. Hij trakteerde en dan trakteerde z'n kameraad nog eens.

„N... ne... nou... moet 'k... n... n... niet meer hebben," stotterde hij, zijn glas neerzettend.

De ander lachte.

„'k Geloof, dat je hem nou al om krijgt," zei hij.

„Om... n... nie... niet...," stotterde Teggers. „Maar... is... d... da... dat n... n... nou... n... n... niet... gek, als 'k w... wa... wat gedronken heb, slaat 't me... di... dir... direkt op mijn spraak..."

De ander lachte weer.

„Neem er nog eentje," zei hij.

Maar Tekkers stond op.

„'k Ga n... na... naar huis," zei hij.

„Nou, ad nuus," kwam de ander.

Onderweg voelde Tekkers zich weer wat frisscher worden. En hij bedacht, dat hij toch nog wel even aan kon gaan in 't café op den hoek. Eentje kon hij er nog wel verdragen.

Toen hij er binnenkwam, zat het er vol menschen. Hij zocht een plaats voor de toonbank, bestelde „een ou... ou... oude klare." Een man naast hem keerde zich om.

„Hé, Tekkers," zei hij, „zoo vroeg al onder de olie?"

„On... on... onder de olie?" stotterde Tekkers. „Heelemaal nie... niet."

„Neen, dat merk ik," kwam de ander lachend. „Maar 't is ook raschen."

Tekkers zei niks, dronk eens van zijn borrel.

„T... toe... Tek... kek... kers," zei de man naast hem. „Sla... hem... n... nog... eens om."

„Val jij om," kwam Tekkers nijdig.

„N... nou... nie... nie... niet kwaad worden," ging de ander plagend voort, „d... d... dan trakteer ik er n... nog een."

Tekkers voelde het bloed naar zijn hoofd stijgen.

„Jan," zei hij, „doe... d... de... dat nou... ne... nie... niet..."

„We... wat niet?" lachte de ander.

„Pe... pl... plaag me nou n... ne... niet," zei Tekkers, zich bedwingend.

„Ben je gek," zei de ander, „is dat nou plagen. Ke... ke... kom, ne... neem er nog een."

Tekkers keerde zich af. Maar achter hem trok iemand aan zijn jas. Hij keerde zich om.

„De... de... dag Tek... kek... kers, kwam de man lachend.

„Verroest," bracht Tekkers met moeite uit.

Maar een derde verder op riep ook plagend wat. En naast hem begon Jan weer. Tekkers wilde opstaan, maar het was of alles hem draaide. Hij voelde neiging om er op te slaan, Jan in zijn lachende gezicht te patsen.

„Pas n... nou op," waarschuwde hij dan.

Maar Jan schreeuwde wat terug, zong dan: „D-de-dronken Tek-kek-kers gaat nooit verloren."

Het was hem plotseling, of hij niets meer zag. Hij tastte in zijn zak. Daar voelde hij het scheermes, dat hij had meegenomen om het te laten aanzetten. Hij greep het en op Jan toeloopend, die vluchtend opstond, bang voor zijn verwilderde oogen, stak hij het hem in de buik. Kreunend zonk Jan op den grond. Rondom rezen de mannen op, grepen hem vast, terwijl anderen Jan van den grond tilden. Hij keek wezenloos voor zich uit. Toen de politie binnenkwam, ging hij gewillig mee.

Vrouw Tekkers wachtte dien middag tot drie uur met het eten. Toen kwam een buurvrouw haar vertellen, wat er gebeurd was.

De opgezette Bankier.

In den tijd dat de beruchte Czarin Catharina II over Rusland regeerde, liet een rijke bankier, Suderland geheeten, veel van zich spreken. Potemkin, de gunsteling van Catharina, begon hem met een oog van naijver aan te zien. Suderland nam deel aan alle feesten, en om de vorstin niet te mishagen, vermeed hij zorgvuldig den minsten blik van welgevallen te werpen op de aanzienlijke dames en de bevallige jonge meisjes, die tot het hof behoorden.

Vertrouwd met de middelen om zich aangenaam voor te doen, vijf of zes talen sprekende, kon hij met kennis van zaken over de dichters en schrijvers zich uitlaten, die in die dagen Frankrijk tot eer strekten en de dagelijksche lectuur uitmaakten der keizerin. Op zekeren dag, dat de keizerin hem over den stand van zijn fortuin had onderhouden, had Suderland haar de huwelijksplannen meegedeeld, die hij beraamde.

Maar bij het eerste woord van hu-

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

5)

Keeren wij tot ons verhaal terug.

Dirk Ten Vorsel, een Edelman van den ouden stempel, bewoonde de Vorselsche Hoeve. Hij was nog in den vollen bloei der jaren, een schoon man met reusachtige vormen. Schatrijk was hij ook, en daarbij bezat hij een deugdzaam en eenvoudig hart. Hoogmoed was hem onbekend, en misschien had hij geen zesmaal in zijn leven met aandacht den zwarten tijger met gouden tong en nagelen belet, welke op de vooruderlijke portretschilderij zijn edel geslacht scheen te bewaken. Zijn oude afkomst, fortuin, onbevlekte zeden en kennissen, hadden hem ieders achting verworven, en hem het ambt van President-Schepen, opgedragen. Bladel's Dingbank kon zich beroemen, nooit edeler naam in hare brieven te hebben neergeschreven.

Een jeugdige vrouw van een treffende schoonheid en edel van ziel, deelde in zijn bestaan. Tien jaren waren er verloopen sedert Ten Vorsel aan de zijde van Liza, voor het echtaltaar nederknielde, en deze jaren hadden hunnen loop met milden zegen gekenmerkt; en nog altijd even gelukkig lachte de toekomst de bewoners der Hoeve tegen.

Het was laat in den avond.

Ten Vorsel zat bij den haard en zag in diepe gedachten verzonken de beweging der vlammen na. Op zijn knie rustte een zesjarig knaapje, dat vermoeid van het spel en aan den eindpaal der naïve kindervragen, zachtjes de oogschelen liet vallen, en zich aan den slaap overgaf.

— Teeder kind! zuchtte de vader; men zegt dat gij als twee drupjes bloed op uwe moeder gelijkt! Arme moeder! Hij kuste het kind, nam het in zijn armen, legde het op een legerstede neder, kuste het nog eens, en zei zacht: O, Hemel, bewaar toch zijne moeder!

Er welde een dikke traan in zijn oog op, zijn adem joeg snel, en met zijn twee handen drukte hij op zijn hart, alsof hij gevreesd had, dat deszelfs verdubbelde jacht zijn borst zou vaneenrijten.

Toen wandelde hij driftig het vertrek op en neer, stond eensklaps stil, hernam zijne bewegingen, en zette zich weer aan den pas verlaten haard neder.

Treurig viel zijn bezwaard voorhoofd in zijn hand, en richtte zich beurtelings opwaarts; en dan kreeg zijn gelaat een uitdrukking, welke te kennen gaf, dat hij den Hemel smeekte. Wederom luisterde hij aandachtig toe, maar niets hoorde hij dan het geknapper van het houtvuur, en het gehuil van den wind, welke de wijde schouw binnendrong.

Er was iets akeligs in dat gedruisch van den wind, in die doodsche stilte der Hoeve, in die onrustige beweging van den huisheer.

De waakzame bandhond op het voorhof huilde nu en dan, en zijn stem vermengde zich treurig met die van den wind.

Dirk voelde zijn hart koud worden; de eeuw, waarin hij leefde, drong met haar bijgeloovigheid tot in de sterkste zielen. „God! God!" zuchtte hij; wat beteekent dat gehuil van den bandhond? Zou er een ongeluk gebeurd zijn? Hij snelde naar de deur; maar daar ontbrak hem de moed, en hij sleepte zich met moeite naar zijn zetel terug. Zijn geest dwaalde in de ruimte, hield stil bij het verledene, en bleef beangst boven een onmeetbaren afgrond hangen. Dirk droogde het koude zweet van zijn aangezicht, verborg het in zijn twee handen, en zuchtte:

— Geen uitkomst, geen redding!...

Op dat oogenblik ontstond er een dof gedruisch. De Hoeve scheen te ontwaken; de deuren werden driftig geopend en toegedaan; een verward geluid van stemmen drong tot in zijn vertrek door Dirk zat beweegloos, en staarde met een bangen blik naar de deur, welke men opende.

— Dood! gilde hij; Ach, is zij dood?

— Een lief zoontje! antwoordde zacht een vrouwenstem, en nog wel met een Helm geboren!

De lang beknelde kreet ontvlood aan Ten Vorsel's borst, en werd opgevolgd door een snikkend geschrei; een vloed van tranen dreef langs zijn wangen. Schoon was hij in de vervoering zijner ongehoopte vreugde!

Ziehier, lezer, wat er gebeurd was.

Ten Vorsel was voor de tweede maal vader geworden. Hij, die weet welke smartvolle oogenblikken, 's menschen geboorte vergezellen; met welke bedreigingen de dood somtijds de ongelukkige moeder en het bewusteloos kind toegrimt; hij vooral, die eenmaal vader is geweest, zal zich Ten Vorsel's toestand verklaren.

Sprakeloos stond hij daar, en nokte: „Liza, Liza! Met een Helm geboren!" En waarlijk het teeder schepseltje, daareven nog de angst, de wanhoop, en nu het geluk, de zaligheid des vaders, was met den Helm ter wereld gekomen.

— Een Helm! zei met verwondering de vroedvrouw.

— Een Helm! herhaalden moeder en vader, met blijdschap, met een soort van godsdienstigen eerbied; en het woord ging van mond tot mond door de Hoeve, en drong tot in ieders hart met die kracht, welke een wonder met zich voert.

Voor wij verder gaan een woordje over den zoogenaamden Helm. Gaarne gaven wij hier een wijdloopige verklaring van hetgeen men eigenlijk verstaat door: „met een Helm geboren worden," indien zulks in ons bestek viel, en vreesden wij niet, dat dit gedeelte van ons werk, de zedigheid van sommige onzer lezers konde kwetsen. Het zij ons genoeg te zeggen, dat de Helm een omstandigheid is, welke zich wel eens bij 's menschen geboorte voordoet, en door een bloot toeval veroorzaakt wordt; eene omstandigheid welke, ofschoon zij de aandacht der kunst verdient, geen den minsten invloed op het later bestaan van den mensch kan hebben. Maar de bijgeloovigheid, aan wier verleidende taal het volk zich zoo lichtelijk vasthecht, verhief, in vroegere eeuwen, bij den eenvoudigen dorpsbewoner hare stem met zooveel kracht en schijn van waarheid, dat het bijna een dwaasheid zoude geweest zijn, één enkel harer woorden in twijfel te trekken.

In het eerste hoofdstuk hebben wij gezien, welke gelukkige toekomst aan een Helm moest ten deel vallen, bijgevolg met welken eerbied en ontzag men het bevoorrechte kind der natuur beschouwde. Zooals men denken kan, was in dien tijd de beschaafde stand zelf niet geheel vrij van de dwalingen der eeuw. De President-Schopen zelf van het dorp, de afstammeling eener oude familie, de man van opvoeding en kennissen gevoelde dan ook een innige blijdschap, een onuitsprekelijk geluk, toen hij hoorde zeggen:

— Wel, goede Hemel! Met een Helm geboren! En 't kind heeft daarbij nog een rood kruis op zijn borst!

En werkelijk, het kind had een vurig rood plekje midden op zijn borstbeen, hetwelk min of meer den vorm van een kruis had. Hetgeen in deszelfs regelmatigheid ontbrak, werd er terstond door de toegevendheid en bijgeloovigheid bijgebracht, en het plekje werd in eens het volmaakste kruis, dat men kon afteekenen.

De vader gevoelde, dat hij trotsch was op zijn bevoorrecht kind. Met liefde en fierheid staarde hij op het teeder wichtje, dat schreiend zijn moeielijke ademhaling begon, en zijn lang geplooide lidmaatjes op den schoot der baker, met geweld bewoog en uitstrekte; het voorgevoel der gelukkige bestemming van zijn kind vervulde zijn hart.

Het nieuws der gelukkige geboorte was reeds door de geheele Hoeve verspreid. De bedienden zaten om den wijden haard, en herhaalden met verwondering:

— Met een Helm geboren!

— En een rood kruis op zijne borst! riep de oude baker voor de tiende maal.

— De Helm, dat is geluk! zei met genoegen een oude dienstmeid.

— Geluk, en de kunst van voorzegging, voegde de stalknecht er bij.

— Wordt het kind nu de milt gesneden? vroeg de jager; ja zoo een kind kind liet ik de milt snijden!

Eenieder sparde den mond open, en bekeek den man met verwondering.

— De milt snijden? herhaalden vragend bijna alle stemmen.

— Ik zie, dat gij mij niet verstaat, hernam Hans de jager; hebt gij Donatus den hardlooper gekend?

— Die van hier naar Postel draafde, en in het dorp terugkeerde, binnen den tijd van een goed half uur?

— Die in een dag ver achter Brussel een boodschap deed, en des avonds wederom te huis aan de tafel zat?

— Die een dravend paard kon voorbijloopen?

— Die op zijn gemak, de brakken van den ouden heer Ten Vorsel een geheelen dag volgde, en des avonds met de handen in de broekzakken te huis kwam alsof hij een wandeling gedaan had?

— Dezelfde, antwoordde Hans; nu, Donatus de hardlooper liep zoo wonder snel, omdat men hem...

— De milt had gesneden, jager? onderbrak de baker.

— Ja, juist, daarom, antwoordde de Jager.

— Wat wondere zaken! En hoe wordt dit gedaan, Hans?

— Dat ga ik u zeggen, ziehier, en Hans zette de linkerhand in de linkerzijde; hier plaatst men een groot mes of bijl van essenhout, dat in de maan gedroogd is, en met den slag van een hamer op den rug van dit werktuig... krak...! gaat de milt los, en schiet in de darmen.

— En was dat aan Donatus, den hardlooper gedaan? vroeg een der bedienden.

— Ja, zeker, antwoordde Hans; misschien ook had men hem, bij zijn geboorte, de milt gebrand; dit is ook mogelijk. Wat er van zij, altijd een van beiden: er uitgesneden met een houten mes, of gebrand; want wie kan snel loopen, wanneer hem de Hemel of de menschen de milt hebben laten behouden? Niemand, niemand; ga bij u zelven.

Wordt vervolgd.

welijk, sloot een fronsen der wenkbrauwen van de getuchte Czarin hem den mond, en sinds, hetzij uit verlegenheid of om een andere reden, meende hij aan het hof, waar hij veel minder kwam, een veranderung in de gezindheid jegens hem op te merken. En had hij geen aanzienlijke goederen in Rusland bezeten, waar hij zich had laten naturaliseeren, dan zou hij zeker voor goed het hof verlaten hebben, waar zijn oogen allerwege slechts de teekenen van de ongenade meenden te bespeuren, waarin hij was gevallen.

Daar hij Petersburg niet kon verlaten en er niet dumde blijven, was hij in groote verlegenheid gedompeld, toen op een goeden ochtend zijn dienstbode hem kwam zeggen, dat het hoofd der politie hem verlangde te spreken en zijn huis door soldaten was omsingeld. Zonder den bediende den tijd te laten zijn vraag te voltooien, trad de ambtenaar binnen. Hij zag er ontdaan uit en de zending die hem opgedragen was scheen hij niet dan met grooten tegenzin te vervullen. Het kostte hem dan ook moeite, zeide hij, zich van zijn last te kwijten ten aanzien van een man, dien hij zoo dikwijls ten paleize ontmoet had, van wien hij zoo vaak geld geleend had, als het spel hem ongunstig geweest was. Maar het bevel gedoogde uitstel noch tegenspraak. En op den bankier nader toetredende, voegde hij er bij:

„Mijnheer Suderland! ik ben tot mijn groot leedwezen door onze geëerde souvereine gelast, een streng bevel tegen u uit te voeren.

„Tegen mij! riep de bankier. En wat kan dat voor een bevel wezen? mijnheer!"

„Ik aarzel u het mede te deelen. Wapen u met moed."

„Wat is er gaande? Word ik naar mijn vaderland teruggezonden?"

„Neen, mijnheer! Het is veel erger."

„Mijn God! wil men mij dan knoetslagen geven?"

„Nog erger, mijnheer."

„Hoe! riep de bankier. De keizerin, die zoo vriendelijk is, dat zij mij gisteren nog mijn wegblijven verweet, zou zij willen... (en onwillegeurig dacht Suderland sidderend aan het koord, dat Peter III had verworgd.) Maar ik durf er niet aan denken, ik ben Hare Majesteit te veel met lijf en ziel toegedaan om te onderstellen... Maar mijnheer! ga dan voort! Spreek op. De waarheid zal minder wreed zijn, dan die vreeselijke onzekerheid."

„Welnu, mijn waarde! antwoordde het hoofd der politie, baron Reliew, onze geliefde en genadigde souvereine heeft mij last gegeven u te doen opzetten."

„Opzetten! riep Suderland, terwijl hij den baron met verwilderde blikken aankeek. Maar, òf ik ben mijn verstand kwijt òf gij hebt het uwe verloren! Gij hebt de keizerin niet begrepen."

„Arme vriend! Het bevel is wreed, ik stem het toe. En om uwentwil heb ik alles gedaan wat maar mogelijk was en wat wij anders nooit durven doen. Ik heb aarzeling getoond in tegenwoordigheid der keizerin, en zelfs verbazing aan den dag gelegd. Maar met een vertoornden blik en op verstoorden toon gelaste mij de keizerin heen te gaan, terwijl zij er deze woorden bijvoegde, die als een doodsklok mij in de ooren klonken: „Ga en vergeet niet dat uw plicht is zonder eenig gepruttel de bevelen die ik u geef, uit te voeren."

Op die woorden steeg de wanhoop van den armen bankier ten top. Hij bad, hij smeekte het hoofd der politie, herinnerde hem aan hun vriendschappelijke betrekkingen, aan de diensten, welke hij hem bewezen had, en bezwoer hem te vergunnen een brief aan de keizerin te schrijven.

Door zijn smeekbeden overwonnen en bewogen met zijn wanhoop, gaf de overheidspersoon eindelijk toe. Maar hoe zich met den brief te belasten, en bovenal hoe wederom te verschijnen in de tegenwoordigheid der keizerin, zonder haar last te hebben volbracht? Dat was hem onmogelijk! Hij begaf zich tot den grootmeester van de keizerin en verhaalde hem het gebeurde. Deze dacht dat het hoofd der politie stapel gek was en verzocht hem te volgen. En terwijl hij hem in een wachtzaal liet staan, ging hij naar de keizerin en bracht haar met den diepsten eerbied de bede van den bankier over.

Toen Catharina dit vreemde geval vernam, bleef zij een oogenblik geheel versteld staan. Daarna riep zij uit: „Gerechte hemel! Welk een gruwel! Maar beste graaf! ga dan toch mijn armen bankier van zijn dolzinnige vrees verlossen, en stel hem op vrije voeten."

De graaf volbracht op staanden voet dien last. En toen hij bij Catharina terugkwam, vond hij haar, telkens in een schaterlach uitbarstende.

„Nu begrijp ik, — dus riep zij, — de oorzaak van zulk een onbegrijpelijke dwaling. Ik heb sedert eenige jaren een hond, waarvan ik veel houd en waaraan ik den naam heb gegeven van Suderland, ter herinnering aan den Engelschman, die hem mij ten geschenke gaf. Die hond is gestorven en ik gaf Reliew last hem te laten opzetten. Daar hij aarzelde, dacht ik, dat hij zulk een opdracht beneden zijne waardigheid achtte. Ik word boos en op gestrengen toon herhaalde ik het bevel. En dat is nu waarde graaf, de oplossing van dit koddige misverstand, dat toch bijkans een zeer treurigen afloop had gehad. Wat den bankier betreft, doe hem weten, dat ik hem de hand van ons peetekind geef, en dat ik, indien ik vroeger het voorhoofd fronste, als hij mij sprak over zijn huwelijksplannen, het was omdat ik wilde, dat hij Olga Varousolf, die ik sinds lang voor hem bestemd had, huwde!"

D. v. N.

De Europeesche Oorlog.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

BRUSSEL, 11 Aug. Amtelijk wordt medegedeeld, dat de toestand voor het Belgische leger goed blijft. Het heeft vandaag slechts enkele voorposten-gevechten geleverd, tengevolge waarvan de Duitschers teruggetrokken schijnen te zijn. Sommige punten, die gisteravond en vanochtend door hen bezet waren, zijn thans ontruimd, zoo ook Landen (tusschen Brussel en Luik). Een Duitsch vliegtuig heeft boven Brussel gevlogen; er werden zonder succes tal van schoten op den vlieger gelost.

Het hoofdkwartier van het Belgische leger zegt, dat er vandaag geen enkel oorlogsfeit, dat het vermelden waard is voorgekomen is. De Belgen hadden in de kleine voorpost-schermutselingen eenige gewonden. De verliezen aan Duitsche zijde waren aanzienlijker. Het is onjuist dat het station Landen in brand staak. De Duitschers zijn niet vooruitgeschoven; slechts de cavalerie doet voortdurend verkenningstochten.

HET BOMBARDEMENT VAN LUIK.

MAASTRICHT, 12 Aug., 9 u. 38 m. voorm. Hevige kanonnades, die de huizen in de buitenwijken op hunne grondvesten deden trillen, hebben heden nacht vele bewoners uit hun slaap gewekt — het is 't gebulder kan het zware Duitsche geschut bij Luik. Gisterenavond hoorde ik reeds, dat de belegeringsartillerie rondom de forten van Luik zoo goed als opgesteld was en dat het bombardement te wachten was. Het klinkt, of 't veel dichter bij gebeurt.

Over dit Duitsche geschut moet men niet gering denken. Elk kanon wordt door 32 paarden voortgetrokken.

De pontonbrug der Duitschers, in Lixhe is verdwenen en daarvoor in de plaats komt een nieuwe brug, die netjes met plankjes belegd wordt. Het afbranden van de torens in Visé en Argenteau, schijnt volgens mijn zegsman gebeurd te zijn, omdat de Duitschers gemerkt zouden hebben, dat van uit die torens signalen gegeven werden, hoe de schoten moesten vallen, met roode of met witte vlaggetjes, al naarmate vóór of achter de brug gericht moest worden.

Het gerucht van den grooten slag achter Tongeren, schijnt overdreven. Diezelfde zegsman deelde mij mede, dat het slechts kleine schermutselingen waren, waarbij de burgerwacht van St. Truien, bestaande uit 150 man, door de Duitschers krijgsgevangen is gemaakt. Gewonden zijn er niet meer binnengebracht. Een Duitsch kapitein, voldoende hersteld, wordt geïnterneerd.

HET EERSTE GEVECHT BIJ TONGEREN.

BRUSSEL, 11 Aug. Volgens de bladen heeft het eerste gevecht van zeker belang plaats gehad tusschen Thienen en St. Truiden, in de buurt van Orsmael en Gussenhoven.

Duitsche cavalerie-afdeelingen, geschat op vele duizenden, voorzien van mitrailleuses, die op de ruggen der paarden gebonden waren, vielen het regiment lanciers aan, dat hun van Thienen tegemoet gezonden was en begonnen het gevecht met de karabijn.

Daarna maakten de lanciers een charge en joegen den vijand op de vlucht. Deze kreeg nu versterking en bracht de mitrailleuses in actie. Om de soldaten niet noodeloos bloot te stellen trok het regiment lanciers terug, na een krachtigen tegenstand te hebben geboden. Van Belgische zijde werden er twee officieren en een gering aantal soldaten gedood of gewond.

Het gevecht werd hervat langs het front St. Truiden-Saldenaken, waar de Duitsche cavalerie een aanval deed die mislukte.

De Belgische voorposten bleven hun stellingen handhaven.

Tot dusver waren alleen de voorposten in gevecht gewikkeld.

Onder het voorwendsel dat de Belgische soldaten zich verschansen in de huizen langs de wegen en van daar uit schoten lossen, steken de Duitschers de woningen in brand en dooden zij de inwoners. Het station en vele huizen te Landen zijn in de asch gelegd.

Ook uit Belgisch Limburg worden dergelijke buitensporigheden gemeld.

GEVECHTEN TUSSCHEN FRANSCHEN EN DUITSCHERS.

PARIJS, 11 Aug. Een communiqué van het Ministerie van Oorlog, uitgegeven Dinsdagnacht om half twaalf, deelt mede:

De Fransche troepen zijn over het geheele front handgemeen met den vijand. Zij toonen overal een onweerstaanbaren moed en vechtlust.

Bij Spincourt, in de Vogezen, vielen de Duitschers Maandagavond de Fransche voorposten aan, die eerst terugweken, maar het offensief hervatten, toen de reserve steun kwam verleenen. De vijand werd met aanzienlijke verliezen teruggedreven. De Fransche artillerie vernielde een Duitsche batterij en veroverde drie kanonnen, drie mitrailleus's en twee caissons met munitie.

In Chateau-Salins werd een aanval op de Fransche voorposten afgeslagen met groote verliezen voor de Duitschers.

Het dorp Lagarde, in het geannexeerde gebied gelegen, werd veroverd.

De Duitschers zijn aangekomen voor Longwy, dat zij sommeerden tot overgave, welke door den bevelhebber geweigerd werd.

(Lagarde ligt nabij de Fransche grens, op 10 K.M. van Cirey.)

In den loop van den nacht vielen aanzienlijke Duitsche strijdkrachten, komende uit Mulheim en Neu-Breisach, de Fransche voorposten aan, bij Cerey en Mühlhäusen. Bij dezen aanval verlieten de Franschen Mühlhausen en verzamelden hunne troepen eenigszins meer achter die plaats, waar de offensieve beweging van den vijand, die grooter in getal was, werd teruggehouden.

De Fransche troepen toonden onder alle omstandigheden beter te zijn, dan die hunner tegenstanders.

De voornaamste aanvallen der Duitschers hebben plaats achter de lijn Metz — Thionville. Fransche vliegers vlogen boven de ontladingsplaatsen van den vijand, te midden van geweer- en geschutvuur.

Zondag hebben de uhlanen, bewerend, dat burgers deelnamen aan den strijd tegen een Duitsche patrouille, het dorp Affleville in brand gestoken. De bevolking vluchtte zonder geld en kleedingstukken. Zij werd op Fransch gebied geholpen en gevoed en naar Verdun gezonden.

* * *

Betrekkelijk bovenstaande feiten wordt van Duitsche zijde het volgende gemeld:

BERLIJN, 11 Aug. De vooruitgeschoven gemengde brigade van het 18e Fransche legercorps, werd door de Duitsche troepen bij Lagarde, in Lotharingen, aangevallen en met zware verliezen naar het woud Parroy, ten Noord-Oosten van Lunéville, teruggeslagen.

De Duitschers veroverden een vaandel, twee batterijen, vier machinegeweren en namen 700 man gevangen.

Een Fransche generaal is gesneuveld.

EEN LEUGEN.

BERLIJN, 11 Aug. Officieele Engelsche en Russische organen hebben in neutrale Staten het gerucht verspreid, dat Duitschland aan Engeland zou hebben voorgesteld, Holland te verdeelen, indien Engeland neutraal wilde blijven. Deze bewering is volkomen onjuist.

In zijn onderhandeling met Engeland heeft Duitschland nooit een dergelijk aanbod gedaan.

IN TIJDEN VAN NOOD.

Een treffend staaltje vertelde een dokter aan de „Msb.":

Toen hij te Parijs naar de „Gare du Nord" ging, passeerden hem 2 auto's met Zusters van Liefde, met hun witte wapperende kappen.

De Parijzenaars schaarden zich langs de boulevards, hoeden en petten gingen af, er steeg een gejuich op, alsof Poincaré voorbijreed.

Parijs erkent weer zijn Zusters van Liefde in deze uren van nood.

HOLLAND EN BELGIE.

BRUSSEL, 8 Aug. De Nederlandsche legatie heeft de volgende nota aan de groote Brusselsche bladen doen toekomen. Deze luidt als volgt: De openbare meening schijnt zeer tegen de Noordelijke buren te zijn opgezet. Hiervan ondervinden de Nederlanders, die in België woonachtig zijn, zoowel de moreele als materieele gevolgen. Deze vijandige houding schijnt veroorzaakt te zijn door onware berichten.

Dit moet worden betreurd en afgekeurd. Het feit, dat Holland het geluk heeft gehad, dat zijn grondgebied niet geschonden werd, en het feit dat hulp is verleend aan ongelukkige noncombatanten, kunnen niet worden aangevoerd, om deze valsche berichten te rechtvaardigen.

De Belgische bevolking zal goed doen zich niet door onbedachte bewegingen van de Noordelijke buren te vervreemden, die zulke kostbare vriendschap bewezen.

De Nederlandsche legatie spreekt verder categorisch alle berichten tegen, volgens welke gewapende Duitsche troepen Limburg zouden zijn binnengedrongen. De 5000 Duitschers, die te Maastricht zijn geweest, waren allen uitgezette burgers en geen soldaten.

De Belgische Regeering zelf heeft aan de Belgische bladen verzocht, aan de bevolking mee te deelen, dat de betrekkingen tusschen de Nederlandsche en Belgische Regeeringen allerbest en vriendschappelijkst zijn.

Het Belgische gouvernement geeft formeel order de Nederlandsche onderdanen en hunne goederen te eerbiedigen.

WANHOOPIG VERZET DER BEVOLKING.

Aan een telegram uit Maastricht aan de „Tel." is het volgende ontleend:

Donderdagavond waren twee duizend man Duitsche troepen tot aan de Fabrique Nationale te Herstal doorgedrongen. Zij werden er door een verschrikkelijk geweervuur ontvangen. Ieder huis, zelfs de kleine mijnwerkerswoningen, waren in versterkingen herschapen. Barricades werden opgeworpen, kinderen en vrouwen sleepten ammunitie aan. Tot den laatsten man, tot de laatste vrouw in de nauwe straatjes buiten gevecht was gesteld, duurde de gewapende tegenstand voort.

Daarmee was het nog niet gewonnen.

De Duitsche infanteristen gingen in tirailleursgevecht verder, elk soldaat vocht op eigen gelegenheid, achter de struiken en greppels werd dekking gezocht, doch veel dekking was er niet, wijl alles wat daartoe gelegenheid bood, tevoren was afgebroken of afgebrand.

Het belegeren van ieder der huizen was ondoenlijk, zoodat verzamelen werd geblazen en de reeds sterk gedecimeerde Duitsche legerafdeeling terugtrok in de richting van Vivignis.

Eén oogenblik kregen de inwoners van het mijnwerkersdorp den indruk, dat de vijand zou aftrekken. Tot andermaal trompetgeschal weerklonk, het signaal: „Te paard" voor de afgestegen uhlanen bestemd. De infanterie werd in verbubbelde rotten geformeerd en andermaal het bevel tot den stormaanval gegeven.

Als een wervelwind kwamen toen de uhlanen opzetten, de sabels blinkend in het maanlicht, dat van achter de met onweerswolken bezwangerde lucht uitstraalde.

In het dorp het geschreeuw en gejoel van vrouwen en kinderen.

Vooral de vrouwen namen levendig aan het ernstig gebeuren deel.

Het aanstormen der dappere uhlanen was verschrikkelijk, maar vreeselijker nog de tegenstand van de in een verzameling helsche furies herschapen bevolking.

De eerste linie van het Duitsche paardenvolk werd weggemaaid. De ruiters verspreidden zich onder het gevecht en staken alles neer wat werd ontmoet: vrouwen, grijsaards, kinderen, want er waren geen non-combattanten meer. De kom der gemeente genaderd, op den voet gevolgd door de verbitterde manschappen der infanterie, meenden de ruiters het reeds te hebben gewonnen.

Toen werd hun een ontvangst bereid, zóó warm, dat slechts een klein gedeelte het heeft kunnen navertellen. Uit de huizen werd gevuurd, vrouwen en kinderen goten kokende olie op de aanvallers. Het werd zoo verschrikkelijk, dat de Duitschers genoodzaakt waren terug te trekken, na ruim de helft van hun legerafdeeling te hebben verloren. De verliezen van de bewoners van Herstal, de vernieling aangericht, 't was alles zeer groot.

Ik vernam dat reeds Woensdagmiddag twee Duitsche uhlanen zich in het dorpje Berg, vlak bij Tongeren, vertoonden. Ze waren klaarblijkelijk op verkenning uit. De Belgische voorposten schoten de pooten onder de paarden weg en maakten de beide uhlanen krijgsgevangen. Dergelijke verkenners schijnen zich in verschillende dorpjes in de buurt van Tongeren gewaagd te hebben. Er werd mij zelfs meegedeeld, dat in die stad reeds niet minder dan 38 Duitsche verkenners als krijgsgevangenen werden binnengebracht.

Riempst, een dorpje ten Zuiden van St. Pieter, over de Belgische grens, werd Woensdagmiddag door eenige honderden uhlanen overvallen. Met de revolver in de hand vroegen zij den weg naar Bilsen. De dorpelingen, doodverschrikt door dien plotselingen overval, stonden den vijand zoo goed het ging te woord. De uhlanen waren uiterst vriendelijk en verklaarden nadrukkelijk dat ze met geen kwade bedoelingen kwamen. Na een kort oponthoud bestegen de cavaleristen hunne rossen weer en vervolgden in de aangegeven richting hunnen weg.

DRIE DAGEN VAN LUIK NAAR AMSTERDAM.

We hebben nog eens weer 't verhaal van een landgenoot gehad, die allerlei moeilijkheden te verduren heeft gehad op zijn terugreis van Luik naar Amsterdam.

Bedoelde landgenoot bracht met zijn vrouw zijn vacantie door in La Roche, het aardige plaatsje in de Ardennen.

Dinsdagavond om 10 uur waarschuwde de hotellier hem, dat hij weg moest gaan, zoo spoedig mogelijk een goed heenkomen zoeken, want dat de Duitschers naderden. Hij kon de stoomtram juist halen, die, naar hij hoopte, hem naar Luik zou brengen, om daar den trein te pakken. Onderweg lagen overal boomen over den weg verspreid.

De passagiers moesten uitstappen en hun bagage meesjouwen.

Met geforceerde marschen werd 8 K.M. geloopen, totdat men Luik bereikte. Het ging langs den spoorweg allesbehalve gemakkelijk, wandelterrein dus, onder den druk der zware bagage.

In Luik kwam men Dinsdagavond aan en ook daar kon men de vlammen zien van het brandende Visé. Het was een treurig gezicht de honderden vluchtelingen, weenend op de stoepen van het station te zien.

Er was bekend geworden, dat Woensdagmorgen half twaalf uit Luik een trein zou vertrekken en onze landgenoot was met zijn vrouw plm. half elf present en stapte in den gereedstaanden trein, die in een minimum van tijd stampvol liep. Alle waggons, de goederenwagens, de beestenwagens waren in korten tijd stampvol. De trein bracht de reizigers naar Esschen, waar zij moesten uitstappen. Tegen hooge prijzen konden zij toen op allerlei soort vehikels, boerenkarren, mestwagens, etc. over de grens worden vervoerd. Te zes uur kwam men te Roozendaal aan. Daar waren duizenden en duizenden vreemdelingen, die vervoerd moesten worden. Een groot aantal was natuurlijk wel genoodzaakt in Roozendaal achter te blijven. De hoteliers maakten op ergerlijke wijze misbruik van den toestand. Voor slaapkamertjes werd f 7 per nacht gevraagd.

Gelukkig behoefde onze zegsman daar geen gebruik van te maken. Hij heeft van 's nachts half twaalf tot drie uur aan het station Rotterdam gewacht en kwam Donderdagmorgen te half vijf te Amsterdam aan. Tel.

DE LANDSTORM IN ONS VADERLAND.

Hoort men over den landstorm spreken, dan blijkt duidelijk dat over dit deel onzer weermacht zeer overdreven voorstellingen rondgaan.

Ten einde meer juiste begrippen hieromtrent ingang te doen vinden, wordt het volgende medegedeeld.

Art. 2 1e lid der landstormwet luidt:

Tot den landstorm behoort, behoudens het bepaalde in art. 16:

1e. a. ieder, die van den dienst bij de militie is vrijgesteld, hetzij wegens broederdienst, hetzij wegens aanwezigheid van in hetzelfde jaar geboren broeders of halfbroeders, hetzij tijdelijk of voor goed wegens kostwinnerschap of wegens het verkeeren in een bijzonder geval;

b. ieder, die heeft deelgenomen aan de loting voor de militie en niet is aangewezen om daarbij te worden ingelijfd;

2e. a. ieder die na volbrachten dienst bij de militie of bij de landweer uit den dienst is ontslagen;

b. ieder, niet vallende onder a., die gediend heeft bij de zeemacht, het korps mariniers en de marine-reserve hieronder begrepen, bij het leger hier te lande, het reserve-personeel bij de landmacht hieronder begrepen, bij de gouvernements-marine in Ned.-Indië of bij de koloniale troepen en bij het verlaten van den dienst gevestigd is binnen het Rijk, in het Duitsche Rijk of in het koninkrijk België, of zich na het verlaten van den dienst daar vestigt.

3e. ieder, die daarbij overeenkomstig artikel 8, derde lid, is toegelaten tot een vrijwillige verbintenis.

De landstormwet is in 1913 in werking getreden, zoodat thans daartoe slechts behooren de 20-jarigen van den jaargang 1913, die nog niet gediend hebben en de landweerlichting, die op 1 Aug. 1913 naar den landstorm is overgegaan. Hierbij komen nog de militieplichtigen der bereden wapens en de oud-zeemiliciens, die, niet landweerplichtig zijnde in 1913 rechtstreeks naar den landstorm gingen, benevens de oud-vrijwilligers, die ingevolge 2 ad b hierboven hebben gediend.

De landstorm kan voor den gewapenden dan wel voor den ongewapenden dienst worden bestemd; voor den gewapenden dienst echter kunnen alleen zij worden aangewezen, die vroeger hebben gediend, met uitzondering van hen, wier werkkring bij land- of zeemacht hen niet tot den gewapenden dienst eigent.

Voor de oproeping moet te voren bij Kon. besluit machtiging worden verleend.

Alsdan kunnen door den opperbevelhebber de diensten der landstormplichtigen, wanneer, waar en naarmate het belang der landsverdediging dit vorderen mocht, worden gevorderd.

Van het verleenen der bovenvermelde Kon. machtiging, die echter niet de onmiddellijke oproeping behoeft mede te brengen, wordt bij openbare kennisgeving mededeeling gedaan. De openbare kennisgeving bevat tevens verschillende bepalingen, den landstorm betreffende.

De in het buitenland vertoevende landstormplichtigen moeten alsdan naar Nederland terugkeeren en zich gereed houden.

Voor eventueele vordering worden de betrokken burgemeesters aangeschreven die alsdan den op te roepen landstormplichtigen eene oproeping doen toekomen. Deze oproeping behoeft dus geenszins voor alle landstormplichtigen gelijktijdig plaats te hebben.

DE RAMP VAN NIET-BETALEN.

Aan het „Handelsblad" schreef een zakenman het volgende:

„Als kleine zakenman, die tot op heden trouw al zijn verplichtingen nakwam, kan ik niet anders dan schande noemen de handelwijze van vele winkeliers, die ik de laatste 8 dagen ondervind.

„Verbeeldt u, dat ik al mijn leveranciers, personeel enz. zoo zou behandelen, zooals velen mij doen, en als alle andere kleine zakenmenschen evenzoo zouden doen? Waar is dan het einde hiervan? Natuurlijk onhoudbaar. Geheel uitgeput van geld en goederen en waarom? Doordat vele winkeliers misbruik maken van vertrouwen, door gewoonweg hunne kwitanties te retourneeren met nog soms humoristische aanteekeningen, b.v.: „betaalbaar Maandag na den oorlog." Of anderen, welke achterop schrijven over 6 maanden of na de crisis enz. enz.

„Niet alleen, dat er op heden niets te verdienen is en velen zonder personeel zitten of zelf hunne dienstplichten moeten vervullen, is zooiets voor menig zakenman een langzame dood.

Daarom het verzoek tot alle winkeliers hunne betalingen niet uit te stellen en ontvangen en gebruikte goederen te betalen, waardoormenige kleine zakenman behoed wordt voor ondergang."

De redactie van het „Handelsblad" teekende daarbij aan:

„Ieder moet betalen. Wij wijzen er ernstig en met nadruk op, dat hier te lande geen moratorium is afgekondigd, dat ieder, die kan betalen, dus verplicht is om het te doen en dat ieder, die noodeloos in gebreke blijft om zijn verplichtingen na te komen, niet alleen zijn schuldeischers benadeelt, doch mede de schuld op zich laadt voor het uitlokken van een algemeene ramp. Indien groothandelaars niet binnen krijgen, worden zij op hun beurt gedwongen niet alleen om voorloopig hun betalingen te staken, doch ook om hun bedrijf stop te zetten en hun personeel te ontslaan. Wie de heerschende werkeloosheid en ellende niet wil vergrooten, drage dus het zijne bij om voortzetting van het bedrijfsleven mogelijk te maken. Dit kan alleen geschieden, wanneer ieder zooveel mogelijk aan zijn financieele verplichtingen voldoet."

MARKTEN.

Maandag 17 Augustus.
Asten, jaarmarkt.
Uden, jaarmarkt.
Dinsdag 19 Augustus.
Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Gilse Rijen, vee.
Woensdag 19 Augustus.
's-Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Made, jaarmarkt.
Nijmegen, vee.
Donderdag 20 Augustus.
Zaltbommel, veulenmarkt.
Vrijdag 21 Augustus.
Vierlingsbeek, varkens.
Zaterdag 22 Augustus.
Gorinchem, paarden.
Tiel, paarden.

No. 67 WOENSDAG 19 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Van welk een ontzaglijke beteekenis

de verlamming van den overzeeschen handel voor de voeding van Duitschland, voor zijn industrie en landbouw zijn zou, toont de „Vorwärts" met de volgende cijfers aan: indien een blokkeering door de Engelschen mocht gelukken, dan zou daardoor een invoer in Duitschland tot een bedrag van 6000 millioen en een uitvoer voor een waarde van ongeveer 8000 millioen — en hier is geen transitohandel in begrepen — stop gezet worden. En daarbij zou dan nog verondersteld worden, dat de handelsbetrekkingen van Duitschland tot Oostenrijk-Hongarije, Zwitserland, Italië, België, Nederland, Denemarken, Noorwegen en Zweden van den oorlog geen invloed zouden ondervinden, wat natuurlijk een veel te optimistische veronderstelling is.

Reeds een enkele blik op sommige invoer-cijfers toont den schrikkelijken ernst van den toestand aan. Hoe zou het b.v. met de Duitsche textiel-industrie staan, wanneer zij eens niet meer over den invoer van katoen, jute en wol zou kunnen beschikken. Die industrie ontvangt voor 462 millioen katoen uit Amerika, voor 73 millioen katoen uit Egypte, voor 58 millioen katoen uit Engelsch-Indië, voor 100 millioen jute uit hetzelfde land, verder voor 121 millioen merinowol uit Australië en voor 23 millioen van datzelfde artikel uit Argentinië. Wat zou, zoo de oorlog eens lang duurde, de Duitsche textielindustrie beginnen, zonder deze in een enkel jaar tijds verbruikte grondstoffen tot een bedrag van 830 millioen?

Ook dat Duitschland uit Amerika in het jaar 1913 alleen voor 300 millioen koper betrokken heeft — ongeveer het tienvoudige van zijn eigen koper-productie — moet vermeld worden en ook dat de invoer van petroleum zoo goed als geheel stop gezet zou worden.

Voorts is Duitschlands leder-industrie aangewezen op den overzeeschen invoer van huiden. Argentinië alleen levert voor 71 millioen runderhuiden. De landbouw zou, om maar iets te noemen, wanneer er geen salpeter uit Chili ingevoerd werd, ernstig geschaad worden. Over 1913 is er voor niet minder dan 171 millioen Chilisalpeter ingevoerd.

En wat een blokkeering van de Duitsche kust voor de volksvoeding in Duitschland zou beteekenen, blijkt wel reeds uit deze enkele cijfers: Duitschland betrok aan tarwe uit Amerika voor 165 millioen, uit Rusland voor 81 millioen, uit Canada voor 51 millioen, uit Argentinië voor 75 millioen, dus alleen uit deze vier landen voor 272 millioen mark. Verder komt alleen uit Rusland te vervallen de invoer van eieren tot een bedrag van 80 millioen, van melk en boter voor 63 en van haver voor 32 millioen. Hierbij voegt de „Vorwärts" om er nog eenige te noemen, ten slotte de volgende cijfers: Duitschland krijgt voor 112 millioen varkensvet alleen uit Amerika, voor 46 millioen rijst alleen uit Engelsch-Indië en voor 151 millioen koffie alleen uit Brazilië.

Uit deze cijfers, waaraan er nog vele toegevoegd kunnen worden, blijkt wel afdoende, dat de gevolgen van den oorlog van langeren duur voor Duitschland ook in economischen zin verschrikkelijk zullen zijn.

Verplichting tot betalen.

De Minister van Justitie heeft Zaterdag aan den Hoogen Raad der Nederlanden, de gerechtshoven, arrondissements-rechtbanken en kantongerechten, het openbaar ministerie bij de rechtscolleges en aan heeren advocaten, procureurs en notarissen, de volgende circulaire gericht:

Naar mij van verschillende zijden en vooral uit kringen van den handel wordt medegedeeld, heeft mijn circulaire van 5 dezer bij een deel van het publiek tot een misvatting van mijn bedoeling aanleiding gegeven, welke in het belang van een gunstig verloop van de tegenwoordige economische crisis zoo spoedig mogelijk behoort te verdwijnen.

Terwijl dezerzijds daarin werd aangedrongen om zooveel mogelijk een gedragslijn te willen volgen, welke er toe zou kunnen leiden, dat niet dadelijk tot maatregelen van uitwinning wordt overgegaan, wanneer de schuldenaar niet aan zijne verplichtingen voldoet, daartoe gedwongen door de buitengewone tijdsomstandigheden, schijnen sommigen daaruit de vevolgtrekking te maken, dat in het algemeen de verplichting tot betaling practisch als opgeschort moet worden beschouwd.

Het behoeft nauwelijks betoog, dat het tegendeel in de bedoeling was gelegen, waar een zoodanige gevolgtrekking feitelijk zoude leiden tot een moratorium, hetwelk de regeering thans blijkens den aanhef van evenbedoelde circulaire juist zeer onraadzaam oordeelt.

Personen, die tot redenen van eigenbaat, met het oog op mogelijke stagnatiën in het handelsverkeer in de naaste toekomst, uit te ver gedreven voorzichtigheid, of om welke redenen ook, betaling van hunne schulden weigeren, hoezeer zij de daarvoor benoodigde gelden hebben, of op eenige wijze kunnen verkrijgen, handelen in lijnrechten strijd met 's lands belang, verergeren noodeloos de economische oestanden en zijn aanleiding, dat anderen goedgezinden, gedwongen worden met betaling in gebreke te blijven en op hun beurt weer de bronnen voor noodzakelijk levensonderhoud van derden verstoppen.

Een dergelijke handelwijze verdient niet slechts afkeuring, doch behoort ook aanleiding te geven om in het algemeen belang tegen zoodanigen de wet in al hare gestrengheid toe te passen. Het verleenen van de gunst van uitstel kan slechts zijn bedoeld ten aanzien van hen, die, hoezeer in het algemeen solvabel, uit onmacht tengevolge van de thans heerschende crisis, niet dadelijk aan hunne verplichtingen voldoen en van wie kan worden aangenomen, dat zij binnen niet te langen tijd weder regelmatig hunne verplichtingen zullen nakomen. Bijzonder uitstel aan hen, die tot betaling niet geheel onmachtig zijn, wier onmacht niet een dadelijk gevolg is van den oorlogstoestand, of die binnen redelijken termijn toch niet kunnen worden verwacht zich financieel te zullen herstellen, is noch billijk, noch wenschelijk; integendeel zouden daardoor de rechtmatige aanspraken van anderen, de zekerheid van hunne belangen en het algemeen verkeer noodeloos worden geschaad.

Hoezeer overtuigd, dat door u aan den inhoud van mijn meergenoemde circulaire geen andere strekking dan de hierboven uiteengezette zal zijn toegekend en door u de noodige waardeering van de motieven, voor verzoeken om uitstel aangevoerd, in ieder bijzonder geval reeds geschiedt, meende ik goed te doen bij de algemeene bekendheid, welke aan die circulaire is gegeven, de juiste bedoeling der regeering te dezen aanzien nogmaals in het licht te stellen.

Ik heb de eer u beleefd te verzoeken, voor zooveel noodig, te willen bevorderen, dat daarmede in rechtspraak en praktijk worde rekening gehouden.

Oorlogs-Opinies.

XI.

Nu, te midden van dagen, die lange rampzaligheden zijn, van nieuw-komende misères verergerd telkens, nu in de zoogenaamde beschaafde tijden de gruwelijkste barbaarschheid zich uit in dooden en vernielen: duizende de duizenden...; nu de vreeselijke fataliteiten neerslaan op de volken van Europa..., nu zouden mijn opinies walging wekken en weerzin, indien ze handelden over alledaagsche dingen, en niet over feiten, versch-gegrepen uit den oorlogsstorm, die als een moordadige wind is komen opzetten en waait over ons werelddeel heen, het dreigend met ondergang van geluk in landen, vernieling van handel en nijverheid, verbreking van wat edel is en goed in onze beschaafde maatschappij.

Daar is een sidderende angst als een daverende daverslag neergeslagen in de gemoederen der menschen, een angst die waanzinnig waakt en schier tot razernij voert. Daar wordt gejammerd, want zoovele kostwinnende mannen, midden in de kracht van hun leven, moeten den huize uit, achter latend hun nabestaanden in gebrek en ontbering om ten strijde te trekken: òp naar 't slagveld waar duizenden en duizenden vallen: O! moeders zullen weenen om zonen en vrouwen om echtgenooten, want bij al die er sneuvelden zal de hunne wel zijn... en dit alles om te buigen voor den trotschen wil van krijgskundigen en officieren, knappe bollen in hun bedrijf wellicht, dit uit willen blinken in de wereld om hun vernuft en opofferen aan hun eerzucht zóóvele en zóóvele menschen...: God! o God! de tijd dien wij beleven zal heugen tot ver in de komende geslachten en opgeteekend worden in de geschiedenis: 1914... vreeselijke Europeesche oorlog...

* * *

En de zaak van den practischen kant beschouwd;

hoe staat 't op de oorlogsvelden?

De warklomp van allerlei met elkaar in contrast zijnde berichten belet eenieder een eenigszins op waarheid berustend overzicht van den toestand van zaken te krijgen. Als ik echter alle elkaar opheffende berichten terzijde laat, en de verschillende uit goede bron komende tijdingen eens vergelijk dan krijg 'k onderdehand toch een helderen kijk op 't aanzijn van den krijg. De Pruis zit er slecht tusschen. Dat dacht daar met een vloek en 'nen zucht over België, dat hun wel ongemoeid zou laten, naar Parijs te trekken en Frankrijk den genadeslag te geven. Maar jawel. Ze zijn veertien dagen reeds op vreemden bodem, en zoowat 10 à 15 uren gevorderd, geweerd als ze worden door de Belgiërs die een wereld verbazen. Toevoer van fourage is hen zooveel mogelijk afgesneden en God weet hoelang dat zoo nog duurt.

En de Rus ligt er ook nog. Veronderstel dat de Duitschers hun matten in België en Frankrijk op kunnen rollen, wat komt er van hun legers terecht tot hulp van hun collega's tegenover de Russen? En al komen ze daar triomfeerend uit den strijd, — wat ik niet geloof, — van wat beteekenis zijn dan nog die uitgeputte en verhongerde soldaten, die eerst nog eens een halsover-koppen tocht van Parijs-via-Berlijn-Russische grens moeten maken, tegenover de kolossale machten welke de Russen op de been brengen!

Twee vijfde van 't gedeelte dat den tocht naar Parijs aanvaardde zal in alle geval wel verloren zijn. Neo, alles wèl overwogen ziet het er voor de Duitschers nog nie best uit. In België neemt de krijg te groote afmetingen aan.

* * *

Voor ons land is 't gevaar nagenoeg geweken. 't Tooneel van den oorlog verplaatst zich van lieverlede verder van onze grens. En de in oorlog zijnde landen hebben er weinig of geen belang meer bij, onze neutraliteit te schenden. Worden de Duitschers verslagen en vluchten ze binnen onze grenzen, dan zullen de Nederlandsche militaire autoriteiten niet anders doen dan die lui ontwapenen en krijgsgevangen maken.

* * *

Menschen weest nu kalm.

Ik heb al dikwijls verbaasd gestaan over allerlei gekke praatjes en handelingen die voortkomen uit onzinnige vrees en gespannen zenuwachtigheid. En dan doet gebrek aan kennis van toestanden de fantasie der onontwikkelden maar rondgaloppeeren in een wereld van allerlei gruwelijke dingen en de zotste onmogelijkheden. 'k Heb zelfs een vrouw hooren vertellen dat „Utrecht den oorlog verklaard had". Aan Bakel zeker! Ook dat met groote hoeveelheden inslaan in winkels is onnoodig en lijkt nergens op.

Op verschillende plaatsen stopt men verder geld en kostbare voorwerpen in den grond. Waartoe dient 't et? En dat binnenhouden van zilvergeld, waardoor een heele boel vastgezet wordt? Goddank dat van regeeringswege daartegen dra flinke maatregelen genomen zijn. Laten we toch bedaren en beschouwen we den toestand zooals hij is. De tijd is zeer zeker hard, maar wij mogen niet moedeloos worden: Wij zijn Katholieken uit een katholieke streek, wij moeten ons vertrouwen stellen op God, die alleen ons lot in handen heeft.

Weest kalm dan, bidt en gedenkt verder dat de mensch wikt, doch God beschikt.

A. DE WILLER.

Dinsdag 11 Aug. 1914.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

6)

— Ja, 't is waar, Hans, zei de knecht; en de anderen zegden het ook. — Maar de milt branden, jagen, moet toch erger zijn dan snijden?

— En dat branden, Hans, hoe gaat men daar in toe?

— Wel, men brandt de milt... hoe ga ik u die bewerking verstaanbaar maken? antwoordde de jager; nu, om het even; moeielijk is het niet, zooals ik altijd gehoord heb; wat er van zij, toch moet de mill òf gesneden òf gebrand worden, indien men later een hardlooper wil hebben.

— Steekt men soms ook een kiontje toch moet de milt òf gesneden òf ge

— Om de waarheid te zeggen, het rechte woord weet ik van dat zonderling ding evenmin als gij, bekende de jager; maar van den Helm gesproken...

— O, ja, van den Helm, dat weet iedereen, meende de baker; dat is algemeen bekend; en het rood kruis op de borst, heeft dat iets te beduiden, Hans?

— Een ontegensprekelijk bewijs van een eerlijk, godsdienstig hart, antwoordde de jager, die een groote stem had bij de bevolking der Vorselsche Hoeve; dat kind zal een trouw Christen wezen, een katholiek van den ouden stempel.

— Waarom is dat kruis nood, weet men dat, jager?

— Rood beteekent wel eens bloed, veel bloed.

— Maar het kruis zelf is toch altijd een voorteeken van geluk?

— Dus geluk of ongeluk! Kan men dat alles zoo juist vooraf weten? Neen, dat weet God alleen; niemand anders.

— Het is bijna alsof de jager ons een ongeluk voorspelt?

— Weet de mensch wel iets van de toekomst?

Op dit oogenblik sloeg het klokje der Hoeve acht ure. Het metaal, gedeeltelijk bedekt met de gevallen sneeuw, gaf een doffen klank, die zich door de beladen lucht treurig voortzette. Hans zag bedenkelijk op en luisterde aandachtig.

— Hoe dof gaat dezen avond het klokje! sprak hij, en naar de tafel ziende, ging hij onbeteld voort: en daar drie brandende kaarsen te gelijk! Dat is geen goed voorteeken; dat is een nabijzijnd ongeluk.

Hans werd bleek; het zweet stond op zijn aangezicht, en bevend maakte hij een kruis.

Al de bedienden sprongen overeind, en maakten, onder den invloed der sombere voorzegging een kruis, teneinde, indien het mogelijk ware, het nakend gevaar te keer te gaan. Niemand twijfelde, of de dolle klank der klok, en de omstandigheid der drie brandende kaarsen, vereenigd met het roode kruis, waren onfeilbare voorteekenen van een nabijzijnd ongeluk.

Op dit oogenblik blafte de bandhond van het voorhof. Een windhond van een ongewone grootte en sterkte, welke aan de voeten van den jager rustte, hief zijn langen kop omhoog, en jankte bij het hooren van de stem zijns makkers. Het geblaf aan de buitendeur verdubbelde; het wakende dier brulde; en de windhond beantwoordde het toenemend geblaf han den bandhond.

— Achter, beschutter! Achter, Pollux! riep de jager.

De hond gehoorzaamde, legde zijn spitse ooren in den hals, neep den staart tusschen de pooten, en ging liggen. De bandhond begon vreeselijk te huilen. Pollux opende den wijden muil, stak den kop in de hoogte, en zijn treurig janken gaf te kennen, dat hij de taal van zijn waakzamen makker verstond.

— Er is daar buiten iets dat niet in den haak is, verzekerde de jager.

De bedienden stonden sprakeloos en bleek van angst. Een gesmoorde kreet, een angstig gekerm op het voorplein klonken tot in de Hoeve. De jager vaagde het zweet van zijn voorhoofd, nam zijn vuurloop van den wand, en trad met de knechten naar buiten.

Wien zij daar vonden, hebben wij in het voorgaande hoofdstuk gezegd. Het was de listige Hellenender, die een bezoek op de Hoeve kwam afleggen. Ook hebben wij gezegd, wat hij daar zag en hoorde, en hoe hij, door twee bedienden vergezeld, de woning weder verliet.

III.

DE BENDE.

Het sloeg één uur op den toren van Bladel. De Hoeve was in diepe rust. De oude baker zat slapend aan de wieg van het kind, en de gelukkige moeder droomde van den Helm en het roode kruis.

Indien alles doodstil was in de Hoeve hoorde men toch een gerucht op het voorplein. Het was een dof gesteen, nu en dan onderbroken door een telkens verminderend gekerm, en weldra gevolgd door een gereutel, dat aan de laatste ademhalingen van een stervende geleek; het was de arme bandhond, die sedert eenige uren, met den dood worstelde.

Het vergif dat Terus de listige schelm, hem had toegeworpen, liep het dier brandend door de aders. De oogen stonden den armen spits bloedrood in den kop, en puilden uit hunne holten. Hevige stuiptrekkingen wierpen hem van de eene naar de andere zijde, en in zijn gorgel kleefden slijm en bloed. Smartelijk kermend, keerde hij zijn stervend oog naar de Hoeve, en het laatste vaarwel aan zijn meester scheen in zijn flauwen blik door te stralen.

Eensklaps richtte zich het trouwe dier op, hief bij een laatste inspanning, zijn hangenden staart en ooren omhoog, en luisterde in de richting van den watermolen. In zijn oog kwam nog eens de levensvonk terug waarmee hem de natuurdrift altijd zoo rijk bedeeld had; hij trok zijn spitsen neus op, en sloeg met moeite zijn pluimstaart tegen de heupen.

Indien de meester op dit oogenblik zijn trouwen hond had kunnen gadeslaan, zou hij met angst in de richting van den watermolen wijzend gezegd hebben: „er is onraad!" Helaas! het arme dier was niet meer in staat dit aan de rustige Hoeve bekend te maken. De noodkreet smoorde in het slijm, dat zijn strot verstopte. De laatst aangewende poging deed hem nederzijgen; nog eens blikte hij naar den watermolen, en van daar naar de Hoeve, rolde zich in een, en stierf.

De omtrek der Hoeve leverde op dit oogenblik een doodsch tooneel op. De maan stond doodbleek, met een wijden, witten kring omgeven aan den grijzen Hemel en wierp haar twijfelachtig licht over de streek. De donkere woning teekende zich, als een groote berg, tegen de lucht af. Twee vensters der woning waren verlicht, en schenen twee onmeetbare, vurige oogen in den donkeren kop eens spooksels, dat de grauwe natuur angstig toegrimde.

Nu en dan gaf het ijs der gracht en der beek, bij het zakken van het water een dof gekraak, dat door de naakte akkers en bladerlooze bosschen weergalmde, en door den rukwind werd afgewisseld.

De zwarte spits lag koud en roerloos voor zijn hok.

* * *

Doch de lezer gelieve ons even te volgen naar den watermolen, welke op eenige honderde schreden afstands voor de Hoeve, op de rivier gebouwd was.

Op het oogenblik dat wij naderen, houden er menschen die een langen, dunnen boomstam dragen, aan de molendeur stil. Een hunner klopt aan, eerst driemaal en daarna nog eens. De deur gaat open; de aangekomenen treden binnen, en de deur wordt wederom gegrendeld.

— Quintjes was op zijn post, zei de Rosse Bruno, die de laatste van den troep, de deur van den molen toesloot.

— Bij mijn bochel! antwoordde de Hellenender; de Droes hale den molenaar, en krake hem zijn bestoven schenkels tusschen zijn molensteenen! Maar, Bruintje, ik heb water en bloed gezweet om die oude rattenkas te openen; en Quintje, om een groot belang aan de uitgevoerde taak te geven, vaagde zich het stuifmeel van zijn voorhoofd en hijgde, alsof hij in het midden van den zomer, onder de brandende zon, uren lang had gemaaid en gehooid.

Algemeen Overzicht.

Het schijnt alsof Duitschland zich thans met overweldigende kracht gaat werpen op het kleine België ; dag in dag uit trekken duizenden en duizenden Duitsche soldaten België binnen en verspreiden zich over het geheele land, vormend van het noorden tot het zuiden één keten van aanvallers.

Ook Frankrijk heeft eene aanzienlijke troepenmacht in België geschoven, welke met het Belgische en Engelsche leger tegen Duitschland optreedt.

't Is echter vreemd dat de drie verenigde legers zoo lang talmen om den vijand te weren, en zij Duitschland zoolang den tijd laten om zijne honderdduizenden krijgers in België binnen te voeren.

Intusschen bevinden zich de Duitsche troepen al sinds ruim 14 dagen op Belgisch grondgebied en nog steeds is het niet gekomen tot den met zoovoel spanning tegemoet gezienen vier-volkeren-slag op het „slagveld van Europa".

Duitschland schijnt den eersten grooten slag niet te wagen, voor het geheel gereed is en een geweldige legermacht heeft geconcentreerd, die met succes den aanval zal kunnen wagen, in welke richting die ten slotte zal worden ondernomen.

Wel worden allerlei berichten gemeld, omtrent nieuwe gevechten, vooral in de provincies Luxemburg en Namen, waar de Duitschers een vergeefschen aanval op Dinant beproefd zouden hebben, maar deze betreffen alle slechts voorpostengevechten, waarvan de afloop in het minst geen beslissenden invloed heeft, maar waarvan ook de ontwikkeling geen genoegzame aanwijzing geeft, voor een eenigszins betrouwbare prognostie, omtrent de tactiek, die de Duitsche troepen waarschijnlijk zullen volgen, hetzij bij hun aanval, of bij een plan tot omsingeling.

Even groote onzekerheid bestaat ten opzichte van de actie der verbonden legers in België, Belgen, Engelschen en Franschen. Uit de officieele mededeeling van den minister van oorlog, bleek alleen, dat er van drie legers gesproken moet worden, die bijeen een niet te onderschatten strekte zullen uitmaken. Alle andere bijzonderheden echter omtrent de positie in het algemeen en omtrent het aantal der Fransche en Engelsche hulptroepen zijn niet bekend en worden zoo beslist mogelijk geheim gehouden.

Ook zijn de verbonden legers nergens nog tot het offensief overgegaan, maar hebben zich steeds nog bepaald tot het terugslaan van de aanvallen, daar, waar de Duitschers te ver doordrongen. En dat is juist een der meest kenmerkende eigenaardigheden dunkt ons, van de veertiendaagsche periode uit den strijd in België.

Hoe het zij, indien op het oogenblik dat we dit schrijven de groote slag nog niet begonnen is, dan kan de reusachtige strijd waarin millioenen soldaten op leven en dood zullen vechten, toch niet lang meer uitblijven. En, men kan er verzekerd van zijn, de slag, die thans op komst is, zal gestreden worden met eene verwoedheid, waarvan men de weerga nog niet gekend heeft. De moderne oorlogswapens zullen een onnoemelijk getal slachtoffers maken, zoodat in de geheele wereldgeschiedenis nog niet iets dergelijks is geboekt.

Vreeselijk vooruitzicht !

* * *

Op verschillende plaatsen langs het reusachtig front, waar de Belgisch—Engelsch—Fransche troepen tegenover de Duitsche legermassa's staan, is Maandag gevochten ; weer zijn er voorposten-gevechten geleverd, die echter blijkbaar elk oogenblik in beteekenis toenemen en dan ook ieder oogenblik ook tot een belangrijken slag zich kunnen ontwikkelen.

Van Diest af, tot Luik, — welks forten nu toch eindelijk alle in de handen der Duitschers blijken te zijn, die daarmede een krachtig steunpunt voor hun verdere actie verkregen hebben, — door de Ardennen over Dinant, waar de Duitsche troepen Zaterdag een gevoeligen klap gekregen schijnen te hebben van de Franschen, langs de Luxemburgsche grens en de grens van Lotharingen en de kammen der Vogezen tot de Bourgondische poort in het Zuiden van den Elzas toe, zijn gisteren en eergisteren de geweldige legerdrommen, die daar tegenover elkander staan, op meerdere punten in „contact" gekomen en hebben de geweren geratelt en het geschut gedonderd.

Over de gevechten in België verluiden weinig bijzonderheden. Het bericht echter ,dat een deel der regeering en de hofhouding van Brussel naar Antwerpen zijn overgebracht, maakt, ondanks alle geruststellende verzekeringen, die ter verklaring van dezen maatregel opgesomd worden, een niet zeer gunstigen indruk en doet evenals het bericht omtrent de nieuwe versterkingen rond Brussel aangebracht, de meening veld winnen, dat er in officieele Belgische kringen vrees gekoesterd wordt voor Brussel.

De Duitsche troepen schijnen zich intusschen noch in midden-België, noch in de Ardennen sterk genoeg te voelen om een krachtig offensief te gaan voeren en bepalen zich altijd nog maar tot een verkennen en onderzoeken, waar de meest zwakke zijde van de tegenstanders is. Van hun kant nemen de verbonden Belgische, Fransche en Engelsche troepen een opmerkelijk strikt doorgevoerde afwachtende houding aan, die aan die troepen intusschen op 't oogenblik niet anders dan ten voordeel komen kan.

Belangrijker zijn de gebeurtenissen in de Vogezen geweest, waar de Franschen, hun oude gewoonte getrouw, tot een offensief optreden zijn overgegaan. In het meest Noordelijk deel van de Vogezen bij Schirmeck, aan den Brieusch hebben zij, een zelfs van Duitsche zijde toegegeven overwinning behaald, waarvan de moreele invloed geheel het kwade effect zal doen verdwijnen, dat de Fransche troepen van de geleden nederlaag bij Mühlhausen misschien hebben ondergaan.

Het officieele Duitsche telegram, waarin bovenbedoelde Duitsche nederlaag wordt toegegeven, spreekt ook van gevechten bij Mülheim, zonder dat de afloop van dit treffen gemeld wordt. De Fransche troepen schijnen dus in ieder geval weer tot Mühlhausen te zijn doorgedrongen, zij het langs een anderen weg dan de eerste troepenafdeelingen zich gekozen hadden.

Volgens de Fransche lezing bezetten de Fransche troepen reeds een over de geheel linié vrij vooruitgeschoven linie in de Vogezen. Een belangrijk treffen is elk oogenblik te verwachten, tenzij de Duitschers hier zich nog verder terugtrekken om de Franschen voort te lokken.

De Japansche regeering heeft omtrent haar houding bij een overigens onvermijdelijk conflict met Duitschland een zeer geruststellende verklaring afgelegd, nl. dat de actie van Japan zich niet uit zal strekken over den Stillen Oceaan, eene verklaring die echter slechts de zeer betrekkelijke waarde heeft, welke men op 't oogenblik aan diplomatenwoorden en verklaringen hechten kan.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

BRUSSEL, 18 Aug. De „Gazette" meldt : Gisteren ontdekte een regiment jagers te paard vijandelijke cavalerie. Dadelijk werd een aanval gedaan en twee regimenten vijandelijke bereden troepen werden uit elkaas gejaagd.

Met het oog op de overmacht der vijanden, gelastte de kolonel den terugtocht. De Belgische artillerie trad toen in actie en verdreef den vijand, die vele dooden en gewonden had. Een regiment grenadiers, dat vooruit rukte, behoefde nauwelijks enkele geweerschoten te lossen.

BRUSSEL, 18 Aug. De „Soir" meldt : Volgens berichten, die hedenmiddag te Brussel werden ontvangen, en die door het departement van oorlog bevestigd zijn, stoegen de Belgische troepen, gisteren, door Fransche cavalerie ondersteund, schitterend een Duitschen aanval af.

BRUSSEL, 18 Aug. (Officieel.) De Duitsche troepen, wier poging om vooruit te rukken, gisteren mislukte, trokken heden zonder strijd in de richting van Hannut terug.

Het echec dat de Duitsche cavalerie in het gevecht te Haelen geleden heeft, maakte haar merkbaar voorzichtig. Gisteren en Zondag rukte het paardevolk behoedzaam op en trok weer terug, zonder in een ernstig gevecht gewikkeld te zijn.

Alle Duitsche troepen, die in de laatste dagen op het front van ons leger gesignaleerd werden, namen een beslist defensieve houding aan en verschansten zich overal.

De dag van gisteren verliep zonder gevecht of vijandelijk treffen.

* * *

Een bijzondere Brusselsche correspondent van de „Maasbode" schreef dd. 17 Aug. uit Brussel het volgende :

„Heden heb ik met een ander journalist een tocht gemaakt langs de vooruitgeschoven voorposten om ons er van te vergewissen, of werkelijk Duitschers dicht tot Brussel genaderd zijn. Wij hebben Duitsche troepen aangetroffen in de nabijheid van Haelen en Diest, waar zij bijna een volkomen nederlaag hebben geleden. Het gevecht vond voortgang in de omgeving van Meldert-Hougaerde en St. Jean-Geest bij Jodoigne.

Tegen vier uur in den morgen ving het gevecht aan met een artillerie-duel, hetwelk werd gevolgd door een welonderhouden geweervuur. Kort daarop mengde zich de Belgische cavalerie in den strijd. Op een zekeren afstand van den vijand genaderd, sprongen de cavaleristen van hunne paarden, waarachter zij zich als 't ware verschansten. De Duitschers trachtten een charge uit te voeren, doch ze leden daarbij enorme verliezen. Daarop voerden de Belgische regimenten eveneens een charge uit, die op voortreffelijke wijze werd volbracht. De Belgische troepen legden daarbij grooten moed aan den dag, in het bijzonder het 2e regiment jagers dat gedurende vier uren tegen het 18e regiment huzaren streed en het groote verliezen toebracht.

Terwijl wij ons te Haelen bevonden, kregen wij bericht van een officier van den staf, die uit Leuven was aangekomen, dat de troepen, die gisteren en heden morgen waren aangekomen, bij Mechelen in aanraking waren gekomen met het Duitsche leger. Van Belgische zijde werd verzekerd, dat de Belgische infanterie de Duitschers volkomen verslagen heeft, door een bajonetaanval uit te voeren. De vijand moest voor de onweerstaanbare charge terugwijken.

Te Haelen en in andere dorpen, welke zich slechts op enkele meters afstand van de vijandelijke linies bevinden, is de aanblik van de door de Duitschers aangerichte verwoestingen verschrikkelijk. De huizen zijn verwoest en vernield, de muren ingestort en alle inboedels vernield. Zelfs de kerken zijn niet ontzien. Vooral die van Haelen heeft zeer van de Duitsche kogels geleden, toen de Duitschers het dorp binnenrukten, waaruit zij later weer verdreven werden. Gedurende den tijd dat zij het dorp bezet hielden, hebben de Duitschers op de muren geschreven, dat het op straffe van den dood verboden was het dorp binnen te gaan.

Het heden door ons afgelegd bezoek heeft aangetoond, dat de Belgen nog meester waren van het Belgische grondgebied, tot op een grooten afstand van Diest.

Het is moeilijk zich een denkbeeld te vormen van den voortreffelijken geest, die de soldaten bezielt, evenals van hun buitengewonen moed. De Belgische soldaten verlangen vurig om eindelijk aan een grooten veldslag te kunnen deelnemen om de overwinning te behalen.

ANTWERPEN, 17 Aug. Het „Handelsblad v. Antw." zegt van oordeel te zijn, dat de volkerenslag, welke spoedig verwacht wordt, langen tijd zal duren.

De bevolking, zegt het blad verder, moet zich niet laten verontrusten door sommige berichten, welke minder gunstig zijn, doch die feiten betreffen, welke absoluut geen invloed op den uitslag van den slag uitoefenen.

STOUTMOEDIGE UHLANEN.

Bij Bovesre deden Duitsche lanciers, die van den kant van Eghezee kwamen, een aanval op den trein, doch zij bevonden zich op te grooten afstand en de trein kon ontsnappen.

Andere Duitsche lanciers hadden de stoutmoedigheid tot Waveren op te rukken op 25 K.M. ten Z.O. van Brussel.

De Duitsche cavalerie overstroomt in zeer groote getale Brabant. Het verontrust den Belgischen en den Franschen staf niet hoewel de doortocht van de Duitschers een plaag blijft, die men wenscht te stuiten. De door vliegers verstrekte inlichtingen — aldus verden dit bericht uit Fransche bron — wijzen er op, dat Duitsche cavalerie zeer zwak vertegenwoordigd wordt door artillerie, die haar werk op onvoldoende wijze verricht, en door uitgeputte infanterie. Toch vordert de vijand langzaam.

Namen is gereed om den vijand te ontvangen en wacht met kalmte de komende gebeurtenissen af.

ANTWERPEN, 18 Aug. Een officieel bericht van gisterenavond 11 uur signaleert Duitsche cavallerie-patrouilles rond Gheel en Moll (in de streek tusschen Diest en Turnhout gelegen). Kalmte wordt aanbevolen.

DE VERDEDIGING VAN BRUSSEL.

BRUSSEL, 17 Aug. Er zijn ernstige maatregelen genomen om de verdediging van Brussel te verzekeren en de stad te beveiligen voor iedere verrassing, door kleinere of grootere vijandelijke cavalerie-afdeelingen, die naar Brussel mochten willen doordringen. Indien zij al ontsnappen mochten aan de waakzaamheid der op verschillende plaatsen opgestelde wachtposten, zouden zij onvermijdelijk stuiten op de versperringen en verschansingen, die rondom de hoofdstad zijn afgelegd. Deze worden verdedigd door de burgerwacht, gewapend met Mauser-geweren en vastbesloten hun plicht te doen. Rondom Brussel bevinden zich 20.000 man van de burgerwacht, goed gewapend, voldoende van munitie voorzien en geoefend. In deze omstandigheden dijdt het geen twijfel, of Brussel is veilig voor den coup de main, die voor het overige volkomen onwaarschijnlijk wordt geacht.

DE BELGISCHE REGEERING NAAR ANTWERPEN VERLEGD.

BRUSSEL, 17 Aug. (Officieel.) Tegen den wensch van den wetgever van 1859, is de regeering te Brussel gebleven, tijdens een faze van den oorlog, waarin ons leger zich alleen tegenover den vijand bevond. Thans, nu de bevriende legers zich op ons grondgebied bevinden, heeft de regeering geoordeeld dat haar zetel zonder bezwaar naar Antwerpen kan worden overgebracht, in overeenstemming met den wensch van hen, die de groote versterkte stelling hebben tot stand gebracht.

BRUSSEL, 17 Aug. Een deel der regeering en het beheer van het land hebben vanmiddag om drie uur van uit Brussel de nationale wijkplaats Antwerpen betrokken, waarheen het koninklijk gezin ze heeft gevolgd ; de koning blijft natuurlijk aan het hoofd der troepen. Deze maatregel dient niet dan als voorzorg beschouwd te worden. De toestand is voor België onveranderd en kan voortdurend als goed worden beschouwd. Dat men gisterenmiddag uhlanen heeft gezien te Waver, moet niet verontrusten ; wij worden langzamerhand aan die verkenningen gewoon, die zelden te onzen nadeele uitloopen. Rondom Brussel worden op een afstand van enkele kilometers lichte versterkingswerken uitgevoerd, die voor de bevolking geruststellend moeten zijn.

ANTWERPEN, 18 Aug. De Koningin en de jonge prinsen zijn hier gisteravond kwart over zeven aangekomen en hebbep hun intrek in het paleis op de Meir genomen.

De ministers van oorlog, financiën en buitenlandsche zaken, en drie staatsministers zijn ook hier.

DE FORTEN OM LUIK GEVALLEN.

Ik verneem uit Luik — aldus werd Zondag uit Maastricht aan het Hbld. geseind, — dat de forten Fleron, Barchon, Pontisse, Chaudfontaine, Liers en Evegnée in handen der Duitschers zijn. Chaudfontaine heeft zich moeten overgeven, nadat de lading van een eigen kanon teruggesprongen was in de ammunitie, waardoor een geweldige ontploffing werd teweeggebracht en een groot aantal manschappen gewond werden.

De Duitschers beschieten thans de overige forten nog met hun zwaarste geschut, opgesteld zoo ver mogelijk in de stad, zoodat de forten het vuur niet kunnen beantwoorden zonder de stad te bombardeeren. Zaterdag was de Belgische vlag aan het stadhuis neergehaald en de Duitsche geheschen op het paleis.

Heden zal een Duitsche stadhouder van Luik worden benoemd ; de titularis is reeds aangekomen, zijn benoeming zal heden officieel zijn.

Groote troepenafdeelingen zijn gisteren te Luik binnengekomen en in particuliere woningen ingekwartierd, daar de openbare gebouwen, waaronder het paleis, reeds geheel waren bezet.

De troepenbeweging over de Maas bij Lixhe naar het Westen duurt onophoudelijk voort.

LUIK GEVALLEN.

Een particulier telegram van Wolff's Bureau uit Berlijn aan de „N. R. Ct." dd. 17 Augustus, luidt als volgt :

Het onderstaande is een rapport aan den Duitschen generalen staf en is geteekend : Von Stein, generaal-kwartiermeester.

Het geheim van Luik kan nu worden onsluierd. Wij hadden berichten ontvangen, behelzende, dat voor het begin van den oorlog Fransche officieren en misschien ook soldaten, naar Luik waren gezonden, om de Belgische troepen te onderrichten in de verdediging van een vesting. Op dat oogenblik was daartegen niets in te brengen, maar toen de oorlog eenmaal was uitgebroken, werd het een schending der onzijdigheid van België door Frankrijk. Wij moesten toen snel handelen. Niet gemobiliseerde regimenten werden tegen Luik afgezonden. Zes brigades op vredessterkte met wat ruiterij en artillerie, hebben Luik ingenomen en zijn eerst daarna op oorlogssterkte gebracht. Dit is thans voltooid.

Onze tegenstanders hebben gemeend, dat bij Luik 120.000 Duitschers stonden, die wegens moeilijkheden der verpleging den aanval niet konden doorzetten. Zij hebben zich vergist ; de pauze heeft een andere oorzaak gehad.

Thans eerst is de Duitsche opmarsch begonnen en onze tegenstanders zullen zich kunnen overtuigen, dat de Duitsche legers goed verpleegd en toegerust zijn.

De keizer heeft woord gehouden en aan de inneming der forten van Luik geen druppel bloeds onnut besteed. De vijand kende onze geduchte middelen van aanval niet en dacht derhalve veilig te zijn in de forten, doch reeds de zwakste kanonnen van ons zwaar geschut hebben elk beschoten fort in korten tijd tot overgave genoopt. Het nog levende deel der bezetting heeft door de overgave het leven gered, doch de beschoten forten zijn alle in puinhoopen veranderd, waaronder een deel der bezetting begraven is.

Nu worden die puinhoopen opgeruimd en de forten weer tot verdediging ingericht.

De stelling van Luik zal de plannen onzer tegenstonders niet meer dienen, doch een steunpunt zijn voor het Duitsche leger.

(Het „Dgbl. van N.Br." bevat het verslag van een onderhoud met een Luikenaar, Maandag te Breda aangekomen, die het Duitsche rapport in allen deele bevestigde. De forten zijn alle in Duitsche handen gevallen en liggen geheel in puin. Red.)

HERNIEUWDE UITNOODIGING VAN DUITSCHLAND AAN BELGIE.

BERLIJN, 17 Augustus. Na de inneming van Luik liet de Duitsche regeering in Brussel mededeelen, dat, nu het Belgische leger zijn wapeneer zoo schitterend bewaard had, de Duitsche regeering tot elke overeenkomst met België bereid was, welke met den oorlog tegen Frankrijk vereenigbaar zou zijn. België zou ontruimd worden, zoodra de oorlogstoestand dit toeliet.

Het antwoord van België, dat den 13den Augustus binnenkwam, herhaalde de vroegere weigering.

BERLIJN, 17 Augustus. De „Nordd. Allgem. Ztg." schrijft : Na de inneming van Luik liet de Duitsche regeering door bemiddeling van een neutrale mogendheid de volgende mededeeling doen :

De vesting Luik is na dappere verdediging stormenderhand genomen. De Duitsche regeering betreurt ten zeerste dat het tengevolge van het stelling-nemen der Belgische regeering tegen Duitschland, tot een bloedige botsing is gekomen.

Duitschland komt niet als vijand naar België ; doch onder den dwang der omstandigheden moest het tegenover de militaire maatregelen van Frankrijk het zware besluit nemen om België binnen te rukken en Luik als basis voor zijn verdere militaire operaties te gebruiken.

Nadat het Belgische leger door zijn heldhaftigen tegenstand tegen een overmachtigen vijand zijn wapeneer schitterend bewaard heeft, verzoekt de Duitsche regeering den koning en de Belgische regeering om België voor verdere oorlogsrampen te sparen. De Duitsche regeering is bereid om elke overeenkomst met België te sluiten, welke vereenigbaar is met het gewapend conflict tusschen Duitschland en Frankrijk.

Duitschland verzekert nogmaals plechtig, dat het geenszins door de bedoeling geleid werd om Belgisch gebied te annexeeren en dat het dit plan nog geenszins koestert.

Duitschland is nog steeds bereid om het Belgische koninkrijk onmiddellijk te ontruimen, zoodra de oorlogstoestand dit toestaat.

Daarop heeft België den 13en Augustus het volgende antwoord gezonden :

Het voorstel, ons door de Duitsche regeering toegezonden, herhaalt den eisch, welke in het ultimatum van 2 Augustus gesteld is. Getrouw aan zijn internationale verplichtingen kan België zijn antwoord op dit ultimatum slechts herhalen, te meer, daar sinds 3 Augustus de neutraliteit van België geschonden is, een verschrikkelijke oorlog in zijn gebied ontbrand is, en de Mogendheden die zijn neutraliteit hebben gewaarborgd, onmiddellijk gehoor gegeven hebben aan den hulproep van België.

DE DUITSCHE HOOFDMACHT.

Het ambtelijke Engelsche persbureau deelt het volgende mede :

Van de 26 Duitsche legerkorpsen is de plaats waar de meeste zich bevinden, nu voorgoed bekend. Het blijkt, dat het gros van de Duitsche troepen tusschen Luik en Luxemburg samengetrokken is.

Het aantal soldaten, dat aan de westelijke grens staat, bewijst, dat op het oostelijke oorlogsterrein de Duitsche grens maar betrekkelijk zwak bewaakt is, tenzij dan door reserve-troepen.

DE VESTING NAMEN.

Een redacteur van de Vingtième Siècle een Brusselsch blad, is van meening, dat generaal Michel van Namen een onneembaar sterke vesting heeft gemaakt en dat indien de Duitschers Namen durven aanvallen, zij een ontzettende nederlang zullen lijden. De geheele omtrek van Namen wordt zeer streng bewaakt, terwijl alle bruggen militair bezet zijn. Des nachts zijn onophoudelijk de zoeklichten in werking.

GEVECHTEN OP DE FRANSCH-DUITSCHE GRENS.

PARIJS, 17 Aug. De bladen staan vol over de schitterende overwinning, welke de Franschen bij Blamont en Cerey hebben behaald. Volgens de officieele Fransche lezing is daar een buitengewoon schitterende slag geleverd. De aanval begon Vrijdag. De Duitsche troepen hadden zich voor Blamont duchtig verschanst. De Fransche infanterie ondersteunde de artillerie, heroverde Zaterdagmorgen Blamont en Cerey. Vijandelijke machten, samengesteld uit Duitsche legercorpsen, bezetten hierop de hoogten, welke deze plaats omringen, maar de Fransche legermacht wist door een dubbele, krachtige beweging de Beieren te dwingen terug te trekken, in de richting van de voorposten.

De verliezen van den vijand zijn zeer ernstig.

Officieel wordt opgegeven, dat de Fransche troepen meer dan 600 Duitsche krijgsgevangenen maakten.

Tijdens de ontruiming der dorpen in den Boven-Elzas zouden de Duitschers allerlei ongehoorde wreedheden hebben begaan. De Franschen vonden althans de huizen afgebrand, lijken van gefusileerde bewoners versperden de wegen; alles was vernield.

PARIJS, 16 Aug. De Franschen hebben in de Vogezen St. Marie-aux-Mines bezet.

Thans wordt zelfs gemeld, dat de Franschen 1000 gevangenen hebben gemaakt. Talrijke kanonnen zouden zij hebben buitgemaakt en dat voorts vele kisten met levensmiddelen en andere voor legers te velde nuttige zaken door de Duitschers zouden zijn achtergelaten Er wordt aan toegevoegd, dat de geest bij de Fransche troepen uitstekend is.

EEN DUITSCHE NEDERLAAG ?

BRUSSEL, 16 Aug. Het Fransche gezantschap bevestigt, dat de Fransche troepen een overwinning bij Dinant hebben behaald. De Duitschers, die in grooten getale en met veel mitrailleuses op kwamen zetten, vielen de Fransche stellingen aan. Het gevecht werd uiterst heftig. De Fransche artillerie decimeerde de Duitschers. De verbondenen bezetten de beide oevers der rivier.

In Dinant zijn tal van huizen door granaten verwoest. De Duitschers trachtten vergeefs, zich van Dinant meester te maken ; wel maakten zij zich meester van het dorp Houx, tusschen Namen en Dinant. Zij namen den burgemeester als gijzelaar gevangen. De dorpen om Dinant werden in allerijl door de bewoners verlaten.

HET GEVECHT BIJ MÜHLHAUSEN.

Een exchange-telegram uit Bazel meldt :

Na het vreeselijke gevecht te Mühlhausen, bleek de ambulance-dienst geheel onvoldoende voor het bijna ongeloofelijke aantal gewonden.

Niet alleen zijn alle hospitalen bezet, maar ook scholen, kerken en hotels liggen vol, en daarna is het nog noodig gebleken, om met bijzondere treinen de gewonden naar Mülheim, St. Ludwig en andere steden te laten overbrengen.

Woensdagochtend zijn 15 waggons vol gewonde Fransche soldaten naar Bern gezonden.

De laatste schatting is, dat de verliezen der Duitschers tusschen de 8000 en 10.000 hebben bedragen.

DE KEIZER NAAR HET FRONT.

BERLIJN, 17 Aug. Officieel. De keizer heeft heden ochtend Berlijn in de richting van Mainz, onder publicatie van een hartelijken afscheidsbrief aan de hoofdstad van het Rijk, verlaten.

BERLIJN, 16 Aug. De keizer kondigde amnestie af voor alle Duitschers, die zich vroeger aan den dienstplicht hadden onttrokken, voor zoover zij zich binnen 3 maanden aan den militaire of maritieme autoriteiten aanmelden ; uitgezonderd zijn zij, die intusschen in buitenlandschen krijgsdienst zijn getreden.

ULTIMATUM VAN JAPAN AAN DUITSCHLAND.

TOKIO, 17 Aug. Japan heeft een ultimatum aan Duitschland gericht, waarin het Duitschland aanraadt alle schepen uit de Japansche en Chineesche wateren terug te trekken of ze te ontwapenen en verder om Kiautsjou aan Japan af te staan, zonder een schadeloosstelling te krijgen voor een eventueele teruggave aan China.

Japan vraagt antwoord voor den middag van 23 Augustus. Indien door Duitschland het voorstel van Japan niet wordt aangenomen, zal het die maatregelen nemen, welke het noodig acht.

DEN HAAG, 17 Aug. Daar het ondenkbaar is dat Duitschland de Japansche eischen aanneemt, moet de nota van Japan aan Duitschland minder als een ultimatum dan als een volledige oorlogsverklaring worden beschouwd. Reeds Vrijdagavond heeft een algemeene trek van hooggeplaatste Japanners uit Den Haag plaats gehad. Allen wachten de eerste gelegenheid af, om naar hun naderland terug te keeren.

Enkele Japansche notabelen verzekerden ons reeds Vrijdag, dat de oorlog tusschen Japan en Duitschland als

een feit kan worden beschouwd. Zaterdag werd ons van officieele Duitsche zijde verzekerd, dat de oorlogstoestand tusschen Duitschland en Japan door de Duitsche regeering geacht wordt te zijn ingetreden.

B. Ct.

EEN MOOIE BELOFTE VAN RUSLAND AAN POLEN.

De czaar van Rusland heeft een proclamatie gericht tot de Polen in Rusland, Duitschland en Oostenrijk, waarin hij het voornemen te kennen geeft, om aan Polen zijn zelfstandigheid als een en ongedeeld rijk terug te geven met de noodige waarborgen voor de onaantastbaarheid van den godsdienst en het gebruik der Poolsche taal. De czaar zou alleen een luitenant-gouverneur benoemen.

Met deze mooie belofte wil vadertje czaar de Polen gunstig voor zich stemmen. De Polen weten echter wel wat een belofte van den czaar waard is.

OVERWINNING DER OOSTENRIJKERS.

WEENEN, 16 Aug. De gisteren geleverde gevechten aan' de Drina eindigden met een beslissende overwinning der Oostenrijkers, die veel gevangenen maakten, oorlogsmateriaal veroverden en de Serviërs, die even sterk in aantal waren, met buitengewonen moed streden en die zich sterk verschanst hadden, ten slotte naar Velsevo terugsloegen.

RUSLAND EN TURKIJE.

PARIJS, 17 Aug. De „Petit Parisien" vernemt uit Londen, dat Rusland aan de Turksche regeering het recht van doortocht voor zijn Zwarte Zeevloot door de Dardanellen heeft gevraagd.

TURKIJE BLIJFT ONZIJDIG.

LONDEN, 17 Aug. Naar Reuter vernemt, heeft de Turksche gezant de verzekering, dat Turkije tijdens den oorlog strikt onzijdig zal blijven, herhaald. Grey heeft over deze verzekering, waarvan akte is genomen, de voldoening der Engelsche regeering betuigd.

DE HOUDING VAN SPANJE.

BERLIJN, 17 Aug. Bij monde van den Spaanschen gezant Polo de Bernabi, alhier, deelde de Spaansche regeering officieel aan de Duitsche regeering mede, dat Spanje in den tegenwoordigen oorlog de strikte neutraliteit zal handhaven.

BELGISCHE KRIJGSGEVANGENEN.

Op het oefenterrein bij Paderborn, zijn 4000 Belgische krijgsgevangenen aangekomen ; 50 gevangen officieren gaven hun woord van eer, dat zij niet vluchten zouden en genieten nu voorrechten.

Een Fransch officier, die bij Saarburg was gevangen genomen en die geweigerd heeft zijn woord te geven, wordt streng bewaakt.

De krijgsgevangenen werken aan den aanleg van een weg.

HERLEEFDE GODSDIENSTZIN IN FRANKRIJK.

In de kerken te Parijs, ziet men officieren en manschappen in uniform tot de Communiebank naderen. Reservisten in uniform gaan den biechtstoel in, alvorens naar hun regimenten te vertrekken. Een kapelaan van de Madeleine-kerk vertelde, dat hij de biecht van een menigte jonge soldaten had gehoord — zij waren op hun weg naar het station — zoo maar de meest dichtstbijzijnde kerk binnen getreden om daar vrede te zoeken bij God. Hun bedoelingen waren oprecht en ze wilden opnieuw de gebeden hunner jeugd leeren, die zij vergeten hadden. Zij wilden in elk geval op goeden voet staan met le bon Dieu. „Nu ben ik gereed om te sterven," zeide er een na een biecht, welke liep over twintig jaren sedert zijn eerste H. Communie.

Ook priesters zijn onder de wapenen geroepen volgens de wet, die alle priesters beneden 47 jaar verplicht, in het leger te dienen. Iedere priester, die als soldaat dient, heeft de toestemming ontvangen, om de H.H. Sacramenten toe te dienen. En de Fransche geestelijkheid, zoowel de seculiere als reguliere, is ruim vertegenwoordigd in het leger.

Bijna vierhonderd Jesuïeten en driehonderd veertig priesters van het aartsbisdom Parijs zijn op het oogenblik op het oorlogsveld.

Per Telefoon.

Gisterenmiddag 3 uur.

LONDEN. De Serviërs hebben bij Sabac de Oostenrijksche troepen verslagen. Zij wisten veel oorlogsmateriaal meester te worden en vervolgden de Oostenrijkers.

BERLIJN. Van den tocht van verscheidene onderzeeërs naar de Engelsche kust is de U 15 tot dusver nog niet teruggekeerd. Volgens Engelsche berichten is het schip door de Engelsche vloot vernietigd. Van ambtelijke zijde wordt hieraan toegevoegd dat Duitschland de laatste dagen 8 onderzeeërs in dienst heeft gesteld.

'S HAGE. Bij de Turksche legatie in den Haag is een telegram ontvangen van de regeering te Constantinopel dat de Porte uiterst vredelievend gezind is, en dat ze haar strikte neutraliteit zal handhaven.

GORINCHEM. Drie landweermannen zijn bij het zwemmen in de Merwede verdronken. Het zwemmen ging buiten den dienst om. De namen der verongelukten zijn : Sanders, Hendriks en v. d. Moosdijk, alle drie afkomstig uit Gestel bij Eindhoven. Een is vader van 7 kinderen.

LONDEN. Uit Londen wordt aan de Telegraaf gemeld dat de Paus sedert het uitbreken van den oorlog zich in een zenuwachtigen en neerslachtigen toestand bevindt. De H. Vader heeft hooge koorts. Zijn toestand geeft reden tot ongerustheid. De helft van het H. College bevindt zich in den vreemde en verkeert in de onmogelijkheid om naar Rome terug te keeren.

BERLIJN. Het sneuvelen van generaal-majoor van Bülow wordt door het departement van Oorlog te Berlijn bevestigd.

LONDEN. (Van Engelsche zijde.) Het officieel persbureau deelt mede, dat het Engelsche expeditiekorps behouden op Fransch grondgebied is aangekomen. De inscheping, het transport en de ontscheping had met de grootste zorgvuldigheid en zonder ongelukken plaats.

De Times vernemt uit Bern dat Uzweiler door de Duitschers in brand gestoken is. De gasfabrieken zijn vernield. De bewoners schoten op een Duitsche patrouille. Acht man van het 14e legerkorps zijn gedood.

BRUSSEL. Officieel. De toestand blijft voor onze legers uitstekend. Er is overigens geen nieuws. Alle opmarschen van den vijand naar Brussel schijnen beslist tot staan te zijn gebracht.

BRUSSEL. (Particulier.) Tusschen Ottignies en Landen staan geen Duitsche troepen. De vijandelijke cavalerie voert geen troepenbeweging uit.

HET RUSSISCHE LEGER.

De algemeene opmarsch der Russische troepen begon Zondag.

In Galicië trok de Russische cavalerie de grens over bij den Boven-Boeg. Afdeelingen Oostenrijksche cavalerie en bataljon infanterie werden uiteengedreven.

Hedenmiddag 3 uur.

De groote slag.

UIT TILBURG. Een Duitsch leger rukt op in de richting van Turnhout. Gisteren vertoonden zich reeds patrouilles uhlanen.

De bevolking van Turnhout vlucht. Vele vluchtelingen zijn reeds hier aangekomen. In het dorp Goirle wordt hevig kanongebulder gehoord.

UIT BRUSSEL. De groote slag is begonnen over het geheele front. In Roosendaal komen van de dorpen tusschen Brussel en Antwerpen, vele vluchtelingen aan. De Duitschers maken een omtrekkende beweging naar Brussel.

LONDEN. In het Zuidelijk gedeelte van de Noordzee hebben kleine verkenningsgevechten plaats met Duitsche vlootafdeelingen.

MAASTRICT. Hedennacht is door de Duitschers het dorpje Canne, bij Maastricht bezet. De vrouw van den burgemeester werd met den kolf van het geweer de hersens ingeslagen, ter wijl een logeergast, een advocaat uit Houplinge, met een bajonet werd doorstoken.

De geheele bevolking vlucht naar Maastricht.

De algemeene getuigenis van de bevolking is, dat er niet op Duitschers is geschoten, doch dat de Duitschers zelf het vuur openden. Door den burgemeester waren alle wapens opgevorderd.

Gemengd Nieuws.

Nederland.

POSTVERKEER MET BELGIE.

De directeur-generaal der posterijen en telegrafie maakt bekend, dat brieven en doosjes met aangegeven waarde voor België tot nader bericht niet ter verzending kunnen worden aangenomen.

UITVOER VAN LEVENSMIDDELEN NAAR DUITSCHLAND.

In Duitschland mogen thans alle levensmiddelen, behalve koffie en thee (en tabak) vrij van rechten ingevoerd worden ; ook zijn de grenzen voor levend vee opengesteld, wat in meer dan 15 jaren niet is gebeurd. Het ingevoerde vee wordt aan de grens door een veearts onderzocht. In Noord Brabant is men reeds met de verzending van wagenladingen vee, aardappelen en boter begonnen ; ook eieren worden reeds in groote hoeveelheden uitgevoerd.

BOEKEN VOOR DE SOLDATEN.

Naar de Nieuwe Ct. verneemt, heeft H. M. de Koningin een zeer uitgebreide en belangrijke verzameling boekwerken doen toekomen aan den minister van oorlog ter uitreiking aan de militairen in de kazernes en kampementen.

DE STRENGE KRIJGSTUCHT.

Nu de militie buitengewoon onder de wapenen is geroepen, zijn in verband met artikel 87 W. v. S. de zeer strenge strafbepalingen van het Crimineel Wetboek, voor den oorlog geldende, ook thans reeds van kracht.

Een militair is dus na 24 uur onwettige afwezigheid reeds deserteur, terwijl insubordinatie door feitelijkheden met den dood kan worden gestraft.

WEIGERING VAN INKWARTIERING.

Voor het kantongerecht te Utrecht is voor het eerst in deze dagen een geval van weigering van inkwartiering behandeld. Het O. M. meende een goed voorbeeld te moeten stellen en vroeg f 40 boete subs. 15 dagen hechtenis.

MGR. VAN DE WETERING.

Zonder eenig feestbetoon herdacht Zaterdag Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht zijn veertig-jarig priesterjubileum. H. M. de Koningin benoemde den Jubilaris tot grootofficier der Oranje-Nassau-orde.

DE ZONSVERDUISTERING.

Op Vrijdag 21 Augustus zal tusschen 11 uur 25 min. en 1 uur 48 min. hier te lande een gedeeltelijke zonsverduistering te zien zijn. Men hoede zich er voor, bij de waarneming van dit verschijnsel met het bloote oog naar de zon te kijken.

De beste bescherming wordt aan het oog geboden door een dubbele laag donker glas van verschillende kleur of door de zwaar met roet beslagen stukken vensterglas, waardoor menigeen de laatste zonsverduistering, op 17 April 1912, ongestraft heeft waargenomen.

Men zal zich waarschijnlijk nog wel herinneren, dat de laatste maal vrij wat menschen, door onvoorzichtig slechts een oogenblik met onbeschermd oog in de verduisterd wordende zon te kijken, langen tijd het gebruik hunner oogen moesten missen en de met moeite verworven beterschap in gunstige gevallen toch nog niet tot een volledig herstel leidde. De gezichtsscherpte was afgenomen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 19 Aug. 1914.

Verleden Zondag richtte de WelEerwaarde Heer Simkens, kapelaan van de parochie St. Petrus, vanaf den preekstoel het woord tot de parochianen, over den benarden toestand, waarin wij door den oorlog verkeeren.

Z.Eerw. wees er op, dat, nu vele kostwinners zijn opgeroepen ter verdediging van het vaderland, en de werkzaamheden geheel of gedeeltelijk stop zijn gezet, de arbeidende klasse in zeer moeilijke omstandigheden komt te verkeeren.

Hij spoorde allen aan tot verbroedering en behulpzaamheid. Verzocht om steun voor het comité dat is opgericht om hen, die noodlijdend worden door dezen oorlog te helpen.

Verder spoorde hij allen aan tot gebed, om God te smeeken, de kwade gevolgen van den oorlog zooveel mogelijk te beperken. Om meer in de gelegenheid te zijn om gezamelijk voor dat doel te bidden, wordt elken avond om half acht Lof gehouden.

Ook de WelEerw. Heer Manders sprak over hetzelfde onderwerp in de H. Familie.

Wij hopen dat de woorden van onze Eerw. Heeren zullen ter harte worden genomen, en dat elkeen helpe waar hij kan.

— De heeren J. C. v. d. Ligt en v. Moorsel, beide onderwijzers aan de school voor M.U.L.O. alhier, slaagden in Den Haag voor akte Duitsche taal.

Wij feliciteeren beide heeren.

— Gisteren namiddag, ruim zes uur, passeerden hier met den trein, onder militaire geleide, een twintigtal Duitsche en Belgische soldaten, die in Maastricht verpleegd en nu geïnterneerd werden. Hun verblijfplaats zal nu, tot na den oorlog, in Alkmaar zijn.

De mannen zagen er zeer kalm uit en men zou haast niet kunnen gelooven, bij het zien van die menschen, dat ze het op elkaars leven gemunt hebben gehad.

Alhoewel ze met denzelfden trein werden vervoerd, reisden zij toch niet samen, dat wil zeggen, dat de Belgen en Duitschers ieder in aparte coupés moesten plaats nemen.

DANKBETUIGING.

Onderstaande dankbetuiging is door den Directeur-Generaal van de S.S. ontvangen.

's-Gravenhage, 4 Aug. 1914.

Volgens de bij mij ingekomen berichten heeft het Mobilisatievervoer en het daaropvolgende gereedstellen van het materieel voor een eventueel concentratievervoer met de meeste orde en regelmaat plaats gehad en is op den bepaalden tijd gereed gekomen.

Deze voor onze landsverdediging zoo belangrijke uitkomst zijn wij verschuldigd, behalve aan de met Uwe medewerking samengestelde zorgvuldige regelingen, aan de bijzondere toewijding, de inspanning en het oordeelkundig beleid van de bestuurders der spoorwegdiensten en van hun geheel personeel, van de hoogste rangen tot de laagste toe.

Ofschoon ik reeds bij voorbaat op deze verblijdende uitkomst had gerekend, is het mij toch een groote voldoening te kunnen constateeren, dat zij ben volle is bereikt.

Het is mij eene behoefte, mijne Heeren ! U en Uw personeel voor deze voortreffelijke proeve van organisatie en werkkracht, namens de strijdmacht onder mijn bevel mijne groote erkentelijkheid uit te spreken en aan mijn overtuiging uitdrukking te geven, dat het vaderland ook in de volgende dagen op Uw allen medewerking zal kunnen rekenen.

De Luitenant-Generaal,
Opperbevelhebber v. Land- en Zeemacht,
(w.g.) C. J. SNIJDERS.

TER WAARSCHUWING.

Dat het goed is om naar de waarschuwende woorden te luisteren van op wacht staande soldaten, ondervond Zondag een slager uit Zundert, die niet voldeed aan den oproep van een aldaar op wacht staanden soldaat om stil te houden, ten einde na te kunnen gaan of hij gerechtigd was door te rijden. De soldaat maakte gebruik van zijn geweer, zooals hij verplicht is, en schoot den slager dood.

KERKNIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van Den Bosch heeft benoemd tot pastoor te Nederasselt den weleerw. heer J. W. der Kinderen ; tot pastoor te Ooy en Persingen den weleerw. heer A. F. Teurlings ; en tot kapelaan te Waspik den Eerw. heer A. J. M. de Beer, priester van het seminarie.

TILBURG. De oppasser van den bij den heer H. aan de Koestraat ingekwartierden luitenant, had het ongeluk de dienstbode van den heer H. door een revolverschot te dooden.

De militair moest het foudraal van een revolver doen repareeren. Terwijl hij het wapen uit het foudraal nam, ging op onverklaarbare wijze het schot af en trof het meisje, dat stond toe te zien, in het voorhoofd.

Het meisje was oogenblikkelijk dood. De politie verzekert, dat van schuld geen sprake is.

St. OEDENRODE. In de Vrijdag gehouden raadszitting werd besloten, tot instelling eener burgerwacht, tot bescherming van de te velde staande gewassen, enz. Besloten werd verder de kermis dit jaar niet te doen doorgaan. Tot leden van het college van zetters werden gecandideerd de leden : Moeskops en Kemps, als 1e candidaten ; v. Engeland en H. de Leyer als 2e candidaten.

EINDHOVEN. Het heeft Hare Majesteit de Koningin behaagd, aan de Eindhovensche Stoom- en Handweverij, Firma Van Dijk & Co. te Eindhoven, het praedicaat „Koninklijke" te verleenen.

Deze firma, om hare levering van fijn linnen en damast welbekend, heeft verleden jaar haar 60-jarig bestaan gevierd, bij welke gelegenheid de stichter, de Heer C. B. van Dijk, werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Dezelfde stichter werd Vrijdag, 14 Augustus, 80 jaar ; wij wenschen den krassen grijsaard van harte geluk met deze hooge onderscheiding, die des te meen mag worden op prijs gesteld, nu zij is toegekend in deze ernstige periode.

Wegens de politieke en internationale verwikkelingen, blijft elke feestelijkheid thans achterwege, doch de firmanten hebben het personeel bekend gemaakt, dat, behoudens zeer onvoorziene omstandigheden, de fabriek gewoon zal doorwerken, hetgeen in dezen moeielijken tijd, eene zeer aangename boodschap is.

TONGELRE. De familie Van den Hurk werd Zaterdag in diepen rouw gedompeld. Het oudste zoontje, een 15-jarige knaap, begaf zich met een paar makkers naar de Dommel, om te vischen. Bij de Dommel gekomen, beproefde de knaap te zwemmen ; nauwelijks had hij zich in 't water begeven, of hij verdween in de diepte. Zijn kameraadjes staken nog hun hengelroede toe, maar het was te laat : de jongen kwam niet meer boven.

MIERLO. Toen de landbouwer A. v. Dijk, met zijn paard en kar naar het veld reed, sloeg het paard achteruit en trof den voerman daarbij zoo ongelukkig, dat hij zijn been brak. Na voorloopige behandeling door dr. Ledel werd Van Dijk ter verdere verpleging naar het gasthuis te Helmond overgebracht.

LIESHOUT. Alhier is opgericht een afdeeling van het Roode Kruis.

Als bestuur hebben zich aangesteld de commissie der Radboudstichting, de Z.Eerw. heer F. Branten, pastoor, de Eerw. heer E. v. d. Dungen, kapelaan, de heeren A. v. d. Heuvel, W. Verstappen, kerkmeesters en A. Kusters.

Op het liefdegesticht der Eerw. Zusters zijn eenige bedden in gereedheid gebracht. Deze week wil het bestuur een collecte houden.

GEMERT. Alhier is een comité opgericht tot ondersteuning van werkloozen, tijdens den oorlogstoestand. Tot voorzitter is gekozen de heer Th. Prinzen, tot secretaris de heer P. Bijvoet en tot penningmeesten de heer H. v. Abeelen.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Geachte Redactie.

Zoo heeft dan onze gemeente ook gekregen een comité, dat zal trachten eenigszins leniging te brengen in den nood, die ongetwijfeld ook hier zijn intrede zal doen en reeds hier en daar den kop opsteekt.

Ieder weldenkend mensch kan niet anders dan dankbaar zijn voor elke poging, die wordt aangewend om den honger te houden buiten de deuren van onze gemeentenaren.

Deze dankbaarheid gaat dan in de eerste plaats uit naar den Gemeenteraad, die door het verleenen van een open crediet het tot stand komen van een comité zeer heeft in de hand gewerkt en op de tweede plaats naar die ingezetenen onzer gemeente, welken zich hebben beschikbaar gesteld om het werk te doen.

Waar dit vooropstaat, daar kan het niet in mijne bedoeling liggen, tegenover het comité 'n minder welwillende houding aan te nemen en zeker niet 'n poging te wagen om 'n spaak in 't wiel te steken. Het doel van dit schrijven is, eenige opmerkingen te maken die ik in alle bescheidenheid noodzakelijk acht om het welslagen van den arbeid te bevorderen.

Deze opmerkingen betreffen de wording en de samenstelling der Commissie.

Terloops zij slechts even de aandacht gevestigd op 't leuke idée om vier voorzitters te benoemen — wat hetzelfde beteekent als vier kapiteins op één schip. Of dit 't practisch werken der commissie zal bevorderen ? 't Komt mij voor, dat hier iets anders in de bedoeling heeft gelegen dan nuttig werk te verrichten zonder meer. Dit is echter van betrekkelijk ondergeschikten aard.

Van meer belang is het volgende.

Waar hier de kas der gemeente voor het op te richten comité werd opengesteld, daar werd 't een zaak die de geheele Boxtelsche burgerij betreft en hadden alle belastingbetalende burgers zeker bij de vorming der commissie moeten zijn erkend, vooral waar de commissie niet door den Gemeenteraad, de vertegenwoordiging der burgerij, werd benoemd.

Het komt me bovendien voor, dat een gevaarlijk precedent gesteld wordt, waar het beheer over gemeentegelden wordt overgedragen aan eene commissie, die met 't Gemeentebestuur, betrekkelijk niets te maken heeft, ook al hebben in die commissie individueel meerdere leden van het Gemeentebestuur zitting.

En van nog grooter belang acht ik het dat in de commissie vertegenwoordigd zijn de voornaamste industrieën, zoowel patroons als werklieden.

Bij 't overzien der namen van de comité-leden valt 't me bijvoorbeeld op, dat de textielindustrie zeer, zeer rijk vertegenwoordigd is, terwijl de tabaksindustrie, die hier toch ook nog al wat te beteekenen heeft (en waartoe o. a. een der grootste industrieelen hier ter plaatse behoort,), en de bouwvakken geheel of nagenoeg geheel ontbreken !

Practischer zou m. i. de commissie zijn samengesteld, wanneer men uit alle industrieën een patroon en tevens één werkman (liefst voorman van de betrokken vakvereeniging), tot het lidmaatschap van het comité had uitgenoodigd. Ook 'n vertegenwoordiger van den Boerenbond zou vooral zeer nuttig werk kunnen verrichten. Daar de vakbond, waarvan ik als 'n vertegenwoordiger zou kunnen beschouwd worden, hier geheel buiten het geding staat, omdat werkeloosheid in het spoorwegbedrijf meer dan waarschijnlijk niet zal voorkomen, daar meen ik deze opmerking te kunnen maken zonder den schijn op me te laden zelf 'n plaatsje te willen bekomen.

In het belang van den practischen arbeid acht ik eene zoodanige samenstelling noodig. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat in de toekomst armoede zal moeten gekeerd worden op plaatsen, waar men altijd eerlijk zijn eigen kost verdiende en dus met z'n armoede min of meer verlegen zit. Zulke menschen klagen liever hun nood aan hun eigen vertrouwensmannen dan aan degenen, die boven hen staan. Bovendien kan bij eene samenstelling van het comité als door mij bedoeld, beter beoordeeld worden, waar hulp noodig is, waar de gevolgen van werkeloosheid moeten bestreden worden.

Nu heeft men het gevaar, dat naar voren zal komen het echte pauperisme, dat van iedere gelegenheid profiteert om z'n slag te slaan.

Onder het bericht, waardoor het bestaan der commissie tot ons kwam, staat nu wel, dat „nog andere personen, die lid willen worden" met genoegen zullen worden aangenomen, maar men kan toch gemakkelijk begrijpen, dat men langs dien weg de menschen, die men eigenlijk hebben moet, niet krijgt.

Ik hoop, dat men bovenstaande zal beschouwen als werkelijk te zijn geschreven om de zaak te dienen. Ik zou nog wel meerdere opmerkingen willen maken, doch ik vrees dan een onbescheiden gebruik te maken van uwe gastvrijheid, waarvoor ik U, geachte Redactie, bij voorbaat dank zeg.

Met hoogachting,

J. A. SCHUTTE.

Boxtel, 19-9-'14.

MARKTEN.

Dinsdag 25 Augustus.
Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Eindhoven : beesten, schapen.
Oisterwijk : jaarmarkt, beesten.
Woensdag 26 Augustus.
's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Donderdag 27 Augustus.
Waalwijk : jaarmarkt.

Marktberichten

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.20.

's BOSCH, 14 Aug. Aangevoerd 16275 kilo's hoogste f 1.24, laagste f 1.01 middelprijs f 1.15 per kilo.

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 14 Aug. Aanvoer 85917 eieren. Kipei 2.90—5.80. Eendei 3.50—3.55 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 3.93

's-BOSCH, 17 Aug. Aangevoerd 138 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.48 tot f 0.54; 2e kwal. f 0.42 tot f 0.48; 3e kwa'. f 0.36 tot 0.42 per K.G.

Advertentiën.

Naamlooze Vennootschap „Gasfabriek Boxtel"

In verband met de kritieke tijdsomstandigheden, die voorloopig kolenaanvoer onmogelijk maken, wordt aan de ingezetenen der Gemeente Boxtel verzocht,

zoo spaarzaam mogelijk van het licht- en kookgas gebruik te maken,

teneinde den kolenvoorraad voor een grooter tijdperk te kunnen benutten.

De Directie der
N. V. „Gasfabriek Boxtel".

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.
Bruinkoolbriketten G. R.
Houtskoolbriketten
het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te Boxtel uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.
Briketten aan lage prijzen.

Mededeeling
van de
Firma Wed. P. NOYEN-Sanders,
HELMOND, Telephoon 251.

Mijne Bakkerij
die wegens de oproeping van mijne twee bakkersknechts voor de Landweer enkele dagen heeft stil gelegen
is thans wederom in vollen gang,
zooals voorheen worden in mijne Bakkerij verwerkt de
beste meelsoorten met hooge voedingswaarde,
zoodat het Tarwe- en Roggebrood aan de hoogste eischen zal blijven voldoen.
Mijne CONTANTE PRIJZEN voor Koloniale waren zijn
nog niet verhoogd,
de noteering is als volgt:

Koffie	42—48—54—60 ct. p. pond.
Suiker	26 „ „ pond.
Roggebloem prima	8—10 cent p. pond.
Tarwebloem	8—9—10 ct. p. pond.
Havermout	10 ct. p. pond.
Rijst	6—8—10—12 ct. p. pond.
Boekweitmeel	9 cent p. pond.
Zout	4 „ „ „
Zeep	10—12 cent per pond.

De gewone korting van 5 % voor contant blijven wij geven.
Firma Wed. P. Noyen-Sanders
HELMOND, TELEPHOON 251.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.
Verkrijgbaar:
Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.
Verder alle soorten DROP als:
Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springbanden en wintervoeten.
Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.
Benzine-Depôt van den A. N. W. B.
Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.
Aanbevelend.

A. J. Colen-Frunt,
Handelaar
in
GRANEN en MESTSTOFFEN
Gemert.
Het goedkoopste en beste adres.
Vraagt monsters en prijsopgaaf.

Bloemisterij „VOSSENBERG",
HELMOND.
Telefoonn. 33.
VOORHANDEN
en ruim Gesorteerd
van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversier ng. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs.
Alleen goed werk wordt afgeleverd.
Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.
beleefd aanbeveland,
Firma P. Verstappen & Zn.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.
Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Adverteert in
Centraal-Brabant.

Vervolg Oorlogsberichten.

VISE IN BRAND GESTOKEN EN VERWOEST.

Een correspondentie van Zondagavond uit Maastricht geeft eenige vreeselijke bijzonderheden van de ontzettende ramp welke thans het Belgische grensstadje Visé nabij Maastricht getroffen heeft.

Zaterdagavond omstreeks 11 uur — zoo wordt van Duitsche zijde beweerd, — hebben bewoners van Visé, die zich tot dusverre ernstig en welwillend jegens de Duitsche troepen hadden gedragen, geschoten op militairen en daarbij een officier, een onderofficier en 4 manschappen gedood, terwijl 6 manschappen gewond werden. Onmiddellijk drongen in ieder huis militairen binnen en dwongen de bewoners zonder onderscheid van rang, stand, leeftijd of sekse hunne woningen te verlaten. De huizen werden in brand gestoken; de mannelijke inwoners brachten staande en omringd door militairen den nacht voor het station door, de vrouwen werden afgezonderd en moesten vóór vier uur Zondagnamiddag de stad verlaten. Visé lijkt thans één vuurzee, er is nagenoeg geen huis of het staat in brand. De bevolking is tot wanhoop gedreven, letterlijk niets dan het veege lijf hebben de inwoners gered. Vreeselijk en deerniswekkend is de aanblik, stom staren de ongelukkigen voor zich uit, niet wetend welk lot hun wacht. Het was levensgevaarlijk door de straten van het brandend vroeger zoo welvarend stadje te gaan. Op de binnenplaats van een boerenhoeve, omringd door een vuurzee, zat als verstijfd van schrik en angst een vrouwtje van circa zeventig jaar. Zij kon niet meer beseffen het vreeselijke dat om haar heen geschiedde: „Laissez moi ici, monsieur, laissez moi mourir ici!" waren de eenige woorden die de stakker kon uitbrengen.

Met toestemming van den militairen commandant mocht eene vrouw uit den gegoeden stand met mij spreken en raad vragen. Het was een Duitsche die met een Belg gehuwd, in Visé woonde. Zij was de eenige vrouw in een groep van tweehonderd inwoners en had als gunst weten gedaan te krijgen het toekomstig lot van haar man te mogen deelen. Ik kon haar niet helpen, hoewel ik voor haar bij den bevelvoerenden officier sprak. Sprakeloos stond een priester te midden der wezenloos schijnende mannen, ook hij zal met de anderen voorloopig naar Aken worden weggevoerd, waar over hen zal berecht worden.

Een soldaat vertelde mij dat toen hij een huis binnendrong om de bewoners er uit te verwijderen, een vrouw hem haar zuigeling voorhield. Hij had diep medelijden, zoo deelde hij mij mede, doch moest zijn plicht doen en de arme vrouw wegbrengen. „Auch ich habe Kinder", zeide hij, „es war furchtbar!" Wat zal er nu met die vrouw gebeuren? vroeg ik. „Es gibt nur Einer der es weiss" antwoordde de soldaat.

In het huis van een familie, bestaande uit vier personen, waar ik nog gisteren vertoefde en voor welke ik mij interesseerde vond ik alles dooreen. Ik doorliep het huis, om te zien of zij wellicht ergens gevlucht waren; het scheen dat zij overhaast het huis hadden moeten verlaten, alles duidde daarop; de bedden waren in den toestand zooals de bewoners dezo hadden verlaten, kleedingstukken lagen op den grond, kasten doorzocht.

Nooit heb ik grooter verwoesting en verschrikkelijker ellende gezien en meegeleefd als Zondag te Visé. Officieren verzekerden mij, dat het klooster, het zoogenaamde „Collego te St. Hadelin, dat als hospitaal is ingericht, het eenige gebouw is dat gespaard zal worden. Een priester daar betuigde mij dat de inwoners niet geschoten kunnen hebben; hij kende ze er te goed voor. Bovendien was er sedert de stad door de Duitschers is bezet, nooit iets voorgekomen dat hen zou hebben kunnen tarten. Een geneesheer, die met de meeste voorkomendheid zijn moeilijke plichten, ook ten opzichte der Duitschers, heeft waargenomen, en die nog gister hun dank mocht oogsten, werd behandeld alsof hij mede schuldig was en eveneens weggevoerd. Ik vond hem niet meer tehuis; zijn dochters bevinden zich, naar ik hoor, te Eijsden in veiligheid. Men moet een hart van steen hebben om geen tranen te laten bij het aanschouwen van zooveel verdriet en nooit goed te maken ellende.

Zondagavond half zeven, kwamen hier te Maastricht een tweehonderd-tal vluchtelingen, meest vrouwen en kinderen aan; voorloopig is hun onderkomen gegeven in de kweekschool voor onderwijzers, waar ik met enkelen sprak. Hartverscheurend waren hunne verhalen. Zij zijn nu van voedsel en koffie, in allerijl door de zorgen der burgerij bijeengebracht, voorzien. Ieder helpt daar mede, dames dezer stad helpen ijverig den nood dier ongelukkigen lenigen. De tooneelen die zich verleden week te Mouland hebben afgespeeld, worden door deze verre overtroffen.

HET GEVECHT BIJ HAELEN.

De „Daily News" heeft een telegram uit Brussel ontvangen van zijn correspondent, Philip, die Zaterdag het slagveld van Haelen heeft bezocht. Hij vond daar een terrein van 100 meter, waar de grond omwoeld was. Het is het graf, waarin de lijken van 1200 Duitschers zijn begraven, die in het gevecht van Woensdag waren gesneuveld.

Ook elders op het slagveld vindt men overal graven, sommige van Belgen, andere van Duitschers, weer andere van paarden. Toen ik het slagveld bereikte — vervolgt de correspondent — waren de boeren nog bezig de graven met aarde af te dekken. Twee volle dagen al waren zij daarmee bezig geweest. Zij waren er ellendig onder.

Op dit slagveld stond het koren rijp om geoogst te worden, maar slechts weinig ervan zal worden binnengehaald. Donkere plekken in de bietenvelden zijn gedrenkt met het bloed van menschen of paarden.

De Belgische troepen trokken 's avonds terug over den spoorweg en door eenige open velden naar het bosch, dat ongeveer anderhalve mijl verder ligt. Daar brachten zij geschut in positie en bestormden het dorp.

De muren der huizen zijn doorzeefd met kogelgaten en de ruiten zijn alle vernield. De kerktoren is half zonder dak: het werk van een kanonskogel. De klok is van zijn plaats gerukt.

De Belgen schoten goed; en in weinig tijd dwongen zij de Duitschers tot de keus aan te vallen of terug te trekken. De Duitschers besloten tot het laatste en moesten zich nu op open terrein begeven en daarbij een brug overtrekken.

Dit laatste moest in gesloten colonne geschieden. De machinegeweren der Belgen, die in het geboomte verdekt opgesteld waren, maaiden de Duitschers neer als de sikkel het koren. Uit de helmen en lansen, die op den grond verspreid lagen, bleek, dat de Duitschers moedige aanvallen hadden [illegible] daan tot vlak bij de loopgraven der Belgen in 't bietenveld en tot bij de Belgische kanonnen.

Op de linkerflank der Duitschers waren de machinegeweren der Belgen opgesteld achter of in de huizen vlak bij het dorp. Vijf van die huizen zijn tot den grond afgebrand: twee andere, iets verder weg, liggen geheel in puin en zijn ook verbrand. In een stal zat een boer te schreien bij de lijken van zijn koeien.

Het schieten van de Duitschers schijnt niet goed genoeg te zijn gericht geweest, om den opmarsch van hun infanterie te dekken.

Tegen den middag trokken de Duitschers zich achter het dorp terug, waar zij nog liggen. De Belgen liggen in hun stelling te wachten op een nieuwe poging der Duitschers om door te breken.

PRIJS DER LEVENSMIDDELEN IN BELGIE.

BRUSSEL, 16 Aug. Op bevel van den minister van oorlog zijn de kooplieden, die sedert 1 Aug. tot op heden levensmiddelen, tegen hoogere prijzen hebben verkocht, dan staan aangegeven in het Kon. Besl. van 14 Aug. verplicht het prijsverschil aan de koopers te restitueeren.

No. 68 ZATERDAG 22 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

DE PAUS IS DOOD!

De Rots van Petrus kraakt!
Bij 't dreunen van 't kanon
Des oorlogs, als nooit Zon
Bescheen; is Zij geraakt.

De Rots is niet verkracht,
Geen vuur of zwaard vermag
Te wrikken haar beslag
In goddelijke macht.

De jammer raakt niet 't Kruis,
Dat op den Rotstop straalt
En nimmer neergehaald
Wordt van dat Rotsenhuis!

Doch 't leed verlamde 't hart
Des dragers van 't gezag
Des Hemels. In geklag
Zonk Zijne hand en smart.

De Waker van Gods Stad,
De Stedehouder Gods
Valt plots dood op de Rots
Waar hij om Vrede bad.

De Herder ligt nu neer;
Het opgejaagde volk
Beroofd van 's Vredestolk,
Roept smeekend tot den Heer:

Erbarm U onzer, God!
Heer, onze schuld is groot,
Verdiend deez' barre nood
Help God, Heer Sebaoth.

Geef 't volk, dat bidt en boet
En dwaalt door bloed en traan
Langs ongewisse baan
Een Herder, die hen hoedt.

Sla 't zwaard te gruizel, Heer,
Vermorzel 't oorlogstuig
Geef met het Vree-gejuich
Een Vrede-Paus ons weer.

H. B.

Z. H. Paus Pius X overleden.

Donderdagmorgen ontvingen wij het volgende telegrafisch bericht:

ROME. Z. H. Paus Pius X is hedennacht om half twee overleden.

* * *

Schokkender tijding dan het overlijden van Zijne Heiligheid den Paus kon, in het huidig tijdsgewricht vooral, de wereld niet treffen.

Schokkender en tragischer.

Terwijl Europa aan alle hoeken in brand staat, terwijl de oorlogstoorts aan de Noordzee en aan de Adriatische Zee, aan de Oostzee en den Oceaan opvlamt, ontvalt ons, ontvalt de katholieke Kerk, ontvalt Europa en de wereld de verheven Grijsaard, die tot zijn laatsten snik de zaak van den vrede en het recht heeft gediend.

Van al de slachtoffers, die de verwoestende krijg gemaakt heeft en nog maken zal, is de Paus het grootste en het doorluchtigste.

Zijn toch zoo sterke ziel in het omhulsel van een broos lichaam heeft het oorlogswee niet kunnen dragen.

Hij, het Hoofd der katholieke Kerk, de Vader der Christenheid, stond niet voor één volk, voor één land, Hij stond voor heel Europa.

Hem drukte de zorg, de bekommering, de beklemming van het visioen van een werelddeel in vuur en vlam, van een zee van ellende en verwoesting, van een ramp als de wereld nog nooit aanschouwd heeft.

Zelfs heeft de Paus het in een hartekreet in de Osservatore Romano uitgeschreid, dat, nu schier geheel Europa werd meegesleurd naar den afgrond van een allernoodlottigsten oorlog, Hij daardoor sterk werd aangegrepen en er in zijn ziel een allerbitterst verdriet over gevoelde, daar Hem het welzijn en het leven van zoovele burgers en zoovele volken zorg baarde.

Wie zal kunnen zeggen, welke pen beschrijven, wat er de laatste dagen moet zijn omgegaan in de ziel van dezen Vredevorst, welk zedelijk lijden het afgestreden lichaam van dezen grooten Paus moet hebben gemarteld. Hoe Hij zal hebben gebeden en den Hemel geweld gedaan om afwending van het dreigende gevaar, en toen de noodlottige beslissing was gevallen, hoe Hij zal hebben gesmeekt om beperking der ramp en spoedige blussching van den wereldbrand.

En nu is Hij verscheiden, de eenige, die in deze bange uren de volken en vorsten tot elkaar had kunnen brengen, wiens wijze raadslag, ingewonnen, de onverzoenlijken tot verzoening had kunnen neigen.

Maar wie weet of in Gods ondoorgrondelijke raadbesluiten dit verheven offer niet noodig was om de wereld tot inkeer te brengen. Of de nu gezaligde Paus, voor Gods troon staande, niet van Hem weet te verwerven, dat het uur der beproeving verkort worde en het verdwaasde menschdom zich terugvinde. Of, terwijl de donder van het geschut het stervensuur van dezen Paus begeleidde, niet vreugdevolle tonen de verkiezing van zijn opvolger zullen aankondigen.

En mag het geen beschikking der Voorzienigheid worden genoemd, dat Italië thans niet in den grooten oorlog is betrokken, zoodat het Conclave in volle rust kan bijeenkomen om aan Pius X een opvolger, aan de katholieke Kerk een nieuw Hoofd, aan de wereld een nieuwen Vredevorst te geven?

* * *

Z. H. Paus Pius X (Jozef Melchior Sarto) werd den 2en Juni 1835 te Riese geboren, en na schitterende studiën priester gewijd door Mgr. Antonio Farina.

In 1867 werd hij benoemd tot pastoor te Salzano, vervolgens tot kanunnik, proost van het kapittel, kanselier, vicaris-generaal van den bisschop, en in 1884 tot Bisschop van Mantua, in 1893 tot kardinaal en 13 Juni van hetzelfde jaar tot patriarch van Venetië.

Eindelijk 4 Augustus 1903 tot Paus gekozen heeft hij dus juist elf jaar Gods Kerk bestuurd.

* * *

Resumeeren we even uit de gebeurtenissen van zijn leven, die vooral betrekking hebben op zijn zegenrijke regeering als Paus.

Mgr. Giuseppe Sarto werd in het conclave den 4en Augustus 1903 tot Paus gekozen.

Wij katholieken erkennen in die verkiezing den vinger Gods.

Dat Hij, en niet Kardinaal Rampolla werd gekozen, tegen wiens verkiezing Oostenrijk protesteerde, dat was Gods beschikking. Want Pius X was de Paus door God gewild tot heiliging van Zijn Kerk.

Want dat is het heele streven van dezen Paus geweest: de heiliging der Kerk, *Restaurare omnia in Christo.*

Daarop waren gericht zijn decreet over de veelvuldige H. Communie en over de vervroegde H. Communie der kinderen, zijne maatregelen voor de grondige onderwijzing van het volk (Encyclica van 15 April 1906), zijne voorschriften over de opleiding der Geestelijken, (de Anti modernisten-eed).

De wereld, die al deze diepingrijpende hervormingen aanschouwde vroeg zich af met verwondering en verbazing: „Wat gaat er toch gebeuren, welke groote gebeurtenissen bereiden zich dan toch voor?" Men besefte den ernst der tijden op het zien van de buitengewone hulpmiddelen door den Paus aangewezen.

En de vraag is beantwoord.

Het antwoord is gekomen in schrikbarende onverwachtheid, in de subiet uitbrekende oorlogsvlammen, die Europa overdekken.

Ja, Pius X was de Paus, dien wij noodig hadden in deze zware dagen.

Tegenover de Fransche regeering was zijne houding zóó krachtig en onvervaard, dat hij van alle verdere onderhandelingen afzag en de algeheele scheiding liever wilde dan een zwak transigeeren.

En Italië, dat van hem misschien verwachtte een verandering in de politieke lijn, door Pius IX en Leo XIII getrokken, zag zich teleurgesteld. Hij handhaafde het strenge: „noch kiezers, noch gekozenen."

Toen de groote politicus Leo XIII, die in de diplomatie doorkneed was, vervangen werd door Mgr. Sarto, wiens leven geheel was opgegaan in de pastoreele bediening en de zorgen voor zijn bisdom, toen vroeg de wereld — de ongeloovige wereld ten minste — of dit nu de man was om de politiek van het Vaticaan te leiden

Wat een vraag?

Wij Katholieken antwoorden met een dood-eenvoudig beroep op Christus' woord: „Tu es Petrus, Gij zijt Petrus."

Aan Christus' instelling ontleent de Paus de macht om te bestieren met de wijsheid voor zijne taak vereischt.

Reeds gaf ons de telefoon bericht, dat de *Giornale d'Italia* al vermoedelijke opvolgers, „papabili", weet op te noemen: Kardinaal van Rossum of Kardinaal Ferrata.

IJdele praat.

Wij Katholieken wachten geduldig af, wat de Voorzienigheid ons beschikt. Den persoon van Pius X hadden we lief, maar in Hem eerden we Christus' plaatsbekleeder.

En we denken hier aan de heerlijke woorden, die Z. H. Pius X zelf gesproken heeft 18 November 1912 in een plechtige audiëntie:

„De liefde tot den Paus is een middel om ons zelf te heiligen. En om den Paus lief te hebben, is het genoeg te bedenken, wie hij is. De Paus is hoeder van dogma en moraal. Hem zijn de beginselen toevertrouwd, die het familieleven goed formeeren, de naties groot maken en de zielen heiligen. Hij is de raadgever van vorsten en volken, het hoofd onder wien niemand zich getiraniseerd voelt, omdat hij God zelf vertegenwoordigt.

* * *

De regeering der H. Roomsche Kerk „ad interim."

Na den dood des Pausen is de Kardinaal-camerlengus der H. Roomsche Kerk, (camerarius S. Rom. Ecclesiae), het hoofd der Eerwaarde Apostolische Kamer, van rechtswege de bestuurder „ad interim" der H. Roomsche Kerk.

Hij aanvaardt dit bestuur onmiddellijk na het bekend worden van den dood des Pausen. Hij begeeft zich daartoe naar het Vaticaan, vergezeld van de kamerheeren, stelt de indentiteit van des Pausen lijk op plechtige wijze vast en neemt in naam van het H. College van Kardinalen de apostolische paleizen in bezit

Hij draagt ieder der kamerheeren een bijzondere taak op: het opmaken van den inventaris, de bewaking van den inboedel der Pauselijke vertrekken, het oppertoezicht over het dienstpersoneel, enz.

Hij woont met de kamerheeren de plechtigheden der negendaagsche rouwfeesten bij en is daarna bij de begrafenis van den Paus tegenwoordig.

Alle loopende zaken worden door den Kardinaal-camerlengus afgedaan in zooverre dit noodig is.

Ook zorgt hij voor de inrichting en de bewaking van het conclaaf.

Ten teeken zijner jurisdictie laat hij zich den sleep dragen en door Zwitsersche lijfwachten begeleiden.

* * *

Het conclaaf.

Op den 10en dag na den dood des Pausen of op den 1en na zijne begrafenis komen de kardinalen op het Vaticaan bijeen en nadat de Deken van het H. College der Kardinalen de H. Mis „du spiritu sancto" heeft gelezen en een andere hooge prelaat de kiezers in een Latijnsche toespraak heeft vermaand den waardigsten onder hen als stedehouder van Christus te kiezen, gaat men in plechtigen optocht, onder het zingen van het „Veni Creator" twee aan twee naar 't conclaaf en vervolgens naar de Sixtijnsche kapel, waar de verordeningen op de Pauskeuze worden voorgelezen en door hen de eed daarop wordt afgelegd.

Wanneer de kardinalen nu voor goed de vertrekken voor het conclaaf zijn binnengegaan, mogen zij niet meer naar buiten vóór de Pauskeuze tot een goed einde is gebracht.

Deuren en vensters worden gesloten; de hoofdingangen worden met sloten en grendels zorgvuldig dicht gemaakt. Het eten voor de conclavisten wordt in draaiende nissen van buiten aangereikt.

Zoo is alle verbinding met de buitenwereld en dus ook alle mogelijke beïnvloeding op de Pauskeuze van die zijde afgesneden.

Slechts de Kardinalen, die uit de provincie of uit andere landen komen, mogen het conclaaf nog binnentreden, gedurende de eerste drie dagen na hunne aankomst in Rome.

Moet een der Kardinalen wegens ongesteldheid of om andere wettige motieven het conclaaf verlaten, dan verliest hij voor deze Pauskeuze zijn actief stemrecht, evenals de overige afwezigen.

* * *

De ziekte van Z. H. den Paus.

Betrekkelijk de ziekte van Z H. den Paus, welke slechts een korten duur heeft gehad, geven wij hier nog de volgende berichten:

ROME, 19 Aug. Een hedenochtend om acht uur uitgegeven bulletin over den gezondheidstoestand van O. H. Vader den Paus, luidt als volgt:

Z. H. is sinds vier dagen lijdende aan een aandoening van de luchtpijpen. Hedenmorgen werd het erger en kwam er een aanval van bronchitis bij met temperatuursverhooging. De expectoratie en stofwisseling functionneert normaal.

Het bulletin was geteekend door de doktoren Amici en Marchiafava.

ROME, 19 Aug. De ongunstige wending in de ongesteldheid van Z. H. den Paus, die tot zeer ernstige bezorgdheid aanleiding gaf, trad tegen elf uur 's morgens in. Dank zij de snelle tusschenkomst der geneesheeren, die door middel van inspuitingen een weldadige expectoratie wisten te be-

werken, verbeterde de toestand tegen half twee. Eenige kardinalen, die naar het Vaticaan geroepen waren, keerden weder naar hun woning terug.

ROME, 19 Aug. De kardinalen Ferrata, Gasparri, Billot en Bisleti, die zich hedenmorgen tijdens de crisis op het Vaticaan bevonden, waren zeer verontrust over het zwakke uiterlijk van Z. H. den Paus en over den onregelmatigen polsslag. Z. H. had een hevigen aanval van zwakte. De terstond geroepen dokters kwamen en verwekten expectoraties, die Z. H. verlichting gaven, zoodat zijn toestand eenigszins verbeterde. Tijdens de crisis waren alle Curie-kardinalen gewaarschuwd en het meerendeel begaf zich naar het Vaticaan. Behalve de reeds genoemde kardinalen, gingen er ook de kardinalen Granito di Belmonte en Gotti heen. Ook begaven de zusters en de nicht van Z. H. den Paus zich naar het Vaticaan, zijn broeder werd per telegram gewaarschuwd.

Daarna trad wederom een verergering van den toestand in. In den morgen diende Mgr. Zampini, Z. H. den Paus de laatste H. Sacramenten toe. Om elf uur 's morgens werd kardinaal Ferrata in plaats van kardinaal Serafino Vannutelli, die zich op het oogenblik niet te Rome bevond, tijdelijk benoemd tot groot-penitencier van de basiliek van St. Pieter, waar het Heilig Sacrament wordt uitgesteld. Verscheidene Zusters en geloovigen bidden in de kerk. Op het plein van de St. Pieter was het zeer druk. Ook in de andere kerken van Rome wordt het Heilig Sacrament uitgesteld en vele geloovigen begeven zich daarheen, om voor Z. H. den Paus te bidden.

ROME, 19 Augustus. Het officieele bulletin over den gezondheidstoestand van den Paus te 8 uur 's avonds luidde: Nog altijd is de toestand zeer ernstig, de temperatuur is 39.8, de pols doet 140 slagen. De ademhalingen zijn onregelmatig en bedragen 60 per minuut. De exportoratie gaat veel moeilijker.

Er valt ook een nieraandoening waar te nemen. De Paus behoudt zijn gewone helderheid van geest.

ROME, 19 Augustus. De „Tribuna" meldt een nieuwe verergering in den toestand des Pausen.

Het blad zegt verder: voor eenige dagen had de Paus bevel gegeven om voor den vrede te bidden.

Thans schijnt de barmhartige hand van God de oogen van den Stervende te willen omsluieren, opdat Hij niet het vruchtelooze zal zien van de gebeden, voor de altaren gestort, om het tragische noodlot in de geschiedenis der volkeren af te wenden.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De toestand op het oorlogstooneel in België heeft deze week een verbazende wending genomen. De algemeen verwachte groote volkerenslag in het midden van België, heeft nog niet plaats gehad, maar de Belgische troepen hebben zich grootendeels op Antwerpen teruggetrokken, terwijl Brussel in handen van de Duitschers gelaten is. De Belgen hebben daarmede, tegenover het groote zedelijke nadeel van den val van hunne hoofdstad, het voordeel, dat de krachtige versterkingen rondom Antwerpen, met een flink en betrekkelijk weinig uitgeput leger bezet zijn, dat een goed materiaal voor uitvallen en gevechten biedt.

Als wapenfeit is het bezetten der Belgische hoofdstad zonder eenige beteekenis.

Maar zijn moreelen indruk zal het niet missen.

Wie had voor drie weken — toen men links en rechts tot mobilisatie overging — kunnen droomen, dat na zoo korten tijd het Duitsche leger een der Europeesche hoofdsteden, nog wel die van het onzijdig verklaarde België, zou binnenrukken?

Op zich zelf beteekent het overgeven van Brussel in Duitsche handen geen nederlaag voor de wapenen der verbonden mogendheden — er kunnen en er zullen wel strategische redenen zijn, welke deze hebben genoopt het leveren of het aanvaarden van een beslissenden slag alsnog te vermijden — maar voor de Belgen is het prijsgeven van hun hoofdstad en daarmee van het grootste deel van hun land een hard gelag.

De Duitsche vloed klotst thans over haast heel Belgenland, waar nog slechts Antwerpen en Namen als vluchtheuvels uitsteken.

En naar alle schijn zal ook op Belgischen grond de groote strijd om de hegemonie in Buropa worden uitgestreden.

Als zoo vaak in het verleden zal België ook thans weer het groote slagveld van Europa worden.

* * *

Omtrent de bloedige gevechten, die Donderdag nog tusschen Leuven en Diest, tusschen de Duitsche en de Belgische troepen geleverd zouden zijn, hebben wij tot op dit oogenblik nog geen nadere bijzonderheden. Waarschijnlijk zijn het intusschen min of meer ernstige botsingen geweest met de Belgische dekkingstroepen, daar, zooals men zich herinneren zal, de terugtocht van de Belgische legermacht uit Leuven, Dinsdag reeds beëindigd was en het vermoeden dus voor de hand ligt, dat de kern van het leger zich reeds over Mechelen naar Antwerpen begeven had, zoodat alleen de achterhoede in het vuur kwam, die natuurlijk ten doel had het oprukken van de Duitsche legermassa's zoolang mogelijk tegen te houden, en te voorkomen, dat een deel van het Belgische leger misschien zou worden afgesneden. En het schijnt, dat zij daarin, zij het misschien ten koste van geweldige verliezen, geslaagd is.

Hoe zal nu de houding zijn van Duitschland ten opzichte van Antwerpen? Men kan op het oogenblik nog slechts gissen natuurlijk, maar men kan toch wel haast als zeker aannemen, dat de Duitsche troepen de vesting niet zullen bestormen of formeel belegeren. Zeer waarschijnlijk zullen zij de oude taktiek van '70 weer volgen en niet door vestingen hun opmarsch „nach Paris" laten vertragen. Ze zullen eenvoudig rond Antwerpen een voldoend aantal mannen laten liggen, om te zorgen, dat de uit Antwerpen uitvallende Belgen niet hun flank kunnen bedreigen, maar binnen de vesting opgesloten blijven, terwijl de hoofdmacht en de steeds volgende reserven, waarschijnlijk over Wavelen en Nyvel zullen trachten langs Maubeuge, een krachtige Fransche versterking aan de Belgische grens, het Fransche gebied binnen te dringen en zoo zich een weg naar Parijs te forceeren.

Meer dan ooit dringt zich daarbij de vraag op, waar de Engelsche en Fransche troepen toch wel gelegerd zijn en welke verrassingen van hen te wachten zijn. Want hun optreden kan op de verdere ontwikkeling der gebeurtenissen, ook rond Antwerpen, van grooten invloed wezen.

DE BELGISCHE TERUGTOCHT. EEN GROOTE SLAG?

Hoewel er niet veel bijzonderheden vermeld zijn, schijnt het, dat er deze week een groote slag is geleverd tusschen Leuven en Diest, waarbij de Belgen het onderspit moesten delven.

Een correspondent van de Maasbode schreef Donderdagavond 7 uur o.a. het volgende:

De Belgen hebben tusschen Leuven en Diest den slag verloren.

Met een kolossale overmacht hebben de Duitschers door de Kempen een omtrekkende beweging gemaakt en den opmarsch ten Zuiden van Turnhout geforceerd.

Het Belgische leger, dat zich tot dan toe dapper verdedigd had, moest — wilde het niet ingesloten worden — terugtrekken, na een verschrikkelijken slag, waarbij duizenden Belgen en Duitschers schijnen gevallen te zijn.

In Antwerpen zijn hedennacht volle treinen met gesneuvelden en gewonden aangekomen.

Toen het Belgische leger voor de tactiek der Duitschers en hunne overmacht moest terugtrekken bezetten de Duitschers Diest en Leuven en lag Brussel open.

Men zegt in Brussel dat de Belgische ministers en de staatsministers besloten hebben hedennacht om 1 uur het hoofdkwartier naar Mechelen en vervolgens naar Antwerpen te verleggen en het veldleger te doen terugtrekken binnen de vestinglinie van Antwerpen.

Het heele Belgische leger, behalve de troepen bij Dinant, trekt zich binnen de linie van Antwerpen terug.

Deze schikking stemt overeen met de verdedigingsplannen, die sedert 1859 zijn opgemaakt.

Van uit Antwerpen hoopt nu het Belgische leger eventueel hulp te verleenen aan de Engelsche en Fransche legers. Waar die legers zich thans bevinden is niet bekend.

In België is men ten zeerste verontwaardigd over het uitblijven van de hulp der Franschen en Engelschen, die België, zoo zegt men, smadelijk in den steek hebben gelaten. Men is van meening, dat de Franschen het Belgische leger willen opofferen om de Duitschers zoo lang mogelijk tegen te houden.

De strijd bij Leuven moet verschrikkelijk geweest zijn. Men vertelt, dat de verliezen der Duitschers en Belgen ontzettend zijn. Naar men zegt, zijn niet minder dan 10.000 gewonden in Antwerpen aangebracht.

De aftocht van het Belgische leger naar Antwerpen verliep normaal.

UIT BAARLE-NASSAU.

Donderdagavond 8 uur.

Zooeven sprak ik een Belgischen machinist die zoo juist uit België gevlucht is.

Waanzinnig van droefheid en niet in staat een omstandig verhaal te doen, kwam hij uit Aerschot aan. Somber ziet hij voor zich uit en wringt zich de handen van smart. Vrouw en kinderen moest hij achterlaten om zijn eigen leven te redden. Voor zijn oogen zag hij zijn vader en broer neerschieten.

De gewelddaden tegen de burgers van Aerschot zijn verschrikkelijk. De plaats is door de Duitschers bezet. Ieder vlucht. Uit Leuven en Mechelen komen duizenden vluchtelingen naar Antwerpen. De spoorwegen zijn grootendeels opgeblazen. De vernieling is ontzettend en de verliezen der Belgen zijn groot. De Duitschers zijn Leuven binnengerukt en hebben Mechelen omsingeld. Alles vlucht naar Antwerpen. Velen vallen van uitputting neer en kunnen niet voortgaan. Zij dreigen langs den weg te sterven. Het gekerm der stervenden en het geknetter van 't geweervuur is verschrikkelijk. Niemand is zijn leven zeker. Van alle kanten komen de Duitsche troepen opzetten, zoodat de toestand voor midden-België hopeloos is.

De Hollandsche studenten der Apostolische School te Turnhout, die hun vacantie doorbrengen op het buitengoed der paters, huize „Nazareth", werden dezen middag plotseling om den dreigenden toestand in de stad naar huis gezonden.

In hun daagsche plunje moesten zij vertrekken en kwamen naar het grensstation geloopen. De overste zeide hun, dat officieel was bekend gemaakt, dat de Duitschers reeds tot Brussel waren doorgedrongen.

De veiligheid dier studenten eischte daarom, dat zij zoodra mogelijk vertrokken. Het juvenaat werd terstond na de ontruiming voor het Roode Kruis ingericht.

DE DUITSCHERS IN BRUSSEL.

BRUSSEL, 20 Aug. Het is thans een voldongen feit. De Duitschers zijn in Brussel! Heden morgen elf uur kwamen de eerste troepen cavalerie bij de Leuvensche poort de stad binnen. De burgemeester was de Duitsche troepen tegemoet gegaan. Het was een pijnlijk oogenblik, toen bij hun aankomst de witte vlag omhoog werd gehouden, ten teeken, dat bescherming der stad gevraagd werd.

Toen de Duitsche troepen waren genaderd, trad de commandeerende officier naar voren, die zich met den burgemeester op vriendelijke wijze onderhield. De officier gaf de absolute verzekering, dat de stad geen leed zou geschieden, indien de bewoners niet tot vijandelijkheden overgingen.

Wel stonden de Duitschers daar als overwinnaars en deden, alsof zij heer en meester over België waren, nu zij de hoofdstad waren binnengetrokken, doch het is niet onmogelijk, dat zij bedrogen uitkomen. Immers, de terugtocht van de Belgen geschiedde slechts op hooger bevel.

Men besloot slechts hiertoe uit strategische doeleinden. Nu de Belgen zich meer met de Franschen en Engelschen concentreeren, zullen zij versterkte posities gaan innemen, waartegen de Duitschers wel hun [illegible] kunnen stooten. Reeds ging het gerucht, dat de Franschen en Engelschen bij Leuven met de Duitschers slaags waren geraakt, doch geen bevestiging kwam hiervan in.

De Belgische generale staf heeft zich naar Mechelen teruggetrokken, waar zich ook de koning bevindt. Het is zeker, dat, toen de Duitschers gisteren Leuven bezetten, zij direct zwaar geschut in het veld brachten en vast besloten schenen de stad te bombardeeren.

De Belgen besloten hunne stellingen prijs te geven. De achterhoede bleef te Leuven om den aftocht te dekken, en geraakte slaags met Duitsche voorposten, waarbij bloedige gevechten ontstonden.

Men scheen gistermiddag zelfs tot het prijsgeven van Brussel te hebben besloten. Men kon dit tusschen de regels van het officieele communiqué doorlezen.

Gisteravond kreeg de burgerwacht bevel, de wapens in te leveren. Alle barricaden, die om de stad waren opgeworpen, zijn opgeruimd. Officieren van de burgerwacht werden naar Gent gezonden, en hoewel allen woedend waren, gehoorzaamden zij aan het bevel.

AAN DE FRANSCH-DUITSCHE GRENS.

PARIJS, 20 Aug. De Franschen hebben Mühlhausen heroverd.

PARIJS, 20 Aug. Een officieele mededeeling van hedennacht zegt, dat de Fransche troepen een schitterend succes hebben behaald tusschen Altkirch en Mühlhausen. De Duitschers trekken zich terug op den Rijn. Er zijn tal van krijgsgevangenen gemaakt en 24 kanonnen genomen.

In Lotharingen was de dag minder gelukkig dan de voorafgaande dagen. Duitsche troepen hebben daar een heftigen tegenaanval ondernomen. Thans hebben de Franschen zich sterk verschanst aan de Seille en het Marne-Rijn-kanaal.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

BAARLE-NASSAU, 21 Aug. Te Baarle-Nassau (grens) zijn vanmorgen meer dan honderd notabelen uit Turnhout en omgeving met hun bagage aangekomen. Onder hen bevond zich de kapitein en een luitenant der burgerwacht. Naar uit de verhalen der vluchtelingen bleek, is de burgerwacht te Turnhout ontbonden en heeft de wapenen moeten inleveren, daar zij op een afgedwaalde patrouille uhlanen had geschoten en men nu de wraak der Duitschers vreesde.

De in Turnhout gedoode uhlaan is hedenmorgen begraven.

WEELDE, 21 Aug. Het plaatsje Schaffen bij Diest, staat in brand. Onder de burgers is door de Duitsche troepen een moordpartij aangericht.

Alles vlucht in wilde overhaasting. De vluchtelingen, die hier aankomen, vertellen, tien uur lang tusschen het geweldige vuur te hebben gezeten.

In vele dorpen in den omtrek, waaronder ook Aerschot, zijn de huizen in brand geschoten.

Diest zou vannacht gebombardeerd zijn.

GEEN GENERAALS GESNEUVELD.

BERLIJN, 21 Aug. Buitenlandsche bladen berichten herhaaldelijk, dat de generaals von Emmich, von Deimling en von Maritz gewond, gesneuveld of gevangen genomen zijn. Deze berichten zijn alle onwaar.

ENGELSCH OORLOGSNIEUWS.

Het Engelsche consulaat-generaal te Rotterdam deelt aan de N. R. Ct. het volgende officieele nieuws mede:

„Het volgende is een overzicht van den toestand op zee na de oorlogsverklaring:

„De Engelsche vloot heeft gezorgd voor de veiligheid van de Engelsche expeditietroepen, wier landing in Frankrijk is afgeloopen op 18 Augustus. Die landing is in volmaakte orde en zonder eenig ongeval geschied. Hoe de vloot in den Atlantischen Oceaan en elders haar taak van bescherming der handelswegen heeft verricht, blijkt het best hieruit, dat bij Lloyd Woensdag de oorlogspremie viel op 40 shilling per 100 p. st. voor bijna alle reizen van Britsche schepen, en de premie voor verzekering van ladingen graan, die stoomschepen uit de Vereenigde Staten naar een Britsche haven moeten betalen 30 shilling per 100 p. st. is.

„Buiten de Oostzee ligt de Duitsche vloot in de havens vast. De Engelsche handel is nagenoeg normaal, de overzeesche handel van Duitschland is verlamd. Het eenige verlies aan Engelschen kant is de lichte kruiser Amphion, die door een mijn werd opgeblazen, nadat hij den Duitschen mijnlegger Königin Luise in den grond had geboord. Een Duitsche duikboot is in de Noordzee tot zinken gebracht.

„De positie te land is als volgt:

„De Duitsche strijdmacht strekt zich uit van het Noorden van Bazel over Luik tot een punt ten oosten van Antwerpen in België en dicht bij de Nederlandsche grens. Het voornaamste uit het krijgsbedrijf is tot nog toe de vertraging, die het plan van den Duitschen aanval over de Maas heeft geleden door de verdediging van Luik, waar de forten nog ongedeerd zijn. Dit heeft de geregelde mobilisatie en samentrekking van het Fransche leger en de Engelsche expeditietroepen mogelijk gemaakt. De Duitsche troepen zijn nu zoowel boven als beneden Luik over de Maas getrokken en winnen langzaam eenig terrein Westwaarts, maar hun vooruitgeschoven ruiterij hebben de Belgen voortdurend teruggedreven.

HET DUITSCHE LEGER.

Een Nederlander, die van Vrijdag tot Maandag te Aken vertoefde, en daarbij kennis maakte met een gedeelte van het Duitsche leger, gaf hierover de volgende beschrijving:

Al die dagen trokken onophoudelijk breede legerscharen langs drie verschillende wegen door de stad naar de Belgische grens. Hoeveel? Men schatte hun aantal op meerdere honderdduizenden, van alle wapens.

Het Duitsche volk is één geestdrift; op verhevenheden, langs den weg geposteerd, wordt den voortrekkenden soldaten door vrouwen en meisjes, brood, vleesch, en versnaperingen aangeboden. Zoo geschiedt door heel het land; men waarschuwt zelfs, dat het overbodig is boterhammen uit te deelen, daar de manschappen meer dan voldoende gevoed worden.

De uitrusting van officieren en soldaten is van prima kwaliteit; die der paarden, voertuigen en vernielingswerktuigen, eveneens.

Van vernielingswerktuigen sprekende was onze zegsman een en al verbazing over de afmeting van twee reuzenkanonnen, die hij door Aken vervoeren zag. De loop der kanonnen had ieder de respectabele lengte van 17 M.

Over den Adelbert-Steinweg bij Aken werd elk dezer vuurmonden door 32 paarden getrokken. Een groot aantal kleine locomobielen verving buiten Aken de paarden. Elk dezer beide kanonnen wordt door een ingenieur der firma Krupp in werking gesteld en ieder schot zou 35.000 Mark kosten en van ontzettende uitwerking zijn.

Als draagvermogen wordt 40 K.M. aangegeven. Deze Krupp-reuzen boren hun projectielen 6 meter diep den grond in; bij de eerste ontploffing verspreiden zich een groot aantal bommen in verschillende richtingen, die dan weder op hunne beurt ontploffen en in oneindig aantal verderf zaaien, zoodat door één schot uit dit reuzenkanon, een fort zou platgeschoten kunnen worden.

Als niet-techniek mogen wij niet instaan voor de juistheid dezer beschrijving en bewering; ditzelfde geldt voor hetgeen de man over de nieuwe Zeppelin wist te vertellen. Het aantal ballonnen dat door het omhulsel omsloten wordt, is veel grooter dan voorheen, zoodat de kans, dat de vijand de Zeppelin onbruikbaar maakt, geringer wordt. Uit de Zeppelin, op 600 M. hoogte zwevende, wordt een man, in een gepantserden koker, naar beneden gelaten, die op 300 M. hoogte van de aarde, de bommen neerwerpt.

DE OORLOGSSTEMMING IN DUITSCHLAND.

In een brief uit Straatsburg aan de „Tijd" wordt een pakkend tafereel opgehangen van de mobilisatie in Duitschland en van de oorlogsstemming in het geheele rijk.

„Men vertelt van het overweldigende schouwspel der mobilisatie. In nog geen tien dagen zijn meer dan vier millioen soldaten onder de wapenen gekomen, gekleed en opgerukt. Met tintelende oogen spreekt men er van, dat 1.400.000 vrijwilligers zich aangemeld hebben, maar voorloopig teruggezonden zijn, omdat men ze nog niet gebruiken kan. Met geestdrift getuigt men zijn liefde voor Keizer en Rijk. En daar is er niet een die maar een oogenblik twijfelt aan de volkomen zege der Duitsche armees. Allen branden van verlangen, om te komen in het front.

Sterven willen ze, om met hun bloed de eenheid van het Rijk te bezegelen, om de Germaansche cultuur te verdedigen tegen den aanstorm van het barbaarsch Slavendom, tegen de décadence der Galliërs, tegen de ijskoude berekening van het de eeuwen door perfide Albion.

En ik ga stil en zwijgend over de Munsterplatz (te Straatsburg) en schouw ontroerd naar het steenen, maar nooit versteende monument der eenheid van een groot volk. Hier heeft in '70 het kanon gedonderd, hier steken nog in een paar huizen, ter herinnering daargelaten, kogels van '70. Hier waart de historie. En stilstaande en opziende naar de sterren, denk ik aan Bismarck: „Wir fürchten nur Gott und sonst nichts auf dieser Welt!" Dit volk, ook het door de overbeschaving en luxe week geworden gedeelte heeft vertrouwen, heeft nog idealen. En mijn blikken waren naar den kant van de Vogezen.

Daar over heen ligt Frankrijk. Minister-president Viviani, de doover der sterren aan den hemel. Schreef daar niet voor kort een scribent: De Duitschers vreezen God en anders niets op deze wereld; wij vreezen ook God niet! En ik denk aan het na '70 verdubbelde getal der bewoners van Duitschland... bijna 70 millioenen. Daartegenover Frankrijk... verminderd, achteruitgegaan, beladen met de matelooze ramp van vrouwen, die weigeren moeder te worden..."

In ons Vaderland.

KONINGINNEDAG.

H. M. de Koningin heeft den wensch te kennen gegeven, dat, met het oog op de ernstige omstandigheden Haar verjaardag niet feestelijk zal worden herdacht.

Ook van het uitsteken van vlaggen dient te worden afgezien.

GEEN PASSEN MEER NOODIG.

Wij vernemen, dat Donderdag van de stellingcommandanten bericht is ingekomen, dat voor 't bezoeken van in staat van oorlog verklaarde gebieden, in ons land, van heden af geen passen meer worden vereischt.

Ter bevoegder plaatse geïnformeerend, werd ons dit bericht bevestigd.

Rott.

IN- EN UITVOER.

Het „Volk" deelt mee, dat de Duitsche regeering het verbod van uitvoer van de voor Holland klaar liggende steenkolen heeft opgeheven.

Bij informatie bleek aan het „Hbl." dat deze opheffing alleen geldt voor bunkerkolen.

De Kamer van Koophandel te Enschedé verzoekt minister Treub, het verbod van uitvoer van manufacturen op te heffen, op grond, dat dit verbod tot onnoodige verwarring van den toestand zou leiden, terwijl voor binnenlandsch gebruik meer dan voldoende voorraden bij de fabrikanten aanwezig zijn.

Thans is bericht ontvangen, dat dit uitvoerverbod weer zal worden opgeheven.

Aan de „Tel." wordt medegedeeld, dat binnen enkele dagen het vrachtgoederenverkeer van Duitschland met Nederland hersteld zal worden.

TARWE.

Op last van den minister van landbouw is aan de burgemeesters last gegeven beslag te leggen op alle voorraden onverwerkte tarwe. In pakhuizen en op schepen mag geen tarwe verwerkt worden. Nieuwe Ct.

DE TEXTIEL-INDUSTRIE.

Woensdag werd te Enschede het bericht ontvangen, dat zoowel uit Engeland als uit Duitschland, weder garens en cops kunnen worden betrokken. Dit bericht kan als een lichtpunt voor de textielindustrie worden beschouwd.

UITVOER STEENKOOL UIT ENGELAND.

De minister van landbouw, nijverheid en handel, brengt ter algemeene kennis, dat blijkens bericht van Hr. Ms. gezant te Londen, de uitvoer van alle soorten steenkool, behalve van „best Welsh steamcoal" uit Groot-Britannië naar neutrale staten is toegestaan. Voorloopig zal echter borg getoond gesteld moeten worden voor een bedrag van driemaal de waarde der uitgevoerde steenkool, ter verzekering dat de steenkool op de aangegeven bestemmingsplaats zal worden afgeleverd.

Wanneer de steenkool gekocht is door of geconsigneerd is aan de regeering van den neutralen staat, is geen borgstelling noodig. St.ct.

UITVOER HOUT UIT RUSLAND.

Blijkens bericht van Hr. Ms. gezant te St. Petersburg, kan vergunning tot uitvoer van hout uit Rusland naar een neutrale of bevriende haven langs diplomatieken weg worden aangevraagd. Deze vergunning wordt gewoonlijk verleend, doch eerst na verloop van verscheiden dagen. St.ct.

WERVING VAN VRIJWILLIGERS.

Ter algemeene kennis wordt gebracht, dat de gelegenheid om zich als vrijwilliger bij de landmacht te verbinden tot nader order voor alle korpsen gesloten is. Alleen gewezen onderofficieren (geen korporaals), die zich opnieuw wenschen te verbinden, kunnen voorloopig tot een verbintenis voor onbepaalden tijd worden toegelaten.

De maatregel treedt dadelijk in werking, met dien verstande, dat zij, die reeds voor den militairen dienst geneeskundig werden goedgekeurd, alsnog kunnen worden aangenomen.

INTERNEERINGSDEPOT.

Naar wij vernemen, bestaat het voornemen een tweede interneeringsdepot op te richten. Dit depot zal gevestigd worden in Gaasterland, in de onmiddellijke nabijheid van Balk. Het ligt in de bedoeling, de Duitsche geïnterneerden te Alkmaar bijeen te houden en de Belgen naar Gaasterland over te brengen.

In de tegenwoordige omstandigheden is dit jaar op 31 Augustus ook geen uitreiking van ridderorden te wachten.

HULP AAN DEN LANDBOUW.

De Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem verklaart zich bereid, belanghebbenden bij het verrichten van landbouwwerkzaamheden behulpzaam te zijn. Zij stelt daartoe op schriftelijke aanvrage personeel voor de leiding van de werkzaamheden, zoomede paarden, ossen, alsook in zoo verre mogelijk, trek- en ploegmotoren en andere landbouwmachines, tegen kostenden prijs ter beschikking van belanghebbenden.

ONZIJDIGHEID.

De burgemeester van Maastricht heeft het volgende geproclameerd:

„Het in het openbaar geven van teekenen van sympathie en antipathie voor of tegen een der oorlogvoerende mogendheden, is streng verboden. De politie heeft uitdrukkelijken last iedereen, die zich aan overtreding van dit verbod schuldig maakt, onmiddelijk te arresteeren."

DE GENERAAL DER JEZUIETEN OVERLEDEN.

Woensdag is te Rome overleden de HoogEerw. pater generaal der Jezuïetenorde, Franciscus Xaverius Wernz.

Pater Wernz werd 4 Dec. 1842 te Rottweil, in Würtemberg, geboren

Te Boxtel in den Raad

op Vrijdag 21 Aug. 1914, 's morgens half elf.

Afwezig de heeren v. Leeuwen en Merks.

De Voorz. opent de vergadering en trekt als stemmingsnummer 8; de notulen van de vorige vergadering worden aangehouden.

* * *

Ingekomen stukken.

Schrijven van Ged. Staten, inhoudende goedkeuring van de regeling pensioenbijdragen voor de gemeente-ambtenaren, zooals die door den Raad ontworpen zijn in zijne vergadering van 23 November 1913, en waaraan eerst de goedkeuring is onthouden, waarna de gemeente in beroep is gegaan bij de Kroon.

Het schrijven van Ged. Staten is begeleid met een schrijven van de regeering, waarin de motieven zijn omschreven, waarom de gemeente in 't gelijk is gesteld.

* * *

Adres van mejuffrouw Schinte, onderwijzeres aan de school Breukelen, om zoo spoedig mogelijk ontslag uit hare betrekking.

Voorz. — Bij B. en W. is er geen bezwaar dit ontslag tegen 1 Sept. te verleenen. Wij kunnen dan een van de onderwijzers van de M.U.L.O. naar Breukelen verplaatsen. Het hoofd der M.U.L.O. meende dat daar geen bezwaren tegen waren.

v. d. Horst. — Ik hoor dat het hoofd der school voor M.U.L.O. meent daar een onderwijzer te kunnen missen. Heeft de schoolcommissie al er over gedacht, of de bestaande klassen gecombineerd kunnen worden en zal de schoolopziener deze oplossing goedkeuren?

Voorz. — Het zal mogelijk wel moeilijkheden opleveren. Ik benoemde liever een onderwijzer, maar men moet in de tegenwoordige tijdsomstandigheden de zuinigheid in acht nemen.

* * *

Het toestaan van crediet voor werkverschaffing aan de werkloozen.

Voorz. — In de vorige vergadering is er gesproken van een blanco crediet. B. en W. willen dat nog eens ter sprake brengen, omdat dit volgens sommigen leitelijk niet besloten is.

Paaijmans. — De vorige vergadering is besloten een blanco crediet te verleenen.

v. d. Horst. — In de vorige vergadering is er gesproken over een blanco crediet, maar er is niet ja of neen op gezegd; wel was men er algemeen voor, dat er gesteund zou worden. Men was toen niet voorbereid. Ik vind het wel goed dat het nog eens ter sprake komt. Als men nu eens eene som vaststelde, waar B. en W. over konden beschikken; blijkt het dan later noodig, iets wat ik zeker zou denken, dan kon men nog meer crediet verleenen.

Voorz. — Ik vind het goed; het blijft praktisch hetzelfde. B. en W. en ook het steuncomité zullen niet meer verbruiken als noodig is. In alle geval, als er nu voorloopig eene som wordt genoemd, dan kan men buiten den Raad de conclusie toch niet trekken, dat wij maar raak zullen nemen.

De Haas. — Ik zou nu ook voorloopig een maximum bepalen; later kan dat verhoogd worden.

v. Oerle. — Ik ben een van de leden die het niet duidelijk was, of er al of niet een blanco crediet was toegestaan. Ik wil daarom nog eens releveeren het gesprokene in de vorige vergadering.

De heer v. d. Horst bracht toen ter sprake, dat er gesteund moest worden. Daarop heb ik gezegd dat steun zeer noodig zou zijn en daarvoor een crediet moest worden toegestaan, hetzij een blanco of gelimiteerd crediet.

Ik was in de veronderstelling, dat daar later nog wel eens op terug gekomen zou worden.

v. d. Horst. — Ik zou een voorstel durven doen om voorloopig 5000 gld. toe te staan; het zal blijken dat deze som niet voldoende is, maar dan is de Raad gauw genoeg bijeengeroepen om meer te geven.

H. v. d. Ven. — Ik zou niet bang zijn voor een blanco crediet; het geld zal in hoofdzaak besteed worden door werkverschaffing.

Alles zal zeer correct gaan; een van de Wethouders, mijnheer Van Elk, zit in de commissie van financiën. Met een gelimiteerd crediet, zooals v. d. Horst voorstelt, zou ik me ook kunnen vereenigien, doch ik heb ook geen bezwaar om een blanco crediet te verleenen.

v. Oerle. — Wanneer men tot blanco crediet besluit, weet men niet waar men terecht komt; men moet nu toch beginnen met een leening te sluiten.

Terecht merkt de heer v. d. Ven op dat de hoofdzaak zal zijn werkverschaffing. Dit zal door de gemeente geschieden. Getracht zal worden of er bij particulieren aan werk te komen is.

Door de gemeente kunnen nu de wegen, waterlossingen enz. in orde gemaakt worden. Het steun-comité zal ook nog directeu steun aan noodlijdenden moeten geven, b.v. aan menschen die niet werken kunnen.

Voorz. — Daar zal het armbestuur voor moeten zorgen. Doch laat ons eerst de geldkwestie afhandelen.

v. Lieshout. — Wij kunnen ook aan Ged. Staten vragen, of wij dit jaar geen schuldbrieven behoeven uit te loten.

Voorz. — Ik vind dit een goed idee; laat ons het voorstel v. d. Horst, om voorloopig 5000 gld. uit te trekken, in stemming brengen.

Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen.

v. Oerle. — Er zal, zoo ik zoo even zei, direct steun moeten zijn voor hulpbehoevenden, die niet kunnen werken, o.v. aan vrouwen; is dit de taak van het steun-comité of van het armbestuur?

H. v. d. Ven. — In de circulaire van het steun-comité, die nu ter perse is, staat, dat elkeen, die door den huidigen toestand in armoe komt, door het comité geholpen zal worden. Dit is geen bedeeling, maar steun. De Algemeene Arme houdt zijn taak als voorheen. Dit is de opvatting van het comité.

De heeren Ribbe en v. d. Horst geven blijk met de opvatting van het comité te symphatiseeren.

v. Oerle bespreekt nog enkele voorbeelden, waarvan men niet zal kunnen zeggen, of ze bij het steun-comité of de algemeene armen zullen behooren.

v. d. Horst vraagt nog, of de gemeentelijke werkverschaffing niet afgescheiden zal moeten zijn van het steuncomité, waarop de Voorzitter met ja antwoordt.

Verder geeft de heer v. d. Horst nog in overweging, om in elk geval het loon in munt uit te betalen, niet in natura.

De heer de Haas geeft de heeren van het steun-comité in overweging, een oproep te doen om werk.

De Voorz. zegt, dat dit het werk is van het steun-comité en daar al reeds mee begonnen is.

De heer de Haas zegt, dat er nu de laatste dagen losse werklieden bij de S.S. in dienst waren om kolen te laden; mogelijk is daar nog meer werk.

De heer v. d. Horst wil het comité in kennis stellen, dat er in de Staatsmijnen in Limburg ook werkkrachten te kort komen, althans voor een paar dagen geleden. Uit Boxtel zijn er reeds naar toe.

Daarna wordt nog door den heer v. Oerle over de gemeenteheide gesproken, en door den heer v. Krieken om andere heide te toen ontginnen.

De heer v. d. Sande zou daar niet te vlug mee zijn, het kon binnenkort wel beter worden.

De heer Paaijmans ziet ook niet veel in heideontginning. Het smal water en de wegen in orde maken vindt hij beter.

Hierna wordt de vergadering gesloten.

Dit nummer bestaat uit twee Bladen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 22 Aug. 1914.

In de op 18 dezer, onder Eere-voorzitterschap van den EdelAchtb. Heer Burgemeester gehouden vergadering van het Algemeen Steuncomité werd o. a. tot het volgende besloten:

Het Algemeen Comité werd gesplitst in 3 commissieën, die door de 3 Voorzitters van het Algemeen Comité als volgt zijn samengesteld:

a. Commissie voor de Arbeidsbeurs: Voorzitter de heer J. Phaf, leden de heeren Jacq. van Hoogerwou en J. F. van Oerle.

b. Commissie van financiën: Voorzitter: Notaris Niemann, leden de heeren H. M. van Elk, J. H. Velsen en A. A. van der Eerden.

c. Commissie van ondersteuning: Voorzitter: Dr. P. M. Hoek, leden Ds. P. van Dam, Pastoor Eras en Kapelaan H. Simkes.

Deze commissieën kunnen, wanneer het wenschelijk voorkomt, zich meer leden toevoegen. Zij vergaderen geregeld tweemaal in de week op nader aan te kondigen plaats en tijd.

De penningmeesters en administrateur van het Algemeen Comité zullen aan de 3 commissieën hun medewerking verleenen.

Het Algemeen Steuncomité zal trachten vooral door werkverschaffing zooveel mogelijk in den komenden nood te voorzien. Het Comité hoopt dan ook op de welwillende medewerking van heeren werkgevers, die, afgescheiden van het goede doel, goedkooper werkkrachten dan in gewone tijden zullen kunnen bekomen, terwijl die krachten, na den oorlog bijna overal tegelijk gevraagd, bijna niet te bekomen zullen zijn.

Het crediet uit de gemeentekas zal uitsluitend worden aangewend ten behoeve van ingezetenen der gemeente die door de huidige omstandigheden in nood geraken. Alle uitgaven zullen strikt worden verantwoord.

Aan het slot der vergadering werden door den Burgemeester in zijn kwaliteit van Voorzitter van het Roode Kruis-Comité hieromtrent de noodige inlichtingen verschaft. Daar de wenschelijkheid was uitgedrukt dat de afdeeling Boxtel zich zou aansluiten bij het Hoofd-Comité van het Roode Kruis, is op verzoek de secretaris van de Afdeeling Eindhoven, de heer Kolfschoten, overgekomen, en heeft deze de voordeelen uiteengezet die een aansluiting bij het Hoofdbestuur met zich brengt: o.a.: het door het Hoofd-Bestuur verkrijgbaar stellen van brancards, geneeo- en verbandmiddelen, terwijl een geregelde aanvoer van deze onmisbare artikelen door het Hoofdbestuur wordt verzekerd. Besloten werd dan ook bij het Hoofdbestuur aan te sluiten.

Een voorloopig dagelijksch bestuur werd uit eenige ter vergadering aanwezige personen als volgt samengesteld: Voorzitter Burgemeester Gijsen, Secretaris de heer H. van de Ven, leden belast met het geneeskundig toezicht Dr. P. M. Hoek en Dr. K. Wösten. Naar aanleiding van de mededeeling dat door Z. D. H. den Bisschop van 's Bosch tot Aalmoezeniers zijn benoemd de WelEerw. Heeren Kapelaan van de Ven en Kapelaan Nuijens, zullen deze worden aangezocht in het bestuur zitting te nemen.

Het Comité van het Roode Kruis zal gehoel afgescheiden werken van het Algemeen Steuncomité. Waar de voor het Steuncomité benoodigde gelden door de gemeente zullen worden verstrekt, zal ten behoeve van het Roode Kruis door eenige Dames eene collecte worden gehouden. Heden middag heeft hieromtrent reeds een bespreking plaats gehad en werd besloten a.s. Maandag met deze collecte te beginnen.

Het ligt in de bedoeling na afloop dier collecte het geheele Roode Kruis Comité bij elkaar te roepen om het bestuur aan te vullen en de verschillende functies te verdeelen. Ook dames zullen worden aangezocht in het bestuur zitting te nemen.

De volgende toezeggingen ten behoeve van het Roode Kruis werden reeds ontvangen:

Van het Klooster Duinendaal: 100 bedden met toebehooren, terwijl zoo noodig dit aantal tot 200 zal worden uitgebreid.

Van de St. Charles-Stichting: 15 bedden met toebehooren.

Van den heer H. G. van Leeuwen te Hall, 8 bedden met toebehooren, terwijl door den ZeerEerw. heer Pastoor Eras de verzekering werd gegeven dat het bestuur van wege het St. Ursulaklooster eveneens op een flink aantal bedden met toebehooren zal kunnen rekenen.

Door den heer J. F. van Oerle werd een ruim en luchtig lokaal in de nieuwe fabriek beschikbaar gesteld.

Voor eventueel voorkomende besmettelijke zieken is voorloopig het daarvoor ingerichte bij het Klooster Duinendaal staande gebouw aangewezen, terwijl zoo noodig voor barakken zal worden gezorgd.

Een transport-colonne, onder leiding der Doktoren P. M. Hoek en K. Wösten is reeds samengesteld, terwijl door de Zusters Schreinemacher en van Oerle een cursus in de verbandleer zal worden gehouden.

Van de opbrengst der collecte, die bestaan kan in gelden en natura, zal een inventaris worden opgemaakt. Alles wat hiervan nà den oorlog bij ontbinding van het Roode Kruis-Comité niet zal zijn gebruikt, zal worden aangewend tot liefdadige doeleinden binnen deze gemeente. Als opslagloods van materialen en giften in natura is de Oranjerie van het Kasteel van Stapelen aangeboden.

* * *

Nader vernemen wij:

Tot aanvulling van het Bestuur werden de volgende dames aanwezen:

Mevr. Mahie van Boxtel en Liempde.
Mevr. Dr. Hoek.
Mevr. Dr. Wösten.
Mevr. van Hoogerwou.
Mevr. Niemann.

Bij onderling overleg werd de volgende indeeling gemaakt voor de te houden collecte, waarmede op Maandag a.s. een begin zal worden gemaakt:

Lennisheuvel, Kleinder Liempde, Selissen, Mijlstraat en Roond: Mevr. de Locht, Mevr. Ribbe, Mevr. Velsen en Mevr. Zilkens.

Luissel, Tongeren, Schijndelsche dijk, Langenberg en Gemonde: Mej. D. v. d. Ven en Mej. M. Clercx.

Munsel en Hal: Mevr. Jurgens en Mej. Smulders.

Rechterstraat on Eindh. weg: Mej. van Lieshout en Mej. Crols.

Stationsstraat: Mevr. van Hoogerwou, Mevr. Wösten en Mej. M. de Werdt.

Parallelweg, Van Osch- en van Leeuwenstraat, Juliana, Wilhelminastraat enz. Mevr. Mol, Mevr. Huismans en Mevr. Stappaerts.

Breukelsche straat: Mej. de Vries en Mej. v. d. Heijden.

Nieuwe Kerkstraat: Mej. Mina van Oerle en Mej. Cato van den Brekel.

Molenstraat: Mej. A. van Oerle en Mej. W. van Oerle.

Markt, Rezemarijnstraat, Kerkstraatje, Bossche Weg en Koppel: Mevr. Hoek, Mevr. Kleij, Mevr. H. v. de Ven en Mevr. Stoop.

Burgakker en Ossenpad: Mevr. van der Weijden, Mevr. H. van Elk en Mej. J. van Son.

Nieuwstraat en Onrooi: Mej. Cato Groos en Mevr. Jan v. d. Eerden.

Oude Overweg en Tongersche School: Mevr. Mahie van Boxtel en Liempde en Mej. Cato Groos.

Terwijl nog tot het comité waren toegetreden als leden niet-collectanten: Mevr. Oudegeest, Mevr. Marien van der Eerden, Mej. Zuster Schreinemacher, Mej. v. d. Velden, Mej. H. Crols en Mej. van Grinsven.

— Woensdag slaagde de heer Schäffer, onderwijzer aan de M.U.L.O. alhier voor akte Duitsch.

Donderdag behaalde te Breda de heer M. v. d. Weijst, onderwijzer aan de bijzondere school der Eerw. Fraters alhier de hoofdakte.

Wij feliciteeren beide heeren met het behaald succes.

AALMOEZENIERS VOOR ONS LEGER.

Onder dezen titel schrijft „De Katholieke Militair" o. m. het volgende:

Gelukkig is thans deze zaak reeds in zooverre geregeld, dat door de regeering, in overleg mèt het Doorluchtig Episcopaat, verschillende Aalmoezeniers benoemd zijn.

De taak der aalmoezeniers is voornamelijk biecht hooren en zwaargewonde solduten de laatste troostmiddelen der H. Kerk toe te doenen, zoodat zij — indien ons leger in den oorlog zal worden betrokken — zich zullen begeven naar de plek, waar slag wordt geleverd.

Door de commandanten van stellingen en linièn zullen aan de Eerw. Heeren legitimatiebewijzen worden afgezien, waardoor zij overal toegang krijgen. Zij blijven op hun standplaats in hun parochie.

BURGERWACHT IN NOORD-BRABANT.

In verschillende dorpen van Noord-Brabant, o.a. te Eerde en Liempde, werd eene vrijwillige burgerwacht ingesteld. Beurtelings houden de burgers en boeren 's nachts de wacht, de eene gewapend met een oud geweer, een ander met een scherp geslepen sabel zonder schede, een derde met een mestvork, enz.

De reden voor dezen maatregel is niet zoozeer de vrees voor een overval, waartegen men met een dergelijke bewapening ook weinig zoude uitrichten, als wel om de burgerij te vrijwaren tegen diefstal en inbraak door de vele zwervers, die het platteland onveilig maken.

BURGERWACHT TE EINDHOVEN.

Door den Gemeenteraad te Eindhoven is eene verordening gemaakt tot regeling van persoonlijke diensten in de gemeente Eindhoven.

Wij ontleenen hieruit het volgende:

Art. 1. Wanneer de openbare orde is verstoord of dreigt verstoord te worden kunnen de mannelijke inwoners tot het doen van persoonlijke diensten worden opgeroepen.

Ieder mannelijk ingezetene van 18 tot 60 jaren oud, is tot vervulling der diensten verplicht, die hem uit kracht dezer verordening worden opgedragen.

Art. 2. Van het verleenen dier diensten zijn vrijgesteld zij, die door ziekte, lichaamsgebrek, of wettige redenen van verhindering tot het verleenen van de gevorderde diensten niet in staat zijn, alsmede de Rijks- en Gemeenteambtenaren, voor zoover het vervullen van de hun als zoodanig opgelegde plichten het gelijktijdig verleenen van de gevorderde diensten niet toelaat.

Art. 3. Ieder is verplicht zijne diensten te verleenen zoo dikwijls en zoolang het door de bevoegde macht wordt noodig geoordeeld.

Art., 4. Achten Burgemeester en Wethouders het mogelijk dan is afkoop en plaatsvervanging toegelaten.

DE ZONSVERDUISTERING.

Op tal van plaatsen in ons land, ook hier ter stede, kon de zonsverduistering van gistermiddag uitstekend worden waargenomen. De verduistering voltrok zich met volmaakte stiptheid.

CENTRALE MIDDENSTANDS-CREDIETBANK.

Onder voorzitterschap van het Kamerlid, dr. Bos, is te Amsterdam opgericht een algemeene Nederlandsche Centrale Middenstandscredietbank, wier doel niet is, zelf crediet te verleenen aan personen, maar uitsluitend aan credietbanken voor den middenstand, aan spaar- en voorschotbanken, kortom aan alle banken, die aan middenstanders crediet verleenen.

Dr. Bos deelde mee, dat in overleg met de regeering en met de vertegenwoordigers van den geldhandel en van de Nederlandsche Bank, besloten is, voorloopig de leiding van de Bank te doen uitgaan van een raad van commissarissen, bestaande uit de heeren: mr. F. van Nierop, Van Aalst, D. W. Stork, mr. Aalberse, Gerretson, mr. S. de Vries, wethouder van Amsterdam, Marinus van Hout, burgemeester van Helmond, notaris Van Stockum, prof. Kohnstamm, Meuwsen en spreker zelf. Op verzoek zou de heer Bos optreden als president-commissaris en voor de dagelijksche leiding.

De vergadering heeft zich met algemeene stemmen uitgesproken, dat de geheele georganiseerde middenstand de oprichting van deze Centrale Middenstandscredietbank met instemming begroet.

's-BOSCH. — Het Steuncomité. — De gemeenteraad van 's-Bosch heeft aan het Steuncomité een crediet toegestaan van f 50.000, teneinde daarmee de arbeiders, die door de tegenwoordige omstandigheden werkloos raken te steunen.

Het Steuncomité zal samenwerken met het Algemeen comité in Den Haag; ook zal overleg gepleegd worden met de werkgevers- en werkliedenorganisaties. Besloten is de gemeentelijke arbeidsbeurs weer tijdelijk in het leven te roepen.

's-BOSCH. — Geen kermis. — B. en W. van 's-Bosch, hebben besloten, de kermis alhier dit jaar niet te doen doorgaan. De gestorte staangelden zullen worden gerestitueerd.

TILBURG. Dinsdagavond is er brand uitgebroken in het magazijn van wollen stoffen, van de firma Swagemakers-Bogaerts. In korten tijd stond het geheele gebouw in vuur en brandde geheel uit. Verzekering dekt de schade. Oorzaak onbekend. N. T.Ct.

WOENSEL. De gemeenteraad alhier besloot tot het verleenen van een subsidie van f 10.000, aan het steuncomité voor Eindhoven en omstreken.

GEMERT. Zooals we reeds berichtten is alhier een comité opgericht tot ondersteuning van werkloozen. Naar aanleiding daarvan heeft de heer A. v. Eupen, aannemer alhier, zijn werkvolk voor zoover het Gemertsche ingezetenen betreft, voorgesteld om één cent per uur van hun loon te storten in de kas van dat comité, welk voorstel door dat werkvolk met algemeene stemmen is aangenomen.

Een voorbeeld dat navolging verdient

BOEKEL. Ook hier is een „Roode Kruisvereeniging" opgericht. In het St. Lucia-gebouw, welwillend hiervoor afgestaan, werden bereids een flink getal bedden in gereedheid gebracht. Hetzelfde bestuur, dat de vreugdevolle festivalfeesten zoo kranig organiseerde, staat ook nu in deze droeve dagen aan het hoofd van deze menschlievende instelling.

Het ruime en verheven klooster van de Duitsche Zusters, in het Aalen's broek, is aangewezen tot station van het „Roode Kruis." Van de hoogste tinne der daken waait de witte vlag met het roode kruis, en is tot ver in den omtrek zichtbaar en brengt een ieder in een liefdevol medelijdend gevoel.

Telegrammen van gisteren.

NAMIDDAG 5 UUR.

In IJmuiden is een stoomtrawler binnengekomen, die rapporteert, dat hij gisteren ten Noordwesten van Haaks, eene zandbank in de nabijheid van Den Helder, een gevecht tusschen 11 Engelsche torpedobooten en een groot Duitsch oorlogsschip heeft waargenomen. De kogels vlogen tot op 40 Meter afstand van den trawler. De trawler nam de vlucht. Het resultaat van het gevecht is niet bekend.

MAASTRICHT. Generaal Leman, de verdediger van Luik, is vergezeld van een Duitsch majoor via Aken te Keulen aangekomen. Hieruit blijkt, dat Generaal Leman gevangen is genomen.

NAMIDDAG 7 UUR.

BERLIJN. (Officieel.) Onder aanvoering van den Kroonprins van Beieren hebben de Duitschers tusschen Metz en de Vogeezen en eveneens in Lotharingen eene belangrijke overwinning behaald. 7000 Franschen zijn gevangen genomen en er werd veel geschut buitgemaakt.

PARIJS. De Franschen erkennen thans tot den terugtocht op Marne-Rijnkanaal te zijn gedwongen.

Per Telefoon.

Hedenmorgen 10 uur.

ROOSENDAAL. Men verklaart hier, dat de Duitschers Brussel niet blijvend bezetten, doch zich tevreden zullen stellen met de stad door te trekken en naar het Zuiden af te zakken.

BERLIJN. De generale staf deelt mede, dat de Fransche strijdmacht, die door de Duitsche troepen tusschen Metz en de Vogezen werd verslagen, achtervolgd wordt.

De Franschen trekken in wilde vlucht terug.

De Duitschers maakten meer dan 10.000 man krijgsgevangenen en veroverden 50 stuks geschut.

De Franschen troepen bestonden uit 8 legerkorpsen.

LONDEN (Officieel). De Duitschers bezetten de stad Brussel en legden haar een oorlogsschatting op van 200 millioen frank.

LONDEN. Uit Rome wordt gemeld, dat volgens berichten uit Petersburg, het Russische leger de Pruisische grenzen overschreden heeft.

Het 20ste legerkorps, onder aanvoering van grootvorst Nicolaas, dringt Pruisen binnen.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Burgerlijke Stand.

Gemeente Boxtel.

Van 9 — 14 Aug.

GEBOREN:

Adriana, d. van A. van Osch en H. den Otter, Gemonde. — Allegonda C. J. d. van C. de Hond en J. M. Nouwens, Nieuwe Kerkstraat. — Cornelia M., d. van W. Soeterings en M. C. Meijs, Breukelen. — Cornelia M., d. van A. van Oers en G. M. M. van Helvert, Rechterstraat. — Andrina A. M., d. van K. C. van Rulo en J. M. van der Aa, Kleinder-Liempde. — Marinus H., z. van H. van der Meijden en C. van de Wiel, Tongeren. — Johanna M. J. A., d. van J. C. Coenen en A. M. C. Verbunt, Nieuwe Kerkstraat.

ONDERTROUWD:

Peter J., Verzett, 22 j., Gennep en Wilhelmina van Turnhout, 24 j., Zandvliet.

GETROUWD:

Hendrikus Versteeg, 32 j. en Anna A. van der Bruggen, 27 j., Rechterstraat.

OVERLEDEN:

Johannes van den Berselaar, 85 j., Liefdehuis. — Mechelina J. C. de Jong, 1 m., Rechterstraat. D. en A.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.26.

TILBURG. 21 Aug. De prijs der boter is f 1.10 tot f 1.30. Eieren 0—0 cent.

's BOSCH, 18 Aug. Aangevoerd 20675 kilo's hoogste f 1.28, laagste f 1.05 middelprijs f 1.22 per kilo.

Eier-Veilingen.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

21 Aug. Aangevoerd werden 18365 eieren Prijs: kippeneieren f 0.72 tot f 0.74 per K.G.

ROTTERDAM, 18 Aug. Aanvoer 54400 eieren. Kippeneieren f 3.80 tot f 5.55. Middenprijs f 4.80. Eendeneieren f 4.75 tot f 5.—. Ganseneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 6.50 tot f 7.00. Handelaareieren f 4.55 tot 0.00 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

MAAKT BEKEND:

Dat op *Maandag 7 September* 1914 ten 4 *uur n.m.* ten huize van den Heer *Frans van den Meerendonk te Brukelen*, zal plaats hebben de jaarlijksche

Hagrasverpachtingen te Boxtel.

Naamlooze Vennootschap „Gasfabriek Boxtel".

In verband met de kritieke tijdsomstandigheden, die voorloopig kolenaanvoer onmogelijk maken, wordt aan de ingezetenen der Gemeente Boxtel verzocht,

zoo spaarzaam mogelijk van het licht- en kookgas gebruik te maken,

teneinde den kolenvoorraad voor een grooter tijdperk te kunnen benutten.

De Directie der N. V. „Gasfabriek Boxtel".

De Notaris Van de Mortel

TE 's-HERTOGENBOSCH

zal op Donderdag 27 Augustus 1914, des morgens ten 9 ure, ten herberge van den Heer A. VERBERNE, „in de Zwaan" te Boxtel

publiek verpachten:

112 perceelen NAGRAS

als van ouds.

Daarna verhuren over de jaren 1915 — '16 — '17 en '18:

Bouwland

op Hobberdonk, Konijnshol, Kromsche Akkers, enz., als van ouds.

Daarna publiek verkoopen:

78 zware Canadaboomen

in 13 koopen, staande in den Okseuwiel te Munsel.

9 zware Canadaboomen

in 2 koopen, staande in de Leemskuilen

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Steen-Biljartfabriek

A. P. C. Roodhaert, Tilburg.

Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.

Vraagt teekeningen en prijsopgave.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz. op aanvraag.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

BUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF.

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteit en, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

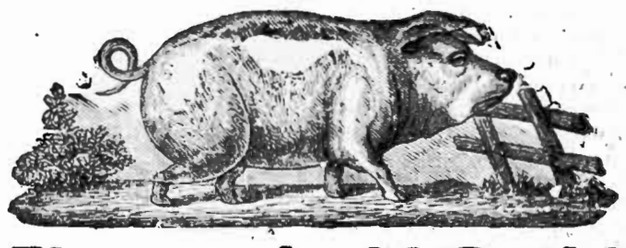

Eigengeslacht Spek!

DIK en MIDDELDIK SPEK

offreer ik steeds aan Soliede Winkeliers op gunstige conditiën tegen lage prijzen!! Adres:

Fred. van Sloten Rz.,

En Gros-slachterij, AMSTERDAM. Intern. Telesph. 7502.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150 „ „ „ „	13 „	
120 „ „ „ „	11 „	Alles 1e kwal., geen 2e soort.
100 „ „ „ „	9 „	

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Alles 1e kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 68. Zaterdag 22 Augustus 1914.

De toestand.

Daarover schrijft de W. in de Nieuwe Haagsche Crt. o.a. het volgende :

In ons land leeft de handel weer een weinig op, en aanstonds wordt daardoor de hoop der kooplieden weer aangewakkerd.

Zoowel Engeland als Duitschland kunnen onze producten niet missen. En zoo leest men dan ook reeds, dat er ooft over zee en vee over onze landgrenzen gaat.

Maar al komt er eenige verlevendiging in onzen handel, met den economischen toestand is het treurig gesteld.

De werkeloosheid neemt hand over hand toe. Bij duizenden worden de arbeiders ontslagen. Meestal door harde noodzaak, omdat de werkgevers zelf ook niet meer hebben. Al wie als werkgever geen zaak heeft, welke financieel op een zeer solieden bodem staat, loopt nu gevaar te duikelen.

Dit gevaar, zoo zegt schrijver verder, wordt niet weinig verergerd door de gewetenlooze of onnadenkende burgers die hun leveranciers niet betalen, hoewel ze daartoe wel in staat zijn. Deze menschen laden een buitengewoon zware verantwoordelijkheid op zich en zij helpen het leven nog meer uit zijn voegen lichten.

Het is te betreuren, dat daaronder ook nog mannen van Christelijken huize gevonden worden.

Laten wij alle trachten om zooveel in ons vermogen is, onzen plicht te doen, laten wij niet alleen onze welwillendheid toonen door geld te geven aan het Roode Kruis enz., maar vooral ook door onze financieele verplichtingen stipt na te komen.

Alleen langs dien weg kunnen de toch reeds zoo bange gevolgen van den crisis tot een minimum worden teruggebracht.

* * *

In Onze Courant wordt er op aangedrongen, dat er voor de ondersteuning van hen, die het nu te kwaad krijgen, een goede organisatie kome.

Dan, zoo lezen we, kan het woord van Min. Treub bewaarheid worden: „Hoe ernstig onze economische toestand ook moge wezen, er mag geen honger geleden worden in Nederland."

Daar zeggen we amen op.

De Heere 't werk zegenend...

Onafwijsbare eisch is dan echter, en daarop mag nogmaals gewezen worden, dat de rijken dezer aarde het koninklijk voorbeeld van H. M. volgen.

Thans blijke „solidariteit".

Thans blijven zitten op zijn geldkist en niet mild en ruim te geven van zijn overvloed, zou misdadig zijn.

De arbeidersklasse heeft over 't algemeen haar weinige spaarpenningen gauw opgeteerd. De middenstand zal doen, wat hij kàn, maar heeft zelf met tal van moeilijkheden te kampen.

De ruim gegoeden, in de stad en op het platteland, de mannen en vrouwen aan wie God overvloed *gaf, in meerdere of mindere mate* rijkdom, *zij die hun bezittingen hebben, op 't oogenblik wel weinig opbrengende maar straks nà den krijg weer spoedig op de oude waarde teruggebracht,* zij *moeten thans voorop.* (Std.)

Brieven uit België.

XXXIX.

UIT OORLOGSTIJD — INDRUKKEN

11 Augustus.

De vloedgolf van vluchtelingen is voorbij nu ; en 't gewone leven gaat weer zachtjes aan z'n gang van alle dagen. Maar dunnetjes ; o zoo dunnetjes.

De wereld zwoegt nu in stilte. Van 't oorlogsterrein krijg je weinig of geen berichten. Niemand laat iets los. Soms heb je n gevoel of heel de aarde 'n vulkaan is ; de grond waarop je loopt elk oogenblik kan barsten.

Maar o 't is zoo stil nu. Waar zouden de Franschen zijn en vooral waar zijn de Engelschen, vraagt men mij hier. Menschen ik weet 't niet ; ik weet niets...

* * *

12 Augustus.

Onbewust troost zoekend in deze dagen, die vol droefheid zijn hebben we gedrieën zwijgend in 't bosch gelegen.

Rond ons was de bruine stilte van 't gaan op afgestorven dennennaalden en de zwijgende ernst van donkere, rechte stammen, terwijl heel wijd buiten 't bosch ergens, over 't vruchtendragende land 't gouden leven speelde van zonnezomer.

Beneden zat bruingrauw de halfschaduw en hoog boven ons in 't sereene blauw van onbewogen lucht stonden goud-gekroond de lachende hoofden van de hooge pijlrechte sparren.

In vollen gloed van zonnefeest stond koel en donker 't bosch en binnen-in hing op ons neer als de ongeweten greep van 'n bangen droom de beklemming van stilte.

't Was er altoos zoo heerlijk-zacht, stil-gelukkig zijn en nu scheen 't of 't er anders was dan altijd.

Geen onzer durfde vragen, wat we allen weten wilden : wat doen ze ginder op 't oogenblik. 't Is zoo stil — ook buiten 't bosch ; in heel de wereld.

Elke dag kan ons 't beeld brengen van een te voren berekenden massamoord — „den grooten slag" zeggen de menschen. De ellende op de ellende gestapeld en de vernieling die zegeviert over de vernieling. Enkelen verwachten sedert gister 'n „grooten slag" ergens tusschen hier en Luik. 't Kunnen nog niet anders zijn dan voorposten-gevechten. Dat beteekent immers niks ! God, we denken aan de jongens die we hier zagen vertrekken nog geen veertien dagen geleden. Zingend vertrokken ze naar den troep. Niemand van ze verwachtte dat 't ernst zou worden.

Toen ik een van m'n beste vrienden heel innig de hand drukte, keek 'k een oogenblik in 'n paar oogen, vaag verwonderd...

Sedert vertrokken er vele andere die ik niet ken, oudere met zware knevels en in d'oogen den brand van gloeiend hafen, om alles wat ze thuis achter lieten ; en sedert zijn de dagen van Luik en Visé gekomen.

Van één die onder luid gelach van omstaanden zijn oproepingsbillet verbrandde las ik na dien in 'n brief : „De Pruisen hebben ons aangevallen; welnu, we zullen ons verdedigen, onze familie en ons vaderland. Zoolang er nog één ademtocht in me is zal ik vechten. Overwinnen of sterven, dat is onze leus. Leve België."

Da's 'n wonder die algeheele verandering in zooveel harten. Er zijn in België geen Vlamingen en geen Walen meer ; geen Katholieken, Liberalen of Socialisten. Er zijn alleen maar Belgen strijdend met al de kracht die in hen is voor hun verraden vrijheid. Met leeuwenkracht en leeuwenmoed hebben ze gevochten en zullen ze vechten.

Arme jongens, hoeveel van hen zullen we nog terugzien hier.

Omdat we nu eenmaal niet over den oorlog spreken wilden, hebben we altoos gedrieën in 't bosch ten slotte 'n boom opgezet over de questie : „wordt in den loop der eeuwen de mensch, d. i. 't menschdom in 't algemeen op den duur zedelijk beter of wel stond de mensch in vroegere, ver verwijderde tijdperken evenhoog of misschien wel hooger dan thans. 't Spreekt wel haast vanzelf dat we na urenlange discussie niet verder waren dan toen we begonnen.

Ineens zwegen we alle drie. Met de stilte viel de beklemming weer over ons neer en zonder verder iets te zeggen zijn we alle drie opgestaan en over 't effenbruine natuurtapijt traden we geruischloos uit 't schimmige halfduister in 't laaie licht van den goudstrooienden vooravond.

Drie Hollanders waren we en 't eenige waar we dien middag absoluut geen woord over gesproken hadden was de vraag, die 't felst in onze borsten gloeide. Hoelang zal Holland nog vrij blijven ?

* * *

Als ik 's avonds over 't stationsemplacement liep vlamde in 't noordwesten de hemel vurig oranje. Donker kleurde de dreiging half-brons, half-silhouet de onbewogen schim van 'n hoogen Italiaanschen populier. Als 'n groot log beest lag de hangar op 't vlakke leege terrein, waar zacht de rechte rails te glimmen lagen onder 't neervallende vuur van den koperen avond. 'n Groote weemoed schreide in me wakker. 'k Dacht aan de mooie natuur ; aan de goudrijpende velden van vanmiddag, en dat ik zoo weinig menschen gezien had in die velden.

Daar waar de menschen nu waren in de velden ging 't gouden graan vertrapt worden in plaats van geoogst en de grauwe grond gedrenkt met 't roode bloed van vermoorde menschen.

* * *

16 Augustus.

Gister in Antwerpen geweest.

Strak gespannen de staalblauwe hemel ; door de wijde ruimte hijgend de witte Zon.

Wulpsch-groen kleurden ergens hoog boven witte stoffige baan frisch-groene boomen tegen 't strak gespannen taf van de lucht.

Voorbij Heide 't eerste oorlogsbeeld. Kilometers ver lagen omgekapt bosschen en prachtlanen. Prachtige mooie nieuwe villa's met den grond gelijk gemaakt. Boerderijen dito. Heel die mooie streek rond Antwerpen in een kale vlakte omgeschapen. Uren ver weg zag je opstijgende rook van brandende huizen. 't Is een breede strook in 'n kring van 125 K.M. rond de stad heen — schietruimte voor de groote buitenforten van de stad.

Tusschen Eeckeren en den Dam tweede oorlogsbeeld. In 'n groote wei lijf aan lijf naast elkander wel 500 à 600 koeien en ossen. 'n Triest gezicht al die beesten bestemd te worden opgegeten in 'n belegerde stad.

Even voor den Dam was 't trein stoppen en passen nazien want treinen gaat niet zoo makkelijk in oorlogstijd.

Antwerpen zelf was heel kalm. De eerste indruk : Kijk, net of je in Amsterdam bent. De menschen veel kalmer dan gewoonlijk wat minder verkeer eerst en vooral véél minder automobielen. Er zijn geen automobielen meer om zoo te zeggen in Antwerpen en die er nog zijn, zijn militaire auto's

Tegen den avond werd 't drukker. De café's zaten vol ; zelfs de cinema's. Soldaten met kinderen op hun schouwers en vrouwen aan hun arm. In de café's veel vrouwen en veel soldaten. Maar kalm de menschen — kalm zooals haast nooit.

Langs de Schelde en in de aangrenzende achterbuurten stonden verlaten de vernielde en geplunderde duitsche kroejes. Meest dicht gespijkerd met planken. Gansche huizenrijen waar geen één ruit meer gaaf in was. Als je door de reten der slordig op deuren en ramen getimmerde planken keek zag je binnen alles kaal, tot 't papier van de wanden gescheurd ; op den vloer gruizels van glas en spiegels.

Alles arme menschen krot. De rijkere huizen zooals b.v. 't groote restaurant Weber op de Keijzerlei en de Tietz waren herschapen in Militair hospitaal of stadseigendom.

De Schelde zelf lag stil en vreedzaam ; zóó stil en zóó vreedzaam als ik ze nimmer zag. Maar 't doet pijnlijk aan dat zoo te zien, hier waar 't jachtende leven moest stuwen als de polsader van 'n groot krachtig leven.

Op den rug van de Schelde kwam 't leven in Antwerpen binnen ; nu, nu 't leven niet meer komt gaat nu diezelfde rug dood en verderf hierbinnen dragen vóór weer nieuw, ander leven stroomen gaat ? Laten we 't niet hopen want 't zou ook Hollands' verderf en dood beteekenen.

Met z'n vijven — vijf heele reizigers vertrokken we 's avonds met den sneltrein Antwerpen—Esschen.

* * *

18 Augustus.

Nieuws — hoe langer hoe minder.

Dat de groote legermachten elkaar hoe langer hoe meer naderen is zeker. Voorposten vechten alle dagen. Binnen enkele dagen zullen over gansch de linie de gevechten voorgoed aan den gang zijn. 't Zwijgen wordt hoe langer hoe dieper. Tot zelfs de Engelsche oorlogscorrespondenten (de eenige die er waren) zijn van 't front verwijderd. De post is voor enkele dagen buiten werking gesteld. Alleen de dagbladen — die thans onder censuur staan — worden besteld. Anders niets — niets.

Intusschen zitten hier in 't Noorden de Duitsche uhlanen al in Moll en Gheel.

Misschien — met den volgenden brief — zal ik U kunnen vertellen hoe ze eruit zien.

HENRI ASSELBERGS.

Esschen, 18-8-'14.

De Europeesche Oorlog.

Berichten van gisteren en eergisteren.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

't Kan thans niet meer ontkend worden : de Duitschers zijn thans vrij wel de baas in het grootste deel van België

Langzaam maar zeker rukt het overmachtige leger het land in, nagenoeg geen notitie nemend van den wederstand der Belgen, welke hier en daar geboden wordt, en waaraan de Belgische bladen met een zonderling optimisme den naam geven van Belgische overwinningen.

Intusschen heeft het Belgische leger zich teruggetrokken op de versterkte vesting Antwerpen, welke thans reeds door de Duitschers is ingesloten, terwijl, naar wij van een ooggetuige vernamen, het bombardement reeds eergisternacht is aangevangen.

Het eigenaardige van den toestand is dat de Duitschers in iedere plaats, die zij innemen direct een Duitsch bestuur aanstellen, benevens de Post- en Telegraaf beheeren, alsof dat zoo vanzelf spreekt.

Blijkens een Dondagavond door ons ontvangen telegram zijn de Duitschers Donderdagmorgen reeds te Brussel aangekomen.

* * *

De berichten in de Belgische bladen en de berichten die de Belgische censuur gepasseerd hebben, spreken nog steeds van overwinningen der Belgen, ook de officieele Belgische berichten blijven wonderlijk optimistisch, om de gemoederen gerust te stellen, maar toch kan men tusschen de regels door lezen, dat het er voor de Franschen en Belgen niet zoo gunstig uitziet als zij zelf willen doen gelooven. De groote slag, zoo lang reeds verwacht, schijnt aan den gang, en het is voor de Belgen zeer te vreezen, dat zij in dien grooten slag verpletterd zullen worden, tenzij het gros der Fransche en Belgische troepen zich in veiligheid weet te brengen binnen de veste van Antwerpen.

Volgens de Peuple hebben de Duitschers opnieuw een aanval gedaan op Diest. Dinsdagnamiddag schijnen zij met een groote macht te zijn teruggekeerd.

Volgens de Dernière Heure hebben de Duitschers, na het station van Diest te hebben geplunderd, de stad beschoten, waarbij de inwoners in paniek op de vlucht zijn geslagen.

Ook zou het Duitsche geschut Tienen gebombardeerd hebben.

De Duitsche voorhoede was Dinsdag met een vooruitgeschoven troepenmacht tot dicht bij de Belgische stellingen ter verdediging van Brussel genaderd en had zich daar voor den nacht gelegerd. Een verrassing zou mogelijk zijn geweest, indien niet een Belgisch vlieger de vijandelijke positie had verkend en geschat en tijdig den generalen staf had gewaarschuwd. Ruiterij werd er toen op uitgezonden en na eenig heenen weertrekken van de Duitsche infanterie trok deze zich terug.

Een Belgisch officier-vlieger heeft aan de Dernière Heure als zijn persoonlijken indruk meegedeeld dat de verbonden bondgenooten in 't Noorden zoowel als in 't Zuiden al hun beloften hebben gehouden. Wanneer zij nog niet op 't oorlogstooneel verschijnen, komt dit omdat zij hun oogenblik afwachten ; wanneer dit komt, zal het een vernietiging voor de Duitschers beteekenen.

(Wij vreezen, dat de voorspelling van het Belgische blad geheel anders zal uitkomen.).

Reuter seint uit Brussel een lang telegram een officieele Belgische uiteenzetting van den oorlogstoestand en der krijgsverrichtingen tot op heden.

Aan het slot van het officieele communiqué wordt gezegd :

„Dat het Belgische leger zijn opmarsch heeft vertraagd biedt een groot voordeel voor de gezamenlijke operaties. Het is op 't oogenblik niet noodig handgemeen te geraken met de Duitschers en hun daarmee in de kaart te spelen.

Ziedaar de redenen van de bewegingen, welke thans worden uitgevoerd. Wij zijn volstrekt niet verslagen, treffen alleen schikkingen. om den vijand onder de gunstigste omstandigheden te bestrijden. Het publiek moge te dien aanzien vertrouwen stellen in het legercommando. Men blijve kalm en vertrouwend. Het einde van de worsteling schijnt niet twijfelachtig".

Van verschillende zijden komen intusschen berichten, dat Belgische vluchtelingen (niet-strijders) zoowel in Limburg als in Brabant ons land binnenstroomen, ten einde voor de invallende Duitschers het veege lijf te bergen.

* * *

HET BELGISCHE LEGER TREKT TERUG OP ANTWERPEN.

ANTWERPEN, 20 Augustus. Vannacht om 1 uur werd na een kabinetsraad, bijgewoond door de staatsministers, alhier de volgende officieele mededeeling gedaan :

In den loop van den dag van 18 Augustus is het Belgische leger, liggend op de stellingen, die het verscheidene dagen dapper en met welslagen verdedigd had, plotseling aangevallen door Duitsche strijdmachten, aan-

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

7)

Bruno glimlachte, en ontsloot een hoornen lantaarn, welke hij onder zijn wambuis had geborgen gehouden. Het licht spreidde zijn roodachtigen glans in 't rond, en deed den somberen troep in den molen, als zoovele spoken, voorkomen.

De troep bestond uit vier mannen ; een vrouw en een groote, zwarte doghond volledigden de Hellenendsche Bende. De Bosschenaar met wien wij in het eerste hoofdstuk kennis gemaakt Terus genoemd hebben, nam de lantaarn uit de hand van zijn Rossen makker, en begon zijn mannen te tellen. Bij het uitspreken van ieders naam bracht hij dezen de opening der lantaarn bij het aangezicht.

— Bruintje, Bordje, Quintje, sprak hij, met zijn voorsten vinger op elk hunner wijzende, ging voort en eindigde met : „en dan ons Kaatje". Wacht hernam hij spoedig en onze goede Turk dan ?

De dog stak zijn gekloven neus tegen hem op, en kwispelde met zijn langen, dunnen staart.

— Ter drommel ! neen, Turk, zei de listige Hellenender, zoo gaat men niet te kermis ! Dit zeggende, goot hij uit een fleschje een helder nat in een potscherf, mengde er een wit poeder in, en wreef dit bereidsel over den rug, de heupen en de zijden van den dog ; hij liet den fijnen staart door zijn hand glijden, streek langs de grove pooten, raakte kop en hals, en waar hij met de hand streek, verdween de gitzwarte vacht voor een helder wit.

— Zie zoo, Turk, sprak hij tot den hond ; eer gij aan de Hoeve zijt, is uw pels zoo droog als peper ; morgen krijgt gij uw gewoon kleedsel terug ; doch gedraag u ook weer ditmaal, zooals het een Hellenender betaamt.

Toen wendde hij zich tot zijne makkers, brandde een kurk aan in het licht der lantaarn, en sprak :

— Nu onze beurt ; met mijn gewoon gezicht, zou ik niet gaarne mijn opwachting maken bij den heer President-Schepen.

— Hij plaatste zich recht voor de zwarte vrouw, en haar den gebranden kurk over de kaken wrijvende, sprak hij glimlachend en op spottenden toon:

— Zie zoo, mijn lief snoepertje ; zie, dat is nu een schoon negerinnetje!

— Br... schaterde Kaat, terwijl zij de asch van den kurk wegblies.

De kurk ging rond, en in eenige oogenblikken schenen de roovers, in zoo vele duivels herschapen. Die zwarte sprakelooze kring van menschen en de witte dog rondom het twijfelachtig licht der lantaarn, en dit alles omgeven door de naakte planken en radwerk, en het gedruisch van het water, dat onder het bevrozen molenrad voortdreef, had iets van die zoogenoemde nachtvergaderingen der toovenaars, welke de bijgeloovigheid Sabbathdans genoemd heeft.

— Nu, vrienden, luistert ! zei Terus en hij plaatste zich midden in den kring; tot hiertoe weet gij nog niet wat er gaat gebeuren.

— En toch zou men dat moeten weten, antwoordde Bord, een stevig gebouwde, kleine scheefnek, met een ruw voorkomen ; indien er gestampt, gestooten, geslagen moet worden, wil ik gaarne meedoen, maar eerst wil ik weten hoe, wie en wat.

— Zoo denk ik er ook over, antwoordde de kleine Bosschenaar ; van dien kant ben ik een eigen neef van u.

— Om het even, zei Quintje lachend; maar om den Bietebauw toch gaam we niet visschen of op de wolvenjacht ?

— Quintje, ziedaar, neem een slokje en zwijg, kleine kakelaar ! sprak Bruno hem barsch toe, en reikte hem een met leder overtrokken flesch over.

De Hellenender, een klein gebult mannetje maar vol vuur en moed, dronk een goeden teug, gaf een zucht van voldoening, wreef over zijn vooruitstekenden buik, en sprak spottend :

— Bij mijn bult ! Terus, zeg ons toch, dat gij ons zult brengen, waar eten en drinken te koop is ; op eer en roem zijn wij in dien hongerigen winter minder uit dan op een lap spek met eieren en den noodigen drank daarbij.

— Kom, kom, kwettertong ! snauwde hem de zwarte Kaat toe ; houd uw tanden dicht. Bliksems ! zou men niet zeggen, dat Terus ons geen goeden weg zal aantoonen ? Of zou het zoo maar voor de grap zijn, dat wij in 't hol van den nacht door de koude sneeuw loopen ?

— Gij hebt gelijk, Kaat, prevelde Quintje ; zeg maar op, Terus, jongen, ik vertrouw, dat gij ons iets goeds zult vertellen ; uw latijn heeft nooit gefaald. Terus, ik gaf mijn bult ten beste, om een handvol latijn te kennen, zooals gij.

Een geduchte flap, hem door de ongeduldige vrouw gegeven, onderbrak eensklaps het praatzieke Quintje. Terus draaide even het hoofd om, bij het hooren van het hel geluid dat de rechterhand der vrouw met ongewone behendigheid uit de beenachtige kaken van Quintje scheen te trekken ; hij zag den kring rond, en sprak :

— Hebt gij vertrouwen in Terus uw kapitein ?

— Ja, ja, herhaalden al de stemmen.

— Ook heb ik u nooit bedrogen, niet waar ?

— Nooit ; dat moet gezegd zijn.

— En altijd goed beloond ?

— Ja, goed beloond.

— Rechtvaardig gedeeld ?

— Gewis, rechtvaardig ; en dat behoort ook ; met schelmerij kan ik niet om.

— En u van de galg en rad weten te bevrijden ?

— Ja, Ja, dat hebt gij ; ga zoo voort... Ik heb een puist aan de galg, lachte Bord.

— En aan de hel ontrokken, mompelde lachend het onvermoeibaar Quintje ; en dit is des te sterker, daar wij ze allen ten minste tienmaal verdiend hebben.

De hand van Kaat verliet de heup, waarop zij krijgshaftig rustte. Quintje zag de beweging, en ging een paar schreden achteruit.

— Zijt gij nog altijd echte Hellenenders ? vervolgde de kleine Bosschenaar.

— Altijd ! mompelden allen ; altijd dezelfde !

— In alle eeuwigheid, amen ! prevelde Quintje, en hij wierp een zijdelingschen blik naar de hand der zwarte Kaat.

— Hebt gij nog denzelfden moed van voorheen ? ging Terus verder.

— Denzelfden moed ? Ja, zeker ; waarom niet ?

— Denzelfden moed, voegde het bultje er bij, en altijd denzelfden honger en dorst.

— En zijt gij bereid een kans te wagen ? De schoonste kans die zich misschien ooit in uw leven voordeed.

— Ja, zeker ; waarom niet ?

— Wie niet waagt niet wint, lachte de gebulte Quint.

— Dan zijt gij bereid mijn bevelen nauwkeurig te komen, alles stipt geheim te houden, en dit te zweren op uw bloed ? vervolgde Terus.

— Ja, ja, op ons bloed ! Op Hellenends eer en naam, antwoordde spottend de Zwarte Kaat.

— En ik zweer het op mijn bult, spotte Quintje achterna ; en mijn bult heeft nog eenige waarde, terwijl het bloed, de naam en de eer van Hellenend zoo wat gelijk staan met niemendal.

— Quint, wat zijt gij een vlegel ! zei de Zwarte.

— Nu, luistert, hernam Terus ; kent gij den President-Schepen ? Niemand antwoordde ; het scheen dat de naam van den gevreesden ambtenaar indruk had gemaakt.

— Gij kent toch Ten Vorsel, herhaalde Terus ; daar ginds op de Hoeve?

Quintje antwoordde terwijl hij met de hand krabbend door zijn hals ging :

— Iedereen kent Dirk Ten Vorsel ; ik voor mij ken hem volstrekt niet ; maar 't zou me genoegen doen indien Quint de Hellenender een goeden naam bij hem had.

— Zoo een schavuit van een bult moest ook nog een goeden naam hebben ! spotte de Zwarte.

— Een goeden naam heb ik altijd gehad ; wat weet gij van mij ?

— Dat gij een schavuit zijt.

— Schavuiten zijn wij allen, maar dat is ook alles ; wat zegt gij er van Bord ? Kent gij Ten Vorsel ?

— Gij kunt mij even goed vragen : „Bord, kent gij het spinhuis, het rad en de galg ?"

— Ho, ho ! zei de Zwarte ; ik voel al waar gij heenwilt, scheefnek, gij zijt bang ; bliksems ! ga dan maar naar huis met uw gevangenis, rad en galg.

Wordt vervolgd.

Lord Kitchener's plan het Engelsche landleger zoo te maken, dat het niet alleen te land de bondgenooten kan steunen, maar ook een rol zal spelen, Engeland waardig, bij het einde van den strijd en den vrede kan voorschrijven, die met Engelands belangen in overeenstemming is. Zoo er bij het einde van den strijd een verzwakt Frankrijk en een overwinnend Rusland mocht zijn, dan moet Engeland in staat zijn het gewicht waarover het beschikt in het belang van de toekomst van Europa in de schaal te werpen.

En daarom kan de oorlog lang, zeer lang duren.

* * *

RUSLAND EN POLEN.

Men schrijft van Poolsche zijde aan de „N.R.Ct." :

„De Polen hebben reden, de proclamatie, waar de Tsaar herstel van het oude Polen belooft, met wantrouwen te bejegenen. Reeds in 1815, op het Weensche congres, is iets dergelijks beloofd. Polen zou een volkomen zelfstandig koninkrijk worden, met Rusland slechts door een personeele Unie verbonden, in dien zin, dat de Tsaar koning zou zijn. Polen en Rusland zouden echter geen gemeenschappelijke instellingen hebben en zelfs zou Polen een eigen leger mogen vormen.

„Reeds na enkele jaren is deze mooie toekomst van Polen echter vernietigd door de volstrekte inlijving bij Rusland.

„Later heeft de Russische regeering zich herhaaldelijk tegemoetkomend jegens de Polen betoond, maar steeds in tijden van gevaar. Zoo zijn tijdens den Russisch-Japanschen oorlog den Polen een aantal vrijheden veroorloofd, die na den oorlog weer zijn ingetrokken.

„Geen wonder dat de Polen zich thans kanten tegen elke gemeenschap met Rusland en uitsluitend naar een volkenrechtelijke zelfstandigheid streven. Als internationale conferenties een zelfstandig Albanië in het leven kunnen roepen, zal hun datzelfde voor Polen mogelijk zijn. En zijn 24 millioen Polen (waarvan ongeveer 4 millioen in Amerika, Red.), wier land op een roemrijke geschiedenis kan bogen, en die voor een zelfstandig staatsleven ten volle berekend zijn."

* * *

HOE LANG ZAL DE KRIJG DUREN.

De Fransche mathematicus, Poincaré, de broeder van president Poincaré, heeft kort voor zijn dood den wereldoorlog voorspeld, zooals zoovele anderen. Poincaré ging aan het cijferen en hij kwam tot het resultaat, dat de duur der oorlogen voortdurend afneemt. Hij maakte van den duur der oorlogen gedurende de laatste vijftig jaren een diagram, en teekende het vermoedelijk verder verloop van de kromme. Volgens de berekeningen van Poincaré zou de wereld-oorlog, wanneer die tusschen 1912 en 1913 uitbrak, ongeveer 3½ maand duren.

De schrandere mathematicus bedoelt hiermee, dat 2½ maand dan de gemiddelde duur van den oorlog is. Natuurlijk kan door toevallige omstandigheden de oorlog langer of korter duren.

* * *

DE ONZIJDIGHEID VAN NEDERLAND.

Het communiqué door den Nederl. Journalistenkring aan de Belgische redacties toegezonden en door verschillende bladen gepubliceerd, luidt als volgt :

Het bestuur van den Nederlandschen Journalistenkring heeft, zooals alle Nederlanders, met groot leedwezen vernomen, dat de openbare meening in België, ondanks de eerlijke voorlichting van de Belgische pers, door een betreurenswaardig misverstand tegen Nederland is ingenomen.

De in België wonende Nederlanders hebben daarvan reeds schade en gevaar ondervonden.

Het bestuur van den N. J. K. doet daarom een beroep op de Belgische pers om te helpen dat misverstand uit te roeien.

De geruchten dat Duitsche legerafdeelingen den Nederlandschen grond zouden hebben betreden, zijn te eenenmale valsch.

Het bericht dat een Belgische vlieger Duitsche troepen op Nederlandschen grond zou hebben waargenomen, berust op de vergissing, sedert door hem zelven erkend, dat hij de nieuwe uniformen van Nederlandsche troepen voor Duitsche heeft aangezien.

Dat 5000 Duitschers bij hun doortocht van België naar Duitschland zijn verzorgd en van voedsel voorzien, is waar. Maar het waren Duitsche vluchtelingen, niet-militairen, die, van alles beroofd, de menschlievende hulp der Nederlandsche Limburgers niet tevergeefs inriepen.

De Limburgsche hospitalen zijn geopend voor gewonde Duitschers en Belgen. Nog juist heeft daarvoor de burgemeester van Maastricht een dankbetuiging van den Belgischen minister van buitenlandsche zaken ontvangen.

Insgelijks heeft de burgemeester van Antwerpen in zijn proclamatie van 7 Augustus, de valsche geruchten over de houding van Nederland met kracht weersproken en zijn medeburgers ontraden de goede betrekkingen tot ons land door ongegronde en onbillijke betoogingen te schaden.

In de vergadering van de Tweede Kamer van 6 Augustus, heeft de heer Troelstra gezegd, dat onze sympathie uitgaat naar het heldhaftige Belgische volk, maar dat wij die sympathie niet beter kunnen bewijzen, dan door ook zelf met de handhaving van onze neutraliteit te staan of te vallen. Bij deze woorden heeft zich de parlementaire leider, dr. Bos, en de gansche Kamer aangesloten.

De geheele Nederlandsche pers stemt daarmede in en steunt de Regeering in haar moeilijke taak om gelijk tot nu toe geen enkele inbreuk op de onzijdigheid toe te laten en deze tot het uiterste te handhaven onder alle omstandigheden.

De Belgische pers, bezield van een geest van rechtvaardigheid en rede, zal niets nalaten om haar landgenooten te overtuigen, dat Nederland vastbesloten en onverschrokken waakt voor hetzelfde beginsel, waarvoor het dappere België zich gedwongen zag het zwaard te trekken.

* * *

ROODE KRUISVLAG.

Door den Commissaris der Koningin in deze provincie is de medewerking ingeroepen van de burgemeesters in deze provincie, teneinde het eventueele misbruik van het voeren van de Roode Kruisvlag te voorkomen en zoo noodig het gebruik maken daarvan door onbevoegden tegen te gaan.

Hierbij zij opgemerkt, dat alleen dan, als de verschillende openbare gebouwen en landhuizen door het Roode Kruis geheel ingericht zijn als ziekeninrichting het vergund zal zijn de Roode Kruisvlag daarop te hijschen.

* * *

HET INTERNEERINGSDEPOT TE ALKMAAR.

Er zijn te Alkmaar thans geinterneerd 31 Belgen benevens 2 officieren en 48 Duitschers met 1 officier.

De beide Belgische officieren zijn gehuisvest in een hotel, De Duitsche officier bij een particulier. Vooral de zoon van den Belgischen opperbevelhebber had door zijn uniform aanvankelijk veel bekijks, maar thans loopt hij reeds als alle burgers langs de straat, zonder opvallend de aandacht te trekken.

De Belgische manschappen zijn ondergebracht in een lokaal van het onlangs verbouwde Rijksopvoedingsgesticht en de Duitschers in het gymnastieklokaal der Rijks Hoogere Burgerschool. Vermoedelijk zullen de Duitschers nog deze week naar Bergen worden overgebracht, terwijl de Belgen dan in het gymnastieklokaal zouden komen.

* * *

DE LICHTING 1915.

De minister van oorlog heeft te kennen gegeven, dat, hoewel door de wet van 3 Augustus 1914 sommige bepalingen der Militiewet, m. n. die betreffende de loting, worden terzijde gesteld, dit niet het geval is met de bepalingen, betreffende geschiktheid voor den dienst, vrijstelling en uitsluiting.

Op grond hiervan blijven ook zij, die eerst na het in werking treden der wet van 3 Augustus ongeschikt verklaard, vrijgesteld of uitgesloten zijn, buiten oproeping, wanneer de uitspraak tot vrijstelling of uitsluiting vóór de oproeping en onherroepelijk is geworden.

Nieuwe Ct.

* * *

STAATSSPOORWEGEN.

Door de S.S. is ten opzichte van het goederenvervoer het volgende bepaald :

Met ingang van 18 Augustus kunnen, voor zoover wagens beschikbaar en deze niet voor militaire doeleinden benoodigd zijn en de loodsruimte dit toelaat, ten vervoer worden aangenomen. Bestelgoederen in binnenverkeer S.S. — N. C. S. en in binnenlandsch rechtstreeksch verkeer met H.S.M. en N.B.D.S. met uitzondering van geld en geldswaarden in binnenlandsch rechtstreeks verkeer met H.S.M., ook niet met reëxpeditie op overgangsstations der H.S.M.

IJl- en vrachtgoederen, (stukgoederen en wagenladingen) zoomede levende dieren, lijken, rij- en voertuigen in binnenverkeer S.S.—N.C.S., dus ook naar Oldenzaal, Groesbeek, Didam t.m. Winterswijk en in binnenlandsch rechtstreeksch verkeer met H.S.M. en N.B.D.S.

De navolgende artikelen, waarvan de uitvoer uit het Rijk verboden is, mogen zoomin naar grensstations als naar Nederlandsche havenstations voor export ten vervoer worden aangenomen: Aceton, aether, alcohol, ammonium, carbonaat, antimoon regulus, automobielen en onderdeelen, waaronder banden, boekweit, buskruit, cokes, genees- en verbandmiddelen en de grondstoffen daarvoor, gerst, gort, rijwielen, goud, gouden munt en gouden materiaal, haver, hooi, katoen in elken vorm, leder, lood, machine en smeeroliën, motorrijwielen, munitiën, natrium salpeter, paarden (veulens excl.), peulvruchten, potasch, rogge, roggemeel, salpeterzuur, soda, steenkolen, stroo, stroop, suiker, tarwe, tarwemeel, thee, voertuigen ingericht voor paardentractie, zout en zwavelzuur.

In de vrachtbrieven moet, behalve van zendingen naar Amsterdam, Rotterdam Maas, Rotterdam Dp., Den Haag, Leiden, Utrecht en Arnhem, alwaar ijl- en vracht-stukgoederen besteld kunnen worden, station restante of naar gelang men verkiest, station restante „zoo mogelijk bestellen" zijn voorgeschreven, daar voor zooverre op de andere niet genoemde stations met besteldienst, indien deze goederen kunnen worden besteld, zulks moet plaats vinden.

* * *

IN ZAK EN ASCH.

(Van een onzer Amsterdamsche waarnemers.)

We zitten nu allen in zak en asch. De vorige week zat er nog een andere geest in. Vlak bij de grenzen werd gevochten, en de een fluisterde den ander in het oor : Wij worden er ook bij betrokken !

Maar wij zijn er niet bij betrokken. Duitschland eerbiedigt onze neutraliteit, Engeland wil onze onzijdigheid erkennen, kortom, de kans, dat wij bij het conflict betrokken zullen worden, is buitengewoon klein. En dat wil zeggen : officieel blijft het raderwerk van de Nederlandsche maatschappij werken. Maar... het staat stil.

De zenuwachtige stemming is eruit. De vorige week werd er met 25 oorlogskranten gevent. Nu zijn ze bijna allen opgedoekt, en ook de extra-edities van de gewone bladen worden veel minder verkocht. Men is niet nieuwsgierig meer naar de nieuwe berichten. Men verlangt naar den vrede.

De werkeloosheid neemt toe met den dag Voor die werkeloozen wordt echter dikwijls nog gezorgd. Maar wie bekommert zich om het kleine winkeliertje, die niets verkoopt ? Men koopt in dezen tijd alleen eetwaren. Geen sterveling denkt er nu aan, dassen, hoeden of sigaren in te slaan. De groote winkeliers, die op zwart zaad zitten, zullen wel geholpen worden. Maar de kleintjes ziet men over het hoofd.

Betalen doen hier de menschen niet meer. We spraken een wisselloopper, die voor f 8000.— kwitanties kreeg te incasseeren. Hij kwam 's avonds thuis met f 3.—. Zelfs zeer solide zakenmenschen betalen niet. Je weet niet, zoo redeneeren zij, wat er nog gebeuren zal, laat ik in ieder geval de kwitantie uitstellen tot „den eersten Zaterdag na de crisis."

Ieder Amsterdammer is down, somber, triest. Hij slentert langs den weg, of hij zit in zijn kantoor de krant te lezen. Maar werken doet hij niet. Hij probeert het af en toe, maar 't gaat niet.

* * *

VOOR BESTUURDERS VAN AUTOMOBIELEN, RIJ- OF VOERTUIGEN.

In het belang van de uitoefening van den Militairen dienst, wordt verzocht dat particuliere automobielen

geen nationale vlag zullen voeren.

Tevens wordt herinnerd aan de voorschriften van artikel 3 van het Motor- en Rijwielreglement, luidende :

Bestuurders van Rij- of Voertuigen, geen motor, rijtuigen of rijwielen zijnde bestuurs en geleiders van rij- of trekdieren en ander vee zijn op de wegen verplicht met hetgeen door hen wordt geleid of bestuurd behoorlijk uit te wijken :

1e. naar **Rechts** bij het tegenkomen van motorrijtuigen en rijwielen ;

2e. naar **Links** bij het inhalen van motorrijtuigen en rijwielen ;

3e. naar **Rechts** bij het ingehaald worden door motorrijtuigen en rijwielen voor zoover hem die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn en het verlangen dat uitgeweken worde behoorlijk kenbaar gemaakt is.

Voetgangers zijn op de wegen verplicht bij het tegenkomen van of het ingehaald worden door motorrijtuigen of rijwielen deze behoorlijke ruimte voor passeeren te laten.

* * *

BELGIE HET SLAGVELD VAN EUROPA.

Deze uitdrukking wordt weer bewaarheid. En wel merkwaardig is het, dat dit terrein tusschen Tongeren en Leuven zoo dikwijls tot slagveld gediend heeft.

Daar ligt onderanderen N e e r w i n d e n, waaraan de naam van twee reuzenveldslagen verbonden is.

29 Juli 1693 stond daar de Fransche opperbevelhebber Luxembourg tegenover onzen Willem III, Stadhouder van Holland en Koning van Engeland, die de verbondene mogendheden tegen de Franschen aanvoerde.

Dan herinnert Neerwinden aan de nederlaag, geleden door Dumouriez, die aan 't hoofd stond van de troepen der Fransche Republiek. Tegenover hem stond de hertog van Coburg.

Beide slagen werden door vreemde legers op Belgischen bodem geleverd en gelijken veel op de tegenwoordige gebeurtenissen.

* * *

NOG EENIGE TELEGRAMMEN.

MAASTRICHT, 18 Augustus. Het doortrekken van Duitsche troepen van Aken over Lixhe naar België, dat sedert Zondag vrijwel had opgehouden, is opnieuw begonnen. Een hardnekkig gerucht dat Oostenrijksche troepen van belangrijke sterkte zich in de omgeving van Aken ophouden doet hier de ronde. Ik heb het niet persoonlijk kunnen vaststellen, doch het bericht schijnt mij na ingewonnen informaties thans waarschijnlijk.

Uit Visé zijn hier weer talrijke vluchtelingen aangekomen ; hun getal bedraagt nu ongeveer zeven honderd. Daar nog meer toevloed dier ongelukkigen verwacht wordt en de gelegenheid tot huisvesting hier spoedig zal ontbreken, zullen zij zeer vermoedelijk de volgende week een kamp in de omgeving van Eijsden betrekken. Dit kamp zal met medewerking van militairen in orde worden gebracht.

Er schijnt in de buurt van Riempst een hevig gevecht te hebben plaats gehad. Een zwaar gewond Duitsch soldaat is hier van daar binnengebracht.

Bij Lixhe is een tweede dubbele brug door de Duitschers geslagen. Deze brug zou bij een échec der Duitsche wapenen in België onschatbare diensten kunnen bewijzen bij het terugvloeien van troepen in de richting van Duitschland.

In Luik is de bevolking rustig ; de stad is een groot legerkamp. Ieder gerucht van verwoesting of brand in de stad is tegen te spreken.

BRUSSEL, 19 Augustus. Gisterenavond om 7 uur is een hevig gevecht begonnen tusschen Belgische en Duitsche troepen. Er zou over een groot front een slag geleverd worden.

Talrijke vluchtelingen uit Tienen (Tirlemont) komen te Brussel aan.

BRUSSEL, 19 Augustus. In den voormiddag zijn hier uit Aerschot en Diest een aantal vluchtelingen aangekomen, die de wijk hebben genomen voor de aankomst der Duitschers.

BRUSSEL, 19 Augustus. (Officiëel). De Duitsche cavalerie, die Zondag en Maandag door onze troepen werd teruggedrongen, heeft zich naar het Noorden teruggetrokken, voorzichtiger geworden door de harde lessen, die zij had ontvangen. Ze heeft geen enkele poging meer tegen ons Noorderleger ondernomen. Aan de Maas is de toestand niet veranderd.

De Duitsche cavalerie legt, wel verre van haar aanvallen te vernieuwen, verschansingen aan.

MAASTRICHT. 19 Augustus. Gisterenavond zijn Duitsche troepen Eben en Canne (op Belgisch gebied, ten Z van Maastricht) voorbijgetrokken. Zij hebben overal eten gevraagd en mevrouw Postwick, vrouw van den burgemeester van Canne, en advocaat Dirckx, uit Roelenge, te Canne gelogeerd, doodgeschoten. Maasa's vluchtelingen uit Canne en uit Tongeren trekken de stad binnen.

EINDHOVEN, 19 Augustus. Een vluchtelinge uit Arendonck vertelt, dat de Duitsche cavalerie Arendonck, Turnhout, Rhéthy, Moll (op de lijn Diest—Turnhout), doortrok en bezette.

In Arendonck moesten de wapens worden uitgeleverd, en was het op bevel van den kantonrechter, van 18 Augustus af verboden zich 's avonds na 5 uur zonder pas op straat te vertoonen. Enkele gardes civiques zouden gefusilleerd zijn.

Geen Europeesche maar een Wereldoorlog.

Naar aanleiding van het Japansche ultimatum aan Duitschland, schrijft Het Huisgezin als volgt :

„De Europeesche oorlog ware reeds erg genoeg.

Toch zal het hier niet bij blijven, maar zullen wij een wereldoorlog krijgen.

Japan heeft nl. aan Duitschland een ultimatum gezonden, dat dit land niet k a n aannemen.

De regeering van den mikado verlangt van het Duitsche rijk, dat het zich uit Oost-Azië terugtrekke.

Dat het zijn koloniaal bezit daar prijsgeve en met zijn marine een goed heenkomen zoeke.

Duitschland kan niet anders dan dezen eisch afwijzen.

En ziedaar Japan in den Europeeschen oorlog gemengd.

Het gele ras deelnemend aan den strijd van het blanke ras.

Japan aan de zijde van Rusland, dat tien jaar geleden door het Rijk der kersenboomen op het diepst vernederd werd ; aan de zijde van Engeland, dat hierdoor zijn mededinger ter zee te zekerder hoopt te treffen.

Eens heeft keizer Wilhelm de volken van Europa opgeroepen tegen het gele gevaar.

Thans keert dit gevaar zich tegen Duitschland.

Tegen Duitschland alleen ?

Wij behoeven ons niet ongerust te maken vóór den tijd, maar in de nieuwe phase waarin de oorlog treedt, is eenige bekommering om ons koloniaal bezit in Azië niet geheel ongerijmd.

In Nederlandsch-Indië zal thans met dubbele zorg voor de handhaving onzer neutraliteit en de onschendbaarheid onzer koloniën moeten worden gewaakt.

Ook afgezien hiervan moet het tot droefheid stemmen, dat de inmenging van het gele ras in den Europeeschen oorlog een niet meer te keeren feit wordt."

Een leerrijke tijd.

EEN LEERRIJKE TIJD noemt Het Centrum de dagen waarin wij leven ; o. m. in dit opzicht dat het oog meer en meer geopend wordt voor het nauw verband tusschen de belangen der verschillende standen.

Nimmer, zoo lezen we :

Nimmer werd zoo scherp ondervonden, dat de burgers van eenzelfde land op elkander zijn aangewezen, dat de individuen, de klassen, de beroepen en bedrijven afhankelijk zijn van elkaar.

Betaalt A. niet aan B. dan betaalt B. niet aan C., kan C. niet betalen aan D. enz.

Regent het op den een, dan druppelt het op dan ander, en wanneer de welhebbende zich moet bezuinigen en bekrimpen, dan ondervindt de minvermogende en onvermogende daarvan mede de drukkende gevolgen.

Hetzelfde geldt voor arbeider en patroon, voor landman en stedenbewoner, voor heel het maatschappelijk samenstel, voor elke commercieele of financieele verhouding waarin de menschen tot elkander staan.

Getuigt dit alles niet tegen de theorieën welke den klassenstrijd deden en doen prediken ?

Het is nu de tijd niet, om zich te verliezen in afgetrokken beschouwingen, of de revolutionnaire katheder-wijsheid, waarmee men gedurende de laatste halve eeuw de wereld overstroomde, te brengen onder het mes der critiek.

De gebeurtenissen van het oogenblik zijn daarvoor te geweldig, nemen te zeer de aandacht in beslag, en de practijk spreekt een te duidelijke taal.

Een taal, die alle theoretische voosheid beschaamt.

Aan den lijve wordt thans gevoeld, wat werkelijkheid is en wat de werkelijkheid eischt.

Elke dag brengt zijn ervaring mee en deze zet recht, wat door averechtsche leerstellingen is scheef getrokken.

De sociale oorlog kan evenmin de menschheid ten goede komen, als de politieke oorlog.

Beide zijn een ramp voor de volken en houden nauw verband met elkaar.

Het is de vrede tusschen de standen, zoowel als tusschen de Staten, die geluk en welvaart brengt en waarnaar dus moet worden gestreefd met alle kracht.

Dit is de groote, de ontzaglijke en onweersprekelijke sociale les, welke de ellende, die over Europa gekomen is, aan de ontstelde wereld voorhoudt.

Die les zal worden begrepen door allen, die ooren hebben om te hooren en oogen om te zien. Reeds, zoo besluit het blad :

Reeds is een inniger aaneensluiting en samenwerking waar te nemen en vallen sommige tegenstellingen weg, die men onoverkoombaar achtte.

Ze bleken meer kunstmatig te zijn, dan echt en het gemeenschappelijk gevaar doet ze verschrompelen of verdwijnen.

Bij alle verschil en ongelijkheid is er toch een gezamenlijke nood, gelijk er is een algemeene welvaart.

En zoo zal deze zware beproeving het menschdom wellicht bevrijden van zekere waan-denkbeelden en fictiës, die door velen als axioma's werden aangenomen, zal ze in de ideeën een kentering teweeg brengen, die een gezonder maatschappelijk en nationaal leven kan voorbereiden.

Nu de feiten zoo overtuigend leeren, dat de belangen van standen en individuen een gemeenschappelijken bodem hebben en de verdienste van den een steunt op die van den ander, moet het solidariteitsbesef van gansch het volk daardoor niet weinig worden versterkt.

Laat ons hopen, dat deze vreeselijke storm in meer dan een opzicht de atmosfeer zal opfrisschen en heel wat kwaad verdrijven. (Standaard.)

Een onderhoud met den Duitschen Rijkskanselier.

Men meldt uit Berlijn, d.d. 16 Aug., aan de „N. R. Ct." :

De Duitsche rijkskanselier von Bethmann Hollweg, heeft een onderhoud toegestaan aan Björn Bjornson, den oprichter van „Der Korrespondenz Norden." De rijkskanselier heeft zich, volgens den interviewer, openhartig over den toestand uitgelaten. Hij sprak met warmte over de voorbeeldige houding der neutrale staten en met voorname terughouding over hetgeen de tegenstanders van Duitschland deden. Alleen over Engeland wond hij zich eenigszins op. Hij zeide ongeveer het volgende :

„Dat de Noordelijke landen en Nederland zich zoo beslist onzijdig houden, wordt in Duitschland, en bizonder in leidende kringen, ten zeerste gewaardeerd, en Duitschland is besloten deze neutraliteit met alle ten dienste staande middelen te steunen. Dit geldt vooral voor onze onmiddellijke buren, Nederland en Denemarken.

Ik heb — vervolgde de rijkskanselier — vier jaar lang alles gedaan om een wereldoorlog te voorkomen en zelfs nog na de mobilisatie hem trachten te lokaliseeren. Tevergeefs echter. Rusland is voor de zware verantwoordelijkheid om den wereldbrand te doen uitbreken, niet teruggedeinsd. Het meest onbegrijpelijke echter van dezen handel, waarvan wij de prijs moeten zijn, is ons de houding van Engeland. Wat stelt het zich daar eigenlijk van voor ? En met welke middelen strijdt het tegen ons !

„Ik heb zooeven van onzen gezant te Konstantinopel een telegram ontvangen, waarin mij wordt meegedeeld, dat aan het Engelsche gezantschapsgebouw aldaar een plakkaat is bevestigd over een nederlaag der Duitsche vloot in de Noordzee. Duitschland zou 20 zijner beste schepen hebben verloren. Dit onware bericht is er natuurlijk op berekend, de Turken bang te maken.

„Duitschland — ging de rijkskanselier voort — strijdt in dezen oorlog niet slechts voor zich zelf. De Skandinavische landen dienen te beseffen, dat ook hun bestaan op het spel staat, als Rusland mocht overwinnen. Dat bij ons lot ook dat van andere Germaansche landen is betrokken, zal ons met verdubbelde vastberadenheid voor dezen strijd bezielen.

„Men heeft mij vaak verweten, dat ik mij in de politiek te veel door ethische beweegredenen liet leiden. Bedenk nu eens welke houding ons volk aanneemt en wat het beteekent, dat ook de sociaal-democraten, die mij zooveel moeilijkheden in de binnenlandsche politiek hebben berokkend, thans als één man achter ons staan. Het zijn de innerlijke zedelijke krachten die allen voorwaarts drijven.

„Nog eens : onze mobilisatie is nog niet geheel voltooid en toch heeft ons leger reeds belangrijke successen behaald bij Luik, Mühlhausen, Lagarde, en het land van vijanden gezuiverd.

„Een volk dat zich, bewust van zijn moreele kracht, als één man heeft verheven en zoo bewonderenswaardige dingen tot stand weet te brengen, kan en zal niet onder den voet worden gelopen."

MARKTEN.

Dinsdag 25 Augustus.

Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.

Eindhoven : beesten, schapen.

Oisterwijk : jaarmarkt, beesten.

Woensdag 26 Augustus.

's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Donderdag 27 Augustus.

Waalwijk : jaarmarkt.

zienlijk sterker dan die der Belgen.

Na een moorddadig gevecht werd besloten het hoofdkwartier over te brengen naar Mechelen, vervolgens naar Antwerpen, en het veldleger tedoen aftrekken op de omheining van Antwerpen, spil der nationale verdediging.

Deze schikkingen stemmen overeen met de traditioneele verdedigingsplannen, die sedert 1859 vastgesteld zijn. Zij stellen België in staat een leger te behouden, dat hoezeer beproefd, door talrijke en dappere gevechten toch ter vrijwaring van de onafhankelijkheid zal kunnen voortgaan doeltreffende hulp te verleenen, bij de verwachte krijgsverrichtingen, aan de legers der waarborgende mogendheden. Aanzienlijke krijgsmachten verzekeren trouwens de verdediging van de stelling te Namen, die den overtocht van de Maas beheerscht.

Overtuigd van de rechtvaardigheid zijner zaak en gesterkt door de goedkeuring van het geweten der heele wereld, zal België, dank zij aller vaderlandsche eendracht, voortgaan te strijden voor het recht, en de onafhankelijkheid van zijn grondgebied verdedigen.

BERLIJN, 20 Augustus. Fransche en Engelsche bladen berichten voortdurend van Fransche en Belgische overwinningen in de nabijheid van Namen en de grens van Luxemburg. Het Duitsche oppercommando versmaadt het, dergelijke berichten elk op zich zelf tegen te spreken. Een blik op de kaart toont echter, dat de zoogenaamde bij Luik vernietigde en van allen toevoer afgesneden Duitschers oprukken en de Franschen zich zegevierend achterwaarts concentreeren.

* * *

DE VERANDERDE STELLINGEN IN DEN OORLOG.

Aan een particulier telegram uit Diest aan de „Tel." ontleenen we het volgende :

De oorlog treedt thans een nieuwe phase in. Op het oogenblik, waarop wij deze regelen schrijven, wordt een belangrijk gevecht voorbereid, dat het begin is van een opnieuw oprukken der Duitsche troepen naar het midden des lands. De vijand bevond zich Maandag aan het front Herck-la-Ville-Sint-Truyen en voor de overweldigende meerderheid der Duitschers moesten de onzen wijken, hetgeen in goede orde geschiedde.

Dinsdagavond bezette de vijand de lijn Diest-Thienen. Zoo was de toestand heden. Om onze eerste linie te bewaken, die zich uitstrekte over de grenslijn Sichem-Diest-Haelen-Geet-Betz-Budingen-Nerlinten-Grimde-Thienen, beschikten wij slechts over één divisie cavalerie. Een enkele companie carabiniers-wielrijders bewaakte het meest bedreigde punt, n.l. de oude vestingwerken van Diest. Deze troepen waren, om zoo te zeggen, geheel aan hun eigen lot overgelaten, doch zij konden zich terugtrekken naar onze tweede versterkte linie, een goed in orde gebrachte stelling, waar onze troepen in grooten getale geconcentreerd waren en zeer gunstige posities bezetten, die wij natuurlijk niet nader mogen aanduiden. Wij kunnen nog slechts dit zeggen, dat de onzen daar op afdoende wijze een wakend oog konden houden op alle toegangswegen naar Leuven en Brussel, dat in het Noorden een verbinding tot stand gekomen is met onze troepen, die Antwerpen bewaken en dat zich in het Zuiden onze vrienden, de Franschen bevinden.

Woensdagochtend om even half vier werd te Geet Betz het knetteren van het geweervuur gehoord. De dageraad was nauwelijks aangebroken, toen de schildwachten een Duitsche vliegmachine signaleerden, die op vrij geringe hoogte vloog. Onmiddellijk werd het vuur op de aeroplane geopend en bij het tweede salvo vloog het toestel in brand en stortte vervolgens neer in de nabijheid van Drummen, waar de vijand staat. Het geweervuur had in het dorp groote opwinding veroorzaakt, die echter weldra bedaarde, toen men hoorde, wat er gebeurd was.

Spoedig echter geraakte men opnieuw in opschudding, thans evenwel door een meer ernstige oorzaak. De vijand rukt n.l. in grooten getale op en gaat onmiddellijk over tot een hevigen aanval. De Duitsche cavallerie en infanterie, die in massa komen opzetten, worden krachtig gesteund door de artillerie en de mitrailleuses. Het is thans geen onbeduidende schermutseling meer, maar een geregelde veldslag, over een uitgestrektheid van 10 K.M. De Duitschers zijn over het geheele front opgerukt. Zij vallen Haelen, Loxbergen en Cortenaeken in het Noorden aan en Budingen in het Zuiden, doch hun hoofdaanval is gericht op Geel Betz, waar zij trachten door te breken. De onzen bieden evenwel krachtig tegen stand ; onze cavaleristen, jagers en lanciers zijn afgestegen en hebben zich achter de verschansingen opgesteld, waar zij gedurende twee uur aan het vijandelijke mitrailleuse-vuur zijn blootgesteld, doch zich als helden gedragen en van geen wijken willen weten. Terwijl onze cavaleristen als voetvolk dienst doen en de vijandelijke cavalerie onder vuur neemt, maakt deze vermetel een omtrekkende beweging, om onze stelling en stort zich zonder onze mannen aan te vallen, op de paarden, die zij neerschieten. De onzen wijken op dit punt slechts voet voor voet, zich zoo goed mogelijk dekkend en den vijand decimeerend. Doch zelf lijden zij ook aanzienlijke verliezen ; van een wanordelijken terugtocht is echter geen sprake.

Te Budingen bieden onze bereden troepen nog beter tegenstand.

Gedurende den geheelen duur van het gevecht bij Budingen, hielden twee escadrons der onzen, 240 man sterk, met buitengewone vermetelheid, 2000 Duitschers in bedwang, die, niettegenstaande hun numerieke meerderheid, er niet in slaagden de overhand te krijgen op onze verdedigers, die buitengewone staaltjes van moed en heldhaftigheid lieten zien.

Toen onze cavaleristen naar de versterkte linies terugtrokken, rukten de Duitschers naar Diest op. Zij plunderden het station en vervolgens bombardeerde hun artillerie de stad. De inwoners vluchtten door een paniek aangegrepen, hun huizen in den steek latend en trachtend door den eenigen uitgang die nog vrij was, n.l. de poort van Leuven, het open veld te bereiken. Het was daar op den grooten weg een wild door elkander hollen van menschen, die, door angst aangegrepen, niet weten waarheen te vluchten.

Diest werd slechts door een compagnie carabiniers-wielrijders verdedigd en deze gedroegen zich als dapperen, maar het was een krankzinnigheid om den stortvloed van vijanden, die kwam aandruischen, te willen keeren. Zij aanvaardden dan ook den terugtocht, echter eerst, toen reeds tal van huizen in puin geschoten waren.

Van het station te Thienen waren nog drie treinen vertrokken. Deze waren volgepropt met vluchtelingen, die zich naar Leuven en Brussel begaven, met achterlating van al hun bezittingen. De vijand was intusschen reeds met het bombardement van de stad begonnen en toen de laatste trein vertrok — het was toen omstreeks vier uur in den namiddag — stonden reeds een tiental huizen in vlammen.

* * *

IN NOORD-BELGIE.

De speciale correspondent van het „Vad." seint dd. 19 Aug. van af de Brabantsche grens :

Ik heb heden middag een tocht gemaakt in de richting Antwerpen en ontmoette daar tal van vluchtelingen ; uit Leuven vluchten geheele families ; het was een vreeselijk gezicht geheele gezinnen te zien binnenkomen blootsvoets en dikwijls zonder de noodige kleeren. Tirlemont (Thienen) is volgens hun verklaringen gedeeltelijk afgebrand, terwijl Blauput, een voorstad van Leuven, ontruimd is. Ook in Leuven bevinden zich zoo goed als geen menschen meer. In Brussel heerscht een ontzettende agitatie. Door verschillende eigenaars van kweekerijen zijn de terreinen ter beschikking gesteld voor de vluchtelingen, die daar hun kamp opslaan

De „Tilb. Ct." schreef Woensdagavond o.a. :

Een Duitsche troepenmacht trekt uit de richting Moll en Geel, waar zij een paar gestichten vernietigden, op Turnhout aan. Gisterenavond vertoonden zich reeds een patrouille uhlanen op de Markt te Turnhout om verkenningen te doen.

Plotseling echter klonk een schot en sloeg een uhlanen-officier zieltogend van zijn paard. Het bloed gutste hem uit de borst. Onmiddellijk werden de Duitsche kloosterzusters ter hulp geroepen, die hem direct verpleegden maar toch wanhoopten aan zijn behoud. Heden morgen om 4 uur is de getroffene overleden.

Blijkens een vingerring moet de officier van circa 25 jaar, van hooge afkomst zijn geweest. De overige uhlanen, die door het volk omringd waren, hielden zich kalm en zochten zoo spoedig mogelijk een goed heenkomen.

Het schot moet zijn afgevuurd door een vrouw.

Wat zal het lot van Turnhout worden, door dit ééne noodlottige schot.

Een der vluchtelingen, een deftig uitziende dame, met een groote strik in de Belgische kleuren op de borst, die wij vanmiddag spraken, uitte de veronderstelling, dat op 't oogenblik bijna heel Turnhout wel ontvolkt zou zijn.

Zij was getuige geweest van het doodschieten van den uhlanen-officier, en griezelde nog van de gapende wond waaruit het bloed naar buiten drong.

Overigens verzekerde ze ons, dat het Belgische volk woest was, dat alles medevocht en vooral de vrouwen op het land dapper medehielpen om zooveel mogelijk Duitschers af te maken, die hunne boerderijen plunderden en hen van al hun geld berooven.

Wij vernemen van onzen correspondent te Tilburg, dat de verhalen, betreffende het aankomen van talrijke vluchtelingen in Tilburg, onwaar zijn. Er waren gisteren te Tilburg aangekomen uit Turnhout, een zuster van pastoor Mutsaers en nog twee andere personen ; bovendien nog gisteravond twee Belgen uit Visé, die 's avonds op het politiebureau waren en over Venlo waren gekomen.

Voorts vernam onze correspondent, dat de uhlanenofficier te Turnhout niet door een vrouw, maar door een gardecivique zoude zijn doodgeschoten.

* * *

EEN SPOORTREIN DOOR DE DUITSCHERS AANGEHOUDEN.

TILBURG, 19 Aug. Belgische conducteurs en machinisten, die hier met den trein uit Antwerpen aankwamen, vertellen, dat de lijn Antwerpen—Hamont, door Duitsche troepen is opgeblazen. (Hamont ligt vlak aan de Belgisch-Nederlandsche grens, juist tegenover de stad Weert, in Hollandsch-Limburg, dus aan de lijn Roermond—Antwerpen.)

Aan deze lijn liggen van Hamont af de volgende eenigszins belangrijke plaatsen : Neerpelt, Moll, Gheel, Herenthals en Lier (Lierre.)

Bij Neerpelt wordt de lijn gekruist door een andere lijn, Noordwaarts naar Eindhoven en Zuidwaarts naar Hasselt loopend. Bij Herenthals door een lijn, loopende Noordwaarts naar Turnhout en Tilburg, en Zuidwaarts naar Aerschot.

Een hoofdconducteur, die gevlucht was, wist nog mede te deelen, dat de trein, waarop hij zich bevond, bij Gheel door Duitsche soldaten werd beschoten.

De machinist werd gedood, de machine hevig ontredderd en tot staan gebracht.

De passagiers moesten den trein verlaten en werden op de vlucht gedreven.

De conducteur en het verdere personeel trachtten nog hedenavond over Holland heen hun standplaats Hamont te bereiken.

* * *

OORLOGSGRUWELEN.

Eene buitengewone correspondentie uit Maastricht aan de „Maasbode" bevat het verhaal, op welke gruwelijke wijze de Pruisen o.a. zijn opgetreden in het Belgische grensdorpje St. Maartens Voeren.

Het dorpje ligt tien minuten gaans van de Hollandsche grens. Er woonden een pastoor en een kapelaan, die samen één huis betrokken. Het dorp ligt niet langs den grooten weg, die het ongeluk geworden is van Warsage en Berneau. Zoo werd er door niets de landelijke rust verstoord, tot verleden Donderdag de Pruisen ook daar opdaagden. De menschen zagen ze het dorp vervullen en zij zagen toe in rustige gelatenheid. Zij waren voorbereid sinds lang, door het weervaren der plaatsen uit den omtrek. Zoo wisten zij, dat ook hun beurt zou komen. Daarom konden zij nu zoo rustig toezien.

Twee officieren meldden zich in de pastorie aan. De manschappen verlangden hooi voor hun paarden, en de officieren verlangden van den pastoor, dat het hooi verschaft werd door zijn bemiddeling. De priester verklaarde zich bereid om ze te voorzien van het noodige. Hij deed daarom een ronde door het dorp en de boeren gaven wat zij hadden. Zoo werden de manschappen bevredigd. Ook betaalden zij iets links en rechts. Maar sommige boeren kregen een papiersnipper in de hand gestopt, waarop de soldaten met potlood schreven : goed voor zooveel mark. De boeren wachtten zich wel, er iets op aan te merken.

De troep ging. Daarna kwam een andere bende. Deze vroeg kwartier voor den nacht. De ruiters stalden hunne dieren, waar ze konden, en zochten nachtverblijf. Zij legerden zich, waar zij een leger vonden en elke schuur werd een slaapzaal. De boeren lieten het stil begaan. De officieren kwamen op de pastorie terecht en zeiden, dat zij eten verlangden en bedden voor den nacht.

— Ik zal u geven wat ik heb, zei de pastoor.

De huishoudster zette de pan op het vuur. De pastoor haalde flesschen uit den kelder. De officieren vroegen om champagne.

Een dorpspastoor en champagne ? lachte de gastheer, — lachte waarschijnlijk als een boer, die kiespijn heeft, en „gastheer" malgré lui.

Het beste was niet goed genoeg. De vreemdelingen aten en dronken als menschen, die een langen vastentijd achter den rug hadden. Daarna gingen zij slapen in de frisch gespreide bedden. Zij moesten om vier uur gewekt worden 's anderen daags. De huisgenooten waakten dien nacht en ook de bejaarde pastoor kwam niet uit de kleeren.

Tegen drie uur in den morgen ontstond er een helsch lawaai in het dorp. Het dorp bestaat uit drie huizendrommen en in één dier wijken stond een hoeve in brand. Het huis brandde neer en begroef drie inwoners onder de asch. Soldaten omringden het met geveldе bajonetten, om de vluchtelingen in de vlammen terug te drijven. Twee bewoners die in den kelder gevlucht waren bijtijds, werden na den brand gered door de buren.

Maar tot het lawaai, dat de pastoor hoorde voor zijn deur, was een ander voorval aanleiding. In zijn angst klopte de pastoor aan de kamer zijner gasten. Zij antwoordden van binnen, dat zij opgestaan waren. Dan hoorde hij, hoe ze het venster open rukten en met donderende stem vroegen, wat er gaande was.

Soldaten antwoordden van buiten, dat de boeren hadden geschoten. Nu gingen de officieren naar buiten en zagen op straat een man liggen, die doorstoken was met een lans. Het staal was hem door het gezicht heen gestoken. Die was het, die gevuurd had, zeiden de soldaten. Maar de vrouw van den ongeluukige stond er jammerend bij en zeide, dat hij zijn bed verlaten had om te zien wat er gaande was op straat.

Een oude man werd bij het lijk gebracht. Men vroeg hem, wie de doode was. Doch daar deze, tengevolge zijner wonde onkenbaar geworden was, meende de oude man, dat het een vreemde moest zijn. De officieren zeiden toen, dat zij grootmoedig zouden zijn ; dat zij wèl geloofden, dat geen inwoner van het dorp geschoten had op de Pruisen. De pastoor bracht nog in het midden, dat er geen enkel wapen was in het dorp. Toen schreef de overste een getuigschrift, dat vermeldde, dat de pastoor van St. Maartens Voeren de Duitschers goed onthaald had en dat de bevolking van het dorp haar plicht had gedaan.

De troep trok af. Wat zullen we beginnen ? zuchtten de boeren.

Laten we kalm overleggen, meende er een, en ze gingen, een tiental mannen, met de geestelijken in het schoolgebouw.

Pas zaten ze hier vereenigd, of het gebouw werd omsingeld door de Pruisen. Een nieuwe troepenmacht was in het dorp.

Met een pistool in de vuist drongen soldaten binnen en dreven de verzamelde mannen buiten. Zij moesten zich in een rij opstellen tegen den muur. Gij hebt geschoten op ons, heette het. En één uit het tiental viel dood neer tusschen hen.

De pastoor had goed zeggen, dat het niet zoo was, en dat er geen wapenen waren. De soldaten trokken den kapelaan zijn toog uit, en wilden hem ontkleeden. „Das nicht," riep een stem, waarnaar zij luisterden. Ondertusschen bad en smeekte de pastoor, dat zij toch het getuigschrift wilden inzien, dat hij pas ontvangen had van zijn gasten. Nu mocht hij blijde wezen, dat ze hem aldus, en niet met goud, de gastvrijheid hadden vergoed !

De nieuwe officieren vonden het stuk „in orde" en zeiden, dat zij dan maar niemand verder zouden dooden en ook niets in brand steken. Maar zij moesten water hebben voor hun paarden. Zij geboden de negen uit het schoollokaal nu water te halen in kuipen, en hooi en verdere ververschingen voor man en paard. Het gebeurde natuurlijk alles aldus.

Dan trokken de Pruisen weerom af. Alle vrouwen waren inmiddels gevlucht. Nu vluchtten ook de laatsten in aller ijl, zonder verder naar iets om te zien.

Dat gebeurde dus Vrijdagmorgen. De inwoners van St. Maartens Voeren vonden een wijkplaats over de grens in Noorbeek.

Doch Zaterdag slopen er eenige terug naar de oude haardsteden. Zij gleden behoedzaam tusschen de velden door en vonden het dorp verlaten. De koster vond zijn fiets terug, waar hij die gezet had in een bergplaats onder den toren. Maar in alle huizen waren opnieuw soldaten binnen gedrongen dien nacht. Zij hadden er in de bedden geslapen en de kasten geledigd. De winkel van het dorp was geheel doorsnuffeld, maar men kon niet zeggen of er veel gestolen was. In een stal lagen twaalf varkens met kogels doorschoten. In het huis van den onderwijzer liepen varkens door de kamer, waar ze opgesloten zaten. Er was niets verwoest. Alleen waren de gesloten deuren stuk geslagen met geweerkolven.

In de pastorie zag het er uit, alsof er bruiloft gehouden was. Alle laden en kasten waren geopend en de tafel stond gedekt met een massa van porselein en glaswerk. Er was gefuifd, en de flesschen stonden ledig in een hoek der kamer. Geen glas was gebroken, maar de ham was afgevild tot het been en de boterpot tot den bodem geledigd.

In de keuken waren alle ketels gebruikt en de grond was bespat met vet en boter. Er was alleen maar feest gevierd, en een ruiker stond in een vaas op tafel. Doch er was niets vernield.

Het was echter onbegrijpelijk waar vandaan ze gehaald hadden, wat in die potten en pannen gebraden was en gestoofd. Uit de kasten waren tafelkleed en servetten gehaald en de bedden waren opnieuw bespreid met frissche lakens.

Deuren en vensters stonden open, zooals de gasten het huis verlaten hadden, maar niet één ruit was stuk... Doch de volgenden, die komen zullen en die alles opgegeten vinden, wat zullen zij doen in de huizen, waar niets meer te halen is ?

Vijf dooden en één huis neergebrand, het valt nog al mee. Intusschen is de pastoor er vast van overtuigd, dat er niet geschoten werd door boeren op soldaten. Het is, of de Pruisen schimmen zien, zoo groot schijnt hun vrees voor franctireurs. Het is, alsof zij in die vrees dan zelf schieten, schietlustig, of dronken, of uit moedwil om iets te doen, of om iets te zien te krijgen, wie weet ?

Maar men begrijpt, dat de arme boeren bidden als voor eeuwen : Van de Noormannen, verlos ons Heer !

* * *

VLUCHTELINGEN UIT CANNE.

Men meldt uit Maastricht van Woensdag :

Tegen middernacht werden we opgeschrikt door een menigte vluchtelingen uit Canne (België), die in allerijl naar Maastricht kwamen geloopen. Omstreeks 10 uur trokken Duitsche regimenten door het grensstadje. Het voorbijtrekken duurde ruim een half uur. Plots moet er een schot zijn afgegaan bij den laatsten wagen der Duitschers. Daarop richtten de Duitschers een salvo op de naburige huizen. Het voorval had plaats bij de burgemeesterswoning. Zij drongen er binnen en vermoordden de echtgenoote van den burgemeester. Ook een advocaat werd doodelijk getroffen en is thans reeds overleden. Na een heftig vuren zijn de Duitschers doorgetrokken met de belofte, Canne te laten platbranden. De achtergebleven bewoners trekken nu als landverhuizers Maastricht binnen.

De bewoners verklaren eenparig, dat er niet door burgers geschoten is en dezen dat zelfs niet zouden kunnen doen, wijl onder Duitsch regiem, alle wapenen zijn opgeëischt en iedereen, die de grenzen overschrijdt, gefouilleerd wordt.

Van meerdere grensdorpen zijn thans alle bewoners hier. Thans zijn de Duitschers in Tongeren bezig. Er zijn huizen in brand gestoken. Geruchten loopen hier van te Tongeren gepleegde gruwelen.

* * *

DUITSCHE BERICHTEN.

BERLIJN, 19 Aug. De militaire toestand in België en in Rusland ontwikkelt zich gunstig voor Duitschland.

De Fransche berichten over de herneming van Mühlhausen en over den opmarsch van Fransche troepen in den Elzas zijn onjuist.

Badensche en Beiersche troepen hebben de Fransche troepen, die de Duitsche grens tot Weller waren overgedrongen, teruggeslagen en hun zware verliezen toegebracht.

BERLIJN, 20 Augustus. Onze troepen hebben bij Tienen (Tirlemont) een batterij zwaar veldgeschut en een vaandel veroverd. Tevens maakten zij daar 500 krijgsgevangenen.

Bij Perwez (er is een Perwez ten W. van Eghezee, dat waarschijnlijk bedoeld is ; er is ook een plaats van dien naam ten O. van Namen) heeft onze cavalerie 2 stukken geschut en 2 machinegeweren buit gemaakt.

* * *

DE FRANSCHE KRIJGSGEVANGENEN.

BERLIJN, 19 Aug. Aan de „Vossische Ztg." wordt uit Frankfort am Main het volgende gemeld over de Fransche krijgsgevangenen, die daar aangekomen zijn.

Wanneer het geheele Fransche leger op dezelfde wijze als deze prachtcollectie is uitgerust, dan had senator Humbert wel gelijk met zijn klachten over uitgeloopen, versleten, lage, gele lakschoenen en kapotte slobkousen. Zoo hebben de meeste krijgsgevangenen ze inderdaad. Zij dragen geen uniformjas maar hebben den mantel dadelijk over hun hemd. De patronen hadden ze in pakpapier gewikkeld en met touwties om den hals gehangen.

De krijgsgevangenen verhalen van den zwaren strijd bij Mühlhausen. De Duitsche stortvloed overviel hen heel plotseling. Eerst toen de Duitschers in stormpas aanrukten, waren zij zichtbaar en dat op honderd meter afstand. De grijs-grauwe uniformen maakten de manschappen zoo goed als onzichtbaar.

* * *

EEN OOSTENRIJKSCH LEGER NAAR FRANKRIJK.

Een telegram uit Berlijn aan de „Tribuna" meldt, dat 48 treinen zijn gebruikt om de Oostenrijksche troepen, die met de Duitschers tegen Frankrijk zullen samenwerken, naar Leopoldshöhe bij Bazel, over te brengen.

Daarna zijn nog acht andere Oostenrijksche regimenten langs Konstanz gekomen, op weg naar Baden.

* * *

KEIZER FRANS JOZEF

De zoo zwaar beproefde keizer van Oostenrijk en koning van Hongarije — die in zijn laatste levensdagen half Europa in oorlog met zijn rijk ziet — vierde Dinsdag zijn 85sten verjaardag. Het kanongebulder heeft het feestgelui der klokken op zijn 85sten verjaardag vervangen.

* * *

ENGELSCHE POLITIEK EN DE ONZIJDIGHEID VAN BELGIE.

BERLIJN, 20 Aug. De „Wiener Allgemeine Zeitung" schrijft onder den titel „Engelands huichelarij" : De Engelsche Minister Grey heeft als beweegreden van de oorlogsverklaring van Engeland aan Duitschland de schending van de onzijdigheid van België opgegeven en de Engelsche regeering heeft daarop verkondigd, dat Engeland niet duldde, dat zijn onderteekening van het verdrag, waarbij de onzijdigheid van België was gewaarborgd, niet werd geëerbiedigd.

Maar volgens de mededeelingen van onzen zegsman, had reeds lord Lansdowne, minister van buitenlandsche zaken in het ministerie-Balfour, met den toenmaligen Franschen minister van buitenlandsche zaken, Delcassé, een verdrag van bondgenootschap benevens een militaire overeenkomst ontworpen, in welk document de verplichting van Engeland was vastgelegd, om in geval van een oorlog tegen Duitschland, 200.000 man in België te landen en met het Fransche leger, dat België eveneens zou binnenrukken, Duitschland van de Belgische grens uit aan te vallen.

Of de toenmalige Belgische regeering door Engeland met deze ontworpen overeenkomsten in kennis is gesteld, weten wij niet, zegt het blad, maar het is een historisch feit, voor welks juistheid wij volstrekt instaan, dat aldus negen jaar geleden de Engelsche regeering bereid was een verdrag te sluiten, dat verplichtingen tot schending van de onzijdigheid van België inhield.

Het is ook meer dan waarschijnlijk, dat men te Londen en te Parijs sedert op dit denkbeeld van koning Eduard VII en Delcassé is teruggekomen, en dat slechts het snelle, vastbesloten optreden van het Duitsche oppercommando door de verovering van Luik, het Engelsch-Fransche plan heeft kunnen verijdelen.

De geschiedenis van dit in het jaar 1905 ontworpen verdrag, is echter in elk geval weer een duidelijk bewijs van de geringe mate van oprechtheid, welke de Engelsche politiek al dien tijd heeft gekenmerkt.

* * *

OPOFFERING.

Een welgestelde weduwe uit Werne heeft van haar elf zoons, er acht onder de wapens gestuurd. Den laatsten bracht zij, ofschoon ze ziekelijk was, zelf naar Bochum. Bij het afscheid nemen viel geen enkele traan waar te nemen, doch riep zij den jongen met vaste stem toe. Doe uwen overleden vader, die in Frankrijk mede gestreden heeft, alle eer aan. Je moeder bidt voor jouw en voor het vaderland.

* * *

DUITSCHLAND EN NEDERLAND.

Een bevel van den commandant van het 7e legerkorps te Münster is in een zijner gedeelten voor ons Nederlanders van belang. Daarin wordt gezegd : Het ligt in onze bedoeling, met Holland in zoo vriendschappelijk mogelijke verhouding te blijven. Daartoe is bevolen van de voor het verkeer vrij gelaten straten en spoorwegen Hollanders, die hun nationaliteit bewijzen kunnen van en naar Duitschland geen moeilijkheden in den weg te leggen. Handelaren en rijwielen, welke zij medenemen, wagens en paarden mogen slechts dan naar Holland passeeren als zij uit Holland gekomen zijn en bewezen wordt, dat zij voor transportdoeleinden in Duitschland worden ingevoerd. Voorts heeft de

commandeerende generaal bevolen, dat Hollandsche dienstplichtigen, die zich in Duitschland bevinden, vrij de grenzen naar Holland mogen passeeren. De Duitsche grenswacht heeft tot nu toe dan ook reeds vele Hollandsche soldaten, ten deele in uniform en gewapend, uit Duitschland naar Holland laten gaan. Daaruit ziet men, dat Duitschland er prijs op stelt de goede verstandhouding met Nederland te bewaren.

* * *

WAT KOST DE OORLOG ?

Fransche staathuishoudkundigen hebben uitgerekend dat dit niet onder de 55,000,000 gulden per dag kan wezen. Dezelfde cijferaars schatten het aantal strijders onder de wapenen op 8,500,000 man te land en 340.000 ter zee. De kostenberekening is echter 't minimum, en waarschijnlijk kost de toestand nog zeer aanzienlijk veel meer.

Telegrammen van gisteren en eergisteren.

De volgende telegrammen werden door ons sinds Donderdag in volgorde ontvangen :

DONDERDAGMORGEN HALF 12.

ANTWERPEN. Gisteren hebben op verschillende plaatsen in Noord-België schermutselingen plaats gehad, waarbij de Duitschers teruggedreven werden.

BRUSSEL. Op het naderen der Duitsche troepen besloten de Belgen heden-morgen de stellingen om de stad bezet te houden. Toen de Duitschers echter zwaar artillerie-geschut in actie stelden, werd het besluit genomen de stad te ontruimen, teneinde de verwoesting ervan te voorkomen. De Belgische troepen namen hierop stelling in de bosschen en op de wegen, die naar Brussel leiden. Het terugtrekken der Belgische troepen, geschiedde slechts om strategische redenen.

Groote Belgische troepen, wachten de Duitschers af, die aanzienlijke verliezen leden.

De generale staf van het Belgische leger ontruimde Leuven.

BERLIJN. Ten Noorden van Namen is de 5e Fransche cavalerie-divisie met zware verliezen door de Duitsche cavalerie teruggeslagen.

BERLIJN. Bij Weiler behaalden Beiersche en Badensche troepen eene overwinning op een Fransche infanterie-brigade, welke met zware verliezen over de Vogezen werd teruggedreven.

PARIJS. (Officieel.) De voorwaartsche beweging der Fransche troepen houdt aan. In Elzas-Lotharingen bezetten de Franschen vier dorpen.

BRUSSEL. Eene Duitsche troepenafdeeling rukte gisteren tot in de nabijheid van Brussel op. Een Belgisch vlieger ontdekte de Duitsche bewegingen, waarop de Duitschers door de Belgische troepen werden teruggedreven.

* * *

DONDERDAGNAMIDDAG 5 UUR.

ANTWERPEN. Hedennacht te één uur werd een kabinetsraad gehouden, bijgewoond door de ministers van Staat. Per proclamatie werd bekend gemaakt, dat het Belgische leger zijne stellingen verscheidene dagen dapper en met goed gevolg verdedigd heeft, doch plotseling door een aanzienlijk grootere Duitsche krijgsmacht werd aangevallen en na een moorddadig gevecht werd besloten het hoofdkwartier naar Mechelen en vervolgens naar Antwerpen over te brengen en het veldleger op de stelling Antwerpen te doen terugtrekken.

De burgemeester van Brussel heeft een proclamatie aangeplakt, waarin de bevolking tot kalmte wordt aangemaand bij het binnentrekken der Duitschers.

ANTWERPEN. Op order van den minister van oorlog moeten alle correspondenten, ook van bevriende naties het land verlaten.

Aan de Nederlanders wordt aangeraden niet te Antwerpen te blijven daar de poorten zullen worden gesloten.

De Duitschers hebben het tramstation Rijmenam verwoest.

BRUSSEL. De Duitschers zijn heden-morgen in Brussel aangekomen.

* * *

VRIJDAGMORGEN 11 UUR.

Men bericht uit Antwerpen aan de N. R. Courant, dat Luik door de Franschen vermeesterd is.

PARIJS. (Officieel). Mühlhausen is weer door de Franschen bezet.

Berichten van vorige dagen.

TERUGTOCHT DER BELGEN.

Een correspondent van het „Hbld." te Leuven meldt over deze belangrijke strategische wijziging de volgende bijzonderheden.

„Nadat sedert drie dagen een absoluut stilzwijgen is bewaard gebleven, heeft Dinsdagmorgen het Belgische leger een groote terugtrekkende beweging voltrokken. Laat ik er onmiddellijk aan toevoegen, dat dit terugtrekken niet het gevolg is van een nederlaag der Belgen. Integendeel, deze terugwaartsche beweging moet m. i. veeleer als een strategische overwinning beschouwd worden.

Dagen lang toch heeft men den Duitschers en iedereen doen gelooven, dat het de bedoeling was ten Noorden en ten Zuiden van Tienen slag te leveren. Niemand mocht in het Belgische kamp komen, zelfs de naaste familieleden van de soldaten niet. Het geheele postverkeer in België werd drie dagen stop gezet, op verschillende plaatsen ten Oosten van Diest en Tienen trokken de Duitsche troepen een weinig terug om zich te versterken en op zijn alleronverwachtst werd Dinsdagmorgen te Leuven bekend, dat het hoofdkwartier was vertrokken.

Nauwelijks was het gerucht dienaangaande bekend geworden, of een electrische tram, de eerste die ik gedurende mijn verblijf in de stad zag, reed tot voor het hospitaal en bracht de lichtgewonden in enkele ritten naar het station. Nauwelijks waren deze in den trein of van alle kanten kwamen de soldaten het stationsplein op.

Het geheele verkeer voor het publiek werd van 2 tot 5 uur stop gezet. Dit gaf nog al sensatie. Van alle kanten kwamen nu ook de groote vrachtauto's met proviand en verdwenen in Westelijke richting. De kanonnen en machinegeweren werden door de stad gevoerd, zelfs een gedemonteerde vliegmachine ontbrak niet in den stoet. Alles ging volkomen kalm en in de meest mogelijke orde. Trouwens op den weg en de velden tusschen Leuven en Tienen was en is waarschijnlijk nog een behoorlijk aantal dekkingstroepen aanwezig. Diest en Aerschot is echter reeds door de Duitsche troepen bezet.

Maandag was ik nog te Tienen ; daar waren ze toen nog niet, doch in de naburige bosschen wemelde het van uhlanen. Vluchtelingen deelden mede, dat de Duitsche voorposten nu het stadje binnentrokken.

Leuven werd Dinsdag overstroomd door vluchtelingen, doch zoodra het treinverkeer om 5 uur heropend was, gingen honderden verder. Toen het publiek echter zag, dat de stad nog niet geheel van troepen ontbloot werd, keerde de kalmte gaandeweg terug.

Den geheelen dag zweefden de vliegtuigen boven de stad ; de Duitsche werden hevig onder vuur genomen, doch zonder waarneembaar resultaat".

Tot zoover de correspondent van het „Hbld." wiens verhaal veronderstellen doet, dat de kern van het Belgische leger via Brussel ongetwijfeld naar Antwerpen is teruggetrokken, terwijl het gevecht, waarvan een telegram uit Brussel melding maakt, zonder aangeven echter van de plaats, waar de strijd geleverd wordt, mogelijk op een treffen doelt van de Duitschers en de Belgische dekkingstroepen.

De kern der Belgische troepen zou dus frisch en wel nog, gegeven dat de veronderstelling waarheid blijkt, in de veste van Antwerpen aankomen, waar alles, naar ons van verschillende kanten gemeld wordt, voor een beleg in gereedheid wordt gebracht. Ze zouden zoo het voordeel hebben, nog niet uitgeput door een grooten slag, aan een krachtigen aanval, dien men zeker te verwachten schijnt, weerstand te kunnen bieden en onverzwakt een langdurig beleg te kunnen uithouden.

Onmogelijk is het echter ook niet, dat het terugtrekken van de Belgische troepen een nieuwe strategische slimmigheid is, daar het wel wat verwonderlijk klinkt, dat de censuur zou toelaten, dat zulk een belangrijk strategische zet zoo dadelijk maar wereldkundig gemaakt wordt.

Met des te meer spanning heeft men nu ongetwijfeld het verdere verloop der gebeurtenissen in België te volgen, daar een beslissing in een of anderen zin niet lang op zich kan laten wachten.

* * *

DE DUITSCHERS VOOR BRUSSEL.

Wij lezen in „Het Huisgezin" :

Brussel zal zeer spoedig in handen der Duitschers zijn. Wel hebben de Belgische bladen tot nu toe den waren stand van zaken meesterlijk weten te verbloemen, ten einde de burgerij den moed niet te doen verliezen, doch de feiten laten zich ten slotte niet meer verdraaien. Alles wijst er op, dat ons binnenkort de intocht van den Duitschen keizer in de Belgische hoofdstad geseind zal worden.

Een correspondent van de „Tel." te Brussel verzekert — en hij put zijn nieuws uit de beste bronnen, — dat de Duitsche troepen tot op zeer korten afstand van Brussel zijn genaderd. De Belgische regeering verliet reeds de stad, de koningin en haar kinderen trokken mede reeds naar Antwerpen. Van eenigen tegenstand voor Brussel is van Belgische zijde geen sprake. Men laat de Duitsche troepen de geheel open stad binnen trekken, terwijl de Belgische troepen zich om Antwerpen zullen concentreeren. Van een strategische waarde zal de bezetting van Brussel niet zijn. De Duitschers houden de sterke vesting Antwerpen in den rug en zullen haar van de landzijde geheel trachten af te sluiten, waarvoor een groot continent troepen zal dienen te worden afgezonderd.

Lang zal het thans niet meer duren, of geheel België met uitzondering van Antwerpen en Namen, zal in handen der Duitschers zijn.

Van een grooten veldslag op de Kempen zal dus blijkbaar niet veel komen. Vermoedelijk zullen de groote slagen dus geleverd worden op de linie Namen—Dinant—Maubeuge.

* * *

IN EN OM LUIK.

MAASTRICHT, 19 Augustus. Prins Eitel Friedrich bevindt zich te Luik en logeert in het provinciaal paleis aldaar. Hij is benoemd tot commandant van het 1ste garderegiment te voet. Prins August Wilhelm logeerde gisternacht eveneens te Luik, in het Grand Hôtel. Een hertog van Mecklenburg-Schwerin nam ook zijn intrek in het provinciaal paleis en is per auto naar het front vertrokken.

De nieuw benoemde gouverneur van Luik is luitenant-generaal van Kolewe.

Officieel kan ik u mededeelen, dat zonder uitzondering alle forten om Luik zich in Duitsche handen bevinden.

Aan den directeur-generaal Greiner, van de welbekende wapen- en kruitfabriek Cockeril, werd door het Duitsche oppercommando opgedragen projectielen etc. te doen maken. Hij weigerde die opdracht uit te voeren, waarop hem en tevens eenige hoofdingenieurs dier fabriek gelast werd hun woning niet te verlaten, terwijl aan de fabriek de navolgende proclamatie werd aangeplakt :

„1. Van heden af neem ik het bestuur over de fabriek van Cockerill te Costi van den tegenwoordigen directeur-generaal over.

2. Het personeel blijft in zijn betrekkingen gehandhaafd.

3. De arbeiders hebben zich strikt aan mijn bevelen te houden.

4. Hun loonen worden hun gewaarborgd.

5. Uit hoofde van de duurte der levensmiddelen zal het Pruisische ministerie van oorlog gedurende den oorlog aan de arbeiders een loonsverhooging van 50 percent verleenen.

6. Hij die zijn werk met nauwgezetheid verricht en wiens gedrag niets te wenschen laat, zal goed behandeld worden.

7. De personen, die moeilijkheden veroorzaken of zich aan sabotage schuldig maken en de fabrikaten uit eigen beweging beschadigen, zullen terechtstaan voor den krijgsraad en zeer streng gevonnist worden.

8. Het werk zal zooveel mogelijk in alle afdeelingen hervat worden.

Maandag, 17 Augustus 1914."

w. g. Keppel, kolonel, attaché van de Duitsche regeering bij de tentoonstelling te Luik.

Maandag hebben zich geen arbeiders aangemeld.

* * *

DE VESTING ANTWERPEN.

Niet de hoofdstad Brussel, maar de handelsstad Antwerpen is door België als centraal reduit der landsverdediging ingericht. Antwerpen biedt in deze belangrijke voordeelen boven de hoofdstad. Ten eerste is de teruggetrokken ligging ten opzichte van Duitschland en Frankrijk van veel belang. Antwerpen ligt laag en kan gedeeltelijk door inundatiën gedekt worden. Het heeft bovendien als handelsstad steeds groote voorraden levensmiddelen en materialen in de magazijnen opgestapeld, die het in staat stellen bij een beleg, langen tijd in het onderhoud van bezetting en bevolking te voorzien. Daarbij komt nog, dat Antwerpen moeilijk is in te sluiten en het via de Westerschelde, aanvoer van uit de Noordzee kan krijgen, voor zoover dit is overeen te brengen met de neutraliteit van ons land.

De stad wordt beschermd door twee fortengordels. De buitenste is van 10 tot 16 K.M. vooruitgeschoven en voor zoover gereed, geheel modern. De binnenste fortengordel, eertijds de buitenste, is verbonden door een breeden wal, geschikt voor opstelling van infanterie. Voor dien wal ligt een breede gracht.

Het voor ons Nederlanders interessantste is wel, dat de noordelijkste forten op ongeveer 2 K.M. van de grens liggen.

Mocht een vijand de stelling van Antwerpen willen insluiten, waarvoor een veel ruimere afstand dan 2 K.M. noodig is, dan zou die vijand dus Nederlandsch territoir moeten schenden en daardoor Nederland, indien onzijdig, oorlogspartij maken. Het middel wordt daardoor erger dan de kwaal, m.a.w. de korte afstand van de Noordelijke forten tot de Nederlandsche grens, is een groot voordeel voor België.

Op enkele fronten kunnen, zooals gezegd, inundaties gesteld worden, het middel. ook door ons toegepast, om het verdedigingsvermogen krachtig te verhoogen. De forten Doel en Blauwgaren zijn nog geheel onvoltooid ; wel zijn de kanonnen reeds 3 jaar geleden door Krupp geleverd.

* * *

HET KAMP VAN BEVERLOO BIJ VERRASSING GENOMEN.

Aan de „Tel." wordt geseind, dat de Duitsche troepen het kamp van Beverloo bij Hechtel, bij verrassing hebben genomen. De Belgische bevolking is gevlucht.

De Duitschers verschenen in gepantserde auto's met machinegeweren. De gansche onbeschermde streek van noordelijk België is door Duitsche cavalerie bezet. Door de Nederlandsche cavalerie wordt met nauwgezetheid de grens bewaakt.

* * *

BIJ NAMEN.

BRUSSEL, 19 Aug. De Belgische genie heeft het kasteel te Marche-les-Dames (O.N.O. van Namen, aan de Maas gelegen) opgeblazen, doch men deelt dienaangaande mede, dat het kasteel zich binnen de vuurlinie der forten van Namen bevond en dat het onjuist zou zijn uit deze, door militaire overwegingen ingegeven daad, andere gevolgtrekkingen te maken.

* * *

AAN DE FRANSCH-DUITSCHE GRENS.

PARIJS, 19 Aug. Generaal Joffre, de opperbevelhebber van de Fransche troepen, seint : In den loop van de vorige dagen hebben onze troepen in Elzas-Lotharingen, belangrijke voordeelen behaald, die aan onze soldaten en hunne leiders alle eer aandoen.

De Duitschers hebben overal groote verliezen geleden. De uitwerking van ons geschut was demoraliseerend en verpletterend.

Gisteren zijn onze troepen den heelen dag in Boven-Elzas (het zuidelijke gedeelte van Elzas tusschen Kolmar en Bazel) voortgerukt. De Duitschers trekken terug en laten in die buurt overal gewonden en oorlogsmateriaal achter.

Onze troepen hebben het grootste gedeelte van de dalen van de Vogezen aan den Elzassischen kant van de borgstellingen vermeesterd, vanwaar zij spoedig de vlakte ten Z. van Saarburg zullen bereiken.

De Duitschers hadden tegenover ons een versterkte stelling ingericht, die geducht met zware kanonnen bezet was. Gisterenmiddag zijn zij overhaast teruggetrokken.

De Fransche ruiterij vervolgt hen op het oogenblik.

Wij hebben aan den anderen kant de heele streek van de plassen tot ten Westen van Fénestrange (Viestringen, departement Meurthe) bezet en rukken op van de rivier de Seille (die bij Metz in de Moezel uitmondt), waarvan de Duitschers de meeste overgangen hebben verlaten. Onze ruiterij staat te Chateau-Salins (in Lotharingen).

* * *

GEVECHTEN IN DE NOORDZEE.

LONDEN, 18 Aug. Ambtelijk wordt medegedeeld, dat er heden enkele losse gevechten hebben plaats gehad tusschen een Engelsch smaldeel en Duitsche kruisers, die op verkenning uit waren. Verliezen worden niet gemeld. In de zuidelijne zone van de Noordzee wordt een zekere onrust opgemerkt.

* * *

OVERWINNING DER OOSTENRIJKERS.

WEENEN, 16 Aug. De gisteren geleverde gevechten aan de Drina eindigden met een beslissende overwinning der Oostenrijkers, die veel gevangenen maakten, oorlogsmateriaal veroverden en de Serviërs, die even sterk in aantal waren, met buitengewonen moed stroden en die zich sterk verschanst hadden, ten slotte naar Velsevo terugsloegen.

* * *

HET SLAGVELD BIJ HAELEN.

In de Nieuwe Gazet vinden wij de volgende beschrijving van het slagveld bij Haelen :

Het slagveld van Haelen leverde Donderdag een akelig en gruwelijk schouwspel op. Aan den inkom van de gemeente Webbecom was nog eene barrikade opgeworpen, die bewaakt werd door luitenant du Bus, van het 2e gidsen, en eenige ruiters. Voor die barrikade lag eene hooge stapel rompen van gedoode Duitsche paarden en rondom was het bloed in breede plassen verspreid. Een dikke zwerm vliegen en insekten was op het bloed en de paardenrompen neergestreken. Wat verder, in het veld, waren eenige landbouwers bezig met eenen grooten kuil te delven. Rondom lag het veld bezaaid met lijken van Duitsche soldaten en rompen van doodgeschoten paarden. Meer dan 120 Duitschers hadden daar onze troepen aangevallen. Meer dan 50 bleven dood op het slagveld, waar de landbouwers nu bezig waren hun graf te delven. Onder die dooden lagen vijftien officieren ; de dooden waren deerlijk gesteld. De eenen hadden de borst of den buik opengereten door een lanssteek of een bajonetstoot ; den anderen was het hoofd vermorzeld door een houwitser of door mauserkogels, enz. De aangezichten waren verwrongen, de ledematen krampachtig ineengetrokken, en de mond stond ver open, alsof hij pas den laatsten kreet geslaakt had. De grond was doorweekt van het bloed. De huizen in den omtrek waren verlaten, verwoest en vernield. 't Was al dood en verwoesting wat men te zien kreeg.

Verderop naar Haelen was 't hetzelfde schouwspel van dood en verwieling. In de grachten langs de baan, lagen lijken van Duitsche soldaten en paardenrompen. Het water, dat in de grachten stond, was rood geverfd van 't bloed. In de groeven vond men ook Duitsche granaten, die niet ontploft zijn. Hier lag een paard met de vier pooten in de lucht en daaronder het lijk van een officier ; daar was een jonge soldaat uitgestrekt, de handen gekruist op de borst, waaruit een breede streep bloed vloeide. Verder nog ontwaarde men het eene lijk nevens het andere en overal bloed !

Schrikwekkende worstelingen moeten daar plaats gegrepen hebben. De Duitschers werden met gansche rijen weggemaaid en liggen langs beide kanten van den steenweg opgehoopt.

Langs alle kanten ziet men in het veld platgebrande hoeven. Op de baan zelf kan men uiterst moeilijk vooruit, daar zij vol doode paarden ligt. De soldaten hebben zich zelfs tijdens het gevecht, achter de lijkhoopen als achter barrikaden verschanst.

De Belgische slachtoffers heeft men onmiddellijk begraven.

De vijanden, vooral de uhlanen, schijnen erg van de hitte te lijden ; zij werpen hun hoofddeksels weg om gezwinder te kunnen rijden en vechten.

Te Haelen heeft men de Duitsche lijken in diepe kuilen langs beide kanten van de baan begraven.

* * *

DE DUITSCHE GEEST.

Een correspondent van het Central-News-Agentschap, dezer dagen te Brussel aangekomen, heeft eenigen tijd doorgebracht in de Duitsche linièn. Deze correspondent heeft over zijn bevindingen het volgende meegedeeld.

„De Duitschers voeren langs de geheele linie van Luxemburg tot bijna aan het noorden van België bijna ongelooflijke massa's troepen, artillerie, paarden en voorraden van allerlei aard op. Wat betreft den geest, die de Duitsche soldaten bezielt — deze wordt het best gekarakteriseerd door de woorden van een gewoon soldaat in een Duitsch cavalerie-regiment. Hij zeide : „Onze officieren hebben ons gezegd, dat wij vooruit moeten zoolang er geen halt gefloten wordt. Zij hebben ons gezegd, dat er duizend schoten noodig zijn om één man te raken, en dus zijn wij niet bang. En wij kunnen het lijden, 1,000,000 menschen te verliezen, terwijl het verlies van duizenden tegenstaanders dezen reeds moet tot staan brengen of tenminste doen aarzelen.

Een Duitsch officier sprak al niet anders :

„Wij hebben Luik in een week genomen, zonder zwaar geschut te gebruiken, terwijl wij dachten er drie maanden voor noodig te zullen hebben. (Dat hadden de Duitschers zeer zeker niet gedacht. — Red.) Wij zijn België binnengedrongen en staan reeds vlak bij de hoofdstad. Wij hebben buiten het stadhuis te Straatsburg kanonnen te pronk gezet, die wij aan de veelgeprezen Fransche artillerie hebben ontroofd. Wij kunnen meer dan 1,000,000 menschen opofferen, terwijl de verbondenen er zelfs geen duizenden kunnen missen. De bekwaam aangevoerde troepenmassa's die den militairen en imperialen geest van het Duitsche rijk vertegenwoordigen, moeten de los samenhangende, gemengde volken overwinnen, die „de verbondenen" genoemd worden."

De correspondent van het Central News-agentschap wijst er nog op, dat de Duitschers alles verwachten van de langzaamheid, waarmee Rusland's mobilisatie zich voltrekt. Voor de vijanden aan de westgrens verpletterd zijn, kan Rusland nog niet gevaarlijk zijn.

Een ander element in de Duitsche krijgsvoering is hierin gelegen, dat de Duitsche officieren en soldaten blinde werktuigen zijn in de handen van den generalen staf. Een hooggeplaatst officier verklaarde aan den correspondent:

„Wij zijn slechts pionnen in de handen van den generalen staf ; en wij zijn er tevreden mee, enkel pionnen te zijn. En deze tevredenheid is de quintessence van wat ons ten slotte het succes zal verzekeren."

* * *

DAGBLADCENSUUR IN BELGIE.

De militaire gouverneur van Brabant heeft besloten, dat van elke courant niet meer dan één uitgave per dag mag verschijnen. De proeven moeten voor het verschijnen worden onderworpen aan de goedkeuring van de militaire overheid, die er alles uit zal schrappen wat betrekking heeft op de militaire operaties.

* * *

TOESTANDEN IN DUITSCHLAND.

Een Nederlander, Dinsdag uit Berlijn hier teruggekeerd, deelt ons mede in Duitschland overal met de grootste voorkomendheid behandeld te zijn.

Het leven in Duitschland wordt sterk beinvloed door den oorlog. In Berlijn en Hannover ziet men niet anders meer dan vrouwelijke tramconducteurs, terwijl oude mannen dienst doen als wagenbestuurders.

Algemeen zijn de loonen in Duitschland 30 pct. gedaald, ook voor den landarbeid. Gratis diensten worden veelvuldig aangeboden door menschen zonder beroep.

Bij de aankomst der eerste krijgsgevangenen in Duitschland schijnt een deel van het publiek — vooral vrouwen — zich onwaardig te hebben gedragen. De militaire autoriteit te Stuttgart heeft ten minste bevolen, dat voor het geval dergelijke tooneelen zich mochten herhalen, zij die er aan deelnemen, zullen worden aangehouden en hun namen in de dagbladen bekend gemaakt.

Wie na lezing van het bovenstaande denkt dat de krijgsgevangenen mishandeld of uitgescholden zijn, vergist zich.

De Frankfurter Zeitung verneemt althans uit Stuttgart, dat de vrouwen die zich „onwaardig hebben gedragen" den Franschen krijgsgevangenen... douceurs en bloemen hebben overhandigd.

* * *

DE KRIJGSMACHT VAN JAPAN.

Nu ook Japan zich heeft aangesloten bij de mogendheden, die Duitschland bestrijden — de strijd is dan zeven tegen twee — en Japan eerlang wellicht den strijd tegen Duitschland, dat wil zeggen tegen de Duitsche koloniën in Oost-Azië zal aanbinden, is het van belang, even in het kort na te gaan de sterkte van Japans leger en vloot.

In Japan bestaat, althans op papier, algemeene dienstplicht. Behalve het staand leger heeft men een reserve en het territoriale leger. Bovendien bestaat er nog een soort landstorm voor weerbare personen van 17—40 jaar.

Het leger bestaat uit de keizerlijke garde en 18 divisies, onderverdeeld in 76 reg. infanterie, 27 regimenten cavalerie, 25 regimenten veldartillerie en 38 bataljons genie en treintroepen.

In vredestijd wordt het leger op 250.000 man geschat, het oorlogseffectief 300.000 en 200.000 reserve, alsmede nog 1.000.000 extra-reserve, den landstorm niet meegerekend.

De vloot bestaat uit 15 slagschepen, 14 kruisers eerste klas, 10 kruisers tweede klas, 7 kruisers derde klas, 59 torpedojagers, 59 torpedobooten en een twintigtal transportschepen en kanonneerbooten.

Op de vloot dienen 49,728 manschappen, terwijl 26,000 reservisten kunnen worden opgeroepen.

De leiders van het leger zijn de maarschalken prins Yamagata, prins Oyama, de graaf Okoe ; chef van den generalen staf is burggraaf Hasegawa. Opperbevelhebber van de vloot is baron Ijuin.

* * *

HOE LANG DE OORLOG ZAL DUREN.

Dat is natuurlijk moeielijk te zeggen en hangt af van zeer vele omstandigheden.

De meening, dat deze oorlog spoedig zal geëindigd zijn, wijl de strijd ontzaglijke schatten zal kosten, en zoo er niet spoedig een einde aan komt, de financieele gevolgen ontzettend zullen zijn, wordt niet gekoesterd in Engeland.

De Times zegt : de oorlog kan lang, zeer lang duren. En daarom is het

No. 69 WOENSDAG 26 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Quis non Fleret!

(„Wie zou niet weenen" ?.....)

Welk katholiek menschenhart zal niet bloeden bij het hooren van de mare óver het onverwacht heengaan van onzen roemvol regeerenden Paus Pius X.

Een droevig heengaan in zulke treurige omstandigheden, nu de oorlog in al zijn woede en hevigheid de volkeren beangst, nu verderf en ondergang wordt gebracht over bloeiende streken en floreerende industriëën, nu zoo ontelbare jeugdige frissche en schoone levens van jongelingen en mannen worden weggemaaid als de volle korenhalmen onder des landmans zeis.

Handel en nijverheid zijn stop gezet, vooruitgang en bloei zijn geknakt.

Inderdaad, quis non fleret — wie is niet bedroefd, terwijl juist in deze zware oorlogsdagen de katholiek behoefte gevoelt aan een opperhoofd, omdat de mensch onafgebroken zijn oog gericht hield naar het Vaticaan, meenend alleen, nog van daaruit bemiddeling tot vrede te verwachten.

Edoch ook die groote moreele kracht wordt den mensch ontnomen. Hard is Gods besluit, zwaar rust de kastijding op het hedendaagsche menschdom.

Pius X gestorven! Bijna ongelooflijk klinkt dat bericht in onze ooren.

Nog staat zè voor onzen geest die edele gestalte van dien goedigen Vader, toen we Hem voor enkele maanden mochten begroeten.

Innemend en vriendelijk tegenover eenieder, schreed Hij met zijn gebogen gestalte langs de pelgrimsrijen henen. Met krachtig volle stem, die kwam uit dat ronde ernstige hoofd, deed Hij zijn apostolischen zegen nederdalen op de honderden pelgrims.

Statig en toch hoe eenvoudig ging Hij de rijen voorbij, hier zijn hand leggend op het hoofd van een pelgrim, daar zijn hand, waaraan de reliquiering zich bevond, ter vereering aanbiedend.

Onderling fluisterde men: wat ziet onze H. Vader er goed en opgewekt uit; nog menig jaar zal Hem wel zijn toegemeten!

Doch de wreede tijd van het oogenblik, de meedoogenlooze volkerenstrijd heeft Hem het hart doen breken. De 79-jarige grijsaard aanschouwde al het leed en de ellende. Hij zag hoe de wereld in wreede beroering verkeerde en alle volkeren elkander met geweld bekampen, hoe die duizenden kostbare levens worden neergeschoten en hoe Hij machteloos was om dat alles te keeren... omdat deze hedendaagsche wereld den Paus buiten alles had gesloten.

Door verschillende staten gehoond en gesard, van een Vredesconferentie buitengesloten, door de vrijmetselarij beschimpt moet Hij in stilte, zonder te kunnen helpen, met smart aanschouwen dat Europa thans onderling tegen elkander inbotst.

We hadden zoo gaarne nog zijn-bloeiende en heilzame regeering zien voortduren, vooral in deze moeielijke dagen. Zoo gaarne hadden we nog willen vragen: Wachter, wat is er van den nacht? Deze dreigt onheilspellend en onrustig te worden.

De Wachter is heengegaan, de aarde is verweesd.

Thans is de ure geslagen dat de wereld haar straf ontvangen gaat; gekastijd zal zij worden om haar verregaande godloochening, haar toomelooze losbandigheid, haar spotten met Christus' Plaatsbekleeder op aarde.

Hard zal de kastijding zijn, wreed de gevolgen.

Aller vurige wensch is dat menig land gelouterd uit dat vuur moge verschijnen; dat vooral één der Europeesche Staten de oogen eens naar boven zal richten om thans de goddelijke wetten te doen eerbiedigen door staat en volk, opdat de kerk meer bezocht worde dan de theatertribunes, dat er de Communiebank drukker bezoekers telle dan de wufte modewinkels, dat de rozenkrans 's avonds gebeden worde in plaats dat men loope naar bioscooptafereeltjes en filmschandaaltjes, dat het huwelijk erkend worde als een instelling Gods.

Deze Europeesche oorlog brengt den mensch tot het bewustzijn dat er bestaat een Voorzienigheid.

Iedere staat, ieder koning, ja ieder minister-president erkent thans het Godsbestaan omdat hij voelt dat niemand hem een uitkomst kan geven tenzij de almachtige eeuwige God.

Duister is de toekomst, de stem des Pausen is verstomd.

Alleen, zonder hoofdleiding blikt de mensch omhoog...

Ja er zal komen een kentering van ideeën, een naderbrengen tot God. In deze bange dagen hooren we de Titanicbede in onze ooren klinken: Nader mijn God, tot U; U naderbij! Moge uit het kwade het goede worden geboren.

Het schoone voorbeeld tot bidden — op verzoek van onzen Heiligen Vader z. g. — is zeker gegeven door het biddende medelijdende Limburg.

Limburg, dat als een liefdezuster optreedt, en aan de wereld zoo schitterende blijken geeft van onverdeelde naastenliefde en hulpvaardigheid.

Edel en opofferend heeft 't zich ten allen tijde getoond, vooral ook door het opnemen van verdreven kloosterlingen uit andere landen en daarom juist leeft in het volk: de voorspelling voort dat Limburg in dezen oorlog van ondergang zal bevrijd blijven wegens het edelmoedig en gastvrij herbergen dier verdreven mannen en vrouwen.

Groote Pius, Paus der H. Communie, bid voor ons tot Hem. Wiens Plaatsbekleeder op aarde, Gij geweest zijt, dat de wereld rust moge krijgen, waarnaar zij zoo zeer verlangt; dat het wreede zwaard in de scheede worde gestoken, dat de volkeren in vrede en goede orde met elkander mogen leven.

Spaar, Heer, spaar Uw volk!

B. TH. M.

(Limb. Koer.)

Neutraliteit.

In de „Standaard" van Zaterdag 22 Augustus lezen wij een zeer belangrijk artikel, dat wij in zijn geheel hieronder laten volgen

Aan den drang, ook op ons uitgeoefend, om een oordeel te vellen over den stand en het recht van partijen in den uitgebroken wereldoorlog, bieden we weerstand. Zoolang het ons land gelukt neutraal te blijven, voegt ons neutraliteit ook in het publieke woord. Tal van scribenten in onze kleine Pers van allerlei richting weten dan ook niet, welk gewaagd spel ze spelen, door slag op slag, nu rechts dan links, de klappen van hun critiek uit te deelen. Voor zulk een woordrakeel is de toestand veel te ernstig. En mochten we, wat Hoogere Macht verhoede, tenslotte toch ook zelf in dezen bitteren oorlog verwikkeld worden, dan zal het, bijna vast, niet van onze sympathiën, maar schier eeniglijk van den loop der feiten afhangen, aan wat zij we te staan komen.

Schendt een der twee oorlogvoerende partijen onze grenzen; zijn we op een gegeven oogenblik niet bij machte, dit met wapengeweld te keer te gaan; en wordt hierdoor aan de andere partij een aanmerkelijk militair nadeel berokkend, — dan zal wie schade leed, dit allicht ijlings op ons zoeken te wreken, en zijn we vanzelf in den oorlog gemengd, eer we er op verdacht zijn. Bij een oorlog zoo vlak op onze grenzen gevoerd, kan onverhoeds heel een legercorps van 30 à 40.000 man door de tegenpartij over onze grenzen worden geschoven. Weigert dan zulk een corps zich door ons op staanden voet te laten ontwapenen, of komen onze troepen daarvoor te laat, dan kan zulk een corps over ons gebied naar zijn eigen leger terugtrekken, en is er casus belli voor ons land met de teleurgestelde partij.

Onze Regeering hield zich voortreffelijk. De keuze van Snijders als bevelhebber kon niet beter. De onmiddellijke mobilisatie was een meesterzet. En Minister Treub maakte zich oeconomisch op geheel eenige wijze verdienstelijk. Men voelde zoo, hoe heel het Kabinet door het initiatief van onze Koningin geïnspireerd was, en heel 't volk stond als één man om haar Troon. Maar hiermee is nog in het minst niet gezegd, dat we elken misgreep op de grenzen keeren kunnen. Onze troepenmacht op de grenzen is sterk, en in deze 14 dagen weder tamelijk goed „einexercirt." Er is gedaan wat gedaan kon worden. Een ieder is nu op zijn qui vive, en voor angstvallige vreeze is er geen oorzaak meer. Nu alle maatregelen naar behooren genomen zijn, voegt ons de kalme gerustheid van den kapitein bij stormweer op de brug.

Maar met dit al hebben we, wat onafhankelijk van onzen wil gebeuren kan, niet in onze macht. Overmacht kan ons kwade parten spelen. Ook hierop voegt het ons, bedacht te zijn. En juist daarom is het zoo gebiedende noodzakelijkheid, dat de geest van ons volk noch naar rechts noch naar links geprikkeld worde. Men zag het nu aan Belgisch Visé en Canne tot wat gruwel der wreedaardigheid een verkeerde stemming en houding van het ongewapende volk leiden kan. Overkomt ook ons de jammer van den oorlog, dan moet ons leger, en ons leger alleen, het uitvechten, en reeds nu hebben we toe te zien, dat we niet door voorbarige oordeelvelling in het publiek een eventueelen vijand, waarvan op dit oogenblik nog niemand weet wie 't zijn zou, tegen ons verbitteren.

Men heeft in dezen geweldigen oorlog niet met grijpbare motieven te doen. De harde noot, die Oostenrijk aan Servië te kraken gaf, blijkt nu de eigenlijke vonk in het kruid te zijn geweest, en van achteren voelt een ieder, dat 't niet aanging van den Servischen Staat te eischen, dat hij vreemde agenten op eigen erf met macht zou bekleeden. Servië kon op dit punt niet toegeven. Maar vlak hiertegenover staat de wedervraag: Kon de Keizer van Oostenrijk laten wat hij deed, waar heel de toekomst van zijn Rijk, als hij te sterven kwam, op 't spel stond? De annexatie van Bosnië en Herzegowina, die voor een tweede Groot-Servië alle toekomst afsneed, was tractaatschending geweest. Maar toen die positiecoup, uitgelokt door den Balkanoorlog, eenmaal gedaan was, kon Oostenrijk toen nog terug? Moest het toen niet doortasten? Hing er toen de toekomst van heel het machtige rijk niet aan? Twee onvermijdelijkheden botsten hier op elkanden, en de oorlog was er, en sloeg over alle grenzen naar noord en west.

En even critiek stond het met de Belgen.

Tegen België is klare schending van het volkenrecht gepleegd. Niemand die het betwijfelt. De Rijkskanselier zelf was de eerste om 't volmondig te erkennen. Doch ook hier stond men voor een scheeven toestand. Briallmont had, door Luik en Namen tot twee formidabele vestingen te maken, naar Duitschlands kant België's grenzen afgesloten, maar daarentegen de veel breedere Fransche grens geheel onverdedigd gelaten. Vandaar het gevaar, dat het Fransche leger noordelijk door kon breken, en dat België het dan niet zou kunnen weerstaan. Gaat nu in zulk een geval het Salus reipublicae suprema lex esto, d.i., „noodrecht wet," door of niet door? Raadpleeg de historie. Vraag, wat in zulk noodgeval schier elke wereldmacht deed. En oordeel dan zelf, of wij, journalisten, de gegevens bezitten, om, in zoo pijnlijk geding, ons het recht van beslissing aan te matigen? Vraag hoe we zelf vaak deden in onze Oost. Dit alleen staat vast, dat in de historie schier elke Mogendheid om wrake riep als ze er bij leed, maar zelve evenzoo toetastte, als 't om zelfbehoud ging. En daarom verzwijgen we 't niet, dat het volkenrecht geschonden is, èn tegenover Servië èn tegenover België, gelijk nog voor kort tegenover Marokko en Cyrenaica. Maar wat we niet doen is, ons partij stellen. Het volkenrecht zelf staat daarvoor als Rechtsinstituut nog veel te wankel.

Bovendien, dit alles zijn bij-motieven waaruit deze schrikkelijke wereldoorlog toch nimmer te verklaren zou zijn en eerst de geschiedschrijver van een latere eeuw, wien alle diplomatieke gegevens ter beschikking staan, zal het werkelijke motief van dezen verwoeden krijg kunnen vaststellen. Er zijn hier krachten werkende van een geheimzinnig karakter, die met alle menschelijke berekening den spot drijven. Gelijk er in de natuur, nu en dan, elementaire machten van aardbeving, cycloon of zeetrilling opkomen, waartegen elk voorbehoedmiddel faalt, zoo werken er niet zelden ook in het internationale leven, elementaire krachten, die geen Staatsman of Veldheer bedwingen kan, en waarbij alle volk voelt, dat ten slotte een bovenmenschelijke macht het lot der natiën beheerscht.

Van die Hoogere macht zijn in den loop der eeuwen zoo telkens de ontzettendste bevingen der volken uitgegaan, en het kan daarom geen kenner der

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

8)

— Wie zegt u dat ik bang ben? vroeg Bordje, zijn scheeven hals met moeite bijna rechtdraaiend.

— Bang? scheefnekken zijn nooit anders; ga maar naar huis; men kan zulke dwergen best missen, of tellen Kaat en Turk ook niet voor twee man?

— Heks! mompelde de scheeve Bord.

— Ik voor mij wilde liever een paar man meer bij ons hebben, meende Quint; de President-Schepen staat mij niet aan.

— Jaag de kinderen naar bed, spotte de Zwarte Kaat; 't is een eeuwige schande, en dat voor groote menschen.

— Bedaar, buurvrouw, zei Quint; gij houdt zoo ik meen zooveel aan uw zwart vel, als ik aan mijn bult.

Terus, die het onweder zag naken, plaatste zich tusschen de twistzoekers en de zwarte vrouw.

Jongens, vroeg hij; nog eens, zijt gij bang? Want in dit geval is de zaak afgedaan, en ieder ga met zijn hongerigen buik naar zijn hok terug; nog eens zijt gij bang?

— Neen, neen! antwoordden Bordje en Quintje. De twee woorden, „hongerigen buik", telden voor een gedeelte in het gegeven antwoord.

— Zelfs niet van den President-Schepen?

— Neen, van niets ter wereld.

— Noch van spinhuis, noch van rad of galg?

— Luister eens, laten wij elkander goed verstaan, sprak Quintje; maar huis gaan, doe ik evenmin als de beste... maar ik mag toch wel denken en zeggen ook, dat die groote heer daar ginds juist geen kat is om zonder handschoenen aan te vatten.

— Daarin hebt ge gelijk; maar toch denk ik dat ons bezoek, hetwelk misschien wel niet zonder slag of stoot afloopt, ons een goed dagloon verschaft; en denk er aan dat wij sedert lang, daar in ons gebucht zitten als oude spinsters op haar spinnewiel.

— Kom, vooruit dan maar! zei Bordje.

— Nu, om mij niet gelaten, voegde Quintje er achter.

— Zoo is het, zei de Rosse Bruno; en zoo moet het ook wezen.

— Nu zie ik dat gij nog Hellenendsch bloed in 't lijf hebt, liet de zwarte vrouw er op volgen; en wat scheelt ons de Bank met haar keuren en breuken? zou de Dingbank een Hellenender aan 't lijf durven?

— Ja, wat geven wij om President en Vorster, en heel het gespuis der wet? vloekte de rosse Bruno.

— Gelijk, ge hebt gelijk, Bruintje! zei Bord; maar hebt gij er wel eens aan gedacht, dat Dirk een kerel is, die voor vier man telt?

— Ik hoor, waar gij heenwilt, antwoordde de jonge Kapitein; onze maatregelen zijn genomen, en daarenboven is de Hoeve op dit oogenblik bijna niet meer bewaakt; menschen en honden zijn van huis; kom laat ons nu spoed maken, onze tijd is kort. Bordje hebt gij haken sleutels en ander gerief?

Bordje knikte met het hoofd.

— En de noodige koorden?

— Ja, al dat gerief hebben wij in overvloed.

— En heeft ieder zijn zakmes of zijn dagge?

— Zoodat gij dan toch gelooft, dat er stukken gemaakt zullen worden? vroeg Quintje.

— Kom, kom, uitvaagsel van 't gehucht! snauwde de Zwarte Kaat het Bultje toe; wilt gij dan met kousen en schoenen den Hemel inloopen?

— Noch met, noch zonder schoenen, buurvrouw, lachte de Bult, schavuiten, zooals gij en ik, zijn voor den Bietenbauw, en niet voor Sint-Peter.

— Uitvaagsel van 't gehucht, bromde Kaat.

— Nu, ieder heeft zijn mes of zijn dagge? hernam Terus; voor het overige den mispelaar aan den knop van uw wambuis gehangen; den boom moedig opgenomen, en de huisdeur in één stoot neergebeukt.

Een gemor van goedkeuring, volgde op de woorden van den jongen roover. De dog zelfs bromde tusschen zijne ivoren tanden, en stak de borstels van zijn witte vacht op.

Terus ging voort:

— Nu, vrienden, veronderstel ik dat wij reeds binnen zijn; indien wij bij onzen plotselingen inval iets ontmoeten, zal het gewis niets anders zijn dan een baker of een keukenmeid. Ware het zoo genomen de vuurloop van den President-Schepen, dan telt ons troepje misschien een man minder.

De troep huiverde, bij het denkbeeld den reusachtigen President, den gevreesden ambtman der Dingbank in het aangezicht te loopen.

— In alle geval, lachte Terus; hij die sneuvelt, is de heilige, de martelaar van het gehucht.

— Sinte Quinte! mompelde Kaat, en begon heimelijk te lachen.

— Dat klinkt waarlijk beter dan Sinte Kaat, fluisterde haar het Bultje in het oor; doch zoo de Bietebauw iemand onzer in het oog heeft, is het gewis een vrijster, die zoo kwaad en zoo leelijk is, als de hel zelve.

Dit zeggende, trad Quintje een weinig achteruit; want het hoornen lantaarntje verlichte juist het gezicht der zwarte vrouw, en hij las er iets in, dat hem scheen te zeggen: „Jongen, pas op uw bult!"

Terus hervatte het woord:

— Eenmaal binnen, al wat beenen heeft gebonden, elken bewoner zonder uitzondering een prop in de keel gewrongen, en in den een of anderen hoek neergerold... niet gemoord, tenzij... hij hield even stil; hij zag het oog van den Rossen Bruno flikkeren, terwijl hij de hand op het heft van zijn zakmes drukte. Hij vervolgde, het oog op zijn ruwen makker gevestigd houdende: voor ditmaal hebt gij mij uitsluitend de aanvoering toevertrouwd, bijgevolg zijt gij mij allen gehoorzaamheid verschuldigd; nog eens, niet gemoord! Wij moeten geld, vleesch en wijn, en geen bloed hebben!

— Geld en mondbehoeften dienen toch altijd tot iets, meende Quint.

— En bloed tot niets, meende Bord; doch indien het volstrekt moet, zie ik geen kwaad in een paar druppels bloed, al ware het dan ook bloed van den President der Dingbank.

— Verder, sprak de kapitein: alles wat gij kunt dragen, meegenomen, rechtvaardig bijeengebracht, en rechtvaardig gedeeld; en nu, voorwaarts!

— In Gods naam! prevelde Bordje; voorwaarts!

— Sinte Quinte! mompelde Quintje; zij ons genadig; hij trok zijnen bochel in, en maakte een kruis.

De rosse Hellenender wreef door zijn rooden haarbos, en een glimlach van zelfvoldoening ontspande voor een oogenblik zijn gelaatstrekken. Zijn zwarte weerhelft verstond hem; haar boezem klopte van drift, haar oog flikkerde als vuur, en hare hand drukte die van haar ruwen makker.

De deur ging open, en de afschuwelijke Bende trad buiten. Terus wees op den langen dunnen boomstam, tegen den wand van den watermolen gerold, en gaf een sprakeloos bevel. De mannen tilden den boom op, en sloegen in stilte de dreef in, welke naar de Hoeve geleidde. De gevreesde, witte dog opende den tocht. Een bijgeloovige zoude gezegd hebben, dat hij door de naakte beukenlaan, een geest had zien zweven, die door een rij helsche lijkdragers werd opgevolgd.

't Is een akelig oogenblik. De maan staat doodbleek in de benevelde lucht. De mannen met den boomstam stappen daar zwijgend heen, en staan eindelijk stil voor de neergelaten ophaalbrug.

— Terus, wat denkt gij van den bandhond? vroeg Bruno.

— Die is gebarsten, was het antwoord; ook heeft hij een dubbele maat vergif binnen; ja, die moet dood zijn.

— Ja, anders hoorde men hem leven maken; 't was een boosaardige schelm, zooals ik gehoord heb.

— Een duivel van een hond! Alles is stil daar aan zijn hok... nu nog een laatste woord: is er nog iemand tusschen ons die aan zijn moed twijfelt? Niemand? 't Is anders nog tijd om heen te gaan.

— Toe, toe, vooruit! fluisterde de Zwarte Kaat; waaraan denkt ge?

— Ja, vooruit! herhaalden de anderen.

Wordt vervolgd.

historie bevreemden, dat ook thans zulk een cycloon de naties op elkaar werpt.

Wat ons alleen troosten kan, is, dat na zulk een actige koorts in het internationale leven gemeenlijk een gezonder volkerenleven opbloeide.

Mogen we dan niet vertrouwen, dat 't ook dit keer zoo zijn zal?

Een vergiftigde toestand was ingetreden.

Een demoraliseerende krankheid had het leven der volkeren aangegrepen.

Dit booze kwaad zal door de hooggaande koorts, die nu uitbrak, onder Gods bestel wijken, en zuivering van den toestand zal ook nu de uitkomst zijn.

Gaan we dan ook nu, onder Gods geleide, door den somberen mist, die nu de levenssfeer verdonkert, dien beteren toestand tegen.

De Uitvaart van Z.H. den Paus.

Zaterdagavond om zes uur, begaf zich het Kapittel van Sint Pieter met de zangers van het Giulia-koor naar de Sacramentskapel in de basiliek van Sint Pieter om het lijk van den H. Vader over te brengen.

De absoute werd verricht door Mgr. Ceppetelli.

Vervolgens brachten zes sediarii in zwarte mantels het lijk naar de koorkapel, waar een drievoudige lijkkist op een met rood damast bedekte tafel was geplaatst.

In de koorkapel waren aanwezig 22 kardinalen en de bij den H. Stoel geaccrediteerde diplomaten.

De edelwacht deed dienst als erewacht.

Kardinaal della Volpe, de kamerling, kardinaal Merry del Val, als aartspriester van St. Pieter, en de majordomus, Mgr. Ranuzzi Bianchi, verzegelden het deksel van de lijkkist.

Om half acht werden ook de deksels van de zinken kist en de buitenste kipenhouten kist gesloten. Weer vormde zich nu de stoet en de baar werd, door de edelgarde begeleid, naar het Confessio-altaar gedragen, waar de kist met een kraan in de crypte werd neergelaten. Daarop verwijderden zich de kardinalen. De kamerling gaf nogmaals de absolutie en de sampietrini plaatsten de kist in het voorloopige graf. De St. Pieter was electrisch verlicht. Duizenden genoodigden woonden de uitvaart bij.

De lijkkist van Pius X werd naast die van wijlen Paus Pius VI geplaatst.

Aan de particuliere telegrammen van de „Msb." uit Rome, ontleenen we nog het volgende:

De stadsprefect van Rome gelastte Zondag de sluiting van alle theaters, en verbood alle muziekuitvoeringen. De maestro di camera gaf verlof tot bezichtiging van het lijk, dat in de Troonzaal was tentoongesteld.

De orde werd gehandhaafd door Italiaansche politie en tijdens het overbrengen van het lijk naar de St. Pieter, waren buiten het Vaticaan militairen opgesteld. Vele zaken in de stad, waren, ten teeken van rouw, gesloten.

De begrafenis van den Paus werd bijgewoond door meer dan 300 leden van het pauselijk hof, het Romeinsche patriciaat en het diplomatieke corps.

* * *

In de Vrijdag gehouden bijeenkomst der kardinalen, onder voorzitterschap van den camerlengo, werd besloten tot publicatie van 's Pausen testament.

Pius X had de volgende beschikkingen gemaakt: Zijn familie krijgt 100.000 lires, die aan den Paus waren geschonken. 's Pausen zusters zullen maandelijks 300 lires en zijn neef 10.000 lires in cens ontvangen, wanneer ten minste de nieuwe Paus deze beschikkingen goedkeurt.

Het testament sluit met de treffende woorden: „Arm ben ik geboren, arm heb ik geleefd, arm wil ik sterven. Men moet mijn lijk niet balsemen; in de crypte van de St. Pieter wil ik begraven worden."

In de „Corriere d'Italia" schrijft de lijfarts des Pausen, dr. Marchiafava, het volgende over de laatste levensdagen van den overleden Paus:

Paus Pius X was diep ter neer geslagen over het uitbreken van den oorlog, en naarmate teleurstellender berichten binnenkwamen, nam deze neerslachtigheid toe. In dezen toestand van zwakte kwam de ziekte.

Marchiafava trachtte den Paus te bemoedigen, maar deze antwoordde:

„Millioenen menschen komen om het leven, ik moest het verhoeden, maar heb het niet gekund. Mij blijft alleen de smart. Wanneer niet ik, die het hoogste vredesambt bekleedt, aan de redding van zoovele jonge levens denk, wie zal zich er dan over bekommeren?" Bij deze woorden speelde een droeve glimlach om 's Pausen mond.

Iederen dag overmeesterde deze droefheid en neerslachtigheid den Paus, toen kwam eindelijk de crisis, die zulk een noodlottig verloop had."

De kardinaal-secretaris, Merry del Val, blijft in zijn kwaliteit van prefect der paleizen, voorloopig in het Vaticaan wonen. De camerlengo kardinaal della Volpe, benoemde aartsbisschop Ranuzzi tot majordomus.

* * *

Kardinaal Serafino Vannutelli ontving van keizer Wilhelm het volgende telegram:

„Ik verzoek uwe Eminentie, aan het Hooge College van kardinalen, de verzekering te vertolken van mijn oprechte deelneming in den diepen rouw, waarin de Katholieke Kerk door het afsterven van haar Opperhoofd gestort is."

Kardinaal Hartmann vertrok Maandag naar München en reisde gisteren met Kardinaal von Bettinger door naar Rome, om aan het Conclaaf deel te nemen.

H. M. de Koningin doet zich bij de plechtige Requiem-Mis voor de zielerust van Z. H. Paus Pius X, in de St. Jacobuskerk te 's-Gravenhage, vertegenwoordigen door haar opperschenker, jhr. Van de Poll.

Ook de adjudant van prins Hendrik heeft in het gebouw der pauselijke legatie te 's-Gravenhage, een bezoek van rouwbeklag namens den prins afgelegd.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Zooals met zekerheid te verwachten was, heeft Duitschland thans weer een nieuwen bestrijder er bij gekregen.

Japan heeft nu ook den oorlog aan Duitschland verklaard.

Dit moest volgen. Het ultimatum, door het Gele Ras aan Duitschland gesteld, was zoodanig ingericht, dat het zoo fel beoorloogde Rijk hieraan niet kon voldoen; er is dan ook doodgewoon geen antwoord op gegeven; de gezanten zijn wederzijds teruggeroepen en de oorlog kan ook van daaruit weer beginnen.

Deze nieuwe vijand maakt, dat Duitschland en Oostenrijk thans tegenover zich vinden zeven staten: n.l. Rusland, Frankrijk, Engeland, België Servië, Montenegro en nu weer Japan.

Zal het hierbij blijven? Men is, of liever men was geneigd achter Italië een vraagteeken te zetten. Zou het zich aansluiten bij Duitschland en Oostenrijk op hoop van zegen? Corsica, Nizza en Tunis waren het lokaas. Of zou het de zijde van Frankrijk kiezen, gepaaid als het werd met Trente en Triëst en het Dalmatische kustland?

Minister-president Salandra moet verklaard hebben, dat de regeering een neutrale politiek volgt (zal blijven volgen?) en dat alle mobilisatie-geruchten onjuist zijn.

Het verschijnen van Japan op het oorlogsveld beduidt naar alle gedachten den ondergang der niet zeer sterke Duitsche zeemacht in de Oost-Aziatische wateren en het verlies van Kiautsjou, — ofschoon van de Duitsche taaiheid en kloekheid verwacht mag worden, dat aan de Japanners een frissche ontvangst zal worden bereid.

Doch niet in Oost-Azië valt de beslissing, maar op de West-Europeesche slagvelden.

Van het Belgische slagveld moeten we ons tevreden stellen met het bericht in geruchtvorm, dat een groote slag aan den gang is, vermoedelijk aan den kant van Namen en Henegouwen, de toegangspoort tot Noord-Frankrijk.

In Lotharingen zijn de Duitschers beslist aan de winnende hand. Zoowel de Duitsche als de Beiersche kroonprins opereeren er met succes, de laatste heeft Lunéville genomen, en de Fransche critiek op de Duitsche overwinningsberichten vermag niet de gedachte te verdrijven, dat het Fransche leger hier geducht klop heeft gehad, — een tegenslag, niet goed gemaakt door het voordeel, dat de Fransche wapenen in het zuiden van den Elzas schijnen te hebben behaald.

De officieele Duitsche berichten spreken van schitterende overwinningen, die bijna langs heel het reusachtige front behaald zouden zijn, waar de Duitsche troepenmassa's tegenover de vijandelijke legermachten der verbondenen staan.

Langs heel de Lotharingsche grens zouden de Duitsche troepen krachtig voorwaarts rukken en na de klappen, den Franschen „tusschen Metz en de Vogezen" toegebracht, — in de officieele Fransche berichten als een „tegenspoed", die naar het heette, belachelijk overdreven was, erkend, — op Fransch gebied reeds zijn voortgedrongen tot op de linie Luneville-Blamont-Cirey.

Hierbij valt nog aan te teekenen, dat genoemde plaatsen gelegen zijn voor de zgn. „Trouée de la Moselle", die tusschen de vestingwerken Toul en Epinal is opengebleven. Het heftige voorwaarts dringen der Duitsche troepen zou dus wijzen op een poging van Duitsche zijde om langs dien weg Frankrijk binnen te rukken, ondanks al de strategische moeilijkheden, die met een voortrukken door de „Trouée de la Moselle" gepaard gaan.

De tweede zegepraal der Duitschers, waarbij, zooals men reeds weet, de vurige Duitsche kroonprins zijn vuurdoop ontvangen moet hebben, bestaat in een voorwaartsrukken aan de Luxemburgsche grens voor Longwy. De berichten over dezen triomfeerenden opmarsch zijn intusschen nog vrij vaag. Over een actie tegen en nog minder over een innemen van Longwy zelf, dat hoewel van zeer verouderd karakter toch een vrij krachtige versterking nog schijnt, en dat in 1870 van eind November tot 25 Januari weerstand bood aan vele bestormingen, wordt niets gemeld. En toch, zoolang die plaats en haar vestingen niet genomen, of door een belegering afgesloten zijn, blijft de opmarsch der Duitsche troepen een actie van vrij illusoire beteekenis, daar Longwy dan altijd nog als een bedreiging in den rug blijft.

De derde Duitsche victorie zou behaald zijn in Belgisch Luxemburg, waar de Duitsche troepen, onder hertog Albrecht von Würtemberg een Fransch leger bij Neufchateau geslagen hebben zouden. Het Fransche leger zou over de Semois gekomen zijn, die in België even boven de Fransche grens stroomt. Zou men hier te doen hebben met een mislukte poging tot offensief van nieuwe troepen, die uit Frankrijk oprukten en die hun opmarsch met een bloedige nederlaag zou gelden van die Fransche troepen, die reeds in dat deel van België waren en voor ruim een week, zooals men zich herinneren zal, reeds met de Duitsche troepen bij Dinant slaags raakten. De actie van deze laatste troepen kan nu van groot en overwegendbelang gaan worden.

Over de actie der Duitsche troepen verluidt alleen, dat zij naar Maubeuge oprukken. Intusschen blijven berichten aanhouden, dat tusschen Bergen en Charleroi, ten zuiden dus van Brussel een belangrijke slag geleverd wordt.

Hoewel op het oogenblik dat we dit schrijven nog geen definitieve berichten bekend zijn omtrent dezen grooten slag, blijkt toch nu reeds voldoende, dat de Duitschers hier ook met succes optreden, en waarschijnlijk het Fransche grondgebied reeds zullen betreden hebben.

* * *

Mag het Duitsche leger zich tegenover de verbonden Franschen en Engelschen beroemen op een steeds toenemend succes, aan den kant van Rusland schijnt het juist andersom te gaan.

De Duitschers hebben blijkbaar hun Russischen vijand onderschat. De Duitsche generale staf zelf erkent, dat de Russen belangrijke voordeelen hebben behaald en dat de Duitsche troepen in Oost-Pruisen aan het terugtrekken zijn. Nieuwe maatregelen zullen nu worden getroffen. Over den aard daarvan laat het officieele communiqué ons in het duister, maar de toevoeging dat de ongelukkige provincies, die aan den vijandelijken inval zijn blootgesteld, de offers brengen in het belang van het vaderland, doet verwachten dat van het westelijke oorlogsterrein geen troepen naar het oosten zullen worden gezonden.

Volgens Central News is het Russische leger, dat Oost Pruisen is binnengedrongen, 800,000 man sterk en is het voornemens, met geforceerde marschen op Berlijn aan te rukken.

Oostenrijk zou besloten hebben, gelijk men weet, om de strafexpeditie tegen Servië op te schorten en al zijn beschikbare troepen tegen Rusland in het veld te brengen. In Servië zou dan alleen een genoegzaam aantal mannen overblijven om de reeds ingenomen posities daar bezet te houden. Of die vermindering der Oostenrijksche strijdmachten alleen aanleiding gegeven heeft tot de Servische overwinningsberichten? Of zou de vermindering van troepenmachten inderdaad voor de Oostenrijkers noodlottig geworden zijn? Feit blijft intusschen, dat Rusland op het oogenblik de voornaamste vijand van Oostenrijk blijft en een overwinning op de Russen een eventueelen klap van Servische zijde geheel zal doen vergeten.

* * *

Omtrent den loop der voornaamste gebeurtenissen sedert Zaterdag verwijzen wij naar de verkorte Telefonische berichten in dit nummer, die gedeeltelijk reeds aan ons bureau bekend gemaakt of gebulletineerd werden.

DE GROOTE SLAG IN ZUID-BELGIE.

DE FRANSCHEN TREKKEN TERUG.

PARIJS (via Londen), 24 Aug. Een communiqué zegt dat een groote slag wordt geleverd over een uitgestrekte linie, loopende van Bergen tot aan de Luxemburgsche grens. De Fransche troepen zijn overal offensief opgetreden. Hun actie werd uitgevoerd onder regelmatige samenwerking met het Britsche leger.

De verbonden troepenmachten hebben bijna het geheele actieve Duitsche leger en de reserve tegenover zich.

De veldoperaties, vooral die aan de rechterzijde, zijn zeer moeilijk en zullen vermoedelijk verscheidene dagen duren.

PARIJS, 25 Aug. De verdere bijzonderheden van het officieele bericht van Maandagnacht zijn, dat ten Westen van de Maas het Engelsche leger, dat op den linkervleugel stond, werd aangevallen door de Duitschers. Zich bewonderenswaardig houdende onder het vuur, hebben de Engelschen met hun gewone onbewogenheid weerstand geboden.

Het Fransche leger (blijkbaar eveneens ten Westen van de Maas) ging zelf tot den aanval over. Twee legercorpsen, waaronder de troepen uit Afrika, hadden een zeer moorddadig vuur en tegenaanvallen te doorstaan. Zij hebben moeten terugtrekken, na den vijand reusachtige verliezen te hebben toegebracht.

Ten Oosten van de Maas zijn de Fransche troepen door een zeer moeilijk terrein opgerukt. Zij werden krachtig aangevallen en hebben eveneens moeten terugtrekken.

De worsteling, zoo luidt verder het officieele bericht, zal gedurende verscheidene dagen een wisselend verloop hebben. Het Fransche leger neemt een verdedigende houding aan tot op het oogenblik, dat generaal Joffre opnieuw het bevel tot de voorwaartsche beweging zal geven. Het Duitsche leger heeft zoozeer geleden, dat het den tegenaanval moet staken om nieuwe stellingen in te nemen.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

BERLIJN, 25 Aug. Alle Belgische bladen, met uitzondering van die te Antwerpen uitkomen, verschijnen in het Duitsch.

De van Duitsche zijde aangestelde gouverneur decreteerde verder, dat het Fransch naast het Duitsch behouden zou mogen worden.

DUITSCHE EN BELGISCHE VERLIEZEN.

En wordt geschat, dat de Belgen sedert het begin van den oorlog aan dooden, gewonden en gevangenen 10.000 man verloren hebben. De Duitsche verliezen op Belgischen bodem, bedragen minstens het driedubbele.

AAN ONZE ZUIDGRENS.

Een speciale correspondent van de „Pr. 's-H. Ct." schrijft dd. 23 Aug. uit Eindhoven:

Een gedeelte van den Belgischen Generalen Staf vertoefde heden in Hamont, gedekt door een 300-tal Belgische maréchaussées.

(Hamont ligt vlak tegen onze grens tegenover het Brabantsche dorp Budel).

Hedenmiddag is de Staf in de richting van Antwerpen vertrokken.

In den middag vertoonden zich een 100-tal uhlanen aan de grens van Hamont, doch keerden onmiddellijk terug.

Een 300-tal uhlanen kwamen in Lommel tot op een afstand van 10 meter van de Nederlandsche grens, doch keerden onmiddellijk terug.

(Lommel is even over onze grens gelegen, ongeveer tegenover Luijksgestel).

De Belgische maréchaussée Broeks uit Hamont, doodde op den weg bij Bree een Duitsch officier en verwondde een Duitsch soldaat, die op de vlucht ging.

De Duitschers, die eenige uren daarna in Bree vielen, dwongen de bevolking, met het geweer in de hand, de vensters en luiken te sluiten en namen Burgemeester Martens en den Pastoor-Deken gevangen.

(Bree ligt aan de Zuid-Willemsvaart kort over de Belgische grens, onder Weert.)

DE INTOCHT DER DUITSCHERS IN BRUSSEL.

Een correspondent van de „Times," die in Brussel was, beschrijft hoe de Duitschers de stad binnentrokken.

Zij werden voorafgegaan door bereden verkenners, daarachter kwamen cavalerie, infanterie, artillerie en genie met hun tros.

Een belangrijk onderdeel van den stoet werd gevormd door honderd automobielen, waarop machinegeweren gemonteerd waren.

De trommels werden geslagen, de trompetten gestoken. De soldaten zongen maar voortdurend de „Wacht am Rhein" en „Deutschland, Deutschland über Alles."

Onder de troepen waren Brunswijkers, doodshoofdhuzaren en de Zietenhuzaren. Allen waren gekleed in groengrijze uniform. Met vluggen stap kwamen zij den Leuvenschen straatweg af, en gingen langs den Botanischen Tuin, naar het plein van het Noorderstation.

Op een fluit- en trompetsignaal marcheerden de manschappen met den beroemden parade-pas verder. Zij trokken door naar de heuvels van Koekelberg. Vele soldaten schenen door hun langen marsch uitgeput en wankelden verder. Een ruiter lag bewusteloos over zijn paard. Maar terwijl de soldaten zoo uur na uur voorbijtrokken, waren er sommige regimenten, die een uitstekenden indruk maakten.

Van het 66ste, het 40ste en voora het 26ste toonde niet één der manschappen blijken van overmatige vermoeidheid, na den barren nachtelijken tocht, dien zij hadden moeten maken. De troepenmacht die door Brussel is getrokken, wordt op 35.000 à 40.000 man geschat. Zij werden nog door 150.000 anderen gevolgd. Het wordt algemeen beweerd, dat het leger op Maubeuge zal aanrukken.

Een communiqué uit Parijs zegt, dat de intocht der Duitschers in Brussel een pijnlijke en wreede beproeving voor België is en voor alle Franschen. De Fransche regeering stelt er prijs op te verzekeren, dat het lijden van België thans geleden wordt door Frankrijk. Sedert het Belgisch grondgebied is geschonden door de Duitsche soldaten en het Belgische bloed heeft gevloeid om den doortocht te beletten, zijn de twee naties onafscheidelijk verbonden en voortaan samen één geworden.

Frankrijk is besloten om alles te doen, teneinde het grondgebied van zijn bondgenoot vrij te maken, en acht zijn taak eerst dan volkomen voltooid, wanneer geen enkele Duitsche soldaat meer op het Belgische land is gebleven.

Strategische overwegingen maakten 't onmogelijk om eerder met het Belgische leger ter verdediging van het land samen te werken. Maar het aangegaan verbond wordt er slechts te ernstiger door, de samenwerking zal te eendrachtiger zijn en met de uiterste geestkracht worden doorgevoerd.

DE DUITSCHERS IN BRUSSEL.

Een correspondent van de „Daily Telegraph" meldt, volgens de „N. R. Ct.", dat Vrijdagavond 200.000 Duitschers door Brussel trokken.

De om Brussel achtergebleven troepen, zijn naar schatting 10.000 man sterk. Tot militair gouverneur van de stad is graaf von Arnim, de bevelhebber van een legerkorps, aangewezen.

In zijn beschrijving van de groote tros der Duitschers, die langs den Boulevard de Jardin Botanique oostwaarts trok, zegt de zegsman van den correspondent, dat zij bestond uit ambulances, telegraafkorpsen en dergelijke afdeelingen. Uur na uur rolden wagens van allerlei soort langs den boulevard; honderden vrachtautomobielen en een onnoemelijk aantal door paarden getrokken rijtuigen, sommige hoog beladen met bagage van officieren, waaronder veel koffers. De uitrusting van alle troepen was buitengewoon goed in orde.

Het eerste wat de Duitschers deden, na hun hoofdkwartier te hebben gevestigd in het stadhuis, was zich in het bezit te stellen van de telegraaf-kantoren. Twee uren na aankomst te Brussel hadden zij een eigen telefoonverbinding tot stand gebracht tusschen het stadhuis en hun slaapkwartieren in het hotel Cosmopolite, bij het Noorderstation. Zij gebruikten daarbij de straatlantaarns als steunpunten. De heele installatie was in anderhalf uur gereed.

Graaf von Arnim deed in een proclamatie aan de ingezetenen weten, dat hij door de oorlogsomstandigheden genoodzaakt was, levensmiddelen en andere benoodigdheden op te eischen. Hij maande de burgers ten strengste aan niet te schieten of op eenigerlei wijze onrust te veroorzaken.

In alle hoofdstraten en ook in de aangrenzende straten, waardoor troepen kwamen, mochten de café's niet langer dan tot 9 uur 's avonds open blijven.

's Nachts mag niemand Brussel in of uit.

Van een Belg, die langs een anderen weg Brussel had verlaten, hoorde de correspondent, dat de Duitschers te Denderleeuw de spoorbrug en het station in de lucht hadden laten vliegen, op grond dat de bevolking hen zou hebben uitgetart. Vijf inwoners waren doodgeschoten.

De parlementaire berichtgever van het „Handelsblad" van Antwerpen, meldt, dat sedert Maandagmorgen geen enkel Duitscher meer te Brussel is. 300.000 Duitschers zijn voorbij getrokken: 150.000 langs Boschvoorde en Ukkel, in de richting Charleroi, 150.000 langs Vilvoorde, in de richting Ninove.

ONWARE BERICHTEN.

De „Köln. Ztg." geeft een verhaal over een Jezuïetenklooster bij Luik, dat door de Belgen zou zijn in brand gestoken en waarin 20 kloosterbroeders en een pater zouden vermoord zijn. De Duitschers zouden daarna de overige 330 kloosterbroeders naar de Duitsche grens in veiligheid hebben gebracht.

Er is geen woord van aan. Er bestaat zelfs in het geheel geen Jezuïetenklooster bij Luik!

Ook het verhaal van den heldendood van Garros is onwaar.

De koene vlieger is nog springlevend en heeft prachtige verkenningen gedaan.

UIT DUITSCHLAND.

BERLIJN, 24 Aug. Duitsche spoortreinen rijden zonder bezwaar tot Luik door. De Duitschers geven toe, dat de Fransche officieren heldendaden verricht. Maar zij bereiken niets tegen de grootere voortreffelijkheid van de Duitsche geweren en kanonnen.

MUNCHEN, 24 Aug. De Koning van Beieren heeft den Keizer en de Keizerin telegrafisch met de overwinning van den Duitschen kroonprins geluk gewenscht.

BERLIJN, 24 Aug. In het Duitsche hoofdkwartier verklaart men, dat de algemeene militaire toestand reden geeft tot het vertrouwen, dat Duitschland het ten slotte zal winnen op beide fronten. Men geeft weliswaar toe, dat de oorlog reeds zware offers heeft geëischt, doch de na den oorlog te stellen eischen zullen dientengevolge aanmerkelijk moeten worden verhoogd.

NEDERLANDSCHE STOOMSCHEPEN OP MIJNEN GELOOPEN.

LONDEN, 23 Aug. De Nederlandsche stoomschepen Alice H. en Houtdijk, met ballast, terugkomende van Petersburg, op weg naar Rotterdam, zijn bij het eiland Daco, in de Finsche Golf op mijnen gestooten en gezonken.

EEN TWEEDE SLACHTOFFER VAN DEN OORLOG?

De H. Vader was het eerste slachtoffer van den oorlog. Zou een tweede Vorst thans als slachtoffer vallen?

Een telegram uit Londen meldt, dat de toestand van Keizer Frans Jozef van Oostenrijk-Hongarije zeer critiek is.

Evenals Z. H. de Paus, zal Keizer Frans Jozef, dien men altijd als een Vredesvorst heeft gekend, zich dezen gruwelijken strijd zeer hebben aangetrokken.

Men kon ons althans niet doen gelooven, dat deze eerbiedwaardige grijze monarch nog in werkelijkheid in deze het besluit tot den oorlog zelf genomen heeft. Als constitutioneel vorst daartoe gedwongen, zal hij, misschien tegen zijn wil, het besluit hebben moeten teekenen.

OOSTENRIJK EN RUSLAND.

WEENEN, 24 Augustus. De Oostenrijkers zetten hun opmarsch tegen Rusland voort.

Zij concentreeren hunne krachten in Russisch Polen voor den grooten slag tegen Rusland. Van het offensief optreden tegen Servië wordt daarom op het oogenblik afgezien.

In ons Vaderland.

DE KAMERS.

Heden Woensdag om 12 uur vergadert de Tweede Kamer en om half 2 de Eerste Kamer.

BESTENDIGING VAN DEN STAAT VAN OORLOG.

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot bestendiging van den staat van oorlog zooals die bij Kon. besluit van 5 Aug. j.l. voor een gedeelte van het grondgebied des Rijks is verklaard.

LANDSTORM.

De minister van Oorlog heeft aan de autoriteiten der landmacht verzocht aan de betrokken burgemeesters onverwijld opgave te zenden nopens hen, die volgens de bepalingen der paragrafen 2 en 3 der Landstorminstructie landweerplichtig zijn en niet in de registers van den landstorm zijn ingeschreven.

NOODWETTEN.

Ingediend is een wetsontwerp strekkende om de mogelijkheid te openen dat aan personen, die tengevolge van de tegenwoordige buitengewone omstandigheden tijdelijk in geldelijke moeilijkheden verkeeren, zoowel wanneer zij in zake ter voldoening van een schuld worden aangesproken als wanneer zij met verhaal op hun goederen met faillietverklaring of met eenig ander vermogensnadeel worden bedreigd, alsnog een termijn zal kunnen worden gegund om aan hun verplichtingen te voldoen.

De termijn zal worden toegestaan door den rechter, die daartoe alleen zal overgaan wanneer hem voldoende blijkt, dat het niet voldoen inderdaad alleen of hoofdzakelijk het gevolg is van de buitengewone omstandigheden.

De rechterlijke beslissingen, ingevolge deze wet gegeven, zijn niet onderworpen aan hooger beroep, revisie of cassatie.

GRAANINVOER.

De regeering heeft maatregelen genomen om den invoer van graan voor ons eigen gebruik te verzekeren, zoo noodig, indien particulieren daarbij bezwaren mochten ondervinden, door consignatie aan het Nederlandsche gouvernement.

UITVOERING LEVENSMIDDELENWET.

Naar ons uit goede bron wordt medegedeeld, houdt onze regeering zich bezig met de organisatie van een centrale inrichting voor de uitvoering van de Levensmiddelenwet (de bijgevoegde art. 76 en overige van de onteigeningswet), voor zooveel graan en meel betreft.

Dit centrale bureau dient om maatregelen te nemen om zooveel mogelijk graan in ons land te krijgen, graan tot meel te laten verwerken en over het geheele land te doen verspreiden.

Aan het hoofd van het Centraal bureau staat de heer Van Eelde; het is gevestigd in de lokaliteiten van de afdeeling Handel aan het ministerie van landbouw, handel en nijverheid te 's Gravenhage, maar werkt overigens geheel zelfstandig. N. R. Ct.

EEN BUITENGEWOON CREDIET.

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp om wegens het buitengewoon onder de wapenen roepen van de dienstplichtigen der zeemilitie enz. het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting (Marine) met f 5.000.000 te verhoogen.

Van dit crediet zal slechts gebruik gemaakt worden voor zoover dit door de regeering noodzakelijk en in 's lands belang zal worden geoordeeld.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

Men deelt ons mede, dat eveneens bij de bijzondere spaarbanken ook aan de Rijkspostspaarbank de toestand gaandeweg beter is geworden. Toonden dit de uitkomsten van het tijdvak 1—7 Augustus, dus onmiddellijk na de paniekdagen 29, 30, 31 Juli en 1 Augustus reeds aan, zeer verrassend waren inderdaad die van het tijdvak 8—15 Augustus.

Van 1 tot en met 7 Augustus werd in totaal uitbetaald ongeveer f 2.5 millioen. De inlagen bedroegen toen echter reeds bijna f 1.5 millioen, een bedrag, dat zeer zeker niet verwacht kon worden, omdat de tijdsomstandigheden (de in vele takken bestaande werkloosheid en de belemmering van het crediet) een aanzienlijk deel der inleggers noodzaken hun spaarpenningen aan te spreken. Onder de inlagen waren zonder twijfel begrepen aanzienlijke sommen, die in den eersten angst van de spaarbank waren afgehaald, doch welke, toen de vrees geweken was, spoedig naar de veilige bewaarplaats werden teruggebracht.

In het tijdvak 8—15 Augustus bedroegen de inlagen bijna f 991,000, dus minder dan in eerst genoemde periode, doch de terugbetalingen waren in nog veel belangrijker mate gedaald (n.l. tot f 1,083,000) zoodat slechts een nadeelig verschil tusschen inlagen en terugbetalingen bestond van f 92.000.

Werden van 1—7 Augustus in alle provincien en groote plaatsen de inlagen door de terugbetalingen overtroffen; in het tijdvak 8—15 Augustus overtroffen in Overijsel, Gelderland, Utrecht, Den Haag en merkwaardig genoeg, Noord-Brabant, Limburg en Zeeland, de inlagen de terugbetalingen. Het aantal aanvragen om terugbetaling, in de laatste dagen van Juli zoo schrikbarend groot, dat aan afdoen ervan niet te denken viel, is gedaald, misschien zelfs tot beneden het gemiddelde; talloos zijn degenen, die hun in de paniekdagen gedane aanvragen herriepen.

STAATSSCHULDBOEKJES.

Voor houders van staatsschuldboekjes is de mogelijkheid geopend op onderpand van die boekjes van den directeur der rijkspostspaarbank voorschot te erlangen tot een bedrag van ten hoogste 70 pct. van de op die boekjes ingeschreven waarde volgens den laatst gehouden beurskoers en tegen de rente welke de Nederl. Bank voor beleening op binnenlandsche effecten in rekening brengt, met dien verstande, dat het te verstrekken voorschot in het algemeen niet meer dan f 1000 mag bedragen. Verstrekking en aflossing van dit voorschot geschiedt door tusschenkomst van de postkantoren.

De directeuren der betrokken postkantoren ontvangen van den directeur der rijkspostspaarbank mededeeling van hetgeen zij ter zake van deze voorschotten hebben uit te geven of te ontvangen en van de daarbij in acht te nemen formaliteiten.

UITVOER VAN STEENKOLEN UIT ENGELAND.

Een ambtelijk bericht uit Londen meldt, dat alle beperkende bepalingen voor den uitvoer van steenkolen, o. a. borgstelling en dergelijke, ingetrokken zijn.

INVOER NEDERLANDSCH VEE IN BELGIE.

De „Nouveau Précurseur" meldt, dat de Belgische regeering haar grenzen zal openstellen voor den invoer van Nederlandsch vee in België.

Te bevoegder plaatse hier te lande is er nog niets van bekend, dat de Belgische grenzen weder zouden zijn opengesteld voor den vrijen invoer van vee uit Nederland.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 26 Aug. 1914.

— Maandagnamiddag ruim 6 uur, werden wij opgeschrikt door het luiden der brandklok. Gelukkig bleek de brand van geen ernstigen aard te zijn. Bij een zekeren v. d. L. in Onrooi, was in den stal brand ontstaan, die spoedig geblusscht werd.

— Naar wij vernemen is de Eerw. Frater Valerianus van hier verplaatst naar Reuzel. Frater Valerianus, die vanaf de opening van de fraterschool en patronaat hier werkzaam is geweest heeft zich steeds zeer verdienstelijk gemaakt. Z.Eerw. heeft zich vooral beijverd om de jongens op te leiden voor zang en tooneel. Hiermede heeft Valerianus voortdurend veel succes geoogst. De uitvoeringen onder zijn kundige leiding gegeven, stonden hoog.

Wij brengen dan ook langs dezen weg onzen hartelijken dank aan Frater Valerianus, voor hetgeen hij voor de Boxtelsche jeugd gedaan heeft en ook voor het vele, wat de ouders hebben genoten van de uitvoeringen, onder zijne leiding gegeven. Dat het Z. Eerw. wel moge gaan in zijn nieuwe standplaats.

STEUN VAN SPOORWEGPERSONEEL.

Op initiatief van de Maatschappij tot Expl. van S.S., heeft zich een commissie gevormd met het doel, van het spoorwegpersoneel, dat thans in zooveel gunstiger levensomstandigheden verkeert dan vele overige deelen van ons volk, geldelijken steun in te zamelen, zoolang de economische crisis als gevolg van den oorlog woedt.

Aan het personeel in dienst van S.S. en N. C. S., zal worden verzocht, zoolang de crisis duurt, van de doorloopende korting, welke men verplicht is te betalen aan het Pensioenfonds 3% af te staan aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité, waardoor maandelijks een bedrag van meer dan f 35.000 aan genoemd comité kan worden afgedragen.

STAATSSPOORWEGEN.

De reizigers-treinen loopen weer op het traject Achel—Wiechmael.

Vertrek Achel 7.47 n.m.; 1.58 n.m.

NAJAARSKEURING SPRINGSTIEREN.

De najaarskeuring van springstieren zal plaats hebben te Ginneken, op 14 September, 10 uur; Zundert, 14 Sept., 2 uur; Tilburg, 15 Sept., 10 uur; Etten, 15 Sept., 2 uur; Hilvarenbeek, 17 Sept., 10 uur; Alphen, 17 Sept., 2 uur; Boxtel, 18 Sept., 10 uur en Schijndel, 18 Sept., 2 uur; Vught, 21 Sept., 10 uur; Stratum, 21 Sept., 2 uur; Duizel, 22 Sept., 10 uur; Westerhoven, 22 Sept., 2 uur; Leende, 24 Sept., 10 uur; Asten, 24 Sept., 2 uur; Helmond, 25 Sept., 10 uur en Gemert, 25 Sept., 2 uur.

DE JACHT BLIJFT VOORLOOPIG GESLOTEN.

Door Ged. Staten van Noord-Brabant is bepaald, dat de jacht in de provincie Noord-Brabant voorloopig gesloten blijft.

AARDAPPELEN NAAR DUITSCHLAND.

Om den aanvoer van aardappelen, tarwe en rogge naar het Westen van Duitschland gemakkelijker te maken, zijn de tarieven voor die artikelen op de Pruisische staatsspoorwegen aanmerkelijk verlaagd.

's-BOSCH. — Rekeningen betalen. Namens den HoogEerw. Heer Deken en de Pastoors onzer stad, is Zondagmorgen in alle kerken en in alle H. Missen het volgende van den preekstoel voorgelezen:

Wie onnoodig in gebreke blijft zijn verplichtingen na te komen, is mede verantwoordelijk voor het uitlokken van een algemeene ramp.

Indien het zakenleven verlamd wordt door het uitblijven van betalingen, moeten allerlei bedrijven stop gezet en op groote schaal personeel worden ontslagen. Wie de heerschende werkloosheid en ellende niet wil vergrooten, make door het voldoen aan zijn financieele verplichtingen, voortzetting van het bedrijfsleven mogelijk. Zoo goed als op andere tijden is men in geweten verplicht om, zoo men kan, zijn schulden te betalen, de rekeningen te voldoen, de huur te betalen, het loon uit te keeren, enz.

SCHIJNDEL. De gemeenteraad besloot in zijne algemeene vergadering, tot het aangaan eener geldleening tegen 5% bij particulieren, tot tijdelijke voorziening van kasgelden. Tevens werd goedgevonden dit jaar geen kermis te houden. Tot leden van het zetterscollege werden herbenoemd de heeren W. v. Esch en A. C. J. van Heertum.

EINDHOVEN. In de Zaterdag gehouden raadsvergadering is aan B. en W. een crediet van f 50,000 toegestaan uit de gemeentekas, ten behoeve van het ondersteunings-comité.

GELDROP. Maandagmorgen overkwam den WelEerw. Heer van Kemenade, kapelaan te Geldrop, onder Stratum een ernstig ongeluk. —

Z.Eerw. reed per fiets op den Geldropschen weg achter een patrouille huzaren, toen hij bij het passeeren van een drietal andere wielrijders plotseling van een schichtig geworden huzarenpaard een slag tegen het hoofd kreeg, welke zoo hevig aankwam, dat de kapelaan bewusteloos bleef liggen.

Na voorloopige behandeling van Dr. Sala werd Z.Eerw. per auto naar Geldrop overgebracht, alwaar Dr. van Erp voor de verdere verpleging zorgde.

Ofschoon de wonde, boven het oog zich zeer ernstig laat aanzien, hoopt men den beminden kapelaan toch in het leven te kunnen houden.

GEMERT. Op de voordracht voor gemeente-secretaris staat no. 1 de heer de Kroon, loco-secretaris alhier, en no. 2 de heer Moons, ambtenaar ter secretarie te Eindhoven.

Onze vroegere dorpsgenoot, de heer Kuijper, die algemeen voor de vacante betrekking genoemd werd, heeft zich als sollicitant teruggetrokken.

ERP. Alhier is over de geheele gemeente ingesteld een burgerwacht.

Tevens is opgericht eene Roode Kruisvereeniging, waarvan voorzitter is de Ed.Achtb. Heer J. A. van Mil, burgemeester en leden zijn de heeren S. A. Schoonhoff, A. B. H. Otten, J. Heijkants, A. Jaspers en Th. J. M. van Will.

De vereeniging heeft beschikbaar 60 bedden, terwijl eventueele verpleging zal geschieden door en in het klooster en bijgebouwen der Eerw. Zusters alhier.

ASTEN. — Vrouw verbrand. Een allertreurigst ongeval bracht hedenmorgen in de vroegte Asten in opschudding.

Tusschen 3 en 4 uur brak plotseling brand uit in de woning van A. Ceelen in de Wolfsberg. De vlammen grepen zoo woedend en snel om zich heen dat de bewoners, man, vrouw en vier kinderen vernauwernood het leven er afbrachten. De zoon moest zich zelfs uit een hoog gelegen raam naar beneden laten vallen.

Toen allen reeds behouden buiten waren, waagde de vrouw zich opnieuw in de vlammen om het geld dat boven op zolder geborgen was te gaan halen. Jammerlijk is ze hier verbrand.

Van den inboedel werd weinig gered. Huis en inboedel was bij een Belgische maatschappij verzekerd.

— Van de 23 sollicitanten voor de onderwijzersvacature alhier zijn de volgende drie alphabetisch op de voordracht geplaatst.

Th. A. J. Gijsbers, onderwijzer te Schaijk.

A. A. Kuppens, onderwijzer te Oeffelt.

M. H. Sleven, onderwijzer te Thorn.

Per Telegraaf en per Telefoon.

De volgende berichten werden door ons op de hieronder volgende tijdstippen ontvangen.

* * *

MAANDAGNAM. 4 UUR.

AMSTERDAM. Sinds een paar dagen wordt in ons land het gerucht verspreid, dat Frankrijk een ultimatum aan Nederland zou gesteld hebben. Dit bericht is geheel uit de lucht gegrepen.

De vorst en vorstin van Albanië zijn met alle familieleden uit Albanië gevlucht en te Bari in Italië, geland.

PARIJS. Het Servische leger achtervolgde het Oostenrijksche en vernietigde verschillende regimenten. De Servische artillerie deed 9 Oostenrijksche booten zinken.

BERLIJN. Het Wolff-Bureau meldt nog: De linkervleugel, die optreedt in de Vogezen, heeft reeds 150 stuks geschut veroverd. Het leger van den Duitschen Kroonprins heeft de vervolging tot voorbij Longwy voortgezet. Het leger van den Hertog van Wurtemberg bij Neufchateau heeft gisteren het over de Semois voortgerukte leger totaal vernietigd en vervolgt het. Talrijke kanonnen werden buitgemaakt en zeer vele Franschen gevangen genomen, waaronder zeer vele generaals.

Ten Westen van de Maas rukten de Duitsche troepen op tot Maubeuge.

Een voor het front optredende Engelsche cavalerie-brigade is verslagen.

ANTWERPEN. Gisteren werd hier bevestigd dat een Engelsche vloot, bestaande uit twee groote kruisers, zes torpedojagers en twee onderzeeërs op de reede van Ostende ligt. De Engelschen hebben over Brugge naar Gent munitie gezonden in zestig gesloten wagons, die gevolgd werden door wagons met mondvoorraad.

ROTTERDAM. Hier te lande is bericht ontvangen, dat een deel van de bemanning van de „Alice H." gered is, n.l. 14 man en de stuurman. De kapitein, zijne vrouw en 8 leden van de bemanning zijn verdronken.

Van de „Houtdijk" zijn de kapitein en 10 opvarenden gered. 14 personen van de bemanning zijn vermist.

PARIJS. De „Excelsior" vernemt uit Nisj, dat volgens een telegram uit Belgrado, een Oostenrijksche monitor op een mijn is geloopen bij Agave. De bemanning is verdronken.

PARIJS. Bladen uit Rome melden, dat de overwinning der Russen bij Gumbinnen den tegenstand der Duitschers onmogelijk maakt. Een Russisch leger dringt Duitschland binnen met eene zevenvoudige overmacht. Het doel is recht op Berlijn aan te rukken.

* * *

DINSDAGNAM. 1 UUR.

PARIJS. Het Ministerie van Oorlog maakte hedennacht bekend, dat het Fransche leger hetwelk het Duitsche had aangevallen, heeft moeten terugtrekken. Aan beide zijden waren aanzienlijke verliezen. Het is te verwachten dat de Duitsche cavalerie over Roubaix en Tourcoing, bij Rijssel, een gedeelte van het Fransche grondgebied zal binnenrukken. Het Fransche leger blijft niettemin defensief ongeschokt.

ROOZENDAAL. Volgens mededeelingen van personen, zoo juist uit Antwerpen hier gearriveerd, heeft een Zeppelinluchtschip vannacht de stellingen van Antwerpen met zoeklichten verkend. Daarna heeft het boven de Meir, en de Twaalf Maandenstraat, schuin tegenover het Koninklijk paleis bommen geworpen, die allen ontploften. Verschillende politieagenten werden getroffen en een gedood. Een huisgevel werd vernield.

PARIJS. Uit Londen wordt aan de New-York Herald geseind: Een opzienbarend gerucht loopt hier in diplomatieke kringen. Door Keizer Wilhelm zou als gevolg van de tweede weigering van België besloten zijn tot de verovering van België en de inlijving bij Duitschland.

De Pauskeuze.

ROME. Het conclave zal 31 Augustus een aanvang nemen.

* * *

DINSDAGNAM. 3 UUR.

BERLIJN. (Officieel.) Vijf forten van de vesting Namen en de stad zijn in het bezit der Duitschers. De vier andere forten worden nog beschoten.

* * *

DINSDAGAVOND 7.40 UUR.

ANTWERPEN. Door de Zeppelin blijken 13 personen gekwetst en 7 gedood te zijn. De Duitschers zijn door de Franschen nabij Charleroi en Kortrijk teruggeslagen. De Belgen zijn met de Duitschers slaags rondom Mechelen en Wallhem. De Duitschers bombardeerden hedenmorgen Mechelen.

* * *

Hedenmorgen 10 uur

OSTENDE. Het Engelsche leger is in den omtrek van Bergen den heelen Zondag, tot diep in den nacht, slaags geweest met den vijand. De Engelschen behielden hunne positie.

* * *

Hedenmiddag 3 uur.

BERLIJN. Volgens het Berliner Tageblatt hebben de Oostenrijkers bij Tröfnic twee Russische legerkorpsen aangevallen en verslagen. De Oostenrijkers namen meer dan 3000 Russen krijgsgevangen en maakten 20 kanonnen, 7 mitrailleuses en 3 vaandels buit.

ANTWERPEN. De Métropole van hedenochtend meldt: Gisteren heeft de Generale Staf Antwerpen verlaten. De Belgische troepen hebben Dinsdagochtend omstreeks zes uur den vijand teruggeworpen. De Duitschers hebben zich teruggetrokken in de bosschen van Buggenhout.

PARIJS. In een officieel communiqué wordt gezegd, dat de Duitsche troepen in het Noorden van Frankrijk het offensief hervatten, dat ze gisteravond gestaakt hadden. Ze werden in samenwerking met de Britsche troepen tegengehouden.

Het Belgische Leger deed bij verrassing een uitval en dwong de Duitsche troepen, die tot bij Mechelen waren opgerukt, terug te trekken.

ANTWERPEN. Behalve een oorlogsschatting van 200 millioen francs, welke Brussel is opgelegd, moest de Provincie Brabant 450 millioen francs betalen.

Geheel West-Vlaanderen is door Uhlanen bezet.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

SOKKEN VOOR MILITAIREN.

Een te Zeist gevormd dames-comité doet in de bladen een oproeping aan de vrouwen en meisjes van Nederland, voor het breien van sokken voor onze soldaten te velde. Ook hemden en onderbroeken zijn welkom, maar het meest noodig zijn toch wollen sokken, liefst donkergrijs.

Is het bestaan van dat comité in Boxtel genoeg bekend?

Er is hier zeker menigeen, die zich in deze richting gaarne nuttig zou maken.

Daar het damescomité zich in verbinding gesteld heeft met het legerbestuur is het zeker, dat langs dezen weg de vervaardigde goederen hun bestemming vinden.

Wanneer ieder, die in de gelegenheid is, eens voor één paar sokken zorgde, hoe groot zou dan de voorraad zijn, die het damescomité uit Boxtel ontving.

Misschien is er wel iemand te vinden, die zich zou willen belasten met het in ontvangst nemen en de verzending.

Als adres wordt opgegeven: Militaire goederen, gemeentehuis te Zeist, damescomité.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

Van 15 — 22 Aug. 1914.

GEBOREN:

Theodora M. J., d. van H. A. Driessen en J. H. Verharen, Breukelen. — Johannes H., z. van J. J. van Dijk en M. W. de Wolf, Breukelen. — Adriana P. en Anna C., dochters van A. van Hal en J. C. de Laat, Lennisheuvel. — Hendrikus C., z. van A. Timmermans en F. Wagenaars, Breukelen. — Antonius F. H., z. van H. M. van Griensven en E. J. M. van Haeren, Burgakker. — Anna M., d. van J. J. de Bresser en Th. Schoenmakers, Lennisheuvel. — Lamberdina C. E. M., d. van Th. J. M. van der Meijden en J. G. M. Heestermans, Kloosterstraat.

OVERLEDEN:

Arnoldus M. van Dijk, 7 m. Breukelen. — Maria de Kadt, 79 j. St. Ursulaklooster. — Geertrude C. J. van der Eerden, 10 m. Breukelen. — Jan van Run, echtg. van J. van de Sande, 79 j. Breukelen. — Henricus H. B. Spoorenberg, echtg. van J. Th. van Elten, 40 j. Kruisstraat. — Johanna Th. Hoedemakers, 7 m. Nieuwstraat.

D. en Aa.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der gemeente Boxtel waarschuwt de niet-militairen ten ernstigste om, mocht onverhoopt een vijandelijke inval in ons land plaats vinden, geen geweld te bezigen tegen den vijand, maar dit uitsluitend over te laten aan onze militaire macht.

Boxtel, 23 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Kohier Schoolgeld.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend, dat het afschrift van het primitief kohier van het schoolgeld over 1914, goedgekeurd bij besluit van Heeren Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, vanaf heden gedurende 5 maanden voor een ieder ter inzage is nedergelegd ter secretarie.

Binnen drie maanden na de dagteekening der uitreiking van het aanslagbiljet, kan de aangeslagene op ongezegeld papier, bij den Gemeenteraad tegen zijnen aanslag bezwaren inbrengen.

Boxtel, 23 Augustus 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.

Vlekziekte.

De Burgemeester der gemeente Boxtel brengt onder de aandacht der veehouders, dat in deze gemeente en omliggende plaatsen in hevige mate vlekziekte onder de varkens is opgetreden, en raadt den veehouders in hun belang aan, de dieren tegen deze ziekte te laten inenten.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Verjaardag Koningin.

De Burgemeester der gemeente Boxtel maakt bekend, dat Hare Majesteit de Koningin den wensch heeft te kennen gegeven, dat, met het oog op de ernstige tijdsomstandigheden, Haar aanstaanden verjaardag niet feestelijk zal worden herdacht, en verzoekt dat met voorschreven wensch van Hare Majesteit de Koningin in deze gemeente worde rekening gehouden.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Schorsing buitengewone machtigingen.

De Burgemeester der gemeente Boxtel maakt bekend, dat de Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant heeft besloten:

te schorsen alle door hem voor het dienstjaar 1914—1915 verleende algemeene buitengewone machtigingen tot het dooden van schadelijk gedierte.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Intrekking machtigingen Vogelwet en Jachtwet.

De Burgemeester der gemeente Boxtel maakt bekend, dat alle door hem krachtens artikel 10 der Vogelwet verleende vergunningen, alsmede alle door hem verleende beperkte buitengewone machtigingen tot het dooden of verdrijven van schadelijk gedierte, bij dezen worden ingetrokken.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Sluiting der Jacht.

De Burgemeester van Boxtel;

Gelet op het Provinciaal Blad No. 21 van 1914;

Brengt ter kennis van de ingezetenen:

dat door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant is bepaald, met intrekking van hun besluit tot opening der Jacht, dat de Jacht in de Provincie Noord-Brabant voorloopig gesloten blijft.

Verder wordt verwezen naar de aan het gemeentehuis aangeplakte bekendmaking.

Boxtel, 25 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

's BOSCH 21 Aug Aangevoerd 81250 kilo's hoogste f 1.26, laagste f 1.80 middelprijs f 1.16 per kilo.

's-BOSCH, 24 Aug. Aangevoerd 70 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.46 tot f 0.50 2e kwal. f 0.42 tot f 0.46; 3e kwal. f 0.40 tot 0.00 per K.G.

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 21 Aug. Aanvoer 25486 eieren Kipei 3.30—6.40. Eendei 5.00—0.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 3.98.

Advertentiën.

Naamlooze Vennootschap „Gasfabriek Boxtel."

In de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders der N. V. Gasfabriek Boxtel, gehouden den 22 Augusten 1914, werd de Balans en Winst- en Verliesrekening over het afgeloopen boekjaar goedgekeurd en het

dividend bepaald op 4 %.

Het dividendbewijs over 1913—'14 is dientengevolge betaalbaar met f 16.— ten Kantore der Gasfabriek te Boxtel.

De Directeur
R. DUNKEL.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cinerraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz op aanvraag.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruiewijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. réductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en herepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Blikseminleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Vervolg Oorlogsberichten.

Kroniek van den Oorlog.

Om onze lezers geheel op de hoogte te houden met het verloop van den Europeeschen oorlog, geven we hier een kort chronologisch overzicht van de voornaamste feiten vanaf het begin van den oorlog:

23 Juli. Oostenrijk zendt Servië een ultimatum, naar aanleiding van den moord op aartsherkog-troonopvolger Frans Ferdinand.

25 Juli. De Servische regeering geeft bevel tot mobilisatie en dient een antwoord op het ultimatum van Oostenrijk in.

26 Juli. Rusland treft militaire maatregelen.

28 Juli. Oostenrijk verklaart Servië den oorlog.

Gedeeltelijke mobilisatie in Rusland.

29 Juli. De Serviërs blazen de brug bij Belgrado op. Schermutselingen op den Donau en aan de Bosnische grens.

De Tsaar verzoekt den Duitschen Keizer om tusschen Oostenrijk en Rusland te bemiddelen.

30 Juli. Rusland mobiliseert verder. België mobiliseert.

31 Juli. Algemeene mobilisatie in Rusland. Duitschland stelt Rusland een ultimatum.

Nederland mobiliseert.

Algemeene mobilisatie in Oostenrijk.

1 Augustus. Algemeene mobilisatie in Duitschland. Duitschland verklaart Rusland den oorlog. Gevechten aan de Duitsch-Russische grens. Algemeene mobilisatie in Frankrijk.

Duitsche troepen bezetten Luxemburg.

Duitschland stelt een ultimatum aan België.

2 Aug. Fransche vliegers in Duitschland.

De Duitsche kruiser Augsburg bombardeert Libau.

De Russische Oostzeevloot trekt zich in de Finsche Golf terug. De Russen laten de haven van Hangö springen.

3 Aug. Duitschland verklaart Frankrijk den oorlog. De Engelsche vloot gemobiliseerd.

België wijst Duitschland's eischen en aanbiedingen af.

Italië legt een verklaring van onzijdigheid af. De Duitschers bezetten Kalisch, Czestochowa (Tsjenstochau) en Bendin in Russisch Polen.

4 Aug. Engeland verklaart Duitschland den oorlog.

Duitsche troepen rukken bij het Vierlandenpunt België binnen.

Gevechten bij Verviers, Hervé en Visé. De Belgen laten de bruggen over de Maas springen.

Het Engelsche leger gemobiliseerd.

De Göben en de Breslau bombardeeren Algerijnsche havens en begeven zich naar Messina.

5 Aug. De Duitschers trachten een brug over de Maas te slaan. Zij beschieten de forten van Luik en trachten er tevens door te dringen.

De Engelsche kruiser Amphion boort den Duitschen mijnlegger Königin Luise in den grond. Daarna stoot de Amphion op een mijn en zinkt.

6 Aug. De Duitsche troepen bezetten Briey op Fransch gebied.

Aanvallen van de Russische cavalerie op Duitsche grensplaatsen mislukken.

Volgens officeele Belgische berichten dringen de Duitschers bij het fort Fléron door den fortengordel van Luik. Een afdeeling Duitsche cavalerie dringt de stad Luik binnen, maar wordt afgemaakt. De Duitschers leggen bij Lixhe een brug over de Maas. Oostenrijk verklaart Rusland den oorlog. De Göben en de Breslau ontsnappen uit Messina.

7 Aug. De Duitschers bezetten de stad Luik.

Montenegro verklaart Oostenrijk den oorlog.

8 Aug. De Fransche regeering deelt mede, dat de Fransche troepen den Elzas zijn binnengerukt, bij Altkirch de Duitsche troepen hebben verslagen en daarop Mühlhausen bezet.

De Duitsche regeering meldt tegelijkertijd, dat de Franschen bij Altkirch zijn teruggeworpen.

De Oostenrijksche cavalerie bezet Olkoesj en Wolbrom in Russisch Polen.

De Engelschen bezetten de Duitsche kolonie Togo.

9 Aug. Volgens Fransche berichten komen Oostenrijksche troepen in den Elzas.

Aanval van Duitsche onderzeeërs op een Engelsch smaldeel. De U 15 in den grond geboord.

De Engelschen nemen de Turksche dreadnoughts, die op Engelsche werven in aanbouw zijn, in beslag.

10 Aug. De Franschen worden uit Mühlhausen verdreven.

De Russische dreadnought Andrei Peroswanny, vaart voor Hangö aan den grond.

11 Aug. De Oostenrijkers bezetten Kielce in Polen.

Gevechten tusschen Franschen en Duitschers bij de Othain (ten Z.W. van Longwy).

12 Aug. Gevecht bij Haelen en Diest.

Gevecht tusschen Franschen en Duitschers bij Lagarde. De Göben en de Breslau zijn voor of in de Dardanellen. Duitschland vraagt België opnieuw om ongehinderden doortocht.

13 Aug. Engeland, gevolgd door Frankrijk, verklaart den oorlog aan Oostenrijk-Hongarije. De Russische regeering blijkt aan Polen autonomie te hebben verleend. In Havre blijkt een aanmerkelijke Engelsche troepenmacht te zijn gelaud.

Nieuwe gevechten bij Haelen. Ambtenaren van het Oostenrijksche gezantschap te St. Petersburg gevangen gezet.

Op het Nyassameer neemt het Engelsche schip Gwendolen het Duitsche regeeringsvaartuig von Wissmann.

14 Aug. De Engelschen verschijnen voor Dar-es-Salem, de hoofdstad van Duitsch-Oost-Afrika.

De Oostenrijkers trekken over Sawe en de Drino Servië binnen.

Generaal French, de opperbevelhebber van het Engelsche landingsleger, is in het Fransche hoofdkwartier aangekomen.

Men vernoemt kanongebulder bij Namen.

15 Augustus. Gevecht bij Dinant.

De Franschen bezetten Saales en den pas van Saales (in den Elzas).

Te Paderborn zijn 4000 Belgische krijgsgevangenen aangekomen.

De Oostenrijksche regeering neemt maatregelen van weerwraak tegen ambtenaren van de Russische ambassade te Weenen.

Volgens de Temps heeft de Turksche gezant te Parijs erkend, dat de Turksche regeering de Göben en de Breslau heeft gekocht.

Volgens zekere berichten bevonden zich eenige Luiksche forten, op zijn minst Chaudfontaine, Evegnée en Pontisse in Duitsche handen.

De Tsaar geeft nogmaals zijn voornemen te kennen om de Polen van Duitschland, Oostenrijk en Rusland tot een nieuw autonoom Polen te vereenigen.

16 Aug. Alle forten van Luik blijken in Duitsche handen te zijn. De Belgische regeering naar Antwerpen verplaatst.

Japan stelt Duitschland een ultimatum over Kiaotsjou.

De Franschen vermeesteren Schirmeck (Sainte Marie aux Mines) en dalen het dal van de Schermeck af. Zij maken kanonnen van groot kaliber, veldstukken en caissons, alsmede een vaandel buit.

De Franschen hernemen Blamont en Cirey.

De Afrikaansche troepen zijn in Frankrijk aangekomen.

De Oostenrijkers vallen Montenegro van het Westen binnen en beschieten den berg Lowtsjen.

17 Aug. Genucht over de vernietiging van een Oostenrijkschen kruiser door de Franschen.

18 Aug. Het Belgische veldleger trekt op Antwerpen terug.

Het Engelsche expeditieleger staat, volgens een officieel Fransch bericht, op Franschen grond.

De Franschen houden in Lotharingen de linie Lörchingen—Azoudange—Marsal bezet.

Polen en Roethenen vormen nationale legioenen.

De Duitsche kruisers Stralsund en Straatsburg verschijnen in de Noordzee.

19 Aug. De Oostenrijkers nemen Obrenowats.

20 Aug. De Duitsche troepen bezetten Brussel. De Franschen heroveren Mühlhausen.

21 Aug. De Duitschers verslaan de Franschen tusschen Metz en de Vogezen.

In België trekken de Duitsche troepen op in de richting van Kameryk en Rijssel.

22 Aug. Het leger onder aanvoering van den Duitschen Kroonprins slaat in de Vogezen de Franschen terug, maakt bij de vervolging veel krijgsgevangenen en verovert 150 stuks geschut.

DE OORLOGSSTEMMING IN DUITSCHLAND.

In een brief uit Straatsburg aan de „Tijd" wordt een pakkend tafereel opgehangen van de mobilisatie in Duitschland en van de oorlogsstemming in het geheele rijk.

„Men vertelt van het overweldigende schouwspel der mobilisatie. In nog geen tien dagen zijn meer dan vier millioen soldaten onder de wapenen gekomen, gekleed en opgerukt. Met tintelende oogen spreekt men er van, dat 1.400.000 vrijwilligers zich aangemeld hebben, maar voorloopig teruggezonden zijn, omdat men ze nog niet gebruiken kan. Met geestdrift getuigt men zijn liefde voor Keizer en Rijk. En daar is er niet een die maar een oogenblik twijfelt aan de volkomen zege der Duitsche armees. Allen branden van verlangen, om te komen in het front.

Sterven willen ze, om met hun bloed de eenheid van het Rijk te bezegelen, om de Germaansche cultuur te verdedigen tegen den aanstorm van het barbaarsch Slavendom, tegen de décadence der Galliërs, tegen de ijskoude berekening van het de eeuwen door perfide Albion.

En ik ga stil en zwijgend over de Munsterplatz (te Straatsburg) en schouw ontroerd naar het steenen, maar nooit versteende monument der eenheid van een groot volk. Hier heeft in '70 het kanon gedonderd, hier steken nog in een paar huizen, ter herinnering daargelaten, kogels van '70. Hier waart de historie. En stilstaande en opziende naar de sterren, denk ik aan Bismarck: „Wir fürchten nur Gott und sonst nichts auf dieser Welt!" Dit volk, ook het door de overbeschaving en luxe week geworden gedeelte heeft vertrouwen, heeft nog idealen. En mijn blikken waren naar den kant van de Vogezen.

Daar over heen ligt Frankrijk. Minister-president Viviani, de doover der sterren aan den hemel. Schreef daar niet voor kort een scribent: De Duitschers vreezen God en anders niets op deze wereld; wij vreezen ook God niet! En ik denk aan het na '70 verdubbelde getal der bewoners van Duitschland... bijna 70 millioenen. Daartegenover Frankrijk... verminderd, achteruitgegaan, beladen met de mateloze ramp van vrouwen, die weigeren moeder te worden..."

No. 70 ZATERDAG 29 AUGUSTUS 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

EERSTE BLAD.

Een vraaggesprek met Staatsraad Generaal Cool.

Een der medewerkers van de „Nieuwe Haagsche Crt." heeft een onderhoud gehad met generaal Cool over den huidigen toestand. De generaal beaamde dat de mobilisatie hier te lande prachtig was van stapel geloopen. Daarop kwam de journalist te spreken over het gevaar van schending onzer neutraliteit; speciaal van Duitsche zijde. Wij lezen:

Generaal Cool erkende, dat de ernstige mogelijkheid daarvan zeer stellig onder de oogen is gezien. Men mag niet voorbij zien, dat Duitschland rekening had te houden bijv. met het uit tactisch oogpunt niet te onderschatten voordeel van een breeder front. Toch is Nederland's neutraliteit ook van Duitsche zijde volkomen geëerbiedigd, en 't gaat zeer stellig niet aan om keizer Wilhelm's vereering voor den Staat, waar het Stamhuis Oranje-Nassau (waartoe de keizer zich gaarne ook rekent te behooren), daarbij als minbelangrijke factor te achten. Juist is daarbij ongetwijfeld ook de bewering, dat het hebben van een z.g. bufferstaat tusschen Engeland en Duitschland van waarde is.

Dat op dit moment het oorlogsgevaar voor Nederland zeer behuidend verminderd is, gaf generaal Cool volkomen toe. „Het groote gevaar voor overval," zei Z.Exc., is thans voorbij.

„Acht u, zooals de zaken thans staan, het gevaar, dat Nederland in het conflict zal worden gemengd, groot?"

„Men kan natuurlijk niet voorspellen, hoe de zaken zullen loopen," antwoordde de Staatsraad. „Gesteld, dat naar Antwerpsche richting wordt gedirigeerd en er een groote slag dicht bij onze grenzen plaats heeft, ja, dan zou op Nederlandsch territoir een wijkplaats kunnen worden gezocht. Bij vervolging van den geslagen vijand kon men, in zulk een geval, schending van ons grondgebied, met al de consequentiën daarvan, krijgen. Groot acht ik deze mogelijkheid niet."

De positie, waarin thans ons koloniaal bezit in de Oost verkeert, beschouwt generaal Cool optimistisch. Japan heeft rekening te houden èn met den storm van verontwaardiging, die in Engeland zou opsteken als het de hand naar onze bezittingen uitstrekte, èn met de wenschen der Vereenigde Staten, in verband ook met de Filippijnen.

De Haagsche journalist vroeg ook, wat begrijpelijk is, aan den generaal wat deze bijv. dacht van een mogelijke landing van vreemde troepen te Scheveningen.

Nog spraken wij over allerlei sensatiegeruchten, die (vooral de eerste weken na het uitbreken van den oorlog) het publiek zoo vaak schrik op het lijf joegen. O.a. over de mogelijkheden van een overval te Scheveningen. Het gevaar daarvoor — dat dus de pier voor een landing voor kleinere bodems, die o.a. ook geschut aan land zouden trachten te brengen, onbruikbaar zou moeten worden gemaakt door „opblazen," alsmede de visschershaven — acht generaal Cool niet groot. „Hoofdzaak is," zei Z.Ex., „dat men eene behoorlijke macht ter plaatse heeft, gelijk ook te Scheveningen het geval is. In dat geval kan men wel zeggen, dat eene landing door vreemde troepenmacht bijna uitgesloten is."

Of onze soldaten kans hebben spoedig weer naar huis te gaan, vroeg de journalist verder:

„Dat onze soldaten niet spoedig naar huis zullen kunnen gaan," zei generaal Cool, „mag men wel als vaststaand nekenen. Natuurlijk hangt ook dit geheel van den loop der omstandigheden af. In 1870 konden de milicien na enkele weken naar huis toe gaan, maar de situatie is nu geheel anders. Laten wij niet vergeten, dat nog in Januari 1871 Fransche troepen onder Bourbaki in Zwitserland moesten geïnterneerd worden!

Niemand, die natuurlijk in ernst verwacht kan hebben, dat onze jongens met een paar weken van de zaak af zouden wezen. Ze hebben een moeilijken tijd voor de boeg en zullen toonen, dat we rustig op hen vertrouwen kunnen.

Brieven uit België.

XL.

UIT OORLOGSTIJD. — INDRUKKEN.

23 Augustus.

Merkwaardig wat 'n psychische verandering 'n heele geslacht van menschen in enkele dagen kan ondergaan. Menschen die in gewone tijden kalm en bezadigd kunnen oordeelen over 'n boel dingen — naar wie je vaak met pleizier hebt staan luisteren, wanneer 't een of ander alledaagsch of niet alledaagsch onderwerp behandeld werd — hoor je nu met verstomming aan, de klinkklaarste nonsensfrazen uitkramend. Opvliegend, overdrijvend. Dingen ziend die ze in normale omstandigheden niet zien en dingen niet meer ziend, die ze in 't gewone dagelijksch leven wel zagen.

'n Soort van gedwongen concentratie van geestvermogens op heel enkele punten; of liever nog vereniging van mentaal gezichtsveld.

In Hollandsch Limburg hebben de Duitsche troepen de neutraliteit geschonden met stilzwijgend goedvinden van de autoriteiten — da's 'n feit den morgen van elken nieuwen dag en al is 't 's avonds ook weer met klem van redenen tegengesproken, den volgenden morgen is 't toch weer waar.

Holland levert aan Duitschland levensmiddelen; dat is tegen de neutraliteit en daarom hebben Frankrijk en Engeland n ultimatum aan Holland gezonden en België aan Holland den oorlog verklaard. 't Is waar hoor, en als 't vanavond niet waar is; morgen is 't weer opnieuw wel waar.

De forten van Luik houden nog steeds stand en de Duitschers zijn 'n troep uitgehongerde schooiers die nauwelijks blij zijn dat ze rechtop loopen. Op 't oogenblik zitten ze in heel België — behalve in Antwerpen — doet niks — toch is 't waar; maar ik weet dat de Duitschers van verleden Donderdagmiddag tot hedenmiddag in onafgebroken rijen door Villvoorde (V. ligt 2 uur ten N. van Brussel) trokken met geforceerde marschen en dat ze er prachtig en krachtig uitzagen en wat ten Noorden van Brussel gebeurde, gebeurde eveneens door Brussel zelf en ten Zuiden in vele, vele lange rijen. —

Als je hier zegt dat 't Duitsche leger in elk opzicht flink voor den dag komt slaan, ze je op je gezicht. De Hollandsche c ouranten zijn omgekocht door de Duitschers. Wat ze vertellen is gelogen en hun berichten zijn alle in Duitsch voordeel.

Ja, kijk 's, m'n hart bloedt als ik aan België denk en 'n peillooze waanzinnige haat tegen den overweldiger groeit diep in me elk oogenblik, elken verderen stap vooruit. Toch is 't mij niet mogelijk voor België gunstige berichten de wereld in te sturen, om de eenvoudige reden, dat ze er niet zijn. Op 't oogenblik is er geen België meer tenzij ge er mee bedoelt Antwerpen en omgeving — het belegerde Namen tel ik niet mee —; 't is verschrikkelijk; 't is helsch; maar 't is zoo.

Moge 't gauw veranderen, moge de slag langs de zuidergrenzen, die over komende weken beslissen gaat, uitvallen in 't voordeel der met de Belgiërs verbondenen.

Maar voor 't oogenblik zijn er geen gunstige berichten — integendeel. Het land, de steden en de dorpen bezet door den gehaten vreemdeling, die met ongelooflijke brutaliteit — sterk door z'n overmacht, heer en meester speelt over alles, letterlijk alles. Die schrik, dood en verderf verspreidt daar waar op 't eerste woord niet voor 'm gekropen wordt. Die den vader en den zoon voor de oogen der moeder doodschiet, zooals met den burgemeester van Aerschot gebeurde; die in dezelfde gemeente tientallen van burgers vermoordt en de overigen gevangen meevoert; die nogmaals in Aerschot vrouwen en kinderen twee uren op de markt laat staan sidderen, de armen omhoog geheven — alles onder voorwendsel van strafuitoefening op de bevolking, omdat aan een of een der hunnen door 't vertwijfelende volk leed was geschied. Zijn de beschaafde, welopgevoede Duitschers van 1914 dan te dom om te begrijpen dat zij — zijzelf, overweldigers — indirect de schuld zijn van alles wat 't ongelukkige volk van België deze duistere dagen aan namelooze ellende overkomt, enkel en alleen, omdat zij in België, waar niemand hun iets had in den weg gelegd, vuur en dood met zich meebrengend, zijn binnengevallen.

Begrijpen ze niet dat 't volk vertwijfelen moet, waar 't ziet hoe 'n vader, die de een van een dochter wil beschermen, eenvoudig wordt doodgeschoten door soldaten, die doen als wilde dieren (zooals met den veldwachter in een der kleinere gemeenten van Waalsch Zuid-België gebeurd is?) O, m'n Belgische vrienden, ik begrijp uw grenzelooze verontwaardiging, uw tot razernij stijgende bitterheid, maar 'k bid U, laat door toorn U niet verblinden.

Zoo ooit, dan hebt ge in deze dagen helderheid van denken en kalmte en zelfbeheersching noodig.

* * *

24 Augustus.

Omdat tusschen Rosendaal en Antwerpen een voortdurend heen en weerreizen plaats had van menschen, die in Antwerpen spionneerend, hun berichten langs dien weg aan Duitschers in Holland en via Holland naar Duitschland overbrachten, heeft de commandant van de stelling Antwerpen, generaal Dufour, bevolen, dat van nu af tot nader order geen treinen meer zullen rijden tusschen Capellen en de grensstatie Esschen. Slechts loopen nu vier locomotieven daags met een postrijtuig. Dat een dergelijke maatregel niet overdreven was is gebleken, doordat vandaag nog door 't verscherpte toezicht in Capellen, zes Duitschers, die via Bergen-op-Zoom—Woensdrecht—Putte—Capellen, zich binnen Antwerpen wilden begeven, zijn aangehouden.

* * *

25 Augustus.

O, dat je je schamen moet mensch te zijn; dat je op 'n gegeven oogenblik walgt — walgt omdat je mensch bent.

Verleden week heb ik gezien dat tot hier toe in Esschen, menschen uit de streken van Aerschot, Diest, Thienen zijn komen vluchten.

'n Familie uit Meerhout, man, vrouw en zes kindertjes kwamen hier huilend binnengestrompeld. De man sloeg met z'n hoofd op tafel. 't Was 's middags 4 uur en vanaf den vorigen dag des morgens hadden ze niet gegeten of geslapen. 'n Zuster van den man diende hier vroeger als meid. — 't Was hun eenige uitkomst. — Esschen. Hun huisje, alles, alles hadden ze in den steek gelaten. En zoo zijn er duizende, duizende.

Gisteravond kwam hier aan uit Tongeren over Maastricht de vrouw van 'n Belgisch genie-soldaat te Antwerpen met 'n klein kind op den arm. De kleeding van den kleine bestond uit 'n hemdje 'm door medelijdende menschen gegeven. De moeder zelf had nauwelijks beter kleeren aan 't lijf.

Wat ze vertelde was eenvoudig verschrikkelijk. Toen men haar huis in brand stak, was ze in den kelder gevlucht. Later sleurden haar de soldaten eruit, mishandelden haar tot ze op de knieën viel en om genade bad. Zeker uit lugubre aardigheid dreigde nog een van de mensch duivels haar kind te zullen doodschieten. Ten slotte hadden ze haar de kleeren van 't lijf getrokken en ze toen open veld ingejaagd.

In Maastricht was 't mensch tenslotte geholpen en per trein via Roozendaal hier aangekomen. Medelijdende menschen namen haar mee in den bagagewagen van den posttrein omdat ze wel zagen dat de ongelukkige anders nimmer te Antwerpen zou komen. Bravo voor 't Belgische spoorwegpersoneel hier, of de trein noch even wachtte voor hij zou vertrekken vroeg de vrouw en toen de chef „nee" zei en dat hij onmiddellijk zou vertrekken kwam 't er aarzelend uit dat ze eerst nog zoo gaarne 's wou zien of ze niet 'n stukje boterham voor de kleine kon krijgen; ze had zoo'n honger.

't Mensch stond met knikkende knieën en haar armen beefden!

Fluks kwam 'n beambte van de Belgische spoor alweer die 'n pak boterhammen voor den nachtdienst bij zich had: „Hier Madame, zei hij; eet zooveel ge lust."

De tranen rolden den braven kerel over de wangen. Toen 't kind 't pakje boterhammen zag begon 't met armpjes en beentjes te werken, kreten slakend als was 't gek. Ook de vrouw zelf at op staanden voet met nauwelijks bedwongen gulzigheid. Daar waren er toen meer die de oogen vol tranen stonden.

Zie lezer, dat zijn dingen die ik van ooggetuigen heb en die ik zelf zag. Is 't niet verschrikkelijk!

'k Wil u verder niet vermoeien met wat er verder allemaal verteld wordt. Dat is eenvoudig ongelooflijk, en vast en zeker ook grootendeels onwaar. Nee, ik kan 't niet vertellen. 'k Geloof 't ook niet alles.

* * *

25 Augustus.

Vannacht heeft een Duitsche Zeppelin vijf of zes bommen naar beneden laten vallen boven Antwerpen. Verscheidene personen zijn gedood. De materieele schade schijnt niet zoo belangrijk. 't Schijnt dat vuurpijlen waren opgelaten van de plaatsen, waar de bommen moesten neerkomen.

* * *

26 Augustus.

Alles is hier afgesloten. Spoor- en draadverbinding voor 't publiek heeft met Antwerpen opgehouden. 's Avonds ligt 't stationsterrein in 't duister. In de Antwerpsche couranten, voor zoover ze nog verschijnen, lees je weinig nieuws meer. En de tijdingen, die je in Hollandsche bladen leest, zijn alle jobstijdingen voor België.

Sedert gisteren morgen hooren we hier onophoudelijk kanongebulder. — 't Komt uit de omstreken van Mechelen.

Gister, voor den middag, werd 't geluid steeds zwakker en na den middag was 't nauwelijks hoorbaar. Later kwam de tijding dat 'n Duitsch leger, dat 'n aanval had gedaan op Mechelen, door 't van Lier uittrekkende Belgisch leger, naar 't Zuiden was teruggedreven. Het Duitsche leger zou 20.000 man sterk zijn en had ontzettende verliezen. De mooie St. Romboutstoren te Mechelen is gedeeltelijk stuk geschoten. Vanmorgen is 't geluid der kanonnen weer veel duidelijker. 't Duurt onophoudelijk voort en schijnt voort te komen uit ontzettend zwaar geschut. 't Lijkt of voortdurend zware treinbotsingen plaats hebben.

Wat beteekent echter dat vechten tegenover den reuzenkamp die plaats heeft sedert Zaterdag al op 'n uitgestrektheid van Rijssel tot Luxemburg en van daar tot Bazel?

'k Weet niet, maar 'k ben bang om de Franschen en de Belgen, die overal terugwijken voor de steeds opdringende Duitschers. Geruchten loopen hier over de ongelooflijk groote verliezen aan beide kanten.

* * *

26 Augustus, 's avonds laat.

Vliegmachines verkenden hier vanmiddag langs de Hollandsche grenzen op buitengewone hoogte.

De nationaliteit was niet te erkennen.

De spanning onder de menschen wordt steeds grooter, als aan den vooravond van groote dingen.

* * *

27 Augustus.

Met den laatsten trein van Rosendaal arriveerde hier gisteravond 'n douanebeambte van Antwerpen.

Als artillerist op 't fort Chaud-fontaine bij Luik, had hij heel 't beleg en de verwoesting der forten meegemaakt.

Sedert meer dan 'n week waren de Duitschers meester van de in puin geschoten overblijfselen van alle forten.

Vooral de laatste dagen was 't leven der belegerden in hun ten wissen ondergang gedoemde hellekrochten één afgrijzenwekkende ontzetting.

Het helsche lawaai van eigen kanonnen zoowel als van de neerslaande vijandelijke granaten verdoofde de gehoorzenuwen. 't Fort dreunde op z'n grondvesten. Op t oogenblik dat uit een der kanonnen een schot ging gelost worden trof juist 'n vijandelijke kogel de even zichtbare opening. 't kanon, barstend naar binnen in, verscheurde de lichamen van omstaanders Groote blokken vlogen van de gewapend betonnen pantsering. In céns doet de slag van 'n aanlawaaiende granaat den staalpantseren koepel om z'n middelpunt draaien en even achterover hellen. 'n Smalle reetvormige opening ontstond. Bam, 'n tweede kogel sloeg van de reet 'n bres. 't Was afschuwelijk alles brandde, de kleeren van de soldaten aan den muur, het stroo en het houtwerk, soldaten liepen met brandend lijf, lichamen lagen met afgerukte beenen en armen, met halfafgereten hoofd. Velen van z'n krijgsmakkers sloegen de hand aan zich zelf. Bam, 'n derde kogel deed heel den koepel springen. 't Was één lawaai en stof en rook en vuur. 'n Officier, ging m'n zegsman verder, met wien ik juist praatte zag ik na dat oogenblik niet meer terug. Niets zag ik meer dan vuur en rook. 'k Sprong naar beneden naar 'n telefoon-cabien, beukte de gesloten deur in en stortte binnen. Buiten blijvend was ik gestikt, hier had ik tenminste 'n tijdlang lucht. 't Duurde evenwel niet lang, vergiftige gasen drongen ook hier binnen en toen ik de deur weer opende om lucht te krijgen stortte ik half bezwijmd neer. Ik hoorde stemmen en riep: ici, ici; hier, hier. Door de Duitschers ben ik toen opgenomen en naar 't hospitaal gebracht. 'k Kwam bij Zusters in Luik terecht, die me na acht dagen aan burgerkleeren hielpen en me lieten ontsnappen.

Voor de Hollanders, die de arme Belgen in Maastricht zoo liefderijk helpen, ben ik vol lof. Ik zelf ben er geholpen, nadat ik loopende vanuit Luik langs 'n omweg over Hasselt, Lanaeken, daar ben aangekomen.

De Duitschers, hoorde ik verder, zijn in hun aanvallen onweerstaanbaar. In minder dan twee seconden tijd vernielden ze met hun mitrailleuses de draadversperringen. Het was ongelooflijk. Als er tien waren neergeschoten rezen negentig anderen uit den grond op.

Ontzettende verliezen hebben ze geleden door de forten, die hen eenvoudig slag op slag wegmaaiden.

Alleen onder 't fort Boncelles — „ik overdrijf niet" sprak mijn zegsman — zijn er 15.000 gevallen.

Toen de Duitschers eenmaal binnen de stad Luik waren, begon voor de forten 't allerontzettendste. Van uit de stad beschoten de Duitschers nu met hun allerzwaarste geschut de forten, waar 't verbod werd afgekondigd het schieten te beantwoorden.

En zoo hebben die braven daar tot 't einde toe hun vernietiging moeten zitten afwachten, zonder iets er tegen te kunnen doen.

HENRI ASSELBERGS.

Esschen, 27-8-14.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Het vreeselijke werk der vernieling wordt onverpoosd voortgezet, en men zou wanen dat Europa een groot kerkhof moet worden of in vuur en vlammen opgaan.

Al dagen en dagen woedt een groote slag in het Zuiden van België en op de grens tusschen Luxemburg en Frankrijk. Hoewel de telegraaf nog geen definitieve berichten geeft, blijkt toch uit alles dat de Duitschers, hoewel ten koste van vele offers immer vooruit dringen en de verbonden Fransche en Engelsche legers niet in staat zijn den geweldigen vijand te weren.

Namen en Longwy zijn na dappere tegenweer in handen der Duitschers gevallen, — Namen, de tweede der drie Belgische vestingen, welke thans door de Duitschers zijn genomen; Longwy de Fransche grensvesting ten zuiden van Luxemburg, welke reeds op den dag zelf van het uitbreken van den oorlog Duitschers voor haar muren zag.

—

De inneming van de stad Namen en de forten, is teekenend voor het optreden der Duitschers in dit opzicht. Het feit heeft blijkbaar in Engeland geducht opzien gewekt. Zoo schrijft de militaire medewerker van de „Times" o. m. het volgende:

„De val van Namen is een van die onverklaarbare gebeurtenissen, die den oorlog tot het dobbelspel maken dat hij is. De positie van Namen was van allereerste beteekenis voor het succes van de campagne onzer verbondenen. Het bezit ervan was een levenskwestie voor de Franschen, daar het de linies langs Sambre en Maas aaneenschakelde. Het werd verdedigd door werken van denzelfden datum als die van Luik en voldoende tijd was er geweest om de versterkingen te verbeteren en een flinke troepenmacht in de plaats te werpen ter versterking van de 4de Belgische divisie, die er het garnizoen vormde. Dat onder zulke omstandigheden Namen in een paar dagen gevallen is, evenals een geheel open stad, vereischt verklaring."

Tot zoover de „Times". Mogelijk, dat de nadere verklaring, die het blad noodig oordeelt, gelegen is in de geweldige 42 c.M. belegeringskanonnen, waarvan wij bereids melding maakten.

De foto's van het Luiksche fort Loncin, de verwoesting afbeeldend door

die stukken aangericht, zijn door meerdere geïllustreerde bladen reeds verspreid, en geven wel eenige opheldering in het raadsel omtrent den spoedigen val van de onneembaar-geachte vesting.

Met Namen hebben de Duitschers intusschen, zooals de militaire medewerker van de „Times" terecht opmerkt, een steunpunt verkregen, „waardoor een offensief optreden van de verbonden troepen onder heel wat minder gunstige omstandigheden plaats hebben zal." En zelfs van zoo groot gewicht schijnt deze militaire autoriteit de inneming te houden, dat hij de mogelijkheid bespreekt van 'n algemeenen terugtocht van de Fransch-Engelsche troepen.

* * *

De val van Longwy, de vesting, die in den hoek van de Belgisch-Luxemburgsch-Fransche grens gelegen is, heeft den Duitschers de eerste Fransche versterking in handen gebracht.

Dezer dagen, bij het bespreken van de actie der troepen van den kroonprins, die daar vooruitdringen, wezen wij reeds op de beteekenis van Longwy, dat, hoewel een verouderde vesting met slechts twee versterkingen, toch een bedreiging bleef in den rug der troepen, zoolang het nog niet genomen zou zijn. Het schijnt, dat de Fransche troepen van Verdun uit nog gepoogd hebben om aan de Duitsche legermassa's weerstand te bieden, maar zonder veel succes.

Het officieele bericht van den Duitschen generalen staf, dat de val van Longwy meldt, geeft geen nadere verklaring over de manier, waarop de Duitschers in het bezit van de versterking gekomen zijn en over de gevolgen, die het voor de Duitschers gehad heeft, in de gevangenneming van de bezetting of het buit maken van het geschut. De mogelijkheid bestaat dus, dat de bezetting is afgetrokken en zich vereenigd heeft met de Fransche troepen, die op Montmédy steunen als het meest rechtsche steunpunt van de linie. Rocroy-Mézières-Montmédy. In tegenstelling met '70 zou Longwy dan het eerst zich overgegeven hebben van de reeks versterkingen, die aan het Oostelijk deel van de Fransch-Belgische grens gelegen zijn.

In ieder geval verandert dat alles niets aan de strategische beteekenis van de bezetting, waardoor de Duitsche troepen vrijer kunnen oprukken om hetzij tegen Verdun te ageeren, of tegen Montmédy, of in den rug van de Fransche linie aan de grens.

Over de operaties en gevechten aan de Fransch-Belgische grens geven verder alleen een paar gecensureerde telegrammen in Engelsche bladen wat bijzonderheden, waaruit blijkt, dat het gerucht reeds geloopen moet hebben van den val van Rijssel. Dit is waarschijnlijk toe te schrijven aan het voortdringen van de Duitsche cavalerie tot Douai, wat door diens ligging ten Zuiden van Rijssel aanleiding gaf tot berichten over den val van Rijssel zelf.

* * *

Wat de Belgen betreft, zij die meenden dat dezen na den geweldigen tegenslag dien ze achter den rug hebben — den moreelen tegenslag ook dat de Franschen en Engelschen hen niet tijdig te hulp konden komen — bij de pakken zouden gaan neerzitten, vergissen zich. In de streek van Mechelen-Vilvoorde hebben zij zich met groote dapperheid geweerd en de Duitschers zal de eerste zijn om, erkennend dat hij de waarde van het Belgische leger heeft onderschat, de vechtqualiteiten van den Belgischen soldaat en de krijgskunde der Belgische bevelhebbers te eeren.

Woensdag heeft het dappere Belgische leger zich weer in het strijdgewoel geworpen en, uit Antwerpen uitvallend, de Duitschers tot achter Mechelen achtervolgd. Verder wordt over dit ingrijpen der Belgische troepen niets naders gemeld. Mogelijk hebben de troepen zich spoedig weder in veiligheid achter den Antwerpschen vestinggordel teruggetrokken. Het voornaamste doel, dat de Belgische troepen dan met zulke uitvallen zouden kunnen bereiken, zou wel wezen, dat zij de Duitschers dwingen een heel wat krachtiger legermacht om Antwerpen te legeren dan zij daar tot dusver bijeen blijken te hebben. Hetgeen zijdelings aan de actie der bondgenooten ten goede komt.

Overigens worden van het Noordelijk gevechtsterrein zeer weinig berichten gemeld: een stilte, die den storm voorafgaat.

* * *

Het bericht van de „Times", dat de Russen in Oost-Pruisen reeds tot Tilsit zouden zijn doorgedrongen, nemen wij met het grootste voorbehoud slechts aan.

Tegenover deze Russische overwinning, als zij bevestigd werd, zou dan in ieder geval nog de belangrijke overwinning staan, die de Oostenrijksche troepen in Polen behaald hebben rond Kraanik, waardoor de weg naar Warschau voor hen openligt.

* * *

Een waas van groote geheimzinnigheid hangt over het bericht van de plotselinge ministercrisis in Frankrijk. Heeft Viviani zijn kabinet door het uittreden van enkele leden bij het uitbreken van den oorlog, zooals men weet, verzwakt, willen versterken door het opnemen van enkele „groote mannen" uit verschillende partijen, om zoo meer een „nationaal kabinet" te vormen? Vreemd blijft dan echter nog, dat ook de minister van oorlog Messimy in de gegeven omstandigheden juist vervangen moest worden en een opvolger kreeg in Millerand. Is Messimy vrijwillig heengegaan, of waren er sommige dingen, die zijn aftreden eischten?

Op deze vraag zal men voorloopig niet licht een antwoord krijgen. Wij zullen ons dus bepalen tot de opsomming van de nieuwe mannen, die in het kabinet hebben zitting genomen. Het zijn: Briand, Delcassé, Millerand, Ribot, Sembat, Jules Guesdes. Men ziet leiders van allerlei fracties, ter linkerzijde natuurlijk, die Viviani steun zullen moeten bieden, misschien wel in komende moeilijke dagen.

De groote Volkerenslag.

Wij laten hieronder volgen de officieele berichten omtrent de krijgsoperatie's in de laatste dagen, verstrekt door de vier verschillende oorlogvoerende Mogendheden zelf.

Ieder land zegt hier zijn eigen meening van den grooten slag, en ieder doet zijn best de uitkomsten van den strijd in eigen voordeel uit te leggen.

Uit alle berichten blijkt, dat er met dapperheid wordt gestreden, en een eventueel voordeel geweldig duur gekocht wordt. Het valt echter niet te ontkennen, dat de Duitschers het meeste succes hebben. Steeds dringen ze voorwaarts, en in weerwil van de dapperheid en het beleid hunner tegenstanders, in weerwil van duizenden offers, zoodat volgens sommige berichten de lijken der Duitschers zich als het ware opstapelen, toch gaan ze vooruit, of behouden hun offensief.

OFFICIEELE ENGELSCHE BERICHTEN.

LONDEN, 28 Aug. Het persbureau meldt: De Fransche operaties, welke zich over een afstand van 250 K.M. uitstrekken, hebben eenige veranderingen in de posities noodzakelijk gemaakt.

Onze troepen, die op het oogenblik een sterke positie bezetten, om het voortrukken der Duitschers te beletten, werden door het Fransche leger op de beide flanken ondersteund.

Het moreel der beide legers schijnt uitstekend. Men behoeft er nauwelijks aan te twijfelen, dat zij zich dapper zullen verdedigen in de posities, welke zij op het oogenblik innemen.

OFFICIEELE FRANSCHE BERICHTEN.

PARIJS, 28 Aug. Het communiqué van den minister van oorlog van gisteravond 11 uur luidde aldus:

In het Noorden werd het Engelsche leger door veel sterkere troepenmachten aangevallen en, na schitterenden tegenstand geboden te hebben, gedwongen om zich een weinig terug te trekken op den rechtervleugel van ons leger, dat zijn posities behoudt.

Langs de Maas hebben onze troepen met groote energie verschillende aanvallen der Duitschers teruggeslagen; zij veroverden een vaandel. De Belgische verdedigingstroepen van Namen, en het Fransche regiment, dat hen versterkte, hebben zich bij onze linies aangesloten.

In België heeft het veldleger van Antwerpen uit een uitval gedaan, en verscheidene Duitsche divisies van de hoofdmacht afgesneden en voor zich uitgedreven.

In de Vogezen hebben onze troepen het offensief hervat en krachtig weerstand geboden aan de Duitsche troepen, die hen gedwongen hadden om zich terug te trekken.

Gisteren bombardeerden de Duitschers een open stad.

In de streek tusschen de Vogezen en Nancy duurt ons offensief zonder onderbreking reeds sinds vijf dagen voort. De Duitsche verliezen zijn aanzienlijk. Ten Zuid-Oosten van Nancy werden over een front van 3 K.M. 2500 gedoode Duitschers gevonden, en over een ander front van 4 K.M. 4500 dooden.

OFFICIEELE DUITSCHE BERICHTEN.

BERLIJN, 28 Aug. Het groote hoofdkwartier heeft het volgende communiqué gepubliceerd:

Het Westelijke Duitsche leger drong, 9 dagen na het einde van zijn opmarsch onder voortdurende zegenrijke gevechten, het Fransche gebied van Kamerrijk tot de Zuid-Vogezen binnen. De vijand, die overal verslagen werd, is in vollen aftocht.

De grootte van zijne verliezen aan gesneuvelden, krijgsgevangenen en veldteekenen kan, gezien de geweldige uitgestrektheid der slagvelden in deels onoverzienbare wouden en bergstreken, nog niet geschat worden. Intusschen is het zeker, dat wij meer dan 300 kanonnen hebben buit gemaakt.

Het leger van generaal von Kluck wierp het Engelsche leger bij Maubeuge terug, viel het gisteren ten Zuid-Westen van Maubeuge aan en sloot de stad opnieuw in.

De legers van generaal von Bulow en van generaal Freiherr von Hausen (voormalige Saksische minister van oorlog) versloegen ongeveer 8 legerkorpsen van Fransche en Belgische troepen tusschen de Sambre, Namen en de Maas volkomen in gevechten, die verschillende dagen duurden. Zij vervolgen hen nu ten Oosten voorbij Maubeuge.

Namen viel, na een beschieting van twee dagen.

De aanval op Maubeuge is begonnen.

Het leger van hertog Albrecht von Würtenburg vervolgde den verslagen vijand over de Semois en trok de Maas over.

Het leger van den Duitschen Kroonprins nam de versterkte stelling van den vijand vóór hem. Longwy is gevallen.

Het leger van den kroonprins van Beieren werd bij zijn vervolging in Lotharingen door nieuwe vijandelijke krachten van uit de vesting Nancy en uit Zuidelijke richting aangevallen, doch sloeg den vijand af.

Het leger van generaal von Heeringen (voormalige minister van oorlog) zet de vervolging in de Vogezen in Zuidelijke richting voort.

De Elzas is door den vijand ontruimd.

Uit Antwerpen deden gisteren en eergisteren 4 Belgische divisies een uitval op onze communicatie-linies in de richting van Brussel.

De troepen, die tot insluiting van Antwerpen waren achtergelaten, versloegen deze Belgische troepen, maakten vele krijgsgevangenen en veroverden kanonnen.

De Belgische bevolking nam bijna overal aan de gevechten deel. Daarom werden de strengste maatregelen genomen tot onderdrukking van het franctireurs- en beroerdewezen.

De bescherming van de etappe-linies moest tot nu toe aan de legers worden overgelaten.

Daar men deze voor dit doel achtergelaten troepen noodzakelijk voor den verderen opmarsch in het front noodig heeft, heeft Zijne Majesteit de Keizer bevolen den landstorm te mobiliseeren. De landstorm wordt gebruikt voor de bescherming der etappe-linies en de bezetting van België.

Dit onder Duitsch bestuur komende land zal gebruikt worden om aan alle behoeften van het leger te voldoen, ten einde zoodoende het vaderland te ontlasten.

Deze publicatie van het hoofdkwartier moet door aanplakking op de muren worden verbreid.

OFFICIEELE RUSSISCHE BERICHTEN.

St. PETERSBURG, 28 Aug. Officieel wordt door het Westnik-bureau medegedeeld:

Ons offensief in Oost-Pruisen en Galicië heeft zich met het grootste succes ontwikkeld.

De Duitschers trekken zich overal in allerijl op Koningsbergen en Allenstein terug.

In Galicië rukken onze troepen krachtig naar Lemberg op; zij naderen deze stad snel. Overal verjaagt onze cavalerie den vijand voor het front van ons offensief, daar de Oostenrijkers in alle gevechten verslagen en uiteengejaagd worden.

* * *

GROOTE DUITSCHE OVERWINNINGEN.

BERLIJN, 28 Aug. De groote generale staf deelt aan het groote hoofdkwartier mede:

Het Engelsche leger waarbij zich drie Fransche territoriale divisies hadden aangesloten is ten Noorden van St. Quentin volkomen verslagen. De troepen trekken in allerijl over St. Quentin terug. Duizenden gevangenen, zeven veldbatterijen en een zware batterij zijn in onze handen gevallen.

Ten Zuid-oosten van Mezieres hebben onze troepen na hevigen strijd over een breed front de Maas overschreden.

Onze linkervleugel heeft na een strijd van 9 dagen in de Bergen, de Fransche Jagers verdreven tot ten Oosten van Epinal. Dit corps rukt zegevierend verder.

BERLIJN, 28 Augustus. (W. B.) De bladen commentarieeren in geestdriftige artikelen de ambtelijke mededeeling van heden over de Duitsche zegepralen, bevochten op de Belgische grens en in Frankrijk.

De „Berl. Ztg. am Mittag" wijst erop, dat zeven Duitsche legercorpsen deze operaties hebben uitgevoerd. De strijd van negen dagen waaruit overal het Duitsche leger zegevierend te voorschijn kwam, overtrof in geweldigheid verre den volkerenslag bij Leipzig en de andere groote veldslagen der wereldgeschiedenis.

De bewegingen der vijf legercorpsen aan de Belgische grens, vormen een groote operatie die leidde tot insluiting van den Noordvleugel van het Fransche leger.

De bladen achten de beteekenis van de huidige mededeeling van den generalen staf zoo hoog, dat zij gelooven dat daarmede de veldtocht op het Westelijk oorlogstooneel gewonnen is.

BERLIJN, 28 Aug. (W. B.) De generale staf deelt mede, dat Marainviller, het sterkste Fransche sperfort ten oosten van Lunéville, door de Duitschers genomen is.

BERLIJN, 28 Augustus. Het expeditieleger van Engeland is vernietigd. De Duitsche troepen staan op 100 K.M. afstand van Parijs. De groote zegepraal der zeven Duitsche legercorpsen is voltooid door de vernietiging van het Engelsche leger bij St. Quentin.

De Fransche bladen wisten te melden dat de Duitsche troepen te Roubaix gisteren een besliste nederlaag hadden geleden.

Van het Engelsche leger bij Quentin zijn duizenden soldaten gevangen genomen, en talrijke kanonnen buitgemaakt.

De Engelsche troepen zijn over St. Quentin gevlucht en worden door het Duitsche Noorderleger achtervolgd.

Op den Sedandag (2 September) rekent het Noorderleger voor Parijs te zijn.

Het bericht van de „Petit Parisien" dat de Engelsche troepen een dam van lijken van Duitsche soldaten maakten, zoodat de Turco's er nauwelijks over heen konden klimmen, is geheel verzonnen.

Hedennamiddag bracht een Zeppelinluchtschip een eersten groet aan Parijs.

Het Middenleger is de Maas overgetrokken en 't Zuiderleger heeft de Franschen bij Epinal teruggeworpen.

Het bericht van deze zegepralen werd in de hoofdstad des rijks met gejubel begroet.

Vooral de nederlaag der Engelschen troepen, die door plakkaten werd bekend gemaakt, werd met een storm van toejuichingen begroet.

De Duitsche overwinningen op de Westelijke linie zijn sneller en grooter dan alle wapengeluk in 1870.

LEUVEN VERWOEST.

's-GRAVENHAGE, 29 Aug. De Engelsche legatie alhier meldt:

Het volgende telegram van den Belgischen minister van buitenlandsche zaken aan den Belgischen gezant in Londen, gedateerd 28 Augustus 1914, is heden aan de Britsche regeering medegedeeld:

Op Dinsdagavond trok een Duitsch legercorps, na een nederlaag geleden te hebben, in wanorde terug naar de stad Leuven. Duitschers op wacht aan den ingang van de stad, die den aard van dezen inval verkeerd opvatten, vuurden op hun op de vlucht gejagen landslieden, hen voor Belgen houdende. Ondanks alle ontkentenissen van de autoriteiten beweerden de Duitschers — om hun vergissing te dekken — dat het de inwoners waren, die op hen gevuurd hadden, terwijl de inwoners meer dan een week geleden ontwapend waren, met inbegrip van de politie.

Zonder onderzoek en zonder naar eenig protest te luisteren, kondigde de Duitsche bevelhebber aan, dat de stad onmiddellijk zou worden verwoest. Den inwoners werd bevolen hun woningen te verlaten; een deel der mannen werd gevangen genomen, vrouwen en kinderen werden in treinen gezet, waarvan de bestemming onbekend is. Soldaten, voorzien van bommen, staken alle deelen van de stad in brand. De prachtige St. Pieterskerk, de universiteitsgebouwen, de bibliotheek en wetenschappelijke instellingen, werden aan de vlammen overgeleverd. Verscheidene notabelen werden doodgeschoten.

Zoo is deze stad van 45.000 inwoners, de intellectueele hoofdplaats van de zuidelijke Nederlanden sinds de 15e eeuw, thans niet meer dan een hoop asch. Dit vergrijp aan de rechten der menschheid is zonder precedent in de geschiedenis.

NADERE BERICHTEN OVER LEUVEN.

De oorlogscorrespondent van de Vossische Zeitung, geeft van de verwoesting van Leuven een geheel andere lezing.

De bevolking van Leuven, die zich tot dusverre vredelievend had gedragen, schoot plotseling en als bij afspraak uit alle vensters en kelders en van de daken, op de zich in de straten bevindende Duitsche soldaten en doortrekkende troepen. Toen ontspon zich een vreeselijk handgemeen, waaraan de geheele burgerlijke bevolking deelnam. Het gelukte onze soldaten binnen korten tijd de razende bevolking meester te worden. Te betreuren is, dat bij dezen overval veel Duitsch bloed is gevloeid. De eisch van zelfbehoud gebood, dat de zware schuld, die de stad Leuven op zich had geladen, onmiddellijk en zonder pardon werd gewroken. En zoo kan men zeggen, dat heden de oude en aan kunstschatten zoo rijke stad niet meer bestaat.

Het lijdt geen twijfel, dat de overval in Leuven door de overheid op touw was gezet, om den uitval uit Antwerpen te steunen, want deze geschiedde precies terzelfder tijd.

Het is te hopen dat de Belgen thans den lust tot voortzetting van den franctireurs-oorlog zullen hebben verloren.

De „Lokal-Anzeiger" schrijft: Het is begrijpelijk dat het garnizoen van Antwerpen een uitval tegen de troepen, die de vesting insluiten, hebben ondernomen, maar onbegrijpelijk, dat de burgerlijke bevolking van België nog steeds aanvallen doet op Duitsche soldaten.

Wanneer dientengevolge de oude mooie stad Leuven is verwoest, is dat niet de schuld van het Duitsche leger, gelijk vijanden van Duitschland zullen beweren, maar van de bevolking zelve.

DE TOESTAND TE BRUSSEL.

Over het verdrag dat gesloten is tusschen Burgemeester Max en Jhr. von Arnim, bevelhebber van het Duitsche leger, dat door Brussel trok, vernemen wij nog het volgende:

De overeenkomst stipuleerde allereerst vrijen doortocht voor het Duitsche leger (ruim 600.000 man zouden door Brussel gemarcheerd zijn) en cantonneering van enkele duizenden manschappen, o.a. in de kazernes van Etterbeek.

De Duitschers moesten alle requisities contant betalen. De bijzondere en openbare eigendommen blijven ongeschonden en in de openbare diensten zal geen inmenging der Duitschers plaats hebben.

In Brussel is de tramdienst weer hersteld en ook het post- en telegraafwezen is weer geregeld.

Enkele treinen hebben reeds geloopen tusschen Brussel en Luik.

Alle telegraaflijnen van Brussel naar Luik en Aken zijn weer hersteld en geheel in Duitsche handen.

DUITSCH BESTUUR IN BELGIE.

BERLIJN, 26 Aug. Veldmaarschalk generaal Frhr. Von der Goltz, is door den keizer met den titel van gouverneur-generaal tot militair bevelhebber van het veroverde Belgische gebied benoemd.

Von der Goltz is reeds naar België vertrokken om zijn nieuw ambt te aanvaarden.

ANTWERPEN DOOR EEN ZEPPELIN LUCHTSCHIP GEBOMBARDEERD.

Een berichtgever van de „Tel." geeft het volgende verhaal, omtrent het werpen van bommen door de „Zeppelin" op de stad Antwerpen, in den nacht van Maandag op Dinsdag:

„Klokslag één uur werd ik gewekt door het geweldig snorren van motoren. 't Kwam van boven. 'k Trok de ramen open en zag in het luchtruim, zuidelijk van de groote statie, een reusachtig gevaarte, dat even, heel even een lichtstraal op de stad wierp. Onmiddellijk daarop klonk een gedempt geluid, direct daarna gevolgd door een donderslag.

Toen weer een lichtschijn op grooter afstand en geen twee seconden later andermaal het geluid, alsof twee goederenwagens met enorme kracht tegen elkaar botsten. Nadat dit tweede spel voor den derden maal werd herhaald, klonk kanongebulder van de Scheldeforten en geweervuur van de wachtposten in en buiten de stad. Het vuren der Antwerpsche verdedigers hield aan, doch ook het bommenwerpen uit den Duitschen luchtkruiser. De ontsteltenis der Antwerpsche bevolking was groot. In nachtgewaad verschenen mannen, vrouwen en kinderen in de straten. De menschen holden van den eenen straathoek naar den anderen, in de hoop zich daardoor veiligheid te verzekeren. Het publiek meende de eerste oogenblikken, dat de Duitschers het beleg van de stad waren begonnen. Aanvankelijk meende ik ook, dat dit het voorspel was van het beleg en het speet mij verschrikkelijk, om met de misdan op te zouten goede copie, in Antwerpen te zijn opgesloten.

Langer dan twintig minuten heeft die kanonnade tegen en vanuit het luchtschip niet geduurd. Toen bleek, dat het een op zichzelfstaanden vernielingstocht van een „Zeppelin" gold. In die twintig minuten had de luchtkruiser enorm groot onheil aangericht. Een bom, op de Stadswaag gevallen, kostte aan twee daar op post staande politieagenten het leven. Aan de kazerne van het 5e linieregiment werd veel schade toegebracht. Er is een bom gevallen op het militaire hospitaal, evenals op de marine-kazerne in de Falconstraat gelegen. Eenige personen in het hospitaal zijn gedood, andere ernstig gewond.

De opvarenden van het luchtschip hadden het blijkbaar op voorname openbare gebouwen gemunt; zij wierpen een bom ter hoogte van de Place de Meir, waar het Koninklijk hof zijn intrek heeft genomen. Het projectiel viel op een huis in de Twaalfmaandenstraat bij de Beurs en de Place de Meir. De lijken van een man en een vrouw zijn uit de puinhoopen van een perceel van drie verdiepingen te voorschijn gehaald. Een andere bom viel op een huis in de Schermerstraat, bewoond door advocaat Mertens. Mevrouw Mertens en een der dienstboden waren, volgens de voorloopig ingewonnen informaties, op slag gedood. Een andere dienstbode werd vreeselijk verminkt. Deze bom was blijkbaar bedoeld voor het monumentale Paleis van Justitie, evenals een andere, die een gedeelte van een huis in de Justitiestraat vernielde. Een oud moederke, dat 't raam uitkeek om te zien wat er gebeurde, werd het hoofd van de romp geslagen.

Het aantal dooden en gewonden, moet, naar voorloopig kan worden vastgesteld, 26 bedragen.

Na de ontsteltenis bij de bevolking kwam de verontwaardiging op tegen zulk een onmenschelijk oorlog voeren. Vrouwen en mannen plokken saam om hun haat te luchten tegen den Duitschen indringer en wij, Hollanders, krijgen ook een veeg uit de pan, doordat gewetenlooze correspondenten aan Belgische bladen hebben gemeld, dat Nederland zoo Duitschgezind is.

In het rayon, waarin de bommen op hoop van zegen zijn neergeworpen, liggen ook het hotel St. Antoine, waarin thans de vreemde ambassades zijn gevestigd, en het gouvernementsgebouw de tegenwoordige zetel der Belgische regeering. De bedoeling is duidelijk.

Hedenochtend kruiste een eskader Belgische vliegmachines boven de stad. De militaire overheid overweegt den maatregel, om na achten des avonds de lichten van de stad, zooveel als bakens voor den vijand, te dooven.

HET BOMBARDEMENT VAN ANTWERPEN.

De zaakgelastigde der Vereenigde Staten aan het Belgische hof te Antwerpen, Marburg, heeft aan de keizerlijke regeering te Berlijn een krachtig protest gezonden, wegens het werpen van bommen uit Duitsche luchtschepen, op de huizen der vreedzame bewoners van Antwerpen.

Koningin Elisabeth heeft Donderdag de slachtoffers, die door de bommen gewond werden, bezocht.

DE VAL VAN NAMEN.

Twee Engelsche journalisten, Ashmead-Bartlett en Granville Fortescue, bespreken in hun blad, de „Daily Telegraph", den val van Namen, en vinden het een erg kwaad ding voor de verbonden legers. Eerstgenoemde constateert, dat het bericht omtrent den val van Namen en het daardoor veroorzaakte terugtrekken van den daarachter gelegen Franschen rechtervleugel, als een pijnlijke verrassing gekomen is. Bartlett erkent echter, dat we de kracht en den duur van de verdediging van Namen niet juist kunnen beoordeelen. Men weet niet, hoe lang het omsingeld is geweest en ook niet hoe lang wel het bombardement van het Duitsche zware geschut, dat per trein tot Luik had kunnen worden aangevoerd, heeft doorstaan.

Granville Fortescue acht den val van Namen een zware tegenslag voor de verbondenen. Het was — meent hij — van alles overheerschend belang, dat de vesting tot iederen prijs zou worden gehouden. Echter was hij tien dagen te voren in Namen geweest en had toen kunnen constateeren, dat de troepen, die de verdedigingslinie tusschen de forten moesten houden, veel te zwak waren.

VAN HET OOSTELIJKE OORLOGSTERREIN.

RIGA, 28 Augustus. (Reuter.) Een geregelde postverbinding is in het leven geroepen met de steden in Oost-Pruisen, welke door het Russische leger bezet zijn, o.a. met Insterburg. Postpaketten komen uit die steden aan met Russische postzegels.

RIGA, 28 Augustus. De Russische troepen hebben Tilsit bezet en er veel oorlogsbuit behaald. Het garnizoen en de bevolking zijn gevlucht.

PARIJS, 28 Augustus. Een officieel communiqué van kwart voor drieën heden middag meldt dat de Russen in Ga-

ncië tot een krachtig offensief overgaan. Na gelukkige gevechten bij Romanoff te hebben geleverd, rukken zij naar Lemberg op, waarvan zij nog maar 20 mijlen zijn verwijderd.

WEENEN, 28 Augustus. Uit het oorlogskwartier wordt gemeld:

Sedert den 26sten Augustus hebben zich tusschen Oostenrijk-Hongaarsche en Russische troepen gevechten ontsponnen, die op het oogenblik het heele gebied tusschen Wolchsel en Dniestr omvatten.

De Oostenrijksch-Hongaarsche linkervleugel is aan het aanvallen en dringt zegevierend voorwaarts.

VERKLARINGEN VAN VANDERBILT.

De „Breslauer Ztg." deelt een onderhoud mede met Vanderbilt. De miljonair verklaarde: Ik beschouw het als de grootste schande van de twintigste eeuw, dat Engeland de hand leende tot het schandelijkste misdrijf dat sedert het bestaan van de beschaafde volkeren gepleegd is door de Fransche decadenten en Russische barbaren, die door fanatisme en chauvinisme verbonden zijn.

Ik ben er van overtuigd dat de geschiedenis eenstemmig een verdoemenskreet zal uitspreken over de staatslieden van Engeland, meer nog dan over die van Frankrijk en Rusland.

Ik kan niet denken dat de Engelsche regeering het volk lang achter zich kan hebben.

Ik geloof veeleer, dat dit volk spoedig de leidende staatslieden tot verantwoording zal roepen. Engeland zal het eerst een einde maken aan den oorlog. Naast Amerika heeft Engeland zeer veel belang bij het voortbestaan van Duitschland. Het gedegenereerde Frankrijk is rijp voor den ondergang.

Een land dat zooveel cultuurgoederen heeft voortgebracht als het Duitsche rijk, dat door tucht, organisatie, vlijt en scheppingskracht, de groote bewondering afdwingt van het huidig geslacht en de toekomst, heeft recht op leven en bloei.

PRIESTERLIJKE OPOFFERING.

Uit het dagboek van een berichtgever uit Spa, aan de „N. R. Ct.", ontleenen wij, onder dato 14 Augustus, het volgende bijzonder treffend bericht:

Voor ik ga slapen wil ik nog even een treffend gevval vertellen, hetwelk me heden ter oore kwam. Het was eergisteren te Hockoij, dat uit den toren op de voorbijtrekkende troepen werd geschoten. Het plaatsje ligt onmiddellijk aan de grens en het kleine kerkje staat dicht aan den straatweg. De soldaten drongen de kerk binnen en vonden er den geestelijke en 4 boeren. Alle vijf werden naar buiten gebracht, om gefusileerd te worden. De priester verzekerde daarop, dat hij het was geweest, die in drift het noodlottige schot had gelost. Dit was echter in strijd met de waarheid. (De man die met z'n geweer naar boven was geklommen, was echtgenoot en vader van 6 kinderen.) De priester verzocht dus de anderen vrij te laten en hem, als schuldige, alleen te dooden. Zoo is het geschied. De anderen zijn vrijgelaten.

Ik vroeg onzen officieren, die door dit plaatsje zijn gereden, of de geschiedenis waar was. Zij bevestigden mij dit, n.l. dat door den pastoor op de troepen was geschoten; deze was echter niet gefusileerd, doch opgehangen. Dat hij dit tot onschuldig had ondergaan, dit was hun natuurlijk niet bekend; dit weten wij hier toevallig uit den mond van een kennis van onzen hotelier, die daar woont en den waren schuldige kent. Voorwaar, een zeldzaam voorbeeld van opoffering. De man, ik bedoel den priester, was nog slechts 38 jaar!

* * *

JE MOET MAAR DURVEN.

In de „Telegraaf" van Woensdag 19 Aug. lezen wij het volgende:

Twee ondernemende jonge mannen, H. S. en F. C. uit Helmond, maakten dezer dagen avontuurlijke tochten in de Duitsche kampen in België. Na de inneming van Luik moest er, meenden zij, in de groote Duitsche kampementen wat te verdienen zijn door verkoop van Hollandsche artikelen als sigaren, sigaretten enz. Maar hoe er in te komen?

Zij huurden een vracht-auto en laadden dezen vol met sigaren en sigaretten, voorzagen zich van een buitenlandsch pas en trokken de grens over. Zij werden echter spoedig tegengehouden. De schildwachten hadden order „niemand door laten, onder geen voorwaarde." Zij werden onder sterk geleide bij een officier gebracht, die zich de haren uittrok over de brutaliteit van met een auto in oorlogstijd in een militair kamp te willen komen.

Onze Hollanders, niet bang uitgevallen, zeiden, dat zij meenden als weldoeners ontvangen te zullen worden, omdat zij aan menschen, die al zooveel moesten missen, lekkere Hollandsche sigaren kwamen brengen. „Stecken Sie mal auf, Herr General." De luitenant meende, dat deze unicums ook door zijn overste moesten worden gezien en ze werden naar de tent van een Hauptmann geleid. Voor dezen was de hoofdzaak te weten of onze kooplui werkelijk Hollanders waren en toen door fouilleering en tal van vragen deze zekerheid was verkregen, werden de sigaren en sigaretten geprobeerd en met contant geld betaald. In een oogwenk was de auto geledigd. Op de vraag: „Kunnen wij u ook nog andere artikelen leveren, wij verkoopen alles wat geen contrabande is en kunnen in een halven dag met Hollandsche artikelen terug zijn," werd van alle kanten geroepen: „Frisches Bier." De kooplui beloofden met 't beste bier, dat gemaakt wordt, terug te zullen komen, maar vroegen voor zekerheid een Duitschen geleidebrief en omdat zij bang zijn voor Duitsche kogels, moesten ze een mantje mee hebben, die hen tegen de soldaten beschermde. Om kort te zijn, de kooplui rijden nu met een onderofficier naast zich en twee gewapende soldaten in den auto, als eenige cantineleveranciers het geheele kampement door tot de grenzen. Zij laden hun auto in Maastricht of elders met bier, sigaren, kaas, gesmeerde broodjes, enz. enz. en tuffen maar al heen en weer. De jongens verdienen hiermede een aardig duitje, want alles wordt contant betaald.

Ruzie zullen ze wel niet krijgen, want op een vraag van een officier: „Wat denkt u van den oorlog?" antwoordden ze: „Kom, dit is toch geen oorlog, 't zijn immers maar manoeuvres!" Toen zeide die Duitsche luitenant: „Nein, so etwas Dummes habe ich in meinem Leben noch nicht gesehen."

* * *

In de „Telegraaf" van Donderdagavond schrijft Prof. Dr. N. J. Kühler, hierop het volgende:

Naar aanleiding van het stukje „Je moet maar durven" in uw avondblad van gisteren (2e blad, blz. 5) neem ik de vrijheid het volgende op te merken:

De schrijver van dit stukje spreekt blijkbaar met waardeering over deze twee Hollandsche jongens, H. S. en F. C., die zoo „ondernemend" en in 't geheel „niet bang uitgevallen" zijn. Naar mijne meening kan hunne handelwijze niet scherp genoeg veroordeeld worden.

Men versta mij wel. Niemand kan of mag er tegen hebben, dat wij ook met Duitschland handel blijven drijven. Onze neutraliteit laat dit toe en ons belang eischt het zelfs. Maar laat het dan ook handel zijn met Duitschland op zijn eigen gebied en niet met het Duitsche leger, dat zich bevindt in een land, waarmede het in oorlog is, doch waarmede wij, Nederlanders, eveneens op goeden voet wenschen te blijven.

Welk een verbittering moet het drijven van zulk een handel bij de Belgen opwekken! Misbruik makend van het ongeluk hunner buren, gaan daar die twee „ondernemende" Hollanders de grens over, zonder voor hunne koopwaar de verplichte inkomende rechten te betalen. De Belgische douanen zijn immers door den oorlog verdreven — en van de algemeene desorganisatie van een ongelukkig land kunnen deze „kooplui in alles" nu eens profiteeren. En erger: machteloos moeten de Belgen toezien, dat dit edel tweetal den vijand die toch hun land bezet, van voedsel en van versnaperingen komt voorzien. Alles voeren zij aan: mede door hunne zorgen zullen straks de Duitsche manschappen verkwikt zijn en gesterkt tot den strijd. Zie, daar tuffen ze weer, de brave Hollanders, in hun auto, die door Duitsche soldaten wordt beschermd en een heele lading van „bier, sigaren, kaas, gesmeerde broodjes enz. enz. voeren zij aan. En zij gaan maar al heen en weer. De voorraad, dien zij brengen, wordt op die manier telkens grooter. Zij zijn de cantineleveranciers van den vijand der Belgen op het verwoeste Belgische gebied.

Wij, Nederlanders, hebben met ernstig leedwezen nu en dan berichten gelezen, dat de Belgen ons niet vriendelijk gezind zijn. Onze regeering heeft echter de neutraliteit strikt bewaard en hunne verbittering was dus ongegrond. Maar mogen nu onze welgemeende pogingen om alle misverstand bij de zwaar beproefde Belgen weg te nemen, op deze wijze bemoeilijkt worden door de geldzucht van een tweetal lieden, wier voorbeeld straks misschien door meerderen zal worden gevolgd? Het „aardig duitje" dat zij verdienen, is te duur gekocht met de ditmaal rechtmatige verbittering der Belgen.

Ik weet niet, of de bevoegde autoriteiten bij machte zijn, dezen handel te verbieden; is dit niet het geval, dan moge de publieke opinie te Helmond, waar H. S. en F. C. thuis hooren, zich krachtig uitspreken tegen dit bedrijf. En in ieder geval is het goed, dat hier in het publiek een duidelijk protest wordt uitgesproken.

Per Telegraaf en per Telefoon.

GISTERMIDDAG 5 UUR.

Volgens een bericht uit Antwerpen heeft het garnizoen van Rijssel, (50000 man, zich gevoegd bij het Fransche leger bij Maubeuge. Hierdoor staat Rijssel open.

* * *

GISTERAVOND 6.10 UUR.

BERLIJN. Wolff bericht dat de Duitschers het Engelsche leger waarbij drie Fransche landweerdivisies ten Noorden van St. Quentin volkomen verslagen hebben, het bevindt zich in vollen terugtocht. Vele duizenden werden krijgsgevangen gemaakt terwijl ook geschut in Duitsche handen viel. Ten Zuid-Oosten van Mezières zijn de Duitschers na langdurige gevechten de Maas overgetrokken. Fransche troepen zijn tot Oostelijk Epinal teruggeworpen de Franschen worden achtervolgd.

De Brusselsche Burgemeester deelde den Duitschen commandant mede, dat de Fransche regeering had bericht, dat zij onmogelijk de Belgische aanvallende beweging kan steunen, omdat de Franschen een volledig defensief moeten aannemen.

Bij een uitval overvielen bewoners van Leuven Duitsche colonnes. Uit wraak verwoestten de Duitschers Leuven.

* * *

Hedenmorgen 11 uur.

LONDEN (Officieel.) Gisteren heeft in de baai van Helgoland een zeegevecht plaats gehad tusschen Engelsche en Duitsche kruisers en onderzeeërs. De Duitsche kruiser Maine en een kruiser van het Kölntype zonken. Een andere Duitsche kruiser raakte in brand en verkeert in zinkenden toestand. Verder werden twee Duitsche torpedovernielers beschadigd.

LONDEN (Officieel.) Een Britsch oorlogsschip keerde naar Engeland terug met 9 Duitsche officieren en 81 Duitsche matrozen, die krijgsgevangen waren gemaakt. Velen hunner zijn gewond. Men hoopt, dat ook de anderen zijn gered.

LONDEN. 12000 man staan tot vertrek gereed, ter aanvulling van de Britsche verliezen.

ANTWERPEN. In een officieele mededeeling protesteeren de Belgen tegen de beschieting van Mechelen, als zijnde een open stad.

OSTENDE. Alhier zijn verschillende Engelsche oorlogsschepen aangekomen, ter ontscheping van troepen.

TOKIO. De geheele kust van Kiau-Tchau wordt door de Japanners geblokkeerd.

LONDEN. De Duitschers doen een inval in Belgisch Congo. De Belgen hebben in overleg met Engeland, maatregelen ter verdediging genomen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 29 Aug. 1914.

— Het algemeen steuncomite maakt bekend dat haar vergaderingen gehouden zullen worden in de trouwkamer bij het raadhuis. De commissie voor de arbeidsbeurs vergadert Maandag en Donderdag om 10 uur v.m. De commissie voor ondersteuning Dinsdag en Vrijdag om half acht n.m., en die van financiën Woensdag en Zaterdag om 7 uur n.m. Voor werk en ondersteuning moet men zich melden Maandag en Donderdagmorgen om 10 uur.

— De Burgemeester van Boxtel maakt bekend dat de inwoners wapenen, hetzij geweren, pistolen of revolvers heden Zaterdag en Maandag a.s. moeten inleveren, en den verkoop en aankoop van wapenen verboden is.

— A.s. Dinsdag 's morgens om 10 uur, openbare raadsvergadering, waarin o. m. wethoudersverkiezing zal plaats hebben.

Tevens zullen er naar wij vernemen voorstellen gedaan worden met het oog op werkverschaffen, om het binnendommeltje in de Rechterstraat te dempen.

— Deze week slaagde de heer M. v. d. Wetering, onderwijzer aan de school Breukelen, voor examen Duitsch.

Wij feliciteeren den geslaagde.

— De collecte voor het Roode Kruis heeft opgebracht 976 gulden, daarbij aan natura voor een waarde van pl.m. 600 gulden.

— Een dezer dagen had de knecht van mejuffr. Van der Meijden, uit de Ketting het ongeluk van den hooischelft naar beneden te vallen met het noodlottig gevolg, dat hij met zijn bil terecht kwam in een ijzeren hooihaak. Het voorwerp drong ongeveer 30 c.M. in zijn lichaam.

Door Dr. Hoek moest smidsgereedschap gebruikt worden om den haak te verwijderen.

De patient maakt het naar omstandigheden vrij wel.

VOOR EER EN DEUGD.

Van het Hoofdbestuur der Vereeniging „Voor Eer en Deugd," ontvingen wij ter bespreking een sierlijk boekje, waarin o.a. is opgenomen het geheel omgewerkt reglement van de afdeeling Mannen van bovengenoemde Vereeniging.

Het eigenlijke reglement wordt voorafgegaan door een beknopt overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling dezer nuttige Vereeniging, welke, zooals men zich zal herinneren, op 8 Dec. 1904 (O. L. Vr. Onb. Ontvangenis) te Rolduc werd opgericht, alwaar thans nog het Dag. Bestuur gevestigd is.

Van bijzonder groot belang is ook de erbij gevoegde leiddraad, welken men volgen kan bij de samenstelling van het Reglement der plaatselijke afdeelingen terwijl meerdere bijlagen blijk geven van de practische opvatting des samenstellers.

Ongetwijfeld zal deze omwerking wel de goedkeuring wegdragen van de plaatselijke besturen der Vereeniging „Voor Eer en Deugd," en daar het boekje bovendien ook als een goed gelukt typografisch werkje mag geprezen worden, zal het zijn weg wel vinden.

Wegens den grooteren omvang is de prijs thans gesteld op 15 cts; per 100 stuks op f 12.—.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 7.10 uur.

KILOMETERBOEKJES EN ABONNEMENTSKAARTEN.

Tengevolge van den beperkten loop der treinen, kunnen de abonnementskaarten en de kilometerboekjes door de houders gedurende den voorgeschreven geldigheidsduur, slechts op onvoldoende wijze worden gebruikt.

Ten einde den reizigers, vooral handelsreizigers, tegemoet te komen, zullen de abonnementskaarten door houders op de stations kunnen worden gedeponeerd. Aan den houder wordt een ontvangbewijs afgegeven. De geldigheidsduur der abonnementskaarten, die onder berusting der Maatschappijen zijn, wordt verlengd met even zoovele volle halve maanden, als de kaarten onder berusting der Maatschappij blijven. De tijd dus, dat de kaart niet in het bezit is van den houder, wordt bij den geldigheidsduur niet medegerekend.

De teruggave der kaart aan den houder heeft plaats tegen teruggave van het bovenbedoelde ontvangbewijs en tegen betaling van de administratiekosten, ad f 0.20 voor elk boekje.

De kilometerboekjes, welker geldigheidsduur is afgeloopen op 31 Juli of later, blijven tot nader order geldig. In verband daarmede is voor deze kilometerboekjes de volle waarborgsom terug te betalen en zijn eventueel overblijvende kilometers uit deze boekjes in nieuwe boekjes over te schrijven.

Familieleden van onder de wapenen geroepenen, kunnen van de kilometerboekjes gebruik maken, ook indien ze niet met den eigenaar blijvend of tijdelijk wonen.

HULDE AAN DE NAGEDACHTENIS VAN Z. H. DEN PAUS.

Bij de opening der zitting van de Tweede Kamer herdacht Woensdag de Voorzitter, hoe de thans ontslapen Paus voor den vrede heeft geijverd, waarmede hij de harten van honderdduizenden in ons land trof.

Minister Cort van der Linden sloot zich daarbij aan, verklarende dat de niet-katholieken zich kunnen vereenigen in het geloof, dat het door den Paus hooggehouden vredesideaal eenmaal zal worden verwezenlijkt.

De leider der Katholieke Kamerclub, Dr. Nolens, dankte den voorzitter en de regeering namens de geheele Katholieke Kerk over de geheele wereld.

VRIJ VERVOER VAN SOLDATEN.

Naar „De Tijd" verneemt is men aan het departement van oorlog druk bezig om de maatregelen voor te bereiden, die noodig zijn, om de miliciens en landweerlieden, die prijs stellen op een of tweemaal 24 uur verlof, ook vrij vervoer op de spoorwegen te verzekeren, voor zoover zij in de kosten niet zelf kunnen voorzien.

EEN MOOI CARRICATUUR.

Gisteren (28 Augustus) is het een jaar geleden dat het.... Vredespaleis geopend werd. Het heeft in 't eerste jaar van zijn bestaan nog weinig vrede op aarde gezien.

TEXTIEL-NIJVERHEID.

Men meldt uit Enschedé aan de „N. Ct.":

In verband met de betere handelsomstandigheden hebben de textielfabrikanten den ingekorten werktijd weder met eenige uren per week verlengd.

BEST. Gewoonlijk is hier van vele menschen, tijdens de godsdienstoefeningen op Zondag, hunne rijwielen te plaatsen op de binnenplaats van café Van Dijk.

Zondag nu is een nog bijna nieuwe fiets, toebehoorend aan B., ontvreemd; van den dader geen spoor.

— Bij L. de W. werd 'n bedrag van f 7.50 en een nieuwe pet gestolen, waarschijnlijk door 2 landloopers, die kwamen om te drinken en waarvoor de vrouw des huizes water was gaan putten, onder welk bedrijf de lui alleen in huis waren.

— In de Vrijdag gehouden vergadering besloot het Hanzegilde van klompenmakers voorloopig niets te veranderen aan den arbeidsduur en de arbeidsvoorwaarden voor de knechts.

Dit in verband met een voorstel van C. v. E. om de loonen te verlagen.

— Alhier is men bezig met het vormen van een burgerwacht, die in de buitenwijken, mocht het noodig blijken, dienst zal moeten doen ter bescherming der eigendommen van ingezetenen. M. Ct.

VUGHT. De heer P. A. Pijnenburg, onderwijzer aan de 2e openbare school alhier, behaalde bij de te Breda gehouden examens, de hoofdakte.

— De burgerwacht is Maandag (j.l. Zaterdag kon de bijeenkomst wegens onvoltalligheid niet gehouden worden) door den burgemeester geïnstalleerd, die tevens den heer F. van der Heijden aanstelde als secretaris.

Na verschillende discussies werd overgegaan tot de keuze van een commandant; de heer H. Linsen werd gekozen doch had, wegens drukke zaken, aanvankelijk bezwaren de functie te aanvaarden; ten slotte nam hij de benoeming aan, evenals de heeren Ph. van Hooff en H. Vesters, die tot ondercommandant gekozen zijn. B. C.

SCHIJNDEL. Bij de te 's-Hage gehouden examens voor de acte Hoogduitsch L.O., is o.a. geslaagd de heer J. P. van Bussel, te Schijndel.

St. MICHIELS-GESTEL. De indeeling der burgerwacht alhier is thans gereed gekomen, zoodat vanaf heden geregeld dienst zal worden gedaan door pl.m. 75 personen. De heele wacht bestaat uit 488 man, verdeeld in 15 afdeelingen, elk met een beëedigd commandant aan het hoofd. Behalve de 75 man, welke op de wachten zijn, zal ook een afdeeling wielrijders op verschillende uren dienst doen.

De regeling en leiding is in handen van den heer De Geer.

— Het bestuur van de afdeeling Roode Kruisvereeniging, gevestigd te St. Michiels-Gestel, bestaat uit de heeren Monseigneur Ph. van den Heuvel, Mons. A. Hermus, Eerw. heer J. A. Wolters, Eerw. heer A. van Haaren, Eerw. heer Ds. J. J. de Vries, Dr. J. v. d. Hagen, Dr. K. J. H. Verzijl, Jhr. F. van Rijckevorsel, voorzitter en Th. Spierings, secretaris-penningmeester. B. C.

ASTEN. In het bericht betreffende den brand, voorkomende in het vorig nummer, is een storende zetfout geslopen.

De naam van dengene, bij wien de noodlottige brand was uitgebroken, luidt niet Ceelen doch Zeegers.

ERP. Bij de te Breda gehouden examens voor de hoofdakte is o.a. geslaagd onze dorpsgenoot, de heer M. M. Huijbregts.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

PROCLAMATIE.

De Burgemeester van Boxtel,

Gelet op de aanschrijving van den Commissaris der Koningin in Noordbrabant van 26 Augustus 1914 A No. 12,

Noodigt de ingezetenen der gemeente uit hunne vuurwapenen (geweren, revolvers, pistolen, e. d.) met daarbij behoorende patronen, ingepakt en van een duidelijk adres voorzien, ten spoedigste in te leveren op het Gemeentehuis.

De inlevering moet geschieden Zaterdag 29 of Maandag 31 Augustus a.s., tusschen 9 en 12 uur voormiddag.

Nadat de normale rechtsverhoudingen weder zijn ingetreden, zullen de ingezetenen de ingeleverde wapens en patronen kunnen terughalen.

De aan- en verkoop van wapens wordt verboden.

Boxtel, 27 Augustus 1914.

De Burgemeester van Boxtel,
A. GIJSEN.

Bekendmaking.

AANGIFTE VOOR LANDBOUWONDERWIJS.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel, brengen ter kennis van belanghebbenden, dat bij genoegzame deelneming, in October a.s. alhier een nieuwen cursus voor landbouwonderwijs zal worden geopend.

Aan dit onderwijs kunnen deelnemen zij, die een leeftijd van ten minste 15 jaren hebben bereikt en bewijzen leveren, dat zij voldoend lager onderwijs hebben genoten.

De cursus duurt drie jaren en het onderwijs wordt gegeven, gedurende zes achtereenvolgende wintermaanden (October—Maart).

Het onderwijs is kosteloos en leermiddelen worden gratis verstrekt.

Aanmelding moet geschieden voor 10 September e.k. bij het hoofd van den cursus, de heer H. M. van Griensven, Hoofd der School voor M.U.L.O. alhier.

Boxtel, 29 Augustus 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd.
GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 0.00.

27 Aug. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.20, f 1.42 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 28 Aug. Aanvoer 9860 K.G. Hoogste prijs f 1.25 laagste prijs f 1.05 middelprijs f 0.00

's BOSCH, 25 Aug Aangevoerd 27300 kilo's hoogste f 1.26, laagste f 1.00 middelprijs f 1.18 per kilo.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

28 Aug. Aangevoerd werden 28789 eieren. Prijs: kippeneieren f 0.78 tot f 0.80 per K.G.

Advertentiën.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

MAAKT BEKEND:

Dat op *Maandag 7 September* 1914 ten 4 *uur n.m.* ten huize van den Heer *Frans van den Meerendonk te Brukelen*, zal plaats hebben de jaarlijksche

Nagrasverpachtingen te Boxtel

1 September verschijnt:

„De Voorspellingen over den vreeselijken „Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.

(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",

v.h. v. Meersel & v. d. Beegaart.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij vanaf 1 Januari

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.
Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch.

Rechterstraat, BOXTEL.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Bozel* uitsluitend verkrijgbaar aan boven staand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen.

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Copieerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

} Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Overtuigt U hiervan!

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiak pastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monster

---

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25
« 300 » - 4.00

} per 100 stuks.

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 70. Zaterdag 29 Augustus 1914.

Een manifest.

Door verschillende drankweerorganisaties in Nederland is het volgende belangrijk manifest verspreid :

Aan het Nederlandsche Volk!

De vreeselijke oorlog, die over Europa losgebroken is, brengt ook ons volksleven in

ongekende spanning

en veroorzaakt een ontzettend

zware crisis

op elk terrein des levens, op zedelijk en stoffelijk gebied.

Elk oogenblik kan de toestand nog ernstiger worden. De hoogste goederen van ons volk zijn

in gevaar.

Met grooten aandrang komen we U thans vragen alles te vermijden wat dit gevaar en daarmee de spanning en de economische crisis kan vergrooten.

Eén borrel, één glas bier, in gewone tijden misschien zonder gevaar gebruikt, kan thans de zelfbeheersching doen verliezen en tot daden leiden, die voor velen de

noodlottigste gevolgen

met zich brengen.

Daarom werd zelfs aan de mobiliseerende Duitsche troepen de verkoop

totaal verboden

en voerde Zweden tijdens de algemeene uitsluiting en staking van 1909 tijdelijk algemeen verbod in.

Bovendien, bier en drank worden gemaakt van voedingsstoffen, die aan de beperkte en niet van buitenlands aan te vullen voorraden voedsel ontrokken worden, zoodat hun gebruik de

duurte, straks het **gebrek**

aan de eerste levensmiddelen verhoogt.

Ten slotte zijn voor de ondersteuning van duizende gezinnen

groote schatten

dringend noodig.

Dankbaar erkennende, dat ons volk reeds blijk gaf van groote zelfbeheersching ook in dit opzicht, vragen we het thans in deze zeer buitengewone omstandigheden met allen nadruk

elk gebruik van drank en bier en wijn

vrijwillig

NA TE LATEN.

Van 's levens Schaduwkant.

Het was in Juli geweest, dat hij uit Veenhuizen kwam. Ze konden er hem niet meer gebruiken en hadden hem als een nuttelooze weggestuurd. Toen was hij nog in de rijkswerkinrichting te Hoorn geweest. maar daar konden ze hem ook niet houden, omdat zijn gezicht zoo slecht was en hij ook het fijnere werk niet meer doen kon ; voor het zwaardere was hij al lang te zwak.

Zoo kwam hij op straat, midden in den winter nog. Och, hij was daar wel aan gewoon. Sinds hij het Armhuis uit was gestuurd ook, omdat hij eens — hij was toen flinker en levenslustiger — in twee dagen niet thuis was gekomen, had hij niet anders gekend dan het zwerven langs de wegen. Maar als je nog krachtig bent en tegen vermoeienis kunt en kou, en nog eens een werkje verzetten kunt, dan maal je daar zooveel niet om. Zeker, hij had ook wel in de koude winterdagen, als de sneeuw snerpte over bevroren velden of de sneeuwbuien hem in het gezicht joegen, of in de natte gure dagen van den herfst en het vroege najaar, wanneer het water door zijn kleeren sijpelde en in zijn doorweekte schoenen stond, en in nachten wel, wanneer de staal-blauwe hemel met zijn duizende sterren boven zijn hoofd welfde of de zwarte wolken joegen, en hij tevergeefs een onderdak zocht, hij had dan ook wel zijn domheid vervloekt en terugverlangd naar den warmen stal van het Armhuis. 't Was er toch goed. Eten kreeg je genoeg en als het koud was in den winter, kon je bij de groote kachel kruipen en aanzien, hoe de sneeuwvlokken buiten langs de ramen dwarrelden en in je warme bed 's nachts kon je de wind hooren loeien en de zware boomen van den tuin — hij stiep aan den achterkant — en de regen kletteren tegen de ruiten en op het zinken afdak van de bijkeuken. Ja, goed was het er wel, maar 't was er vervelend. O, als hij er nou in had gekund, nou hij zich op voelde en maar verlangde te rusten ! Maar wanneer je nog wat flinker bent en kras voor je jaren, dan benouwt het er je wel eens en verlang je er uit te breken. Dat had hij ook gedaan. Op een mooien zomeravond, dat de vogels zongen in de stadsboomen en de zwanen dreven in de vijver van het park en in de stad de menschen zaten voor de café's en voor hun huizen, was hij weggebleven. En toen het toch eenmaal zoo ver was, was hij nog een dag gebleven. Maar bij zijn terugkomst hadden ze hem niet meer willen opnemen. Dien nacht had hij er nog mogen slapen, omdat hij geen onderdak had, maar den volgenden morgen had hij weggemoeten, het weinigje, dat zijn eigendom was, in een doek onder den arm.

Toen had hij ook op straat gestaan. Maar hoe anders was dat geweest, als toen hij van Veenhuizen en later van Hoorn kwam. Dien zonnigen morgen was hij nog glimlachend weggestapt door de bekende straten. Hij voelde zich nog sterk genoeg. En al beving hem wel even een aarzeling, toen hij na die jaren in het Armhuis weer alleen en voor eigen rekening in de wereld stond, hij was toch niet bang geweest.

Dien morgen, toen hij uit Veenhuizen ging, was ook zonnig en de lucht was blauw en de wind zong in de boomen, geen stadsboomen, maar andere, hooger en machtiger, boven de breede lanen. Een oogenblik had hij moeten denken aan dien stadsmorgen van voor 9 jaren, hoe welgemoed hij nog geweest was. Och, 't was geen wonder geweest, dat hij op dien tweeden zomermorgen er anders voor gestaan had, een oud, afgeleefd man, die verlangde naar rust. Zooveel jaren zwervens, telkens afgewisseld door een verblijf te Veenhuizen — viermaal was hij er geweest — gaan je niet in je koude kleeren zitten en toen hij opnieuw het pad op moest, was hij er huiverend voor teruggedeinsd, had hij wel willen smeeken te mogen blijven, waar hij tenminste onderdak had en een bed en eten.

Gelukkig was hij nog een korten tijd in Hoorn opgenomen. De ergste herfstmaanden en een deel van den winter was hij er geweest. Maar toen hij daarna weer op straat stond, was het nog erger geweest dan dien morgen in Veenhuizen. Zoo, als hij buiten de deur stond, had de ijzige wind hem om de ooren gesneden. De lucht was rondom grijs van zware wolken en de boomen naakt. En in het kleine stadje lagen de straten doodsch en leeg.

Als hij nog terugdacht aan de dagen en weken en maanden, die op dien morgen gevolgd waren. De eerste dagen had hij het met het weinigje, dat hij op zak had meegekregen, nog goed kunnen nemen. Maar daarna ! 't Was zoo bitter koud nog en 's nachts vroor het geducht ! En met zijn arm ziekelijk lichaam was hij de wegen langs gezworven, had hij zich de dagen lang voortgesleept tot den avond, wanneer hij wel meestal hier en daar bij een medelijdenden boer — hij merkte ook aan de goedheid van de menschen, zoo anders dan een 9 jaar geleden, hoe stumperig hij er uitzag — een onderdak kreeg in den schuur of in een hooimijt. Hoe hij dien tijd, al die maanden doorgekomen was tot op dien morgen in Rotterdam, toen hij ten einde raad een winkel was binnengeloopen en een boek had weggenomen, begreep hij nog niet.

De lente was gekomen met haar zoelen wind en haar gulden zonneschijn en de tallooze vogels, die in de boomen zongen. Hij had het ter nauwernood gemerkt, versuft, afgetobd als hij was, bedelende van het eene huis naar het andere om een stuk brood en een slok water en smeekende, wanneer de duisternis begon te dreigen, om onderdak.

De zomer had gebrand langs de wegen en hem soms aemechtig doen neerzinken wet stukgeloopen voeten langs de bermen der wegen. Hij was gegaan zonder te begrijpen, alleen voelende de hitte van den zonnebrand en de verschroeiende dorst en de weldoende koelte van den avond. Maar op de boerderijen waren de menschen beziger en in de drukte van hun bedrijvigheid verveelde zijn smeeken hun en joegen ze hem weg van het erf, zonder eten. En wanneer hij 's avonds kwam, kreeg hij meestal een norsch bescheid van den knecht of de meiden, die nog uitrusten voor het huis en zich niet wilden laten storen in hun rust. 't Was of hij overal de menschen in den weg liep. Want uit de dorpen ook was hij telkens opgejaagd door de veldwachters en gedrongen van het eene dorp naar het andere. Zoo was hij tenslotte in de stad gekomen, uitgeput, verhongerd en ten einde raad. Drie dagen had hij er rondgeloopen zonder eten, dan de enkele oude korst brood, welke hij vond in vuilnisbakken en zonder huisvesting slapende op een bank in het park. Zijn voeten waren stuk en pijnlijk gezwollen, zijn beenen schenen niet meer voort te willen, zijn lichaam was slap en zonder weerstand. En toen...

* * *

'k Had weer den heelen dag geloopen, edelachtbare, en 'k kon niet meer. Toen kwam ik daar in die stille straat waar de zon brandde, en langs de open winkels. En plotseling, 'k weet niet, hoe het kwam, edelachtbare, want 'k had nog nooit gestolen, nog voor geen cent, was het of ik een ingeving kreeg om maar wat weg te nemen uit zoo'n winkel en zoo in de gevangenis te komen. 't Was misschien niet goed van me, edelachtbare, maar ik kon niet niet meer..."

„En toen heb je dat boek uit den winkel genomen ?"

„Jawel, edelachtbare. Er was niemand in. 't Boek lag daar ergens op de toonbank geloof ik. Dat heb 'k opgenomen en 'k ben er mee weggeloopen."

„Ben je hard weggeloopen ?"

„Dat weet ik niet meer, edelachtbare. Ik weet er eigenlijk zoo weinig meer van. 'k Was zoo versuft. Maar 'k weet nog wel, dat een juffrouw mij bij den arm greep en mij het boek afnam."

„Gaf je dat dadelijk af ?"

„'k Geloof het wel, edelachtbare."

„En heeft toen de juffrouw...?"

„Neen, edelachtbare ; die juffrouw liep weer terug. Maar er kwam een agent aan, die had 't zeker gezien en toen ben 'k maar stil blijven staan, tot de agent bij me was, en toen hij mij vroeg wat dat was, zei 'k, dat 'k een boek gestolen had en toen nam de agent me mee."

„'t Is goed," zei de president.

En wezenloos voor zich uitstarend, zakte hij weer terug in zijn bank.

Van het Oorlogsterrein.

Telegrammen van vorige dagen.

DONDERDAGNAMIDDAG 4 UUR.

BERLIJN. De groote generale staf deelt mee, dat alle forten van Namen gevallen zijn. Ook Longwy is na dapperen tegenstand genomen.

Tegen den linkervleugel van de armee van den kroonprins rukten uit Verdun en van oostelijke richting telkens strijdkrachten op, die teruggeslagen werden.

Op onbeduidende afdeelingen, ten westen van Colmar na, is thans de geheele Boven-Elzas door de Franschen ontruimd.

TERNEUZEN. Mechelen schijnt door de Duitschers hernomen. De Belgen hebben zich in de Antwerpsche forten teruggetrokken.

LONDEN. De „Times" bericht, dat de Russen Tilsit hebben veroverd.

PARIJS. Twee Fransche legers zijn gecombineerd aanvallend opgetreden tusschen Nancy en de Vogezen. De vijand kreeg zware verliezen.

De Fransch-Engelsche driedaagsche gevechten schijnen ten gunste van de Franschen afgeloopen, die zich in de Noordelijke gevechtslinie iets terugtrekken.

BERLIJN (Officieel.) De Duitsche kruiser Magdenburg is in de Finsche Golf, bij het eiland Odenshelm, bij mist aan den grond geloopen. Om gevrijwaard te zijn tegen Russische aanvallen, werd besloten, den kruiser in de lucht te doen springen. Onder vijandelijk vuur hielp de Duitsche torpedoboot V 26 om de manschappen te redden. Gedood werden 17, gewond 21, vermist 85 personen. Onder deze laatsten bevindt zich de commandant van Magdenburg.

DE VLUCHT UIT BRUSSEL.

De oorlogscorrespondent van de „Telegraaf" verhaalt van de paniek te Brussel, bij den intocht der Duitschers als volgt :

* * *

Maar dien morgen was 't erger.

Toen gierde de angst als 'n schaterend spook dit Brussel van vreugde en weelde en vroolijkheid door, toen bezende die valsche triomf en brallende uitdaging van de baan met hoonenden lach, toen ranselde die het volk tot waanzin en dreef het op horden bijeen, wèg, voor zich uit, uit de stad, die den vijand, den vreeselijken vijand, den uhlanen, den doodskophuzaren, den Mecklenburgschen grenadiers in handen vallen ging, die er zouden plunderen en brandschatten, fusilleeren, zooals ze immers overal elders hadden gedaan... Daar wist toch iedereen, elk ander van te vertellen !... Gezien hadden ze 't wel niet, maar gehoord immers en gelezen, van overal, van overal... Dus weg, weg, wèg voor het te laat ging zijn, vóór „ze" er waren !

Daar viel niet om te lachen. Daar was niet tegen te redeneeren. Dat vervulde je slechts — als je eigen aangelegenheden je niet bezig hielden — met innig, innig medelijden.

* * *

Je had 't moeten zien. Dinsdagavond, dat waanzinnig dringen op het Noorderstation om maar op 'n trein — 't kwam er niet opaan waarheén — maar op 'n trein te komen... En moeten hooren dat gegil, toen de laatste trein wegreed en het station werd ontruimd... Zoo stel ik me voor — wat ik Goddank nog nooit in werkelijkheid heb bijgewoond — de laatste reddingsboot die afstoot en 'n wrak met schipbreukelingen achterlaat.

Toen sjouwden ze maar weer de straat op, de vluchtelingen met hun paskken, hun manden en hun koffers, opgenomen in de drommen volks op de pleinen en de boulevards, die er in groepen samenschoolden om enkele woordvoerders heen, deze voorlezend uit 'n krant, gene verhalend van wat hij had gehoord, een ander vertellend, hoe dichtbij ze al waren, een vierde verwijten blerkend tegen 't gouvernement.

En tusschen de groepen door stakkerden, met hun vrouwen en hun kinderen en hun paarden en hun honden, de boeren... Die luisterden niet, die zeiden geen woord, die liepen maar, die liepen maar den ganschen nacht de lange boulevards op en ten einde, omdat ze nieuwers 'nen plek te rusten vonden...

* * *

Den volgenden dag aan de Gare du Midi, vochten ze om 'n plaats in de treinen, die nog in de richting Eughien vertrokken, met kans om dan verder naar Teude, Gent, Antwerpen te geraken. Onnoodig was daar 't gedrang want men zond er treinen genoeg at, maar... elke koń de laatste zijn. Van klassen was geen sprake meer : 'n ieder stapte in waar hij 'n plaatsje zag en velen reisden zelfs zonder eenig plaatsbewijs. Wij zaten met z'n tienen in 'n coupé eerste klasse, waar plaats was voor vijf ; een Fransch jongmensch in 't bagagenet, ik bovenop de op elkaar gestapelde valiezen. 'n Engelschman bij ons in 't compartiment was al zijn reisgoed kwijt. Den vorigen avond had hij 't al laten inschrijven aan de Gare-du-Nord, maar toen de bagage was ingeladen en hij al rustig in de coupé zat, was hij er uitgehaald en militairen hadden zijn plaats ingenomen... Wèg stoomde zijn bagage... Een dame naast mij heeft zenuwtoevallen... Haar zoon is voor Diest gebleven... 'n Zware Waal en zijn vrouw zitten van de verschrikkingen van Tirlemond te smulgriezelen, sparen ons geen enkel détail van de vreeselijkheden, die ze blijkbaar uit 'n krant hebben gehaald... We houden met geweld 'n heel gezelschap straatmuzikanten uit den wagen, allemaal kreupel, allemaal dronken. Liever ruimen we plaats voor een dame met haar zoontje... Maar voor hun valies is geen plekje meer te vinden... Zij laten het achter op 't perron... Een vroolijke Française, zelfs nu nog vroolijk, soebat om 'n plaatsje... Het wordt gevonden... Zij telt de koppen... Ah, nous sommes treize !... 't Ongeluksgetal... Maar er is al weer iemand bijgekomen en nog altijd dringt de massa zich om den trein samen... Menschen hangen op de treeplanken, klauteren in den bagagewagen, duwen en rukken elkaar om de kans van mee te komen. Wonderlijk te zien, wàt sommigen in zulke oogenblikken meenemen... 'n hond aan 'n touwtje... een vogelkooi, leeg... 'n schrijfmachine...

* * *

Een bleeke vrouw draagt in haar armen een dood klein kindje.

* * *

„Attention !" „On va partir !" roepen de conducteurs en uit gewoonte : „En voiture" nu vol bittere ironie : alsof er nog iemand bij zou kunnen... Maar de menschenmassa bestormt toch opnieuw de wagens. De sterksten komen nog mee... Vrouwen vallen flauw op het perron... Kinderen gillen...

Wij gaan weg, Goddank !

Twee Vrouwen.

Ik weet twee vrouwen in onz' straat ;
En hoe het bij hun beide gaat,
Ga ik eens neder schrijven :
De een heur tong staat heel onvast ;
Met z w ij g e n heeft zij grooten last ;
Nog meer, om t h u i s te b l ij v e n!

Doch gaat gij eens haar huisken in,
Daar geeft u alles tegenzin ;
Ge zoudt er haast gaan loopen.
Geen orde in de heele boel ;
En muur en vloer, en kast en stoel
Is met geen kleur te doopen !

Tot werken voelt zij weinig lust,
Haar kinderen mogen vrij gerust
Gescheurde lompen dragen ;
Als soms haar man haar dat verwijt,
Zet zij haar woning vol lawijt
En pruilt geheele dagen !

* * *

Het andere is een vrouwke fijn,
Gelijk er velen moesten zijn ;
Kijkt maar eens in haar huize :
't Heeft al zijn plaats en elk zijn toer,
Daar zoudt gij eten op den vloer.
Zoo netjes is haar kluize !

Als werkmansvrouw heeft zij 't niet schoon,
Want aan haar krist'ne huwelijkskroon'
Heeft zij zes kind'ren prijken ;
Maar zijn hun kleed'ren wat gelapt,
Zij zijn zoo netjes opgeknapt,
Dat elk ze mag bekijken !

Ook hoort men nooit bij haar gekijf,
Lijk bij dat ander, slordig wijf.
Bij haar woont liefd' en vrede ;
Zij heeft een vroom en vroolijk kroost,
En van zijn werk brengt liefd' en troost
Haar man heur 's avonds mede !

BEKENDMAKING.

De Burgemeester der gemeente Boxtel waarschuwt de niet-militairen ten ernstigste om, mocht onverhoopt een vijandelijke inval in ons land plaats vinden, geen geweld te bezigen tegen den vijand, maar dit uitsluitend over te laten aan onze militaire macht.

Boxtel, 23 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Verjaardag Koningin.

De Burgemeester der gemeente Boxtel maakt bekend, dat Hare Majesteit de Koningin den wensch heeft te kennen gegeven, dat, met het oog op de ernstige tijdsomstandigheden, Haar aanstaanden verjaardag niet feestelijk zal worden herdacht, en verzoekt dat met voorschreven wensch van Hare Majesteit de Koningin in deze gemeente worde rekening gehouden.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Kohier Schoolgeld.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend, dat het afschrift van het primitief kohier van het schoolgeld over 1914, goedgekeurd bij besluit van Heeren Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, vanaf heden gedurende 5 maanden voor een ieder ter inzage is nedergelegd ter secretarie.

Binnen drie maanden na de dagteekening der uitreiking van het aanslagbiljet, kan de aangeslagene op ongezegeld papier, bij den Gemeenteraad tegen zijnen aanslag bezwaren inbrengen.

Boxtel, 23 Augustus 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.

Vlekziekte.

De Burgemeester der gemeente Boxtel brengt onder de aandacht der veehouders, dat in deze gemeente en omliggende plaatsen in hevige mate vlekziekte onder de varkens is opgetreden, en raadt den veehouders in hun belang aan, de dieren tegen deze ziekte te laten inenten.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Schorsing buitengewone machtigingen.

De Burgemeester der gemeente Boxtel maakt bekend, dat de Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant heeft besloten :

te schorsen alle door hem voor het dienstjaar 1914—1915 verleende algemeene buitengewone machtigingen tot het dooden van schadelijk gedierte.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Intrekking machtigingen Vogelwet en Jachtwet.

De Burgemeester der gemeente Boxtel maakt bekend, dat alle door hem krachtens artikel 10 der Vogelwet verleende vergunningen, alsmede alle door hem verleende beperkte buitengewone machtigingen tot het dooden of verdrijven van schadelijk gedierte, bij dezen worden ingetrokken.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.

Sluiting der Jacht.

De Burgemeester van Boxtel ;

Gelet op het Provinciaal Blad No. 21 van 1914 ;

Brengt ter kennis van de ingezetenen :

dat door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant is bepaald, met intrekking van hun besluit tot opening der Jacht, dat de Jacht in de Provincie Noord-Brabant voorloopig gesloten blijft.

Verder wordt verwezen naar de aan het gemeentehuis aangeplakte bekendmaking.

Boxtel, 25 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door

GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.

Telegram-Adres: SCHEUER) Rotterdam.
Telefoon Nos.: 8118, 8114, 8133)

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar :

Braila en Galatz	waarschijnlijk
Constantinopel	half Septemb.
Bourgas Varna	half Septemb.
ushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	onbekend
Colombo, Calcutta en Madras	onbekend
Durban, Delagoa Bay en Beira	onbekend
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	begin Sept.
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	5 en 12 Sept.
Nord-Amerika	5 en 12 Sept.
Paramaribo en Curaçao	5 Sept.
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	5 Sept.
Londen	4 maal p. week
Kopenhagen, Christiania, Chistiansund, en Bergen	1 maal per week.
Glasgow en Leith	1 maal per week.
Hamburg	ongeregeld.
Antwerpen	

Veranderingen voorbehouden.

No. 71 WOENSDAG 2 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Amerika en de Europeesche Oorlog.

In Europa was de allereerste opwinding bij 't uitbreken van den oorlog groot, doch zij kan bijna niet grooter zijn dan die in Amerika.

De New Yorksche effectenbeurs werd onmiddellijk gesloten en in Chicago gingen de graanprijzen door groote aankoopen enorm omhoog totdat men al spoedig tot de ontdekking kwam, dat men het graan waarschijnlijk toch niet verschepen kon. Een even groote reactie in prijzen volgde dus spoedig de rijzing op en bij de betere vooruitzichten op verscheping herstelde zich de markt weldra.

Ofschoon binnen afzienbaren tijd Amerika wel àl het graan noodig zal hebben dat het verbouwt voor de bevolking en de expórt van graan nu reeds dalende is, waren er op 't moment toch eenige milliarden bussels graan voor de export bestemd. Doch het onverwachte (?) uitbreken van den oorlog bracht een groote consternatie in den handel.

Ook de geldmarkt herstelt zich, ofschoon de effectenbeurs nog gesloten is en voorloopig ook wel zal blijven. Wij vreesden hier 'n paniek op de geldmarkt. Gelukkig echter kon de regeering met voldoende specie den toestand redden en zoodoende erger voorkomen.

Toch stijgen de prijzen der voedingsmiddelen hier, wat bevreemding wekt, daar Amerika zelf zooveel voedingsmiddelen uitvoert.

De Rubber-markt, die sinds langen tijd in slechten toestand was, klimt nu weer, wat den prijs der automobielbanden reeds met 15 % heeft verhoogd, en deze prijs zal nog wel hooger gaan, naar men verwacht. Zulks door onvoldoenden scheepstoevoer.

Een feit heeft men hier in Amerika dadelijk kunnen constateeren, n.l. dat wij Amerikanen geen voldoende handelsvloot bezitten, feitelijk totaal géén, uitgezonderd de kustvaartschepen, en zoodoende, wat toevoer van producten en fabricages betreft, geheel en al van andere landen afhankelijk zijn.

Maar dadelijk heeft men dezen toestand onder de oogen gezien. Bij de regeering is reeds een wetsvoorstel ingekomen tot het brengen van vreemde schepen onder Amerikaansche vlag en de regeering stelde voor dat doel een crediet ter beschikking van 100,000,000 gulden.

Ook zijn er geruchten dat een combinatie eenige der groote Duitsche passagiers-booten, die thans in de haven van New-York liggen, zou willen aankoopen voor een prijs van f 50,000,000

Eigenlijk verkneukelt men hier zich er in, dat het zoo'n wonderlijk mooie gelegenheid is, om met een koopje aan een eigen handelsvloot te komen, want gróót is 't aantal Duitsche en Engelsche vracht- en passagierbooten, die een toevlucht hebben gezocht in Amerika's neutrale havens, om buitmaking op zee te voorkomen.

Kenmerkend is 't, dat men zich hier onmiddellijk heeft afgevraagd: „wat voordeel kan ons de Europeesche oorlog brengen", en met groote energie heeft men zich dadelijk gewijd aan den handel in Zuid-Amerika.

De Zuid-Amerikaansche Staten, die feitelijk onder den wind van Amerika liggen betrokken hun behoeften toch echter grootendeels van Europa.

Duitschland en Engeland waren wel de grootste exporteurs naar deze landen. En nu kon het wel eens zijn, zooals een oud spreekwoord zegt, dat twee honden om een been vechten en de derde er ras mee heen loopt.

Van het handelsstandpunt uit ziet men hier de algemeene in-het-haar-vliegerij van Europa met leedvermaak aan, en, geloof maar niet, dat men zijn tijd met „aanzien" zal laten voorbijgaan. Als de oorlog afgeloopen is, zullen vele Engelsche en Duitsche handelshuizen hun plaats op de wereldmarkt zien ingenomen worden door Amerikaansche.

Ook heerscht er op 't oogenblik een groote consternatie op de katoenmarkt Amerika produceert ongeveer twee derde van al het ruwe materieel; Engeland en Duitschland zijn daarvan de grootste afnemers. Deze landen produceeren daarna weer allerlei fabricaten en exporteeren deze naar Indië, China en Zuid-Amerika. Zelfs de „Vereenigde Staten" is een goede afnemer, daar de fabrikage van katoenstoffen in Europa een hooger standpunt inneemt dan in Amerika, waar men zich vooral toelegt op zeer goedkoopo fabrikaten. Dit echter had men vóór den oorlog reeds ingezien, en ook toen reeds zag men naar verbetering uit.

Doch nu vooral zal men zich toeleggen op de katoenfabricage en op het zoeken naar een uitweg voor het groote surplus van ruw materiaal, dat nu voorhanden is.

* * *

Tot zoover de algemeene toestand.

Wat nu het gevoelen van het volk betreft, dit is in 't algemeen vóór Frankrijk, België en Engeland. Dit gevoelen wordt nu wel gesteund door een Engelsche perscampagne, maar toch zag men hier in, dat Duitschland „was bossing Europe," dat Duitschland gaarne den baas wilde spelen in Europa.

Vooral een artikel in de „New-Yorksche World" wond de gemoederen der Duitschers hier op, die nu ook een perscampagne door de Staten begonnen zijn, om toch ook een deeltje van de volkssympathie te bemachtigen. Als men alles gelooven wil, wat in deze artikelen staat, krijgt men van Duitschland 't idee, dat het een lammetje is onder de wolven, dat alleen noodgedwongen tot den krijg is overgegaan, dat de heele schuld alleen aan den kant van het jaloersche Europa ligt, en niet aan de agressieve politiek der Duitschers, noch van des keizers groote eerzucht, om heel Europa de macht van Duitschland eens te toonen.

In deze Duitsche perscampagne vertelt 'n Duitsche opschepper, dat Duitschland vijftig luchtschepen heeft van een strikt geheim model, beter dan de Zeppelins, waar nog niemand iets van af weet, daar men er, niettegenstaande de vele ongelukken die er bij manoeuvres met Zeppelins gebeurden, toch nooit oefeningen mee gehouden heeft, om ze toch vooral goed geheim te houden. Deze geheime luchtschepen kunnen in éénen nacht naar Londen en Parijs vliegen en met geheime ontploffingsstoffen deze groote steden zoo maar in eens verwoesten. Het geheele artikel heeft zoo'n Rafflestintje, en is te onzinnig om lang te vinden. Als Duitschland 't bestaan van zulke schepen zóó geheim wil houden, waarom gaan Duitschers dan onbevreesd 'n heele boel omtrent die vindingen publiceeren? En als ze bestonden, dan hadden de Duitschers ze wel eens boven de Belgische vestingen gezonden en boven de Belgische legers, dan was hun heel wat narigheid en oponthoud bespaard gebleven. Bovendien beweert de Herrschaft, die dat schrijft, tot een geheimen Duitschen dienst te behooren, en toch verklapt-i z'n geheimen zoo maar gerust in een krant.

Och, alles kinderachtige leugens en bangmakerij. Wel echt-Duitsch is het, want heeft men er niet altijd gedreigd en gerammeld met de ijzeren vuist zoo dikwijls dit te pas kwam?

Vooral het schenden van België's neutraliteit is afkeurenswaardig. Duitschland's verontschuldiging dat Frankrijk anders zulks gedaan zou hebben, is maar half afdoende. Duitschland was niet noodgedwongen, doch handelde naar een lang van te voren beraamd plan, dàt weet men in Europa goed.

Maar het is niet goed al deze dingen in het openbaar te bespreken. In Holland heeft men nu vooral kalme hoofden noodig. Maar moet de nood aan den man komen, dat dan het gedrag van de moedige Belgen ons ten voorbeeld strekke, dat wij dan met een leeuwenmoed onze onafhankelijkheid en vrijheid verdedigen tegen autocratie en imperalisme, en ons dierbaar Vaderland vrij houden van vreemde overheersching en vernietiging van eigen nationaliteit.

JAN DIEMES.

Charleston S. C., 17 Aug. 1914.

Opinies.

XII.

LOGISCH GESPREK MET EEN DEURNESCHEN BOER OVER DEN OORLOG.

Ik kwam daar aangewandeld, 't was vooraan in den Wasberg, en hij liep achter den ploeg op den akker. Toen hij aan den straatkant kwam en na veel roepen en snukken tegen 't paard, den ploeg had omgekeerd, riep 'k hem aan.

— Hé, Driek, an 't werrek?

Hij, na een korten bevelen „huuh", met naar mij gewenden kop:

— Jauwe, 't is er goe toe tiggewörrig... nog al laang druig geblivve.

— Da zegde wel Driek.

Na eenig zwijgen, ik weer:

— 't Is hier rustig hè? Ge merkt hier niks van den oorlog.

— Nei-e, nei-e,... mèr korts kos 'k 't van geen kante — hij maakte een beweging met den arm — toch goe hui-ereschie-ëte. Jauwe goe... e-goe... (tegen z n paard dan) sto stil... mardi sto stil!" E-goe, ja. Mer nauw huiërt me toch ivvel niks mer... Mer zon wai nog al vrij blieve, denkte ge?

— Ja, Driek, da zou 'k wel denke.

— 't Is te hope. Mèr al blieve w'ók al vrij. 't is toch 'nen harden tijd tiggewörrig... 'nen harden tijd... jauwe, jauwe,... dè zeg 'k, det 't nen harden tijd is vur veul mensche. 't Denge wordt mer te zir dujer. En den boer hee gin werkvolk. Mardi, van den Berg, gindsch... dor op den auwe Pil an... ge kent 'm misschien wel... 't is zónne lange vent mee 'n lilleke bakkes..., hij is getrouwd mee 'n dochter van Goovert Manders, des toen nog 'n heiël herrie gewist... mèr dà zal de gai wel nie mir wete.

— Ja, ja, da weet ik nog.

— Nauw die moet'r mer is ifkes drie misse. Ge kaant op zôn manier 't werrek nie mir gedauwe kriege... grif nie mir. En onzen Hannes is ók onder dienst. Hij lit dor bij de grenze, an de kante van 't Bels... en-i higget 'r goe. Dà hittie. Mer i schrif det-i ewees nog nie verrum zò komme. 't Koos nog laang duëre, schrif-ie. En dà's erg. 'k Moet mardi werreke as e pjerd. Me kan gin vollek kriege... En lek as vur die mensche die 'r zoo'n paar op ten hule hebbe, die al wà thuis brochte... ze moeten 't toch mèr misse... en ze hen 't zoo hard nóddig.

— Ja, 't is een treurige tijd.

(Hij tot z'n paard weer). Sto stil, mardiesche kreng.

— En 'k ha al schrik gehad de'k m'n perd ók nog af zò moete gève. In Hellemud en Stippent han de boerre z'al in moete livvere. M'n zwaoger ók. Die wônt 'r, dor korts die boerderij afgebraand is. En die ha 'n schôn bist... e-schôn... e-mardiesch schôn bist. Aachter op z'n gat ha 't zôn vrètje. Mer dè hinderde nie. 'n Schôn bist waor 't. Jauwe, jauwe. En toen 't nog zô'n vulle was, mankeerde-n-'t zoo-j-iets an zinne pauwet. Dà gnoide m'n zwaoeger niks. Hij is er toen nog mee nô de vee-j-arts gewist. Mèr die vee-j-artse weten er nie veul al. En d'n dieë wist er niks af. 't Dujerde wel driej mond eer 't'i-'et verrig ha. En nauw is 't 'n schôn bist, en sterrek as te heks. Mèr hij hit 't af moete gève, en zit nauw lillijk vaast. Lillijk, dà's te begrijpe. En in 't teurep zijn ók soldate, hè?

— Ja.

— Dà mein 'k wel. 'k Ha ze gezieje, Zondag, toen 'k no de twidde mis gonk. Nog 'n heil hupke! En die zijn bai de burgers ingeketiejerd hè?

— Ja Driek.

— Jauwe, ze zon toch wel liever bai d'n boer zijn gekomme schat ik. Dór zijn ze hil wa bitter.

— Och waarom. Ze zijn goed over de burgers tevreden. Ze stuiten er zelfs van dat ze zoo gul en netjes bediend worden.

— Jauwe, dè kan nauw wel zijn. Mer bai den boer zijn ze toch bitter. Die schupt zo wa rialder op. Dà zal de gai wel ooit ondervonne hebben.

Ik had 't ondervonden, ja. Ik ben eens in Deurne bij een boer te gast geweest. Men had daar zoo juist koffie gedronken. De boerin nam een gebruikt kopke van de tafel, gooide 't kletje koffie-dik, dat er nog in was. Op den vloer en schonk me dan in. Ik dankte, dronk nóóit koffie. En een suikerpot stond er zwart van de vliegen. De boer'n nam met die vuil zwarte handen 'n mik, hield 'm tegen haar vuile jak en sneed malsche sneden. En ze zette me boter voor, 't schaaltje zoo vasthoudend dat een groote zwarte duim op de boter afgedrukt bleef. Smakelijk! Ja, ja, bij den boer is 't heel wat beter. „Zô wa rialder." En ik knikte toestemmend.

— Mer 't is te hoope dèt den oorlog gauw afgelauwpe is, dà onzen Hannes verrum kumt. Me kan nie vort zauwe. En ons vrouw kan 't boerewerk nie, dor is ze nie sterk genog vur. Ne vervèlende tijd... Mèr in suvventig woas 't net zoo erg, zee onze voaderzaoliger. Die zal de gai nie gekènd hebbe, mer d'r hebben 'm er hier toch veul gekènd. De schèle Peier in de Zailberg moetten mer is vraoge. Die hit 'r nog mee gediend. Mer 't was ne lilleke, onze voader, as-i kô was. Mer Pirke ók. Jauwe, jauwe die hen wà uitgehoald, die twei-je. Die zijn dor is op 'nen avend... bij... Joan van Drieke, kende die?... 'n bietje vurbai den Hannenberg... in dà grujen heuske... wit-e-wel... dà ventje mee die kròm beijen.

— O, ja! Die ken ik.

— Nauw dor han z'is ne keijer de hei-jel vurdeur mee vuiligheid besmeijerd, van bovene toe jondere. Dè was toen krek uitgerakt mee Jaone en die meid van Cis d'n Rooje... die 't er nauw mee de brujer van de mulder getrouwd is. Mardi, wà han ze plezier gehad.

— Ja, 't is iets te zegge, Driek.

Ik maakte toen aanstalten om verder te gaan.

— Mer we zulle 't bèst mer hauwepe. As 't mer goe aflupt vur ons.

— Ja, dà zal 't wel.

— As 't mer zô wijd is, dàt die onder dienst zijn verrum komme, dà me wir veruit kan mee z'n wèrrek.

— Ja, da komt van eiges, Driek.

— Jauwe, we zulle mer ziej wà 't wordt hè?

— Ja... Dag Driek.

— Hauw-doe.

Ik ging door en hoorde Driek achter mij.

— Juuh, ajéé... hot!

Die onderscheidt de dingen logisch en zift ze diplomatisch, dacht ik. Ja, daar zit toch logica en redeneeringsvermogen in 'nen boerenkop.

En toen 'k thuis kwam, schreef 'k 't gehoorde op, voor de krant.

A. DE WILLER.

Deurne, Aug. 1914.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

9)

De kleine Bosschenaar had nog iets te zeggen:

— Mannen, zoo sprak hij stil; ik begin te denken, dat wij al onze krachten zullen noodig hebben om de deur in te loopen; 't is een stevige deur, en voor ons vieren is de boom te zwaar.

— Indien nu de Raaf en de Stalen maar hier waren, zei Bruno; de kerels waren dezen avond afwezend.

— 't Is jammer; want indien bij den eersten of tweeden stoot de deur niet invalt, hebben wij moeilijkheden.

— Indien zij bij tijds zijn aangekomen, kunnen zij elk oogenblik hier zijn.

— Stil! Hoor ik daar ginds in het bosch niemand fluiten?

— Ja, daar fluit iemand, wacht een oogenblik.

Daarop ging de Rosse heen naar de zijde van het bosch, en hoorde weldra voor de tweede maal een gekend geschuifel.

— Daar zijn ze, sprak hij bij zich zelven.

Aan den omdraai van den weg stond bij eensklaps voor twee mannen. De eene was een sterke kerel die om zijn gitzwart haar de Raaf werd genoemd; den andere noemde men in de Bende den Stalen, omdat hij zoo verbazend sterk was.

— Spoedt u, zei de Rosse; wij staan voor de deur, en de boom is bijna al te zwaar voor ons vieren; ja spoedt u; 't is tijd.

— Laat ons dan maar in de handen spuwen, zij de Stalen; met zes man gaat het gemakkelijk. Twee minuten later hadden de zes roovers den boom opgetild, en maakte zich gereed om de deur neer te stormen.

— Waar is Kaat? vroeg Bruno.

— Die staat daar achter ons tegen een lindeboom te droomen, antwoordde een der roovers.

— Kom, wijven kunnen hier gemist worden, meende Bruno.

Ja, de zwarte Kaat stond daar roerloos tegen den stam van een lindeboom; zij had het oog op twee verlichte vensters der verdieping van het huis.

— Zou daar de baker zich met het kind bevinden? sprak zij bij zich zelve; ja, hoor ik den kleine daar niet? Aan de anderen dukaten en zilver; aan mij den Helm!

Terwijl zij daar stond te droomen, viel de stormboom op de deur, die bij den tweeden stoot met gedruisch naar binnen viel.

Turk was de eerste, die door de breschheenvloog.

Een blijde kreet steeg uit de invallende bende op; van binnen waar iedereen plotseling ontwaakte, hoorde men jammerend om hulp roepen, en een minuut later, knalde een geweerschot.....

.....

IV.

IN DE ABDIJKERK.

De maan zinkt achter donkere wolken weg; de nacht wordt donkergrauw. De sneeuw schuift langs de bevrozen heitakjes, en sinpelt zich open, tegen de wallen, welke Postels eigendommen omgeven. De wind huilt door de naakte takken, slaat de toppen der linden door die der beuken, hunne grijze medebroeders, en werpt de dorre sprokkels op den grond. De leien der daken klepperen, de glasruiten waggelen in haar looden groefjes, en de fijne torenspil van het Postels Godshuis schijnt zich te buigen voor de macht van den wind.

Vier ure slaat het uurwerk; en de galm der klok, dan nauw hoorbaar, dan hard, wordt in honderde richtingen rondgedreven.

Eensklaps blikkert er een licht in de kloosterkerk, en al de ramen teekenen zich in vurige bogen, op de zwarte muren af.

Er is iets geheimzinnige, iets treffende in dat licht, in het donker van den nacht, midden in die wilde natuur. Het orgel klaagt met zijn zware, volle tonen, en een menigte zangers vereenigen zich met die statige en indrukwekkende harmonie.

Treffend oogenblik, waarop de vreedzame kloosterling, lang voor het naken van het daglicht, Gode zijn eerste offer van den dag opdraagt! Hoe gevoelvol, hoe grootsch dreunt die lofzang door den verlichten tempel! De dolle natuur schijnt onder den invloed van het harmonisch gebed, en de heiligheid van dit treffend oogenblik; de wind zwijgt, de laatste sneeuwvlokken vallen neder, de maan dringt de wolken van zich weg, en drijft van tijd tot tijd helder in de lucht.

Een oud man ging over het wijde binnenplein van het Godshuis, en bad; aan de kerkdeur hield hij stil, en maakte zich gereed binnen te treden, toen eensklaps de zware klopper herhaalde malen op de kloosterpoort nederviel.

De man hief het hoofd op, zag in de richting der poort, en luisterde; alles bleef stil. Gewis dacht hij zich bedrogen te hebben; want hij opende reeds de tempeldeur, toen er andermaal met hevigheid op de deur geklopt werd.

— Welk een gedruisch? mompelde de oude man, de kerkdeur wederom toetrekkend en zich naar de poort begevend; en dat met die koude, op Driekoningen-nacht? Onophoudelijk geklop? Gewis bedelaars, of arme reizigers? Maar wie reist er bij nacht? Neen, bedelaars; O, dat volkje laat ons toch nooit gerust... Wel hemel wat is er toch gaande? Die ongelukkige klopper zal heel Postel nog in rep en roer zetten!

Dit zeggende, was hij reeds aan de poort, opende het klein getralied venster, dat zich daarin bevond en sprak:

— Gij moest den klopper met vrede laten, en te midden van den nacht te huis blijven; ziedaar, neem die duiten, en de Heer zij u genadig!

— Goede vriend, zijn wij hier aan 't Godshuis van Postel? vroeg een vrouwenstem.

— Aan 't Godshuis? Waarom deze vraag? Ja, gij zijt hier aan 't Godshuis; nu neem deze duiten, en kom bij klaren dag terug.

— Zoudt gij ons de poort niet willen openen? vroeg dezelfde stem.

— De poort openen, zei Pater Hyacinth met verwondering; in het midden van den nacht? Zeker niet! Wie zijt gij?

— Arme, brave lieden; daarop kunt gij rekenen; eerlijk volk.

— Welnu, neem dan mijne duiten, Accipe...

Geen antwoord.

De oude kloosterling schoof het vensterije dicht, en ging heen, nogmaals roepende:

— Kom bij klaren dag terug; is dat nu een uur om iemand lastig te vallen?

— Beste Heer! riep hem de vrouwenstem, op een biddenden toon achterna; kunt gij ons niet even binnenlaten?

— Hum... Hum... Beste Heer?... Dat moet toch arm en braaf volk zijn! mompelde de oude Hyacinth.

Wordt vervolgd.

Z. H. PAUS PIUS X z. g.

Het onderstaande schrijven van den Aartsbisschop en de Bisschoppen van Nederland is Zondag in alle R. K. kerken van Nederland voorgelezen.

* * *

Te midden der verschrikkingen van den zoolang gevreesden bloedigen oorlog, die op dit oogenblik alle landen van Europa met wee vervult, wordt de Katholieke Kerk in rouw gedompeld, nu het God heeft behaagd den Opperherder, Z. H. Paus Pius X, tot zich te roepen. Door de Katholieken van geheel de wereld zal de dood van dezen grooten en beminden Paus met diepe droefheid zijn vernomen. En te recht, want zij hebben in hem een liefderijken en bezorgden vader verloren, wiens bemoedigende woorden in dezen benarden tijd een troost voor hen zouden zijn. In volkomen onderwerping aan Gods ondoorgrondelijke raadsbesluiten, buigen wij eerbiedig het hoofd, terwijl het vertrouwen ons sterkt, dat wij in den gestorven Opperpriester een voorspreker hebben bij God, een beschermer der H. Kerk.

Allen moeten erkennen dat de H. Vader was een trouwe dienaar Gods, die geen ander streven kende dat ijveren voor de eer van God en zorgen voor het zielenheil der aan hem toevertrouwden.

Het is ons niet mogelijk, B. G., u in enkele woorden te schetsen wat deze beminde H. Vader voor ons aller zielenheil heeft gedaan. Zelf brandend van liefde voor God, zocht hij allen voor Christus te winnen. Op Petrus' Stoel verheven was zijn eerste woord tot de wereld gericht, een oproep om alles in Christus te herstellen. Dat woord teekent geheel zijn roemrijk Pontificaat. Rusteloos heeft hij geijverd om de heerschappij van Christus over de zielen te bevestigen. In al zijn herderlijke brieven klinkt immer een vermaan om ons nauwer, inniger aan te sluiten bij Christus. Daarom drong hij aan op de veelvuldige H. Communie en heeft hij gewild, dat de kinderen reeds op jeugdigen leeftijd Jesus in hun hart zouden ontvangen. De drang zijner ziel was allen in liefde voor God te ontvlammen, overtuigd als hij was, dat in deze liefde alleen het waarachtig geluk is te vinden.

Aan zijn rusteloos ijveren is dan ook te danken de heerlijke opbloei van echt godsdienstig leven in de Katholieke Kerk over geheel de wereld en niet het minst in ons vaderland. Meermalen heeft de H. Vader verklaard, dat de Katholieken van Nederland door hun groot geloof en vromen godsdienstzin een troost waren voor zijn vaderhart.

Wolnu, B. G., vergeten wij zijne heerlijke lessen niet en toonen wij, dat wij dankbaar zijn voor de liefde en zorg, waarmede hij voor ons allen heeft gewaakt, door voor zijn zielerust te bidden. Mogen vooral de kinderen veel voor den H. Vader bidden.

Wij bepalen daarom als volgt:

1. In alle kerken van het Aartsbisdom en de Bisdommen zal binnen een week na afkondiging van dit schrijven voor de zielerust van Z. H. Pius X, een plechtige uitvaart gehouden worden, waarbij de geloovigen worden verzocht tot de H.H. Sacramenten te naderen.

2. Totdat de verkiezing van den nieuwen Paus bekend is, zullen de priesters in de H. Mis het gebed „pro eligendo summo Pontifice" bidden.

3. Na iedere vastgestelde H. Mis zullen door den priester met de geloovigen gebeden worden vijfmaal het „Onze Vader" en „Wees Gegroet," om Gods bijstand af te smeeken over het Conclaaf.

En zal dit Ons schrijven op de gebruikelijke wijze in alle kerken van het Aartsbisdom en de Bisdommen worden voorgelezen op den 13den Zondag na Pinksteren.

De keuze van een nieuwen Paus.

Het Conclaaf ter verkiezing van een nieuwen Paus is Maandag te Rome begonnen.

Maandagmorgen om 9 uur begaven de te Rome aanwezige kardinalen zich naar het Vaticaan, naar de Sala regia, waar de Zwitsersche en Palatijnsche garde in groot uniform de eerewacht vormden. Kardinaal Ferrata celebreerde om 10 uur in de Sixtijnsche kapel de H. Mis „de spiritu sancto," die door 53 kardinalen werd bijgewoond. Binnen in de kapel vormde de edelwacht in groot uniform de eerewacht.

Gedurende de H. Mis sprak Mgr. Galli een Latijnsche rede uit „pro eligendo pontifice," waarin hij den kardinalen aanbeval spoedig tot de verkiezing van een Paus over te gaan en den meest waardigen te kiezen.

Na de H. Mis hielden de kardinalen eene korte vergadering, daarna gingen zij naar huis terug.

Des namiddags kwamen de kardinalen op het Vaticaan terug en gingen om 5 uur in conclaaf.

Het voorbijtrekken van den stoet der kardinalen met de conclavisten en waardigheidsbekleeders en de plechtigheid van de eedsaflegging in de Sixtijnsche kapel boden een zeer plechtig schouwspel, dat een diepen indruk maakte op de aanwezigen.

Na de eedsaflegging hadden de formaliteiten plaats van de insluiting van het conclaaf.

Alle telefoondraden, welke het conclaaf met de buitenwereld verbinden werden verbroken.

Om 7 uur precies gaf een conclaafklokje het teeken tot onderzoek van de conclaaf-zône.

Prins Chigi, door 14 Zwitsersche gardes, die ontstoken toortsen droegen, vergezeld, trad het Damasusplein op en in begeleiding van den kardinaal-camerlengo en den gouverneur sloot hij den ingang van den grooten toren en van het Damasusplein af.

Om 7.30 sloot de kardinaal-camerlengo de deur van het conclaaf aan de binnenzijde en Prins Chigi aan de buitenzijde.

Gistermorgen om 6 minutten over half 12 voor de eerste maal en om kwart over 12 voor de tweede maal, zag men uit den schoorsteen van het Vaticaan, uitkomende in de Sixtijnsche kapel (die, zooals men weet, tot stemmingszaal dient) de sfumata (rook) opstijgen, hetgeen beteekent, dat de stemming en de daarop volgende herstemming voor de verkiezing van den Paus geen positief resultaat opleverde.

Gisteravond om half 7 steeg andermaal rook op uit den schoorsteen der Sixtijnsche kapel.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

't Is op 't oogenblik stil, opmerkelijk stil in den nieuwswinkel. Eigenlijk is die stilte wel eenigzins verdacht, en men zou zoo kunnen veronderstellen, dat het nagenoeg geheel ontbreken van berichten van het oorlogsterrein in Frankrijk, op eens groote verrassingen kan baren.

De enorme slagen die van 23 tot 28 Augustus in het zuiden van België en naderhand op Fransch grondgebied geleverd zijn, hebben een niet te ontkennen succes opgeleverd voor de Duitschers, ofschoon de Engelsche en Fransche rapporten geen directe nederlagen hunnerzijds willen erkennen.

Intusschen staan thans zeven Duitsche legerafdeelingen op Franschen bodem. Van het westen naar het oosten zijn het die van generaal Von Kluck, die bij St. Quentin de Engelschen en Franschen versloeg, generaal Von Bülow en generaal Van Heusen, die La Fère-Laon bedreigen, de hertog van Wurtemberg en de kroonprins van Pruisen, die tusschen Reims en Verdun staan, en ten slotte de kroonprins van Beieren en generaal Von Heeringen, die in de Vogezen de Franschen hebben verslagen.

Natuurlijk zijn al deze afdeelingen niet werkeloos en zoo zullen wij spoedig van belangrijke gevechten in het Noorden en Noordoosten van Frankrijk vernemen. Hier moet de beslissing vallen, welke, zoo zij al geen einde maakt aan den oorlog — men stelle zich dit niet te spoedig voor — toch een definitieve nederlaag voor de verbondenen beteekent of het Duitsche oorlogsplan in duigen doet vallen.

* * *

Met het oog op het feit dat sedert 28 Augustus tot op heden 1 September geen opmerkelijke oorlogsberichten gemeld zijn zou men haast gaan veronderstellen, dat de vijandelijke legermachten, die elkaar ontzaglijke verliezen moeten hebben toegebracht, nu haar krachten herstellen om den strijd weer te hervatten. De Duitschers schijnen al hun troepen, die zij in België maar eenigszins konden missen, te hebben weggenomen, waarschijnlijk om de verliezen in de Noordelijke legerkorpsen aan te vullen en versterkingen naar de Oostelijke grens van Duitschland te zenden, tegenover de opdringende Russen. Want de berichten omtrent groote troepenverzendingen in die richting, blijven steeds aanhouden.

Van het Oostelijk gevechtsterrein komen wat meer berichten binnen, die echter grootendeels zeer tegenstrijdig zijn. Wij geven ze, met de overigens haast overbodige aanwijzing van hun herkomst, naast elkaar, daar het natuurlijk ondoenlijk is aan te geven, welke berichten waarheid en welke verdichting bevatten en een schifting dus onmogelijk blijft.

Die tegenstrijdigheid betreft vooral de berichten omtrent de gevechten aan de Russisch—Oostenrijksche grens, in Russisch Polen en Galicië. Overwinningen en nederlagen worden van beide zijden omtrent blijkbaar dezelfde gevechten met groote vrijmoedigheid aangekondigd.

Minder tegenstrijdig dan op het eerste gezicht wel lijkt, zijn de berichten omtrent de gevechten in Oost-Pruisen, want het Duitsche bericht van de Duitsche overwinningen te Ostelsburg, Tannenburg en Hohenstein op de Russen behaald, sluit de erkenning in van vroeger geleden nederlagen en het bewijs hoe ver de Russen reeds waren doorgedrongen. Want bedoelde plaatsen liggen niet heel ver meer van de eerste vestinglinie Dantzig—Graudenz—Thorn af, terwijl haar ligging de omsingeling van Koningbergen zeer wel als mogelijk kan doen aannemen.

De Russische berichten sluiten de mogelijkheid van een nu geleden nederlaag niet uit, daar zij in algemeene termen slechts van een hervatten van het offensief spreken.

In de voor de Russen gunstigste opvatting kan men zeggen, dat de winsten verliesposten der Oostenrijkers en Russen tegen elkaar opwegen; maar in den meerdaagschen slag, wil men de reeks gevechten in Oost-Pruisen geleverd, hebben de Russen het ontegenzeggelijk tegen de minder talrijke Pruisen moeten afleggen.

Moge het cijfer van 30.000 krijgsgevangen Russen wellicht wat ruim zijn, vast staat wel, dat zij in het Oost-Pruisische, in de streek van Tannenburg, een geduchte nederlaag hebben geleden.

* * *

Blijkens nader ingekomen berichten schijnt de groote slag op Fransch grondgebied weer aangevangen te zijn:

Sedert Zondag zijn er in het Noorden van Frankrijk en aan de grens van Elzas-Lotharingen wederom belangrijke gevechten geleverd. En van Fransche en van Duitsche zijde liggen ons officieele berichten over de gevechten voor, die wij, hoewel op enkele punten met elkander in tegenstrijd, naast elkander geven, omdat het niet doenlijk is na te gaan, waar waarheid en verdichting in elkaar overloopen.

Op verschillende punten echter zijn de berichten met elkaar in overeenstemming te brengen en wel hoofdzakelijk wat de mislukking ook van de defensieve actie der Fransch—Engelsche troepen betreft in de eerste linies aan de Fransch-Belgische grens. Het Fransch rapport erkent de mislukking van die actie, maar wijst daarbij tevens op verschillende klappen aan de Duitsche troepen toegebracht, die van Duitsche zijde evenèens erkend worden, zooals in de bijzonderheid over het terugtrekken van het leger onder den hertog van Würtemburg over de Maas.

De voornaamste overwinningen, waarvan het Duitsche bericht melding maakt, zijn dan ook vooral behaald op deze eerste linie nog en hebben dan de beteekenis van een bevestiging en versterking van de vroeger reeds behaalde victories. Zoo de inneming van de forten Montmédy, dat, Westelijk van het reeds genomen Longwy gelegen, bij een uitval der Fransche bezetting gevallen is, en Les Ayvelles, een fort ten Zuiden van Givet gelegen, dat den overgang van de Maas beheerscht.

Over de andere forten en versterkingen op die linie, Givet, Maubeuge, Hircon, enz. tot Rijssel toe, worden geen bijzonderheden gemeld.

De groote slagen op de tweede linie, indien wij het zoo zeggen mogen, worden nu, volgens de Fransche berichten, geleverd vóór de tweede groote verdedigingslinie La Fère—Laon—Reims, op de lijn ter rechter- en linkerzijde van St. Quentin, naar het Westen tot Péronne, waar generaal Pan een belangrijk voordeel behaald zou hebben en naar het Oosten tot Vervins en Rethel.

Nu maken de Duitsche berichten melding van overwinningen, die de Duitsche troepen ook op deze linie weer behaald zouden hebben. Bij St. Quentin zou een Fransche armée door de Duitsche troepen onder von Bülow teruggeslagen zijn, terwijl bij Rethel de Fransche troepen op de Aisne zouden zijn teruggeworpen.

Opmerkelijk is het wel, dat de Duitsche berichten niets melden omtrent den afloop der gevechten op den rechtervleugel. Zou hier een stilzwijgende erkenning in gezien moeten worden van een overwinning der Franschen?

Met veel belangstelling mag men inderdaad de verdere ontwikkeling van het gevecht tegemoet zien. Het is voor Frankrijk een strijd van geweldige beteekenis, want iedere nieuwe tactische of gedwongen terugtrekking der troepen dreigt het schrikbeeld van een beleg van Parijs meer en meer werkelijkheid te doen worden.

* * *

De overwinning der Duitsche troepen op de voortrukkende Russen wordt bevestigd. Wel wordt in de Duitsche telegrammen gesproken van nieuwe aanvallen der Russen, die dus opnieuw zouden opdringen, maar de zedelijke nawerking van de schitterende victorie der Duitsche wapens zal zich waarschijnlijk vooreerst nog wel doen gevoelen.

* * *

De onenigheid, die in Engeland ten opzichte van den oorlog en het zenden van het expeditiecorps moet heerschen, blijkt Maandag zelfs in het Lagerhuis tot uiting te zijn gekomen. Het telegram, dat er van melding maakt, is vrij vaag maar laat toch genoeg te denken over. De publieke opinie in Engeland is intusschen een factor, waarmede rekening dient te worden gehouden.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

ANTWERPEN, 31 Aug. De toestand bleef stationair. Het geheele gebied Noordelijk van den Demer is door de Duitschers ontruimd. In de Kempen is het kalm. Er zijn geen Duitschers in de streek Gheel, Moll, Turnhout, Merchtem en Londerzeel.

BAARLE-NASSAU, 30 Augustus. Vluchtelingen uit Antwerpen melden van de verwoestingen door het bombardement van Mechelen. De St. Romboutstoren moet half afgeschoten zijn.

Ik veronderstel, dat het bombardement tot gisterenavond 8 uur heeft geduurd. Na dat uur heb ik geen kanongebulder meer gehoord, behalve om het kwartier zware schoten tot kwart voor 9.

Heel Antwerpen moet vol zitten met menschen uit Mechelen, dat totaal verlaten is. Velen trekken naar Engeland.

DE VERWOESTING VAN LEUVEN.

Omtrent de verwoesting van Leuven (zie uitgebreid bericht op de 4e pagina), komen nog verschillende berichten in.

Begrijpelijkerwijze heeft de verwoesting van het oude historische Leuven met zijn talrijke kunstschatten en wetenschappelijke inrichtingen geheel de wereld in beroering gezet. Ook in de Nederlandsche pers gaan kreten van ontzetting en medelijden op om al wat er aan eerbiedwaardigs verwoest is.

Zoo schrijft o.a. het Centrum:

Men staat stom en verslagen bij het afschuwelijk bericht, dat het oude historische Leuven aan de vlammen is prijs gegeven.

Ontzettend zal de indruk zijn in de geheele wereld, maar niet het minst verpletterend in ons land en bij ons Katholieken.

Bijna ongelooflijk klinkt het, dat daar een stad werd in brand gestoken, van zoo historisch karakter, van zoo groote beteekenis voor de beschaving en de wetenschap, de draagster van een zoo roemrijk verleden.

Hoeveel strijd en oorlog heeft zij reeds in hare nabijheid gezien, zonder dat haar bestaan ernstig werd gedeerd.

En daar wordt zij thans een der ergste slachtoffers van dezen verdelgingskrijg.

Wat blijft er over van hare kunstschatten, van hare monumenten der wetenschap, van hare beteekenis voor het land en de wereld?

Wij vragen het ons met siddering af.

En het ergst nog voelt men zich gepijnigd door de gedachte aan het lot harer bevolking.

Het is een vreeselijke tijd, dien de menschheid moet doormaken, ook al wordt zij niet rechtstreeks betrokken in den gruwelijken strijd.

Zij meende meer dan ooit te leven in een eeuw van beschaving.

En zij staat thans voor het feit, dat een van de centra der beschaving aan de verdelging door het vuur werd overgeleverd.

ANTWERPEN, 31 Aug. Officieel kan worden medegedeeld, dat de volgende deelen van de middenstad van Leuven door de Duitschers in de asch zijn gelegd:

De groote Markt, de Stationstraat, de Mechelschestraat, de Diestschestraat en de Namenschestraat.

In de officieele mededeeling wordt niet gezegd, dat het beroemde stadhuis zou zijn verwoest.

ANTWERPEN, 31 Aug. (Belgische bron). Het middengedeelte van Leuven is geheel verwoest. De St. Pieterskerk ligt in puin. De bibliotheek en de universiteit zijn in asch gelegd.

* * *

DE GEVECHTEN IN FRANKRIJK.

BERLIJN, 1 Sept. Officieel wordt uit het groote hoofdkwartier de. 31 Aug. gemeld: Het leger van generaal-majoor von Kluck heeft een flankaanval, die ondernomen werd door een zwakke Fransche troepenmacht, nabij Combles, met een legerkorps afgeslagen.

Het leger van generaal-majoor von Bülow heeft een veel sterker Fransch leger bij St. Quentin geheel verslagen, nadat het onderweg reeds een Engelsch bataljon voetvolk had gevangen genomen.

Het leger van generaal-majoor von Hausen heeft den vijand op de Aisne bij Rethel, teruggeworpen.

Het leger van den hertog van Würtemberg had na den overtocht over de Maas den vijand met de voorhoede verslagen, maar moest bij het aanrukken van veel sterkere vijandelijke troepenmachten gedeeltelijk weer over de Maas terugtrekken. Later forceerde hij opnieuw den overtocht over de Maas en rukte het departement Aisne binnen. Het fort les Ayvelles is gevallen.

Het leger van den Duitschen kroonprins is voortgerukt naar de Maas en is er hier en daar overgetrokken.

Nadat de commandant van Montmédy met de geheele bezetting een uitval had ondernomen en gevangen genomen was, is de vesting Montmédy gevallen.

De legers van den kroonprins van Beieren en generaal-majoor von Heeringen, strijden nog voortdurend in Fransch-Lotharingen.

w.g. Fhr. VON STEIN,
kwartiermeester-generaal.

PARIJS, 1 Sept. Een communiqué van het ministerie van oorlog van 30 Aug., 11 uur 's avonds, bericht het volgende: Het geheel der situatie is hetzelfde als vanmorgen.

Na eenigen tijd van rust werd de veldslag in de Vogezen en in Lotharingen hervat.

Op de Maas werd een infanterie-regiment van den vijand, dat de rivier poogde over te steken, bijna geheel vernietigd.

Op onzen linkervleugel komen wij niet veel vooruit.

PARIJS, 1 Sept. Een communiqué van 3.45 uur meldt: De algemeene situatie onderging eene kleine wijziging op de vleugels.

Op den linkervleugel wonnen de Duitschers eenig terrein.

In het centrum is geen verandering merkbaar.

In Lotharingen behaalden wij nieuwe voordeelen.

PARIJS, 1 Sept. Een communiqué bericht het volgende: De Franschen hernamen twee dagen geleden het offensief in de Vogezen en Lotharingen. Dit offensief gaat langzaam in zijn werk, ten einde onmiddellijk iedere bezette positie te kunnen versterken, maar het karakteriseert zich dagelijks door nieuwe plaatselijke successen.

De troepen, die in de streek Spincourt—Longwy opereeren stuitten den opmarsch van het leger van den kroonprins bij Neufchateau. Gedurende de laatste dagen poogden de Duitschers in grooten getale de Maas over te trekken, maar door krachtige tegenaanvallen werden zij met zware verliezen teruggeworpen.

Het algemeen gevecht duurt in deze streek voort, zonder dat men de resultaten ervan kan overzien.

Het communiqué erkent, dat de geallieerden van de lijn Dinant—Charleroi terugtrokken, omdat de Duitschers den overtocht over de Maas bij Givet forceerden.

Op den linkervleugel namen wij na gedeeltelijke mislukkingen het offensief en de vijand wijkt nu voor ons.

In het centrum hebben wij beurtelings winst en verlies, maar de algemeene veldslag duurt voort. Ondanks de verliezen blijft het moreel der geallieerden uitmuntend.

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 31 Aug. De minister van oorlog heeft besloten de lichting 1914 op te roepen en het besluit in te trekken, waarbij de actieve reserve van de territoriale richtingen tijdelijk naar huis is gezonden.

DE TOESTAND IN PARIJS.

De „Secolo" vernoemt uit Parijs, dat daar meer dan 200.000 werkloozen zijn.

De „Tribuna" publiceert een Parijsche correspondentie, meldend, dat de Parijsche bevolking zeer beangst is over het lot van het leger.

Het ministerie van oorlog verbergt de waarheid en publiceert slechts gruwelen van de Duitsche soldaten en heldendaden van Fransche vliegers.

De socialist Hervé protesteert tegen deze leugens en verklaart, dat het Duitsche leger geen horde is van lafaards.

Clemenceau herinnert er het Fransche ministerie met dreigende woorden aan, dat het zijn belofte om slechts de waarheid te zeggen, verbroken heeft. Geheel Frankrijk druipt van bloed; de velden aan de grenzen zijn in kerkhoven veranderd; alle tranen zijn met gewonden gevuld. Van dit alles weet Parijs niets.

DE VERDEDIGING VAN PARIJS.

PARIJS, 30 Aug. De militaire gouverneur van Parijs heeft bevolen, dat binnen vier dagen na afkondiging van dit besluit alle gebouwen, gelegen in de rayons van de afzonderlijke forten — zoo nieuwe als oude — om Parijs, moeten zijn ontruimd en afgebroken.

EEN DUITSCH VLIEGTUIG BOVEN PARIJS.

Zondag vloog een Duitsch vliegtoestel boven Parijs op een hoogte van 2000 meter. Tegen halftwee in den namiddag werd er een bom uitgeworpen. Stoffelijke schade werd niet aangericht.

RIJSSEL DOOR DE DUITSCHERS BEZET.

BERLIJN, 31 Aug. De bezetting van Rijssel, ter sterkte van 40.000 man, heeft de stad verlaten. De vesting werd aan de Duitsche troepen prijs gegeven, die haar zonder slag of stoot bezette.

* * *

DE OORLOG AAN DE RUSSISCHE GRENZEN.

Wij laten hier eenige berichten volgen over het oorlogstooneel aan de Russische grenzen.

Men neme ze zooals ze er staan, maar de enorme tegenstrijdigheid maakt eenigen twijfel gegrond, en men wordt er dus niet veel wijzer van.

ST. PETERSBURG, 30 Aug. (Officieel.) De strijd op 't Oostenrijksche front wordt nog steeds met verbittering gevoerd. De Oostenrijksche troepen zijn in het gouvernement Kielce, trokken nu langs den rechteroever van de Weichsel, om aan den slag op het Oostelijk deel van het front deel te nemen.

De Russen hebben bij Lemberg 3000 krijgsgevangenen gemaakt. Bij Podgaice hebben de Oostenrijkers 3000 man verloren. De Russen hebben daar 4 kanonnen en verscheidene proviandwagens buitgemaakt. Ook vielen den Russen 9 kanonnen in handen, die door de Oostenrijkers waren achtergelaten, en Noorden van Tomaszof.

Op het Oostelijk front hebben de Russen 1000 gevangenen gemaakt.

Ten Noorden van Tomaszof hebben de Russen 1000 krijgsgevangen gemaakt en ten Oosten van deze plaats 15 Hongaarsche divisies verslagen en omsingeld. Geheele regimenten gaven zich over.

Ook in andere streken is voortdurend met verwoedheid gestreden.

De voornaamste pogingen van den vijand zijn tegen Lublin gericht, waar ernstige gevechten aan den gang zijn.

30.000 RUSSEN GEVANGEN GENOMEN.

BERLIJN, 31 Aug. De groote generale staf deelt mee:

Bij de gevechten, waarin het Russische leger in Oost-Pruisen bij Tannenberg, Hohenstein en Ortelsburg gewikkeld werd, werden, naar een voorloopige schatting, meer dan 30.000 Russen, met veel hooggeplaatste officieren, gevangen genomen.

BERLIJN, 30 Aug. Niet officieel wordt gemeld:

De oorlogscorrespondent van het Berliner Tageblatt bericht, dat in de drie groote gevechten bij Ortelsburg, volgens een voorloopige schatting, meer dan 30.000 Russen, met vele hooge officieren gevangen werden genomen. De Russen werden door de Duitsche troepen van drie kanten aangevallen en in de moerassen van de Masurische meren geworpen.

DE INVAL DER RUSSEN IN PRUISEN.

BERLIJN, 31 Aug. De oorlogscorrespondent van de „Lokal Anzeiger" meldt van den slag bij Ortelsburg (in het Zuiden van de provincie Oost-Pruisen):

Bij de groote uitgestrektheid en de zeer afwisselende geaardheid van het terrein, dat nu eens bosch, dan weer een meer, weiden of akkers aan het oog bood, kon van een samenhangend front geen sprake zijn. Het is voorgekomen, dat Russische troepen in gevechtsorden, die een rechten hoek met elkaar maakten, streden.

De rechtervleugel van onze actieve troepen, troepen dus van den eersten ban, moet verondersteld worden bij Soldau en Gilgenberg te hebben gestaan; het centrum (landweer) om Hohenstein; de linkervleugel bij Allenstein, Wartenburg en Bischofsburg.

Het centrum trad tegen de vertwijfelde pogingen tot doorbraak van de Russen op en bleef, dank zij zijn zware batterijen, overwinnaar.

De voornoemde rechtervleugel is over Neidenburg, de linkervleugel over Passenheim opgerukt. Deze operatie voerde tot algeheele omsingeling van den vijand. Met zijn 5 legerkorpsen en 3 divisies cavalerie heeft hij met een groote overmacht tegenover ons gestaan. Op een hoogte ten Westen van

Hohenstein zag ik ongeveer 3000 Russische krijgsgevangenen op den weg voorbijtrekken.

BERLIJN, 31 Aug. Het groote hoofdkwartier meldt:

In het Oosten blijkt de reeds gemelde overwinning van het leger van veldmaarschalk von Hindenburg, van veel grootere beteekenis dan aanvankelijk kon worden vastgesteld.

Hoewel nieuwe vijandelijke troepenmachten over Neidenburg aanvallen, is de nederlaag van den vijand volkomen geworden. Drie legerkorpsen zijn vernietigd. Er zijn 60.000 gevangenen gemaakt. Daaronder bevinden zich twee commandeerende generaals. Tal van kanonnen en vaandels zijn in Duitsche handen gevallen.

De nog in het Noordelijk deel van Oost-Pruisen staande Russische troepen zijn den terugtocht begonnen.

St. PETERSBURG, 31 Aug. Officieel wordt medegedeeld, dat aan het Pruisische front nieuwe Duitsche strijdkrachten zijn verschenen, die hier en daar tot het offensief zijn overgegaan.

St. PETERSBURG, 31 Aug. De bladen melden, dat de Duitsche spoorwegen zich voorbereiden op het transport van troepen naar de Oostelijke Russische grens.

RUSSEN EN OOSTENRIJKERS.

St. PETERSBURG, 31 Aug. Een officieel bericht behelst, dat langs het geheele Oostenrijksche front de slag voortduurt.

DE INVAL DER OOSTENRIJKERS IN POLEN.

BOEDAPEST, 29 Aug. De linkervleugel der Oostenrijkers heeft 27 K. M. voorbij Krasnik 5 Russische legerkorpsen vernietigd. Nog heden zal het Oostenrijksche leger voor Lublin staan. Een onzer legerkorpsen maakte 2000 gevangenen, o.w. 40 officieren en vermeesterde veel oorlogsvoorraad.

OOSTENRIJK-RUSSISCHE VELDSLAG.

's-GRAVENHAGE, 30 Aug. Blijkens mededeelingen van de Oostenrijk-Hongaarsche legatie van heden, meldde een ambtelijk telegram, dat generaal Dankl met de troepen, die reeds de Russen te Krasnik versloegen, zijn voorwaartsche bewegingen voortzette en 27 dezer stormenderhand de versterkte stellingen des vijands op de hoogten van Niederzwicka nam.

De Russische strijdkrachten, bestaande uit 10 divisies, behoorende bij de 6 legerkorpsen, werden totaal verslagen; 1 generaal, 44 officieren en 2000 manschappen werden krijgsgevangen gemaakt.

Op dit oogenblik wordt de veldslag over de geheele linie tusschen het Oostenrijk-Hongaarsche leger en de voornaamste Russische strijdkrachten voortgezet.

In ons Vaderland.

VRIJSTELLING VAN PORT VOOR MILITAIREN.

Tot nadere beschikking is in het binnenlandsch verkeer vrijstelling van port verleend voor de verzending door en aan militairen van:

a. brieven (met inbegrip van briefkaarten) tot een gewicht van 20 gram;

b. drukwerken en nieuwsbladen tot een gewicht van 100 gram.

De portvrij te verzenden stukken moeten, voor zooveel zij afkomstig zijn van militairen, aan de adreszijde dragen het opschrift „Militair", gewaarmerkt door de handteekening van den afzender.

Stukken welke niet beantwoorden aan de hiervoren genoemde bepalingen worden met port belast.

POSTPAKKETTEN VOOR DUITSCHLAND.

De Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie maakt bekend, dat, met ingang van 28 Augustus, wederom postpakketten voor Duitschland ter verzending zijn toegelaten.

ONZE GRAANVOORRAAD.

Het Haagsche korrespondentiebureau meldt:

Naar wij vernemen is het uitvoerverbod van rogge wederom hersteld.

Op dit oogenblik is er geen sprake van graantoevoer uit Engeland, wel echter zullen dezer dagen voor rekening der Regeering kontrakten worden afgesloten voor levering van tarwe uit Amerika; de eerste lading daarvan kan in de tweede helft van September worden verwacht.

Daarna zal geregeld in de binnenlandsche behoeften aan meel en tarwe worden voorzien.

Op dit oogenblik is de binnenlandsche voorraad nog voor 2 à 3 weken voldoende; men moet echter zuinig ermee omgaan tot half September.

Per Telegraaf en per Telefoon.

Gisterenmiddag 4 uur.

UIT BERLIJN. De toebereidselen voor de belegering van Antwerpen worden voortgezet. De 22 forten zijn nog niet alle gereed.

Op vele forten ontbreken de kanonnen. De omtrek van de verdedigingslinie bedraagt 100 kilometer, waarvoor minstens 100.000 man noodig zijn.

Het garnizoen bestaat evenwel slechts uit 4 divisies, die door het uitvallen van een groot aantal manschappen nog belangrijk verzwakt zijn.

UIT BRUSSEL. De berichten dat Engelsche troepen de Belgen in Antwerpen zouden te hulp komen, vinden hier geen geloof, daar de Engelschen slechts door de neutraliteit van Nederland te schenden, Antwerpen zouden kunnen bereiken.

Het zware Duitsche belegeringsgeschut staat voor Antwerpen.

UIT ANTWERPEN. Gisteren heeft men in Brussel de draden van de Duitsche telefoon in twee straten doorgesneden waarop de bevelvoerende generaal een proclamatie deed bekend maken, waarin gezegd wordt, dat, wanneer zich zooiets nogmaals herhaalt, de beide wijken zullen worden verwoest. De Burgemeester richtte tot de bevolking een manifest, waarin hij zulke daden ten strengste afkeurt.

Hedenmorgen 10 uur

MALTA. De Duitsche consul in Tripoli is gearresteerd en naar Italië overgebracht, omdat hij onder de inboorlingen anti-Italiaansche propaganda heeft gehouden.

PARIJS. Gisteravond te zes uur kwam weer eene Duitsche vliegmachine boven Parijs, die twee bommen naar beneden wierp. Een ontplofte boven de Avenue de l'Opéra, waar zij weinig schade aanrichtte. De tweede viel op het dak van een huis in de Rue Mail. Deze ontplofte echter niet en werd op de bovenste verdieping teruggevonden.

LONDEN. De Belgische Ministers van Staat, die gisteren naar Amerika vertrokken zijn om tegen Duitschland te protesteeren, hebben een bezoek afgelegd bij Koning George, om hem te bedanken voor de hulp, die Engeland aan België verleend heeft.

LONDEN. Uit Niss is een telegram ontvangen meldende dat de Oostenrijkers bij Visegrad door de Serviërs teruggeslagen werden. De Serviërs rukken op naar Serajewo.

BERLIJN. Het personenvervoer in Duitschland is voor eenige dagen gestaakt.

SOFIA. Sazanoff richtte tot het Bulgaarsche Kabinet de vraag of Bulgarije zich ingeval van een Russisch-Turksch oorlog neutraal zou houden.

LONDEN. De Times vermeldt, dat de Russen een overwinning op de Oostenrijkers behaalden.

* * *

Een onzer correspondenten meldt, dat Mechelen gisteren weer beschoten is, hoewel geen Belgische bezetting meer in Mechelen is.

Hedenmiddag 2 uur.

ANTWERPEN, 2 Sept. Om half vier heden morgen wierp een Zeppelin een tiental bommen boven de stad. De aangerichte schade is niet groot. Drie personen werden licht gewond en twee huizen vernield. Met kanonnen en mitrailleuses werd op de Zeppelin gevuurd, die naar beneden werd geschoten. De bevolking is zeer kalm.

Te Boxtel in den Raad.

Vergadering op 1 September 1914 's voormiddags om 10 uur.

De Voorz. opent de vergadering, trekt als stemmingsnummer 10, en stelt voor de notulen van de vorige vergaringen aan te houden; met de belofte dat hij den Secretaris zal aansporen voor de volgende vergadering al de notulen bij te werken.

* * *

Ingekomen stukken.

Mededeeling van den heer v. Oerle, dat hij verhinderd is de vergadering bij te wonen.

* * *

Benoeming Wethouder.

Tot stembureau benoemt de Voorz. de heeren v. Krieken en v. d. Horst. Uitgebracht worden 12 stemmen waarvan 11 op den heer v. Elk aftr. en 1 op den heer v. Leeuwen, zoodat de heer v. Elk herkozen is.

Voorz. — Geachte Wethouder Van Elk. Ik wensch u geluk, dat u met zoo'n groote meerderheid tot Weth. herkozen zijt, een bewijs dat u het vertrouwen van den raad ten volle geniet.

Ik wijs hierbij nog op de aangename samenwerking, steeds van u ondervonden en hoop dat u nog lang zooals steeds voor de belangen der gemeente zult werkzaam zijn.

De heer Van Elk. — Mhr. de Voorz. Ik dank den raad voor het vertrouwen in mij gesteld, vraag hem tevens vooral in deze moeielijke omstandigheden hulp en steun om mijn taak als wethouder goed te vervullen. Ik dank u Mhr. de Voorz. voor de waardeerende woorden tot mij gesproken en hoop dat ik nog dikwijls onder uwe bekwame leiding in het college van wethouders mag vergaderen.

* * *

Aanbieding armenrekening 1913 en armenbegrooting 1914.

Voorz. — Ik stel voor deze in handen van een commissie te stellen. Volgens rooster zal deze commissie bestaan uit de heeren Ribbe, v. d. Sande en Paaijmans.

* * *

Ontwerp-besluit wijziging begrooting 1914.

Voorz. — Met het oog op de tijdsomstandigheden is uitbreiding van de politie noodig geweest, en zal mogelijk nog meer uitgebreid moeten worden.

Als het noodig is zal er ook een burgerwacht in het leven geroepen worden, men heeft het mij reeds verzocht. Ik meen echter, dat de tijd om een burgerwacht aan te stellen, nog niet daar is. Bovendien zal de bewaking beter toevertrouwd zijn aan gewapende onbezoldigde rijksveldwachters. Zoodra het noodig blijkt, zal het personeel voor de bewaking worden uitgebreid.

De heer v. Leeuwen. — Het doet mij genoegen, dat er iets gedaan wordt voor de veiligheid, vooral nu de wapens door de burgers ingeleverd zijn, en bijgevolg zij, die achteraf wonen, weerloos tegenover slechte menschen staan. Ik zou u in overweging willen geven meer bezoldigde menschen aan te stellen. Als er veel werkloozen komen is het niet te vertrouwen. Een burgerwacht kan niet zooveel doen als politie.

Voorz. — Dat is ook mijn plan om de politie uit te breiden en een burgerwacht zoodra het noodig blijkt. Voorloopig zou ik de politie met 2 personen willen uitbreiden, als de raad daarvoor toestemming geeft.

De heer v. Leeuwen. — De verdedigers zijn thuis meest weg.

De wapens zullen niet alle ingeleverd worden, als de menschen niet op andere wijze beschermd zijn.

Voorz. — Over het inleveren der wapens wil ik straks nog een woord in geheime vergadering zeggen.

De heer v. d. Sande. — Als er niet meer klachten komen als tot nu toe, dan is een burgerwacht niet noodig. Het zou echter wel goed zijn als er des nachts eens door de politie achteraf rondgereden werd.

Voorz. — Dat is ook mijn plan en daarom wilde ik meer politie.

De heer van Kricken. — Buitenaf bij ons worden de rondloopers al vrij brutaal; ze vragen niet meer om een snee brood, maar om een kant brood.

De heer v. Lieshout. — Als nu overal achteraf eens enkele menschen uit zoo'n buurt om de beurt 's nachts waakten, me dunkt, dat was toch wel goed.

v. d. Horst. — Wat de heer Van Lieshout daar zegt, vindt ik een praktische oplossing. De menschen bewaakten dan gezamenlijk hun eigen erf. Om te wachten tot er hier of daar iets bijzonders gebeurd is, vind ik verkeerd. Het zou ook een goedkoope manier zijn; men kon de menschen zoo noodig toch een kleine vergoeding geven.

De heer A. v. d. Ven. — Ik ben al oud en herinner mij nog die burgerwachten van vroeger. Die menschen hadden het druk. Ik weet wel, dat er bij ons niettegenstaande er zoo'n burgerwacht was, toch gestolen werd. Ik zou er in alle geval een beëdigde bij benoemen.

Voorz. — Ik zal met al die gezegden rekening houden, en zien wat er voor de veiligheid kan en moet gedaan worden.

* * *

Geldleening groot 5000 gld.

Voorz. — Deze gelden zullen in hoofdzaak worden gebezigd voor werkverschaffing.

De heer v. Leeuwen. — Is er al een plan gemaakt waar en wat er gewerkt zal worden.

Voorz. — Ze zijn al druk aan den gang. Nu werken we met 10 personen morgen zullen er 20 aan het werk zijn; nog anderen hebben zich aangemeld.

De loonen, die gegeven worden zijn van 75 cent tot 1 gulden per dag. Grootere gezinnen kunnen dan nog apart steun krijgen van de commissie.

v. Leeuwen. — Is er voor die werken een vast plan gemaakt, en welke zijn die werken?

Voorz. — Voorloopig is men bezig het Smal Water uit te diepen.

Bij B. en W. is er over gesproken om het open riool dat hier genoemd wordt Binnendommeltje, langs de rechterstr. en bij de Ned. Hervormde kerk te dempen. Om de 5 of 6 jaar kosten die Dommeltjes 1000 gulden van uitbaggeren, en we zouden het voor 1500 à 2000 gulden dicht kunnen maken. Er komen gronden beschikbaar en die zou men kunnen verkoopen. Die smerige Dommeltjes leveren gevaar voor ziekten op.

De heer v. Leeuwen. — Mij dunkt, dat er nogal bezwaren aan verbonden zullen zijn; de Binnendommeltjes hebben hun nut. Zij voeren in de winterdag het overtollige water van het Dommeltje op den Eindhovensche weg, af. Overigens vind ik goed als dat Dommeltje dicht was.

Voorz. — Wij zullen groote buizen plaatsen, en zoo den doorvoer van water niet belemmeren.

v. Lieshout. — Als dat Dommeltje dicht gemaakt wordt, dan is er nog afvoer genoeg zou ik denken.

v. Leeuwen. — Als het kan, mij goed.

v. d. Horst. — Ik vind het dempen zeer nuttig, doch vrees, dat het heel wat meer zal kosten als er gezegd wordt.

Voor den waterafvoer, waarover Mhr. v. Leeuwen sprak, behoeft het niet open te blijven omdat reeds achter het terrein van den heer A. v. d. Eerden het water stropt, daar is het Dommeltje grootendeels dichtgekard.

Weth. v. Elk. — Ik stel voor een uitgebreid plan te laten maken, waarin is opgenomen de rioleering op de markt, die door het dempen van het Dommeltje noodzakelijk wordt en dan kunnen we er een volgende vergadering over spreken, wat te doen.

Weth. v. Lieshout. — Wij zijn ook voornemens een sloot te laten maken vanaf Kampina tot de nieuwe brug op de Roond. Daardoor zal het Smal Water verbeteren. Dan kan het overtollige water door die sloot, waardoor het water een afstand van 700 meter minder af behoeft te leggen.

De heer H. v. d. Ven. — Ik wilde nog iets zeggen in verband met het dicht maken van de Binnendommeltjes. Als het water op het oude peil gebracht werd, dan was er steeds stroming in de Dommeltjes evenals vroeger. Het peil is indertijd verlaagd, omdat gezegd werd, dat enkele stukken land niet watervrij waren. Ik heb echter vernomen dat die stukken land bij het oude peil nog er boven lagen, dus dat er geen bezwaar bestaat het peil weer te verhoogen.

v. Leeuwen. — Die gronden zijn de beemden van Mvr. Mahie. Die liggen nu nog beneden peil dat weet ik zeer zeker.

Mhr. v. d. Ven vergist zich daarin vroeger is dat goed opgemeten door het waterschap.

Wij zouden de beemden moeten koopen, dan kon het peil verhoogd worden.

Voorz. — De volgende vergadering zullen we dan met een uitgewerkt plan komen aangaande het dempen van het Dommeltje.

De heer v. Leeuwen. — Ik vind het loon van 75 cent te laag. De Paus heeft gezegd, dat de arbeiders een menschwaardig bestaan moeten hebben. Minder als 1 gulden moest niet gegeven worden.

De heer v. d. Sande. — Met 1 gld. per dag zou ik genoegen kunnen nemen. Maar men moet dat nu niet beschouwen als loon, veel meer als steun.

Het zijn nu bijzondere omstandigheden der Oorlogstijd is een beschikking van Onzen Lieven Heer; elkeen heeft er nadeel op; al de raadsleden, zoo wij hier zitten, zullen een grooter loon willen geven, maar men moet het vol kunnen houden. Men weet nog niet, wat er boven ons hoofd hangt.

De heer v. Leeuwen. — Het zal toch niet de bedoeling zijn al de werkloozen, die er komen, aan het werk te zetten?

Voorz. — Ze zullen toch moeten eten.

De heer v. Leeuwen. — Moeten wij daarvoor zorgen?

De heer v. d. Horst. — Zeker, als we er niet voor zorgden, dan zou het misschien gauw U en anderen het hoofd kunnen kosten. Wij moeten zorgen, dat de menschen te eten hebben. In Amsterdam zijn op het oogenblik misschien al 40 à 50.000 werkloozen; die menschen worden allen geholpen.

De heer Ribbe. — Men moet datgene wat hier gegeven wordt, voor het werk, niet beschouwen als loon. Elkeen weet dat het geen loon, maar een ondersteuning is.

Mhr. v. d. Sande heeft het zooeven terecht gezegd. Rijke menschen moeten op het oogenblik zich nog wel behelpen.

De heer v. Leeuwen. — Als al die menschen geholpen moeten worden, waar is dan het einde. Het zal dan meer als 5000 gld. kosten, denk ik.

De heer v. d. Horst. — Misschien zijn we nog niet met 15.000 gld. klaar.

De heer de Haas. — Ik ben wel de laatste die geen goed loon zou willen geven. De omstandigheden zijn nu van dien aard, dat men zeggen moet: een loon naar behooren kan niet gegeven worden.

Ik wou nog vragen, heeft hier het plaatselijk steuncomité reeds aangeklopt bij het landelijk comité? Van uit Boxtel wordt het landelijk comité door het spoorwegpersoneel aardig geholpen.

Voorz. — Er is mij door het landelijk comité wel om steun gevraagd, maar het comité hier ter plaatse zal nu wel in overweging nemen het landelijk comité te vragen.

Daarna legt de Voorz. nog eens goed uit, wat de loonen betreft, hoe die gegeven worden, en dat er steeds door de werklieden beroep is bij B. en W.

Waarop de heer H. v. d. Ven zegt, dat die loonen vastgesteld zijn na rijpe overweging, en dat het niet beschouwd moet worden als loon, maar als steun.

* * *

Rondvraag.

De heer de Haas vraagt den Voorz. of het Dag. Bestuur niet een inwoner had kunnen benoemen voor tijdelijk ambtenaar op de secretarie. Volgens zijn meening zijn er hier verschillende personen, die dat werk best kunnen verrichten en deze bijverdienste thans goed kunnen gebruiken.

Waarop de Voorz. antwoordde, dat het beslist iemand moet zijn, die met secretarie-werkzaamheden op de hoogte is.

Het boekje „De Voorspellingen over den Vreeselijken Wereldoorlog door den vermaarden Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw), is verkrijgbaar bij den Heer A. W. VAN DER HORST in de Stationstraat alhier, à 25 ct. p. ex.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 2 Sept. 1914.

— Naar wij vernemen zullen Donderdagvoormiddag uit elke buitenwijk, een of meer personen ten raadhuize bijeenkomen, teneinde met den Burgemeester te overleggen, hoe in die buitenwijken het best een onderlinge bewakingsdienst in te richten is. De politie zal hulp verleenen.

— Maandagavond passeerden hier 3 Duitsche officieren en 14 manschappen, die uit Maastricht kwamen en ter interneering naar Kampen werden doorgezonden. Sommige hunner droegen nogt de sporen van wonden, in de gevechten bij Luik en Visé opgeloopen. Ze hebben hier geruimen tijd in de wachtkamer vertoefd en werden van alle zijden om inlichtingen gevraagd. Enkelen wilden nog graag de wapens weer opnemen, doch de meesten hadden er voort genoeg van en waren verheugd over 't veilige onderdak, dat ze hier te lande vinden.

— Op verzoek van den leger-commandant heeft de Burgemeester een collecte georganiseerd, ten bate van het 6e Regiment uit Breda, waarvan een gedeelte hier was ingekwartierd. Er werd veel tabak en sigaren geschonken, lectuur, fruit, enz.

— Maandagavond bracht men een militair per brancard van het station naar het Liefdehuis. De man was met verlof geweest naar Roermond en weer op weg naar zijn garnizoen te Rotterdam. Voor hij in Roermond of Venlo op den trein stapte, was hij van een auto gevallen, waardoor hij zijn been bezeerd had. Aanvankelijk bleek het niet erg te zijn, doch naderhand kreeg hij zoo'n pijn, dat hij in Boxtel niet verder kon reizen.

PERSONEEL S.S.

Naar de „N. R. Ct." vernemt, heeft de directie van de Staatsspoor bepaald, dat het personeel weder gewoon verlof zal kunnen krijgen

De nacht mag buiten de standplaats worden doorgebracht, mits het personeel opgeeft, waar het verblijf houdt, teneinde zoo noodig onmiddellijk teruggeroepen te kunnen worden.

KONINGINNEDAG.

Maandag herdacht H. M. onze geëerbiedigde Koningin haar 34sten verjaardag.

Op verlangen van onze hooge Landsvrouwe zelf is deze dag wegens de zeldzaam benarrende omstandigheden zonder eenig kenteeken van feestelijkheid voorbijgegaan.

Desniettegenstaande is het feit niet vergeten, en wij meenen wel den tolk te zijn van onze geheele bevolking, als we hier den wensch uiten, dat de Koningin nog vele jaren als eene dierbare landsmoeder over ons volk moge regeeren, en dat God Haar moge schenken het schoonste geschenk dat Hij thans geven kan: den voortdurenden vrede in ons dierbaar Vaderland en ook daarbuiten.

DE ZUID-WILLEMSVAART.

De minister van waterstaat brengt ter kennis van belanghebbenden, dat het kanaal van Luik naar Maastricht en de Zuid-Willemsvaart van Maastricht naar 's Hertogenbosch weder kunnen worden bevaren. St.Ct.

BEST. Langs den grooten weg van Boxtel naar Eindhoven, langs onze gemeente, bevinden zich thans heele kolonies van rondtrekkende wagenbewoners, die — nu zij het buitenland niet in kunnen — maar steeds op dezelfde plek blijven en er de buurt onveilig maken. Eene wacht is tegen zoo'n volkje niet bestand. Wat beteekent die tegen eene bevolking van 20 of meer woonwagens. De menschen vragen zich met een bang hart af, wat het zal worden als straks de winter daar is.

GEMONDE. De Eerwaarde Zuster Bronislava alhier, in de wereld mej. Van den Elzen, is benoemd tot hoofd der R. K. Meisjesschool te Heeswijk.

St. MICHIELS-GESTEL. De burgerwacht van hier en Gemonde is thans in functie getreden. Elken nacht zijn 15 afdeelingen, elk van 3 man op hun post, terwijl eene afdeeling wielrijders op verschillende uren dienst doen. In het geheel zijn 138 man bij deze garde civique ingedeeld. Brouwer van de Geer is hoofd-commandant. De wachttijd is van 10 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens. Het is hier geoorloofd een plaatsvervanger te zenden, doch slechts met goedkeuring van den commandant.

St. OEDENRODE. Naar we vernemen zijn er in Olland, in den Boschkant en in Nijnsel, reeds commandanten aangesteld voor de op te richten burgerwacht.

ST. OEDENRODE. In onze gemeente doen zich veelvuldige gevallen van z.g. vlekziekte voor onder de varkens. De inspuitingen, die worden toegepast missen meestal hunne uitwerking. De ingewanden der cadavers blijken geheel blauw te zijn. Wel jammer in dezen kommervollen tijd, dat de boeren ook nog in hun vee getroffen moeten worden.

EINDHOVEN. — Gewetensgeld. — Aan een ingezetene op den Demer woonachtig, is Dinsdagmorgen door een onbekend geestelijke een som gelds ter hand gesteld, op verzoek van iemand, die zijn naam niet genoemd wilde hebben.

Burgerlijke Stand.

Gemeente Boxtel.

Van 23 — 29 Augustus.

GEBOREN:

Wilhelmina P. M., d. van J. van de Sande en C. Jansen, Nieuwstraat. — Christiaan J., z. van C. Boeren en A. Voets, Nieuwstraat. — Johannes G., z. van J. de Koning en H. C. Theulings, Breukelen. — Adriana C., d. van A. Habraken en J. Adriaansen, Rechterstraat. — Christiana A., d. van Th. van Lievenoogen en M. Hurkmans, Onrooi. — Johannes H. L., z. van F. J. van de Wiel en A. M. C. Antonis, Zandvliet. — Maria G., d. van C. van Beers en H. Bekkers, Lennisheuvel. — Johannes M., z. van P. C. van Zeeland en F. Veldpaus, Breukelen.

ONDERTROUWD:

Johannes C. Vermeulen, 27 j., Venlo en Petronella M. van den Broek, 27 j., Molenstraat.

GETROUWD:

Peter J. Verzeet, 22 j., Gennep en Wilhelmina van Turnhout, 24 j., Nieuwe Kerkstraat. D. en A.

Marktberichten.

's HOSCH, 1 Sept Aangevoerd 27800 kilo's hoogste f 1.29, laagste f 0.75 middelprijs f 1.20 per kilo.

's-HOSCH, 31 Aug. Aangevoerd 90 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.46 tot f 0.50 2e kwal. f 0.42 tot f 0.46; 3e kwal. f 0.40 tot 0.42 per K.G.

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 28 Aug. Aanvoer 25289 eieren Kipei 4.80—7.00. Eendei 5.20—0.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 5.50.

Spek! Reuzel!

Vet Spek, Mager Spek, Gesmolten Reuzel en Rundvet, Rolham, Rookvleesch, Worst, enz. steeds verkrijgbaar bij

Egberts & Zoon, Utrecht.

Vraag Prijsopgaaf.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten Stam-, Struik- en Treurrozen, allen in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz. op aanvraag.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

1 September verschijnt:

„De Voorspellingen over den vreeselijken „Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.

(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",

v/h v. Moorsel & v. d Boogaart.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiak pastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

net van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Vervolg Oorlogsberichten.

DE VERWOESTING VAN LEUVEN.

In ons vorig nummer hadden wij een kort telegratisch bericht, meldende dat de stad Leuven door de Duitschers totaal verwoest is, omdat de bewoners van de stad Duitsche colonnes hadden overvallen en er in de straten een geregeld gevecht geleverd was.

Een particuliere correspondent van de „N. R. Ct." schrijft omtrent de verwoesting van Leuven het volgende:

MAASTRICHT, 29 Aug. Zooeven kom ik terug van een gevaarlijken tocht naar Leuven. Hier volgt een getrouw relaas van den toestand, zooals ik dien te Leuven vond en bijwoonde:

Mijn reis ging over St. Truyen en Tienen (Tirlemont) en had Doornik tot einddoel. Door het herhaald oponthoud, dat het zeer nauwkeurig onderzoek van mijn passen en legitimatiebewijzen vorderde, vlotte mijn reis zeer langzaam. Even voorbij Tienen waarschuwde mij een Duitsch officier niet verder te gaan, daar de toestand te Leuven hoofdzakelijk voor burgers zeer kritiek was en de stad door artillerie zou worden gebombardeerd. Hij ontried mij ernstig verder te gaan, daar ik groot gevaar zou loopen, zonder vorm van proces te worden doodgeschoten door een Duitschen wachtpost, die mij voor een inwoner zou aanzien, nog vóór dat ik gelegenheid zou gehad hebben mijn passen te toonen, en zeker hetzelfde lot zou ondergaan door de nog aanwezige zich verborgen houdende burgers, indien hij mij een soldaat ter beveiliging van mijn persoon meegaf, daar ik in dit geval voor een Duitscher zou worden gehouden. Nadere bijzonderheden kon hij mij niet geven, daar hij voorgaf het ware zelf niet te weten.

Niettemin vervolgde ik mijn weg en stiet reeds na korten tijd op duizenden vluchtelingen. Zonder kleeding mee te nemen, ten deele zonder schoenen, hadden zij de stad overhaast verlaten. Zieken en ouden van dagen strompelden voort, luid weeklagend en jammerend. Kloosterzusters, geëscorteerd door militairen, kinderen die naar hunne ouders zochten. Zij allen vluchtten in de richting van Tienen (Tirlemont.)

Tot dicht bij de stad Leuven genaderd, bleek mij dat aan een rechtstreeks doordringen niet te denken viel. Brandende huizen werden afgebroken, telegraaf- en tramdraden lagen gebroken over de straat. Lijken van paarden versperden den weg. Langs een omweg wist ik het station te bereiken, waar ik gelegenheid had den commandant kort te spreken en hem mijn passen te laten viseeren. Intusschen was het circa 6 uur in den namiddag geworden.

Met het oog op den tijd voor mijn voorgenomen verdere reis naar Brussel, besloot ik in verband met de invallende duisternis zoo goed en zoo kwaad het ging, een onderkomen te zoeken. Ik vernam echter, dat voorzoover de huizen nog niet in brand gestoken of geschoten waren, dit spoedig zou geschieden.

Van zeer verschillende zijden werd mij inmiddels medegedeeld, hetgeen was voorgevallen. De onderscheiden tegenstrijdigheden weglatende, meen ik het volgende als de ware toedracht van zaken te kunnen meedeelen.

Dinsdagavond, circa 11 uur, terwijl de stad door betrekkelijk weinig troepen landweer en linie was bezet, en lange colonnes proviand en een munitietrein door de stad trokken, werd plotseling uit een huis tegenover het station, waar het kwartier van den stadscommandant en de staf gevestigd was en dus veel militairen aanwezig waren, geschoten. Spoedig daarop weerklonken andere uit de nabijzijnde huizen, welk schieten zich in een oogenblik van huis tot huis en van straat tot straat voortplantte. De Duitsche soldaten vielen in niet te tellen menigte. Velen werden gewond. De paarden voor de treinwagens werden gedood of sloegen op hol. Een algemeene verwarring volgde. Duidelijk zag 'k de schoten van een machinegeweer door de spiegelruiten van het station. Bij onderzoek bleek, dat een machinegeweer op de derde verdieping van een tegenover het station gelegen hotel was opgesteld. Juist was een militaire trein uit Luik, met bestemming naar Brussel aangekomen en ontladen. Een sectie artillerie werd uit de omtrek van Brussel gerequireerd. Het was onmogelijk te weten, wie de schuldigen waren en precies te weten uit welke huizen de schoten kwamen. Daarom drongen de soldaten de huizen binnen en ontspon zich hier en daar een verwoed straatgevecht. Iedere bewoner die gewapend gevonden werd of verdacht werd te hebben geschoten, werd onmiddellijk neergelegd. Dat hierbij ook veel onschuldig bloed werd vergoten, spreekt vanzelf, doch de tijd ontbrak om alles nauwgezet en nauwkeurig te onderzoeken. De bewoners, wier onschuld bleek, ouden, zieken en kinderen, ten deele ook de vrouwen moesten hunne woningen verlaten. Inmiddels wierp de artillerie voortdurend granaatkartetsen in de stad, die spoedig op verschillende plaatsen brand veroorzaakten. Andere huizen werden met benzine gedrenkt en aangestoken.

In dit stadium was ik bij het station aangekomen en ik was getuige van het wegbrengen van een vierhonderdtal Engelsche en Schotsche soldaten en hooglanders in hun eigenaardige dracht.

Een langer verblijf bij het station achtten de officieren, met het oog op het gevaar en daar zij de verantwoordelijkheid niet durfden op zich te nemen, voor mij onraadzaam. Een nieuwe beschieting uit andere, nog intact gebleven huizen, werd verwacht.

Daar naderden, onder sterk escorte, twee groepen gijzelaars, mannelijke en vrouwelijke, ieder ter sterkte van vijfhonderd menschen. Zij werden bij het station opgesteld! Bij ieder schot, dat op Duitsche militairen werd afgevuurd, zouden er tien worden gefusilleerd. Hier hielp geen klagen of weenen. De gooden moesten het met de kwaden ontgelden en werkelijk werd nog menig soldaat uit een hinderlaag neergelegd.

De nacht viel in en akelig verlichtte de brandende gloed den omtrek.

Versterkte posten werden uitgezet. Talloos waren de patrouilles, die de stad doorkruisten. Terwijl ik met een officier stond te praten, knalden er schoten in onze nabijheid. Een gearresteerd inwoner werd in mijn nabijheid gefusilleerd.

Van slapen was geen sprake.

Losgerukte paarden, loeiende koeien, verschrikt door het knetterend neervallen van balken en het donderend geraas van instortende gevels en huizen, daartusschen het vallen van schoten. Het bijwonen van zooveel ellende en kommer maakte ieder rustnemen onmogelijk.

Koud en kil was de nacht, dien ik in betrekkelijke veiligheid doorbracht.

Tegen het aanbreken van den dag trokken de soldaten er op uit om machtig te worden, wat nog niet door brand was verwoest.

De telegrafische gemeenschap en de postverbinding van Luik uit naar Holland is verbroken.. Ik moest mij dus haasten naar Holland terug te keeren om u tijdig te seinen en gaf dus mijn plan, om over Brussel naar Frankrijk te gaan, voorloopig op.

Terugkeerende over de buitenboulevards zag ik gisteronchtend nog veel lijken liggen van inwoners. Ik telde er een twintigtal. Ik zag veel geestelijken naast elkaar met het gezicht naar den grond, een end verder een grijsaard, waarnaast een stokoude vrouw. Zouden zij zich, van niets kwaads bewust, en zich beschut door den ouderdom wanend, op straat hebben gewaagd?

Wat verder weer het lijk van een priester. De soutane bemodderd en bevuild door bloed. Afschuwelijk was de aanblik van die onbegraven dooden. Het hart krimpt bij het aanschouwen van een tafereel, waar de slechtste menschelijke hartstochten hoogtij vierden. Op mijn terugtocht buiten Leuven naar Tienen (Tirlemont) een aaneenschakeling van uitgebrande huizen en boerenwoningen. Ook hier was veel verwoest en vernield...

* * *

Uit de correspondentie van een Nederlander, die in Leuven woonde, doch onder voorwendsel van Duitscher te zijn, gelegenheid kreeg om te ontvluchten, ontleenen wij nog de volgende schrikbarende bijzonderheden:

De tocht door de stad was het verschrikkelijkste wat men zich voor kon stellen. 't Was als een wandeling door de hel. De geheele stad stond in brand terwijl vele huizen en groote gebouwen reeds in puin lagen. Overal in de stad lagen lijken, terwijl we uit enkele huizen nog kreten hoorden. Burgers zagen we nergens op straat, alleen soldaten. Met behulp van onze geleiders, die steeds in de overtuiging bleven, dat we Duitschers waren, kwamen we omstreeks half zes aan het station. Voortdurend spraken zij over de burgers, die geschoten hadden, waarin we hen maar gelijk gaven, hoewel wij voor ons de overtuiging hebben, dat het onwaar is. Veeleer meen ik, dat de buiten Leuven vechtende troepen enkele soldaten vluchtende in de stad op de schildwachten zijn gestuit, die op hen, ze voor Belgen aanziende, hebben geschoten. Zoo is misschien een misverstand ontstaan. Overal in de stad waren de parken omgewoeld. Blijkbaar waren daar inderhaast de doodgeschote burgers begraven. Althans, hier en daar staken menschelijke lichaamsdeelen boven den grond uit.

Aan het station moesten we eenige uren wachten, voordat de trein vertrok. We hadden toen gelegenheid de verwoesting van onze mooie oude stad met haar prachtige gebouwen gade te slaan. Onbeschrijfelijk is het schouwspel van die vuurzee, dien alles verteerenden vuurgloed. Soldaten met brandbare stoffen en met bommen liepen er rond, waar de boel nog niet goed brandde, opnieuw den brand er in te steken. Buiten ons waren er geen andere inwoners aan het station. Alleen gewonde Duitschers werden in den trein gebracht. Na eenigen tijd kwamen echter eenige soldaten, een vijftig menschen voor zich uitdrijvende. Aan den bevelvoerenden officier vertelde de soldaten, dat ze deze menschen hadden gevonden in huizen, van waaruit geschoten was. Zij bezwoeren handenwringend niet geschoten te hebben. Na korten tijd werden alle ongelukkigen neergeschoten. Gelukkig vertrok eindelijk te 8 uur de trein, die ons wegvoerde uit deze poel van ellende en jammer. De trein reed zeer langzaam. Overal langs den weg passeerden we verwoeste dorpen; alles is vernield en verbrand.

* * *

De Belgische regeering heeft geprotesteerd tegen de vernieling, waaraan de stad Leuven met zijne kunst en wetenschappen ten prooi werd.

* * *

LONDEN, 29 Aug. De „Times" komt in een hoofdartikel verontwaardigd op tegen het ruwe optreden der Duitschers in België, dat zijn toppunt heeft in de verwoesting van Leuven.

De „Westminster Gazette," een zeer gematigd blad, schrijft: De verwoesting van Leuven is een schandelijke daad, die niet gerechtvaardigd kan worden met een beroep op militaire noodzakelijkheid. Geen dappere soldaten bedrijven dergelijke dingen, maar menschen, dol van angst voor eigen veiligheid.

Het is een noodzakelijkheid voor de Duitschers, hun verbindingslijnen te doen bezetten door het kleinst mogelijke aantal troepen en daarom moet de bevolking worden geterroriseerd. Deze wijze van optreden zal echter het tegengestelde uitwerken van hetgeen er mee bedoeld is. Het zal de bondgenooten tot volharding aansporen.

No. 72 ZATERDAG 5 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

DE NIEUWE PAUS.

Donderdag 3 September, 's namiddags tegen 3 uur, ontvingen wij het volgende telegrafisch bericht.

ROME. Door de in conclaaf vereenigde Kardinalen werd heden tot opvolger van wijlen Z. H. Paus Pius X, gekozen, Zijne Eminentie Kardinaal GIACOMO DELLA CHIESA, Bisschop van Bologna, die den naam zal aannemen van BENEDICTUS XV.

De nieuwbenoemde Paus werd geboren den 21 November 1854 en is dus 59 jaar oud.

* * *

Naar aanleiding van dit groote feit in de Katholieke wereld, ontleenen wij aan de „Maasbode" de volgende bijzonderheden, betrekkelijk den nieuw gekozen Paus :

Onder de ingeving van den H. Geest — het is wel noodig hier bijzonder nog eens den nadruk op te leggen, tegenover de vele ergerlijke tendenzberichten, die de liberale Romeinsche bladen in de laatste dagen over het conclaaf verspreidden, — hebben de Kardinalen, in conclaaf vereenigd, dus tot opvolger van Paus Pius X, als hoofd der Heilige Roomsche Kerk, gekozen, Z.Em. Kardinaal Giacomo della Chiesa, den Aartsbisschop van Bologna.

Wanneer wij reeds dadelijk een kort levens-overzicht van den nieuwen Paus in enkele lijnen hier afteekenen, dan valt er aanstonds op te wijzen, hoe de naam van den nieuwen Paus nauw vereenigd is met dien van den grooten Staats-secretaris van Leo XIII, Z.Em. Kardinaal Rampolla. Mgr. della Chiesa immers was van 1883 tot 1903, dus gedurende twintig jaren, onafgebroken, de rechterhand, mag men wel zeggen, van Kardinaal Rampolla, eerst als nuntius te Madrid en daarop als Staatssecretaris van Leo XIII.

Toen Pius X hem dan ook, vóór enkele maanden slechts, tot de hooge waardigheid van het kardinalaat verhief, — in het consistorie van 25 Mei j.l. ontving Mgr. della Chiesa den kardinaalshoed, — zagen velen in die verheffing een delicate gedachte van Pius X z.g. om de plaats van den overleden kardinaal Rampolla in het H. College te doen innemen door den aartsbisschop van Bologna, die zoo nauw met den Staatssecretaris van Leo XIII verbonden was geweest.

Maar tevens wilde Paus Pius X z.g. die zoo scherpen blik immers toonde in het verkiezen van zijn medewerkers voor het Opperbestuur der Kerk, de groote gaven en talenten van den aartsbisschop van Bologna in het volle licht brengen, en de vele verdiensten, die Mgr. Chiesa reeds voor de Kerk verworven had, beloonen.

De nieuwe Paus werd geboren te Pegni, in het diocees van Genua, den 21sten November 1854, uit een adellijke familie.

De jonge markies Giacomo della Chiesa maakte zijn filosofische en theologische studiën te Rome. In het seminarie Capranica ontving hij, tegelijk met den lateren kardinaal Rampolla en de kardinalen Vannutelli, zijn opleiding tot het priesterschap, terwijl hij tevens de cursussen van het Collegium Romanum volgde. Nog leeft op dit roemruchtig Collegium de herinnering voort aan het schitterend succes, dat de studiën van den jongen Giacomo kenmerkte.

Nadat de markies meerdere doctoraten behaald had, ging hij over naar de bekende Accademia dei nobili ecclesiastici, waar hij zijn speciale studiën maakte, voor de kerkelijke diplomatieke loopbaan vereischt.

De groote talenten, die de prelaat daar meer en meer ontplooide en die met den dag rijkelijker zich ontvouwden, verklaren het vertrouwen, dat de hoogere kerkelijke autoriteiten dadelijk in hem stelden.

Een vlugge, levendige geest kenmerkte den jongen prelaat mèt een fijnen diepen kijk, die bij de moeilijkste aangelegenheden dadelijk den diepsten grond van de meest verwikkelde kwesties wist te doorpeilen. Daarbij had mgr. Chiesa de gave, zijn gedachten op gemakkelijke en elegante wijze weer te geven. Een ijzeren geheugen stelde hem tevens in staat alle opgedane ervaringen en wetenswaardigheden vruchtbaar te maken en in alle omstandigheden toe te passen.

Even hoog en schitterend als de ontwikkeling van zijn geestesgaven, was toen reeds zijn karakter. Bescheiden en niet op den voorgrond dringend, was hij van een onbuigzame rechtschapenheid, maar tevens van een uitnemende en haast treffend-trouwe aanhankelijkheid. Vooral was mgr. della Chiesa een buitengewoon vroom priester.

Meerdere jaren was hij de overste van de Derde Orde van Franciscus, door den veel-betreurden kardinaal Vives y Tuto, voor de geestelijken ingesteld in de kapel van het internationale Huis voor missie-geestelijken. Zijn voorganger als zoodanig was Mgr. Radini Tedeschi, de bisschop van Bergamo. Geen conferentie liet de ijverige priester voorbijgaan en steeds leidde hij de maandelijksche retraite, ondanks de veelvuldige diplomatieke werkzaamheden, die den jongen prelaat reeds in beslag namen.

In 1887 immers was mgr. della Chiesa als „minutant" in het Pauselijk staatssecretariaat getreden, waar hij de ijverige medewerker was van kardinaal Rampolla. In April 1901 werd hij tot substituut verheven, toen mgr. Tripepi kardinaal gecreëerd werd.

Na den dood van Leo XIII, toen kardinaal Merry del Val, onder Pius X z.g. aan het hoofd van het staatssecretariaat kwam te staan, bleef Mgr. della Chiesa op het staatssecretariaat nog een viertal jaren werkzaam.

Toen kardinaal Svampa als aartsbisschop van Bologna overleed, riep Paus Pius X z.g. hem tot zijn opvolger. En zoo hoog was de achting van den overleden Paus voor den prelaat, dat hij hem zelf in de Sixtijnsche kapel tot bisschop wijdde.

Als substituut van het staatssecretariaat had mgr. della Chiesa reeds blijk gegeven van een grooten apostolischen ijver. Herhaaldelijk vond hij gelegenheid om, ondanks zijn drukken diplomatieken werkkring, zich als priester in den vollen zin van het woord te doen gelden. Hij hoorde dikwijls biecht in de kerk van den H. Eustachius en verkondigde meermalen het woord Gods aan de vele pelgrims in Rome. En altijd kenmerkte een diepe kennis en vooral een warme, innige godsvrucht, zijn priesterlijke woorden.

Als aartsbisschop van Bologna, sedert 16 December 1907, oefende hij een krachtig en vruchtbaar apostolaat uit.

In Mei j.l. werd de aartsbisschop door Paus Pius X z.g. tot kardinaal-priester verheven.

Deze korte, dorre levensschets moge wel reeds voldoende zijn, om het woord te rechtvaardigen, dat men, met een zinspeling op den naam door den nieuwen Paus gekozen, op hem zou kunnen toepassen : Benedictus qui venit in nomine Domini.

* * *

DE PAUSKEUZE.

ROME, 3 Sept. Het „Giornale d'Italia" beweert het volgende te weten over de verkiezing van den nieuwen Paus.

Vóór de stemming van hedenmorgen wist men reeds op het Vaticaan, dat de meerderheid der kardinalen het eens was over de verkiezing van kardinaal della Chiesa.

De voorlezing van de eerste stembriefjes door de kardinalen-stemopnemers geschiedde onder diepe stilte.

Onmiddellijk na de aflezing van de dertigste stem teekende de meerderheid zich af ten gunste van kardinaal della Chiesa. Er heerschte een groote spanning.

Vervolgens kwamen er weer 5 of 6 stemmen voor kardinaal della Chiesa. Daarna kwam er een kleine onderbreking.

Men kwam aan de 38e stem, waarbij onder de kardinalen een licht stemgeruisch opging.

Acht en dertig stemmen op de 57 is niet voldoende — al is dit aantal ook het tweederde deel van het totale aantal stemmen, op een candidaat uitgebracht — daar de mogelijkheid bestaat, dat een kardinaal op zichzelf zou hebben gestemd en deze stem wordt niet meegerekend.

Lang hoefde er niet gewacht te worden.

De 39e stem was voor kardinaal della Chiesa.

De andere stemmen werden snel opgelezen.

De architect Schneider bracht een instrument in werking, waardoor alle troonhemels, behalve die van kardinaal della Chiesa, werden neergelaten.

Aller blikken waren naar Kardinaal della Chiesa gericht, die in diepe overweging verslonden was en met neergeslagen oogen en onbewegelijk daar stond, moeilijk zijn ontroering beheerschend.

De camerlengo liet het zilveren klokje luiden onder groote ontroering van de conclavisten en van hen, die buiten de Sixtijnsche kapel te wachten stonden. Dit was het teeken, dat de Paus gekozen was.

De ceremoniarii traden dan de kapel binnen. De kardinaal-deken, gevolgd door de ceremoniarii, begaf zich naar het altaar waarvoor de nieuwe Paus biddend was neergeknield en richtte tot hem de vraag, of hij de verkiezing aannam.

De Paus antwoordde, dat hij zich niet tegen den klaarblijkelijken wil Gods verzette.

De deken van het H. College knielde voor den Paus neer en vroeg Hem, welken naam hij zou aannemen. Zonder aarzelen antwoordde de Paus : Benedictus XV. Daarna werd onmiddellijk de officieele acte der verkiezing opgesteld.

De Paus werd nu naar de vestiaire bij de sacristie geleid, waar hij de pauselijke kleederen aantrok.

Vervolgens trad de Paus de Sixtijnsche kapel binnen, en nam plaats op den troon om de huldiging der kardinalen te ontvangen.

De kardinalen omhelsden den Paus en kusten Hem vervolgens de hand, waarna de Paus hen omhelsde en hun den zegen gaf.

Kardinaal della Volpe stak den visschersring aan den vinger des Pausen, welken deze vervolgens aan den ceremoniemeester overhandigde om er zijn naam in te doen graveeren.

De Paus, gevolgd door de kardinalen, begaf zich dan naar Zijn vertrekken, en vervolgens naar de basiliek van Sint Pieter om den zegen te geven.

Onmiddellijk daarna keerde de Paus naar de Sixtijnsche kapel terug, waar hij opnieuw door de kardinalen gehuldigd werd.

* * *

ROME, 3 Sept. Prins Chigi ontving om kwart over 11 uur mededeeling, dat kardinaal della Chiesa tot Paus was gekozen.

Om tien minuten voor half 12 ontving Mgr. Misciatelli, de gouverneur van het conclaaf, een briefje van den nieuwen Paus, waarin gevraagd werd, dat de hekken der basiliek van St. Pieter geopend zouden worden, want dat binnen weinig tijds de uitroeping van den nieuwen Opperherder zou plaats hebben.

Om vijf minuten over half 12 verscheen de ceremoniemeester, Mgr. Respighi, op het balkon voor den middengevel van de St. Pieter en deed een rood tapijt uitspreiden.

De menigte, welke uit verscheidene duizenden personen bestond, brak in levendige toejuichingen los.

Om vijf minuten voor half 12 verscheen kardinaal della Volpe, deken van de kardinaal-diakens, op het balkon.

Hierop stond ter rechterzijde Mgr. Capotosti, welke het kruis des Pausen droeg.

Kardinaal della Volpe sprak de rituëele formule uit, waarbij de verkiezing van kardinaal della Chiesa werd afgekondigd, er bijvoegend, dat hij den naam van Benedictus XV had aangenomen.

De menigte op het St. Pietersplein juichte geestdriftig.

Vervolgens ging zij de basiliek binnen om den eersten zegen van den nieuwen Opperherder af te wachten.

* * *

DE EERSTE PAUSELIJKE ZEGEN VAN BENEDICTUS XV.

ROME, 3 Sept. Om kwart voor 12 verscheen de nieuwe Paus, Benedictus XV, op het balcon voor de St. Pieter, waarover een kostbaar rood tapijt met gouden franjes gespreid was.

Nauwelijks kondigde het pauselijk hof de aankomst van den nieuwen Paus aan, of juichkreten stegen uit de menigte op.

Dan verscheen Benedictus XV in pauselijk gewaad. Na de voorgeschreven ceremonies vervuld te hebben, gaf de Paus den Apostolischen Zegen, welke door de geloovigen knielend werd ontvangen.

Daarna begaf de Paus zich rechtstreeks naar zijn vertrekken, toegejuicht door de menigte, die vervolgens de basiliek verliet.

Brieven uit België.

XLI.

UIT OORLOGSTIJD — INDRUKKEN

28 Augustus.

Vannacht stond ik op de brug van een der signalen aan de uiterste zuidzijde van 't station.

Alle lichten waren gedoofd.

Dat hoort er zoo bij in oorlogstijd.

'k Heb nog nooit de statie hier zoo duister gezien.

Hoog boven me vol heiligen vrede welfde zwart-blauw de nachthemel. Weifelzacht sterrelicht zeefde neer van boven op de slapende aarde.

O, die millioenen vredige sterrelichtjes als 't wezen van een groote Al-ziel. De onendigheid Gods schijnend door de poriën van den vredenacht in al omvangen àl menschen-wee. Want vredig was de nacht hier in den lichten schemer van wat wij melkweg noemen. Maar schrijnend gaat in dezen nacht elders 't wee over de lijken der menschen.

Stil is de nacht, beneden ligt 't terrein nù opgepropt met leege wagens, die soldaten naar de slagvelden brachten ; als grimmige zwarte gevaarten liggen ze rondom de gebouwen. En ginds heelver recht vooruit grommelt van tijd tot tijd 't onweer van den oorlog. 't Is nameloos donker daar en oren die niet weten hooren 't nu misschien niet. Maar toch daar recht vooruit onder den vredigen schemer van sterrentoovermacht wordt daar gestreden 'n kamp op leven en dood, 'n kamp van millioenen. Steden branden en de God der menschen wordt gevloekt.

God, Heer, Redder van verdoolden, help, erbarmen — de wereld gaat scheuren onder Uw toorn.

Help, breng allen den vrede, nu dezen vredenacht nog. En 'n siddering bekroop me als ik afdaalde om weer te treden op de aarde.

* * *

30 Augustus.

„O dat je je moet schamen nu mensch te zijn ; dat je er van walgt mensch te zijn" schreef ik verleden week.

Thans vind ik geen woorden meer om mijn verslagen gevoelens uit te drukken. Na Aerschot, Mechelen en vooral na Aerschot, Leuven. Twee lezingen zijn er omtrent het gebeurde met Leuven — het onnoembare — de Belgische lezingen en de Duitsche. Volgens de laatste zou de bezetting van Leuven tijdens haar hulpverleenen aan de troepen die bij Mechelen tegen 't Belgisch leger streden, door de gewapende burgerij van Leuven in den rug zijn aangevallen. Uit wraak, zoo luidde 't laconische telegram uit Berlijn, was de stad verwoest. Tegenover deze lezing staat de officieele verklaring der Belgische regeering :

„Toen in 't schemerdonker de voor Mechelen door de Belgische troepen verslagen Duitschers, vluchtende de stad Leuven bereikten, werden ze door de bezetting dezer stad voor vijanden aangezien en beschoten. Teneinde zich te verontschuldigen gaf deze bezetting later de schuld aan de bevolking. Zonder naar eenig protest te willen luisteren of eenig onderzoek te willen instellen gingen de Duitschers daarop over tot 't verwoesten der oude kunststad.

Zie hier de twee lezingen ; ik kan niet uitmaken, welke de juiste is, en waarschijnlijk niemand ; maar ik ben zoo vrij de verklaring der Belgische regeering aan te nemen en de andere als minder geloofwaardig te verwerpen. De redenen, die ik daarvoor heb, zijn deze : de Belgische regeering verklaart plechtig, dat dagen lang te voren door de bevolking zoowel als door de burgerwacht alle wapens waren ingeleverd. Ten tweede zoowel te Leuven als in alle andere plaatsen is door de overheid met de meeste kracht bij de bevolking aangedrongen zich ten opzichte van de Duitschers kalm te houden en absoluut elk gewapend optreden over te laten aan de militaire macht. Het gebeurde te Visé en elders werd de betrokkenen bij die gelegenheid voor oogen gesteld. Ten derde zijn de Duitsche troepen die ten Zuiden en ten Z.O. van Mechelen streden den bewusten dag werkelijk voor de Belgen moeten terugtrekken en schijnt het eveneens vast te staan dat van te voren 'n gedeelte der bezetting van Leuven naar Mechelen werd gecommandeerd om aldaar hun makkers bij te staan. Ten vierde : is het nu zoo vreemd dat werkelijk in den schemer de overgebleven soldaten der bezitting de terugkeerende Duitschers voor Belgen aanzagen ? Vooral wanneer je je te binnen brengt hoe 't voor een Duitsch soldaat absoluut onmogelijk moet zijn van zijn collega's te veronderstellen, dat ze VLUCHTEN ? 'n Duitsch soldaat VLUCHT niet, die dringt vooruit.

Ziedaar de redenen, waarom ik, vóór-al, na alles wat ik verder in Leuven van de Duitschers gezien heb, de Belgische voorstelling geloofwaardiger acht dan de Duitsche. Maar zelfs al is de Belgische voorstelling valsch en de Duitsche juist dan nog blijft de onnoembare daad der Duitschers te Leuven, 'n gebeurtenis die 'n rilling van walgend verafschuwen doet gaan door gansch de beschaafde wereld.

Eens heb ik in bewondering gestaan voor Duitsche discipline, voor Duitsche organisatie, voor Duitsche cultuur. 'k Heb me gedacht 'n gansch volk sterk van kracht, eensgezind van willen en groot, groot in de zware lijn van z'n krachtig streven.

En thans ! een leger, dat schijnt te willen verdelgen 'n ras van vreedzame, beschaafde menschen. O, dat is de oorlog ! Maar nu die troepen, zijn dat de in vredestijd in kultuur zoo hoog staande Duitschers ? Thans gekomen als onheilige schenners van een door eeuwen als hoogst erkende kunst ; als vernielers van door mannen van wetenschap en kunst met devote pieteit eeuwen lang in eere gehouden vruchten van arbeid, waaraan het zweet en het bloed, de wijsheid en de toewijding van andere eeuwen kleefde ; als brandstichters van kerken ; vermoorders van geestelijken — God toegewijde personen !

'k Noem hier geen feiten meer, die ze weten wil, kijke de dagbladen na. Leuven telde 43000 Inwoners, was een der mooiste en oudste steden van België ; welnu Leuven is niet meer. Huis voor huis is geplunderd, stukgeschoten en verbrand ; de vormalige Inwoners waar zijn ze ?

Dat zijn de feiten ; andere zijn er geene.

Wie kan zich voor den geest roepen al 't namelooze lijden dier duizenden en duizenden ongelukkigen.

Oordeelen we niet en laten we de wrake aan den God der wrake.

Maar de sympathieën van alle menschen gaan in deze donkere dagen naar 't vermoorde België.

HENRI ASSELBERGS.

Esschen, 1 September.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Behalve de belangrijke gevechten op het westelijk en oostelijk oorlogsterrein, zijn deze week twee voorname feiten te constateeren.

De Fransche regeering heeft haar zetel overgebracht van Parijs naar Bordeaux en de Duitsche Keizer bevindt zich reeds in Frankrijk.

Of het zij tengevolge van den geweldigen opdrang der Duitschers in Frankrijk of om andere redenen, dit moet nog nader uitgemaakt worden, maar het is in ieder geval een feit van beteekenis: de Fransche Regeering voelt zich te Parijs niet meer veilig en heeft in eene proclamatie aan de Parijsche bevolking mededeeling gedaan, dat zij haar zetel van de oude historische hoofdstad van Frankrijk naar Bordeaux, de verre zuidelijke stad aan de Gironde, overbrengt.

Eenerzijds wijst dit besluit op niet gering te schatten voordeelen, doordat de Fransche regeering dan in verbinding zou kunnen blijven met haar bondgenooten om den oorlog tegen Duitschland zoolang mogelijk te rekken en zoo de Duitschers te dwingen groote troepenmachten in Frankrijk te houden,

waardoor de Russen in het Oosten vrijer spel zouden hebben.

Maar tegenover dit en andere voordeelen van een dergelijke verplaatsing, heeft men het groote nadeel, dat vooral gelegen is in de gelegenheid, die door dat vertrek aan de tegenstanders van de republiek of politieke avonturiers geboden wordt om een omwenteling te beproeven en zich van de „regeering" of liever van de regeeringsbureaux en van het Elysee, hetwelk voor de Parijzenaars toch altijd nog als de belichaming van de regeering geldt, meester te maken.

Het gevaar voor Parijs moet dan ook wel zeer groot zijn, dat de Fransche regeering een dergelijk gevaar wil riskeeren en de vrees voor den binnenlandschen vijand bij de vrees voor den buitenlandschen vijand achterstelt.

De berichten laten dan ook geen twijfel meer over, dat de Duitsche troepen weer een belangrijk voordeel behaald hebben en dat ook de groote tweede verdedigingslinie La Fère—Laon—Reims voor de Fransch—Engelsche hoofdmacht vrijwel onhoudbaar geworden is. Duitsche cavalerie moet reeds verschenen zijn te Compiègne, in het dal van de Oise, ten Zuiden van La Fère, terwijl een ander bericht spreekt van een optreden der Duitsche cavalerie op de lijn Soissons—Anizy—le-Chateau, ten Zuiden van Laon. Het heet, dat de Engelsche troepen een overwinning behaald zouden hebben op de Duitschers, maar alleen reeds de aanwezigheid van de Duitsche cavalerie zoover Zuidwaarts in de richting van Parijs heeft een welsprekende beteekenis.

De overwinning, die de Duitsche troepen, volgens berichten uit Duitsche bron, tusschen Reims en Verdun behaald zouden hebben op de Fransche troepen, zal het hare er toe bijdragen om de laatste groote verdedigingslinie voor de Franschen onhoudbaar te maken en voor de Duitsche troepen dus den laatsten hinderpaal op den weg naar Parijs te doen verdwijnen.

* * *

Het tweede beteekenisvolle feit is de aanwezigheid van Keizer Wilhelm op Fransch grondgebied.

Hij heeft den heelen slag bijgewoond, dien het leger van den Duitschen Kroonprins geleverd heeft tegen het Fransche middenleger, hetwelk minstens 10 legerkorpsen sterk was. De geestdrift van het leger was natuurlijk buitengewoon groot.

Niemand zal de beteekenis van dit feit onderschatten.

Ziehier wat de „Lokal Anzeiger" er over schrijft :

„Voor ieder, die niet met opzet blinds is voor de waarheid, wordt daardoor de belangrijkheid der jongste operaties bijzonder duidelijk.

De opperste veldheer vertoeft op Fransch grondgebied. Dit feit spreekt duidelijk en leert ons, dat wij er zeker van kunnen zijn het tot nu veroverde niet weer te verliezen, zelfs wanneer wij tegenslag krijgen.

Nooit zou de keizer naar Frankrijk zijn gegaan, wanneer de verantwoordelijke personen nog met de mogelijkheid rekening moesten houden, dat wij weer over de grenzen teruggeworpen zouden kunnen worden. Dat de keizer naar zijn leger in het land des vijands ging, zal niet nalaten zoowel in het binnenland als in het buitenland indruk te maken.

* * *

Een nader verschenen communiqué van den Duitschen kwartiermeester, generaal von Stein, geeft wederom een lang lijstje van overwinningen, door de Duitsche troepen in Frankrijk behaald.

Er blijkt uit, dat de Fransch—Engelsche troepen zich verder en verder terugtrekken, uit vrees waarschijnlijk een ernstigen klap te beloopen, en zich nu op de stellingen van Parijs en langs de Marne, Westelijk van Parijs, vastzetten om wederom te pogen den opmarsch der Duitsche legermassa's tegen te houden.

De overwinningen der Duitschers zijn in tweeën te onderscheiden : de overwinningen op de eerste Fransche verdedigingslinie aan de Noordgrens behaald en de overwinningen op de tweede verdedigingslinie, waardoor een verder oprukken mogelijk wordt gemaakt.

Tot de eerste categorie van overwinningen behoort de verovering van de Fransche sperforten aan de Belgische grens : Hirson, Ayvelles (waarvan de verovering reeds vroeger gemeld was, tegelijk met die van Montmédy) en Condé. Van genoemde versterkingen ligt die van Hirson het meest Noordelijk, Givet, Ayvelles, Montmédy en Longwy, volgen naar het Oosten, wanneer men de lijn der grens volgt.

In het Duitsche bericht heet het, dat alleen Maubeuge, hetwelk weer Noordelijk van Hirson ligt en een krachtige vesting vormt, nog weerstand biedt en in de handen der Franschen nog is. Over de Noordelijk volgende sperforten, Le Quesnoy, Mouldes, Flenes enz., worden echter geen bijzonderheden gemeld, zoodat over het lot van deze forten nog onzekerheid bestaat.

Van meer onmiddellijke strategische beteekenis voor de Duitsche troepen is echter de tweede categorie overwinningen, die behaald is door de inneming van de versterkingen La Fère en Laon twee van de voornaamste punten voor de tweede verdedigingslinie La Fère Reims, terwijl op Reims zelf de aanval is begonnen.

Feitelijk kan echter niet van inneming der genoemde versterkingen gesproken worden, daar de Franschen de posities blijkbaar zonder strijd hebben opgegeven om zich veilig nog te kunnen terugtrekken.

Van belang in verband met de nu te verwachten operaties langs de Marne, is ongetwijfeld het terugslaan van de Fransche troepen, die steunend op Verdun, het leger van den kroonprins aantasten, maar in Zuidelijke richting werden teruggeslagen. Dit feit is, zooals gezegd, van niet te onderschatten belang. Daardoor is immers een poging om den opmarsch der Duitschers van die zijde tegen te houden en een omtrekken van Parijs te voorkomen, onmogelijk gemaakt en heeft de kroonprins de gelegenheid een omtrekkende beweging te beginnen, waardoor de Fransche posities aan de Marne al dadelijk bedreigd zouden worden...

Alleen de versterkte vestingen aan de Elzas-Lotharingsche grens, Verdun, Toul, Epinal, Belfort en alle andere versterkingen daar tusschen houden „braef stand".

* * *

Van het oostelijk oorlogsterrein luiden de berichten thans veruit het gunstigst voor de Russen. De insluiting van Koningsbergen is op zich zelf geen feit van groote beteekenis. Zij bewijst alleen, dat de Russen na de geweldige nederlaag bij Tannenburg-Hohenstein het offensief in Pruisen hebben hernomen; wat ze, met het oog op de ontzettende legermachten, waarover ze beschikken, gemakkelijk kunnen. Wat maken hun de reeds tot 90.000 gestegen krijgsgevangenen, welke zij in Pruisische handen zien ?

Van meer gewicht is de verovering van Lemberg in Galicië door de Russen. Dit is voor Oostenrijk een geweldige klap en een bittere teleurstelling, maar geen verrassing meer na de gebeurtenissen der laatste dagen.

Intusschen is ook tegen de Oostenrijkers de krijgskans in Rusland niet onverdeeld gunstig. Latere berichten — uit Oortenrijksche bron — zeggen, dat de overwinning door generaal Auffenberg op de Russen behaald, dezen op het verlies van 50.000 gevangenen en 200 kanonnen is te staan gekomen. En de overwinnaar van Krasnik, generaal Dankl, staat voor Lublin, zoodat de verovering van deze Russische stad het verlies van Lemberg zou kunnen compenseeren.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

ANTWERPEN, 2 Sept. Om half vier in den morgen is opnieuw een Zeppelin boven de stad verschenen. Het luchtschip werd op geweerschoten en geschutvuur onthaald.

De Zeppelin kwam uit het Noorden en stevende in Zuidelijke richting. Het luchtschip wierp een bom op den spoorweg, zonder schade aan te richten. Van de huizen in den omtrek sprongen alleen de ruiten.

Nadere inlichtingen behelzen echter, dat de Zeppelin ook tien huizen ernstig heeft beschadigd. Achter deze huizen zijn nog vijf bommen gevallen, die groote gaten in den grond geslagen hebben, zonder schade te veroorzaken. Men meent, dat het luchtschip, licht getroffen door het vuur uit de forten, terzelfdertijd 8 of 9 bommen heeft laten vallen om te ontkomen.

OSTENDE, 2 Sept. Gisteren arriveerden de Duitschers te Aalst, waar zij de telegraafdraden doorsneden en bezit namen van het stadhuis, de tollen en het station. De kassier had echter nog den tijd om de spoorwegontvangsten, ongeveer 50.000 francs, in veiligheid te brengen.

Belgische lanciers verschenen te Outpot en verjoegen den vijand in de richting van Assche.

ANTWERPEN, 3 September. (Officieel.) De toestand is onveranderd gebleven. In de provincies Antwerpen en Limburg bevinden zich geen Duitschers meer.

In de omstreken van Assche hebben de Duitsche troepen eenige huizen in brand gestoken, terwijl zij hier en daar geplunderd hebben.

In het Noorden van de provincie Brabant hebben zij verschillende bruggen over de Dijle opgeblazen.

DE VERWOESTING VAN LEUVEN.

In tegenstelling met berichten van andere zijde wordt bevestigd dat de kunstmonumenten te Leuven zooveel mogelijk gespaard zijn. Het stadhuis is onbeschadigd, de St. Pieterskerk wel beschadigd, doch te herstellen. De kunstschatten en schilderijen zijn alle onaangetast gebleven.

Ook is niet de geheele stad Leuven verwoest. Enkele voorname straten zijn door brand vernield.

VAN DE BELGISCHE GRENS.

BAARLE-NASSAU, 3 Sept. De stroom van vluchtelingen uit Antwerpen blijft hier aanhouden.

Gisterenavond kregen de burgers van Antwerpen wederom bevel in de kelders te vluchten, daar een nieuwe Zeppelin-aanval werd gevreesd. Niemand heeft dan ook dezen nacht geslapen en de toestand in de stad is allengs onhoudbaar geworden. Hoewel een Zeppelin werd gesignaleerd is hij niet boven de stad verschenen, zoodat alles naar omstandigheden rustig bleef.

Belgische troepen zijn hedenmorgen bij Turnhout gezien. Een patrouille cavalerie verscheen aan de grens en vroeg of men hier geen militair had ontmoet. In Turnhout is overigens alles rustig.

Mechelen zou nogmaals zijn gebombardeerd ; van de stad moet weinig gespaard blijven. Bijna iederen dag wordt de stad beschoten.

DE TOESTAND TE BRUSSEL.

Daar het mindere volk te Brussel wegens gebrek aan levensmiddelen rumoerig begint te worden, zijn in alle buurten mitrailleuses opgesteld. De Duitschers zijn vast van plan, bij het minste verzet de stad te vernielen. De Hollandsche families vluchten. De Nederlandsche gezant te Brussel is met zijn familie naar Maastricht vertrokken.

Volgens berichten uit Berlijn is de eerste termijn van de Brusselsche oorlogsschatting reeds betaald.

Te Brussel is de verlichting op straat tot op de helft teruggebracht.

De trams rijden tot 8 uur 's avonds enkele tot 10 uur. Het is verboden alcohol te schenken. Eveneens is verboden de uitvoer van groenten en fruit in de stad heerscht groote werkloosheid. De sociaal-democraten hebben een aantal volksgaarkeukens opgericht, waar men voor 14 centimes een groote kom soep en een kwart brood krijgt.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

BERLIJN, 2 September. Ambtelijk uit het groote hoofdkwartier :

De Fransche vesting Givet (a/d. Maas, in de nabijheid van de Fransch-Belgische grens) is den 31sten Augustus gevallen.

De vesting Givet, heeft zich onvoorwaardelijk overgegeven. Zeer groote oorlogsvoorraad is den Duitschers in handen gevallen.

WEER EEN DUITSCHE OVERWINNING.

BERLIJN, 2 September. De groote generale staf meldt : Gisteren hebben onze troepen het Fransche middenlegerbestaande uit ongeveer tien legerkorpsen, tusschen Reims en Verdun teruggeworpen. De vervolging wordt heden voortgezet.

Fransche aanvallen uit Verdun zijn afgeslagen.

De Keizer bevond zich gedurende den slag bij het leger van den kroonprins en bracht den nacht te midden van de troepen door.

w.g. VON STEIN,
kwartiermeester-generaal.

PARIJS, 2 September. Het officieele bericht van hedennacht, volgens hetwelk de Fransche troepen, om geen beslissend gevecht in ongunstige omstandigheden te aanvaarden, naar het Zuiden en Zuidwesten waren teruggetrokken, heeft, naar men begrijpt, hier zeer grooten indruk gemaakt. Het deed immers de mogelijkheid rijzen van een optreden der Duitschers in de onmiddellijke nabijheid van Parijs of rechtstreeks tegen Parijs. Een zeer groot aantal Parijzenaars, vooral vrouwen en kinderen, hebben heden de stad verlaten.

De Liberté schrijft : Men kan zeggen, dat de oorlog in het tweede stadium is gekomen. De Franschen zijn aan de eene zijde tot de poorten van Parijs teruggedreven, aan de andere zijde houden zij de poort van Lotharingen stevig toegegrendeld. De Fransche legers staan nog te Parijs en te Nancy. Zij zijn teruggetrokken, doch niet overwonnen. De Duitsche linie breidt zich evenzeer van de Seine tot de Moezel uit. De verbindingslijnen strekken zich uit tot den Rijn, maar terwijl de voorhoede de Parijs nadert, is Berlijn in onrust over de bedreiging van den inval der Russen. Het versterkte Parijs van 1914 is ook niet meer het versterkte Parijs van 1870. Op het oogenblik beschermt een gordel van groote forten Parijs, op een afstand, welke een belegering eerst mogelijk maakt, wanneer er 700,000 man voor gebezigd worden.

BERLIJN, 3 Sept. Over de beteekenis van den slag bij St. Quentin, welke 31 Aug. begon en waarbij de Duitschers werden aangevoerd door luitenant-generaal von Bülow, melden de oorlogscorrespondenten uit het groote hoofdkwartier nog, dat bij St. Quentin vier Fransche legercorpsen en drie corpsen Fransche reservisten tegen ons in het veld stonden. Zij werden geheel verslagen en worden nu energiek achtervolgd. De slag was hevig en duurde twee dagen.

Het concentrisch voorwaarts rukken van ons Westelijk leger duurt onafgebroken voort.

Iedere dag brengt nieuwe overwinningen, waarvan echter slechts melding wordt gemaakt, wanneer zij van beslissende beteekenis zijn voor de operaties op het Westelijk krijgstooneel.

DE ENGELSCHE PERS OVER DE DUITSCHE OVERWINNINGEN.

De Engelsche pers erkent, dat de Duitschers overwinningen behaalden. De Daily Chronicle zegt : „Het feit blijft dat de Fransche troepen in een werkelijken grooten slag uit uitgekozen stellingen na een strijd van twee dagen door de Duitschers zijn teruggeslagen."

De militaire correspondent van de Times meent, dat de terugtocht van de Engelsche troepen alleen noodzakelijk is geworden door het terugtrekken der Franschen. Een hoofdartikel van de Times erkent, dat de Duitschers op het oogenblik over de geheele linie aan de winnende hand zijn.

DE FRANSCHE REGEERING OVERGEPLAATST.

PARIJS, 3 Sept. Om één uur vannacht is er een proclamatie openbaar gemaakt, waarbij bekend gemaakt wordt dat de regeering tijdelijk naar Bordeaux verplaatst wordt.

De president van de republiek en de regeering zijn hedennacht van Parijs naar Bordeaux vertrokken.

De president van de republiek en de regeering hebben het volgende manifest tot het land gericht :

Franschen ! Sedert eenige weken zijn onze troepen in verbitterde gevechten met het vijandelijke leger gewikkeld. De dapperheid van onze soldaten heeft hen op verschillende plaatsen besliste voordeelen doen behalen, doch in het Noorden heeft de druk van de Duitsche strijdkrachten ons tot den terugtocht gedwongen.

Deze toestand legt den president der republiek en de regeering een smartelijke beslissing op. Om te waken voor het nationaal welzijn en de publieke organen, zien zij zich voor het oogenblik verplicht, uit Parijs te vertrekken.

Onder leiding van zijn voortreffelijken bevelhebber, zal het Fransche leger vol moed en vuur de hoofdstad en haar vaderlandlievende bevolking tegen den overweldiger verdedigen.

De oorlog moet echter tegelijkertijd op het overige gedeelte van ons grondgebied worden voortgezet. Zonder vrede of wapenstilstand, zonder rustpoos of zwakheid, zal de heilige strijd voor de eer van de natie en het herstel van het geschonden recht worden volgehouden.

Geen van onze legers is tot wijken gebracht en zoo sommige gevoelige verliezen geleden hebben, dan zijn de leege plaatsen onmiddellijk weer aangevuld. Het oproepen der rekruten verzekert ons voor het vervolg nieuwe manschappen, nieuwe krachten.

Volhouden en vechten, dat moet het wachtwoord der verbonden legers van Engeland, Rusland, België en Frankrijk zijn. Volhouden en vechten, terwijl op zee de Engelschen ons helpen om de gemeenschap onzer vijanden met de overige wereld af te snijden. Volhouden en vechten, terwijl de Russen voortgaan op te rukken om aan het hart van het Duitsche rijk den beslissenden stoot toe te brengen.

LONDEN, 3 Sept. Een telegram uit Parijs behelst, dat de overbrenging van den zetel der regeering uit zuiver militaire overwegingen is geschied. In Parijs de spit van de krijgsverrichtingen der beide legers geworden is. De legers opereeren in den omtrek en uit de versterkingen zal men wellicht een van de vleugels van de bondgenooten kunnen steunen. Parijs zal met de uiterste kracht verdedigd worden. Ofschoon een aanval altijd mogelijk is, schijnen de laatste berichten dien voor de meest nabije toekomst onwaarschijnlijk te maken. Het overbrengen van den zetel der regeering werd voorzichtig geacht, om de uitoefening van het gezag in het geheele land te verzekeren.

DE AANSTAANDE BELEGERING VAN PARIJS.

Parijs bereidt zich voor op de tweede belegering door de Duitschers. De parken en renbanen zijn herschapen in landerijen, waar duizenden stuks vee, groot en klein, grazen. De Parijsche bevolking zal hieruit wel begrijpen wat er in aantocht is, maar uit de bladen komt ze het niet te weten, want het nieuws van den opmarsch uit 't Noorden wordt door den censor zorgvuldig geweerd. Intusschen doet het militair bestuur al wat noodig is om de stad in staat van tegenweer te brengen.

OP WEG NAAR PARIJS.

BERLIJN, 4 Sept. De generale staf deelde 3 September aan het hoofdkwartier het volgende mede.

De sperforten en versterkingen Hirson, Ayvelles, Condé, La Fère en Laon zijn zonder strijd genomen.

Alle sperforten in Noord-Frankrijk, behalve de vesting Maubeuge, zijn in onze handen.

De aanval op Reims is begonnen.

De cavalerie van generaal-majoor Kluck is tot in de nabijheid van Parijs doorgedrongen. Het Westelijk leger overschreed de Aisne-linie en rukt naar de Marne op. Enkele afdeelingen der voorhoede hebben de Marne reeds bereikt.

De vijand trekt terug voor de legers van generaal-majoor von Kluck, von Bülow, von Hausen, den hertog van Wurtemberg, op en achter de Marne.

Steunend op de vesting Verdun, boog het Fransche leger weerstand aan het leger van den Duitschen Kroonprins. Het werd echter naar het Zuiden teruggeslagen.

De legers van den kroonprins van Beieren en generaal von Heeringen, staan nog steeds voor een sterken vijand, die op de vestingen in Fransch Lotharingen steunt.

In den Boven-Elzas opereeren Fransche en Duitsche afdeelingen. Herhaaldelijk hebben gevechten plaats.

(w.g.) Generaal-kwartiermeester,
Frhr VON STEIN.

BERLIJN, 4 Sept. De „Lokal Anzeiger" schrijft : De door onze troepen haast zonder slag of stoot genomen tweede positie is die, op wier behoud de Fransche regeering het volk ter kalmeering wees en waarvan de Engelsche bladen positief aannamen, dat zij langen tijd zou stad houden.

Franschen en Engelschen worden dus op gelijke wijze ontgoocheld.

LONDEN, 4 Sept. Een telegram aan de „Times" meldt :

Amiens is in handen van de Duitschers. Het driedaagsche gevecht van de afgeloopen week bereikte zijn hoogtepunt in een bloedig treffen bij Moreuil (25 K.M. ten Z.O. van Amiens), waarbij het voordeel aan den kant van den vijand was. De bondgenooten zijn in goede orde teruggetrokken, doch de Duitschers dringen vooruit naar hun doel : Parijs, en toen ik hedenochtend om vijf uur de buitenwacht van Amiens verliet, moet de Duitsche voorhoede zich al tusschen Le Partigny en Montdidier (25 K.M. ten Z.O. van Moreuil) hebben bevonden.

Het gevecht bij Moreuil was uiterst verwoed. De voordeelen, daar door den vijand behaald, maakten de verovering van Amiens onvermijdelijk. Het was feitelijk een nieuwe „intocht in Brussel," maar dan op kleiner schaal.

Een bericht aan de „Daily Cronicle" meldt, dat de Duitschers gisteren tot Creil, op dertig mijlen ten Noord-Westen van Parijs, zijn genaderd. Ze zijn zelfs nogdichterbij geweest, tot Senlis, zoodat het kanonvuur in de hoofdstad kan zijn gehoord, doch ze werden van dat punt teruggedreven en in bedwang gehouden door de forten rondom de stad.

* * *

DE RUSSISCH-DUITSCHE GEVECHTEN.

BERLIJN, 4 Sept. In het Oosten halen de troepen van generaal-majoor von Hindenburg nieuwe vruchten binnen van de behaalde overwinningen.

Het aantal gevangenen groeit met den dag en bedraagt reeds 90.000. Hoeveel geschut en andere tropeeën nog in de bosschen en moerassen steken, is niet te overzien. Naar het schijnt, zijn drie Russische generaals gevangen genomen. Volgens Russische berichten, zou de Russische opperbevelhebber gesneuveld zijn.

(w.g.) Generaal-kwartiermeester,
Frhr VON STEIN.

PETROGRADO (Petersburg) 4 Sept. (Officieel.) Op het Oost-Pruisische front verschenen nieuwe Duitsche troepen, die hier en daar offensief optraden.

* * *

DE RUSSISCH-OOSTENRIJKSCHE GEVECHTEN.

PETROGRADO, 4 Sept. (Officieel.) Over geheel het Oostenrijksche front duurt de veldslag voort.

Ten Zuiden van Lublin gingen de Russen van het defensief tot het offensief optreden over. Zij trokken door een streek, die met lijken van Oostenrijksche soldaten bedekt is, welke de vijand niet heeft kunnen opruimen.

Hoewel sommige regimenten reeds 7 dagen in het vuur geweest zijn, vermindert de strijd niet in hevigheid.

Herhaaldelijk hadden bajonet-bestormingen plaats. Bij Lomaschoff heeft nog een hardnekkig gevecht plaats.

Over het geheele front maakten de Russische troepen krijgsgevangenen, kanonnen en mitrailleuses en ammunitiewagens buit.

PETROGRADO, 4 Sept. Officieel wordt gemeld, dat de Russen, Donderdag, Lemberg, de hoofdstad van Galicië, hebben ingenomen.

PETROGRADO, 4 Sept. De Russen versloegen en achtervolgden het Oostenrijksche leger bij Lublin.

Er werden duizend gevangen kanonnen buit gemaakt.

Over het geheele front duurt de strijd nog met groote hardnekkigheid voort.

„Het leger van generaal Brousseloff heeft Halicz (ten Noorden van Stahislau, aan den Dniester) ingenomen.

Onder de tropeeën is ook een Oostenrijksch vaandel.

In de omstreken van Lemberg zegevierden de Russen op het front Kamenka — Gliniany — Przemysljani — Crzkovitse, (de linie Boeg—Gnita-Lipa ten Oosten van Lemberg.)

EEN OOSTENRIJKSCH COMMUNIQUE.

De Oostenrijk-Hongaarsche legatie in Den Haag deelt het volgende mee, over het oorlogstooneel in Galicië.

De verbitterde strijd tusschen Samose en Tyszowes heeft, na een geheele week te hebben geduurd, geleid tot een volledige overwinning van generaal Auffenberg. Het Oostenrijksch-Hongaarsche leger heeft ongeveer 50.000 gevangenen gemaakt en heeft 200 kanonnen genomen.

De overwinnaar van Krasnik, generaal Dankl, van overwinning tot overwinning strijdende, valt thans Lublin aan.

WEENEN, 4 Sept. De telegrammen der oorlogscorrespondenten bevestigen, dat het resultaat van den grooten slag langs het geheele Noordelijk front, voor ons een volledige en schitterende overwinning kan genoemd worden.

* * *

ENGELSCH-MILITAIR OORDEEL.

De Engelsche kolonel Repington verwijt in de „Times" aan het Fransche legerbestuur, dat het Noorderleger te zwak is gehouden. Het Engelsche expeditiecorps heeft Havre of Cherbourg noodig als steunpunten aan de kust. Boulogne is niet voldoende, volgens den kolonel, daar spoedig Duitsche troepen daar zullen zijn en het ver dragende Duitsche geschut alles kan verpletteren. De kwestie van den kanaaltunnel, aldus gaat Repington voort, is thans voor goed van de baan.

FRANSCHE VLOOTACTIE.

WEENEN, 3 Sept. (Officieel.) Gisteren in den vroegen morgen verscheen de Fransche Middellandsche Zeevloot, bestaande uit 16 groote slagschepen en gepantserde kruisers en talrijke torpedo-booten, op grooten afstand voor de boch van Cattaro. Zij loste veertig schoten uit zware stukken geschut op het verouderde fort op de hoogte van Ostro, zonder evenwel eenige schade te veroorzaken. Van de bezetting werden drie man licht gewond.

De vloot stoomde dan een tijdlang in Noord-Westelijke richting, en zette vervolgens koers naar het Zuiden, oogenschijnlijk om de Adriatische Zee te verlaten.

Het ging hier waarschijnlijk om een doelooze demonstratie van de Fransche strijdkrachten aan onze Zuidelijke kust.

DE 42 c.M.-KANONNEN.

In de „Neue Zürcher Zeit." schrijft een afgevaardigde van den Rijksdag, het volgende betreffende de nieuwe Duitsche 42 c.M.-kanonnen.

De verrassing, dat het Duitsche leger zulke kanonnen bezit, is in binnen- en buitenland even groot, daar de vervaardiging en de opstelling geschiedde met een door de omstandigheden geschapen geheimhouding, zoodat zelfs in Duitschland weinigen er van wisten. Toen de proeven waren genomen en men met de bestelling kon beginnen, was het zaak, dit wonderwerk van Duitsche krijgstechniek zonder opzien af te werken. Aan de bespreking ter voorbereiding van den militairen post voor de budget-commissie van den Rijksdag, namen meer dan 40 officieren deel. Toen men nu aan een nieuw punt in de afdeeling „Wapenwezen" kwam, vroeg de departementschef voor wapenwezen, dit punt thans niet te bespreken. Aan het einde van de zitting verklaarde hij mij streng vertrouwelijk, dat het hier het nieuwe belegeringsgeschut betrof. De Generale Staf had het dringende verzoek, dat over de geheele zaak in de commissie niets werd gezegd ; zelfs de aanwezige officieren wisten niets van deze schreden. De wensch van den Generalen Staf kwam in vervulling. Toen ging men aan den arbeid ; een groot aantal kanonnen zijn reeds in het front, andere in de arsenalen.

Zes weken geleden was ik als lid van de uitrustings-commissie in een munitiefabriek en constateerde toen, dat elk willekeurig aantal van patronen en

hulzen voor deze kanonnen in korten tijd gemaakt kunnen worden, afgescheiden van vele onderdeelen. Op de vraag of deze kanonnen niet gauw onbruikbaar worden, werd mij door een deskundig lid der directie met beslistheid geantwoord, dat er in de heele wereld niet genoeg vestingen zijn om slechts een zulk een kanon onbruikbaar te maken.

Met de eerste proeven had men buitengewone groote technische moeilijkheden. Sinds geruimen tijd echter zijn deze geheel en al overwonnen. Het geschut is van het beste staal en met groote zorg afgewerkt. De draagwijdte overtreft de grootste verwachtingen.

MILITAIRE BESCHOUWINGEN.

Van militaire zijde schrijft men aan de „N. R. Ct." :

Eergisteren trachtten we te verklaren waarom er van de Fransche grens zoo weinig belangrijke berichten tot ons kwamen. We schreven toen in het kort : het Fransche offensief is mislukt, maar als verdedigers zullen de Franschen voor hunne taak voldoende zijn opgewassen. Verdedigen kost minder verliezen dan aanvallen ; de sterkte der wederzijds strijdende troepenafdeelingen zal niet veel uiteenloopen, dus er zit geen schot in. Maar gisteren lazen we ze anders. De Franschen zijn ons niet meegevallen. Na de vele geschriften die den laatsten tijd van de hand van hooggeplaatste militaire autoriteiten verschenen waren, we zouden haast zeggen, onder het motto „à Berlin", niet afwachten, maar den vijand tegemoetgaan, hadden we verwacht, zoo niet een krachtigen drang tot den aanval, dan toch een zeer taai weerstand bieden. En wat lezen we ? Een ongenoegvolkomen terugtocht over de geheele linie.

Alleen in de strook Toul-Epinal wordt hardnekkig weerstand geboden, maar daar schijnen de Duitschers toch nog aan den winnenden kant te zijn. Het Engelsche expeditieleger moet wel het hevigst geleden hebben. Eerst geslagen en kort daarna op den linkervleugel omgerokken en in aftocht naar St. Quentin, twee dagmarschen ten Zuiden van de Fransche grens. In Engeland is de vloot alles, het leger is er niet populair. Niettegenstaande de vele pogingen door Lord Roberts gedaan, om verbeteringen aan te brengen, wilde het eenvoudig niet. Men zou zoo zeggen, dat de Engelschen na het echec dat zij in den Boerenoorlog geleden hadden, de hand aan den ploeg geslagen moesten hebben om hun leger voor den modernen oorlog geschikt te maken. Maar neen, het is kwakkelen gebleven, van ernstige oefening geen sprake. We meenen ons zelfs te herinneren, dat verleden jaar de Engelsche groote manoeuvres moesten gestaakt worden, daar er geen ander middel bleek te bestaan, om in den verwarden toestand klaarheid te brengen.

De Engelschen, Vrijdag al te St. Quentin, op 3 dagmarschen van Parijs en dan, naar het ons voorkomt, in zulk een toestand, dat zij niet in staat zullen zijn, opnieuw ernstigen weerstand te bieden. De Duitschers weten heel goed, dat na de overwinning de grootste vruchten zijn te plukken van een krachtige vervolging. In 1806 hebben de Pruisen daarin, van den grooten Napoleon, een lesje gehad. La bataille finie faute de combattants !

Blücher trok reeds in 1813 van die les partij.

In ons Vaderland.

NEDERLAND EN ENGELAND.

Het Engelsche consulaat-generaal deelt mee, dat in vele plaatsen van ons land geruchten loopen over een ultimatum, dat Engeland aan Nederland zou gesteld hebben, ten einde voor Engelsche troepen, met bestemming naar Antwerpen, doortocht langs de Schelde te verkrijgen.

Deze geruchten zijn, naar de Consul-generaal mededeelt, volstrekt onwaar. De Britsche regeering verlangt, zoo verklaart hij verder, ten zeerste de neutraliteit van Nederland in ieder opzicht en onder alle omstandigheden die denkbaar zijn, te eerbiedigen.

HET GRAANVRAAGSTUK.

Naar de „N. R. Ct." uit goede bron verneemt, worden voor buitenlandsch graan, thans zoodanige prijzen gevraagd, dat men hier te lande — althans de eerste weken — op een gedeeltelijke vervanging van het tarwemeel door een andere meelsoort bedacht zal moe en zijn. (In den jongsten tijd zijn bij de broodbereiding, met goeden uitslag, reeds enkele proeven genomen met een zeker percentage rijstemeel of aardappelmeel.)

In verband hiermee is thans een verbod van rijstuitvoer afgekondigd, terwijl een vaststelling van overheidswege van de maximumprijzen van inlandsche tarwe en rogge niet onwaarschijnlijk geacht wordt.

HET SPOORWEGVERVOER IN NEDERLAND.

Naar aanleiding van verschillende klachten over het spoorwegvervoer, welke in den laatsten tijd werden geuit en den van vele zijden uitgeoefenden drang tot uitbreiding van den dienst op de spoorwegen, kan het wellicht van belang zijn de redenen bekend te maken, die tot instelling van een beperkte dienstregeling op de spoorwegen hebben geleid.

Deze zijn in de eerste plaats de beperkte steenkolenvoorraad, waarover de spoorwegmaatschappijen beschikken. Sedert 1 Aug. j.l. is de kolenvoorraad zoo goed als niet aangevuld. Men moet hierbij in het oog houden, dat lang niet alle steenkool geschikt is om in locomotieven verstookt te worden. De invoer van bruikbare steenkolen van het buitenland is nog betrekkelijk gering en het is onzeker of voortdurend daarop zal kunnen worden gerekend.

In de tweede plaats is een vrij belangrijke hoeveelheid rollend materiaal aan den gewonen dienst onttrokken en, tot militaire treinen geformeerd, gereedgesteld op verschillende stations.

Dit gereedstellen van militaire treinen is een eisch, waaraan onvoorwaardelijk moet worden vastgehouden, zoolang niet alle kans, dat Nederland in het Europeesche conflict betrokken zal worden, uitgesloten is.

Niemand kan te voren zeggen, van welke zijde het gevaar zal komen en waar en naar welke zijde ons leger wellicht front zal moeten maken. Doet zich de noodzakelijkheid daartoe voor, dan zal onze betrekkelijk beperkte strijdmacht uit de aanvankelijk naar verschillende zijden gekeerde opstellingen binnen den kortst mogelijken tijd moeten kunnen worden samengetrokken op het bedreigde front.

Daartoe is het meest intensieve en snelle gebruik onzer spoorwegen een onmisbare voorwaarde, waaraan slechts kan worden voldaan, indien het voor het troepenvervoer vereischte materiaal te voren op de daartoe het meest geschikte stations gereed staat.

Wel kan, naarmate de toestand zich meer teekent, een deel van de gereedgestelde treinen worden prijsgegeven en het vrijkomende materieel beschikbaar worden gesteld voor het publiek verkeer. Dit is reeds herhaaldelijk bij gedeelten geschied en zal telkens, wanneer het raadzaam zal worden geacht, opnieuw geschieden.

IEDEREEN MOET BETALEN !

„Unitas" schrijft :

Er blijkt meer en meer algemeen een groot misverstand te bestaan, als zouden, door den buitenlandschen oorlog, thans aan de schuldeischers in Nederland de opvorderbare schulden, waarvan afdoening gevraagd wordt, niet moeten betaald worden.

De meening, van thans niet tot betalen gehouden zijn, is onjuist en een ieder, die nalaat te betalen, is oorzaak tot het ontstaan van 'n ramp in Nederland waarvan het onberekenbare groote nadeel, niet alleen handelaren en industrieelen, maar het algemeen zal treffen. Een ramp waarbij handel en arbeid geheel zal zijn stop gezet en zeer velen financieel en moreel worden vernietigd.

De schuldenaar die wel kan, maar niet wenscht te betalen, behoort genoodzaakt te worden zijn plicht te doen en zulks in het belang van het algemeen.

Maar rechtsvervolging en executie moet achterwege blijven, als het blijkt:

„dat het niet voldoen aan zijne verplichtingen door den debiteur alléén of hoofdzakelijk moet worden toegeschreven aan de buitengewone tijdsomstandigheden."

Italië.

DE NIEUWE STAATSSECRETARIS VAN Z. H. DEN PAUS.

ROME, 4 Sept. Zijne Heiligheid Paus Benedictus XV, heeft tot zijn Staatssecretaris benoemd Domenico Kardinaal Ferrata.

Per Telefoon.

Vrijdagnamiddag 4.30 uur.

PARIJS. De Duitschers zijn in den omtrek van Compiègne en Serlis, dicht bij Corel, gesignaleerd. Sterk gewapende vliegers beletten Duitsche vliegers boven Parijs te komen.

WEENEN. Een Oostenrijksche bergbrigade heeft Montenegrijnen bij Bilck teruggedreven. Zij veroverden een zwaar stuk geschut.

Hedenmorgen 9 uur.

BERLIJN. De Berlijnsche correspondent van het persbureau Vaz Dias verneemt uit vertrouwbare bron dat een oorlogsverklaring tusschen Rusland en Turkije eenerzijds en Turkije en Griekenland anderzijds te wachten is. Rusland heeft aan Bulgarije gevraagd of het er geen bezwaar tegen maakte, dat Rusland troopen te Varna landde. Bulgarije antwoordde dat het in geen geval deze schending van haar neutraliteit zou toestaan.

Wij vernemen dat Engeland de blokkade van de Syrische kust reeds zou zijn begonnen.

ANTWERPEN. De Duitschers hebben gisteren getracht den linkervleugel der geallieerde troepen om te trekken. Zij zijn echter tot St. Quentin teruggeslagen. Een sterke cavalerie is bij Compiègne verslagen. De Duitschers hebben vele kanonnen verloren.

LONDEN. De Russische legatie publiceert bijzonderheden over de slagen bij Lemberg en Halic. De verliezen van de Oostenrijkers zijn zeer groot. 200 kanonnen werden buit gemaakt en duizenden Oostenrijkers gevangen genomen.

LONDEN. De Times meldt, dat het Engelsche S.S. Holwood aan de kust van Brazilië in den grond is geboord door den Duitschen kruiser Dresden. Het schip was op weg van New-Port naar Bahia-Blanca en had een lading steenkool aan boord.

HARWICH. Een Engelsche onderzeeër kwam hier aan met een Duitschen officier en een mecanicien die op de Noordzee gevangen genomen waren terwijl zij zich vastgeklemd hielden aan een hydroplane. Nadat zij het toestel en de bommen genomen hadden bracht de Engelsche onderzeeër de hydroplane tot zinken.

BERLIJN. (Officieel.) De vesting Reims is zonder strijd gevallen. De buit is zeer groot.

Het boekje „De Voorspellingen over den Vreeselijken Wereldoorlog door den vermaarden Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw), is verkrijgbaar bij den Heer A. W. VAN DER HORST in de Stationstraat alhier, à 25 ct. p. ex.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 5 Sept. 1914.

— Bij de S.S. is benoemd tot aspirant-conducteur, de arbeiderrommer H. A. v. Deelen, alhier.

— Door den heer Directeur-Generaal der S.S. is een eervolle vermelding toegekend wegens betoonde eerlijkheid aan den aspirant-conducteur J. M. Matheij alhier, en aan onzen dorpsgenoot J. Voets, poetser te 's-Bosch, zoon van M. Voets, poetser alhier.

— Met ingang van 8 Sept. zal de heer Th. Teulings, onderwijzer aan de school voor M.U.L.O., met zijn goedvinden overgeplaatst worden naar de school te Breukelen, ter voorziening in de vacature van mejuffrouw Schilte.

— Bijna dagelijks passeeren hier nog Duitsche soldaten, die ter interneering naar het Noorden worden overgebracht. Zij zien er allen opgewekt en tevreden uit.

Nog een 50-tal Duitsche gewonden worden in Maastricht verpleegd.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

Aan het postkantoor Boxtel en de daaronder ressorteerende hulppostkantoren werd gedurende de maand Augustus 1914. Ingelegd f 12744.83. Terugbetaald f 18555.25.

Het laatste door dat kantoor uitgegeven boekje draagt het nummer 7641.

VOOR ONZE JONGENS AAN DE GRENZEN.

Door ons Comité, onder eere-voorzitterschap van den Burgemeester van Breda, zijn nu reeds 2500 pakken lectuur, sigaren, tabak, enz. verzonden aan onze mannen, die de grenzen beschermen. Door de ingezetenen van Breda zijn wij in staat gesteld, gedurende nog eenige dagen de verzending op denzelfden voet voort te zetten, — maar wat dan ? Ten eerste zou de Comm. het betreuren, indien haar, door de leger-autoriteiten gewaardeerde arbeid, zou moeten worden gestaakt. Veel wordt er dezen tijd gevraagd, voor veel wordt gezorgd. Wel is waar worden forten en grootere centra door het Alg. Ned. Verb. van boeken voorzien, maar voor de meer afgelegen grensposten is de verspreiding moeilijker. Van uit Breda echter zijn met het legerbestuur schikkingen getroffen, waardoor wij in de gelegenheid zijn eene welkome afleiding te verschaffen aan de manschappen.

Onze vraag betreft dus niet het zenden van geld, maar alleen : Vormt in uwe gemeente een Comité, dat zich ten doel stelt lectuur, tijdschriften, spellen, versnaperingen te verzamelen en op te zenden, franco of niet-franco, aan het adres der Breda'sche Commissie voor het Zuiden :

Voor onze jongens.
Seeligsingel 4,
Breda.

OPROEP.

Een groot gedeelte van de bevolking van het ongelukkige Leuven heeft naar ons land de wijk genomen en de Leuvensche vluchtelingen zijn her- en derwaarts verspreid. Familieleden zijn gescheiden en met elkanders lot totaal onbekend.

Van groot nut voor de toekomst zou het kunnen zijn als er tusschen deze verspreide vluchtelingen eenige voeling werd gebracht.

Er zou kunnen worden overlegd wat dezen lotgenooten te doen staat. Daarvoor is echter noodig, dat hun adressen bekend zijn.

Allen Leuvensche vluchtelingen wordt daarom verzocht hun adres op te geven aan het volgende adres : „Leuvensche vluchtelingen Redactie „Bredasche Courant", Breda".

De namen zullen niet worden gepubliceerd.

Deze oproep wordt gedaan op verzoek van enkele Leuvenaars, die te Breda een liefderijk onderkomen vonden.

J. K. BREDERODE,
Hoofdredacteur „Bredasche Courant".

Andere bladen worden beleefd verzocht bovenstaande oproep over te nemen.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 6.55 uur.

WANNEER WORDT HET MEEST GELOGEN ?

De Duitsche pers brengt een kernachtig gezegde van Bismarck in herinnering. Nergens wordt zooveel gelogen — zoo zeide hij op een goeden dag — als bij een oorlog, een jachtpartij en een verkiezing.

VOLKSHUMOR BIJ DEN OORLOG.

De nieuwsgierigheid omtrent het verloop van den wereldoorlog doet zich op de meeste plaatsen kennen door een drang om bij het verschijnen der groote couranten direct een nummer meester te worden.

Toen dezer dagen aan een onzer stations weer tal van menschen hunne handen verlangend uitstaken naar den courantenverkooper, merkte een aldaar aanwezige slager eenigszins schamper op :

„Nu kijk eens wat een drukte om die leugencouranten !... Wat zal er wel weer instaan ?...

Een nabijstaand persoon, die niet erg op zijn mondje gevallen is, zei zoo langs zijn neus weg :

„Ja, de menschen zijn erg nieuwsgierig ; zoo denk ik b.v. als ik uwe worst zie : „Wat zal daar wel weer inzitten ?"

LIEMPDE. De vlekziekte onder de varkens wordt hier op het oogenblik erg. Verscheidene exemplaren zijn reeds gesneuveld. Door den heer Van Rooijen, rijksveearts te Boxtel, zijn vele dieren nu ingeënt.

BEST. Onze vroegere dorpsgenoot-onderwijzer, de heer Van de Poel, thans woonachtig te Nijmegen, is geslaagd voor het examen boekhouden middelbaar onderwijs.

GEMONDE. Aan de R. K. Meisjesschool alhier is tot hoofd der school benoemd de Eerwaarde Zuster Joannissa uit Baardwijk, in de wereld mej. J. van Wijk.

— Wegens de benarde tijdsomstandigheden is de bouw eener nieuwe R. K. kerk alhier, voorloopig uitgesteld. Anders zouden reeds dit najaar de eerste werkzaamheden aangevangen zijn.

EERDE. Alhier hebben de gezamenlijke rijksveldwachters uit deze omgeving behoorende tot de brigade Schijndel een prijsverschieting gehouden op de schijf en wel met de karabijn.

De uitslag van den wedstrijd was :
1e prijs D. Molenkamp, Schijndel.
2e prijs J. M. Seuren, Gemonde.
3e prijs Th. van Dijk, Uden.
4e prijs J. v. d. Boogaard, Erp.
5e prijs C. Vosmaer, Loosbroek, (Dinther.)

HELMOND. In de Woensdagavond gehouden raadszitting werd de volgende motie aangenomen :

„De Raad van de gemeente Helmond,

Kennis genomen hebbende van een courantenbericht, waarin handelingen worden verhaald van Helmondsche ingezetenen, die in verband met de ernstige omstandigheden, waaronder ons land verkeert, niet streng genoeg kunnen worden afgekeurd ;

Gehoord de besprekingen ;

Betreurt het ten zeerste, dat in verband met deze handelingen de naam van het raadslid Schulte wordt genoemd ;

Spreekt de verwachting uit, dat bedoeld lid zich in de eerstvolgende Raadsvergadering zal weten te rechtvaardigen ;

En gaat over tot de orde van den dag".

BEEK EN DONK. Als eene bijzonderheid deelt men ons mede, dat Joh. van Hout alhier, die dezer dagen te Grienstsveen vertoefde, aldaar bij het visschen met het wargaren, in de kanaal, een snoek ving van ongeveer 14 pond.

't Is wat al te ver van hier, anders zouden we de menschen, die in den tegenwoordigen tijd van werkeloosheid in zoo grooten getale de vischkunst beoefenen, willen aanraden, om daar hun geluk eens te beproeven.

St. OEDENRODE. Tot wethouder dezer gemeente is herbenoemd de heer J. Kemps.

Tot onderwijzeres aan de school te Olland werd benoemd Mej. Wijfels.

Nederlandsch Comité tot steun van de Belgische slachtoffers.

Secretariaat :
Kalverstraat 64, Amsterdam.

Tot nog toe is ons vaderland voor de verschrikkingen van den oorlog gespaard gebleven. Mogen ook de zorgen die ons drukken, zeer zwaar te torsen zijn, het verlies van dierbare menschenlevens hebben wij niet te betreuren. Terwijl ons dit dankbaar moet stemmen, denken wij aan hen, die, in de onmiddellijke nabijheid van onze grenspalen, getroffen zijn door kommer en ellende, waarvan de berichten ons het hart vervullen met medelijden. Reeds heeft Nederland getoond, dat het zijn ouden roep van menschlievendheid waardig is gebleven. Hoe het Nederlandsche Roode Kruis zijn taak opvat, het heeft de dankbare bewondering gewekt van landgenoot en vreemdeling. Voorts zijn reeds verschillende Commissies gevormd om ook hier te lande krachtige hulp te bieden waar die noodig is. Doch wij meenen, dat de humaniteit in deze donkere dagen zich ook moet uitstrekken tot onze Zuidelijke naburen, die zoo zeer door den oorlog hebben geleden.

Wel is waar wordt in het Zuiden van ons land, waar vele Belgen een toevlucht hebben gevonden, reeds veel gedaan, maar het aantal slachtoffers is te groot, dan dat de hulp aan de bevolking dier streken kan worden overgelaten.

Vandaar dat ongeteekenden een beroep doen op Uwe menschlievendheid.

Iedere gift hoe klein ook zal met erkentelijkheid worden aanvaard.

G. VAN DER AA, Consul-Generaal van België, Amsterdam, Erevoorzitter.
Mr. TH. STUART, Voorzitter.
J. TH. BOELEN, } Secretarissen
LEON DELHEZ, }
BERN. J. VELDHUIS, }
Mr. G. J. FABIUS, (Kasvereeniging), Penningmeester.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Bekendmaking.

AANGIFTE VOOR LANDBOUWONDERWIJS.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel, brengen ter kennis van belanghebbenden, dat bij genoegzame deelneming, in October a.s. alhier een nieuwen cursus voor landbouwonderwijs zal worden geopend.

Aan dit onderwijs kunnen deelnemen zij, die een leeftijd van ten minste 15 jaren hebben bereikt en bewijzen leveren, dat zij voldoend lager onderwijs hebben genoten.

De cursus duurt drie jaren en het onderwijs wordt gegeven, gedurende zes achtereenvolgende wintermaanden (October—Maart).

Het onderwijs is kosteloos en leermiddelen worden gratis verstrekt.

Aanmelding moet geschieden voor 10 September e.k. bij het hoofd van den cursus, de heer H. M. van Griensven, Hoofd der School voor M.U.L.O. alhier.

Boxtel, 29 Augustus 1914.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.80.

4 Sept. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.20, f 1.40 per K.G.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

4 Sept. Aangevoerd werden 37810 eieren Prijs : kippeneieren f 0.86 tot f 0.88 per K.G

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 1 Sept. Aanvoer 9680 K.G. Hoogste prijs f 1.21 laagste prijs f 1.07 middelprijs f 0.00

's BOSCH, 1 Sept Aangevoerd 27800 kilo's hoogste f 1.29, laagste f 0.75 middelprijs f 1.20 per kilo.

Advertentiën.

Aanbesteding.

Het Algemeen Burgerlijk Armbestuur van Boxtel zal op 12 Sept. e.k., des voormiddags om 11 uren ten kantore van den Gemeente-Ontvanger,

in het openbaar aanbesteden :

Het afbreken van de bestaande Woning en het ter plaatse bouwen van een nieuwe Woning, bij de Armhoef aan de Mijlestraat.

Bestek en teekening zijn verkrijgbaar bij den Armmeester, tegen betaling van één gulden.

Gunning geschiedt met voorbehoud, goedkeuring H.H. Ged. Staten.

De Notaris NIEMANN te Boxtel

MAAKT BEKEND :

Dat op *Maandag* 7 *September* 1914 ten 4 *uur n.m.* ten huize van den Heer *Frans van den Meerendonk te Brukelen*, zal plaats hebben de jaarlijksche

Nagrasverpachtingen te Boxtel.

8 September verschijnt :

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent ; per 25 ex 3½ cent ; per 50 ex. 3 cent ; per 100 ex 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent ; per 50 ex 2½ cent ; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex 10 cent, franco per post 12 cent ; per 50 ex. 8 cent ; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgesin."

Uitgave : Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

Spek! Reuzel!

Vet Spek, Mager Spek, Gesmolten Reuzel en Rundvet, Rolham, Rookvleesch, Worst, enz steeds verkrijgbaar bij

Egberts & Zoon, Utrecht.

Vraag Prijsopgaaf.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

met van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Bloemisterij „VOSSENBERG",

HELMOND.

Telefoonn 33.

VOORHANDEN en ruim Gesorteerd

van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversiering. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs

Alleen goed werk wordt afgeleverd.

Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.

beleefd aanbevelend,

Firma P. Verstappen & Zn.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz op aanvraag.

J. M. HANEGRAAF.

Eindhovensche Steenweg **BOXTEL,**

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en herstellen van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF.

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

VERSCHENEN:

„De Voorspellingen over den vreeselijken „Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.

(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",

v/h v Moorsel & v. d Beegaart.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en

Huishoudelijke Artikelen.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150 „ „ „ „	13 „	
120 „ „ „ „	11 „	
100 „ „ „ „	9 „	Alles 1e kwal, geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.

Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.

Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.

Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.

Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.

Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.

Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

Alles 1e kwaliteit. **Overtuigt U hiervan.**

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold,

BUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN **BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.**

Copieerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters

---

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 72. Zaterdag 5 September 1914.

„Juvenum Venenum."

(Voor het kind vergif.)

Prof. Pel.

I.

Het Congresbestuur heeft wegens den huidigen toestand het „Derde Nationaal Katholiek Congres tot bestrijding van het Alcoholisme," dat 24, 25 en 26 Aug. j.l., te 's-Bosch onder goedkeuring van het Nederlandsch Episcopaat zou gehouden worden, tot nader aan te kondigen datum uitgesteld.

Zooals velen in den lande reeds weten, wordt deze wapenschouw uitsluitend gewijd aan de belangen van het kind. De jeugd en de drankbestrijding, ziedaar wat in alle punten en onderdeelen van het Congresprogram naar voren treedt!

De uitvoering dezer plannen zal nu moeten blijven rusten, de Hemel weet hoelang. Laten we hopen en bidden, dat het slechts zeer korten tijd moge zijn. Intusschen, de propaganda der drankbestrijding tot heil van het opkomend geslacht kan doorgaan. Daarom ook dit artikel, waarin wij een beroep zullen doen op alle ouders en opvoeders, priesters, onderwijzers, geneesheeren, bestuurderen van kostscholen, pensionaten, seminariën, gymnasia en allerhande inrichtingen voor de jeugd. Hun aller edele en gewichtige taak is het, het kind alcoholvrij en anti-alcoholisch op te voeden.

Alcoholvrij moet de opvoeding wezen. Geen alcoholica dus (bier noch wijn noch brandewijn of andere sterke dranken) om de kinderen in het eerste of tweede levensjaar zoet te houden! Geen „suikerhappen" of „mee laten proeven!" Geen „klein glaasje" aan onze twaalf- of dertienjarigen.

Geen bier aan tafel, of wijn met water! Geen alcoholische dranken bij feestelijkheden! Geen rumboonen en likeurbonbons! Tot minstens 16 jaar blijve de jeugd alcoholvrij!

Maar, is dit niet schromelijk overdreven? Niet eer puriteinsch dan Roomsch?

Wanneer wij den Vader der Christenheid als lid zien toetreden tot een Bond, welke uitgaat van dit beginsel, dat voor jongelieden de matigheid bestaat in algeheele onthouding van alle alcoholica, dan kan, dunkt ons, iedereen wat de Roomschheid der jeugd-onthouding betreft, volkomen gerust zijn. En ook meenen wij voldoenden waarborg te kunnen geven, dat wie bij de opvoeding der jeugd genoemden stelregel volgt, handelt naar den strengen eisch der wetenschap.

Wij hebben de jongste gegevens bij de hand.

De Noord-Hollandsche Propaganda-Commissie van de Ned. Ver. tot afsch. van alcoholische dranken, heeft zich onlangs gewend tot alle Doktoren van N.-Holland, met de volgende vragen:

Welke is uw meening over den alcohol als geneesmiddel voor kinderen?

Hoe denkt gij over den alcohol als versterkend middel voor kinderen?

Wat is uw oordeel over den alcohol als genotmiddel voor kinderen?

Teekenend zijn de twee volgende antwoorden:

„Mogen zulke vragen in 1913 in Nederland nog gesteld worden??" — „Ik dacht, dat het allang een uitgemaakte zaak was."

Doch ziehier den juisten uitslag der enquête.

Wat aangaat de eerste vraag, antwoordden 40 geneesheeren, dat zij nooit alcohol als geneesmiddel voorschrijven bij kinderen; terwijl 80 er den nadruk op legden, dat zij het slechts bij hooge uitzondering geven; waar velen nog aan toevoegden, dat het door andere middelen kon vervangen worden.

Acht en dertig artsen schreven in hun antwoord, dat zij aan den alcohol heelemaal geen versterkende werking toekennen, noch voor kinderen, noch voor volwassenen. Negentig keuren den alcohol als versterkend middel voor kinderen onvoorwaardelijk af. Slechts 9 medici schrijven het als zoodanig wel voor, en daarbij is er nog één, die alléén in een medicijnfleschje den alcohol als versterkend middel wil geven.

Een zoo goed, als volmaakte eenstemmigheid heerscht onder de medici over het antwoord op vraag III. In meer of minder krasse bewoordingen wordt de alcohol als genotmiddel voor kinderen onvoorwaardelijk afgekeurd. Slechts een vijftal maakt een klein voorbehoud: Zij hebben geen bezwaar om aan oudere kinderen bij enkele feestelijke gelegenheden een glas wijn of bier te geven.

Toegegeven echter dat onder die voorwaarden de gezondheid van het kind niet zal benadeeld worden, dan dringen nog zooveel andere redenen om ook aan grootere kinderen bij feestelijkheden bier en wijn te onthouden. Al was het alleen maar deze, welke ook door een dokter werd opgegeven: „Een middel, dat op volwassen leeftijd zooveel ellende kan teweegbrengen, moet zoo ver mogelijk van het kind gehouden worden."

En dan herinneren wij ook nog even aan bovengenoemd princiep der „Nuova Crociata": voor jongelieden bestaat de matigheid in geheelonthouding.

Als 4e vraag was nog gesteld: Acht gij het gebruik van alcohol door zwangere of zoogende vrouwen schadelijk voor het kind?

Zeventig geneesheeren antwoordden in onvoorwaardelijk afkeurenden zin. En onder degenen, die het niet geheel afkeuren, zijn er velen, die allerlei beperkende voorwaarden stellen; en zij, die geen bezwaar hebben tegen een matig gebruik, zijn er ten slotte toch nog zóó bang voor, dat de meesten als grens stellen: één glas bier of wijn (van sterken drank is geen sprake) per dag.

De conclusie, welke de gehuwde vrouw hieruit trekken moet, kan, dunkt me, geen andere zijn dan deze: in gezegenden staat en zoolang ik mijn kind zelf voed, is het beter den alcohol geheel te laten staan.

Het resultaat der Noord-Hollandsche Enquête in zake het alcoholgebruik door het kind, komt dus in 't kort hierop neer: als geneesmiddel door vele medici geheel verworpen; als versterkend middel door haast alle artsen afgekeurd, als genotmiddel schier eenparig in den ban gedaan, voor aanstaande moeders en jonge moeders door het meerendeel der dokters verboden en door vele anderen slechts schoorvoetend toegestaan. O.i. voldoende reden om op wetenschappelijken grond te vorderen, de alcoholvrije opvoeding van het kind.

P. Fr. ILDEFONSUS.
Ord. Cap.

Wordt vervolgd.

Van het Oorlogsterrein.

TURKIJE MOBILISEERT.

De algeheele mobilisatie van leger en vloot, voor alle militaire Turksche onderdanen, is bevolen.

PRIESTERS ONDER DE WAPENEN.

Een Parijsch blad meldt, dat er in het Fransche leger 15 tot 20.000 priesters dienen.

EEN NEEF VAN DEN KEIZER GEVANGEN GENOMEN.

ROUBAIX, 31 Aug. Het „Journal de Roubaix" meldt, dat de Fransche jagers te paard, bij Kortrijk, den Duitschen luitenant graaf Schwerin, eigen neef van keizer Wilhelm, hebben gevangen genomen.

De degen, dien hij droeg, was een geschenk van den keizer.

225.000 DUITSCHERS TEGEN 75.000 BRITTEN.

Volgens de Engelsche bladen hebben verleden week bij den grooten slag op den linkervleugel der bondgenooten, 75.000 Engelschen tegen een leger van 225.000 Duitschers moeten vechten. Het schijnt, dat de Franschen hun bondgenooten te laat ter hulp gekomen zijn.

De „Daily Telegraph" noemt den opmarsch van het Duitsche leger over de Maas en door België, met de daarop gevolgde gevechten aan de Fransche grens, een van de koenste en best uitgevoerde krijgsverrichtingen in de geschiedenis.

DUITSCHE GRUWELEN.

Een correspondent van de „Maasbode" te Antwerpen, schrijft aan dit blad als volgt:

„Ik heb een middel weten te vinden, waardoor ik in de gelegenheid ben u van dag tot dag weer uitgebreid in te lichten. Het was noodig, want er waren bijna geen berichten meer te verzenden.

De Duitsche dagbladpers heeft gesproken over de gruwelen door Belgen op hunne krijgsgevangenen bedreven. Zij spraken over het oogen-uitsteken der gevangenen. Welnu, ik ben in staat deze feiten tegen te spreken. Zulke mensch-onteerende feiten zijn er door de Belgen niet gepleegd en uit een door mij onpartijdig ingesteld onderzoek blijkt mij, dat ik zulks niet van de Belgische troepen kan of mag zeggen.

Ik zeg vooruit dat ik niets dan de waarheid, de zuivere waarheid schrijf. Ik heb mijzelf overtuigd en mijn hart bloedt bij al de onmenschelijkheden, door Duitsche krijgslieden bedreven.

Ik wil dan vaststellen, dat er door Duitsche soldaten gehandeld is, zooals er door onbeschaafden niet gehandeld zou worden.

Zij hebben het dorp Hersselt in brand gestoken. Waarom? Uit wraak, omdat men geen vrouwen ter hunner beschikking had. Bleef het nog maar bij vrouwen. Maar neen, die ellendelingen sparen zelfs geen kinderen van dertien of veertien jaar, en laat ik dan nog zeggen: dat deze feiten nog heel gering zijn, vergeleken bij de enorme onzedelijkheden, door de Duitschers bedreven.

Ik stelde het Duitsche volk hoog, ja, ik had zelfs sympathie voor dit volk, omdat ik meende, dat het zedelijk veel hooger stond dan bijv. de Franschen. Thans gevoel ik mij bedrogen te hebben, want de Duitsche soldaten leven hier zoo, dat zij door de Franschen in onzedelijkheid niet te overtreffen zijn. En dan hunne wreedheid.

In het Kempisch dorp Gheel, de groote internationale krankzinnigen-kolonie, hebben zij op de Roode Kruisvlag en op de geesteszieken geschoten. De geneesheer-directeur had in de Duitsche taal de mededeeling doen aanplakken, waaruit de gemeente bestaat. Hij had hun aangekondigd dat de Roode Kruisvlag uit elk huis wapperde, omdat daar krankzinnigenverpleging in het huisgezin wordt toegepast.

De Duitschers hebben niets ontzien! Er is geen huis, of zij hebben er binnen geschoten en dat in eene kolonie, waar behalve vele Nederlanders, ook nog een vijftigtal Duitschers verpleegd worden.

In Aerschot hebben zij in het station een twaalftal trein-conducteurs doodgeschoten. Die arme menschen hadden niets misdaan. De weinige vrouwspersonen die er nog zijn, durven niet meer buiten te komen, vluchten kunnen zij niet, zij verstoppen zich binnenshuis en nog zijn zij niet veilig voor die geweldenaars.

Door diezelfde troepen zijn priesters, die toch voor ons, Katholieken, de gezalfden des Heeren zijn, op gemeene, gruwelijke manier mishandeld. De pastoor van Schaffen is onmenschelijk mishandeld. Zij hebben hem aan touwen gebonden en met het hoofd in de laagte over een deur op en neer getrokken, en het hoofd teikens op de steenen doen bonsen. Nog honderden feiten van mishandeling zou ik kunnen noemen, maar laat dit genoeg zijn.

DE ENGELSCHE VERLIEZEN.

Uit een Engelsche mededeeling blijkt, dat Sir John French zijn verliezen gedurende de operatie van den 23en tot den 26en Aug. schat op 5 à 6 duizend man.

EEN EERSTE ZEESLAG.

Het zal een troost zijn voor het Engelsche volk, dat kort nadat zijn expeditieleger in het Noorden van Frankrijk voor een geweldige overmacht met groote verliezen heeft moeten wijken, de Engelsche vloot in de wateren van Helgoland de Duitsche een gevoeligen

slag heeft toegebrocht in een treffen, dat eigenlijk het eerste gevecht van beteekenis ter zee is geweest.

Volgens de Engelsche lezing, zijn daarbij twee Duitsche kruisers in den grond geboord, is een brandende verdwenen, zijn twee torpedojagers tot zinken gebracht en verscheidene beschadigd. De eerste berichten maken echter den indruk, dat de verliezen aan Engelschen kant nog niet volledig bekend zijn. Immers, het heet, dat geen van de Engelsche torpedojagers gezonken „moet" zijn en dat alleen de lichte kruiser Amethyst (een pantserdekkruiser van 3050 ton) en de torpedojager Laertes (950 ton, snelheid 31—32 mijl) beschadigd zijn.

Hier volgen eenige bijzonderheden over de twee Duitsche kruisers, die volgens de Engelschen geheel vernield en gezonken zijn.

De Mainz was een pantserdekkruiser van 4350 ton, die in 1909 van stapel was geloopen. Hij had een snelheid van ruim 27 knoop, was gewapend met 12 kanonnen van 10.5 c.M., had 2 torpedo-lanceerbuizen en een pantserdek van 20—50 m.M. dikte. De pantsering van den commandotoren was 80—100 m.M., die van de waterlijk 60—100 m.M. De turbine-werktuigen hadden een vermogen van ongeveer 30.000 P.K., de bemanning bedroeg 379 koppen. De andere kruiser van het type Köln moet een zusterschip van de Mainz geweest zijn. De geheele klasse omvat de Köln, Augsburg, Mainz en Kolberg. Van den derden kruiser, die in vlammen gehuld in den mist verdween, schijnt niets bekend te zijn.

Behalve deze kruisers heeft de Duitsche vloot nog in de Finsche golf den kruiser Magdeburg en in de Noordzee de duikboot U 15 verspeeld.

Aan Engelschen kant staat hiertegenover het verlies van den kruiser Amphion. Het bericht uit Duitsche bron, dat ook een Engelsche duikboot in den grond geboord zou zijn, is tot nu toe van Engelsche zijde niet bevestigd.

In ons Vaderland.

GASTVRIJ NEDERLAND.

Amerikanen, Belgen, Duitschers, hebben reeds bij herhaling hun erkentelijkheid betuigd voor de gastvrijheid, welke zij in deze donkere tijden op Nederlandschen bodem ondervinden.

Ons land is als een oase te midden van het strijdgewoel.

Het handhaaft streng zijn onzijdigheid, vermijdt alles, wat die onzijdigheid in gevaar zou kunnen brengen, maar laat tevens geen poging achterwege, om binnen de grenzen van zijn gebied de rust, de veiligheid, de hulp te verzekeren, welke door buitenlanders — onverschillig van welke nationaliteit — wordt gezocht.

Het werk van den vrede, van goede buurschap en goede betrekkingen wordt ook in deze dagen, wordt v o o r a l in deze dagen, ijverig verricht.

En daarmee wordt de ware beschaving gediend, dat hooge goed der menschheid, dat, hoe vreeselijk de strijd thans ook woede, toch ten slotte de christelijke volkeren weer tot elkander zal moeten brengen.

De taak van Nederland in dezen tijd is een bij uitstek menschlievende en vredelievende.

Zij kent slechts sympathie en hulpvaardigheid en kan daardoor slechts gevoelens wekken, die verademing en verzachting brengen in het huidige koor van geweld.

Ook ons volk ondervindt de drukkende gevolgen van den oorlog en in zéér veel eigen leed zal straks zijn te voorzien.

Dat de gastvrijheid er niet minder om is en de hulpvaardigheid niet versaagt, doet daarom onze natie lauweren verwerven, — de schoonste, die een land zich wenschen kan, wijl ze worden geoogst op het veld van den vrede en gewonnen door het lenigen van anderer nood. Centrum.

WAARSCHUWING.

We vestigen de aandacht onzer lezers op het volgende:

De Duitsche overheid in het bezette deel van België waarschuwt ieder vreemdeling zich niet zonder een paspoort, door een Duitsch consulair vertegenwoordiger of de Duitsche militaire overheid afgegeven, over de grens te wagen, daar men alsdan de ernstigste kans beloopt, den kogel te krijgen.

MARKTEN.

Maandag 7 September.
Tilburg, jaarmarkt.
Uden, jaarmarkt.

Dinsdag 8 September.
Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Hilvarenbeek, jaarmarkt.
Oirschot, runderen, schapen, varkens enz.

Woensdag 9 September.
's Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Schijndel, jaarmarkt.
Wijchen, paarden, vee.
Zevenbergen, paarden, beesten.

Donderdag 10 September.
Mill, jaarmarkt.
Waalwijk, jaarmarkt.

BEKENDMAKING.

Vlekziekte.

De Burgemeester der gemeente Boxtel brengt onder de aandacht der veehouders, dat in deze gemeente en omliggende plaatsen in hevige mate vlekziekte onder de varkens is opgetreden, en raadt den veehouders in hun belang aan, de dieren tegen deze ziekte te laten inenten.

Boxtel, 24 Augustus 1914.

De Burgemeester voornoemd,

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

10)

Hij keerde terug en opende opnieuw het venster.

— Welnu, sprak hij; hebt gij honger? Wij hebben nog brood; hebt gij koude? Maar toch kan ik niemand binnen laten in het hol van den nacht...

— Ach, goede Heer! onderbrak de weemoedige stem; wij zijn wel arm, maar toch eerlijke lieden.

— Gij wilt geen geld, ge hebt geen honger of geen koude? zeg op, moeder, wat wilt gij dan? wat...

Het geschrei van een kind onderbrak hem in zijne vraag.

— Hoe, een kind in die koude? Midden in den nacht vroeg de kloosterling.

— Een pasgeboren kind, goede, lieve heer! versteven van koude en gebrek; arm schaapje! moet gij dan zoo onder den blooten Hemel omkomen?

— Wat zegt gij daar? Een pasgeboren kind? mompelde de kloosterling.

— Een arm, verlaten bloedje!

— Dat roept wraak in den Hemel! antwoordde de verontwaardigde kloosterling; een onnoozel schepseltje in de koude laten liggen zonder voedsel, zonder kleederen misschien, zonder...

— Ja, zonder doopsel, voegde de vrouw er bij; want zij had de gedachte van den ouden Hyacinth geraden.

— Zonder doopsel! riep de kloosterling; horesco! Wat wordt het menschdom toch goddeloos!

De grendels schoven achterwaarts, de sleutel krijschte in het slot, de poort draaide open, en de vrouw trad binnen. Zij werd opgevolgd door twee mannen; een bonte doghond, kwam achterna, en wierp zijn vlammend oog op den ouden kloosterling.

De vrouw had een bedaard en zedig voorkomen; haar eenvoudig, maar zindelijk kleedsel scheen den rondreizenden koopmansstand van dien tijd aan te duiden. En echter, indien de oude Hyacinth haar zwart oog onder haar dikke wenkbrauwen, had kunnen gadeslaan, zou het hem misschien berouwd hebben de poort te hebben ontsloten. Van de twee mannen welke de poort binnentraden, was de eene een reusachtige kerel met zwart haar en bokkebaard. Men zou hem voor een verminkt soldaat genomen hebben; want hij droeg een zwaar lidteeken dwars over het voorhoofd, en een gevorkte neus bedekte de plaats, waar gewis het zintuig van den reuk door een sabelhouw was verdwenen. De andere was een oud mannetje, die op zijn handkruk moeilijk voortging. Evenals de dog die hen volgde, zag hij met omzichtigheid rond zich heen, en belette aandachtig den kloosterling die de poort weder toegrendelde. Dat drievoudig gezelschap met een schreiend kind en het gevreesde dier, dat hetzelve scheen te bewaken, zou den fijnen waarnemer doen aarzelen, en hem een doodelijken schrik op het lijf hebben gejaagd.

Geen wonder; het waren Bruno, Terus en de Zwarte Kaat, begeleid door Turk, wiens witte pels reeds weder zwarte plekken gekregen had.

De lezer heeft reeds geraden, wie de vierde was, welke met de gevreesde Hellenenders het kloosterplein binnenkwam; het was het geroofde kind der Hoeve, het kind met den Helm.

Doch de oude Hyacinth was te zeer bekommerd met den ongelukkigen vondeling, en deszelfs doopsel, om in het minste acht te slaan, op het uitzicht en houding van zijn nachtelijke bezoekers

— Natus infelix! mompelde hij terwijl hij droevig met het hoofd schudde, en den weg naar de kerk insloeg; welke wreedheid, ging hij, tot zich zelven sprekend voort; een arm bloedje aan een wissen dood, en een eeuwig ongeluk bloot te stellen! Wreede moeder! Nata es e scopulis nutrita lacte ferino! En dat kind is niet gedoopt? vroeg hij, het hoofd omkeerend.

— Ach, goede Pater! antwoordde de listige moeder van Hellenend; denkt men aan ziel en zaligheid in deze bedorven tijden?

— Gij hebt gelijk; doch indien het kind eens gedoopt ware?

— Onmogelijk, lieve, beste heer!

— En echter is zulks mogelijk, hernam de gestrenge kloosterling.

Doch de vindingrijke Kaat nam in eens allen twijfel weg.

— Goede Heer, antwoordde zij; op onze gewone reis door de Kempen, vernachtten wij in het naastgelegen dorp. Daar heeft men ons, goede lieden, door iedereen gekend, het schaap ter verzorging aangeboden... En, lieve Heer, wat doet men al niet om zijn brood te verdienen? Doch het schepseltje zal eens gelukkig zijn... rijk als 't water diep is, zooals men beweerde; want zijne moeder is, zopals men ons zeide... misschien kent gij?

— Genoeg, genoeg! viel haar de oude Hyacinth in de rede; ik wil niets van dat alles weten.

Zijn geweten was gerustgesteld; hij opende de kerkdeur, en wees met den vinger naar een bidbank.

— Knielt daar een oogenblik neder, mijne brave lieden, fluisterde hij; en bidt, een onze Vader, voor den armen bloed; Pater Bernardus zal terstond hier zijn.

— Bruintje, bid intusschen, een onze Vader, spotte de kleine Bosschenaar, den Rosse even in de zijde stootend.

— Bidden? Ik wil liever hier maar terstond wegzijn, morde de Rosse; ik ben niet op mijn gemak hier in die kerk.

— Om de waarheid te zeggen, antwoordde de Kapitein; op de Hoeve waar het dezen nacht, langs halsbreken afging, heb ik geen oogenblik de minste vrees gehad, maar hier, op mijn woord van eer, zou ik bang worden; hoe komt dat?

Indien een brave christen hen had kunnen afluisteren, en hunne bemerkingen beantwoorden, zoude hij gezegd hebben:

— Dat komt omdat de groote Rechter, daar voor u in het gewijde tabernakel tegenwoordig is, de groote Rechter, die een oog houdt op den misdadiger, hem een tijd straffeloos laat loopen, maar hem, toch eenmaal aan de veeren komt. Ja, 't is de tegenwoordigheid van den Heer, die uw boos geweten even wakker schudt, en u toeroept dat gij allen Godvergeten schelmen zijt, en nooit zijn geduchte wraak zult ontloopen!"

— 't Was onvoorzichtig van ons, hier te komen aankloppen, meende de Rosse.

— 't Was een dwaasheid van Kaat, fluisterde Terus.

— De heks! wanneer zij iets in het hoofd heeft, moet het er door; want wat hebben wij hier te maken?

— Wat zij voor heeft moet zij winnen; neem het wijf zooals het is; maar 't is een gekke streek.

— Ik gaf twintig Rijnsguldens, indien ik hier fatsoenlijk weg was.

— Ik ook; doch houd u goed; laten wij doen alsof wij godvruchtig zaten te bidden.

En zoo deden de schelmen.

Eenige minuten later staat de oude Hyacinth achter hen, klopt den Rossen Bruno even op den schouder, en wijst met den vinger naar den hoek der kerk. Daar staat de arduinen doopvont met zijn koperen deksel; nevens het doopvont zit een priester te bidden. Bij het naderen der Hellenenders staat hij op, werpt een vorschenden blik op hen, heft even den mantel der zwarte vrouw op, en beziet het kind dat zij in den arm draagt.

Met ingehouden adem, met gapenden mond, met stijven blik staren de roovers hem aan, en het scheelt weinig, of er ontschiet hun een schreeuw van plotselinge ontzetting. Geen wonder; wien zij daar voor hen zien, is het evenbeeld van den President-Schepen van Bladels Dingbank; dezelfde hooge, indrukwekkende gestalte, dezelfde gelaatstrekken, dezelfde blik, het is zijn broeder!

No. 73 WOENSDAG 9 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA**
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

De nieuwe Paus en de Vrede.

De „Tribuna" ontvangt mededeeling uit Bologna van eene nog niet gekende gedachte van Z. H. Benedictus XV over den oorlog. Bedoeld wordt een zin uit een brief van den 30 Aug., aldus luidende: „Ik zou het betreuren zoo de een of andere pastoor partij koos voor de eene oorlogvoerende natie meer dan voor de andere. Ik heb gepoogd te doen begrijpen, dat men God moet vragen den geesel van den oorlog in te trekken, zonder den Heer het middel, waarop dit zou kunnen, aan te wijzen".

Een persoon, die zeer intiem is met den nieuwen Paus, zegt: „Toen della Chiesa nog kardinaal was gaf hij herhaaldelijk als zijne meening te kennen, dat de tusschenkomst des Pausen noodig was, niet alleen in den zuiver evangelischen vorm van een beroep op den vrede, maar onder den veel scherperen vorm van eene diplomatieke interventie". (Maasbode.)

De Verwoesting van Leuven.

Neig 't hoofd, Alexandrië! en geef [dien woestynieren
De boektresoren prijs, die uw [paleizen sieren,
Met al de wijsheên van uw scholen!
DA COSTA.

Met schrik en ontzetting is door heel de beschaafde wereld de verwoesting van Leuven vernomen. In de geschiedenis is haast geen voorbeeld te vinden van 't geen hier op 't gebied van Kunst en wetenschap vernield is. Een universiteit afgestookt! Een bibliotheek van ongeveer 100.000 boekwerken en 400 handschriften verbrand. Zes, zeven kerken tot puinhoopen geschoten... honderden menschen gedood, enz., enz., enz.... Neen, we gaan niet in beschaving vooruit. Met zulke dingen voor oogen valt er niets anders te constateeren dan vandalisme en barbaarschheid".

Maar 't kan 't werk wezen van woeste soldaten!

Ik had scherpe afkeuring van dit gruwelijke feit verwacht in de Duitsche kranten. Zie hier maar eens wat de Kölnische Zeitung van 31 Aug. l.l. schrijft onder 't opschrift WER SIND DIE LÖWENER VANDALEN?

* * *

„De stad Leuven met den grond gelijk — de St. Pieterskerk verwoest — de Hallen in vlammen!... Vele jaren heb ik voor mijn studie in deze stad moeten verblijven, een diep gevoel van smart kan ik bij 't vernemen van zooveel jammers niet onderdrukken. Als ware mij 'n deel van mijn eigen leven weggereten, zoo pijnlijk doet het mij aan. Maar ik weet, dat het niet anders heeft kunnen wezen. Ik ken het fanatieke Leuvensche volk genoeg uit eigener ondervinding om niet te weten, welke laagheid men van dien kant te wachten heeft. Walgelijke straattooneelen, bloedige studentengevechten, komen mij weer voor den geest, alsmede de beroemde acht-dagsche kermis, waar het uitvaagsel van Brussel, (l'aristocratie de la rue haute) noemt men ze, te Leuven jaarlijks zijn zinnelijke hartstochten hoogtij laat vieren. De ondragelijke reuk van de door tallooze waschvrouwen verontreinigde Dyle vervult een ieder met weerzin en een gillende vrouwenstem klinkt je in de ooren, die midden op de Vrijdagsche markt hare liedjes rondvent, steeds den grootsten onzin verkoopt, terwijl de Leuvenaar zich om de houten kist waarop de vrouw staat verdringt.

En toch laat mij mijne smart niet met rust voor al dat verloren schoons, die ineengestorte kultuur, dat vernielde leven, om menige ouderwetsche doorschoten gevel, om ieder schilderachtig hoekje.

Een edele gotische Abdijkerk verheft zich uit het thans kwalijk riekende Leuven in reine hoogere spheren, het denken van een grootschen tijd vertegenwoordigend.

In het schip vindt men eene rei gewelfde kapellen met marmeren altaren uit den tijd der Renaissance en schilderstukken van Dierick Bouts en Quinten Matsys, terwijl de gangen om het priesterkoor door een wonderschoon oxaal van het schip zijn gescheiden.

De kerk van den H. Petrus brandt. En de hallen van het weversgilde de schoonste getuigen uit den bloeitijd der middeleeuwen toen Leuven de residentie was van de hertogen van Brabant en het middelpunt van handel en industrie! De hallen, de kerk van den H. Petrus en het kostbare raadhuis, zij zijn als het ware het hart der stad.

Gelijk zij in de 14e eeuw de ruggegraat waren van het industrieële Leuven, zoo moesten zij wederom de geestelijke steun zijn in de dagen van diep verval, die den gelukkig onderdrukten opstand der Leuvensche wevers vooraf ging.

De voormalige lakenhallen werden veranderd in universiteitsgebouwen de eerste in de Nederlanden en een van de beroemdste der middeleeuwen die aan de stad den eere-naam Lovanium Doctum bezorgde.

De koude lucht in de hal treft je. Zware pijlers verheffen zich uit den kostbaren grooten vloer op welks achtergrond zich twee breede trappen verheffen, die naar de bibliotheek leiden. In deze heerlijke rijk met houtsnijwerk bewerkte bibliotheek heb ik het vorige jaar zoo menigen gezelligen middag in mystieke wolken van stof gehuld, doorgebracht. Het was gedurende de vacantie der universiteit; de stad en de hallen waren uitgestorven. Slechts nu en dan gaat een pater met lichten tred als een geest, voorbij een „spiritus loci" van de Universiteit.

Dan volgt weder stilte, zulke diepe in zich zelf gekeerde stilte, dat ik den houtworm in wanden kan hooren tikken. Van uit de verte klinkt het eentoonige klokkenspel van de Petruskerk in mijne stoffige eenzaamheid mij in de ooren en dan bewegen zich de eene klok na de andere, al die vele kloosterklokken beieren hare meditatien in de lucht.

De hallen staan in brand... Een hevige toorn mengt zich in mijn smart, de toorn tegen dat volk, die dezen cultuurmoord op zijn geweten heeft, tegen dat blinde, akelige terneergedrukte volk, dat zijn verleden niet waard is, dat te midden van de grootheid zijner voorvaderen in brutale domheid blijft vegeteeren.

Niet zij maar wij dragen rouw om de verwoeste kunstschatten.

Niet onze soldaten, die uit nood handelden, hebben de schuld van den brand in de Pieterskerk en de hallen op hun geweten, neen, de vandalistische onbeschaafdheid van den onnoemlijk viezen geest van den Leuvenaar is het die het koor van de Pieterskerk met de primitiefste aller sanitaire toebereidselen opsierden. Deze stad van plm. 10000 zielen had voor den herfst van 1911 nog niet eens een volksbad, terwijl de naar het raadhuis gekeerde gevel met de walgmakelijkste circusplakkaten prijkte."

* * *

Zoo'n schrijven lijkt nergens naar. Als op de scholen nog langer geleerd wordt, dat tweemaal twee vijf is en dat de volkeren geschapen zijn, om elkaar te vernielen, hoe minder scholen dan hoe beter. Onderdehand zal men in de Kölnische Zeitung misschien wel kunnen lezen, dat het diep getoisterde België, dat geen mensch eenig kwaad deed, de schuld is van dezen vreeselijken wereldoorlog.

H. N. OUWERLING.

De plechtige Kroning van Z.H. Paus Benedictus XV.

Zondagmorgen had in de Sixtijnsche kapel te Rome, met indrukwekkende liturgische plechtigheden, de kroning plaats van Z. H. Paus Benedictus XV.

Bij de plechtigheid waren o.a. tegenwoordig alle kardinalen te Rome en talrijke bisschoppen, het Pauselijk Hof, de leden van het corps diplomatique, bij den H. Stoel geaccrediteerd, vertegenwoordigers der Souvereine Orde van Malta, leden van den hoogen adel en delegaties uit de diocesen Genua, Pegli en Bologna. Voor de broeders en zusters van den Paus waren speciaal plaatsen gereserveerd. Het vaandel der Zwitsersche garde was bij een der ingangen geplaatst. Ook pauselijke vaandels waren aangebracht.

De gendarmen van de Palatijnsche garde en alle pauselijke korpsen waren in groot tenue.

Zij bewezen de honneurs bij het voorbijtrekken van den imposanten stoet, die zich in de pauselijke appartementen opstelde. De Paus begaf zich door de Sala Clementina, de hertogszaal en de Sala Regia naar de kapel, die met palmen versierd was en waar de aanbidding van het Allerheiligste plaats had.

De Paus werd toegejuicht. Met zilveren klaroenen werd de pauselijke hymne uitgevoerd.

Aan den stoet namen deel hooge dignitarissen, kardinalen, patriarchen, aartsbisschoppen en bisschoppen.

Schilddragers in roode cappa droegen een kostbare tiaar en myter.

Toen de kostbare myter op het altaar gebracht was, begon de Paus de Misgebeden te lezen. Na de „Indulgentiam" deed de diaken de manipel aan den arm des Pausen, terwijl de suburbicaire kardinalen gebeden verrichtten.

Daarna had de kroning plaats. De Paus besteeg het altaar en de kardinaal-diaken omhing den Paus he pallium.

De Paus ontving de eerste eerbetuigingen der kardinalen, bisschoppen en geestelijken.

Vervolgens las hij den „Introitus" en hief de „Gloria" aan en besteeg den Troon.

De geestelijkheid hief vervolgens de hymne „Corona Aurea super caput ejus" aan.

De tweede kardinaal-diaken nam den myter van het hoofd des Pausen af, terwijl de deken der kardinaal-diakens della Volpe, hem de tiaar opzette, onder het uitspreken van de voorgeschreven gebedsformule: „Accipe tiaram."

De Paus gaf vervolgens den apostolischen zegen.

Tegen één uur in den middag was de plechtigheid ten einde en werd de H. Vader in de sedia gestatoria naar zijn appartementen gedragen, onder toejuichingen der aanwezigen.

* * *

De „Osservatore Romano" wijst er in een artikel over de verkiezing van Paus Benedictus XV op, dat geheel Europa, en zelfs de andere werelddeelen, vervuld zijn van krijgsrumoer. Overal heeft men oorlogsplannen.

De zending van het Pausschap is er eene van vrede. Wij zijn er van overtuigd, zegt het blad, dat Zijn Heiligheid de hooge belangrijkheid van de huidige stonde ten volle beseft, en alles zal doen om deze zending te vervullen.

Benedictus XV zal de Paus zijn voor den tegenwoordigen zwaren tijd en van de historische periode, die er uit geboren wordt.

De „Tribuna" zegt, dat de tact en de politieke bekwaamheden van Z. H. Benedictus XV duidelijk tot uiting reeds komen in de keus van kardinaal Ferrata tot staatssecretaris.

Kardinaal Ferrata zal meer dan een vriend of vijand der Franschen een bekwaam Staatsman blijken, die de belangen van het Vaticaan met beleid voor zal staan.

Met Benedictus XV en kardinaal Ferrata begint weer een nieuwe periode van groote Vaticaansche politiek.

Belangrijke benoemingen door den Paus zijn, naar verluidt, zegt het blad, op handen Kardinaal Maffi zou curiekardinaal worden en prefect van een der belangrijkste congregaties.

De in Mei j.l. gecreëerde kardinaal Philippus Giustini, vroeger secretaris van de Congregatie der Sacramenten, zou een groote rol spelen in het nieuwe pontificaat.

* * *

Kardinaal Domenico Ferrata, de staatssecretaris van Paus Benedictus XV, is 64 jaren oud, een vijftal jaren meer dus dan de Paus, dien hij als raadsman terzijde staat.

Na te Orvieto aan het gymnasium te hebben gestudeerd, bezocht hij de universiteit te Rome, waar hij zich als student bijzonder onderscheidde. Binnen twee jaar tijds behaalde hij den titel van doctor in de beide rechten en in de filosofie.

In het jaar 1877 werd hij door Pius IX aan de Congregatie voor buitengewone kerkelijke aangelegenheden toegevoegd, om zich onder leiding van Mgr. Czacki in de kerkelijke diplomatie te bekwamen. Den 16en Juni 1879 schonk Leo XIII hem den titel van geheim kamerheer en benoemde hem tot auditeur van Mgr. Czacki, die als nuntius naar Parijs gezonden werd.

Na achtereenvolgens verschillende diplomatieke ambten vervuld te hebben, werd hij den 2en April tot aartsbisschop gewijd en als nuntius naar België gezonden.

Na zijn terugkeer in Rome werd hij tot secretaris van de Congregatie van buitengewone kerkelijke aangelegenheden benoemd, tot hij in 1891 als nuntius naar Parijs gezonden werd.

Den 22en Juni 1896 werd hij tot kardinaal benoemd en maakte als zoodanig deel uit van verschillende Romeinsche Congregaties.

Na de hervorming der Romeinsche Congregatie werd kardinaal Ferrata prefect van de Congregatie der H. Sacramenten. Het vorig jaar was hij Pauselijk legaat bij het Eucharistisch congres op Malta.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

11)

In benauwder omstandigheden hadden de mannen der bende zich nooit bevonden.

— Hoe wilt gij dat kind heeten? vroeg de priester.

— Zooals de eerwaarde het verkiest, antwoordde de Zwarte.

— Dan stel ik u voor het arm kind te doopen onder den naam van Bernardus, die ook mijn patroon is.

— Allerbest, eerwaarde, allerbest! was het antwoord.

— Bernardus! die naam blijve voor mij een aandenken van het geluk dat mij op Driekoningen-nacht te beurt viel.

Daarop begon hij de verhevene doopgebeden, goot het zaligmakend vocht op 't hoofd van het kind, en voltrok de plechtigheid.

— En dat kind hebt gij gevonden? vroeg hij.

— Neen, allerbeste heer, antwoordde de zwarte Kaat; het is ons ter verzorging toevertrouwd; een ongelukkige moeder, die... gij verstaat mij wel, goede heer; maar 't is toch altijd een vondeling, een...

Kaat wist niet meer hoe zij haar leugens aan elkander moest spinnen.

Bruno en Terus stonden op gloeiende kolen.

— Ongelukkige Moeder! Arm Kind! zuchtte de priester; moge de Hemel beiden genadig wezen!

Zijn oog viel toevallig op de even ontbloote borst van het kind.

— Zonderling! sprak hij glimlachend; 't is bijna alsof de kleine een rood kruisje op de borst heeft?

— En wat hangt daar om den hals? Een medaille?

Terus, die het gevaar bemerkte, zei haastig:

— Een Lieve-vrouwebeeldje, eerwaarde heer.

— Bewaart dat stukje met zorg, goede lieden! hernam Pater Bernard; misschien brengt hetzelve later het schuldeloos kindje in de armen zijner ongelukkige moeder terug; bewaart het zorgvuldig. Maar, zich hervattend, vroeg hij: wie zijt gij, goede vrienden? Hoe heet gij? Waar woont gij?

Kaat gevoelde het gevaar der wending van het gesprek, en sneed hem haastig het woord af:

— Wij zijn arme lieden, arm, maar braaf in de ziel. Wij wonen overal waar de genadige Heer ons het dagelijksch stukje brood van den Hemel nederwerpt. Mijn naam is Truitje Trimmels... Zie, mijnheer, want gij zijt toch de goedheid zelve, en indien wij u ooit kunnen vergelden; maar, God! wat bidden voor u, goede Pater, dat zullen wij; en bidden toch kan iedereen.

Kaat zweeg even; zij had noodig zich een weinig te bedenken, om hare leugentaal aaneen te houden; zij vervolgde op gesleepen toon:

— Zie, mijnheer, dat is mijn man, Steven Stommels; hoe ongelukkig. Ach, die geuzen! Ja, dat deden de geuzen! Zij weesschreiend naar Bruno's gevelden neus, om aan te duiden dat haar man het achtbaarste deel van zijn lichaam ter verdediging van het geloof had opgeofferd.

Na een paar tranen te hebben afgedroogd, vervolgde zij op den vermommden Bosschenaar wijzend: en dat is mijn oudste broeder. Goede Pater, wij reizen driemaal in 't jaar door de Kempen; wij verdienen ons arm broodje ter dege zuur; wij zijn arme, brave lieden; maar dit kindje? Wat moet er van dit kindje geworden?

En Kaat weende hete tranen.

Terus, beseffe het gevaar dat er voor hen in die ongelukkige medaille, waaraan niemand gedacht had, kon gelegen zijn, en een spoedig einde willende maken aan het gesprek met den kloosterling, sprak hij op smeekenden toon:

— Ach! beste vader, indien de Hemel een plaats voor dit schaapje in het Godshuis wilde afstaan?

Het uitwerksel zijner vraag beantwoordde volkomen aan zijne verwachting.

— Onmogelijk, lieve vriend, antwoordde haastig de priester; onmogelijk! het Godshuis kan zich niet met het verzorgen van kinderen belasten; ziedaar, neem dat... God is almachtig, en ons aller Vader... kom mij nu en dan met het schepseltje een bezoek geven.

Dit zeggende, stopte hij de Zwarte Kaat eenige zilverstukken in de hand.

— Ach, hoe goed is God, en hoe braaf zijn dienaar! zei de Zwarte, en veegde met de hand over haar oogen alsof zij weende van aandoening.

— Nu, gaat in vreile! hernam de priester, en dat de Heer u zegene!

Dit zeggende, stak hij de hand zegenend uit, en maakte zich gereed heen te gaan, toen hij zich eensklaps omkeerde en zeide:

— Wacht een oogenblik; geef mij mij de helft dier medaille.

De Hellenenders huiverden; doch Terus brak het goudstukje in twee stukje in twee stukken, en reikte er een van over aan den priester. Deze werd niet gewaar, dat de hand van het oudje beefde, en zich een vreeselijke bleekheid over zijn wezen spreidde. De priester nam het gouden stukje aan, en legde het in een zilveren relikwiedoosje, dat hij aan den hals droeg.

De schelmen verlieten de kerk. Aan de door vonden zij den bonten Turk terug die, verheugd zijn meesters terug te zien, dit met zijn grove stem te kennen gaf. Eenige oogenblikken later ging de poort van Postels Godshuis achter hen dicht, onder den tienmaal herhaalden wensch van Pater Hyacinth:

— Goeden morgen! Goede reis!... Komt ons dikwijls bezoeken!... Zorgt maar goed voor het kleintje; het zal u zegen bijbrengen; dat mist niet; goede menschen, goeden morgen! Goede reis!... Dat het u welga!

— Loop naar de hel! bromde hem Bruno achterna.

— Br! deed Terus, ik zweet er water en bloed van.

— Oude rommelpot! bromde de Zwarte Kaat, en zij sloeg met verhaaste schreden de zijlaan in.

Haar makkers volgden haar stilzwijgend op. Tien minuten gaans van het Godshuis stonden de Hellenenders stil, en zetteden zich op de heide neder.

— Dat was daar niet zuiver, zei de Zwarte Kaat.

— Aan wien de schuld? vroeg Bruno misnoegd.

— Ja, aan wien de schuld? vloekte de kleine Bosschenaar.

— 't Is zeker al wederom die Zwarte Heks die 't gedaan heeft? vroeg Bruno's weerhelft; kom, bekijf me nu niet; dewijl alles toch naar wensch is afgeloopen.

— Sapperhel! ik was daar niet op mijn gemak in die kerk, zei de Rosse.

— De Kerk mocht nog al de kerk zijn, liet Terus er op volgen; maar van dien Pater Bernardus kreeg ik den doodschrik op 't lijf; was dat ook de broeder van Dirk ten Vorsel?

— Twijfelt gij daaraan? zei Kaat; twee druppels water gelijken niet beter op elkander.

— Wie duivel! had toch ook kunnen denken daar zijn broeder aan te treffen? Wij hadden daar leelijk in de kaars kunnen vliegen.

— En dan die satansche medaille.

— Niemand heeft er aan gedacht, dat zulk een nietig stukje een eerlijk man nog aan de galg kon helpen, zei de Zwarte; en hoe kwam die Pater op het denkbeeld de helft er van in bewaring te houden?

— Om dat stukje in mijn bezit te hebben, zou ik hem gaarne het hoofd inslaan; dat ding kan ons vroeg of laat verraden.

— Neemt gij dat zoo hoog op? vroeg de Zwarte.

— Terus heeft gelijk, zei Bruno; daarom is het maar zaak dat wij ons uit de voeten maken, en niet in Bladel wederkeeren, voor dat al die zaken van de Vorselsche hoeve teenemaal zijn vergeten.

Wordt vervolgd.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De verwachting, welke sommige lezers misschien hadden, dat het een of ander land, onder den wreeden druk van het oorlogsnoodlot, pogingen zou kunnen of willen aanwenden om op zich zelf vrede te sluiten, zal niet verwezenlijkt worden.

De regeeringen van de drie groote bondgenooten Engeland, Frankrijk en Rusland hebben zich wederkeerig verbonden om in den loop van den huidigen oorlog afzonderlijk geen vrede te sluiten.

De drie regeeringen zijn het eens, dat wanneer de tijd is gekomen om over vredesvoorwaarden te onderhandelen, geen enkele der verbonden mogendheden vredesvoorwaarden zal kunnen stellen zonder voorafgaande ruggespraak met de beide andere bondgenooten.

Van België verluidt in deze (officieele) bekendmaking niets.

Uit een en ander valt dus duidelijk af te leiden dat de oorlog nog lang niet geëindigd zal zijn, tenzij hoogere invloeden in het spel komen.

* * *

Hoewel wij er verzekerd van zijn dat de oorlogsbrand weer volop woedt, verkeeren we op het oogenblik nog in de onzekerheid omtrent hetgeen zich in Frankrijk ten Zuid-Oosten van Parijs afspeelt, en welk effect die onverwachte beweging van de Duitsche troepenmachten in Zuid-Oostelijke richting, welke Zaterdag aller nieuwsgierigheid op wekte, gehad heeft.

De berichten komen schaarsch.

Vóór den wind schijnt het den Duitschers de laatste dagen niet te gaan, òf zij hebben voor de Franschen en Engelschen een verrassing in petto.

De tijd van wachten duurt ditmaal, na het verbazend snelle en doortastende voortschrijden der Duitsche legers, wel lang.

Men kan er zeker van zijn, dat zich daar feiten van een beslissende zekerheid afspelen, waarvan de beteekenis juist de nieuwsgierigheid naar het verloop doet toenemen. Maar de geheimzinnigheid, die de plotselinge tactiekverandering der Duitschers omgeeft en die hangen blijft omtrent de verschillende posities van de legerkorpsen en vooral dat van den Duitschen kroonprins, hetwelk, zooals men weet, naar onze veronderstelling bij de veranderde actie een zeer belangrijke rol zal spelen, maakt het onmogelijk de nieuwsgierigheid ook maar eenigszins te bevredigen.

Van Fransche zijde werden Maandag enkele successen gemeld, door vooruitgeschoven Fransche voorposten op den rechtervleugel van de Duitsche troepen behaald, waarbij de Fransche troepen tot langs de Oucq, een zijrivier van de Marne, ongeveer halverwege Parijs en Reims konden voortdringen, zonder op de Duitsche legermachten te stooten, die dus steeds meer oostwaarts blijken te zijn gerukt.

Blijkens gisteren ingekomen berichten wordt langs de oevers van de Marne en gedeeltelijk langs die van de Grand Morin, een linker zijrivier, die een dertigtal kilometers ten Oosten van Parijs in de Marne valt, een belangrijk gevecht geleverd tusschen de Duitsche en de Fransch-Engelsche troepen, waarvan de afloop van groote beteekenis worden kan.

Voor het eerst na hun snellen strategischen terugtocht houden de verbonden Fransch-Engelsche legers wederom stand, om te pogen den Duitschen opmarsch te stuiten, en misschien ook om te voorkomen. dat zij door de Duitsche legermassa's niet in een noodlottige omsluiting bekneld worden.

Volgens de Fransche berichten strekt de gevechtslinie zich uit van Nanteuil, ten Noord-Oosten van Parijs en rechts van de Marne, over Meaux en Sézanne, links van de Marne, aan de Grand Morin tot Vitry, ten Zuiden van Reims in Chalons, op den linkeroever van de Marne, en volgens dezelfde Fransche berichten zouden de Fransche troepen een aanmerkelijk voordeel reeds behaald hebben, door het terugdringen van de Duitsche troepen bij Coulommiers.

Maar het bericht van dit voordeel sluit dan ook tevens de erkenning in van een geleden nadeel. Want er blijkt uit, dat de Duitsche troepen in staat zijn geweest de stellingen van de Fransche troepen langs de Marne te forceeren en Zuidelijk van de Marne door te dringen tot La Ferté Gaucher en Coulommiers toe. Aan dit voorwaarts dringen zou nu een einde zijn gemaakt en de voortdringende Duitsche troepen zouden weer achterwaarts gedreven zijn.

Dit was dan ook voor de Fransche troepen dringend noodig, daar bij een verder trekken der Duitsche troepen niet alleen het gevaar gedreigd had tot afsnijding van den linkervleugel der Fransch-Engelsche troepen, maar ook tot et welslagen van wat blijkbaar de bedoeling van de Duitschers is: de Fransch-Engelsche legermacht Oostelijk van Parijs op te drijven en te pogen bij Vitry in te sluiten.

Tot dusver blijkt nog uit niets, dat de Duitschers van plan zijn Parijs te belegeren, doch het verloop van den aanhangigen slag zal bepaald hierop van invloed zijn.

Met spanning valt de verdere ontwikkeling van de gevechten langs de Marne nu af te wachten. Eenig bericht van beslissende beteekenis valt op het oogenblik niet te melden.

Als het meest belangwekkende nieuws uit Frankrijk kan gemeld worden dat de Duitschers thans de vesting Maubeuge veroverd hebben, waarbij hun een groot aantal krijgsgevangenen en munitie in handen vielen.

Daar de Duitsche legers echter deze vesting reeds lang voorbij waren, kan dit als geen bijzonder strategisch voordeel geacht worden, tenzij het vrije gebruik van het machtige belegeringsgeschut voor de volgende Fransche vestingen.

* * *

Uit België komt ook geen nieuws van beteekenis, tenzij in 't begin dezer week eenige actie bij Dendermonde en Aalst ten Zuid-Westen van Antwerpen, waaruit in 't eerst werd afgeleid dat de Duitschers van plan waren om Antwerpen, geheel in te sluiten en te beschieten.

De Belgen in die streek weerden zich geweldig en brachten den vijand hevige schade toe, doch op den duur moesten ze toch voor de overmacht wijken.

Het schijnt echter dat er nog geen belegering van Antwerpen te verwachten is, want gisteren zijn de Duitsche troepen tot bij Quatrecht en Melle, vlak bij Gent doorgedrongen. De tegenstand der Belgen mocht niet baten, evenmin als de overwinning voor enkele dagen door de Belgische troepen bij Dendermonde behaald, eenig blijvend succes blijkt gehad te hebben.

De Duitschers trekken nu op naar Gent, waar de mogelijkheid bestaat, dat zij, evenals voor enkele weken, kort na de bezetting van Brussel, weer in Zuid-Oostelijke richting zullen afslaan, om naar Frankrijk te trekken en daar de troepen te versterken.

Trekken de troepen echter door, dan zijn de namen van Gent en Brugge alleen reeds meer dan voldoende om met zekere angstige bezorgdheid de verdere ontwikkeling der gebeurtenissen tegemoet te zien.

Vooral met het oog op Dinant, waar de Duitschers zich weer eens in al hunne geweldige woestheid hebben doen kennen, en welke stad blijkens telegrammen uit Ostende geheel verwoest is, en vele ingezetenen doodgeschoten, is eene ernstige vrees voor het oprukken der Duitschers naar Gent wel gewettigd.

* * *

De berichten van het oorlogsterrein aan den kant van Rusland zijn vooral in de laatste dagen zeer schaarsch.

Blijkbaar zijn de drie partijen zich daar aan het toerusten voor nieuwe geweldige veldslagen, en elke voorspelling daaromtrent zou op het oogenblik geheel voorbarig zijn. Maar wel is de Rus geduchter gebleken dan waarvoor men hem hield, en de Duitschers en Oostenrijkers zullen, vooral met het oog op zijn ontzettend sterke weermacht, de handen aan hem vol hebben.

Uit de vele, tegenstrijdige en eigenaardige berichten omtrent de operatien in Galicië en Polen, is het niet gemakkelijk zich een duidelijk beeld te vormen. We zouden bijna zeggen, hoe meer berichten men leest, hoe onduidelijker wordt het.

Sinds verleden week worden de volgende voornaamste feiten van het Oostelijk gevechtsterrein gemeld:

1o. de inval der Russen in Oost-Pruisen, gevolgd door den tegenaanval der Duitschers (leger van generaal von Hindenburg), waarbij 90,000 man krijgsgevangen gemaakt zouden zijn;

2o. de val van de Oostenrijksche generaal Dankl in Polen (slag bij Krasnic) doorgezet tot nabij Lublin, volgens Russische berichten beantwoord met een tegenaanval door de Russen;

3o. de inval van den Oostenrijkschen generaal Auffenberg, gesteund door het leger van aartshertog Jozef Ferdinand, opereerende Oostelijk van generaal Dankl in Polen, gestooten op de Zuidwaarts rukkende Russische afdeelingen. Slag bij Zamosc—Komarow zonder beslissing;

4o. de vermeestering van Lemberg en Halicz, beide in Galicië gelegen, door de Russen, oprukkende van uit het Noordoosten. De Russen verklaren in Polen en Galicië reeds 70,000 krijgsgevangenen te hebben gemaakt.

Uit deze feiten conclusies te trekken voor de toekomst schijnt ons gewaagd vooral ook, omdat we omtrent zoovele bijzaken in het duister tasten.

Dit is echter zeker, dat de Oostenrijkers tot op heden nog weinig overwinningen hebben kunnen boeken. De 5 tegen Servië en Montenegro ageerde legerkorpsen schijnen klop te hebben gehad, evenals de 5, welke bij Lemberg optraden. De legers hierboven onder 2o en 3o genoemd, waarschijnlijk ten getale van 6 legerkorpsen, hebben ook zwaar geleden en strijden, na het aanvankelijk succes, nu tegen een overmacht.

Het wordt langzamerhand tijd, dat de Duitschers krachtig te hulp komen, maar de laatsten hebben blijkbaar in Frankrijk nog de handen vol.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

OSTENDE, 7 Sept. De Duitschers rukten gisteren op in een richting ten Noord-Westen van Brussel tusschen Gent en Antwerpen.

Hedenmorgen waren alle telegrafische en spoorverbindingen tusschen deze twee steden verbroken.

Gisteren hadden ontmoetingen plaats tusschen Oordegem en Wetteren.

KOEWACHT. (Zeeuwsch Vlaanderen), 7 September, Lokeren, dat hier 4 uur vandaan ligt, is door de Duitschers bezet. De inwoners trekken radeloos de Nederlandsche grens over. Onze gemeente is overstroomd met vluchtelingen.

TERNEUZEN, 7 September. De verbinding per spoor tusschen Gent en Lokeren is thans verbroken, doordat een deel van den spoorweg vernield is. Reizigers van Antwerpen en St. Nicolaas naar hier konden heden slechts langs een omweg aankomen.

ANTWERPEN, 6 Sept. Bij den aanval van gisteren, ten Zuiden van Dendermonde, leden de Duitschers zware verliezen en lieten een duizendtal dooden op het slagveld.

De Duitsche troepen trokken zich in wanorde terug. Hun poging is geheel en al mislukt Deze nederlaag is te danken aan het zeer juist schieten van het Belgische veldgeschut.

TERNEUZEN, 7 Sept. Heden voormiddag te ongeveer 11 uren kwam een Duitsche troepenafdeeling uit de richting van Aalst bij Melle, een plaatsje van ongeveer 500 inwoners, eenige kilometers ten Zuiden van Gent, in botsing met burgerwachten en Belgische troepen, die aldaar waren verschanst. De Duitschers openden een hevig kanonvuur, dat door de Belgen werd beantwoord. Weldra waren verscheidene fabrieken en woningen van het dorp in brand geraakt. Ook het groote pensionaat, dat naar het schijnt door den vijand voor een kazerne werd aangezien, had veel te lijden. Na dapper te hebben stand gehouden, moesten de Belgen ten slotte retireeren, wat in goede orde en met medeneming van het geschut geschiedde.

Te Gent worden een aantal gewonden in de hospitalen gebracht. Na het eindigen der kanonade wilden velen het deels brandende dorp verlaten, doch werden door het bestuur in hunne kelders gezonden, omdat naar men zeide de Duitschers bezig waren hun geschut zoodanig op te stellen, dat zij den weg naar Gent konden bestrijken.

VERWOESTING VAN DINANT.

OSTENDE, 8 Sept. De Duitschers hebben binnen weinige uren met kanonkogels en brandstichting, Dinant aan de Maas verwoest.

De vrouwen werden in de kloosters opgesloten, terwijl men verschillende mannen fusilleerde. Honderd notabelen werden op de Place d'Armes gefusilleerd.

De Pruisen beweren, dat zij deze gewelddadigheden hebben begaan, omdat er geschoten was — zonder succes evenwel — vanaf de hoogten die Dinant omsluiten.

OP WEG NAAR GENT.

OSTENDE, 8 Sept. Een hevig gevecht had plaats tusschen Melle en Quatrecht (beide op de lijn Brussel—Gent.)

Het duurde 5 uren. Belgische vrijwilligers vochten tegen de Duitschers, die numeriek in de meerderheid waren. Na een hevigen tegenstand trokken de Belgen zich in goede orde terug.

De Duitschers hebben Melle bezet en zetten hun opmarsch naar Gent voort.

ANTWERPEN, 8 Sept. Officieel wordt medegedeeld, dat de Duitsche militaire autoriteit te Luik, een formeel bevel heeft uitgevaardigd, dat de bewoners gedurende 3 dagen hunne woningen niet mogen verlaten. Deze maatregel wordt verklaard uit den wensch, om voor het publiek den doortocht verborgen te houden van talrijke troepenmachten, die naar Duitschland vertrekken.

Sedert eenige dagen is de bewaking van de spoorwegverbindingen aan Duitsche zeelieden toevertrouwd. Dat schijnt er op te wijzen, dat de Duitsche reserven uitgeput raken.

De Duitsche troepen die gisteren in de omstreken van Dendermonde en Aalst lagen, trokken heden in de richting van Gent.

De Duitschers zijn te Melle en Wetteren gelegerd.

De burgemeester van Gent zond een afgevaardigde naar den commandant, om de noodige overeenkomst te treffen.

De koningin is naar Antwerpen teruggekeerd.

DE OVERGAVE VAN GENT.

OSTENDE, 9 Sept. Het blad „Bien Public" meldt, dat de burgemeester van Gent een brief heeft ontvangen van de Duitsche militaire autoriteiten, waarin hem wordt gevraagd, in Oordegem — even benoorden Aalst, en ten zuidoosten van Gent — te komen, ten einde te beraadslagen over de voorwaarden, waarop Gent aan de Duitschers zal worden overgegeven.

LONDEN, 8 Sept. De bladen deelen mede, dat de burgemeester van Gent te Oordeghem met den Duitschen generalen staf een overeenkomst heeft gesloten, strekkende om den intocht van vijandelijke troepen in de stad te vermijden. De voorwaarden zijn: De burgerwachten, die thans te Waereghem zijn, zullen naar Gent terugkeeren, om daar ontwapend te worden. De gemeentelijke overheid van Gent neemt op zich de Duitsche troepen in dat district van leefmocht te voorzien.

Bevestigd wordt, dat de Duitschers de Vlaamsche provincies trachten te bezetten, om zich nieuw gebied voor de bevoorrading der troepen te verzekeren.

TERNEUZEN, 8 Sept. Thans kan omtrent het optrekken der Duitschers in de omgeving van Gent, het volgende worden gemeld: Maandag is een student van Luik, krijgsgevangene der Duitschers, bij den burgemeester van Gent gekomen met een brief van den generaal, die het Duitsche leger in Oost-Vlaanderen aanvoert. De student had op eerewoord moeten beloven met of zonder antwoord bij den generaal te zullen terugkeeren, op straf van bij de eerste gelegenheid te zullen worden gefusilleerd. Hedenmorgen moest de burgemeester om 9 uur te Oordeghem, een plaatsje nabij Gent, komen, om met den generaal te spreken over de voorwaarden eener bezetting van Gent. In zijn brief dreigde de Duitsche generaal de stad Gent met zwaar geschut te zullen bombardeeren, indien hij ook maar het minste verzet ontmoette. Ingevolge dat schrijven, vertrok de heer Braun vanochtend om 8 ure per automobiel naar Oordeghem. De automobiel droeg een witte vlag. Te ongeveer 11 uur keerde de burgemeester terug en deelde aan hen, die daar waren, mede, dat de Duitschers niet naar Gent zullen trekken, maar hun tocht naar Frankrijk zullen vervolgen. Er zal ook geen oorlogsschatting moeten worden betaald, doch de generaal heeft bedongen verschillende leveringen van benoodigdheden voor het leger, o.m. rijwielen. De burgerwacht mag naar Gent terugkeeren en zal er politiedienst kunnen verrichten, na de wapens te hebben ingeleverd. Verder eischt generaal von Böwith van de stad Gent: 10.000 liter benzine, 1000 liter mineraalwater, 150.000 kilo's haver, 100 rijwielen, 10 motorrijwielen, 25 luchtkamers voor auto's, 10 rollen elk van 40 meter lengte, voor verbanden van wonden, veel sublimaatpastilles, 100.000 sigaren, alles te leveren op Woensdag morgen om 6 ure. Ook de geweren van de burgerwacht moeten worden ingeleverd.

De leveringen voor het Duitsche leger zullen worden betaald met oorlogsbons. Het vernemen dezer voor Gent zoo gunstige voorwaarden, werd luid toegejuicht en men schrijft deze toe aan het optreden van den burgemeester en de goede houding der Gentenaren jegens het Duitsche leger.

In Gent is een bekendmaking aangeplakt, waarin de burgerwachten opgeroepen worden om volgens de door den Duitschen generaal gestelde voorwaarden hunne wapens en ammunitie zoo spoedig mogelijk in te leveren in het gravenkasteel. Degenen die aan dat bevel niet mochten voldoen, zullen worden gefusilleerd.

Hedennamiddag kwamen twee Duitsche officieren in Gent. Zij werden in de Baguettenstraat gezien, waarop een aan het stadhuis op een automobiel gemonteerde mitrailleuse derwaarts kwam en op deze officieren het vuur opende. Een der officieren werd gedood, de andere gewond. Dit voorval is zeker aan een of ander misverstand toe te schrijven; het schijnt dat de officieren zich daar ook niet mochten bevinden. De burgemeester is onmiddellijk weer naar den Duitschen generaal vertrokken, om over dit incident, dat tot erge verwikkelingen zou kunnen leiden, te spreken.

EEN BELGISCH PROTEST TEGEN DUITSCHE GRUWELEN.

De getuigenissen, door de Belgische commissie tot onderzoek van de schending door de Duitschers van het volkenrecht verzameld, zijn overgelegd aan den minister van justitie.

Zij leggen den Duitschers ten laste, het begaan van wreedheden te Visé, Orsmael, Aerschot, Leuven en de omstreken van Mechelen. Duitschers zouden langs den weg ongewapende boeren en wielrijders hebben doodgeschoten. Hetzelfde lot deden zij ondergaan aan boeren, die in groepen bezig waren den oogst binnen te halen. Zij leidigden de publieke kassen, vorderden levensmiddelen en dranken op en voerden er zich dronken mee, losten schoten in de straten en in onbewoonde huizen om dan later te verklaren, dat de bewoners geschoten hadden en te gaan moorden, brandden en plunderden. Onder de wreedheden worden verder genoemd het opsluiten van mannen in de kerken, het verkrachten van vrouwen, het wegvoeren van mannen naar Duitschland om er veldarbeid te verrichten.

Men beweerd zelfs dat de weggevoerden gedwongen werden om tegen de Russen te vechten. De Duitschers nemen gijzelaars en eischen dan losprijzen. Zij laten mannen, vrouwen en kinderen voor hun troepen uitloopen en maken misbruik van de witte vlag om de Belgische troepen dicht te kunnen naderen. Voorts zouden zij een tiental pastoors hebben doodgeschoten.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

MAUBEUGE VEROVERD.

40.000 Krijgsgevangenen.

BERLIJN, 8 Sept. Maubeuge heeft gisteren gecapituleerd.

40.000 krijgsgevangenen, onder wie 4 generaals, 400 kanonnen en een groote hoeveelheid oorlogsmateriaal zijn in onze handen gevallen.

BORDEAUX, 8 Sept. Een officieel communiqué van gistermiddag 3 uur meldt:

Een algemeene actie is in gang op de lijn, loopende van Nanteuil-Le-Haudouin (in den Zuid-Oosthoek van het departement der Oise, halverwege op de spoorlijn Parijs-Compiègne), over Meaux (departement Seine et Marne, ten Zuiden van Nanteuil-l.-H.), Sézanne (in het departement der Marne, ten Zuiden van Epernay) en Vitry-le-François (eveneens in het departement der Marne, ten Z.Z.O. van Chalons) tot aan Verdun.

Dank zij de krachtige actie van onze troepen, sterk gesteund door het Engelsche leger, hebben de Duitschers, die eergisteren en gisteren doorgedrongen waren tot in de streek van Coulommiers en La Ferté-Gacher (beide aan de Grand Morin, ten Oosten van Parijs), gisterenavond een terugtrekkende beweging gemaakt.

PARIJS, 8 Sept. Officieel deelt men mede, dat de plannen van generaal Joffre, methodisch worden afgewikkeld. De strijdkrachten der geallieerden gaan offensief te werk en slaagden erin de Duitsche troepen tegenover zich tot staan te brengen en in Noord-Oostelijke richting terug te werpen.

LONDEN, 8 Sept. Een telegram uit Boulogne aan de „Evening News" meldt, dat een depeche, hedenochtend ontvangen van generaal Pau, van een groote overwinning spreekt, die de geallieerden, onder bevel van de generaals French en d'Amade, te Précy-sur-Oise, 25 mijlen ten Noorden van Parijs, zouden behaald hebben. De Duitsche keizerlijke garde zou door de Engelsche troepen vernietigd zijn.

De „Evening News" publiceert het telegram onder alle voorbehoud.

PARIJS, 8 Sept. Een officieel communiqué van 11 uur 's avonds, bericht het volgende:

Op onzen linkervleugel trokken de geallieerde legers voort, zonder eenigen tegenstand te ontmoeten. In het centrum rond Verdun, rukten de Fransche beurtelings vooruit en terug. De situatie is ongewijzigd.

Verschillende plaatselijke successen werden op den rechtervleugel in de Vogezen behaald.

Rondom Parijs leverden de voorutgeschoven verdedigingstroepen gevechten in den omtrek van de Ourcq, die gunstig voor onze troepen verliepen.

De minister van oorlog zond een telegram aan den gouverneur van Maubeuge, waarin de bewondering van de natie en de regeering voor de verdedigers wordt uitgedrukt, en waarin de hoop wordt uitgesproken, dat de sterkte spoedig bevrijd zal zijn.

(Zooals men weet is Maubeuge sindsdien in handen der Duitschers gevallen.)

PARIJS, 8 September. Officieel wordt medegedeeld, dat de Fransche opperbevelhebber onder dagteekening van 7 dezer een dagorder heeft uitgevaardigd, waarin hij den ongeduldigen troepen meedeelt, dat het nu niet meer het oogenblik is om achteruit te zien, maar om den vijand aan te vallen, terug te dringen en het terrein dat gewonnen werd het koste wat het wil, te behouden.

Eveneens uit officieele bron wordt medegedeeld: In den ochtend van den 7den heeft het eerste Duitsche leger (de uiterste rechtervleugel van de Duitschers) onder den druk van het linkerleger der Engelschen en Franschen naar het Noorden terug moeten trekken. Het wordt op zijn front en zijn flank gevolgd.

Van het front tegenover het tweede, derde en vierde Duitsche leger wordt geen ernstig gevecht gemeld, maar aan het front van het vijfde Duitsche leger, waar de rechtervleugel der Franschen staat, is het tot een vinnige ontmoeting gekomen.

In den avond van den 6den hebben de troepen van Verdun een uitval gedaan en convoolen, behoorende tot het vijfde Duitsche leger, genomen.

PARIJS, 8 September. Uit het officieele communiqué van vanmiddag drie uur valt af te leiden, dat de rechtervleugel der Duitschers, waarvan de opmarsch een week geleden vrij verontrustend scheen, zijn terugtrekkende beweging, die met tegenslagen gepaard gaat, vervolgt.

Het communiqué luidt: 1e. Op den Franschen linkervleugel dringen de legers der bondgenooten, waartoe ook vooruitgeschoven troepen van de Parijsche bezetting behooren, voortdurend vooruit van de oevers der Ourcq tot in de streek van Montmirail (aan de Marne, 50 K.M. ten Oosten van Parijs). De vijand trekt terug in de richting der Marne.

Fransche en Engelsche troepen hebben tusschen Meaux en Sézanne tal van Duitschers gevangen genomen, o.a. een bataljon infanterie en een compagnie met machinegeweren en bovendien verscheidene caissons buitgemaakt.

2e. Het Fransche centrum is in hevige gevechten gewikkeld tusschen Fère Champenoise (10 K.M. ten Noordoosten van Sézanne, aan den spoorweg van Parijs naar het Oosten.)

De Franschen zijn nergens teruggeslagen, de vijand heeft integendeel terrein verloren bij Vitry le François, waar een terugtrekkende beweging der Duitschers geconstateerd wordt.

3e. Op den Franschen rechtervleugel heeft een Duitsche divisie een aanval gedaan op de linie Château—Salins (in Duitsch Lotharingen, ten N.-O. van Nancy) —Nancy, waar zij is teruggeslagen ten Noorden van het bosch van Champenoux.

Meer naar het oosten hebben de Fransche troepen de bergkam van Maudray (in de Vogezen) en de pas van Fourneaux hernomen.

* * *

GEEN AFZONDERLIJKE VREDE.

Door eene Zaterdag te Londen door den Engelschen minister van buitenlandsche zaken, Grey, den Franschen gezant Cambon, en den Russischen gezant Benckendorff onderteekende verklaring, verplichten de Engelsche, Fransche en Russische regeeringen zich om in den loop van den huidigen oorlog niet afzonderlijk vrede te sluiten.

De drie regeeringen zijn overeengekomen, dat, indien een der drie verbondenen over de vredesvoorwaarden gaat onderhandelen, deze geen voorwaarden mag stellen, welke niet eerst door de drie verbonden mogendheden zijn goedgekeurd.

EEN ENGELSCHE KRUISER GEZONKEN.

TERNEUZEN, 7 Sept. Een geloofwaardig bericht uit Londen maakt gewag van het zinken van den Engelschen kruiser Pathfinder, die voor de Tyne (de rivier, waaraan Newcaste gelegen is) op een mijn is gestooten. Het verlies aan menschenlevens is groot.

Ook een passagiersschip, waarvan de naam nog niet bekend is, is hetzelfde lot overkomen.

De Pathfinder is een pantserdekkruiser van 3000 ton, loopt 25.8 knoop, voert 9 kanonnen van 10.2 c.M., en is in 1904 van stapel geloopen.

DUITSCHE TROEPENBEWEGING.

LONDEN, 7 Sept. De „Daily Tel." vernemt dt. 4 September uit Berlijn: De Duitschers zijn zoo zeker van de eindoverwinning, dat zij nu reeds troepen van het Westelijk oorlogsterrein naar het Oosten zenden. Twee legercorpsen zijn per trein uit België naar Oost-Pruisen vertrokken.

NOG TWEE NIEUWE OORLOGEN OP HANDEN.

Uit de meest zekere bron wordt gemeld, dat de oorlogsverklaringen tusschen Turkije en Rusland en tusschen Turkije en Griekenland vlak voor de deur staan.

Rusland heeft reeds aan Bulgarije gevraagd of het haar toestaat, troepen bij Warna te landen.

Bulgarije verklaart een neutrale staat te zijn en geen enkele schending van haar neutraliteit te zullen dulden.

Op de tegenvraag of niet tegenover Rusland een uitzondering kon worden gemaakt, heeft de Bulgaarsche regeering botweg iedere schending van hare neutraliteit afgewezen.

Rusland wil voornamelijk over Bulgarije naar Adrianopel en Konstantinopel.

Engeland zou dan eveneens troepen naar Adrianopel zenden.

Reeds is Engeland de blokkade der Syrische kust begonnen.

AL DUURT HET NOG 20 JAAR.

Vrijdag is in de Londensche Guildhall een meeting gehouden, waarbij gesproken werd door minister-president Asquith en de heer Bonar Law. In de zaal stonden de bezoekers dicht opeengepakt. Een muziekkapel speelde vaderlandsche liederen. De vergadering droeg een indrukwekkend karakter.

De minister-president Asquith herinnerde in zijn rede met verontwaardiging aan wat hij noemde het schaamteloos voorspel van Duitschland om te onderhandelen over de schending der neutraliteit van België. Engeland zeide hij, zal niet dulden, dat Nederland he, volgende slachtoffer zal worden.

Asquith bracht vervolgens in herinnering, de barbaarschheden door de Duitschers in België bedreven, terwijl hij er op wees, dat de Britsche vloot de Duitsche tot een oneervolle werkloosheid dwong.

Aan het einde van zijn rede verklaarde Asquith: Wij zullen het zwaard niet in de scheede steken, vóór de overwinning is behaald, al moet het twintig jaar duren.

Door Asquith werd ten slotte nog medegedeeld, dat reeds 2 à 3000 man zich hadden aangemeld voor het leger van Kitchener.

ENGELSCHE VERLIEZEN.

LONDEN, 7 Sept. Officieel wordt gemeld, dat het Engelsche legerkorps in Frankrijk, op de dagen 1 en 2 dezer, vijftien duizend man aan dooden en gewonden verloor, en dat bovendien een groot aantal militairen worden vermist.

DUITSCH OORLOGSNIEUWS.

Een officieel Duitsch communiqué meldt:

Het Londensche Reuterbericht, dat 7 Duitsche torpedojagers voor Kiel beschadigd aangetroffen en eenige andere torpedojagers in de nabijheid van het Noordzeekanaal gezonken waren, waarschijnlijk na een ongelukkig gevecht met Russische oorlogsschepen, is van a tot z gelogen.

DUITSCHE OVERHEERSCHING.

De correspondent van de „Times" te Bologne, weet te melden, dat de prefect van het departement du Nord in Rijssel, gevangen gehouden wordt. De Duitschers zouden een som van zeven millioen francs oorlogsschatting geëischt hebben. Te Amentières waren zij met een 500.000 francs tevreden, maar te Amiens eischten ze een millioen francs en, volgens den man van de „Times" nog 100.000 sigaren. Lens moest een 700.000 francs opbrengen.

* * *

NA DEN SLAG.

De „Köln. Ztg." schrijft:

In deze dagen van bloedige slagen, klopt het hart vaak angstig, bij de gedachte, hoe het er na den strijd op het slagveld wel zal uitzien. Wie zorgt voor de arme gewonden, die daar zijn blijven liggen, wie begraaft de dooden, die van beide zijden voor de eer en het bestaan van het vaderland gevallen zijn? Wie bekommert zich om de gewonde dieren? Hoe staat het met de bezittingen van de doode en zwaar gewonde soldaten?

En dan is het een troostende gedachte, dat alles wat menschelijkerwijze voor de ongelukkige slachtoffers van den oorlog kan gedaan worden, ook gedaan wordt.

Eerstens is elke troepenafdeeling verplicht na het gevecht, het terrein van den strijd af te zoeken, om de dooden en gewonden te vinden, en het plunderende en moordende gespuis verwijderd te houden. Vooral gedurende den nacht worden strenge maatregelen genomen.

Indien men bij het gevecht vooruit gerukt is, vervullen de volgende troepenafdeelingen dezen droevigen plicht. Voorschriften zijn hier nauwelijks noodig. Ook de meest vermoeide soldaten denken aan hen, die aan hun zijde gestreden hebben, en een gelijke woede bezielt hen tegen de hyenas van het slagveld.

Gewonden, die nog kunnen loopen, gaan zelf naar de naaste verbandplaats. Daar wordt hun een eerste verband aangelegd, waarna zij zich naar de eerste verzamelplaats van licht-gewonden begeven.

De overige gewonden worden zoo spoedig mogelijk naar de veldhospitalen gebracht. Moeten zij echter eerst eenigen tijd op de verbandplaats blijven, dan worden zij in tenten ondergebracht, welke rijkelijk van schutdaken, windschermen, bedden enz. voorzien zijn. Het personeel, noodig om hen te verplegen, blijft bij hen.

De zorg voor de levenden eischt, dat de dooden zoo spoedig mogelijk begraven worden. Men behoeft echter geenszins te vreezen, dat er nog levenden tusschen de dooden zullen geraken. De dood moet bij ieder in het bijzonder definitief vastgesteld zijn, voor verlof tot begrafenis gegeven wordt.

Aan de troepenafdeelingen, welke de slagvelden afzoeken, zijn steeds geneesheeren toegevoegd, alsmede verschillende verplegers.

De graven moeten zoo ingericht worden, dat noch het water, noch de lucht besmet kan worden.

Nadat het geheele slachtveld afgezocht is, wordt een afzonderlijke afdeeling met een officier van gezondheid uitgezonden, om te onderscheiden, of alles volgens de voorschriften geschied is.

Ook voor de dieren wordt gezorgd. De paarden, welke geneesbare verwondingen bekomen hebben, worden verbonden en naar de naastbijgelegen etappeplaats gezonden, indien zij niet dadelijk bij de troepen kunnen blijven. Te zwaar gewonde dieren worden doodgeschoten. De mannen op het veld hebben voor hun trouwe dieren een week hart.

Wat de vaststelling van de persoonlijkheid betreft, valt op te merken, dat elke soldaat steeds een herkenningsteeken met naam en woonplaats bij zich draagt.

De brieven, zaken van waarde en andere eigendommen van gevallenen, stervenden en gewonden, worden door de betaalmeesters in bewaring genomen.

In ons Vaderland.

LICHTING 1915.

De Minister van Oorlog heeft den Commissarissen der Koningin in de onderscheidene provinciën medegedeeld, dat ten aanzien van de ingeschrevenen van de lichting 1915 de artikelen 24 tot en met 31 en 34 van het Militiebesluit II voorloopig van kracht blijven.

Deze artikelen regelen het onderzoek naar de voorgeoefendheid van de militieplichtigen, hetwelk in de maand November plaats heeft en bepalen voorts dat zij, die bij den keuringsraad hun wensch met betrekking tot de inlijving niet hebben kenbaar gemaakt, dit alsnog vóór 10 October bij den burgemeester kunnen doen.

VOORKOMING VAN PRIJSSTIJGING VAN TARWE EN ROGGE.

Door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is aan de burgemeesters de onderstaande aanschrijving gericht:

Daar het mij gebleken is, dat in verschillende gemeenten vrees voor te groote prijsstijging van inlandsche tarwe en rogge bestaat en in verband daarmede sommige gemeentebesturen overwegen, aankoopen voor die gemeenten te doen, heb ik de eer u mede te deelen, dat ik in het algemeen bereid ben aan burgemeesters machtiging, ingevolge art. 76a der Onteigeningswet te geven, resp. art. 76c toe te passen, wanneer zij mij aantoonen, dat geen tarwe of rogge in der minne te verkrijgen is tegen prijzen, die door mij bepaalde maxima niet te boven gaan. Deze maxima worden thans tot nader order bepaald als volgt: beste Zeeuwsche tarwe f 12 per 100 K.G., inlandsche rogge f 10 per 100 K.G., andere soorten naar evenredigheid.

Ik geef u voorts in overweging c.q. de landbouwers in uwe gemeente er op te wijzen, da, indien in eenigszins beteekenende mate rogge door hen aan vee wordt gevoederd, het waarschijnlijk gevolg hiervan zal zijn, dat de rogge in uwe gemeente door u in beslag zal moeten worden genomen.

Hierbij zij in herinnering gebracht, dat bij de taxatie van goederen krachtens de artt. 76a en vlg. der Onteigeningswet niet gerekend wordt met marktprijzen, maar met productie-prijzen en een matige winst.

MAXIMUM PRIJZEN VAN GRANEN.

Naar we vernemen, maakt de quaestie omtrent de vaststelling van maximumprijzen van graan en meel, bij den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel een punt van ernstige overweging uit en worden met verschillende belanghebbenden besprekingen over dit vraagstuk gehouden.

Naar wij vernemen bevindt zich een transport met Amerikaansche tarwe van de Vereenigde Staten, voor Nederland bestemd, op weg naar ons land.

KOSTELOOS VERVOER VAN MILITAIREN.

Een voor den militair kosteloos vervoerbewijs voor spoor-, tramweg of stoomboot c.q. veren, kan worden verstrekt aan de onder de wapenen zijnde gezinshoofden, mits de aanvrage daartoe door elken belanghebbende geschiedt onder mededeeling, dat zijne beperkte geldmiddelen hem niet toestaan zijn reis te bekostigen.

Ter beoordeeling van den onmiddellijken chef, kan in denzelfden zin een vervoerbewijs worden afgegeven aan niet-gezinshoofden, wanneer het bepaald onbillijk zou zijn dezen niet in het voorrecht van gezinshoofden te doen deelen, in verband met zeer bijzondere omstandigheden waarin zij verkeeren.

Dergelijke vervoerbewijzen voor de heen- en terugreis, kunnen uitsluitend gegeven worden naar de woonplaats of tijdelijke verblijfplaats van het gezin, of naar het daar nabijgelegen station, dan wel voor niet-gezinshoofden naar de plaats, waar hun aanwezigheid noodzakelijk is.

Bedoelde vervoerbewijzen kunnen alleen betrekking hebben op verloven, overeenkomstig de door den opperbevelhebber van land- en zeemacht gegeven orders nopens verlof.

GOEDERENVERVOER IN DUITSCHLAND.

Het Duitsche consulaat-generaal te Rotterdam deelt mede, ver zijn regeering vernomen te hebben, dat het goederenvervoer per spoor in Duitschland weer begonnen is en dat er in dit opzicht aan de verzending van Duitsche waren, geen belemmeringen meer verbonden zijn.

Het is te verwachten, dat thans de Duitsche uitvoer naar het neutrale buitenland weer op groote schaal plaats zal vinden.

Uit Winterswijk meldt men aan de „Tel.", dat daar Zaterdag weer vier goederentreinen uit Duitschland zijn aangekomen, medebrengende 108 wagens, de laatste trein zelfs met 50 wagens. Daaronder waren pl.m. 80 wagens met ijzer, kalk en cement, en overigens met stukgoederen

DE PREDIKANT VAN VEGHEL.

Naar het „Volk" vernemt, heeft generaal-majoor Van Terwisga, commandant der derde divisie, aan de burgemeesters der gemeenten in zijn divisie een aanschrijving gericht, waarin hij medeelt, dat door hem aan den predikant ds. De Jong, te Veghel, het verblijf in het door zijn divisie bezette gebied is ontzegd, wegens een te Stratum gehouden rede, welker inhoud een strekking had, die voor den geest in den troep en voor zijn plichtsvervulling gevaarlijk was.

De generaal verzoekt de burgemeesters, de noodige maatregelen te willen treffen.

Ds. De Jong is, naar het „Volk" meedeelt, christen-socialist.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 9 Sept. 1914.

— Zondag l.l. is door den Burgemeester onzer gemeente eene bakkersvergadering belegd, waarin o.m. werd besloten, het brood, welks hoofdbestanddeel roggemeel is, aan een vast gewicht te stellen, n.l. 1½ K.G. en 3 K.G. en dit met een gewichtsstempel te merken. De prijs werd vastgesteld op 17 en 34 cent. Het brood zal onder politietoezicht staan.

— Het volgende wordt uit Boxtel bericht aan de Provinciaal:

„Betreffende de alhier op te richten burgerwacht, werd ons nog uit goede bron medegedeeld, dat het in de bedoeling ligt deze thans wel te vormen, doch daar reeds de gemeentepolitie versterkt is met twee veldwachters, deze niet te doen optreden alvorens zulks werkelijk noodig wordt geacht. Het plan van organisatie zooals dat door onzen burgemeester is ontworpen lijkt ons zeer geschikt voor het doel.

In elke buurtschap wordt een buitengewoon gemeente-veldwachter aangesteld, bijgestaan door eenige flinke mannen. De gemeente zal hiervan 1/3 van de kosten voor hare rekening nemen, terwijl het andere 2/3 zal moeten worden betaald door de van dienst vrijgestelden. Dit alles is politiematig ingericht en onder goede controle."

DIENSTREGELING S.S.

Met ingang van 6 Sept. zijn de volgende treinen ingelascht:

Eindhoven—'s-Bosch: Eindhoven vertrek 3.20 nam., Boxtel aank. 3.40 nam., vertr. 3.43 nam., met aankomst te 's-Bosch 3.55 nam.

's-Bosch—Eindhoven: 's-Bosch vertrek 4.30 nam., Vught vertrek 4.37 nam., Esch vertrek 4.44 nam., Boxtel aank. 4.49 en vertrek 4.54 nam., Best vertrek 5.08 nam., Acht vertrek 5.14 nam. met aankomst te Eindhoven 5.21 nam.

Ingaande 7 Sept. stopt trein 190, vertrek 7.22 voorm. op tijdig verzoek te Acht en te Best.

STAAT VAN BELEG.

Slot no. 211 bevat een Kon. besl. van den 8sten September 1914, waarbij is goedgevonden en verstaan, te bepalen:

met ingang van heden worden in staat van beleg verklaard eenige gemeenten in de provincien Zeeland, Limburg, Gelderland, Groningen, Friesland, Noord-Holland en Zuid-Holland, benevens de navolgende gemeenten of gedeelten van gemeenten in de provincie Noord-Brabant:

Halsteren, Oud- en Nieuw-Gastel, Oudenbosch, Hoeven, Etten en Leur, Princenhage, Breda, Teteringen, Ginneken en Bavel, Chaam, Baarle-Nassau, Alphen, Gilze en Rijen, Tilburg, Goirle, Hilvarenbeek, Hooge en Lage Mierde, Reusel, Bladel en Netersel, Oost-, West- en Middelbeers, Diessen, Moergestel, Berkel, Udenhout, Oisterwijk, Haaren, Esch, Boxtel, Liempde, St. Oedenrode, Oirschot, Best, Son en Breugel, Vessem, Wintelre en Knegsel, Hooge-loon, Hapert en Casteren, Eersel, Duizel en Steensel, Bergeijk, Luijksgestel, Borkel en Schaft, Westerhoven, Riethoven, Dommelen, Veldhoven en Meerveldhoven, Oerle, Zeelst, Gestel en Blaarthem, Aalst, Waalre, Valkenswaard, Leende, Maarheeze, Soerendonk, Sterksel en Gassel, Heeze, Zes-Gehuchten, Stratum, Eindhoven, Strijp, Woensel, Tongelre, Nunen, Gerwen en Nederwetten, Lieshout, Beek en Donk, Gemert, Bakel en Milheeze, Aarle-Rixtel, Stiphout, Mierlo, Geldrop, Lierop, Someren, Asten, Vlierden, Helmond, Deuren Liessel, Budel.

VLEKZIEKTE ONDER DE VARKENS.

Uit verschillende plaatsen in Noord-Brabant komen berichten omtrent de vlekziekte onder de varkens. Zoo wordt aan de „Prov. 's-Hert. Crt." gemeld, dat te Rosmalen de ziekte een zeer kwaadaardig verloop schijnt te hebben, te oordeelen naar het groote sterftegetal.

Te Waspik neemt de sterfte onder de varkens nog steeds toe. Het varkensfonds heeft, tot stijving der kas, bijzondere maatregelen moeten nemen, teneinde aan al zijne verplichtingen te kunnen voldoen.

KERKNIEUWS.

Z. D. H. de Bisschop van Den Bosch heeft, op voorstel van den hoogeerw. heer prelaat der Abdij van Berne, eervol ontslag verleend aan den weleerw. heer Van Oorschot als kapelaan te Berlicum, en heeft benoemd tot kapelaan te Berlicum den weleerw. heer J. G. Meijs.

SPEKVOORRAAD.

Dat er in onze hoofdstad Amsterdam nog al menige knorrepot wordt geslacht bewijst o.a. dat de Firma Fred. van Sloten Rz., grossier in varkens en spek, (ook hier in de environs genoegzaam bekend,) in 14 dagen 70000 pond vet spek aflevorde; wat allemaal in de koelinrichting aan het stedelijk abattoir is gezouten. Het was een aardig gezicht, zoo'n partij in de koelinrichting waar de temperatuur tegen het vriespunt is, te zien liggen. Bij de grootste hitte is hier bederf uitgesloten!!!!

AARDAPPELEN IN DE MEIERIJ.

In de Meierij blijft de aardappelhandel nog op het doode punt staan, al gaan langs de Duitsche lijn (Boxtel-Wesel) eenige wagonladingen naar onze Oosterburen toe. Er is bepaald geen vraag, zoodat de prijzen zeer laag blijven. Als er geen flinke uitvoer volgt, zijn hier veel te veel aardappelen. 't Is dit jaar dan ook buitengewoon met de opbrengst.

's-BOSCH. De bakkers te dezer stede leveren op het oogenblik zoogenaamd oorlogsbrood, ook wel waterbrood geheeten. De bereiding geschiedt met een zeker percentage rijstemeel en aardappelmeel. De broodjes à 11½ cent per stuk, gaan er in als... koek. Toch klagen de bakkers steen en been, dat zij niet veel verdienen.

Zonder tusschenkomst der regeering, zouden de huismoeders heel wat meer hebben moeten betalen. Dit maken wij tenminste op uit die klacht.

SCHIJNDEL. Ons dorp is het aardappelland bij uitnemendheid. Wij verzenden jaarlijks duizenden mudden naar Duitschland, Helmond, Eindhoven, Tilburg en 's-Bosch. Dit jaar is de oogst buitengewoon en de smaak is heerlijk. Met het rooien is reeds een begin gemaakt. Nu komt er weer volop werk in de gemeente.

SCHIJNDEL. In de velden ziet men de hopplukkers weer aan den arbeid. Voor de hop wordt thans ongeveer 6 cent per pond betaald. De oogst is dit jaar overvloedig en door de langdurige droogte heeft de bloem niets geleden. Vroeger werd in ons dorp zeer veel hop geteeld, doch dat gebeurt de laatste 20 jaren niet meer. In het wild komt deze slingerplant evenwel veelvuldig voor, zoodat er nog wel een centje met den pluk te verdienen is.

OSS. — Doodslag. — Vrijdagavond heeft alhier eene vechtpartij plaats gehad, waarbij een zekere Van Berne zoodanig gewond werd, dat hij Zondagnacht aan de gevolgen is overleden. De vermoedelijke dader v. V. is gevankelijk naar 's-Bosch overgebracht.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Geachte redactie.

Wilt u zoo goed zijn het volgende op te nemen.

In de Bossche courant las ik, dat de Burgemeester van plan is in iedere buurtschap een buitengewoon veldwachter aan te stellen en dezen met eenige flinke mannen de bewaking op te dragen. De gemeente zou 1/3 der kosten betalen en de vrijgestelden van dienst 2/3.

Als bewoner van een buurtschap, die voor zulke bewaking komt, vraag ik, waarom wij onze politie nog apart moeten betalen. Ieder heeft recht op politiehulp. En ik vind 't onbillijk als enkele menschen alleen de kosten van politieuitbreiding moeten betalen.

Zou men er ook maar niet bever van afzien zulke buitengewone belastingen te heffen? De menschen zullen blij zijn, dat ze de gewone belastingen betaald krijgen. De gemeente zal groote onkosten moeten maken om in de vele noodden te voorzien; het is echter te hopen, dat men met de belastingen daarvoor zal wachten, tot de tijdsomstandigheden wat gunstiger geworden zijn. Overigens zal niemand bezwaar maken, als zijne hulp voor bewakingsdiensten gevraagd wordt. Intusschen geloof ik, dat vele bewoners van buitenwijken 't met mij eens zullen zijn, dat ieder eigenaar 't best zijn eigen goed bewaken kan.

EEN BUITENWIJKER.

Noot van de Redactie. De inzender vergeet, dat er gezinnen zijn, die tengevolge van de mobilisatie, moeilijk zelf voor bewaking kunnen zorgen.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

Van 30 Aug. — 5 Sept.

GEBOREN:

Wilhelmus, z. van A. Kivits en M. Beckmans, Breukelen. — Petrus J., z. van J. F. H. de Turck en L. C. Coesmans, Nieuwstraat. — Anna J., d. van M. van der Staak en A. C. van den Bogaard, Onrooi. — Jacobus G., z. van B. Buunk en N. Hoogakker, Markt.

OVERLEDEN:

Jacoba Heessels, wed. van A. Spieringe, 76 j., Breukelen. — Johannes M. J. van den Aker, 5 m., Breukelen. — Martinus J. Grijsbach, 4 m., Nieuwe Kerkstraat. — Francijna van Rixtel, echtg. van J. van Schijndel, Onrooi. D. en A.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester van Boxtel brengt ter algemeene kennis:

dat ter controleering van de door den minister van Landbouw, Nijverheid en Handel vastgestelde maximum broodprijzen, ten opzichte van den verkoop van ROGGEBROOD wordt bepaald:

Het is verboden, roggebrood af te leveren, ten verkoop voorhanden te hebben, rond te brengen, rond te venten of te vervoeren, anders dan in brooden, hebbende een gewicht van 3 K.G. of 1½ K.G., terwijl het brood moet gestompeld zijn met de initialen des bakkers en tevens met aanduiding van het gewicht.

Tevens dient op het winkelraam op duidelijk zichtbare wijze de prijs per K.G. van het roggebrood vermeld te zijn.

Boxtel, 8 September 1914.

De Burgemeester van Boxtel,
A. GIJSEN.

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel,

In aanmerking genomen de groote prijsverhooging van inlandsche rogge.

Verzoekt den landbouwers, hunne voorradige rogge niet tot voeder van vee te gebruiken, zullende, indien in eenigszins beteekenende mate rogge door hen aan vee wordt gevoederd, het gevolg hiervan zijn, dat de rogge in de gemeente door hem, Burgemeester, in beslag wordt genomen.

Boxtel, 8 September 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

MARKTEN.

Maandag 14 September.
Gemert: paarden, varkens.
Someren: jaarmarkt.
Dinsdag 15 September.
Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Cijfijk en St. Agatha: jaarmarkt.
Nijmegen: paarden.
St. Oedenrode: paarden, beesten.
Wagenberg: vee.
Woensdag 16 September.
's-Bosch: paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Etten (N.-Br.): paarden, vee.
Made: paarden, beesten, varkens.
Nijmegen: vee.
Vrijdag 18 September.
Veghel: jaarmarkt.
Fijnaart: vee.
Vierlingsbeek: varkens.

Marktberichten.

's BOSCH, 4 Sept. Aangevoerd 27625 kil. 's hoogste f 1 28 laagste f 1 05 middelprijs f 1.21 per kilo.

's-BOSCH, 7 Sept. Aangevoerd 122 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.46 tot f 0.52 2e kwal. f 0 42 tot f 0.46: 3e kwal. f 0.40 tot 0 42 per K.G

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 5 Sept. Aanvoer 540000 eieren Hoogste prijs f 5 40, middelprijs f 5.25 laagste prijs f 4.90 per 100.

AMSTERDAM, 4 Sept. Aanvoer 27781 eieren Kipei 4.80—7.25. Eendei 5 50—0.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 5.74.

Advertentiën.

Aanbesteding.

Het Algemeen Burgerlijk Armbestuur van Boxtel zal op 12 Sept. e.k., des voormiddags om 11 uren ten kantore van den Gemeente-Ontvanger,

in het openbaar aanbesteden:

Het afbreken van de bestaande Woning en het ter plaatse bouwen van een nieuwe Woning, bij de Armhoef aan de Mijlestraat.

Bestek en teekening zijn verkrijgbaar bij den Armmeester, tegen betaling van één gulden.

Gunning geschiedt met voorbehoud, goedkeuring H.H. Ged. Staten.

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex. 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex. 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex 10 cent, franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.
Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**
zich heeft gevestigd als
Huis-, Decoratieschilder en Behanger.
Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Venstergias, enz.
Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.
Aanbevelend,
Corn. Verheijden-van Heesch,
Rechterstraat. BOXTEL.

A. J. Colen-Frunt,
Handelaar
in
GRANEN en MESTSTOFFEN
Gemert.
Het goedkoopste en beste adres.
Vraagt monsters en prijsopgaaf.

VERSCHENEN:
„De Voorspellingen over den vreeselijken „Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)
Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.
(Bij vooruitbetaling.)
Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",
v/h v. Meersel & v. d. Beegaart.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.
Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Vervolg Oorlogsberichten.

EEN LEUVENSCH HOOGLEERAAR OVER DE VERWOESTING.

De ZeerEerw. Hooggel. Heer Prof. Noël, hoogleeraar in de wijsbegeerte aan de Leuvensche hoogeschool, heeft zich tijdelijk in ons land, te Utrecht gevestigd, alwaar prof. Schrijnen zijn huis ter zijner beschikking stelde.

Wij hadden met Z.Eerw. dezen dagen een onderhoud over den toestand te Leuven, waarin hij allereerst wees op den anti-clericalen geest, die de operaties van het Duitsche leger in België schijnt te bezielen en gaf als zijn vermoeden te kennen, dat men bij de verwoesting van Leuven, vooral de R. K. Hoogeschool heeft willen treffen. Mechelen, het godsdienstige centrum van België, ondergaat nu hetzelfde lot.

Waaraan de Katholieken dit verdiend hebben, weet ik niet. Heeft ooit in België antipathie tegen Duitschland bestaan, dan is dit zeker niet geweest, bij de Katholieken, en vooral te Leuven is onder de Katholieken steeds veel sympathie voor Duitschland geweest. Verschillende van de Leuvensche hoogleeraren hebben in Duitschland hunne hoogere studiën voltooid en daardoor is het onderwijs voor een groot deel op de Duitsche wetenschap gebaseerd.

Dit meen ik vooraf te moeten vaststellen, voor ik een en ander mededeel over de gebeurtenissen, die tusschen 19 en 25 Augustus hebben plaats gehad, die zoo noodlottig geweest zijn voor de stad Leuven en hare Hoogeschool. Allereerst de vraag: hoe was de Leuvensche bevolking gestemd?

Gedurende de acht dagen, dat de stad door Duitsche soldaten bezet was, was de bevolking geheel kalm gebleven. Natuurlijk hoopte men wel op verlossing, natuurlijk zag men wel uit naar de reddende hand, die de Duitsche soldaten op de vlucht zou drijven, doch men was kalm, men droeg het kruis door den oorlog, de bevolking opgelegd.

Het was op den 19en Augustus, dat de Belgische troepen op omstreeks 2 à 3 K.M. van de stad met de Duitschers waren slaags geraakt, wat tot gevolg had, dat de onzen zich moesten terugtrekken.

De Belgen hebben toen alle moeite gedaan om de stad Leuven te sparen. Men staakte het vuren, toen men dicht bij de stad kwam en vluchtte niet door de stad, doch er langs. Men liet den vijand vrije intocht en straatgevechten hebben niet plaats gehad. De Duitschers evenwel hebben denzelfden avond, dat zij Leuven waren ingetrokken, verschillende huizen geplunderd en verwoest. Niet alleen huizen, waarvan de bewoners afwezig waren, doch ook daar, waarin zich bewoners bevonden.

De geheele week zijn verschillende grootere en kleinere Duitsche troepen door de stad getrokken. Het getal Duitsche soldaten, dat door Leuven gegaan is die week, zou ik zelfs niet bij benadering kunnen opgeven. Er bleef ook een kleine Duitsche troepenmacht in de stad, ter bewaking, doch dat waren niet steeds dezelfde soldaten geloof ik.

In die week waren de levensmiddelen in de stad vrijwel uitgeput. De doortrekkende vijand legde beslag op alles en de inwoners hadden bijna geen eten meer.

Toch bleef men kalm, totdat die ellendige 25e kwam, die voor onze stad zoo noodlottig geworden is.

De groote vraag is hier: Wat is de aanleidende oorzaak geweest, dat de Duitschers zoo hard zijn opgetreden? Hebben de Belgen geschoten? Leest men uit Duitsche bronnen, dan heet het, dat de Belgen, de bevolking van Leuven, op de Duitsche soldaten geschoten hebben, dat de Belgische regeering deze overval zelf beraamd en aangevuurd heeft, dat deze opstand is geweest in verband met een uitval der Belgen uit Antwerpen!

Wat is daarvan waar? Nemen wij eens een oogenblik aan, dat er Leuvenaren geweest zijn, die geschoten hebben, (wie zou dit met zekerheid kunnen zeggen of ontkennen?) dan nog staan twee zaken vast: 1e de regeering zit daar niet achter en 2e er is niet geschoten door de gegoede bewoners der stad. Onze Universiteit staat in de nauwste betrekkingen tot de regeering, en indien deze opstand door de regeering geordonneerd zou zijn, dan zou dat zeker aan enkele onzer hoogleeraren bekend zijn, doch hun is dienaangaande niets bekend. Zeker, de mogelijkheid blijft bestaan dat enkele der Leuvenaren op de soldaten geschoten hebben, doch dan zijn het slechts enkele personen uit de lagere volksklasse en boeren geweest; van een algemeene opstand is absoluut geen sprake geweest.

In de z.g. deftige straten is zeker niet op hen geschoten en toch hebben de Duitschers daar verschrikkelijk huisgehouden. Ik woon zelf in een van die deftige straten en laat ik u verhalen wat ik ondervonden heb.

Ik zat op dien ongelukkigen 25 Aug. des avonds aan tafel met mijn huisgenooten en een Duitsch officier, die bij mij was ingekwartierd. Omstreeks 7 uur wordt deze weggeroepen; er waren Engelsche soldaten in zicht, heette het. Ik bleef met mijn huisgenooten gerust aan tafel tot omstreeks 8 uur, toen ik een troep te paard door de straat hoorde gaan, die plotseling stil stond.

Ik dacht op het eerste oogenblik, dat ik voor den komenden nacht weer nieuwe logee's kreeg, doch plotseling begint er op straat een hevig geweervuur te ontbranden, waartusschen duidelijk waarneembaar was het ratelend getik van een mitrailleuse. Ook mijn huis moest het ontgelden. Het is letterlijk van beneden naar boven doorschoten. Ik had nog even den tijd om met mijn familie naar een klein vertrek achter in het huis te vluchten. Nogmaals, ik weet niet, of door enkele inwoners der stad uit hunne huizen geschoten is, doch wel weet ik, dat uit mijn huis niet geschoten is en hetzelfde kan ik getuigen van een groot aantal andere huizen, die hetzelfde lot ondergaan hebben als het mijne.

Wat er verder in dien nacht voorgevallen is, weet ik niet. Ik bleef in mijn schuilplaats dien nacht en heb van daaruit gezien, dat er op verschillende plaatsen in de stad brand, hevige brand was, doch waar die brand precies woedde, kon ik niet constateeren.

'k Ben later nog even uit mijn schuilplaats gegaan en heb voor de gebroken vensters van mijn woning gekeken. 't Was op dat oogenblik rustig in de straat, die vol lag met ransels, geweren en kleedingstukken. Ik meen ook nog een lijk gezien te hebben, doch weet dat niet zeker, later was dat verdwenen. Alles was verlicht door den rossen gloed van den brand.

Eerst dan volgenden dag durfden wij onze woning te verlaten. 'k Heb dien dag van verschillende zijden gehoord, dat de Leuvensche bevolking niet heeft geschoten.

Er moet iets gebeurd zijn, dat aan die vreeselijke verwoesting voorafging, doch wat het is, weet niemand en begrijpt ook niemand.

Er wordt vooral van Duitsche zijde beweerd, dat de priesters de Leuvenaren zouden hebben aangespoord om te schieten. Juist het tegendeel is waar. De priesters hebben met de staatsoverheid meermalen de menschen aangespoord, toch vooral kalm te blijven. In het algemeen mogen wij dus gerust zeggen, dat, als er te Leuven geschoten is, de afstraffing der Duitschers voor het overgroote deel is neergekomen op hen, die niet geschoten hebben. De onschuldigen zijn het zwaarst gestraft."

„Is er veel van de Universiteit gered?" vroegen wij.

„Ik zou het u niet met zekerheid kunnen zeggen. Vast staat, dat het centraal gebouw en de bibliotheek, welke laatste nog dit jaar geheel gemoderniseerd en geïnventariseerd is, waardoor honderde boeken, waarvan men het bestaan niet kende, teruggevonden zijn, een prooi der vlammen geworden zijn. Toen ik 27 Augustus Leuven verliet, voldoende aan de aanzegging, dat de burgers weg moesten, omdat men de stad ging bombardeeren, waren verschillende laboratoria nog behouden gebleven, doch hoe het er nú mee staat, weet ik niet.

Of bij de Duitschers dronkenschap in 't spel was, kon de hoogleeraar niet zeggen. Er zijn genoeg wijnkelders geplunderd en de soldaten deden vaak zeer eigenaardig. De meest mogelijke tegenstrijdige bevelen werden gegeven, om een oogenblik later weer afgelast te worden. Zoo werd een order gegeven, dat alle bewoners der Statiestraat hunne matrassen moesten afgeven en toen daaraan was voldaan, kon ieder zijn matras weer meenemen.

Ook waren reeds dagen te voren de Duitschers buitengewoon nerveus. Bij mij thuis liepen zij, hoewel zij uitstekend ontvangen waren, steeds met de geladen revolver in de hand.

Over het vertrek uit Leuven zou ik nog treffende bijzonderheden kunnen vertellen, doch de couranten staan daarvan vol.

Een zaak moet ik toch even mededeelen.

Toen ons aangezegd was, dat wij Leuven moesten verlaten en ons tot den uittocht voorbereidden, waren wij met meer dan duizend menschen bijeen. Wij werden eerst naar het station geleid, doch hoorden daar, dat wij te voet moesten vertrekken en ondernamen den tocht naar Thienen.

Daar waren vele vrouwen en ouden van dagen onder ons. Ik zag o.m. een oude Clariste, die door hare medezusters op een kruiwagen werd vervoerd.

Wij hadden ongeveer een half uur geloopen, toen wij een troep soldaten tegenkwamen. Zij lieten allen passeeren, doch trokken mij (ik had mijn toog aan) weg, en sloten mij op in een klein vuil stalletje, waar het vol was met reguliere en seculiere geestelijken.

Een soldaat deelde ons daar mede, dat wij naar Leuven zouden worden teruggebracht, om daar gefusileerd te worden.

Later kwam een officier ons zeggen, dat wij allen vrij waren. Ik hoorde dat mijn moeder hem op den weg had aangehouden en onze zaak had bepleit.

Het eerste werk was toen mijn toog te verwisselen voor andere kleeding. Tot St. Truyen hebben wij den weg te voet afgelegd. Daar kon ik een wagen bekomen, die mij en mijne familie naar Holland bracht."

Nog enkele kleinigheden deelde prof. Noël ons mede en besloot daarna zijn mededeelingen aldus: „Ik kan niet genoeg zeggen, hoeveel dank ik den Hollanders verschuldigd ben voor het ongelooflijk goede onthaal, dat mijn familie en ik hier hebben mogen ondervangen. Ik zou wenschen dat de gastvrijheid der Hollanders in België algemeen bekend was." Centr.

* * *

MGR. COENRAEDS OVER LEUVEN.

De „Koln. Volksztg." van Zaterdag bevat een zeer uitvoerig verslag van het onderhoud, dat haar medewerker, dr. Karl Sonnenschein dezer dagen had met Mgr. Coenraeds, vice-rector der Leuvensche universiteit, in de pastorie van een Limburgsch dorpje (Welten.)

Mgr. Coenraeds, die de verschrikkelijke dagen in Leuven heeft meegemaakt, en dien men als een onpartijdig en hoogstaand man kan beschouwen, verklaarde o.a. aan den Duitschen journalist:

„Er is voor mij geen twijfel aan, dat op de Duitsch soldaten vreeselijk geschoten is. C'était une fusillade bien nourrie.

Men kan Duitsche en Belgische schoten goed onderscheiden. Wat ik hoorde, minstens vijf minuten lang, waren geen Duitsche schoten."

En nu gaf Mgr. Coenraads den verslaggever een lang verhaal van al het gebeurde op dien dag.

Mgr. Coenraeds legde er den nadruk op, dat alle geestelijken in Leuven, die hij kende, zich de grootste moeite hadden gegeven, om het volk tot kalmte aan te manen. In de kerken hadden de priesters dit gedaan vanaf den kansel, en ook op de straten in het Fransch en in het Vlaamsch.

Op de vraag van den correspondent, of Leuven een clericale stad was, wees Mgr. Coenraeds er op, dat de meerderheid van het gemeentebestuur liberaal-socialistisch was; de geboortenachteruitgang was schrikwekkend en Leuven bezat tal van slechte huizen en café's.

Mgr. Coenraeds verhaalde verder, dat hij met eenige priesters en leeken door Leuven was getrokken, om de proclamatie der Duitschers in het Vlaamsch en Fransch voor te lezen aan de bevolking. Officieren en soldaten omringden hen met de revolver in de vuist. Op vijftig plaatsen had pater Dillen de proclamatie voorgelezen; de tocht door de straten had vijf uren geduurd.

No. 74 ZATERDAG 12 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

De Paus over het Integralisme

Z. H. de Paus heeft Maandag den vertegenwoordiger der „Kölnische Volksztg" te Rome in audiëntie ontvangen. In den loop van het gesprek sprak Paus Benedictus XV de vaste hoop uit, dat nu de onzalige strijd tusschen de Berlijnsche en de Keulsche richting geëindigd zou zijn.

Volgens een telegram uit Rome aan de „Köln. Volksztg." zei de H. Vader in een audiëntie aan een groep priesters uit Noord-Italie, letterlijk:

„Ik wil niet hooren spreken van integralisme en episcopalisme. Ik wil de vereeniging van alle Katholieken".

Het Roode Kruis te Boxtel.

Donderdagavond kwamen vele ingezetenen, voor het meerendeel dames, in de zaal van het Jongenspatronaat bijeen, op uitnoodiging van het Bestuur van het Boxtelsch Comité tot inzameling van gelden voor 't Roode Kruis.

Als voorzitter en secretaris fungeerden respectievelijk de EdelAchtb. Heer Burgemeester en den heer H. v. d. Ven.

De vergadering werd bijgewoond door twee bestuursleden van het Eindhovensche Roode Kruis-Comité, waaronder de Voorzitter, de Ed. Achtb. heer van Kolfschoten, Burgemeester van Gestel, die de vergadering allerhande inlichtingen zou verstrekken over de vereeniging het Roode Kruis en tot stichting van een afdeeling van 't Hoofdcomité wenschte aan te sporen.

De Burgemeester opende de vergadering, heette allen welkom en sprak een woord van warmen dank aan de dames die zich met de Roode-Kruiscollecte belast hadden. Door den ijver dezer dames en de weldadigheid van het Boxtelsch publiek was een resultaat verkregen, zoo gunstig, dat de heer v. Kolfschoten in zijn rede Boxtel een parel noemde onder de comité's in het Zuiden. De Burgemeester gaf het woord aan den heer van Kolfschoten, die zeide, dat hij met allen spoed aan de vereerende opdracht van het Hoofdbestuur om hier te trachten een comité te stichten, had gevolg gegeven en dus over weinig tijd ter voorbereiding zijner rede had kunnen beschikken. De geachte spreker gaf niettegenstaande dat een duidelijk overzicht van de wording, het doel en de werking van het Roode Kruis. Aan de hand van een boekje, getiteld Souvenirs de Solferino, geschreven door den stichter van de Internationale Roode Kruisvereeniging, den Zwitser Henri Durant, schetste hij ons 't ontstaan der eerste „maatschappijen" tot 't verleenen van hulp aan gewonden. Het congres van Berlijn, waar deze vereenigingen op internationalen grondslag gevestigd werden, was het werk van dezen weldoener der menschheid, die, helaas, de verwezenlijking van zijn ideaal niet meer mocht overleven. Als een dankbare hulde aan zijn nagedachtenis voert de vereeniging het Zwitsersche Kruis in haar vlag.

Bovengenoemd boekje, dat oogenblikkelijk niet meer in den handel is, doch binnenkort weer wordt uitgegeven, bevat de indrukken van den schrijver, opgedaan in den slag bij Solferino.

Dat alles heeft hem bewogen tot een krachtige, georganiseerde beweging over de geheele wereld, tot hulpverschaffing aan gewonde soldaten.

Spreker geeft een idee van de opofferingsgezindheid van het Nederlandsche volk tegenover het Roode Kruis, Hij vertelt van een Haagsche dame, die haar heele leven iedere drie maanden tien duizend gulden gaf.

Over de werking van 't Roode Kruis sprak hij zeer uitvoerig. Hij gaf een duidelijk beeld van de verpleging te velde, over verplegings-colonnes, draagcolonnes. hospitalen, enz. Over de opleiding tot verpleger, hulpverpleger, drager, enz. Ieder comite moet een bepaalden voorraad hebben van verbanddoozen, brancards, bedden, ondergoed, linnen en zoo meer.

Spreker deelt verder mede, hoe men tusschen Eindhoven en Geldrop op een geimproviseerd slagveld de actie van het Roode Kruis heeft nagebootst en noodigt de Boxtelsche geneesheeren voor een volgende gelegenheid tot bijwoning uit.

Spreker legde er aan 't einde den nadruk op, dat 't Roode Kruis ook hulp verleent in vredestijd bij ongelukken, epidemiën, enz. Dat het kon samenwerken met velerlei charitatieve vereenigingen.

Een woord van waardeering wijdde spreker aan Prins Hendrik, die zich in de Roode Kruisactie niet met een eerebaantje tevreden stelt. Hij neemt een zeer werkzaam aandeel in dezen grooten arbeid.

De Burgemeester dankte den spreker in hartelijke bewoordingen. De laatste gaf aan de heeren van de Ven en Dr. Hoek eenige inlichtingen en betoogde, dat men langzaam alles bijeenverzamelt Het eene jaar verbanddoozen, het volgende brancards tot men na eenige jaren goed is ingericht. De verbanddoozen hoeven niet zoo duur te zijn als de officieele die veertig gulden kosten, de geneesheeren kunnen ze veel goedkooper zelf inrichten.

Wij vertrouwen, dat deze nuttige vergadering voor het Roode Kruis rijke vruchten mag afwerpen.

Twee Hollandsche Geestelijken bevrijd.

In de „Limburger Koerier" lezen wij:

„Mijne papieren waren van zoodanigen aard, vertelt ons een medewerker, dat ik den toeht naar Aerschot gerustelijk opnieuw dorst wagen, om te trachten de beide Nederlandsche geestelijken, die er in de kerk te midden der Belgische gijzelaars zaten opgesloten, in vrijheid te doen stellen. De verschte legimitatiebewijzen voor pater Busard, een Maastrichtenaar, waren hier zonder veel moeite bijeen te brengen geweest. Eenige meerdere moeite had het gekost om die voor den Damianer broeder (Slaats uit Asten N.-Br.) te krijgen, maar ten slotte was ook dit gelukt. En zoo toog ik met een auto, in gezelschap van den eigenaar en diens chauffeur, op weg.

De streek voor Aerschot was nog niet in het onbetwiste bezit der Duitschers. Belgische detachementen kruisten er nog en waren menigmaal met Duitsche patrouilles in gevecht. Zoo reden we tusschen twee bosschen door, waarin Belgische mitrailleur-afdeelingen waren opgesteld. Men kende onze auto echter als eene neutrale, en dus zijn we onverlet erdoor gekomen.

Dat onder deze omstandigheden de Duitsche posten een uiterst scherpe bewaking uitoefenen, laat zich verklaren. Voor Aerschot werd onze auto dan ook door een Duitschen post aangehouden. De chauffeur mocht blijven zitten, maar de eigenaar en ik werden weggeleid naar eenen, tien minuten gaans verder gelegen wachtpost, waar onze papieren nauwkeurig werden nagegaan. Ze bleken in volkomen orde te zijn, en we werden dus weer vrijgelaten. De bevelvoerende Duitsche kapitein verzocht ons te Westerloo vier Duitsche gewonden te gaan halen. Daar waren, zeide hij, twee auto's van het Duitsche Roode Kruis door de Belgen kapot geschoten.

Ik vermoed, dat de oorzaak van dit optreden der Belgen hierin gelegen is, dat zij de Duitsche Roode Kruis-auto's verdenken, combattanten te vervoeren. De Duitschers hebben n.l. de gewoonte, in vijandelijk land geen ongewapend Roode-Kruis-personeel uit te zenden, zooals ons Hollandsche Roode Kruis doet. maar den wagens militairen ter bewaking mee te geven; zelfs de inzittende burgerleden van het Roode Kruis zijn gewapend.

Hoe het zij: wij kwamen te Westerloo en vonden de vier gekwetsten, waarop de kapitein gedoeld had, ze waren echter alle vier reeds gestorven. Wij konden niet anders meer doen dan hun de jassen uit trekken de identiteitsplaatjes, die elke Duitsche militair om den hals draagt, ter inlevering meenemen en de lijken begraven.

Zoo gingen we naar Aerschot terug en stelden de hoofdwacht de plaatjes ter hand, onder rapport van onze bevinding. Een der Duitsche kapiteins was bijzonder slecht over de Belgen te spreken. „Ja die Zeitungen und die Pfaffen!" zeide hij: „die Pfaffen haben ja den Krieg gepredigt" We weten wel beter, maar redeneeren zou niet veel gebaat hebben, deze officier kwam uit een zeer anti-katholiek milieu: het uiterste Oost-Pruisen waar hij op slechts 8 K.M. afstand van de Russische grens woonde.

De reden waarom Aerschot zoo hard wordt behandeld (de heele mannelijke bevolking boven de 16 jaren zit als gijzelaars in de kerk opgesloten) is Dat er verschillende aanslagen op Duitsche officieren moeten zijn gepleegd. Zoo is de zoon van den burgemeester opgehangen, onder beschuldiging, dat hij geschoten had op een Duitsch generaal-majoor. De burgemeester zelf is gefusilleerd. In een villa, zoo vertelden de Duitsche officieren, was zelfs de commandant van het 163ste regiment doodgeschoten, terwijl hij eenen hem hoffelijk aangeboden dronk aanvaardde. Ik kan het feit niet bevestigen en herhaal slechts wat mij verteld werd.

Zelfs vrouwen en kinderen worden door de Duitschers niet vertrouwd. Er hing in Aerschot eene in het Vlaamsch gestelde proclamatie aan de muren, waarbij den „damen" en kinderen werd medegedeeld, dat voor elken gedooden Duitschen soldaat een „drijdobbel" aantal mannen uit de in de kerk opgesloten gijzelaars zou worden doodgeschoten. Den vrouwen en kinderen werd bovendien verboden iets in de huizen te gaan oprapen, op straffe van op staanden voet neergeschoten te worden.

Men begrijpt dus, dat de toestand der beide Nederlandsche geestelijken in de kerk vrij critiek was; zoolang hun Nederlanderschap niet afdoende bewezen was, werden zij als Belgische gijzelaars beschouwd, en bij de weinig vriendelijke gezindheid van sommige Duitsche officieren jegens de „Pfaffen" was hunne geestelijke hoedanigheid zeer stellig geen bijzonder vrijgeleide.

De priesters zijn afzonderlijk in de kerk geïnterneerd; zij bewonen ten getale van dertien het priesterkoor, doch mogen niet met de in het schip der kerk gehuisveste leeken spreken. Aan die allen is zelfs geen zakmes gelaten; niet eens een vork wordt hun toevertrouwd; eten mogen zij enkel met een lepel.

Wij leverden bij den commandant de bewijzen van 't Nederlanderschap van pater Busard en den Damianer broeder in; ze waren zoo authentiek, dat hij niet aarzelde het bevel tot loslating van de beide „Holländer" te onderteekenen.

De wacht vóór de kerk, die blijkbaar strenge order had, begreep er niets van, dat we twee der gijzelaars kwamen halen. Ze keek onze papieren met achterdochtige scherpte na, maar de stukken lieten geen twijfel over.

Er was geen geringe verbazing onder de sinds tien dagen opgeslotenen in de kerk, toen wij binnenkwamen en de namen der twee begunstigden werden afgeroepen. Beiden sliepen, maar ik verzeker u, dat zij spoedig wakker waren en zich vol blijdschap naar den uitgang spoedden. De pater nam in zijn valies verschillende kelken mede, die de priesters hem geschonken hadden, om ze aldus aan mogelijke profanatie te onttrekken. Er was geen bezwaar tegen, dat de Hollandsche geestelijke nu ook zijn persoonlijk eigendom meevoerde.

Toen de twee bevrijden in de auto zaten en weer de frissche buitenlucht inademden, overviel hun een gevoel van blij geluk, waaraan zij in woorden geen uiting wisten te geven.

Maar de avontuurlijke tocht was hiermee nog niet ten einde. Op de terugreis werden wij bij Bilsen door een Duitschen post aangehouden. Dreigend werd ons bevolen uit te stappen en met omhooggeheven handen mee naar het wachtlokaal te gaan. Men bepaalde zich niet tot het onderzoek onzer papieren: we werden zelfs gefouilleerd. De papieren werden „ganz richtig" bevonden, wapens waren op geen onzer aanwezig; toch werd ook nog de auto zelve scherp nagespeurd. Ook hier was alles in orde.

Het vinden van de kelken bevestigde de Duitschers in de reeds verkregen overtuiging, dat ze inderdaad met katholieken geestelijken en niet met verkleede spionnen te doen hadden.

We konden na dit alles vertrekken. Ze waren zoo streng, vertelde de Duitsche wacht, omdat de Belgen zelfs auto's hebben gebruikt, die onder de vlag van het Roode Kruis reden, met burgers als inzittenden. — en die dan, naderbij gekomen, op het onverwachts het vuur openden op de geen kwaad vermoedende Duitschers. Wederom: ik kan voor de waarheid van dit verhaal niet instaan en geef slechts weer, wat de Duitschers beweren.

Onderweg vertelde de Damianer broeder mij, dat hij bij het binnenrukken van de Duitsche troepen in Aerschot, voor de deur van het klooster had gestaan. Er was toen op hem geschoten. Hij liet zich vallen en hield zich dood, maar loerde onder zijn arm door naar de voorbijtrekkende troepen; vele soldaten lachten, toen zij het vermeende lijk zagen liggen. Zoodra het laatste gelid uit het gezicht was, sprong hij ijlings op en vluchtte het klooster binnen.

De auto-tocht liep zonder verdere ongevallen af. Een zucht van verlichting ontsnapte den beiden geredden, toen de eerste Nederlandsche grenspost ons had doorgelaten, en zij den veiligen vaderlandschen bodem hadden bereikt.

De vluchtelingen werden gastvrij ontvangen door de Broeders aan de Brusselsche straat te Maastricht, waar zij verkwikt werden en logeerden. Den anderen ochtend droeg pater Busard in de kloosterkapel eene H. Mis van dankzegging op.

Thans zijn beiden naar Noord-Brabant vertrokken.

DE H. MIS
In onze droeve dagen.
NOVEEN
om God den Vrede te vragen.
H. KRUISWEG
In deze tijden van Troebelen.

Het is reeds jaren geleden, dat ik bij het verschijnen der reproductie der heerlijke Kruiswegstaties van onze St. Lambertuskerk in briefkaartvorm bij de toenmalige firma Van Moorsel en van den Boogaart, den wensch uitsprak, dat ze mochten worden uitgegeven in den vorm van gebedenboekje met overwegingen van Pater Jesualdus. Wat de te vroeg ontslapene schrijver van St. Franciscus leven niet meer heeft kunnen doen, heeft thans Pater Henricus op zich genomen en dank zijn werkzamen geest en rusteloozen pen is thans verschenen bij de N. V. Boekdr. „Helmond" te Helmond, de H. Kruisweg met afbeeldingen van de Kruiswegstaties van den kunstschilder A. Brouwer. Mijn wensch is alzoo in vervulling gegaan.

Maar nu heeft deze Kruiswegoefening dit vóór, dat ze geheel past aan de droevige tijdsomstandigheden waarin we thans leven, en expres geschreven is zoowel om het lijden dat we nu toch te dragen hebben te heiligen en verdienstelijk te maken, als om den vrede te vragen waarnaar wij allen zoo smakken.

Ja, allen; want wie onzer gaat niet op vandaag een bitteren lijdensweg. De oorlog zelf moge ons nog gespaard zijn gebleven, tal van rampen die er reeds uit volgden zijn ons niet voorbij gegaan en 't vooruitzicht van nog veel donkere dagen, in werkeloosheid, in duurte van levensmiddelen, in achteruitgang van zaken, met de gestadige vrees in de krijgsverwikkelingen te kunnen betrokken worden, verlaat ons geen oogenblik.

Maar laat ons dan leeren dien lijdensweg te gaan bij Hem, die den zwaarsten en bittersten lijdensweg heeft gegaan, bij Jezus op den weg naar Calvarië, dragend zijn kruis naar Golgotha. En daartoe zal met vrucht ons het kleine boekje dienen van Pater Henricus. Terwijl het ons door de verdiensten van den lijdenden Zoon Gods vertrouwvol den vrede doet vragen en de keering van meerdere rampen, leert het ons dat de zonde de oorzaak is van zooveel menschenleed, leert het ons op de borst kloppend ons vernederen, gedachtig het woord: een vermorzeld en vernedert hart zult Gij, mijn God, niet versmaden.

Diezelfde gedachte van schulderkenning, berouw en boete gaat ook leerend, bemoedigend en troostend door de beide andere werkjes, die Pater Henricus bij dezelfde firma heeft uitgegeven: „de H. Mis, in onze droeve dagen" en „Noveen om God den vrede te vragen". Mogen ook deze twee evenals de „H. Kruisweg in deze tijden van troebelen" veel gebruikt worden in Helmond en overal in Nederland.

In Helmond: Helmond bidt veel; maar toch als ik denk, hoe dezer dagen een vriend uit 's Bosch mij schreef dat men daar elken avond, wil men in de St. Jan een zitplaats hebben bij 't Lof voor den vrede, minstens een kwartier te voren er zijn moet, dan kan Helmond nog heel wat meer menschen naar 't vredelof sturen dan er nu komen.

Mogen de boekjes van Pater Henricus dat meerdere gebed, die meerdere boete bevorderen: boete, die 't bidden, 't vasten en aalmoezen geven omvat. Zooveel moet er tegenwoordig bezuinigd worden; men heilige die bezuiniging in den geest van boetvaardigheid. Veel moet er thans gedaan worden voor de armen; men heilige eveneens die aalmoezen door ze te geven in den geest van boete. We hebben de zaken te zien zooals ze zijn. De lichtzinnige en ongeloovige wereld heeft zeker Gods zichtbare straffen verdiend, — waaronder noodwendig ook de braven te lijden hebben; boetvaardigheid alleen kan zijne wrekende hand terughouden.

In Pater Henricus' boekjes kunnen wij die bijzonder leeren beoefenen en vinden wij een harer middelen, het gebed, ons vooral gemakkelijk gemaakt.

Helmond. d. L.

* * *

Bij een volgende uitgave zoude het mogen worden aanbevolen bij elk statiegebed toe te voegen: „Goddelijk Hart van Jezus in doodstrijd ontferm u over de stervenden." Deze verzuchting zij, voor de duizenden, die elken dag in den strijd der volken vallen, gedurig op onze lippen. Zij zal menig zondaar redden, menig rechtvaardige troost brengen in het stervensoogenblik.

De Millioenenslag in Frankrijk.

Zooals voldoende bekend is, zijn de Duitschers al sinds eenige dagen in Frankrijk in een reuzenslag gewikkeld, tegen het vereenigde Fransch-Engelsche leger.

De militaire medewerker van de Times wijst in zijn jongste artikel uitvoerig op de groote beteekenis, die de strijd, welke op het oogenblik in Frankrijk geleverd wordt lange het front van Parijs tot Verdun en vandaar tot Belfort en de Zwitsersche grens, voor den afloop van den oorlog hebben kan. Van beide zijden, schrijft hij o. m., zijn de kansen op voordeel zeer groot en, wie er ook zegeviert, zeker is, dat het een meer dan gewone overwinning wezen zal.

„Wanneer de Duitschers in het Centrum doorbreken, of indien hun twee legers in Lotharingen er in slagen tusschen Epinal en Toul den doortocht door de Trouée de la Moselle te forceeren, dan zullen de gevolgen, vooral in het eerste geval, verschrikkelijk zijn voor de verbonden legers. Maar wanneer van de andere zijde de verbondenen op de bedoelde punten dapper stand houden, den rechtervleugel van de Duitschers omtrekken en hem verpletteren, en de achterhoede van de Duitsche Noordelijke legers met massa's cavalerie bestoken, dan zal de opmarsch der Duitsche troepen ernstig bedreigd worden".

Verder weidt de schrijver uit over de kansen, die de legermachten, welke tegenover elkaar staan, hebben en wijst er ook op, hoe de strijd, welke geleverd wordt, zonder voorbeeld is in de geschiedenis. Het aantal strijders, de volmaaktheid bijna der organisatie van de legermassa's, de doodelijkheid der wapens, en de geweldigheid van den inzet, die op het spel staat, dat alles voegt zich samen om deze gigantische botsing der wapens schrikkelijk te doen zijn boven alle andere oorlogsfeiten in de geschiedenis der wereld.

Uit een aantal gegevens maakt de schrijver dan de gevolgtrekking, dat aan den strijd zeker een drie millioen soldaten moeten deelnemen.

Het gevechtsveld in dat deel van het oorlogsterrein strekt zich uit over een afstand, die ongeveer 200 K.M. be-

draagt, en zich met een groote bocht van een punt benoorden Parijs tot aan de grensvesting Epinal uitstrekt.

Daar aangeleund aan de eene zijde tegen de vestingwerken van de Fransche hoofdstad, aan de andere zijde tegen de vestingen aan de „trouée des Vosges" heeft het Fransch-Engelsche leger eindelijk den slag tegen de Duitschers aanvaard. Sinds eenige dagen wordt in dit gebied, door bijna de geheele Duitsche en Fransch-Engelsche legermacht gevochten. Het is ondoenlijk over dit gevecht een overzicht te krijgen, uit de verschillende berichten over het winnen van eenig terrein bij den rechter- of linkervleugel. En nog minder uit de mededeelingen van een sergeant, die uit Parijs wereldkundig worden gemaakt. Wat een sergeant opmerken kan, — wat elk individueel persoon, zelfs een generaal opmerken kan, — over een gevechtsveld van ongeveer 200 à 250 K.M. — een afstand als van Amsterdam naar Keulen — is betrekkelijk zoo weinig. Alleen de opperbevelhebber, die van elk onderdeel, en van elke wisseling van het gevecht onophoudelijk berichten ontvangt, en daarnaar zijn maatregelen neemt, kan een indruk krijgen van hetgeen er gebeurt. Hier wordt de eene afdeeling teruggedreven, daar rukt een andere vooruit; hier gaat een regiment, dat gebrek aan munitie begint te krijgen, achteruit, onder bescherming der artillerie of van andere troepenafdeelingen, om vervangen te worden door andere troepen, en rust te nemen, tegelijkertijd den voorraad patronen weder aanvullend. Op het geheele slagveld is het een va en vient van afdeelingen en versterkingen; hier wordt door de eene daar door de andere partij een partieel voordeel behaald, dat straks weer verloren gaat. Van al die afwisselende bewegingen, dit voor- en achteruittrekken, bulletins uit te geven is wellicht gewenscht voor het geruststellen van de angstig wachtende volkeren — overigens kan het niet het minste denkbeeld geven van het verloop of het resultaat van het gevecht.

Uit die Fransche berichten kan men slechts afleiden, zooals trouwens te verwachten was, dat de Fransch-Engelsche troepen, nu zij eenmaal besloten aan de terugtrekkende beweging een einde te maken en den slag te aanvaarden, in een terrein, waar zij door hun aangeleunde flanken voor een omtrekkende beweging gevrijwaard zijn, zeer dapper en met groote volharding strijden. Het zelfde kan natuurlijk ook van de Duitsche troepen worden gezegd, zoodat daar, in het gebied waar vóór honderd jaren Napoleon streed tegen de Pruisisch-Russische-Oostenrijksche troepen, thans een geweldige volkenslag wordt geleverd.

Maar wij weten ook, dat in den modernen oorlog zulk een slag niet in een of twee dagen geëindigd kan zijn. De slag bij Moekden, tusschen het Russische en het Japansche leger, heeft tien dagen geduurd, en eindigde toen met den terugtocht der Russen. Waar aan beide zijden met zooveel volharding, zooveel moed, zooveel kracht en zooveel verbittering wordt gestreden als daar, in de vlakten van de Aisne, de Marne en de Seine, daar is het mogelijk, dat nog dagen lang geen resultaat van den slag zal zijn te vermelden. Maar wel kan men verzekerd zijn, dat dit resultaat, als het eenmaal vaststaat, van groot belang zal zijn voor den verderen loop van den strijd.

Voor het oogenblik is dus niets te doen dan te wachten.

Een Pauselijk woord voor den Vrede.

De nieuwe Vredevorst heeft gesproken, en de eerste encycliek van Z. H. Paus Benedictus XV weerklinkt reeds over de geheele wereld als een machtige en tevens hartroerende smeeking aan zijne millioenen onderhoorigen om toch niets te verwaarloozen tot het verkrijgen eener vredelievende oplossing van de groote kwestie, die oorzaak is van den zoo wreeden wereldoorlog.

Wij geven hieronder een korte en waarschijnlijk zeer onvolledige samenvatting van het eerste woord, door den nieuwen Paus, Benedictus XV, „urbi et orbi," aan de Stad en de wereld gericht. Als plaatsvervanger van Hem, die als „Princeps pacis, Vorst des vredes" gehuldigd wordt, verheft de H. Vader de stem om een oproep te laten klinken tot het zoo spoedig mogelijk herstel van den vrede.

Hoe bemoedigend en opwekkend klinkt in de donkere en in zooveel opzichten deprimeerende dagen, die wij doormaken, de verzekering, die in de encycliek gegeven wordt, dat de H. Vader met zijn machtigen invloed en zijn zoo groot geestelijk gezag, niets na zal laten en dat er niets onbeproefd door hem zal blijven, om de ramp weg te nemen, die over Europa gekomen is.

Daarin voelen wij vooral de „Vaderlijke genegenheid," waarmede Paus Benedictus XV al zijn „kinderen" in den geest zegt te omhelzen. Daarin hooren wij bij uitstek den klop van een vaderhart, lijdend en bloedend om het leed, waaronder hij zijn kinderen gebukt ziet gaan. Daarin zien wij de zekere aanwijzing, dat wij, hetgeen wij vooral in Pius X verloren, de innige bezorgdheid en de groote liefde voor zijn kudde, in Benedictus XV weer hebben mogen herwinnen.

Steunen wij de stappen en pogingen, die de H. Vader doen zal tot herstel van den vrede, met het groote middel in de encycliek weer aangegeven: het openbaar en particuliere gebed...

* * *

In de „Osservatore Romano" van Donderdagavond is de eerste Encycliek van Z. H. Paus Benedictus XV opgenomen.

In het begin van het belangrijk rondschrijven zegt de Paus, dat hij zich, wat zijn persoon betreft, niet in staat zou achten de buitengewóón groote taak te vervullen, waartoe hij door zijne verkiezing tot Paus geroepen is. Echter verklaart Z. H. te vertrouwen op de Goddelijke goedertierenheid, die hem, na den zeer zwaren last van de Pauselijke waardigheid te hebben opgelegd, ook de noodige krachten en den moed zal geven, om dien laste ten einde toe te dragen.

In het verdere verloop van de Encycliek geeft Paus Benedictus XV dan uiting aan zijn diepe droefheid en zijn afschuw voor het verschrikkelijk beeld, van den oorlog, dat zich voor zijn blikken ontrolt. Een groot gedeelte van Europa, zoo schrijft Z.H. onder meer, is in vuur en vlam gezet en is rood gekleurd van het bloed der christenen.

Met de gevoelens van een echte vaderlijke toegenegenheid, zegt de Paus dan alle kinderen van de Kerk te omhelzen. Z. H. verklaart niets te zullen nalaten en niets te verwaarloozen van datgene wat leiden kan tot een zoo spoedig mogelijk beëindigen van zulk een geweldige ramp, als over Europa gekomen is.

Aan alle kinderen van de Kerk en vooral aan de geestelijken en aan degenen, die tot de geestelijke orden behooren, beveelt Paus Benedictus XV, in navolging, zooals hij zegt, van hetgeen Paus Pius X reeds gedaan heeft, aan om van God door openbare en particuliere smeekgebeden te verkrijgen, dat de oorlog een einde moge nemen.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Hoewel met zekerheid kan gemeld worden dat thans op Fransch grondgebied al sinds verscheidene dagen een groote slag woedt, waarin millioenen soldaten betrokken zijn, kunnen wij er nog zeer weinig bijzonderheden van mededeelen.

't Is vreemd, terwijl de belangrijkheid van den grooten slag en zijne enorme uitgebreidheid de spanning doet stijgen en de nieuwsgierigheid meer en meer prikkelt, komen er met den dag haast minder berichten in.

En de bijzonderheden, die gemeld worden geven nog bitter weinig houvast voor eenige redelijke veronderstelling, omtrent de ontwikkeling der gevechten.

Uit de meest belangrijke berichten uit Fransche bron zou op te maken zijn, dat de Franschen nog al succes hebben en de Duitschers op sommige plaatsen ver terugtrekken, hetgeen de bekende heer Von Stein zelfs toegeeft.

Het Duitsche telegram omtrent de gevechten aan de Marne, sluit een niet onduidelijke erkenning in van verliezen op den rechtervleugel geleden. Toegegeven moet worden, dat men tot het terugtrekken van den rechtervleugel overgaan moest.

Maar desondanks werden, volgens het telegram, vijftig kanonnen buitgemaakt en een paar duizend man krijgsgevangenen genomen. Ons dunkt, dat dit onder de gegeven omstandigheden, eerder aan Fransche dan aan Duitsche zijde geschied zal zijn, zoodat de dubbelzinnige manier, waarop deze bijzonderheid in het telegram vermeld wordt misschien een poging is om een onpleizierige tijding zoo zacht en zoo vaag mogelijk aan het Duitsche volk mee te deelen.

Intusschen is deze overwinning, door de Fransch-Engelsche troepen behaald, nog geen eindvictorie en is 't terugwerpen van den vleugel nog geen beslissenden factor in den millioenenstrijd, die langs het groote front van de Marne tot Belfort toe gestreden wordt.

Van beslissender beteekenis achter wij zelfs de actie van het kroonprinselijk Duitsche leger tegen Verdun. Indien de voordeelen, die het leger daar behaald moet hebben, door nieuwe zegepralen gevolgd worden en eindelijk door een capitulatie van de veste zelf, dan kan men het lot van het Fransch-Engelsche leger in de nu ingenomen posities als beslist beschouwen. Van Duitsche zijde schijnt men er alles op gezet te hebben om de vesting tot val te brengen. Ook de „zware artillerie", waaronder wel de bekende 42 c.M. stukken zich zullen bevinden, is daartoe in werking.

Intusschen is het zeker, dat de Duitsche troepen weer nieuwe versterkingen gekregen hebben. En ook uit het telegram van Ostende zou op te maken zijn, dat de Duitsche troepenmachten uit België terugtrekken, om naar het noorden van Frankrijk gedirigeerd te worden, vanwaar zeker 'n verdere opschuiving reeds heeft plaats gehad naar het oogenblikkelijke oorlogsterrein aan de Marne.

Dit feit van de ontvangst van nieuwe versterkingen voor de Duitsche troepen is als een gewichtig feit te beschouwen, daar, vooral bij zoo'n langdurig en uitputtend gevecht, het in het vuur brengen van betrekkelijk versche reserves een factor van overwegend gewicht gaat uitmaken.

Hoe het zij, de slag, die nu al dagen duurt, is nog niet ten einde, en daarom ware het voorbarig, reeds nu van een beslissing te spreken. Deze moet nog vallen. In ieder geval is het een worsteling, waarvan de einduitkomst vèr strekkende gevolgen kan hebben.

* * *

Op het Oostelijk oorlogsterrein, in het Zuiden van Russisch Polen en in Galicië schijnt de gigantische strijd tusschen Russen en Oostenrijkers weer opnieuw aangebonden. En van Oostenrijksche en van Russische zijde wordt bevestigd, dat de strijd weer met volle kracht is ontbrand. Ook uit de Russische berichten blijkt, dat de Oostenrijksche troepen hier en daar tot het offensief reeds zijn overgegaan. Dit schijnt er wel op te wijzen, dat ook door de geleden nederlagen de geest der Oostenrijksche troepen niet is geschaad of ter neder gedrukt.

Volgens een telegram uit Berlijn heeft de Pruisische generaal Hindenburg, die reeds eenmaal een groote zege op de Russen bevocht, thans nieuw een Russisch leger verslagen en wel zóó dat het zich in vollen aftocht bevindt.

Deze overwinning komt den Oostenrijkers, die het zwaar te verantwoorden hebben, wel te stade en zal hun verlichting schenken in den druk, door de Russische overmacht op hen uitgeoefend. Deze verlichting schijnt te meer noodig, daar Russische generale staf melding maakt van nieuwe voordeelen, door de Russen behaald.

* * *

De berichten omtrent de „actie," die de Duitsche vloot eindelijk begonnen zou zijn, schijnen er op te wijzen, dat men eerst de Russische vloot, die grootendeels in de Finsche Golf ligt, zou willen aanvallen. Of zou men willen trachten de Engelsche vloot in het voor haar natuurlijk zee ongunstige terrein van de Oostzee te willen lokken, om haar daar tot een slag te verleiden?

* * *

Ook in Servië begint weer leven te komen in de brouwerij.

Van twee zijden, van Russische en Engelsche, wordt het sensationeele nieuws gemeld, dat de Serven zich van Semlin, de plaats in Hongarije, vlak over Belgrado, zouden hebben meester gemaakt.

De groote bladen nemen echter omtrent dit bericht nog een zeker voorbehoud aan.

* * *

Het dappere Belgische leger heeft zich in de laatste dagen ook nog eens flink doen gelden, en bij verschillende uitvallen getoond dat de Duitschers in België er nog terdege rekening mee te houden hebben.

En mag men een oorlogscorrespondent van de N. R. Ct. gelooven dan hebben de Belgen nog heel andere plannen, die op den gang van den oorlog van beslist grooten invloed kunnen zijn.

Wij laten hier den correspondent zelf aan het woord.

Zoo even komt bij van iemand, die in Belgische militaire kringen uitstekend bekend is, een nieuwtje ter oore. De man had een telegram uit Antwerpen ontvangen, volgens hetwelk de Belgische generale staf uit die stad naar elders overgebracht is. Waarheen, was nog niet officieel bekend. Die verplaatsing zou, altijd volgens mijn zegsman, hiermede in verband staan, dat uit de stelling van Antwerpen, waar op het oogenblik 150,000 man troepen liggen, (en wel in zekeren zin werkeloos), een groot gedeelte zal uitrekken om tegen de Duitschers, die nog in België zijn op te rukken.

Volgens de geruchten die er in omloop zijn, zouden er op het oogenblik maar honderdduizend man Duitsche troepen in België zijn, en dan nog meerendeels landstormmannen.

Volgens andere geruchten, zoude er een sterke Russische troepenmacht te Ostende aan land gezet worden om de Belgen te helpen. Hun landing daar zou, zoo heet het, slechts nog een kwestie van vier-en-twintig uur zijn.

Ten opzichte van deze berichten en geruchten maak ik natuurlijk het noodige voorbehoud. Ik geef ze echter weer om ook de stemming hier, die nog geenszins moedeloos is, te teekenen.

Voor mij staat intusschen vast, dat er in Belgische militaire kringen iets gaande is, want reeds zijn sterke troepenafdeelingen Belgen opgerukt in de richting St. Nicolaas en Lokeren.

Het zou ook kunnen zijn, dat de Duitschers de taktiek volgen, om al de plaatsen rond Antwerpen te verontrusten, om den beer uit zijn hol te lokken en dat de oprukkende beweging der Belgen hun niet ongelegen komt. Maar dan zouden er uit België niet te veel troepen naar het Noorden van Frankrijk gezonden moeten worden.

Hoewel de Duitschers uit allerlei plaatsen in de buurt van Antwerpen de bevolking verdreven hebben, hebben zij nog geen kans gezien, dezelfde taktiek ook langs den waterkant toe te passen. Aan den kant van de Schelde zouden zij onvermijdelijk in de vuurlinie van de geweldige Scheldeforten komen niet alleen, maar ook onder het geweervuur van de groote troepenmacht, die rondom die forten samengetrokken is.

De openbare meening in België is ook voor een aanvallende beweging tegen de Duitschers. Velen vragen reeds lang, waarom de rest van de troepen die allen in de stelling Antwerpen ondergebracht zijn, daar werkeloos blijven wachten tot den vijand nadert, terwijl deze de naburige plaatsen teistert.

Al de Belgische vluchtelingen die hier in Terneuzen inkomen, waren in de wolken toen vorengenoemde Belg zijn telegram voorlas. Men was een en al geestdrift en de blijdschap straalde uit ieders blik. Men omarmde elkander en iedereen was uitgelaten. Wij zullen spoedig weten, wat er van aan is.

Met deze aankondiging van nieuwe krijgsverrichtingen van het Belgische leger kloppen de telegrammen over een geslaagden uitval der Belgen uit Antwerpen zeer goed.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

TERNEUZEN, 10 Sept. Heden werd alhier reeds vanaf den voormiddag, een hevig geschutvuur gehoord vanuit Z.-O. richting. Uit de richting van Puers aangekomen personen deelden mede, dat Belgische troepen, onder bescherming der forten van Puers en van Wamegem, een uitval deden op de Duitsche stelling, tegen de vesting Antwerpen, en dat de Duitschers werden teruggedreven tot Contich. Verder wordt medegedeeld, dat de Belgische koning thans daadwerkelijk het opperbevel over het leger heeft in handen genomen.

Uit Gent vernam ik, dat de door de Duitschers tegen gisterenavond opgevorderde zaken, vanwege de stad Gent, niet zijn overgegeven. Naar het schijnt waren de Duitschers niet meer te Cornichem. Ook werd gesproken van een verzet, dat uit den gemeenteraad tegen die opvordering zou zijn ingebracht.

Nadat de Gentsche burgemeester Dinsdag vóór de tweede maal met voor de stad gunstige resultaten terugkwam van den Duitschen bevelhebber, verschenen na korten tijd voor de ramen van tal van woningen en winkels, plakkaten met de woorden: „Leve onze Burgemeester!"

DE BELGEN BEGINNEN WEER.

ANTWERPEN, 10 Sept. Gisteren hebben de Belgen nabij Aerschot 1100 man verslagen, behoorende tot den landstorm van Bung, nabij Maagdenburg. De Belgen maakten 300 krijgsgevangenen, terwijl de overigen gedood of op de vlucht geslagen werden. Tevens hebben de Belgen Duitsche treinen met fourage en levensmiddelen in beslag genomen. De treinen en de gevangenen zijn naar Antwerpen gebracht; men verwacht nog 700 Duitsche gevangenen.

OSTENDE, 11 Sept. Gisteren hadden gevechten plaats in de omstreken van Oudenaarde, Kortrijk en Ronsse (Renaix) tusschen Duitschers en Belgen. Bijzonderheden ontbreken nog, daar de telegraafverbindingen verbroken zijn. De Duitschers trachten den strijd te ontwijken, en poogden in allerijl de Fransche grens te bereiken. Dendermonde is weer door het Belgische leger bezet.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

BERLIJN, 10 Sept. (Officieel uit het groote hoofdkwartier.) De Duitsche corpsen, die ten Oosten van Parijs de Marne overtrokken, ter vervolging van Fransche troepen, werden tusschen Meaux en Montmirail door een overmacht Fransche troepen uit Parijs aangevallen.

In zware gevechten, die twee dagen duurden, hielden zij den vijand op en rukten zelfs vooruit. Toen gemeld werd dat nieuwe sterke vijandelijke colonnes aanrukten, kreeg de linkervleugel bevel terug te trekken.

De vijand stelde nergens een achtervolging in. Vijftig kanonnen werden in deze gevechten buit gemaakt. Een paar duizend Franschen werden krijgsgevangen gemaakt.

De legercorpsen, die ten Westen van Verdun opereeren, moeten voortdurend slag leveren.

In Lotharingen en de Vogezen is de toestand onveranderd. Op het Oostelijk gevechtsterrein is de strijd hervat.

(w.g.) Generaal-kwartiermeester,
Frhr VON STEIN.

PARIJS, 10 Sept. Het persbureau publiceert het volgende rapport van maarschalk French: De strijd duurt voort. Gisteren is de vijand over geheel de linie teruggeslagen. Het eerste legercorps heeft 200 lijken van den vijand begraven, 12 maxim-mitrailleuses en vele krijgsgevangenen werden buit gemaakt.

Het tweede corps vermeesterde een batterij en maakte 350 krijgsgevangenen.

De Duitsche verliezen zijn hoog, de Duitsche troepen schijnen uitgeput te zijn.

De Engelsche troepen trokken de Marne in Noordelijke richting over.

BERLIJN, 10 September. (Officieel.) Het Groote Hoofdkwartier deelt het volgende mee:

De Duitsche Kroonprins heeft heden met zijn leger de versterkte vijandelijke stelling ten Zuidwesten van Verdun genomen. Afdeelingen van het leger doen een aanval op de ten Zuiden van Verdun liggende sperforten. De forten worden sedert gisteren door zware artillerie beschoten.

(w. g.) VON STEIN,
Kwartiermeester-generaal.

PRINS JOACHIM VAN PRUISEN GEWOND.

BERLIJN, 10 September. Officieel wordt medegedeeld: Prins Joachim van Pruisen is gisteren door een granaatkartetsschot gewond. De kogel ging door de rechterdij zonder beenderen te kwetsen. De Prins was als ordonnans-officier op het gevechtsterrein werkzaam geweest. Hij is naar het dichtst bij gelegen garnizoens-lazaret overgebracht.

Prins Joachim is de zesde (jongste) zoon van keizer Wilhelm. Hij is den 17en Dec. 1890 geboren en dus bijna 24 jaar.

PARIJS, 10 Sept. Het communiqué van hedenavond 11 uur zegt:

Op den linkervleugel trokken de Engelsch-Fransche troepen de Marne over tusschen La Ferté sous Jouarre, Charly en Chateau Thierry, den terugtrekkende vijand achtervolgende. Tijdens de achtervolging maakte het Engelsche leger vele gevangenen en bemachtigde mitrailleuses.

Gedurende de vier dagen, dat de slag duurt, hebben de verbonden legers op dit gedeelte van het operatie-tooneel meer dan 60 kilometers gewonnen.

Tusschen Chateau-Thierry en Vitry le François, werd de Pruisische garde teruggeworpen. De actie wordt met groote heviglheid voortgezet.

In het centrum en op den rechtervleugel is de toestand onveranderd. Bij de Arnain en in Argonne behouden de tegenstanders hun posities.

Bij Nancy is de vijand eenigszins vooruitgerukt op den weg naar Chateau-Salin; daarentegen hebben wij terrein gewonnen in het bosch van Champenoux.

De verliezen zijn aan beide zijden zeer groot.

Het moreel en de gezondheidstoestand van onze troepen is uitstekend.

* * *

DE STRIJD AAN DE RUSSISCHE GRENZEN.

BERLIJN, 10 Sept. (Officieel.) Generaal Hindenburg heeft met zijn oostelijk leger den linkervleugel van het nog in Oost-Pruisen aanwezige leger verslagen en zich daardoor den toegang naar den rug van den vijand geopend. De vijand heeft den strijd opgegeven en bevindt zich in vollen aftocht. Het oostelijke leger vervolgt hem naar het Noord-Oosten, in de richting van de Njemen.

w.g. VON STEIN,
kwartiermeester-generaal.

* * *

DE DUITSCHE VLOOT IN ACTIE.

LONDEN, 11 Sept. Uit Stockholm wordt d.d. 9 September aan de „Daily Tel." gemeld, dat de Duitsche vloot eindelijk in beweging kom. Verleden Maandag is een Duitsch eskader tusschen Gotska-Sandö en Kappastemma (in de Oostzee) gezien. Gisteren heeft men een eskader van 31 groote Duitsche oorlogsbodems gezien, welke in Oostelijke richting stoomden.

Eergisteren is een Duitsch eskader van vier pantserschepen en drie kruisers ten Zuid-Oosten van Stockholm waargenomen; het eskader bewoog zich in Noord-Oostelijke richting.

Een telegram uit Kopenhagen aan de „Morning Post" bevestigt het bericht, dat de Duitsche vloot in de Oostzee in actie is.

LONDEN, 11 Sept. De „Daily Express" vernemt d.d. 9 September uit Kopenhagen, dat een groote Duitsche vlootmacht, bestaande uit pantserschepen, kruisers en torpedobooten, in de Bothnische golf gezien is. De vloot bewoog zich in Oostelijke richting.

* * *

DE TOESTAND TE NAMEN EN DE VERWOESTING VAN DINANT.

Een redacteur van de „Maasbode schrijft d.d. 10 September uit Maastricht de volgende bijzonderheden van een door hem gebracht bezoek aan Namen en Dinant.

Bij Namen zijn de Duitschers druk bezig de forten weer te herstellen.

De stad zelf heeft een doodsch aanzien, vooral op de Place d'Armes zijn de sporen van het gewelddadig optreden der Duitschers nog altijd te zien.

Het plein met het prachtig stadhuis is in een ruïne herschapen. In de stad zijn ongeveer 125 huizen vernield.

De waterleiding, die aan een Nederlandsche maatschappij toebehoort, functioneert weer, dank zij het krachtig optreden van den directeur, den heer D. van Proyen.

Namen is doodsch, alleen 's avonds biedt de Maasvesse een eigenaardig schouwspel. Alle ramen zijn geopend en overal branden lichten voor de ramen.

Te Dinant is de toestand nog veel treuriger. Van het lieve stadje aan de Maas is bijna geen huis blijven staan.

De prachtige kerk is half plat geschoten, en de geheele stad, waar 13000 menschen woonden, is vernield.

Van de groote fabrieken en de schoone villa's is geen steen op den ander gebleven.

De voorsteden Bouvignes en Leese, zijn grootendeels in een puinhoop veranderd. Zij zijn of in brand geschoten door het geschut der Franschen en Duitschers, die post hadden gevat op de steile Maasoevers en elkander slag leverden, of door de verwoestende handen der Duitschers aan de vlammen prijsgegeven.

Zevenachtste deel van Dinant is geheel verwoest. Alleen het Paleis van Justitie en enkele kleine gebouwen zijn onaangetast gebleven. Arm België! De weg naar Givet draagt ook de sporen van Duitsche verwoesting. Givet zelf is weinig of niet geteisterd. De enkele Nederlanders, die daar waren, zijn in veiligheid.

Geheel anders is het gesteld te Dinant. Daar worden nog verschillende Nederlanders vermist. In Dinant en in de omgeving hoorden wij verschrikkelijke verhalen van gruwelen, door de Duitschers bedreven.

In de dorpen Andenne en Seilles, (ten Noord-Oosten van Namen, aan de Maas) zijn 518 man gefusileerd.

Een ooggetuige vertelde me, dat de menschen niets misdreven hadden.

Ook nu nog zagen wij in deze streek, dat Belgische burgers loopgraven moesten maken. Daaronder zijn zelfs ook verschillende notabelen.

Verschillende burgers uit Dinant zijn gefusilleerd, andere zijn gevankelijk weggevoerd naar Duitschland.

HOE NAMEN VERDEDIGD WERD.

Een bijzondere correspondent meldt uit Ostende via Folkestone:

Zooeven sprak ik een zeer bekend lid van den gemeenteraad te Namen. Hij drukte zeer beslist zijn verwondering uit over het feit, dat de nieuwe groote forten van Namen het niet langer hadden kunnen uithouden. Men had vooral een zeer groot schietveld vrij gemaakt en reeds een week lang was alles in orde en wachtte de bezetting met ongeduld.

Voor den eigenlijken aanval hebben de Duitschers voorzichtigheidshalve een tijd gewacht op hun zwaar geschut. Die tijd is door generaal Michel niet benut.

Toen de 32 kanonnen der belegeraars aangekomen waren, werden zij voornamelijk op twee punten opgesteld en de sector daartusschen direct onder vuur genomen. Voornamelijk gold dit vuur niet zoozeer de forten maar de in loopgraven en bedekkingen opgestelde Belgen.

Ten uur lang duurde die vreeselijke beschieting, die geheele regimenten wegmaaide. Vooral vielen er vele Belgische officieren en dit demoraliseerde de soldaten zeer. Een algemeen „sauve qui peut" volgde dan ook weldra.

Toen werd het geschut gericht op de forten Maigeret en Marchorelette. De Belgen hadden hierin verouderd geschut staan, dat niet krachtig genoeg kon antwoorden. Mijn indruk na dit gesprek was, dat men in België allesbehalve gesticht is over de wijze van verdediging van Namen.

ONWARE BERICHTEN.

BERLIJN, 10 Sept. (Uit Duitsche bron.) De Fransche pers verspreid berichten. als zou de Duitsche keizer zich niet meer bij zijn leger bevinden, doch in Westfalen.

De Rumeensche pers deelt mede, dat de Duitsche keizer Nancy zoude zijn binnengetrokken. Feit is daarentegen, dat keizer Wilhelm zich van medio tot ultimo Augustus te Coblenz bevond en sindsdien in het Westelijk hoofdkwartier vertoeft.

De Londensche pers beweert, dat keizer Frans Joseph van Oostenrijk zou gestorven zijn, doch zijn dood zou geheim worden gehouden, om het volk niet te verontrusten. Feit is daarentegen weer, dat keizer Frans Joseph momenteel den besten welstând geniet.

DE HOUDING VAN JAPAN.

LONDEN, 11 Sept. He was feitelijk onnoodig, dat Japan aan Engeland verklaarde, dat het tot de verleden week tusschen Engeland, Frankrijk en Rusland te Londen geteekende declaratie toetrad, wijl het verdrag tusschen beide landen reeds een clausule bevatte, waarin de beide contracteerende partijen de verplichting op zich namen, om te samen den oorlog te voeren, en slechts in gemeenschappelijk overleg den vrede te teekenen.

Wat Frankrijk en Rusland betreft, diene opgemerkt, dat de te Londen geteekende declaratie zich aansluit bij de vooraf gaande overeenkomst tusschen Engeland en Japan.

Waarschijnlijk is het standpunt van Japan aan de vertegenwoordigers van Rusland en Frankrijk in Tokio bekend.

DE „PATHFINDER."

LONDEN, 11 Sept. Officieel wordt nu gemeld, dat het Engelsche oorlogsschip „Pathfinder" niet op een mijn geloopen is, zooals men eerst meende, maar door een Duitschen onderzeeër in den grond geboord is.

DE LANDBOUW-VOORUITZICHTEN IN DUITSCHLAND.

De bekende geleerde op landbouwkundig gebied, Wohltman, bespreekt in de „Deutsche Tagesztg." de kwestie of Duitschland over voldoende levensmiddelen beschikt.

De geleerde komt tot het resultaat dat men niet bezorgd behoeft te zijn voor de voeding van het volk tot aan den oogst van het volgend jaar. Dit moet worden toegeschreven aan het feit, dat op den schralen oogst van 1911 drie rijk gezegende jaren volgden die ons geruststelling geven tot 1 Augustus 1915.

Hoe de toestand dan zal zijn, hangt van de weersgesteldheid en van de zorgvuldige bebouwing en bemesting der akkers af.

Wij zullen er echter goed aan doen, den oogst en den veestapel van onze vijanden onbarmhartig te exploiteeren voor de verpleging van onze legers en het onderhoud der talrijke gevangenen.

Wij mogen nooit vergeten dat aan ons volk een strijd op leven en dood opgedragen is, waaruit wij slechts dan met Gods hulp zegevierend te voorschijn kunnen komen, wanneer wij voortdurend over de noodige materieele hulp bronnen blijven beschikken.

Aan dapperheid, bekwaamheid, offervaardigheid en liefde voor het vaderland, ontbreekt het nergens. Wanneer de Engelsche staatslieden in ernst gelooven Duitschland te kunnen uithongeren, dan geven zij niet alleen op militair maar ook op economisch gebied van een groote onkunde omtrent Duitsche toestanden blijk.

PETROLEUM IN DUITSCHLAND.

De oorlog is voor Duitschland begonnen op een tijdstip, waarop zoowel de petroleum- als de benzine-voorraden een buitengewone hoogte hadden bereikt. In verband met deze groote voorraden is het niet twijfelachtig, of Duitschland is voldoende van petroleum voorzien, zelfs indien de oorlog zeer lang duurt.

Dientengevolge zijn de petroleumprijzen opmerkelijk laag. Een verhooging heeft niet plaats gehad en iedere kleinhandelaar kan ook thans nog petroleum tegen 12 pfenning per liter (zonder belasting) koopen.

Wat betreft de voorziening in de behoeften van benzine, wordt opgemerkt, dat de zich in Duitschland bevindende voorraden meer dan voldoende zijn om niet alleen de behoeften van den oorlog, doch ook de noodzakelijke behoeften van het economische leven voor 1½ jaar te dekken. Daarbij komt dan nog de zeer belangrijke binnenlandsche productie van benzol, zoodat de mogelijkheid, dat er zich in de toekomst een eenigszins merkbaar gebrek aan benzine zou voordoen, geheel buitengesloten is.

EEN SOCIALIST OVER DEN OORLOG.

BERLIJN, 10 Sept. De sociaal-democratische rijksdagafgevaardigde, Fischer, publiceert in het „Züricher Volksrecht," een artikel, waarin hij vaststelt, dat van het Duitsche volk niemand den oorlog gewild heeft, en dat de rijkskanselier wekenlang op redelijke en eerlijke wijze pogingen deed om den oorlog te vermijden. Het geheele Duitsche volk beschouwt Rusland's optreden als een verraderlijken overval. De doormarsch door België is een gebod van zelfbehoud.

Wat 't verwijt van barbaarschheid aangaat, schrijft Fischer o.a.: Het Duitsche leger, voor een derde deel minstens uit sociaal-democraten bestaande, voert geen barbaren-oorlog en geen vandalen-oorlog.

Wanneer echter de Duitsche soldaten in den rug worden aangevallen en plotseling door schoten uit huizen, kerken en musea bedreigd worden, begrijpt men dan niet, dat deze soldaten, in het besef van zelfbehoud, in de woede over dezen oneerlijken, verraderlijken overval, slechts deze éene gedachte koesteren: Vernietiging van de aanvallers, vernieling der gebouwen, waarachter zij zich dekken?

Ik heb, schrijft Fischer, ook als sociaal-democraat den moed, voor mijn broeders in het leger, het recht van verdediging op te eischen.

De Duitsche sociaal-democraten zijn geen chauvinisten geworden, maar zij zijn met het geheele volk een van wil om het Russische gevaar voor Europa af te wenden.

In ons Vaderland.

BRUTALE INBRAAK.

Dinsdagnacht hebben dieven zich toegang verschaft tot de woning van dr. v. d. Berg, te Terheyden, alwaar zij de dienstbode knevelden en, met een prop in den mond, naar de keuken brachten, waar ze bewusteloos werd.

Thuiskomende, vermiste de familie niets. Hoewel politie en burgerwacht een onderzoek instelden, is van de daders nog geen spoor te bekennen.

BOSCHBRAND.

Men meldt uit Weert, d.d. 9 Sept.: Hedennamiddag brak in de bosschen van den heer Em. Mertens, nabij de Noord-Brabantsche grens onder deze gemeente, brand uit, die zeer snel om zich heen greep. Spoedig was de inmiddels gewaarschuwde gemeentepolitie en luitenant Schröder met een 15-tal landweermannen ter plaatse, die direct met het blusschingswerk begonnen. In korten tijd had men een dreef dwars door het bosch gekapt, waardoor men er in slaagde, het vuur in zijn doorgang te stuiten en den brand tot circa 10 H.A. te beperken.

Eigen Telegrammen.

VRIJDAGNAMIDDAG HALF VIJF.

PETROGRAD. De Serviërs bezetten na een hevig gevecht Semlin.

Volgens de „Daily Express" is eene groote Duitsche vloot gesignaleerd in de Botnische Golf, varende in Oostelijke richting.

Volgens de „Daily Telegraph" is een eskader van 31 groote schepen gezien ten Noorden van Gotland, terwijl een kleiner eskader is gezien ten Zuid-Westen van Stockholm, varende in Noordelijke richting.

PARIJS. De Duitschers zijn in den strijd nabij de Marne 60 K.M. teruggedrongen. Tusschen Chateau-Thierry en Vitry le François is de Pruisische garde teruggeslagen. Een hevige strijd duurt voort. In het centrum en op den rechtervleugel, is de toestand onveranderd.

Bij Nancy zijn de Duitschers vooruit gerukt op weg naar Chateausalins. De Bondgenooten wonnen terrein bij het Bosch van Champenois. Aan beide zijden zijn zware verliezen.

Het boekje „De Voorspellingen over den Vreeselijken Wereldoorlog door den vermaarden Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw), is verkrijgbaar bij den Heer A. W. VAN DER HORST in de Stationstraat alhier, à 25 ct. p. ex.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 12 September 1914.

— Dinsdag 8 September slaagde voor het toelatings examen H. B. S. te 's Bosch de jongeheer A. van Gool.

Den geslaagde proficiat.

— Blijkens achterstaande bekendmaking is ook de gemeente Boxtel in staat van beleg verklaard.

Naar men meldt heeft deze maatregel welke o.a. ook tegepast is in bijna alle gemeenten in onze omgeving, voornamelijk ten doel den uitvoer te beletten van schepen door of vanwege oorlogvoerende mogendheden aangekocht met de bedoeling ze voor militaire doeleinden te gebruiken. Een toelating van zoodanigen uitvoer zou in strijd zijn met de door de Regeering afgelegde neutraliteitsverklaring.

Om het militair gezag in staat te stellen de vereischte maatregelen te treffen en behoorlijke contrôle uit te oefenen, was het noodig verschillende gemeenten in staat van beleg te verklaren. Er zal worden zorg gedragen zoo mogelijk de gewone scheepvaart zoo min mogelijk last te bezorgen.

DE BOSSCHE KATHOLIEKENDAG.

De Bossche Katholiekendag, welke dit jaar te Nijmegen zou worden gehouden, is, naar we in de „Gelderlander" lezen, met het oog op de treurige tijdsomstandigheden uitgesteld tot een nader te bepalen datum in 1915.

DE VOLKSZANG BIJ HET LEGER.

In het jongste nummer van „De Vreemde Zanger," wijdt onder den titel: „De vuurmond zingt zijn lied," de hoofdredacteur, de heer L. L. Mertens, een beschouwing aan den volkszang in de huidige omstandigheden en betoogt dat thans ook, thans zeker de propaganda voor den volkszang moet worden ter hand genomen.

Verhaald wordt verder, dat het Volkszang-draalorgel, hetwelk een zoo glorieuzen tocht door ons vaderland was aangevangen, thans op stal staat. Evenwel niet geheel, want het werkt thans bij de militairen, dank zij het verlof van den generaal-majoor commandant der vierde divisie, die zijn dank betuigde voor het welgeslaagde streven om den soldaat in zijn vrijen tijd nuttig en aangenaam bezig te houden.

STAATSLOTERIJ

De trekkingen van de Staatsloterij zullen nu weder hervat worden en wel op de volgende datums.

2e klasse: 14, 16, 17 en 18 September.

3e klasse: 28 en 29 September, 1 en 2 October.

4e klasse: 12, 13, 14 en 15 October.

5e klasse: 26, 27, 28 en 29 October, 2, 3 4 en 5 November, 9, 10, 11 en 12 November, 16, 17, 18, 19 en 20 November.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 6.37 uur.

DE VARKENSHOUDERS

in de Meierij beginnen hunne varkens volop aan commissionairs van de hand te doen als exportvarkens; dat zijn exemplaren, die slechts tot aan de 50 kilo wegen. Dat zij ze niet doormesten, gelijk in normale omstandigheden, ligt aan het feit, dat zij bij de hooge prijzen der graansoorten daar geen voordeel meer in zien. Zonder twijfel zal er dus eenmaal een groot tekort aan zware varkens komen.

OIRSCHOT. Met het oog op de slechte tijdsomstandigheden, wordt de algemeene feestvergadering van onderwijzers, uit dit arrondissement, op Dinsdag 15 dezer alhier niet gehouden. Ook is menig onderwijzer onder de wapenen. De punten ter inleiding komen nu in de eerste voorjaarsvergadering aan de orde.

HAAREN. Gedurende de maand Aug. werd alhier bij de Rijkspostspaarbank ingelegd f 1510.50 en terugbetaald f 1114.69.

— Alhier hebben zich verschillende gevallen voorgedaan van vlekziekte onder de varkens, waarbij enkele met doodelijken afloop. De meeste eigenaars hebben thans hunne varkens doen inenten.

's-BOSCH. Donderdagnamiddag is alhier in den ouderdom van 66 jaren overleden een onzer meest geachte ingezetenen, de Weledelheb. heer Bernard W. M. Lutkie, groot-industrieel, tot vóór weinigen tijd hoofd der algemeen bekende firma Lutkie & Cranenburg, wier uitgebreide handelszaken hij meer dan vijftig jaren met vaste hand bestuurde en nog tot grooter bloei bracht.

Zijn vele verdiensten voor de openbare zaak zag hij door H. M. de Koningin erkend door zijn benoeming tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau, later gevolgd door bevordering tot Officier in die orde, een onderscheiding, welke allen, die hem kenden, ten zeerste toejuichten.

Ook was de overledene ridder in de orde van Isabella la Catholica.

ST. OEDENRODE. Nog dagelijks vallen hier slachtoffers der zoo gevreesde vlekziekte. Treurig dat er zoovele arme luidjes zijn, die het eenigste wat ze bezitten, hun varken, voor niemandal aan moeder aarde moeten toevertrouwen.

— Naar we vernemen worden er alhier maatregelen genomen, tot het opkoopen der paarden voor 's lands dienst

GELDROP. Poging tot inbraak. In den nacht van 8 op 9 dezer, heeft een tot nu toe onbekende beide gepoogd in te breken bij H. v. Stekelenburg te Zes-Gehuchten.

Bij het forceeren der ramen maakten de inbrekers zooveel herrie, dat de bewoners wakker werden en zich met riek en bijl wapenden om de inbrekers af te wachten. Daar het raam te veel weerstand bood, besloten zij zich een anderen ingang te verschaffen, maar nu begon het den eigenaar te vervelen, die met de riek op hen losstormde en hen op de vlucht dreef.

Het is te hopen dat de politie spoedig die inbrekers te pakken heeft.

UDEN. De landbouwer H. v. Diepenbeek, viel dezer dagen van den hooizolder. met het ongelukkig gevolg, dat hij aan de bekomen wonden is overleden. Hij laat eene weduwe met verscheidene kinderen na.

GEMERT. Ook hier is een comité opgericht tot ondersteuning van werkloozen. Naar we vernemen heeft ons R. K. Kerkbestuur besloten, dat comité met de vorstelijke gift van duizend gulden te ondersteunen en heeft het reeds de som van vijf honderd gulden in de kas dier vereeniging gestort.

Waar zoo flink wordt voorgegaan, zullen anderen wel flink volgen.

HELENAVEEN. De terugvoer der bijen naar Duitschland is in vollen gang. Dagelijks vertrekken er verscheidene wagens. De imkers zijn over den oogst zeer tevreden, de bijtjes hebben zeer goed gehaald. Het weder was dan ook alleszins gunstig.

Burgerlijke Stand.

HAAREN.

gedurende de maand Augustus.

GEBOREN:

Petronella, d. van C. van de Loo en Lamberdina Liebregts. — Godefridus G. A., z. van C. van Nieuwburg en Catharina H. van Gijzel.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN

waarborgt solliditeit.

Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Bekendmaking.

AFKONDIGING STAAT VAN BELEG.

De Burgemeester van Boxtel maakt bekend, dat met het oog op de militaire maatregelen, welke in verband met de bestaande omstandigheden moeten worden genomen, deze gemeente, krachtens Koninklijk besluit, is verklaard in „Staat van beleg," met ingang van 8 September 1914. De desbetreffende bepalingen der wet van 28 Mei 1899 (Staatsblad No. 128), zooals deze sedert gewijzigd is, zijn, te beginnen met dien dag, toepasselijk.

Boxtel, 9 September 1914.

De Burgemeester,
A. GIJSEN.

KENNISGEVING.
BESMETTELIJKE ZIEKTE.
Febris Typhoidea.

De Burgemeester van Boxtel,

Gelet op eene mededeeling van de militaire gezondheidscommissiën in de Stelling van Amsterdam en in de Nieuwe Hollandsche Waterlinie, dat in eenige gemeenten gevallen zijn voorgekomen van de besmettelijke ziekte Febris Typhoidea, ten gevolge van het gebruik van schadelijke melk;

Waarschuwt met aandrang in geen geval gebruik te maken van RAUWE MELK.

Boxtel, 9 September 1914.

De Burgemeester voornoemd.
A. GIJSEN.

BEKENDMAKING.
NAJAARSKEURING VAN SPRINGSTIEREN.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken door dezen bekend, dat de Najaarskeuring van springstieren, welke ten minste één jaar oud zijn, zal plaats hebben voor het district Boxtel, te Boxtel op het Marktveld, op Vrijdag 18 September 1914, des voormiddags om 10 uur.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.
UITBETALING DER VERGOEDING MILITIE EN LANDWEER.

De Burgemeester der gemeente Boxtel brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ten Raadhuize (Secretarie) den 6en, den 16en en den 26en van elke maand, de uitbetaling zal plaats hebben van de door hem, Burgemeester, toegekende vergoedingen, voor het verblijf onder de wapenen:

van Militieplichtigen en Landweerplichtigen des namiddags van 2—4 uur.

Valt een datum van uitbetaling op eenen Zondag, dan geschiedt de uitbetaling op den eersten werkdag daarna.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Bekendmaking.
INENTING EN HERINENTING DER KOEPOKKEN.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel,

Overwegende, dat in de huidige tijdsomstandigheden, meer dan anders is te duchten, het gevaar van insleeping van besmettelijke ziekten, in het bijzonder van pokken, door personen, die uit België of van elders in Nederland een goed heenkomen zoeken, ter ontvluchting van den oorlog in eigen land, door naar hunne woonstede terugkeerende militairen, enz.

Overwegende, dat reeds thans iets kan worden gedaan om zich tegen dit dreigend gevaar te wapenen en wel door het bevorderen van vaccinatie en revaccinatie,

maken bekend:

Dat Dr. P. M. Hoek, beginnende 16 September a.s., iederen Woensdag van 2 tot 3 uur namiddag, zitting zal houden ten Raadhuize, in de trouwkamer, ingang Rozemarijnstraat, tot het gratis verrichten van koepokinenting (vaccinatie en revaccinatie.)

Vooral wordt dringend aangespoord, om zich te doen herinenten.

Inwoners, die niet kosteloos willen behandeld worden, kunnen zich desgewenscht ook bij Dr. Hoek aan huis vervoegen, doch wegens het groote tijdverlies en meerder verbruik van vaccine, kan inenting bij de ingezetenen aan huis niet geschieden.

Boxtel, 12 September 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

PROCLAMATIE.

Krachtens de Wet van den 23sten Mei 1899, houdende bepaling ten uitvoering van Artikel 187 der Grondwet (Staatsblad 128), heeft het Hare Majesteit Wilhelmina, Koningin der Nederlanden, behaagd, bij Besluit van den 8en September 1914 No. 36, met ingang van den 8en September 1914 in Staat van beleg te verklaren, o.a. de gemeente Boxtel.

In verband met het bovenstaande, wordt door het Militair Gezag nogmaals de aandacht gevestigd op het navolgende:

Een ieder is verplicht, gevolg te geven aan den oproep van een schildwacht of van een patrouille.

Wanneer aan den éénmaal herhaalden aanroep, geen gevolg wordt gegeven, moet de militair van zijn vuur- of van zijn blanke wapens gebruik maken.

Het is aan een ieder verboden, berichten en opmerkingen betreffende militaire maatregelen, hetzij door middel van de drukpers of op andere wijze, bekend te maken.

Voorts:

beveel ik, dat de inwoners de in hun bezit zijnde wapenen en de ammunitie op daartoe aan te wijzen plaatsen inleveren en dat gevolg moet worden gegeven aan al hetgeen, krachtens de wet, door de militaire autoriteit, die namens mij het militair gezag in de gemeente uitoefent, wordt bepaald.

De Commandant van het Veldleger,
BUHLMAN.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.30.

10 Sept. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.30, f 1.48 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 8 Sept. Aanvoer 9875 K.G. Hoogste prijs f 1.18 laagste prijs 0 90 middelprijs f 0 00

's BOSCH, 11 Sept. Aangevoerd 24600 kilo's hoogste f 1.28, laagste f 1.00 middelprijs f 1.20 per kilo.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

11 Sept. Aangevoerd werden 86790 eieren Prijs: kippeneieren f 0.87 tot f 0.90 per K.G

Advertentiën.

Cokes.

GROVE COKES **55 Cent**
GEKLOPTE „ **65 Cent.**
Verkrijgbaar 8—12 en 1½—6 uur.
Gasfabriek Boxtel.

Kooltеer.

Tijdelijk aangeboden bij afname van minstens één fust Eineens tegen **f 2.— per 100 Kilo** Kleine partijen **4 cent per Kilo.**
Gasfabriek Boxtel.

Gaswater

(Ammoniak)
voor bemesting van Weilanden etc.
BILLIJK TE KOOP.
Resultaten aan de Gasfabriek te zien.
Gasfabriek Boxtel.

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex 10 cent, franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond", HELMOND.

VERSCHENEN:

„De Voorspellingen over den vreeselijken „Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.
(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND", v/h. v. Meersel & v. d. Beegaart.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiak pastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springbanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij vanaf 1 Januari

zich heeft gevestigd als

Huis Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch.

Rechterstraat, BOXTEL.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de beste **doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

G R

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

De nieuwste modellen
DOELROZEN
voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks	f 4.50	per 100 stuks.
» 200	» - 4.25	
« 300	» - 4.00	

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

G. J. Goossens-Hermsen,
BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke
IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150 „ „ „ „	13 „	
120 „ „ „ „	11 „	
100 „ „ „ „	9 „	Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Overtuigt U hiervan

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,
Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

C. Steinmann-Pechtold,
Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. — Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

J. M. HANEGRAAF,
Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen
Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,
Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Copieërpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copieër-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«
A. DE WERT-Strijbosch,
te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN
in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 74. Zaterdag 12 September 1914.

Opinies.

XIII.

Die de wapenen aangordt tot bestrijding van den Oorlog, voert 'n heiligen krijg.

De bewoners van Luik hadden, benauwd-bang in 't spokend gevaar, acht dagen opgesloten gezeten in vunzige kelders, waar d'akeligheid rondwaarde en kroop langs vloeren en sloop langs muren op en krieuwelde om luid slaande harten, waar 't onbewust goor werd van te zijn zonder versche lucht en lachende licht, zoovele nachten en dagen.

In dezen tijd was af en toe, met grootere of kleinere tusschenpoozen, de stad beschoten geweest. Dan hadden, lijk kor te losbommende donders met grof gebom, dat dreunde door daverende muren de schoten weerklonken, dat ruiten van met planken beslagen ramen rinkelend aan scherven vielen,... en eenmaal op 'n nacht kwamen z'uit drie richtingen de kogels, vuurspattend in zwarte lucht, en wijl 't uit verre verten knetterde slag op slag van gestadig geweervuur, bomden als bommende bonzen, erger dan donders, de schoten.

Licht in den donkeren nacht, begon alhier en daar wat vlammengespeel tusschen dik rooden rook, tot, met 'n vastheid, de vlam zich uitsloeg hóóg omhóóg, om uit te laaien in felle wepperingen, om vast te slaan zich in andere vlammen; dat werden bussels dan van vlammen, die waaierden wapperden en warden in fel-bewegen en heftigen brand.

En dan elders weer 'n nieuwe roode gloed, een nieuwe verwoesting, en weer elders en nog en nóg...

Luik is niet verwoest, maar wèl is vernield een heele straat van Luik, huis voor huis, wèl zijn vernield hier en daar groepen mooie gebouwen èn parken èn bruggen en zoovéél.

Visé is vernietigd, ge weet 't allen, geen huis staat er meer van overeind.

En behalve Visé en Luik, hoevele plaatsen, steden en dorpen zijn er niet méér verwoest, en geplunderd akkers en velden van goud-gelen wuivenden oogst, waarom zooveel en zoo hard is gezwoegd.

Maar dàn, maar dàn, als 'n kroon op 't vernielingswerk, de verwoesting van Leuven.

Wat België daar opgestapeld zag aan kunstschatten, sinds eeuwen hèr, zooveel en zoo rijk, de eeuwen-oude prachtige gebouwen, de bibliotheek met de negentig-duizend boeken waaronder 400 oude handschriften, 't is àl weg en opgenevéld in gelaai van vlammen en onder geweld van dreunende donders, die, lijk brallende Godslasteringen uit donkere kraters vulden de openheid van Gods blauwen, wijden hemel.

En wat pijn, wat pijn voor 't arme België.

Maar de vernieling is gegaan van Oost tot West, geheel Europa door.

En de duizenden, DUIZENDEN menschen, die vallen, de ontelbare voor levenslang verminkt, de velen, totaal geruïneerd, de honderdduizenden vrouwen en kinderen, gescheiden van man en vader. O, is 'n menschenleven dan van geen beteekenis meer, en al 't schoone, 't edele, 't verheffende in de samenleving geldt 't dan niets meer? Moet dan alles weg, alles getrapt, alles opgeofferd aan de eer- en heerschzucht van geweldenaren!

't Land dat overwint in den krijg is dat na die overwinning gelukkiger dan daarvóór??

Neen, o God neen! Maar misère en jammer en veel ellende, maar 'n verpletterende breuk in de maatschappij en een geweldigd slag toegebracht aan handel en industrie en aan alles is dàar waar d'oorlog heeft gewoed.

En bij dat àl, te midden dier verschrikkelijkingen, is er dan niemand, niemand, niemand op de wereld, die in vuur en vlam staat, niemand, die met de kracht van z'n zijn zich heffen durft boven vorstjes en vorsten en politieke drijvers en knappe krijgskundigen, om te protesteeren tegen de menschen-slachterij, tegen de allerwildste uiting van overbarbaarsch mensch zijn, om te protesteeren er tegen dat volken elkaar verscheuren en vernielen en ten onder brengen zedelijk en lichamelijk om een bagatellig en onbenullig iets.

* * *

En wij Katholieken hebben, bang in den nood, half wanhopend, gebeden, gegild naar den Hemel, om redding en hulp en angstig wachten wij af...

Wij Nederlanders zijn gespaard gebleven...

Maar de wereld staat in vuur en vlam!

O wie, wie zal er opstaan? Wat menschen tot stand hebben gebracht, dat kunnen ook menschen weer tegenhouden.

...Voor den geliefden Kerkvorst, Dien God tot zich riep, hebben wij een nieuwen Heiligen Vader en naar Rome blikken we nu, naar den Stedehouder van Christus op aarde Die regeert over Koningen, en Vorsten en Staatsmannen, over allen en wij vertrouwen, wij Katholieken.

Laten wij dan, wij die te samen weenen bij de jammeren des oorlogs, ook samen bidden tot God, dat Hij Dengenen, Dien Hij in de grootste woelingen die de wereld ooit zag, uitverkoor tot Zijn Plaatsvervanger bij de menschen, dat Hij Benedictus XV zegene en door Hem verandering brenge ten goede in deze benarde dagen, want zóó, o Europa gaat ten onder... wij MOETEN geholpen worden.

A. DE WILLER.

Deurne, 9 September 1914.

„Juvenum Venenum."

(Voor het kind vergif.)

Prof. Pel.

II.

Het is echter niet voldoende, dat de jeugd tot zestien jaar geen alcoholische dranken krijgt. De opvoeding moet ook antialcoholisch wezen. Dit sluit n.l. in, dat de kinderen opgroeien in afkeer van den alcohol. Het is de wensch van Z.Em. Mercier, Kardinaal-beschermheer der Int. Kath. Ver tegen het alcoholisme, aan wier Voorzitter hij schreef:

„Ik wilde, dat ieder onzer leden nog meer het voorbehoeden van de kindsheid en jeugd ter harte nam, en te dien einde op zijn program van persoonlijke actie als eerste artikel hun anti-alcoholische opvoeding schreef." De Kardinaal herinnerde in dit schrijven aan de woorden van Kard. Manning: „De hoop van het maaien ligt in het zaaien. De kinderen van nu zijn de mannen en vrouwen, die later de maatschappij zullen samenstellen. De kindsheid is de tijd van het zaaien. De eerste gewoonten, in de kinderjaren opgedaan, beheerschen over 't algemeen het heele leven der enkelingen.

„Werpt in hun harten maar een klein zaadje, het zal er wortel in schieten, en niet dan met moeite zult gij het kunnen uitroeien. Is het zaadje goed en ontwikkelt het zich, dan brengt het u bijna zeker een rijken oogst. Is het slecht, dan zal het óók ontkiemen en groeien, tot onheil van het kind. Waren de vaders en moeders van dezen tijd in afkeer van den alcohol opgevoed, dan zouden de gezinnen van nu een schutse zijn voor maligheid..."

Die afkeer van den alcohol kan de jeugd worden ingeprent door de ouders, wanneer dezen niet alleen aan hunne kinderen geen alcoholische dranken geven, maar hen ook op de gevaren en ellende van den drank wijzen; — door de onderwijzers en de priesters, wanneer dezen in school en Catechismus het onderwijs occasioneel aan de drankbestrijding dienstbaar maken.

Het voorbeeld van vader en moeder vooral spreekt tot de kinderen. Als dezen zien en weten, dat moeder geen drank in huis duldt, dat er geen drank wordt gepresenteerd tot loon voor bewezen diensten enz., dat de sterke drank zorgvuldig wordt geweerd van alle visites en bijeenkomsten; als de ouders lid zijn van Kruisverbond en Mariavereeniging en geheel met de georganiseerde drankbestrijding meeleven, dan zal de jeugd geen hooge achting voor den drank opvatten.

Een uitstekend middel is nog het lidmaatschap der Jongens- en Meisjesbonden, waarin de jeugd de nadeelige werking leert van den alcohol op lichaam en geest, en waarin onze jongens en meisjes tot degelijke drankbestrijders en drankbestrijdsters worden opgevoed.

Practisch is ook de methode, die werd toegepast door den vader van P. Elpidius, den Duitschen Minderbroeder, die als een andere Pater Mathew, de wereldberoemde Iersche Kapucijn, in de Duitsch sprekende landen met weergaloos succes den Kruistocht der Katholieke geheelonthouding predikt. Om zijn kinderen te genezen van den wensch, om evenals anderen den Zondag in de herberg door te brengen bij het genot van alcohol, ging hij den eenen Zondag met hen wandelen in Gods vrijen natuur, den volgenden Zondag zorgde hij voor gezelligheid in den huiselijken kring, en den derden Zondag bezocht hij met hen de voornaamste café's van Keulen. Daarna liet hij hen kiezen, waar zij het liefst den Zondag wilden doorbrengen, en eenstemmig verklaarden zij: „niet in de herberg!"

Als alle ouders dit eens deden! De keus der kinderen zou niet twijfelachtig zijn.

* * *

Daar zijn nog twee overwegingen, waaruit wij op een alcoholvrije en anti-alcoholische opvoeding der jeugd krachtig meenen te mogen aandringen.

Als de jeugd de kinderschoenen uittrekt en het leven ingaat, staat zij ontegenzeggelijk bloot aan groote drankverleiding. Verschillende drinkideeën doen in vele kringen der samenleving nog steeds opgeld; drinkgewoonten en drinkdwang oefenen er nog hun machtigen invloed uit. Duizenden drankgelegenheden lokken tot binnengaan. De zucht naar genot is een kwaal van onzen tijd. En onder dit opzicht zijn de alcoholische dranken al bijzonder verleidelijk.

De aankomende jeugd mag derhalve door anti-alcoholisch onderricht, door beoefening der geheel-onthouding, door waarschuwing tegen het drankgevaar, wel goed gewapend zijn voor den strijd, die haar wacht. Ook de jeugd op het platte land en de dorpen. Wij zeggen dit met nadruk, denkende aan den trek van het platteland naar de stad en het buitenland. Hoevelen verongelukken daar juist door den drank!

Ten andere, de drankzucht maakt veel slachtoffers. In ons land loopt hun aantal in de duizenden. Door ijverige pogingen, met veel opoffering en geduld, zijn zeer veel ongelukk ge drankslaven te redden. Doch een derde zal toch altijd een verloren massa blijken, terwijl de redding van een ander derde buitengewone inspanning zal vragen. En hoeveel rijkdom van gezondheid, geestkracht, godsdienstig leven, stoffelijken welstand en huiselijk geluk is bij hen, die gered worden, reeds verloren gegaan?

Is voorkomen dan niet beter dan genezen? En moet dus niet alles in 't werk worden gesteld, om het opkomend geslacht voor de drankzucht te behoeden?

Ouders en opvoeders, moget gij allen, zonder uitzondering, deze regelen ter harte nemen!

P. Fr. ILDEFONSUS.
Ord. Cap.

Helmond.

Een bezoek aan Visé.

(Van een ooggetuige).

Hoe gelukkig was ik in deze benarde tijden mijn naaste familie in Limburg een bezoek te kunnen brengen. Misschien kon zulks lang niet meer gebeuren of was het wellicht de laatste keer, want onmogelijk, dat ook ons land nog bij den oorlog betrokken wordt, is het niet. God spare evenwel ons dierbaar Vorstenhuis, land en volk, want de gruwelen van een zoog. modernen oorlog zijn niet te beschrijven.

Tijdens dat Limburg's bezoek kreeg ik een geweldigen aandrang een kijkje te gaan nemen in Visé, de plaats waar de oorlogsfakkel voor ongeveer 4 weken ontstoken werd.

Met een familielid trokken wij er dan samen in den vroegen morgen op los, begunstigd door heerlijk zomerweer. Het ging per fiets.

De eerste grootere plaats, die wij aandeden was Sittard. Hier werd even halt gehouden om ons wat te verfrisschen en na terloops de stad nog bekeken te hebben ging het verder en verder via Maastricht naar Eijsden. Verschillende wachtposten, die wij passeeren moesten, leten ons ongehinderd doorrijden, wellicht getuigden onze eerlijke gezichten van goedige Nederlanders. Om 11 uur eindelijk waren wij aan den grenspost en informeerden wij of wij met een binnenlandsch paspoort België binnen konden. Daar evenwel onze kaarten door den Duitschen Consul te Maastricht niet geteekend waren werd ons voor het overtrekken der grens ten zeerste gewaarschuwd en raadde men ons aan naar Maastricht terug te keeren en een bewijs van den consul te halen, kostende elk f 3,60.

Daar wij nu hiertoe wegens het groote tijdsverlies weinig lust hadden informeerden wij verder en bezochten een herberg tegenover het douane-kantoor. De waard gaf ons moed; „met dien pas mag u gerust naar Visé", en na daar onzen boterham genuttigd te hebben, maakten wij ons voor de wandeling gereed, na reeds een fietstocht van plm. 50 K.M. te hebben afgelegd.

Na een goed ½ uurtje waren wij in Mouland en kregen wij hier de eerste indrukken van den oorlog. Verschillende huizen zijn geheel uitgebrand, andere beschadigd zoodat ongeveer alle gebouwen meer of minder herinneringen van den gruwel vertoonen. Een man, die uit een boomgaard kwam, vroegen wij of wij zonder moeite verder konden en of hij ook Hollander was.

Neen, was het antwoord op de laatste vraag, ik woon hier in Mouland, daar stond mijn huis, ik had hier een flinke zaak in manufacturen en koloniale waren en wat mij is overgebleven is alles wat u hier ziet, (hij wees met de hand naar de kleeren die hij aan had.)

Op onze vraag hoever Visé nog was, zei hij, een goed half uur, en voegde erbij, hier in Mouland is het verschrikkelijk, ginds evenwel allertreurigst.

Droevig nietwaar? Men ziet aan de lui ook, hoe angstig zij zich bewegen, gedurig kijken ze rond net of zou er de vijand weer terugkomen, wel een bewijs dat deze laatste er vreeselijk moet hebben huisgehouden.

Wij togen verder. Een eindje buiten het zwaar geteisterde plaatsje zaten 4 Hollanders in 't gras hun boterham te eten. Aan hun petten te zien schenen het spoorwegbeambten. Zij vertelden ons, dat ze ook eens kwamen kijken en uit Moerdijk vandaan waren. Na nog wat gepraat te hebben gingen wij verder. De weg was zeer druk. Auto's, fietsen, wandelaars, er kwam schier geen einde aan. De enkele huizen, die wij passeerden, waren alle beschadigd.

Daar het tamelijk warm en stoffig was, wilden wij een huisje binnen, dat nog het opschrift „café" droeg, om den dorst te lesschen. Doch er was geen bier te krijgen. Alleen konden we wat water drinken. De juffrouw die er woonde, vertelde ons nog het een en ander, „alles was haar ontnomen, u ziet het zelf wel, dat wij niets meer hebben, dan scherven, stukken en brokken, enz." En helaas het was zoo!

Eindelijk kwam Visé in 't zicht. Aanvankelijk kon ik niet begrijpen, dat het er zoo erg uit zou zien, doch hoe dichter wij bij kwamen, hoe duidelijker het werd, dat hier op een vreeselijke manier moet zijn huisgehouden. Wij volgden den grooten weg en Visé ligt in een dal. Spoedig kwamen we aan een Duitschen post, die ons aanhield; 't was een groote, flinke, forsche man, verbrand door de zon, en met een buitengewoon barsch voorkomen.

Onverschrokken haalde ik de portefeuille te voorschijn en toonde onze passen, waarop hij zeide dat ik om 2 uur (het was toen 12), moest terugkomen om de passen te laten afteekenen. Ik gaf hem een sigaar en vroeg of wij Visé konden gaan zien.

Ja gerust zei hij, doch zonder bewijs mag u de brug niet over. Nu waren wij klaar. Ons doel was Visé te zien en dat konden we, verder wilden wij ook niet.

Na een 50 passen zagen wij het gebouw van 't roode kruis, waar Belgische en Duitsche gewonden verpleegd worden. Een kijkje erin te nemen was evenwel onmogelijk. Nog een beetje verder en de eerste verwoesting ligt voor ons.

Treurig zulk een aanblik. Alles kort en klein geschoten, gebrand, geslagen, alles wild door elkaar. Prachtige huizen liggen in puin, verbrande meubels, stukken kachels, en fornuizen, enz. enz., alles kijkt u als 't ware meedoogend en vragend aan. Een fabriek van machinerieën is totaal dakloos, alles in stukken! Een echte warboel! Eigenlijk hadden wij hieraan genoeg kunnen hebben, wij hadden er voor een oorlogsidee mee kunnen volstaan, doch wij beschikten nog over tijd en wilden zooveel mogelijk alles zien. Wij volgden nu een straat, die naar onder voerde en zagen slechts puinhoopen, huizen zonder daken, naakte muren, alles verbrand en kapot, zware balken doorgebrand of doorgeschoten, in een woord alles vernield. In eens stooten wij op een heelen hoop banken, kisten en ik weet al niet wat al meer, zeker opgeworpen barricaden. Al doorloopende kwamen wij aan de brug over de Maas. Het achterste was destijds door de Belgen opgeblazen, de voorste spanning door den vijand stukgeschoten.

Wat hooger op zagen wij de pontonbrug door de Duitschers gelegd en evenzoo ver benedenwaarts een ditobrug, eveneens door de Duitschers ge-

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

12)

— Wat was het ook noodig, in dat naakte Postel aan te landen? zei de Bosschenaar; 't was een domme streek.

— Ja, gelijk hebt ge wel, Terus, zei Bruno; wat moesten wij daar in 't Godshuis gaan ronddwalen? Wat was het noodig in de kou en de sneeuw midden in den nacht, als vastenavondgekken heen en weer te kuieren?

— En ik met mijn verwenschte kruk? zei Terus met zichtbaar ongeduld.

— En ik met dien uitheemschen neus, die mij den adem belette? zei Bruno.

Een oogenblik daarna ging echter hun kwade luim over.

Terus begon te schateren van lachen; Bruno volgde zijn makker na, en beiden bezagen hun zwarte gezellin als om haar ook aan te zetten, het ongeval met een lach te vergeten.

Doch de zwarte zag hen stijf aan; een blik van verontwaardiging schoot uit haar oog.

— Ellendige raasbollen! sprak zij met den bitteren grijnslach die haar eigen was; wat zoudt gij met uw Helm aanvangen, indien hij niet gedoopt was, en nogwel gedoopt terstond na de geboorte?

— Pt... deed Terus.

— Pt?... deed hem Kaat met drift achterna, en dat voor iemand die latijn kent?... Jongen, Terus! gij kent uw stiel niet! Ter drommel, neen, dien kent gij niet!

— Dat is nu hetzelfde, meende deze; maar waarom moest die kleine schreeuwer gedoopt worden?

— Omdat de Helm anders geen duit waard is; daarom, om niets anders, beet hem Kaat toe; 't is schande zoo iets niet te weten voor iemand die latijn kent.

— En gij, die geen latijn kunt, hoe weet gij dat?

— Dat weet ik van mijn moeder.

— Uw moeder was ook een heks evenals gij.

— Wat hebt gij daar gezegd? vroeg de Zwarte Kaat opspringend; indien een ander mij zoo iets durfde verwijten, haalde ik hem de oogen uit het hoofd.

— Nu, nu, Kaatje, maak u niet boos; wat gij gedaan hebt, is wel gedaan, zei Terus; zoo toch is dat niet gemeend.

— Ja, ja, wel gedaan, herhaalde Bruno, die nooit dan met tegenzin, zijn onstuimige weerhelft tegensprak; kom een enkel teugje op den goeden uitval gedronken! en hij reikte Terus zijn lederen flesch over.

— Op uw gezondheid, Truitje Trimmels!

— Kaat verloor op eens haar kwade luim, bij het hooren van den naam, welken zij in een oogenblik van gevaar, zoo gemakkelijk had verzonnen; en onder een algemeen gelach ging de brandewijnflesch rond.

— Vorselsche drank, echt nat! zei Kaat, terwijl zij haar dunne lippen afdroogde.

— Zuur verdiend, antwoordde Bruno, en hij streek met zijne grove hand over zijn borstbeen.

— De kogel smorde mij als het rad van een spinnewiel langs het oor, zei Terus; die satansche Dirk is een onverschrokken kerel, dat beken ik.

— En met den kolf van zijn korten vuurloop stampte hij mij op het lijf, alsof hij mij de ribbenkas had willen openbreken; die onbeschofte vent! vloekte de Rosse.

— Ik heb het u voorzegd, Bruintje; gij hebt hem te licht geschat; hebt gij gehoord met welk een stem hij zijn volk bijeenriep?

— En hoe hij Bordje tegen Quintje, en Quintje tegen Bordje sloeg, alsof hij het stof van zijn handschoenen had geklopt? Zonder ons had hij die twee kleine kereltjes letterlijk platgeslagen en gewurgd.

— En hoe hij onversaagd onzen Turk met twee handen aangreep, en hem daarheen smeet als een kegelbol?

— Welk een kerel! zei Bruno; die men evenals een stier moest overtrekken en binden!

— Kwaad ras, Bruintje, ik heb het u gezegd.

— Nu, ik vergeef hem, dat hij zich te weer heeft gesteld; sapperhel! dat is deftig; maar iemand in den vinger bijten, dat is valsch! En de Hellenender bezag met een bedrukt oog zijn vinger, die het teeken droeg van een forschen tandslag. Dat vergeef ik hem niet; dat betaalt hij mij; vroeg of laat zien wij elkander weer, liet hij er dreigend op volgen.

— Kom, kom, Bruintje laat ons hopen elkander nooit terug te zien; ieder heeft zijn deel, en dit deel, op mijn woord, is voldoende om gedurende een geruimen tijd, de kou en den honger vlak in de oogen te zien.

Terus zweeg; hij zag de gebroken medaille aan den hals van het kind, en dezelve bij het schemeren van het bleeke daglicht beschouwend, hernam hij:

— Hemel en aarde! Het wapen van Ten Vorsel; indien die Pater het stukje bezien had, waren wij in de pan.

— Hoe gelukkig, zei Bruno; dat hij niet nieuwsgierig was te weten, wat er op dit stukje goud stond.

— En dat hij ons zelfs nog geld in de hand stopte, voegde zijn makker er bij; geluk op geluk! Indien dat zoo voortgaat...

— Dat zal zoo voortgaan, viel de Zwarte Kaat hem in de rede; zoolang de Helm in ons midden is.

Daarop stopte Kaat met bezorgdheid den ongelukkigen Helm onder een wollen deken; zij nam de gouden medaille van den hals van het kind, en verborg dezelve onder hare kleederen.

Bruno wierp zijn 'valschen neus op de heide, wreef zich het gemaakte lidteeken van het aangezicht, en wiesch met een handvol sneeuw het zwart uit zijn baard. Terus ook trok zijn grijze pruik van het hoofd, stak haar op zijn handkruk, en plantte deze in de bevrozen sneeuw vast.

Een hartelijk gelach begroette het grijsharig tooisel waaronder de listige Bosschenaar het hoofd en de helft van zijn aangezicht geborgen had gehouden.

— Kom laat ons nu maken dat wij wegkomen, sprak Kaat opstaande; is het voorzichtig den grooten weg te volgen?

— Neen, liever het voetpad dwars door de heide, stelde Bruno voor; laat mij voorop gaan, en spoed u wat.

— Eer men ons achter de veeren zit, zei Terus.

— Wacht, laat mij eerst die witte vlekken van Turk zijn rug wrijven... Zie zoo, nu zijn we allen weer zooals voorheen.

— Eerlijke, reizende kooplieden, lachte de zwarte Kaat.

— Eerlijk vooral, merkte de Bosschenaar spottend aan.

* * *

In den voormiddag zat Pater Bernardus in zijn cel te denken aan het arm kind van den voorbijzijnden nacht.

— Wat is toch de wereld! zuchtte de kloosterling; ziedaar, nu toch wel zeker een ongelukkige moeder, en een niet minder ongelukkig kindje.

En in gedachten opende hij de relikwiedoos welke hij aan den hals droeg, en belette het stukje goud, de helft der medaille hem door Terus gegeven.

— Genadige God! roep hij; wat zie ik daar? Het wapen onzer familie! Een donkere nevel in welks midden hem de waarheid in vuur afgeteekend toescheen, dreef hem voor de oogen.

— Dirk, mijn broeder, zuchtte Pater Bernard; moge u geen ongeluk getroffen hebben! Maar mijn voorgevoel zegt mij dat er iets verschrikkelijks op de hoeve gebeurd is. Ach! De Heer zij ons genadig, indien het arme kind wien ik dezen nacht het heilig Doopsel toediende, eens het nieuwgeboren kind was van mijn broeder!

Op dit oogenblik kwam er een ruiter de poort binnen gedraafd; het was een boer uit de buurt der Vorselsche Hoeve, die het ongeluk aldaar den verloopen nacht voorgevallen, in zijn volle uitgestrektheid kwam bekend maken. De roovers zoo verhaalde hij, hadden de huisdeur met een stormboom ingeloopen, den President-Schepen, die zich echter dapper verweerd had, mishandeld, en hem even als de dienstboden geboeid, een prop in den mond gewrongen, en daarna het huis letterlijk leeggeplunderd. Het ergste van al was, dat in de ontzettende verwarring het sedert eenige uren geboren kind was verdwenen.

— Ach! nu weet ik alles, zuchtte Pater Bernard; Arme vader, arme moeder, arm kind!

En nu begreep hij waarom hij zooveel belang had gesteld in den doopeling, en waarom sedert het vertrek der vreemde kerels, zijn geest zich geen oogenblik van het voorgevallene aan het doopvont had kunnen losmaken.

Wordt vervolgd.

Abonneert U op

CENTRAAL-BRABANT.

maakt. Het gedeelte der vaste brug dat de Belgen hadden doen opblazen, werd hersteld, evenzoo werd de eerste spanning weer gerepareerd, waarvoor ook Belgen gebruikt worden.

Verder op naar het station zag men niets anders dan in puin geschoten huizen, puin en nog eens puin, een geheel ontredderde boel. Van dat deel van Visé, dat in 't dal ligt, zijn niet meer dan 6 huizen overgebleven, die den brand niet ten offer vielen. Zoo ziet er thans die plaats uit, die eertijds zoo mooi en lief daar gelegen was aan den oever der Maas.

Nu een bezoek aan de kerk. Zij is nauwelijks meer te vinden. Van den toren is niets meer te zien, van de kerk, eertijds een mooi gebouw met veel kostbaarheden, stonden nog vier naakte muren en 3 altaren met geopende tabernakels. (Zooals ik vernam zouden de sieraden en kostbaarheden door Hollanders gedeeltelijk in veiligheid zijn gebracht.)

Onwillekeurig krijgt men den indruk of men op een groot kerkhof is. Men ziet veel, wat iemand weemoedig stemt, men hoort weinig ; het spreken gaat er meer of min fluisterend, de lui zijn er zoo angstig en geheimzinnig alsof men er weer bevreesd was voor een nieuwen inval.

Helaas, men kan zulks best begrijpen, de menschen hebben heel wat bange uren, dagen doorgemaakt en heel wat ellende beleefd. Die stakkers.

Daarmee was ons bezoek geëindigd. Wij togen af vol indrukken over 't geen wij gezien hadden, stil de hoop koesterend, dat ten minste ons vaderland bewaard mag blijven voor zulk een rampzaligen oorlog, zooals hij hier in de streken gewoed heeft.

Na een heelen marsch kwamen wij eindelijk weer te Eijsden en per fiets ging het dan verder. Het was een groote afstand, dien wij afgelegd hadden en nog maken moesten eer wij thuis waren, doch ik verklaar gaarne, dat ik niet de minste spijt gehad heb, mij de moeite te hebben getroost een afstand van plm. 100 K.M. te hebben afgelegd om dat schouwspel te zien.

A—Z.

* * *

P. S.

Hoe de Belgen nog denken : „Op onze terugreis van Visé naar Eijsden komt ons een wagentje voorbij, waarin 2 lui zaten. Wij waren moe en vroegen daarom mee te rijden. „Vous êtes Hollandais" vroegen de Belgen. „Oui", was het antwoord. „Vous avez laisser passer les Prussiens" begon het toen ; „non, non", antwoorden wij ; „oui oui assurément, etc." klonk het terug, waarop wij antwoorden om er een eind aan te maken, passéz, passez ! en voort rolde het karretje en wij togen met z'n tweetjes verder. Jammer, dat de Belgen zulke idee's niet kunnen kwijt worden; wij in ons Limburg moeten toch zooveel hunner landslieden den kost geven. Enfin.

(Deze brief werd ons door een vriend welwillend toegezonden.)

* * *

Van mijn broer ontving ik een briefkaart uit Maastricht van den volgenden inhoud :

Ik ben (Zaterdag l.l.) tot Visé doorgedrongen. Ik heb de verwoesting gezien. Je kunt er je geen denkbeeld van vormen. In verscheiden huizen ben ik binnen geweest. Ik heb er enkele gefotografeerd. Een soldaat leidde me rond Het was een zeer beschaafd mensch en uiterst vriendelijk. Hij wees mij menige bijzonderheid aan, o. a. de plaats, waar een burger gefusileerd en begraven was, nadat hij een soldaat had gedood. Zijn doode hand stak nog boven 't graf uit. Ik heb van de plek een kiekje genomen. Wat er vernield is, is ongelooflijk. Ik behoefde geen oogenblik ongerust te wezen, ondanks mijn toestel. De schildwachten waren beleefd en vriendelijk.

O.

Verklaringen van Kardinaal Mercier,

Aartsbisschop van Mechelen.

Z.E. kardinaal Mercier, aarts-bisschop van Mechelen, is te Rome geïnterviewd door een Fransch dagbladschrijver, en legde volgens het „Hbl. van Antw." de volgende diep ontroerende verklaringen af :

„Ik weet niet meer. Ik weet niet waarom God mij nog een verder bestaan oplegt. Ik kan de oogen niet sluiten, zonder allerwege lijken, puinhoopen, bloed te zien. Ik wilde tusschen priesters blijven, midden van het kerkhof van onschuldigen, dat de lieden van België gemaakt hebben. Men heeft mij bewezen dat mijn plicht te Rome was; mijn lichaam is er, maar mijne ziel is met de ziel der onteerbare dooden die ik beween.

Terwijl ik mijn land doorreisde, scheen het mij toe, dat de kracht van het lijden mij van mijne kussens rukte en mij achteruit voerde, aan den voet van mijn altaar, bij mijnen koning, bij mijn suffragant van Luik, thans gijzelaar, morgen martelaar.

Langshenen de wegen liggen de onbegraven lijken van christenen midden van die der paarden. Ik heb gelaatstrekken erkend : deze was mijn studiekameraad geweest ; die groote jongen, die daar op den weg lag, had ik gevormd. Wat zij in België doen is geen oorlog ; 't is het uitoefenen van den haat. Die menschen wreken zich, omdat zij op den rang der oude barbaren geplaatst zijn door hunne overrompeling van een onzijdig land. Zij beelden zich in dat de geschiedenis, door hun bloedbad verschrikt, hun miskennen der tractaten zal vergeven.

Deze lieden, die alle oogenblikken Gods naam inroepen, hebben het niet alleen tegen de schuldelooze schepsels van dien God, zij randen de Godheid zelve aan. In onbeschermde dorpen, na de huizen beschoten te hebben, staken zij de ledige kerken in brand. Meenen zij te ontsnappen aan het eeuwig oog van Hem, die daar binnen in het tabernakel is ? Zij breken de houten beelden der altaren af en bezigen die als toortsen om hunne wandaden te verlichten.

Te Mechelen, slapende, onbeschermde stad, rustige aartsbisschoppelijke zetel, midden eener bevolking van kleine burgers, maakten zij van St. Romboutskerk hun mikpunt. Voldaan zijn zij vertrokken.

Ik had aan m'n lieve en rustige stad tot weerziens gezegd ; ik had haar vaarwel moeten zeggen. Niet vaarwel, want ik wil mij aan hunne woede gaan blootstellen op de puinen van wat eens schoon was.

En Leuven, de roem van het hooger onderwijs van ons land, Leuven, waar ik als student, later als hoogleeraar, zoo veel jonge Italianen heb gekend, Leuven is afgebrand, onder voorwendsel, dat de burgers het leger zouden hebben aangevallen.

Maar in dit jaargetijde, wanneer de vacantie de universiteit heeft geledigd, zijn er geen tien geweren in heel de stad, enkel bewoond door bejaarde huisgezinnen, priesters en weduwen.

Die bommendragers hebben het hoofd van België willen treffen ; zij hebben de intellectueele moeders ad willen wegvagen, vermits zij, naar de gebruiken der barbaren, verbrijzelden en in het vuur wierpen. de werktuigen der laboratoriums en de boeken van het recht.

O, wat moet het woord „recht" in gouden letters glimmend op de ruggen der oude boeken, hun schrik hebben ingeboezemd.

Wat zij in België doen heeft niets gemeens met den oorlog, noch met den ridderlijken feodalen oorlog, noch met wetenschappelijken modernen oorlog. Het is de inval der barbaren in een land, dat werkzaam, eerlijk en rijk was. Het is de vernieling met razernij tegen God, in de tempels, in zijne gewijde en profane kunst ; tegen God nogmaals. in het geheiligd bestaan van vrouwen en kinderen. Wanneer het meer van bloed zal uitgedroogd zijn, zal men eenen steen moeten vinden, groot genoeg om en de geschiedenis op te graveeren van zulke misdaden tegen het recht van den hemel en dat der menschheid."

De grijsaard zweeg en wischte zich de oogen uit.

„Maar ik wil eindigen ; België is moedig. Het zal recht springen op zijn bed van asch. Ik zal dit uur van opstanding zien van uit de diepte van mijn graf, waarin ik weldra zal rusten aan de zijde mijner tijdgenooten, bij de kinderen, die ik met mijne hand heb gezegend.

Na mijne zending in het Conclaaf te hebben vervuld, zal ik naar Mechelen terugkomen, zal ik naar Antwerpen gaan, als he moet zijn door de vlammen, om nuttig te sterven."

Als in '70 ??

In een Parijschen brief aan de „Telegraaf" lezen wij de volgende interessante vergelijking :

„Wij hoorden het dezer dagen, toen het bericht was gekomen, dat de weg naar Parijs voor de Duitschers vrij is: „Natuurlijk zal Frankrijk weer verliezen ; het is weer als in '70."

Wij zullen ons niet wagen aan eenige voorspelling, noch over den duur, noch over den eind-uitslag van den oorlog, maar daar bovenstaande meening bij meer dan een wordt gevonden is het toch wel zaak de eerste maand van dezen oorlog te vergelijken met de eerste maand van den door Napoleon III aan Pruisen verklaarden krijg. Thans is de oorlog 1 Aug. begonnen, in 1870 werd de oorlog verklaard 19 Juli, wij moeten de vijf eerste weken van dien oorlog, dus tot 23 Augustus 1870 als vergelijking nemen.

Wij laten daarbij achterwege de verhalen over de Franschen die geen schoenen hebben en op pantoffels vechten. Zij zijn even onbewezen als de vertelseltjes van uitgehongerde Duitsche soldaten, die alleen wat beschimmeld brood tot voedsel verkrijgen. Alles fantasie, want voor zoover wij kunnen nagaan, zijn de beide legermachten behoorlijk gekleed en gevoed. Zulke sterk gekleurde berichten moeten wijken voor de vaststaande historische feiten en dan vragen wij : Is werkelijk de Fransche republiek van 1914 nog dezelfde onderling verdeelde ongeorganiseerde tegenpartij als het Keizerrijk van 1870 ?

Wat betreft de diplomatieke voorbereiding, is er zeker een zeer groot verschil. In 1870 hoopte men in Frankrijk op een steun van Oostenrijk en Italië en vertrouwde men vast op de medewerking der Zuid-Duitsche staten, doch alles bleek illusie en Frankrijk bleef geïsoleerd tot het bittere einde. Thans staan, krachtens reeds vroeger gemaakte afspraken, drie groote mogendheden : Rusland, Groot-Britannië en Japan aan de zijde van Frankrijk.

De openbare stemming. In Juli 1870 schetterden de ministers in de Kamerzittingen om het hardst, de Fransche minister van oorlog riep „L'armée prussienne n'existe pas, je la nie ! en de minister-president Olivier voegde er aan toe : Nous soufflerons dessus." Avond op avond liepen benden langs de boulevards, gillende „A Berlin ! A Berlin !" en men stelde reeds vast, dat de Fête nationale — 15 Aug. — in de hoofdstad van Pruisen zou gevierd worden.

In de eerste Augustus-dagen van 1914 was het Fransche Parlement in eene zeer korte oorlogszitting bijeen, alles was kalm, waardig. vastbesloten. diep en ernstig en zonder eenig geschetter.

De Fransche pers in 1870 bleef, zelfs toen Parijs reeds belegerd was, vol van de meest opwindende artikelen, afgewisseld met de venijnigste critiek. Die critiek vond zelfs eene uiting in het Parlement, da vergaderd bleef en in de Kamerzitting van 9 Augustus 1870 riep een der afgevaardigden uit : „Nos soldats sont des lions conduits par des ânes !"

Thans is het Parlement zonder discussie uiteengegaan en men zal in de Parijsche bladen wel vinden betuigingen van vast vertrouwen in den eindafloop. van eensgezindheid van alle partijen, maar niets van de opgeschroefde opgeblazenheid, noch van het felle aanhitsen van 44 jaar geleden.

De Regeering. De val van het Keizerrijk had plaats op 4 September 1870, dus buiten ons vergelijkingstijdperk, maar hoezeer de positie van het centraal gezag thans anders is dan in 1870, kan reeds blijken uit de vergelijking der beide ministercrisissen. Het ministerie Olivier werd 9 Augustus 1870 in een hooge stormachtige zitting van het Wetgevend Lichaam bij eene motie van wantrouwen omvergeworpen. Het maakte plaats voor een militair bewind, onder voorzitterschap van Generaal Graaf de Palikao, dat als eerste bewindsdaad den Keizer het opperbevel en Maarschalk Leboeuf de leiding van den generalen staf ontnam.

Thans heeft het ministerie Viviani gemeend zijn ontslag te moeten aanbieden, doch alleen om dienzelfden dag in gewijzigden vorm zich voort te zetten, versterkt door de toetreding der leiders van de verschillende republikeinsche groepen. Dat ministerie besloot den zetel der Regeering van Parijs naar Bordeaux te verplaatsen en toen vertrokken de President der Republiek, alle ministers met hun personeel, de gezanten der buitenlandsche vreemde mogendheden, enz. naar de nieuwe tijdelijke hoofdstad van Frankrijk op dusdanige wijzen, dat het geheele administratieve raderwerk ongeschonden kan blijven voortgaan. Een luchtballontocht zooals Gambetta moest ondernemen, is ditmaal uitgesloten. Zelfs wanneer Parijs, evenals in den vorigen oorlog, van het overige Frankrijk geheel mocht worden afgesneden, gaat het regelmatig staatsbestuur in het nog niet door den vijand bezette gebied, op normale wijze voort.

De militaire toestand. Sinds het uitbreken van den oorlog is het opperbevel in handen van generaal Joffre. In 1870 was Napoleon tot 11 Augustus opperbevelhebber, daarna Bazaine tot 20 Augustus, vervolgens Mac-Mahon. Generaal Joffre volgt eene zeer duidelijke taktiek van langzaam terugtrekken, voet voor voet de tegenpartij het terrein betwistend, maar steeds zorg dragend, dat het geheele Fransche veldleger onderling in verbinding met elkaar blijft staan, geen deel er van kan worden afgesneden, de verliezen uit nieuwe troepen kunnen worden aangevuld, terwijl de terugtocht regelmatig in geslo'en orde, 't gezicht naar den vijand, plaats heeft. In één woord, de Fransche opperbevelhebber is er tot dusver in geslaagd de Fransche weermacht ongeschonden in stand te houden. Tegenover de groote overmacht van 't Duitsche, door Oostenrijksche hulptroepen versterkte leger, heeft hij elken beslissenden slag weten te vermijden en als hij bij het doortrekken van het historisch slagveld van Europa te Jemappes geen herhaling gaf van de overwinning der republikeinen gaf hij te Waterloo evenmin gelegenheid tot eene herhaling van Napoleon's vernietiging.

De Fransche oorlogsbulletins hebben nu niet als in 1870 eene groote overwinning vermeld, waar een zware nederlaag was geleden, maar ook de Duitsche bulletins van het westelijk front hebben thans nog niet de gelegenheid gehad de Duitschers tot groot feestgejuich op te wekken. Bij de latere beschrijving van dezen oorlog komt, na den val van Luik, door de Belgen zoo dapper verdedigd, eigenlijk geen enkel sterk naar voren springend wapenfeit op het Belgisch-Fransche vechtterrein voor.

De vijf eerste weken van den oorlog van 1870 brachten daarentegen op 2 Augustus den slag bij Forbach als groote overwinning der Franschen verkondigd, maar op 4 Augustus den slag bij Weissenburg, en op 6 Augustus dien van Worth-Reichshofen, waardoor geheel Elzas voor Frankrijk verloren ging. Tegelijk wordt het leger van Frossard bij Spiekeren, op de vlucht gejaagd en zijn dus twee Fransche legers op één dag totaal vernietigd en uit elkaar gedreven. Kort daarna wordt Straatsburg omsingeld en gebombardeerd.

Bazaine, de nieuwe opperbevelhebber, laat zich met zijn leger van 180.000 man, na de veldslagen van Borny, Fiomville en Gravelotte, op 14, 16 en 18 Augustus verloren te hebben, opsluiten binnen de vesting Metz, waar hij met dat leger 27 October capituleerde.

In 't kamp van Châlons was toen nog 'n leger van 120.000 man onder bevel van Mac-Mahon. Ter ontzetting van Bazaine trekt dit leger naar het Oosten, doch 25 Augustus wordt het reeds naar het Noorden gedreven om ten slotte op het zakterrein van Sedan tot algeheele overgave te worden gedwongen.

Men zie, hoe weinig de Fransche weermacht in 1870 op den 35sten dag na de oorlogsverklaring, nog kon worden beschouwd als ongeschonden en meester van zijne bewegingen. Men hoort nog de kreet, die toen overal in Frankrijk weerklonk : „Nous sommes trahis !"

Thans, bij een gestaag terugtrekken, blijft het vertrouwen der Regeering, van het leger en van het volk, in de taktiek van den opperbevelhebber blijkbaar onverzwakt voortduren, maar men heeft dan ook niet gezien, zooals in 1870 geheele legerafdeelingen rond zwervende, zonder te weten waar het leger was. waartoe zij behoorden, zonder eenigen verkenningsdienst en minder ingelicht dan de vijand, wiens posities men niet kende, omtrent de kaar van het land.

Dit alles zijn vaststaande feiten en een afdoend antwoord op de vraag : Als in '70 ?

Van het Oorlogsterrein.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

OSTENDE, 9 Sept. Zestig duizend Duitschers rukken in ijlmarschen naar het Zuiden op, ter versterking van den rechtervleugel van het Duitsche leger in Frankrijk, dat een ernstige tegenslag ondervindt. Het bosch van Dottignies tusschen Kortrijk en Herseaux, wemelt van Duitsche vluchtelingen.

OSTENDE, 9 Sept. De Duitsche troepen die heden te Beierlegem op de betaling der oorlogsschatting van Gent wachtten, kregen in den ochtend dringend bevel naar Frankrijk te gaan ; zij gingen onmiddellijk op weg over Renaix, Rijssel en Valenciennes.

DE VERWOESTING VAN DENDERMONDE.

Een Belgische correspondent van de N. R. Ct. schrijft d.d. 8 Sept. uit Gent het volgende :

Gistermorgen om acht uur vertrok ik van Terneuzen, over Sas van Gent en Selzaete naar Gent.

Gent ! Welk een schril contrast met verleden jaar ; het jaar van de wereldtentoonstelling.

Een doodsche stilte heerschte in de straten en vooral in de voorname wijken.

De groote magazijnen in het centrum der stad hebben hun zaken gesloten.

Het is dan ook algemeen een doodsche leegte, die iedereen, die Gent eertijds en in betere dagen gekend heeft, direct opvalt !

Op het St. Beaufsplein met het zoogenaamde Belfort staan groote groepen menschen samengeschoold.

De menschen die men ziet, zijn alle getooid met de nationale kleuren en van elk huis wappert de Belgische vlag Als men niet beter wist, zou men denken (evenals te Antwerpen), dat het een feestdag was.

Alleen de doodsche stilte in de anders zoo levendige straten doet anders denken en ook anders stemmen.

De bevolking is erg opgewonden en ieder verkeert in een zenuwachtige overspanning, waarvan men den terugslag zelf gevoelt !

Men hoort dan ook al een paar dagen het kanongebulder zeer duidelijk en men ziet telkens troepjes gewonde soldaten met automobielen van het Roode Kruis binnen de veste rijden.

Rond Gent en wel den kant uit van St. Pieter-Ledeberg en Melle zijn al een paar dagen schermutselingen gaande. De arme bevolking uit de geteisterde plaatsen komt naar Gent vluchten en vandaar met de enkele treinen die nog rijden, een veilig heenkomen zoeken.

Per fiets ben ik van Gent over Schellebelle en Wetteren, Oordeghem en Appels naar Dendermonde gegaan.

Zonder veel moeite, na verschillende malen aan de Belgische soldaten en burgerwachten mijn papieren te hebben laten onderzoeken, kwam ik in het dorpje Audeghem, een half uurtje van Dendermonde, waar ik in een herberg mijn stalen ros achterliet.

Aldaar maakte ik kennis met een oud moedertje, die met acht, meest volwassen kinderen Vrijdagmorgen de stad ontvlucht was en die mij vroeg of ik eens, als ik in Dendermonde was, op het Vestje (een doodarme wijk) wou gaan zien, of haar huizeke er nog stond !

Ik beloofde dat en ging verder te voet.

Opmerkelijk is, dat de dorpen Appels en Audeghem, onder den rook van Dendermonde gelegen, haast niets van het bombardement hebben geleden.

Daar zijn dan ook vele vluchtelingen ondergebracht ; meest arme menschen, met ternauwernood kleeren aan het lijf en wat beddegoed in pakken geknoopt, inderhaast medegenomen. Velen hadden ook den hond of de kat medegenomen, ja zelfs zag ik nog een oud wijfje, die heel gemoedelijk met haar koko, een papegaai, zat te redeneeren.

Dat oude besje, dat ik ondervroeg, gaf mij echter zulke onsamenhangende antwoorden, en daarbij keek zij mij zoo verwilderd aan, dat het geen twijfel leed, of ze was door de doorgestane emoties krankzinnig geworden. In die meening werd ik niet bedrogen, daar men mij vertelde, dat ze „in den kop geraakt" was !

Zoo zag ik ook nog een bejaard man, die pijnlijk steunde en zelf een wond aan zijn been verbond.

Op mijn vraag, wat hem scheelde, kreeg ik ten antwoord, dat hij op zijn vlucht uit de brandende stad nog een wellicht verdwaalden kogel in zijn been gekregen had.

Waarom hij dan niet naar den dokter ging ?

De dokter was ook gevlucht en zoo had hij zich zelf maar gecureerd. Arme menschen !

Toen ik te Dendermonde kwam, was mijn verwondering groot, daar ik geen Duitschers zag.

De stadspoort lag geheel in puin. De Boterstraat, de Beurzestraat en daarmede ovenwijdig loopende Kerkstraat was geheel uitgebrand.

Een akelige stank van gebrand vleesch kwam mij tegemoet. Vele lijken van menschen (burgers, Duitsche en Belgische soldaten) lagen schots en scheef door elkaar. De meesten verkeerden al in ontbinding. Een menigte wapens lagen hier ook door elkaar, zooals revolvers, geweren, sabels, enz. enz. Vele Duitsche gesneuvelde soldaten hadden de revolver nog in de hand geklemd en de handen krampachtig vertrokken.

Door de smeulende puinhoopen en de dichte rookwolken, die als een dikke mist over de stad hingen, kon ik mijn weg verder naar de Markt niet goed vinden.

Dat was ook de reden, dat ik nog geen soldaten gezien had.

Plotseling klonk een knetterende, krakende slag. Een doffe val van instortende muren, een oorverdoovend geraas van vallend puin, stukken ijzer, enz. Van alle kanten weerklonk nu meteen geweervuur. Ik kon echter niets zien en ik dacht dat mijn laatste uur geslagen was.

Ik bleef verbijsterd staan en dat is misschien mijn behoud geweest. Soldaten naderden met het geweer gereed om te schieten ; het waren Duitschers !

Met de geladen revolver in de vuist kwam een Hauptmann op mij af en vroeg mij in het Duitsch wat ik daar te maken had.

Ik antwoordde hem, dat ik van Gent gekomen was om mijne familie te Antwerpen te bezoeken.

Hij beduidde mij, terwijl hij tot mijne groote geruststelling de revolver liet zakken, dat het nutteloos was, dat te beproeven, omdat alle communicatie met Antwerpen verbroken was.

De brug over de Dender en de Schelde hadden zij opgeblazen en de spoorbrug vernield.

Inderdaad zijn er sedert Zaterdag l.l. geen treinen meer uit Gent naar Antwerpen vertrokken.

Toen de Duitschers hoorden, dat ik Hollander was, kon ik ongehinderd de stad weer ingaan.

Ik had er echter genoeg van, en nu mijn nieuwsgierigheid bevredigd was, en ik wist hoe de stad eruit zag, verlangde ik niets liever dan weer zoo spoedig mogelijk weg te trekken.

Ik ging dan langs een anderen weg terug en hier was de rook van smeulende puinen niet zoo zwaar en kon ik ten minste voor mij uitzien.

Op de Kwakersvest zag ik, dat alle eigendommen van particulieren verbrand waren, een chaos van balken en ijzeren binten, en verbrand meubilair lag hier dooreen.

Heel de stad was verlaten, rijk en arm was gevlucht, en, evenals te Leuven en elders reeds in België, waren het vooral de voorname wijken, die het meest geteisterd waren.

Op goed geluk vond ik mijn weg weer, buiten de stad, en kwam toevalliger wijze weer dezelfde patrouille tegen (maar nu verdubbeld), die mij had aangehouden.

De soldaten voerden in hun midden twee mannen uit het volk mede met de handen op den rug gebonden.

Ze waren allerellendigst toegetakeld, één had n.m. maar een pantalon aan met één pijp, de andere pijp was er blijkbaar afgescheurd, en het bloote been waarlangs het bloed sijpelde, was zichtbaar.

Voor hoofddeksel had deze ongelukkige een verfomfaaide dameshoed op met twee groote veeren.

Maar ondanks zijn potsierlijke verschijning maakte de stumpert een deerniswekkenden indruk.

Een soldaat zeide mij in het voorbijgaan, dat het twee plunderaars waren, doch de mannen riepen maar steeds, dat ze naar hun huisje hadden willen kijken, of er nog iets te redden viel. Zij werden, naar ik verder hoorde, naar de Markt gebracht om doodgeschoten te worden.

Op mijn terugweg heb ik nog het een en ander gehoord over de bezetting van Dendermonde.

De Duitschers kwamen Vrijdagmorgen rond elf uur in de stad, na de Belgische troepen achteruit geslagen te hebben. Zij eischten op het stadhuis een millioen frank oorlogsschatting, het gemeentebestuur bleek echter niet te vinden en was in werkelijkheid reeds lang gevlucht. Daar waren de Duitschers zeer verbitterd over en zij gaven de bevolking twee uren den tijd om te vluchten (verscheidene rijke menschen waren als gijzelaars gevangen genomen), want de stad zou in brand gestoken worden.

Tevoren had men nog een poging aangewend, bij den millionair Van der Tongeren, den grootsten nijveraar van de stad (ijzerfabrikant), om van hem het millioen los te krijgen.

Deze weigerde echter, zeggende, dat al zijn geld in Engeland was.

De Duitschers hebben daarna hun bedreiging ten uitvoer gelegd.

* * *

Aan een Belgisch blad ontleenen wij nog het volgende over de verwoesting van Dendermonde :

Het gasthuis is totaal afgebrand ; er staat niets meer van recht dan de vier muren.

De zieken, die zich zelven niet konden redden, werden door de Duitschers in een naburige heide gebracht en moesten den nacht doorbrengen onder den blooten hemel. De kapel bij het gasthuis behoorende en het huis van den bestuurder zijn mede verbrand.

De hoofdkerk is gespaard gebleven, maar al de huizen links van de kerk tot aan de Kazernestraat liggen in puin.

Van het klooster der Arme Klaren blijft niets over.

Verder vindt men van de Frans Courtenstraat tot de Doorgangstraat niets dan puinen. Hier is ook het klooster der Theresianen vernield, zoodat er niets recht staat dan de huizen van ridder Oscar Schellekens en van M. den secretaris De Leye en het Sint Vincentiusgesticht.

Op de Markt heeft men het stadhuis en het museum niet aangeraakt, maar al de huizen langs den kant van den Tinnen Pot liggen plat.

De Duitschers hebben ook de Banque de la Dendre bij middel van dynamiet doen springen.

De Koornaerd is vernield, evenals de kerk der paters Benedictijnen.

In de Dijkstraat ziet men ook nog eenige huizen recht staan, maar de gebouwen der firma De Bruyn liggen in puin.

De Koninklijke Academie en de Werkmanskring hebben veel geleden.

De werkmanswoningen langs de Oude

Vest zijn bijna ongedeerd, maar de fabriek La Dendre is afgebrand.

In de Brusselsche straat zijn vier gebouwen afgebrand, onder welke de brouwerij Resser.

De Veemarkt en het Bisschoppelijk Collegie bestaan niet meer.

* * *

FRANSCHE SUCCESSEN.

Onderstaande telegrammen, Woensdag en Donderdag ontvangen, wijzen er op, dat de Franschen en Engelschen 1.1. Woensdag beslist aan den winnenden kant waren.

BORDEAUX, 9 Sept. Het communiqué van drie uur in den namiddag zegt: Over geheel het front schijnen de Duitschers een zeer merkbare terugtrekkende beweging uit te voeren. De strategische toestand der Fransche troepen schijnt beter.

Echter moet men niet vooruitloopen op het eind-resultaat van den veldslag, daar het front zich over verscheidene honderden kilometers uitstrekt.

Naar het schijnt, hebben de Duitschers moeilijkheden om zich van levensmiddelen te voorzien.

Het resumé schijnt te duiden op een algemeen voorwaarts rukken van de Fransche troepen.

PARIJS, 10 Sept. (Officieel.) 9 Sept. 11 uur des avonds. Op den linkervleugel zijn alle pogingen der Duitschers, om onze troepen op den rechteroever van de Ourcq terug te drijven, mislukt. Het Engelsche leger trok door de Marne. De Duitsche troepen trokken ongeveer 25 K.M. terug.

Op den rechtervleugel en in het centrum is de toestand onveranderd.

LONDEN, 10 Sept. Het derde bulletin van de „London Gazette" luidt: Bij het aanbreken van den dag waren de kanonnen van vier Duitsche legerkorpsen gericht op den linkervleugel van het tweede Engelsche korps en de vierde divisie. Het eerste Britsche korps was niet in staat te hulp te komen, daar het zich niet kon bewegen. De tijd ontbrak om zich behoorlijk in te graven, maar de troepen hielden zich prachtig onder het ontzettende vuur.

Te 3 uur 30 min. ongeveer in den namiddag, gaf generaal Smith Dorrien last tot den terugtocht, om den linkervleugel van het leger te redden.

Om ernstige verliezen te voorkomen, werd de terugtocht met de grootste onverschrokkenheid uitgevoerd.

De vijand leed te veel en te hevig, om tot een krachtige vervolging over te gaan.

De veldmaarschalk, generaal French, bracht het tweede korps bijzondere hulde.

* * *

HET MIJNENGEVAAR OP ZEE.

De marineman van de „Times" hoopt dat de Engelsche admiraliteit spoedig meer maatregelen zal nemen tegen de Duitsche vaartuigen, die mijnen in de Noordzee leggen. De aankondiging, dat zonder verdere kennisgeving de lichten aan de Oostkust van Engeland en Schotland gedoofd en de bakens weggenomen kunnen worden, is den schrijver reeds een aanduiding, dat de admiraliteit de noodzakelijkheid van nieuwe maatregelen inziet. Dat de mijnen, van de hoogte van Aldeburgh en Southwold aan de kust van Suffolk, noordwaarts tot de kust van Yorkshire, overal een 30 tot 40 Eng. mijn uit de kust gelegd zijn, bewijst, dat vuurtorens en bakens de mijnleggers ten leiddraad strekken. Het dooven van de lichten zal ook het uitvaren van visschers bij donker doen afnemen, zoodat de Duitsche visschersvaartuigen, die, volgens schrijver, de mijnen komen leggen, minder kans krijgen, zich tusschen de Engelsche vaartuigen te mengen en zoo ongemerkt hun „pestilent werk" te volvoeren. Ook zou hij willen, dat er meer werd gepatrouilleerd, waarbij kleine, snelle stoomschepen, zooals er o.a. op de Duitschers zijn buitgemaakt, konden dienen. Ze zouden dan met een of twee vuurmonden van 10 c.M. uitgerust moeten worden, of desnoods van minder kaliber. Er zijn marine-vrijwilligers genoeg voor dat werk te vinden.

DE „OCEANIC" VERGAAN.

LONDEN, 9 Sept. De admiraliteit maakt bekend, dat de gewapende hulpkruiser „Oceanic" van de White Starlijn, gisteren vergaan is op de Noordkust van Schotland. Het schip is totaal verloren. Officieren en equipage zijn gered.

De „Oceanic was eenige jaren geleden een der grootste Transatlantische schepen, welke op New-York varen, thans bestaan er al weer vele grootere. In 1899 werd de „Oceanic" voor rekening van de „White Star Line" gebouwd op de werf van Harland en Wolff te Belfast. De inhoud is 17.274 ton bruto. De lengte is 686 voet, de breedte 68½ voet, de diepgang 44½ voet.

DIENSTNEMING BIJ HET ENGELSCHE LEGER.

De Engelsche legatie te 's-Hage maakt melding van stijgende geestdrift voor dienstneming in Groot-Britannië. Driemaal honderdduizend man zijn sinds de oorlog begon, bij het leger in dienst getreden. En de lust om zich aan te melden is merkbaar gestegen sinds de Britsche troepen feitelijk met den vijand zijn slaags geraakt.

EEN STRIJD TUSSCHEN VLIEGERS.

Een der Engelsche gewonden, die in het London Hospital verpleegd wordt, vertelde dezer dagen aan Koningin Mary, toen deze den gewonden een bezoek bracht, de volgende interessante bijzonderheden over de achtervolging van een „Taube" door Engelsche en Fransche vliegers in het Noorden van Frankrijk.

He regiment, waartoe de soldaat behoorde, had juist rust, toen de Duitsche vliegmachine boven het Engelsche kamp gesignaleerd werd.

Een minuut later stegen twee vliegmachines, een Fransche en een Engelsche op, om de „Taube" aan te vallen; bij vergissing werden zij door hun eigen landgenooten beschoten.

Eerst trachtten de Engelsche en Fransche vliegers de „Taube" den terugtocht af te snijden, doch toen zij hierin niet slaagden, vlogen zij snel omhoog. De Duitscher deed evenzoo, maar daar zijn toestel niet zoo vlug was, zag hij weldra den Engelschman boven zich. Dan hoorde men heel zwak in de hooge luchten geweerschoten vallen en weldra daalde de „Taube" in een prachtigen volplané.

De Engelschen snelden naar de plaats, waar de vliegmachine geland was, in de vaste overtuiging, dat de Duitsche officier gewond was. Tot hun groote verwondering bemerkten zij echter, dat de vlieger dood was; hij was door een Engelschen kogel in het hoofd getroffen. Al stervende had hij den motor still gezet, en zijn handen hielden nog krampachtig het laagtestuur vast. De „Taube" was nog ongeschonden.

* * *

DE STRIJD IN GALICIE.

PETROGRAD, 9 Sept. Een officieele mededeeling van den Russischen generalen staf meldt:

Op 5 en 6 September vielen wij het Oostenrijksche leger aan bij Tomaschow. De Oostenrijkers vluchtten in wanorde, achtervolgd door de Russen bij Frampol. De Russische cavalerie wierp zich op den vijand in de richting van Ljublin. De Oostenrijksch-Duitsche troepen werden uit de versterkte stellingen gedreven en trokken in zuidelijke richting.

Groote gevechten hebben plaats op een lijn van Ravaruska naar de Dniester, waarin he Oostenrijksche leger werd verslagen.

Naar Lemberg zijn versterkingen gezonden.

Afdeelingen van het 14e Tyroolsche korps bij Ravaruska ondernamen een aanval in den nacht van 7 Sept., maar zij werden teruggeslagen, met verlies van het vaandel en 500 gevangenen.

* * *

DE HOUDING VAN BULGARIJE.

SOFIA, 9 Sept. De bekende militaire auteur, Wassil Angelow, schrijft in het blad „Kambana": De belangen van Bulgarije eischen, dat Rusland vernietigd wordt. Van een machtig Rusland kunnen wij slechts kwaad verwachten. Een overwinning van Rusland zou voor ons een nationale ramp zijn.

De politiek van von Hartwig is nu de staatkunde van alle Russische politici. Een groot Bulgarije zou van Rusland onafhankelijk zijn en een hindernis zijn voor de Russische aspiraties, naar de Bosphorus en de Dardanellen.

Op het verzoek der pan-Slavisten om Rusland bij te staan, kunnen wij slechts antwoorden: Doet geen beroep meer op de broederlijke gevoelens der Slaven, wijl gij ze zelf begraven hebt en Bulgarije in den afgrond hebt gestort.

Gelooft gij dat een jaar voldoende is om te vergeten, dat het Slavische Rusland een laag werk deed, toen het Macedonië onder onze vijanden verdeelde. Nu gelooft geen Bulgaar meer aan uw valsche beloften en de handteekening van uwen tsaar.

* * *

JAPAN EN DE VREDE.

Japan heeft zich aangesloten bij de overeenkomst tusschen Engeland, Frankrijk en Rusland, om geen afzonderlijken vrede te sluiten. De minister van buitenlandsche zaken verklaarde aan den Russischen ambassadeur te Tokio, dat Japan geen vrede zal sluiten met Duitschland, voor dat aan den oorlog in Europa een einde is gekomen, zelfs al hebben de Japanners ook Klau-tsjau te voren reeds bezet.

JAPANSCHE SOLDATEN NAAR FRANKRIJK.

Deze week werd verteld, dat Japan, door Engeland overgehaald om troepen naar Europa te zenden, voor dit doel 500.000 man over zou hebben, op voorwaarde, dat Frankrijk zijn koloniën Tonkin en Annam aan Japan zou afstaan.

We hebben moeite dit bericht te gelooven, vooral ook omdat het niet bevestigd wordt. Het lijkt ook zoo'n vuile koophandel.

* * *

UIT DUITSCHLAND.

BERLIJN, 7 Sept. Een groot aantal hoogleeraren aan Duitsche universiteiten, maken een verklaring openbaar, waarin zij zeggen, afstand te doen van de hun door Engelsche universiteiten verleende onderscheidingen en daarmede mede verbonden rechten.

In de motiveering van het besluit wordt uiteengezet, dat Engeland uit smooden naijven op de economische positie van Duitschland andere volken sedert jaren heeft opgezet en zich in het bijzonder met Rusland en Frankrijk verbonden heeft, om de positie, die Duitschland zich in de wereld verworven heeft, aan te randen. Zij achten dit een daad van onbeschaamde en ongehoorde zelfzucht.

EEN PROTEST VAN KEIZER WILHELM.

BERLIJN, 8 Sept. De Duitsche keizer heeft, naar de „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" meedeelt, een uit het Groote Hoofdkwartier gedateerd telegram van den 4den September doen toekomen aan president Wilson. Het telegram luidt:

„Ik beschouw het als mijn plicht, U mijnheer de President, als den voornaamsten vertegenwoordiger van de beginselen der menschelijkheid, ervan te verwittigen, dat na de inneming van de Fransche vesting Longwy, mijn troepen daar duizenden dum-dum kogels ontdekt hebben, die in een speciale regeeringsfabriek waren vervaardigd.

Zulke kogels zijn ook aangetroffen op gedoode of gewonde soldaten. U weet hoe vreeselijke wonden en pijnen deze kogels veroorzaken. U weet ook dat het gebruik van die kogels door de erkende beginselen van het internationale recht gestrengelijk is verboden.

Ik wend mij daarom tot U met een plechtig protest tegen deze wijze van oorlogvoering, die tengevolge van de middelen door onze tegenstanders gebruikt, een van de meest barbaarsche is geworden, die men in de geschiedenis kent.

Niet enkel hebben onze tegenstanders deze wreede wapenen gebruikt, doch de Belgische regeering heeft openlijk het meedoen aan den strijd door de Belgische burgerlijke bevolking aangemoedigd en sinds langen tijd voorbereid. De in deze guerilla tot zelfs door vrouwen en geestelijken gepleegde wreedheden, ook aan gewonde soldaten, geneeskundigen en ziekenverpleegsters (dokters zijn gedood, hospitalen met geweren beschoten) zijn van dien aard geweest, dat mijn generaals zich ten slotte genoodzaakt hebben gezien, tot de strengste middelen van bestraffing der schuldigen hun toevlucht te nemen en de bloeddorstige bevolking af te schrikken van het voortzetten harer verachtelijke moordpartijen en schanddaden.

Eenige dorpen en zelfs de oude stad Leuven — met uitzondering van het schoone stadhuis — moesten in zelfverdediging en in het belang der veiligheid van mijn troepen, worden vernield.

Mijn hart bloedt, nu ik zie, dat zulke maatregelen onvermijdelijk zijn geworden, en wanneer ik denk aan de tallooze onschuldigen, die tengevolge van het barbaarsche optreden van zulke misdadigers huis en bezit hebben verloren.

(w.g.) WILHELM I. R.

PROTESTEN VAN MISSIONARISSEN.

BERLIJN, 10 Sept. De evangelische en katholieke missies protesteeren in vlammende bewoordingen tegen het schenden der Congo-overeenkomst, met name van artikel 11, volgens welk artikel de oorlogsverwikkelingen van Europeesche mogendheden niet op Afrikaansch gebied mogen worden overgebracht.

Engeland gaf geen gehoor aan de pogingen van verschillende zijden in het werk gesteld, om dit rijk de Congo-overeenkomst te doen eerbiedigen.

Daartegen moet overal in het buitenland protest worden aangeteekend.

* * *

HEROPBOUW VAN LEUVEN?

De Bisschop van Salford schrijft over een heropbouw van Leuven:

Als deze vreeselijke volkerenstrijd is geëindigd en België weder vrij zal zijn, moet een nieuw Leuven en een herstelde universiteit herrijzen. Ik denk aan de Campanile van Venetië en ik zie niet in, waarom niet herbouwd kan worden, wat verwoest werd.

Ik twijfel niet, of niet alleen katholiek België met zijn buitengewone edelmoedigheid, doch ook de katholieken van het rijke Amerika, die zooveel te danken hebben aan Leuven, en verder alle katholieken over de geheele beschaafde wereld, en zelfs vele edelmoedige niet-katholieken, die geleerdheid, kunst, ware beschaving, heldenmoed en vaderlandsliefde weten te waardeeren, zullen aan dit werk willen meehelpen.

* * *

EEN MARTELAAR.

Onder dezen titel schrijft het Hbld. van Antw.:

Onder de velen, voor wie de vernieling van Leuven een Calvarieberg was, is een muziekleeraar, uit wiens lijdensweg wij het volgende aanstippen:

Ze stonden met honderden mannen in rijen geschaard, bespot, geslagen en bespuwd door dronken Duitschers, terwijl hunne stad in vlammen opging. Ze werden voortgedreven gelijk slachtvee, met de geweerkolven voor zweep...

Plotseling ging een ijselijke kreet uit hun midden op en een man met verwrongen trekken wilde uit de rangen vliegen.

Een kolfslag op zijn kinnebakken dreef hem weer voort, terwijl het bloed over zijn borst druipelde en zijne waanzinnig brandende oogen niet weenen konden...

Wat had die man zoo ijselijks gezien?

Daar, aan de vernielde deur van een gansch doorschoten burgerhuis, lag nog het niet versteven lijk van zijne vrouw.

En bij dat lijk speelden zijne twee kinderkes, een jaar en twee-en-half jaar oud.

Zij lachten omdat moeken niet wakker werd, en plaagden haar en stoeiden op haar lichaam, denkelijk meenende dat moeken, voor hun pleizier, gebaarde niet te willen wakker worden.

En hun vader had zijne kinderkes van het lijk hunner moeder willen trekken: een kolfslag in 't gelaat verbood het hem.

Andere mannen wilden die kinderen opnemen: het regende kolfslagen om hun te laten gevoelen dat het verboden was.

Die kinderkes moesten daar levend blijven bij het lijk hunner vermoorde moeder.

* * *

EEN HARTROERENDE PLECHTIGHEID.

Een der Antwerpsche bladen meldt het volgende:

Zondagmorgen om half 7 uur. had in het fort te Brasschaet een roerende godsdienstige plechtigheid onder den open hemel plaats. De Eerw. heer aalmoezenier van het fort las er de H. Mis en hij beleefde de onmetelijke voldoening van voor zijn in der haast opgeslagen altaar, meer dan twee derde van het garnizoen te zien knielen en, uiterst geluk, hij mocht de H. Communie aan al de aanwezigen uitreiken, den bevelhebber aan het hoofd, gevolgd door al de onderofficieren. Het tafereel van al deze kranige mannen, vast besloten hun leven aan het vaderland te wijden, gaande tot den God van vrede, van liefde en genegenheid, Hem nieuwe krachten vragend en het onwrikbaar besluit voedend, hun plicht tot het einde te doen en heldhaftig te sterven als het moet; dit tafereel, zeggen wij, was onvergetelijk, en al de aanwezigen waren door geluk en fierheid tot in het diepst van hun gemoed ontroerd.

* * *

EEN OORLOGS-ANECDOTE.

Een voor kiesche lezers ongeschikte oorlogsgeschiedenis, die toch ook een minder schrikwekkende zijde heeft, kunnen wij meedeelen:

Bij het binnenrukken van een afdeeling Duitschers in een Vlaamsch dorpje, zochten de meeste bewoners een schuilplaats in den kelder. Maar niet elk huis heeft een kelder, zoodat een eenvoudig boertje zich meende te moeten verbergen in een zekere plaats, die gewoonlijk tot zeer vreedzame doeleinden gebruikt wordt. Deze plaats was nog al diep en gereinigd, zoodat ons boertje meende daar 't best uit het oog en buiten schot te zijn. Het laatste echter werd niet bewaarheid. Er waren drie Duitschers, natuurlijk 't zijn ook menschen, bij wie de natuur tot verlichting aanspoorde, dicht bij de verblijfplaats van den boer.

Na afloop en na 't wegtrekken der soldaten, ontkroop de landman zijn schuilplaats en vertelde: Bij den eerste ging 't nog al, bij den tweede ook nog, maar toen de derde kwam dacht ik, dat heel Pruisen op mijn lijf viel.

Hgz.

* * *

WAT ZOU DAT ZIJN?

De Parijsche correspondent van de „Daily News" spreekt heel geheimzinnig van een verrassing, welke den Duitschers door Parijs zou worden bereid, indien zij hunne zware houwitsers tegen Frankrijk's hoofdstad in actie brachten. Dat er zulk een verrassing in petto was, moet in Parijs een publiek geheim zijn.

* * *

VERMINDERING VAN PARIJS.

Volgens een officieele mededeeling is de bevolking van Parijs en voorsteden, welke vóór den oorlog 3.400.000 zielen telde, thans gedaald tot 2.010.000, deels tengevolge van de mobilisatie, deels door de verplaatsing van de regeering en voor het allergrootste deel door den algemeenen uittocht. Van overheidswege wordt het verlaten van de stad aangemoedigd en onvermogenden worden met overheidssteun weggeholpen.

In ons Vaderland.

STAAT VAN BELEG.

Nu, met name in de zuidelijke provinciën, een groot aantal gemeenten in staat van beleg zijn verklaard, is het van belang er op te wijzen, dat door dien staat het militaire gezag daar geheel treedt in de plaats van het burgerlijke.

Het militair gezag krijgt de bevoegdheid tot het maken van nieuwe politieverordeningen en het wijzigen of schorsen der bestaande verordeningen en keuren van waterschappen, veenschappen en veenpolders; tot het regelen van den toegang tot het verkeer binnen en het verlaten van het in staat van beleg verklaarde grondgebied.

Zijn schriftelijke vergunning is noodig voor in de open lucht of in gebouwen of besloten plaatsen te houden openbare vergaderingen van bijzondere personen (behalve voor godsdienstoefeningen), voor bijzondere bijeenkomsten of optochten, terwijl deze op de door of namens het militair gezag gedane vordering terstond uiteen moeten gaan.

Schouwburgen, sociëteiten, tapperijen, fabrieken en werkplaatsen kunnen in het belang der openbare orde of veiligheid voor korteren of langeren tijd op last van het militair gezag gesloten worden.

Personen, wier aanwezigheid voor de rust en de algemeene veiligheid gevaarlijk wordt geacht, kunnen uit het in staat van beleg verklaarde grondgebied verwijderd of in bewaring gesteld worden.

Niet alleen is het militair gezag bevoegd niet-militairen, die voor de verdediging nuttig kunnen zijn, het verlaten van het in staat van beleg verklaarde gebied te verbieden, maar ook kunnen deze laatsten opgeroepen worden om hulp en medewerking te verleenen.

Het drukken, uitgeven, verspreiden, aanplakken of in den handel brengen van geschriften of teekeningen kan beperkt of zelfs verboden worden, terwijl het militair gezag de beschikking over de inrichtingen der posterijen, telegrafie en telefonie erlangt.

* * *

In de volgende gemeenten van Noord-Brabant is de staat van beleg afgekondigd:

Halsteren, Oud- en Nieuw-Gastel, Oudenbosch, Hoeven, Etten en Leur, Princenhage, Breda, Teteringen, Ginneken en Bavel, Chaam, Baarle-Nassau, Alphen, Gilze en Rijen, Tilburg, Goirle, Hilvarenbeek, Hooge en Lage Mierde, Reusel, Bladel en Netersel, Oost-, West- en Middelbeers, Diessen, Moergestel, Berkel, Udenhout, Oisterwijk, Haaren, Esch, Boxtel, Liempde, St. Oedenrode, Oirschot, Best, Son en Breugel, Vessem, Wintelre en Knegsel, Hooge-loon, Hapert en Casteren, Eersel, Duizel en Steensel, Bergeijk, Luijksgestel, Borkel en Schaft, Westerhoven, Riethoven, Dommelen, Veldhoven en Meerveldhoven, Oerle, Zeelst, Gestel en Blaarthem, Aalst, Waalre, Valkenswaard, Leende, Maarheeze, Soerendonk, Sterksel en Gassel, Heeze, Zes-Gehuchten, Stratum, Eindhoven, Strijp, Woensel, Tongelre, Nunen, Gerwen en Nederwetten, Lieshout, Beek en Donk, Gemert, Bakel en Milheeze, Aarle-Rixtel, Stiphout, Mierlo, Geldrop, Lierop, Someren, Asten, Vlierden, Helmond, Deurne en Liessel, Budel.

OPENING STATEN-GENERAAL.

Naar wij vernemen zal de gewone jaarl. opening van de zittingen der Staten-Generaal op Dinsdag 15 September a.s. geheel op de gebruikelijke wijze plaats hebben.

UITVOER VAN MAIS EN MAISMEEL.

De Dinsdag verschenen buitengewone Staatscourant no. 210a, bevat een Kon. besluit van den 7den September 1914, waarbij is goedgevonden en verstaan het volgende te bepalen:

De uitvoer van mais en maismeel is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit, totdat hieromtrent nader door Ons zal worden beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

ROGGE EN TARWE.

Minister Treub deelde Woensdag in antwoord op desbetreffende vragen mee, dat de tarwe- en roggeprijzen, al zijn zij door hem lager gesteld dan die voor 't buitenlandsch graan, voldoende winst aan handelaren en boeren verzekeren. Mocht de circulaire aan de burgemeesters ter voorkoming van prijsopdrijving van broodkoren onvoldoende blijken, dan zal de regeering dieper ingrijpende maatregelen moeten nemen.

De kwestie van het veevoeder is, zei de minister, zoolang het vee in de weide kan blijven, voor rundvee nog niet dringend. Dat varkens reeds nu hier en daar met roggemeel worden gevoederd, schijnt wel het geval te zijn. Wanneer dit in zeer bescheiden mate geschiedt, omdat aan andere voederstof gebrek is, zal dit moeilijk kunnen worden tegengegaan. Intusschen is reeds met het oog op de schaarschte aan veevoeder, zoowel voor mais als voor gerstemeel en graanafval, een uitvoerverbod uitgevaardigd en er wordt overwogen, op welke wijze door invoer van buiten het noodige veevoeder vooral tegen den winter zal kunnen worden verkregen.

Den 4en September vertrok de eerste lading der in Amerika aangekochte tarwe.

BROOD VAN GEMALEN TARWE EN TULPENBOLLEN.

Een correspondent van de „N. Ct." te Leiden, meldde aan zijn blad het volgende:

De bakker W. van de Werdt, te Valkenburg, heeft op een vergadering van de Leidsche bakkerspatroonsvereeniging eenige brooden vertoond, die door hem waren vervaardigd voor 2/3 uit gemalen tarwe en voor 1/3 uit gemalen tulpenbollen. Het aldus vervaardigde brood mocht toen de goedkeuring van alle aanwezige bakkers wegdragen. Aan het Rijksstation voor Bakkerij en Maalderij zouden eenige brooden gezonden worden ter onderzoek.

De bakker nu heeft Dinsdagmorgen een bezoek gehad van den directeur van den gemeentelijken keuringsdienst van eet- en drinkwaren te Leiden, dr. J. J. van Eck, die hem verzocht de proeven voort te zetten en ten behoeve van den keuringsdienst eenige brooden te vervaardigen, met verschillende soorten bollenmeel bereid.

Daaraan heeft de bakker direct voldaan. Een gedeelte van het brood is vervaardigd van den bol „La Reine," een ander van „Rose gris de lin" en nog een ander van een crocusbol.

Het brood is daarop aan den Leidschen keuringsdienst afgeleverd en het resultaat zal zoo spoedig mogelijk bekend worden gemaakt.

De bakker heeft mij het brood vertoond, dat naar Wageningen wordt gezonden. De kleur van het brood is wit, geel- en blauwachtig, naarmate het van een der hierboven genoemde bollensoorten afkomstig is. Het ziet er, voor zoover ik kan oordeelen, heel goed uit en de smaak valt bijzonder mee.

Met het oog op het voornemen der bollenhandelaren, om 1/3 der bollenvoorraden te vernietigen, zulks in verband met een drukking der prijzen voor het volgend jaar, door overproductie, acht de Leidsche Bakkerspatroonsvereeniging, in overleg waarmede de bakker zijn proeven heeft genomen, het wenschelijk dat de aandacht van de Regeering op dit voornemen wordt gevestigd, opdat dit hangende het onderzoek, niet tenuitvoer wordt gebracht.

N. Ct.

RETRAITENHUIS „MANRESA" TE VENLO.

Van Zaterdag 19 tot Dinsdag 22 September, zal er eene retraite gegeven worden voor heeren uit den middenstand. Opening 's avonds omstreeks 8 ure en sluiting circa 11 uur in den voormiddag. Deelnemers worden verzocht zich zoo spoedig mogelijk op te geven aan: Directie „Manresa", Venlo.

LIJKVERBRANDING GEOORLOOFD.

De kantonrechter te Haarlem ontsloeg de heeren Dr. van Lissa en Mr. Meijer, die terecht stonden wegens overtreding der begrafeniswet, van rechtsvervolging.

De Ambtenaar van het Openbaar Ministerie heeft tegen dit vonnis beroep aangeteekend.

MARKTEN.

Maandag 14 September.

Gemert: paarden, varkens.
Someren: jaarmarkt.

Dinsdag 15 September.

Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Cijfijk en St. Agatha: jaarmarkt.
Nijmegen: paarden.
St. Oedenrode: paarden, beesten.
Wagenberg: vee.

Woensdag 16 September.

's-Bosch: paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Etten (N.-Br.): paarden, vee.
Made: paarden, beesten, varkens.

No. 75 WOENSDAG 16 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Brieven uit België.

XLII.

UIT OORLOGSTIJD — INDRUKKEN.

12 September. 't Is of 'n zucht van verruiming is gaan waaien door Noordelijk België de laatste weken. Veertien dagen terug liep je als Hollander kans 'n pak slaag te krijgen, of erger, als je voor den dag kwam met 'n welnig de waarheid nabij komende meening over den oorlog.

Nu; voor 't eerst sedert de dagen van 't Duitsche ultimatum beruchter gedachtenis heb ik gezichten gezien met iets als ontspanning er op. 'n Mensch went ten slotte aan alles — zelfs aan oorlog schijnt 't. 'n Belg slaat niet gauw neer en is hij eenmaal terneergeslagen dan blijft ie 't niet lang. De dagen zijn nu al voorbij dat ik niets anders hoorde dan weeklagen over arm geteisterd België — waar tusschen twee haakjes, gezegd alle mogelijke reden voor was en nog is. Sterker; wat ik 'n maand geleden zoo dikwijls, bijna zoo uitsluitend hoorde in verzuchtingen, dat wij geen van allen België zouden weerzien zooals we 't kenden voor den oorlog, dat mag je nu niet eens meer al te vaak herhalen. Nu reeds schemeren nieuwe idealen vaag aan den verren nacht die toekomst heet.

Eens 'n groot, sterk, nieuw België. Veel ouds en naast veel schoons ook veel leelijks is weg. 'n Nieuwe tijd zal dagen met nieuwe kracht en nieuwe lijnen.

Duitschland zal 't betalen en betaalt Duitschland 't niet, dan zal Engeland 't betalen of iemand anders; maar geld zal er wezen; geld voor 'n nieuw, groot, sterk België.

Dat is de merkwaardige psychologische en physiologische verandering die 'k na veertien dagen bespeur. 't Is te merkwaardig om 't hier onvermeld te laten. De oorzaken moeten dunkt me gezocht worden in die twee dingen die ik boven noemde; 'n mensch went tenslotte aan alles en 'n Belg éénmaal neergeslagen blijft dat nooit lang.

Met opgewektheid als gold 't 'n mooi feest werd me verteld hoe de Duitschers in Frankrijk nu eindelijk aan hun laatste honderd zijn.

Overal zijn zooveel mogelijk troepen weggetrokken.

Na de gruwelijke angstaanjagende bezetting van Dendermonde eindelijk, eindelijk de verlossing.

't Antwerpsche leger, dat thans uit z'n schuilhoek te voorschijn komt, blijkt meer en meer 'n zeer geschikt oorlogstuig te zijn. Thans zijn geen Duitschers meer in Dendermonde, noch in Aerschot, noch in Leuven. De Koning zal uittrekken met 't leger om in den rug te vallen dee Duitschers in Frankrijk.

Donderdag zijn twee Duitsche treinen door de Belgen ingepikt; een met levensmiddelen en een met soldaten. Dat is zoo gegaan, Belgische geniesoldaten hadden zich meester gemaakt van de statie in Aerschot en op de telegraaf in 't Duitsch mooi veilig gegeven voor de eveneens in 't Duitsch aangekondigde convooien. Toen de niets vermoedende Duitschers achtereenvolgens met hun treinen binnenkwamen werden ze door de verborgen soldaten overvallen en gevangen genomen.

De Duitsche locomotieven zijn naar Antwerpen vervoerd, waar ze nu te pronk staan voor de kijkgrage menigte. Dat alles heeft 't volk hier in 'n soort van berusting gebracht die op sommige tijden zelfs in enthousiasme overslaat.

Wat de meening der Belgen ten opzichte van Holland betreft; deze is geheel veranderd. Terecht wordt thans door velen ingezien, dat Holland aan België veel grooter diensten bewezen heeft door neutraal te blijven, dan 't ooit zou hebben kunnen doen door ten gunste der verbondenen in dezen afschuwelijken oorlog partij te kiezen.

Terecht worden alom me diepe dankbaarheid erkend de vele en liefderijke zorgen aan Belgische uitgewekenen door Holland en de Hollanders bewezen.

* * *

Na alles moet je bewondering hebben voor het volk, dat, na in z n beste goederen en levens zoo geteisterd te zijn, weer met nieuwen moed het hoofd recht houdt.

* * *

14 September.

Gisteren sprak ik den heer Felix van Aerschot, hoofd of een der hoofden van de naamlooze vennootschap van Aerschot, Usines Métallurgiques à Louvain, de grootste inrichting van dien aard in België. Die heer zocht z'n jonge vrouw en tweejarig kind. In dien verschrikkelijken Leuvenschen Woensdagnacht waren ze met alle huisgenooten in den kelder gevlucht. Als ze zich, nadat 't den volgenden dag wat stiller was geworden, even buiten waagden, werden ze gevangen genomen. De mannen werden van de vrouwen gescheiden. Ook zijn vrouw werd van hem losgerukt en door soldaten meegesleurd; waarheen, heeft hij nooit geweten. Hij zelf werd gevangen weggevoerd en met 'n paar honderd anderen in 'n kerk vier dagen opgesloten. Later waren ze losgelaten, doch verscheidenen van hen werden door de soldaten neergeschoten. Hij was een van de gelukkigen, die ontkomen waren. Bijna zonder geld en zonder kleeren, zonder eten of wat, terwijl heel z'n huis, al z'n bezittingen waren verwoest en vernield, had hij zich op weg begeven in de hoop ergens 't spoor van z'n vrouw te vinden. 'n Vriend van hem, dien hij te Antwerpen ontmoette, wist hem te zeggen, dat ze over Capellen naar Holland gevlucht zou zijn. En zoo trok dan deze ongelukkige, met zulke vage gegevens, naar Holland. In Holland zou hij vinden; ...ik hoop 't.

'k Vroeg dien heer welke deelen van Leuven 't meest geleden hadden. Die deelen, zei hij me, waar de groote rijke huizen stonden, waar iets te plunderen viel; de huizen in de armere wijken waren meest behouden. 'k Vroeg verder: welke kan de beweegreden der Duitschers geweest zijn tot zulk een daad? Absoluut geen enkele, mijnheer, antwoordde hij mij „Hebben de Belgen te Leuven dan misschien toch niet geschoten, zooals de Duitschers steeds volhouden?" vroeg ik verder. Beslist niet, mijnheer, zeide hij weer; niemand, geen een van de Belgen heb ik zien schieten.

Wat ik boven schreef over het verhaal van dien heer en zijn familie is niet erg uitgewerkt, maar 'k durfde heusch niet meer vragen of verder aandringen. M'n zegsman sprak met 'n bijna fluisterende stem en was zoo onder den indruk van alles wat hij had meegemaakt de laatste dagen, dat 't wreed zou zijn geweest van mijn kant verder aan te dringen.

Alléén toen ik hem vroeg omtrent de reden der Duitschers en of hij niets wist of toch de Belgen geschoten hadden, drukte hij zich wat meer beslist uit.

En hij maakte, ofschoon door inwendige smart verteerd, toen op mij den indruk, een zeer geloofwaardig mensch te zijn.

O wreede, wreede oorlog!

HENRI ASSELBERGS.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

„'t Kan verkeeren", zei Bredero reeds voor enkele eeuwen en het spreekwoord blijkt ook heden nog zeer toepasselijk.

Het Duitsche leger, dat voor een paar weken zoo vermetel en zegevierend door België in Frankrijk binnentrok, en bijna voor de poorten van Parijs stond, heeft blijkbaar te veel op zijne krachten vertrouwd.

Het Fransch-Engelsche leger, dat eerst gestadig terugtrok en om de een of andere reden den slag ontweek, zette zich op een gegeven oogenblik schrap, en begon eensklaps als aanvaller op te treden met het verrassend gevolg dat de Duitschers niet alleen werden staandegehouden, maar op den duur langs de geheele linie werden teruggedrongen en door de zegevierende Franschen en Engelschen achtervolgd.

Om het overzicht te vergemakkelijken geven we hier in korte trekken den loop van het krijgsbedrijf vanaf den intocht der Duitschers in Frankrijk.

Men herinnert zich, dat de Duitsche strijdkrachten, die ten Noorden van de Maas door België waren getrokken, in den loop van de voorlaatste week met grooten spoed in de richting van Parijs waren opgerukt en tot kort voor de Fransche hoofdstad waren doorgedrongen. Dit Duitsche leger heeft, optrekkend naar het Zuid-oosten, Parijs rechts laten liggen. Gedurende deze beweging van de Duitschers, die ten doel scheen te hebben om de Fransche strijdkrachten, welke op de linie Verdun—Toul stonden, om te trekken en tot den terugtocht te dwingen, trok, naar van Fransch-Engelsche zijde is gemeld, een gedeelte van het leger der Verbondenen zich naar het Zuid-westen terug. Hebben wij de berichten van Fransch-Engelschen kant goed begrepen, dan is het dit gedeelte van de verbonden legers geweest, hetwelk met een omtrekkende beweging het eerste Duitsche leger in de flank is gevallen. Het gevolg was, dat de Duitsche rechtervleugel heeft moeten terugtrekken.

Gedurende de afgeloopen week schijnen de rollen omgekeerd. De Duitsche rechtervleugel heeft ten Zuid-Oosten bij het verder vervolgen van zijn doel om een omtrekkende beweging uit te voeren, door het opdagen van aanzienlijke en blijkbaar onverwachte vijandelijke strijdkrachten in flank en rug ernstig gevaar geloopen zelf te worden omsingeld. Die vleugel heeft dus moeten terugtrekken om die omsingeling te ontgaan en het centrum, waartegen, volgens de Fransch-Engelsche berichten, de Franschen aanvankelijk geen voordeel van beteekenis konden behalen, heeft, naar het schijnt vrij haastig, moeten volgen. De krijgskundige toestand op het Westelijk oorlogsterrein is dus ongetwijfeld aanmerkelijk ten voordeele van Engelschen en Franschen en ten nadeele van de Duitschers gewijzigd. Wij laten in het midden in hoeverre de verplaatsing van Duitsche troepen naar het Oostelijke oorlogsterrein hier invloed op heeft gehad, evenzeer in hoeverre de achterwaartsche verplaatsing van het Duitsche front een nadeelige uitwerking op de approviandeering van het Duitsche leger zal hebben. Het laatste is natuurlijk van groote beteekenis voor het verdere verloop van den grooten beslissenden slag, hetwelk men naar onze meening, voorshands nog slechts kan gissen. Om uit de dagorder van luitenant-generaal Tulff van Tscheppe, die het officieele Fransche bericht publiceert, de slotsom te trekken, dat het Duitsche leger nu reeds definitief geslagen is, waartoe dat aanleiding zou kunnen geven, lijkt ons voorbarig.

Het is duidelijk dat de Duitsche legers, na het terugtrekken van den rechtervleugel, die daartoe was gedwongen om omsingeling te ontgaan, bezig zijn een nieuw front te vormen, dat op de rechterzijde een 100 K.M. verwijderd schijnt te zullen zijn van het front waarop die legers stonden tijdens het begin van den grooten slag.

* * *

Het persbureau te Londen geeft de volgende beschrijving van den grooten slag:

Zondag 6 dezer bereikte de oprukkende Duitsche rechtervleugel zijn verste zuidelijke punt in de streek van Coulommiers.

Cavaleriepatrouilles drongen door tot Nogent sur seine en zelfs tot Troyes. Deze beweging werd gedekt door een groote flankdekking ten Westen van de Ourcq, dienende om de vooruitgeschoven verdedigingstroepen van Parijs te observeeren, alsmede een strijdkracht tegen te houden, die van de stelling Parijs uit zou kunnen komen optrekken.

De Zuidwaartsche beweging van den vijand had zijn rechtervleugel in een gevaarlijke positie gebracht, aangezien de Duitschers de streek van Creil, Senlis en Compiègne hadden ontruimd.

De verbondenen vielen Dinsdag den 8sten September dezen blootgestelden vleugel in het front en in de flank aan. De Duitsche dekkingstroepen werden aangevallen door een Fransch leger, dat in aktie trad op de linie Nanteuil le Haudouin—Meaux. De hoofdmacht van den Duitschen rechtervleugel werd door het Britsche leger aangevallen, hetwelk van een punt ten Noorden van Parijs naar een punt ten Oosten van Parijs was overgebracht. Deze aanval werd gesteund door een Fransch legerkorps, dat langs zij daarvan oprukte op de linie Crécy—Coulommiers—Sézanne.

Deze gekombineerde bewegingen zijn met volkomen succes bekroond.

De uiterste Duitsche rechterzijde werd teruggedrongen op de Ourcq. Aldaar nam zij een sterke verdedigingsstelling in en voerde onderscheidene hevige tegenaanvallen uit.

Zij was echter buiten staat om den druk van den Franschen opmarsch te breken. De hoofdmacht van den Duitschen rechtervleugel trachtte zich tevergeefs langs de Grand Morin en vervolgens langs de Petit Morin te handhaven.

De Duitsche rechtervleugel, over beide rivieren teruggedrongen en in de rechterflank bedreigd, doordien de verbondenen de dekkingstroepen hadden verslagen, trok den 10den September over de Marne terug.

De Engelschen, door Fransche versterkingen aan de linkerzijde gesteund, trokken beneden Château Thierry over de Marne.

Deze beweging dwong de Duitsche strijdkrachten ten Westen van de Ourcq, die daar reeds een aanval van het

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

13)

Er waren geen tien minuten verloopen of geheel Postel war in rep en roer: kloosterlingen, knechten, boeren, de gansche bevolking der hofsteden van het Godshuis, in één woord, al wie beenen aan 't lijf had, liep naar buiten rechts en links naar alle richtingen om de drie vreemdelingen, welke sedert eenige uren Postel verlaten hadden, op te sporen. Doch, of men het kreupelhout, de bosschen, afgezonderde wegen en de heide afzocht, alles was vruchteloos; er was geen spoor der roovers te ontdekken.

De lezer zal zich gemakkelijk een denkbeeld vormen van den droevigen toestand der Vorselsche Hoeve.

De President-Schepen was genoeg met de levenswijze der Hellenenders bekend om hen te verdenken, niet vreemd te zijn aan de plundering zijner woning, en den roof van zijn ongelukkig kind. Ook kwamen gerechtsdienaars der Dingbank een gestreng onderzoek in het gehucht afleggen, doch vruchteloos, want niets kon men opsporen, hetgeen met den aanval op de Hoeve in verband stond. Men trof er vrouwen, kinderen en oude mannen aan, die met een gemaakten, dommen blik, de gerechtsdienaars aankeken, niets wisten, of niets schenen te weten, van hetgeen er was voorgevallen, en op alle vragen een ontwijkend antwoord wisten te geven. Weinig bekend met de streek waar, zooals wij reeds gezegd hebben, nooit iemand den voet zette, viel het den gerechtsdienaars ook zeer moeilijk om te weten of heel de bevolking van Hellenend op dit oogenblik aanwezig was; en welk middel, om zulks te achterhalen, dewijl dezelve van een geheel zwervenden aard was?

Men verloor zich derhalve in gissingen, en de misdaad bleef een geheim voor het dorp.

Vergeten wij echter niet te zeggen, dat de President-Schepen, die in persoon het onderzoek geleidde, een der bewoners met zijn vuurloop nederschoot; het was een groote zwarte doghond, die met hardnekkigheid zijn grondgebied verdedigde, en kost wat kost, niet wilde toelaten, dat er vreemdelingen het gehucht binnendrongen.

Het was Turk, die, zoo als wij gezien hebben, een zekere rol in ons verhaal gespeeld heeft. Daar zijn meesters op dit oogenblik van het gehucht verwijderd waren, weten wij niet, op welke wijze, of waarom Turk zich tehuis bevond; zeker is het, dat hij er door den President eigenhandig werd gedood.

Het verlies van zijn hond verbitterde Bruno, den woesten Hellenender dermate, dat hij, van het oogenblik dat men hem met de zaak bekend maakte, gezworen had, zich eenmaal op den gevreesden President te zullen wreken.

Het vervolg van ons verhaal zal den lezer doen zien, of hij zijn woord hield.

Bij toeval ontstond er onmiddellijk, na het gerechtelijk onderzoek, brand in het gehucht, en in eenige oogenblikken werden er twee of drie woningen door het vuur vernield. Ofschoon Ten Vorsel teenemaal hieraan vreemd was, werd echter dit ongeluk bij de rekening van den hond aangeschreven, en de Hellenenders beloofden zich, vroeg of laat, dit aan den President-brandstichter, zoo als zij hem noemden, duur betaald te zetten.

V.

HET GEBED DES HEEREN.

Onder den naam van Gutwald groeide de kleine Bernard voorspoedig op, en trok menigmaal door zijn lief voorkomen, de opmerking van anderen tot zich; het was die vlugge blik in zijn zwarte oogen, dat blank, verheven voorhoofd en bevallig aangezicht, welke iedereen in het oog vielen.

Gedurende verscheidene jaren volgde het knaapje zijne roovers, die het land op en neer zwierven, zich slechts nu en dan voor een paar dagen in het bekende gehucht ophielden, en hunne strooptochten met een altijd toenemend geluk voortzetteden.

Het was alsof de tegenwoordigheid van den Helm werkelijk voldoende was, om hunne ondernemingen altijd gunstig te doen uitvallen. Bruno en Terus, in het begin minder van de kracht des Helms overtuigd, dan hun Zwarte gezellin, waren langzamerhand tot hare denkwijze overgegaan, en begonnen te gelooven, dat het knaapje hun waarlijk onmisbaar was geworden. Deze overtuiging wortelde zich onwrikbaar in hun geest, toen het kind dien ouderdom bereikt had, waarop de natuur de onveranderlijke karaktertrekken op het gelaat begint af te prenten.

Het negenjarig knaapje was wel de belangwekkendste jongen, dien men kon zien. Zijn oogen blikkerden van vuur en leven onder zijn verstandig voorhoofd, hetwelk de natuur met dikbezet en gitzwart krulhaar had omgeven. Geen knaap van zijne jaren konde hem evenaren in vlugheid, en gewis had niemand oo t een zoo sterken en ranken lichaamsbouw bij een kind van dien leeftijd kunnen gadeslaan.

Goedheid, gelatenheid, geduld, waren de hoofdtrekken van zijn inborst. Een soort van weemoed, welke zeer zelden aan gezonde kinderen eigen is, deed hem gewoonlijk de stilte en de eenzaamheid zoeken, en reeds vroeg had hij de gewoonte alles te zien, alles te hooren, en te zwijgen. Geduldig toonde hij zich bij de kwade luimen der onstuimige Kaat, en beantwoordde met een voorbeeldelijke zachtaardigheid, de onverdiende berispingen van Terus of Bruno. Doch wanneer men eenmaal de verongelijking te ver dreef, en de eer van zijn hart raakte, ontstond er plotseling een ongelooflijke verandering in Gutwald; dan steeg het bloed naar zijn hoofd, en dan schitterden en dreigden zijn oogen met zooveel onverschrokkenheid en moed, dat hij menigmaal den Rossen Bruno zelven deed terugtreden.

Doch iets hetgeen de Hellenenders het meest verbaasde, en hun bijna schrik inboezemde, was de rimpeling van zijn voorhoofd; dan, wanneer hij in woede ontstak, vertoonde er zich boven den neus, een dikke rechtopgaande rimpel, die hem vervaarlijk en bijna onkenbaar maakte. Voeg daarbij de purpere geboortevlek in den vorm van een kruis op zijne borst, en voorwaar al zijn geboorte met den Helm, en het zal niet vreemd voorkomen dat de Hellenenders een soort van geheimzinnigen eerbied toedroegen aan het geroofde kind der Vorselsche Hoeve.

Minder uit liefde, dan uit berekend belang, werd het kind steeds goed verzorgd en gekleed, en verwaarloosde men geen middelen, om zijne gezondheid in al hare kracht te bewaren.

Terus, die, zooals wij gezegd hebben, een zekere geleerdheid bezat, en zelfs, zooals de roovers beweerden, een enkel woordje Latijn kon, gaf aan het knaapje de eerste lessen in het lezen en schrijven, en onderwees hem op zijne manier in de plichten van den mensch.

Wij zullen later zien, welke beginselen hij zijn kleine leerling indrukte.

Het was toen Gutwald negen jaren bereikt had, dat de roovers het voornemen maakten, zich wederom voor goed in Hellenend te vestigen.

Wie dacht er nog aan de bestorming der Hoeve? Wie zou in den kleinen Gutwald den geroofden Ten Vorsel herkennen? Was de zoo gevreesde President-Schepen der Dingbank niet sedert lang van zijn ambt ontzet? En zou zijn bloode opvolger, voor alles ter wereld, wel zijn voet durven zetten in het gevreesde gehucht? In alle geval, waren zij niet oneindig sterker, dan de onbeduidende Dingbank van Bladel? Was hunne bende niet altijd even talrijk, even vol moed?

Al die vragen losten zij ten hunnen voordeele op, en sedert eenigen tijd hadden de opperhoofden der Bende zich dan ook weer in Hellenend gevestigd.

Wordt vervolgd.

Fransche korps dat op den uitersten linkervleugel van het leger der verbondenen stond, om Noord-Oostelijk, in de richting van Soissons te wijken.

Sedert Donderdag den 10den September, is de heele Duitsche rechtervleugal in groote wanorde aan het terugtrekken, van dichtbij gevolgd door Engelsche en Fransche troepen.

Zesduizend gevangenen en 15 kanonnen zijn den 10den en den 11den vermeesterd en er wordt gemeld, dat de vijand zijn terugtocht met spoed over de Aisne voortzet, de streek van Soissons ontruimende.

Terwijl de Duitsche rechtervleugel aldus werd teruggedreven en in wanorde gebracht, waren de Fransche legers verder Oostelijk in hevigen strijd gewikkeld met het Duitsche Centrum, (Von Hausen) hetwelk tot Vitry was doorgedrongen.

Van Dinsdag tot Donderdag waren onze bondgenooten niet in staat om ten Westen van Vitry veel voordeel te behalen. Dit gedeelte van het Duitsche leger begon Vrijdag te wijken en gaf ten slotte Vitry prijs.

De Franschen vervolgen den vijand en drijven een gedeelte van zijn strijdkrachten naar het Noorden in de richting van het Argonner woud. Het aantal kanonnen, dat het derde Fransche leger heeft vermeesterd, bedraagt waarschijnlijk 160.

Het Duitsche leger is derhalve aan het terugtrekken over de heele linie ten Westen van de Maas; afgezien van de zware verliezen aan menschenlevens en materieel, heeft het ook moreel een geduchten stoot gekregen.

* * *

Van Duitsche zijde is er slechts een heel kort bericht van den generalen staf over de genoemde gevechten in Frankrijk. Daarin wordt gezegd dat de operaties tot een nieuwen slag geleid hebben, die gunstig was voor de Duitsche wapenen. Verder spreekt de generale staf de Fransche berichten over die gevechten als onwaar tegen.

We vermoeden, dat de Duitsche berichten thans te weinig zeggen, en zwijgend erkend wordt, dat zij nog wel geene nederlaag, maar toch een gevoeligen tegenslag geleden hebben.

Nu behoeft men nog niet te beweren dat de Duitschers in den nieuwen slag, die nu aan de beurt is, en waarin wellicht weer een paar millioen soldaten zullen betrokken worden, de nederlaag zullen lijden, maar met de gegevens, waarover we thans beschikken kan veilig geconcludeerd worden, dat hunne positie verre van schitterend is.

Dat inderdaad een nieuwe slag aanstaande wezen zou, behoeft niet te verwonderen, daar ook uit de Fransche berichten over het verloop van de jongste operaties op te maken valt, dat het terugtrekken der Duitschers tot dusver zonder overweldigende verliezen geschiedt en niet een ordelooze vlucht overgaat. Achter zich hebben de Duitsche troepen nog krachtige steunpunten, vooral in de door de Franschen zonder verzet haast overgegeven linie Laon-Reims, zoodat het zeer wel mogelijk is, dat zij daar zich opnieuw concentreeren en op hun beurt zullen pogen het Fransch offensief tegen te houden.

* * *

In het Oosten schijnen de Duitschers aanmerkelijke versterkingen te hebben aangevoerd. De Russen zijn althans uit Oost-Pruisen verdreven. Echter meldt een telegram uit St. Petersburg in dit blad, dat zij aan de Pruisisch-Poolsche grens op de Duitschers voordeelen hebben behaald.

De Oostenrijkers staan er heel wat slechter voor. Terwijl de Russen na het terugblijven van den Oostenrijkschen rechtervleugel en de vermeestering van Lemberg, zijn voortgegaan met de bezetting van Oost-Galicië, zelfs Przemysl bedreigen, hebben zij nu ook den Oostenrijkschen linkervleugel (het leger van Generaal Auffenberg (?) van de Oostenrijksche troepenmacht bij Rawa-Roeska weten te scheiden.

Het groote Oostenrijksch-Hongaarsche leger, dat gedurende 17 dagen op een hoekvormig front van den Weichsel tot den Dnjestr heeft gestreden, schijnt thans totaal verslagen. Op den linkervleugel scheen dit leger aanvankelijk numeriek het overwicht te hebben, terwijl in Galicië het omgekeerde het geval was. Op den rechtervleugel in Galicië hebben de Russen toen hun hoofdaanvallen gericht met het gevolg dat zij Lemberg en heel Oostelijk Galicië hebben genomen. Intusschen mislukten de pogingen van den Oostenrijkschen linkervleugel, om de Russen, die op dat front voortdurend versterkingen ontvingen naar het Noorden op te dringen, het centrum werd intusschen door een omtrekkende beweging in het nauw gebracht en thans is, naar het schijnt, de hoofdmacht van het Oostenrijksche leger in vollen aftocht om zich terug te trekken binnen de driehoekige versterkte Weichsel—San-stelling, die op de vestingen Krakau en Przemysl steunt.

* * *

Hand aan hand met den tegenslag, dien de Duitschers in Frankrijk ondervinden — want slechts weinigen zullen geneigd zijn hun terugtrekken als een onderdeel van hun veldtochtplan te beschouwen — gaat het wederopleven van het verzet der Belgen en hun aanvankelijk succes. Indien Duitschland geen soldaten uit Frankrijk missen kan en geen nieuwe troepen naar België kan sturen, loopen de Duitsche bezettingstroepen daar ernstig gevaar.

De Belgen zijn weer op Antwerpen teruggetrokken. Het telegram van Von Stein zegt, dat de uitval der Belgische divisies werd teruggeslagen, maar het officieele Belgische communiqué stipuleert er ook het effect bij, dat deze uitval gehad heeft; twee legerkorpsen en groote troepen marine-soldaten en landweermannen worden rond de veste opgehouden en kunnen niet naar het Fransche oorlogsterrein, waar hun hulp zoo noodig is.

* * *

Wij laten hier onder de telegrammen van het verloop van den grooten strijd volgen, zooals ze in volgorde kwamen.

DE TERUGTOCHT DER DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Sept. Een communiqué dat om elf uur heden avond verscheen meldt het volgende:

Op onzen linkervleugel blijven de Duitschers voor het Engelsch-Fransche leger terugtrekken.

Laatstgenoemden hebben den benedenloop van de Aisne (bij Soissons) bereikt.

Ook in het Centrum trekken de Duitschers steeds meer terug.

Ons leger is de Marne overgetrokken tusschen Epernay en Vitry le François.

Ondanks de vermoeidheid tengevolge van de onafgebroken gevechten der laatste vijf dagen, zetten onze troepen krachtig over geheel de linie de vervolging der Duitschers voort.

Deze aftocht verloopt nog sneller dan eerst het voortrukken der Duitschers.

Op sommige plaatsen geschiedde de aftocht buitengewoon overhaast.

Onze troepen hebben vooral te Montmirail beslag gelegd op kaarten en persoonlijke bescheiden, die door den vijand waren achtergelaten, alsmede pakken brieven, die ontvangen waren of doorgezonden moesten worden.

Overal, maar vooral in de streek van Fromentières hebben wij op den vijand krijgsvoorraad, een houwitserbatterij en talrijke ammunitiewagens en paarden buitgemaakt.

De krijgsgevangenen gaven den indruk van ontbering, overspanning en ontmoediging en afmatting.

LONDEN. Uit Bordeaux wordt aan de Times geseind dat de Duitschers terugtrekken naar Charleville en Mézières. Bij Argonne wordt verwoed gevochten. Het resultaat van den strijd is zonder strategische beteekenis. In het westen zijn de Duitschers nagenoeg afgesneden.

PARIJS (via Londen), 13 Septemb. Dagorder van den Franschen opperbevelhebber, generaal Joffre:

„De slag, die sedert vijf dagen gaande was, is geëindigd met een onbetwistbare overwinning. Voor onzen linkervleugel en het centrum trekken de Duitsche eerste, tweede en derde legers steeds meer terug.

Het vierde vijandelijke leger begint te wijken naar benoorden Vitry en Sermaix.

De vijand laat overal talrijke gewonden en groote hoeveelheden munitie op het slagveld achter. Overal worden er krijgsgevangenen gemaakt.

Onze troepen zien, terwijl zij terrein winnen, overal de sporen van de hevigheid van den strijd en van de buitengewone inspanning, die de Duitschers zich hebben getroost om te trachten weerstand te bieden aan ons élan.

De krachtige hervatting van het offensief heeft ons succes verzekerd.

get. JOFFRE.

PARIJS, 14 September 10.35 u. v.m. Er is thans geen twijfel meer; alle aanvullende mededeelingen, in den afgeloopen nacht ontvangen, bevestigen, dat de Franschen een zeer belangrijke overwinning hebben behaald.

Engelsche officieren van den staf van generaal French, gisteren te Parijs aangekomen, hebben het ons met zooveel woorden bevestigd, zonder eenigen ophef, doch als de eenvoudige vaststelling van feiten. Zij voegden er aan toe, dat in 't bijzonder de Duitsche rechtervleugel door de nederlaag is getroffen. Zij vonden het Fransche officieele communiqué uiterst gematigd, daar het beneden de werkelijkheid blijft.

De overwinning van de Franschen wordt mede toegeschreven aan het feit, dat zij, niettegenstaande hun aanvankelijken terugtocht tot over een afstand van 100 kilometer, den onderlingen samenhang zoomede hun weerstand hebben weten te bewaren.

De Fransche pers betoont zich uiteraard zeer verheugd over de behaalde overwinningen, doch geeft meteen te verstaan, dat men in den vreugderoes de voorzichtigheid niet uit het oog zal verliezen, daar de oorlog nog niet ten einde is en er nog langdurig gevochten zal moeten worden.

De militaire medewerkers der bladen vragen zich af, welke taktiek de Duitschers thans zullen volgen. Enkelen gelooven dat zij al hun troepen uit België en den Beneden-Elzas zullen ter hulp roepen en zullen trachten een beslissenden slag te leveren tusschen Reims en Verdun. Anderen zijn van oordeel, dat de Duitschers nu zullen trachten verdere voordeelen op de Russen te behalen. Allen raden het land aan, den oorlog niet als geëindigd te beschouwen en zich krachtig voor te bereiden op de komende dingen.

OFFICIEEL DUITSCH BERICHT.

BERLIJN, 13 Sept. De groote generale staf meldt: Op het Westelijk oorlogstooneel hebben operaties plaats, waarvan de bijzonderheden nog niet kunnen gepubliceerd worden. Zij zullen tot een nieuwen slag leiden, die voor ons gunstig staat. De door den vijand met alle middelen verspreide voor ons ongunstige berichten zijn valsch.

In België is heden door drie Belgische divisies een uitval ondernomen, welke werd teruggeslagen.

In Oost-Pruisen is de toestand uitstekend. Het Russische leger vlucht in wanorde en heeft minstens 150 kanonnen, en twintig tot dertig duizend ongewonde gevangenen verloren.

(w. g.) VON STEIN,
Kwartiermeester-generaal.

LONDEN, 14 Sept. Het communiqué van heden luidt:

Gisteren heeft de vijand ons den geheelen dag den overtocht over de Aisne betwist. Niettegenstaande de moeilijkheden hieraan verbonden, vooral tegenover een sterke troepenmacht, zijn wij tegen den avond de rivier overgetrokken. Op onzen rechter- en linkervleugel slaagden de Fransche troepen er eveneens in.

Wij hebben wederom talrijke gevangenen gemaakt.

De Fransche generale staf meldt, dat het leger van den Kroonprins teruggeslagen werd. Het Duitsche hoofdkwartier moest van Sainte-Menchould naar Montfaucon verplaatst worden.

BORDEAUX, 14 Sept. 4 u. 30 n.m. Het hedenmiddag om 3 uur uitgegeven officieele communiqué luidt:

Op den Franschen linkervleugel had de vijand ten Noorden van de Aisne, tusschen Compiègne en Soissons een verdedigingslinie gevormd, welke hij echter nooit moeten prijsgeven.

Afdeelingen die te Amiens stonden, zijn teruggetrokken op Péronne en St. Quentin.

In het centrum hadden de Duitschers achter Reims, een stelling ingenomen, waarop zij zich niet hebben kunnen handhaven.

In Argonne zijn de Duitschers teruggeweken naar het Noorden, tot voorbij het bosch van Belnoue en Triancourt (dus in de richting van Verdun.)

Op onzen rechtervleugel is de Duitsche terugtrekkende beweging algemeen van Nancy tot de Vogezen. Aan het einde van den dag van gisteren was het Fransche grondgebied naar dien kant door den vijand volkomen ontruimd.

In Lotharingen trekken de Duitschers eveneens terug.

LONDEN, 15 Sept. Het officieele communiqué uit Parijs van 11 uur bericht:

Op onzen linkervleugel hebben wij overal contact met de achterhoede en zelfs met het gros van den vijand.

Onze troepen zijn Amiens weder binnengetrokken, dat door de Duitsche troepen is verlaten. De vijand schijnt te zullen stand houden op een front, langs de Aisne opgesteld.

In het centrum schijnt hij eveneens tegenstand te willen bieden, en wel op de hoogten ten noorden en ten noordwesten van Reims. Tusschen de Argonne en de Maas trekt hij nog steeds terug.

Op onzen rechtervleugel, in het Woevregebied, zijn wij er in geslaagd het fort Troyon vrij te maken, dat in de laatste dagen herhaaldelijk of heftige wijze was aangevallen.

In Lotharingen blijven onze vervolgingsdetachementen, evenals overal elders, contact met de Duitschers houden.

De moreele en sanitaire toestand onzer legers blijft uitnemend.

PARIJS, 15 Sept. Het officieele communiqué van vanmiddag 3 uur behelst: Gisteren hebben de Duitschers, die versterkingen hadden gekregen, op den Franschen linkervleugel tegenstand geboden op de linie Foret Laigle—Craonne (ten N.W. van Reims), benoorden de Aisne.

In het centrum hebben zij tegenweer geboden op de linie Chalons—Vienne la Ville, benoorden St. Ménéhould. De voorwaartsche beweging der Franschen blijft in het centrum langzaam, doch algemeen.

De Duitschers, die in het Zuiden van Argonne stonden, trekken zich terug tusschen Argonne en de Maas. Gisteren hadden zij hun front van Varennes (ten Oosten van het Argonnerwoud) tot Consenvoye (aan de Maas ten Noorden van Verdun.)

Op den Franschen rechtervleugel gaan de Duitschers terug op de linie Etain—Metz—Delme—Chateau Salins. (Etain ligt tusschen Metz en Verdun, Delme en Chateau Salins liggen in Duitsch-Lotharingen, beoosten de lijn Verdun—Nancy.)

In de Vogeezen en Elzas is de toestand ongewijzigd.

BERLIJN, 15 Sept. Een officieel bericht, vanavond uit het groote hoofdkwartier verzonden, luidt: De op den rechtervleugel van ons leger in Frankrijk sedert twee dagen woedende strijd, heeft zich heden op de naar het oosten bij dien vleugel zich aansluitende legers tot Verdun uitgebreid. Op enkele plaatsen van het uitgestrekte front zijn tot dusverre successen door de Duitsche wapenen te boeken; op de andere plaatsen is de slag nog in vollen gang.

PARIJS, 15 Sept. De militaire medewerker van de „Liberté" zegt, dat de snelle en wanordelijke terugtocht van de Duitschers, hun plannen omtrent den te bieden tegenstand heeft verborgen. Zij schijnen op den rechteroever der Aisne en op de hoogten ten N.O. van Reims, een terrein te hebben gevonden, dat zich goed laat verdedigen. Er zal dus een nieuwe slag beginnen. Vermoedelijk zal deze de nederlaag van de vijandelijke macht voltooien.

Op een generaal, aanvoerder van een Duitsche divisie, die krijgsgevangen is gemaakt en gisteren naar Parijs gebracht, is een document gevonden, geteekend door den Keizer, waarin de generaal tot onder-gouverneur van Parijs werd benoemd.

DE RESULTATEN DER FRANSCHE OVERWINNING.

De militaire medewerker van de „Times" acht de resultaten van de overwinning der bondgenooten in Frankrijk niet te vergelijken met die der Russen in Galicië. De beste Pruisische troepen staan in Frankrijk, en men kan verwachten dat ze spoedig weer stand zullen houden en zich versterken met alle manschappen die binnen hun bereik zijn. De bondgenooten hebben hun voorloopig succes vooral behaald door het terugdrijven van den Duitschen linkervleugel, een beweging welke zich in de Duitsche legers heeft voortgezet, totdat ze een algemeenen terugtocht veroorzaakte.

Indien het waar is, dat de vestingen Maubeuge, Laon, Rijssel, La Fère en Reims alle in Duitsche handen zijn, zal het nog moeilijk genoeg voor de bondgenooten zijn om de vruchten van hun overwinning te plukken. De bondgenooten zullen opnieuw de Maas hebben over te trekken. Om het zoover te brengen zal tot den einde toe even stelselmatig moeten worden geopereerd als bij het begin van den grooten slag.

* * *

DE RUSSEN UIT OOST-PRUISEN VERDREVEN.

BERLIJN, 13 Sept. Uit het groote hoofdkwartier wordt d.d. 12 Sept. gemeld:

De veldmaarschalk von Hindenburg heeft het Russische leger in Oost-Pruisen, na een strijd van meerdere dagen, volkomen verslagen. De terugtocht der Russen is een vlucht geworden.

Veldmaarschalk von Hindenburg heeft in zijne vervolging reeds de grenzen overschreden en zond bericht, dat er tot nu toe 10.000 ongewonde gevangenen en ongeveer 30 kanonnen genomen zijn en buitendien talrijke machine-geweren en vliegtuigen van allerlei soort.

w.g. VON STEIN,
Kwartiermeester-Generaal.

BERLIJN, 13 Sept. (Officieel.) De groote generale staf meldt:

In Oost-Pruisen is de toestand buitengewoon goed. Het Russische leger vlucht in volslagen wanorde. Totdusver heeft het tenminste 150 kanonnen en twintig- tot dertigduizend niet verwonde gevangenen verloren.

DE RUSSEN ERKENNEN HUN TERUGTOCHT.

PETERSBURG. (Officieel.) Omdat wij genoodzaakt waren al onze krachten te wijden aan den strijd in Galicië, waren wij voorloopig niet in staat een voldoende troepenmacht in Oost-Pruissen te handhaven om den inval voort te zetten. Daarom werd de opmarsch over de linie Gerdauen-Lablau gestaakt. Den 7den September deden de Duitschers een algemeenen aanval op dit leger. Den 10den September werd eerst een omtrekkende beweging tegen den linkervleugel van het Russische leger opgemerkt, welke dit leger tot den terugtocht noodzaakte. Den volgenden dag gingen wij op verschillende punten tot het offensief over. Daarbij bleek dat de vijand nummeriek veel sterker is. De strijd duurt over dat gedeelte van het front voort.

* * *

DE OOSTENRIJKERS TERUGGEWORPEN.

PETROGRADO, 13 Sept. (Officieel.) Onze troepen behaalden een volledige overwinning op de Oostenrijksch-Duitsche legers van Krasnik en Tomaszow welke over de rivier de San werden teruggeworpen.

Een groot succes werd behaald op de Oostenrijkers ten Westen en Noord-Westen van Lemberg.

Wij namen meer dan 200 officieren gevangen en ongeveer 30.000 manschappen.

Veel kanonnen en mitrailleuses, benevens een groote hoeveelheid munitie werden buitgemaakt. De bijzonderheden van de overwinning worden thans nader vastgesteld.

* * *

DE UITVAL DER BELGEN UIT ANTWERPEN.

De Antwerpsche correspondent van het „Hbld." seint:

De Belgische troepen van den linkervleugel hebben hunne stellingen Zaterdagavond in de beste orde verlaten. Hun doel, het vernietigen van de groote verbindingslijn der Duitschers, schijnt bereikt te zijn. De spoorlijnen zijn vernield, de bruggen opgeblazen, het verkeer met Thienen, Leuven en Brussel geheel afgesneden. Aerschot is weder door de Belgen ontruimd. De overblijvende bevolking is meegenomen, zoodat de stad nu geheel verlaten is. De Belgen rukten op ter bevrijding van Leuven. De Duitsche versterkingstroepen te Brussel trokken tegen hen op en staken onderweg de dorpen Holsbeeck, Wygmael en Wilsele in brand. De bevolking vluchtte in de richting van Heyst op Den Berg. De strijd bij Wygmael was zeer hevig. De Duitschers hadden zich uitmuntend versterkt achter spoorheggingen.

Het gevecht tusschen Mechelen en Vilvoorden duurt sinds vier dagen met groote hardnekkigheid voort.

DE BELGEN MOETEN WEER OP ANTWERPEN TERUGTREKKEN.

ANTWERPEN, 13 Sept. (Officieel.) Na vier dagen verwoed vechten heeft ons veldleger, dat uitgerukt was uit de versterkte stelling van Antwerpen, om de Duitsche troepen aan te vallen, die stonden in den driehoek Brussel—Leuven—Mechelen, zich verder onder bescherming gesteld van de eerste fortenlinie. Het doel van den uitval, die eerst slechts een operatie leek tegen de voor Antwerpen door den vijand achtergelaten observatietroepen, heeft groote verhoudingen aangenomen. De defensieve positie des vijands was zeer sterk, dank zij de gesteldheid van het terrein en de daar door hem sedert veertien dagen gemaakte grondwerken. De noodzakelijkheid om die stelling tot iederen prijs te behouden, noopte de Duitschers er alle krachten voor in te spannen, over welke zij nog in België konden beschikken.

Zoo moest dan ook het 3e Duitsche legerkorps, dat reeds den weg van Ninove naar Neder Brackel had ingeslagen, in allerijl terugkeeren, om den stoot onzer troepen te weerstaan.

Het 9e Duitsche legerkorps, dat op weg was van Oudenaerde naar Ruyen, moest ook teruggeroepen worden naar het slagveld.

Detachementen landweer en landstorm, die de streek naar het Zuiden en Brussel bezet hielden, namen eveneens aan de actie deel, evenals 15.000 mariniers, die sedert kort te Brussel waren.

Het bereikte resultaat is dus, uit het oogpunt der door de Fransche en Engelsche generale staven geleide operaties, van zeer groot belang, omdat door onze tusschenkomst twee legerkorpsen het onmogelijk werd gemaakt, den in Noord-Franhrijk terugtrekkende Duitsche legers te hulp te komen.

Door dezo samenstelling van alle in het land beschikbare Duitsche strijdkrachten, stond ons leger aan het einde van den vierden dag tegenover 'n numeriek sterken vijand en trok het heden op Antwerpen terug.

Ons veldleger blijft een voortdurende bedreiging voor den vijand en zal hem noodzaken belangrijke strijdkrachten te immobiliseeren, waaraan hij in Frankrijk de grootste behoefte heeft.

De verliezen gedurende deze 4 dagen zijn belangrijk en doen zien hoe verwoed de strijd was. Het schieten der Duitschers blijkt veel slechter te wezen dan het onze.

De kwetsuren onzer gewonden zijn meestal niet ernstig, hetgeen niet van de Duitsche gewonden kan worden gezegd, want ons zeer goed gericht vuur was zeer moorddadig.

DE ACTIE DER BELGEN.

ANTWERPEN, 14 Sept. De staf maakte een communiqué openbaar, en zegt, dat de krijgsverrichtingen der laatste dagen gelukt zijn.

Het doel was: het vernielen der groote communicatielijn der Duitschers in België.

Welnu, daarin is het Belgische leger volkomen geslaagd en het heeft aldus eene aanzienlijke strategische overwinning behaald.

De spoorbrug is vernield geworden, spoorwegbruggen zijn gesprongen en het verkeer tusschen Thienen, Leuven en Brussel is totaal afgesneden.

De vijandelijkheden duren voort.

De stad Aerschot is nu terug ontruimd door onze troepen, doch zij hebben de gansche bevolking medegenomen en die zoo erg getroffen lieden zullen aldus een gastvrij onderkomen vinden.

OSTENDE, 15 Sept. Gisteren had bij Aalst een gevecht plaats tusschen Duitsche cavalerie en Belgische auto-mitrailleurs. De Duitschers leden ernstige verliezen.

20.000 Duitschers verlieten in allerijl Aalst, om hulp te verleenen in den strijd in de omgeving. Vóór hun vertrek haalden de Duitschers de Duitsche vlag, die van het station wapperde, neer.

In tegenspraak met andere berichten is de gevangenis te Leuven gespaard gebleven en herbergt zij nog steeds hare gevangenen.

* * *

DUITSCHE KRUISER GEZONKEN.

BERLIJN, 14 Sept. De vertegenwoordiger van den chef van den marinestaf, Behncke, maakt bekend, dat de kleine kruiser Hela, gistermorgen door een vijandelijke duikboot is getorpedeerd en dientengevolge gezonken is. Bijna de geheele bemanning is gered.

* * *

KRIJGSGEVANGENEN IN DUITSCHLAND.

BERLIJN, 12 Sept. De generale staf deelt mede, dat 11 September er in Duitschland circa 220.000 krijgsgevangenen op verschillende plaatsen waren ondergebracht, n.l.

Franschen:	1680	officieren,	86700 soldaten.
Russen:	1830	officieren,	92400 soldaten.
Belgen:	440	officieren,	30200 soldaten.
Engelschen:	160	officieren,	7350 soldaten.

Daaronder bevinden zich 2 Fransche generaals, 2 commandeerende- en 13 andere Russische generaals en de bevelhebber (Leman) van Luik.

Nog een groot aantal krijgsgevangenen is bovendien onderweg naar de kampen voor krijgsgevangenen.

* * *

FRANKRIJK BEGINT WEER TE BIDDEN.

De correspondent der „N. R. Ct." te Parijs meldt:

Een treffende plechtigheid is Zondag middag gehouden voor de Notre Dame te Parijs. Er was een bidstond voor Frankrijk en een ommegang met de beroemde relieken aangekondigd, onder leiding van Kardinaal Amette. Zulk een talrijke menigte was toegestroomd, dat niet alleen het groote kerkgebouw maar ook het plein er voor vol was. Op het plein werd ingestemd met het gezang, dat men door de kerkdeuren hoorde. De processie, de kerk verlatende, trok eerst langs den binnenkant van het hek. Daarna trad de kardinaal in groot ornaat naar buiten, besteeg de verhooging en sprak het volk toe met zijn krachtige stem: „Bidt voor Frankrijk, hebt geloof en vertrouwen in de stem van de oude verheven Kerk."

Deze plechtigheid was op den Zondag in de hoofdstad het eenige uiterlijke teeken van de overwinning.

Tot heden bewaart Parijs volkomen zijn evenwicht.

Eigen Telegrammen.

GISTERNAMIDDAG 4 UUR.

's-GRAVENHAGE. Uit een mededeeling van de Fransche legatie blijkt, dat de geallieerde legers gisteren hun offensieve beweging over het geheele front hebben voortgezet. De rechtervleugel van de Duitsche strijdmacht heeft zich teruggetrokken van Amiens op Péronne en St. Quentin. De Fransche cavalerie heeft St. Dizier, Montmirail en Roy ingenomen. Ten Oosten van Reims hadden de vijandelijke troepen hun defensief opgesteld in de oude forten Rémau, Vitry, Nogent en L'Abesse. Sedert vandaag heeft het hoofdkwartier van de Fransche legers zich gevestigd te Reims. In het Argonnerwoud hebben de Duit-

schers aan den aanval van het fort Troyon sur la Meuse niet kunnen weerstaan. Zij trokken gisteren terug op Isancourt. Lotharingen was gisterenavond geheel ontruimd door de Duitschers, die zich terugtrokken op Chateau Salins, Dieuze en Saarburg.

LONDEN. De Daily Chronicle correspondent beschrijft den vreeselijken terugtocht der Duitschers. Ook de Franschen hadden vele gewonden. Op een dag zijn voorbij Orleans meer dan 7000 gewonden vervoerd.

PARIJS. Volgens geruchten zouden 12000 Fransche gevangenen die zich te Maubeuge bevonden door de Duitschers zijn bevrijd. De Times meldt, dat de aanval op Belfort is opgegeven.

PETERSBURG. Officieel. De Russen treden snel op in Oost-Pruisen. De Duitschers hebben versterkingen ontvangen van het Westelijk Oorlogstooneel. Bij den aanval der Duitschers in de Masurische Meren bedreigde de rechtervleugel het front van Nordenburg.

Na een hevigen strijd hebben onze troepen bij Suwalki de vroegere stellingen weer bezet.

EEN DEMENTI.

In ons vorig nummer publiceerden wij een interview met kardinaal Mercier, waarin de bekende Aartsbisschop een scherpe aanklacht zou hebben geuit tegen de Duitschers.

In de Maasbode van Zaterdag j.l. lezen wij hierover het volgende dementi.

De „Köln. Ztg." publiceerde in haar nummer van Donderdag een interview van de „Corriere della Sera", met den Belgischen kardinaal Mercier, waarin deze zich op heftige wijze over de Duitschers zou hebben uitgelaten en ze als barbaren zou hebben uitgemaakt.

Kardinaal von Hartmann, de aartsbisschop van Keulen, schrijft nu in de „Köln. Ztg.", naar aanleiding van dit bericht het volgende :

„Weledele heer. Ik voel mij verplicht, in verband met het artikel „Kardinaal Mercier als aanklager" in no. 1011 van de „Köln. Ztg." de volgende mededeeling te doen. Gedurende zijn kort verblijf te Rome is Kardinaal Mercier door een redacteur van de „Corriere della Sera" geïnterviewd. Toen het interview echter in de krant verscheen, kwam de kardinaal er dadelijk met de meeste beslistheid tegen op, dat hij zich zoo had uitgesproken als de „Corriere della Sera" hem in den mond legde. In dien zin zond de kardinaal dadelijk een opheldering zoowel aan den Pruisischen gezant bij het Vaticaan als, door bemiddeling van den abbas-primas von Stotzingen, aan mij.

Ook in de „Corriere della Sera" zou een opheldering verschijnen, die dan in de „Osservatore Romano" zou worden overgenomen.

Ik zou u, weledelen heer, zeer verplicht zijn, als gij bovengegeven mededeeling in de „Köln. Ztg." wel zoudt willen opnemen tot verbreiding der waarheid.

Met de meeste hoogachting van u, weledelen heer, de dienstwillige F. kardinaal von Hartmann, aartsbisschop van Keulen."

In ons Vaderland.

ARBEID IS BETER DAN ONDERSTAND.

„In den Raad van Amsterdam hebben Burgemeester en Wethouders voorgedragen hen te machtigen namens de Gemeente, het risico op zich te nemen van, onder van hunnentwege te oefenen toezicht en contrôle, aan bouwen nijverheidsondernemingen met het oog op de tijdsomstandigheden te verleenen speciale credieten, tot een maximum van tezamen een millioen gulden, onder voorwaarde, dat de helft door het Rijk wordt gedragen.

Het Rijk zal de helft van het risico dragen en de Raad heeft de voordracht aangenomen."

Een prachtig voorbeeld, ter navolging door een ieder naar zijne krachten.

Worden de bouwwerken aanbesteed en uitgevoerd, dan worden daarmede gebaat de werklieden in onderscheidene vakken en de leveranciers van velerlei waren.

De nijverheid te steunen, door het verrichten van arbeid op elk gebied, is tevens het bevorderen van den handel.

Heeft het volk koopkracht, dan varen daarbij wel de winkelier, grossier en fabrikant.

Mooi, zeer mooi is 't, dat vrouwen en meisjes soldatensokken breien, hemden en broeken naaien en dat damescomité's die goederen opzenden ; maar de Regeering heeft de zorg, daarbij de middelen, voor het verschaffen der soldatenkleeding en zorgt daarvoor, tevens „werk verschaffende" aan velerlei inrichtingen van nijverheid.

Zouden die energieke, welgezinde dames, vrouwen en meisjes zich vereenigen tot een Bond, met het doel „werk te verschaffen", dan zou dat zeer zijn ten voordeele van handel en nijverheid en in het belang van geheel Nederland.

MILITAIREN NEUTRAAL.

Van verschillende zijden zijn den minister van Oorlog gevallen ter oore gekomen van militairen, die verzuimden de noodige voorzichtigheid in acht te nemen in hun gesprekken nopens de oorlogvoerenden.

In verband met de handhaving van een strikte neutraliteit is het zijn verlangen, dat ieder militair zich onthoude in het openbaar goed- of afkeuring uit te spreken over de handelingen der oorlogvoerenden, dan wel zijn voorkeur voor, of zijn afkeer voor een dezer te verkondigen.

De minister heeft zulks ter kennis doen brengen van alle commandanten van leger en landweer.

EEN LANDWEERMUZIEKKORPS.

Door een aantal landweerlui in de kazerne te Blerik is een eigen muziekkorps opgericht.

Liefhebbers, die in hun burgerlijk leven lid waren van een harmonie of fanfare, boden zich genoeg aan. Elk lid zorgde voor eigen instrumenten of leende ze. Zoo kwam de nieuwe staf tot stand. En thans trekt het garnizoen bijna dagelijks onder het spelen der lustige marschen van de kranige landweerlui uit. De muziek van het ruim 30 man sterke gezelschap mag gehoord worden. Een bravo ! voor de oprichters !

ZILVERBONS.

Bij dienstorder is bepaald, dat de aan de post- en telegraafkantoren ontvangen zilverbons, die door vuil worden of scheuren minder geschikt zijn om te worden uitgegeven, aan de circulatie moeten onttrokken en bij den betaalmeester gestort worden. Zilverbons van f 5 moeten, indien niet strikt noodig, niet meer voor uitbetaling gebruikt worden.

UITVOER VAN BOTER UIT NEDERLAND.

Nu de invoer van boter van Siberië naar Engeland heeft opgehouden, worden scheepsladingen met boter vanuit ons land naar Engeland vervoerd.

Meer dan 2/3 der uitgevoerde Nederlandsche boter gaat naar Engeland.

Opening der Staten-Generaal.

Vereenigde vergadering der beide Kamers op Dinsdag 15 September 1914.

Gistermiddag heeft H. M. de Koningin in persoon de nieuwe zitting der Staten-Generaal te 's-Hage, op plechtige wijze geopend.

Ten 12 ure begaven de leden der Kamers zich naar de Ridderzaal op het Binnenhof, om daar als van ouds in vereenigde vergadering te samen te komen, onder leiding van den door Hare Majesteit de Koningin benoemden voorzitter van de Eerste Kamer, Baron Van Voorst tot Voorst. Een uur later schreden de Ministers, hoofden van Ministerieele departementen en de leden van den Raad van State de zaal binnen, een teeken, dat de komst van H. M. de Koningin niet lang meer zou uitblijven.

Middelerwijl had te één ure H. M. het Paleis aan het Noordeinde verlaten : 't Was als gewoonlijk, een statievolle stoet. Een commando cavalerie opende den optocht, gevolgd door een rijknecht-majoor en twee rijknechts te paard.

De opper-ceremoniemeester, A. baron van Pallandt-Neerijnen, kwam vervolgens, gezeten in een rijtuig met twee paarden, naast elk portier een lakei. Onmiddellijk daarop volgde H. M. de Koningin, vergezeld van Z. K. H. de Prins, gezeten in een statiekoets met acht paarden bespannen, gaande een koetsier naast elk paard, en vier lakeien naast elk portier. De opper-stalmeester, C. A. Baron Bentinck, reed naast de statiekoets, een weinig achter het portier ter rechter zijde, en de gouverneur der Residentie aan de linkerkant. Achter de statiekoetsen schreden de officieren van het Militaire Huis van H. M. de Koningin, twee aan twee, naar ouderdom van rang. Door een commando cavalerie werd de stoet besloten.

Toen H. M. van het Paleis afreed, weerklonken saluutschoten uit het geschut. De stoet reed door Heulstraat en Lange Voorhout en over den Korten Vijverberg naar het Binnenhof. De Koningin werd door een talrijke schare levendig toegejuicht, waarvoor H. M. voortdurend vriendelijk buigend dankte. De Prins salueerde van tijd tot tijd voor de hulde ook aan hem bewezen.

H. M. werd bij aankomst aan den ingang van het gebouw ontvangen door de commissie uit de vergadering der Staten-Generaal, die vooraf gegaan door den ceremoniemeester, de kamerheeren, de groot-officieren en den opper-ceremoniemeester, de Koningin met den Prins naar de zaal geleidde. De Grootmeesteres en de dienstdoende dame du palais, benevens de officieren van het militaire huis, volgden onmiddellijk.

Onder diepe stilte der aanwezigen schreed de Koningin binnen. De Grootmeesteres en de dame du palais plaatsten zich onmiddellijk terzijde achter H. M., de groot-officieren, de gouverneur der Residentie achter den zetel zelf. Rechts van den troon stonden voorts de kamerheeren en links de officieren van het militaire huis.

Op den troon gezeten naast Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, las H. M. de Koningin met heldere stem, de volgende Troonrede voor.

TROONREDE.

Mijne Heeren !

Onder zeer buitengewone omstandigheden kom ik heden weder in uw midden.

Wij zijn allen vervuld door de gedachte, dat een verschrikkelijke oorlog een groot deel der beschaafde wereld teistert.

Ons land is dientengevolge in een toestand geraakt, welke nog steeds onafgebroken waakzaamheid eischt.

Ik mag echter dankbaar vaststellen, dat onze vriendschappelijke betrekkingen met alle mogendheden ongestoord zijn gebleven.

De volstrekte neutraliteit, die Nederland in acht neemt en met al zijne krachten zal handhaven, is tot dusver op geen enkele wijze geschonden.

Tot mijne groote voldoening werd de mobilisatie van zee- en landmacht zonder eenige stoornis, in minder dan den daarvoor vastgestelden tijd, voltooid.

Beide deelen onzer weermacht vervullen, met den besten geest bezield, hun vaak zware taak.

Diep begaan met het lot van alle volken, die in den krijg zijn medegesleept, draagt Nederland de buitengewone lasten, die het worden opgelegd, gewillig en ontvangt met open armen alle ongelukkigen, die binnen zijn grenzen een toevlucht zoeken.

Het economisch leven ondervindt in al zijn vertakkingen de drukkende gevolgen van den toestand, waarin Europa verkeert.

Het handelsverkeer met het buitenland is tot zeer beperkte afmetingen teruggebracht ; de scheepvaart, voor zoover zij niet stilligt, gaat met ongekende moeilijkheden en gevaren gepaard; voor de zeevisscherij geldt dit in niet mindere mate.

Landbouw en nijverheid vinden, voor zoover zij voor export werken, haar afzetgebied voor een groot deel verstoord ; in den geld- en fondsenhandel bracht de toestand een heftige crisis teweeg ; de toevoer van granen en van grond- en hulpstoffen voor de nijverheid is zeer belemmerd.

Toch komt er eenige verlichting in den druk.

Vasthouding en prijsopdrijving van levensmiddelen en huishoudelijke artikelen is voorkomen.

De crisis in den geld- en fondsenhandel is in banen geleid, die de mogelijkheid van een geleidelijk verloop daarvan openen.

Krachtige pogingen worden aangewend tot beperking van werkloosheid en tot voorkoming en leniging van nood.

Verschillende producten van land- en tuinbouw en van de voedingsindustrie vinden weer afzet, zoowel naar Engeland als naar Duitschland en België.

De geregelde gang van zaken in de koloniën heeft veel te lijden van de stoornis in post-, telegraaf- en scheepvaartverkeer. Op handel, landbouw en nijverheid in Nederlandsch-Indië is een zware druk gelegd, doch waar noodig met den steun der regeering, is door de circulatiebank en verschillende credietinstellingen tot dusver met bevredigende uitkomst die druk verlicht en een crisis voorkomen.

De invoer staat stil ; groote voorraden uitvoerproducten wachten op verscheping en heropening der Europeesche markten.

Maatregelen zijn door de regeering genomen ter voorkoming, dat gebrek aan levensmiddelen ontsta.

De economische toestand der inlandsche bevolking, wier houding niets te wenschen overlaat, is voor het oogenblik niet onbevredigd te noemen.

De toestand in Suriname behoeft, wanneer de aanvoer van levensmiddelen, ook van regeeringswege ter hand genomen, bestendigd blijft, geen zorg te baren.

De toestand op Curaçao is onbevredigend ; de handel ligt stil en er heerscht groote droogte op Aruba en Bonaire. Veroorzaakt de droogte veel armoede en ziekte onder de bevolking, de aanvoer van levensmiddelen, ook naar de West-Indische eilanden, is verzekerd.

In alle koloniën werden maatregelen getroffen tot handhaving onzer staatkundige onzijdigheid.

Met vertrouwen doe ik een beroep op allen, om ook in handel en verkeer met zorgvuldigheid alles te vermijden, wat onze neutraliteit in gevaar zou kunnen brengen. Waar ons volksbestaan eischt, dat de buitenlandsche handel, voor zoover de omstandigheden toelaten, doorgaat, behoort ieder handelaar zich bewust te zijn, dat zelfs de schijn behoort vermeden te worden, als zou in en door den Nederlandschen handel partij worden getrokken voor één der oorlogvoerende mogendheden boven andere.

Ik voel mij gelukkig, dat mijn volk in trouwe plichtsbetrachting, met mij vereenigd, het vaderland tracht te dienen en ik verwacht, dat de eendracht, die zich alom in het land heeft geopenbaard, tot het einde zal worden volgehouden.

Met de bede, dat God ons kracht moge schenken, verklaar ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend.

* * *

Na de voorlezing verliet H. M. de Koningin, vergezeld van Z. K. H. den Prins der Nederlanden, de vergaderzaal, en terwijl zich minuutschoten deden hooren, trok de stoet weder in dezelfde volgorde naar het Paleis, bij welken terugtocht de Koningin en de Prins overal levendig werden toegejuicht.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 16 Sept. 1914.

— Het opgehaalde in onze gemeente sigaren, tabak, enz. voor de militairen, is goed op de plaats van bestemming aangekomen.

De HoogEd.Gestr. heer Luitenant Kolonel van het 6de regiment, verzoekt den burgemeester van Boxtel, zijn welgemeenden dank aan Boxtel's ingezetenen over te brengen voor hunne offervaardigheid.

— De vlekziekte onder de varkens neemt in onze gemeente toe.

Bijna dagelijks komen er gevallen voor met doodelijken afloop.

— Bij de op Zaterdag 12 dezer gehouden aanbesteding tot het afbreken en opbouwen der Armhoef, is ingeschreven als volgt :

Vriens, Moergestel,	f 3000,—
Jan van Kerkoerle, Boxtel,	f 2950,—
Gebr. v. d. Laar, Boxtel,	f 2736,—
F. v. Heesch, Boxtel,	f 2700,—
Ant. van Kerkoerle, Boxtel,	f 2606,75
Arn. v. d. Laar, Boxtel,	f 2598,—
Van Bockel, Boxtel,	f 2189,—

Minste inschrijver is alzoo de heer G. van Bockel alhier voor f 2189.

Gunning volgens bestek.

Bij deze aanbesteding is door het armbestuur bepaald, met het oog op de tijdsomstandigheden, dat de aannemer uitsluitend Boxtelsche werklieden in dienst moet nemen.

— Tot Rector aan de R. K. Landbouwschool is door Mgr. v. d. Ven benoemd, de WelEerw. Heer Nuijens, Kapelaan der parochie van het H. Hart alhier.

— Gistermorgen werd het 4-jarig zoontje van den heer B. M. Delemarre, dat j.l. Vrijdag door in een pan met kokende melk te vallen hevige brandwonden bekwam, tengevolge waarvan het Zaterdag overleed, ter aarde besteld.

Zeer treurig voor de ouders, hun eenigst kind zoo te moeten verliezen.

— Het examen voor goederenklerkstations-assistent bij de S.S. dat aanvankelijk in October zou worden gehouden, is uitgesteld tot November e.k.

TREINEN STAATSSPOOR.

Met ingang van 21 dezer wordt de treinenloop op de Staatsspoor met een groot aantal treinen uitgebreid, vooral op het Noorder- en Middennet ; o. a. met een sneltrein van Den Haag naar Enschedé en terug.

Op het Zuidernet komt er alleen een trein bij van Holland naar Maastricht en Simpelveld en terug over Boxtel—Venlo.

Het materieel der treinen wordt ook weer uitgebreid.

EEN BISSCHOPPELIJK SCHRIJVEN.

Zondag is in alle kerken van ons Bisdom het volgend Bisschoppelijk schrijven vanaf den kansel voorgelezen:

Wilhelmus van de Ven,

Bisschop van 's Hertogenbosch, aan de Geestelijkheid en de Geloovigen van ons Bisdom.

Zaligheid in den Heer !

Het was een harde slag voor de katholieke wereld B. G., toen onze H. Vader Pius X op 20 Augustus te midden van de algemeene en vreeselijke beroering werd opgeroepen naar het betere vaderland. Wij bleven als weezen achter. Wij zouden voortaan zijn machtige hulp missen, die ons zoo noodig zou zijn in onze ondenkbare ellende. Maar Hij, Die alleen het lot der wereld in handen heeft, was en bleef onze hoop. Wij wisten op wien wij vertrouwen en onze hoop is niet beschaamd. Hij heeft genadig op ons neergezien en ons al heel spoedig in plaats van Pius een anderen Vader, een anderen onfeilbaren Leeraar en Leidsman in Benedictus weergegeven. Hij zij geloofd en gedankt voor zooveel zorg en goedheid.

Hebben wij aan Pius veel te danken gehad, vooral met betrekking tot de H. Eucharistie en Liturgie, Benedictus door den H. Geest verlicht en gesterkt, zal ons niet minder nuttig zijn. Hij zal voor ons wezen de gezegende, die komt in den naam des Heeren.

Zijne zegeningen intusschen zullen voor ons menigvuldiger en rijker zijn naar gelang wij ze ons door gebed en deugdzaam leven zullen trachten waardig te maken.

Om God hartelijk te danken bij deze gezegende gebeurtenis en zijn hemelschen zegen af te smeeken in ruime mate over den nieuwen Opperherder, zal op Zondag den 13en September in alle kerken en kapellen van ons bisdom, waarover een rector is aangesteld, na de Hoogmis een plechtig Te Deum gezongen worden.

Terwijl wij er op rekenen, dat onze zoo innig beminde en hooggevierde Vader Pius X, die zooveel gedaan heeft om alles in Christus te herstellen, door u niet zal worden vergeten, durven Wij vertrouwen, dat de nieuwe thans verkozen Paus, Benedictus XV, niet minder uwe genegenheid zal hebben en dat hij niet alleen op uw gebed maar ook overal waar het kan, zal mogen steunen op uwe hulp, opdat hij, die in deze rampspoedige en kommervolle tijden met zoo zware taak is belast, door zijn kinderen welwillend en edelmoedig geholpen, de Kerk van Christus moge voeren door alle moeilijkheden heen, tot eer en glorie van God, naar haar tijdelijk en eeuwig geluk.

De Bisschop voornoemd,
W. VAN DE VEN.

Den Bosch, 6 Sept. 1914.

BEST. Wegens de mobilisatie zal ook de Bestsche kermis dit jaar niet gehouden worden. Ofschoon wel niet officieel afgelast, is op het oogenblik van geen enkel kermisvertoon iets te bespeuren en gaat alles kalm en gewoon zijn gang.

OIRSCHOT. Het O. M. bij den Hoogen Raad concludeerde Maandag tot verwerping van de cassatieberoepen van J. A. K. en J. L., bierbrouwersknechts te Hilvarenbeek, door de rechtbank te 's-Bosch niet-ontvankelijk verklaard in hun hooger beroep tegen een vonnis van het kantongerecht te Oirschot, waarbij zij wegens Jachtwetovertreding veroordeeld waren tot geldboete.

ST. OEDENRODE. Tot onderwijzer aan de St. Leonardusschool te 's-Bosch is benoemd de heer W. Schreevers, alhier.

— De vlekziekte onder de varkens breidt zich hier meer en meer uit. Het is voor de betrokken eigenaars een groote schadepost, daar verschillende varkens moeten worden afgemaakt en de opbrengst nihil is.

— De geruchten van inkwartiering, paardenmonstering enz., schijnen voor deze gemeente niet bewaarheid te worden. Hoewel de heele week van inkwartiering sprake was, heeft zich nog geen landsverdediger hier om „kwartier" vertoond.

— Zaterdag kreeg de knaap P. v. d. Rijdt een klap van een paard, doordat hij er zich te dicht bij waagde, met het ongelukkig gevolg, dat hij een arm brak.

VEGHEL. De vertraging der treinen, welke om zoo te zeggen dagelijks geschiedt, brengt soms heel wat verwarring in het postwezen. Zoo moest gisteren wegens verlating van den trein door den postbode van Veghel, de post voor Erp, Heeswijk en Berlicum, per rijwiel naar deze plaatsen worden overgebracht.

Burgerlijke Stand.

BOXTEL.

van 6 — 12 Sept. 1914.

GEBOREN :

Lambertus Th., z. van W. Overmeijer en C. H. Krielaars, Bosscheweg. — Gerardus C. J., z. van G. Smits en H. van der Velden, Molenstraat. — Antonetta J. Th., d. van A. Vriens en J. van Handel, Bosscheweg. — Theodorus A., z. van Th. van der Eerden en J. van Ham, Zandvliet.

OVERLEDEN :

Francisca G. Peijnenburg, 9 m. Breukelen. — Wilhelmina P. M. van de Sande, 15 d. Nieuwstraat. — Antonius M. A. Hazenberg, 3 m. Lennisheuvel. — Hendrikus J. de Bie, 3 j. Tongeren. — Maria C. Bevers, 87 j. Lennisheuvel. — Johannes L. Th. M. Delemarre, 3 j. Stationsstraat. D. en A.

BEKENDMAKING.

INLEVERING VAN WAPENEN.

De Burgemeester van Boxtel,

Gelet op de ontvangen kennisgevingen van den Commandant van het Veldleger en den Territorialen Bevelhebber in Noord-Brabant,

Mede gelet op het Koninklijk besluit van 8 September 1914 No. 36, waarbij deze gemeente is verklaard in „Staat van Beleg",

beveelt :

Dat — voor zoover aan een vroeger verzoek niet is voldaan — de inwoners de in hun bezit zijnde wapenen en de ammunitie moeten inleveren ten Raadhuize, uiterlijk Donderdag 17 dezer, voor vier uur n.m.

Bij twijfel, of aan dit bevel is voldaan, zal huiszoeking plaats hebben.

Boxtel, 15 September 1914.

De Burgemeester voornoemd,

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 11 Sept. Aanvoer 9780 K.G. Hoogste prijs f 1.23 laagste prijs f 1.03 middelprijs f 0.00

's BOSCH 15 Sept Aangevoerd 20875 kilo's hoogste f 1.29, laagste f 1.15 middelprijs f 1.25 per kilo.

's-BOSCH, 14 Sept. Aangevoerd 162 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.46 tot f 0.50 2e kwal. f 0.42 tot f 0.46 ; 3e kwal. f 0.40 tot 0.42 per K.G

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 11 Sept. Aanvoer 27840 eieren Kipei 5.00—7.25. Eendei 5.55—5.70 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 5.75.

ROERMOND, 12 Sept. Aanvoer 455000 eieren Hoogste prijs f 6.80, middelprijs f 6.00 laagste prijs f 5.20 per 100.

Advertentiën.

Heden overleed tengevolge van een noodlottig toeval onze eenigste lieveling

JANTJE

in den ouderdom van 3 jaren.

B. M. DELEMARRE
G. W. E. DELEMARRE-HUIJSEN

Boxtel, 12 Sept. 1914.

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex. 10 cent, franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND

Copieerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Adverteert in
CENTRAAL-BRABANT.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiak pastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

VERSCHENEN:

„De Voorspellingen over den vreeselijken Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. France per post 27 cent.
(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",
v/h. v. Meersel & v. d. Boogaart.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Bloemisterij „VOSSENBERG",
HELMOND.
Telefoonn. 33.

VOORHANDEN
en ruim Gesorteerd
van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversiering. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs.
Alleen goed werk wordt afgeleverd.
Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.
beleefd aanbevelend,
Firma P. Verstappen & Zn.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.
Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.
Vraagt monsters en prijs.

Kroniek van den Oorlog.

Om onze lezers geheel op de hoogte te houden met het verloop van den Europeeschen oorlog, geven we hier een kort chronologisch overzicht van de voornaamste feiten vanaf het begin van den oorlog:

23 Juli. Oostenrijk zendt Servië een ultimatum, naar aanleiding van den moord op aartshertog-troonopvolger Frans Ferdinand.

25 Juli. De Servische regeering geeft bevel tot mobilisatie en dient een antwoord op het ultimatum van Oostenrijk in.

26 Juli. Rusland treft militaire maatregelen.

28 Juli. Oostenrijk verklaart Servië den oorlog.
Gedeeltelijke mobilisatie in Rusland.

29 Juli. De Serviërs blazen de brug bij Belgrado op. Schermutselingen op den Donau en aan de Bosnische grens.
De Tsaar verzoekt den Duitschen Keizer om tusschen Oostenrijk en Rusland te bemiddelen.

30 Juli. Rusland mobiliseert verder.
België mobiliseert.

31 Juli. Algemeene mobilisatie in Rusland. Duitschland stelt Rusland een ultimatum.
Nederland mobiliseert.
Algemeene mobilisatie in Oostenrijk.

* * *

1 Augustus. Algemeene mobilisatie in Duitschland. Duitschland verklaart Rusland den oorlog. Gevechten aan de Duitsch-Russische grens. Algemeene mobilisatie in Frankrijk.
Duitsche troepen bezetten Luxemburg.
Duitschland stelt een ultimatum aan België.

2 Aug. Fransche vliegers in Duitschland.
De Duitsche kruiser Augsburg bombardeert Libau.
De Russische Oostzeevloot trekt zich in de Finsche Golf terug. De Russen laten de haven van Hangö springen.

3 Aug. Duitschland verklaart Frankrijk den oorlog. De Engelsche vloot gemobiliseerd.
België wijst Duitschland's eischen en aanbiedingen af.
Italië legt een verklaring van onzijdigheid af. De Duitschers bezetten Kalisch, Czestochowa (Tsjenstochau) en Bendin in Russisch Polen.

4 Aug. Engeland verklaart Duitschland den oorlog.
Duitsche troepen rukken bij het Vierlandenpunt België binnen.
Gevechten bij Verviers, Hervé en Visé. De Belgen laten de bruggen over de Maas springen.
Het Engelsche leger gemobiliseerd.
De Göben en de Breslau bombardeeren Algerijnsche havens en begeven zich naar Messina.

5 Aug. De Duitschers trachten een brug over de Maas te slaan. Zij beschieten de forten van Luik en trachten er tevens door te dringen.
De Engelsche kruiser Amphion boort den Duitschen mijnlegger Königin Luise in den grond. Daarna stoot de Amphion op een mijn en zinkt.

6 Aug. De Duitsche troepen bezetten Briey op Fransch gebied.
Aanvallen van de Russische cavalerie op Duitsche grensplaatsen mislukken.
Volgens officeele Belgische berichten dringen de Duitschers bij het fort Fléron door den forten-gordel van Luik. Een afdeeling Duitsche cavalerie dringt de stad Luik binnen, maar wordt afgemaakt. De Duitschers leggen bij Lixhe een brug over de Maas. Oostenrijk verklaart Rusland den oorlog. De Göben en de Breslau ontsnappen uit Messina.

7 Aug. De Duitschers bezetten de stad Luik.
Montenegro verklaart Oostenrijk den oorlog.

* * *

8 Aug. De Fransche regeering deelt mede, dat de Fransche troepen den Elzas zijn binnengerukt, bij Altkirch de Duitsche troepen hebben verslagen en daarop Mühlhausen bezet.
De Duitsche regeering meldt tegelijkertijd, dat de Franschen bij Altkirch zijn teruggeworpen.
De Oostenrijksche cavalerie bezet Olkoesj en Wolbrom in Russisch Polen.
De Engelschen bezetten de Duitsche kolonie Togo.

9 Aug. Volgens Fransche berichten komen Oostenrijksche troepen in den Elzas.
Aanval van Duitsche onderzeeërs op een Engelsch smaldeel. De U 15 in den grond geboord.
De Engelschen nemen de Turksche dreadnoughts, die op Engelsche werven in aanbouw zijn, in beslag.

10 Aug. De Franschen worden uit Mühlhausen verdreven.
De Russische dreadnought Andrei Peroswanny, vaart voor Hangö aan den grond.

11 Aug. De Oostenrijkers bezetten Kielce in Polen.
Gevechten tusschen Franschen en Duitschers bij de Othain (ten Z.W. van Longwy).

12 Aug. Gevecht bij Haelen en Diest.
Gevecht tusschen Franschen en Duitschers bij Lagarde. De Göben en de Breslau zijn voor of in de Dardanellen. Duitschland vraagt België opnieuw om ongehinderden doortocht.

13 Aug. Engeland, gevolgd door Frankrijk, verklaart den oorlog aan Oostenrijk-Hongarije. De Russische regeering blijkt aan Polen autonomie te hebben verleend. In Havre blijkt een aanmerkelijke Engelsche troepenmacht te zijn geland.
Nieuwe gevechten bij Haelen. Ambtenaren van het Oostenrijksche gezantschap te St. Petersburg gevangen gezet.
Op het Nyassameer neemt het Engelsche schip Gwendolen het Duitsche regeeringsvaartuig von Wissmann.

14 Aug. De Engelschen verschijnen te Dar-es-Salem, de hoofdstad van Duitsch-Oost-Afrika.
De Oostenrijkers trekken over Sawe en de Drino Servië binnen.
Generaal French, de opperbevelhebber van het Engelsche landingsleger, is in het Fransche hoofdkwartier aangekomen.

* * *

15 Augustus. Gevecht bij Dinant.
De Franschen bezetten Saales en den pas van Saales (in den Elzas).
Te Paderborn zijn 4000 Belgische krijgsgevangenen aangekomen.
De Tsaar geeft nogmaals zijn voornemen te kennen om de Polen van Duitschland, Oostenrijk en Rusland tot een nieuw autonoom Polen te vereenigen.

16 Aug. Alle forten van Luik blijken in Duitsche handen te zijn. De Belgische regeering naar Antwerpen verplaatst.
Japan stelt Duitschland een ultimatum over Kiaotsjou.
De Franschen vermeesteren Schirmeck (Sainte Marie aux Minis) en dalen het dal van de Schermeck af. Zij maken kanonnen van groot kaliber, veldstukken en caissons, alsmede een vaandel buit.
De Franschen hernemen Blamont en Cirey.
De Afrikaansche troepen zijn in Frankrijk aangekomen.
De Oostenrijkers vallen Montenegro van het Westen binnen en beschieten den berg Lowtsjen.

18 Aug. Het Belgische veldleger trekt op Antwerpen terug.
Het Engelsche expeditieleger staat op Franschen grond.
De Franschen houden in Lotharingen de linie Lörchingen—Azoudange—Marsal bezet.
Polen en Roethenen vormen nationale legioenen.
De Duitsche kruisers Stralsund en Straatsburg verschijnen in de Noordzee.

19 Aug. De Oostenrijkers nemen Obrenowats.

20 Aug. De Duitsche troepen bezetten Brussel. De Franschen heroveren Mühlhausen.

21 Aug. De Duitschers verslaan de Franschen tusschen Metz en de Vogezen.
In België trekken de Duitsche troepen op in de richting van Kameryk en Rijssel.
Het groote leger onder aanvoering van den Duitschen Kroonprins slaat in de Vogezen de Franschen terug, maakt bij de vervolging veel krijgsgevangenen en verovert 150 stuks geschut.

* * *

22 Augustus. De concentratie van het Duitsche leger is voltooid.
De Russen bezetten Goldap.

23 Augustus. Japan verklaart Duitschland den oorlog.
Het leger van Albrecht van Wurtemberg, oprukkend aan beide zijden van Neufchateau, werpt de Franschen over de Semois.
De Duitschers rukken tegen Maubeuge op.
Lunéville door de Duitschers bezet.
De Franschen ontruimen den Donon.
De Zeppelin S bij Badenweiler omlaag geschoten.
De Russen bezetten Insterburg en dringen in Oostelijk Galicië.

24 Augustus. De Belgen doen een uitval uit Antwerpen en bereiken Vilvoorden.
De Oostenrijksche kruiser Kaiserin Elisabeth krijgt bevel om voor Tsingtau mee te vechten.

25 Augustus. Vijf forten van Namen gevallen.
Een Zeppelin werpt bommen op Antwerpen.
De Oostenrijkers behalen op hun linkervleugel voordeelen aan den Weichsel en bij Krasnik, maar de Russen dringen op in Oost-Galicië en de Boekowina.
De Franschen voeren in Lotharingen tegenaanvallen uit en trekken terug.
Duitsche cavalerie dringt in de buurt van Rijssel Frankrijk binnen.

26 Augustus. Namen valt. Longwy valt.
De Franschen ontruimen den Boven-Elzas.
Rijssel wordt als onverdedigd beschouwd.
De Russen bezetten Tilsit, Nordenburg, Bischofsburg en Sensburg in Oost-Pruisen.
Nieuw ministerie in Frankrijk.

27 Augustus. De Duitsche hulpkruiser Wilhelm de Grosse in den grond geboord.
De Franschen hervatten het offensief tusschen Nancy en de Vogezen.

28 Augustus. Leuven verwoest.
Het leger van Albrecht van Wurtemberg trekt bij Mézières over de Maas.
Het leger van den Duitschen kroonprins heeft een aanval der Franschen afgeslagen en trekt naar de Maas.
De Duitsche linkervleugel trekt op Epinal aan.
Het Engelsche leger wordt ten Noorden van St. Quentin verslagen. Het leger der verbondenen trekt op de Somme terug. Manonvilliers valt.
Drie Duitsche kruisers worden door de Engelschen vernield.
De Russen trekken op Koningsbergen aan en bezetten de overgangen over de Alle en bezetten Allenstein.
De Russen naderen Lemberg.
De Duitschers verslaan de Russen in het Zuid-Westen van Oost-Pruisen.
De Duitschers vallen in Belgisch-Kongo.
Oostenrijk verklaart België den oorlog.

* * *

29 Augustus. De Duitschers naderen la Fère.
De Franschen vallen ten Zuiden van Mézières aan.
Turkije mobiliseert.

31 Augustus. Het leger van von Kluck slaat een flankaanval bij Combles terug.
Het leger van von Bülow overwint een Fransche strijdmacht bij St. Quentin. Generaal von Hausen dringt bij Rethel tot de Aisne door.
Albrecht van Wurtemberg heeft over de Maas moeten terugtrekken, maar vervolgens de rivier voor de tweede maal overschreden.
Het fort Ayelles is gevallen.
De Duitsche kroonprins trekt over de Maas. Montmédy is gevallen. De bezetting gevangen genomen.
Givet is gevallen.

2 September. De Duitsche kroonprins behaalt tusschen Reims en Verdun een overwinning op 10 Fransche legerkorpsen.
De Fransche regeering naar Bordeaux verplaatst.
De Oostenrijksche generaal Auffenberg behaalt voordeelen bij Zamosz.
Wederom laat een Zeppelin bommen op Antwerpen vallen.
De Japanners hebben 7 eilanden om Kiao-tsjou bezet.

3 September. De Russen nemen Lemberg en Halicz. Zij hebben Koningsbergen ingesloten.
Hirson, Condé, la Fère, Laon gevallen.
Maarschalk von Kluck is in de nabijheid van Parijs.
Het Westelijke Duitsche leger is de Aisne overgetrokken en rukt op de Marne aan.
In Fransch-Lotharingen houden de Franschen stand.
De Duitsche gouverneur van de Samoa-eilanden heeft gecapituleerd.

* * *

4 September. Reims bezet. De Duitschers laten Parijs rechts liggen en rukken naar het Zuid-Oosten. Een gedeelte van het Fransche leger trekt naar het Zuidwesten terug.
De Duitschers bezetten Dendermonde.

5 September. Duitsche vliegers werpen bommen op Gent en Eccloo.

6 September. Nancy wordt aangevallen. De Russen bezetten het Strygebied en de passen der Karpathen.

7 September. Een Duitsche duikboot boort voor den mond van de Tyns den Engelschen kruiser Pathfinder in den grond. Maubeuge valt, 40.000 krijgsgevangenen. De Franschen en Engelschen hervatten den aanval en winnen op den linkervleugel terrein. De Russen sluiten Przemijsl in.

8 September. De Engelsche hulpkruiser Oceaneo vergaat.

9 September. De Duitschers trekken voor de Franschen over de Petit Morin en voor de Engelschen over de Marne terug.
De Duitschers melden dat de Duitsche rechtervleugel is ingetrokken.

10 September. De Duitsche kroonprins behaalt voordeelen ten Zuidwesten van Verdun.
De Serviërs bezetten Semlin.
Gevechten in Nyassaland en Kameroen.
De Belgen hebben van Antwerpen uit het offensief hernomen en de Belgische provincies Antwerpen en Limburg van Duitsche troepen gezuiverd. Dendermonde door de Belgen hernomen.

11 September. Algemeene terugtocht van het Duitsche leger in Frankrijk. Het Russische leger uit Oost-Pruisen verdreven. De Oostenrijkers in Galicië door de Russen teruggeslagen.

No. 76 ZATERDAG 19 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

Neutraal blijven.

De grootste ramp, die Nederland kon overkomen, is wel deze: betrokken te worden in den Europeeschen oorlog.

Van 't grootste belang is het voor ons „neutraal" te blijven. Laat ieder burger hiervan toch goed doordrongen wezen en er zooveel mogelijk toe meewerken, dat onze neutraliteit gehandhaafd blijve.

Onze regeering zit voor 'n zeer moeilijke taak. Zoo te midden van machtige oorlogvoerende Staten de neutraliteit naar beide zijden ongerept te handhaven, is waarlijk geen alledaagsch werk.

En onze regeering verricht haar taak met een nauwgezetheid en tact, die de bewondering afdwingt van heel de beschaafde wereld. De natie kan hiervoor niet genoeg haar dankbaarheid toonen, niet precies in woorden, maar vooral in daden.

Op ons burgers rust de plicht, de regeering in haar streven met al de kracht die in ons is, te helpen. Ieder onzer moet er toe meewerken, zooveel in zijn vermogen is, dat ons Vaderland toch niet door neutraliteitsschennis in den verderfelijken oorlog worde meegesleept. Ook wij hebben in deze treurige dagen een duren, heiligen plicht te vervullen.

Helaas, wat ziet men gebeuren?

De hebzucht, die te dom is om in te zien, wat kwaad zij het algemeen belang kan toebrengen, raadpleegt enkel eigen beurs, stelt, om enkele honderden guldens mogelijk, een heel land en volk in gevaar en steekt plompweg den draak met de beste maatregelen der regeering.

Zaken en waren uitvoeren, die verboden zijn — er moge nog zooveel mee te verdienen wezen — is thans een alles behalve onnoozel spelletje.

Dit bedrijf kan niet hevig genoeg gebrandmerkt worden.

Wie van zoo'n handel weet, is verplicht, de bevoegde autoriteiten daarvan onmiddellijk kennis te geven. We hoeven niemand te sparen, die het belang van een heel volk om 'n handvol zilverstukken op 't spel zet.

Neutraal blijven — dit zij in onze dagen de leus van allen.

H. N. OUWERLING.

Wordt vervolgd.

Ons Leger op wacht.

Onder dit opschrift schrijft in de Vrijzinnig-democraat (Dr.) B.(os) o.m.:

Er moeten in deze tijden heel wat meeningen veranderd worden. De beteekenis van een flinke weermacht is ook thans menigeen in het oog gesprongen die vroeger aan toestanden als de tegenwoordige niet heeft geloofd.

Wie de laatste weken denkend en werkend mee heeft doorleefd, die heeft te vaak zich zelf de vragen voorgelegd van de mogelijkheden, welke zich voor ons volk konden voordoen en nog kunnen voordoen te zijn genezen van al te groote lichtvaardigheid op dit stuk.

Maar leering zal ook moeten worden getrokken door hen, die kunnen zien wat met een gewillig volk, dat gevoelt niet te worden geplaagd voor onnoodige kunsten maar te worden geleid bij nuttig en noodzakelijk werk, in korten tijd te bereiken is. En leering zal geven niet alleen de volmaakte organisatie van het Duitsche leger maar ook de oefening van honderdduizenden vrijwilligers van verschillende landen.

Voor beschouwingen op dit punt is het nog geen tijd. Evenmin voor toespelingen op de houding van verschillende staatkundige partijen ten aanzien van het vraagstuk der landsverdediging In den gloed van deze tijden zal ook wat in de Nederlandsche politiek klein, peuterig of sleurlievend is geweest, vergaan. Wij hebben ons zelf allen te herzien. Maar wel is het tijd te letten op hetgeen de heer Colijn in een belangwekkend artikel neerschreef op (over? Red.) de gloeiende beteekenis van onze frissche, ongedeerde legermacht met (voor? Red.) de verdere ontwikkeling der gebeurtenissen in de reuzenworsteling der verschillende volken.

Wat wij hopen en verwachten is, dat de regeering zal zorgen, dat deze macht gedurende het wellicht lange tijdperk der worsteling niet verminderd maar vergroot wordt.

Over de middelen, welke daarvoor ten dienste staan, zal zij zelve het beste kunnen oordeelen en openlijke besprekingen daarover zullen in dezen tijd niet licht worden gevoerd. Het is ook niet gewenscht, dat militaire of niet-militaire publicisten door allerlei beschouwingen daartoe aanleiding geven. Er begint weer militaire litteratuur te verschijnen, welke doet denken, dat schrijvers den tijd gunstig vinden voor propaganda voor nieuwe denkbeelden of om gelijk te krijgen over oude.

Aan dergelijke litteratuur hebben wij thans geen behoefte. De regeering heeft voldoende blijken ontvangen, dat men haar algemeen wenscht te steunen in een zoo krachtig mogelijke handhaving der neutraliteit en het bewaren van zoo groot mogelijke kracht ook bij het verder voortschrijden der gebeurtenissen. De belangstellende leeken of niet-leeken mogen zich thans vergenoegen met zoo sterk mogelijken steun in de pogingen om deze weermacht moreel op zoo hoog mogelijk peil te houden.

Daarvoor wordt reeds zeer veel gedaan, voor de militairen worden in verschillende plaatsen versnaperingen afgezonderd en ontspanningen georganiseerd, ter bestrijding van verveling.

Dat is alles uitstekend mits men uitersten weet te vermijden. Wij hebben allen een zwaren tijd, de menschen te velde en in de forten, maar ook velen in hun dagelijksch werk. En opgepast worde, dat men niet verheffing van het moreel zoeke in zoo veelvuldig mogelijk geboden gelegenheid voor vermaak. Maar wel worde overal zooveel door de legeraanvoering oorbaar wordt geacht, geijverd om dezen tijd nuttig te maken voor de onder de wapenen geroepenen, op de wijze zooals dezen dat zelf uit eigen beweging wenschen. Niets opdringen maar onderzoeken wat op allerlei plaatsen, ook, ja vooral, de afgelegene, door degenen, die aan hun gewoon dagelijksch werk zijn onttrokken, wordt gewenscht. Ontspanning ook lichamelijke, zal daarbij niet mogen ontbreken. Maar ook zal vaak het moreel worden verhoogd wanneer duizenden jonge mannen in de gelegenheid komen nuttige lectuur te kunnen genieten voordrachten te hooren, onderwijs te ontvangen in allerlei, dat voor hun werk in de burgerlijke maatschappij straks van groote waarde kan zijn en dat zij zelf wenschen. Er wordt in dat opzicht thans reeds veel gedaan. Verdere maatregelen om de verspreid werkende krachten samen te voegen en samen te doen werken, kunnen het goede gevolg daarvan slechts verhoogen.

Op die wijze kunnen wij, als onze regeering blijft zorgen, dat het leger sterk blijft en zoo mogelijk in deze dagen nog sterker wordt, ertoe medewerken om het leger, dat de wacht betrekt voor onze onzijdigheid, te maken tot een factor, die bij het eind van de reuzenworsteling, zooals ook de heer Colijn zoo scherp inziet, van groote beteekenis kan zijn voor de toekomst van ons volk.

De Hollandsche Waterlinie.

Het weekblad „De Amsterdammer" meldt eenige schetsen van de vesting Holland, de stelling van Amsterdam in de Nieuwe Hollandsche Waterlinie, voor zoover ze kunnen worden medegedeeld zonder geheimen te schenden. Zooals men weet, wordt Holland vooral verdedigd door terreinen onder water te zetten.

„De eerste loopt van de Zuiderzee van Naarden en Muiderberg over Utrecht tot de Lek; van deze rivier tot de Merwede bij Gorinchem en van daar door het land van Altena naar de Nieuwe Merwede.

„De Stelling van Amsterdam vormt, overeenkomstig haar bestemming, een gesloten geheel, een cirkel als 't ware; zij gaat ongeveer van Edam langs den Beemster naar Uitgeest, van daar in Zuidelijke richting ten Oosten van Beverwijk en Velsen over Spaarndam naar den Westelijken Ringdijk van den Haarlemmermeerpolder, door de Zuidelijke helft van dezen polder in de richting van Aalsmeer, Abcoude, over Weesp naar de Zuiderzee.

Bij Weesp, Muiden en Muiderberg is zij dus als 't ware met de Nieuwe Hollandsche Waterlinie vergroeid, terwijl haar eigenlijk Oostfront, van Muiden tot Edam, gevormd word door de Zuiderzee zelve.

Enkele dagen zijn voldoende om het water voldoende op te zetten.

Het doel van de inundatie is niet om den toegang geheel af te sluiten, omdat men op die wijze zich zelf een gesloten val zou hebben gereed gemaakt. Door het inundeeren beperkt men de nadering van den vijand tot enkele bekende smalle toegangswegen. Overmacht kan daar niet helpen.

Zwakke, ja zelfs niet volkomen geoefende troepen kunnen er, zoo men zich verzekerd heeft bij omtrekking en overal in flank of rug, onbepaalden tijd stand houden.

De verdragende snelvurende wapenen en vooral ook het rookzwak kruit, hebben de afstuitende kracht onzer inundatie-stellingen buitengewoon verhoogd, terwijl de aard van ons volk en zijn gewend zijn aan het vochtig klimaat onzer inundatie-terreinen, ze als geen ander voor de hardnekkige onbepaalde verdediging geschikt maken.

Het klinkt vreemd, maar toch is deze buitengewone sterkte van onze inundatiestellingen beter bekend in buitenlandsche militaire kringen, dan onder onze goede burgerij, zelfs onder het intellectueel ontwikkeld deel.

In 1629 liep een overmachtige vijand voor de inundatiestellingen vast; in 1672 eveneens; in 1787 eveneens en in 1799 voor de laatste maal. Op elke bladzijde der krijgsgeschiedenis, op die jaren betrekking hebbende is als het ware te lezen, hoe weinig militairen zich in dat kikkerland op hun gemak gevoeld hebben.

In het in Duitschland in militaire kringen zeer geziene werk van F Hoenig: „Die Politische und Militärische Lage Belgiens und Hollands in Rücksicht auf Frankrijk — Deutschland heet het: „Geen land is minder geschikt voor een aanval met overmacht dan Holland. In geen land heeft de verdedigbaarheid zulk profijt van de verdragende juistheidswapenen getrokken als daar. Dit land, schijnbaar onbeschermd en open, is door zijn horizontale gesteldheid en eigenaardig karakter in staat, een hardnekkige, onbepaald lange verdediging vol te houden."

Gevaar voor onze stellingen en inundaties zou er nog kunnen zijn, wanneer er plotseling een overmachtige vijand kwam opzetten en wij op een aanval niet voorbereid waren.

In normale omstandigheden zorgt evenwel de diplomatie op de hoogte te zijn van den toestand in Europa en ook in ons land kent men den loop der militaire bewegingen in aangrenzende landen.

Vandaar het snelle en besliste optreden onzer regeering in de laatste dagen van Juli, waardoor te bekwamer tijd de mobilisatie plaats had en de stellingen in orde zijn gebracht op een wijze, die voorbeeldig mag heeten en waarvoor geen plompe getalsovermacht ook maar eenig succes had kunnen hebben.

Het onder water zetten van de terreinen ten onzent, welke lager liggen dan het peil der omliggende vaarten en tochten, in het Westen des lands regel, gaat zeer gemakkelijk.

Door het inlaten van water herstelt men den oorspronkelijken toestand voor het inpolderen. Bij een ander zeer klein, hooger gelegen deel, moet de inundatie meer kunstmatig geschieden, door 't stremmen van den afvoer en het daardoor doen rijzen van het peil der omliggende slooten.

Door een zorgvuldige voorbereiding heeft de genie de moeilijkheden, door dit laatste systeem verbonden, vrijwel weggenomen.

De groote reserve, voor het geval, dat het binnenwater door langdurige droogte of ongunstigen wind bijv. te lang mocht zijn, is de zee.

Tot het gebruik van zeewater wordt echter niet dan bij uiterste noodzaak overgegaan, daar het zoute water schadelijk is voor bouw- en weiland.

Om als hindernis behoorlijk te voldoen, zijn èn breedte èn diepte der inundatie gebonden aan grenzen. Wat de diepte betreft, mag ze nog bevaarbaar, noch doorwaadbaar zijn

Deze eischen zijn minder tegenstrijdig dan aanvankelijk schijnt. De ondoorwaadbaarheid voor militaire doeleinden is reeds bereikt, als zooveel water op het land staat, dat de afscheidingen van land en slooten, vaarten, kanalen en tochten onzichtbaar is geworden.

Daarbij wordt het land spoedig zoo dras, dat het niet meer voor troepen begaanbaar is. Een bevaarbare inundatie wordt eerst dan gevaarlijk, wanneer de vijand over zulk een groot aantal vaartuigen beschikt, dat hij met een groote troepenmacht tegelijk kan oversteken.

Dit gevaar was in 1672 bijvoorbeeld minder groot dat tegenwoordig, nu alle legers een uitgebreid pontonmateriaal te velde meevoeren en de spoorwegen tot een snel aanvoeren en concentreeren van schuiten en motorvaartuigen gelegenheid bieden. Men overschatte echter dit gevaar niet.

Voor het stellen der inundatie toch kan men daaraan in die deelen, waar kans is op pogingen tot overvaren, door het inheien van palen met touw en ijzerdraad, op allerlei wijze onregelmatig verbonden, op verrassende wijze een einde maken, vooral als die onzichtbare strandingsplaatsen onder vuur genomen worden, wanneer de vijandelijke landingflotielje er op vast loopt.

Dank zij de nauwkeurige voorbereiding, kan men nu in de meeste gevallen een te hoog van het inundatiepeil tegengaan, in tegenstelling met 1629 en 1672, toen het water bij ongunstig weder op sommige punten zoo hoog en breed werd, dat „elckeen begost te screijen" en men feitelijk Gods water over Gods akker moest laten loopen.

In het algemeen moet eene inundatie zoo breed zijn, dat de vijand de overzijde er van niet met zijn geschut kan beheerschen — ruim een uur [illegible] en zoodanig zijn gesteld, dat zij aan 's vijands zijde door hooggelegen terreinen begrensd wordt.

Hierdoor wordt het gevaar van aftappen van het inundatiewater door den vijand tot een minimum beperkt. Een te breede inundatie maakt onnoodig veel land onbruikbaar en vereischt aanzienlijk meer water voor het stellen en op peil houden.

Om aan bovengenoemde eischen te voldoen, zijn de te inundeeren terreinen ten onzent, in overeenstemming met de hoogte van den bodem en het peil van het voor de inundatie bestemde water, in een aantal zoogenaamde kómmen of vakken verdeeld.

Voor het meerendeel gebruikt men daarvoor bestaande polders met hun kaden, dijken en sluizen; voor zooveel noodig zijn er afzonderlijke dijken, kanalen en sluizen voor gemaakt.

De voorbereiding, het stellen en in orde houden van onze inundatiën, is uiteraard nagenoeg geheel opgedragen aan genie-officieren en hun onderhebbend personeel.

Ieder heeft, onder een centrale leiding, zijn bepaald deel.

Op deze wijze is het mogelijk van dit geducht passief verdedigingsmiddel op het gewilde oogenblik gebruik te maken, vooral nu men gelegenheid heeft gehad in de afgeloopen weken alles tot in de bijzonderheden nog eens na te gaan en te regelen.

De toestand op het Oorlogsterrein.

Om den toestand te overzien, moet men, volgens een overzicht in de „N. R. Ct.", de volgende punten in het oog houden:

Uit het officieele Fransche bericht blijkt, dat van dertien tot en met vijftien September het Duitsche front nagenoeg geheel ongewijzigd is gebleven. Het gaat hier om een achterhoedegevecht, zeggen de Franschen, een gevecht dus, dienende om den terugtocht te dekken. Maar die achterhoede heeft dan toch zeer lang stand gehouden, want we mogen wel aannemen, dat ook Woensdag de bondgenooten althans, niet aanmerkelijk terrein hebben gewonnen, daar ons dat anders wel uit Parijs zou zijn gemeld. Dit wordt echter in het Fransche officieele bericht verder verklaard. Uit de Duitsche hoofdmacht is de achterhoede versterkt. Iets verder heet het echter weer: de Duitschers leveren een verdedigenden veldslag op een front, dat op sommige punten zeer sterk is. Nadat dus de bondgenooten eerst den Duitschen rechtervleugel dreigden te omsingelen en dezen daardoor tot den terugtocht dwongen, en nadat het Duitsche centrum zich bij deze beweging had aangesloten, en het heele Westelijke Duitsche front met de opdringende bondgenooten op de hielen, van 100 tot 70 K.M. was teruggetrokken, is deze beweging gedurende de laatste dagen tot stand gekomen. Deze slotsom mag men, dunkt ons, veilig uit de ingekomen berichten trekken. Men kan er dan verder veelerlei beschouwingen aan vastknoopen. Zoo doet b.v. de Italiaansche generaal, die, naar van Duitsche zijde is gemeld, in de „Corriere d'Italia" betoogt, dat de Duitsche terugtocht slechts een strategische beweging is, die tot strekking zou hebben om den vijand om te trekken en geheel te omsingelen. Het lijkt een krasse bewering, maar niets is onmogelijk. Of de Italiaansche generaal gelijk heeft, zal de toekomst leeren; dat hij ongelijk heeft, is op grond van hetgeen wij tot nog toe hebben vernomen, niet met stellingheid te bewijzen. Wie voor de redeneering van den generaal voelt, moet aannemen, dat de terugtocht van de Duitschers, sinds de omtrekkende beweging door het leger van generaal von Kluck, ten Zuidoosten van Parijs, onmogelijk bleek, doordien hij zichzelf aan omsingeling blootstelde; (zeiden immers de Romeinen niet reeds: wie wil omtrekken, zie toe dat hij niet zelf worde omgetrokken?) dat die terugtocht vrijwillig is geweest en ten doel had om de Fransch-Engelsche hoofdmacht van Parijs af te lokken. De Fransche overwinningsberichten zou men dan natuurlijk even grano salis moeten opvatten. Eenmaal op dat punt gekomen, zouden de Duitschers hun samengetrokken rechtervleugel weer ontplooien en de bondgenooten in den linkerflank vallen op een punt, waar deze omtrekkende vleugel geen kans liep van Parijs uit in den rug te worden gevallen. Die flankaanval zou natuurlijk evengoed kunnen worden uitgevoerd door versche troepen, door België aangevoerd, en lieden met stout combinatie-vermogen kunnen verband zien tusschen de mededeeling, eenige dagen geleden van Duitsche zijde gedaan, dat von Hindenburg, na volbrachte vervolging, zijn troepen in Oost-Pruisen samentrekt, en het andere Duitsche bericht, dat de beslissing van den slag in het Westen, eerst over eenige dagen te wachten is.

Van Duitsche zijde laat men voor het overige weinig of niets los. Kwartiermeester-generaal von Stein zwijgt sedert het begin van de terugtrekkende beweging der Duitschers, volslagen. Van belang schijnt ons het Duitsche bericht, dat de verbinding van de middelste legers met het leger van den Kroonprins is hersteld. Die verbinding is verbroken geweest, dat was van Duitsche zijde erkend.

Wij bespraken hierboven een beschouwing, die men desgewenscht aan de ingekomen berichten kan vasknoopen. Men kan evengoed zoo redeneeren, dat het feit, dat de Duitschers gedwongen zijn geworden om halt te houden en tegenstand te bieden, een succes voor het bondgenooten leger is. Daaruit zou blijken, zooals ook in het Fransche bericht staat te lezen, dat de Franschen de terugtrekkende Duitschers hadden achterhaald en de achterhoede zoodanig in het nauw gebracht, dat de hoofdmacht niet, volgens het plan, verder kon terugtrekken, maar gedwongen was, kwaadschiks en in ongunstige omstandigheden slag te leveren. Den vijand daartoe te dwingen is natuurlijk alleen een succes, als daarop een overwinning volgt. Maar deze kan ieder oogenblik worden gemeld. Zooals gezegd, naar onze meening beschikt men over te weinig gegevens om verdere conclusies te trekken, dan dat de terugtocht van de Duitschers gedurende de laatste dagen niet verder is gegaan.

Een kijkje in Brussel.

De „Frankfurter Zeitung" geeft in haar nummer van Vrijdag 11 September, een kort schetsje, dat een aardigen kijk geeft op den toestand in Brussel:

„Niet ver van ons, van Antwerpen, donderen van tijd tot tijd de Duitsche kanonnen, maar hier in Brussel is het zeer vroolijk, niet veel anders dan het nu in een Duitsche garnizoensstad is. Electrische trams rijden geregeld en men kan zelfs enkele taxi's krijgen. Tot 's avonds negen uur, het door den Duitschen gouverneur vastgestelde uur, is het druk op straat. Dit uur is alleen sluitingsuur van restaurants, maar tot 12 uur kan het publiek zich vrij in de straten blijven bewegen. Men mist alleen de druk-bezochte terrassen van de café's. Maar het nieuwe zijn de grauwe Duitsche uniformen.

Een merkwaardig gevoel komt over iemand, in deze stad, die zich vrijwillig aan onze troepen heeft overgege-

ven. Op de muren kan men nog de proclamatie lezen, dat burgemeester Max, kort voor de overgave, den burgers verzocht, hun wapens in te leveren. Ieder kreeg een bewijs van eigendom en krijgt na den oorlog zijn wapen terug. De burgemeester heeft in bijna alle openbaarmakingen opgenomen, dat hij van de inwoners niets verlangen zal dat in strijd is met hun nationalen trots. Dat mag hem natuurlijk niet ervan terughouden, alle door den gouverneur gegeven bevelen te publiceeren. Maar hij zoekt een vorm, waarin de gestelde eisch een vrijwillige dienst lijkt. Zoo zijn een groot aantal burgers bij den politiedienst ingedeeld, om de politie in de uitoefening van haar ambt bij te staan. Zij dragen een zwart-rood-gele band om den arm, hebben in de hand een dikken stok en doen hun best alle samenscholingen met een barsch „circuleez" uit elkaar te jagen. Ze betoonen grooten ijver en zijn zeker strenger en barscher dan onze Duitsche soldaten.

Ik heb er dikwijls op gelet en het is inderdaad zooals onze „grijze jongens" zich in de menigte bewegen. Met geweer, dat ze dragen, houdt er een zeker respekt in; maar ze maken er geen gebruik van. „Hier moogt ge niet blijven staan", komt er zeer gemoedelijk in allerlei dialekten uit. Sommigen hebben zich de Fransche uitdrukking eigen gemaakt. Bijzonder goed is de verhouding van officieren en soldaten. Het leger is een groote familie, waarin geen onderscheiding tusschen de leden is. De Duitsche bezetting brengt de bevolking materieele voordeelen. Van de oorlogsschatting, die de stad is opgelegd, weet niemand het ware. Niets is aangeplakt, zooals in Luik. De bons, waarmee de Duitsche troepen de burgers betalen, worden door het stadsbestuur dadelijk ingewisseld. Bij een van de ingangen van het paleis van justitie staat dagelijks een groote menschenmassa te wachten om de bons in te wisselen. Onze soldaten koopen veel; ze brengen graag een aandenken mee naar huis. Zoo komt het noodige kleingeld in omloop. Want men heeft veel moeite een Belgisch twintig-francstuk te wisselen. De kellners in de restaurants geven de voorkeur aan de betaling in Duitsch zilver. De koers is bepaald op 1.25 franc per mark. De zaken liggen overigens zoo goed als stil. De winkels zijn open, maar veelen trekken de gordijnen slechts half op, als in halve rouw. Some zijn de namen half uitgewischt, omdat ze Duitsch klinken. Een warenhuis heeft op ieder uitstalraam een plakkaat geplakt, waarop staat, dat vele bedienden Belgen zijn. Men heeft de plunderingen van de Duitsche zaken in de eerste dagen van den oorlog trachten te verbloemen. De ramen zijn met latten afgesloten.

's Avonds zien de Belgische zaken er ook zoo uit. Men krijgt den indruk of de Belgische zakenmenschen ook een plundering vreezen. Het lijkt overdreven, want als het plebs lastig zou worden, zullen de Duitsche kanonnen en geweren het in bedwang houden. Een buitengewone duurte is voorloopig niet in het zicht. De broodprijzen zijn vastgesteld, er is veel fruit en aan vleesch geen gebrek. Zelfs het „Münchener bier" vloeit nog rijkelijk, vooral in de taverne van het Palace hotel, waar de meeste Duitsche officieren eten.

Het park is afgesloten. De ministeries ingericht voor de Duitsche militaire overheid. Verder kan men overal vrij wandelen. Het „Bois de Cambre" is verlaten en stil. Bij de beurs en het raadhuis gaat het echter op ieder uur van den dag levendig toe. Het stadhuis is gedeeltelijk ziekenhuis en ook kan men daar passen krijgen, wanneer men in noordelijke of westelijke richting de stad wil verlaten. Over het geheel ziet Brussel er niet zeer „in oorlog" uit. Wanneer de Roode Kruisvlag niet hier en daar zou wapperen, zou men aan een feest in de Belgische hoofdstad kunnen denken. Want bijna overal is gevlagd en een heel groot deel van de bevolking draagt de nationale kleuren. De vlaggen, reeds vóór den intocht der Duitschers uitgehangen, wapperen nu als een stom protest.

* * *

Een oorlogscorrespondent van „De Maasbode" schrijft uit Brussel o.a. nog het volgende:

„In Brussel is er betrekkelijk weinig te bespeuren van de Duitschers. Als ge des middags over den boulevard Anspach wandelt, dan is er voor den oppervlakkigen toeschouwer weinig meer te bemerken dan enkele grijze uniformen van Duitsche militairen. Van vele huizen waait nog de Belgische vlag en op de trottoirs is het haast even druk als in vroeger dagen. En toch hangt er in de straten over het stil wandelende publiek een stemming, die den nauwlettenden opmerker en kenner van de Belgische hoofdstad niet kan ontgaan. Brussel is als een circus, waar zoo pas een der „artisten" is doodgevallen. De voorstelling wordt voortgezet. Het leven gaat overdag in Brussel oogenschijnlijk zijn gewonen gang en toch... toch valt het, wanneer ge de stad dieper doordringt op, dat ge niet in het gewone Brussel staat. Vele winkels, van luxe voorwerpen b.v., zijn gesloten; de fijne, eerste klasse restaurants evenzoo en de stoeltjes bij de boulevard-café's zijn verdwenen of leeg. De Brusselaars en de vrouwelijke bewoners van klein-Parijs gaan stil hun weg. Het vroolijke lachen is verdwenen, het Fransche gesnater gaat fluisterend en alle gezichten staren bekommerd rond.

— — — — — — — — — — —

De Brusselaars beginnen reeds te zuchten: hoe lang nog? Zij worden het moe in dezen toestand te leven. Vooral des avonds, als de café's om 9 uur moeten sluiten, zitten ze heimelijk te foeteren. Dat is voor hen niet om uit te houden. De avondstemming in de stad is dan ook triest en somber. Om 9 uur verdwijnt alles van de straat en te 10 uur, als nagenoeg alle lantaarns worden uitgedraaid, ziet ge nog slechts luttele voetgangers. Brussel is dan in rouw en een avondwandeling door deze anders zoo levendige stad, doet u bijna even droef aan als een gang door een verlaten plaats.

In al die dichtgesloten huizen zitten de menschen stil den gruwel van den oorlog te overpeinzen. In vele woningen zit men nog te wachten op tijdingen van familieleden, die in den strijd staan of hebben gestaan en na de verwoesting van Leuven, Dinant en andere plaatsen, vraagt men zich met vreeze af, wat er in Brussel zal gebeuren. Want ofschoon men zegt, dat de Duitsche regeering met de Amerikaansche een overeenkomst heeft getroffen, om in Brussel geen verwoestingen aan te richten, is de bevolking nog altijd bang, dat in de hoofdstad ook eenmaal verschrikkelijke dingen zullen gebeuren.

Nog eens: Kardinaal Mercier.

Uit een interview met Kardinaal Mercier, opgenomen in „De Tijd," citeeren wij het volgende:

— Is het waar, Eminentie, wat de Italiaansche bladen hebben gemeld over uw verklaring in een interview?

— Die verklaringen, gedaan te goedertrouw, zijn overdreven en grootendeels gefantaseerd. Reeds toen ik in Rome hoorde, wat de „Corriere della Sera" daarvan had afgedrukt, heb ik het onmiddellijk tegengesproken en doen tegenspreken. En door den primaat-abt der Benedictijnen, Freiherr von Stotzingen, die persoonlijk bevriend is met den Duitschen keizer, liet ik deze tegenspraak ook verluiden, waar zulks behoorde. Men behoeft niet met valsche mededeelingen moeielijke verhoudingen te ontwrichten; de tijd, waarin wij leven, is al pijnlijk genoeg.

* * *

KARDINAAL MERCIER TE LONDEN.

Z.Em. Kardinaal Mercier stond, zoo meldt de „Gazet van Antw.", een onderhoud toe aan de vertegenwoordigers der pers.

Na zijne aankomst te Hâvre was hij zeer treurig, ter oorzake van den oorlog, maar hij zegde:

„In België gaan wij onmiddellijk het werk der herstelling aanvatten, om aan het volk een gevoel van sterkte in dezen tijd van crisis te geven."

Z.Em. heeft niets willen zeggen aangaande de Duitsche bezetting in België. Hij zou, zegde hij, misschien als bemiddelaar voor zijn arm volk kunnen optreden.

Hij hield er aan, alle twistpunten te vermijden.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Toen in 't begin dezer week een stroom van berichten aan de geheele wereld verkondigde, dat het Duitsche leger in Frankrijk met zulk eene overhaasting en over de geheele gevechtslinie terugtrok, vestigde zich bijna overal de meening, dat de Duitschers nagenoeg vernietigd waren en alleen een overhaaste vlucht hen nog van den totalen ondergang kon redden.

En waarlijk, het scheen dan ook dat de oversnelle intocht in Frankrijk aan de Duitschers geweldig ging opbreken en zij als het ware in een strik gevallen waren, waarbij zij gevoelige klappen opliepen.

Toch wisten zij zich te herstellen en 't is dan ook later gebleken, dat deze vlucht slechts een terugtrekkende beweging was met het doel om op aangewezen punten stand te houden, terwijl de vervolging der Franschen zich ook tot daartoe bepaalde.

Blijkbaar hebben de Duitschers, steunend op de sterke positie La Fère-Laon, en de forten van Reims, met de verdere strategisch gunstige posities, die de bodem daar aanbiedt, een krachtig offensief weer geopend op de avanceerende Fransche troepen, wier opmarsch hier reeds enkele dagen nu wordt tegengehouden.

Men kan er van verzekerd zijn, dat een hardnekkig gevecht langs dit nieuwe front geleverd worden zal, waarbij de Duitsche troepen waarschijnlijk het voordeel hebben van de versterkingen, die hun van de teruggetrokken troepen aan de Lotharingsche grens zijn toegevoerd.

Met spanning heeft men het verloop van het gevecht tegemoet te zien.

* * *

Het Fransch-Engelsche leger blijkt een taaie tegenstander te zijn, doch ook de Duitschers zijn niet van de poes en men kan er verzekerd van zijn, dat de voordeelen, die wederzijds behaald worden, enorm veel opoffering en bloed kosten.

Of de vijanden nu evenwel elkander niet goed aandurven, of de telegraaf niet in staat is de noodige inlichtingen omtrent het verloop van den strijd te geven, blijkt niet, doch de berichten die in de laatste dagen aankwamen, gaven slechts betrekkelijk weinig meer nieuws, dan dat de Duitschers niet verder meer terug trokken en op verschillende punten, door nieuwe troepen versterkt, hevigen tegenstand boden.

Een Fransch communiqué van Donderdagmiddag 3 uur, zegt over den toe het volgende:

„Op onze linkerzijde houdt de tegenstand van den vijand op de hoogten aan de Aisne aan, schoon op enkele punten een lichte inzinking valt te bemerken.

In het centrum is de situatie ongewijzigd.

Tusschen Argonne en de Maas verschanst de vijand zich op de hoogte van Montfaucon. In Woevre (het landschap rechts van de Maas) hebben wij aanraking gekregen met verschillende vijandelijke detachementen, tusschen Etain en Thiaucourt.

Aan den rechtervleugel, Lotharingen en de Vogezen geenerlei verandering.

Samenvattend: de slag wordt voortgezet over het geheele front tusschen de Oise en de Maas. De Duitschers nemen defensieve stellingen in met zwaar geschut. Onze voortgang kan slechts langzaam zijn, maar de offensieve geest verlevendigt onze troepen, die blijk geven van kracht en vuur. Zij slaan de tegenaanvallen, die de vijand dag en nacht beproeft, af."

Uit dit communiqué zou men opmaken, dat de Duitschers er weer beter voorstaan.

Een Fransch bericht van Donderdag avond 11 uur luidde:

„De toestand is onveranderd."

Van Duitsche zijde werd Donderdag over den grooten slag in Noord-Frankrijk geseind:

„In den nacht van 16 September beproefden de Franschen, niettegenstaande den sterken regen, eenige kleine vorderingen te maken, zij slaagden daarin echter niet.

Daarentegen gelukte het de Duitsche cavalerie op den uitersten rechtervleugel, door onverwacht fel optreden, een wagenpark en munitie-colonnes der verbonden legers af te snijden en mede te voeren.

In het midden der gevechtslinie, die sedert eenige dagen aan Duitsche zijde belangrijk versterkt is, golft de strijd heen en weer.

Bij Verdun werden een aantal buitenforten bijna geheel in elkaar geschoten. Men wacht elk oogenblik de capitulatie.

Het slechte weer vertraagt de ontwikkeling van den Duitschen opmarsch.

De Fransche troepen zijn door de geforceerde troepen uitgeput en worden geteisterd door ziekte.

Duitsche vliegers hebben 16 September over Parijs bommen uitgeworpen, die groote schade aanrichtten. Zij werden met Fransche mitrailleuses beschoten, doch kwamen ongedeerd terug."

Uit het Duitsche hoofdkwartier wordt officieel gemeld:

In den slag tusschen de Oise en de Maas, is de beslissing nog steeds niet gevallen, maar er zijn toch teekenen die er op wijzen, dat het weerstandsvermogen van de tegenstanders begint te verlammen.

De met veel vermetelheid ondernomen poging der Franschen om op onzen uitersten rechtervleugel door te breken, is zonder buitengewone inspanning van de zijde onzer troepen, ten slotte op niets uitgeloopen.

Het centrum van de Duitsche legers wint langzaam maar zeker, terrein.

De op den rechter Maasoever ondernomen uitvallen uit Verdun zijn gemakkelijk afgeslagen.

In het „Berliner Tageblatt" schreef Donderdag een militair deskundige over de operaties in Frankrijk, als volgt:

„Evenals onze bondgenooten in Galicië, nemen wij thans in Frankrijk over een bijna 200 kilometer lang gevechtsfront een verdedigende positie in, en terwijl wij verwend zijn door de snelle overwinningen der eerste weken, wil het er bij velen niet goed in, dat de verdediging onder zekere omstandigheden evenzeer geboden kan zijn als de aanval. Tot nog toe hebben wij slechts weinig van de algemeene positie vernomen, doch er zijn toch inmiddels al eenige successen te noemen. Deze bestaan in het afslaan van nachtelijke aanvallen der Franschen en het gelukken van enkele Duitsche tegenaanvallen. Tweeërlei schijnt echter aan het Fransche oppercommando nog niet te zijn gelukt: de omsingeling van onzen terugtrekkenden rechtervleugel en de doorbraak door ons front.

Dat wij onze oorspronkelijke posities tusschen Parijs en Verdun om strategische redenen hebben verlaten, is op zichzelf niets erg's. In een strijd, die vele dagen aanhoudt, wisselen terreinwinnen en terreinverliezen, elkander af. Het komt echter alleen aan op het eindresultaat.

Zoolang de slag nog onbeslist is en de mogelijkheid van aankomst van nieuwe strijdkrachten steeds grooter wordt, terwijl de tegenstander zich door voortdurende aanvallen uitgeput, zijn de kansen voor de Duitsche legers beter dan voor de Fransche en Engelsche."

* * *

De telegrammen van gisteren brengen al evenmin licht, en hoewel men ieder oogenblik eene oplossing zou moeten verwachten, blijvende de beslissende berichten tot dusver uit.

De gevechten tusschen Oise en Maas, grootendeels langs de Aisne, duren blijkbaar met onverminderde hevigheid voort, zonder dat aan eenige zijde een belangrijk voordeel behaald is kunnen worden. De bijzonderheden in de laatste officieele communiqués, zoowel van Fransche als van Duitsche zijde gegeven, laten daaromtrent geen twijfel over.

Wel schijnen, — en te verwonderen is dat waarlijk ook niet, — de gevechten van een buitengewone bloedigheid te zijn. De correspondent van de „Daily Mail" te Parijs, geeft een uitvoerige beschrijving van het aankomen van onafzienbare treinen met gewonden te Parijs en de nacht en dag voortgezette activiteit van het Roode Kruis om de aangebrachte gewonden te verplegen. Ook van het slagveld zelf geeft hij huiveringwekkende bijzonderheden over wallen van lijken, door de Duitschers opgeworpen, om zich tegen een charge der Franschen te beschutten en hoe na de bestorming van de Turco's een onontwarbare hoop van 7000 lijken daar opgestapeld lagen.

De Fransche troepen schijnen vooral al hun kracht samen te spannen om den Duitschen rechtervleugel tusschen Noyon en Laon zoo ongeveer weer terug te dringen. Het Fransche communiqué meldde, dat de Duitschers daar op eenige punten reeds waren teruggeweken, maar het Duitsche communiqué verzekert, dat de poging der Fransch-Engelsche troepen, om den vleugel op te dringen, volslagen mislukt is.

Van hun kant spannen de Duitschers alles in om aan hun linkervleugel te triomfeeren en Verdun te doen vallen. Nog altijd valt die stelling als de eigenlijke sleutel van den heelen toestand te beschouwen. Met den val van die vesto zou de strijd voor de Franschen beslist zijn.

Blijkens de telegrammen rekende de Duitsche generale staf voor vandaag op een definitieve beslissing van den strijd ten gunste van de Duitsche wapens.

Met spanning mag men tegemoet zien, of deze verwachting in vervulling gaan zal.

* * *

Ofschoon de berichten van het gevechtsterrein aan den kant van Rusland in de laatste dagen niet veel nieuws meer brengen, schetst een telegram uit St. Petersburg (voorkomende in ons Tweede Blad) als het ware eene verplettering van het Oostenrijksche leger, in ieder geval al is het ook maar half waar, eene kolossale nederlaag voor Oostenrijk.

Nemen we aan, dat de Rus overdrijft, wat wel het geval zal zijn, dan heeft Oostenrijk toch in ieder geval een nieuwen geweldigen klap gekregen en is zijn defensief vermogen — van offensief kunnen wij niet meer spreken — zeer ernstig geschokt.

Tegen het Slavisme, de voortwoekerende propaganda van het Slavendom, dat de Donau-monarchie in het hart bedreigde, is door Oostenrijk de strijd aanvaard. En zie, het Slavisme maakt den Oostenrijker tot zijn eerste slachtoffer. Servië maakt het hem lastig in het Zuiden, in het Oosten rukt de Rus zijn land binnen, bezet een deel van Galicië en de Boekowina en vernietigt zijn legers.

Welk een slag voor Oostenrijk. „an Ehren und an Siegen reich."

Maar welk een slag ook voor Duitschland, dat door de nederlaag van zijn bondgenoot in een zeer moeilijke positie wordt gebracht.

* * *

Bij dit alles komt thans ook Italië de bijzondere aandacht op zich vestigen, en blijkens een gisteravond door ons ontvangen telegram, op eene voor Duitschland zeer ongunstige zijde.

Italië heeft bij den aanvang van het conflict een onzijdige houding aangenomen; sommigen oordeelen: zijn bond genooten in den steek gelaten. Zal het bij die onzijdige houding volharden? Er is onbetwistbaar een sterke stroo ming in het land tegen Oostenrijk, en velen zien de kans schoon worden om, als het kan liefst zonder bloedvergieten, de oude wenschen naar een stuk Oostenrijksch gebied te bevredigen.

En indien het waar is dat Italië ook nog den oorlog zou verklaren aan Duitschland en Oostenrijk, hetgeen trouwens nog door geen enkel bericht bevestigd is, dan is Duitschland vrijwel met geheel Europa in oorlog.

't Is waar, het Duitsche leger kan en vermag veel: dat is reeds gebleken, maar tegen 4 fronten te vechten (in het westen tegen Frankrijk, Engeland en ook niet te vergeten België, in het zuiden tegen Italië, in het oosten tegen Rusland en dan nog Oostenrijk bijspringen) dat is een zeer zware taak.

Of zal het Duitsche rijk vermogen wat Napoleon voor 100 jaar tot stand bracht?

Wij wachten af.

Intusschen, van het optreden van Italië is nog geen bevestiging en of het verder verloop van den strijd eene beslissing zal brengen, moeten we tot dusverre nog met groote spanning afwachten.

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

BERLIJN, 18 Sept. Uit het grootehoofdkwartier wordt dato 17 September gemeld:

In den reusachtigen slag, welke tusschen de Oise en de Maas geleverd wordt, is heden nog geen eind beslissing gevallen. Alle teekenen wijzen er echter op, dat de tegenstand der Franschen begint te verlammen.

Een poging van Fransche zijde om op den rechtervleugel der Duitschers door te breken, werd zonder buitengewone inspanning der Duitsche troepen verijdeld. De Franschen leden groote verliezen aan dooden en krijgsgevangenen. In het versterkte centrum rukken de Duitsche troepen langzaam, maar zeker vooruit. Een Fransche uitval uit Verdun werd gemakkelijk afgeslagen.

De groote generale staf rekent er beslist op, dat morgen de eindbeslissing ten gunste der Duitsche troepen valt.

PARIJS, 17 September. Het communiqué van elf uur 's avonds zegt, dat de toestand ongewijzigd is.

BERLIJN, 18 Sept. Het bericht van gisteravond kan door de volgende bijzonderheid aangevuld worden:

Het 13e en 14e Fransche legercorps en gedeelten van andere divisies, werden gisteren ten Zuiden van Noyon definitief verslagen. Zij hebben meerdere batterijen verloren.

De vijandelijke aanvallen op verschillende punten van het front, zijn afgeslagen; de Franschen leden daarbij ontzettende verliezen.

Evenzoo is een opmarsch der Fransche Alpenjagers, aan den kam der Vogezen, in het Brüchdal, afgeslagen.

Bij de bestorming van Chateau Brimont bij Reims, zijn 2500 gevangenen gemaakt.

Ook op het open slagveld zijn talrijke Franschen gevangen genomen en werd veel geschut buit gemaakt. Het juiste getal is nog niet te overzien.

PARIJS, 18 Sept. Het communiqué van heden middag drie uur luidt:

Gisteren duurde de slag over het geheele front, van de Oise tot aan Woevre, voort, zonder dat op eenig punt een belangrijke wijziging ingetreden is.

Driemalen ondernamen de Duitschers een aanval op het Engelsche leger, doch telkens werden zij teruggeslagen.

Op sommige punten op de hoogten ten Noorden der Aisne, rukten wij vooruit.

Wij hebben geweldige nachtelijke tegenaanvallen tusschen Craonne en Reims, evenals een poging tot een aanval op Reims, afgeslagen.

Van Reims tot Argonne hebben de Duitschers belangrijke versterkingen en verschansingen opgeworpen, terwijl zij een zuiver defensieve houding aannamen.

In Lotharingen en de Vogezen bezetten zij eveneens defensieve posities, in de nabijheid der grenzen.

Te Argonne en te Woevre is de toestand onveranderd.

* * *

DUITSCHERS EN BELGEN.

ANTWERPEN, 17 Sept. Heden werd een artillerie gevecht geleverd tusschen Duitschers en Belgen, niet ver van Dendermonde. De Duitsche infanterie, die zich vertoonde bij een door de Belgen vernielde brug, werd ontvangen door een hevig vuur onzer mitrailleuses.

De Duitschers trokken in wanorde naar Dendermonde terug. Overigens vielen nergens incidenten voor.

* * *

Een telegram uit Antwerpen aan het „Hbld." meldt.:

Donderdag heeft een Duitsche legermacht, 7000 à 8000 man sterk, opnieuw Dendermonde gebombardeerd, blijkbaar met het doel de stad opnieuw te bezetten en het Belgische veldleger in zuidwestelijke richting van de verbindingslijn der Duitschers af te drekken.

De Belgen trokken tegen den vijand op, die voor een krachtigen stormaanval week, na zware verliezen te hebben geleden.

Officieel wordt Donderdagavond 10 uur 's avonds gemeld:

„Gisterenavond zijn de Duitsche troepen uit Brussel naar Dendermonde teruggekomen. Een onderbroken kanonnade heeft tijdens den nacht plaats gehad. Vandaag werd een artilleriegevecht geleverd tusschen die troepen en Belgen, die den uitweg Noordwaarts van de localiteit verdedigen. De Duitsche infanterie, gekomen voor de door de Belgen vernielde brug, werd ontvangen door een heftig vuur uit mitrailleusen en trok in wanorde in de stad terug. De poging werd niet hernieuwd. Elders heeft geen noemenswaardig incident plaats gehad."

VLIEGERS BOVEN ANTWERPEN.

Donderdag verscheen een Duitsche vliegmachine boven Antwerpen. Ze werd vervolgd door een Belgischen tweedekker en beschoten. Zij steeg echter tot boven de wolken en kon zoodoende ontsnappen.

Donderdag daalden te Antwerpen twee Engelsche vliegers, die in één trek van Duinkerken naar daar waren gekomen.

* * *

DUITSCH-RUSSISCHE GEVECHTEN.

BERLIJN, 18 Sept. Het Oostelijk leger zet de operaties in het district Suwalki voort en rukt gedeeltelijk tegen de vesting Osowiec op.

PETROGRADO, 18 Sept. Het communiqué van den generalen staf luidt:

In Oost Pruisen hebben de troepen van generaal Rennenkampf het offensief der Duitsche troepen definitief tot staan gebracht.

Op verschillende punten wijken de Duitschers terug en verplaatsen zij hun troepen.

* * *

UIT ENGELAND.

LONDEN, 18 Sept. Een niet ambtelijk telegram uit St. Petersburg aan de „Times" meldt, dat de Duitsche vloot onlangs onderling slag geleverd heeft, omdat de schepen elkaar voor den vijand aanzagen. Verscheidene kruisers en torpedobooten zijn ernstig beschadigd te Kiel binnengeloopen.

LONDEN, 17 Sept. De invoer van levensmiddelen in de Londensche havens blijft reusachtig groot en is nog nooit van dien omvang geweest. Duizend man meer dan in de maand September van het vorige jaar zijn met het lossen van de lading der dagelijks binnenvallende schepen bezig. De Engelsche pers zegt dienaangaande, dat de internationale handel zich veilig gevoelt onder de afdoende bescherming van de Engelsche vloot.

* * *

SEMLIN ONTRUIMD.

LONDEN, 18 Sept. De „Times" maakt melding van een gerucht, als zouden — volgens de laatste berichten — de Serviërs genoodzaakt zijn geweest Semlin weer te ontruimen.

Het bericht, dat Semlin door de Serviërs was ontruimd, is ook reeds van

ambtelijke Oostenrijksche zijde bekend gemaakt.

* * *

ITALIE NIET LANGER NEUTRAAL?

LONDEN, 17 Sept. De diplomatieke correspondent der Daily Telegraph verklaart, dat de stemming in Italië zeer sterk wordt voor deelneming aan den oorlog en dat het voor de regeering onmogelijk zal worden deze tegen te gaan.

Het is zeer duidelijk dat de toestand in Albanië op het oogenblik een dreigend gevaar voor Italië wordt en dat de Italiaansche regeering maatregelen moet nemen ten einde te verhinderen dat Albanië door den vijand als basis wordt gebezigd.

ROME, 17 Sept. Het Giornale d'Italia zegt in een beschouwing over de houding der regeering: „Onzijdigheid is niet meer voldoende om Italië te vrijwaren voor de gevaren die het bedreigen. Het belang van Italië is, militair gereed te zijn. Italië moet in de huidige gebeurtenissen zoodanig ingrijpen, dat het gespaard blijft voor groote schade uit den Europeeschen oorlog en een nieuwen toestand kan afdwingen in overeenstemming met zijn belangen.

* * *

RUSLAND EN BULGARIJE.

SOFIA, 18 September. Het Russische gezantschap alhier heeft een verklaring gepubliceerd volgens welke de Russische gezant aan de Bulgaarsche regeering schriftelijk en mondeling voorstellen zou hebben gedaan eenerzijds ten opzichte van de toekomstige betrekkingen tusschen Bulgarije en Rusland en anderzijds omtrent de vervulling der Bulgaarsche nationale idealen bij handel.

Hieromtrent merkt een Bulgaarsch blad op, dat het een schandaal is, als Rusland beweert, dat Bulgarije's welzijn een onophoudelijke zorg voor de Russische regeering is. Verschillende gouvernementen in Rusland, zegt het blad, die tienmaal grooter zijn dan Bulgarije, worden in Rusland in de verschrikkelijkste slavernij en de ergerlijkste ellende gehouden, terwijl men voor Bulgarije teedere zorgen huichelt.

Verder belooft de Russische verklaring actieve hulp als Bulgarije aangevallen mocht worden. Dit is slechts een voorwendsel van de Russische troepen, om het Bulgaarsche gebied blijvend te bezetten. Rusland's bedoeling is, dat Bulgarije voor de Russische troepen een voorhoede tegen Turkije vorme, om hen de Dardanellen en Thracië te helpen veroveren

* * *

DE BELGISCHE COMMISSIE IN AMERIKA.

LONDEN, 17 Sept. Een telegram uit Washington meldt, dat de Belgische commissie, die naar de Vereenigde Staten was gegaan om te protesteeren tegen de Duitsche gruwelen in België, gisteren hartelijk op het Witte Huis werd ontvangen door President Wilson. Deze drukte, nadat hij het officieel rapport van het onderzoek door de Belgische regeering had in ontvangst genomen, namens het Amerikaansche volk zijne vriendschap en bewondering voor het Belgische volk en zijn eerbied voor den Koning uit en bekeek het document aandachtig te beschouwen. Hij voegde er aan toe: „Ik bid God, dat de oorlog spoedig moge eindigen. Dan zal de dag komen van rekenschap, wanneer de volkeren van Europa samen komen om den staat van zaken vast te stellen."

* * *

MOEDIG OPTREDEN VAN MGR. HEIJLEN, BISSCHOP VAN NAMEN.

Omtrent de inneming van Namen door de Duitschers, wordt uit geloofwaardige bron gemeld, dat Namen zijn gedeeltelijk behoud te danken heeft aan de edelmoedigheid en den moed van den bisschop, Mgr. Heijlen. Toen de Duitschers de stad binnenrukten, ging hij den vijand tegemoet en knoopte onderhandelingen met hem aan. Hij bood zich uit eigen beweging als gijzelaar aan. De overweldigers eischten een oorlogsschatting van een milioen. Mgr. Heijlen was zoo gelukkig deze binnen enkele uren bijeen te krijgen.

* * *

SIENKIEWICZ.

Henryk Sienkiewicz, de schrijver van „Quo Vadis", is krijgsgevangen gemaakt door de Oostenrijkers. Men heeft hem gevangen genomen op zijne bezittingen in Galicië, wegens zijn propaganda tegen Duitschland en Duitsch-Oostenrijk.

Hij is 70 jaar oud. Men heeft hem opgesloten in de vesting Krakau.

* * *

DE POT VERWIJT DEN KETEL...

De „Vossische Zeitung" schrijft, in verband met beschuldigingen van Engelsche zijde, dat de verwoestingen, door het Duitsche leger in dezen oorlog aangericht, de ergste zouden zijn, sedert den 30-jarigen oorlog voorgekomen:

„Niemand minder dan generaal Smuts, commandant van het boerenleger, heeft in een brief aan president Steijn over de door de Engelschen in de Zuid-Afrikaansche republieken aangerichte verwoestingen geschreven: „Men moet over de pen van een Jesaia of Jeremia beschikken om deze gruwelijke verwoestingen te beschrijven. Ik geloof niet dat men sedert den 30-jarigen oorlog en de verwoestingen, door de legers van Tilly en Wallenstein aangericht, een dergelijk beeld van algemeene vernieling aanschouwd heeft." De generaal schetste dan, hoe weerlooze grijsaards en kinderen door de Engelsche troepen werden opgejaagd, hoe Boerenvrouwen werden gedwongen het Engelsche volkslied aan te hooren, waarna met het huis boven hun hoofd in brand stak.

Voorts brengt het blad in herinnering een rapport van generaal de la Rey, over het beschieten van vrouwen en kinderen.

Een echt Engelsche uitvinding zijn de concentratie-kampen geweest, waarin de verwanten van de strijdende burgers aan honger en ziekten zijn prijsgegeven. Alleen in Sept 1901 zijn van de 117.017 blanken, die in die kampen waren opgesloten, niet minder dan 2380 gestorven. Miss Hobhouse, een Engelsche, heeft verklaard: het laten voortbestaan van deze kampen, is een moord op kinderen.

In boeken en tijdschriften vindt men rapporten van Engelsche officieren, waarin wordt gezegd: Generaal French en Pole Carew zijn met hun brigade aangekomen en hebben alles platgebrand, wat zij op hun weg hebben gevonden.

Eveneens vindt men in bescheiden over den Boeren-oorlog tal van mededeelingen, over het gebruik door de Engelschen van dum-dum-kogels, lyddietbommen en dynamiet-patronen.

In ons Vaderland.

WINTERDIENSTREGELING STAATSSPOOR.

Aan de Stichtsche Ct. is meegedeeld, dat verwacht kan worden, indien er zich niet opnieuw buitengewone omstandigheden zullen voordoen, dat met 1 November een dienstregeling zal worden ingevoerd, die tamelijk wel in overeenstemming zal zijn met de gewone winterdienstregeling.

MAXIMUMPRIJS TARWE.

Ook al zou de prijs van het voor Regeeringsrekening aangekochte buitenlandsche graan verhooging van het prijsmaximum voor tarwemeel ten gevolge moeten hebben, dan zou nog niet aan handelaars of graanboeren worden toegestaan den prijs van voorraden binnenlandsche tarwe zoo hoog te stellen, dat zij buitengewone winsten zouden behalen op kosten van het broodetend publiek.

RETRAITENHUIS „MANRESA" TE VENLO.

Van 10 tot 13 October en ook van 15 tot 18 October zullen in het Retraitenhuis „Manresa" te Venlo wederom de bekende retraiten gegeven worden voor Heeren uit den meer gegoeden stand. Opening 's avonds omstreeks 8 uur. Sluiting vóór den middag of na den middag, naar gelang van omstandigheden. Verblijfkosten 10 gulden voor de drie dagen. Zij, die wenschen deel te nemen, worden verzocht, zoo spoedig mogelijk aan „Directie Manresa Venlo" op te geven, welke der twee retraiten zij verkiezen.

TOELAGE AAN VRIJWILLIGERS.

Bij Koninklijk besluit is bepaald, dat aan de vrijwilligers beneden den rang van officier tijdens de geheele mobilisatie een toelage zal worden verleend tot een maximum van f 1.50 per dag, voor het derven van bijverdiensten in gewone omstandigheden in de uitoefening hunner militaire functie. De Minister van Oorlog heeft bepaald, dat als maatstaf de gemiddelde bijverdienste per dag moet worden genomen.

STEENKOLENINVOER.

Duitschland staat sinds eenigen tijd den steenkoleninvoer naar Nederland geheel onbelemmerd toe.

ALG. NED. WIELRIJDERSBOND.

21 Sept. a.s. zal het 30 jaar geleden zijn, dat het lid der Eerste Kamer, de heer Edo Bergsma, benoemd werd tot voorzitter van den A. N. W. B., Toeristenbond voor Nederland.

„De Kampioen" van 18 dezer wijdt een waardeerend woord aan den sympathieken voorzitter, waarin er aan herinnerd wordt, dat onder zijn leiding „De Nederlandsche Vélocipèdistenbond" van weleer, met eenige honderden leden, de Toeristenbond voor Nederland geworden is, de A. N. W. B., wiens ledental de vijf-en-dertig-duizend nadert.

Eigen Telegrammen.

GISTERNAMIDDAG 5 UUR.

LONDEN. De „Daily Mail" vermeldt dat de oorlogsverklaring van Italië aan Duitschland en Oostenrijk, binnen enkele dagen te wachten is. De Italianen te Parijs zijn opgeroepen tegen 28 September.

De „Times" meldt, dat de Serviers Semlin ontruimden.

LONDEN. De gouvernementen Ljublin en Cholm, zijn door de Oostenrijkers ontruimd.

BERLIJN. Officieel. Gisteren is het 13e en 14e Fransche legercorps, ten Zuiden van Noyon, beslissend verslagen. De Franschen verloren verscheidene batterijen. De Franschen zijn in het Breuschdal en de Vogezen teruggeworpen. De Duitschers maakten bij de bestorming van Chateau Bremon, bij Reims, 2500 gevangenen. Ook elders zijn gevangenen en kanonnen genomen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 19 Sept. 1914.

— Naar wij vernemen is benoemd tot lid van de commissie van toezicht van de R. K. Landbouwschool te Boxtel, de heer A Gijsen, Burgemeester onzer gemeente.

— De heer Th. Theulings alhier, is benoemd tot hoofd der openbare lagere school te Neerloon bij Ravenstein.

Wij feliciteeren den heer Th. van harte met deze welverdiende promotie.

— Deze week ontvingen onderstaande personen, uit de handen van den Rijkslandbouwleeraar Lips te 's-Hertogenbosch hun eerediploma als landbouwkundigen de heeren:

A. v. Erp Jzn., Roond.
A. C. Peijnenburg Jacz., Lennisheuvel.
W. Denissen, Esch.
J. v. d. Sande, Onrooi.
L. Schoenmakers, Onrooi.
M. v. Griensven, Onrooi.
G. v. Erp, Roond.

Wij wenschen de geslaagden een hartelijk proficiat toe.

— Bij de op Vrijdag gehouden najaarskeuring van springstieren zijn slechts drie stuks ter keuring voorgeleid. Goedgekeurd werden de stieren van J. v. d. Sande, Kleinderliempde, Boxtel en van Snijders, Oisterwijk.

NIEUWE DIENSTREGELING N. B. D. S.

Op Maandag 21 dezer zal bij de Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij een nieuwe, meer uitgebreide dienstregeling in werking treden.

UIT DE STAATSBEGROOTING 1915. (WATERSTAAT.)

Besloten is de verbetering van oeververdediging, vernieuwing van sluisdeuren, versterking van bruggen, enz., in de Zuid-Willemsvaart in Noord-Brabant, waarvoor ook posten op de loopende begrooting zijn toegestaan in 1915 voort te zetten; sommige eenigszins krachtiger. De werken worden in het geheel geraamd op een uitgaaf van f 44.000.

— Voor den aanleg van het Wilhelminakanaal, wordt voor het dienstjaar 1915 f 150.000 meer uitgetrokken.

KUNSTWEG DEURNE—VENRAY.

In de begrooting van Waterstaat is o. a. voorgesteld een post van f 21.000 te verleenen aan de gemeenten Deurne en Venray, als bijdrage in de kosten van aanleg van een kunstweg tusschen die gemeenten.

DE ZUID-WILLEMSVAART.

Met genoegen kunnen we mededeelen dat de Zuid-Willemsvaart van Maastricht naar 's-Bosch weer geopend is. Hiermede is het scheepvaartverkeer tusschen den Rijn en Zuid-België weer vrij, zoodat we spoedig wat meer drukte op ons kanaal mogen verwachten. Het was den laatsten tijd dan ook treurig gesteld met het verkeer op dezen anders zoo drukken waterweg.

FRUIT IN DE MEIERIJ.

In de Meierij wordt thans weinig handel in het late fruit gedreven. De prijzen van bellefleurs, sterappels en reinetten zijn laag. De eigenaars doen ze daar niet voor van de hand. De oorlog heeft ook aan de fruittelers een gevoeligen slag toegebracht, omdat de uitvoer naar Duitschland en Engeland nog steeds veel te wenschen overlaat. *B. C.*

VUGHT. Onze gemeente heeft een zeer sympathieke vereeniging, genaamd „Vught Vooruit", onder voorzitterschap van den WelEdelgestr. heer Mr. G. van Zinnicq Bergmann. Zij heeft in den loop der laatste jaren telkens welgeslaagde feesten georganiseerd, waarbij duizenden vreemdelingen naar ons villa-dorp stroomden en zoo een aardig voordeeltje bezorgden aan den middenstand.

Thans doet voornoemde Vereeniging een anderen oproep tot de ingezetenen. Zij verzoekt opgave van de dorpsgenooten, die genegen zijn, huisvesting te verleenen aan uitgewekenen en het doet weldadig aan te zien, dat zoovelen aan dezen oproep gehoor geven. Wij willen deze daad even naar voren brengen, opdat andere vereenigingen in de verschillende plaatsen haar loffelijk streven zouden navolgen. Het kan er noodig worden.

OISTERWIJK. Donderdagavond streek een plotseling opgekomen wervelwind neer op de hoeve van den landbouwer J. v. d. Ven, even buiten het dorp gelegen, rukte dikke boomen uit den grond en deed de schuur en den stal instorten.

De 25-jarige dochter des huizes die in den stal werkzaam was, werd na veel moeite, met de hulp der inmiddels van alle kanten toegeschoten militairen levenloos van onder de neergestorte balken uitgehaald.

SCHIJNDEL. Onze vroegere dorpsgenoot, de heer J. Peters, thans onderwijzer bij het R. K. Onderwijs te Hoorn, is benoemd als zoodanig aan de Fratersschool te Deurne.

ST. OEDENRODE. Ook onder de dieren woedt de oorlog. Bij den heer S. ontwaarde men, dat een verbitterde vijand van het kippenras in korten tijd 5 der dieren had „neergelegd." Begrijpelijk, dat de dader van dit snood bedrijf — buurmans hond — als franctireur werd neergeschoten.

— Door de bakkers alhier is de broodprijs gesteld op 28 cts. de 5 pond. Vermoedelijk is over eenigen tijd een nieuwe stijging te verwachten. Secure menschen, die goede waar voor hun geld wenschen, meenen ook een gewichtsvermindering te hebben waargenomen. Of de groote hitte hier misschien de oorzaak van is?

— Het verzoek tot inlevering der vuurwapenen is omgezet in een bevel, zoodat na 15 Sept. niemand meer in bezit van eenig vuurwapen mag bevonden worden.

ACHT. Zekere Th. B. van hier die Dinsdag met paard en kar naar Eindhoven ter markt was geweest, had het ongeluk onder zijn kar te geraken.

Passeerende militairen vonden hem en wijdden hem op liefderijke wijze hun beste zorgen, zoowel door een verband aan te leggen als hem huiswaarts te brengen.

EINDHOVEN. — Een brutaal heer. Donderdagmiddag vervoegde zich bij den bakker A. M., op den Demer, een landlooper, die een aalmoes vroeg.

De heer A. M., die gelukkig niet tot die menschen behoort, welke maar aan den eersten den besten schooier geven, waarvoor dan „bitterjes" gekocht worden, zeide tegen den man, dat hij er niet van inkwam, voora omdat in dezen tijd veel te geven is, en wel voor een beter doel.

„Dan zal ik genoodzaakt zijn het te nemen," bracht de ander in 't midden.

„Dan zal ik jou eens gaauw op de straat zetten."

„Dan hebt ge veel kans, dat ik je met een mes door je donder steek."

De heer M. vond het raadzaam de politie te waarschuwen, en spoedig zat de brutale heer achter slot en grendel.

WOENSEL. — Plotseling dood. — Gistermorgen was de echtgenoote van J. Mennen alhier bezig met het neerleggen der wasch, toen zij plotseling neerzeeg en stierf. De in alle haast ontboden geneesheer, constateerde hartverlamming.

GESTEL. Aanstaanden Zondag zal de uitgeschreven wielerwedstrijd plaats hebben op de Wilhelminabaan te Gestel. Aan dezen wedstrijd zullen bekende Hollandsche renners deelnemen, als: Holtkamp en Leenen, Den Haag, 2e en 3e kampioen van Nederland; Lamijn en Straat, de beste Hollandsche renners, Maas, Geldrop en Coen Clercx, Helmond; Sibylle, Woensel en Smulders, Tongelre; Van den Heuvel, Gestel en Ververst, Gestel. Verder nog een sprintwedstrijd.

Het geheel zal opgeluisterd worden door muziek van den Volksbond, dat welwillend hun steun heeft verleend. Al de militairen hebben vrijen toegang en de opbrengst is ten bate van het Roode Kruis.

RUDEL. Vier personen, die beweerden niet in het bezit te zijn van vuurwapenen, hetgeen bij huiszoeking wel het geval bleek te zijn, werden gisteren morgen in arrest gesteld en pas des avonds vrij gelaten, natuurlijk met aanzegging van verbaal.

Men zij dus gewaarschuwd.

VEGHEL. De jaarmarkt van Donderdag was ondanks den slechten tijd druk bezocht zoowel van kramerijen als van kooplustigen, over het algemeen hadden de verschillende kooplieden reden tot tevredenheid, en hebben ze betere zaken gemaakt, dan ze hadden durven vermoeden. Het artikel manufacturen — het winterseizoen breekt aan — werd nog al gevraagd. Ook ijzerwerken werden nog al verkocht. De biggen brachten weinig geld op.

HELMOND. Bij den slager Princee alhier is een varken geslacht dat wel onder de reuzen van zijn soort mocht vernoemd worden.

Naar men ons mededeelde haalde dit monstervarken, dat gemest was op een der model-boerderijen aan de Rips onder Gemert, schoon aan den haak het gewicht van ruim 800 pond.

Men begrijpt dat deze reuzen-krulstaart bij een rondtocht door de stad enorm veel bekijks had.

— Er schijnen groote moeilijkheden verbonden te zijn aan het passeeren der grens tusschen Venlo en Kaldenkirchen. Eenige Hollanders, die van uit Venlo naar Kaldenkirchen wilden gaan, mochten de grenzen niet passeeren; ze werden eenvoudig teruggezonden.

BEEK EN DONK. Aanstaanden Dinsdag, 22 September, hopen de echtelieden, Willem Schoofs en Helena Maria van der Putten, den dag te herdenken, waarop zij vóór 50 jaren in den echt werden verbonden. Niettegenstaande het op dien dag niet aan belangstelling zal ontbreken, hopen onze dorpsgenooten, zoodra de tijdsomstandigheden minder ernstig zijn, dit feest luisterrijk te vieren.

SOMEREN. Donderdagavond omstreeks half 8 woedde boven een deel onzer gemeente een Zuid-Westelijke wind, of liever een soort orkaan, die in enkele minuten heel wat verwoestingen heeft aangericht.

Een massa boomen werden ontworteld of ernstig beschadigd, koren-, hooi-, stroo- en strooiselmijten werden weggevaagd en ver verspreid, schoorsteenen vielen, strooien- en pannendaken vlogen weg, enz. enz., zoodat nog al vrij aanzienlijke schade werd aangericht.

Gelukkig dat de woedende orkaan en het werk der vernieling zich slechts over eene zeer smalle baan uitstrekte, nl. over den Ruiter, in de richting van de oude school in het Eind. Had de orkaan over geheel Someren gewoed dan zou de vernieling en de schade heel wat grooter geweest zijn.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN waarborgt soliditeit.

Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

HERHAALDE OPROEPING.

Aangifte voor het Landbouw-onderwijs.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel,

Roepen nogmaals op, deelnemers voor den nieuwen landbouw-cursus, die bij genoegzame deelneming, in October a.s. zal worden geopend.

Aan dit onderwijs kunnen deelnemen zij, die den leeftijd van ten minste 15 jaren hebben bereikt en bewijzen leveren, dat zij voldoend lager onderwijs hebben genoten.

De cursus duurt twee jaren en het onderwijs wordt gegeven gedurende zes achtereenvolgende wintermaanden (October—Maart.)

Het onderwijs is kosteloos en leermiddelen worden kosteloos verstrekt.

Deelnemers behooren zich ten spoedigste aan te melden en uiterlijk vóór 23 September o.k. bij het Hoofd van den cursus, de heer H. M. van Griensven, Hoofd der School voor M. U. L. O. alhier.

Boxtel, 17 September 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd.
GIJSEN.
De Secretaris,

406e Staatsloterij.

Trekking van 14 Sept. 1914.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 20000 No. 16368
" " " 2000 " 19707
" " " 1500 " 15647 20853
" " " 1000 " 7414
" " " 400 " 1450
" " " 200 " 17263
" " " 100 " 6283 12852 14899 17728

2de Kl. — Trekking van 16 Sept.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 5000 No. 20988
" " " 400 " 2787
" " " 200 " 9157 17485 18480
" " " 100 " 1851 3511 4355 16612 16835

2de Klasse. — Trekking van 17 Sept.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 1000 No. 12975 17115 19569
" " " 400 " 2155
" " " 200 " 996
" " " 100 " 1878 1963 4028 12120 18215

2e Klas — Trekking 18 September.

Prijs van f 1000 No. 624
" " f 400 " 13677 19989
" " f 100 " 7092

MARKTEN.

Maandag 21 September.
Bergeijk: jaarmarkt.
Boxmeer: jaarmarkt.
Uden: paarden.
Utrecht: paarden.

Dinsdag 22 September.
Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Asten: jaarmarkt.
Gilse-Rijen: vee.

Woensdag 23 September.
's-Bosch: paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Tiel: paarden.

Donderdag 24 September.
Gorinchem: paarden.
Waalwijk: jaarmarkt.
Wijchen: paarden, vee.

Vrijdag 25 September.
Werkendam: vee.
Fijnaart: vee.

Zaterdag 26 September.
Heusden: vee.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.30.

17 Sept. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.30, f 1.46 per K.G.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

18 Sept. Aangevoerd werden 88914 eieren Prijs: kippeneieren f 0.87 tot f 0.90 per K.G

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 15 Sept. Aanvoer 9580 K.G. Hoogste prijs f 1.25, laagste prijs 1.18 middelprijs f 1.20

's BOSCH, 15 Sept. Aangevoerd 20875 kilo's hoogste f 1.29, laagste f 1.15 middelprijs f 1.25 per kilo.

MAASTRICHT, 18 Sept. Aangevoerd 36620 kilo, hoogste f 1.35, laagste f 1.12 middelprijs f 1.23

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex. 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex. 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex 10 cent, franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Bloemisterij „VOSSENBERG",

HELMOND.

Telefoonn. 33.

VOORHANDEN

en ruim Geserteerd

van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversiering. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs.

Alleen goed werk wordt afgeleverd.

Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.

beleefd aanbevelend,

Firma P. Verstappen & Zn.

RHEUMATIEK

kluisterde hem aan zijn stoel.

De Heer B. Bruns, wonende te Groot Breedenbroek, bij Dinxperlo (pr. Gelderland) verklaart ons:

Deze winter had ik zulk een aanval van Rheumatiek, dat ik weken lang moest thuis zitten, omdat de vreeselijke pijn mij verhinderde te werken. Het meest had ik pijn in den rug en wel zoo erg, dat ik ten slotte niet meer van mijn stoel kon opstaan. Van alles heb ik gebruikt, doch helpen deed mij niets. Gelukkig liet ik toen een potje Kloosterbalsem koopen bij den drogist G. Nijland te Dinxperlo en ik wreef de pijnlijke plaatsen met den Kloosterbalsem. Reeds den volgenden morgen bespeurde ik verlichting en met den dag ging mijn toestand vooruit. Toen ik een potje Kloosterbalsem geheel opgebruikt had, was mijn pijn verdwenen en kon ik weer gaan en staan waar ik wilde. Sinds dien heb ik mijn Rheumatiek niet meer terug gehad, en kan ik weer werken als vroeger, wel een bewijs dat de Kloosterbalsem mij *grondig* en *blijvend* genezen heeft. De

Kloosterbalsem

Klooster Sancta Paulo.

genas dan ook reeds duizenden van Rheumatiek, alle rheumatische aandoeningen, brand- en snijwonden, oude en nieuwe wonden, winterhanden en voeten, huidaandoeningen, zweren en aambeien.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Generaal-Agent L. I AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN, *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers

---

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

VERSCHENEN:

„De Voorspellingen over den vreeselijken „Wereldoorlog door den vermaarden „Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.

(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",

v.|h. v. Meersel & v. d. Beegaart.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL.

---

100 × Neen Leugens.

Leugens zijn het dat gij moet blijven lijden aan uwe borstkwaal.

Leugens zijn het dat gij de kwellingen van uw asthma tot aan het graf moet meeslepen.

Leugens zijn het dat uwe kinderen moeten stikken in slijm- of kinkhoest.

Leugens zijn het dat gij moet blijven voortsukkelen.

Hier is Uw geneesmiddel, de wondervolle onfeilbare

ABDIJSIROOP **KLOOSTER SANCTA PAULO**

Gij, lijders aan asthma, bronchitis, influenza, malaria, gij allen die hoest of aan borst, keel en longen lijdt, gij die alles geprobeert hebt zonder baat, probeert het nog eens met de ABDIJSIROOP, KLOOSTER SANCTA PAULO, het grootste geneesmiddel ter wereld. Wat zijt gij minder dan anderen, de ABDIJSIROOP geneest anderen, waarom U niet? Koop vandaag nog een flesch ABDIJSIROOP, misschien zijt gij dan morgen reeds genezen. Bedenk dat de tering en alle borstziekten met een gewonen hoest beginnen. Genees dien hoest vandaag nog, om erger te voorkomen.

Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*. Wed. A. KONINGS. *Gemonde*. A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

Copieerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

} Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 76. Zaterdag 19 September 1914.

De oorzaak der Malaise.

In ons land, waar geen oorlog is, heerscht thans een malaise, die even groot, ja misschien nog grooter is, dan in de oorlogvoerende landen.

De oorlog in het buitenland draagt niet de hoofdschuld van dezen toestand; de hoofdschuldige is: onze eigen domheid.

De domheid is wel de ongeneeslijkste kwaal, die er bestaat, zelfs de goden streden daartegen vergeefs, en onze verlichte eeuw schijnt ook het remedium daartegen nog niet gevonden te hebben.

De domheid veroorzaakt dat de prijzen omhoog gaan; de domheid artikelen van behoefte op te koopen, terwijl er overvloedig voorraad zou zijn, indien de menschen zoo verstandig waren geen grooteren voorraad tegelijk in te slaan dan in normale tijden.

De domheid draagt de schuld van het gebrek aan kleingeld; de domheid zich van bankpapier te ontdoen, dat zoo solied is als de bank, en het zilver op te potten.

De domheid veroorzaakte de geldschaarschte die er heerscht; de domheid, soliede banken en spaarbanken te bestormen en het geld aan de circulatie te onttrekken.

De domheid bezorgt de groote financieele verliezen; de domheid soliede papieren voor alle prijzen op de markt te gooien, ja zelfs bankpapier beneden waarde van de hand te doen.

De domheid draagt de hoofdschuld van de malaise in alle bedrijven; de domheid te meenen dat men geld moet oppotten, en zelfs niet te betalen wat men schuldig is, alhoewel men daartoe zoo goed in staat is, heeft tengevolge, dat de neringdoenden zeer minieme ontvangsten hebben.

Een feit is, dat haast geen mensch betaalt, ook die menschen niet die best kunnen betalen, die een vast inkomen en een vaste betrekking hebben, ze betalen niet, omdat ze zoo dom zijn te meenen, dat men thans niet moet betalen, omdat het oorlogstijd is. Een gevolg van de geringe ontvangst der neringdoenden is, dat zij veelal hun leveranciers niet kunnen betalen.

De domheid der leveranciers doet dan het verdere en zorgt er voor, dat die afnemers, die zelfs in dezen kritieken tijd nog op tijd zouden kunnen betalen, ook in moeilijkheden komen. Vele leveranciers namelijk maken den toestand nog erger, door aan hun afnemers circulaires te zenden, dat slechts bij vooruitbetaling goederen worden geleverd.

Een winkelier, die behalve zijn goederen en boekvorderingen nog sommen geld in huis heeft, kan aan dezen eisch voldoen; maar vele, steeds best betalende afnemers, hebben dat niet, want het overtollige geld is doorgaans naar een bank gebracht, waar men het veelal thans niet direkt kan terug krijgen. Daar de ontvangsten thans miniem zijn, wordt door den eisch van den leverancier om bestelde goederen vooruit te betalen, de anders zoo goed betalende afnemer gedwongen om, of het verschuldigde niet op tijd te betalen, of geen goederen in te koopen. Zelfsprekend moet de leverancier voorzichtig zijn, en het zou verstandig zijn aan die afnemers, die hem als slechte betalers bekend zijn, voor geen grooter bedrag meer te leveren dan wat zij betalen. Maar nu brengt de domheid der leveranciers het zoo ver, dat vele goede betalers of niet op tijd kunnen betalen, of hun inkoopen moeten staken.

De domheid der leveranciers is hier de oorzaak van de stagnatie en stapte in hun eigen bedrijf. Gelukkig zijn er nog velen die verstandiger handelen en niet door bemoeilijkende condities den toestand verergeren, en de afnemers doen wijs, vooral aan deze inschikkelijke leveranciers op tijd te betalen en aan dezen in hoofdzaak hun bestellingen te doen, dan kunnen zij op hun gewone condities doorhandelen en loopen niet zoo licht gevaar schaakmat te worden gezet.

Den oorlog houden wij gelukkig buiten de grens, konden wij ook de domheid er buiten houden, dan zouden we meer normale toestanden hebben en er zou veel minder ellende zijn.

Al duurt de buitenlandsche oorlog ook voort, voor het neutrale Nederland staat het er niet ongunstig voor. Nu in den beginne, bij de stagnatie van alle vervoermiddelen hebben hebben wij met moeilijkheden te strijden; maar als het vervoer weer normaal wordt, dan thans wij niets uit. Zoolang de oorlog duurt mist onze industrie de concurrentie van de oorlogvoerende landen en het gevolg daarvan zal zijn, dat vele bedrijven het overweldigend druk zullen krijgen. Daarbij zal in de oorlogvoerende landen op den duur aan alles gebrek komen, en Nederland zal enorm kunnen profiteeren, zoodra de gelegenheid maar weer open is, dat wij kunnen exporteeren. Wij behoeven de toekomst niet donker in te zien, als wij maar niet door eigen domheid stagnatie in de bedrijven en malaise veroorzaken.

H. H.

Encycliek van Paus Benedictus XV.

De thans verschenen eerste Encycliek van Z. H. Paus Benedictus XV luidt als volgt:

„Onmiddellijk na Onze verheffing op den H. Stoel van Petrus, hebben Wij, hoewel Wij Ons wel bewust zijn, hoe weinig Wij voor het hooge ambt bekwaam zijn, Ons met den diepsten ootmoed onderworpen aan het geheime raadsbesluit der Voorzienigheid, Die Onzen zoo geringen persoon tot een zoo verheven waardigheid verheven heeft. Wanneer Wij, zij het zonder eigen verdiensten, toch met opgewekten moed en vol vertrouwen het bestuur der Kerk aanvaarden, dan geschiedt dit, wijl Wij, vol vertrouwen op Gods goedheid, er niet aan twijfelen, dat Hij, Die Ons den zwaren last van dit ambt heeft opgelegd, Ons ook Zijn kracht en te gelegener tijd Zijn bijstand verleenen zal.

Wanneer Wij van dezen hoogsten post van het apostolisch ambt Onzen blik over de kudde des Heeren laten weiden, dan bevangt Ons dadelijk een onbeschrijfelijke verschrikking en groote bitterheid tengevolge van het zoo ontzettende oorlogstooneel, waardoor zulk een groot deel van Europa te vuur en te zwaard wordt verwoest en door Christenbloed wordt gedrenkt.

Door den goeden Herder Jezus Christus is Ons immers opgelegd met de grootste vaderlijke liefde alle lammeren en schapen te omvatten. Daar Wij, het voorbeeld des Heeren volgend, bereid moeten zijn en het inderdaad ook zijn, om Ons leven voor de kudde te laten, is het Ons vaste besluit, niets na te laten van hetgeen in Onze macht is om het einde van de ramp te bespoedigen.

Intusschen kunnen Wij niet nalaten, om, voor Wij Ons naar de gewoonte der Roomsche Pausen bij het begin van Ons Pontificaat aan alle herders richten, aan het laatste woord van Onzen heiligen, onvergetelijken Voorganger, Pius X, te herinneren, dat kort voor Zijn dood Zijn apostolische zorg en liefde voor het menschengeslacht hem ingaf.

Terwijl Wij zelf, oogen en handen ten hemel geheven, niet ophouden zullen, den Allerhoogste te smeeken, — bidden, bezweren en vermanen Wij, gelijk Onze Voorganger het met zooveel aandrang heeft gedaan, alle zonen der Kerk, en vooral de dienaren des Heeren, dat zij voortgaan, hetzij in deemoedige (private) gebeden of in publieke plechtigheden, God geweld aan te doen, dat Hij, Zijn barmhartigheid gedachtig den geesel Zijns toorns, waarmede Hij rechtvaardigheid uitoefent over de zonden der volkeren, moge nederleggen.

Moge de allerzaligste Maagd en Moeder Gods onze gebeden ondersteunen, Zij, Wier geboorte Wij heden vieren, en die, lichtend als het morgenrood des vredes, het geprangde menschengeslacht Hem schenken zou, in Wien de Eeuwige vader alles wilde verzoenen.

Wij bidden en bezweren derhalve uit heel Onze ziel hen, die de geschiedenis der volkeren leiden, dat zij om wille van het welzijn van het menschelijk geslacht de tweedracht mogen ter zijde stellen, dat zij mogen bedenken, dat er reeds te veel rouw en ellende heerschen, om deze nog te doen vermeerderen, dat genoeg menschelijk bloed vergoten is. Dat spoedig de gevoelens van vrede in hun gemoed mochten doordringen en dat zij spoedig de hand elkaar mochten geven! Dan zullen zij voor zich en hun volkeren Gods rijksten zegen verwerven, zich de hoogste verdiensten ten opzichte van de beschaving verwerven en Ons dat verleenen, wat Ons het meest aangename en menschwaardige is, daar Wij door de zoo ernstige verwikkeling der omstandigheden van den aanvang van Ons Apostolisch ambt af Ons niet weinig gestoord zien".

Gegeven te Rome, bij St. Pieter, 8 September 1914.

PAUS BENEDICTUS XV.

* * *

DE EERSTE TOESPRAAK VAN PAUS BENEDICTUS XV.

Gelijk een kort bericht indertijd reeds meldde, woonde dezer dagen in de Capella Paolina een groote groep van Bologneezen de H. Mis bij door hun vroegeren aartsbisschop, nu Paus Benedictus XV, opgedragen. Tijdens de H Mis ontvingen zij uit de handen van den H. Vader de H. Communie.

Na afloop der plechtigheid werden de bewoners van Bologna in de Sala Regia door den Paus in audiëntie ontvangen. Bij deze gelegenheid hield Benedictus XV, die ternauwernood zijn ontroering meester kon blijven, zijn eerste toespraak, die aldus luidde:

„Vanmorgen kon ik de aandoening van mijn ziel niet langer beheerschen, toen ik de H. Communie genoot en het Brood der Engelen aan mijn geliefde kinderen uitdeelde. Want nog voelde ik de volle zwaarte der scheiding van u, met wie ik mij, vooral in dat oogenblik, zoo machtig vereenigd voelde. Maar spreken wij niet meer van scheiding, daar deze alleen maar op de lichamen betrekking heeft en de zielen zoo innig mogelijk vereenigd blijven. Ik zal u in mijn geliefd Bologna niet weer terug zien, maar gij, mijn dierbare Bolognezen, zult naar Rome komen en zult hier uwen vroegeren aartsbisschop begroeten en mij door goede berichten over uw vroomheid troost brengen. Vooral u, jongelingen van de Katholieke jeugdvereenigingen, beveel ik aan actief op te treden; weest sterk in de belijdenis van het geloof en verbreidt overal door uw edele daadkracht de vruchten van uw Christelijken geest.

Ik keer niet weer naar Bologna, noch zal ik weer den geliefden Monte della Guardia bestijgen, om de Heilige Moeder Gods te vereeren. Maar gij, mijne kinderen, zult de allerzaligste Maagd bezoeken ter wille van uw vroegeren opperherder, opdat de genadevolle Moeder hem beschermе en hem bijsta in het nieuwe en zware ambt, waartoe de Heer hem geroepen heeft.

Om echter die wonderbare eenheid van heilige liefde altijd levendiger te doen zijn, dring ik bij mijn geliefde kinderen vooral aan op de vereering van het Allerheiligste Sacrament des Altaars. Juist in dit Sacrament komt die bovennatuurlijke vereeniging tot stand, die hiernamaals in het gelukzalig leven in den hemel haar vervolmaking vinden zal."

De vicaris-generaal van Bologna mgr. Menzani sprak diep-bewogen enkele woorden van dank, waarna de pelgrims tot den handkus werden toegelaten.

Opening der Staten-Generaal.

Betrekkelijk de plechtige opening der Staten-Generaal door H. M. de Koningin op Dinsdag j.l. vernemen wij nog de volgende bijzonderheden:

Precies één uur verscheen de Koningin en de Prins op het bordes van het paleis. Voordat de Koningin in de gouden koets plaats nam wuifde H. M. eerst nog op allerhartelijkste wijze de prinses goeden dag.

Onder het spelen van het Oude Wilhelmus zette de stoet zich in beweging. Uit de verte dreunde het eerste kanonschot.

In de Ridderzaal waren het eerst voornamelijk de Kamerleden, die de aandacht trokken. De meesten waren in gala-costuum, de militairen in uniform, groot tenue. De Eerste Kamerleden Bergsma en De Gijselaar droegen hun ambtscostuum als burgemeester, de heeren De Vos van Steenwijk en Van Holthe tot Echten waren in het costuum van kamerheer. Eenige Kamerleden hadden het breede lint van het groot-kruis eener orde over hun costuum en sommigen droegen als oud-minister de witte pantalon of het ministerscostuum m. n. de Tweede-Kamerleden De Meester, Van Raalte, De Beaufort, Fock, Loeff en de Eerste-Kamerleden Kraus, Kuyper, Cremer en Regout; de heer Staal was in generaalsuniform, evenals de heeren Van Vlijmen en de heer Duymaer, verscheen als kapitein van de infanterie. Het Kamerlid Nolens was in het gewaad, met purperen mantel, van Huisprelaat van Z. H. den Paus. De soc.-dem. Kamerleden bleven afwezig. In totaal waren er bijna 100 leden van de beide Kamers.

Steeds kwamen andere autoriteiten en hooge personages de zaal binnen, zoodat 't allengs een schitterende en kleurig pêle-mêle werd van velerlei uniformen. Daarbij vielen in 't bijzonder op de gezanten en de andere leden der verschillende legaties.

Het viel op, dat ditmaal de gezanten laat kwamen, vooral die der groote mogendheden. Was 't om eenig onderling contact te vermijden? De vertegenwoordigers der oorlogvoerende mogendheden bepaalden zich tot een korten hoofdgroet. En de plaatsing der gezanten gaf geen ongewenschte combinaties. Duitschland zat naast Italië, België was van Duitschland gescheiden door den vertegenwoordiger van een of andere Zuid-Amerikaansche republiek; Rusland zat wat verder af, zoo ook Engeland en Japan; Oostenrijk nam plaats naast Roemenië. En de Amerikaansche gezant zat met dien van Spanje achter Duitschland. Frankrijk, waarvan de gezant afwezig is, was niet vertegenwoordigd.

Nadat de ministers en de leden van den Raad van State verschenen waren, was het groote oogenblik nabij. De leden der commissie van in- en uitgeleide hadden zich al aan den ingang der Ridderzaal opgesteld.

Reeds komen de kamerheeren, voorafgegaan door den ceremoniemeester baron Snouckaert van Schauburg.

Langzaam schrijdt de stoet voorwaarts en wanneer H. M. inkomt, heft de ceremoniemeester zijn *staf* op: „H. M. de Koningin!" zoo klinkt het.

De stoet beweegt zich naar den Troonzetel.

H. M. droeg een wit kanten kleed met zilvergrijs overkleed en een hoed in dezelfde grijze kleur, met witte veder. Over de robe droeg zij het lint van de Militaire Willemsorde. Z. K. H. was in de admiraalsuniform met het lint van het grootkruis van den Ned. Leeuw.

Allen wenden zich nu naar den troon en als H. M. gezeten is, terwijl Z. K. H. ter linkerzijde van haar plaats neemt en het groote gevolg zich aan weerskanten schaart, neemt een ieder zijn plaats weer in.

H. M. leest de Troonrede voor; met minder krachtig stemgeluid dan vorige jaren, wat de oorzaak moge gevonden hebben in het feit, dat ook de koningin immers de bijzondere beteekenis van dit moment terdege beseft, zal hebben.

Toch las H. M. duidelijk, den kleintoon leggend op de woorden die zulks vereischten, vooral in de belangrijke passages in den aanvang: „Wij zijn allen vervuld door de gedachte, dat een v e r s c h r i k k e l i j k e o o r l o g een groot deel der b e s c h a a f d e wereld teistert'. En dan vooral ook de passages over onze vriendschappelijke betrekkingen met alle mogendheden; en die over onze v o l s t r e k t e neutraliteit, op g e e n e n k e l e wijze geschonden.

Met gevoel werd uitgesproken de getuigenis, dat Nederland „diep begaan is met het lot van alle volken die in den krijg zijn medegesleept".

Later, aan het slot was 't nog de zinsnede tot den handel gericht met de vermaning „dat zelfs de schijn behoort vermeden te worden, als zou in en door den Nederlandschen handel partij worden getrokken voor één der oorlogvoerende mogendheden boven andere", welke met nadruk door H. M. gezegd werd.

En met overtuiging eindigde de Koningin met de bede: „dat God ons kracht moge schenken."

De voorlezing van de Troonrede duurde ongeveer 7 minuten.

Onmiddellijk na de voorlezing verlieten H. M. en de prins weer de zaal; alle aanwezigen hadden zich van hun zetels verheven en luide werd ingestemd met een driewerf Leve de Koningin!

Van het Oorlogsterrein.

DE TERUGTOCHT DER DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

Onderstaande telegrammen geven ongeveer den toestand aan van de oorlogvoerende partijen in Frankrijk, zooals die tot Woensdag was of althans van wederzijds wordt gemeld te zijn:

PARIJS, 16 Sept. De officieele mededeeling van hedenmiddag drie uur behelst, dat de Duitsche achterhoede, doordien de achtervolgende Fransche troepen haar hadden achterhaald, gedwongen is geweest om gedurende den veertienden en vijftienden September slag te leveren. De achterhoede werd daarbij versterkt uit de hoofdmacht van de Duitsche troepen. De vijand levert een verdedigenden veldslag op een front dat hier en daar zeer krachtig is versterkt en dat, van het Westen naar het Oosten gaande, door de volgende punten kan worden aangeduid:

De omtrek van Noyon (aan de Oise, ten Noorden van Compiègne), de hoogvlakten ten Noorden van Vic aan de Aisne en Soissons, de bosschen ten Zuiden van Laon, de hoogten ten Westen en ten Noorden van Reims; daarna volgt het Duitsche front een linie die ten Noorden van Tourbe loopt en aansluit aan een lijn die Noordelijk voorbij Varenne de Maas bereikt bij Bois Foles (?).

In den loop van de achtervolging, na den slag aan de Marne, hebben de Duitschers talrijke krijgsgevangenen en materieel in handen der bondgenooten gelaten. Verscheiden achterblijvers hadden zich in de bosschen verscholen.

BERLIJN, 16 Sept. De slaglinie van de Marne, ten Oosten van Parijs tot aan de Vogezen, is op het oogenblik 210 K.M. lang; ieder legercorps heeft een slagfront van 40 K.M.

Het centrum, dat weder in verbinding gekomen is met het leger van den kroonprins, treedt met kracht op.

De Franschen hebben nergens voortgang gemaakt, noch Duitsche stellingen veroverd.

De Duitsche troepen hebben reeds verschillende gedeeltelijke successen behaald. Een veel sterkere Fransche troepenmacht heeft den Duitschen rechtervleugel niet achteruit kunnen dringen.

Een concentrisch oprukken van alle Duitsche legercorpsen is nu verzekerd.

De vooruitzichten zijn voor Duitschland buitengewoon gunstig. De Fransche troepen hebben zware verliezen geleden.

Het eindresultaat van den slag zal eerst binnen enkele dagen zeker zijn.

BERLIJN, 16 Sept. Een Italiaansche generaal bewijst in de „Corriere d'Italia," dat de terugtocht der Duitschers in Frankrijk slechts een strategische beweging is om den vijand om te trekken en volledig te omsingelen. De Duitsche actie is wel voorbereid, en de spaarzaamheid der mededeelingen van den generalen staf is zeer natuurlijk. De Fransche berichten zijn niet te vertrouwen.

PARIJS, 16 Sep. Het communiqué van elf uur 's avonds zegt: Het groote hoofdkwartier heeft geen enkele nieuwe bijzonderheid medegedeeld omtrent de gevechten op ons front.

Gelijk reeds vroeger werd opgemerkt, heeft dit geen verwondering te baren, daar de veldslag verscheidene dagen duurt en kan hieruit dus geen enkele conclusie, in welken zin dan ook, getrokken worden.

Wij weten echter, dat wij tot zes uur in den avond op geen enkel punt waren teruggetrokken.

BERLIJN, 17 Sept. Uit het groot hoofdkwartier wordt dt. 16 September omtrent den nieuwen reusachtigen slag bij de Marne gemeld:

Het front van den veldslag aan de Marne strekt zich steeds verder uit. Het worstelen tusschen de Duitschers eenerzijds en de vereenigde Franschen en Engelschen anderzijds wordt steeds geweldiger en hardnekkiger.

In het algemeen is de toestand sinds gisteren onveranderd. De Duitsche troepen zijn er in geslaagd, de aanvallen van Fransche soldaten, die hier en daar in den nacht van 15 op 16 September en eveneens op 16 September werden beproefd met succes af te slaan. De nachtelijke aanval, welke de Franschen van Dinsdag op Woensdag ondernamen, heeft hun ongewoon zware verliezen berokkend, zonder dat zij er in slaagden eenig succes te behalen. De Duitsche troepen hebben daarentegen zeer gewichtige voordeelen behaald en veel oorlogsmateriaal veroverd.

De groote beslissing over de geweldige worsteling kan nauwelijks dan over twee dagen vallen.

BERLIJN, 17 Sept. 5 Fransche legerafdeelingen zijn ten N.-O. van Parijs door 2 Duitsche legers afgesneden. De Engelsche troepen zijn voor goed over de Marne teruggeworpen. De Duitsche garde heeft ten Zuiden van St. Quentin heldendaden verricht. De eerste compagnie veroverde 32 kanonnen. Het aantal Fransche dooden en gewonden is buitengewoon groot.

Reuter-berichten over een Duitsche nederlaag in Frankrijk zijn absoluut onwaar.

* * *

DE STRIJD IN GALICIË.

ST. PETERSBURG, 16 Sept. Onze troepen gaan voort de verslagen Oostenrijksche legers met kracht te vervolgen. Eenige legerkorpsen zijn vrijwel vernietigd.

De Russische strijdkrachten overschrijden de San.

In het Oosten nadert de Russische voorhoede Przemysl (de vesting, die ongeveer in het midden van Galicië de Weichsel-San-stelling verdedigt, en die naast Krakau, een van de sterkste vestingen van Oostenrijk-Hongarije is. Red.)

De groote snelheid waarmede zich het krijgsbedrijf ontwikkelt, maakt het geheel onmogelijk om nauwkeurig de verliezen des vijands, die ontzaglijke afmetingen aannemen, op te geven.

Voor zoover tot nu toe is opgegeven verloren de Oostenrijkers ongeveer 250.000 man aan dooden en gewonden. Meer dan 100.000 man werden krijgsgevangen gemaakt. Voorts verloren de Oostenrijkers meer dan 400 vuurmonden en een aantal vaandels. De wegen zijn versperd door heele artillerieparken en transportcolonnes met wapens en munitie, welke de Oostenrijkers op hun vlucht in den steek hebben gelaten.

Aan de Weichsel hebben de Russen zich meester gemaakt van pontonmateriaal. Voorts hebben zij er verscheiden stoombooten vernietigd, waarvan er een gepantserd was.

Het verdient aanmerking, dat de Duitschers wanhopige pogingen hebben aangewend om het Oostenrijksche leger van den ondergang te redden. De medewerking van de Duitschers werd op verschillende punten van het front opgemerkt, zoo bij Poerobin, waar 36 stuks verdragend Duitsch geschut werden vermeesterd. Ook op andere punten van het front vielen verscheidene dozijnen Duitsche kanonnen in Russische handen; sommige daarvan hadden, toen zij werden buitgemaakt, nog geen schot gelost.

De hulp der Duitschers heeft dus de Oostenrijkers niet voor een verpletterende nederlaag kunnen redden, maar slechts er toe bijgedragen om de overwinning der Russen nog schitterender te maken.

EEN RUSSISCH MANIFEST VOOR OOSTENRIJK-HONGARIJE.

PETROGRADO, 17 Sept. Op bevel van den generalissimus werd het volgende manifest uitgevaardigd: Negen talen der voornaamste nationaliteiten van Oostenrijk zijn verspreid in de streken, die de Russen veroverd hebben.

Volkeren van Oostenrijk-Hongarije! de regeering te Weenen verkiaarde Rusland den oorlog, omdat het groote keizerrijk, trouw aan zijne historische tradities, Servië niet weerloos alleen kon laten staan, niet kon toestaan dat het werd geknecht.

Volkeren van Oostenrijk-Hongarije! nu ik het Oostenrijk-Hongaarsche gebied betreed, verklaar ik u uit naam van den grooten Tsaar, dat Rusland, hetwelk zoo menigmaal zijn bloed stortte voor de bevrijding van naties onder 't juk van vreemde overheerschers, slechts herstel van recht en gerechtigheid zoekt.

Ook aan u, volkeren van Oostenrijk-Hongarije, brengt Rusland de vrijheid en de verwezenlijking uwer nationale verlangens. Gedurende lange eeuwen zaaide de Oostenrijk-Hongaarsche regeering tweedracht en vijandschap tusschen u, want zij wist, dat uwe twisten de basis was, waarop haar heerschappij over u rust.

Daartegenover is het mijn uitsluitend doel, dat ieder van u zich vrij kunne ontwikkelen en in voorspoed kunne leven; het kostbaar erfdeel uwer voorouders bewarende: de taal en het geloof; dat ieder van u, met zijne broeders vereenigd, in vrede en eendracht met zijne buren kunne leven, terwijl hunne nationale rechten geëerbiedigd worden.

Ik ben er zeker van, dat gij met al uw krachten zult bijdragen tot de verwezenlijking van dit doel en roep u op om de Russische troepen als trouwe vrienden te ontvangen, die strijden voor uwe schoonste droomen.

w.g. De generalissimus,
generaal-grootvorst NICOLAAS.
Adjudant van den Tsaar.

EEN RUSSISCHE PROCLAMATIE AAN DE DUITSCHERS.

In de bagage, die de Russen op hun vlucht in Oost-Pruisen hebben achtergelaten, vonden de Duitschers duizenden exemplaren van een proclamatie, die volgens de „Schneidemühler Zeitung" als volgt luidde:

Wij, vertegenwoordigers van Rusland, wenden ons als tolken van het vereenigde groot-Slavendom met woorden van wijsheid tot u, Pruisen: „Keert terug, gij verdwaalden, voor het te laat is."

Ziet om u heen, de heele wereld staat gewapend tegenover u, die den wereldvrede hebt verstoord. Rusland, Engeland, Servië en Montenegro, de door u tot zelfverdediging genoodzaakte Belgen en zelfs Japan — allen heffen zij de wapenen tegen u op, als tegen wilde Hunnen, ter verdediging van hun landen tegen den aanval uwerzijds. Italië, uw bondgenoot, heeft zich van u afgekeerd, bitter leed zweeft u over het hoofd! De Slavische lawine

van het Oosten, de vereenigde Franschen, Engelschen en Belgen van het Westen ontvangen u met ijzeren boeien.

De Duitsche regeering misleidt in blinden ijver haar eigen volk, dat reeds in doodsangst om zich heen ziet naar uitkomst. Welke overwinningen hebt gij behaald voor Luik? Waar zijn de lauweren die gij tegen Frankrijk hebt bevochten? Waar zijn de revolutie en de stakingen in Rusland? Dat is alles utopie. In het Westen en in het Oosten verliest gij slag op slag. Dat houdt men u streng geheim.

Als één man is heel Rusland opgestaan voor de zaak van het Slavendom en het zal het zwaard niet opsteken voor het dezen strijd heeft uitgestreden.

Wij brengen u den vrede voor de toekomst, den vrede voor rustigen arbeid. Maar werpt de wapenen, die gij voor vruchteloos tegenweer gebruikt van u, vergiet geen nuttelooze stroomen bloed.

De Rus is grootmoedig en vredelievend en wij zullen geen wraak oefenen voor uw barbaarsche slachtingen in Kalisch en Czentochau en voor de wijze waarop gij de vreedzame boeren hebt onderdrukt.

Wij strijden tegen het Duitsche leger en niet tegen het volk, de in Duitschland levende Polen zijn onze Slavische verwanten. Weest gerust, uw vrouw en kinderen loopen geen gevaar, uw eigendom zullen wij ongerept laten.

Wij reiken de vredelievende bevolking de hand. Legt de wapenen neder, die uw staat u met geweld in de hand heeft gedrukt. Geeft u gevangen. De Russen behandelen hun gevangenen goed. Een gevangene is voor ons geen vijand meer. Gewonden dooden we niet.

* * *

DE OORLOGSTOESTAND IN BELGIE.

De correspondent van de „Times" te Ostende meent, dat het nu mogelijk is zich een eenigszins samenhangend beeld te vormen van de, oppervlakkig zoo zonderling schijnende, troepenbewegingen in België, gedurende de laatste week.

Na het gevecht bij Melle en de overeenkomst met burgemeester Braun van Gent, trok het zesde Duitsche legerkorps snel naar het Zuiden, in de richting van Valenciennes, denzelfden weg nemend als het groote Duitsche leger.

Tegelijkertijd begon toen de Zuidwaartsche beweging der geallieerden, Zuidwaarts uit Antwerpen naar Mechelen en Leuven, waarbij hevige gevechten plaats hadden tusschen Mechelen en Brussel en — volgens den correspondent — Leuven hernomen werd, iets, waaromtrent naar wij meenen tot nu toe niets gemeld werd.

Uit de rapporten bleek, dat van verschillende punten tusschen Oudenaarde en Valenciennes, het Duitsche korps zijn opmarsch naar het Zuiden had gestaakt en weer naar het Noorden keerde. Doch, volgens den correspondent, kan het Duitsche korps niet zoo vlug zijn weergekeerd, als wel uit den tegenstand, die de geallieerden nabij Mechelen vonden, zou zijn op te maken.

Volgens zijne meening trok nog een tweede korps uit de omstreken van Luik naar het Zuiden. Dit korps passeerde Brussel Donderdagnacht en Vrijdag van de vorige week.

Deze beweging naar het Zuiden was aan de verbondenen zeer goed bekend en de uitval uit Antwerpen had plaats om deze te beletten. Het voortrukken der geallieerden was zóó sterk, dat, indien de vijanden toch naar het Zuiden waren doorgedrongen, niet alleen hunne verbindingen met Duitschland, doch waarschijnlijk heel de bezetting van België voor hen verloren zou geweest zijn.

Ofschoon de troepen in het Zuiden de versterking dringend noodig hadden, was het risico toch te groot. Wanneer er nog troepen naar het Zuiden zijn getrokken, dan kan het slechts een gedeelte van één legerkorps zijn geweest.

De correspondent meent, dat de bevelhebbers der verbonden troepen volkomen tevreden zijn over het succes hunner operaties.

BELGISCHE ACTIE TEGEN LUIK.

Over Maastricht seint een correspondent aan het „Hbld.":

Is reeds uit de aanvallen op Leuven en Thienen gebleken, dat de Belgen niet stil zitten, nog duidelijker blijkt dit uit de omstandigheid, dat binnenkort een ernstige poging verwacht wordt om Luik te hernemen. Generaal Bertrand schijnt alles in het werk te willen stellen om zich van Luik meester te maken.

Geruchten gaan, dat zelfs door het Duitsche gouvernement aan de inwoners van Luik is aangezegd, de stad te verlaten en als juist mag aangenomen worden, dat Belgische officieren uit Antwerpen aan hun familie te Luik hebben laten weten, dat het raadzaam zou zijn uit de stad te vertrekken.

Afgescheiden van de vraag, o' het den Belgen gelukken zal, Luik te hernemen, staat het toch wel vast, dat zij het er op toeleggen, de verbinding tusschen Aken en het front van de Duitsche troepen te verbreken.

De stemming onder de Duitschers in die verbindingslinie is zeer geprikkeld en iedere reiziger wordt nauwkeurig gefouilleerd en aan een verhoor onderworpen.

De passagiers op de booten tusschen Luik en Maastricht, worden streng aan den lijve onderzocht, en de Etappen-Kommandanturen tusschen Aken en Brussel, leggen een buitengewonen achterdocht aan den dag.

In ieder geval zijn dezer dagen allerlei gebeurtelijkheden te verwachten, op de groote Duitsche verbindingslinie door België.

EEN ENGELSCHE LEZING VAN DEN STRATEGISCHEN TOESTAND.

De Parijsche correspondent van de Times seinde Dinsdag: De Duitsche legers trokken snel, maar volgens de laatste berichten in goede orde terug. Hun front strekt zich uit in een lange linie ten Noorden van de rivieren Aisne en Suippe, van de bosschen ten Noorden Compiègne tot Vienne-la-Ville, dat in het midden van de westelijke helling van de hoogten van Argonne ligt. Langs deze linie bieden zij tegenstand.

Welke kracht deze tegenstand zal blijken te hebben, is de groote vraag van het oogenblik. De vlakten van Champagne, waar hun centrum ligt, bieden geen natuurlijke stelling aan, waar een verdediging ingericht zou kunnen worden, en het is waarschijnlijk, dat de slag, die nu gaande is, niet meer dan een gevecht in de achterhoede is om den aftocht van de hoofdmacht naar de Maas te dekken. Voor het oogenblik is de heele Duitsche linie ongerept en is zij door een van de weinige goede wegen door Argonne met een gedeelte van het leger van den Duitschen Kroonprins verbonden, dat ten Oosten van de hoogten van Argonne ligt.

Dit laatste leger schijnt er het moeilijkst van alle aan toe te zijn. Maandag en Zondag heeft het een verwoede poging gedaan om door de Fransche fortenlinie tusschen Toul en Verdun te breken. Fort Troyon, dat de gaping ten N. van St. Mihiel dekt, werd voornal hevig bestookt. Deze aanval schijnt echter Maandag volkomen afgeslagen te zijn. (Wij weten reeds van ambtelijke zijde, dat het fort Troyon ontzet is. — Red.) Men meldt nu, dat het leger terug tracht te trekken door het eenige beschikbare poortje tusschen Argonne en de Maas. Een poging om daardoor te ontsnappen was een hooget bezwaarlijke zaak, maar is nu blijkbaar met goed gevolg voltooid, aangezien de linie Varennes—Consenvoye, die de Duitschers Maandagavond bezet hielden, buiten de gevaarlijke zone van Verdun ligt en een verderen terugtocht over de Maas dekt.

DUITSCHLAND EN DE VREDE.

BERLIJN, 16 September. De „Nordd. Allgem. Ztg." In de leugencampagne, welke den oorlog der triple-entente tegen Duitschland begeleidt, doen sinds eenigen tijd ook geruchten de ronde, dat Duitschland naar den vrede verlangt.

Nu eens wordt verteld, dat de rijkskanselier zou gezegd hebben, dat Duitschland niets vuriger wenschte dan spoedig vrede te sluiten, waarop Greij door bemiddeling van Amerika een trotsch antwoord liet geven. Dan hoort men weer dat de Duitsche gezant te Washington pogingen in het werk gesteld heeft om voor Duitschland den vrede te verkrijgen.

De neutrale staten moeten door dergelijke valsche berichten den indruk krijgen, dat Duitschland den strijd moede is, en zich wel naar de eischen der triple-entente zal moeten schikken.

Wij kunnen tegenover dit leugenspel beslist verklaren, dat ons Duitsche volk in dezen opgedrongen oorlog de wapens niet eer zal neerleggen, vóór 't zich de waarborgen, welke voor zijn wereldpositie noodzakelijk zijn, verzekerd heeft.

VOORGESCHIEDENIS VAN DEN OORLOG.

LONDEN, 16 September. De minister van buitenlandsche zaken heeft vanavond een lang telegram van Sir Maurice de Bunsen, de Engelsche gezant te Weenen, openbaar gemaakt, waarin verslag wordt gegeven over de gebeurtenissen en onderhandelingen die aan den oorlog zijn voorafgegaan.

Bunsen verklaart, dat zelfs na het verwerpen door Oostenrijk van het antwoord van Servië op het ultimatum de onderhandelingen tusschen Oostenrijk en Rusland op volkomen vriendschappelijke wijze zijn voortgezet tot den eersten Augustus. Een schikking scheen toen bijna in zicht.

Dien dag verwittigde Sjebeko, de Russische gezant te Weenen, Bunsen dat graaf Szapary, de Oostenrijksche gezant te St. Petersburg, Sasonof had meegedeeld dat Oostenrijk bereid was de punten in de aan Servië gerichte nota, welke met de onafhankelijkheid van Servië onvereenigbaar schenen, aan bemiddeling te onderwerpen.

Ongelukkigerwijze zijn deze vriendschappelijke besprekingen tusschen Oostenrijk en Rusland in de war gestuurd door Duitschland, dat den 31sten Juli door zijn ultimatum te St. Petersburg en Parijs tusschenbeide kwam.

Bunsen voegt hieraan toe, dat een uitstel van enkele dagen, Europa waarschijnlijk een der grootste rampen, die de geschiedenis kan aanwijzen, zou hebben bespaard.

DE NEUTRALITEIT VAN NEDERLAND.

De Duitsche „Nordd. Allgem. Ztg." schrijft: De Koningin der Nederlanden wees in de Troonrede op de ernstige tijdsomstandigheden, waarin de Kamers weder bijeenkwamen. Met bijzonderen nadruk wees de Koningin haar volk nogmaals op de plichten der neutraliteit.

Wij willen gaarne en met volkomen voldoening vaststellen, dat Nederland deze plichten met de grootste stiptheid tracht na te komen.

Deze verklaring schijnt ons te gewichtiger, wijl van alle kanten pogingen in het werk gesteld worden om onder het Nederlandsche volk de juiste begrippen van hetgeen de neutraliteit in den tegenwoordigen oorlog eischt, te verdoezelen. Daartoe moet vooral gerekend worden de lage belastering onzer troepen, welke voortdurend uit Engelsche, Fransche en Belgische bron, de Hollandsche pers binnendringt.

Kenden de Hollanders de laatste gebeurtenissen en de Duitsche troepen niet beter, dan zouden zij onze soldaten voor benden roovers, dieven en dronkaards moeten houden.

Het is te hopen, dat deze Troonrede bewerken zal, dat de Hollandsche pers, niettegenstaande de kuiperijen onzer vijanden, om het Hollandsche volk tegen ons op te hitsen, onpartijdig zal blijven oordeelen.

EEN HELDHAFTIG MEISJE.

De „Gazet van Antw." vertelt het volgende treffende staaltje van kinderliefde.

Voor eenige dagen verschenen de uhlanen op 't Goor, bij Heyst op-den-Berg en bepaalden zich er toe 200 mannen, jongelingen en vrouwen, als gevangenen mede te nemen. Tusschen dezen bevond zich Victor Thijs, wiens vrouw voor eenige maanden stierf en 8 kinderen naliet, waarvan het oudste meisje van 18 jaar met boter en eieren dagelijks naar Antwerpen komt.

Bij haar thuiskomen 's avonds vond zij al haar broerkens en zusterkens in de grootste wanhoop. Zij slaagde er in te vernemen, dat haar vader met de andere menschen te Aerschot in de kerk opgesloten was. Dat meisje aarzelde geen oogenblik om met de andere kinderen te voet naar Aerschot te trekken. Meermalen werden zij met den dood bedreigd, indien zij niet terugkeerden, maar toch slaagden zij er in tegen den avond Aerschot te bereiken. Geen middel om den overste der Duitschers te spreken te krijgen, de kinderen waren verplicht den nacht in 't open veld door te brengen. Bij het krieken van den dag poogde de oudste dochter nogmaals om toegelaten te worden en wist het hart van die menschen te buigen.

Zij werden ten stadhuize binnengeleid. Weenende en smeekende vroegen die kinderen hunnen vader terug. Het 18-jarig meisje vroeg aan de Duitsche officieren of zij ook geen vrouw en kinderen hadden, en hare woorden waren zoo raak, hare houding was zoo kranig en heldhaftig, dat de Duitsche officieren zich lieten vermurwen. Vader Thijs werd gered door het moedig optreden zijner kinderen en kon met hen terug naar 't Goor, van waar hij sinds naar een veiliger plaats is vertrokken.

OORLOGSWEE.

Een jonggetrouwde man uit Bochum ging ten oorlog. Terwijl hij in het land des vijands streed, werd hem thuis een zoon geschonken. Nauwelijks was het kind eenige dagen oud, toen de tijding kwam, dat de vader den heldendood gestorven was. Door deze tijding werd de jonge moeder zoo aangegrepen, dat zij 2 dagen later stierf.

De vader dood, de moeder in haar kist en het knaapje in de eerste dagen van zijn leven reeds wees.

DRIE BROEDERS GESNEUVELD.

Kapitein von König-Zornigall, van het reserve-bataljon van het 93e Infanterie-regiment, kondigt den dood op 't slagveld aan van zijn drie broeders, kapitein Joachim von König van het 5e regiment garde-grenadiers; 1e luitenant Hans von König van het 93e Anholter Reg. Inf.; en 2e luitenant der reserve Kurt von König, van het 24e Reg. Inf.

RUSSEN IN NOORD-FRANKRIJK?

Dat er Russen in Noord-Frankrijk zouden geland zijn is beweerd, tegengesproken, opnieuw beweerd en opnieuw tegengesproken, óók officieel.

Nu deelt de N. R. C. hieromtrent mede, „dat de Cardiff Evening Express een verklaring heeft gehoord van den heer W. H. Champion, „een welbekend Welsch ingenieur, die met 2500 Kozakken op een stoomschip van Archangel naar Leith heeft gereisd". Hij heeft den naam van het schip genoemd, maar het blad vindt het beter dien weg te laten. Hij vertelde dat die 2500 de laatste afdeeling van een uit Archangel gezonden leger van 70.000 Kozakken was. De trein, waarmede hij door Schotland en Engeland in gezelschap van die Kozakken had gespoord, was de 193e, die met Russen gevuld, door York was gekomen. De ingenieur, die uit Siberië terugkwam en om den oorlog den weg over Archangel nam, geeft allerlei bijzonderheden van zijn treinreis naar Archangel, steeds met troepen. Hij zei nog, dat de Kozakken allen groote kerels waren. Hij had vele kiekjes van hen genomen. De Cardiff Evening Express heeft die in haar bezit, maar wil ze zonder verlof van den censor niet afdrukken".

AMERIKA POLST DUITSCHLAND OVER VREDE.

De correspondent van de „Associated Press" te Washington, zegt, dat keizer Wilhelm reeds sinds verscheiden dagen een niet formeele vraag van de Vereenigde Staten ter overweging heeft.

Amerika zoekt daardoor n.l. te weten te komen, of Duitschland vredesvoorwaarden zou willen bespreken.

Tot nog toe heeft de keizer echter geen antwoord gegeven.

Deze vraag, hoewel niet formeel, was toch een poging, die een officieel karakter droeg, met het doel vast te stellen, of het gerucht, dat Duitschland over den vrede wenscht te onderhandelen, al dan niet op een feit gegrond is.

DUURTE EN WERKLOOSHEID IN ENGELAND.

Het toonaangevend Engelsch financieel blad, de „Economist", geeft in een overzicht van waren het onbetwistbare bewijs, dat de oorlog oorzaak was in Engeland van eene plotselinge en sterke stijging der prijzen. De stijging bedroeg in doorsnee voor alle waren 6 pct., voor levensmiddelen veel hooger. Voor koren en vleesch wijst de „Economist" voor de maand Augustus een stijging van 579 op 641, dus 62 punten. Het sterkst zijn de suikerprijzen in de hoogte gegaan.

De stijging der textielgroepen bedraagt 10 punten. De helft van alle weefstoelen van Engeland staan stil. Eene volkomen werkloosheid staat in zeer korten tijd voor de deur, daar de Engelsche textielindustrie op invoer van Duitsche hulpstoffen is aangewezen. Engeland heeft meer dan 2 millioen textiel-arbeiders.

ENGELAND'S HANDEL EN DE OORLOG.

BERLIJN, 15 Sept. Engeland heeft gezegd een oorlog van 20 jaar te zullen voeren, en reeds in de eerste maand van den oorlog is zijn handel bijna tot op de helft geslonken, n.l. van 2.2 op 1.2 milliard. Vóór Augustus is de invoer met 265 millioen mark gedaald, de uitvoer met 402 millioen, de doorvoer met 71 millioen, de invoer van levensmiddelen met 40 millioen. Daarbij telt voor de cijfers van Augustus nog mee het bedrag uit den tijd voor 't uitbreken voor den oorlog.

In 1913 bedroeg Engeland's uitvoer gemiddeld 833 millioen mark, in 1914 slechts 402. Deze getallen zeggen alles.

GENERAAL DE LA REY GEDOOD.

KAAPSTAD, 16 September. Generaal de la Rey, bekend uit den Boerenoorlog, keerde gisteravond in gezelschap van generaal Beyers in een auto naar huis, toen hij een auto van de politie tegenkwam, die den weg bewaakte ten einde een rooverbende in het oog te houden. Toen de auto van generaal de la Rey niet aan de sommatie om te stoppen voldeed, loste de politie een schot, hetwelk de la Rey in het hart trof. Zijn dood heeft in het heele land diepe ontroering gewekt.

In ons Vaderland.

VOORZITTER TWEEDE KAMER.

Bij Kon. besluit van 15 dezer is benoemd tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voor het tijdperk der tegenwoordige zitting, mr. H. Goeman Borgesius, lid van die Kamer.

VRIJ VERVOER VAN VERLOFGANGERS.

De minister van oorlog heeft ter zake van het vrij vervoer van verlofgangers op de spoorwegen nader bepaald, dat voor het afgeven van kosteloose vervoerbewijzen, geen bewijzen van onvermogen moeten worden verlangd en dat de beoordeeling van de wettigheid van een verzoek om een dusdanig vervoerbewijs, geheel berust bij den onmiddellijken militairen chef.

BESTRIJDING DER WERKLOOSHEID.

Ingediend is bij de Tweede Kamer een suppletoire waterstaatsbegrooting, verhoogende het eindcijfer met 8½ millioen gulden, voor de uitvoering van verschillende werken, ter bestrijding van de werkloosheid, gevolg van bestaande buitengewone omstandigheden.

Daarvan is f 7.000.000 bestemd als voorschot aan de spoorweg-maatschappijen, voor het uitvoeren van werken en het doen van betalingen.

In de toelichting wordt o.a. gezegd:

In verband met de thans bestaande buitengewone omstandigheden, is het noodzakelijk maatregelen te nemen, om door werkverschaffing juist in dit jaargetijde de te verwachten werkloosheid zooveel mogelijk te verminderen. Daartoe zullen niet alleen alle werken, die thans onderhanden zijn, zoo krachtig mogelijk moeten worden voortgezet, doch tevens zullen zooveel mogelijk nieuwe werken onmiddellijk moeten worden aangevangen, waarbij voornamelijk dient te worden gelet op die soort werken, waarbij veel handenarbeid kan worden aangewend.

O.m. staan werken aan het Wilhelminakanaal en aan de visschershaven te IJmuiden op het program van uitvoering.

Het ligt overigens in de bedoeling niet alleen waterstaatswerken, die het Rijk zelf uitvoert, krachtig ter hand te nemen, doch ook de werken tot wegaanleg, waarbij veel handenarbeid wordt gevorderd.

Teneinde ook op het gebied der spoorwegen zooveel doenlijk aan vele handen arbeid te verschaffen, is overleg gepleegd met de Staatsspoor en de Hollandsche spoor, die zich bereid verklaard hebben, in deze zooveel mogelijk steun te verleenen.

De maatschappijen echter hebben tengevolge van de mindere ontvangsten, door de buitengewone omstandigheden veroorzaakt, niet de beschikking over voldoend kasgeld, om de aannemers van werken onmiddellijk te betalen.

Nu is directe betaling, juist met het oog op de huidige omstandigheden, als onvermijdelijk te beschouwen. In verband hiermede wordt voorgesteld, ten laste der Staatsbegrooting, aan genoemde maatschappijen voorschotten te geven resp. tot een bedrag van 4 millioen en 3 millioen gulden.

Die voorschotten zullen voor ongeveer de helft moeten dienen ter bestrijding van kosten van nieuwe werken en leveringen, en overigens betrekking hebben op verschenen vorderingen, wegens loopende werken en leveringen.

Het ligt in de bedoeling de voor deze voorschotten te besteden bedragen te vinden door uitgifte van schatkistbiljetten.

ONTGINNING VAN WOESTE GRONDEN.

De Algem. Commissie tot steun te Rotterdam, heeft zich met een adres gewend tot den minister van Landbouw, waarin zij de aandacht vestigt op de 'ot 's rijks eigendommen behoorende verschillende perceelen woeste gronden, die zich bijzonder leenen voor boschcultuur en andere ontginningen.

Zij meent, dat veel van de tegenwoordige arbeidsloozen, voor zoover zij daarvoor de noodige geschiktheid bezitten, werk zouden kunnen vinden, indien met ontginning dier gronden werd aangevangen; dat hierdoor aan deze personen geen of minder steun in den vorm van een gift behoeft te worden uitgekeerd, hetgeen zeer zeker een grooten moreelen invloed op hen zou uitoefenen; dat daarenboven bereikt wordt dat improductieven grond wordt omgezet in productieven grond.

Adressante verzoekt den minister, het daarheen te leiden, dat zoo spoedig mogelijk met die ontginning voor werkverschaffing een aanvang worde gemaakt.

EET VARKENSVLEESCH!

Zou het niet 't wijste zijn om voorloopig weinig of geen rundvleesch te eten, maar eerst de varkens te consumeeren?

De varkens worden gemest met erwten en graansoorten, die wellicht nog kunnen dienen als voedsel voor de menschen. De koeien eten gras, dat nog in overvloed groeit, terwijl ook de hooibergen vol zitten met hooi.

De boeren, die voor hun producten geen geld kunnen maken, willen hun varkens graag opruimen: dan behoeven ze geen duur varkensvoeder meer te koopen. Zij zouden er dus in de eerste plaats mee geholpen zijn, als in den eerstkomenden tijd veel varkensvleesch werd gegeten. En het verleenen van een ruggesteun aan de boeren is een nationaal belang.

Maar door het sparen van erwten, rogge en ander koren, dat als varkensvoeder gebruikt wordt, ware 't o. i. ook in 't belang van den minderen man, want het zou meewerken om 't graan goedkoop te doen blijven. St. Ct.

VERGEETACHTIGEN.

Te Haarlem worden dezer dagen in het openbaar verkocht de voorwerpen in 1913 achtergelaten in treinen en aan stations der Hollandsche Spoor.

Ditmaal niet minder dan 2700 paraplues en 900 wandelstokken.

Daarenboven nog honderden handschoenen en kleedingstukken van allerlei aard, van splinternieuw tot rafeloud speelgoed, boeken, enz. en tal van gouden en zilveren voorwerpen.

Op deze wijze laat het publiek voor eenige duizenden gulden aan waarde achter! N. Ct.

DE OORLOG EN DE KATOENNIJVERHEID.

Het „Hbl." schrijft:

Indien het nog noodig ware den verstrekkenden invloed van den oorlog aan te toonen ook daar, waar men oppervlakkig beschouwd weinig van dien invloed zou verwachten te bemerken, dan zou de Engelsche katoennijverheid daarvan een voorbeeld kunnen leveren. De katoennijverheid van Lancashire bezigt voor het verven harer goederen in hoofdzaak Duitsche kleurstoffen, om de eenvoudige reden, dat deze kleurstoffen veel meer schakeeringen hebben dan de Engelsche. Nu wordt die vooraad thans natuurlijk niet aangevuld en het gevolg is, dat de kleurstoffen thans schaarsch zijn in Engeland, zoo zelfs, dat de verffabrieken, (in Engeland bestaan afzonderlijke fabrieken, die de katoenen goederen verven); reeds in uitzicht hebben gesteld dat de prijzen voor het verven aan het einde dezer maand zullen opslaan.

Een agent en commissionair in katoenen goederen hier te lande toonde ons een schrijven, door een Engelsche fabriek begin September aan hem verzonden. Daarin werd den groothandelaars in Nederland aangeraden zoo spoedig mogelijk orders te plaatsen voor het verven van de katoenen, waarvoor zij gecontracteerd hebben, met het oog op diezelfde in uitzicht gestelde prijsverhooging als gevolg van de schaarschte der verfstoffen.

Aan dit schrijven werd toegevoegd, dat men in Engeland, wanneer de voorraad op is, zijn toevlucht zal moeten nemen tot... Engelsche verfstoffen, die meer beperkt zijn wat kleurenschakeeringen aangaat.

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel,

In aanmerking genomen de groote prijsverhooging van inlandsche rogge.

Verzoekt den landbouwers, hunne voorradige rogge niet tot voeder van vee te gebruiken, zullende, indien in eenigszins beteekenende mate rogge door hen aan vee wordt gevoederd, het gevolg hiervan zijn, dat de rogge in de gemeente door hem, Burgemeester, in beslag wordt genomen.

Boxtel, 8 September 1914.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door
GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER) Rotterdam.
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133)

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:

Braila en Galatz Constantinopel Bourgas Varna	ongeregeld
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	onbekend
Colombo, Calcutta en Madras	21 Sept.
Durban, Delagoa Bay en Beira	25 Sept.
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	28 Sept.
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	26 Sept.
Paramaribo en Curaçao	25 Sept.
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	2 Oct.
Londen	elken dag
Kopenhagen, Christiania, Christianssund, en Bergen	1 maal per week.
Glasgow en Leith	2 maal per week.
Hamburg	ongeregeld.
Antwerpen	

Veranderingen voorbehouden.

No. 77 WOENSDAG 23 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN:

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

De Verzekering der Neutraliteit.

In den „General-Anzeiger" van Elberfeld-Barmen schrijft een Duitscher het volgende:

Koortsachtig wordt in Holland gewerkt ten einde het kleine land in verdedigingstoestand te brengen. Nieuwe werken worden in de drie verdedigingslinies gemaakt en in de dijken worden al vast groote gaten gemaakt, opdat men in oorlogstoestand geheele streken binnen 24 uren onder water kan zetten.

Om Utrecht heen, het centrum der tweede linie, worden talrijke aardige villa's gesloopt en neergeschoten, prachtige lanen van oude boomen vernield en overal ziet men soldaten en dikwijls in zulk een groot aantal, dat er hier en daar nog meer zijn als burgers. Vooral in de streek van Rotterdam tot Amsterdam zijn talrijke troepenmassa's verzameld. Elk dorp heeft groote inkwartiering en de groote loodsen van de bloembollenhandelaars zijn overal voor kazernes ingericht.

In de steden zijn alle schoollokalen en grootere stadsgebouwen als kazernes in gebruik en de Hollandsche jongens verheugen zich dat de scholen tot nader order zijn gesloten. Zonder oorlogsgevaar zouden ze al weer eenige weken achter den rug hebben.

Aan het Noordzeestrand is de Kustwacht volop aan het werk. De bewegingen der schepen aan den horizont worden angstvallig bespied en de vele vuurtorens zijn door Marine-officieren bezet ten einde zaakkundig elke beweging van de schepen te kunnen volgen. Men vindt in de blonde duinen talrijke tenten van de infanterie in hunne grijze veld-uniformen en vele telegraaf- en telefoonleidingen verbinden de kust met het binnenland, waar de troepen zóó vereenigd zijn, dat in eenige uren 40 tot 50.000 soldaten op de bedreigde kustplaats kunnen worden geworpen, want deze kust is de zwakke kant van Holland.

Kleine gepantserde forten zijn er alleen bij den Hoek van Holland en IJmuiden en bij den Helder. Maar schepen met grooten diepgang mogten op grooten afstand van de kust blijven en een vijand kan zijn landingstroepen alleen door kleine bootjes aan wel brengen.

In de dikwijls zéér breede duinenstreek vindt de vijand, als het hem mocht gelukken voldoende troepen geland te hebben, een bijzonder moeilijk terrein. Elk kanon, dat hier in stelling wordt gebracht, moet op eene fundeering van hout staan en zelfs het vooruitbrengen van de lichte Hollandsche veldbatterijen op en tusschen de zandmassa's van deze stofzandbergen, is een reuzenwerk, dat door driedubbele bespanningen en assisteerende infanterie nog bijzonder moeilijk wordt uitgevoerd.

En achter dat land van zandduinen komt het groote waterland, waar elk weiland, elke hofstede met grootere of kleinere slooten is omgeven. Alleen op de zéér weinige hoofdwegen kunnen grootere troepenafdeelingen verder komen.

Buiten deze enkele hoofdwegen zal een voorwaarts trekken van vijandige troepen in dit ongeloofelijk moeielijk terrein om zoo te zeggen onmogelijk zijn.

Hierbij komt, dat het Hollandsche leger een niet te verachten tegenstander is. Het telt nu ongeveer 500.000 man en is beter geoefend dan de Engelsche en Belgische troepen. Vooral in den kleinen oorlog zullen zij hun man staan, omdat zij de moeielijkheden van hun terrein kennen en daarvan gebruik zullen maken. Voor grootere militaire operaties zijn zij minder geschikt, omdat de zware artillerie ontbreekt, maar met hunne lichte batterijen weten zij allervlugst over hun waterig land verder te komen en bijzonder gauw op het land sterke stellingen in te nemen.

Ofschoon nu het Hollandsche leger niet die voortreffelijke bewapening en discipline heeft van de Duitschers, is toch het zoogenaamde „Soldatenmateriaal" bijzonder goed. De Hollandsche soldaat heeft even als de Duitsche een zéér groot uithoudingsvermogen en hebben zij bij de jarenlange gevechten in hunne kolonies getoond wat zij waard zijn. Ook in den Boeren-oorlog, waar ontelbare (?) Hollanders de gelederen der Boeren hebben versterkt, hebben zij door hun heldhaftig wagen en dapperheid menige fout der veel te voorzichtig vechtende Boeren hersteld. En wat de Hollandsche officieren in Albanië, ofschoon aanhoudend tegengewerkt en van alle hulp verstoken, hebben gepresteerd, weet ieder.

En nu waar elk moment ook voor Holland de oorlog kan uitbreken, is de Hollandsche soldaat om zoo te zeggen geheel veranderd. De onverschillige houding is verdwenen. Er wordt bijzonder flink gemarcheerd en toen ik onlangs twee regimenten infanterie in Arnhem per trein zag vervoeren, viel mij de volmaakte orde en degelijke militaire houding op. Er viel geen enkele aanmerking te maken.

De vijanden van Duitschland, vooral België en Engeland, doen moeite hun invloed in Holland te doen gelden, opdat het zich tegen Duitschland verklare of ten minste een minder welwillende houding tegenover Duitschland zal aannemen. Het zou n.l. den Engelschen generalen stat bijzonder gelegen komen, indien Engelsche troepen achter de sterke rijen der Hollanders, de Duitsche flanken konden bedreigen.

Maar Holland is tot nu toe neutraal in elk opzicht.

Holland wil, en deze wil vindt men bij iederen Hollander, zijn neutraliteit zoo noodig tot den laatsten man verdedigen.

Men verzwijgt echter niet, dat Engeland op een geschikt oogenblik de Hollandsche koloniën ernstig kan bedreigen.

Holland zelf is voor een Engelschen inval zeker, maar de Hollandsche prachtige kolonies zijn een gevaarlijk bezit en vervullen het Hollandsche volk met groote zorg. (? Vert.).

Een tocht door België.

We hadden het voorrecht, schrijft de „Maasbode," iemand te spreken, die deze week door geheel België heeft gekruist. Van zijn veelvuldige ervaringen mochten we het een en ander vernemen.

Zondag l.l. begaf hij zich per auto van Maastricht over Verviers naar Luik. In Verviers vertelden hem de beambten van den spoorweg, dat de Belgen den spoorweg hadden vernield tusschen Tirlemont en Leuven, zoodat de verbinding met die stad en verderop met Brussel verbroken was. Den volgenden dag, Maandag, ontdekte onze zegsman op zijn tocht van Luik over Tirlemont naar Leuven en verder naar Brussel, dat de Duitschers er al weder in geslaagd waren den spoorweg te herstellen en de verbinding met Brussel weer tot stand te brengen. In den tijd van 12 uren moest dat werk zijn geschied.

In Leuven had onze zegsman het groote genoegen prof. Noyons te spreken, die zich met zijn vrouw gehoel aan de gewonden wijdt. De Hollandsche professor, voor wien onze zegsman een hooge bewondering opvatte, klaagde, dat de krachten te kort schoten en versterking van het Roode Kruis dringend noodzakelijk was, omdat er vele arme stumpers in de velden aan hun wonden lagen te sterven. In opdracht van prof. Noyons heeft onze zegsman aan het Duitsch legerbestuur te Brussel versterking van het Roode Kruis te Leuven gevraagd. Het Belgische Roode Kruis kreeg van de Duitschers geen vergunning, maar wel werd door het Duitsche Roode Kruis veel materiaal gezonden, zoodat verondersteld mag worden, dat de taak, die prof. Noyons zoo edelmoedig op zich genomen heeft, niet meer zoo verpletterend zwaar is.

Het gasthuis lag vol met gewonden. Elders waren nog wel bedden beschikbaar; op éene plaats b.v. wel 60, deelde prof. Noyons mede, maar de verplegers ontbraken. Bij de Duitsche gewonden, die hij ter verpleging ontving, constateerde dr. Noyons meest hoofd- en borstwonden. Daaruit leidde hij af, dat de Belgen met hun geweervuur juist treffen.

In Brussel had het gewone leven weer zijn gang genomen. Onder dat gewone was er wel het een en ander, het lichtzinnige, dat onzen zegsman in een zoo zwaar geteisterd land onaangenaam verraste. Daarbij vergeleken was Maastricht veel meer in de juiste stemming. De godsvrucht en ernst, welke in die stad tot uiting kwamen, hadden hem zeer getroffen.

Van Brussel ging het over Alost naar Gent. Alost, eenmaal reeds door de Duitschers genomen, was weer in handen der Belgen. Melle, voor Gent, toonde de sporen, dat er hevig gevochten was. Bijna alle huizen waren er verbrand en verwoest. Alleen de, ook door veel Hollanders bezochte kostschool (Pensionat des Joséphiles) is ongedeerd. De streek om Gent, een Belgisch „Westland," een streek van bloemenkweek en van tuinbouw met vele kassen, had veel geleden. Men had er zich zeer ongerust over gemaakt, maar deze streek heeft gedeeld in het voordeel, dat Gent zich door onderhandelingen met den Duitschen legercommandant had verworven.

In Antwerpen was de stemming opgewekt. Zooals al veel is vermeld, men arbeid er aldoor aan de versterkingen. In den pikdonkeren avond waren van de forten de zoeklichten werkzaam. Eigenlijk waren het geen zoeklichten. Die immers werpen slechts een enkele schelle straal het luchtruim door. Maar men zou de Belgische instrumenten beter schijnwerpers kunnen noemen. Want ze verlichten een groot vlak van den hemel tegelijkertijd, zoodat het afzoeken van het luchtruim veel meer effect kan hebben. Van Russen in België is geen sprake. Ook niet van Engelschen, hoe gaarne onze zegsman het hun ook hadde gegund.

Men was in de Scheldestad verheugd over de hoopvolle berichten, welke de bladen dien avond bevatten, over reusachtige nederlagen der Duitschers. Toen onze zegsman Woensdag en volgende dagen omtrent de bewegingen en de aantallen der Duitsche troepen in België meer had gezien, hield hij op geloof te schenken aan die berichten der Antwerpsche bladen. Woensdag was hij n.l. te Mons, Jemappe en verschillende andere plaatsen. Te Bavet lagen onder de hoede van Engelsche verpleegsters Fransche en Engelsche gewonden. In het Fransche plaatsje Binche kon hij lunchen in een kamer van de herberg, waar, blijkens krijtopschrift op de deur, de Oostenrijksche generale staf verblijf had gehouden. Deze was pas verder Zuidwaarts opgetrokken.

Een ander klein plaatsje in die streek is Bois d'Haine. Onze zegsman sprak er den directeur van de bijtabriek van de bekende Kwatta. Men was er drukker aan het werk dan ooit te voren. Voor het Duitsche leger namelijk. Een oogenblik had men de fabriek bijna moeten stop zetten. Er kwam gebrek aan suiker. Geen nood echter. Het Duitsche legerbestuur requireerde deze grondstof in voldoende hoeveelheid. Voor de Fransche mijnstreek had men algemeen ongeregeldheden onder de bevolking en vreeselijke Duitsche represailles gevreesd. Gelukkig is men daarvan verschoond gebleven.

Vreeselijk echter was het gesteld met Dinant, waar onze zegsman Donderdag aankwam.

Over het bitter lot van dit liefelijk stadje, heeft onze oorlogscorrespondent reeds verhaald. Een onzettend feit echter, dat wel een verbijsterende werking moet hebben, deelde onze zegsman ons uit de allerbeste bron mede. Het betreft den te Dinant algemeen bekenden en om zijn weldadigheid en voorkomendheid hooggeachten heer Himmer.

Ontstellend en veelbeteekenend is de wijze, waarop deze notabele is behandeld. Hij was sinds 17 jaar vice-consul van Argentinië. Aan zijn woning hing bij het binnentrekken der Duitschers niet alleen het wapenschild maar ook de vlag van Argentinië uit. Niettemin werden door de Duitsche soldaten de deur en de ramen geforceerd. Meubelen werden kort en klein geslagen, het consulair archief vernietigd, vlag en schild neergehaald. Daarop werden uit de fabriek, die door een tuin gescheiden achter het huis ligt, de heer Himmer en een dertigtal werklieden te voorschijn gehaald. Zij werden gevoegd bij een aantal andere mannen, die zonder vorm van proces zijn gefusilleerd. Weer heette het, dat er op Duitsche troepen was geschoten.

Van Donderdag af was in Zuid-België en verdere dagen ook in het overige België een groote troepenverplaatsing van Frankrijk uit merkbaar. Die verplaatsen gebeurde met bewonderenswaardige snelheid en technische kalmte en zekerheid. Van een nederlaag in Frankrijk geloofde onze zegsman niets meer. Integendeel moest het succes der Duitschers niet gering zijn om in België een zoo grootsch opgezette beweging te organiseeren.

Toen onze zegsman Donderdagavond in Brussel aankwam, verdrong het volk zich op vele plaatsen voor een juist aangeplakte circulaire. Opgesteld in het Fransch en in het Vlaamsch, luidde deze kennisgeving in den Vlaamschen tekst woordelijk als volgt:

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

14)

Tegen het ondergaan der zon, op een heerlijken zomerdag, wandelde een eerbiedwaardig geestelijke door de velden van het dorp.

Er was iets deftigs in zijn hooge gestalte, iets goedaardigs in zijn krachtvolle gelaatstrekken; maar tevens lag er mistroostigheid over geheel zijn persoon.

Nu en dan hief hij de oogen hemelwaarts, en scheen voortwandelend, te bidden, of stond eensklaps stil, hield de oogen naar den grond gericht, en scheen in diepe, treurige gedachten verzonken; zelfs kwam er dan een traan in zijn oog opwellen. Waaraan dacht hij? Aan ongelukken van vroegere tijden.

Op het einde van een zijpad bleef hij stilstaan, en zag met oplettendheid naar een voorbijgaanden knaap, die uit een korf met de schoonste perzikken gevuld, de rijpste vruchten uitkoos en ze met gretigheid opat.

— Mijn kind, vroeg hem de geestelijke, waar woont gij?

Het knaapje stond stil en antwoordde:

— Daar ginds in Hellenend.

— Dat dacht ik, mompelde de priester, dewijl gij mij geheel en gansch onbekend zijt; hoe heet gij?

— Gutwald.

De geestelijke bezag met belangstelling het schoone wezen en den ranken bouw van het kind, en sprak verder:

— Waar haalt gij die schoone vruchten?

— In den hof van gindsche woning.

— Wie heeft u di gegeven?

— Niemand; ik heb ze genomen.

— En wie heeft u dit bevolen?

— Vader of moeder, ik weet niet...

— Hoe, men beveelt u te stelen? vroeg de pastoor eenigszins driftig.

Het knaapje scheen niet goed te vatten, waarom de man hem zoo ernstig aanzag.

— Weet gij dan niet, zei de geestelijke, dat gij niet moogt stelen?

Het kind staarde hem vragend aan, en zei half lachend:

— Waarom niet?

— Wel, mijn lief kind, omdat stelen zonde is.

De jongen zette zijn korf op den grond, en scheen genegen het gesprek voort te zetten; en toen de geestelijke zich tegen den houtwal neerzette, plaatste hij zich vertrouwelijk naast hem.

— Hoe oud zijt gij, mijn kleine vriend? vroeg de priester verder.

— Negen jaren.

— En gij weet niet, dat stelen zonde is?

De knaap schudde, neen.

— En dat de Dingbank ook verbiedt te stelen, dat weet gij toch wel?

— Gewis, dat weet ik; maar men heeft mij gezegd, dat de oude Vorster zoo bang is als een haas, en ik slechts mijn zakmes moet trekken, om hem weg te jagen.

— Maar, mijn brave jongen, gij hebt mijne perzikken gestolen.

— De uwe? zei de knaap opstaande; hij bezag met strakke blikken den goedaardigen man, en met een traan in het oog, sprak hij: O, daar heb ik spijt van... neem ze terug, mijnheer, of lieven, ik zal ze zelf terugbrengen.

— Neen, neen, mijn kind, ik schenk u de perzikken; maar doe het nooit weer; de goede God hierboven, zou u straffen, indien gij al aan den Vorster kondet ontsnappen.

De geestelijke had het lief gezichtje van Gutwald tusschen zijn twee handen, en bezag hem met zooveel goedheid en liefde, dat het kind hem weenend aan den hals viel.

— Gij zult dus nooit meer stelen, en God niet meer vergrammen?

Het kind schudde weemoedig, neen.

— Gij hebt den goeden God immers oprecht lief?

Gutwald hief vragend den schouder op.

— Arme jongen, mompelde droevig de priester; dat zelfs weet hij niet! Kunt gij bidden?

— Bidden? vroeg Gutwald verwonderd; wat is dat?

— Wat is God?

— Wat is God? antwoordde de jonge Hellenender, en hij trok wederom zijn schouder omhoog; Gutwald verstaat u niet.

De geestelijke schudde treurig met het hoofd, en vroeg verder:

— Komt gij ooit in de kerk?

— Nooit; vader en moeder zeggen, dat de kerk wel eens kon invallen, en steenen op mijn hoofd werpen.

— Mijn lief vriendje, zei de priester, den kleine met goedheid in zijn arm nemend; wien bemint gij hier in de wereld?

De kleine aarzelde een oogenblik, en antwoordde op onverschilligen toon, dat hij daaraan nooit had gedacht.

— Bemint gij uw vader en uwe moeder?

Gutwald zag naar de schoone perzikken, maar liet de vraag onbeantwoord.

— Zoudt gij mij kunnen liefhebben? vroeg toen de geestelijke.

De knaap wierp zijn zwarte oogen naar den priester, en kuste zijne hand.

— Nu, kom dan morgen, tegen den avond, hier op dezelfde plaats weder, ging hij voort; en hem met belangstelling het aangezicht streelend, verliet hij het kind.

Gutwald nam zijn korf op, en sloeg den weg in naar het gehucht, doch niet zonder twintigmaal naar den geestelijke om te zien.

Deze goede man, lezer, was onze oude kennis, Pater Bernard, van het Godshuis van Postel, de broeder van den ongelukkigen Ten Vorsel, en op dit oogenblik pastoor te Bladel.

Den anderendaags op den bepaalden tijd, snelde de kleine Gutwald naar de afgesproken plaats. De goede Bernard zat reeds daar tegen den groenen wal, en ontving zijn nieuwe kennis met open armen.

— Kom hier, mijn jongen, sprak hij, Gutwald met belangstelling beziende, en zeg mij, hoe u mijne perzikken zijn bevallen?

— Ik heb er geen meer van geproefd, mijnheer, was het antwoord.

— En waarom niet?

— Sedert gisteren avond heb ik geen honger meer. Gedurende den geheelen nacht heb ik van u gedroomd, en van dezen morgen tot nu toe onophoudelijk aan u gedacht.

— Waarom, mijn braven jongen?

Gutwald hief den schouder op, maar gaf geen antwoord.

— Indien gij belang kunt stellen in diegenen, welke u willen goed doen, zult gij ook wel den goeden God leeren beminnen, zei de herder, terwijl hij de hand van den kleine drukkend, deze vertrouwelijk op zijne knie deed rusten.

— Wie is dat? vroeg de kleine nieuwsgierig; God, wie is dat?

— Daarboven, Gutwald, is een Wezen, hetwelk alles gemaakt heeft, wat gij ziet; de gansche wereld met hare bergen en dalen, met hare bosschen, weiden en velden, met hare dieren, is Zijn werk. Ook heeft Hij den schoonen hemel, dien gij boven uw hoofd ziet gemaakt, met die ginds schitterende zon, en met de lieve maan en ontelbare sterren, die gij straks zult zien opkomen. Al die schoonheden heeft Hij gemaakt voor den mensch alleen; en die mensch, mijn lief kind, is ook het werk zijner handen.

De knaap stond te denken en vroeg aarzelend:

— Hoe kan die God dat alles alleen gedaan krijgen?

— Die God, mijn kind, heeft niemand noodig; want Hij is almachtig; Hij behoeft slechts te willen, en alles gebeurt wat Hij gewild heeft.

— En wat wil God? vroeg Gutwald nieuwsgierig.

— Ons geluk! Hij geeft ons kleederen, eten en drinken, het leven hier op aarde, en wanneer wij eens dood zijn, een plaats bij Hem in den hemel, waar wij eeuwig, dat is zonder einde, zullen leven in het grootste geluk.

Wordt vervolgd.

„Haar eigen belang wel ingrijpend, heeft de Brusselsche bevolking over het algemeen van het intreden der Duitsche troepen af tot heden toe de orde en de kalmte bewaard. Om die reden heb ik nog geene maatregelen genomen om de bevlagging met de Belgische driekleur te verbieden, die door de hier aanwezige of voorbijtrekkende troepen als een uitdaging wordt aangezien. En om te beletten, dat onze troepen tot zelfstandig optreden zouden overgaan, verzoek ik thans den eigenaars der huizen de Belgische vlag weg te nemen. Het ligt geenszins in de bedoeling van het Duitsche Gouvernement de inwoners in hunne gevoelens noch in hunne waardigheid te kwetsen. De maatregel heeft enkel ten doel de burgers tegen schade te behoeden.

Brussel, 16 September 1914.

(was get.) VON LüTTWITZ,
generaal-majoor,
gouverneur van Brussel.

Naast deze merkwaardige proclamatie had burgemeester Max terstond eene andere doen plakken van den volgenden inhoud :

Waarde medeburgers ! Een heden aangeplakt bericht leert ons, dat de Belgische vlag, die aan onze huizen wappert, door de Duitsche troepen als een uittarting wordt beschouwd. Veldmaarschalk von der Goltz heeft anders in zijn proclamatie van 2 September gezegd, dat hij niemand vroeg zijn vaderlandsche gevoelens te verloochenen. Wij konden dus niet voorzien, dat het uiting geven aan deze gevoelens als beleedigend zou worden beschouwd. Ik moet toegeven, dat de verzekering van het tegendeel in gematigde bewoordingen is opgesteld, met het kennelijk doel onze gevoelens niet te kwetsen. Toch zal zij daarom niet minder de vurige en fiere bevolking van Brussel diep smarten. Ik vraag aan deze bevolking een nieuw bewijs te geven van haar koelbloedigheid en grootheid van ziel, waarvan zij in deze smartelijke dagen reeds zoovele voorbeelden heeft gegeven. Laten wij ons voorshands buigen onder het lot, dat ons wordt opgelegd; laten wij onze vlaggen inhalen om wrijving te vermijden, en geduldig het uur der herstelling verbeiden.

Dit was een fiere uiting van den burgemeester. Vrijdagmorgen was evenwel zijn proclamatie op alle plaatsen door de Duitschers met papier overplakt.

In Brussel was nog een andere proclamatie aangeplakt, welke de belangstelling ten zeerste verdient. Er kan n.l. uit worden opgemaakt, dat de Duitsche verzekering, aan de vreemde legaties afgelegd, dat men te Brussel geen algemeene strafmaatregelen zal nemen, maar de voorkomende gevallen individueel zal behandelen, wordt nageleefd.

Woordelijk luidt deze proclamatie als volgt :

„Door een wettelijk bijeengeroegen krijgsgerecht zijn op 14 September 1914 de navolgende Belgen veroordeeld geworden :- (Wij laten de namen der personen weg. Red.)

No. 1. ..... voor wederstand tegen een schildwacht in uitvoering van zijn dienst, zes maanden gevangenisstraf.

No. 2. ..... (naam eener vrouw), voor zware beleediging tegen het Duitsche leger, een jaar gevangenisstraf.

No. 3. ..... voor op een Duitschen schildwacht geschoten te hebben, ter dood.

Brussel, 16 September 1914.

(w.g.) Vrijheer VON LüTTWITZ,
generaal-majoor, gouverneur."

Met de geweldige troepenverplaatsingen, die wel niet anders dan Antwerpen ten doel kunnen hebben, ging in de tweede helft dezer week een nog verscherpte controle en groote geheimzinnigheid gepaard. De Duitschers lieten om zoo te zeggen geen muis door. 't Was in alle steden onmogelijk in of uit de stad te komen. De sfeer der troepenconcentratie en de daarmee gepaarde controle, bereikte Vrijdagmiddag Luik. Vele Maastrichtenaren waren dien dag nog naar Luik gegaan. Het werd hun niet vergund om de stad weer te verlaten. Voor een tijd van 4 à 5 dagen moesten zij er blijven.

U hebt dus den indruk, zoo vroegen we onzen zegsman, die zooveel met eigen oogen heeft aanschouwd, dat in België kolossale gebeurtenissen op til zijn ? Inderdaad, zegde hij.

Vreest ge dan voor Antwerpen het ergste ? vroegen we. Daarop kan hij, na hetgeen hij had gezien, en ook van Duitsche officieren vernomen had, niet antwoorden met een ontkenning. Gaarne had hij ontkend, zegde hij, als dat slechts mogelijk ware geweest.

Wij moeten daarom den toestand voor België zeer donker inzien.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De beslissing of de uitslag van den grooten slag in Frankrijk die nu al haast 14 dagen woedt, blijft nog maar steeds uit.

Men kan er geen touw meer aan vast knoopen. Duitschers en Franschen schrijven beiden zich zelf voordeelen en den vijand nederlagen toe. Dit kan echter eenigszins juist zijn : de een kan op dit, de ander op dat gedeelte van het ontzaglijk uitgestrekt slagveld aan de winnende hand wezen. Doch juist deze wisselende krijgskans vertraagt de beslissing en houdt een definitief resultaat tegen.

Zooals uit de officieele berichten omtrent het verloop van den grooten slag in Noord-Frankrijk blijkt, begint het sombere regenweer, waarmede de herfst heeft ingezet, zijn invloed ook te doen gevoelen op de ontwikkeling van de reeks gevechten, die tusschen Oise en Maas geleverd worden. Op enkele punten wordt vooral offensieve actie door de onbegaanbaarheid der terreinen uitermate bemoeilijkt en op andere punten wordt de geheele actie der troepen lam gelegd.

Gedeeltelijk zal het daaraan wel toe te schrijven zijn, dat in de krijgsoperaties langs die linie zoo weinig „schot" komt, gedeeltelijk zal dit aan den verwoeden tegenstand, die men wederkeerig aan de offensieve operatie biedt, te danken zijn. Van beide zijden heeft men nu reeds erkend, dat de vijand ich in zeer sterke posities verschanst heeft, zoodat het voorwaarts dringen maar heel langzaam in zijn werk gaan kan. Het terrein van den strijd blijft dan ook vrijwel hetzelfde en eenige beslissende overwinning is door geen van beide partijen behaald.

* * *

Volgens het Fransche communiqué van Maandagavond is de strijd in Noord-Frankrijk tusschen de Oise en de Maas minder geweest dan de vorige dagen. Waarschijnlijk heeft het slechte weer zijn invloed nog doen gevoelen en de operaties vertraagd.

Een correspondent van de „Daily Chronicle", die meerdere personen, uit Reims weggevlucht, sprak, weet te vertellen, hoe vooral Vrijdag en Zaterdag een ware Zondvloed was neergekomen over het slagveld en hoe de Fransche en Engelsche soldaten op verschillende plaatsen in loopgraven stonden, waar het water hun tot aan het middel rijkte.

Van eenig beslissend voordeel door een van beide partijen behaald, is dan ook nog geen sprake en de enkele successen, waarvan wederzijds melding gemaakt wordt, zijn van weinig strategische beteekenis. De militaire medewerker van de „Times" merkt terecht op, dat het gevecht meer en meer het karakter gaat dragen van een wederkeerig beleg, waarvoor aan beide kanten in steeds grooter getal stukken zwaar geschut worden aangevoerd.

Van iets meer belang is alleen het bericht van Fransche zijde, dat de Fransche linkervleugel zijn operaties op den Westelijken oever van de Oise heeft voortgezet tot de bezetting van Lassigny, dat ten Westen van Noyon gelegen is.

Wel verre van verlamd te zijn door de „beslissende" overwinning, die, volgens de Duitsche berichten, von Kluck in het midden der vorige week ten Zuiden van Noyon behaald zou hebben, zet de Fransche linkervleugel zijn omtrekkende beweging steeds verder voort Echter blijft de operatie over zulk een uitgebreid front een gevaarlijke beweging, te meer, daar de Duitschers hun rechtervleugel wel aanzienlijk versterkt zullen hebben met de troepen uit den Elzas aangekomen. Dat deze troepen inderdaad op het gevechtsterrein zijn verschenen, blijkt hieruit, dat het 15de Duitsche legerkorps bij Craonne gesignaleerd is.

Van den anderen kant hebben de Duitsche troepen een voordeel behaald aan den kant van Verdun. Zooals het Duitsche communiqué meldde, hebben die troepen den Oostelijken rand van de Cote Lorraine vermeesterd. Bedoelde Cote Lorraine is een lange heuvelrug ten Oosten van Verdun, waarvan de uiterste rand door de Duitschers nu bezet schijnt, ondanks den tegenstand van het Fransche achtste legerkorps. Hoewel op zich het voordeel hier door de Duitsche troepen behaald, niet van ingrijpend belang schijnt, is toch, gezien de geweldige beteekenis van de vesting Verdun en haar behoud of val voor het verloop van de operaties, die nu aan den gang zijn, de beteekenis ervan niet te onderschatten.

In hoofdzaak is deze slag een artilleriestrijd. Er zou alleen teekening in kunnen komen, wanneer de Franschen er in slaagden de achterwaartsche verbindingen der Duitschers, op België en Luxemburg aan, af te snijden, of den rechtervleugel der Duitschers om te trekken. Aan beide plannen schijnt een begin van uitvoering gegeven te zijn. Maar ook niet meer dan een een begin.

Treurig nieuws is dat de stad Reims en haar prachtige kathedaal het hebben moeten ontgelden De Franschen beweren dat de Duitschers de kerk zonder noodzaak tot mikpunt gekozen hebben, de Duitschers, dat de kerk juist in de vuurlinie lag. Blijkbaar lagen de vijandelijbe strijdkrachten elk aan een anderen kant der stad. De hoogte waarop het dorp Brimont ligt, bevindt zich een dertien kilometer ongeveer ten Noorden van Reims. Deze hoogte hebben de Duitschers weer bezet, waarbij zij 2500 gevangenen gemaakt zouden hebben Echter hebben de Franschen weer een anderen heuvel genomen.

't Is echter verschrikkelijk dat dat de bloedige krijg alweer tengevolge heeft, de vernietiging van een der schoonste bouwwerken, waarop Frankrijk en de geheele beschaafde wereld trotsch gaan: de kathedraal van Reims, een pronkjuweel der Gothiek.

* * *

Er hebben sedert eenige dagen vredesgeruchten geloopen. Het zijn helaas ! maar geruchten gebleken, en de officieuze Norddeutsche Allgemeine Zeitung heeft voor het oogenblik elken wensch van Duitschland naar vrede ontkend.

Natuurlijk zal er wel iets gaande geweest zijn en moeten de Vereenigde Staten, zonder direct hun goede diensten aan te bieden, op de een of andere manier Duitschland hebben gepolst, of het voor vredesonderhandelingen te vinden zou zijn. Blijkbaar heeft Duitschland geantwoord, dat het op zoo'n losse vraag niet kon antwoorden, en dat eerst van de zijde der Triple Entente eenige aanwijzing moest komen, dat die naar vrede neigde. Die aanwijzing konden de Vereenigde Staten niet verschaffen — de Entente vindt op het oogenblik haar spel te goed staan en Engeland vooral zal de teugels van het driespan wel heel strak houden — zoodat Duitschland daarop op de een of andere manier heeft laten weten, dat van vredesonderhandelingen voor het oogenblik geen sprake kan zijn.

Voor het oogenblik ; — deze reserve, door de Norddeutsche zelf in haar tegenspraak van de geruchten gemaakt, wijst er op, dat Duitschland niet alle kans wil afsnijden en op een meer gelegen moment naar vredesvoorslagen wellicht ooren zal hebben.

* * *

Zijn de vredesgeruchten voorshands verstomd, er schijnt kans te zijn, dat het aantal oorlogvoerenden weer met twee zal worden vergroot.

Uit Washington komt het bericht, dat Roemenië en Bulgarije eerlang de zijde van Rusland zullen kiezen.

In de orde der gewone dingen zou zulk een partij kiezen niet liggen, want de beide Balkan-staten zijn niet, als Servië, gewoon hun orders uit St Petersburg te ontvangen. Wel het minst Roemenië, dat steeds geacht werd zeer dicht bij het Drievoudig Verbond te staan en welks koning een Hohenzollern is als de Duitsche keizer.

Is het bericht waar, dan kan alleen vooruitzicht op buit de beide landen tot de zwenking hebben gedreven, welke ze gaan ondernemen. Alleen de hoop, ook een stuk machtig te worden bij de verdeeling van Oostenrijk en de nieuwe inrichting der kaart van Europa.

Mochten Roemenië en Bulgarije hun legers bij die van Rusland voegen en Oostenrijk van het Zuiden uit gaan bestoken, dan wordt de toestand voor de Donau-monarchie nog kritieker en daarmee de moeilijkheid voor Duitschland om aan den zwerm vijanden het hoofd te bieden, nog grooter.

Er ontbreekt alleen nog maar aan, dat ook Italië uit het zuid-westen Oostenrijk te lijf gaat en zoo dit land aan alle kanten in een ijzeren omklemming mee gaat insluiten.

Zoover is het echter nog niet.

Een Italiaansch minister heeft in een interview gezegd, dat van een uiteenvallen van het Drievoudig Verbond geen sprake is en dat een tusschenbeide komen van Italië ten gunste van Duitschland en Oostenrijk niet is buitengesloten, indien de toestand dat zou eischen.

* * *

Van het oostelijk oorlogsveld komt geen nieuws van beteekenis. Wel schijnt vast te staan, dat de Rus in Galicië voortdurend veld wint. Nu gaat het erom : Kan de Duitscher een voldoend sterke troepenmacht missen om hier den bondgenoot bij te springen, zonder zijn eigen land te zeer te ontblooten en niet vandaag of morgen voor een Russischen inval in Posen of Silezië te komen staan ?

* * *

Alles te samen genomen, kan men niet constateeren dat eenige voortgang komt in de groote worsteling ; er wordt wel is waar verwoed gevochten, doch de vijanden zijn aan elkaar gewaagd, en daar er wederzijds geen directe voordeelen behaald worden, zal de eindbeslissing ongetwijfeld alleen ten goede komen aan de partij die kan beschikken over de taaiste en langst volhoudende krachtsinspanning.

DE GROOTE VELDSLAG IN FRANKRIJK.

Betrekkelijk den grooten slag in Noord-Frankrijk, waaraan nog geen einde is gekomen, blijven maar steeds berichten komen, die echter nagenoeg geen nieuws geven, en van weerszijden elkander tegenspreken.

Wij achten het overbodig om hier al die berichten sinds Zaterdag te vermelden, waaruit enkel als bijzonderheid naar voren komt, de verwoesting van de wereldvermaarde Kathedraal te Reims door het geschutvuur der Duitschers, waarvoor deze als verontschuldiging aangeven, dat deze kerk in de vuurlinie lag, terwijl bovendien last was gegeven om dit kunstwerk zooveel mogelijk te sparen.

We geven hier de laatste berichten van beide zijden :

* * *

De Fransche legatie te 's-Hage deelt over de krijgsverrichtingen der laatste dagen het volgende mede :

De strijd duurt over het geheele front zonder belangrijke wijziging voort:

1o. Op den rechteroever van de Oise, hebben wij op het eind van den dag de linie Ressons—sur—Makz naar Ribecourt bezet.

2. Tusschen de Oise en Craonne is de toestand onveranderd. Wij hebben een vaandel veroverd.

3o. Tusschen Craonne en Reims heeft de vijand ons krachtig aangevallen, doch werd teruggeslagen. De beschieting van Reims duurt voort ; de kathedraal ligt in puin.

4o. In Champagne bezetten wij Souain en Melzicourt.

5o. Op onzen rechtervleugel geen veranderingen.

BERLIJN, 21 Sept. De groote generale staf meldt hedenavond :

Bij de hevige gevechten in de omgeving van Reims werden de hoogten van Craonelle, die een soort vesting zijn, veroverd, en bij den opmarsch in de richting van het brandende Reims werd de plaats Bethany genomen.

Bij den aanval op de sperfortenlinie ten Zuiden van Verdun is ons legen zegevierend getrokken over den Oostrand van de voorwerken van Côte Lorraine, welke door het 8ste Fransche legercorps verdedigd werden.

Een uitval uit het Noord-Oostfront van Verdun is teruggeslagen.

Ten Noorden van Toul zijn Fransche troepen, die daar in bivak lagen, door artillerie-vuur verrast. Overigens hebben heden op het Fransche oorlogsterrein geen groote gevechten plaats gehad.

In België en in het Oosten is de toestand onveranderd.

PARIJS, 21 September. Het communiqué van hedenmiddag 3 uur luidt :

Op onzen linkervleugel op den rechteroever der Oise, zijn wij vooruitgerukt tot de hoogte van Lassigny, ten Westen van Noyon.

Ten Westen der Oisne en ten Noorden van Aisne, hebben de Duitschers nieuwe activiteit getoond. In de streek van Craonne zijn hevige gevechten geleverd, waarbij men ook tot bajonetaanvallen overging. De vijand werd overal met zware verliezen teruggeslagen.

Rond Reims heeft de vijand geen enkele infanterie-aanval ondernomen, hij beperkte er zich toe om ons front met zwaar geschut te beschieten.

In het centrum, in Champagne, en aan de Westzijde van Argonne, hebben wij behalve Sorain ook Le Mesnil, Les Hurlus en Massignes heroverd.

In Woevre houdt de vijand nog steeds stand. In de streek van Triancourt bombardeerde hij Hasson en Chatel.

Op den rechtervleugel, in Lotharingen en de Vogezen is niets bijzonders voorgevallen. De Duitschers versterken zich op Delme en Château-Salins.

LONDEN, 21 September. De Daily Mail verneemt uit Amiens, dat een hevig gevecht aan den gang is, en uit Péronne, dat er mogelijk een poging wordt gedaan om den Duitschen rechtervleugel om te trekken.

BERLIJN, 21 September. Op den rechtervleugel rukken de Duitschers zegevierend vooruit. De Engelsche en Fransche troepen hebben met iederen aanval opgehouden. De Duitsche troepen hebben het offensief hervat en zijn op verschillende plaatsen zegepralend vooruitgerukt.

Bij het leger in het centrum ligt Reims in het front der Franschen, die van hieruit tegen de versterkte stellingen der Duitschers het vuur openen. De Duitschers waren gedwongen, het vuur te beantwoorden. De stad Reims is zwaar beschoten. Het Duitsche leger heeft alle maatregelen genomen om de kathedraal te sparen.

Op den linkervleugel der Duitschers doen de Franschen herhaaldelijk aanvallen, ook op de goed versterkte stellingen op den Donon. Alle aanvallen zijn schitterend afgeslagen. De positie der Duitsche troepen is sedert gisteren veel gunstiger.

PARIJS, 21 Sept. Het communiqué van elf uur 's avonds zegt : De gevechten zijn minder hevig geweest. Wij hebben groote vorderingen gemaakt, vooral tusschen Reims en Argonne.

BERLIJN, 22 Sept. Van het Westelijke oorlogsveld, uit het groote hoofdkwartier verneem ik zooeven uit zekere bron, dat de positie der Duitsche troepen een uitstekende is.

Zij hebben in den nacht van Zondag op Maandag een opmerkelijken vooruitgang gemaakt. De Engelschen hebben bijzonder zwaar onder den aanval der Duitsche vleugels te lijden en zijn ver teruggeslagen. De Duitsche soldaten waren, waar zij aangevallen werden, uitstekend verschanst en verscheidene stellingen zijn door machinegeweren goed gedekt. Fransche bladen betreuren vooral, dat Laon, waar zoovele spoorwegen samenkomen, zich in Duitsch bezit bevindt. Fransche troepen houden bijna alle omstreken van Reims bezet, om van hier uit te vuren en hadden zelfs machinegeweren op de kathedraal geplaatst. De Duitsche artillerie had van den commandant het stronge bevel ontvangen, om de kathedraal te sparen.

BERLIN, 22 Sept. In een conferentie met de pers, verklaarde heden de vertegenwoordiger van den grooten generalen staf, dat het beste bewijs voor de vorderingen van het Duitsche leger kon worden verkregen, door de berichten van het hoofdkwartier van 13 tot 20 September in chronologische volgorde naast elkaar te leggen. In het hoofdkwartier twijfelde niemand dat de Duitsche wapenen ten slotte zouden overwinnen.

DE VERWOESTING VAN DE KATHEDRAAL VAN REIMS.

Het schijnt thans werkelijkheid te zijn, De prachtige wereldberoemde Kathedraal van Reims, is ook al weer als een offer gevallen van dezen vreeselijken oorlog.

Het bevel van het Duitsche legerbestuur om deze beroemde kerk — die juist in de vuurlinie lag — zooveel mogelijk te sparen, heeft dus geen doel getroffen.

De Engelsche verslaggever van de „Evening News" seinde Zondagnacht aan zijn blad het volgende over de verwoesting van de kathedraal te Reims

Hij herinnert er vooreerst aan, dat Donderdag nu en dan een granaat door het dak was geslagen. Doch Zondagmorgen begon een Duitsche batterij op een heuvel bij Nogent l'Abesse, vier mijlen ten Oosten van Reims, het groote gotische bouwwerk, dat hoog boven de stad uitsteekt, met opzet tot haar doelwit te kiezen. Granaat op granaat verbrijzelde het oude metselwerk, dat den storm van eeuwen had getrotseerd. Lawine op lawine van steenen en puin kwam met een donderend geraas in de verlaten straat neer.

Eindelijk vatte om half vijf de steiger aan de Oostelijke zijde van de kathedraal vuur. Brandende stukken hout stortten op het dak, dat weldra een loeiende haard van vlammen was.

Fransche geneesheeren redden met moeite de twintig Duitsche gewonden, die in de kathedraal lagen. Een tweehonderdtal verbitterde burgers, die zich verzameld hadden, namen een dreigende houding tegenover de Duitschers aan, doch de priesters kalmeerden de menigte.

De kathedraal is nu niet meer dan een geraamte van zwarte, verkoolde muren.

In de Msb. vinden wij het volgende omtrent de kathedraal opgeteekend :

De Notre Dame van Reims is een der beroemdste Gotische bouwwerken der wereld. De eerste steen werd gelegd in 1212, en het kolossale kunstwerk met zijn talrijke beelden en reliefs was eerst in de veertiende eeuw af. De Kathedraal is 138 meter lang, van binnen 30 meter breed en 38 meter hoog. Zij heeft een schitterende façade met 530 beelden, een roset van 12 meter middellijn, twee torens van 81½ meter hoogte, met een klok van 12.300 kilogram.

De kathedraal geeft van binnen een geweldigen indruk. Honderden van prachtige beelden, en vooral de geschilderde ramen, meest uit de dertiende eeuw, sieren de kathedraal.

Verder bevat de kathedraal tal van kunstschatten en relikwieën, die een hooge waarde hebben.

BERLIJN, 22 Sept. De bladen wijzen er op, dat de beschadiging der kathedraal van Reims de schuld van de Franschen is, die Fransch geschut bij de kathedraal opstelden en hunnerzijds begonnen te vuren.

Dat zij daardoor de Duitsche artillerie dwongen op hen en het hun tot beschutting dienende bedehuis te richten, spreekt van zelf en heeft geen verontschuldiging van noode.

Naar de „Lokalanzeiger" uiteenzet, bleef de geheele stad Reims, toen de Duitsche troepen er bij den opmarsch naar de Marne doorheen trokken, volkomen ongedeerd. De Franschen hadden bij de hernieuwde gevechten de stad eveneens buiten de vuurlinie kunnen houden. Overigens beperkt de beschadiging van de kathedraal zich tot enkele minderwaardige gedeelten van het gebouw.

BERLIJN, 21 Sept. De schijnbare tegenstelling in de 14 dagen geleden berichtte ontruiming van Reims door de Franschen en de bezetting der stad door Duitsche troepen met het tegenwoordig bericht omtrent de beschieting der stad door Duitsche troepen, wordt van gezaghebbende zijde aldus verklaard:

De stad ligt in een keten, die over een uitgestrektheid van 60 K.M. door forten is omgeven. Toen de Duitsche troepen een deel van deze forten hadden bezet, werd de stad door de Franschen ontruimd, daar zij door de Duitschers werd beschoten. Om diezelfde reden kan de stad echter ook niet door de Duitschers worden behouden, zoolang zij niet alle forten bezitten. De troepen trokken zich daarom, nadat zij de stad waren binnengerukt, weder terug.

* * *

ENGELSCHE VERONTWAARDIGING.

LONDEN, 21 Sept. De Engelsche bladen vinden geen woorden, sterk genoeg, om hun verontwaardiging weer te geven over de verwoesting van de kathedraal van Reims, een misdaad, welke volgens hen zelfs die van Leuven overtreft.

De bladen verklaren, dat dergelijke misdaden niet alleen de verbondenen treffen, maar tevens alle volkeren, die wenschen dat de Christelijke beschaving niet meegesleurd wordt door de golven van barbaarschheid en vandalisme.

Reims heeft ook een kreet van afschuw in de Italiaansche pers doen opgaan. Zoo zegt de „Giornale d'Italia": De door den oorlog opgewonden Duitschers verwarren brutaliteit met kracht.

In de Amerikaansche bladen wordt dezelfde kreet van afschuw gehoord.

OFFICIEEL FRANSCH PROTEST.

De Fransche legatie te 's-Gravenhage meldt het volgende :

De regeering der Republiek heeft tot de mogendheden het navolgende protest gericht :

„Zonder zelfs een schijn van militaire noodzakelijkheid te kunnen aanvoeren, alleen uit zucht tot vernietiging, hebben de Duitsche troepen de kathedraal van Reims aan een stelselmatige en verwoede beschieting onderworpen. Op het oogenblik is de beroemde hoofdkerk niets dan een puinhoop. De regeering der Republiek heeft den plicht, deze weerzinwekkende daad van wandalisme, welke, door een heiligdom onzer geschiedenis aan de vlammen prijs te geven, het menschdom van een onvergelijkelijk deel van zijn artistiek erfdeel berooft, aan de algemeene verontwaardiging over te leveren.

* * *

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

LONDEN, 21 Sept. De „Times" verneemt d.d. eergisteren uit Ostende, dat er zich op het oogenblik 70.000 man Duitsche troepen in of nabij Brussel bevinden. Tien dagen geleden waren er slechts 6000.

Waarschijnlijk zijn groote troepenmachten uit het Zuiden teruggekeerd; zij behoorden tot de troepen, welke tot Valencionnes vooruitgeschoven zijn.

DE BELGEN IN ACTIE.

Zondag hebben de Belgen vanuit Mechelen het dorpje Semst, op den weg van Brussel naar Mechelen, weer bezet. De Duitsche soldaten gingen weer op de vlucht.

LEUVEN.

De waarheid over Leuven, d.w.z. wie er op de Duitsche troepen geschoten hebben, is nog niet vastgesteld. De „Kieler Neueste Nachrichten" van 16 dezer, bevat het verhaal van ritmeester von Esmarch, die bevelhebber was van het te Leuven (door wie dan ook) beschoten korpshoofdkwartier, en die bij de gelegenheid zwaar gewond werd. Wij nemen hier en daar gedeelten uit zijn getuigenis, die bij de andere kan gevoegd worden, over.

Het was Dinsdag 25 Aug. 1914. Wij waren 's avonds met den trein in Leuven aangekomen en hadden de paarden in den eersten echalon gelost.

Ik hoorde het 9 uur slaan. Het was nu volslagen donker. Tegelijkertijd zag ik een raket opstijgen. Op hetzelfde oogenblik werden wij uit alle huizen beschoten. De inwoners schoten door de neergelaten blinden, waaruit men het zag bliksemen. Er moesten dus van te voren in de blinden gaten geboord zijn dat wil zeggen, dat de geheele overval was voorbereid."

De ritmeester galoppeerde naar de compagnie, maar werd onderweg van het paard geschoten, getrotten door 4 kogels en ettelijke schampschoten. Vervolgens werd hij door een treinwagen overreden, waarvan de paarden op hol waren geslagen. Zijn oppasser redde hem het leven, en hij kon nog de compagnie bereiken en bevelen geven.

„De compagnie schoot intusschen op alle huizen, waardoor het vuur der inwoners tot zwijgen werd gebracht. De bewoners van het plein hadden, naar het schijnt, in de donkerte niet bemerkt dat de compagnie was achtergebleven en werden nu waarschijnlijk bang. De manschappen van de compagnie verdeelden zich over de huizen, sloegen de deuren in en staken de huizen in brand, door brandende petroleumlampen in de kamers te slingeren of gasarmen af te breken en het uitstroomende gas aan te steken en kleeden en gordijnen in de vlammen te werpen. Zoodra de rook sterker werd, kwamen de franctireurs uit hun huizen de trappen af. Zij hadden nog de wapens in de hand: jachtgeweren, revolvers, legergeweren, enz. Het waren verwilderde gestalten, schuim der maatschappij, zooals ik ze nog nooit in mijn leven heb gezien. Zij werden natuurlijk door de beneden staande posten neergeschoten. Daarbij lieten onze brave mannen alle vrouwen en kinderen ongedeerd door."

OFFICIEEL BELGISCH BERICHT.

De Belgische legatie te 's-Gravenhage meldt:

Duitsche bladen hebben voor eenige dagen gepubliceerd een interview met Monseigneur Coenraets, vice-rector van de universiteit te Leuven. In den loop van dit gesprek zou deze eerwaarde priester hebben gezegd, dat de inwoners van Leuven op de Duitsche soldaten hadden geschoten en hebben bevestigd, dat hij de schoten van Belgische geweren onderscheiden had van Duitsche geweerschoten.

De Belgische legatie spreekt formeel de beweringen van de Duitsche bladen tegen, zoodanig, dat Monseigneur Coenraets ze zelf met onderstaanden brief tegenspreekt, dien hij dato 8 September aan de „Nieuwe Limburger Koerier" gericht heeft.

Aan de Redactie van de Nieuwe Koerier:

Waarde Redactie,

Uw nummer van 5 Sept. zou de lezers in den waan kunnen brengen, dat volgens mijn getuigenis Leuvensche burgers op Duitsche soldaten geschoten hebben.

U zult mij ten goede houden dat ik bij dezen openlijk en met nadruk verklaar, in het geheel niet te weten van wie de enkele schoten kwamen, die ik slechts van uit de verte hoorde en die zeker niet waren gericht op de mij vergezellende soldaten.

Van het schieten ook door slechts één enkelen Leuvenschen burger is mij volstrekt niets bekend.

Hoogachtend,
(w.g.) E. COENRAETS,
Vice-Rector der Leuvensche Hoogeschool.

* * *

ROEMENIE EN BULGARIJE AAN DE ZIJDE VAN RUSLAND.

LONDEN, 20 Sept. Volgens een telegram uit Washington zullen Roemenië en Bulgarije spoedig aan den oorlog deelnemen aan de zijde van Rusland.

DE DUITSCHE OORLOGS-LEENING.

De door Duitschland uitgeschreven oorlogsleening van 1 milliard mark, is meer dan 3 maal tolteekend.

VORSTELIJKE OORLOGSSLACHTOFFERS.

Prins Otto Viktor van Schönburg-Waldenburg, een zwager van den prins van Wied (de gewezen vorst van Albanië) is Maandag in Frankrijk gesneuveld. De prins, 32 jaar oud, was eerste luitenant in het regiment huzaren van de lijfgarde en het hoofd van 't huis Schönburg-Waldenburg.

Prins Frederik Karel van Hessen is, naar gemeld, in een gevecht van 7 September bij Villers-le-Sec gewond. Een kogel heeft hem aan linkerheup en linkerdij getroffen. De prins wordt met zijn zoon Frederik Willem, die een schot in de borst heeft, in eenzelfde vertrek verpleegd.

DE VREDESGERUCHTEN.

BERLIJN, 20 Sept. De „Norddeutsche Allgemeine Ztg." schrijft:

Volgens een door Reuter verspreid bericht uit Washington, zou de Duitsche gezant aldaar hebben verklaard, dat Duitschland bereid is vrede te sluiten, op voorwaarde dat het Duitsche grondgebied in Europa niet wordt verkleind. Zulke berichten zijn er op berekend den indruk te wekken, alsof Duitschland, trots de overwinningen van zijne legers in het Westen en het Oosten, vechtensmoe zou zijn. Duitschland denkt er op 't huidige oogenblik niet aan om eenig vredesaanbod te doen. Wij herhalen: Duitschland streeft maar één doel na: den roekeloos tegen ons ondernomen oorlog tot een eervol einde uit te vechten.

NOG 4 MILLIOEN RUSSEN NAAR OOSTENRIJK.

Uit St. Petersburg (Petrograd) wordt aan de Engelsche bladen gemeld, dat een nieuw Russisch leger van 900.000 soldaten, de voorhoede van een strijdmacht 2 millioen, in Midden-Polen tegen de Oostenrijksch-Duitsche troepen oprukt, en dat nog een ander leger van 2 millioen uit afgelegen districten van Rusland in October tot optreden gereed zal zijn.

2 MILLIOEN DUITSCHERS.

In het spoorwegdistrict Keulen zijn gedurende 19 mobilisatiedagen met ongeveer 26.000 militaire treinen ruim 2,000,000 soldaten vervoerd.

PRIJSVERLAGING VARKENSVLEESCH.

De overheid te Keulen heeft de aandacht van de burgerij erop gevestigd, dat de prijzen van varkensvleesch voortdurend dalen en het daarom aan te bevelen is, varkensvleesch te eten.

ENORME VOORRAAD LEVENSMIDDELEN VERBRAND.

BOEDAPEST, 19 September. In de Elisabeth stoommeelmolen is tengevolge van 't heetloopen van een wals, brand ontstaan. Na een half uur is het de brandweer gelukt, den brand, die den geheelen molen heeft vernield, te beperken. De schade is zeer aanzienlijk; er zijn 450,000 zakken en 24 wagons meel verbrand.

ENGELSCHE ACTIE TER ZEE.

LONDEN, 21 Sept. De admiraliteit deelt mede, dat de Engelsche hulpkruiser „Carmania" den 14en September een Duitsch bewapend stoomschip in den grond boorde, vermoedelijk de „Kap Trafalgar" of de „Berlin".

De „Carmania" had slechts negen dooden.

Het gevecht duurde bijna twee uren.

JAPANSCHE TORPEDOBOOT IN DEN GROND GEBOORD.

LONDEN, 22 September. (Reuter.) Volgens een telegram uit Peking is gisteren uit Bimo bericht ontvangen, dat een Duitsche kruiser ter hoogte van Kiao-tsjou een Japansche torpedoboot in den grond heeft geboord.

DE STRIJD TUSSCHEN RUSSEN EN OOSTENRIJKERS.

LONDEN, 21 Sept. De Morning Post verneemt uit St. Petersburg.

De toestand in West-Galicië wordt nu, na de vervolging, die een week geduurd heeft, iets duidelijker. De Duitsch-Oostenrijksche legers zijn na de nederlaag bij Lemberg omsingeld over een gebied, begrensd door de San tot Vislok.

De bevolking van Krakau neemt reeds de vlucht.

KONING ALBERT GEDECOREERD.

De Belgische legatie te 's-Gravenhage meldt:

Z. M. de Tsaar heeft de militaire orde van St. George verleend aan den Koning der Belgen.

Deze decoratie is aan Z. M. overhandigd door den Russischen gezant te Antwerpen, prins Koudacheff.

Zooals men weet verleent de Keizer aller Russen deze hooge onderscheiding alleen voor militaire daden, bedreven op het slagveld.

3 ENGELSCHE KRUISERS VERNIELD.

Als vervolg van het bericht onder onze eigen telegrammen, melden we hier nog:

IJMUIDEN, 22 Sept. Uit nader ingewonnen berichten blijkt, dat het stoomschip Flora, toen het den eersten kruiser in zicht kreeg, dacht aangehouden te zullen worden. De Flora was nog slechts eenige uren geleden van Rotterdam vertrokken. Spoedig bleek, dat een gevecht gaande was tusschen 3 Engelsche kruisers en minstens 5 Duitsche duikbooten. Het eerst werd getroffen de Aboukir, die na 2 aanvallen begon te zinken; de bemanning van de Hogue, meenende dat de Aboukir op een mijn geloopen was, zette sloepen uit om hulp te verleenen, doch werd daarop door 2 duikbooten aangevallen; een zelfde lot onderging daarna de Cressy. In enkele uren heeft zich dit drama op zee afgespeeld, waarbij, voor zoover voorloopig is vast te stellen, meer dan 1300 menschen zijn omgekomen.

Het getal geredden is nog niet op te geven, aangezien een aantal vischersvaartuigen geredden aan boord hebben. Geredde Engelschen deelen mede, dat op de plaats van den strijd nog een Engelsche vischkotter is gezonken en dat twee der Duitsche duikbooten in den grond geboord zijn. Kort na het treffen verschenen een 6-tal Engelsche torpedojagers ter plaatse die, na ingelicht te zijn door geredden, met volle kracht de overgebleven Duitsche duikbooten nazetten. Van andere geredden vernamen we, dat de aanval plaats had omstreeks zes uur in den morgen van Dinsdag en dit verklaart, dat nagenoeg alle geredden aan boord van de Flora, weinig of geen kleeren aan hadden.

BOM TE MAASTRICHT.

Volgens het „N. v. d. D." heeft de onbekende vliegmachine, die gisteren boven Maastricht is gezien, niet één maar twee bommen geworpen.

De ontploffing aan de Brusselschestraat is veroorzaakt door de tweede, de eerste is neergekomen op de vlak voor het gesticht Calvariënberg gelegen weide, maar niet ontploft. Zooals men weet, worden op het oogenblik in het gesticht nog verscheidene gewonden verpleegd, waarom de 5 Roode Kruisvlaggen op het gebouw wapperden. De „Limb. Koerier," welke in Maastricht uitkomt, maakt slechts melding van één bom.

In ons Vaderland.

DE VEEUITVOER.

Men schrijft uit Venlo aan de „Geld.":

Het is enorm zooveel vee — en vooral vet vee — den laatsten tijd uit onze provincie naar Duitschland wordt uitgevoerd. Uit andere provincies komen dezelfde berichten; Duitsche handelaars loopen de boeren af en halen het beste vee weg. Zeer hooge prijzen worden besteed; het schijnt er maar om te doen te zijn voorraad te hebben. Naar een slager verzekerde, werden hier einde der vorige week ruim 300 stuks vee voor Duitschland ingeladen. De man klaagde daarover zeer. In Amsterdam had hij voor een groot bedrag huiden liggen, die niet uit mochten. De prijzen der vellen zijn bespottelijk laag. Met bezorgdheid zien velen den grooten veeuitvoer aan. We weten: vrees voor neutraliteitsschending bestaat niet. Maar er zijn voor ons tand andere bezwaren. De buitenlandsche opkoopers maken het vee duur. Hier stijgen daardoor de vleeschprijzen, en dat in een tijd dat er weinig verdiend wordt en ook de andere consumptiemiddelen duur zijn. Bovendien betalen we dat vele geld aan vleesch van mindere kwaliteit.

SOLDIJ VAN MILICIENS.

Het ligt in het voornemen van den minister van oorlog om aan elk milicien, die langer dan 8½ maand heeft gediend, een soldijverhooging van drie cent per dag toe te kennen. Thans wordt die soldij-verhooging slechts genoten bij het blijvende gedeelte.

LICHTING 1915.

Naar wij vernemen hebben de miliciens van de lichting 1915 wel na de bekrachtiging der wet, die hunne vervroegde oproeping mogelijk maakte, een waarschuwing ontvangen, dat zij kans hadden vroeger te worden opgeroepen, maar is de toestand thans van dien aard, dat die kans veel geringer is geworden en zullen zij vermoedelijk op den gewonen tijd voor het vervullen van hun militaire plichten, onder de wapenen moeten komen.

GOEDERENVERVOER NAAR ENGELAND.

De mailbooten „Duitschland" en „Koningin Regentes," van de Stoomvaartmaatschappij Zeeland, zullen thans iedere week elk twee reizen met vrachtgoederen van Vlissingen naar Folkestone maken.

STAATSSPOOR.

Naar wij van bevoegde zijde vernemen, heeft de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen bijzondere maatregelen getroffen, ten einde de werkloosheid tegen te gaan. Te dien einde zullen alle mogelijke werken, die reeds aanbesteed zijn, worden uitgevoerd, en zal tevens ook het z.g. losse werkvolk zoolang mogelijk in dienst worden gehouden.

Wij kunnen nog mededeelen, dat besloten is om, zoolang deze oorlogstoestand voortduurt, aan de uitwerking van geen enkel nieuw uitbreidingsplan te denken.

TIJDELIJKE OPHEFFING UITVOERVERBOD OP CACAO.

Bij Koninklijk besluit is het verbod van uitvoer van cacao tijdelijk opgeheven.

KOLENBORING IN LIMBURG.

Bij de Kolenboring onder de gemeente Helden heeft men reeds een diepte bereikt van 1350 M. Een tiental lagen steenkolen zijn reeds aangeboord, in dikte afwisselend tusschen 40 en 60 cM. Langzamerhand schijnen de lagen in dikte toe te nemen. De dikste laag, die op een diepte van ongeveer 1200 M. werd aangeboord was 1.80 M. in doorsnee. De boring wordt nog voortgezet.

EEN GOEDE RAAD.

Wees niet beleedigd, als gij moet betalen. Iedereen kan het overkomen, dat hij bij het aanbieden eener kwitantie het daartoe benoodigde geld niet ter beschikking heeft. Het beste is dan om eerlijk te bekennen, dat men niet betalen kan, maar men moet er niet door beleedigd schijnen, of nog erger, er brutaal bij worden. Wat bereikt men in zulke gevallen met brutaliteit? Slechts dit één, dat de andere, die wellicht tot inschikkelijkheid bereid zou zijn, nu boos wordt en betaling eischt. Beleedigd zijn is dus dwaasheid — en het is ook immoreel. Want de aangegane plichten moet men vervullen en wie zijn schuldeischers, zoolang dat geen woekeraars zijn — bovendien nog uitscheldt, die geeft daardoor te erkennen, dat hij het liefst in het geheel niet zou willen betalen, dus — de schuldeischers zou willen bedriegen. Het zou dan ook niet te verwonderen zijn, als hij zelf als een bedrieger werd behandeld.

VERBOD VAN UITVOER.

Stct. no. 221 bevat een Kon. besluit van den 17den September 1914, houdende verbod van uitvoer van alle producten, afkomstig van haver, tarwe en spelt, rogge en gerst, boekweit en maïs.

Eigen Telegrammen.

GISTERNAMIDDAG 4 UUR.

MAASTRICHT. Heden morgen half negen vloog op groote hoogte een vliegmachine van onbekende nationaliteit boven de stad. Zij liet een bom vallen, per ongeluk of vergissing, in den tuin van Jhr. Graafland en Krekelberg aan de Brusselsche straat. Er is groote stoffelijke schade doch geen persoonlijke ongelukken. De buis van de bom is door de Nederlandsche autoriteiten in beslag genomen.

LONDEN. Volgens de Times hebben de Duitschers Péronne verlaten en zijn op St. Quentin teruggetrokken. Volgens de Daily Telegraph hebben de Duitschers Douai opnieuw bezet.

PARIJS. Officieel. De gevechten waren gisteren wat minder hevig. Onze troepen hebben vorderingen gemaakt, vooral tusschen Reims en Argonne.

GISTERAVOND 7 UUR.

HOEK VAN HOLLAND. Het stoomschip „Titan" rapporteert dat in de Noordzee drie Engelsche kruisers door Duitsche onderzeeërs in den grond geboord zijn. De Titan had veel dooden en gewonden aan boord.

GISTERAVOND HALF 10.

IJMUIDEN. Het alhier binnengekomen stoomschip „Flora" rapporteert dat 20 mijlen ten noorden van den nieuwen waterweg de Engelsche kruisers „Hegue" en „Aboukir" door Duitsche onderzeeërs getorpedieerd zijn. Later werd nog de „Oressy" zinkende aangetroffen. 287 man zijn opgepikt en in hospitalen en Roode Kruis ondergebracht, waaronder 7 dooden en verschillende gewonden.

HOEK VAN HOLLAND. (Nader bericht.) Alhier zijn 23 man en 5 dooden ondergebracht. Vermoedelijk zijn 1200 man omgekomen. De gezamenlijke bemanning der kruisers bedroeg ongeveer 2400 man.

LONDEN. Volgens een telegram uit Rome is Serajewo door de Serviërs en Montenegrijnen bezet na een groote nederlaag der Oostenrijkers.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 23 Sept. 1914.

— Zooals wij reeds gedeeltelijk in ons nummer van verleden Zondag meedeelden zijn in de commissie van toezicht op de R. K. Landbouwschool alhier benoemd tot voorzitter: de Zeer Eerw. Heer F. Eras, pastoor, secretaris, de heer R. H. Lips, landbouwleeraar, 's Bosch, als leden de heeren Mr. Dr. J. v. Best, Eindhoven en A. Gijsen, Burgemeester, Boxtel en Dr. Jos. van Gils, Rolduc.

— Van machinisten 2e klas zijn bevorderd tot mach. 1e klas de heeren: P. v. Geel, J. M. v. Gils, P. J. Muselaars en H. F. Weijers. D. en A.

— Maandag is alhier door de gemeente-politie aangehouden een persoon uit Goes, die met een minderjarig meisje uit Goes op reis was.

De ouders van het meisje hadden aanhouding verzocht.

Het meisje is direct naar de ouderlijke woning teruggebracht terwijl de jongeheer naar de gevangenis te 's-Bosch is getransporteerd. Naar we vernemen heeft de moeder van 't meisje die aanhouding verzocht had haar aanklacht telegrafisch ingetrokken.

GOED VOORBEELD.

De afdeeling Eindhoven en Omgeving van het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap heeft bij referendum met algemeene stemmen het volgende voorstel aangenomen.

„Ieder lid belooft zoolang de crisis duurt 1 pCt. van zijn maandsalaris te storten in de kassen der steuncomitées te Eindhoven en Helmond".

LUCHTSCHEPEN OF VLIEGMACHINE?

Boven de gemeenten Deurne en Asten werd hedenmorgen om half zes gedurende twintig minuten in de lucht zeer sterk motorgebrom gehoord. Door den zwaren mist was het vliegtuig niet waarneembaar.

ESCH. Eindelijk dan toch is het grondwerk voor onze losplaats aan het station gereed. Dat heeft niet gelegen aan den aannemer, den heer Timmermans te 's-Bosch; die zette er spoed bij, toen hem eenmaal het werk gegund was. Als nu nog de wissels en lijnen gelegd zijn, kunnen we aan het lossen en laden komen. Altijd vooreerst nog maar wagonladingen; stukgoederen volgen later, hopen we. Dat zal voor ons en onze buren een groot gemak en voordeel zijn. Nu, dat mag ook wel voor de gelden, die onze gemeente er voor te storten zal hebben.

— Deze week is onze burgerwacht begonnen met hare nachtelijke surveillances. Zes personen doorkruisen onze gemeente om er voor te waken, dat geen vreemden zich aan een anders goed vergrijpen. B. C.

BEST. Een militair had door te vallen met zijn rijwiel het ongeluk den pols te breken. De man leed verschrikkelijke pijnen en werd door dr. Steenhuijzen behandeld.

— 't Was Zondag door de muziek onzer harmonie „De Eendracht" eene gezellige drukte in onze gemeente. Burgers en militairen waren gemoedelijk en prettig uit.

— Alhier is het verbod uitgevaardigd, dat geen rogge mag worden gevoerd aan het vee.

— Door de Prov. wegwerkers van Oirschot en St. Oedenrode worden de duikers onder den weg puik in orde gemaakt, een maatregel waardoor de goede waterafvoer zeer wordt bevorderd.

ST. OEDENRODE. Ook de Dinsdagmarkt voelt in dezen tijd hier den weeromstuit van den oorlog. Niet dat de markt zich in vredestijd in een verbazende drukte verheugt, maar toch zooals het Dinsdag was, zal het nog niet zijn voorgekomen.

De kramerijen ontbraken geheel en heel het marktgedoe beperkte zich tot eenigen handel in paarden. Men bemerkt het overal: de portemonnaie blijft met dubbel slot gesloten.

Zeer wijs voorwaar, misschien te wijs?

— Tot heden is de toestand in de verschillende bedrijven alhier redelijk wel. Werkt men hier voor geringer loon of wordt de werktijd aanmerkelijk ingekort, elders gaat het werk zijn gewonen gang.

Wat echter de toekomst zal brengen, niemand die het weet.

— Met het oog op den toestand in het buitenland op hygiënisch gebied, wordt alhier eenieder in de gelegenheid gesteld zich te doen inenten tegen de pokken, en wel Zaterdag van 2 tot 3 uur in het St. Oda-Gesticht, en verder om de 14 dagen des Zaterdags, aldaar.

— De felle storm der laatste dagen ontwortelde o.m. op den Berg een boom, die op het dak van een huis terecht kwam en dit en een nabijzijnde poort aanzienlijk beschadigde.

VEGHEL. Waarschijnlijk zal eerlang eene vordering plaats hebben van voor 's Rijks dienst geschikte paarden in het vorderingsdistrict Veghel, waartoe behooren de gemeenten Veghel, St. Oedenrode, Liempde, Lieshout, Beek en Donk, Erp, Boekel, Uden en Dinther. Door den heer Burgemeester van Veghel, hoofdplaats van het vorderingsdistrict, zijn in overleg met den heer majoor-directeur van het Remonte-wezen te 's Gravenhage als taxateur der te vorderen paarden benoemd de heeren J. H. van den Bergh te Veghel en H. Habraken te Strijp. B. C.

NUENEN. Met genoegen vernemen we, dat onze dorpsgenoot, de heer H. Seegers, meesterknecht aan de fabriek der firma Tirion alhier, met ingang van 1 Oct. a.s. is benoemd tot weefmeester aan de Textielschool te Eindhoven.

ZES-GEHUCHTEN. Donderdagnacht brandde door onbekende oorzaak de boerderij af van den landbouwer Rooijakkers op Genoenhuizen totaal af. Het vuur greep met zulke verwoedheid om zich, dat van het vee niets gered kon worden. Daardoor verbrandden 6 koeien, 1 paal en 2 kalveren terwijl ook eenige kippen omkwamen, van den inboedel is ook zoo goed als alles verbrand. Het paard is nog gered, maar bekwam toch brand-kwetsuren. De oogst ging in vlammen op.

't Was een verschrikkelijke brand.

MIERLO. Op vele plaatsen wordt er geklaagd over werkeloosheid; dank aan ons gemeentebestuur is dit hier het geval niet, want er is besloten het geheele Kleine Goor, eigendom der gemeente te laten ontginnen; tevens laat het Algemeene Armbestuur een groot perceel schaarhout uitroeien om daar weiland van te maken; beide werken zijn reeds begonnen, zoodat alhier den geheelen winter voor iemand die werken kan en wil geen werkeloosheid zal bestaan.

GEMERT. In de verleden Maandag gehouden bakkersvergadering is de prijs van het brood alhier op 70 cent de 6 kilo gesteld. De vorige week was die prijs nog 66 en voor de voorgaande week 62 cent.

— De leden van de O. L. V. Broederschap hebben besloten dit jaar niet te teren.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

van 13 — 19 Sept.

GEBOREN:

Louisa M., d. van H. Hellings en J. M. Voets, Gemonde. — Cornelia M., d. van A. van Pinxteren en E. van Nieuwburg, Breukelen. — Theodora J. W., d. van H. Siebelink en A. Janssen, Breukelen. — Antonius W., z. van J. L. van Geel en J. M. de Koning, Breukelen. — Wilhelmina M. E., d. van J. W. de Kort en J. M. van den Broek, Molenstraat. — Johanna M. H., d. van J. Smits en J. Vlamings, Kleinderliempde.

ONDERTROUWD:

Lambertus Koster, wedr. van W. Heesen, 38 j. en Hendrika M. van Dooremalen, 23 j. van Osch- en van Leeuwenstraat. — Petrus Timmenbroek, 21 j. Langenberg en Lambertha van Schijndel, 19 j., Onrooische straat.

GETROUWD:

Johannes C. Vermeulen, 27 j., Venlo en Petronella M. van den Broek, 27 j., Molenstraat.

OVERLEDEN:

Hendrika P. van Hamond, 11 m., Nieuwstraat. — Maria J. J. van der Plas, 6 m., Breukelen.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Boterprijs.

EINDHOVEN, 18 Sept. Aanvoer 9820 K.G. Hoogste prijs f 1.45, laagste prijs f 1.20 middelprijs f 1.30

's BOSCH, 18 Sept. Aangevoerd 22250 kilo's hoogste f 1.35, laagste f 1.15 middelprijs f 1.30 per kilo.

's-BOSCH, 21 Sept. Aangevoerd 164 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.46 tot f 0.52 2e kwal. f 0.42 tot f 0.46; 3e kwal. f 0.40 tot 0.42 per K.G.

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex. 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 8 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex. 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.
Prijs per ex. 10 cent. franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

VERSCHENEN:

„De Voorspellingen over den vleeselijken
„Wereldoorlog door den vermaarden
„Johannis van Leliëndaal e. a." (13e eeuw)

Prijs 25 cent. Franco per post 27 cent.
(Bij vooruitbetaling.)

Uitgave: N. V. Boekdrukkerij „HELMOND",
v/h. v. Moersel & v. d. Beegaart.

A. J. Colen-Frunt,
Handelaar
in
GRANEN en MESTSTOFFEN
Gemert.
Het goedkoopste en beste adres.
Vraagt monsters en prijsopgaaf.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.
Bruinkoolbriketten G. R.
het van ons bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.
Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Helmondsche Houthandel.
Alle soorten gezaagde en ongezaagde
Houtwaren,
alsmede gesch. en gepl. in alle afmetingen. — Prijzen billijk.
Jos. Swinkels,
Loodsen en Kantoor nabij de Draaibrug
En gros. En détail.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chloorkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Copieerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

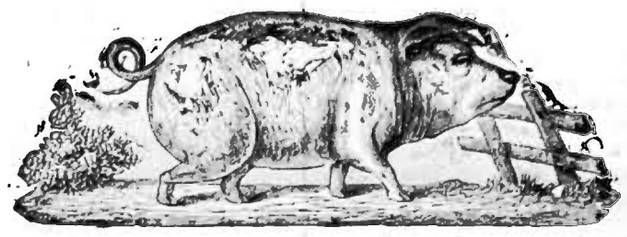

Eigengeslacht Spek!
DIK en MIDDELDIK SPEK
offreer ik steeds aan Soliede Winkeliers op gunstige conditiën tegen lage prijzen!! Adres:
Fred. van Sloten Rz.,
En Gros-slachterij, AMSTERDAM. Interc. Telegh. 7509.

---

100 × Neen Leugens.

Leugens zijn het dat gij moet blijven lijden aan uwe borstkwaal.
Leugens zijn het dat gij de kwellingen van uw asthma tot aan het graf moet meesleepen.
Leugens zijn het dat uwe kinderen moeten stikken in slijm- of kinkhoest.
Leugens zijn het dat gij moet blijven voortsukkelen.

Hier is Uw geneesmiddel, de wondervolle onfeilbare

ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO

Gij, lijders aan asthma, bronchitis, influenza, malaria, gij allen die hoest of aan borst, keel en longen lijdt, gij die alles geprobeert hebt zonder baat, probeert het nog eens met de ABDIJSIROOP, KLOOSTER SANCTA PAULO, het grootste geneesmiddel ter wereld. Wat zijt gij minder dan anderen, de ABDIJSIROOP geneest anderen, waarom U niet? Koop vandaag nog een flesch ABDIJSIROOP, misschien zijt gij dan morgen reeds genezen. Bedenk dat de tering en alle borstziekten met een gewonen hoest beginnen. Genees dien hoest vandaag nog, om erger te voorkomen.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. D. VELDEN v. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. D. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

De nieuwste modellen
DOELROZEN
voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25 } per 100 stuks.
« 300 » - 4.00

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

No. 78 ZATERDAG 26 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger condities. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA**
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229, Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

Niet te zuinig — niet te royaal.

Toen acht weken geleden de klokken met somber en onheilspellend gelui onze soldaten in 't geweer riepen, maakte angst en vrees zich van de geheele bevolking meester.

In bange zorg vroeg men zich af, of het zoover zou komen, dat ook onze soldaten bij duizenden hun verderf zouden tegemoet gaan.

Maar niet minder maakte men zich bezorgd over den economischen toestand, over den plotselingen stilstand van handel en industrie. Werkloosheid en armoe, gebrek aan levensmiddelen en duur geld spookten menigeen voor den geest.

't Gevolg was een bestorming van de winkels, en inslaan, alsof er in weken en maanden geen schip meer zou binnenloopen. De menschen werden zuinig. Goddank, want de verkwisting werd te erg.

En dan denken we niet alleen aan „de meid, die gekleed is als 'n mevrouw," neen, dan hebben we wel degelijk 't oog op alle kringen der bevolking, van de aanzienlijkste tot de laagste. Van boven naar onder werkte het kwaad aanstekelijk. Doch 't werd slechts afgekeurd, toen men de meiden niet meer uit de mevrouwen kon kennen."

* * *

Intusschen heeft de toestand zich niet zoo treurig ontwikkeld, als men aanvankelijk verwachtte.

Het is jammer, dat vele welgestelde menschen er toe overgingen werken die nuttig en noodzakelijk waren in dezen tijd uit te stellen. 't Is te betreuren, dat sommige werkgevers, den oorlog tot voorwendsel nemend, hun bedrijf geheel of gedeeltelijk hebben stopgezet en daarmee ook het gewone bedrijfsrisico ten nadeele van arbeiders en publieke kassen van zich hebben afgewenteld.

Doch daar staat tegenover, dat menig werkgever zich van een goede zijde heeft doen kennen en met meer verlies, dan in andere jaren het werkvolk aan den arbeid hield.

Vele gemeentebesturen en andere openbare lichamen hebben de uitvoering van voorgenomen of in de toekomst noodzakelijke werken bespoedigd en daardoor geholpen de werkloosheid binnen engere grenzen te beperken.

Mochten ook vermogende particulieren deze gedragslijn volgen.

Ieder die het betalen kan, bewijst in deze omstandigheden een weldaad aan de maatschappij, als hij zijn nuttige en noodzakelijke uitgaven niet inkrimpt, en zoodoende aan arbeiders en neringdoenden het leven wat gemakkelijker maakt.

* * *

Het is waarschijnlijk, dat, als we eenmaal in 't hartje van den winter zitten, de nood aanmerkelijk grooter zal zijn dan op 't oogenblik 't geval is. Er is nu nog veel in veld en tuinen, waarmee de menschen zich behelpen kunnen, terwijl, hoe meer de winter nadert, de uitgaven stijgen, en de arbeidsgelegenheid, natuurlijkerwijze schaarscher wordt.

Een groot deel van 't publiek schijnt dat maar niet in te zien. Nu de klank niet meer zoo nabromt in de ooren, meenen velen, dat alles weer op 't oude is. Van zuinigheid ziet men bij sommigen geen spoor. En dat is treurig. En meer dan treurig is 't, dat je Zondags en 's Maandags nog menschen ontmoet, die in beschonken toestand over de straat waggelen. Als er ooit reden is zulke personen op te brengen, dan is het thans.

R.

Wordt vervolgd.

Vaderlands-Fanatisme.

De Maasbode heeft over dit onderwerp het volgende mooie artikel.

Zoo schoon als vaderlandsliefde den burger siert, zoo ellendig onteert hem het vaderlands-fanatisme.

Vaderlandsliefde is iets positiefs; zij geeft het vaderland op eerlijke wijze en met volle maat wat aan hetzelve toekomt. Zij is edel en verheven; zij is een verwante van de liefde, welke de Apostel prijst.

Vaderlandsfanatisme is iets negatiefs: zij ontkent, dat een ander land ook maar een schijntje bezit van de groote vaderlandsche deugden. Al wat niet vaderlandsch is, wordt dan gemeen, slecht, liederlijk, infaam genoemd; al wat vaderlandsch is, heet dan zóó opperbest, dat de hemelingen heimelijk begeeren moeten naar dat paradijselijke stukje van deze helsch-verdorven wereld.

Wij, die elken dag lezen wat de couranten schrijven of mededeelen, wij kennen nu stilaan wel heel goed het onderscheid tusschen vaderlandsliefde en vaderlandsfanatisme.

Wij zitten hier in een neutraal land, en vooral in een nuchter land.

Voor oprechte vaderlandsliefde hebben wij bewondering; van het echte, thans door vele buitenlandsche bladen druipende vaderlandsfanatisme hebben wij een afkeer.

* * *

Er is — en zeer terecht — reeds beweerd, dat met de hooge regeeringspersonen van Europa ook de journalisten den oorlog hebben veroorzaakt.

Zij hebben het vaderlandsfanatisme gepredikt en zij blijven dat thans ook nog doen, in een delirium van haat en nijd zonder weerga.

De officieele scheldpartijen, welke in den vervelend-dreinerigen, sarrenden en hondschen toon der diplomaten-stijlloosheid door middel der groote telegraafbureaux worden voortgezet, vinden haar weerklank in de dagbladpers, waar mannen met een heusche pen hun schoone talenten wijden aan de vernietiging van het kleine restje daadwerkelijk Christendom in de hedendaagsche, zich-zelf-moordende wereld.

Engeland verwijt aan Duitschland, dat dit de Belgische koloniën had aangeboden; Duitschland verwijt aan Engeland, dat dit reeds een verdeelingsstaatje voor de koloniën van Portugal had opgesteld.

En zoo ervaren wij, nuchtere kijkers uit dit nuchtere landje, de waarheid van ons oud en ook heel nuchter spreekwoord:

Als de keukenmeid met den kok kijft,
Weet de huisvrouw waar de boter blijft.

Een mooi puntje, voor een overweging van de edelmoedigheid der Staten.

* * *

Vaderlandsfanatisme beheerscht thans de taal der penvoerders in de oorlogvoerende landen.

Nog nimmer hebben zij in hun eigen volk zulke schitterende eigenschappen ontdekt.

Nog nooit zagen zij in den man die een meter verder dan de grenspaal woont, zooveel infaams als thans.

De grootste liefdepredikers, die steeds gereed staan met het tweede voornaamste gebod: Gij zult uwen naaste beminnen gelijk uzelf, — zij werpen thans heel den Evangelischen last overboord en schieten met granaten hun eigen liefdecaricaturen omver.

Of is het niet beminnelijk gevonden door de „Kölnische Volkszeitung", om weleer te Keulen wonende priesters, die ooit in de „Univers" en de „Croix" durfden schrijven, thans voor te stellen als Fransche spionnen?

Zij doet het heel naïef.

Nu weet eenieder, dat spionnendienst eigenlijk een soort duivelswerk is, — de „Kölnische Volksz." zal misschien een uitzondering maken en zeggen: behalve wanneer die voor ons eigen vaderland geschiedt...

Een spion is een schurk. Een, die voortdurend op de ergerlijkste wijze zondigt tegen het gebod der liefde. Een die met vriendelijke oogen toeziet, hoe gij u aankleedt, om u straks in het duister uit te schudden en te berooven. Een judas, die uw boeien den veiligsten weg zal wijzen, om u gevangen te nemen en te kruisigen.

Bepaald, zegt de „K. V." (Wochenausgabe, nr. 38, p. 7), die geestelijken waren spionnen en in Zwitserland is er reeds een als zoodanig gevat...

Vaderlandsliefde?

* * *

Het vaderlandsfanatisme is heusch geen monopolie van Duitsche bladen.

Vóór ons ligt de „Echo de Paris" van 12 September.

De Duitsche en Oostenrijksche keizers worden daarin, in vijftig regels, even afgemaakt als ... „schurken en bandieten."

Het staat er zóó, letterlijk.

Het stukje, waarin de titelatuur te vinden is, zouden wij voor de rust van ons geweten nie vertaald aan onze lezers durven voorzetten.

Iets van kalmeren aard is het hoofdartikel van Maurice Barrès, aan wiens vaak welsprekend en ontroerend woord wij reeds menigmaal een plaats in ons blad hebben geruimd.

Doch thans drijft hij zijn vaderlandsfanatisme zóó ver, dat wij hem tot zijn eigen beschaming moeten doen spreken.

Hij vertelt, dat de Duitschers wijken voor de Fransche legers.

En dan:

„Het bloed, met golven vergoten voor de verdediging van Parijs, is het kostbaarste bloed der wereld. Frankrijk offert daar wat geen enkel volk zou kunnen verschaffen: regimenten, waarvan de minste cavalerist of soldaat deel uitmaakt van de keur (l'élite) der menschheid. Ik heb niet gewacht om te weten welke gevoelens deze oorlog mij daarvan geeft; evenmin om met piëteit de lijst onzer dooden te lezen, de brieven onzer levenden, de voornemens onzer gewonden, die ongeduldig zijn om terug te keeren naar de vuurlinie; ik heb niet gewacht, totdat ik de geheele jeugd van Frankrijk snellen zie naar de recruteeringskantoren. In elk jaargetijde kunt gij de wereld doorloopen en hier terugkeeren, dan ziet gij — zoowel aan onze gebreken als aan onze goede hoedanigheden, — dat onze natie de bloem der menschheid is. Welk een ellende, indien het tevergeefs gevloeid had, het bloed van Frankrijk!"

En iets verder:

„Laat die zegevierende manoeuvre van Joffre voortgaan, gelijk zij zich reeds drie dagen ontplooit, en ik verbeeld mij, dat wij, Franschen, het moeilijkste tijdperk van dezen reusachtigen oorlog der natiën doorleefd hebben. O! geen illusies: de partij, welke in onze nabijheid gespeeld wordt en zoo schitterend is ingezet, zij is nog niet geheel gewonnen, en deze partij is evenmin alles, maar welk een voorbereiding! Welk een échec reeds voor die hoovaardige Duitschers, die meenden, dat zij met één enkelen sprong zouden losbreken op Parijs! Welk een voldoening voor onze Belgische en Engelsche bondgenooten, die ons zoo loyaal ondersteunen met hun wapenen en al hun hulp! Welk een gemak voor de Russen! Hoeveel tijd hebben de kozakken noodig, om het beleg te slaan rondom Berlijn? Twee maanden, zeiden de ergste pessimisten. Eind September zullen wij dus het groote resultaat verkrijgen en zal het Beest ons moeten loslaten om daar ginds zijn eigen hol te redden.

De geheele wereld zal zich verheugen over dit gelukkige lot, de bevrijding van Parijs. De stad der Notre Dame, van het Louvre en de Invalides, de moedige stad, waar de edelste bevolking de wacht houdt rondom de schatten der menschheid, zij is voortaan buiten bereik..."

Zelfs de vertaling van deze hoogdravende vreugdetonen vermoedt, — nuchter volk als wij zijn!

Maar toch, in trouwe, slaat hier de vaderlandslievende trompet niet al te zeer over? Al te zeer, zelfs voor dengene, die Frankrijk vereert... in stilte, als neutraal-nuchter man?

* * *

Het is te vreezen, dat het vaderlandsfanatisme der oorlogvoerende naties, straks zich wreken zal aan die natiën zelf.

Dag in dag uit hooren de landsverdedigers niets anders dan de vloeken, die als mitrailleuses knetteren over den vijand.

Zij geraken niet meer in geestdrift voor het eigen land, maar in trillende woede, in een delirium van haat tegen den vijand, tegen zijn volk, zijn kinderen, zijn steden, zijn dorpen, zijn gebouwen...

Dat alles is van het Beest!

Weg met het Beest, weg met zijn hol, — dat zal de leuze worden.

De duivel regeert over Europa.

Welk een vulkaan van haat stort zijn lava over de arme menschheid uit!

Welk een somberen gloed werpen die vulkaansvlammen tegen de luchten der toekomst!

Haat, haat, haat! Moord, plundering, verwoesting...

Waar zal het einde zijn?

De duur van den Oorlog.

In de „Guerre Sociale", aldus lezen we in de „Manch. Guardian", heeft de oude republikein Naquet een artikel geschreven, waarin hij het o. a. heeft over de regeling na den oorlog — teruggave van Elzas-Lotharingen aan Frankrijk, Sleeswijk-Holstein aan Denemarken, Posen aan Polen, verdeeling van Oostenrijk Hongarije, overdracht van het Duitsche Congo-gebied aan België enz. — waarover voorloopig zeker nog niet veel te zeggen valt en waarin hij waarschuwt tegen de fout om echt Duitsch gebied te willen annexeeren en de hoop uitspreekt, dat de Duitschers zelf een republiek zullen willen stichten. Deze toekomstbeelden kunnen we laten rusten, maar vermelding verdient wat Naquet zegt over den duur van den oorlog.

De jongste redevoeringen van leidende Engelsche politici en verklaringen in zekere Engelsche bladen hebben gesproken van de wenschelijkheid om den oorlog eenige, twee of drie jaren, zoo noodig voort te zetten. Echter merkt Naquet op, er is geen quaestie van dat wat Frankrijk betreft (en ook Duitschland) er hiervan ooit sprake kan zijn. Voor Frankrijk en voor Duitschland is het materieel onmogelijk een oorlog als deze twee of drie jaren te voeren. Dat erkent ieder hier (in Frankrijk, het is de Parijsche correspondent van de „Manch. Guardian", die Naquet's artikel bespreekt) wat sommige bladen ook mogen zeggen. Natuurlijk als Duitschland in elk geval bedreigd wordt met nationale vernietiging, kan het zoowel door oorlog als door een vredesverdrag worden vernietigd, maar het Fransche volk is niet bereid zich zelf volkomen uit te putten om Duitschland te vernietigen. Goed ingelichte lieden verklaren, dat de Fransche verliezen nu reeds 300,000 bedragen. De Duitsche verliezen worden op ongeveer een half millioen geschat. Als de schatting van 300,000 voor Frankrijk te hoog is, is dat de schuld van de regeering, die geen juiste cijfers publiceert. Er zijn nu juist zeven weken verloopen sedert de mobilisatie is afgekondigd. Laat ons de Fransche verliezen nu schatten op 200,000, een cijfer, dat veronderstellend, dat de verliezen op dezelfde schaal doorgaan, 1.500.000 in een jaar zou beteekenen. Het is nauwelijks noodig te vragen of eenig land zulk een verlies zou kunnen dragen, om nog niet eens te spreken van de economische gevolgen van den oorlog, die reeds rampzalig zijn.

Het is goed, dat men begrijpt, dat al is het Fransche volk bereid tot het bitter einde te vechten, om een nederlaag te voorkomen, het niet bereid is den oorlog onbepaald voort te zetten, om de overwinning meer vernietigend te maken. Een oorlog zelfs van een jaar zou Frankrijk ruïneeren.

Een noodzakelijk Katholiek Liefdewerk.

Katholieke Landgenooten.

De nood, die door den oorlog gekomen is over vele huisgezinnen, welke hunne haarden moesten ontvluchten, heeft de ondergeteekenden er toegebracht, eenige leiding te geven aan den liefdadigheidszin van Katholiek Nederland, die in het bijzonder met het lot der hulpelooze kinderen begaan is.

Het geldt de vele ouderloos geworden en onverzorgd achtergebleven kinderen tijdelijk of voor goed op te nemen in Nederlandsche gezinnen, en de vele kinderen die in gevaar verkeeren, korten tijd in ons Vaderland, dat door Gods zegen tot heden van den geesel des oorlogs gespaard bleef, eene veilige schuilplaats aan te bieden.

Waar de meeste kinderen van vluchtelingen katholiek zijn, spreekt het vanzelf, dat de beste schuilplaats in katholieke gezinnen is.

Ondergeteekenden hebben zich daarom vereenigd tot een comité, met het doel:

1o. bemiddeling te verleenen bij het zoeken naar passende gezinnen voor uitgeweken en onverzorgd achtergebleven kinderen.

2o. de adressen in ontvangst te nemen van gezinnen, genegen een kind op te nemen.

3o. indien de geldmiddelen het toelaten en de nood het noodig maakt, kinderen uit geteisterde streken in veiligheid brengen.

4o. alle hiermee samenhangende werkzaamheden als het onderbrengen van aanstaande kraamvrouwen en hare zuigelingen, het steunen van onderwijs en geestelijke hulp in de kampen, enz.

Reeds spontaan bereikten ons talrijke liefdadige aanvragen om een kind op te nemen, terwijl het Centraal Bureau der K. S. A. te Leiden reeds de aandacht van de Diocesane en Pl. comité's op deze hoogst gewichtige zaak gevestigd heeft. Voor zoover er nog meerdere kinderen in nood verkeeren, houden wij ons aanbevolen voor meerdere aanvragen aan het adres van den laatst ondergeteekende.

Onnoodig te zeggen dat het bereiken van ons doel ook geld zal vorderen: voor het verplaatsen der kinderen, voor eventueele geneeskundige verzorging van kinderen, voor het plaatsen in gestichten in geval niet allen in gezinnen ondergebracht kunnen worden, voor eventueele redding der kinderen.

Z. D. H. Mgr. de Aartsbisschop van Utrecht was zoo goed het Beschermheerschap over dit Comité te aanvaarden.

Wij hopen niet te vergeefs een beroep gedaan te hebben op den liefdadigheidszin van Katholiek Nederland en hopen dat giften en aanvragen rijkelijk en veelvuldig zullen inkomen.

R. K. Huisvestings-Comité.
Bestuur:

Z. D. H. Mgr. H. VAN DE WETERING, Aartsbisschop van Utrecht, Beschermheer.
Mgr. A. F. Diepen, 's-Hertogenbosch, President.
Mevrouw A. Kellenaers-Damerau, Leiden, Vice-Pres.
Mr. P. J. M. Aalberse, Directeur K. S. A., Leiden.
Mevrouw Van Basten Batenburg-Jurgens, Utrecht.
Mevrouw J. de Caritat de Peruzzis, Roosendaal, N.-Br.
Kapelaan A. A. Damen, Breda.
Dr. L. Deckers, Eindhoven.
Chr. Devoghel, pastoor, Oosterblokker,
W. Fransen Jz., Leeuwarden.
Mr. J. N. J. E. Heerkens Thijssen, Haarlem.
Henri Hermans, Maastricht.
Mej. H. P. Lefebure, Amsterdam.
P. C. P. de Louw, Helmond.
L. J. J. M. Poell, kapelaan, Tilburg.
J. L. Th. Sanders, burgemeester, Roermond.
Mevrouw A. R. Schaepman-Ehrhardt, Utrecht.
P. de Sevaux, Venlo.
Mevrouw J. W. J. Vos de Wael, bar. van Voorst tot Voorst, Elden bij Arnhem.
Mevrouw Jos. v. Waesberghe, Hulst.
Dr. Emile Verviers, Leiden, Secretaris-Penningmeester.

Giften waarvan verantwoording in de voornaamste bladen geschieden zal, worden gaarne ingewacht aan het adres van laatst ondergeteekende.

Een gevaar voor onze Soldaten.

Ons land blijft gelukkig tot op heden bewaard voor de verschrikkingen van den oorlog, zoodat de gemobiliseerde soldaten kunnen volstaan met, in afwachting van de dingen die komen kunnen, maar, naar we hopen, niet komen zullen, een waakzaam oog in het zeil te houden.

Een buitenkansje voor die soldaten op de eerste plaats.

Toch brengt deze toestand van afwachting een groot gevaar mede : een gevaar vooral voor de zedelijkheid der manschappen.

Ledigheid is het oorkussen des duivels.

Zeker, er wordt door de verschillende commandanten alles gedaan om deze ledigheid en de verveling verre te houden. Uit alle oorden des lands bezwert men zich om door het zenden van versnaperingen, lectuur en spelen, het eentonig leven der onder de wapenen geroepenen te veraangenamen.

Maar ondanks dit alles blijft het gevaar voor de zedelijkheid dreigen.

Vooral op de posten langs de grenzen, aan spoorwegen en bruggen.

Zoo'n postcerende soldaat is aan veel verleiding bloot gesteld.

Het is bekend, dat de soldatenrok een soort van magnetische kracht uitoefent op het meisjeshart.

En men weet dat scherts en soms niet kwaad bedoelde toespelingen over zoovele teere onderwerpen niet zonder gevaar zijn.

Erger is het natuurlijk, wanneer verleiders of verleidsters hun duivelschwerk gaan uitoefenen.

De Vereen. „Voor Eer en Deugd" heeft in dezen tijd dan ook alle gelegenheid voor vruchtbare actie. Vooral op de individuen moet gewerkt worden. De soldaten moeten persoonlijk op het gevaar, dat dreigt, gewezen worden. De middelen, vooral het gebed en bezigheid, moeten worden aan de hand gedaan, in verband met de omstandigheden, waarin de betrokken soldaat verkeert.

Voor de Directeuren der plaatselijke afdeelingen vooral een prachtige gelegenheid om actief op te treden. De nieuwe statuten bieden een welkom hulpmiddel. Men vindt daarin de plichten der zedelijkheid omschreven, de gevaren aangeduid. Een proefexemplaar dezer statuten wordt op aanvraag gaarne door het Hoofdbestuur toegezonden.

Ook moet propaganda gemaakt worden voor het tijdschrift „Mannenadel."

Soldateneer en mannenadel zijn twee eigenschappen, die in deze critische dagen meer dan ooit hooggeschat moeten worden.

Moge deze oproep tot een krachtige actie succes hebben.

Roldue, 20 Sept. 1914.

J. S. M. BEMELMANS,
Secretaris v. h. Hoofdbestuur.

Een oordeel over den nieuwen Paus.

De aartspriester van Bazzano, Bologna, don Raffaele della Casa, vertelde aan een redacteur van de „Corriere della Sera" de volgende herinneringen van den nieuwen Paus, toen deze nog kardinaal was en aartsbisschop van Bologna.

„Ik leerde den H. Vader, zoo verhaalde de geestelijke, voor eenige jaren kennen ; verschillende malen was hij bij mij thuis te gast. Zijn laatste bezoek, tijdens een visitatiereis, was de vorige maand nog. Van nature feitelijk wat stil, liet de aartsbisschop in zijn gesprekken hier en daar toch wel een kwinkslag vloeien, die altijd raak, en soms wat spottend was.

Bij de bezoeken, die hij aan de pastoors bracht, legde hij een groote beleefdheid en voorkomendheid aan den dag. Maar in alles stelde hij belang en op alle punten verlangde hij zoo uitvoerig mogelijke bijzonderheden over den toestand van de parochie, over de parochianen enz.

Onder deze laatsten trachtte hij vooral met hen in aanraking te komen, van wie hij soms gehoord had, dat zij met al te goed over hem te spreken waren. Dikwijls schreef hij zulke personen een eigenhandigen brief en helderde op die manier heel wat kleine misverstanden op.

Voor hij op visitatiereis ging, schreef hij aan de pastoors, bij wie hij dacht te logeeren, dat zij voor hem maar een sober maal moesten opdienen. „Wat gij meer te mijner eer dacht te doen, zoo schreef hij dikwijls, geef dat maar aan de armen, of besteed het voor uw parochie."

Een pastoor in een dorpje, die ook zoo'n brief gekregen had, en dacht, dat de aartsbisschop meer uit bescheidenheid zoo geschreven had, beleefde het volgende geval. Hij bereidde voor zijn hoogen gast een tamelijk weelderig diner. Maar, toen het tweede gerecht opgediend werd en alles er op wees, dat er nog meer zou komen, stond de aartsbisschop op en vroeg : „Maar pastoor, hebt gij geen armen in uw parochie ?" „Heel wat Eminentie," antwoordde deze, „maar waarom vraagt u dat zoo ?" De pastoor dacht, dat de aartsbisschop uit belangstelling zoo vroeg, maar kreeg het antwoord : „Och, als ik naar uw diner oordeelen moest, dan zou ik juist zeggen van niet. Maar laat dan ook alles wat gij mij nog verder toegedacht mocht hebben, aan de armen uitdeelen."

Gedurende zijn verblijf in Bologna verwierf de aartsbisschop zich groote populariteit. Hij stichtte een tijdschrift, waarin bijdragen over historische merkwaardigheden van alle parochies in zijn diocees werden opgenomen. Belangrijke hervormingen voerde hij op de seminaries door en vooral zorgde hij voor steun aan hulpbehoevende geestelijken. Zijn leven was zeer eenvoudig. Hij stond om 5 uur op en trok zich, na zijn gebeden verricht te hebben en de H. Mis te hebben opgedragen, in zijn kamer terug, waar hij verscheidene uren achtereen werkte. Had hij gedurende het verder verloop van den dag eenige uren vrij, dan wijdde hij zich met graagte vooral aan de belangen van zijn diocesaan tijdschrift, waarvan hij de proeven meestal zelf corrigeerde. Eten deed hij heel vlug, terwijl hij aan tafel bijna niet sprak. Om 11 uur ging hij ter ruste.

De geestelijke prees verder vooral de groote hartelijkheid van den nieuwen Paus. Tijdens zijn laatste bezoek op diens pastorie, waren een paar kleine kinderen uit de buurt gekomen om den kardinaal te huldigen. Getroffen nam deze een kleinen jongen op zijn arm, kuste hem en zeide : „Wat moeten kinderen toch een groote voldoening voor ouders zijn." Bij het vertrek naar het conclaaf merkte een van zijn intieme vrienden op : „wij zien elkaar in het Vaticaan weer," waarop de tegenwoordige Paus antwoordde : „Praat niet, in deze oogenblikken zullen heel andere mannen geroepen worden voor zulk een taak. Ik kom heelemaal achteraan." Toch was kardinaal della Chiesa de eerste.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Van het oorlogstooneel in Frankrijk komt nog maar steeds geen beslissend nieuws.

De legers van beide partijen liggen hier nu al sedert eenige weken in bitteren strijd tegenover elkander en er wordt geen beteekenende verandering in positie verkregen.

Het is in vele boeken over den toekomstoorlog reeds voorspeld, ten slotte zouden de millioenenlegers vastloopen. En die voorspelling schijnt in Noord-Frankrijk te worden bewaarheid. Geen van beide partijen gaat een voetbreed achteruit, beiden zijn vastbesloten te overwinnen of te sterven. En zoo wordt het hier een moordpartij op groote schaal, eene slachting die slechts kan eindigen met de volslagen uitputting van beide partijen.

„Niemand", aldus wordt van Duitsche zijde erkend, „verheelt zich, dat wij een wanhopigen, met inzet van alle krachten om het laatste strijdenden vijand tegenover ons hebben, wiens dapperheid volle waardeering verdient." Maar men verblijdt zich aan Duitsche zijde met de aanwijzingen, dat de Fransche weerstand begint te verlammen.

Van de zijde der bondgenooten erkent men eveneens de kracht van den Duitschen tegenstand, maar blijft men vol hoop op de eindelijke zege.

En intusschen stapelen zich de lijken op, vallen de gewonden bij duizenden, put men zich aan beide zijden uit om nieuwe troepen naar het front te brengen... zonder een stap verder te komen.

Komt zulk een onophoudelijke slachting niet ten slotte èn in Duitschland èn in Frankrijk de overtuiging wekken, dat het beter is nationale wenschen op te geven, dan zich te blijven uitputten tot onvermijdelijken ondergang, zoowel van overwinnaar, als van overwonnene !

Wordt de gruwel niet te groot voor den gestelden inzet ?

* * *

Zooals gezegd, eigenlijk nieuws komt er niet. Wederzijds wordt wel eens een klein voordeeltje behaald, doch aan eene beslissing valt onder de gegeven omstandigheden niet te denken.

De strijd is in den waren zin des woords geworden een wederkeerig beleg, dat zich langs de geheele linie uitstrekt. En het heeft daarbij den schijn, of de Duitschers zich in het Noorden van Frankrijk in van nature sterke en kunstmatig nog versterkte positie's gaan nestelen en aan de veroovering van Parijs niet meer denken.

Wel verklaarbaar is, hoe op die manier de voortgang der operaties, zij het aan de eene of andere zijde, slechts stap voor stap gebeuren kan en iedere meter gronds met geweld moet worden bevochten en overmeesterd.

Onder die omstandigheden zijn het uithoudingsvermogen der soldaten en de nimmer-verzwakkende waakzaamheid van officieren en manschappen natuurlijk factoren van groot gewicht. En te ontkennen valt niet, dat de Duitschers in dit opzicht veel boven hun min of meer spoedig tot zorgeloosheid geneigde vijanden voor hebben.

Van Fransche zijde poogt men de beslissing op den Duitschen rechtervleugel te forceeren en de Duitschers door een omtrekkende beweging, zooals dit bij de gevechten aan de Marne zoo goed geslaagd was, te dwingen hun posities op te geven en terug te trekken. Uit de officieele berichten blijkt intusschen, dat de Fransche troepen bij die omtrekkende beweging, zij het al dan niet met behulp van nieuwe legerkorpsen, nog niet zoover gevorderd zijn.

Het officieele Fransche bericht spreekt er slechts van, dat de Fransche troepen voortgerukt zijn tot Lassigny, Oostelijk van Noyon, gelijk men weet. Van een voortdringen tusschen Péronne en St. Quentin tot Le Catelet toe, meldt het bericht niets.

Van Duitsche zijde werd Donderdag avond gemeld, dat de pogingen der Franschen, om den Duitschen rechtervleugel om te trekken, niet geslaagd zijn. Of de pogingen ook definitief verijdeld zijn, wordt niet gemeld en zal dus allicht niet het geval wezen. Dat de Franschen hun pogingen zoo spoedig zullen laten varen, valt intusschen wel te betwijfelen.

Van hun kant schijnen de Duitschers er alles op te zetten, om den Franschen rechtervleugel terug te dringen. Een klein voordeel hebben zij daarbij behaald in de bezetting van Varennes, dat aan de Aire gelegen is, in ruwen zin gesproken tusschen Montfaucon en St. Menchould. Daardoor is bij de poging den ijzeren band om Verdun nader en nader toe te halen, een nieuw succes behaald.

Intusschen wordt ook in het Duitsche officieele rapport erkend, dat deze bezetting geen feit van beslissende beteekenis is. De operaties tegen Verdun bepalen zich blijkbaar nog tegen de zeer vooruitgeschoven posities. Van de in het telegram genoemde sperforten, behoort geen enkele nog tot de versterkingen en forten. Indien intusschen de Franschen er niet in slagen het toehalen van den ijzeren ring rond de veste tegen te houden, of door hun operaties op den linkervleugel den druk der Duitsche legermassa's te verminderen, dan zouden wel eens kwade dagen voor Verdun kunnen aanbreken.

* * *

Ook de gisteren ontvangen telegrammen brachten geen enkel nader bericht. Voor zoover uit de laatste rapporten valt op te maken, blijft de positie nog steeds onveranderd ; de Fransche troepen blijken al hun krachten in te spannen op hun linkervleugel, terwijl de Duitschers voornamelijk hun krachten ontplooien op de andere zijde van het slagveld en op den vak van Verdun aansturen.

De Franschen hebben bij hun pogingen om den rechtervleugel der Duitschers op te dringen, eenig succes behaald. Van officieele zijde wordt geweld, dat de Fransche troepen eerst Roye en ten slotte Péronne hebben bezet. De eerst genoemde plaats ligt aan de lijn van Noyon naar Amiens, en Péronne ligt Noord-Oostelijk van St. Quentin.

De bezetting van Péronne is, blijkens het rapport van Joffre, met hevige gevechten gepaard gegaan, zoodat aan het oprukken der Fransche troepen hier met alle kracht door de Duitschers weerstand is geboden. Inderdaad schijnen zij dan ook alle maatregelen voor een gevreesde omsingeling te hebben genomen, daar zij zich, volgens het Fransche bericht, zwaar verschanst hebben tusschen de Oise en Aisne.

* * *

Uit België komen telkens berichten van schermutselingen, waarbij de Belgen zich wakker weren. Maar een groote slag, waardoor zij de Duitsche verbindingslijnen zouden verbreken en de bondgenooten op het Fransche oorlogsveld van onberekenbaar nut konden zijn, blijft uit. Een sterk, doortastend en wel toegerust Belgisch leger kon thans den toestand der Duitschers te Brussel en elders zeer précair maken.

* * *

Ook van het oostelijk gevechtsfront geen ander nieuws van beteekenis, dan dat de Russen Przemysl geheel omsingeld hebben en hun opmarsch tegen Krakau voortzetten. Het wordt tijd, dat de Duitschers den benarden bondgenoot een handje gaan helpen, willen zij niet heel Galicië in handen van den Rus zien komen en den weg naar Boedapest voor hem geëffend zien.

Door den loop der oorlogsgebeurtenissen in het Oosten is eene geweldige tusschenkomst hard noodig. Zal de Duitscher nu daar zijn volle gewicht in de schaal gaan werpen en, Oostenrijk te hulp komend, den Rus een nog geweldiger les gaan toedienen, dan hij in Oost-Pruisen reeds gehad heeft.

Opmerkelijk is het in elk geval, dat de Russische staatsman Witte, ondanks de geduchte nederlagen, welke aan de Oostenrijksche legers zijn toegebracht, niet optimistisch gestemd is en voor Rusland blijkbaar kwade dagen tegemoet ziet.

* * *

Wat de operaties van Oostenrijk tegenover Servië betreft, wordt wel gemeld, dat de hoogten Westelijk van Krupanj, dus in Servië aan de Bosnische grens, door de Oostenrijksche Balkantroepen genomen zijn, maar tevens wordt toegegeven, dat enkele Servische en Montenegrijnsche troepen op minder bewaakte punten de grenzen weer zijn overgetrokken. Zoo gaat het voordeel van de overwinning door de Oostenrijkers behaald, voor een goed deel weer verloren.

* * *

Middelerwijl tracht de pers der bondgenooten Italië tot deelneming aan den oorlog, natuurlijk tegen Oostenrijk en Duitschland, te verlokken.

Nu weer houdt de militaire medewerker van de „Times" den Italianen voor, dat er thans een eenige kans is, om den droom van een groot-Italië te verwezenlijken. Italië moet er niet op rekenen, zegt de schrijver, dat het iets van den buit zal krijgen, als het niet mee vecht.

Dit laatste is juist de vraag, en Italië rekent er blijkbaar op, dat het, hoe de oorlog afloopt en wie het ook wint, in ieder geval aanspraak op een belooning heeft voor zijn onzijdigheid.

Het kan zijn, dat deze berekening en slotte nog uitkomt, maar voor het rechtvaardigheidsgevoel zou zulk een uitslag in ieder geval een teleurstelling zijn.

Italië heeft zijn bondgenooten in den steek gelaten, en moge het misschien in de oogen van sommigen hiermede eene goede daad verricht hebben, toch stuit het tegen de borst, omdat geen edel gevoel, maar hoogstwaarschijnlijk alleen berekening Italië hiertoe gedreven heeft.

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 25 September. Het officieele communiqué van gistermiddag 3 uur luidt : Op hun linkervleugel hebben de Franschen in de richting van Roye (30 K.M. ten noorden van Compiègne) vorderingen gemaakt. Een Fransche troepenafdeeling heeft, ondanks verwoede aanvallen der Duitschers Péronne (aan de Somme, 20 K.M. ten Noorden van Roye) bezet.

Tusschen Oise en Aisne hebben de Duitschers sterke, zwaar verschanste stellingen bezet.

De Franschen zijn ten noordoosten van Berry au Rac (ten Noorden van Reims aan de Aisne, bij de samenvloeiing van de Suippe) een weinig voortgedrongen.

Tusschen Reims en Argonne is de toestand ongewijzigd.

Ten Oosten van Argonne zijn op de heuvels aan de Maas met afwisselend geluk verbitterde gevechten geleverd. Op sommige plaatsen zijn de Franschen vooruitgedrongen, op andere een weinig achteruitgeweken.

Op den Franschen rechtervleugel is geen noemenswaarde wijziging ingetreden.

BERLIJN, 24 September. (Officieel.) Uit het groote hoofdkwartier wordt gemeld :

Op het Westelijk oorlogsterrein zijn heden geen gebeurtenissen van groote beteekenis voorgevallen. Enkele op zich zelf staande gevechten zijn gunstig voor de Duitsche wapenen geweest.

PARIJS, 25 September. Officieel bericht van 11 uur gisteravond.

Aan den Franschen linkervleugel ontwikkelt zich een slag.

In het centrum is weer eenige kalmte ingetreden.

Op onzen rechtervleugel schijnen de aanvallen der Duitschers wat bedaard te zijn.

* * *

HET KRIJGSBEDRIJF IN BELGIE.

SAS VAN GENT, 25 Sept. Den 22 dezer is, naar het schijnt, een uitgebreide actie van het garnizoen van Antwerpen in Zuid-Oostelijke richting begonnen, gericht tegen de verbindingen van de Duitsche legers over Luik. Den 23 zijn tusschen Mechelen en Aerschot, ongeveer 2000 man Duitsche landstorm buiten gevecht gesteld. Alle (1800) krijgsgevangenen, buiten de officieren, worden dadelijk naar Engeland vervoerd. De meeste officieren trouwens, die in den huidigen oorlog gevangen genomen zijn, zijn niet doorgevoerd, doch te Antwerpen geïnterneerd. Tegen hen, in wiens bezit gestolen voorwerpen gevonden zijn, of tegen wie sterke vermoedens bestaan, dat zij de gruwelen in Aerschot, Leuven enz. hebben bevolen, wordt voor den krijgsraad rechtsingang verleend.

BOMMEN OP OSTENDE.

OSTENDE, 24 Sept. Een Zeppelin was om 11 uur 's avonds boven de stad en wierp 3 bommen uit. Er is weinig schade. Niemand werd gewond. Alleen is een hond gedood.

LANG DE HOLLANDSCHE GRENS.

LANAEKEN, 24 Sept. In Lanaeken is sedert gisteren geen enkele Duitscher meer te zien.

Alles is rustig. Geen enkele Belgische vlag wappert meer, noch van den toren, noch van het raadhuis ; wel is nog altijd de zwart-wit-roode vlag der Duitschers aan het hoekhuis op het Kerkplein gevestigd, die eerst verwijderd was geworden. Verscheiden huizen in Lanaeken staan leeg of zijn gesloten ; ook was er heden geen enkele winkel meer open, tenminste niet zichtbaar van af de straat.

Heden morgen van af 9 uur, werd uit westelijke richting, heel uit de verte, met groote tusschenpoozen, kanonvuur gehoord. Dit was ook opgemerkt door den Holl. Mil. post aan het grenskantoor.

BILSEN, 24 Sept. Woensdagmorgen heeft er tusschen Munsterbilsen en Asch nog een tamelijk scherpe schermutseling plaats gehad tusschen Belgische gendarmen en een Duitsche cavalerie-patrouille. De Duitschers, ter sterkte van ongeveer 25 man, werden van uit de omliggende bosschen beschoten en zouden, volgens onzen zegsman, een achttal dooden en gewonden hebben gehad.

De Duitschers trokken daar toen terug.

FRANSCHEN IN BELGIE.

Te Sas van Gent, uit de omgeving van Gent aangekomen Belgen, deelen mede, dat Fransche troepen in Gent zijn gearriveerd. Zij moeten over zee uit Havre zijn gekomen.

In verband hiermede zijn in de dorpen om Gent de bewoners aangezegd, zich gereed te houden voor inkwartiering van Fransche soldaten.

* * *

VAN HET DUITSCH-RUSSISCHE FRONT.

BERLIJN, 24 Sept. Officieel. Uit het groote hoofdkwartier wordt gemeld : Op het Duitsch-Russische front is de toestand onveranderd.

* * *

DE RUSSEN IN OOSTENRIJK.

ST. PETERSBURG. (Petrograd), 24 September. (Reuter Part.) Het meest hevige gevecht, dat aan de vermeestering van Jaroslau voorafging, zou hebben plaats gehad te Sadvaya en Visbnya. Gedurende een week hadden de Oostenrijkers daar eenige hoogten bezet, die het land over een uitgestrektheid van verscheidene mijlen beheerschten en zij boden aan den opmarsch der Russen met een verschrikkelijk vuur van kanonnen en mitrailleuses tegenstand. De Russen weken niet en slaagden er den vijfden dag in zelf kanonnen op te stellen. Zij werden het vuur van de vijandelijke artillerie meester en ondernamen een onstuimigen bajonetaanval, waarmede de vijand overwonnen werd.

De Oostenrijksche gevangenen verklaarden, dat zij vier dagen lang gebrek aan voedsel hadden gehad en slechts van peren en aardappelen hadden geleefd.

* * *

OOSTENRIJK EN SERVIE.

WEENEN, 25 Sept. De „Südslavische Korrespondenz" meldt uit Esseg het volgende : De gebeurtenissen gedurende den strijd van een week lang met de in Slavonië binnengevallen Servische troepen vat het officieuse blad „Drau" aldus samen : de geheele mislukking van den Servischen inval is nu helder aan den dag getreden. Het slagveld is overdekt met lijken van Servische soldaten. Tot nu toe zijn er 7000 krijgsgevangenen binnengebracht, duizenden Servische gewonden en dooden liggen nog overal verspreid, terwijl talrijke Serviërs hun dood vonden in de Save.

Syrmië is volkomen gezuiverd van Servische soldaten.

* * *

MIJNEN OP ZEE.

SOUTH SHIELDS, 24 September. (Reuter.) Het stoomschip Hesvik is gisteravond in de Noordzee op een mijn geloopen. Er zijn 2 dooden. De overlevenden zijn hier geland.

Het stoomschip Hesvik, groot bruto 1234 registerton, in 1897 te Rostock van stapel geloopen, behoorde aan de rederij Aktieselskab Hesvik (Carl Bech & Co.) te Tvedestrand.

* * *

TOEKOMSTMUZIEK ?

De Times beantwoordt de vraag of België, als onzijdige staat vóór het uitbreken van den oorlog, het recht heeft met zijn leger Duitschland binnen te rukken, als de Duitschers over de Belgische grenzen teruggedreven mochten worden, bevestigend.

België — zegt het blad — is een souvereine staat, waaraan Duitschland den oorlog verklaard heeft. Van dat oogenblik af kan niemand België het recht ontzeggen vrijelijk van zijne souvereine rechten gebruik te maken en tegenover Duitschland zoo te handelen als het voor zijne eigen belangen goed acht.

Wij hebben het Belgische veldleger noodig voor onze toekomstige krijgsverrichtingen in Duitschland.

Wij hebben de Belgische officieren en Belgische getuigen noodig voor de krijgsraden die waarschijnlijk zullen worden belast de processen te behandelen van de Duitsche generaals en de Duitsche officieren, die te Leuven, Aarschot, Dendermonde en elders in België en Frankrijk het bevel hebben gevoerd

De Duitsche officieren oefenen eene strenge tucht uit ; zij moeten dus verantwoordelijk gesteld worden voor de aangerichte verwoestingen.

In ons Vaderland.

STAAT VAN OORLOG.

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend, onderteekend door alle ministers, waarbij de staat van oorlog, bij koninklijk besluit op 10 Augustus l.l. verklaard, wordt bestendigd. De memorie van toelichting zegt alleen, dat „de omstandigheden nopen dien staat te doen voortduren" en verwijst overigens naar de wet van 23 Mei 1899 tot uitvoering van art. 187 der grondwet, waarbij wordt voorgeschreven, dat onverwijld een voorstel aan de Staten-Generaal, moet worden gedaan om zulk een voortduren bij de wet te bepalen.

JACHTAKTEN.

De minister van landbouw, nijverheid en handel maakt bekend, dat in verband met de bijzondere tijdsomstandigheden te zijner tijd de teruggave zal worden overwogen van de recognitie van die jachtakten, waarvan geen of slechts weinig gebruik is gemaakt kunnen worden, doch uitsluitend aan die personen, die hun akte vóór 1 October a.s. bij den burgemeester hunner woonplaats hebben, ingeleverd.

De betaalde zegelgelden zullen echter niet kunnen worden weergegeven.

Stct.

SLUIT SCHIEDAM.

Daar door de hooge scheepsvrach en en verzekeringskosten bijna geen jenever kan worden uitgevoerd, hebben, naar de „N. R. Ct." meldt, reeds vele branderijen te Schiedam met halve kracht gewerkt. Thans geraken de graanvoorraden op. Reeds deze week zullen 8 gewone branderijen en 1 stoombranderij bij gebrek aan grondstof, stilgezet worden.

DE BOM TE MAASTRICHT.

Men meldt uit Maastricht aan het „Huisgezin" :

Algemeen is men er van overtuigd, dat de bom, die Dinsdagochtend in het N.W. van Maastricht uit een vliegmachine is terecht gekomen achter de woning van den heer Graafland, per ongeluk uit de vliegmachine is gevallen. De nationaliteit van den vlieger, die op zeer aanzienlijke hoogte vloog, zoodat zelfs met het gewapende oog niet was te constateeren, of het een een- of een tweedekker was, is nog niet kunnen worden vastgesteld. Het gerucht, dat er een drietal bommen zouden gevallen zijn — de tweede en derde resp. achter Calvariënberg en op den Sint Pietersberg — is van allen grond ontbloot, evenals de bewering, dat de soldaten van de grenswacht op de vliegmachine zouden hebben geschoten.

De dienstbode van de familie Graafland, die een paar meter werd weggeslingerd, heeft geen letsel bekomen. De heer G. zelf was juist van de cour gegaan in de woning.

De Telegraaf meldt :

Wij vernemen, dat de Britsche gezant, in opdracht van zijn regeering, ter kennisse van de Nederlandsche regeering heeft gebracht, dat op 22 dezer een Britsch vliegtuig bij een verkenningstocht naar Duitsch grondgebied, een bom heeft verloren, terwijl tengevolge van den mist de bemanning gedurende 1½ uur geen plaats heeft kunnen bepalen, en zich daarom niet bewust is, over Nederlandsch grondgebied te hebben gevlogen.

De Engelsche regeering betuigt haar leedwezen en biedt schadevergoeding aan.

VLIEGMACHINES.

GULPEN, 25 Sept. Gisternacht zijn hier drie vliegmachines gepasseerd; de laatste, om half één des nachts, werkte met een zoeklicht.

HET TARWESCHIP.

De Rijndam, het tarweschip, is Donderdag te Rotterdam aangekomen. De 5000 ton tarwe, die de Rijndam voor de regeering aan boord heeft, wordt met elevators gelost, aangezien het stoomschip Zondagmiddag weer naar New-York terug moet.

De tarwe wordt gelost in 22 gehuurde lichters, die, wanneer ze vol zijn, ligplaats zullen nemen in de Spoorhaven. Vandaar zal het graan vanwege de regeering worden gedistribueerd.

UITVOER VAN STEENKOLEN.

Naar aanleiding van het bericht, dat de Duitsche regeering aan den uitvoer van steenkolen naar ons land niets meer in den weg legt, schrijft men uit Heerlen aan het „Vad." dat men zulks in het mijndistriot met zeer gemengde gevoelens zal hebben vernomen.

„In normale tijden", aldus lezen we verder, „gaat een zeer belangrijk gedeelte der hier gewonnen kolen naar het buitenland, doch sedert het uitbreken van den oorlog is van uitvoer geen sprake meer. De mijnen zijn dus op het binnenland aangewezen en aanvankelijk liep het prachtig. Maar in de laatste dagen werden de verkoopen naar „Holland" reeds aanmerkelijk minder en de domaniale mijnen te Kerkrade kondigden deze week reeds aan, dat er Zaterdag niet gewerkt zal worden bij gebrek aan afzet voor de kolen.

Terwijl door de regeering en de mijndirecties alles in het werk gesteld wordt om de mijnen aan den gang te houden en er zelfs kans was, dat er een oplossing gevonden is voor het vraagstuk om de dynamiet te vervangen tot welke oplossing de Vereenigde Buskruitfabrikanten te Amsterdam het hunne hebben bijgedragen, is het jammer, dat door de voorkeur, die men geeft aan de Duitsche kolen, die men sedert jaren gewend is en dus goed kent, de afzet van onze eigen mijnen beperkt wordt."

GAAT MINISTER BERTLING HEEN?

De „Tijd" maakt melding van gerucht en, die in parlementaire kringen loopen, dat misschien eerstdaags de heer Bertling, minister van financiën, die niet schijnt opgewassen tegen het werk, dat de abnormale tijdsomstandigheden ook van dezen bewindsman verderen, zal aftreden.

DE INKOMSTENBELASTING UITGESTELD.

De Haagsche briefschrijver van de „Tijd" — die ook de begrooting als een soort credietwet beschouwt, en er tegen is, zoolang de oorlog duurt, door nieuwe belastingen in een eventueel tekort te voorzien — heeft gehoord, dat de regeering voorloopig zelfs de invoering niet wenscht van de nieuwe Inkomstenbelasting en de behandeling daarvan door de Eerste Kamer zal worden uitgesteld.

WINTERCURSUSSEN VOOR MILITAIREN.

Naar de „N. Ct." meldt, hebben, op instigatie van den minister van binnenlandsche zaken, de legerautoriteiten, bij rondschrijven aan officieren en kader het verzoek gericht, om medewerking te verleenen voor de gedurende de wintermaanden te organiseeren cursussen voor militairen. Ook manschappen van eenige ontwikkeling zullen op deze cursussen als leiders kunnen optreden.

Een gelijk verzoek is gericht tot verschillende onderwijsinstellingen, om hun leerkrachten voor deze cursussen beschikbaar te stellen.

ONS NIEUWE GELD.

Ons tegenwoordige, nieuw-uitgegeven geld is onder verschillend opzicht zeer merkwaardig.

Zoo kan men nu nieuwe guldens en rijksdaalders ontvangen, die reeds in 1870 zijn aangemunt, doch tot nu toe bewaard bleven in 's Rijks schatkelders.

Zoo zijn de nieuwe bankbiljetten van f 10, f 25 en f 60 zonder watermerk. Zoo vertoont het bankbiljet van f 1000 driemaal de lange Duitsche s in het woord: Nederlandsche Bank.

En last not least zijn de nieuwe 10-gulden-bankbiljetten, waarvan door de Kamer op 3 Augustus de uitgifte werd toegestaan, reeds gedagteekend van... 1 Augustus.

VLUCHTELINGEN TE MAASTRICHT.

Het aantal Belgen, thans te Maastricht, wordt op achtduizend geschat.

Op het Vrijthof, in café's en restauratie's hoort men bijna niets dan Fransch.

De inwoners van Lanaeken zijn bijna allen hier, uit vrees voor de verwoesting van hun bloeiend stom dorp.

LAGE HANDELWIJZE.

Doordat verschillende personen rogge opkochten, was de burgemeester der gemeente Huizen genoodzaakt den aanwezigen voorraad in beslag te nemen. Toen men bij den graanhandelaar J. K. kwam, bleek deze bijna den geheelen voorraad te hebben vermengd met minderwaardige granen. De aanwezige voorraad werd in beslag genomen. Toen de bakker de gekochte rogge haalde, bleek dat ze was overgoten met petroleum. Proces-verbaal is opgemaakt. Er is 80 mud verloren gegaan.

OP 5 PLAATSEN INGEBROKEN.

Donderdagnacht is te Arnhem op 5 plaatsen ingebroken, en wel in de poetsdoekenfabriek en bij de firma Van den Eelaart, beide aan den Amsterdamschen weg; verder in het gemeentelijk slachthuis, waar uit eenige geslachte koeien de uiers werden gestolen; in het kantoor van het rivierbad en in een gebouw aan de Prunelaan.

Heel groot is de buit voor de inbrekers niet geweest. In het laatstgenoemde perceel, heeft een der dieven een costuum voor het zijne verwisseld.

DE LANDWEERMANNEN.

Het is nu zoo om en nabij twee maanden haast, dat de militie en de landweer is opgeroepen om onze onzijdigheid te verzekeren.

Voortreffelijk is de geest der soldaten totnogtoe steeds geweest, en ook de ouderen onder hen, hoezeer ze ook groote offers vaak hebben moeten brengen, hebben dat zonder morren gedaan.

Toch is vooral het in dienst zijn van de landweer voor vele huisgezinnen een schrikkelijk verlies.

Daarom zal het velen genoegen doen te vernemen, dat (naar wij uit goede bron en van verscheidene zijden hebben vernomen) er kans bestaat, dat onze landweer, zij het dan ook voorloopig en met de boodschap dat ze elken dag gereed moet zijn voor weder opkomst, eerlang huistoe zal gezonden worden.

De kans is er.

Of het door zal gaan, zal natuurlijk van de omstandigheden afhangen. En daarom valt er niets zekers te zeggen. Maar wij weten ook dat de militaire autoriteiten, die den last voor vele huishoudens heel goed beseffen, zeker geen dag langer de oudere landweerplichtigen zullen houden dan noodig is.

Laten we hopen, dat spoedig de toestand zoo wordt, dat het naar huis zenden der landweermannen, zonder gevaar gebeuren kan! N. H. C.

GIST.

Naar men verneemt is men aan de Gist- en Spiritusfabriek te Delft er in geslaagd, uit melasse gist te kweeken. Daar de melasse geheel in handen is van een combinatie, waarin geen der Schiedamsche fabrieken is opgenomen, zal door het tijdelijk gebrek aan granen de Schiedamsche gist haar afzetgebied verliezen, en staat het te verwachten, dat het branderij-bedrijf te Schiedam van den oorlogstoestand een blijvend nadeel zal ondervinden.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 26 Sept. 1914.

— Zondag zal op de vergadering van het Kruisverbond de heer Terra, alhier, een voordracht houden over Drankbestrijding en de Oorlog. Deze vergadering is voor iedereen toegankelijk.

— Men deelt ons van bevoegde zijde mede, dat Z. K. H. Prins Hendrik a.s. Dinsdag de bedden en verplegingsartikelen van het Roode Kruis komt inspekteeren.

R. K. LANDBOUWSCHOOL TE BOXTEL.

Niettegenstaande de mobilisatie heel wat arbeidskrachten aan den landbouw onttrokken heeft, kan met voldoening worden geconstateerd, dat het aantal leerlingen, dat zich heeft aangemeld voor de R. K. Landbouwwinterschool te Boxtel ruim voldoende is om de lessen te kunnen aanvangen en de verwachtingen heeft overtroffen.

Ouders, die van plan zijn hun kinderen naar de R. K. Landbouwschool te zenden, worden erop attent gemaakt, dat aanmelding zoo spoedig mogelijk dient te volgen, daar het toelatingsexamen op 1 October a.s. wordt afgenomen.

KERKELIJK NIEUWS.

Z. D. H. Mgr. W. van de Ven, bisschop van Den Bosch heeft benoemd tot professor aan het seminarie te St. Michiels-Gestel den ZeerEerw. ZeerGel. heer A. A. P. M. Meuwese.

Pater Paulus. †

Vrijdag, 25 September overleed te Helmond plotseling, na nog voorzien te zijn van de H. Sacramenten der Stervenden, de WelEerw. Pater Paulus (Lambertus Mart. v. d. Oever) van het klooster der Paters Capucijnen in Helmond. De overledene werd geboren op 14 Juni 1870 te St. Oedenrode, maakte zijne lagere studiën op het Gymnasium der Paters Franciscanen te Megen en trad in de Orde der Paters Capucijnen, 20 September 1888. Op 21 Sept. 1889 had de H. Professie plaats; de H. Priesterwijding 22 Dec. 1894. In verschillende kloosters was Hij achtereenvolgens werkzaam en genoot veelzijdige sympathie en groote populariteit. Moge de Goede God zijn arbeidzaam leven reeds hierboven beloond hebben. Intusschen zij de dierbare Overledene warm aanbevolen in de gebeden van allen.

R. I. P.

ZILVEREN PRIESTERFEEST PATER PACIFICUS.

Maandag herdacht de HoogEerw. Pater Pacificus, Prefect van Nederlandsch Borneo, thans tijdelijk hier te lande vertoevende, in het klooster der Eerw. Paters Capucijnen te Tilburg, zijn zilveren Priesterfeest.

Wij geven hier een kort levensoverzicht van den hooggeachten Jubilaris, waaruit men zich een idee zal kunnen vormen van de verbazende en veelzijdige werkkracht van den hoogen feesteling.

De HoogEerw. Pater Pacificus, Joannes Bos van Uden, geboren 9 Sept. 1864, ontving het Ordekleed 22 Sept. 1883, werd 23 Sept. 1884 geprofest en mocht 21 Sept. 1889 de H. Priesterwijding ontvangen. De zes jaren, die er verliepen tusschen kleeding en H. Priesterwijding, mag men wel noemen: het private leven, waarin onze Jubilaris schatten van deugd en wetenschap vergaderde, met Jezus verkeerend en wonend onder één dak, en ongestoord over de boeken gebogen in de enge kloostercel.

Alsdan moenden de Oversten, dat de tijd daar was, laat ik zeggen, voor zijn openbaar leven.

22 April 1890 reeds werd Hij benoemd tot Professor aan het Gymn. Franc. te Langeweg.

1892 begin Nov. riep men Hem naar Tilburg als Lector van de H. Schrift.

1894 einde Juni werd de Schriftuurstudie naar Helmond verplaatst. Daar bleef Hij Lector en werd tevens benoemd tot Vicaris van het klooster aldaar.

1894 Oct. werd Hij in Tilburg benoemd tot Lector van de Moraal-Theologie.

1897 Sept. werd Hij in Helmond Lector van de Philosophie en tegelijk Vicarius aldaar.

1900 April, werd Hij Gardiaan in 't Tilburg's klooster en tevens Definitor der Provincie.

1903 Mei viel op Hem de keuze van Provinciaal der Nederl. Provincie.

1905 legde Hij de waardigheid van Provinciaal neder, om als Prefect met de eerste karavaan Missionarissen te vertrekken naar de zware en moeilijke Missie van Borneo.

1905 Nov. tot 21 Jan. 1909 verbleef Hij als Prefect in Singkawang. Sindsdien, met dezelfde waardigheid bekleed, in de Missiestatie Pontianak.

HELMOND IN ZIJN ISOLEMENT.

In een ingezonden stuk in de Telegraaf van Vrijdag 25 Sept. (Ochtendblad) lezen wij onder bovenstaanden titel het volgende:

't Lijkt wel, of Helmond tegenwoordig op een eiland ligt. Komen in 't nabij gelegen Eindhoven dagelijks 10 treinen uit de richting Boxtel aan, Helmond is er slechts met 4 uit de Noordelijke richting gezegend.

Van Holland uit kan men per Staatsspoor hier pas arriveeren om 1.24 en kan men 's avonds Holland nog bereiken door den trein van 5.09. Met dien van 6.59 kan men niet verder dan Utrecht. Daar vertrekt 's morgens de eerste trein naar 't Zuiden om 8.13, terwijl de eerste treinen uit Holland er aankomen om 8.25 (Rotterd.) 8.45 (A'dam) en 8.48 (Den Haag), dus te laat. Bovendien komt men met den trein van 8.13 uit Utrecht nog niet veel verder voor Helmond, daar ideze in Boxtel vertrekt om 10.08. Gelijk men trein R'dam Venlo via Helmond uit Boxtel vertrekt om 10j08. Gelijk men ziet, zijn de verschillen zoo groot niet. Ze zijn evenwel oorzaak, dat men in plaats van 10.48 hier eerst om 1.24, dus bijna 2 uur later kan zijn.

's Avonds krijgt men ongeveer dezelfde gevallen in omgekeerde richting. Heeft de H. S. M. thans de goede gewoonte, van tijd tot tijd eenige treinen in te lasschen en steeds haar dienst uit te breiden, 't is te hopen, dat ook de Maatschappij van S. S. bij de eerstvolgende uitbreiding verandering in dezen treurigen toestand zal brengen en wij hier 'n weinig 't gunstig lot van onze zusterstad Eindhoven mogen deelen.

X.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 6.05 uur.

SCHIJNDEL. Dinsdagmiddag had alhier een treurig ongeval plaats. De hoepelmaker L. v. d. Brand, kwam met zijn fiets te vallen, juist voor het rad van een beladen voermanskar. Door het aanrukken van het schichtig geworden paard ging het rad hem over de borst. Door de inmiddels toegesnelde hulp werd de doodelijk gewonde man naar zijn woning vervoerd en de hulp van den geneesheer ingeroepen. Naar we vernemen, is er beterschap ingetreden, zoodat alle kans op behoud niet verkeken is.

— Nog een ongeval heeft alhier plaats gehad. Zekere vrouw S. kwam in den kelder te vallen en brak haar been. Door dr. Koolen werd geneeskundige hulp verleend.

St. OEDENRODE. — Een looze oplichter. — Deze week vervoegde zich aan hotel S. een als heer gekleed individu en wenschte voor een maand in het hotel te logeeren.

De man praatte druk, vertelde o.a. uit Leuven gevlucht te zijn, waar hij apotheker was en wist zelfs nog griezelige verhalen te doen van de verwoeste stad.

Zonder kwaad vermoeden te hebben werd de „vluchteling" geïnstalleerd. hij zou een volle maand blijven en wilde vooruitbetalen.

O neen, dat behoefde hij niet, was het bescheid. Zoo at en dronk en sliep de Leuvensche apotheker, tot hij na zijn ééndaagsch verblijf in het hotel verklaarde te gaan wandelen naar een nabijzijnd hoenderpark.

De man ging wandelen en... wandelt misschien nog wel.

De hotelhouder intusschen wacht tevergeefs op betaling, en werd Dinsdagnacht uit den slaap opgeschrikt, door het aanslaan van den hond.

Duidelijk vernamen de bewoners voetstappen... de afscheidsvisite van den „vluchteling."

Men zij in deze dagen op zijn hoede voor zulke „vluchtelingen."

VEGHEL. De prijs der vette varkens is op het oogenblik iets stijgende. Men betaalt 22 à 23 cent per vuil pond. en geen wonder, als men weet, dat in den tijd van 14 dagen uit ons dorp en omgeving alleen 7 wagons spek opgekocht werden en naar Duitschland verzonden zijn. Algemeen wordt verlangd naar het verbod van uitvoer.

UDEN. Onze dorpsgenoot, de Hoog Eerw. Pater Pacificus (Jan Bos) van de Orde der Capucijnen, wiens zilveren priesterfeest wij vóór eenige maanden reeds meldden, herdacht Dinsdag dit Jubilé hier in zijne geboorteplaats.

Pater Pacificus is Apostolisch Prefect van Borneo en van 't begin der Missie daar werkzaam.

OSS. Zondagavond werd in de hel onder Oss weder eens flink gevochten, waarbij natuurlijk het mes niet mocht ontbreken, hetwelk dan ook gebruikt werd tegenover zekeren W. Strik, bijgenaamd Lombok, en wel op zoodanige manier, dat hij, naar het oordeel van den inmiddels ontboden geneesheer, niet meer naar het ziekenhuis vervoerd mocht worden. Als vermoedelijke dader werd door de politie zekere W. v. d. Heuvel, bijgenaamd den Bruns, gevangen genomen. Onder den invloed van sterken drank ontstond twist naar aanleiding van een in de vorige week plaats gehad hebbende staking te Oss, waarbij de gewonde ook betrokken was geweest, doch reeds den volgenden dag den arbeid weder hervat had. De vermoedelijke dader blijft tot dusver ontkennen.

LIESHOUT. Dinsdag is alhier het vierde typhus-geval geconstateerd. Ook deze lijder is naar 't besmettingshuisje overgebracht. Twee andere lijders zijn aan de beterhand.

HANDEL. Het bedevaartsoord Handel ondervindt de voordeelen der sluiting van Kevelaar voor processies. Het vroom gemoed der Brabanders wil toch tot uiting komen. Zoo vervoerden Zondag een tweetal extra trams ruim 400 bedevaartgangers van Berlicum, Rosmalen, Hintham enz. naar Handel.

ASTEN. Op de jaarmarkt Dinsdag jl. alhier gehouden, waren aangevoerd ongeveer 100 stuks runderen, waaronder weinig handel was; alleen een beetje slachtvee werd verkocht.

Het getal manden met biggen bedroeg 15; men betaalde van 3 tot 5 gulden per stuk.

Ook in kramerijen was de handel slapjes en wegens den gedrukten toestand had men weinig kooplust.

DEURNE. Donderdag had in het raadhuis de aanbesteding plaats van het bouwen der nieuwe openbare school te Helenaveen.

Onze Ed.Achtb. Heer Burgemeester sprak hierbij een woord vooraf, waarmede hij den aannemer verzocht, om bij gelijke prijzen en gelijke kwaliteit Deurnesche steen te nemen en Deurnesch werkvolk te laten werken.

Ingeschreven werd als volgt:

M. de Koning, Boxtel,	f 18760.
De Vries, Nuenen,	- 18284.
W. Wijnen, Helmond,	- 16470.
F. v. Daal, Helmond,	- 16400.
C. Lammers, Someren,	- 15760.
Van Gerwen, Blerik,	- 15563.
Van Reijt, Helden,	- 15321.
Snijders, Neerkant,	- 13499.

BERGEN-OP-ZOOM. Voor de betrekking van Directeur der gemeentegasfabriek alhier hebben zich 23 sollicitanten aangemeld.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

BEKENDMAKING.

Kohier van den Hoofdelijken Omslag.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend, dat het afschrift van het primitief kohier van den Hoofdelijken Omslag, dienstjaar 1914, goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van den 17 September 1914, G no. 49, vanaf heden, gedurende vijf maanden, voor een ieder ter inzage is nedergelegd ter Secretarie.

Binnen drie maanden na de dagteekening der uitreiking van het aanslagbiljet, kan de aangeslagene, op ongezegeld papier, bij den Gemeenteraad tegen zijnen aanslag bezwaren inbrengen.

Boxtel, 20 September 1914.

Burgemeester en Wethouders
voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.

Herhalingsonderwijs.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel,

Brengen ter kennis van belanghebbenden, dat de jongelieden, die gedurende dezen winter herhalingsonderwijs wenschen te genieten, daarvan voor 10 October 1914, aangifte moeten doen bij het Hoofd der school, waar zij dat onderwijs wenschen te volgen.

Het herhalingsonderwijs wordt gegeven:

I. In de school voor meer uitgebreid lager onderwijs, gedurende de maanden October, November, December, Januari, Februari en Maart, tot dat een maximum van 192 uren zal zijn bereikt.

II. In de school Breukelen, gedurende de maanden November, December, Januari en Februari, tot dat een maximum van 96 uren zal zijn bereikt.

Leerlingen, welke het vorig jaar dit onderwijs hebben gevolgd, behooren zich ook thans weder op te geven.

Voor verdere inlichtingen, dit onderwijs betreffende, vervoege men zich tot het Hoofd der betrokken school.

Boxtel, 25 September 1914.

Burgemeester en Wethouders
voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door
GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER)
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8138) Rotterdam.

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:

Braila en Galatz Constantinopel Bourgas Varna	ongeregeld
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	onbekend
Colombo, Calcutta en Madras	17 Oct.
Durban, Delagoa Bay en Beira	onbekend
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	29 Sept.
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	3 Oct.
Paramaribo en Curaçao	7 Oct.
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	2 Oct.
Londen	elken dag
Kopenhagen, Christiania, Chistiansund, en Bergen	1 maal per week.
Glasgow en Leith	2 maal per week.
Hamburg	ongeregeld.
Antwerpen	"

Veranderingen voorbehouden.

MARKTEN.

Maandag 28 September.
Uden: jaarmarkt.
Valkenswaard: beesten.
Dinsdag 29 September.
Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Hoeven: jaarmarkt.
Woensdag 30 September.
's-Bosch: paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Geldrop: jaarmarkt, beesten.
Donderdag 1 October.
Heeze: jaarmarkt.
Osch: paarden.
Terheijden: beesten.
Woudrichem: paarden.
Vrijdag 2 October.
Almkerk: paarden.
Fijnaart: vee.
Roosendaal: vee.
Zaterdag 3 October.
Heusden: vee.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.40.

24 Sept. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.30, f 1.44 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 22 Sept. Aanvoer 9480 K.G. Hoogste prijs f 1.40 laagste prijs f 1.30 middelprijs f 1.36

's BOSCH, 22 Sept Aangevoerd 18275 kilo's hoogste f 1.40, laagste f 1.26 middelprijs f 1.36 per kilo.

MAASTRICHT, 25 Sept. Aangevoerd 41640 kilo, hoogste f 1.39, laagste f 1.27 middelprijs f 1.34.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

25 Sept. Aangevoerd werden 39780 eieren Prijs: kippeneieren f 0.97 tot f 1.00 per K.G.

Advertentiën.

Door de mobilisatie gebrek hebbende aan werkkrachten **VRAAGT** de Electr. Boek- en Handelsdrukkerij van

J. P. TIELEN, Boxtel

voor DIRECT een bekwaam

Zetter-Drukker

Vereischte: algeheele bekendheid met zetten van alle Plat- en Smoutwerk en minstens eenigszins bekend met drukken.

Zonder g.g. onnoodig zich aan te melden. (Aangesloten.)

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex. 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex. 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex. 10 cent, franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Zwerende vinger deed haar lijden.

Mej. Elise van Stippelen, wonende Rechtstr., Maastricht, verklaarde ons :

Eenigen tijd geleden had ik een zwerende vinger, welke mij verschrikkelijk veel pijn veroorzaakte. De vinger was dik en zag er leelijk uit en wilde maar niet beteren. Mijn geheele arm was stijf en pijnlijk en ik sliep 's nachts bijna niet van de folteringen. Verschillende geneesmiddelen wendde ik aan, maar deze bleken niet in staat de pijn te verzachten. Soms wist ik van pijn geen raad en toen men mij den Kloosterbalsem, Klooster Sancta Paulo aanraadde, kocht ik vol hoop een pot bij den drogist Hub. Starmans, Rechtstr. no. 75. Dadelijk verzachtte de Kloosterbalsem de pijn en gaandeweg trad de genezing in. Nadat ik enkele dagen mijn vinger met den Kloosterbalsem behandeld had, was deze totaal genezen. Ik kan dan ook elkeen uit eigen ondervinding verklaren, dat de

Kloosterbalsem

Klooster Sancta Paulo.

een uitstekend middel is tegen wonden van allerlei aard. Ook rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien worden spoedig grondig en blijvend genezen.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal-Agent L. I AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. D. VELDEN-v. D. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. D. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150 „ „ „ „	13 „	
120 „ „ „ „	11 „	
100 „ „ „ „	9 „	Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling.

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

Een lichte verkoudheid, een groot gevaar!

indien gij niet tijdig verzorgd wordt. Het lichtste kuchje de onbeduidenste verkoudheid kan bij verwaarloozing in de ernstigste borst- keel of longaandoening ontaarden.

Vraag eens aan lijders aan asthma, bronchitis, influenza of tering: „Hoe zijt ge aan Uw kwaal gekomen", dan zullen ze u antwoorden dat hun ernstige kwaal met een licht kuchje een eenvoudig hoestje, of eene onbeduidende verkoudheid begon, waarop zij geen acht sloegen. Wees verstandig, doe Uw voordeel met hun antwoord, en zorg er voor op de bres Uwer gezondheid te staan. Gij moet altijd op de bres Uwer gezondheid staan en elken aanval der ziektekiemen met een krachtig geneesmiddel afwenden. Het eenigste middel, dat door zijne veelzijdige werking door U onmiddellijk moet aangewend worden, is de ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO. Samengesteld uit zeldzame kruiden heeft de ABDIJSIROOP een geheel bijzondere werking op de ademhalingsorganen. Zij geneest onmiddellijk Uw hoest, Uw aangedane keel, Uw verkoudheid, Uw heesch-heid, doodt de ziektekiemen, lost de slijm gemakkelijk op en versterkt Uw borst en longen. Noch asthma, noch influenza, noch pleuris, bronchitis, kink- en slijmhoest, kunnen aan de al genezende werking van de ABDIJ-SIROOP weerstaan. De

ABDIJSIROOP **KLOOSTER SANCTA PAULO**

borstversterkend en ziektekiemdoodend, bevat noch opium, noch andere narcotische bestanddeelen of vergiften. Het tengerste kind, de zwakste grijsaard, kan zonder angst voor schadelijke gevolgen de ABDIJSIROOP gebruiken. De Abdijsiroop voorkomt de tering en heeft dezelve reeds vele malen genezen.

Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS, *Gemonde*, A. v. D. VELDEN v. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. D. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Grootste sorteering

Engelsche Kinderwagens, Promenadewagens, Mandewagens, Sportkarren, Wiegen, Ledikanten, Weck's Inmaakpotten en Steriliseertoestellen, Vliegenkappen, Vliegenvangers, Tuingieters, Bloemengieters, Melkkannen 10, 20, 30 liter, Zeeften.

Zeisen, Zichten, Stalen Haarhamers, Haarspitten. } Alles met Garantie.

Hooivorken, Aardappelrieken, Aardappelhakken, Schoffels, Harken, Voedermolens, Varkensbakken, Vlechtwerk, Puntdraad, Gladden Draad, Asphaltdakpapier, Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen. :-: :-: :-:

Beleefd aanbevelend,

C. Steinmann-Pechtold.

RUIME KEUZE SPIEGELS en SCHILDERIJEN

BORSTELWERK, ZEEMLEER en SPONSEN.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en herepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 78. Zaterdag 26 September 1914.

Een Sprookje.

In zeker werelddeel, waar vele nijvere volken woonden, hield men sinds eeuwen een afzichtelijken, vreeselijk grooten draak gevangen.

Men had dit monster, overblijfsel uit barbaarsche tijden, niet kunnen vernietigen, althans gemeend dit niet te kunnen. Wel echter hadden verstand en beschaving onder al die volken samengewerkt om het ondier gekluisterd en gevangen te houden, en dagelijks werkten nog steeds bekwame ingenieurs en bouwmeesters aan de reusachtige gevangenis van het monster.

Steeds maar opnieuw zon men op middelen om de kluisters sterker te maken en de poorten hechter op te trekken en uit te breiden, en, waar noodig werden oude muren door nog sterkere vervangen.

Groote geleerden waren, na jarenlange studie die zij van het ondier maakten, tot de slotsom gekomen, dat de eenigste weg om het kalm te houden was het goed te verzekeren en bovenmatig te voeden, en jaar op jaar werden daarvoor millioenen besteed, millioenen onttrokken aan nuttige en mooie zaken.

Het eene volk bracht zijn offer aan het ondier met liefde, het andere morrend maar om der noodzakelijkheidswille, weer een ander met zekeren trots, omdat zijn offer het grootste was; maar allen deden toch hetzelfde en brachten reusachtige hoeveelheden voedsel aan, die het ondier steeds gretig verzwolg.

Ja, sommige volken zagen met trots op den steeds toenemenden omvang en kracht van het monster neer, dat afmetingen aannam, die niet meer te overzien waren.

Deze trots sloeg vaak over tot dolzinnige aanbidding, men richtte zelfs altaren op, toonbeelden van kracht en vernuft.

En, waarlijk, voor den mensch, die met brute kracht dweept, was het indrukwekkend dit reusachtige monster te zien. Dat kolossale lichaam, die krachtige klauwen met vlijmscherpe nagels als gescherpte zwaarden; die vreeselijke kop, rustend op den sterk gespierden nek, bezet, evenals de rug, met reusachtige, scherpe stekels, bajonetten gelijk; dat alles dwong verwondering en ontzetting af. En wanneer het ondier in zijn gedwongen nietsdoen, van verveling den bloedrooden muil opensperde, zag men de rijen vlijmscherpe tanden als geslepen staal schitteren, de halfgeloken oogleden iets verder optrekken en bliksemflitsen uit de groenachtige oogbollen schieten.

Dan zeiden de toeschouwers: „het is verschrikkelijk te denken als dat monster eens losbreekt, maar toch, het is grootsch zulk een vreeselijke kracht te aanschouwen."

Een enkelen keer beukte zijn geweldige staart om zich heen en sloeg een van die vervaarlijke muren stuk alsof het vloeipapier was, zijn zwarte vleugels zetten zich uit en verdonkerden voor een wijle den helderblauwen hemel, die zich zoo vredig over zijn gevangenis welfde.

Dan krompen de harten der menschen van angst ineen, maar men sloeg de handen eendrachtig in elkaar, trok de muren nòg krachtiger op en gaf maar steeds weer nieuw voedsel aan het ondier. Men was verheugd, vierde feest, wanneer het ondier weer in zijn vroegere loomheid terugzonk.

Doch het groeide steeds maar door, en de bekwaamsten onder de ingenieurs en bouwmeesters maakten reeds berekeningen, dat de ketenen en het bouwwerk nooit gelijken tred zouden kunnen houden met den enormen groei van het monster.

Wat dan, wat dan? zoo vroeg men zich zelf af.

Er waren enkele wijze menschen, die hun stem verhieven, maar die stemmen waren te weinig in aantal om de anderen te overtuigen; zij zeiden: „Breekt toch met de traditie, in stede van het monster steeds meer te voeden, vermindert dat voedsel geleidelijk, en langzamerhand zal zijn groei afnemen evenals zijn kracht, en eens zal het oogenblik komen, dat wij die heillooze nalatenschap der barbaarschheid kunnen vernietigen; maar daartoe moeten wij eensgezind en ernstig willen, en onze bewondering voor zijn kracht, vrucht van het ruwe in ons onderdrukken."

Maar wie het ondier zagen en bewonderden, twijfelden aan het resultaat van dit pogen en gingen met hun nooit voleindigd werk voort.

Zoo duurde het een geruimen tijd; de menschen waren gelukkig, slechts nu en dan verontrust als het monster zich omwentelde, met gevolg dat een gedeelte der muren wankelde of barstte. Men herstelde dan spoedig de aangebrachte schade, bezwoer daarmede voor het oogenblik het gevaar, en het werd een overtuiging, zelfs van degenen, die het ondier verafschuwden, dat dit de beste methode was het in bedwang te houden.

De wijzen schudden echter het hoofd en waarschuwden, maar steeds zwakker, ze zagen wel dat men toch niet naar hen luisterde.

De vooruitgang en beschaving deden hun mooi en grootsch werk, de vervolmaking van vervoermiddelen deed de grenzen geen grenzen meer zijn; van Oost naar West, van Noord tot Zuid werden de producten van handel en nijverheid verwisseld. Een kunstig net van spoorwegen bedekte het wereldeel; de wagons volgeladen met producten aan de natuur ontworsteld of uit de donkere schachten der aarde opgedolven, vlogen, getrokken door krachtige machines, over hun zilveren banen; schepen, rijk bevracht, brachten voortbrengselen aan uit overzeesche landen.

Waar in eenig land de geldmiddelen ontbraken om industrie, landbouw of vervoer op denzelfden hoogen trap te brengen als in de aangrenzende landen, daar werden groote sommen uit andere landen beschikbaar gesteld. Zoo kreeg men een ineenvloeiing van belangen, die al die landen als 't ware tot één land vereenigde.

Groote organisaties op allerlei gebied hadden hare vertakkingen over al die landen verspreid; godsdienst, wetenschap, taal, kunst, organisaties met economische of philantropische beginselen, allen omvatten menschen van alle nationaliteiten; zelfs was er een grootsche beweging om die allen één taal te doen spreken, om nog meer eenheid te brengen in al die landen. Zooals gezegd, geen grenzen, noch afstanden, noch taal scheidden de menschen meer, alles werd overbrugd door voorspoed, beschaving en de vredesidée.

En al was er nog veel te veranderen en te verbeteren, langzaam maar zeker kwam men tot dat doel: het volmaken der samenleving. Men leerde elkander beter begrijpen, den tegenstander achten, en langs de meest uiteenloopende wegen was er een opgaan te bespeuren naar het hoogere.

Midden in dezen toestand, in dit optrekken naar een betere samenleving, werd plots het land overschaduwd, men hoorde een gebrul, zooals nog nimmer door menschen was vernomen; vreeselijke donderslagen deden de aarde dreunen, en het verschrikte menschdom keek op naar zijn hecht gebouw „vrede", dat daar hoog uitstak boven alles en allen, vanwaar dat vreeselijk geluid kwam, en ontzettend was die aanblik. De eene muur na de andere viel dreunend neer, en door de ontzaglijke gaten zag men het geweldige lichaam van het ondier, nog loom, maar trillende van lang bedwongen kracht, zich oprichten; het zwellen zijner spieren en pezen deed zijn gevangenis buigen en barsten, als de teere schaal die het kuiken hield gevangen.

De menschen vielen van ontzetting ter aarde toen zij den afgrijselijken kop van het zich oprichtende monster boven de bouwvallen van zijn gevangenis zagen uitsteken, met opengesperden muil en bliksemende oogen, zich heen en weer neigend, als zocht het zijn eerste prooi.

Dan een oorverdoovend geraas en de laatste muren vielen neer, zwaar dreunden de stappen van het ondier op de aarde; eerst langzaam en dan in woeste sprongen, onbestemd, holde hij voort.

Een rauwe kreet ging op uit aller mond: „de „vrede" is verbroken, onze hechte gevangenis vernietigd en het ondier, „de oorlog", ontvlucht, wee, wee!"

O, wat vreeselijke verwoestingen richtte het monster aan, 't was alsof het zijn jarenlange loome werkeloosheid wilde wreken.

Zijn plompe zware pooten vertrapten, verbrijzelden en verscheurden alles in de streken waar hij neersprong. Het werk van jaren, industrieele ondernemingen, door geld en vernuft in 't leven geroepen, die duizenden een bestaan verschaften, werden verbrijzeld.

Bloeiende streken, golvende velden met rijken oogst, sappige weiden werden vertrapt.

Het spoorwegnet werd door de reuzenpooten vernield en weggerukt, zooals een ruwe knaap het kunstig web van de spin vernielt.

En de landen, die gespaard werden voor zijn vreeselijk bespringen, werden zwaar getroffen door het uiteenrukken der internationale verbindingen, waar men, iedereen voelde het nu aan den lijve, niet meer buiten kon.

Uit den vreeselijken muil en de oogen schoten vlammen, die steden en gebouwen, eeuwen oud, en ook nieuwere kunstwerken van hooge waarde vernielden en vernietigden.

Maar het vreeselijkste was de menschenslachting die het monster aanrichtte; vrouwen, mannen en kinderen niets werd gespaard, elke tred kostte honderden het leven; wat liefhad werd van elkaar gerukt en in rouw gedompeld, en in de landen waar hij omsprong, was bijna geen familie zonder rouw; waar het langs ging beving de menschen een ontzettende angst; het was immers slechts toeval als hun land vrij bleef van den doodelijken sprong.

Het ergste van alles, was echter, dat uit dien vreeselijken muil een giftige damp opsteeg, die de lucht vervulde en den menschen, vooral den jongen en krachtigen mannen iets van den bloeddorst en dierlijkheid van het ondier meedeelde. Onbewust bedreven zij ook daden, die niets menschelijks meer hadden en hen een schande deden zijn voor de beschaving, die zij hadden bereikt.

O, zwaar werd dat groote land bezocht, met ontzettenden angst bespiedde men met wanhoopsoogen de bewegingen van het ondier.

En zie, allengs werd zijn tred onvaster, zijn vleugels sloegen minder hard, de oogen verloren hun verblindend licht en zwaar sleepte zijn staart hem achterna, diepe roode voren nalatend.

Hoe vreemd, langzaam en waggelend keerde het op zijn voetstappen terug, en nà maanden zoo vreeselijk rondgesprongen te hebben, lag het eindelijk doodvermoeid, onbeweeglijk, over-oververzadigd van menschenbloed en uitgeput van zijn vernielingswerk tusschen de puinhoopen van zijn kerker.

Een zucht van verlichting steeg op uit die angstige menigte, maar ook één gedachte bezielde allen, en deze was: „Nu moeten we handelen, nu is het tijd, waar we allen zagen wat het monster uitrichtte en het daar nu machteloos ligt uitgestrekt."

Met de wijzen aan de spits trok daarop een eindelooze schare van rouwenden en getroffenen naar de plaats waar het ondier nederlag.

Geen muren bouwde men weder op, maar al wat nog voorradig was aan voedsel werd opgetast tot een grooten brandstapel, uniformen, wapenen, de meest moderne oorlogswerktuigen. De wijzen ontstaken dezen reusachtigen brandstapel met een heilig vuur, dat hoog oplaaiende met nooit gekende kracht om zich heen greep, alles sparende, behalve wat des oorlogs was en het machtelooze monster zelve werd verteerd door dezen heiligen gloed.

Eén vuurzuil rees ten hemel, niets verzengende dan wat verderf had gebracht over de menschen, een heerlijke warmte uitstralende, die, wat verdorde in de natuur weer oprichtte; de harten der menschen verwarmende, en die hen weer deed gevoelen wat menschzijn beteekende. Nu gevoelden al die menschen zich waarlijk broeders en zusters, en in onafzienbare kringen stonden ze daar, hand in hand, met tranen van vreugde in de oogen, dat grootsche schouwspel te bewonderen.

Hoe licht werd het door dat groote vuur in hun hersenen, scherp zagen zij het dwalen van weleer, hun misplaatst chauvinisme, hun rassenhaat, hun eigenbelang belicht; scherp óók de toekomst, waarin dat alles zou veranderd zijn.

Kort was het oogenblik, eeuwenlang de herinnering aan dat grootsche gebeuren.

Toen alles verworden was tot een weinig asch, ging men heen ieder naar zijn eigen geboortegrond; maar men scheidde als broeders en zusters. Waar noodig hielp men elkaar, men arbeidde met en voor elkaar aan het groote werk om alle verwoesting om te zetten in welvaart; ellende en smart in geluk.

Men wilde het, men deed het, en was gelukkig tot in lengte der dagen.

J. G. B.

(Uit de Fabrieksbode.)

De vernieling der 3 Engelsche Kruisers

nabij de Hollandsche Kust.

De heldenmoed van de bemanning der Duitsche onderzeeërs, die waarlijk wel aan overmoed soms te grenzen lijkt, heeft zooals bekend weer een nieuw geweldig stout stuk met succes ondernomen.

In ons vorig nummer hebben wij reeds de voornaamste bijzonderheden gegeven van het vernielen van de drie Engelsche kruisers in de Noordzee door Duitsche onderzeeërs.

Van Engelsche zijde wordt nu gemeld, dat er 700 man van de ramp gered zijn, zoodat het aantal slachtoffers een 1700 man doet wezen. In een enkel kort oogenblik, zonder zich te hebben kunnen verdedigen of zich roemvol te onderscheiden zóoals hun makkers in de gevechten te land, werd het lot van al deze mannen beslist en hun leven voor het vaderland opgeëischt. Wel geweldig en ontzaglijk zijn de strijdmiddelen, waarvan de oorlogvoerende partijen zich bedienen kunnen!...

Het meest ernstige verlies dat de Engelsche Marine in dezen oorlog heeft geleden, heeft intusschen aan ons vadorland weer een schoone gelegenheid geboden, om ook de reddende hand te kunnen toesteken tot de gewonde Engelschen, zoodat thans hulpbehoevenden van bijna alle oorlogvoerende partijen in het kleine Nederland een veilig toevluchtsoord en liefderijke verpleging hebben gevonden.

Immers met trots mogen wij het vermelden; door de twee kleine Hollandsche stoomschepen „Flora" en „Titan" werden ongeveer 400 schipbreukelingen van de verongelukte Engelsche kruisers in volle zee opgepikt, van een wissen dood gered en behouden naar Nederland overgebracht.

* * *

Wij laten hier nog enkele bijzonderheden volgen:

IJMUIDEN, 22 Sept. Uit nader ingewonnen berichten blijkt, dat het stoomschip Flora, toen het den eersten kruiser in zicht kreeg, dacht aangehouden te zullen worden. De Flora was nog slechts eenige uren geleden van Rotterdam vertrokken. Spoedig bleek, dat een gevecht gaande was tusschen 3 Engelsche kruisers en minstens 5 Duitsche duikbooten. Het eerst werd getroffen de Aboukir, die na 2 aanvallen begon te zinken; de bemanning van de Hogue, meenende dat de Aboukir op een mijn geloopen was, zette sloepen uit om hulp te verleenen, doch werd daarop door 2 duikbooten aangevallen; een zelfde lot onderging daarna de Cressy. In enkele uren heeft zich dit drama op zee afgespeeld, waarbij, voor zoover voorloopig is vast te stellen, meer dan 1300 menschen zijn omgekomen.

Het getal geredden is nog niet op te geven, aangezien een aantal vischschersvaartuigen geredden aan boord hebben. Geredde Engelschen deelen mede, dat op de plaats van den strijd nog een Engelsche vischkotter is gezonken en dat twee der Duitsche duikbooten in den grond geboord zijn. Kort na het treffen verschenen een 6-tal Engelsche torpedojagers ter plaatse die, na ingelicht te zijn door geredden, met volle kracht de overgebleven Duitsche duikbooten nazetten. Van andere geredden vernamen we, dat de aanval plaats had omstreeks zes uur in den morgen van Dinsdag en dit verklaart, dat nagenoeg alle geredden aan boord van de Flora, weinig of geen kleeren aan hadden.

* * *

DUITSCH OFFICIEEL BERICHT.

De Duitsche marinestaf maakt officieel bekend:

De Duitsche onderzeeër U 9 heeft 15 zeemijlen ten noordwesten van Hoek van Holland de Engelsche gepantserde kruisers Aboukir, Hogue en Cressy aangevallen en alle doen zinken. Van de Engelsche bemanning zijn meer dan twee derden verdronken. De rest is door Engelsche en Hollandsche schepen opgenomen en grootendeels naar Holland gebracht. Duitschland heeft bij dezen aanval geen enkelen man verloren. De onderzeeër is onbeschadigd teruggekeerd.

Uit dit officieele bericht blijkt dat één duikboot het waagstuk heeft volbracht en dat de berichten over het vernielen, na den aanval, van twee Duitsche duikbooten dus onjuist zijn.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

15)

— Dan komen wij allen daarboven in den Hemel?

— Ja, allen, die God liefhebben en Hem getrouw dienen.

— Zijn er dan menschen, die Hem niet liefhebben?

— Zeker, mijn kind, zuchtte de herder.

— En wat komt er van die menschen?

— In plaats van hun den hemel te geven, jaagt God hen naar de hel.

— Naar de hel? vroeg de kleine; wat is dat?

— Ja, naar de hel; en de hel, mijn goede vriend, is een plaats, waar de ondeugende menschen altijd, eeuwig moeten branden!

De knaap sidderde, doch hij vroeg verder:

— Kent God de brave uit de booze menschen?

— Gewis, mijn kind; want Hij ziet en weet alles; toen gij gisteren mijne perzikken medenaamt...

Doch de priester hield op; hij zag een traan blikkeren in het oog van zijn leerling.

— Maar die God, mijn kind, is zoo goed, dat Hij terstond vergeeft, indien men Hem slechts beloven wil voortaan braaf te zijn.

— O, dat zal ik! riep de knaap.

— Lieve jongen! mompelde de priester.

— En wat moet ik doen om altijd braaf te zijn? vroeg het kind.

— Gods geboden onderhouden, was het antwoord.

— En hoe zal ik die kennen?

— Ik zal ze u leeren, mijn kleine vriend, indien gij mij hier dikwijls wilt komen bezoeken.

— Dat zal ik; morgen kom ik weer.

En dat deed de knaap. Nauwelijks was het afgesproken uur daar, of hij verliet Hellenend, en snelde naar de plaats, waar de pastoor op hem zat te wachten. Op zekeren dag sprak de geestelijke:

— Wacht, Gutwald, nu ga ik u leeren bidden. Let wel op mijne woorden; het is een kort, maar het schoonste gebed.

De geestelijke ontbloote het hoofd en Gutwald, hem nieuwsgierig beziende, nam ook eerbiedig zijn muts af. Bernard bad langzaam en op plechtigen toon het „Onze Vader, die in de Hemelen zijt,...

Het kind bezag hem strak in het oog, en schoen aangedaan door het eenvoudig en krachtvol gebed; want nauwelijks was hetzelve geëindigd, of hij riep met kinderlijke geestdrift uit:

— O, nog eens, mijnheer, nog eens; waarom heeft men mij dat niet geleerd? Ik versta die bede, en nu begrijp ik nog beter, wat gij mij reeds gezegd hebt; en hij mompelde zacht, de zoo even gesproken woorden na: „Uw wil geschiede op de aarde, zooals in den Hemel.

Bernard begon opnieuw het gebed, en zijn kleine leerling stamelde hem achterna. Het kind stond opgetogen naar den Hemel te staren; het was gemakkelijk te zien, dat hij verstond wat hij gebeden had, en dat zijn hart geroerd was. De geestelijke gevoelde, dat er in de ziel van het kind een volkomen omkeer plaats greep, dat de gordijn was weggeschoven, en zijn oogen de waarheid zagen schitteren.

Dienzelfden avond lag de kleine Gutwald lang wakker op zijn bed. Hij dacht aan het Onze Vader, en aan den goeden priester, viel niet dan met moeite en gedurig herhalend, hetgeen hij had onthouden, in slaap, en droomde van den schoonen hemel. Toen de dag aanbrak, zag hij naar boven, en bad zacht: Geheiligd zij uw naam; vergeef ons onze schulden...

Na het Onze Vader, leerde de pastoor den kleinen Hellenender weer wat anders. Nu was hij aan de twaalf geloofsartikelen der christenen; twintig, honderdmaal achtereenvolgens bad hij hem voor: Ik geloof in God den Vader almachtig, enz., waarvan hij de hooge waarheid diep in het geheugen trachtte te drukken. Een heilige katholieke Kerk, vergeving der zonden, enz., bad de knaap duizendmaal achterna, totdat al die geheiligde voorschriften voortaan onuitwischbaar in zijn hoofd stonden geprent.

Er ging geen dag meer voorbij, of Gutwald wist onder een of ander voorwendsel Hellenend te verlaten, om zijn liefderijken onderwijzer op het plekje tegen den houtwal te gaan opzoeken. Telkens leerde deze hem een nieuw gebed, maakte hem bekend met de geheimen van den godsdienst, en wees hem het pad aan, dat elk mensch hier op aarde behoort te bewandelen. Het kind vatte de lessen des meesters met een bewonderenswaardige vlugheid en prentte de woorden van den herder onuitwischbaar in zijnen geest. De bovennatuurlijke aanleg van zijn verstand en zijn vroegtijdige ontwikkeling, deden hem vorderingen maken, welke de herder nooit gedurende zijne bediening had aangetroffen, en hem bijna ongeloofelijk voorkwamen.

Maar ook met welk ongeduld zat de geestelijke tegen den avond op zijn uurwerk te zien, of het uur der wandeling nog niet was aangebroken, en met welken ijver snelde hij naar de zodenbank, daar gindsch tegen de velden om er zijn geliefkoosden leerling te ontmoeten! En hoe vaderlijk, hoe teeder bezag hij den kleinen, lieven jongen, die hem, door het kreupelhout brekend, kwam toegeloopen! Waarom kwam er somtijds een traan in het oog van den geestelijke, wanneer hij den knaap zag heengaan? Waarom stond hem het bevallig beeld van Gutwald gedurig voor den geest?

Dit wist de brave dorpsherder niet; de lezer weet het.

Op zekeren dag bleef Bernard tot tegen het duister van den avond, op zijn leerling zitten wachten en moest, zonder hem te ontmoeten, naar huis keeren. Des anderendaags zat hij even vroegtijdig op zijn zodenbank, doch wachtte te vergeefs, Gutwald kwam niet. Moedeloos en vol kommer ging de goede man gedurende verscheidene dagen terug, doch keerde telkens met een benepen hart en een traan in 't oog, naar zijne woning terug.

Bernard had geen rust meer; het lot van den kleinen Gutwald verontrustte hem dermate, dat hij besloot in het gehucht te gaan rondhooren, wat er van hem geworden was.

Het was niet dan met huivering, dat hij des anderendaags het grondgebied van het beruchte Hellenend betrad. Alles was er doodstil; verscheidene huisjes waren gesloten en schenen onbewoond; in andere ontwaarde hij vrouwen, kinderen, afgeleefde mannen en hier en daar een kloekgebouwden kerel, die den pastoor zijlings beziende, scheen te ontwijken.

Bernard ondervroeg met zijn gewone goedhartigheid de vrouwen en grijsaards over zijn lieveling; doch niemand kende het kind van wien hij sprak, niemand, zoo beweerde men, had ooit dien naam gehoord. De kleine kinderen hielden bij Bernards ondervragingen nauwelijks met spelen op, en zonder te antwoorden, bekeken zij hem met gemaakte domheid. De priester keerde weder zooals hij gekomen was.

Doch wij gaan den lezer zeggen wat er van onzen Helm was geworden.

Sedert geruimen tijd hadden de Hellenenders opgemerkt, welke veranderingen in de handelingen van het kind plaats had, en teneinde er de oorzaak van op te sporen, hadden zij hem sedert eenigen tijd met de meeste oplettendheid gade geslagen.

Op zekeren dag was Bruno's zwarte weerhelft hevig ontsteld in het gehucht komen aanloopen, met het belangwekkend nieuws, dat zij nu te weten was gekomen, waar de kleine in stilte heenging.

— En waar gaat hij heen? hadden Terus en Bruno gevraagd.

— Naar den pastoor!

— Ho, ho! naar den pastoor? Wat weerga mag hij daar verloren hebben?

— Va, gij dat nie'? Dat is de Helm die daar zijn oom, pater Bernard heeft weten op te sporen.

— Sapperdonders! morde de Rosse.

— Dat is erg! zei de kleine Boschenaar.

— Niet langer dan een uur geleden, hernam de Zwarte vrouw, heb ik met mijn eigen oogen gezien, dat hij aan de deur der pastorij zijn oom om den hals viel; wat zegt gij daarvan?

— Zonderling!

— Het is de Helm, die den jongen zijn oom aanwijst...

— En zoo zal het eindelijk de Helm wezen, die ons verraadt en aan de galg brengt, verzekerde de Boschenaar.

— Zonderling, zonderling! sprak Bruno.

— Is dat nu niet een staaltje van de macht van den Helm? vroeg Kaat; doch oogen in 't hoofd hebt gij niet!

— Wat er van zij, de aanraking met dien pater Bernard deugt niet voor den jongen, meende Terus; dat moet maar uit zijn.

— Eer hij ons allen in de handen van den Drossaard overlevert, voegde Bruno er bij; ja, dat moet maar uit zijn.

Den anderen dag, vóór het opgaan der zon, was het huis van den Rossen Bruno ledig. De drie Hellenenders met den ongelukkigen zoon van Ten Vorsel, hernamen hun zwervend leven, en werden in jaren lang niet meer in het gehucht terug gezien.

WAT DE OVERLEVENDEN VERHALEN.

Een der overlevenden heeft aan een redakteur van de „Msb." het volgende verhaal gedaan :

„Wij, de drie kruisers „Aboukir," „Hogue" en „Cressy," voeren sinds enkele dagen in de Noordzee, met de opdracht daar mogelijke vijandelijke schepen aan te vallen, den ingang van het Kanaal te bewaken en alle schepen aan te houden. Maandagmorgen voeren wij zeer dicht onder de Nederlandsche kust (zoo dicht zelfs dat zij vanuit Hoek van Holland werden gezien en de „Hogue" vlak voor IJmuiden het stoomschip „Hector" heert aangehouden om te zien of het geen verboden waar aan boord had. Red.) Hoe zeer wij ook op onze hoede waren, wij ontdekten niets. Van vijandelijke schepen was er geen spoor te vinden, en toen gisteren het weer wat beter werd was er bij ons aan boord een genoeglijke stemming.

Hoe geheel anders werd dat heden-morgen...

— Toen moest er eindelijk eens gevochten worden, vielen wij hem in de rede.

— Vechten ? Van vechten was geen sprake. Wij werden verrast en kunnen zelf nog niet verklaren, hoe het zoo spoedig afgeloopen was.

't Was 6 uur in den morgen en de dag nog nauwelijks aan de lucht. Wij voeren op ongeveer 20 mijlen ten Westen van het vuurschip Maas, de „Aboukir" en de „Hogue" vrij dicht bij elkaar, de „Cressy" op grooteren afstand.

Plotseling : een schok en de „Aboukir" vloog in de lucht. In korten tijd was het schip naar den kelder. De „Hogue", die op de plaats des onheils afstevende, onderging hetzelfde lot en toen eerst begreep ik, dat wij de buit waren geworden van Duitsche onderzeeërs. Vijf Duitsche onderzeeërs moeten onze twee schepen hebben aangevallen en drie andere loerden op de „Cressy." Deze kruiser, ziende wat er gaande was, vuurde nog enkele schoten af, doch nauwelijks waren deze gelost, of hij onderging hetzelfde lot als de „Aboukir" en de „Hogue."

In een korte spanne tijds lag de zee met lijken bezaaid ; van de 2500 man, die op de drie kruisers waren, moeten velen in hun slaap zijn gedood. Talrijke leden der bemanning werden ook gewond en het was een hartverscheurend tooneel te zien, hoe deze ongelukkigen met den dood worstelden.

U hebt zoo juist den matroos gezien met zijn gebroken beenen ? Hij heeft zich 6 uur lang, ondanks zijn hevige pijnen, boven water weten te houden.

Ik zelf heb met dien kleinen jongen daar van 15 jaar, even zoo lang in het water rondgezwommen. De jongen is, geloof ik, mijn redder geweest, want soms voelde ik mij de kracht en den moed ontzinken. Men moet ook als 't ware over een bovenmenschelijke kracht beschikken, meneer. Zoo rond te drijven, te midden van verminkte lijken, van schreiende gewonden, die nog al het mogelijke doen om hun leven te redden, die pogen om zich aan u vast te klampen, is verschrikkelijk en ontmoedigend... Ik geloof dan ook, dat ik het zou opgegeven hebben, als de jongen mij niet het voorbeeld gegeven had en mij telkens had toegeroepen : hou vol, Jack.

Dat heeft mij waarschijnlijk gered. Eindelijk, na zes uur lang te hebben rondgedreven, kwam er hulp opdagen. Wij werden met 114 man aan boord genomen van de „Titan." Wij waren doodelijk vermoeid en uitgeput en verstijfd — de meesten onzer hadden geen kleeren aan het lichaam."

* * *

WAT DE FLORA BELEEFDE.

De kapitein van de „Flora" vertelde aan het „Hbl." het volgende :

Zijn schip was op weg van Rotterdam naar Leith. Toen hij achttien zeemijlen buiten het Maas-vuurschip was, zag hij op ongeveer acht mijlen afstands een kruiser met vier schoorsteenen, die overbeide en langzaam in de diepte verdween. Toen de „Flora" naderbij kwam, zag men op zee vele reddingsbooten ronddrijven. Ondanks de hooge noordwestelijke deining en het slingerende schip, wisten de gezagvoerder en officieren en manschappen van de „Flora" te zamen slechts 18 man, toch nog ongeveer 300 schipbreukelingen te redden. Zooals wij reeds zeiden, waren de meesten der Engelschen zoo goed als naakt. Aan boord van de „Flora" werden enkelen van de hoognoodige kleeren voorzien. De „Flora" zette een sein op, opdat nog meer schepen konden redden. Hierop verscheen later nog de „Titan," die schipbreukelingen naar Hoek van Holland bracht. De redding duurde van negen uur tot half twaalf.

* * *

WAT DE ENGELSCHEN ZEGGEN.

Engelsche bladen, het verlies van de drie getorpedeerde kruisers besprekende betreuren meer het verlies van de bemanningen dan van de schepen, al merkt de „Manchester Guardian" op, dat men het verlies van de schepen ook weer niet te licht moet opnemen. Indien Engelsche duikbooten in een paar minuten drie kruisers hadden getorpedeerd, zegt het blad, zouden we het een mooi stuk werk hebben genoemd.

Andere Engelsche bladen zien het verlies van de drie kruisers met kalmte onder de oogen. Het waren schepen van een oud type, wier ondergang de Engelsche zeemacht niet noemenswaard vermindert. De dood van zoovelen der bemanning wordt echter zeer betreurd.

Naar de bladen doen uitkomen, is het een treffend feit dat twee der schepen zijn getorpedeerd, toen zij de schipbreukelingen van het eerstgezonken schip redden. Zij zijn van oordeel dat dit feit een wijziging in de heerschende gebruiken nopens de redding van schepen, die op het punt staan te zinken, noodzakelijk maakt, vooral als het vijandelijke schepen betreft. Zij leggen er den nadruk op, dat de Engelsche oorlogsbodems, die in het zeegevecht bij Helgoland Duitsche schipbreukelingen hebben gered, gevaar hebben geloopen hetzelfde lot te ondergaan.

Voorts betogen de bladen, dat de Engelschen, die zich tot dusverre hebben onthouden van het leggen van mijnen, zich nu misschien genoodzaakt zullen zien, er zich van te bedienen tegen vijandelijke oorlogsschepen en duikbooten.

Van het Oorlogsterrein.

DE GROOTE VELDSLAG IN FRANKRIJK.

Wij laten hier de berichten volgen, zooals deze tot Donderdagavond uit de verschillende bronnen in ons bezit kwamen :

PARIJS, 23 Sept. Volgens het officieele communiqué van vanmiddag drie uur, heeft de Fransche linkervleugel, na verwoede gevechten op den rechteroever der Oise in de streek van Lassigny, vorderingen gemaakt. Op den linkeroever van de Oise en ten Noorden van de Aisne, is geen verandering ingetreden.

In het centrum, tusschen Reims en de Maas, is de toestand niet noemenswaard gewijzigd.

In Woevre, ten Noordwesten van Verdun, en in de streek van Mouilly en Dompierre, zijn aanvallen der Duitschers afgeslagen. In het Zuiden van Woevre houden de Duitschers de lijn Richecourt—Gironville bezet.

In Lotharingen en de Vogezen hebben de Duitschers Nomeny (30 K.M. ten Noorden van Nancy) en Arracourt (20 K.M. ten Oosten van Nancy) ontruimd.

BERLIJN, 24 Sept. Officieel wordt uit het groote hoofdkwartier, dato 23 Sept. gemeld :

Op den rechtervleugel der Duitschers staat het gevecht stil. Herhaalde pogingen der Franschen en Engelschen om dien vleugel om te trekken, zijn volkómen afgeslagen.

Ten Westen van het Argonner-woud hebben heden geen groote gevechten plaats gehad. Ten Oosten van het Argonnes-woud is Varennes door de Duitsche troepen genomen. Het Duitsche leger trekt hier zegevierend op. Een uitval der Franschen, die tegelijkertijd uit Verdun en Toul werd ondernomen, werd niet alleen met succes afgeslagen doch werd door een Duitschen tegenaanval tot een nederlaag der Fransche troepen, waarbij een groot aantal gevangenen werden gemaakt en veel machine-geweren en geschut werd buit gemaakt. De zware Duitsche veldartillerie heeft met groot succes het vuur tegen de sperforten Troyon, Les Paroches, Champ des Romains en Lionville geopend. In Fransch-Lotharingen en aan de Elzasser grens hebben de Duitsche troepen op vele plaatsen successen behaald. Een beslissing is echter ook heden niet gevallen.

PARIJS, 24 Sept. De toestand is sedert het laatste communiqué onveranderd.

De veldslag aan de Aisne duurt sedert acht dagen. Dit behoeft echter niet te verwonderen, indien men zich de gebeurtenissen uit den Russisch-Japanschen oorlog in het geheugen terugroept.

De veldslag aan de Marne was een actie, ondernomen in het vlakke veld, welke begon door een algemeen hervatten van het offensief tegen den vijand, die hierop niet bedacht was en die geen tijd had gehad, om zich ernstig te organiseeren. Het is niet hetzelfde voor den veldslag aan de Aisne waar de terugtrekkende tegenstander heeft standgehouden in stellingen, die de natuur van het terrein op vele plaatsen zeer sterk maakt en die de vijand nog heeft kunnen versterken. De veldslag aan de Aisne neemt dus het karakter aan van een forten-oorlog gelijk de operaties in Mandsjoerije. Men kan er aan toevoegen, dat de buitengewone sterkte in artillerie-materiaal, de aanwezigheid van zware Duitsche artillerie en Fransche kanonnen no. 75 een buitengewone waarde geeft aan de versterkingen, door de beide legers opgericht.

De lijnen van loopgraven, voorzien van alle hulpmiddelen ter verdediging, vooral versperringen van prikkeldraad met mitrailleuses en kanonnen, moeten dus worden veroverd. Onder deze omstandigheden kunnen wij slechts langzaam verder komen. Zeer dikwijls geheurt het, dat de aanvallers op één dag slechts vijfhonderd meter of één kilometer vooruit gaan.

LONDEN. 24 Sept. Een telegram van 22 Sept. uit Noord-West-Frankrijk aan de „Times" meldt : Heden middag deed een detachement uhlanen de spoorwegbrug te Méraumont, tusschen Amiens en Arras, in de lucht vliegen.

DE VERWOESTING VAN DE KATHEDRAAL VAN REIMS.

Officieel wordt uit het groote Duitsche hoofdkwartier van 22 September 's avonds gemeld :

De Fransche regeering beweerde, dat de beschieting der kathedraal van Reims geen militaire noodzakelijkheid geweest is. Daartegenover is het volgende vastgesteld :

Nadat de Franschen de stad Reims door zware versterkingen tot het centrum van hunne verdediging hadden gemaakt, dwongen zij zelf ons tot den aanval op de stad, met alle noodzakelijke middelen. De kathedraal moest op bevel van den opperbevelhebber van het leger worden gespaard, zoolang de vijand er niet ten zijnen gunste gebruik van maakte.

Sedert 20 September werd op de kathedraal de witte vlag geheschen en door ons geëerd. Echter zagen wij op den toren een waarnemingspost, die de goede uitwerking der vijandelijke artillerie tegenover onze aanvallende infanterie vaststelde. Het was noodig hieraan een einde te maken.

Dit geschiedde door het granaatvuur der veldartillerie. Vuren door de zware artillerie werd ook thans nie. toegestaan en het vuren hield op, toen de waarnemingspost verdwenen was. Naar wij kunnen waarnemen, zijn torens en buitenmuren der kathedraal ongeschonden. De dakstoel is in vlammen opgegaan. De aanvallende troepen zijn dus slechts zoover gegaan, als zij absoluut moesten gaan. De verantwoordelijkheid draagt de vijand, die het eerwaardige gebouw onder bescherming der witte vlag trachtte te misbruiken.

* * *

Een correspondent van de „Daily Mail" meldt uit Reims, d.d. 20 Sept.:

Heel den dag vielen de granaten in de stad. Bijna 500 vielen er van den vroegen morgen, toen het bombardement begon, tot zonsondergang. Een kwartier der stad was in brand geschoten en straat na straat ging in de vlammen op.

De kathedraal was Donderdagmorgen ingericht tot een hospitaal voor Duitsche gewonden, tenende de bescherming der Roode Kruisvlag te verkrijgen. Toen ik echter Donderdagmiddag op den toren was. trof een granaat het dak, doch ik meende, dat het een verdwaald schot was. Gistermorgen echter begon een Duitsche batterij, op een heuvel vier mijlen ten Oosten van Reims, het groote, gothische gebouw, dat hoog boven de laag gelegen stad uitsteekt, tot een doelwit te maken.

Granaat na granaat trof het oude metselwerk. Telkens weer viel een gedeelte van het metselwerk, dat de stormen van eeuwen had getrotseerd, en nog eeuwen lang had kunnen trotseeren, met donderend geweld in de verlaten straten neer. Eindelijk, om half vijf, vatte het steigerwerk, dat de Oostzijde der kathedraal omringde, en waar men voor den oorlog eenig herstellingswerk uitvoerde, vlam. Aanstonds stond heel het net van steigers en planken in brand. Brandende splinters vielen op het dak, en het oude eikenhout begon eveneens vlam te vatten.

Spoedig waren de daken van het schip en de bijbeuken een geweldige oven van vuur, en groote vlammentongen lekten de torens van het Westelijk gedeelte. Brandende stukken houtsnijwerk vielen op den vloer der kathedraal, waar de Duitschers tijdens de bezetting der stad, groote massa's stroo hadden opgestapeld, met het doel om er een hospitaal te vestigen.

Dit stroo vatte onmiddellijk vlam en de paneelen van altaren en biechtstoelen werden verslonden door de gretige vlammen, welke de grijze muren deden kraken.

De Duitsche gewonden, omstreeks 20 in getal, die Donderdag in de kathedraal waren ondergebracht, om de Roode Kruis-vlag te kunnen voeren, zouden waarschijnlijk levend verbrand zijn door het vuur van de eigen landgenooten, indien Fransche dokters met hunne dragers ze niet één voor één met levensgevaar, door een der zijdeuren naar buiten hadden gebracht. En daar werd een woest tooneel alleen voorkomen, door den moed van de kapelaans der kathedraal.

Ongeveer 200 burgers van Reims waren daar bijeen, de granaten trotseerend, die steeds om de brandende kathedraal neervielen, om het verschrikkelijke schouwspel gade te slaan. Toen de Duitsche gewonden in hunne grauwe uniformen bij de deur van het transept verschenen, ging er een siddering van hartstocht door de schare van menschen, wier oogen pijn deden van het staren in de vlammen, waarmede het Duitsche leger het gebouw verwoestte, dat voor hen de dierbaarste herinneringen omvatte. „A mort !" riepen zij met ernstige stemmen. Zij laadden hunne geweren en legden aan. Toen sprong abbé Andrieux, een der edelste priesters, die ooit de soutane droeg, tusschen de gewonde mannen en de soldaten.

„Schiet niet," riep hij, „gij zoudt even schuldig zijn als zij." Dit verwijt was genoeg en alleen onder kreten van afkeer werden de Duitschers in het nabijzijnde museum onder dak gebracht.

De correspondent van de „Times" te Bordeaux vernam nog van een ooggetuige, dat de schoone „details" der kathedraal onherstelbaar vernield zijn. Van de schoone gebrandschilderde glazen is niets over.

Een Amerikaan, genaamd Slidell, kwam Vrijdag met twee landgenooten te Reims aan, en had de Fransche linièn gepasseerd. Slidell vertelde aan den „Times"-correspondent, dat, toen hij te Reims arriveerde, het bloed stroomde van de treden voor de kathedraal, die gevuld was met Duitsche gevangenen, bedden en stroo. Granaten dooden drie Duitschers en verwondden anderen, vier liefdezusters lagen ook dood op den vloer van de kathedraal. In het rond knielden vrouwen in vurig gebed. De geestelijken waren binnen in de kerk verzameld en trachtten zooveel mogelijk troost te brengen, terwijl de granaten in het rond uiteenbarsten. De soldaten lagen in de straten gekampeerd. In de hoofdstraat was het Fransche artilleriepark, waarachter de infanterie lag. De Fransche strijdmacht strekte zich tot drie mijlen buiten de stad in het land uit.

OFFICIEEL DUITSCH BERICHT.

Het Duitsche consulaat-generaal te Amsterdam, verzoekt ons opname van de volgende verklaring : „Tegenover de berichten van Havas, dat Duitsche artillerie met opzet de voornaamste gebouwen van Reims verwoest heeft, wordt hiermede officieel verklaard, dat de Duitsche opperbevelhebber integendeel last gegeven heeft, de kathedraal zooveel mogelijk te sparen. De beschadiging der kathedraal van Reims is veroorzaakt geworden door het feit, dat zij gebruikt werd tot dekking voor Fransche batterijen en door het daardoor uitgelokte artilleriegevecht. Het bericht eener opzettelijke bedoeling is gelogen ; men heeft veeleer getracht zooveel mogelijk te sparen. Het is onwaar, dat de kathedraal geheel verwoest is. De Tijd.

* * *

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

ANTWERPEN, 24 Sept. In den nacht van Dinsdag op Woensdag werd een Zeppelin gesignaleerd aan de eerste verdedigingslinie van de Antwerpsche vestingwerken, uit de richting van Moll en Lier komende. Dank zij de zoeklichten der forten voer de Zeppelin spoedig terug.

Terwijl onze troepen in eene richting die wij niet kunnen aangeven, opereerden, stuitten zij op een troep Duitschers, die ongeveer 2500 man in aantal waren. Een felle schermutseling ontstond. De Duitschers hadden talrijke dooden, gewonden en gevangenen.

De Belgische troepen waren gering in aantal, maar werden ondersteund door een gepantserden trein.

De gendarmen hebben te Borsbeeck een klooster van Duitsche zusters bezet en veertig zusters gearresteerd om ze over de grenzen te zetten.

Deze maatregel is genomen tengevolge van een gesprek, dat een der zusters met eene werkmansvrouw had gehouden. „Bid voor den keizer, die 'n respectabel man is, had zij gezegd, maar uw koning Albert is een valsch en weinig aanbevelenswaardig mensch."

Dit woord veroorzaakte een groote opwinding in het dorp en de bevolking zou het klooster vernield hebben, zoo de overheid geen maatregelen had genomen om dit te verhinderen.

* * *

DE RUSSISCH-OOSTENRIJKSCHE GEVECHTEN.

PETROGRADO, 24 Sept. Russische troepen, welke Seniawa bezetten, vonden de stad geplunderd door Oostenrijksche soldaten, waarvan er een groot aantal gevangen werden genomen.

PETROGRADO, 24 Sept. De generale staf deelt het volgende mede: Den 21sten September namen Russische troepen stormenderhand de fortificaties, op den rechteroever van de rivier de Skto gelegen, van Jaroslaf (ten Westen van Lemberg, aan de rivier de San gelegen.)

Zij namen 20 kanonnen en zetten hun opmarsch voort, welken de vijand tevergeefs trachtte tegen te houden, door de brug over de rivier de San te doen springen. Weinig tijds later namen de Russen de heele stad Jaroslaf.

Twee dagen tevoren hadden zij Staro-Miastro reeds bezet en vervolgens Przeworks en Lancut (beide ten Westen van Jaroslaf gelegen.)

Russische cavallerie vervolgde van nabij de Oostenrijksche achterhoeden, die zich haastig terugtrokken, na verschillende bruggen te hebben opgeblazen.

Het aanvoeren van gevangenen en buitgemaakte kanonnen houdt voortdurend aan.

De demoralisatie der vijandelijke troepen blijkt uit het feit, dat plunderingen plaats vinden, hetgeen de desorganisatie bij hun terugtocht nog vermeerdert.

De gevangenen getuigen eenparig, dat de Oostenrijksche troepen bijna volslagen gebrek hebben aan officieren.

De Russische regimenten, welke onlangs gevormd zijn, hebben in de laatste gevechten grooten roem behaald, evenals in hun vroegere gevechten.

WEENEN, 24 Sept. Onder dagteekening van 23 dezer 's namiddags wordt meegedeeld : Op het Russische oorlogstooneel is in de laatste dagen, afgezien van eenige onbeduidende kanonnades, niet gestreden.

Onze troepen zijn, ondanks de ongunstige weersgesteldheid, in uitstekende conditie :

(w.g.) De plaatsvervanger van den chef van den generalen staf.
HOEFFER.

TOESTAND IN RUSLAND.

Aan de „Frankfurter Zeitung" wordt uit Zürich geschreven : Volgens de „Retsj" ontving graaf Witte eenige journalisten uit Odessa en sprak met hen over de positie van Rusland in den huidigen oorlog.

De helderste kop van het rijk des tsaren verklaarde : Men moet Rusland's eigen macht niet overschatten. De oorlog kan nog verrassende dingen voor den dag brengen. De vijand is zeer machtig en de toestand is dan ook buitengewoon ernstig.

Men mag geen valsche verwachtingen koesteren en evenmin het volk onware overwinningsberichten mededeelen.

De journalisten moesten alles in het werk stellen om de bevolking op misschien komende zware nederlagen voor te bereiden.

* * *

DE OOSTENRIJKSCH-SERVISCHE GEVECHTEN.

WEENEN, 24 Sept. Officieel werd gisteravond medegedeeld :

Uit zooeven ingekomen berichten van het krijgstooneel op den Balkan blijkt, dat de hoogten ten Westen van Krupanj (Jogodajadh, Biljoeg, Orni Vob), om welke dagenlang verbittard gestreden is, alle in ons bezit zijn en dat hier de tegenstand van Servië gebroken is.

Verder wordt in bovenbedoelde berichten gemeld, dat op zich zelf staande Servische en Montenegrijnsche benden, tijdens genoemde gevechten, waaraan het gros onzer Balkan-troepen deelnamen, er in konden slagen in die gebieden door te dringen, waar slechts weinige gendarmen en de allernoodzakelijkste veiligheidsbezettingen waren achtergebleven.

Zulks kan, gezien het karakter van het land, niemand verbazen.

De vertegenwoordiger van den chef van den generalen staf
HOEFFER.

* * *

DE HUID VAN DEN BEER.

Ofschoon het daar oe nog wel wat heel vroeg is, is de Russische pers, volgens de „N. R. Ct." alvast begonnen met het verdeelen van de huid van den beer. De St. Petersburgsche Beurscourant — een blad dat in den reuk staat van goede relaties te onderhouden met de regeering — heeft dezer dagen een artikel gepubliceerd, waarin zij betoogt, dat bij een overwinning der verbondenen, Rusland moet streven naar de bevrijding van alle Slaven van het buitenlandsche juk en naar de vernietiging van het Duitsche militarisme. Dit beteekent de uiteenvalling van de monarchie der Habsburgers en de afschaffing van Pruisen's hegemonie over de Zuid-Duitsche Staten. Aan Oostenrijk-Hongarije moeten Galicië, de Slavische gedeelten van de Boekowina en Hongarije, verder Bosnië, Herzegowina, Kroatië, Dalmatië, Moravië en de Tsjechische landstreken worden ontnomen.

In verband met het nationaliteitsbeginsel moeten Triëst en Trente komen aan Italië. Zevenbergen en een deel van de Boekowina dienen bij Roemenië te worden gevoegd.

Maar zoover zijn wij nog niet.

VELDMAARSCHALK VON STEINMETZ GESNEUVELD.

De overwinnaar van Luik, Namen en Maubeuge, veldmaarschalk Von Steinmetz, welke de bestorming van genoemde vestingen met de nieuwe 42 c.M. kanonnen leidde, stierf aan het hoofd van een infanterie-divisie den heldendood. Woensdag werd zijn lijk, onder buitengewone belangstelling der bevolking, in het familiegraf te Mainz bijgezet.

De kist, welke op een houwitser vervoerd werd, was met het ijzeren kruis versierd.

GEVANGEN FRANSCHE PRIESTERS TE MÜNSTER.

Wij lezen in de Tijd :

MUNSTER i. W. (Van onzen bijzonderen correspondent.) Dertig Fransche priesters, die als gewone soldaten bij het Fransche leger gediend hadden en krijgsgevangen werden gemaakt, zijn in het Senne-lager bij Paderborn eerst van de anderen afgezonderd, en vervolgens naar het bisschoppelijk seminarie alhier gezonden. Zij erkennen, dat zij met ridderlijkheid werden behandeld door de Duitschers.

HIJ KON NIET MEER LACHEN.

Dezer dagen, aldus vertelt iemand in de „Vorwärts", kwam in Aken in een spoorwegcoupé een gewond soldaat, begeleid door zijn meisje. Het meisje trachtte met vroolijk gepraat den gewonde op te monteren. Maar somber keek de jonge soldaat voor zich. Eindelijk verloor het meisje het geduld : „Maar Will", riep het uit, „trek toch niet voortdurend zoo'n vreeselijk gezicht ! Lach toch eens !"

Toen keek de jonge man op en met doffe stem zeide hij : „Lachen ? Ik heb het lachen verleerd, Bertha. Als iemand gezien heeft, wat ik gezien heb, kan hij niet meer lachen.

Zal geheel Europa het lachen moeten verleeren door de vreeselijke gruwelen van den oorlog, of zal het deze week besproken vredesgerucht uit Washington weldra in Europa een verblijdenden weerklank vinden ?

LASTIGE KIJKERS.

De Fransche generale staf ondervindt veel last van Parijzenaars die iets trachten te zien te krijgen van de gevechten, die er in het Aisne-Marne-gebied geleverd worden. Het zijn menschen, die in auto's louter als toeschouwers uit Parijs komen en door de wachtposten van de troepen weten heen te dringen, dank zij bijzondere passen, die zij door vrienden met politieken invloed hebben weten los te krijgen.

Op een dag van de vorige week was er een heel gezelschap van deze bevoorrechte toeschouwers op een heuvel, vanwaar men het uitzicht op Soissons had, bijeen, om getuige te zijn van het artillerie-duel, dat er over de rivier heen aan den gang was.

Een staf-officier reed op hen af en vroeg wat ze op die plaats te doen hadden.

En al die belangstellende auto-dames en -heeren antwoordden uit één mond, dat ze gekomen waren om te zien of ze soms iets voor het Roode Kruis konden doen...

Onmiddellijk zond de officier hen naar den geneesheer, die dienst had in een veldhospitaal in de buurt, met de boodschap, dat de dames en heeren geheel tot zijn beschikking waren.

De dokter wist raad en goeden raad ook. „Het is allervriendelijkst van u allemaal om te komen", zeide hij. „U kunt ons zeer groote diensten bewijzen. Hier zijn houweelen en schoppen. Wilt u dan maar beginnen die doode paarden te begraven".

Er zijn niet veel paarden begraven, maar wel is die hoek van het slagveld een tijdlang bevrijd van kijklustige in den weg loopers.

No. 79 WOENSDAG 30 SEPTEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN:

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA**
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Telsph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

De broodvoorziening.

Gelukkig is Nederland niet in den Europeeschen volkerenstrijd gewikkeld, toch ondervindt ons land op economisch gebied daarvan de noodlottige gevolgen. In den landbouw, veeteelt, visscherij, nijverheid, handel en verkeer voelt men de nadeelen, welke de regeering door krachtig optreden en ingrijpen tot de onvermijdelijke tracht terug te brengen.

De economische storing wordt vooral veroorzaakt door het stop zetten der industrie, waarvan werkeloosheid en ondersteuning de noodwendige gevolgen zijn. Voeg daarbij de prijsstijging der levensmiddelen, omdat invoer van het buitenland gestuit is, terwijl de groothandel de voorraden vasthoudt om hooger prijzen te kunnen bedingen.

Gelukkig zijn door de Regeering ter voorkoming van vasthouding in prijsopdrijving van waren maatregelen genomen, welke zeer zeker een weldadigen invloed uitoefenen op de prijzen der eerste levensbehoeften. Een voornaam factor is ongetwijfeld de broodvoorziening, omdat de in Nederland verbouwde rogge ontoereikend is om in de broodbehoefte te voorzien. Verschillende levensmiddelen voert Nederland uit, maar rogge komt het te kort. Wel kan op het verbruik van den aanwezigen voorraad bezuiniging worden toegepast door te verbieden de rogge als veevoeder te bezigen en daarvan jenever te stoken. Maar desniettegenstaande zal de schaarschte den prijs doen stijgen, omdat de vraag het aanbod zal overtreffen, daar tot heden geen belangrijken invoer uit het buitenland mogelijk is. De koopvaardij is huiverig in zee te steken, daar deze door mijnen, oorlogsschepen, etc. onveilig is gemaakt, waardoor verzekeringen het molest-risico der schepen hebben opgelegd.

Onze regeering, het dreigend gevaar ziende, heeft onverwijld ingegrepen. Zij heeft aan de Burgemeesters de bevoegdheid verleend om levensmiddelen in bezit te nemen ten behoeve der bevolking of in de gemeente bestaande bedrijven.

Echter behoort eerst dan te worden ingegrepen, wanneer zich in de gemeenten gevallen voordoen, dat de prijzen eenigszins belangrijk worden verhoogd, handelaars voorraden terughouden of particulieren aanmerkelijke voorraden gaan inzamelen.

De vrees voor gebrek aan- en te groote prijsstijging van rogge heeft sommige gemeentebesturen aangezet tot aankoop van granen, waarvoor de Minister in het algemeen de machtiging om te onteigenen verleent, wanneer wordt aangetoond, dat geen rogge in der minne te verkrijgen is tegen prijzen, die de bepaalde maxima niet te boven gaan. De door den Minister van L., N. en H. bepaalde hoogste prijs is voor inlandsche rogge f 10.— per 100 K.G.

De bepaling van den maximum graanprijs heeft de bakkers en broodkoopers op de Burgemeesters doen afstormen om rogge te erlangen ad f 10.— per 100 K.G. en een broodprijs in evenredigheid daarvan. De landbouwers zijn met deze prijsbepaling verre van gediend. Het hooi, 't stroo, de paarden en het vee heeft door verbod van uitvoer de oogenblikkelijke handelswaarde verloren: de rogge moeten ze voor een luttele prijs — f 1.25 boven den gewonen — afstaan en ander veevoeder is tegen matigen prijs niet te koopen. Dat is voor de broodvoorziening, zal men zeggen, het menschdom mag toch niet verhongeren.

De Regeering heeft de laatste jaren zooveel voor de belangen der landbouwers gedaan, dat zij, nu de nood aan den man is, een offer aan de gemeenschap moeten brengen. Daarenboven stijgt de prijs der rogge steeds hooger, dan zal de bezit- en werklooze arbeider 't brood duurder moeten betalen en de sociale verzorging der werkloozen hooger bedeelingssommen eischen. Ook de landbouwers zullen in den vorm van belasting het hunne moeten bijdragen, zoodra de troebele dagen voorbij zijn, zoodat het hun belang is het brood naar tijdsomstandigheden goedkoop te houden.

„Daarvoor mag uit maatschappelijk oogpunt iets te zeggen zijn; men moet niet voorbij zien, dat zoodoende alleen de landbouwers worden getroffen. De landbouwers offeren — gezien de marktprijzen — 't geen zij te weinig ontvangen voor hun rogge op in het belang van het algemeen welzijn, terwijl andere meer gegoeden geen offer hebben te brengen.

Daarom redeneeren zij, laat 't brood iets duurder worden en tengevolge daarvan grooter ondersteuningsbijdragen voor onvermogende maatschappijleden noodig zijn, dat mag er niet toe leiden, dat een enkele categorie (de landbouwers) alleen wordt getroffen.

Het kan geen bezwaar ontmoeten en is billijk, dat de daaruit voortvloeiende hoogere kosten over alle leden der gemeenschap worden omgeslagen naar draagkracht. Ook werkt dit het behoud van een voldoende voorraad rogge niet in de hand. Door de Regeering is aangedrongen op beperking van het gebruik van rogge als veevoeder. De roggebouw is hier de hoofdopbrengst der graanvoeren, zoodat onze landbouwers bij voorkeur deze voederen, omdat steeds rogge voorhanden is. Stijgt echter deze graansoort in prijs, dat zij als veevoeder niet voordeelig kan aangewend worden, dan zal zij als veevoeder-artikelen worden uitgezien. Zelfs is het zeer wel mogelijk, dat de landbouwers bij lage broodprijzen (in verhouding tot andere voederartikelen) uitsluitend brood zullen voederen aan hunne dieren, waardoor meer rogge zou noodig zijn. De mais kost — naar mij werd medegedeeld — f 12.— per 100 K.G., waaruit de onbillijkheid meer naar voren springt de rogge ad f 10.— per zelfde hoeveelheid te moeten afstaan.

Een prijs te bepalen niet geëvenredigd aan de ongunstige tijdsomstandigheden, leidt niet tot behoud van den rogvoorraad. Kan de landbouwer tegen rogprijs een ongeveer even voedzaam veevoeder koopen, hij zal bereid zijn 't meerendeel van zijn rogoogst ten behoeve der gemeenschap af te staan. Er zijn dan ook reeds vooruitstrevende landbouwers, die voor f 11.75 per 100 K.G. hun rogge aan bakkers verkoopen, omdat zij de geteelde hoeveelheid oogenblikkelijk niet noodig hebben en daarvoor steeds andere voederartikelen kunnen koopen. Zelfs is het mogelijk — vooral nu de pers de hoop op vrede in het uitzicht stelt — dat de landbouwers door verkoop tegen dezen prijs en weder inkoop zodat de normale toestand is weergekeerd, merkelijk voordeelen behalen, zoo althans de werkelijkheid het nederleggen der wapens bevestigt.

Hoewel in dezen tijd het dorschen der granen moeilijkheid en hooger kosten zal opleveren, is het te hopen, dat de landbouwers zich daardoor niet laten afschrikken, omdat zij door verkoop der rogge de maatschappij een uiterst nuttige dienst bewijzen. Immers door stijging der eerste levensmiddelen tot een ongekende hoogte, kan de maatschappelijke orde in gevaar komen.

Zooals we in de dagbladen konden lezen, werd voor de rogge in het algemeen een hoogeren prijs besteed, dan den door den Minister bepaalden. Toch mag de Burgemeester volgens ministerieele aanschrijving onteigenen, zoo geen rogge voor f 10 per 100 K.G. verkrijgbaar is. De rogge zal in dat geval echter getaxeerd worden tegen productieprijs met matige winst en niet tegen marktprijs.

Dat dit schatten moeilijk zal zijn behoeft geen betoog vooral bij de tegenwoordige duurte der gronden, waarop de oogst is verbouwd. Er worden vooral in het grootakkerbedrijf landerijen met rogge bezaaid, waarvan de opbrengst op verre na niet de huurwaarde of rente opbrengt. En daarop dient bij de bepaling van den productieprijs gelet te worden. Gemakkelijker zal dit zijn voor gepachte ontginningsgronden, waarvan de huurprijs bekend is.

Als we een en ander in het oog houden, dan wil 't voorkomen, dat door het vaststellen van den maximum-prijs voor rogge onze Minister heeft getracht de prijs zoo laag mogelijk te houden, hetgeen ongetwijfeld van invloed ten goede is geweest.

Dat in deze benarde dagen, nu het oorlogswee heel Europa met ontzetting vervult, het sociaal gemoed spreke en met op zij zetten van het egoïsme, ieder naar mate zijner kracht medewerke het welzijn van allen te bevorderen.

N. V. C. H. K.

Een officiëele Biddag voor den Vrede.

President Wilson heeft een proclamatie uitgevaardigd, bevattende een oproep om Zondag 4 October te wijden tot een dag van gebed aan den Almachtigen God, dat Hij der menschen raadsbesluiten moge beheerschen, en vrede schenken aan de oorlogvoerende volkeren van Europa.

De Proclamatie, door den President der Vereenigde Staten zelf geteekend, de eerste en eenige in deze soort, die ooit door het Witte Huis is uitgevaardigd, luidt als volgt:

EEN PROCLAMATIE.

Aangezien de groote volkeren der wereld de wapenen tegen elkander hebben opgenomen, en de oorlog nu millioenen mannen in den strijd trekt, en het beleid der staatslieden niet bij machte is geweest, hun dit afschuwelijke offer te besparen, —

en aangezien in deze, evenals in alle andere zaken, het ons voorrecht zoowel als onze plicht is, ons te wenden tot den Almachtigen God om raad en hulp, ons voor Hem te verootmoedigen, te belijden onze zwakheid en ons gemis aan alle dusdanige wijsheid als vereischt zou zijn in deze zaken, —

en aangezien het de uitgesproken wensch en het verlangen van het volk der Vereenigde Staten is, om de zaak van den Vrede te dienen, met gebed, raad en vriendschappelijke gezindheid,

daarom wijs ik, Woodward Wilson, President der Vereenigde Staten van Amerika, Zondag 4 October a.s. aan als een dag van gebed en smeekingen, en verzoek allen Godvruchtigen om dien dag naar hun bedehuizen op te gaan, en zich daar te vereenigen in een gebed tot den Almachtigen God, dat Hij, — der menschen raadsbesluiten beheerschende, de dingen, die zij niet kunnen dwingen of veranderen, recht zettende, in medelijden nederziend op de volkeren, die nu in den jammer van den strijd zijn gewikkeld, in Zijn genade en goedheid een uitweg wijzend, waar menschen die niet zien, — aan Zijn kinderen den zegenrijken vrede moge hergeven, onder menschen en volkeren de eendracht moge herstellen, zonder welke noch geluk, noch ware vriendschap, noch eenige gezonde vrucht van arbeid of gedachte bestaanbaar zijn; in hun gebeden ook te vragen om vergeving voor onze zonden, voor onze onbekendheid met Zijn heiligen wil, onze onbuigzaamheid en onze fouten; om geleid te mogen worden langs paden van gehoorzaamheid naar hoogten van inzicht, en tot gedachten en raadsbesluiten van reinheid en wijsheid.

Ten bewijze daarvan heb ik hieronder mijn handteekening gezet, en het zegel der Vereenigde Staten er aan laten hechten.

Gedaan in de stad Washington, dezen 8sten dag van September, in 's Heeren jaar 1914, en in het jaar 139 van de Onafhankelijkheid der Vereenigde Staten.

WOODWARD WILSON.

* * *

Zou het Nederlandsche Volk zich niet dezen zelfden 4 October eveneens in gebeden voor den vrede kunnen vereenigen?

* * *

Volgens een bericht uit Antwerpen aan de Maasbode heeft ook de kerkelijke overheid aldaar op Zondag 4 October een algemeene biddag met uitstelling van het Allerheiligste voorgeschreven om de bevrijding van het vaderland af te smeeken.

De Kathedraal van Reims.

De Fransche regeering heeft geprotesteerd tegen het bombardement van de Kathedraal van Reims. Welsprekend genoeg was dat protest zooals van Franschen te verwachten is. En heel natuurlijk is het ook dat Franschen protesteeren, waar zulk een monument — een stuk geschiedenis — beschadigd is geworden.

Afgezien van de rechtmatigheid der handeling, afgezien van de redenen die het Duitsche legerbestuur kan gehad hebben om hiertoe over te gaan, is het feit te betreuren. Wij spreken natuurlijk geen oordeel uit, noch voor noch tegen.

Maar dat er geprotesteerd wordt van Fransche zijde vinden we begrijpelijk.

En toch, en toch, er is iets onbegrijpelijks in ook.

Onbegrijpelijk is n.l. de plotselinge frontverandering van het Fransche anticlericalisme, nu plotseling in geest-

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

16)

Drie jaren na de gebeurtenis, welke wij in ons tweede hoofdstuk hebben beschreven, werd Ten Vorsel voor de derde maal vader; zijn ongelukkig gerooid kind met den Helm werd vervangen door een allerliefst dochtertje, hetwelk men den naam gaf van Eliza.

Doch sedert drie jaren had de Hoeve eene verandering ondergaan, welke de lezer, die eenig belang in de brave familie Ten Vorsel stelt, met droefheid zal vernemen.

Even alsof de aanval der Bende den vloek op het huis had geworpen, was sedert dien tijd het eene ongeluk het andere opgevolgd. Hetzij bij toeval, hetzij door toedoen der booswichten, die een onverzoenbaren wrok tegen den President-Schepen droegen, werd de Hoeve met schuren en stallen, tot driemaal in asch gelegd, en telkens weder opgebouwd. Daarbij kwam even dikdikwijls een vreeselijke peeziekte op het vee nedervallen, en sleepte paarden, ossen, koeien en honderde schapen mede. Dit was niet alles; een proces, hetwelk een procureur, de roofvogel der toenmalige eeuw, hem aandeed, raapte allengs het geld uit Ten Vorsel's kist, en volgens gewoonte, kwam eindelijk de Justitie zich op den ledigen bodem neervleien.

Dirk zag zich op eens van bijna al zijne goederen beroofd en ter nauwernood bleef hem, met zijn vooroudelijke woning zooveel over om voor zich zelven, zijne gade en twee kinderen het volstrekt noodig onderhoud te vinden.

Vergeten wij niet te zeggen, dat hij met het begin van het bewuste rechtsgeding uit zijn bediening was gestooten, en zijn opvolger iemand was, van wien hij noch hulp, noch medelijden te verwachten had.

De Vorselsche Hoeve slechts korte jaren geleden zoo rijk, zoo aanzienlijk, levert thans een deerniswaardig voorkomen op. De glasruiten hangen gebroken in haar looden groefjes; de verf der deuren en slagvensters is sedert jaren niet meer hernieuwd; het gras groeit op het voorplein; de vergulde weerhaan hangt aan zijn gebroken spil nederwaarts, en de wijzer van het ontstelde uurwerk staat stil, alsof hij door zijn beweegloosheid een blijvende herinnering aan voorbijzijnden luister wilde opwekken. Even vervallen ziet het er van binnen uit: het schitterend goudleder van voorheen hangt aan flarden langs de muren; de Utrechtsche tapijten, getuigen van ouden luister, liggen daar ontkleurd en vaneengereten door de vochtigheid; de gepolijste meubelen zijn verdwenen; alles draagt het bedroevend afdruksel des tegenspoeds. Alleen de portretschilderij der oude, adellijke familie, hangt ongedeerd in een klein zijvertrek.

Zoo ver had het ongeluk den gewezen President-Schepen getroffen, dat zijn toestand aan ellende zou gegrensd hebben, indien zijn broeder Bernard, de liefdadige herder van Bladel, hem niet met zijn spaarpenningen had bijgestaan.

En toch was de ongelukkige Ten Vorsel gelaten in zijn lot; en ware niet zijn ongelukkig kind met den Helm hem onophoudelijk voor den geest verschenen, zou hij met zijn dierbare echtgenoot en zijne twee kinderen nog gelukkig kunnen geleefd hebben; want, zooals wij gezegd hebben, Dirk was een deugdzaam man, en waar is het godsdienstig hart, hetwelk onder den last der beproevingen bezwijkt?

Echter was er nog iets, hetgeen Ten Vorsel gedurig bekommerde, en hem dikwijls den slaap uit de oogen dreef; het was het lot van zijn zoon Hendrik, thans een zeventienjarig jongeling. Wat moest er van zijn naamopvolger worden? Moest hij daar op de Hoeve, in de tegenwoordigheid der menigvuldige getuigen van gevallen grootheid, onbekend, in aangrenzende armoede blijven leven, en met den eertijds zoo aanzienlijken naam der Tervorsels wegsterven?

Hendrik was een fraai jongeling, sterk gebouwd, en van een moedigen en ondernemenden aard. Meer dan gezondheid en moed had hij niet noodig om een spoedig besluit te nemen betrekkelijk zijn roep. Hij zou in het leger dienst nemen, en zijn geluk op zee gaan beproeven. Met moeite stemde Ten Vorsel in zijn genomen besluit toe, en schreiend bewilligde de goede moeder; doch de nood maakt wet. Hendrik verliet weldra het ouderlijke huis, om dienst te nemen op de vloot van den Koning van Spanje.

De zegen van vader en moeder volgden hem op zijn nieuwe en gevaarlijke loopbaan.

VI.

IN DE PLOEG.

Wij stappen, na den nieuwen toestand onzer bekenden te hebben aangeteekend, eenige jaren voorbij. Een schoone maan verlichtte het dorp. Alles was stil in Bladel; want het uur was gekomen, dat de rustige bewoners zich te bed spoedden.

In de richting der Vorselsche Hoeve ging er een zonderlinge vertooning plaats grijpen.

Aan den watermolen, waarvan wij in ons tweede hoofdstuk gesproken hebben, was een groote hoop volk vergaderd, dat op dit oogenblik in een lange rij vooruittrok. Al het gespuis van het dorp en de gehuchten, schenen elkander het ordewoord gegeven te hebben, om op dat gevorderd uur van den avond, daar aan den watermolen aanwezig te zijn.

De menigte scheen geen vijandig doel te hebben, want men fluisterde elkander vroolijk in het oor, men lachte en scherste, en de vrouwen, die in groote meerderheid tegenwoordig waren, zongen binnen 's monds de bekende buurtliedjes.

Het was, alsof men op een verrassend bezoek uitging, dewijl iemand, die de hoofdaanleider scheen te zijn, met gebaren en woorden gedurig de stilte in den troep poogde te herstellen.

Het zonderlinge echter van deze nachtelijke bijeenscholing, was een paard voor een ploeg gespannen, en die door een sterken dorpeling bestuurd, den optocht opende.

Doch eer wij verder gaan, zijn wij den lezer een woord schuldig opzichtens een gebruik, hetwelk eeuwen lang in die omstreken bestaan heeft, en tot heden toe nog niet geheel heeft opgehouden.

„Wanneer, zoo luidde het wetboek der buren, welks onfeilbare artikelen de overlevering aan den dorpeling voorhield, de man oorzaak zal zijn van huiselijken twist en tweedracht; wanneer hij zijne huisvrouw zal mishandeld hebben, zal hij veroordeeld worden de ploeg te trekken." Deze wet werd ook stipt ten uitvoer gebracht en het waren gewoonlijk de vrouwen, die haar beleedigde sekte kwamen wreken.

Men begrijpt echter, dat, indien de veroordeelde twee stevige armen aan 't lijf had, en daarbij een moedig hart bezat, de vrouwelijke voerlieden, door de buurtwet gemachtigd, dikwijls niet in staat waren de ploeg te doen voortglijden en verplicht waren de hulp van hare mannen en bijzonder die van stokken en zweepen in te roepen. Het spreekt van zelf, dat dit feestje, zooals men het noemde, niet altijd feestelijk afliep.

Zelden gebeurde het, dat de schuldige gereed was om gelaten het gebit in den mond te nemen en zich het garreel om den hals te laten werpen, en het was slechts na zware mishandelingen, dat het vonnis ten uitvoer kon gebracht worden. Deze barbaarsche tooneelen werden dikwijls door een geheel dorp bijgewoond; zelfs de Schouter of Drossaard met hunne bedienden, kwamen dezelve somtijds met hunne tegenwoordigheid vereeren; zoo tijden, zoo zeden!

Men verstaat gemakkelijk, dat deze toegepaste straf den ongelukkige met hoon en schande overlaadde, en de vlek onvermijdelijk op zijne familie en afstammelingen overging. Hoe dikwijls ook hadden brand en moord, kinderen eener alvernielende weerwraak, ten gevolge daarvan het dorp in rouw en droefheid gebracht!

Doch wij gaan den draad van ons verhaal hervatten.

Op een paar honderd schreden vóór de Hoeve stond eenskaps de menigte stil. Een der aanwezigen plaatste zich voor het paard, alsof hij iets had te zeggen; het was Piet de bezembinder, in de wandeling Bessem-Piet genaamd.

drift ontgloeid voor de oude christelijke kunstschatten. Wat een plotselinge ommekeer!

Jaren en jaren lang heeft het Fransche gouvernement geen hand omgedraaid voor het behoud dierzelfde monumenten, waarvoor het nu zoo welsprekend komt pleiten.

Jarenlang heeft de Fransche regeering niet geluisterd naar de stem van een Maurice Barrès, die luide klaagde over het verval van Frankrijk.

Hij rekende hen voor, hoe kleine sommetjes voldoende waren om de Katholieke kerken van de middeleeuwen, vele juweelen van bouwkunst, voor verval te behoeden.

Maar hij klopte aan doovemansdeur! Hij kreeg geen gehoor. Waarom niet?

Omdat het anti-clericalisme hun te machtig was. Omdat de zorg voor de oude Kathedralen tegelijk naar hun meening zou zijn een steun van den Katholieken eeredienst.

En ze lieten de Kathedralen vervallen!

Nog geen jaar is het geleden, dat een onzer stadgenooten stond voor diezelfde Kathedraal van Reims en tot zijn smartelijke verbazing constateerde, dat van minstens 20 heiligenbeelden de hoofden ontbraken.

Zooveel voelde de anti-clericale regeering voor dit kunstjuweel. Onwillekeurig kwam ons dit in de gedachte bij het lezen van het Fransche protest.

Moge de frontverandering, die we opmerkten, algeheel zijn. Moge in Frankrijk met de waardeering der Christelijke kunst ook de ware Christelijke geest terugkeeren!

Nieuwe Venlosche Courant.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Al 14 dagen lang woedt nu de groote slag in Noord-Frankrijk en nog altijd kan van geen van beide zijden getuigd worden dat de overwinning is bevochten.

Er wordt met wisselend geluk gestreden, dat is zeker, en de zege zal ten slotte zijn aan wie het grootste uithoudingsvermogen bezit en de meeste versche troepen naar het oorlogsveld kan zenden.

Het moet de laatste dagen niet stil hebben gestaan van militaire treinen, die duizenden en duizenden Duitschers door België naar Noordoost-Frankrijk vervoerden, en van den anderen kant moeten de eerste bezendingen Britsch-Indiërs te Marseille zijn aangekomen, vanwaar ze ongetwijfeld met spoed naar Lotharingen en Champagne worden getransporteerd, om met Turco's, Senegalezen en Zouaven aan den volkerenslag deel te nemen.

Hoewel er geen definitieve beslissing te melden is, toch geven de laatste berichten een eenigzins helderder beeld van de situatie, waaruit men mag afleiden, dat het einde van den grooten slag, zij het dan ook zeer langzaam, toch korter bij schijnt te komen.

De Franschen zetten hun pogingen om den Duitschen rechtervleugel om te trekken, nog steeds voort. Merkwaardig is, dat een bericht uit Duitsche bron een gevecht bij Bapaume moet melden, een plaats, zoo noordelijk gelegen, als men de Franschen nog niet verondersteld zal hebben. Bapaume is tusschen Amiens en Kamerijk gelegen. Blijkbaar hebben de Franschen het heroverde Amiens tot uitgangspunt gekozen van hun omtrekkende actie. Volgens de Duitsche berichten werd die Fransche actie vergemakkelijkt door het feit, dat de Franschen over spoorwegen in het Noordwesten konden beschikken.

Intusschen moet de Fransche aanval bij Bapaume zijn afgeslagen, hoewel de Duitschers naar hun eigen getuigenis, in de minderheid waren.

De vraag rijst, of de Franschen niet te veel op het spel zetten om hun omtrekkende beweging op den Duitschen rechtervleugel te doen slagen. Hebben zij hun midden-linie daarvoor niet te veel verzwakt? Dat zou dan een verklaring kunnen zijn voor het feit, dat de Duitschers in het centrum vorderingen maken.

Van Franschen kant wordt toegegeven, dat de Duitschers, na de vermeestering van het sperfort Camp des Romains, op de linie Verdun—Toul, bij St. Mihiel, de Maas zijn overgetrokken, al wordt er vergoelijkend bijgevoegd, dat het grootste deel der Duitsche troepen door een tegenaanval weer teruggeworpen is over de rivier. Het grootste deel, — maar dan toch niet allen. En de Duitsche berichten gaan zelfs zoover van te melden, dat de sperforten ten Zuiden van Verdun het vuren hebben gestaakt.

Het gat in de Fransche versperringslinie wordt breeder, zegt een ander Duitsch bericht.

* * *

De Engelsche „Manchester Guardian" heeft natuurlijk een heel anderen kijk op den toestand en schetst deze als volgt:

Bijna een week lang zijn de Duitschers nu bezig geweest met pogingen, om zich een doortocht te banen. Vrijdag j.l. is volgens Duitsche berichten het kleine fort Camp des Romains, bij St. Mihiel, genomen. De Franschen hebben de inneming van dit fort niet erkend, hoewel ze niet hebben tegengesproken, dat de Duitschers in die streek vorderingen hebben gemaakt. Het is twijfelachtig of de Duitschers het fort, indien zij het al genomen hebben, thans nog bezitten. Een later Duitsch bericht zegt, dat Camp des Romains en Les Paroches „hebben opgehouden met vuren," doch dat de Duitsche artillerie in gevecht is met troepen, welke de Franschen hebben opgesteld op den westelijken oever van de Maas. Wat er dus met Camp des Romains moge gebeurd zijn, de Duitschers hebben er totnogtoe geen voórdeel van gehad. Hun poging om de Duitschers in hun voornaamste verschanste stellingen te ontzetten door een afleidende beweging tegen de Fransche Oostelijke flank, is tot heden nog niet gelukt.

De „Manchester Guardian" erkent dat de bondgenooten aan de andere zijde van het Duitsche front ook nog geen resultaten hebben bereikt, doch leest uit de zich hieromtrent vaag uitdrukkende Duitsche officieele communiqué's, in vergelijking met de op dit punt veel stelliger mededeelingen van Fransche zijde, dat er aan dien kant door de bondgenooten wel merkbare vorderingen zijn gemaakt.

Het blad meent ten slotte dat er alle reden is om aan te nemen, dat de bondgenooten beter werk verrichten in 't Westen dan de Duitschers in 't Oosten hebben gedaan.

* * *

Sinds Zondag is uit Duitsche bron geen enkel bericht meer ontvangen, terwijl het rapport van generaal Joffre feitelijk geen enkele bijzonderheid van eenig belang meldt.

Omtrent den toestand op het meest gewichtige punt, waarschijnlijk voor de verdere ontwikkeling van den strijd, de Maaslinie bij St. Mihiel, meldt het Fransche communiqué alleen slechts, dat de Fransche troepen een weinig voorwaarts drongen langs de hoogten van de Maas. Deze vage en algemeene aanduiding heeft voor een beoordeeling van de operaties op dat punt al heel weinig waarde, zoodat men den toestand op het gevechtsterrein aan de Aisne, altijd nog als onveranderd en onbeslist te beschouwen heeft.

De meening over de strategische beteekenis der bezetting van het sperfort Camp des Romains loopt natuurlijk naar gelang van het standpunt der bladen buitengewoon uiteen. In de Duitsche bladen wordt de bezetting een feit van beslissende beteekenis genoemd en o.m. de „Köln. Ztg." is van meening, dat daardoor het lot van den Franschen rechtervleugel beslist is en deze nolens volens gedwongen zal zijn naar het Zuid-Oosten terug te trekken, om het gevaar van omsingeling te ontgaan.

De militaire medewerker van de „Times" daarentegen ziet in de bezetting van het sperfort geen feit van buitengewone beteekenis. „'t Is jammer zegt hij o.m., maar de Fransche rechtervleugel bezit ongetwijfeld sterke reserves en wij verwachten spoedig te hooren, dat de Duitschers op dit front teruggedrongen zullen worden. De linies van de Fransche sperforten zijn er niet op berekend, lang weerstand te bieden aan een vijand. Hun doel is de vijandelijke strijdmachten een tijdlang op te houden, en dat doel is met succes tot stand gebracht. Zij kunnen niet langen tijd weerstand bieden aan het zwaar geschut, waarvan een modern leger is voorzien. Op een front, als dat tusschen Verdun en Toul, dienen zij alleen als steunpunten voor het veldleger, niet als vervangers daarvan."

Het verdere verloop der feiten zal beslissen, welke van beide zienswijzen de juiste geweest is.

* * *

Intusschen valt uit de herhaalde en heftige aanvallen der Duitsche troepen wel op te maken, dat men van Duitsche zijde naar een spoedige beslissing in den strijd streeft.

De correspondent van de „Times" weet nog te vertellen, dat een dezer laatste dagen op een punt der Engelsche linie 22 aanvallen plaats hadden, waarvan 6 met groote troepenmachten en geschut. Op geringen afstand werden de aanvallen tot staan gebracht, alleen bij één gelegenheid drongen de Duitsche troepen tot op een kleine 100 M. afstand door. De grond, waarop de aanvallen plaats hadden, werd zoo geweldig met dooden bedekt, dat, zooals de correspondent er bijvoegt, de anderen niet aangemoedigd zullen worden om het gegeven voorbeeld te volgen.

Ondanks die hardnekkige aanvallen, is intusschen de beslissing nog steeds niet gevallen.

* * *

Van het oostelijk gevechtsterrein komt weer minder gunstig nieuws voor Oostenrijk. De Russen zijn er in geslaagd, door de Karpathen Hongarije binnen te vallen. Ze zijn nog niet te Boedapest, maar het is toch wel een schrikkelijke tegenslag voor de Donau-monarchie, dat na Galicië en de Boekowina nu reeds de derde provincie van het rijk voor den Rus open ligt.

Er begint in Oostenrijk een pessimistische stemming te heerschen: men voelt tegen den overmachtigen vijand niet opgewassen te zijn. En Duitschland kan, vastgehouden als het wordt in Frankrijk, aan den bondgenoot niet den steun geven dien deze behoeft om aan den Rus met goed gevolg het hoofd te bieden.

Aan de Oost-Pruisische grens maken de Duitschers nog steeds vorderingen en ze zijn reeds een heel eindje Rusland binnengedrongen.

De Russen heeten nu weer de Duitsche troepen uit het gouvernement Suwalki langzaam op te dringen naar de Oost-Pruisische grens, terwijl de beschieting van de Zuid-Oostelijk van Grodno gelegen veste, Osowiec, vruchteloos heet te blijven. Van meer belang echter is de passage van het officieele rapport, waarin melding gemaakt wordt van het opdringen van krachtig versterkte troepen aan het Silezische front. Nadere aanduiding, waar deze troepen blijkbaar niet zonder succes ageeren, wordt niet gegeven. Mogelijk heeft men te doen met een samenwerking tusschen Duitsche en Oostenrijksche troepen om het bedreigde Krakau te hulp te komen.

* * *

In België begint het in de laatste dagen weer erg rumoerig te worden. Evenals in het begin van den oorlog, die nu reeds bijna twee maanden duurt, wordt thans weer de bijzondere belangstelling opgewekt voor den strijd die zich al meer en meer ontwikkelt in België, en nog wel heel kort aan de grenzen.

De berichten zijn heel verward, doch het is zeker dat in den omtrek van Antwerpen, speciaal aan de kanten van Aalst ernstig gevochten is, waarbij de Duitschers zouden zijn teruggeslagen, met het gevolg dat Aalst weer de assche heeft moeten uitdragen en een vreeselijk bombardement heeft moeten doorstaan. Ook in de Kempen begint het weer voor goed en blijkens de berichten van vluchtelingen schijnt de Duitscher hier ook weer hardhandig op te treden.

En toch, er is een tijd geweest, dat men meende dat de strijd in België beslecht was.

Na den val van Luik en Namen en de bezetting van Brussel, waarop de zegevierende en verbijsterend snelle inval in Frankrijk volgde, leek het of België, strijdens moe, zich in de vesting Antwerpen terugtrekkend, aan geen slag in het open veld meer dacht.

Na den eersten grooten tegenslag der Duitschers aan de Marne, toen zij tot den terugtocht werden genoopt, bleven de Belgen in hun werkloosheid volharden. Men had gedacht, dat zij er toen op los geslagen zouden hebben en de Duitsche verbindingslinnen zouden hebben verbroken.

Het is niet geschied. Waarom, zal misschien eerst later blijken. Nu zijn de Belgen weer in volle actie. Maar de Duitschers niet minder. Bloed en brand teekenen thans weer de landouwen van Vlaanderen en de Kempen.

Wel schrikkelijk is het, dat Vlaanderenland thans weer den gruwel van den oorlog in al zijn vreeselijkheid moet beleven.

Bovendien is de insluiting en beschieting van Antwerpen wellicht zeer na op handen. Mechelen, Turnhout en andere plaatsen ondervinden weer, voor den tweeden keer, de ellende van den oorlog. En opnieuw vlieden honderden Belgen ons land binnen. Maandagavond kwam te Tilburg een trein vol vluchtelingen uit Turnhout aan, waar reeds in den vroegen morgen het alarm was gegeven voor een haastige vlucht.

Gisteren zijn te Eindhoven ongeveer 300 vluchtelingen aangekomen uit het Belgische dorp Moll, dat Zondag nog bezet was door de Belgische infanterie.

Een sterke Duitsche troepenmacht met artillerie heeft daarop de plaats bezet, waarvoor de Belgen, wegens gebrek aan artillerie moesten wijken.

Bij de nadering van de Duitschers, was de bevolking nagenoeg geheel gevlucht.

De enkele achtergeblevenen werden door den bevelvoerenden Duitschen officier verzocht, om zooveel mogelijk de gevluchte inwoners, die zich overal in den omtrek verborgen hadden, op te zoeken en hun te zeggen, dat zij moesten terugkeeren, daar anders de plaats verwoest zou worden. Slechts eenigen keerden terug. De overigen hebben, na een langen en vermoeienden tocht, de Nederlandsche grens bereikt.

Zooals gezegd, kwamen er in Eindhoven een heele massa aan, welke aldaar, door tusschenkomst van een comité's uit de burgerij, zooveel mogelijk gesteund zullen worden.

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

De vijand heeft over het geheele front aangevallen.

Dat werd Zaterdagavond elf uur te Parijs bekend gemaakt door een telegram van Generaal Joffre.

Zondagmiddag 3 uur heette het:

„Tusschen de Oise en Reims zijn verwoede aanvallen der Duitschers die herhaaldelijk tot bajonetgevechten hebben geleid, alle afgeslagen. De Fransche en Duitsche versterkingen liggen slechts enkele honderden meters van elkaar."

Aanvallen over het geheele front... verwoede aanvallen... bajonetgevechten.

Wie denkt er bij zulke berichten niet aan de ijzingwekkende telegrammen, welke ons herhaaldelijk opschrikken: te... zijn zooveel treinen met gewonden aangekomen?

Beroepsofficieren zelfs noemen deze menschenslachting „afschuwelijk". Een van hen sprak op 17 September met een korrespondent der N. R. Ct. en zeide:

„'t Is het allerellendigste wat ik nog gezien heb, de gevechten bij Reims. 't Is een wederzijdsche verbittering, een wederzijdsche woede, die mij momenten heeft doen zien, waarop van beide kanten de mannen vielen, alsof het koren halmen waren.

Werkelijk, 't is bijna geen beeldspraak: alsof 't korenhalmen in plaats van levende menschen gold.

Je denkt er niet bij op 't oogenblik, dat de strijd in vollen gang is; dat wil zeggen, je denkt op dat oogenblik alleen militair, alleen als officier; je vraagt je af hoe de gaten te stoppen, hoe 't snelst versterking kan komen en wie 't snelst versterking zal kunnen krijgen.

Maar nu ik er aan terugdenk, is 't afschuwelijk."

Dat werd op 17 September gezegd En op den 27en seinde Joffre nog steeds van aanvallen, van verwoede aanvallen over het geheele front van 250 K.M.!

Achtien treinen met gewonden...

Twintig treinen met gewonden...

Kuilen met honderd lijken, met tweehonderd lijken... men kan over de slagvelden in rechte lijnen niet meer gaan, want overal versperren grafheuvels, — sommige moeten meer op dijken dan op heuvels gelijken — den weg.

En overal kermen de gewonden.

Er zou een groot leger mannen noodig zijn, vertelde dezelfde officier, om overal alle gewonden dadelijk te hulp te kunnen komen.

Iedereen doet wel zijn best maar ge begrijpt, met de ongelooflijk moorddadige vuurwapens en de verbitterde gevechten van dezen oorlog is 't aantal gewonden ontzettend groot.

Zoo vindt je er, die al dagen te lijden liggen, den dood nabij, met ontstoken wonden, wormen in hun wonden kruipend soms, die toch nog te redden zijn.

Het is afschuwelijk, afschuwelijk.

Wij konden de berichten van het strijdtooncel heden niet verwerken, alvorens ons hart te hebben laten spreken. Men moet niet denken, dat wij de dagelijksche telegrammen verklaren en uitwerken als een schaakredakteur de verschillende zetten op zijn bord beredeneert. De pen trilt, zoodra de verbeelding even verder gaat dan de feiten en schouwt over de slagvelden, in de loopgraven, achter de borstweringen, of op de hoogten, waar gestormd is.

Arme kerels, in den bloei van het leven vermoord, arme vrouwen en kinderen, voor heel het leven gebroken.

En waarom... D. v. N.

PARIJS, 27 Sept. Het communiqué van elf uur 's avonds bevestigt, dat gedurende den nacht van 25 op 26 September tot in den dag van den 27sten de Duitschers dag en nacht niet ophielden over geheel het front met ongekende heftigheid hunne aanvallen te hernieuwen, met het blijkbare doel om door onze linies te breken. De aanval geschiedde op alle punten, waaruit blijkt, dat de opperbevelhebber instructies heeft gegeven om een beslissing van den veldslag te verkrijgen.

Niet alleen slaagde de vijand hier niet in, doch gedurende de gevechten slaagden wij er in, doch gedurende de gevechten slaagden wij er in een vaandel en kanonnen te nemen en maakten wij ook talrijke gevangenen. Het vaandel werd op den vijand veroverd door het 24ste regiment koloniale infanterie.

Alle legerbevelhebbers merken op, dat de moreele toestand der troepen, ondanks de vermoeienissen, voortvloeiend uit de gestadige worsteling, uitstekend blijft en dat het hun zelfs moeite kost hen terug te houden in hun verlangen den vijand in zijne verdedigende stellingen te gaan aanvallen.

BERLIJN, 27 Sept. De toestand op het oorlogsterrein is over het algemeen dezelfde als gisteren. De Duitsche troepen konden bij Verdun alle veroverde stellingen behouden en successen van beteekenis behalen. In het centrum hadden wij succes in een hardnekkig gevecht tegen de Franschen. Op den rechtervleugel der Duitschers gelukte het, na een heftigen aanval, de Franschen en Engelschen zegepralend terug te slaan.

* * *

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

ANTWERPEN, 29 Sept. Officieel wordt medegedeeld: Zaterdag werd een afdeeling Duitsche troepen, omvattende 1 brigade infanterie, 2 regimenten cavalerie en 6 batterijen, waarvan 2 van zwaar kaliber, verrast op haar tocht van Brussel naar Dendermonde over Aalst.

Toen zij van voren en in de flank werden aangevallen, trokken deze troepen in wanorde op Assche terug, terwijl zij talrijke krijgsgevangen en gewonden en verschillende munitiewagens in onze handen lieten.

Zondag werd, waarschijnlijk om wraak te nemen over deze mislukte expeditie, Mechelen opnieuw gebombardeerd door kanonnen, die ver dragen, en er teekende zich eene beweging van belangrijke troepenafdeelingen af op ons front tusschen Mechelen en Aalst.

De verschillende aanvallen der Duitschers stuitten af op onzen weerstand.

In de richting van Aalst slaagde onze divisie cavalerie er in den Duitschen linkervleugel in den rug aan te vallen.

Resumeerend kan men zeggen, dat de Duitsche aanval mislukte. Onze troepen wisten zonder moeite de verkregen posities tusschen Antwerpen en Mechelen te behouden.

Het station van Mechelen heeft veel geleden, tallooze huizen zijn in elkaar gestort, andere staan in brand en een tiental burgers werden gedood.

Zaterdagmiddag vloog een Duitsche vliegmachine boven de forten van Antwerpen.

Uit Aken komen groote troepentransporten door België, met het zware Duitsche belegeringsgeschut. Men verwacht nu een spoedige beschieting van Antwerpen.

OSTENDE, 29 Sept. Zondagmorgen deden de overheden alle bewoners Aalst ontruimen.

De Duitschers poogden de Dender over te trekken en toen zij teruggedreven werden, bombardeerden zij Aalst. Hier werd belangrijke schade aangericht, met name ging het hospitaal in vlammen op.

De Duitschers werden teruggedrongen tot op Assche.

DE BURGEMEESTER VAN BRUSSEL GEVANGEN GENOMEN.

OSTENDE, 29 Sept. Een bericht, dat ons uit Brussel is toegekomen, meldt, dat burgemeester Max in zijne functie is ontheven en op bevel van den Duitschen militairen commandant in hechtenis gesteld is.

Deze laatste poogde het college van Schepenen te dwingen uit hun kring een anderen burgemeester te kiezen. De schepenen weigerden, maar namen de opdracht, om voor de handhaving der orde te waken op zich.

Max zou gearresteerd zijn, omdat hij aan de banken zou hebben verboden het gedeelte der oorlogsschatting, dat eind September verviel, te betalen. Dit had hij gedaan, omdat de Duitsche gouverneur, als voorwendsel nemende de niet-betaling der oorlogsschatting, had beslist, dat de bons der opvorderingen niet meer zouden worden terugbetaald.

Volgens een later gerucht zou Max weer in vrijheid gesteld zijn; doch hiervan werd geen enkele bevestiging ontvangen.

De Duitschers dwingen de buitenlandsche banken te liquideeren. Aan iedere bank is een Duitsche commissaris toegevoegd.

Bank-operaties met het niet door Duitschers bezette gebied zijn verboden.

NIEUWE VERWOESTING VAN MECHELEN.

ANTWERPEN, 28 Sept. Over het bombardement van Mechelen wordt nader gemeld: De stad wordt thans voor de derde maal gebombardeerd. De stad ligt open en is zonder de minste verdediging.

Zondagmorgen om half negen verlieten burgers eene kerk, toen een granaat midden in een groep kerkgangers viel en verscheidene dezer doodde. Een onbeschrijfelijke paniek maakte zich van de menschen meester en de meesten vluchtten in de nabijzijnde huizen. Een granaat viel in een café en wondde verscheidene aanwezigen. Toen volgde een regen van granaten, wel 50 per uur.

Een der eersten viel op het station, dat in brand geraakte. Het vuur deelde zich mee aan de kazerne der lanciers, een timmerfabriek, een hospitaal en de nationale fabriek van postzegels.

De forten van Waelhem en Wavre beantwoordden het bombardement krachtdadig tot den avond.

De St. Romboutskerk is thans volkomen verwoest. De toren is ernstig beschadigd.

DE VESTING ANTWERPEN.

ANTWERPEN, 29 Sept. De Duitschers hebben de beschieting van de Zuidelijke forten van Antwerpen: St. Catharina-Wavre en Waelhem, vanuit Mechelen begonnen. Tot dusver met weinig succes.

TURNHOUT, 29 Sept. Het optrekken der Duitschers naar Antwerpen, geschiedt geleidelijk. Zij trachten alle zich nog in het veld bevindende Belgische troepen voor zich uit te drijven tot in den Antwerpschen fortengordel, om vervolgens de belegering te beginnen.

Van drie zijden rukken de Duitschers op Antwerpen aan: door hun operaties langs Aalst en Dendermonde uit het Westen, door het nieuwe bombardement en den aanval op Mechelen uit het Zuiden, en door het maken van een doorgang bij Turnhout uit het Oosten.

GENT, 29 Sept. Aalst is bezet door 20.000 man Duitsche troepen, die een actie zijn begonnen tegen Antwerpen.

Alhier zijn 35.000 vluchtelingen uit Aalst en omgeving aangekomen.

NABIJ DE HOLLANDSCHE GRENS.

In de laatste dagen hebben ook nabij onze grens weer krijgsverrichtingen plaats gehad, die wijzen op eene vernieuwde actie van de Duitschers.

Zondag en Maandagnacht zijn de Duitsche troepen in Belgisch Limburg weer aanvallend opgetreden en hebben er talrijke schermutselingen plaats gehad. Een gevolg hiervan was, dat de Belgische bezetting uit Moll Zondagnamiddag moest terugtrekken op Turnhout en de eerste plaats werd toen door de Duitschers bezet.

Maandagnacht probeerden de Belgen welke hulp kregen van verschillende posten in den omtrek, de Duitschers weer achteruit te drijven, hetgeen echter niet gelukt is, daar de Duitsche soldaten over artillerie beschikten. Maandagmorgen 4 uur kwam te Turnhout een trein aan met Belgische gekwetsten, welke in het hospitaal aldaar tijdelijk opgenomen werden.

Zondagnamiddag stonden huizen in het dorp Meerhout, een uur boven Moll gelegen, in brand. De bewoners uit den omtrek vluchtten allen naar Turnhout en naar de verschillende grensdorpen. Met het oog op een bezoek van Zeppelins, zooals er de vorige week reeds een werd waargenomen, mag in Turnhout na 8 uur 's avonds nergens licht branden.

Ook uit Mechelen, dat opnieuw gebombardeerd wordt, kwamen vele vluchtelingen te Turnhout aan.

Een Duitsche trein met troepen is bij Bilsen, (dicht bij Maastricht) ontspoord, doordat de Belgen de spoorlijn hadden opgebroken. Uit wraak daarover hebben de Duitschers het dorp Bilsen in brand gestoken.

Naar de Limb. Koerier verneemt, zijn de heeren Victor Marres, burgemeester en M. Schiepers, secretaris, van de nabij Maastricht gelegen grensgemeente Vroenhoven (Montenaken) door Duitsche dragonders gevangen genomen en meegevoerd. Eveneens is dit het geval met dhr. M. Schölberg, burgemeester van de iets verder gelegen Belgisch-Limburgsche gemeente Sichen-Sussen-Bolré.

Deze aanhoudingen zijn geschied naar aanleiding van het door de Duitschers uitgevaardigd bevel, dat de Belgische gemeentehoofden niet de bij Kon. besluit voorgeschreven oproeping van de manschappen der jongste lichting mochten uitvoeren of voor hun vervoer zorgen.

De Duitschers stellen zich n.l. op het standpunt, dat het bezette deel van België thans Duitsch grondgebied geworden is, en daar geen orders van een vreemden souverein (in casu den koning der Belgen) mogen worden uitgevoerd.

* * *

DE DUITSCHERS IN RUSLAND.

De Russen schijnen tegen de Duitschers, die uit Oost-Pruisen Rusland zijn binnengerukt, ook weer offensief op te treden. Een Russisch bericht maakt tenminste melding van een slag bij Sopotskin en Drouskeniki, in het district Suwalki, waar de Duitschers, gelijk men weet, reeds een eigen bestuur hebben ingericht. De slag, die ten nadeele van de Duitschers verloopen zou zijn, zal wel door de Russen

geleverd zijn tegen Duitsche troepen, die oprukken om de vesting Grodno aan te vallen. Uit de gemelde bijzonderheid, dat de Duitschers poogden om bij Drouskenicki de Memel over te steken, blijkt, dat de Duitsche troepen een aanzienlijk eind op weg reeds waren om de sterke veste om te trekken.

De meer Oostelijke en dicht bij de grens gelegen vesting Osowiec wordt, volgens de Russische berichten, reeds beschoten; zij zou echter nog steeds krachtig stand houden. Het Russische rapport erkent intusschen, dat de Duitschers een aardig eind Rusland reeds zijn binnengedrongen.

PETROGRADO, 29 September. Een rapport van den generalen staf meldt het volgende: De Russische troepen zetten het offensief in de bosschen van Augustof (gouv. Suwalki) krachtdadig voort.

Het bombardement van Osowiec (veste, eveneens aan de Oost Pruisische grens), waaraan stukken zwaar geschut deelnemen, duurt sedert 27 September reeds voort. De beschieting is zeer heftig. Een poging van de Duitsche infanterie om dichter naar de versterking op te rukken, werd afgeslagen.

Op het Silezische front ontwikkelt de vijand, die aanzienlijk versterkt is, een groote activiteit.

RUSSISCH OPTREDEN.

In Insterburg, waar de Russische generaal Rennenkampf zijn hoofdkwartier heeft gehad, hebben — schrijft de „Vorwärts — alle leden van den gemeenteraad zich vrijwillig als gijzelaars aangeboden. Hun leven hing aan een zijden draad. Als voorbeeld het volgende: Rennenkampf beval, dat de Diesel-motor in de stedelijke gasfabriek meer kracht ontwikkelen moest. Ofschoon men een sterkere spanning voor gevaarlijk hield, trachtte men er aan te voldoen. De motor ontplofte en zes werklieden werden gedood of zwaar gewond. Ook de Russische officier, die toezicht hield, werd gekwetst. Generaal Rennenkampf dreigde: als de officier sterft, worden ook de gijzelaars doodgeschoten. De officier stierf niet. Zijn leven redde dat van de gemeenteraadsleden.

* * *

DE RUSSISCH-OOSTENRIJKSCHE GEVECHTEN.

PETROGRADO, 29 September. Een rapport van den generalen staf meldt: De uitvallen van het garnizoen van Przemysl bleven zonder succes. Wij maakten opnieuw een groot aantal krijgsgevangenen; ook kanonnen en munitie vielen in onze handen.

De terugtocht der Oostenrijksche troepen duurt voort; er heerscht algemeene verwarring in hun rijen.

NEDERLAAG DER OOSTENRIJKERS.

't Ziet er met de Oostenrijkers niet heel rooskleurig uit.

In Galicië rukken de Russen met geweldige vaart vooruit.

Een officieel telegram uit St. Petersburg meldt, dat ze al in Debowiec zijn, dat is meer dan 100 kilometer ten Westen van de vesting Przemysl.

Het Oostenrijksche leger lijkt op de vlucht.

Een sterke legermacht, seint de Russische staf, trekt van Przemysl terug op Sanok — dat is nog geen 60 K.M. ten Westen van Przemysl.

Maar de Russen bezetten al Debowiec, dat 50 K.M. verder naar het Westen ligt.

Hoe moet dat leger van Sanok den Russen ontloopen?

Dit leger is „bestreken door het vuur van de Russische artillerie en is op de vlucht geslagen met achterlating van trein- en automobiel-parken."

Zoo meldt de Russische staf.

De Oostenrijkers hebben altijd gezegd, dat de Russen zoo gemakkelijk niet door de Karpathen zouden breken welke Galicië scheiden van Hongarije.

Maar bij Uzsok zijn ze er al door.

Wij rukken Hongarije binnen, seinen de Russen.

De Russen vallen Oostenrijk binnen ongeveer als het Duitsche blok, dat via België op Noord-Frankrijk viel.

De Oostenrijkers hebben in een slag van 10 dagen getracht dat blok te keeren, maar het was hun te machtig.

Sindsdien hebben zij geen verzet geboden.

En de Russen rukken steeds verder vooruit.

Eigen Telegrammen.

MAANDAGNAMIDDAG 5 UUR.

GENT. De Duitschers hebben Aalst gebombardeerd, dat de Belgen bezetten. Op het station viel een regen van granaten. Twee fabrieken en het hospitaal zijn in brand geraakt. Gedurende de H. Mis zijn er twee granaten in de St. Maartenskerk gevallen. De verschrikte bevolking vluchtte. Het gevecht bij Aalst duurt voort. De Belgen drongen de Duitschers tot Assche terug. Assche ligt halfweg tusschen Aalst en Brussel.

* * *

DINSDAGMIDDAG 3 UUR.

PARIJS. Het communiqué van gisteravond 11 uur meldt. Op onzen linkervleugel is de toestand gunstig. In het centrum werden hevige aanvallen met succes afgeslagen. Aan de Maas maakten wij eenige vorderingen. In het Woevre gebied noodzaakte de mist ons onze operaties te staken. In Lotharingen en de Vogezen is de toestand onveranderd.

LONDEN. De Times ontvangt een telegram uit Bordeaux dat twee bataljons van de Pruisische garde door de geallieerden zijn vernietigd.

PETERSBURG. De Russen zetten het offensief voort. Pogingen van de Duitsche infanterie om Ostrowits te ontzetten werden verhinderd. De terugtocht van het Oostenrijksche leger duurt voort.

ROME. Volgens een telegram uit Peterburg wordt de vorming van een leger van 7 millioen man voorbereid, dat rechtstreeks komt te staan onder het opperbevel van den Tsaar. Dit leger zal allen tegenstand wegvagen en tegelijkertijd oprukken naar Weenen en Berlijn.

GENT. Naar aanleiding van de arrestatie van den Burgemeester van Brussel vernemen wij het volgende: Vrijdagmiddag werd de Burgemeester bij den militairen gouverneur geroepen van wien hij niet terugkeerde. Eenigen tijd later werden eveneens alle wethouders ontboden. De gouverneur deelde hen de arrestatie van den heer Max mede en verzocht hen uit hun midden een nieuwen burgemeester te benoemen. Indien zij dat niet deden, zei de gouverneur, zou een Duitsche Burgemeester worden benoemd en in geval van een opstand de stad met den grond worden gelijk gemaakt. Na lange besprekingen werd besloten den wethouder Maurice le Monier het burgemeestersambt op te dragen. Hoewel deze aanvankelijk weigerde, stemde hij er ten slotte in toe deze functie te aanvaarden en in overleg met het college van wethouders zou hij trachten de orde te handhaven.

* * *

HEDEN MIDDAG 12 UUR.

UTRECHT. In de herstelwerkplaats van de nieuwe munt brak gisteravond om 9 uur brand uit op de smeltplaats van de bovenverdieping. Er is schade aangericht in de stempel- en medaillefabriek, in de smederij, smeltplaats, en stookplaats. Het bedrijf zal kunnen doorgaan, echter niet zonder eenige stoornis.

BRUSSEL. De commandant van de Duitsche troepen, die Antwerpen belegeren, heeft door bemiddeling van den Amerikaanschen- en den Spaanschen gezant, aan de Belgische Regeering doen weten, dat, wanneer de Belgische militaire autoriteiten zich verplichten, om kunstwerken en kerktorens niet voor militaire doeleinden te benutten, de Duitschers deze gebouwen bij beschieting zooveel mogelijk zullen sparen, dat wil zeggen, voor zoover dit mogelijk is bij de buitengewone explosieve uitwerking van het moderne geschut.

ANTWERPEN. Bij Waelhem hebben de Duitschers een klein kruitmagazijn van weinig belang in de lucht laten vliegen. Ook hebben zij getracht de waterwerken te vernielen, hetgeen hun echter niet gelukt is. In Antwerpen zijn maatregelen genomen om de stad van goed drinkwater te voorzien.

MAASTRICHT. Iemand, die hier uit Luik aankwam, deelde mede, dat te Luik opnieuw 6 groote 42 c.M. kanonnen zijn aangekomen, die naar Antwerpen werden getransporteerd. Ook 50 auto's met geniesoldaten kwamen hier aan met bestemming voor Antwerpen.

LONDEN. Den 27en begonnen de Japanners, die tegen Kiau-tchou opereerden den aanval tegen de vooruitgeschoven stellingen, die 4 K.M. van de hoofdlinie van den vijand verwijderd waren. De Japanners slaagden er na een hardnekkigen tegenstand in, den vijand uit zijn stellingen te verjagen en alle hoogten van zijne verdedigingslinie te bezetten.

ANTWERPEN. Gisteren hebben de Duitschers de beschieting der forten Waelhem en Wavre St. Cathrien voortgezet. De forten beantwoordden het het vuur. De vijand slaagde er in dit tot zwijgen te brengen.

Het bombardement begon om vier uur 's morgens en eindigde om half twee. De vijand durfde nergens een aanval tegen de eerste verdedigingslinies te ondernemen. Een keer werd dit gepoogd tegen de forten Liezele en Breemdonck. De Belgische troepen lieten de Duitschers nabij komen, totdat zij onder schot waren. De Belgen lieten thans een regen van kogels en projectielen op den vijand losbarsten, die daarna haastig terugtrok. De Duitschers hadden groote verliezen. Deze gebeurtenissen bevestigen het vertrouwen in het weerstandsvermogen der opgeworpen verschansingen.

Verschillende bommen, die in de forten terecht kwamen, gaven rookwolken te zien van meer dan 15 M. hoogte.

WEENEN. (Officieel). De operaties, die op 29 September opnieuw begonnen tegen de verbonden Oostenrijksch-Duitsche strijdkrachten hadden tot resultaat, dat aan beide zijden van den Weichsel de vijand een terugtrekkende beweging ondernam.

Bij Biecz werd eene sterke afdeeling Russische cavalerie uiteengeslagen. Ten Noorden van de Weichsel werden verschillende vijandelijke cavaleriedivisies teruggeslagen.

BERLIJN. (Van Duitsche zijde.) Een Duitsch vliegtuig wierp twee bommen op Callan, die belangrijke schade aanrichten.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 30 Sept. 1914.

Z. K. H. PRINS HENDRIK TE BOXTEL.

Onze jonge Roode-Kruis-afdeeling viel Dinsdagmorgen een hooge eer te beurt.

Om kwart voor tien arriveerde uit de richting Eindhoven Z. K. H. met gevolg in twee automobielen. De Prins was vergezeld van zijn adjudant Jhr. Wittert van Hoogland, den gepensio-M.U.L.O. op den Burgakker, die op de neerden generaal Lübbers, regeeringscommissaris bij het Noord-Brabantsche Roode Kruis, Baron van Tuyll, terwijl ook de voorzitter van het Eindhovensche Comité, de Edelachtbare Heer van Kolfschoten, Burgemeester van Gestel, zich bij hen bevond.

Allereerst reed men naar het Liefdegesticht op Duinendaal waar, Burgemeester Gijsen, Voorzitter van het Boxtelsche Roode Kruis-Comité, aan den ingang bij de vestibule Z. K. H. en de overige heeren ontving en begroette en hun vervolgens de Eerwaarde Overste voorstelde. Deze verwelkomde de hooge bezoekers in de ontvangkamer, die voor deze zeldzame gelegenheid een weinig van haar kloosterlijken eenvoud had ingeboet en o. a. prijkte met een zeer mooi portret van H. M. de Koningin, uit het atelier van de Firma Bogaerts alhier.

Nadat de EdelAchtb. heer Burgemeester den secretaris van 't Boxtelsch Comité, den heer van de Ven, de dames-leden en de heeren doktoren aan Z. K. H. had voorgesteld, nam de bezichtiging der geheele verpleegingsinrichting een aanvang.

De Eerw. Overste begeleidde den Prins naar de binnenplaats, waar rechts de verpleegsters en links de transportcolonne stonden opgesteld en waar een enthousiast: „Leve Prins Hendrik, Leve de Koningin, Leve Prinses Juliana" weerklonk, een hulde der in Oranje en nationale kleuren gedoste leerlingen en van de stemmig-zwart gekleede weesjes, die aangenaam verraste. Een schoon bouquet in Oranje werd den Prins aangeboden.

Van hier ging men naar de ziekenzalen, de conversatiezaal, de dokterskamer, de verbandkamer, alle met de uiterste zorg ingericht. Z. K. H. toonde zich bijzonder voldaan over hetgeen hij hier mocht zien. De honderd bedden, die in 't Liefdehuis reeds in gereedheid zijn gebracht, vormen een mooi getal. Er is bovendien nog ruimte voor een tweede honderdtal bedden. Voorts werd een bezoek gebracht aan de badvertrekken, de theekeuken en wat er verder tot de welverzorgde inrichting behoort. Meer dan eens betuigde de Prins zijne bijzondere voldoening. Doch niet alleen voor deze zaken toonde de Prins een groote belangstelling, hij bezocht ook de afdeelingen voor oude mannen en vrouwen, waar hij levendig werd toegejuicht. Hier toonde hij zich diep getroffen door de spontane uiting van één der vrouwtjes die hem verzekerde, dagelijks te bidden dat het vorstelijk gezin in gezondheid moge bewaard blijven. „Daar ben ik blij om", was 't dankbaar antwoord. In gemoedelijken toon sprak Z. K. H. tot de oudjes.

In één der gangen speelde zich een schijnbaar oninteressante, maar zeer aardige scène af. Er stond, als zoovele attenties, een oranjeboompje, met prachtigen appel. De Prins verzocht om 't voorrecht dezen appel voor 't Prinsesje te mogen plukken, een verzoek, waarmee de Eerw. Overste zeer vereerd was.

Na een bezoek aan den bouw voor besmettelijke zieken, ging men naar de Kapel, die wanneer 't noodig is, ook voor verpleging zal gebruikt worden.

De Eerw. Zusters zongen hier het lied: „God bewaar ons Neerland". De Prins gaf blijken van zichtbare ontroering en stelde er prijs op het lied ten einde toe aan te hooren.

Bij het afscheid van de Eerw. Overste en Zusters, waarvan de eerste den Prins haren dank betuigde voor de eer van dit vorstelijk bezoek, gaf Z. K. H. nogmaals uiting aan zijn gevoelens van hooge waardeering en sprak den wensch uit in minder treurige tijdsomstandigheden zijn bezoek te kunnen herhalen.

Alsnu reed men naar het klooster St. Ursula te Breukelen, waar de Burgemeester den ZeerEerw. Heer Pastoor Eras en de Eerw. Overste aan Z. K. H. voorstelde. Ook hier gaf de Prins van groote belangstelling voor het werk der Eerw. Zusters blijk en toonde niet minder ingenomenheid met alles wat hier in gereedheid was gebracht. De mooie zalen met 25 bedden voldeden hem uitstekend. Ook werd een bezoek gebracht aan de badkamers en de conversatiezaal.

Ten slotte reed men naar het Kasteel van Stapelen, waar door den Prins en zijn gevolg eenige ververschingen gebruikt werden. Na de inspectie van het achttal bedden in de ridderzaal, den voorraad van dekens en ondergoederen die hier bewaard worden, werd ook de H. Bloedskapel in oogenschouw genomen. Ook hier sprak de Prins zijn groote voldoening uit.

Omstreeks elf uur verliet de Prins in de richting Gemonde onze gemeente.

Als gidsen fungeerden de leerlingen van de hoogste klassen der school voor hooken der straten opgesteld, de auto's den weg wezen.

Het bezoek van Prins Hendrik heeft hier bij de betrekkelijk weinigen, die er getuige van waren, den indruk versterkt dat Z. K. H. een groote, werkdadige liefde bezit voor den edelen arbeid van het Roode Kruis en de herinnering achtergelaten van een vriendelijk en voorkomend wezen, dat in gemoedelijkheid den weg vindt naar het hart der onderdanen van Hare Majesteit.

— De vergadering van het Kruisverbond Pius X verleden Zondag, was slechts matig bezocht. De heer Terra was door bondsbezigheden verhinderd zijne aangekondigde voordracht te houden. De WelEerw. Adviseur, kapelaan Manders stelde evenwel de vergadering schadeloos, en ontrolde voor haar oog een rij van tafereelen, die aantoonden, wat voor nameloos onheil de drank ook in oorlogstijd sticht. Hij oogstte een hartelijk applaus.

't Is te hopen, dat een volgende vergadering drukker bezocht zij.

— Alhier zal, naar wij vernemen, een vluchtelingen-asyl worden opgericht onder leiding van den Burgemeester. Het is de bedoeling eventueele vluchtelingen onder te brengen in de Witte Bioscoop en in Hotel Schroots. Vandaar zullen ze naar Oldebroek worden overgebracht.

— De heer C. J. van Sparrentak, hoofdconducteur bij de S.S. alhier, is gekozen tot lid van de groepsvertegenwoordiging.

— Toen gisterenavond het dochtertje van den heer Vriezen, hoofdconducteur alhier, uit den trein stapte, werd zij dermate ongesteld, dat zij in een zakte. Dr. Hoek werd onmiddellijk ontboden. Daarna werd het meisje per brancard naar huis gebracht.

STEUN.

De commissie, die uit het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en der Nederlandsche Centraal Spoorweg Maatschappij is gevormd tot het innen van bijdragen ten behoeve van het Koninklijk Nationaal Steuncomité, heeft mij verzocht telkens mededeeling te doen van de door het personeel beschikbaar gestelde bedragen, die door de zorgen der Maatschappijen aan genoemd Steuncomité zijn overgemaakt.

Gaarne gevolg gevende aan dit verzoek, breng ik bij dezen ter kennis van het personeel, dat over de maand Augustus als eerste gave aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité is toegezonden een bedrag van f 37.859½, waarvan f 35.108.11½ door S.S.-personeel en f 2751.40 door N.C.S.-personeel is bijeengebracht.

Het strekt het personeel tot eer, dat het in al zijn rangen op zoo onbekrompen wijze wil medewerken tot leniging van den nood.

Zijn voorbeeld zal, gelijk mij is gebleken, door vele gepensionneerden worden gevolgd.

Aan ieder van het personeel wordt een exemplaar dezer dienstorder uitgereikt.

De Dir.-Gen. der Mij tot E. v. S. S.
Directeur der N. C. S. M.,
VAN KRETSCHMAR.

TENTOONSTELLING S. S.

De tentoonstelling op het gebied van het spoorwegwezen, die door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in den loop van dit jaar te Utrecht gehouden zou worden, is met het oog op de tijdsomstandigheden tot later uitgesteld.

KERKELIJK NIEUWS.

Z. D. H. de bisschop van Den Bosch heeft aan den weleerw. heer Th. J. van Beek eervol ontslag verleend als pastoor te Den Dungen, en heeft benoemd tot pastoor te Den Dungen den weleerw. heer P. J. van den Heuvel; tot kapelaan te Tilburg (Besterd) den weleerw. heer L. E. G. A. Moonen; tot rector van het Moederhuis te Schijndel den weleerw. heer J. H. van Vlokhoven; tot kapelaan te Grave den weleerw. heer A. J. Peters, thans kapelaan te Helmond, en tot kapelaan te Uden den eerw. heer H. F. Heezemans, priester van het Seminarie.

VUGHT. De voetbalvereenigingen Wilhelmina uit 's-Bosch en U.V.V. uit Utrecht, speelden Zondag alhier een voetbalwedstrijd, ten bate van het Ondersteuningsfonds; het stedelijk muziekcorps luisterde de wedstrijd op, waarbij heel veel publiek aanwezig was. Sport in dienst der openbare liefdadigheid. Mooi zoo! Moge dit voorbeeld steeds meer navolging vinden!

's-BOSCH. Dat deze benarde tijden zeer nadeelig zijn voor alle reizigers voor zaken, begrijpt iedereen, doch de agenten van levensverzekeringen lijden nog wel het meest schade. Nieuwe verzekeringen worden om zoo te zeggen niet afgesloten, zoodat velen slechts een klein inkomen hebben op het oogenblik. De R. K. Vereeniging van agenten van Levensverzekering „Ons Belang" heeft daarom besloten, tegen Donderdagavond 1 October, in het café van den heer A. Rat, in de Kolperstraat, eene vergadering te beleggen, waarop onderling besproken zal worden, welke middelen ten dienste staan, om de agenten, hierboven bedoeld, zooveel mogelijk te behoeden voor schade.

SCHIJNDEL. Tusschen St. Oedenrode en deze gemeente, woedde Zaterdagmiddag een geweldige boschbrand.

Een paar dames, die per fiets een tochtje maakten, werden verzocht het ter kennis te brengen van de bevoegde macht.

St. OEDENRODE. Onder den veestapel van den landbouwer M. v. d. B. op het School, is het miltvuur uitgebroken. Tot heden werd slechts één geval geconstateerd. Voor den eigenaar een aanzienlijke schade, wijl ook voor de overige 16 koeien het gevaar van besmetting niet uitgesloten is.

— Voor onze fanfare is de huidige toestand verre van gunstig.

Door het ontbreken van eenige flinke krachten — thans onder de wapenen — kunnen de oefeningen geen geregelden voortgang hebben.

Een en ander is wel te betreuren, aangezien het muziekkorps, onder de leiding van zijn eminenten directeur, groote vorderingen maakte, getuige het voor eenige maanden gehouden festival.

TILBURG. B. en W. stellen den raad voor, den minister van waterstaat het verzoek te doen, te bevorderen, dat over het aan te leggen Wilhelminakanaal, in de Enschotsche baan, een brug gelegd zal worden. De minister is in beginsel bereid, als de gemeente in de kosten f 15.000 bijdraagt.

B. en W. stellen voor, daartoe te besluiten, als belanghebbenden f 5000 beschikbaar stellen. Aan de Prov. Staten zal een bijdrage gevraagd worden.

VALKENSWAARD. Maandag arriveerden alhier talrijke vluchtelingen, de meesten uit Moll en Beverlo. De geheele bevolking der Belgische Kempen is op de vlucht geslagen voor de Duitsche troepen, die voering kregen met Belgische afdeelingen. In Moll, Exel en Beverlo hadden kleine gevechten plaats. Sinds enkele dagen zijn hier een drietal vliegtuigen aan gene zijde der grens waargenomen. Vele boerderijen staan in brand. Sommige der Belgische ingezetenen hebben als eenigste bagage een bundeltje kleeren bij zich. De schrik staat op aller gelaat te lezen.

Met den Belgischen trein van 4 uur passeerden nog een aantal vrouwen en kinderen. De stroom van vluchtelingen neemt steeds toe. We zagen o.a. een paar rijtuigen met eerwaarde Zusters over de grens gaan. In Luijksgestel was de stroom van vluchtelingen zoo groot, dat deze op ons den indruk maakte van een processie. Van alle mogelijke vervoermiddelen werd gebruik gemaakt. Zoo zaten 6 à 12 deftig gekleede dames op een boerenkar.

Ook tooneelen der diepste droefheid hebben we aanschouwd. Een paar vrouwen hadden in de verwarring al hunne kinderen verloren.

Enkele vrouwen verkeerden in zulk een toestand, dat het vervoer zeer moeilijk was. Een vrouw had een zuigeling van vier dagen op den arm.

Den meest treurigen aanblik boden de ouden van dagen, die zich als 't ware langs den weg voortsleepten, hun vaderland in het diepste leed achterlatend.

De bevolking onzer grensdorpen stelt alles in 't werk om de droefheid der ongelukkigen zooveel mogelijk te verzachten.

VEGHEL. De prijs der eieren is steeds stijgende. Verleden week betaalde men op de veiling 97 à 100 cent per kilo, dat is tegen 5½ à 6 cent per stuk. Vele particulieren ruimen thans, nu de graanprijzen en het kippenvoer zoo duur zijn, hun kippen op, wat natuurlijk ook invloed heeft op den prijs.

GELDROP. Zondagavond om 10 ure ontstond door onbekende oorzaak brand in de woning van M. v. d. Heuvel, op Klein Braakhuizen, onder deze gemeente, welke spoedig zoo in hevigheid toenam, dat de aangrenzende woningen van A. Beets en J. v. d. Rijt, mede spoedig een prooi der vlammen werden.

GEMERT. De prijs van het roggebrood alhier is verleden Maandag wederom met 4 cent verhoogd en thans op 74 cent de 6 kilo gebracht.

— Een vliegmachine. — Zaterdagnamiddag passeerde boven de lijn Gemert, Erp, Zijtaart, St. Oedenrode, Best een vliegmachine op zeer groote hoogte. Te Gemert was de vlieger iets lager en kon men waarnemen dat het een tweedekker was.

Burgerlijke Stand.

Gemeente Boxtel.

van 20 — tot 26 Sept.

GEBOREN:

Lamberta M., d. van J. Willems en A. Timmermans, Baan. — Martina, d. van W. Brusselaars en L. van de Loo, Molenpad. — Adrianus M., z. van P. Schellekens en M. van Roij, Kleinderliempde. — Hendrika J., d. van G. van den Boogaard en P. Smulders, Bosscheweg. — Adriana J., d. van A. Vermeulen en J. Leijten, Onrooi. — Adrianus Th., z. van J. Th. Verhoeven en J. van Alphen, Roond. — Adriana, d. van M. Slijters en A. van de Langenberg, Kleinderliempde. — Wilhelmina, d. van A. Karsemakers en A. van Dincten, Breukelen.

ONDERTROUWD:

Hendrikus van den Bogaard, wedr. van J. de Kroon, 56 j., Esch, en Johanna van den Boogaard, wed. van G. van de Langenberg, 40 j., Zandvliet.

OVERLEDEN:

Arnoldus J. van Liempt, echtg. van A. van de Pas, 41 j., Burgakker. — Pieter A. van de Werff, 5 m., Molenstraat. — Antonius Troijen, wedr. van J. van Dijk, 77 j., Nieuwstraat. — Johannes H. van Deelen, 3 m. Breukelen. — Leonie M. Vicaire, 42 j., Jachtrust.

D. en A.

TERUGGAVE RECOGNITIE JACHTAKTEN.

De Burgemeester van Boxtel

brengt ter kennis van belanghebbenden, dat door de Ministers van Landbouw, Nijverheid, Handel en van Financiën, wordt overwogen teruggave van de recognitie van die jachtakten, waarvan geen of slechts weinig gebruik gemaakt is kunnen worden.

Uitsluitend komen daarvoor in aanmerking, personen die hunne akte voor 1 October 1914, bij den burgemeester hunner woonplaats hebben ingeleverd.

De betaalde zegelgelden zullen echter niet kunnen worden teruggegeven.

Boxtel, 26 September 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 25 Sept. Aanvoer 9834 K.G. Hoogste prijs f 1.38, laagste prijs f 1.27 middelprijs f 1.34

's BOSCH, 25 Sept. Aangevoerd 20250 kilo's hoogste f 1.46, laagste f 1.38 middelprijs f 1.40 per kilo.

's-BOSCH, 28 Sept. Aangevoerd 166 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.48 tot f 0.52 2e kwal. f 0.44 tot f 0.48; 3e kwal. f 0.40 tot 0.44 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 26 Sept. Aanvoer 325000 eieren Hoogste prijs f 7.40, middelprijs f 7.00 laagste prijs f 6.10 per 100.

AMSTERDAM, 25 Sept. Aanvoer 24880 eieren Kipei 4.45—7.50. Eendei 5.55—6.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 6.18.

Zwerende vinger deed haar lijden.

Mej. Elise van Stippelen, wonende Rechtstr., Maastricht, verklaarde ons :

Eenigen tijd geleden had ik een zwerende vinger, welke mij verschrikkelijk veel pijn veroorzaakte. De vinger was dik en zag er leelijk uit en wilde maar niet beteren. Mijn geheele arm was stijf en pijnlijk en ik sliep 's nachts bijna niet van de folteringen. Verschillende geneesmiddelen wendde ik aan, maar deze bleken niet in staat de pijn te verzachten. Soms wist ik van pijn geen raad en toen men mij den Kloosterbalsem, Klooster Sancta Paulo aanraadde, kocht ik vol hoop een pot bij den drogist Hub. Starmans, Rechtstr. no. 75. Dadelijk verzachtte de Kloosterbalsem de pijn en gaandeweg trad de genezing in. Nadat ik enkele dagen mijn vinger met den Kloosterbalsem behandeld had, was deze totaal genezen. Ik kan dan ook elkeen uit eigen ondervinding verklaren, dat de

Kloosterbalsem

Klooster Sancta Paulo.

een uitstekend middel is tegen wonden van allerlei aard. Ook rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien worden spoedig grondig en blijvend genezen.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal-Agent L. I AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde* P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex. 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex. 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.

Prijs per ex. 10 cent. franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R. het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan boven staand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Stoom-Biljartfabriek

A. P. C. Roodhaert, Tilburg.

Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.

Vraagt teekeningen en prijsopgave.

Eigengeslacht Spek!

DIK en MIDDELDIK SPEK

offreer ik steeds aan Soliede Winkeliers op gunstige conditiën tegen lage prijzen!! Adres:

Fred. van Sloten Rz.,

Ex Gros-slachterij, AMSTERDAM. Interc. Teleph. 7500.

De nieuwste modellen

DOELROZEN

voor Handboogschutterijen,

zijn te bekomen bij de

N. V. Boekdrukkerij „Helmond," Helmond.

Bij 100 stuks f 4.50
» 200 » - 4.25 } per. 100 stuks.
« 300 » - 4.00

Bij minder dan 100 stuks, per stuk 5 cts.

Alles verhoogd met de kosten van toezending.

Een lichte verkoudheid, een groot gevaar!

indien gij niet tijdig verzorgd wordt. Het lichtste kuchje de onbeduidenste verkoudheid kan bij verwaarloozing in de ernstigste borst- keel of longaandoening ontaarden.

Vraag eens aan lijders aan asthma, bronchitis, influenza of tering: „Hoe zijt ge aan Uw kwaal gekomen", dan zullen ze u antwoorden dat hun ernstige kwaal met een licht kuchje een eenvoudig hoestje, of eene onbeduidende verkoudheid begon, waarop zij geen acht sloegen. Wees verstandig, doe Uw voordeel met hun antwoord, en zorg er voor op de bres Uwer gezondheid te staan. Gij moet altijd op de bres Uwer gezondheid staan en elken aanval der ziektekiemen met een krachtig geneesmiddel afwenden. Het eenigste middel, dat door zijne veelzijdige werking door U onmiddellijk moet aangewend worden, is de ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO. Samengesteld uit zeldzame kruiden heeft de ABDIJSIROOP een geheel bijzondere werking op de ademhalingsorganen. Zij geneest onmiddellijk Uw hoest, Uw aangedane keel, Uw verkoudheid, Uw heeschheid, doodt de ziektekiemen, lost de slijm gemakkelijk op en versterkt Uw borst en longen. Noch asthma, noch influenza, noch pleuris, bronchitis, kink- en slijmhoest, kunnen aan de al genezende werking van de ABDIJSIROOP weerstaan. De

ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO

borstversterkend en ziektekiemdoodend, bevat noch opium, noch andere narcotische bestanddeelen of vergiften. Het tengerste kind, de zwakste grijsaard, kan zonder angst voor schadelijke gevolgen de ABDIJSIROOP gebruiken. De Abdijsiroop voorkomt de tering en heeft dezelve reeds vele malen genezen.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*. A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*. A. MOONEN. *Udenhout*. P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

No. 80 ZATERDAG 3 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel;

Overwegende, dat de voorraad **Tarwebloem** dreigt onvoldoende te worden voor het gewone verbruik, en dat derhalve maatregelen moeten genomen worden, om den heden nog beschikbaren voorraad door spaarzaam verbruik zoo lang mogelijk te doen duren,

verzoekt dringend

den inwoners om behoudens buitengewone gevallen en behoudens gebruik van Roggebrood,

uitsluitend

Tarwebrood te gebruiken.

BOXTEL, 2 October 1914.

De Burgemeester voornoemd,

A. GIJSEN.

Niet te zuinig — niet te royaal.

II.

Ook in deze benarde tijden mag je veel arbeiders, naar 't schijnt, nog niet aan hun borrel en hun potje bier komen.

Dan krijg je nog te hooren: „ze gunnen den werkmensch ook niks!"

Wat mij betreft, ik gun den werkmensch veel, meer dan hij jaren lang gehad heeft, en dan hij in jaren krijgen zal.

Maar dan moet ik er toch direkt op laten volgen, dat veel, zeer veel arbeiders te lamlendig geweest zijn en nog zijn, om 't beter te krijgen.

Wat zijn er niet 'n massa, die van organisatie niets wilden weten. Die uit oogendienerij, om bij den patroon 'n wit voetje te krijgen, zich van „den bond" ver hielden, ja, er voor een plasdankje nog wat op scholden.

En die menschen zijn 't dan nog, die moord en brand schreeuwen, als ge ze zegt, dat ze 't in deze tijden zoo zuinig mogelijk moeten aanleggen, dat ze hun geld op de allereerste plaats moeten besteden aan doelmatige voeding en kleeding en voor de rest van alle overbodige dingen behooren af te zien.

De vereenigde arbeiders, die reeds vroeger een werkloozenkas hebben gesticht komen in gunstige conditie. De regeering heeft besloten deze kassen te steunen en de gemeentebesturen op 't hart gedrukt met deze werkloozenkassen samen te werken en haar financieelen steun te verleenen.

't Is te hopen, dat alle gemeentebesturen, die een werkloozenkas in hun gemeente hebben, ditmaal eens zullen toonen de dingen met een ruimen blik te zien en de arbeiders, die reeds voor den oorlog in voorzorg geweest zijn, tegemoet te komen. De menschen, die in normale tijden van hun loon wat afzonderden om in tijden van werkloosheid tenminste iets te hebben, zijn waard, dat ze in hun pogingen gesteund worden. Men praat tegenwoordig over volkskracht; maar deze menschen, die in voorzorg geweest zijn, werken mee aan den groei dier volkskracht.

En als de zaak der werkloozenkassen aan de orde komt, zal men met 't praatje voor den dag komen: „Moeten dan de ongeorganiseerden, die geen werkloozenkas hebben, achteruit gezet worden?" Maar dat is de zaken op haar kop zetten.

Want degenen, die met de vereeniging den spot dreven en voor contributie en werkloozen-verzekering geen cent over hadden, die hebben zichzelf achteruit gezet, zoo is de zaak.

* * *

Doch hoe 't zij of niet, iedereen moet begrijpen, dat 't thans is alle overbodige weelde vaarwel te zeggen. Er worden nog vele artikelen gekocht, waar geen mensch iets aan verdient en die men best kon missen. Dat men in de plaats daarvan een ol ander werk liet uitvoeren om zoodoende de werkloosheid te helpen keeren.

Onverstandige menschen klagen nu over de lage uitkeeringen. Doch wie den toestand juist inziet, vraagt zich af, of de overheid maandenlang met zulke uitkeeringen zal kunnen doorgaan. Want wel begint er op 't oogenblik eenige verbetering te komen in den toestand. Doch wie kan zeggen, hoe 't er over een maand uit zal zien? Er loopen heel wat menschen rond, die eenvoudige lieden met allerlei jammerpraatjes van streek brengen. Dat is verkeerd. Maar men mag gerust rekening houden met de mogelijkheid van duurte en schaarschte in den komenden winter.

R.

Het Militairisme.

Zal de ellende, die men thans ondervindt, de volken en de regeeringen overtuigen, dat het op de spits drijven der krijgstoerustingen tenslotte op een botsing uitloopt, en in afwachting daarvan een toestand van gewapenden vrede veroorzaakt, die ondragelijk is? vraagt het Centrum.

Zal men derhalve, wanneer deze worsteling ten einde is, maatregelen treffen om andere verhoudingen in 't leven te roepen, minder gevaarlijk voor de rust der staten en minder drukkend aan persoonlijke en financieele offers?

Van Engelsche zijde is er reeds eenige malen nadruk op gelegd, dat de strijd gevoerd wordt tegen het Duitsch of liever tegen het Pruisisch militarisme.

Evenwel, het militarisme moge bij onze oostelijke naburen een sterke mate van ontwikkeling hebben bereikt, het bestaat niet alleen daar.

De feiten van het oogenblik leeren dit maar al te duidelijk.

Het is niet enkel Duitschland, dat millioenen manschappen in 't vuur brengt en zich als een natie in wapenrusting doet kennen, alle groote mogendheden hebben den wedloop meegemaakt en de kleine Staten moesten naar de mate hunner krachten volgen.

Dat een vierde van een gansche begrooting en méér aan leger en vloot wordt besteed, is geen zeldzaamheid; en terwijl de regeeringen om strijd hebben verklaard, dat zij niets liever wilden dan den vrede behouden, bleek na het uitbreken van den oorlog al spoedig, dat zij zich allen even ijverig en zorgvuldig voor den strijd hadden voorbereid.

Moge het dus waar zijn, dat het militarisme zich in den eenen Staat sterker prononceert, dan in den anderen, en wellicht meer strookt met den aard der bevolking, of der leidende kringen, men zal het overal moeten bestrijden, indien men het met kans op succes wil tegengaan.

Het is juist in den naijver der groote Staten, dat het militarisme zijn sterken prikkel vindt. Zij trachten elkander te overtroeven en door telkens meer regimenten te vormen en verbeterd geschut aan te schaffen een overwegende positie te verkrijgen op elkaar.

Hoe zal men van een bepaald Rijk kunnen verlangen, dat het minder aan den militairen Moloch zal offeren, indien zijn mededinger voortgaat aldaar het zwaard scherper te slijpen?

Als internationaal verschijnsel moet het militarisme worden beteugeld

Zal de tijd daartoe reeds blijken gekomen te zijn, indien de thans woedende orkaan heeft uitgeraasd?

De toekomst blijft ook op dit punt vooralsnog duister.

Zonder weerkracht zullen de volken ook in de toekomst niet kunnen bestaan. Maar van de buitensporigheden, welke het eigenlijk militarisme vormen, mogen zij eindelijk worden bevrijd. Het leger is er om den Staat, de Staat niet om het leger.

Een bezoek op het slagveld.

De Italiaansche journalist Luigi Barzini, geeft in den „Corriere della Sera" de indrukken weer, die een bezoek aan de Fransche slagvelden op hem maakte.

Bij het dorp Iverny gekomen, schrijft hij: De eenzaamheid begint drukkend te worden. Wie over een slagveld gegaan is, kent dat onbepaalde gevoel van vernietiging, dat menigmaal, als de dag ten einde loopt, ons bevangt.

Men ademt schrik en huivering in, alles wekt vrees en werkt geheimzinnig. In 't geen men in de verte ziet, kan men zich vergissen. De dorpen, die men ziet liggen tusschen het geboomte, waaruit de kerktoren opsteekt, omgeven door een bont tapijt van velden en tuinen, maken nog een vroolijken en gastvrijen indruk. Wolkjes witte rook stijgen langzaam tusschen de daken op en doen aan haardvuur denken, aan terugkeerend leven, aan terugkeerenden vrede.

Daarginds, denkt men, is iemand. Goed, dus erheen. Maar men komt aan en vindt het dorp verlaten. Niets beweegt zich. De uitgebroken ramen schijnen iemand aan te zien als de opengespalkte oogen van een doode. Van deze leege huizen zou men inderdaad zeggen, dat zij dood zijn. Zij boezemen een soort afkeer in. Men waagt het niet den drempel te overschrijden, evenals men een lijk niet gaarne aanraakt. Men gaat met een onbeschrijfelijk gevoel van vrees en wantrouwen die gebroken deuren en die donkere gangen voorbij.

Het witte rookwolkje was de doodstrijd van een brand in een huis.

In die verlaten en verwoeste plaatsen werken de uithangborden en reclames als een zeldzame ironie. „Goede wijn en goede keuken leest men aan vernielde herbergen. „Café billard," leest men voor een ruimte, die met hooi en stroo is gevuld en waar paarden gestald zijn geweest. 't Is alsof er een onweer is voorbijgetrokken dat alles, wat de huizen hebben bevat, door elkaar heeft geworpen.

De zonderlingste dingen ziet men hier vereenigd: een soepterrine en paardentuig, een armstoel en een gieter. De oorlog veroorlooft zich zulke positie. Zoo zal men bijvoorbeeld op een slagveld een stoel vinden. Met beschadigde zitting, vuil, half gebroken, staat hij daar tusschen de dooden, vreedzaam en treurig. Waarom? Wie heeft hem daarheen gebracht?

In de ontzettende beelden van het slagveld vindt men altijd zoo iets spottends. Wat de oorlog achterlaat is niets menschelijks meer. En waar zouden de bewoners van een geheele provincie, die zoo volkrijk was, heen gevlucht zijn?

Barzini nadert dan het slagveld aan de Marne. Op kleine hoogten, rechts van die rivier, hadden de Duitschers een lijn van verschansingen aangelegd en veel artillerie opgesteld, die door struikgewas goed verborgen was. Voor hun stellingen was het veld geheel vrij. Een groote vlakte, die over ongeveer 3 kilometer zacht glooiend afliep, waar gele stoppels stonden, slechts hier en daar afgewisseld met knollenvelden in helder bruingroen. De straatweg, die van Barcy naar Warennes leidt, loopt diep tusschen hooge kanten van den weg voort. Om de Fransche voorhoede nu een hinderpaal in den weg te leggen, had de Duitsche artillerie haar vuur op dien weg en op het dorp Barcy gericht en urenlang voortgezet, te oordeelen naar de schade, die zij heeft aangericht. Nauwelijks komen wij van de laagte, waarin Barcy ligt, op de hoogte aan den rand der vlakte, die door de Duitsche loopgraven bestreken werd, of een ontzettend schouwspel vertoont zich aan ons oog: De geheele vlakte is met lijken bedekt.

Het zijn Franschen. Honderden en honderden lijken liggen daar, zoover het oog waarneemt. Rechts en links tot in de nevelige verte strekt zich over de velden de menschenoogst uit. Aan de grens der vlakte zijn de lijken nog slechts donkere strepen, die hoe langer hoe kleiner en onduidelijker worden en eindelijk niet meer te onder-

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

17)

— Eerst en vooral, vrienden, sprak hij, dient men te weten, of dit alles wel recht door zee gaat?

Er vormde zich een groote kring rond den spreker.

— Recht door zee? vroegen eenige stemmen, wie twijfelt daaraan?

— Wel ik, antwoordde hij; waar is de schuld van den armen man?

— Waar is de schuld? Waar is de schuld? riepen tien vrouwen tegelijk; wel, de zaak is klaar als de zon!

— Voor mij niet, hervatte Bessem-Piet; wat heeft hij gedaan? Zeg op!

— Zijne vrouw geplaagd! riep een vrouw uit den hoop; bitter geplaagd!

— Gedwarsboomd, jaren lang! riep een tweede.

— Het arme schaap gebrek laten lijden! kwam een derde invallen.

— Kakelwinkel! zei Bessem-Piet, in eens op al die beschuldigingen antwoordend.

— Kakelwinkel? was het eenparig geroep der vrouwen, dat hem dreigend langs de ooren snorde; pas op, oude heischelm!

— Hij heeft ze verongelijkt, de barbaar! riep een stoelmattersvrouw, terwijl zij dreigend de vuisten op de heupen zette; verongelijkt, dat zij weende als een kind, het goede vrouwtje!

— Gedreigd...

— Gestooten, en...

— Wijvenratel! zei Bessem-Piet met het hoofd schuddend; wie heeft dat gezien? Gij? Of gij? Of een ander; maar wie heeft dat gezien?

— Gezien? Gezien? raasden dertig stemmen te gelijk; wel mijn hemel! de buurt is er vol van... Jan en alle man spreekt van dien huistwister, van dien vrouwenplagen!

— Achterklap bij den koffieketel! antwoordde de bezembinder.

— En vertelde men laatst niet, dat hij het ongelukkig, goed schaap, had geslagen, dat ze in onmacht was gevallIn?

— Ja, ja! riep de hoop, dat weet, dat zegt iedereen.

— En haar bij de haren had voortgesleept, dat het een deer was om te zien?

— O, die barbaar! O, die Pruis van een vent! Die Turk!

— Hoor me nu in vredesnaam al dat gekakel eens aan, zei Bessem-Piet; maar wie heeft het gezien? Nog eens, wie heeft?...

— Hola, Bessem-Piet! trek maar zoo de partij niet voor hem, riep een zwarte zwavelkraameter; of is het omdat de President-Schepen zijn oogen heeft toegeknepen, toen gij voorheen uw bezems op zijn heide gingt stelen? Nog een woord, oude schelm! en gij gaat, zoo waar als ge Piet-de-dief heet, zelf in de ploeg!

— Ja, ja! schaterden allen; Piet in de ploeg!

— Hola, mijn oude koffieboutjes! De ploeg is voor de mannen, en daar ik nooit het geluk heb gehad een huisplaag te bezitten, kan ik haar nooit mishandeld hebben.

— Dan heeft de oude schelm toch nog gelijk! schaterden de vrouwen.

— Kom, kom, rij dan maar voort! riep een mannenstem tot den voerman, en gij, Bessem-Piet, moei u maar met uw gestolen bezems, en niet met onze zaken.

— En ik, hernam de moedige bezembinder, ik zeg u, dat gij een hoop lafaards zijt, indien gij een ongelukkig mensch durft beleedigen en mishandelen; lafaards, dat zijt gij!

— Een ongelukkig mensch! riepen de onmeedoogende vrouwen; dat is zijn eigen schuld! Een vrouwenterger, dat kan niet anders!...

— Arme, brave man! zei wederom de verdediger van den veroordeelde; nadat men hem alles heeft ontnomen, hem nog de schande achternawerpen, en hem mishandelen!

— Hetgeen men hem heeft ontnomen, had hij ook maar gestolen! riep dezelfde mannenstem, die zoo even gesproken had; gestolen, toen hij President-Schepen was; toen hij ons het bloed afzoog en zich mestte met het zweet van den arme.

— O, die bloedzuiger! Die beul! die menschenoter! riepen de vrouwen.

— Dat lieg. gij! schreeuwde de bezembinder.

— Neen, gij, oude heidief, versleten houtroover, gij liegt het; snauwde hem eene vrouw toe, die op dat oogenblik den kring naderde.

Toen de bezembinder den mond opende om te antwoorden, kreeg hij van de vrouw een ontzettenden flap om de ooren.

— Groote God! mompelde de bezembinder, het wijf beziende, is dat de Heks van Hellenond niet? De Heer sta ons bij!

— Indien gij nog een enkel woord spreekt, en u niet terstond wegmaakt, zei een groote kerel, hem bij den arm grijpend, steek ik u mijn mes door de ribben; verstaat gij dat, Bessem-Piet? gij die nooit een bezem hebt gemaakt dan van gestolen hei en berkenrijs.

Dit zeggende, vatte hij hem bij de keel, stiet hem achteruit, en deed hem in de gracht tuimelen.

Bessem-Piet staarde bang en verwonderd op den man, die hem neerwierp, en sloop zonder spreken heen; hij had den Rossen Bruno, den gevreesden Hellenender, van wien hij sedert jaren niet meer had hooren spreken, herkend.

Nu gleed de ploeg voorwaarts, en de menigte vervolgde ongehinderd haren weg.

Ten Vorsel zat nog voor het venster, en luisterde met benepen hart naar zijn echtgenoote, die bitter jammerde om haar Hendrik, die, zooals wij reeds weten, sedert lang het ouderlijk huis had verlaten, en diende op de koninklijke vloot.

— En geen tijding! zuchtte de moeder; wat mag er van den jongen geworden zijn? Dood! Denkt gij dat ook niet, Dirk?

— Ach! de goede God alleen zou daarop kunnen antwoorden, zuchtte Ten Vorsel.

— Dood! herhaalde de moeder met een smartkreet.

— 't Soldatenleven is zoo wisselvallig, meende Ten Vorsel, voornamelijk dat der zeelieden... laat ons hopen.

— Ja, laat ons hopen, kermde de moeder; hopen en op God betrouwen.

Ten Vorsel knikte treurig met het hoofd.

Er was een oogenblik stilte, waarin vader en moeder, in gedachten verzonken, in den geest naar het verledene terugzwoefden, naar het verledene, naar Drie-Koningennacht.

Liza brak het stilzwijgen:

— En onze arme Helm, God! Wat mag er van dat kind geworden zijn?

— De arme Helm, zuchtte de vader; kan de tijd, hoe lang het leven ook duurt, de herinnering aan dat ongelukkig schepsel uit den geest wischen?

— Nooit, meende de moeder.

— God, welk een nacht! hernam Ten Vorsel.

— Is het mogelijk, dat die vreeselijke Drie-Koningennacht ons niet van smart deed sterven?

— Wij hebben nog eene beminde dochter.

— Arme Eliza, ja, die schat blijft ons nog over; doch denkt gij wel ooit aan de toekomst onzer dochter? Ach, wat is de levensgezichteinder toch donker voor het ouderlijk oog!

Wordt vervolgd.

gescheiden zijn. Zij liggen allen in één richting, als gemaaid gras. De dood heeft hen verrast te midden van een woedenden aanval. Zij zijn allen in de lengte gevallen, met het gezicht naar voren. Die gelijke houding der dooden heeft een aangrijpende beteekenis, die onthult en teekent. Daarom ligt de storm die met hartstochtelijke onstuimigheid voorwaarts dringt. De lijken zijn naar den vijand gekeerd, een zelfde gedachte, een zelfde wil, een zelfde geest bezielde die menschen. Als een wolk van pijlen plotseling werd tegengehouden, dat zouden zij zóó vallen. Ieder lijk op zichzelf is iets verschrikkelijks; allen te zamen hebben zij een geheimzinnig leven.

Bij het begin van zijn tocht was Barzini te Villerol aan een plaats gekomen, waar Turco's en Marokkanen zeer geleden hadden. Een sergeant, die hij ondervraagde, verhaalde, dat zij, nauwelijks aangekomen, reeds in 't vuur gezonden werden en „als duivels" vochten. Zij werden echter door de Duitschers met machinegeweren, die op gepantserde auto's waren opgesteld, ontvangen, en sneuvelden „als vliegen." En omstond een beweging onder hen, alsof zij wilden wijken, maar de officieren brachten hen met den revolver in de hand tot staan. De Duitsche machinegeweren gingen eerst terug, toen de Fransche artillerie aankwam. „De hemel moge weten waarom," zei de Fransche sergeant, „maar 't is een feit, dat de artillerie in dezen oorlog altijd te laat komt." Bij deze gelegenheid kwam de Fransche artillerie 2 uur te laat. In verscheiden stellingen stond reeds geen koloniaal soldaat meer overeind.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De spanning van geheel Europa is schier tot het toppunt gestegen. Met ongeduld wacht men nu al negentien dagen op de beslissing van den reuzenveldslag in Frankrijk, en nog maar steeds komt hetzelfde bericht: „de toestand is onveranderd," benevens de stereotiepe officieele mededeeling van beide partijen, dat ze „vorderingen maken."

En middelerwijl blijft de looden last van den oorlog op heel de uitgebreide landstreek drukken en niet minder op de legers, die dagelijks het reeds reusachtige cijfer van dooden en gewonden tot schrikbarende proporties zien toenemen.

Toch hebben de aanvullende berichten van dit oorlogsterrein in één opzicht eene merkwaardige verandering ondergaan.

Tot heden was er immer sprake van de omtrekkende beweging, die het leger der bondgenooten op zijn linkervleugel trachtte te bewerkstelligen. Uit het feit dat het natuurlijke gevolg van die omtrekking, het omzwenken van het Duitsche front naar rechts, uitbleef, kon men afleiden, dat zij, voorloopig althans, niet was gelukt. De aanvallen van de Duitschers op het verder Oostelijk gelegen gedeelte van het front, wellicht ook de actie tegen de sperforten tusschen Verdun en Toul, schenen te beoogen, den benarden rechtervleugel afleiding te verschaffen. Nu echter vernemt men plotseling, dat de Duitschers op de uiterste Westerzijde van het gevechtsfront aanvallen op de bondgenooten hebben gedaan. De tijdingen van de laatste dagen kunnen aanleiding geven tot de veronderstelling, dat de pogingen van het leger der bondgenooten, om de Duitsche troepen, die in Frankrijk staan, terug te werpen, niet het gewenschte succes hebben gehad, althans dat het bij het nastreven van dat doel groote moeilijkheden ondervindt.

Zeer zeker is, dat de pogingen tot omsingeling eene steeds meer uitbreidende beweging van het Fransche front vorderen, hetgeen op den duur voor de Fransche troepen een groot gevaar medebrengt, want inderdaad hebben de Duitschers reeds geprobeerd om de lange en waarschijnlijk dus verzwakte linie door te breken, en alzoo een gedeelte van het Fransche leger af te snijden.

Deze pogingen zijn wel is waar nog niet gelukt, maar bij een nog meer verzwakte linie, zou de kans beduidend grooter worden en dan...?

Omtrent den afloop der laatste gevechten loopen de berichten uit elkaar. Het Duitsche rapport meldt, dat de Duitsche troepen zich hebben meester gemaakt van de hoogten van Roye en Tresnoy, terwijl het (latere) Fransche rapport meldt, dat er een gelukkige keer voor de Franschen in de heftige actie op dat punt gekomen is. Hieruit zou dus op te maken zijn, dat de Fransche troepen de door de Duitschers bezette hoogten weer heroverd hebben. Een klein voordeel door de Duitsche troepen hier behaald, zou intusschen spoedig van beslissende beteekenis kunnen gaan worden, door de eigenaardige opstelling van den linkervleugel der Fransche troepen en de groote uitgebreidheid van het front.

* * *

Intusschen is de oorlogsfakkel in België weer met vernieuwde woede ontgedreven.
brand, en het arme Vlaanderen wordt op vreeselijke wijze geteisterd. Heel dat vruchtbare land staat weer in vuur en vlam en ontzet, tot den dood verschrikt, vlied de radelooze bevolking weg, alles in den steek latend, het enkele lijf bergend. Hoe zal al deze jammer te herstellen, al die ellende te lenigen zijn als eenmaal het vredesklokje weer klept?

Het benarde Antwerpen wordt door het Duitsche geschut al beschoten en van den buitengordel der forten moeten reeds een tweetal verwoest zijn.

Antwerpen is sterk en de bezetting ongetwijfeld met den besten geest bezield. Bovendien staat voor België met Antwerpen alles op het spel: met Antwerpen staat of valt België. Maar zal het bestand zijn tegen het ontzettend machtige belegeringsgeschut der Duitschers?

In hoop en vrees volgt de wereld dit nieuwe beleg der stad.

Van een krachtigen infanterie-aanval op het Antwerpsche vestingfront vernamen we echter niets, enkel van een beschieting door artillerie.

De reden, waarom de Duitschers eerst nu tegen Antwerpen gaan ageeren, is niet met zekerheid vast te stellen. Nu de Duitschers in Frankrijk schijnbaar geen voortgang maken, kunnen we ons niet voorstellen, dat hunnerzijds een belangrijke krijgsmacht zal worden afgezonderd voor het beleg van Antwerpen.

We weten echter, dat de Belgen den laatsten tijd weer actiever zijn geworden en hun ondernemingslust kan den Duitscher veel nadeel berokkenen. Heel wel mogelijk is dus, dat van Duitsche zijde enkel wordt opgetreden met het doel, de Belgische legermacht aan Antwerpen te binden.

't Is echter te verwachten, dat de Belgen zich nog niet zoo heel gemakkelijk in het net zullen laten drijven.

Hoe het zij, de Duitschers hebben tot nog toe in België werk genoeg om de Belgen van zich af te houden, en al worden er geen groote slagen geleverd, toch wordt het den Duitschers in België op allerlei wijze lastig genoeg gemaakt, door hier en daar opererende Belgische legertroepen, waarvoor de Duitschers zich geducht wreken door het bombardeeren en in brand schieten van grootere en kleinere plaatsen.

Wanneer zal er toch eens een eind komen aan die vreeselijke oorlogsplaag?

DE OORLOG IN BELGIE.

Men schrijft uit Vlaanderen Woensdagavond:

Sedert een paar dagen beleven wij hier in België een onstuimigen aanval der Duitschers langs alle kanten. De Scheldelinie te Aalst en Dendermonde heeft voortdurende schokken te doorstaan; de stelling Antwerpen wordt geweldig beschoten, waarbij Mechelen het kind van de rekening wordt, en in de Kempen worden zonder eenig klaarblijkelijk strategisch belang steden en dorpen beschoten.

Aalst is Zondag en Maandag beschoten, zonder dat er heel veel schade schijnt te zijn aangericht. De bewoners waren allen gevlucht. Dinsdagavond waren er in de stad nog een 1500 Duitschers.

De beschieting van de puinhoopen van Dendermonde is Woensdagmorgen voor de zooveelste keer herbegonnen; om elf uur stond hier het station in brand, terwijl het bombardement vooral aan verschillende fabrieken groote schade heeft aangericht. De Duitschers zijn meester van de stad, maar worden van de overzijde der Schelde bestookt. In de buurt van Antwerpen gaat het beschieten der zuidelijke forten steeds voort. Waelhem, Duffel en Wavre St. Kathelyne antwoorden echter hardnekkig.

De berichten uit de Kempen en Belgisch Limburg zijn eenigszins geruststellend. Met zekerheid wordt althans gemeld, dat Moll en Postel tot op heden zoo goed als ongedeerd bleven. Geen enkel huis staat in brand. Slechts hier en daar werd een weinig geplunderd. Zondagavond was het er gevaarlijk door het geweervuur. Maandag vertoefden te Moll pl.m. 2000 Duitschers, welke echter geen kwaad deden. In Moll staat niets in brand. Alle inwoners zijn uit vrees gevlucht. Gevreesd wordt, dat de Duitschers terugkeeren en de plaats verwoest wordt. Vier inwoners (burgers) van Moll zijn gefusileerd. De Duitschers hebben de wissels der spoorlijn laten springen.

Intusschen wordt verzekerd, dat uit België een leger oprukt, den linkervleugel der verbondenen tegemoet, die den rechtervleugel van de Duitschers moet omtrekken bij Saint Quentin. De Duitsche generale staf heeft zelf verklaard, dat een Engelsch legercorps geland is te Boulogne, en nu komt de verrassende tijding, dat een Belgische staf zich gevestigd heeft te Doornik. Generaal-majoor Frans, bevelhebber der provincie Henegouwen, heeft een proclamatie uitgevaardigd luidende, dat al de bevelschriften van het Duitsch militair gouvernement te beschouwen zijn als van nul en geener waarde. Deze tijding is te Antwerpen met een gemakkelijk te begrijpen vreugde vernomen.

* * *

HET BELEG VAN ANTWERPEN

De strijd rondom Antwerpen wordt krachtdadig voortgezet. Het officieele Belgische bericht meldt, dat er Donderdag geen belangrijke wijziging in den toestand gekomen is; en dat de Belgen hun tegenstand met energie volhouden. Alleen in zooverre zou een wijziging zijn ingetreden, dat Mechelen, hetwelk, volgens de laatste berichten, uit de Antwerpsche bladen in handen van de Belgen zijn zou, nu weer door de Duitschers bezet is, hetgeen een bombardement der stad van Belgische zijde tengevolge had. Het eenigszins verminkte telegram uit Antwerpen laat echter vermoeden, dat de Duitschers na een hevig gevecht weer werden terug-

ANTWERPEN, 2 October. Het officieele communiqué zegt:

Geen enkele wijziging heeft zich sinds gisteren in den toestand voorgedaan. In het Zuiden der versterkte stelling heerschte heel den dag een heftig artillerie-duel. Duitsche batterijen, welke zich te ver nabij de forten hadden gewaagd, zijn bij den overhaasten terugtocht vernield.

In den sector tusschen Schelde en Senne is geen enkele ernstige aanval ondernomen. Tusschen Senne en Nethe beproefde de vijand in den avond, na een voortdurende kanonnade, een beweging in de richting van Wavre en St. Catheline. De duisternis maakte aan deze beweging een einde. De toestand is dus dezelfde als gisteravond.

ANTWERPEN, 2 October. Een Zeppelin werd in den afgeloopen nacht waargenomen te Moll, Rethy, Turnhout, Boury-Leopold, Merxplas, Brecht, Oostmalle, Westmalle.

Om half 4 uur in den morgen werden bommen geworpen in den omtrek van het dorp Broeckem. De schade is onbeteekenend. De Zeppelin naderde Antwerpen doch de forten dreven ze op de vlucht.

Geheel den nacht door bombardeerden de Duitschers de stelling van Antwerpen. Onze forten beantwoorden krachtig het vuur en bewezen den aanvallers, dat onze forten nog steeds ongeschonden zijn. Dezen morgen duurde het artillerie-duel over geheel het front voort. Daar de Duitschers zich weer te Mechelen hadden gewaagd bombardeerden onze troepen de stad. Het fort Waelhem nam levendig deel aan het gevecht. Te Rumpst brak brand uit. Na een gevecht van twee en een half uur trokken de Duitschers in wanorde terug ontzaglijk veel dooden en gewonden achterlatende.

De correspondent van de Times seint uit Antwerpen:

De Duitschers zijn begonnen hunne groote kanonnen op te stellen, maar of het hun zal gelukken is eene andere vraag, die zeker ontkennend zal moeten worden beantwoord, indien de plannen der Belgen worden uitgevoerd.

De overheden berekenen, dat de Duitschers enkel toegang tot de stad kunnen krijgen mits zij een verlies van 100.000 man dooden en zes maal zooveel gewonden willen dragen.

* * *

VAN HET GROOTE FRANSCHE SLAGVELD.

PARIJS, 2 October. Het communiqué van 's avonds elf uur zegt, dat er dezen avond niets bijzonders te berichten valt. Alleen is een hevig gevecht bij Roye gelukkig in ons voordeel beslist en hebben wij eenige nieuwe vorderingen gemaakt in Argonne. De algemeene indruk blijft tot tevredenheid stemmen.

BERLIJN 2 Oct. De Franschen deden een mislukte poging om op de plek van het vroegere gevecht bij Noyon de Duitschers te omsingelen. De Duitschers slaagden er integendeel in de heuvels van Roye en Frenoy op de Franschen te veroveren. Een groot treffen kan hier elk oogenblik beginnen.

De Franschen trachtten verder de Duitsche troepen, die Zuid-Oostelijk van St. Mihiel staan, van uit Toul in den rug aan te vallen. Deze uitval werd echter met succes afgeslagen. De Franschen leden daarbij heftige verliezen.

* * *

DE DUITSCHE VERLIEZEN.

De officieele Duitsche verlieslijsten, die als bijvoegsel bij de „Reichs Anzeiger" gevoegd worden, krijgen met den dag bijna een grooteren omvang en beslaan geregeld haast in de laatste dagen een 50 tot 60 pagina's. Zij loopen gemiddeld tot het eerste begin van September; de Pruisische lijsten bijv. zijn veel verder dan de Beiersche of Saksische, maar in doorsnee kan men zeggen, dat de opgaven tot 6 of 7 September gaan.

Hoe groot de verliezen tot dien datum zijn, valt nu in ruwe schatting eenigszins te bepalen door het aantal pagina's der lijsten, — de 37ste is tot pag. 532 genummerd, — te vermenigvuldigen met 200, het getal verliezen, dat gemiddeld over de drie kolom op een pagina vermeld staat. Men komt dan tot het cijfer 126,400, dat intusschen eerder te laag, dan te hoog wezen zal.

Onder deze verliezen zijn natuurlijk ook de lichtgewonden en de „vermisten" gerekend.

BOMAANSLAG OP PARIJS.

Een Taube (Duitsch vliegtuig) is Zondagochtend, gebruik makende van de mist, tusschen 11 uur en half 12 over Parijs gevlogen en heeft verscheidene bommen geworpen in den omtrek van den Eiffeltoren. Een dezer bommen viel in de Avenue du Trocadero, op den hoek van de Rue de Freycinet, doodde een grijsaard en verwondde diens dochter.

Men gelooft dat de bommen bestemd waren voor het station voor draadlooze telegrafie op den Eiffeltoren.

Hetzelfde vliegtuig heeft nog 3 bommen geworpen; een viel op de renbaan van Auteuil, waar nu kudden vee graasden, en doodde een koe; de twee andere vielen in de Rue Veneuse en de Rue de la Pompe, waar veel Amerikanen wonen.

Zij hebben geen schade aangericht. De bommen hadden groote explosieve kracht.

ENGELSCHE DANKBAARHEID.

Het Nederlandsche stoomschip Flora, dat van de drie in den grond geboorde Engelsche kruisers 288 man te IJmuiden had binnengebracht, is sindsdien in de Schotsche haven Leith geweest.

De gezagvoerder, de eerste stuurman en de machinist van de Flora, zoo wordt aan de N. R. Ct. meegedeeld, werden des avonds ten huize van den burgemeester van Leith ontvangen, die hun verzekerde, dat Engeland nimmer zal vergeten wat het aan den gezagvoerder en de bemanning van de Flora verschuldigd is.

Den volgenden morgen ontving kapitein Voorham van de Flora officieel bezoek van een officier van een der te Leith gelegen oorlogsschepen, die hem namens de Engelsche regeering verzekerde dat deze het niet zal vergeten.

Ook de bevolking van Leith liet zich niet onbetuigd: de bemanning van de Flora werd overladen met allerlei geschenken en herinneringen.

BRIEFKAART-DRAMA.

Hoe tragisch de oorlog wezen kan, bewijst, zoo schrijft de „Weser Ztg.", de volgende briefkaart, welke dezer dagen door een jonge verloofde te Alfeld ontvangen werd.

De veldpost-ansicht, met een beeld uit Passy-Grigny, was gedateerd van 14 September, en luidde als volgt:

„Lieve Anna! Vandaag wordt ge weer een jaar ouder, en talrijke gelukwenschen zullen u wel ten deel vallen. Het is vandaag ook de tweede verjaardag van onze verloving".

Daaronder werd door een andere hand, het volgende geschreven: „Geachte juffrouw! Ik ben een kameraad van Elze. Het eerste gedeelte heeft hij nog geschreven. Nu moet ik u echter mededeelen, dat Elze voor een half uur den heldendood voor het vaderland gestorven is. Wees sterk, en verdraag ook gij deze tijding met heldenmoed, Ullrich".

EEN SATIRE, DOCH THANS WERKELIJKHEID.

Vóór eenige jaren schreef Clément Vautel de volgende satire in de „Matin":

De eerste verdieping is gereed: Oos-Den Haag maakt groote vorderingen. Het is zelfs zeer verontrustend.

Inderdaad brengt dit vredelievende gebouw ongeluk. Bewijzen:

Tot den bouw is besloten: de Boeren-oorlog barst uit.

De plannen zijn aangenomen: Russisch-Japansche oorlog.

De eerste steen is gelegd: reis van den Duitschen keizer naar Tanger en begin van de Marokkaansch-Europeesche verwikkelingen.

„De bouw van het vredespaleis in Henrijk maakt zich meester van Bosnië en Herzogowina.

De tweede is klaar: Fransch-Duitsche verwikkeling.

Het dak is er op geplaatst: Italiaansch-Turksche oorlog.

Ik volg met angst de werkzaamheden van de metselaars van het paleis in Den Haag.

Denk eens aan, dat de glazenmakers, behangers, schilders, enz. hun taak nog niet zijn begonnen.

Ik heb hooren spreken van groote schilderstukken, die de zegepralen van het pacificisme zouden symboliseeren...

Mogen wij er voor bewaard blijven! Iederen keer, dat één er van zal worden geplaatst, zal een regen van granaten ergens neervallen. Er is ook sprake van beelden, die de gaanderijen zullen versieren: elk er van zal duizenden menschenlevens kosten. En den dag, dat deze Vredestempel zal worden ingewijd, zal de groote wereldbotsing komen.

Ik verzoek dan ook, dat dit paleis zoo spoedig mogelijk worde vernietigd."

In ons Vaderland.

STEENKOLENINVOER UIT DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Venlo:

De invoer van steenkolen uit Duitschland, is de laatste dagen zeer groot. Dagelijks passeeren lange treinen, bestemd voor Holland en het Noordbrabantsch fabrieksdistrict. In de Zuid-Limburgsche mijnen wordt nu en dan niet gewerkt wegens gebrek aan afzet. De uitvoer van steenkolen is verboden en de Limb. steenkolen gaan hoofdzakelijk over de lijnen Sittard—Herzogenrath en Simpelveld—Aken naar Duitschland. De Chr. Mijnwerkersbond tracht opheffing van het uitvoerverbod te krijgen.

STEUN.

Bij het algemeen Steuncomité te Amsterdam is tot Woensdagmorgen een totaal bedrag van f 304.011.50 giften binnengekomen.

DE MAISPRIJZEN.

De hoeveelheid maïs, voor welken aanvoer de regeering zorg gedragen heeft, moet zoo groot zijn, dat er alle hoop bestaat, dat de buitensporige prijzen, welke thans voor dit artikel gevraagd worden, zich niet zullen handhaven. Ook het stellen van een maximum prijs voor maïs zal dus het gevaar, dat varkens met tarwe en rogge instede van met maïs gevoerd worden, kunnen bezweren.

MOSSELEN ALS VOEDINGSMIDDEL.

In Rotterdam wordt sinds de laatste dagen een enorme hoeveelheid mosselen aan de inwoners verkocht. Het schijnt dat dit goedkoope en uitstekende voedingsmiddel zeer gewaardeerd wordt.

Op één dag werd niet minder dan 10.000 K.G. verkocht.

SALARIS-VERHOOGING BIJ POST EN TELEGRAFIE.

Naar wij uit betrouwbare bron vernemen, behoort ook de suppletoire begrooting voor het P. T. T.-personeel beneden den rang van kommies, aan welker voorbereiding de bekende woonplaatscommissie zoo'n belangrijk aandeel had en welke aanvankelijk op 1 Juli, daarna op 1 Oct. van dit jaar zou ingaan, tot de wetsontwerpen, die door de mobilisatie voor onbepaalden tijd van de baan zijn geschoven.

VAN SCHIEDAM.

De burgemeester van Schiedam is met twee personen uit den Schiedamschen handel in particuliere audiëntie bij minister Treub ontvangen. Met den minister werd de ernstige toestand der Schiedamsche branderij-industrie besproken en vooral de hulp der regeering ingeroepen in zake den invoer van granen uit Amerika en Engeland. De minister gaf de stellige verzekering, dat hij in beginsel bereid is hiertoe mede te werken en verdere plannen in overweging te nemen, die strekken moeten om het brandersbedrijf weer te doen herleven.

Per Telefoon.

Hedenmorgen half elf.

BERLIJN (Officieel.) Gisterenmiddag zijn voor Antwerpen het fort Wavre St. Cathrien en de redoute Borgveld met de tusschengelegen versterkingen, bestormd en ingenomen.

Het fort Waelhem is omsingeld; het vooruitgeschoven belangrijke steunpunt Dendermonde is in ons bezit.

LONDEN. Engeland heeft thans mijnen gelegd in de Noord-Zee.

De „Handelsblad"-correspondent zegt, dat reeds vier forten bij Antwerpen zijn gevallen.

Te Marseille zijn de élite-troepen uit Engelsch-Indië ontscheept. De Prinsen trokken voorop. Den troepen werden bij het doortrekken, bloemen toegeworpen.

LONDEN. Uit het groote Russische hoofdkwartier wordt gemeld, dat van Premysl twee forten zijn genomen. Men hoopt de stad te nemen, voor aankomst der Duitsch-Oostenrijksche versterkingen.

Raadsvergadering te LIEMPDE,

op 2 Oct. j.l. v.m. 10 uur.

De Voorzitter opent de vergadering waarna de notulen der vorige vergadering worden voorgelezen en goedgekeurd.

Kom aan de orde:

1e. De Commissie brengt haar verslag uit betreffende de gemeenterekening. Na enkele aanmerkingen stelt de voorzitter voor ze goed te keuren.

Lid v. Vleuten: — Wij kunnen ze niet goedkeuren, omdat één af- en overschrijving d o o r h e m niet is goedgekeurd.

(De af- en overschrijving was tengevolge de gemeentearbeiders aan den gruisweg te Casteren hadden mede gewerkt, door twee leden niet goedgekeurd; wie het tweede lid is, blijft onbekend; twee leden hadden gezwegen, daardoor stilzwijgend hunne goedkeuring er aan geschoken, zoodat minstens met vijf stemmen de overschrijving werd goedgekeurd.

v. d. Vleuten c.s. zeggen: die 16 gulden moeten de burgemeester en Wethouders uit hun eigen zak betalen, want niet dát bestuur, maar wij zijn de baas.) Op reeds te voren gegeven advies van hun raadsman sluiten de drie andere raadsleden: v. Abeelen, v. d. Sande en Avendonks zich daarbij aan.

* * *

2o. Gemeentebegrooting 1915, worden eenige wijzigingen aangebracht, en daarna goedgekeurd.

* * *

3o. Armenrekening. Wordt aangehouden, omdat de commissie van onderzoek er nog niet mee klaar is.

* * *

4o. Armenbegrooting 1915, om dezelfde reden aangehouden.

* * *

5o. Ingekomen de benoeming van Th. v. Berkel tot lid van het zetterscollege, voor mededeeling aangenomen.

* * *

6o. Ingekomen schrijven van Ged. Staten dat ze het besluit van den raad niet meer in behandeling wenschen te nemen, betreffende verhaal door de gemeente op de ambtenaren voor pensioenregeling.

* * *

7o. Ingekomen schrijven, waarbij den raad attent wordt gemaakt E. van de Sande als raadslid te schorsen, omdat hij aan de gemeente heeft geleverd voor het stembureau.

Wordt besloten onderzoek in te stellen.

* * *

8o. Overwerk der onderwijzers tijdens de vacature.

Wordt besloten het hoofd 15 gld., de onderwijzeres 10 gld. toe te kennen.

* * *

9o. Adres hoofd der school om salarisverhooging van f 50.—.

Avendonks zou het geven.

Abeelen stelt voor de helft te geven.

Vleuten keurt dit af, en zou het niet eerder laten ingaan dan 1 Januari e.k.

Voorstel v. Abeelen wordt in stemming gebracht. Welvaarts en Abeelen voor; de andere vijf tegen.

Wordt in stemming gebracht wat in het adres wordt gevraagd, n.l. f 50.— vóór: Vleuten, v. d. Sande en Avendonks, de andere tegen. Zoodat het verzoek is afgewezen.

* * *

10o. Subsidie ziekenfonds. Wordt in het adres gevraagd f 150.—.

Wordt met algemeene stemmen besloten 75 gld. te geven.

Waarna de vergadering wordt gesloten.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 3 October 1914.

— Donderdag werd gehouden het toelatingsexamen voor de R. K. Landbouwwinterschool; de volgende leerlingen slaagden:

W. v. Alphen, Boxtel; A. Baselmans, Zeelst; A. de Bever, Cromvoirt; L. v. Brunschot, Liempde; H. v. d. Braak, Boxtel; J. v. Dun-Kock, Vught; J. v. Esch, Schijndel; A. Kooijmans, Den Dungen; H. v. d. Laar, Liempde; A. v. Mensvoort, Boxtel; Chr. v. d. Meulengraaf, Best; P. v. d. Meijden, Liempde; L. Scheepens, Best; H. Smits, Den Dungen; H. Spieringa, Den Dungen; L. Spuls, 's Bosch; A. Tim-

mensens, Helvoirt ; J. Vermelis, Tilburg.

Door de mobilisatie waren eenige leerlingen verhinderd aan het examen deel te nemen.

— Doordat den laatsten tijd meermalen getracht werd door houders van woonwagens zich hier te vestigen en de burgerij niet erg gesteld is op zulke nieuwe inwoners, is op last van den Burgemeester de politie steeds in de weer geweest deze lui buiten de gemeente te houden.

Vrijdagmorgen hadden weer een viertal wagens halt gehouden op den Eindhovenschen weg.

De veldwachter Damen trachtte hun het dorp te doen verlaten, doch de menschen waren zoo maar niet van plan dit te doen. Eerst toen Damen de wapens ter hand nam, trokken zij verder.

— De kegelbaan bij Theeuwkens en de Bioscoopzaal zijn voor het herbergen van vluchtelingen in gereedheid gebracht. Er is ruimte voor circa 80 personen. Het zijn wel geen gewone bedden, maar de omstandigheden in aanmerking genomen is de ligging tamelijk goed.

— Op initiatief van den heer P. J. J. de Wit, Helmond, lid van het Nederlandsche Comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers, heeft zich een subcomité gevormd voor Zuid-Oostelijk Noord-Brabant bestaande uit de volgende heeren :

A. N. Fleskens, lid van de Tweede Kamer der St. Gen., Geldrop.
A. L. Mignot, industrieël, Eindhoven
Mr. H. J. Passtoors, Advokaat-Procureur, Eindhoven.
P. Panken, lid Provinciale Staten, Duisel.
Mr. H. N. C. Baron van Tuyll van Serooskerken, Geldrop.
A. van Uden, Burgemeester, Uden.
J. de Vlam, lid Provinciale Staten, Eindhoven.
P. J. J. de Wit, industrieël, Helmond.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

Aan het postkantoor Boxtel en de daaronder ressorteerende hulppostkantoren werd gedurende de maand September 1914, ingelegd f 16788.70 ; teruggehaald f 11413.89.

Het laatste door dat kantoor uitgegeven boekje draagt het nummer 7652.

TREINENLOOP GESTAAKT.

Op hoog bevel is heden Zaterdag de loop der reizigerstreinen op het traject Venlo—Lage-Zwaluwe en Breda—Roosendaal g e s t a a k t.

Mochten een aantal onzer abonné's dus de courant van heden t e l a a t ontvangen, dan is het aan deze omstandigheid te wijten.

TARWEMEEL.

Naar het „Centrum" verneemt, is het vrij zeker, dat met eenige dagen de voorraden tarwe en tarwemeel van alle tarwemeelfabrieken in ons land, door de regeering zullen worden onteigend.

Voortaan zullen de meelfabrieken dan de tarwe van de regeering ontvangen en voor haar vermalen.

De distributie van het tarwemeel zal dan verder van regeeringswege geschieden.

In verband met dit bericht vernemen we nader :

De hoeveelheden tarwe en tarwemeel welke bij de meelfabrikanten nog beschikbaar zijn, zullen dezer dagen worden opgenomen, en onder bepaalde voorwaarden zal van regeeringswege tarwe ter beschikking worden gesteld van die meelfabrikanten, die aan de te stellen voorwaarden zullen voldoen.

Nog kan worden medegedeeld, dat de aanvoer van tarwe voor regeeringsrekening geregeld zal worden voortgezet. De regeering heeft ook een belangrijke partij buitenlandsch meel in Amerika aangekocht, welke op het oogenblik onderweg is naar Nederland.

MAIS VOOR NEDERLAND.

Onze regeering heeft in Amerika een hoeveelheid mais aangekocht, die half Oct. in ons land wordt verwacht.

INVOER VAN LEVENSMIDDELEN UIT AMERIKA.

Spring-Rice, de Engelsche gezant in Amerika, heeft de verzekering gegeven dat Engeland in geen geval beslag zou leggen op de ladingen levensmiddelen welke uit de Vereenigde Staten naar Nederland gaan. Maasb.

PRIJZEN VAN GRANEN.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel heeft aan de Burgemeesters de volgende circulaire gericht:

„Ik heb de eer U te berichten, dat, te beginnen met 2 October 1914, wat betreft maximumprijzen, het volgende wordt vastgesteld :

A. Als aanvulling en wijziging van mijne circulaire van 5 September j.l.:

1o. Beste Zeeuwsche tarwe, met uitzondering van zaaitarwe, per 100 K.G. f 12.50. De andere soorten van inlandsche tarwe naar verhouding.

2o. Inlandsche rogge, met uitzondering van zaairogge, per 100 K.G. f 11.

B. Ter vervanging van mijn telegram van 7 Augustus j.l. :

1o. Tarwebloem, inlandsch 0 per 100 K.G. f 16.25.

2o. Tarwemeel (ongebuild) per 100 K.G. f 14.—

3o. Roggemeel (ongebuild) per 100 K.G. f 13.—.

De prijzen zijn contant aan fabriek of molen voor bakkers en dergelijke meelverbruikers. Aan tusschenhandelaren moet op verzoek f 0.25 korting worden toegestaan.

C. Deze prijzen mogen aanleiding zijn tot een verhooging van den broodprijs in de verschillende gemeenten, voor wit brood voor niet meer dan 2 cent ; voor bruin brood met niet meer dan 1 cent per K.G.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN NOORD-BRABANT.

Nu de oorlog in Noordelijk België wederom is uitgebroken en de bevolking angstig heenvlucht, komen dagelijks honderden van die ongelukkigen overal de Brabantsche grenzen over en in de dorpen en steden, die het dichtst bij liggen, een onderdak en leftocht zoeken.

Tilburg huisvest reeds een zeer groot getal dier uitwijkelingen en verwacht, dat hun aantal in de eerstkomende dagen nog aanmerkelijk zal stijgen ; met het oog op het voortgezet bombardement van Antwerpen.

Maar ook in verschillende andere plaatsen als : Bergen-op-Zoom, Roosendaal, Breda, Eindhoven, houdt de stroom van vluchtelingen steeds aan.

Wijzen we er dan verder nog op, dat de meeste kleinere grensdorpjes over de geheele linie als het ware overstroomd zijn met uitgewekenen, dan zal wel niemand willen ontkennen, dat Brabant zoo niet het leeuwendeel, dan toch minstens een zeer groot deel dier arme uit hun vaderland gestootenen, herbergt.

Niet weinig dier uitwijkelingen zijn goeddeels zonder middelen van bestaan en 't is roerend om te zien, hoe de gastvrije Brabantsche bevolking, die menschen met raad en daad bijstaat.

EEN VLUCHTELING, DIE „BON-AF" WAS.

De volgende aardige mop lezen wij in het Eindhovensch Dagblad :

Gister stonden op de markt een troepje vluchtelingen uit België bijeen.

Een was er bij die merkwaardig afstak bij zijn lotgenooten, want zoo mistroostig als deze keken, zoo „down" als ze waren, even opgewekt en vroolijk was hij. Lachend stond ie rond te kijken, nu en dan halfluid zingend een Belgisch liedeke.

Een onzer stadgenooten, wien dit bijzonder trof, ging naar 'm heen en gaf den Belg zijn verwondering daarover te kennen.

„Awel menierke, da's 'n plesante historie zulle."

En toen vertelde hij dat hij getrouwd was geweest, 10 lange jaren, en dat ie er 10 jaren ook van af had willen zijn, maar nooit geen kans. Tot de Duitschen kwamen die zeiden : „De mannen dien kant op en de vrouwen dien kant op."

Toen was 't lang verwachte gebeurd, hij was van zijn oga af.

„Awel menier, n'en oorlog is nog zoo kwaod nie, zulle !"

STOOMTRAMWEG-MAATSCHAPPIJ 's-BOSCH—HELMOND.

In de Dinsdag gehouden vergadering van obligatiehouders van bovengenoemde maatschappij is besloten, aan genoemde maatschappij voor de aflossingen op de obligatieleening, vervallende 1 October 1914, 1915 en 1916 een uitstel te verleenen van 3 jaar, zoodat de aflossingen welke op die data zouden moeten geschieden, zullen moeten worden voldaan op 1 October 1917, 1918 en 1919.

OIRSCHOT. Dezer dagen kwamen hier een 7-tal vluchtelingen uit Aecht (België) aan. Er was een oud moedertje bij, dat zeer onder de reis geleden had. Meer dan 5 weken hadden zij rondgezworven. Toen ik haar ondervroeg over de Duitschers, pinkte het moedertje een traan weg en zeide : Altijd Duitschers, overal Duitschers, en ze hebben ons alles ontnomen. Wij zijn er zoo van onthutst, dat ik het niet vertellen kan. Wij bezaten een molen, die de soldaten met dynamiet in de lucht lieten springen. Met 9 man namen wij de vlucht en zijn hier met 7 aangekomen. Twee kinderen hebben wij onderweg moeten achterlaten. Ach, zuchtte het 70-jarige moedertje, wat zal ons op den ouwen dag nog verder beschoren zijn.

In elk geval was zij dankbaar voor de ontvangst in Nederland en alle Oirschotsche lieden zijn met haar lot begaan en geven bewijzen van hunne deelneming.

— Woensdagmorgen om 4 uur werd alhier de brandklok geluid. Er bleek brand uitgebroken te zijn in de schuur van den heer P. v. Kollenburg. Een hoeveelheid stroo en hooi, landbouwwerktuigen en een vet varken werd een prooi der vlammen. Oorzaak onbekend.

St. OEDENRODE. Dinsdagmorgen, omstreeks elf uur bracht Z. K. H. Prins Hendrik een kort bezoek aan het St. Odagesticht, alwaar Z. K. H. de Roode-Kruisafdeeling bezocht. Bij aankomst werd Z. K. H. toegesproken door den Zeer Eerw. Heer Pastoor.

— Na een 26-jarig verblijf in het St. Oda-Gesticht, is de Eerw. Zuster Rosalie thans overgeplaatst naar Raamedonkveer. Zoowel oud-leerlingen als leerlingen zullen Zuster Rosalie noode zien vertrekken, aangezien zij als hoofd der naaischool degelijk onderwijs gaf en velen heeft klaargemaakt voor het praktische leven.

's-BOSCH. Woensdagnamiddag kwam een auto aangereden uit de richting der Vughterstraat. Ter hoogte van de Pastorie van St. Catharina liep een kind over de straat en had de auto geen andere keus dan het kind te overrijden of tegen een melkwagen van St. Jan te loopen, die langs de trottoir stond. De autobestuurder koos het laatste, met het gevolg evenwel, dat de wijkknecht H. een slag met een der burries tegen de borst kreeg. Bij den heer Van Dartel binnengedragen, werd hij later naar het Gesticht der Broeders van Johannes de Deo overgebracht. De toestand liet zich aanvankelijk ernstig aanzien — H. had een inwendige verbloeding — doch gelukkig was, na een rustigen nacht, de toestand vrij goed.

TILBURG. Op den Bosschenweg had Maandag een ernstig auto-ongeval plaats. De chauffeur van een vrachtauto, willende uitwijken om een botsing te voorkomen, kon zijn voertuig hiertoe niet brengen, daar hij het niet meester was, waardoor hij tegen een boom aanreed. Bewusteloos opgenomen, bleek zijn toestand zoo ernstig, dat geestelijke- en geneeskundige hulp moest worden ingeroepen, waarna hij naar het gasthuis werd overgebracht.

WOENSEL. Tot onderwijzer aan de O. L. school alhier werd gisteren benoemd de heer Korting, thans onderwijzer te Mierlo.

EINDHOVEN. De gemeenteraad heeft besloten tot oprichting van een werkloozenfonds tot 1 Januari 1915 en tot het aangaan van een leening groot f 50,000 ten behoeve van het werkloozenfonds en van f 50.000 ten behoeve van het Alg. Steuncomité voor Eindhoven en omstreken.

MIERLO. Tot de opgeroepenen, om zich bij zijn regiment veldartillerie te vervoegen, behoort ook onze dorpsgenoot, de heer Johan Terken, gevestigd te Freemansle in Australië. Waarschijnlijk zal het wel een geruimen tijd duren, vóór hij in zijn vaderland arriveert, vooral in de tegenwoordige tijdsomstandigheden.

Een ander, de heer C. v. Stekelenburg, wonende op Het Hout, was nog maar een paar dagen uit Amerika, waar hij geruimen tijd vertoefd had, teruggekeerd, toen hij onder de wapenen geroepen werd.

BEEK EN DONK. Door den Heer Kapitein Kwartiermeester Koolhaas-Revers, Commandant van de Verplegingsafdeeling der IIIe Divisie, welke Afdeeling van af 13 Augustus te Beek en Donk is ingekwartierd geweest en 3 October is vertrokken, is het navolgende schrijven aan den heer Burgemeester der gemeente Beek en Donk verzonden :

Op het punt staande uwe gemeente te verlaten, is het mij een hoogst aangename taak de tolk te wezen van mijne geheele Afdeeling Officieren, Onderofficieren en Manschappen, om U EdelAchtbare te verzoeken den oprechten dank van ons aan de Ingezetenen Uwer gemeente over te brengen, voor de niet genoeg te waardeeren zorgen, welke de gemeentenaren tijdens de langdurige inkwartiering in Uwe gemeente aan ons hebben besteed.

Het zal ons steeds een hoogstaangename gedachte zijn zoo lang in Uw midden te hebben doorgebracht en is het onze vurige wensch dat het de gemeente Beek en Donk steeds welga.

De Kapitein Kwartiermeester Com. voornoemd,
w.g. KOOLHAAS REVERS.

GEMERT. Op voorstel van onze bakkers, heeft het gemeentebestuur alhier eene verordening vastgesteld, waarbij op boete van 25 gulden de bakkers verplicht zijn het roggebrood inderdaad ook het gewicht te geven als daarop vermeld staat.

— De kermis, die hier invalt op Zondag na 9 October, is wegens de tijdsomstandigheden voor dit jaar afgeschaft.

DEURNE. Maandag j.l. had de milicien F. uit Roermond, bij 't voetballen 't ongeluk het been te breken, ter hoogte van de knie. Per brancard werd hij door de hospitaalsoldaten naar zijn inkwartieringshuis gebracht, waar de militaire dokter de noodige geneeskundige hulp verleende.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen)

BOEKAANKONDIGING.

Voor Koorzangers en Liefhebbers.

Zooeven verscheen als overdruk uit het „Zondagsblad v. h. Katholiek Huisgezin," eene handleiding voor den nieuwen Gregoriaanschen Zang, waarin kort, duidelijk en eenvoudig al datgene wordt behandeld, wat ieder Zanger weten moet, om de nieuwe koorboeken behoorlijk te kunnen verstaan en gebruiken.

Het boekje beslaat 31 bladzijden en kost slechts 5 cent. De Redactie van het „Zondagsblad" schrijft terecht, dat het niet te doen is om winst te maken; maar om eene goede zaak te dienen en mee te werken aan de goede uitvoering van den Gregoriaanschen Zang.

Men zegge dan ook niet : Een handleiding van 5 cent kan niet veel zijn. Men vergete vooreerst niet, dat de handleiding een overdruk is, waardoor zij veel goedkooper kan worden gesteld. En ten andere, we weten al wat we krijgen. Wie de artikelen van het „Zondagsblad" met aandacht gevolgd heeft, zal weten, dat zij eene eenvoudige, maar zakelijke handleiding zullen vormen, die, wanneer zij goed wordt doorgewerkt, eene vrij uitgebreide kennis van het Gregoriaansch zal geven. Zij wordt vollediger dan al'e andere mij bekende Hollandsche handboekjes. Het zou dan ook jammer zijn, als deze zoo goedkoope uitgaaf niet overvloedig werd verspreid. De kans is nu gunstig, om alle koristen eene handleiding te geven, waaruit zij kennis en liefde voor den gewijden zang zullen putten. Laten de directeurs er hunne zangers op wijzen. Zij hebben er allen wel 5 cent voor over. Wacht ook niet te lang met uwe bestelling, want er zullen, zooals het „Zondagsblad" meldt, slechts overdrukken gemaakt worden, naar gelang de aanvraag. De lage prijs van het boekje laat voor de Uitgevers geen risico meer toe.

Adres : Boekdrukkerij „Helmond" voorheen v. Moorsel & v. d. Boogaart, Helmond.

EEN KOORDIRIGENT.

B.

BEKENDMAKING.

Kohier van den Hoofdelijken Omslag.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel maken bekend, dat het afschrift van het primitief kohier van den Hoofdelijken Omslag, dienstjaar 1914, goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van den 17 September 1914, G no. 49, vanaf heden, gedurende v i j f maanden, voor een ieder ter inzage is nedergelegd ter Secretarie.

Binnen d r i e maanden na de dagteekening der uitreiking van het aanslagbiljet, kan de aangeslagene, op ongezegeld papier, bij den Gemeenteraad tegen zijnen aanslag bezwaren inbrengen.

Boxtel, 20 September 1914.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.

Arbeidstoestanden in Duitschland.

De Burgemeester der gemeente Boxtel, brengt het volgende ter algemeene kennis.

I. Blijkens bericht van den Directeur der Arbeidsbeurs te Oberhausen, is het op het oogenblik zeer moeilijk, geschikte arbeidsgelegenheid te vinden in Duitschland.

Fabrieksarbeid wordt thans in het geheel niet meer gevraagd ; mijnarbeid is zeer moeilijk te vinden, terwijl in de bouwvakken reeds sedert langen tijd een depressie viel te constateeren.

De arbeidsbeurs ontvangt reeds uit de groote Duitsche steden aanvragen van Nederlanders om plaatsing te Oberhausen, aangezien in hun woonplaatsen geen arbeid te verkrijgen is. Ook de Duitsche Arbeidsbeurzen vangen aan de Nederlanders naar Oberhausen te verwijzen, daar er voor Duitsche arbeiders reeds moeilijk plaatsing is te vinden. Mitsdien is het aan Nederlanders op het oogenblik sterk te ontraden zich naar Duitschland te begeven zonder de zekerheid door de beurs te Oberhausen geplaatst te kunnen worden en zonder voldoende middelen om eventueel de terugreis te kunnen aanvaarden. Behalve een aantal vaklieden is de Directeur voorloopig slechts in staat grondarbeiders te plaatsen.

II. In verband met vorenstaande mededeelingen, is het van belang voor Nederlandsche arbeiders, om zich, vóór vertrek naar Duitschland, om inlichtingen te wenden tot de eventueel ter plaatse bestaande Arbeidsbeurs of anders tot de Arbeidsbeurs te Oberhausen.

Boxtel, den 2 October 1914.
De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Bekendmaking.

Aangifte Teekenonderwijs.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel brengen ter kennis van belanghebbenden :

1o. dat de personen, die dezen winter wenschen deel te nemen aan het teekenonderwijs, zich vóór 10 October a.s. moeten aangeven ter gemeente-secretarie ;

2o. dat tot het onderwijs worden toegelaten, leerlingen, die den leeftijd van 12 jaren hebben bereikt, en dien van 25 niet hebben overschreden ;

3o. dat het onderwijs kosteloos is, doch gereedschappen en teekenbehoeften zijn voor rekening der leerlingen ;

4o. dat de lessen worden gegeven gedurende de wintermaanden, beginnende October en eindigende Maart.

Leerlingen, welke het vorig jaar dit onderwijs hebben gevolgd, behooren zich thans ook weder aan te geven, om aan het teekenonderwijs te kunnen deelnemen.

Boxtel, 2 October 1914.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.

Herhalingsonderwijs.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel,

Brengen ter kennis van belanghebbenden, dat de jongelieden, die gedurende dezen winter herhalingsonderwijs wenschen te genieten, daarvan voor 10 October 1914, aangifte moeten doen bij het Hoofd der school, waar zij dat onderwijs wenschen te volgen.

Het herhalingsonderwijs wordt gegeven :

I. In de school voor meer uitgebreid lager onderwijs, gedurende de maanden October, November, December, Januari, Februari en Maart, tot dat een maximum van 192 uren zal zijn bereikt.

II. In de school Breukelen, gedurende de maanden November, December, Januari en Februari, tot dat een maximum van 96 uren zal zijn bereikt.

Leerlingen, welke het vorig jaar dit onderwijs hebben gevolgd, behooren zich ook thans weder op te geven.

Voor verdere inlichtingen, dit onderwijs betreffende, vervoege men zich tot het Hoofd der betrokken school.

Boxtel, 25 September 1914.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

MARKTEN.

Maandag 5 October.
Budel; jaarmarkt.
Deurne, jaarmarkt.
Tilburg, jaarmarkt.

Dinsdag 6 October.
Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Asten, jaarmarkt.
Dinther, beesten.
Eindhoven, jaarmarkt.
St. Oedenrode, paarden, beesten.
Oosterhout, beesten, varkens.
Sprang, paarden, beesten, schapen.

Woensdag 7 October.
's Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Eersel, beesten.
Etten (N.-Br.), vee.
Gorinchem, beesten.
Made, jaarmarkt.
Nijmegen, vee.

Donderdag 8 October.
Best, jaarmarkt.
Uden, jaarmarkt.
Waalwijk, jaarmarkt.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.48.

1 Oct. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.40, f 1.50 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 2 Oct. Aanvoer 9710 K.G. Hoogste prijs f 1.49 laagste prijs f 1.36 middelprijs f 1.44

's BOSCH, 2 Oct Aangevoerd 23425 kilo's hoogste f 1.48. laagste f 1.32 middelprijs f 1.44 per kilo.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

2 Oct. Aangevoerd werden 34450 eieren Prijs: kippeneieren f 1.09 tot f 1.11 per K.G

ADVERTENTIËN.

Verschenen:

Gebeden voor deze ernstige tijden.

Novene voor den Vrede. Prijs per exemplaar 4 cent, franco per post 5 cent; per 25 ex. 3½ cent; per 50 ex. 3 cent; per 100 ex. 2½ cent.

H. Mis voor den Vrede. Prijs per exemplaar 3 cent, franco per post 4 cent; per 50 ex. 2½ cent; per 100 ex. 2 cent.

Kruisweg voor den Vrede. Een fraai boekje, met de afbeeldingen der 14 staties naar het kunstwerk van A. Brouwer.
Prijs per ex. 10 cent, franco per post 12 cent; per 50 ex. 8 cent; per 100 ex. 7 cent.

Deze werkjes zijn alle van de hand van den ZeerEerw. Pater HENRICUS, Ord. Cap., Redacteur van het „Zondagsblad voor het Katholiek Huisgezin."

Uitgave: Boekdrukkerij „Helmond",
HELMOND.

J. M. HANEGRAAF,
Eindhovensche Steenweg BOXTEL,
beveelt zich beleefd aan tot het leveren van
Machinerieën en Onderdeelen
Electro-Motoren.
Het inrichten van ELECTRISCHE INSTALLATIES en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.
Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Blikseemafleiders enz.
Hoogachtend,
J. M. HANEGRAAF,
Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Vreeselijke brandwonden genezen.

Een ongeluk ligt in een klein hoekje.

Mej. Aaltje Postma, wonende op de boerderij Oosterbeintum onder Ferwerd (Fr.) verklaart ons het volgende:

Verleden jaar had ik het ongeluk een ketel kokend water om te trappen, zoodat ik den geheelen inhoud over mijn voet kreeg. Ik gilde het uit van de pijn. Mijn voet was geheel met brandblaren overdekt. Niets kon ik aan mijn voet velen.

Geen ongeluk zoo groot, of er komt altijd een gelukje bij, dat ondervond ik ook thans, want tot mijn geluk hadden wij den Kloosterbalsem in huis, door welke mijn moeder van een spierverrekking genezen was. Vol vertrouwen smeerde ik den Kloosterbalsem op mijn been waarna ik de brandwonden met watten overdekte. Heerlijk weldadig deed de Kloosterbalsem aan en verzachtte onmiddellijk de pijnen. Regelmatig heb ik toen mijn brandwonden met den Kloosterbalsem behandeld en binnen één week was mijn been met een potje Kloosterbalsem, volmaakt genezen en is zelfs niet het minste litteeken overgebleven. De

Kloosterbalsem

Kloester Sancta Paulo

is een uitstekend middel tegen wonden van allerlei aard. Ook rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien worden spoedig grondig en blijvend genezen.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal-Agent L. I AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Adverteert

in

Centraal-Brabant.

Copieerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, **BOXTEL.**

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

◆ ◆

Voor het a. s. Seisoen ontvangen:

◆ ◆

Een groote sorteering Vulkachels, Calorifères, Salamander, en Ierscbe Kachels.

Ruime keuze in Tegelplaten in diverse maten en décors, Kolenbakken, Gruisbakken, Vulemmers, Kolenschoppen, Vuurtangen, Pooken, Vuurschoppen.

Alle soorten Karlantaarns, Stal en Handlantaarns, Rijtuiglantaars.

Mooie collectie Hanglampen, Ganglampen. Muur- en Looplampjes.

Gegalv. Briketstoven, Warmwaterstoven en Warmwaterkruiken.

Vleeschhakmachines en alle onderdeelen.

Geldkistjes in verschillende grooten.

Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen aan

Concurreerende prijzen.

Aanbevelend.

C. STEINMANN-PECHTOLD.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

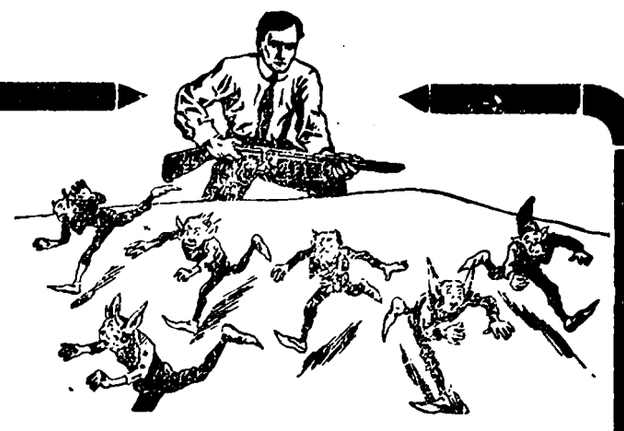

Verjaag Uw Borstziekten!

Gij hoesters, gij kuchers, gij lijders aan asthma, bronchitis, catarh, influenza, slijm- en kinkhoest en alle borst-, keel- en longaandoeningen, thans behoeft gij niet meer te lijden, thans zult gij in een ommezien genezen zijn: indien gij slechts de wondervolle onfeilbare ABDIJSIROOP (Klooster Sancta Paulo) gebruikt.

De ABDIJSIROOP heeft in weinige jaren tijds de gansche wereld verrukt door hare krachtig genezende werking. Duizenden wanhopige lijders zijn tot gezonde levenslustige menschen geworden, doordien zij de ABDIJSIROOP gebruikt hebben, met recht genoemd, de redder der longen, de grootste weldoener dezer eeuw.

Verwaarloost Uw kwaal niet; schuwt de vreeselijke gevolgen, welke het verwaarloozen van een eenvoudigen hoest meestal heeft. Bedenkt, dat de duizenden teringlijders van heden, de hoesters en kuchers van gisteren waren. Zij hebben hun kwaal in den aanvang niet verzorgd. Neemt gij een voorbeeld aan hun ongeluk, weest verstandig verzorgd bijtijds uw kuchje, uw hoest, uw lichte borstaandoening, welke wellicht de voorbode is van een smartelijke tering. De

Abdijsiroop **Klooster Sancta Paulo.**

werkt zuiverend en ziektekiemdoodend en bevat geen schadelijke bestanddeelen. Het kleinste kind, de zwakste grijsaard kan met vertrouwen de Abdijsiroop innemen, welke aangenaam van smaak is en door hare geheel bijzondere werking een krachtig geneesmiddel is tegen asthma, pleuris, influenza, bronchitis, catarh, slijm- en kinkhoest, heeschheid, keelpijn, den hardnekkigsten hoest, de hevigste verkoudheid en alle borst-, keel- en longaandoeningen. Voorkomt de tering.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

AKKER

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz., waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.

Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.

Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.

Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.

Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.

Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.

Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 80. Zaterdag 3 October 1914.

Uit Oorlogstijd.

(Brabantsche schetsen.)

Oud moederke zit in den voorhaard, stil, laat haar gedachten varen, de wijde door van bange fantasieën... oud moederke zit en suft zoo droevig.

Daar brandt wat vuur al onder diepe, donkere schouw, 'n duistere zwarte krater, open mond, inslikkend nauw zichtb'ren, grijzen rook nevel. En onder zwarten, rondbuikigen ketel knettert 't lustigjes, lustigjes zoet, die kleine vlamkes van rood en geel, die flauw maar wapperen en even opstaan en lekken 't zwarte van den ketel.

En op den vloer ligt zand, heel dik gestrooid.

't Oudje zit in leed in heuren stoel. Zij voelt alleen zich hier in heur vertrek, waar al de dingen zijn meegegaan, de dagen langs van haar bestaan van vrouw: 't vuur, de zand bestrooide vloer, de groote klok, die tiktakt huiselijken vrede en verder de meubels door 't vertrek en koperen potten en kannen in een rij aan den muur en elders vele prenten en schilderijkes. En over haar, alwaar zij zit, 't raam, 't lichte vierkant, waarvoor de bloemen staan, zoovele al uitgebloeid, maar focchia's nog rood in dezen laten zomer. En door 't raam komt d'avond aangeschemerd, vergrauwend gansch de ruimte van 't vertrek en wat er in is.

Maar 't oudje zit zoo stil en schreit al in heur hart, want hare zoon is weg, den oorlog in, in zijn soldatenpak gegaan en keert maar niet weer.

Hàar zoon, de flinke groote jongen, die afgeteekend staat in heuren kop, met al de lijnen van zijn figuur, de jonge man in 't grove pak, met 't ruw gezicht, waarboven zwarte haren kroezen gedoken weg in eene vuile pet. Hàar zoon, die ruw en barsch kan zijn tegen haar, maan 't goed bedoelt, want hij verzorgt haar goed op haren ouden dag, verdient veel geld... De struische zoon, die werken moet lijk 'n paard, de gansche week, van 's Maandags af tot 's Zaterdags toe en in den Zondag dan zijn groot genoegen vindt, de Zondag, die als een feest is, 'n uitkomst, 'n vertroosting na 't zwoegen door de week... Dan gaat hij 's morgens vroeg ter kerke heen en keert en is bij haar tot aan den avond toe, maar gaat dan heen naar herberg en pleizier, en zingt met al de makkers z'n lallende liedjes uit, in 't donker langs de straten.

Hij is gegaan waar 't oorlog is, ergens, ergens op de groote wereld. Waar kanonnen bommen en donderen en geweervuur knettert, waar brand is en verwoesting en véél bloed vloeit.

De schrikbeelden volgen elkander op in haar gepijnigd hoofd.

O! zij weet niet beter. „'t Is oorlog", die roep is gegaan, over haar dorpke heen en gekomen in haar huiske, toen zag ze haar zoon vertrekken, die komt niet weer.

Zij is zoo droef om hàar jongen, die God weet waar is. O, zij heeft hem lief met al de stille krachten van haar eenvoudig hart en hij is gegaan nu en komt niet weer.

Dan neemt zij uit d'ren zak haar rozenkrans, zij moet bidden voor den vrede, dat d'oorlog gauw mag afgeloopen zijn. 't Is van den preekstoel af gezegd, Zondag in de Mis.

Zij bidt en langs haar beenige, bruine vingers gaan de koralen geteld en langzaam, één na een vallen z'op haren schoot en blijven liggen en gaan dan weer omhoog, langs hare vingers weer, al rond, àl rond... Oud moederke zit en bidt dat gauw de oorlog uit mag zijn en voor haar jongen.

De avondschemeringen komen dikker aan, verdoezelend al de dingen in 't vertrek die onkennelijk worden en vaag omlijnd, 't oudje ook, haar mutske wit nog even op, op donkeren achtergrond.

Maar de rood-en-gele vlammekes om den zwaren zwarten ketel, wapperen, waaiëren en slaan zoo lustigjes, lustigjes vroolijk, al buigend en warrend en lektongend den ketel dien ze verwarmen, den ketel, die te zingen begint een klagelijken deun van weemoedvol verlangen, een deun, die weent door het donkere vertrek.

Oud moederke zit op den voorhaard stil en bidt al sufferig voort.

A. A. COOLEN.

Deurne, 1 October 1914.

Van het Oorlogsterrein.

DE OORLOG IN BELGIE.

DE BELEGERING VAN ANTWERPEN

ANTWERPEN, 30 Sept. (Officieel.) De Duitsche artillerie heeft den gehoelen dag het bombardement van het Zuidelijk gedeelte der eerste fortenlinie voortgezet. Onze verdediging heeft weinig geleden en blijft over alle middelen van actie beschikken.

Tusschen de Senne (een riviertje, dat even ten Westen van fort Waelhem in de Ruppel uitloopt) en de Nethe (een riviertje, dat van Herenthals langs Lier, Duffel en fort Wavre de St. Catherine naar de Ruppel, een zijrivier van de Schelde, stroomt), is geen enkele vijandelijke infanteriebeweging waargenomen

Tusschen de Senne en de Schelde sloegen de Belgen, krachtdadig ondersteund door de artillerie der forten geweldige en vermetele aanvallen der Duitschers af. De verliezen van den vijand staan in verhouding tot de vermetelheid van zijn pogingen.

Verder heeft een weinig belangrijke beweging tegen Dendermonde plaats gehad: deze werd ondersteund door een bombardement op grooten afstand, dat weinig verliezen toebracht aan onze troepen, die de wegen verdedigden.

Tusschen de Schelde en de Dender (een zijrivier van de Schelde, tot aan de monding bijna parallel loopende met deze rivier, en stroomende langs Aalst en Dendermonde), is niets bijzonders voorgevallen.

Niettegenstaande de hevigheid van het bombardement staan de resultaten voor de Duitschers niet in evenredigheid met de geweldige krachtsinspanning.

Het moreel der Belgische troepen is uitstekend. Hun koelbloedigheid is bewonderenswaardig, zooals blijkt uit de energie, waarmede zij, en met het volste succes, alle aanvallen der Duitsche infanterie afslaan.

BERLIJN, 30 Sept. Het groote Duitsche hoofdkwartier meldt officieel:

Voor Antwerpen zijn twee der onder vuur genomen forten vernield.

ANTWERPEN, 30 Sept. Mechelen is opnieuw door de Belgen bezet.

De Duitschers hebben Woensdag het bombardement van Lier en Heijst op den Berg hervat.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN NOORD-BRABANT.

Men schrijft uit Eersel, dd. 29 September aan de „N. R.Ct.":

Sedert Maandagmorgen komen in de dorpen tusschen Eindhoven en de grens, talrijke vluchtelingen aan uit Moll, Baelen en omstreken, in verband met de nadering van Duitsche troepen. Zij deelen mede, dat Zondagnamiddag een troep van pl.m. 1500 Duitschers Moll binnen is gekomen, waarschijnlijk in de verwachting hier Belgische troepen te vinden. (Dezen waren reeds uit die streken vertrokken.) Bij hun aankomst was reeds vrijwel de geheele bevolking naar de bosschen gevlucht. Een der notabelen, die hier vertoeft, werd nog juist bij het beladen van een auto met zijn voornaamste bezittingen door hen verrast; de auto namen zij mede. Overigens was hun houding gematigd.

De vluchtelingen zijn in den nacht van Zondag op Maandag en later, meerendeels te voet, deels ook in Belgische en Hollandsche voertuigen van allerlei aard, de grenzen gepasseerd. Zij zijn in kloosters en particuliere woningen, deels ook in schuren, ondergebracht. Hun aantal is zeer groot. Een mijner zegslieden, die, evenals vele anderen, nog eens terug is gegaan om het een en ander te halen, zeide te kunnen verzekeren, dat in dit dorp van 10.000 inwoners slechts 6 menschen waren gebleven. Vrijwel alle zijn rechtstreeks naar Nederland gegaan. Zij roemen alle zeer de gastvrijheid der burgers en de welwillendheid der grenswachten, die na hun droevigen tocht koffie voor hen zetten, ect.

Een ander zegsman, een onderwijzer aan de ambachtschool, zeide mij, ooggetuige te zijn geweest van het opblazen der spoorbrug door de Duitschers voor hun vertrek. Ook heeft hij met eigen oogen een Belgischen trein (zonder passagiers) kort daarna op die plaats in het Kanaal zien rijden.

Het dorp zelf is door de Duitschers onbeschadigd gelaten.

* * *

Aan het „Dbld v. N.-Br." wordt dd. 30 September uit Baarle-Nassau gemeld:

De stroom Belgische vluchtelingen is hedennacht ontzettend toegenomen. Nu komen zij nie. bij honderden, maar bij duizenden afzakken. Het wordt een ware uittocht en het schijnt, dat er een paniek onder het volk heerscht.

Gisterenavond moet in Turnhout het gerucht verspreid zijn, dat de stad binnen vier uur verlaten moest zijn.

Honderden nemen de vlucht.

De burgemeester heeft het gerucht laten tegenspreken en doen weten dat de Duitschers nog veraf waren. Dat bedaarde de gemoederen, doch velen geloofden de tegenspraak niet en vluchtten desondanks.

De meeste menschen komen echter uit de buurt van Herenthals en de dorpen daarboven.

Wij weten hier geen raad met al die vluchtelingen. Alle huizen, huisjes schuren en stallen zitten vol, en voor velen is geen onderdak meer.

Onze bakkers, die op zulk een bevolking niet zijn ingericht, hebben gebrek aan meel; wittebrood zal hier dra onbekende weelde zijn. Want de meelfabrieken leveren niet meer en de regeering heeft op een telegrafische bede onzer bakkers tot heden nog niet geantwoord.

Onder de vluchtelingen loopt het hardnekkig gerucht, dat de Duitschers van Rethy tot Oud-Turnhout zijn doorgedrongen, ongeveer een uur gaans van Turnhout.

Sommige vluchtelingen uit den omtrek van Herenthals beweren, dat een deel van deze stad in brand staat.

HET BOMBARDEMENT VAN MECHELEN.

Aan de „Flandre libérale" van maandagochtend ontleenen wij nog het volgende over het bombardement van Mechelen:

Het gewone leven was alweer zoowat volkomen aan den gang. Stel u dus voor de ontroering der bevolking, toen zij Zondagochtend, tegen kwart over acht, een vreeselijk geluid, helaas reeds al te bekend, hoorde. Het werd gevolgd door een paar andere van denzelfden aard; de Duitschers beschoten de stad voor den derden keer.

De projectielen waren geweldig; als zij een huis troffen, richtten zij ontzettende verwoestingen aan, sprongen zij op de straat, dan vernielden zij de gevels in het ronde. Het was duidelijk, dat de Duitschers met zwaar geschut werkten.

Tot het middaguur aarzelden velen nog de stad te verlaten, maar na den middag regende het kanonkogels als hagel en joegen een ieder op de vlucht.

De meeste straten waren weldra versperd door de puinhoopen, maar bij stoffelijke schade bleef het niet. Roode Kruismannen verzekeren, dat tal van burgers gedood en gewond zijn; men kent onder meer een gezin van vijf personen, dat op den drempel van het huis gedood werd, op het oogenblik dat zij vluchtten.

In de kelders was men zelfs niet veilig, zoo sterk was de kracht der kogels. De kerken werden vooral als doel uitgekozen, vooral Sint-Rombout.

Een manshoogte bres is in den voet van den toren der kathedraal geschoten; een kogel doorboorde den toren. Van het station heeft het dak geleden en de staatsdrukkerij der postzegels is verbrand; gedeelten van de werkplaatsen der spoorwegen zijn ernstig beschadigd.

Een vreeselijke bewaarplaats is in het stadhuis ingericht: men heeft daar bijeengebracht menschelijke lichaamsdeelen, hier en daar gevonden, en behoorende aan verschillende door de kogels in stukken gescheurde lichamen.

In de groote meubelfabriek van Van der Auwera is brand uitgebroken. De Hanswyckstraat heeft ook veel geleden, veertien personen werden daar bedolven onder de puinhoopen van een koffiehuis. Men vermoedt, dat allen zijn omgekomen.

De forten van Waelhem en Wavre St. Katherina hebben den aanvaller hevig bestookt en zijn geëindigd hem terug te drijven. De stoffelijke schade is aanzienlijk, maar het aantal slachtoffers is nog niet op te geven.

Volgens latere berichten heeft het bombardement's nachts voortgeduurd en was het Maandagochtend nog aan den gang.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Sept. Het communiqué van elf uur 's avonds zegt, dat de algemeene toestand tot tevredenheid stemt.

Het front heeft nergens wijzigingen van beteekenis ondergaan, alleen in het Zuiden van Woëvre hebben wij Seicheprey (?) bezet en zijn doorgedrongen tot de hellingen langs de Rupt de Mad.

LONDEN, 30 Sept. Een telegram van Zondag uit Frankrijk aan de „Daily Telegraph" zegt, dat 't zeker is, dat de tweede groote poging der Duitschers mislukt is. De vijand is over geheel de linie geslagen. Er valt niet meer aan te twijfelen, dat de tegenstand van den vijand langs de Aisne gebroken is en hij spoedig weer naar het Noorden en Oosten zal moeten terugtrekken.

PARIJS, 30 Sept. Het is heden de zestigste dag van den oorlog en de zeventiende van den geweldigen slag, den slag aan de Aisne geheeten, die woedt over een front van de Somme tot den Moezel. Een beslissing is er nog niet en de verwoede strijd wordt nog steeds voortgezet. De „Temps" zegt, dat het een de strijders uitputtende veldslag is.

Te Parijs is men kalm en vol vertrouwen.

* * *

AAN HET DUITSCH-RUSSISCHE FRONT.

ST. PETERSBURG, 30 Sept. De groote generale staf deelt officieel mede: Den 28sten dezer hebben de Russische troepen na een verbitterd gevecht de Duitsche stellingen bij Augustof en Koptzyowo (ten Oosten van Augustof, in 't gouv. Soewalki) vermeesterd.

Den 29sten hebben zij de nauwe doorgangen tusschen de meren in Soewalki bij Simno, Sereje en Leipoeny bezet. De Duitschers zijn op Soewalki, Sejny en Mariampol teruggetrokken.

Het zware Duitsche belegeringsgeschut heeft de beschieting van Osoviec zonder succes voorgezet.

In de streek van Ichtsjoetsjin en bij Andrejewo zijn onbeduidende schermutselingen geleverd.

* * *

DE RUSSISCH-OOSTENRIJKSCHE OORLOG.

WEENEN, 30 Sept. Officieel wordt bekend gemaakt, dat het Oostenrijksch-Hongaarsche legercommando de volgende legerorde heeft uitgevaardigd:

De toestand is voor ons leger en voor dat van onzen bondgenoot Duitschland, gunstig. Het offensief der Russen is op het punt te verlammen. In samenwerking met de Duitsche troepen zullen wij den vijand, die bij Krasnik, Zamosec, Insterburg en Tannenbrug verslagen is, opnieuw overwinnen en vernietigen.

In Servië strijden wij eveneens op vijandelijk gebied; de tegenstand der Serviërs begint te verlammen; binnenlandsche onlusten, opstanden, ellende en hongersnood, bedreigen onze vijanden in den rug, terwijl Oostenrijk-Hongarije en Duitschland eensgezind en vastbesloten zijn, dezen hun opgedrongen oorlog door te zetten tot de zege is bevochten.

Dit is de juiste toestand; de waarheid moet aan alle officieren worden meegedeeld en aan de soldaten in hun moedertaal worden bekend gemaakt.

BOEDAPEST, 30 Sept. Een uit Uszok hier aangekomen hoofdofficier van den generalen staf deelt officieel mede, dat de gevechten, die eergisteren en gisteren om de Uszok-pas zijn geleverd, gunstig zijn geweest voor de Oostenrijksche troepen. De Russen zijn tot Slanki (in de Karpathen, aan de Galicische zijde van de Uszok-pas) teruggeworpen en de Uszok-pas is weer in handen der Oostenrijksche troepen.

De Russen hebben bij de gevechten in het komitaat Ung, waar zich thans geen Rus meer bevindt, zware verliezen geleden.

* * *

DE SLUITING DER DARDANELLEN.

KONSTANTINOPEL, 30 September. Een halfambtelijke kennisgeving rechtvaardigt de algeheele sluiting van de Dardanellen aldus, dat de Engelsche en de Fransche vloot sedert eenigen tijd voor den ingang van de Dardanellen kruisten, waarbij zij de in- en uitvarende schepen aanhielden, doorzochten en de bemanning uithoorden, wat afbreuk deed aan de vrijheid van de scheepvaart door de zeeëngte.

Daarom heeft de Turksche regeering besloten de Dardanellen te sluiten en de zeeëngte niet te heropenen, voordat de genoemde vloten zich verwijderd hebben en de abnormale toestand heeft opgehouden te bestaan.

NOG MEER SOLDATEN.

In België is de lichting 1914 onder de wapenen geroepen, maar in de door de Duitschers bezette plaatsen mogen de recruten niet opkomen. Van de lichting, die 33000 man telt, rekent men een derde te kunnen bijeenkrijgen.

PROTEST VAN EEN FRANSCHEN BISSCHOP.

Van den bisschop van Montauban wordt een schrijven gepubliceerd, waarin mgr. protesteert tegen de domme en schandelijke verdachtmakingen jegens de priesters, als zouden deze den oorlog tegen Duitschland hebben bewerkt.

Ook de prefect van het departement Savoie heeft een rondschrijven gericht aan de burgemeesters van zijn departement waarin hij waarschuwt tegen deze onzinnige beschuldigingen.

NU NOG??

In het Fransche Journal Officiel van 20, 21 en 22 September komen heele lijsten voor van kerkelijke goederen, waarop de Staat zijn hand legt in de departementen Pas de Calais, Bouches du Rhône, Aveyron, Cher, Corsica, Doubs, Eure, Gers, Loire, Nord en Oise.

Deze goederen, schrijft de Parijsche Croix, zijn wettelijk aan de Kerk ontstolen.

Het zijn stichtingen voor katholieke doeleinden, en om den erfgenamen te beletten ze terug te vorderen, is de wet gemaakt, welke men „den roof van 't doodengoed" heeft genoemd.

Men verwijt den Pruisen, schrijft de Croix, dat zij rooven en onze monumenten vernielen. Maar verdient onze Staatscourant niet eenzelfde critiek?

ENGELSCHE GENERAAL GESNEUVELD.

Naar de Daily Mirror meldt, is generaal Findley, de bevelhebber der artillerie van het Engelsche expeditieleger, in den slag aan de Marne gesneuveld.

DE INNEMING VAN MAUBEUGE.

Betrekkelijk de inneming van deze merkwaardige Fransche vesting, lezen wij in de „N. R. Ct." het volgende:

Ofschoon er weinig aandacht aan wordt besteed, is het toch van algemeene bekendheid, dat in Frankrijk Oostenrijkers met de Duitschers meestrijden. De Duitsche generale staf heeft waardeerend gesproken van de uitwerking van het Oostenrijksche belegeringsgeschut op automobielen voor Maubeuge. De advocaat mr. Hans Stiegtand, die als reserve-luitenant bij de artillerie aan de verovering van Maubeuge heeft meegedaan, heeft er aan zijn ouders een brief over geschreven, die in de Oostenrijksche bladen staat afgedrukt. Aan dien brief is het volgende ontleend:

Den 5den September beschoten wij de schansen van Ferrière, op een afstand van 9 K.M., nadat wij reeds vroeger het fort van Cerfontaine hadden bedwongen. Ik was batterij-kommandant en ge kunt u mijn vreugde voorstellen, toen ik met een gelukkig schot een kruitmagazijn in de lucht liet springen. Van mijn observatiepost kon ik de ontzettende uitwerking van onze reusachtige bommen precies waarnemen.

Een er van moet ongetwijfeld in een kasemat ingeslagen hebben, want ik zag de bezetting naar buiten loopen en als dol heen en weer hollen. Van dit oogenblik profiteerde de commandant van de in mijn nabijheid zijnde Duitsche batterij om flink in dien verwarden hoop menschen te schieten, waarop de lui zoo spoedig mogelijk weer in de kasemat terugliepen.

's Avonds op dienzelfden dag liep de Duitsche infanterie storm op vier bolwerken aan het oosterfront en veroverden die haast zonder gevecht. Daarop ging het Duitsche voetvolk en het geschut een eind dichter bij de stad, beschoot die en vernielde het tuighuis en de gasfabriek. Kort daarop kwam uit de vesting een automobiel met een witte vlag, die naar het hoofdkwartier wilde. Bevelhebber van het Duitsche leger was generaal von Zweel, een oude houwdegen. Hem werd gezegd, dat Maubeuge onder zekere voorwaarden wilde capituleeren. Von Zweel sloeg met de vuist op tafel en zei: „Wilt gij mij nog voorwaarden stellen? Ik geef u tot 6 uur 's avonds tijd om u over te geven." Met dit antwoord kon de Fransche parlementair terugkeeren en toen om 6 uur geen antwoord kwam, werd de beschieting voortgezet. Het duurde echter niet lang, of de auto met de witte vlag zag men weer uit Maubeuge komen. De officier had een brief bij zich, dien hij aan generaal von Zweel overhandigde.

Met gespannen aandacht wachtten wij wat het antwoord van den generaal zou zijn. Hij gaf bevel het vuren te staken. De bezetting had zich dus onvoorwaardelijk overgegeven.

Gisteren (de brief is van 7 September) nam ik een kijkje in de door mijn batterij beschoten forten en vond de uitwerking verschrikkelijk. In het fort Bousgois was een gepantserde toren doorboord en evenzoo een laag zand en aarde van 10 meter dik, waarop de toren stond en dan nog een muur van baksteen van 2 meter dikte. De kogel drong in de kasemat waar de soldaten zaten. Velen waren gedood of gewond. Door den enormen druk der gassen die zich bij de ontploffing ontwikkelden, werd een gepantserden observatietoren, die 30 meters verder stond, letterlijk opgetild en 10 meters ver weggeslingerd. Het ergste ziet het er uit in het fort Cerfontaine. Dit fort was minder dik met aarde en zand bedekt, vandaar de verschrikkelijke uitwerking. Want wel op 5 plaatsen hebben onze bommen die bedekking doorboord. De projectielen zijn van boven naar beneden gevallen in de gewelven waar de soldaten wonen en daarna in de kelders, zoodat alle verdiepingen in elkaar gestort zijn en de manschappen bedolven hebben. Het was een verschrikkelijk gezicht en uit al dat puin steeg een walgelijke lijkenlucht omhoog.

Vele Franschen moeten daaronder liggen. Natuurlijk heb ik ook een kijkje genomen in het door mij beschoten kruithuis en zag, hoe muren van 3 meters dik gebarsten waren en het gas nog uit de spleten te voorschijn kwam. De aarden wal is door de kogels doorploegd, en zit vol trechters. In één woord, alles is vernield en de uitwerking van ons geschut heeft ongetwijfeld den commandant bewogen om de vesting over te geven. Want het is mij anders onbegrijpelijk hoe 40.000 man zich konden overgeven aan 10.000 Duitschers en 8000 Oostenrijkers, want meer waren er niet. De omsingelingslijn was zoo dun, dat op sommige plaatsen slechts een man per kilometer kwam. Dikwijls moest een compagnie van 100 Duitschers zich tegen drie of vier compagniën van den vijand verdedigen. Als de Franschen een flinken uitval gedaan hadden, hadden zij ons onder den voet kunnen loopen.

Gisteren nog namen 80 Duitsche ruiters, een van de hoofdtroep afgeraakte afdeeling Fransche kavalerie van 700 man en 8 officieren gevangen.

Onbeschrijfelijk was voor mij het oogenblik, dat de bezetting uit de vesting kwam om zich over te geven. Daaronder waren regimenten die nog geen schot gelost hadden. Zonder sabel of geweer trokken zij in hunne lange blauwe mantels ons voorbij. Daaronder waren ook een paar honderd Engelschen, en toen die voorbij kwamen, bruldden wij van woede en scholden hen voor lage verraders van het Germaansche ras. Het was een aangrijpend moment, toen de Duitschers Maubeuge binnenmarcheerden. Ter eere van de Oostenrijkers speelden zij de Radotzkymarsch, en toen ik op dat heerlijk oogenblik die lieve vaderlandsche muziek hoorde, schoten mij de oogen vol tranen.

DE OORLOGSGRUWEL.

Een Duitsch onderofficier vertelt het volgende van de gevechten, die hij in Frankrijk heeft meegemaakt.

Nadat wij eenige rust hadden genoten, kwam er plotseling beweging in ons regiment en moesten wij optrekken. Nauwelijks hadden wij het bosch verlaten, of van de in ons front liggende hoogten floten de kogels langs ons heen. Wij snelden in den looppas voorwaarts om de beek, welke door het dal vloeide, over te steken. Op vele plaatsen steeg het water ons tot aan de borst. Toen wij het riviertje over waren, ging het tegen de helling op, terwijl de vijandelijke granaten de geheele ruimte bestreken, die wij moesten doortrekken. Links en rechts werden vele kameraden letterlijk in stukken gescheurd.

Boven mijn hoofd ontplofte een granaat en een scherf, ter grootte van een hand, sloeg op een meter afstand van mij in den grond. Door den hevigen luchtdruk wankelde ik een oogenblik, doch voorwaarts ging het weer. De rook en damp sloegen ons in het gezicht. Eindelijk bereikten wij den zoom van 't bosch, dat als een kroon boven op den heuvel is gelegen. Hier moesten wij ons met alle middelen dekken, want wat ons hier wachtte, is nauwelijks te beschrijven. Wij lagen op de eerste linie met de hoofden zoo dicht mogelijk tegen den grond gedrukt. De kogels regenden zoo dicht als de tarwe uit een zaaimachine. De Fransche infanterie had den woudzoom verlaten en den volgenden heuvel als positie gekozen.

Thans was het bosch het doel van de artillerie, het werd letterlijk platgeschoten. De dikste boomen werden middendoor gebroken en ontworteld. De houtsplinters vlogen in het rond.

Een granaat komt op drie passen

afstand van mij terecht in de loopgraven, waarin wij dicht bij elkander lagen. Kreten als van gewonde dieren treffen mijn oor. Daarop volgt een steunen en klagen. In een grooten bloedplas liggen zes kameraden van mij.

Een soldaat, die rechts van mij ligt, krijgt een kogel in het hoofd. Hij wil de hand opheffen, maar als verlamd laat hij haar weer zakken. De tweede naast mij krijgt een schot in den onderarm. Ik snoer zijn bovenarm af, dat hij niet van bloedverlies zal sterven.

Kruipende begaf ik mij thans tot den kapitein om te vragen, wat wij zullen doen. Als wij blijven liggen, zullen wij allen den dood vinden. De kapitein zendt mij naar den bataillons-commandant, met het bericht, dat als wij geen artillerie-dekking krijgen, ons geheele bataillon verloren is.

Onder een kogelregen ijl ik de helling af. Links en rechts ploffen de granaten weer neer. Eindelijk vind ik hem en vertel hem, dat reeds vier officieren dood zijn en het geheele bataillon zal worden vernietigd als wij niet oogenblikkelijk artillerie krijgen.

„Wij kunnen geen artillerie krijgen en laten zij in Godsnaam terugkeeren" is het antwoord. Zoo snel ik loopen kan, ga ik den heuvel weer op. Juist als ik aankom, wil de kapitein het bevel geven om voorwaarts te rukken. Nu wordt echter de terugtocht aanvaard door het dal naar den heuvel vanwaar wij gekomen zijn. Wij stellen ons op langs den weg. Hier zullen wij trachten stand te houden.

De patronen worden klaargelegd. Daar komt een Pruisisch officier op een met schuim bedekt paard op onzen kapitein aanrijden. „De Pruisische broeders rechts zullen omkomen, als de Beieren het niet uithouden. Wij zien geen majoor" is zijn boodschap.

De kapitein beveelt het bataillon voorwaarts te rukken. De trom roffelt en het gaat weer den heuvel op naar ons graf.

Toen wij den woudzoom bereikt hadden, kwam er eindelijk hulp opdagen. Juist wilde een Fransche brigade tegen ons bataillon opereeren, toen het in de flank door ons 20ste regiment aangevallen werd. Wij herademen. Wij en de Pruisen zijn gered.

Wij blijven nog bij het bosch tot den avond. Dan dragen wij de dooden weg. Onze twee luitenants, die beiden vlak vóór den oorlog getrouwd waren, worden langs ons gedragen. Wij staan stil en nemen den helm af...

HET MODERNE SLAGVELD.

De Londensche berichtgever van het „H.bl." schrijft:

Hamilton Fife geeft de volgende schets van het vreeselijke van den modernen oorlog in de „Daily Mail":

„Dit is geen oorlog van menschen, het is oorlog van machines." Zoo sprak een gewoon officier, en hij zeide het vol bitterheid, want hij had meer dan de helft van het bataljon, dat hij had gecommandeerd, zien weggevaagd als het gras onder de zeis, door die vreeselijke mitrailleuses.

„Er is iets vreeselijks zielloos in," vervolgde hij, „het is beestachtig onmenschelijk. Mannen draaien een handvat om en de dood vliegt er uit „in groote bundels." Wat deze veldslag geweest is — het is in werkelijkheid één slag, de Marne en de Aisne — kan niemand beseffen, die het niet heeft bijgewoond. Menschen konden elkander nooit dooden bij hoopen, bij honderden te gelijk. Zij zouden walgen van zulk een slachten op groote schaal. Zij zouden uitroepen: „Wij zijn soldaten, geen slachters. Een slagveld moet geen abattoir zijn." Slechts vernuftig uitgedachte machines, gemaakt om menschen te dooden als sprinkhanen, wanneer die over een vruchtbaar land komen; slechts automatische moordenaars zonder hart of medelijden, of wroeging, konden de aarde bedekken met dooden, op zulk een vreeselijke wijze."

Een groote kurassier vertelde, hoe, nadat een massa Duitsche infanterie uiteen geslagen was, en nog eens uiteen geslagen, er een wal van lijken was, een wal, waarover men met de paarden heen moest springen.

Een andere man, een chasseur te voet, beschreef een bietwortelveld, waar de Duitschers dood lagen, als een plaats „waar zij lagen bij honderden, alsof zij door den bliksem waren getroffen. Zoo doodt onze soixante-quinze," gelijk de goede God doodt, wanner Hij vertoornd is en Zijn toorn doet gevoelen door het hemelvuur. — Ziet, gedood waar gij stond!"

De „soixante-quinze" is het Fransche 75-milimeter kanon, waarover de soldaten met genegenheid spreken. Zij hebben eigenaardige manieren. Hun artillerie leeft voor hen. Zij spreken er over met een persoonlijk gevoel van dankbaarheid en bewondering. Ook de bajonnetten hebben zij verpersoonlijkt. Een der gewonde Spahis sprak van een man-tegen-man gevecht — zij zijn zeldzaam geweest — waarbij „Rosalie" grootsch werk had gedaan.

„Rosalie," verklaarde hij, „zoo noemen wij ons blanke wapen. Wij doopten het zoo op een avond, toen wij het met goed effect gebruikt hadden. Maar het aantal dat „Rosalie" voor haar rekening heeft, is klein in vergelijking van de massa, die „automatisch" gedood zijn. Aan Duitschen kant is het de mitrailleuse, het Maxim-kanon dat de meeste schade aanricht; aan Fransche zijde, de „soixante-quinze." Verschillende doktoren vertelde mij, dat de wonden der Duitschers meerendeels veel ernstiger zijn dan die der Fransche of Britsche soldaten.

„De Fransche granaten barsten met vreeselijk effect.

Zij scheuren beenen en armen aan hoofd of onderlijf ru-

ken is alles voorbij. Het is volkomen juist," voegde hij er bij op mijn desbetreffende vraag, „dat mannen dood gevonden werden zonder eenige verwonding. Wij vinden hen, als wij over het slagveld gaan, knielende, zittende in de loopgraven in natuurlijke houdingen, alsof zij nog leefden; juist zooals zij knielden of zaten toen de granaat barstte en hen in een oogenblik door de meliniet-dampen verdoofde.

O, dat slagveld aan de Marne! Nooit is er een oorlog geweest, die iets zoo vreeselijks te zien gaf. Als de lijken daar in hun massa's lijken van dieren waren, zouden wij medelijden hebben. Maar mannen, monsieur, mannen! Nooit heeft de wereld zóó iets gezien!"

Dat klinkt overdreven; misschien zeggen sommigen uwer: „Die mannen hadden nooit een slagveld gezien."

Welnu hier volgt het getuigenis van eene, die andere slagvelden zag; die aanschouwde de slagvelden in den Balkan-oorlog, waar men de dooden telde in nooit-gehoorde cijfers. Een Roode Kruis Zuster, een bekwaam, degelijke Fransche vrouw, die herhaaldelijk aangewezen werd voor werk, dat buitengewone hoedanigheden van kalmte en bedrevenheid vorderde, zegt:

„Afschuwelijk! Afschuwelijk! Afschuwelijk!" en dan sluit zij even haar oogen in haar handen om de vreeselijke beelden weg te vagen, die voor haar opdoemen.

„Denk eens aan het aantal — twee millioen. Dat is nooit gebeurd. Denk aan de juistheid der doodende machines! Aan het aantal dier machines! Aan de ontzettende voorraden ammunitie, die zij verslinden. Duitschland moet één groot hospitaal zijn. Frankrijk begint hetzelfde te worden."

Ik heb zelf gezien. Ik heb juist gereisd van de Atlantische kust door het midden van Frankrijk, overal zijn gewonden. Reeds worden bedden schaars, al zijn er gelukkig zoovele lichtgewonden, dat zij spoedig genezen en ruimte kunnen maken voor anderen. Maar men gaat het ontzettende der worsteling beseffen als men elke beschikbare school, gesticht, openbaar gebouw ziet herschapen in een hospitaal, even goed als vele groote spoorweg-stations en tal van particuliere woningen, en dan te bedenken, dat het in Duitschland nog veel erger is..."

En nog altijd duurt aan de Marne, èn aan de Weichsel, èn aan de Sava, èn op de zeeën, die vreeselijke slachting voort! Hoe lang nog? Hoe lang nog?

In ons Vaderland.

STAATSSPOOR.

Het voornemen bestaat, vermoedelijk in de tweede helft van October, het aantal reizigerstreinen op de lijnen der staatsspoorwegen weer belangrijk uit te breiden.

Ter voorziening in dringende behoefte worden nu reeds enkele schooltreinen ingelegd.

VERBOD UITVOER VAN PAARDEN.

Het bestuur van het Nederlandsch Landbouw-Comité heeft, zoo meldt het „Nedrl. Landb. Wkbl." de aandacht van den dir. gen. van den Landbouw gevestigd, op het feit, dat, door het verbod van uitvoer van paarden, ouder dan 1 jaar, de belangrijke handel in 1½-jarige paarden geheel is gestremd, en verzocht nader te willen overwegen of het niet mogelijk zal zijn het verbod onder de noodige voorwaarden, te beperken tot paarden, ouder dan 1½ jaar.

STAAT VAN BELEG IN DE GROOTE HANDELSSTEDEN.

Naar men meldt, blijkt hoe langer hoe meer, dat er in onze handelssteden een aantal kooplieden zijn, die zich niet ontzien, herhaaldelijk pogingen in het werk te stellen tot ontduiking van verschillende maatregelen, welke de regeering neemt ter verzekering van den toevoer van levensmiddelen en veevoeden.

Ons wordt medegedeeld, dat in verband daarmede wordt overwogen, of het geen aanbeveling zou verdienen, de groote handelssteden onder den staat van beleg te brengen, opdat de handelscorrespondentiën onder censuur kunnen worden gebracht.

Het zou wel te betreuren zijn, als deze krasse maatregel noodig mocht blijken. Mocht dat het geval wezen, dan zou de handel dat aan zich zelven hebben te wijten en de goeden zouden dan met de kwaden moeten lijden.

N. R. Ct.

VERBOD VAN UITVOER.

„Staatscourant" No. 226 bevat het Kon. besluit, houdende verbod van uitvoer van briketten, en het Kon. besluit houdende verbod van uitvoer van lijnzaad, kool- en raapzaad, andere oliezaden (uitgezonderd karwijzaad, mosterdzaad en blauwmaanzaad), meel van peulvruchten, lijnkoek en lijnmeel raapkoek en grondnotenmeel, katoenzaadkoek en katoenzaadmeel, andere krachtvoederkoeken, alsmede meel en afval daarvan, gedroogde pulp en suikerpulp, gedroogde spoeling, bostel of bierdraf en vleeschmeel.

Een buitengewone „Staatscourant", om half twaalf verschenen, bevat het koninklijk besluit, houdende het verbod van uitvoer van suikerbieten en van katoenafval.

DE SPOORLIJN MAASTRICHT—LUIK.

Naar men beweert, zou waarschijnlijk spoedig de heropening der spoorlijn Maastricht—Luik kunnen worden verwacht.

De vroegere stationchef te Visé heeft zijn functie weer hernomen. Hij wordt nu door de Duitschers uitbetaald. Onder zijn leiding en met genie-officieren wordt de lijn overal in orde gemaakt, versperringen opgeruimd, vernielde en verbogen spoorstaven door nieuwe vervangen en materiaal aangevoerd. Reeds een paar malen heeft een kleine trein te Eijsden geloopen, hoofdzakelijk ter inspectie van het baanvak, en om eenige wagons in Eijsden te halen en te brengen.

STOOMBOOTDIENST MAASTRICHT—LUIK.

Uit Maastricht meldt men:

Vrijdag zijn voor het eerst weer passagiers van Maastricht naar Luik en ook omgekeerd, vervoerd met de booten van den Maastrichtschen Stoomboot-dienst der firma Bonhomme. Het goederenvervoer neemt steeds toe en heeft een aanzienlijke prijsverhooging van boter, eieren en aardappelen ten gevolge.

DE TEERVOORRAAD ONZER GASFABRIEKEN.

Niettegenstaande den steenkoleninvoer uit Engeland en Duitschland, is de brandstofvoorraad hier te lande niet overvloedig. Wij wezen onlangs in verband hiermede op de groote hoeveelheid veen, die beschikbaar is voor de industrie en voor huishoudelijk gebruik in den vorm van turf. Uit mededeelingen, ontvangen van gasfabrikanten, blijkt ons nu, dat de teervoorraad zich in hun fabrieken opnoopt. De twee chemische fabrieken in Nederland, waar koolteer verwerkt wordt, verbruiken n.l. bij lange na niet de in onze talrijke gasfabrieken geproduceerde hoeveelheden. Daar de bergruimte aan deze fabrieken spoedig gevuld zullen zijn, wordt aangeraden de kuipen der gashouders voor het bewaren van teer te gebruiken. Bij ondergrondsche kuipen zal dit wel geen bezwaar opleveren; bij bovengrondsche plaatijzeren reservoirs (en meer in 't bijzonder bij ringbassins) bestaat er gevaar, dat in den aanstaanden winter het teer te dik wordt en de gashouderstolpen daardoor een te grooten weerstand zullen ondervinden, hetgeen onvermijdelijk drukverhooging veroorzaakt.

Van andere zijde wordt nu aangeraden het teer als brandstof te gebruiken voor stoomketels, waarvoor het onder de noodige voorzorgen kan dienen.

Deze laatste raad doet ons de aandacht van belanghebbenden vestigen op de mogelijkheid het teer te zamen met steenkolengruis, turfafval of (en) houtzaagsel om te werken tot een vaste brandstof.

Het gebruik van teer in de briketfabrikatie is trouwens bekend. En de brikettenvoorraad is blijkbaar niet groot, getuige het juist uitgevaardigde verbod van uitvoer.

Abonneert U

met het nieuwe kwartaal op

Centraal-Brabant.

Steeds interessante Oorlogslectuur.

No. 81 WOENSDAG 7 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN:

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA**
Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Oorlogskinderen.

Gelijk onze lezers in ons blad van verleden Zaterdag hebben kunnen lezen, is er onder bescherming van Z. D. H. Mgr. v. d. Wetering, Aartsbisschop van Utrecht, een R. K. Huisvestings-comité opgericht, dat zich ten doel stelt aan de in ons land gekomen kinderen van vluchtelingen uit de door den oorlog bezochte landen, tijdelijk of duurzaam onderkomen te verschaffen in katholieke gezinnen. Voor de meesten zal zulks waarschijnlijk tijdelijk zijn. Immers, het is te verwachten, dat na den oorlog het grootste aantal naar de tot hunne haardsteden weergekomen ouders of familie zullen terugkeeren of door het Belgische gouvernement in verzorging worden genomen.

En hierop gelieven zij, die dergelijke kinderen in hun gezin bereid zijn op te nemen, wel te letten. Velen immers geven te kennen, dat zij zulke verlaten kinderen tot eigen kind wenschen aan te nemen. Het Comité kan geenszins waarborgen, dat dit verlangen zal bevredigd worden; het is wel bereid zich daarvoor moeite te geven, en wanneer het verweesde kinderen geldt, dan is daar natuurlijk meer kans voor dan bij tijdelijk verlaten kinderen. Maar in elk geval hangt zulks nog af van de Belgische Regeering.

Er zijn reeds veel bereidverklaringen voor opneming van kinderen ingekomen, en daaronder ook meerdere uit den werkenden stand. Daarvoor kan het nuttig zijn er op te wijzen, dat **alleen** in geval van **noodzakelijkheid** buitengewone onkosten, als: eventueel reisgeld voor het afhalen, eerste kleerverschaffing, schoolgeld enz. door het Comité worden vergoed. Het is goed dat een en ander gewe.en worde, om mogelijke teleurstelling te voorkomen.

Wat door het Comité wordt gevraagd van het Katholiek Nederland, is een **liefdewerk**. Daarvoor is liefde noodig en geld. En wel liefde op de éérste plaats: liefde voor het ongelukkige kind van ongelukkige ouders; liefde, die de gedachte aan voordeel of diensttrekken van het kind moe. uitsluiten. Zulke liefde kan **niet** van iedereen verwacht worden, maar medelijden **wel** van iedereen.

Dat daarom, wie tot zulk offer gesterkte liefde niet in zich erkent, of waar hij wel ze in zijn hart voelt kloppen, door de omstandigheden niet in staat is ze tot daad te maken, dan toch zijn medelijden toone. En daarvoor is, voor bijna allen, geldelijke steun de aangewezen weg. **Veel** geld zal er, nu het Comité zóó zijne taak opvat, voor het Comité wel niet noodig zijn. Daarom dan ook vraagt het niet op de eerste plaats groote bijdragen, maar bij voorkeur **veel iedermans** giften, opdat blijke, dat **geheel** Katholiek Nederland in deze het hart op de rechte plaats draagt.

Oorlogsherinneringen uit Frankrijk.

Onder dezen titel vervolgt de Maasbode in zijn nummer van 30 September eene correspondentie, waaruit wij het volgende ontleenen:

Toen wij op het kleine terras vóór een „Marchant de vins" aan den Boulevard Montparnasse te dejeuneeren zaten, zag mijn metgezel twee infanteristen, twee Fransche soldaten, langzaam in moeden gang, aankomen. Zij schenen moeilijk te loopen, zij droegen hun ransel en hun geweer, en schenen aan voorbijgangers inlichtingen te vragen.

Zij kwamen dichterbij, en toen onderscheidden wij hun afgetobde gezichten en hun met modder en vuil besmeurde kleeren.

Mijn metgezel had dezelfde gedachte als ik; hen bij ons te halen, opdat zij konden eten. Hij ging naar hen toe, en weldra zaten zij bij ons aan het tafeltje. Ransel en geweer werden ter zijde op den grond gelegd, en de roode kepi's, in oorlogstijd door een blauw haasje overdekt, en die hun oorspronkelijken vorm vrijwel verloren hadden, daarop gesmeten.

In den beginne gaven zij niet veel antwoord op ons spreken en vragen. Zij schenen als het ware nog niet ontwaakt uit den cauchemar. Soms keken zij naar ons op, met vreemden afwezigen blik. Hun grauwe gelaten droegen de uitdrukking van berusting, van aanvaarding van het onbegrijpelijke wat hen overkomen was. Ontzetting noch onrust bespeurde ik aan hen, maar een physieke, dierlijke lijdzaamheid.

Het was nog te kort geleden, dat zij van het gevechtsfront terugkwamen, om kinderlijk te pronken met hun oorlogservaring, zooals ik anderen wel heb hooren doen. Zij waren nog te zeer bevangen door de geweldige verschrikking van die onbegrijpelijke werkelijkheid.

Doch weldra kwam er weer die nerveuze, wakkere uitdrukking, eigen aan de meeste Franschen, vooral in het gelaat van den jongeren soldaat. De oudere was een Bretagner, en met den besten wil der wereld was het ons onmogelijk, iets van zijn verhalen te begrijpen; hij sprak zijn dialect.

Op hortenden toon, nu eens wachtend om zich te herinneren, om de orde te zoeken in de chaotische opeenvolging van gebeurtenissen in welker wilden stroom hij was meegesleurd, en die niet vindend, dan weer sneller pratend met enkele nerveusen gebaren, of zwijgend voor zich starend, plotseling geheel verzonken in het ontzettend visioen dier dagen, dat als een bloedige schemering om zijn verbeelding hing, — trachtte de jonge soldaat ons zijn wedervaren te vertellen.

„Het schijnt vandaag hier Zondag te zijn", glimlachte hij nerveus, „dàar, là-bas", — hij wees over zijn schouder achter zich, — „daar verlies je elk begrip van tijd. Het is een cauchemar, of je in de hel zit; je herinnert je het begin niet meer, en kunt niet aan de mogelijkheid van het einde denken. Je bent niet in staat te denken, na te denken; elke gedachte wordt door het geweldige gebulder uit je gesmeten. Je bent als het ware leeg, alleen dat eene heb je in je kop, dat daar ver vooruit, de vijanden zijn, en dat je die moet uitroeien of verjagen. We komen van Banaume en zijn teruggeslagen op Amiens".

„Is Amiens dan in handen van de Duitschers?"

„Neen nog niet. We zagen er massa's troepen, vooral Turco's en Zouaven, die loopgraven aan het maken waren, gansch in het rond."

„Maar wat doen jullie hier? Zijn jullie in het gevecht je regiment kwijt geraakt?"

Ons regiment? maar dat bestaat niet meer; dat is uitgeroeid; hij en ik en nog een troepje, zijn de eenigst overgeblevenen. Wij zijn teruggezonden naar N., om bij een ander regiment ingelijfd te worden. Ik heb een schampschot aan mijn rechterbeen, en een geweldigen schok in mijn zijde gekregen bij het ontploffen van een granaat. Als je er niet bij bent geweest, kun je je geen voorstelling maken van het oorverdoovend enorme lawaai; hooren en zien vergaat je. Het regent daarbij kogels."

„Mijn God, ik had nooit gedacht toen ik daar plat op mijn buik op den grond lag, en we nu eens vooruit, dan weer achteruit kropen, dat ik er levend af zou komen. Niet dat je daar veel aan denkt, neen hoor! Bang ben je ook niet, geloof ik. Daar heb je ook geen tijd voor. Je loert maar, je let op de commando's. En begrijpen van de bewegingen doe je niets. Maar zooveel heb ik er toch wel van begrepen dat wij uitgeroeid zijn, omdat onze aanval niet ondersteund werd door artillerie. Die kwamen toen wij, tot een handjevol mannen geslonken, moesten terugtrekken."

Hij wachtte een wijle. Genietend deed hij eenige trekken aan de sigaret.

„En toch is het een heerlijkheid om op te rukken, om te handelen, om mee te doen, al weet je niet goed wat je uitvoert, vergeleken bij het vervelende wachten en je dood vervelen in de garnizoensplaats. Het was een verademing toen we naar het front gezonden werden. Maar wanneer je dan voor de eerste maal werkelijk het helsche kanongebulder hoort en het suizen der granaten door de lucht, dan wordt het je vreemd te moede.

We lagen op de aarde, plat op onzen buik. En we moesten schieten. Ik zag niets, maar we schoten er op los. Dan ging het weer een eindje vooruit, weer plat op den grond vallen en wachten, ieder zocht zich een beschutting, een struik, een kleine verhevenheid, een hoopje steenen. En onderwijl stortten de granaten over ons. Naast mij, voor mij, overal in het rond worden makkers getroffen. Dat is, ik verzeker het u, een afschuwelijke gewaarwording. Je merkt eerst dat het ernst is, als je, omringd van dooden en gewonden, ligt, die kermen, of die met open oogen, die niets meer zien, naar den hemel liggen te staren.

Den eersten dag hebben we ze teruggedreven, maar den volgenden dag zijn ze tweemaal zoo talrijk teruggekomen, nadat ze ons den heelen nacht bestookt hadden. Die duivels laten je niet slapen, nog geen uurtje.

Den volgenden dag zijn we beschoten geworden door onze eigene troepen. Dat schijnt dikwijls voor te komen in den oorlog. We waren te ver naar voren geraakt, we zaten in een boschje vol braamstruiken, en moesten nu terug. Toen we in het open veld kwamen, floten opeens de kogels ons om de ooren. Onze soldaten zagen ons aan voor vijanden. We schreeuwden, we wuifden, we zwaaiden onze geweren. Maar reeds was een der onzen door het hoofd geschoten en lag hij dood op de aarde.

We waren uitgeput, kapot. Ik kon bijna niet meer loopen door het schot aan mijn been, en ik had felle pijn in mijn zijde. Het was toen avond. En wat later, toen wij veilig aan de achterhoede zaten, en het donker geworden was, zag ik den heelen horizont in lichte laaie. Al de dorpen en de hoeven van den omtrek stonden in brand. Het was een schouwspel van grootsche verschrikking".

Hij zweeg en staarde voor zich als zag hij weer dien verschrikkelijken, hollen nacht. Dan zeide hij zachter: „c'est tout de même malheureux la guerre".

— Ik ben er van overtuigd, en allen gelooven dat, dat Joffre een voortreffelijk opperbevelhebber is. Maar men vertelt, dat hij niet altijd gehoorzaamd wordt. Zoo heb ik hooren zeggen, dat de generaal van Lille, Percin, acht en veertig uren de orders van Joffre in zijn zak gehouden heeft, en eigenlijk niets gedaan heeft om die versterkte stad in staat van verweer te brengen. Daarom is hij dan ook afgezet, en moet hij nu hier in de militaire gevangenis zitten, in gezelschap van den anderen generaal, die de eerste maal Mühlhouse genomen heeft op zijn eigen houtje".

„Ik weet daarvan", zeide mijn metgezel, „ik ben veertien dagen te Lille geweest, onder de wapenen, alvorens afgekeurd te worden. Het was daar een reusachtige jan-boel. In sommige forten zaten nog geen twee soldaten. Het is dan ook geen wonder, dat de Duitschers langs dien kant zoo gemakkelijk naar binnen zijn gekomen".

„Er moeten alleen wat territoriale troepen aan de grens gelegen hebben, die overrompeld zijn door den vijand toen zij aan het koffiemalen waren! Dat vertelde men in ons regiment. Zij zagen de Duitschers voor Engelschen aan. Zij zijn dan ook, schijnt het, allemaal in de pan gehakt. De opdringende macht van den vijand is geweldig. Wij hadden ook te vechten tegen een enorme overmacht. Maar waarom zijn wij niet talrijker om hen tegen te houden? Wilt ge gelooven, dat we op onzen terugtocht door onze eigen gendarmen werden opgejaagd uit de dorpen, bij de nadering der Duitsche voorposten? Ik kan, als gewoon soldaat, de redenen niet begrijpen, maar het is innig-beroerd, om steeds maar te moeten wijken en aan te zien hoe die kerels de dorpen verwoesten en de arme lieden, die nu niets meer hebben, verjagen.

Ah, ik hoop maar gauw weer stevig op beide mijn beenen te staan om weer naar het front gezonden te worden, en die „sales boches" met den looppas het land uit te helpen gooien. Ik ben niet voor mijn plezier soldaat, dat verzeker ik u, ik blijf ook liever thuis bij vrouw en kinderen, maar er moet een einde aan komen, en het Duitsche rijk moet voor goed verpletterd worden."

Na nog wat gepraat te hebben over de kansen van den strijd — eenieder had vast vertrouwen in den eindelijken gunstigen afloop van den oorlog — begeleidden wij de twee soldaten naar het station waar de trein gereed stond die hen naar de plaats hunner bestemming zou overbrengen.

P. v. d. M. d. W.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

18)

Ten Vorsel wandelde het vertrek op en neder, en antwoordde zacht:

— Laat ons betrouwen op God; moge het kind een deugdzaam hart hebben; meer heeft de mensch niet noodig. Geld en goed kan men hem ontnemen; maar zijn hart niet. Wat blijft er van den adelijken Ten Vorsel nog over? Zijne goederen ontnomen; zijn naam door processen met laster en schande bedekt; in plaats van den eerbied, dien men hem voorheen bewees, onverschilligheid, onbeschoftheid, niets heeft men gespaard; onze harten alleen heeft men niet kunnen aanroeren. Wij hebben allerlei beproevingen, duizende ongelukken moedig doorstaan; indien de herinnering aan dien ongelukkigen nacht en aan onzen lieven Hendrik niet gedurig voor den geest zweefden, konden wij, bij die reeks van andere onheilen, nog gelukkig zijn, Liza, omdat ons geweten onbevlekt is, en ons hart op God betrouwt.

Ten Vorsel hield op met spreken, stond stil, en luisterde aandachtig naar een dof gedruisch, dat zich aan de deur deed hooren. IJlings verliet hij het vertrek, en spoedde zich naar buiten, waar hem een ontzettend geroep, een verward geraas van honderde stemmen begroette.

In een oogenblik stond hij in een grooten kring van vrouwen, die, schaterend van lachen, of zingend, rondom hem heendansten.

Dirk zag met verwondering rondom zich heen, en wist niet wat te denken van dergelijke vertooning. Ofschoon op dit oogenblik weinig tot vroolijkheid gestemd, kwam er toch, bij het zien van dien uitzinnigen dans, het gezang, het verward geroep van al die vrouwen, een glimlach om zijn mond, en zich in den kring langzaam ronddraaiend, vroeg hij:

— Maar, goede vrouwtjes, wat is er toch gaande?

— Goede vrouwtjes? Ha, ha! schaterde de ronddansende troep.

— Op mijn woord, hernam Ten Vorsel; ik versta niet, beste moedertjes, wat hier gebeurt.

— Hoe langer, hoe schooner, antwoordden de vrouwen; hij weet nergens van; dat antwoordden ook de andere vrouwenplagers.

— Wat zegt gij daar? vroeg Ten Vorsel, verbaasd opziende.

— Raadt gij het niet? riep eene vrouw; of hebt gij geen oogen en ooren?

— Houd op, met al uw dwaasheden! Wie heeft u toegelaten hier aan mijn huis te komen? Mij in mijne rust te storen? Wat beteekent die grove spotternij? Weet gij wel, met wien gij te doen hebt? vroeg Ten Vorsel?

— Ja wel, riep eene zwarte, stordige vrouw, die hem toesprong; ja wel, dwingeland, vrouwenplager!

Zij poogde hem het gebit van een paard in den mond te wringen.

Verontwaardigd stiet Ten Vorsel haar achteruit.

— Waarom slaat gij mijne vrouw? schreeuwde een grove, rosse kerel, die zich plotseling voor Ten Vorsel plaatste.

— Waarom? vroeg deze met klimmende onrust; Hemel, maar wat is er toch te doen? Wat wilt gij?

Het geraas der vrouwen begon opnieuw, met een vreeselijke hevigheid:

— In de ploeg, de dwarsdrijver, de huisplaag, de vrouwenterger!

De zwarte vrouw, die onder den stoot van Ten Vorsel achterover was getuimeld, vloog hem als een slang toe, en wilde hem opnieuw het gebit in den mond wringen. Doch op eens had de President-Schepen het doel der menigte geraden. Die dreigende groep van onbekende aangezichten, die ploeg, en vooral de dreigende tegenwoordigheid dier onbeschofte vrouwen, begonnen hem hevig te ontstellen. Een koude siddering, de voorbode der uitbarstende woede, joeg hem door de leden, en zijn donkere blik waarde in het rond, als om de uitgestrektheid van den aanval te meten. Vluchten was mogelijk; doch dit streed met zijn moedig hart; zich verdedigen tegen honderd menschen was niet mogelijk; zich overgeven in de handen der afschuwelijke menigte scheen hem even hard als de vlucht.

Het geroep der vrouwen liet hem den tijd niet, om te beramen wat hem te doen stond; want, zooals wij gezegd hebben, kwam de zwarte, slordige vrouw hem met het gebit toeschieten. Ten Vorsel was een mensch van een reusachtige gestalte; aan de vlugheid zijner bewegingen paarde hij een buitengewone sterkte van lichaam, en in zijne borst klopte een hart, hetwelk niet gewoon was het gevaar te berekenen. Meer was er niet noodig, om hem een spoedig besluit te doen nemen; met een geduchten slag wierp hij voor de tweede maal de aanvoerster der vrouwen aan zijne voeten, deed den rossen kerel, die zijn zwarte wederhelft te hulp sprong, met een vuistslag, in het rond draaien, en sprong buiten den kring.

Er was een kort oogenblik van stilte en verbijstering, hetwelk terstond werd opgevolgd door een verward geschreeuw van woede.

— In de ploeg, de vrouwenplager, de oude dwingelind van het dorp, de verdrukker der armen, de brandstichter! bulderde de menigte, en wierp zich op Ten Vorsel, die, hetzij uit berekening, hetzij bij toeval, zich in een hoek tegen het huis had geplaatst, en daar den aanval moedig afwachtte.

De groote, rosse kerel vloog hem als een wild dier toe, en klampte zich aan hem vast. Ten Vorsel rukte zich, met een geweldige inspanning van krachten van hem los, greep hem bij den gordel en drukte hem met zooveel kracht tegen den muur, dat hem het bloed door neus en mond uitliep. Op hetzelfde oogenblik schoot de zwarte vrouw toe, en sloeg met een steen den armen Dirk zoo geweldig op het hoofd, dat hij nederstortte.

— Bravo, Kaatje! riep iemand uit den hoop, en een woeste kreet van overwinning galmde door het veld.

Dirk rees echter bijna eventijdig als hij neerviel weer omhoog, en verdedigde zich met een behendigheid en kracht die den geheelen troep verbaasde, en voor een oogenblik deed deinzen. In een soort van dolle woede greep hij met elke hand een zijner aanvallers vast, en sloeg hen met de hoofden tegen elkander. Doch de hoop drong van alle kanten op hem aan, en maakte eindelijk allen tegenweer bijna onmogelijk.

Drie of vier kerels met stokken gewapend, kneusden hem op honderde plaatsen; anderen sloegen hem met steenen; de vrouwen krabden hem met haar nagelen door het aangezicht. De ongelukkige bewoner der Hoeve was afgemat, gewond, gekneusd, met bloed bedekt; hij kon niet meer, en zeeg met de woorden: „Liza! Eliza! op den grond neder.

Uit een der bovenramen der Hoeve werden deze twee woorden, het vaarwel aan gade en kind, door een tweevoudigen, angstigen gil beantwoord. Liza en hare jonge dochter stonden daar als twee beelden; roerloos zag de vrouw haar geliefden echtgenoot, de dochter haar beminden vader, misschien reeds stervend in het zand neerstorten.

Toen strengelde Eliza jammerend haar armen om den hals harer moeder, en beide vrouwen zakten, verpletterd door het moordtooneel, ter neder.

De woeste hoop was nog niet verzadigd.

— In de ploeg, in de ploeg! riep men van alle kanten; in de ploeg, de trotschaard!

De zaak werd thans zeer gemakkelijk; want men moest den ongelukkige, meer dood dan levend, overeind trekken en ondersteunen om hem staande te houden. De Zwarte Hellenendsche vrouw, wrong hem ditmaal zonder moeite het gebit in den mond; een harer ellendige gezellinnen wierp hem een gareel met bellen om den hals, terwijl een derde de touwen aan de bijgeschoven ploeg vastmaakte.

Toen steeg er een luidruchtige kreet van overwinning op; het woest geschater der vrouwen dreunde door de Hoeve, en het handgeklap galmde boven het verward geraas, en het wild gelach der menigte.

De lezer moet reeds lang begrepen hebben, dat het wezenlijk de Hellenendsche Bende was, die na vele jaren geduld, haar begonnen werk van Drie-Koningennacht kwam voltooien.

Een zweepslag kletste als een gegeven sein, en de ongelukkige Dirk, om zoo te spreken, door twintig armen getrokken en voortgestooten, sleepte de ploeg voort!

Wordt vervolgd.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Er schijnt geen einde te komen aan de groote menschenslachting in Noord-Frankrijk. De verbitterde strijd aan de Aisne duurt voort, en eene beslissing lijkt nog verre.

Volgens telegrammen van Zondag en Maandag is aan de Aisne, in het front en op den Franschen rechtervleugel de toestand onveranderd, — maar op den Franschen linkervleugel is weer eene poging aangewend om de Duitsche linie te omsingelen.

Waren in het laatst der vorige week de gevechten hevig om Albert, thans wordt van een gevecht meer noordelijk van die plaats, in den omtrek van Arras, melding gemaakt. De linie waarover gestreden wordt, heeft zich dus naar het noorden uitgebreid. Tegenover de pogingen van Fransch-Engelsche zijde om den Duitschen rechtervleugel om te trekken, hebben de Duitsche troepen dien vleugel verlengd, zoodat op nieuw de flankaanval der Franschen een frontaanval worden moet.

Op die wijze wordt het aanvalsfront voortdurend verlengd, en wordt het zwaartepunt van den strijd verplaatst, zonder dat een beslissing valt.

De gevechten verplaatsen zich hoe langer hoe meer naar het Noorden van Atrecht. Zelfs over de Belgische grens, bij Doornik, schijnen de bondgenooten met de Duitschers in gevecht te zijn. Zij trachten hier blijkbaar door te dringen, om zoo in den rug van de Duitsche linies op te marcheeren. Maar als deze Antwerpen kunnen veroveren, wordt die beweging van de bondgenooten gevaarlijk, daar zij dan door een Duitsche strijdmacht, die op Antwerpen steunt, op hun beurt in den rug zouden worden bedreigd.

De strijd op het westelijk gevechtsterrein wordt thans gevoerd over een front, dat zich van Antwerpen tot Belfort, nabij de Zwitsersche grens, uitstrekt, een lengte van 300 K.M.

Het is wel opmerkelijk, dat inplaats van heil te zoeken in de poging om door de vijandelijke linie te breken, wat tot dusver als het voornaamste doel van de Fransche strategie werd beschouwd, generaal Joffre tegenover de omvattende beweging die von Moltke steeds toepaste, een nieuwe omvattings-theorie plaatst; daardoor toch doen de beide legers telkens hetzelfde, met het gevolg dat er wel van uitbreiding van het slagfront, doch niet van omvatting kan worden gesproken. En het resultaat is, dat de strijd blijft voortduren, met de regelmatigheid van een uurwerk, aan beide zijden met groote volharding, met taaiheid en kracht, doch zonder tot een resultaat te komen.

En terwijl de Fransche pogingen, om op den Duitschen rechtervleugel tot een beslissing te komen, worden voortgezet, gaan de Duitsche troepen op den anderen vleugel voort pogingen aan te wenden om over de Maas te geraken. Na den val van Camp des Romains werd bij St. Mihiel een gedeelte van het Duitsche leger de rivier overgebracht; het moest een zwaren, harden strijd voeren tegen de Fransche troepen, die uit Verdun te hulp snelden. Of de geslaagde poging om de spoorwegverbinding tusschen Verdun en St. Mihiel op verschillende plaatsen te verbreken, van invloed zal zijn op den uitslag in dat gedeelte, moet worden afgewacht.

Omtrent den veldslag aan de Aisne luidt het Fransche communiqué van Maandag iets minder hoopvol: het erkent, dat de Franschen op enkele plaatsen terrein verloren hebben. De Engelsche berichten zijn optimistischer; zij rekenen wel met de mogelijkheid van kleine tegenslagen op enkele punten, maar zeggen toch reeds, dat de vijand „weldra" genoodzaakt zal zijn zich op zijn eigen gebied terug te trekken.

De Duitscher zwijgt of bepaalt zich tot de allergeringste kennisgeving.

* * *

De meening dat Antwerpen een ernstige bedreiging zou kunnen vormen in den rug van het Duitsche leger, vooral wanneer het Antwerpsche garnizoen met Engelsche troepen wordt versterkt, schijnt de Duitschers er toe geleid te hebben, Antwerpen te willen nemen, om dat gevaar te voorkomen. Als gevolg hiervan is om de vesting Antwerpen de strijd met nieuwe kracht hervat. Van de buitenste linie zijn de forten Waelhelm, Wavre, St. Cathérine, Koningshoyckt en Lier gevallen, waardoor een Duitsche afdeeling in staat is benoorden Mechelen tot de tweede linie der fortenketen op te rukken, en de stad zelf te beschieten.

Waarlijk het ziet er dus met Antwerpen wel wat duister uit.

De eenige wijze tot ontzetting zou wezen als er een vreemd legerkorps zich kon inschuiven tusschen Antwerpen en Atrecht, dat de verbindingslijnen der Duitschers afsneed. Dan zouden de Duitschers voor Antwerpen moeten opbreken.

Zal dit legerkorps verschijnen en op tijd verschijnen? De Belgen zien er met smartelijk verlangen naar uit, want, menschelijkerwijs gesproken, is dit de eenige kans op uitkomst, de eenige hoop dat de Scheldestad voor verovering door de Duitschers zal blijven gevrijwaard.

De Belgen mogen dapper, de vestingwerken sterk zijn, tegen het Pruisische belegeringsgeschut is niets bestand.

* * *

Aan de vraag, of het beleg van Antwerpen onze neutraliteit in gevaar zou kunnen brengen, wijdt generaal jhr. Van der Goes in de Arn. Ct. een beschouwing. Hierin betoogt hij vooreerst, dat Engeland niet verdacht mag worden van het voornemen, langs de Schelde België te hulp te willen komen, en verder, dat Engeland op andere wijze veel beter en veel eenvoudiger hulp kan bieden.

Redelijkerwijs, besluit de generaal, kan men aan een te hulp komen van Antwerpen langs de Schelde niet gelooven. Dit is, bij al het mededoogen, dat wij voor de arme Belgen voelen en practisch toonen, een geruststelling!

* * *

Op het Russische gevechtsterrein is een slag geleverd tusschen Augustof en Soewalpi, waarin beide partijen zich de overwinning toeschrijven. Het Duitsche bericht dat over den slag op den Duitschen linkervleugel schijnt te spreken, zegt, dat bij Soewalki de Russen in een tweedaagsch gevecht op 1 en 2 October totaal verslagen zijn; zij werden teruggedreven met een verlies van 3000 man aan gevangenen, 18 stuks geschut en veel oorlogsmateriaal.

Het Russische officieele verhaal schijnt dan te spreken over den slag bij Augustof, dat is dus op den Russischen linkervleugel. Maar de Russische mededeeling zegt, dat de Duitsche troepen ook bij Soewalki de nederlaag hebben geleden, en in wilde vlucht Rusland verlaten.

Er is iets onoplosbaars in deze tegenspraak over het resultaat van een zelfden slag.

Maar wij zijn niet in staat hier dat raadsel op te lossen; wij deelen daarom de beide lezingen naast elkaar mede, zonder commentaar.

Zooals gezegd, wordt uit Russische bron gemeld, dat de Duitsche troepen zijn teruggedreven tot aan de Oost-Pruisische grens. Indien dit bericht waar is, is de terugtocht der Duitschers in elk geval niet in een vlucht ontaard, daar de Russen toegeven slechts een duizendtal gevangenen te hebben gemaakt. Men zou dus met een strategischen terugtocht te doen hebben, tot het innemen van nieuwe sterke posities achterwaarts, om met nieuwe versterkingen weer het offensief te hervatten.

In Galicië wordt een nieuwe slag verwacht. De Oostenrijksche troepen hebben hulp gekregen van de Duitschers en zijn nu blijkbaar vol moed om zich over de geleden nederlagen te wreken.

HET BELEG VAN ANTWERPEN.

De belegering van de machtige Belgische koopstad aan de Schelde, de vesting Antwerpen, trekt natuurlijk thans de bijzondere aandacht.

Vooral omdat de Duitschers sinds Vrijdag met hun bombardement zoover zijn opgeschoten, dat men met eenigen grond kan veronderstellen, dat de stad zich binnen afzienbaren tijd in handen der Duitschers zal bevinden.

De vesting Antwerpen is gebroken.

Niet gevallen, — zoover is het nog niet.

Maar dan toch gebroken, d.w.z. in de uiterste, sterkste vestingdijn is een gat gekapt.

Elke afsluiting, waar een bres in is, heet gebroken en zoo moet ook van de Antwerpsche vesting hetzelfde gezegd worden.

Intusschen denke men niet, dat de weg naar Antwerpen nu maar open en bloot ligt voor de Duitschers.

Het lijdt echter nu geen twijfel meer — immers de officieele Belgische berichten geven het toe — of vier der voornaamste forten van den buitensten gordel der vesting zijn gevallen en zijn in 't bezit der Duitschers. Hierdoor is een zoo groote opening ontstaan in Antwerpen's verdediging, dat de Duitschers in staat gesteld zijn hun zwaar geschut te richten op den tweeden fortengordel, ja zelfs hun projectielen te werpen in de stad zelve. En dat de stad wel eens beschoten zou kunnen worden, daarvoor schijnen de militaire autoriteiten van Antwerpen zelf te vreezen. Immers, in de Antwerpsche bladen komt eene waarschuwing voor, van den volgenden inhoud:

Aan de Bevolking.

De luitenant-generaal, bevelhebber van de versterkte plaats Antwerpen, heeft tot de Antwerpsche bevolking de volgende proclamatie gericht:

Algemeen kwartier. 2 October.

Ik oordeel het mijn plicht, aan de bevolking, het grondgebied en de plaats bewonende, mede te deelen, dat het beleg sinds eenige dagen in een actief tijdperk is getreden. Zooals de militaire geschiedenis het bewijst, kan bij een beleg, de versterkte stad zelf blootgesteld zijn aan de gevolgen van projectielen der belegerende artillerie.

Aldus hebben, in den huidigen veldtocht reeds, de versterkte steden Luik en Namen, het begin van bombardementen onderstaan.

De vurig vaderlandslievende gevoelens kennende van de moedige Antwerpsche bevolking, ben ik verzekerd, dat zij de kalmte en de koelbloedigheid zal bewaren, waarvan zij reeds zooveel bewijzen heeft gegeven sinds het begin der vijandelijkheden, en mij aldus helpen zal de edele taak te vervullen, welke mij opgelegd is.

De luitenant-generaal, bevelhebber,
(get.) DE GUISE.

Geven wij intusschen de berichten, zooals zij sinds Zaterdag zijn losgekomen.

Zaterdag was alleen maar bekend den val van fort Wavre en St. Katherijn.

Zondag kwam het volgende telegram van het Duitsche hoofdkwartier te Berlijn:

Bij den aanval op Antwerpen zijn ook de forten Lier, Waelhem, Koningshoyck en de tusschengelegen versterkingen gevallen. In de tusschengelegen stellingen veroverden wij 30 kanonnen.

Dit telegram is van Belgische zijde als volgt bevestigd:

Het Belgische gezantschap te Londen, heeft het volgende telegram ontvangen van den Minister van Buitenlandsche Zaken te Antwerpen:

Ten Oosten van de Senne zijn onze troepen door een hevigen aanval van de Duitsche artillerie gedwongen geworden op de Nethe terug te trekken, na vijf dagen krachtig tegenstand te hebben geboden.

Onze positie aan de Nethe is zeer sterk. Het leger zal met al zijn krachten weerstand bieden.

Ten Oosten van de Senne liggen de vier forten van het Zuid-Oostelijke front: Waelhem, Wavre, St. Catherijne Koningshoyckt en Lier, met de daartusschen gelegen versterkingen.

Dit bericht van de Belgische regeering aan haren gezant te Londen, kan dus gelden als bevestiging van de Duitsche tijding.

Een telegram van Maandagochtend maakt melding van gevechten aan de Nethe; de Duitschers zouden, volgens dit bericht, vergeefs hebben getracht, bruggen over de Nethe te slaan.

Van Duitsche zijde wordt beweerd, dat er al zes overgangen van de Nethe zijn bezet. En dat de zware Duitsche kanonnen Antwerpen onder hun bereik hebben. Hier is het bericht:

De zware Duitsche artillerie heeft sedert den aanvang van het beleg van Antwerpen, de geheele Zuidelijke serie der buitenforten genomen.

In Duitsch bezit of tot zwijgen gebracht zijn fort Waelhem, de redoute Cvemin de fer, het fort St. Cathelijne, de redoute Wavre en 't fort Koningshoycht, de redoute Talkaert en fort Lier. Het ten Noorden gelegen fort is door bommen uit een Zeppelin belangrijk beschadigd.

Het resultaat van het Duitsche bombardement bestaat hierin, dat 'n ononderbroken bres van 13 kilometer is gemaakt en dat er zes overgangen over de Nethe in Duitsche handen geraakt zijn.

Het dichtst bij Antwerpen gelegen fort Lier is van de binnenstad nog slechts 16 kilometer verwijderd. De kaden liggen 16 kilometer van dit fort. Geheel Antwerpen bevindt zich dus onder het bereik van het zware Duitsche geschut.

Bij de Vrijdag plaats gehad hebbende verovering van de forten zijn den Duitschers niet minder dan 330 stukken geschut in handen gevallen.

BERLIJN, 5 Oct. Het groote hoofdkwartier meldt vanavond:

Voor Antwerpen zijn de forten Kessel en Broechem (beide ten Noorden van Lier gelegen) tot zwijgen gebracht. De stad Lier en het fort aan den spoorweg Mechelen—Antwerpen zijn genomen.

ANTWERPEN, 6 Oct. (Officieel.) De toestand van Antwerpen is ernstig. De bevelhebber van de stelling heeft vanavond aan de burgemeesters der gemeenten van de stelling, den volgenden brief gezonden:

Ik heb de eer ter kennis te brengen van de bevolking, dat het bombardement van Antwerpen en de omstreken ophanden is.

Natuurlijk zal de bedreiging met of de uitvoering van het bombardement in geen enkel opzicht invloed hebben op den duur van den tegenstand, welke tot het uiterste zal worden volgehouden.

RONDOM ANTWERPEN.

Een der berichtgevers van het Hbld. seinde Maandag:

Ik kom zooeven uit Antwerpen terug, waar de regeering een bombardement vreest, tegen Dinsdag of Woensdag. De stad is kalm en moedig. Maar de toestand is uiterst kritiek; verleden Woensdag werden de forten Waelhem en Wavre totaal vernietigd; tegelijkertijd vernielden de Duitschers Antwerpen's waterleiding, waardoor de stad sinds bijna een week zonder water is en gegronde vrees ontstaat voor ziekten in armere stadsdeelen.

Zaterdag drong de Duitsche cavalerie tot Linth via Duffel, dat eerst kapot was geschoten. Zaterdagmiddag redden de Belgische artillerie en infanterie met uiterste opoffering, de positie, maar Zondag zagen de Duitschers af van verdere pogingen om de Nethe te forceeren en vernielden ze de forten tusschen Senne en Schelde. De Duitschers met overmacht van zwaar geschut, schieten een ijzeren bres door de wanhopig vechtende Belgische troepen, welke thans worden bijgestaan door Engelsche infanterie. Alles, wat in den weg der Duitschers komt, wordt vernield: dorpen, kerken, huizen.

Hun voorwaarts dringen gelijkt op een meedoogenloozen prairiebrand, welke niets ontziende, doorwoedt. De bevolking uit de vruchtbare streek rond Antwerpen, trekt in een langen, droeven stoet, met eindelooze reeksen kinderen, met vee, en met beddegoed en invaliden, op handwagens in de richting van de Hollandsche grens. Zoodra de eerste fortenlinie gevallen is, zullen de Duitschers over de tweede linie heen de stad kunnen beschieten. Het Belgische leger met koning Albert voortdurend aan het front, vecht werkelijk met schitterenden moed, maar de Duitsche explosieven vernielen heele regimenten. Iedere burger mag de stad verlaten, doch niemand mag terug.

Den geheelen ochtend (Maandag) is hier (Antwerpen) artillerievuur gehoord. Omstreeks 11 uur Zondagochtend hebben de Duitschers de open dorpjes Linth en Duffel gebombardeerd. Zij waren reeds nagenoeg geheel door de bewoners verlaten, zoodat het bombardement geen andere gevolgen had, dan vernielde huizen en doode koeien.

Te Antwerpen is Maandag de volgende kennisgeving afgekondigd:

De luitenant-generaal, bevelhebber der versterkte stelling van Antwerpen, verzoekt den burgemeester het volgende besluit te doen kennen:

De personen, die de versterkte stelling van Antwerpen verlangen te verlaten, kunnen dat vrij doen.

Het is goed verstaan dat gedurende gansch den duur van de belegeringsoperatiën, geen enkele toelating zal gegeven worden om terug in de stelling te komen.

ANTWERPEN, 6 Oct. De Duitschers hebben krachtige pogingen aangewend om ten Noorden van Dendermonde door te breken, om de verbinding tusschen Antwerpen en Ostende af te snijden. Zij werden daarin door het vuur der Belgische forten verhinderd. Een Taube heeft bommen geworpen op Mostsel.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 4 October. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Op onzen linkervleugel is de strijd in de streek om Atrecht (Arras) in vollen gang, zonder dat nog een beslissing is gevallen.

In het dal van de boven-Encre en de boven-Somme (d.i. in de streek van Péronne) en tusschen de Somme en de Oise (d.i. in de streek ten N. v. Noyon) is de strijd minder hevig.

Wij hebben vorderingen gemaakt in de streek van Soissons, waar de loopgraven van den vijand onbruikbaar gemaakt zijn.

Op bijna het geheele overige gedeelte van het front blijft kalmte heerschen.

In Woévre hebben wij tusschen Apremont en de Maas en aan de Rupt de Mad eenige vorderingen gemaakt.

PARIJS, 5 October. De officieele mededeeling van vanmiddag drie uur luidt:

Op onzen linkervleugel, ten Noorden van de Oisne, duurt de verbitterde strijd nog steeds voort. De uitslag blijft onbeslist. Op enkele punten hebben wij terrein verloren.

Op het overige deel van het front is niets veranderd.

BERLIJN, 5 October. Het groote hoofdkwartier meldt vanavond: In Frankrijk zijn de gevechten op onzen rechtervleugel met gunstigen uitslag voortgezet.

LONDEN, 5 October. Het hernemen van het offensief door de bondgenooten is hier met groote voldoening begroet als een bewijs dat de groote omtrekkende beweging zich meer en meer naar het noorden uitstrekt. De lengte van het slagfront moet thans meer dan 300 mijlen bedragen.

De berichten der dagbladcorrespondenten zijn in optimistischen geest gesteld. Naar hun overtuiging zullen, ofschoon de slag nog eenigen tijd kan duren, zelfs met onbeduidende tegenslagen voor de bondgenooten op enkele punten, de Duitschers weldra gedwongen worden op hun eigen grondgebied terug te trekken.

BERLIJN, 5 October. De buitengewoon hevige gevechten bij Atrecht houden nog steeds aan met uitzicht op goed gevolg voor de Duitschers. Veldmaarschalk von Kluck zet zijn actie op den rechtervleugel der Duitschers met succes voort in de omgeving van Roye. Laatstleden Vrijdag hebben de Franschen daar groote verliezen geleden.

PARIJS, 6 Oct. Het communiqué van gisteravond elf uur zegt:

De algemeene toestand is onveranderd.

Op onzen linkervleugel duurt de actie steeds voort. In Argonne en op de hoogten van de Maas hebben wij dag en nacht aanvallen afgeslagen.

BERLIJN, 6 Oct. De generale staf deelt uit het groot hoofdkwartier d.d. 5 Oct. 's avonds mede:

Op den rechtervleugel in Frankrijk wordt de strijd met succes voortgezet.

* * *

AAN HET DUITSCH-RUSSISCHE FRONT.

BERLIJN, 4 October. (Ambtelijk). Het groote hoofdkwartier meldt:

Het derde Siberische legerkorps en een deel van het 22ste legercorps, welke op den linkervleugel van het over de Njemen oprukkende Russische leger stonden, zijn na een verbitterden slag van twee dagen bij Augustof verslagen. De Duitsche troepen maakten meer dan 2000 ongewonden krijgsgevangenen en veroverden een aantal kanonnen en machinegeweren.

KONINGSBERGEN, 4 October. De plaatsvervangende bevelvoering te Koningsbergen geeft de volgende aanvulling op de reeds vermelde overwinning op de Russen: De Russen zijn in een gevecht van twee dagen bij Soewalki op 1 en 2 October volkomen verslagen. Zij verloren 3000 gevangenen, 18 kanonnen, waaronder een zware batterij, vele machinegeweren, voertuigen en paarden.

ST. PETERSBURG, 4 October De groote generale staf deelt het volgende mede:

De slag bij Augustof is Zaterdag geëindigd met een overwinning voor de Russische wapenen. De nederlaag van de Duitschers is volkomen. De vijand bevindt zich op 't oogenblik op een wanordelijken terugtocht en vlucht naar de Oost-Pruisische grens.

De Russische troepen zetten de Duitschers krachtig achterna. Deze laten convooien, geschut en munitie in de steek en hebben zelfs geen tijd om hun gewonden op te nemen.

Men weet dat de slag bij Augustof is begonnen op 25 September met het bombardement door het zware Duitsche geschut in het gebied van Sopockinj gevolgd door het offensief van den vijand tegen genoemde stelling. Tegelijkertijd hebben de Duitschers verscheidene pogingen gedaan om de Russische troepen te verstrooien bij Druskeniki aan de Njemen. Op 26 September zijn de Duitschers eveneens een aanval begonnen op de vesting Osowiec, doch daar zij overal op hardnekkigen tegenstand stieten, waren zij genoodzaakt zich terug te trekken.

Zich niet bepalende tot heftige tegenaanvallen, zijn onze troepen tot een offensieve beweging overgegaan en zij hebben den terugtrekkenden vijand achtervolgd. De Duitschers hebben ondanks hun krachtigen tegenstand onze aanvallen niet kunnen tegenhouden.

Onze dappere troepen hebben achtereenvolgens de stellingen van den vijand genomen.

Door dezen onweerstaanbaren aandrang zijn de Duitschers aan het wankelen gebracht en trekken nu terug, haastig ons grondgebied verlatende. Op enkele plaatsen is die terugtocht met een vlucht te vergelijken. Wij achtervolgen den geslagen vijand krachtig.

* * *

LANAEKEN VERWOEST.

Zondagmiddag ontvingen wij uit Maastricht het volgende telegram:

Heden morgen om 7 uur zijn de Duitschers begonnen het 5 K.M. van hier gelegen Belgisch dorp Lanaeken te bombardeeren. Het was hier ontzettend om te hooren. Het leek, alsof het onze stad zelf was, die gebombardeerd werd. We telden meer dan 40 granaten. De opwinding in de stad is begrijpelijkerwijze groot. Lanaeken is verwoest, is geheel afgebrand. Massa's vluchtelingen komen hier de stad binnen. Drie Belgische soldaten, die over de grens kwamen, zijn geïnterneerd.

MAASTRICHT, 5 Oct. De Duitsche troepen, die Zondag in Lanaeken geweest zijn, telden 3000 man en bestonden uit veldartillerie, mitrailleurs, uhlanen en infanterie. De Belgische militairen waren gering in aantal. Tevens was er een gepantserde automobiel. In de kerk zijn drie granaten terecht gekomen, waarvan één in de sacristie en één in den voorgevel, waardoor de kerk nogal beschadigd is. Verder zijn vanaf de kerk van Lanaeken tot aan Tournebride, alle huizen verbrand, ook het huis van den burgemeester de Caretat. Volgens de Duitschers, hebben de burgers geschoten. De troepen zijn vanaf Tournebride verder den weg gevolgd naar Maeseijck. Dat waren reservisten uit Hannover. De toegangswegen naar de grens waren afgezet en in Lanaeken zelf werd niemand toegelaten per automobiel, die geen op heden afgestempelden pas had. Vele Duitschers hadden rijwielen, terwijl vele fietsen vernield langs den weg lagen.

Een vrouw, die een schot in het been kreeg, is naar Maastricht vervoerd en in het Calvarieënberg opgenomen. Vanaf den Pietersberg en van de torens was de brand duidelijk waarneembaar. Natuurlijk werd Maastricht weer overstroomd met vluchtelingen. Een vrouw met haar kinderen kwam, toen zij onderweg was, tot de ontdekking, dat zij haar kind van 8 maanden in huis vergeten had. Dokter Brocx met zijn Roode Kruis-auto tufte er heen en bracht het kind mee. De ambulance in het huis van ex-minister Regout, die thans weer keurig in gereedheid is met 91 bedden, kan zoo noodig de gewonden ontvangen. In het vluchtoord Paralelweg waren om 6 uur zooveel vluchtelingen, dat het aantal niet te schatten was. Er kwamen telkens nog nieuwe, maar 600 waren er zeker.

VAN DE LIMBURGSCHE GRENS.

Men seint uit Roermond:

In het hospitaal te Maeseyck is een Duitsch officier, die te Lanaeken gewond werd, overleden. Gisteren zijn Duitsche infanterie en cavalerie in Maeseyck aangeknmen. De commandant heeft het lijk van den officier opgevorderd en den burgemeester der stad gevangen genomen. Honderden bewoners vluchten naar de Nederlandsche grensdorpen.

VON MANTEUFFEL KRIJGSGEVANGEN.

LONDEN, 5 Oct. Een telegram uit Parijs aan de „Morning Post" meldt, dat majoor von Manteuffel, de Duitsche officier, die verantwoordelijk was voor de plundering en verwoesting van Leuven, zich in de handen der Franschen bevindt.

KONING EN REGEERING TE ANTWERPEN.

Onder dit opschrift schrijft de „Gazet van Antwerpen" van Zondag:

Wat er al verteld wordt, wat al praatjes er in omloop zijn gebracht door lieden, die hunne eigen leugens gelooven, is onzeglijk.

Het gouvernement was vertrokken, de koning had ook Antwerpen verlaten.

Inlichtingen uit goede bron laten ons toe te bevestigen, dat de koning en het gouvernement steeds te Antwerpen zijn.

ENGELSCHE HULPTROEPEN.

Uit Ostende wordt vernomen, dat daar 38.000 man Engelsche troepen zijn geland, bestemd voor de verdediging van de stelling Antwerpen. Volgens mededeelingen van vluchtelingen hebben de voorhoeden van dit legerkorps reeds de voorposten van het Belgische leger ontmoet, die hen met gejuich ontvingen.

ENGELAND ZAL DE BEZETTING VAN ANTWERPEN BELETTEN.

Sprekende over de belegering van Antwerpen door de Duitschers, zegt de „Times", dat Nederland zijne neutraliteit onder groote moeilijkheden op zeer eervolle wijze heeft gehandhaafd, en dat Engeland nooit zal toestaan, dat de Duitschers, door Antwerpen blijvend te bezetten, Engeland dit pistool op de borst zetten. Engeland zal dit beletten, al moest de oorlog ook twintig jaar duren.

ENGELSCH SCHIP GEZONKEN.

LONDEN, 6 Oct. Het Engelsche stoomschip „Ardmount" is gister op een mijn gestooten en gezonken. De bemanning bestaande uit 35 personen werd gered. Het schip was gisterenochtend met een lading graan van Dover naar Zeebrugge vertrokken.

ULTIMATUM AAN TURKIJE.

De „Vossische Zeitung" verneemt uit Rome, dat de Triple Entente aan Turkije een ultimatum heeft gezonden, eischende de heropening der Dardanellen voor de koopvaardij.

De Dardanellen is een zee-engte, waar elk schip doorheen moet, dat uit de Middellandsche- en door de Aegeïsche zee naar Konstantinopel moet en verder naar de Zwarte Zee.

Turkije heeft die Straat der Dardanellen met zware forten omzoomd, zoodat er geen schip door kan.

In gewone tijden mag er geen oorlogsbodem passeeren.

Maar wel koopvaardijschepen.

Dit laatste is echter sinds de vorige week ook uit, want Turkije heeft den doorgang aan elk schip verboden.

Dat was een krasse maatregel tegen Rusland.

Want door het sluiten der Dardanellen staat plots heel de handel van Zuid-Rusland stil.

Het sluiten der Dardanellen is dan ook een hoogst gevaarlijke maatregel van Turkije geweest, en zulke dingen doet de Turk alleen, als hij een oorlog vraagt met Rusland.

Rusland duldt het sluiten der Dardanellen nooit.

Ditmaal echter heeft het zich vele dagen stilgehouden, alvorens te protesteeren.

De reden van dat talmen is nu bloot geworden : Rusland heeft met zijn bondgenooten overleg gepleegd.

Het resultaat ervan is, dat alle drie de mogendheden, Frankrijk, Engeland en Rusland, volgens de „Voss. Ztg." aan Turkije een ultimatum hebben gezonden : de Dardanellen open of oorlog !

Wij behoeven op het belangrijke van dit bericht niet te wijzen ; alleen zij opgemerkt, dat officieele bevestiging van dit bericht moet worden afgewacht.

In ons Vaderland.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN NOORD-BRABANT.

Te Baarle-Nassau zijn op het oogenblik 1200 vluchtelingen, die overal in de huizen ingekwartierd zijn. Van officieele zijde deelt men mede, dat zij van dekgoed voorzien zijn ; alleen begint er gebrek aan voedsel te komen.

Zaterdag en vooral Zondag zijn te Breda veel vluchtelingen aangekomen, waaronder Van Boekel, de bekende kunstsmid uit Lier. Deze plaats moet thans geheel verlaten zijn.

Uit Eersel wordt aan de „N.R.Ct." gemeld :

De stroom van vluchtelingen uit Moll, Baelen, Bethy, thans ook uit Turnhout naar hier, vermindert niet. Velen blijven echter te Postel, waar het klooster der Norbertijnen en de boerderijen van baron de Broqueville velen opnemen. De meeste dorpen in deze buurt zijn overvol. Zoo zijn b.v. in een dorp van 1000 zielen, waar reeds eenige honderden soldaten en paarden ingekwartierd waren, nog ongeveer 200 vluchtelingen ondergebracht.

Vele vluchtelingen moeten zich dus met een strooleger in een of ander leegstaand gebouw als verblijfplaats voor nacht en dag en met soep, brood en koffie, als eenige voeding vergenoegen.

Verder Noordwaarts Brabant in te trekken en zoo licht een betere verzorging te bekomen, daartoe zijn de Belgen niet te bewegen. Zij willen alleen zoo dicht mogelijk bij de grens blijven, om bij het eerste bericht, dat hun hoop geeft op een rustig verblijf van eenigen duur, weer naar huis te trekken.

Volgens betrouwbare schatting bevinden zich thans te Breda en omliggende gemeenten 2000 vluchtelingen. Velen van hen zijn van voldoende geldmiddelen voorzien en huren kamers of leegstaande huizen, teneinde hier het verloop van den oorlog af te wachten. En steeds brengen de treinen nieuwen toevoer.

Een groot aantal vluchtelingen, meerendeels afkomstig uit Antwerpen en omstreken, is evenwel van alles ontbloot. Het is voornamelijk met dezen, dat zich de Bredasche commissie tot ondersteuning van vluchtelingen bezig houdt. Deze commissie, nauw samenwerkende met het hoofdbureau te Amsterdam, is den geheelen dag in de weer, om den grooten nood zooveel mogelijk te lenigen. Voor onderdak bij particulieren te Breda en in andere steden der provincie wordt gezorgd ; zij, die willen doorreizen, ontvangen reisgeld tot aan de plaats van hun bestemming. Bons voor voedsel en tijdelijk onderdak worden verstrekt ; het Leger des Heils belast zich met de voeding en van gemeentewege zijn ledige huizen beschikbaar gesteld, om de dakloozen tijdelijk onder te brengen. Ook in de Protestantsche kerk te Ginneken en in een vergaderzaal zijn vluchtelingen onder dak gebracht.

NIEUW CREDIET VAN 50 MILLIOEN GULDEN.

Naar verluidt, zal binnenkort een nieuw crediet van 50 millioen gulden worden aangevraagd, ter voorziening in de kosten van het onder de wapenen houden van het leger en de verdere buitengewone maatregelen, door de regeering in verband met de tijdsomstandigheden genomen.

Het toegestane credie van gelijk bedrag begint langzamerhand uitgeput te raken, hetgeen niet te verwonderen is, waar alleen de kosten voor het leger dagelijks op 4 à 6 ton gouds zijn te schatten.

Het voornemen der regeering moet zijn, machtiging te vragen om wederom voor deze 50 millioen schatkistpapier uit te geven.

Het crediet-ontwerp moet reeds den Raad van State hebben bereikt, om met spoed te worden onderzocht.

TEGENSPRAAK.

Herhaaldelijk hebben in de laatste dagen hardnekkige geruchten geloopen, volgens welke aan onze grenzen strijd zou zijn geleverd met troepen van oorlogvoerende mogendheden, welke zich niet wilden laten interneeren. Met beslistheid kunnen dergelijke geruchten worden tegengesproken.

NEDERLANDSCH SCHIP OP EEN MIJN GELOOPEN.

Zondagavond is te IJmuiden binnengekomen de logger Wilhelmina 4, KW 148, met 17 man equipage van het Nederlandsche stoomschip Nieuwland, dat 5 mijl ten Noorden van Outer Downsing op een mijn geloopen en gezonken is.

Het stoomschip Nieuwland is het nieuwste schip van de Scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij te Rotterdam, en was met een lading steenkolen bestemd van Goole naar Harlingen. De Nieuwland was Zaterdagmorgen te ruim 8 uur vertrokken. De ramp had plaats te 10.40.

NIEUWE GULDENS.

Sedert September zijn er, naar men verneemt, op 's Rijksmunt niet minder dan 4.200.000 guldens geslagen dat is ongeveer 8 ton per week.

VERBODEN UITVOER.

De rijksambtenaren te Maastricht hebben op de boot der Maastrichtsche Stoombootmaatschappij aangehouden en in beslag genomen nogal groote hoeveelheden levensmiddelen, waarvan de uitvoer verboden is als rijst, havermout, vermicelli. Ze zouden in de richting Luik vervoerd worden.

TARWEMEEL.

In aansluiting op het bericht, betreffende de onteigening der voorraden van de tarwemeel-fabrieken, kan nog worden medegedeeld, dat het in de bedoeling der Regeering zou liggen, de van Regeeringswege verder aan te voeren partijen tarwe, uitsluitend tot ongebuild meel, z.g. kropmeel, te doen vermalen.

Op deze wijze kan met de aankomende tarwe langer in de behoeften worden voorzien.

AANKOOP VAN ROGGE.

Naar verluidt is de Regeering, teneinde prijsopdrijving en terughouding van rogge tegen te gaan, bezig uit Amerika groote partijen rogge te koopen.

GRAAN.

De minister van landbouw, nijverheid en handel heeft meegedeeld, dat vier graanbooten, die te Plymouth waren aangehouden, thans zijn losgelaten, zoodat dit graan weldra hier te lande zal aankomen.

INVOER VAN VOEDINGS-MIDDELEN.

Naar het „Ctr." verneemt, worden van Engelsche zijde inlichtingen verzameld, nopens de door ons land benoodigde hoeveelheden rogge, tarwe, rijst, boekweit, enz., ten einde bij den aanvoer dezer artikelen hiermede rekening te kunnen houden. Waarschijnlijk met het oog op de mogelijkheid, dat Nederland deze voedingsmiddelen zou uitvoeren naar Duitschland.

ONZE BOTERPRIJZEN.

Nu de boterhandel tot normale verhoudingen is teruggekeerd, is bij ministerieel schrijven den Burgemeesters medegedeeld, dat de 4 Augustus vastgestelde maximumprijs van f 1.50 de kilogram is vervallen.

Wanneer ongewone veranderingen in den prijs zich voordoen, afwijkend van den gewonen loop van voorgaande jaren, wordt dadelijk mededeeling verzocht.

WEER EEN NIEUW „NOODBROOD."

Dr. G. L. Voerman, directeur van het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren te Leiden, heeft, volgens de „Tijd" een nieuw noodbrood gemaakt.

Zooals men weet, is onze aardappel voorraad groot. Dr. Voerman heeft nu van geheele gedroogde aardappelen, (dus met de schil er om) met bijvoeging van roode tarwe, brood gemaakt, dat dezelfde eiwitwaarde heeft als 't gewone bruin brood.

Door de roode tarwe is het brood donkerder van kleur, terwijl de smaak een ietsje bitter is, daar de schil van de roode wintertarwe een weinig bitter is.

De reuk van het nieuwe noodbrood is als van gebakken aardappelen. Binnenkort zullen proeven op groote schaal genomen worden.

ONDER EDELACHTBAREN.

In de Vrijdag gehouden vergadering van den Raad der gemeente Bergh, ging een der leden, de heer Th. J., over een bij de rondvraag ter sprake gekomen financieele quaestie zoodanig te keer, dat de voorzitter, na voorafgaande waarschuwing, de vergadering sloot en den heer J. door de politie uit de raadzaal deed verwijderen. De jongste wethouder gaf door applaus zijn instemming met de „plechtigheid" te kennen. Het weerbarstige lid betoogde tijdens zijn verwijdering onophoudelijk, dat hij op de zaak terugkwam en voegde er dan telkens met groot gebaar aan toe : „Ik hol mien endjen vast." Hbl.

EEN 103-JARIG OUD-STRIJDER.

Zondag werd de heer Corstiaan Hagers, te Brielle, 103 jaar. Tijdens den Belgischen opstand nam hij als vrijwilliger dienst en trok met de mobiel verklaarde Brielsche schutterij (vereenigd met die van Vlaardingen en Middelharnis) als jongmensch van 19 jaar naar de grenzen. N. R. Ct.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 7 Oct. 1914.

— De WelEerw. Heer Theulings uit 's Bosch zal eenige dagen in de week assistentie verleenen in de Parochie van St. Petrus alhier.

— Verleden Zondag kwamen hier uit de richting Tilburg de eerste vluchtelingen aan. Mannen en vrouwen en kinderen, te zamen 53. Het waren meestal bewoners van de dorpen uit de buurt van Turnhout en Antwerpen. Het waren bijna allen Vlamingen, kostwinnende menschen, thans van alle middelen ontbloot. Zij vinden hier een goede verzorging. De regeering betaalt voor onderhoud van iederen vluchteling, groot en klein, 80 ct. per dag, terwijl de huisvesting nog apart betaald wordt.

Nog iederen dag komen vluchtelingen aan. Heden morgen uit Eindhoven en Tilburg. Zoo noodig kunnen 450 personen spoedig worden ondergebracht.

—. De volgende berichten kwamen te laat in voor plaatsing in ons vorig nummer :

— Zondag 11 October zal het om half vijf vergadering zijn van de Maria-vereeniging in het Liefdehuis der Eerw. Zusters op Duinendaal. Als spreker zal optreden de ZeerEerw. Pater H. Ermann S. J. Wij hopen dat deze vergadering druk zal worden bezocht, ze is ook toegankelijk voor niet-leden.

— De commissie tot regeling van den broodprijs heeft den prijs van het roggebrood vastgesteld op f 0,40 de 3 K.G. (6 pond).

LOONREGELING N. B. D. S.

Bij de Noord-Brabantsch Duitsche Spoorweg Mij. werd 1 dezer een nieuwe loonregeling ingevoerd, waarbij het maximum, aan de verschillende rangen verbonden, aanmerkelijk werd verhoogd, enkele zelfs met 33 pct. Verschillende personen genieten reeds dadelijk voordeel door de verhooging van het maximum-salaris, aan hunne betrekking verbonden. Tel.

SCHOON VOORBEELD.

De navolgende heeren : Dr. Wuite, R. de Bruyn, A. Schellings, H. van Alphen, Jos. Berden, leeraren der H. B. S. en E. H. Pompen, directeur dier inrichting, allen te Eindhoven, hebben 1 percent van hun salaris afgestaan aan het Steuncomité voor Eindhoven en omgeving.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Zij, die de verblijfplaats kennen der volgende personen, gelieven haar op te geven aan Dr. L. DECKERS, Eindhoven, Tramstraat 12.

Henri Stijns, afkomstig van Moll.

Petrus Boetje, afkomstig van Moll.

Vrouw Niën-Verstappen met kind, afkomstig van ? ?

Victor van Gelder-Hollands met echtgenoote en kind van 2½ jaar, afkomstig van Moll.

NOORD-BRABANTSCHE BANK

De crediteuren der Noord-Brabantsche Bank, gevestigd geweest te 's-Bosch, die in 1902 failleerde, worden thans — 12 jaar later ! — verblijd met een laatste uitkeering van 1 2/3 %... indien ten minste geen verzet wordt gedaan tegen de uitdeelingslijst, wat in dit faillissement, met zijn ongeveer 1300 crediteuren nog al... vertraging zou veroorzaken ! Ctr.

BEST. Een dezer dagen weggeloopen paard van de militairen, moet, naar gezegd wordt, nog niet terecht zijn.

— Aan de Vakschool voor klompenmakers alhier, volgen reeds 7, weldra 8 leerlingen met succes den cursus. Van deze onderwijs-inrichting kan nu reeds gezegd worden, dat zij goede vaklui zal opleveren.

— In onze klompenmakerij gaan de werkzaamheden gewoon hunnen gang. Geen enkel vakman in dit vak behoeft ook maar één cent minder te verdienen dan vóór de mobilisatie.

TILBURG. Zaterdagnamiddag is alhier in de stoomketelfabriek van Gebr. De Prez, de opzichter, De Leeuw, onder een in bewerking afvallende zware ijzeren wals, op de plaats doodgedrukt.

WOENSEL. In de nacht van Zaterdag op Zondag, werden bij den landbouwer A. v. Vlokhoven, op Eckart, verschillende jonge tuinboompjes vernield, door ze midden door te breken en uit zijn bijenhal in den tuin, een korf met honig ontvreemd. Daarvan geschiedde aangifte bij den chef-veldwachter Peels te Woensel, wien het is mogen gelukken, de vier vermoedelijke daders op te sporen. Bekentenis volgde niet terstond, maar door een langdurig verhoor vielen zij door de mand. De korf met honig is door Peels in beslag genomen. Voor de dieven zal die nu niet zoet, maar erg zuur zijn.

EINDHOVEN. De gemeenteraad heeft in een buitengewone zitting besloten, ten behoeve van een werkloozenfonds f 50.000 en eveneens voor 't Algem. Steuncomité voor Eindhoven beschikbaar te stellen, en hiervoor aan te gaan een leening ad f 100.000, aflosbaar binnen ten hoogste 5 jaren.

Aan gehuwde werkloozen zal worden uitgekeerd f 6 per week, aan ongehuwden f 3.

EINDHOVEN. — Combinatie Zangvereenigingen. — Met veel voldoening berichten wij, dat de ijvervolle pogingen, welke op touw waren gezet, teneinde een combinatie onzer zangvereenigingen te bewerken, geslaagd zijn.

Zaterdagavond hebben de beslissende vergaderingen plaats gehad en in elk der drie vereenigingen, Rozenknopje, de Phoenix en Eindhovens Mannenkoor heeft men tot de fusie besloten.

Als naam is aangenomen Kon. Zangvereeniging Eindhovens Mannenkoor, een naam, die zooveel jaren in onze zangerswereld met eerbied is genoemd.

Aanstaanden Zaterdag zal de eerste vergadering der gecombineerde zangers plaats hebben, ten einde een bestuur te kiezen en verder noodige maatregelen te nemen. M. Ct.

VEGHEL. De laatste week is de prijs der vette varkens weer veel omhoog gegaan. De gemiddelde markt bedraagt thans 26 à 27 cent per vuil pond, terwijl op sommige plaatsen de ongekende hooge markt van 30 cent per dito pond betaald werd. Waar moet dat naar toe? Is het wonder, dat particulieren verlangen naar de sluiting der grenzen !

— Wederom zijn alhier gearriveerd een aantal vluchtelingen uit Antwerpen en uit Noord-België. Treurig was het lot eener vrouw, die met een kindje hier aankwam, en een vijftal kinderen tijdens de vlucht in België verloren had ; ze wist niet, waar deze waren of wat er mee gebeurd was. Acht kinderen van 2½ tot 14 jaar zijn opgenomen in het R. K. Liefdegesticht.

— Het maken van een oeververdediging langs de Zuid-Willemsvaart, tusschen onze sluis en de Erpsche brug, is onderhands opgedragen aan de firma L. A. Spierings, te Boxtel.

OSS. De Hooge Raad heeft afgewezen het revisieverzoek van G. v. G. te Oss, betreffende het arrest van het Bossche Hof van 28 Maart 1894, inzake veroordeeling wegens moord op een wachtmeester der maréchaussee, tot levenslange gevangenisstraf.

NIEUWKUIK. Het 5-jarig zoontje van R. is in een ketel met kokende pap gevallen. Het was onmiddellijk dood.

LIESHOUT. De kerkschilder Kuypers te 's Bosch heeft thans de schildering der zijaltaren en daarmee de geheele kerk voltooid. Beide zijaltaren zijn ware juweeltjes van schilderkunst en verhoogen in hooge mate de schoonheid onzer kerk. Zoowel de ZeerEerw. heer Pastoor als de vervaardiger hebben alle eer van hun werk.

Burgerlijke Stand.

BOXTEL.

van 27 Sept. — 3 Oct.

GEBOREN :

Wilhelmus M., z. van W. D. van de Langenberg en M. Bergmans, Zandvliet. — Johanna C., d. van H. van den Heuvel en M. C. van der Heijden, Luissel. —, Adriana, d. van W. H. Rooijakkers en S. G. J. Berendsen, Breukelen. — Catharina M., d. van C. van Rumund en A. Ketelaars, Munsel. — Lambertus M., z. van M. Schellen en M. Ebben, Kleinderliempde. — Marinus, z. van F. van de Nostrum en M. van der Linden, Tongeren. — Nicolaas J. A., z. van J. M. Hensen en C. van der Horst, Breukelen. — Johanna C., d. van H. Veroude en B. van Kasteren, Luissel.

ONDERTROUWD :

Gerardus Wouters, 28 j., Woensel en Clasina Mandos, 28 j., Stationsstraat.

GETROUWD :

Petrus Tinnenbroek, 21 j. Langenberg en Lambertha van Schijndel, 19 j., Onrooische straat.

OVERLEDEN :

Wilhelmus Kivits, 29 d., Breukelen. — Antonia P. van den Boogaard, 2 m., Lennisheuvel. —, Theresia M. van Kuijk, 9 m., Rechterstraat. — Gerardus A. J. de Leijer, 6 m., Nieuwe Kerkstraat. — Theodorus A. van der Eerden, 16 d., Zandvliet. Thomas de Bie, wedr. van J. van den Nieuwenhuizen, 77 j., Tongeren. — Andries Verhoeven, wedr. G. van Kempen, 80 j., Selissen. — Johannes J. van de Wiel, 4 m., Lennisheuvel. — Catharina J. Stabel, 6 m., Breukelen. — Hendrikus van Dijk, 2 m., Breukelen.

D. en A.

Bekendmaking.

De Burgemeester van Boxtel ;

Overwegende, dat de voorraad Tarwebloem dreigt onvoldoende te worden voor het gewone verbruik, en dat derhalve maatregelen moeten genomen worden, om den heden nog beschikbaren voorraad door spaarzaam verbruik zoo lang mogelijk te doen duren,

verzoekt dringend

den inwoners om behoudens buitengewone gevallen en behoudens gebruik van Roggebrood, uitsluitend

Tarwebrood te gebruiken.

BOXTEL, 2 October 1914.

De Burgemeester voornoemd,

A. GIJSEN.

Bekendmaking.

Aangifte Teekenonderwijs.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel brengen ter kennis van belanghebbenden :

1o. dat de personen, die dezen winter wenschen deel te nemen aan het teekenonderwijs, zich vóór 10 October a.s. moeten aangeven ter gemeente-secretarie ;

2o. dat tot het onderwijs worden toegelaten, leerlingen, die den leeftijd van 12 jaren hebben bereikt, en dien van 25 niet hebben overschreden ;

3o. dat het onderwijs kosteloos is, doch gereedschappen en teekenbehoeften zijn voor rekening der leerlingen ;

4o. dat de lessen worden gegeven gedurende de wintermaanden, beginnende October en eindigende Maart.

Leerlingen, welke het vorig jaar dit onderwijs hebben gevolgd, behooren zich thans ook weder aan te geven, om aan het teekenonderwijs te kunnen deelnemen.

Boxtel, 2 October 1914.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.

Herhalingsonderwijs.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel,

Brengen ter kennis van belanghebbenden, dat de jongelieden, die gedurende dezen winter herhalingsonderwijs wenschen te genieten, daarvan voor 10 October 1914, aangifte moeten doen bij het Hoofd der school, waar zij dat onderwijs wenschen te volgen.

Het herhalingsonderwijs wordt gegeven :

I. In de school voor meer uitgebreid lager onderwijs, gedurende de maanden October, November, December, Januari, Februari en Maart, tot dat een maximum van 192 uren zal zijn bereikt.

II. In de school Breukelen, gedurende de maanden November, December, Januari en Februari, tot dat een maximum van 96 uren zal zijn bereikt.

Leerlingen, welke het vorig jaar dit onderwijs hebben gevolgd, behooren zich ook thans weder op te geven.

Voor verdere inlichtingen, dit onderwijs betreffende, vervoege men zich tot het Hoofd der betrokken school.

Boxtel, 25 September 1914.

406e Staatsloterij.

Trekking van 28 Sept. 1914.
Hooge Prijzen.

Prijs van f	2000	No.	13406				
„ „ „	1500	„	10400				
„ „ „	1000	„	9194				
„ „ „	200	„	20889				
„ „ „	100	„	2117	3306	5416	6765	7142

3e Klas. — Trekking 29 September.

Prijs van f	25000	No.	2665			
„ „ f	1000	„	6704	10918		
„ „ f	400	„	1526	4087		
„ „ „	200	„	3584	5209	9725	
„ „ „	100	„	41	1332	9705	1229

8de Kl. — Trekking van 1 Oct.
Hooge Prijzen.

Prijs van f	1500	No.	3967			
„ „ „	1000	„	3506	12734		
„ „ „	400	„	2286	16918	18815	
„ „ „	200	„	7288			
„ „ „	100	„	2810	3856	11226	

MARKTEN.

Maandag 12 October.

Berlicum en Middelrode, paarden, beesten,

Utrecht, paarden.

Waalre, jaarmarkt.

Dinsdag 13 October.

Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.

Wijchen, paarden, vee.

Oirschot, runderen, schapen, varkens, enz.

Woensdag 14 October.

's-Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Nijmegen, paarden.

Vrijdag 16 October.

Vierlingsbeek, varkens.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 6 Oct. Aanvoer 9440 K.G. Hoogste prijs f 1.50, laagste prijs f 1.33 middelprijs f 1.45

's-BOSCH, 5 Oct. Aangevoerd 182 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.46 tot f 0.52 2e kwal. f 0.42 tot f 0.46 ; 3e kwal. f 0.40 tot 0.42 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 1 Oct. Aanvoer 190890 eieren Hoogste prijs f 8.30, middelprijs f 7.80 laagste prijs f 7.00 per 100.

AMSTERDAM, 2 Oct. Aanvoer 19287 eieren Kipei 4.90—7.95. Eendei 5.30—6.00 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 5.55.

Advertentiën.

Voor de zeer talrijke bewijzen van deelname ondervonden bij het overlijden van onzen dierbaren Echtgenoot en vader

Arnoldus Johannes van Liempt,

betuigen wij onzen hartelijken dank.

(De zaak zal op denzelfden voet blijven voortgaan.)

Mij allerminzaamst aanbevelend
WED. A. J. VAN LIEMP,
en Kinderen.

BOXTEL, Oct. 1914.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerende prijzen.
Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.
Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

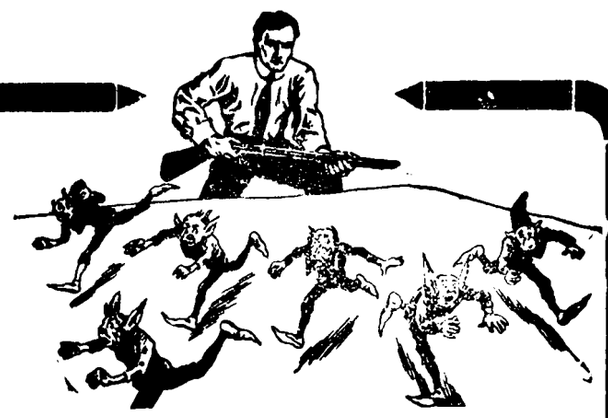

Verjaag Uw Borstziekten!

Gij hoesters, gij kuchers, gij lijders aan asthma, bronchitis, catarh, influenza, slijm- en kinkhoest en alle borst-, keel- en longaandoeningen, thans behoeft gij niet meer te lijden, thans zult gij in een ommezien genezen zijn: indien gij slechts de wondervolle onfeilbare ABDIJSIROOP (Klooster Sancta Paulo) gebruikt.

De ABDIJSIROOP heeft in weinige jaren tijds de gansche wereld verrukt door hare krachtig genezende werking. Duizenden wanhopige lijders zijn tot gezonde levenslustige menschen geworden, doordien zij de ABDIJSIROOP gebruikt hebben, met recht genoemd, de redder der longen, de grootste weldoener dezer eeuw.

Verwaarloost Uw kwaal niet; schuwt de vreeselijke gevolgen, welke het verwaarloozen van een eenvoudigen hoest meestal heeft. Bedenkt, dat de duizenden teringlijders van heden, de hoesters en kuchers van gisteren waren. Zij hebben hun kwaal in den aanvang niet verzorgd. Neemt gij een voorbeeld aan hun ongeluk, weest verstandig verzorgd bijtijds uw kuchje, uw hoest, uw lichte borstaandoening, welke wellicht de voorbode is van een smartelijke tering. De

Abdijsiroop **Klooster Sancta Paulo.**

werkt zuiverend en ziektekiemdoodend en bevat geen schadelijke bestanddeelen. Het kleinste kind, de zwakste grijsaard kan met vertrouwen de Abdijsiroop innemen, welke aangenaam van smaak is en door hare geheel bijzondere werking een krachtig geneesmiddel is tegen asthma, pleuris, influenza, bronchitis, catarh, slijm- en kinkhoest, heeschheid, keelpijn, den hardnekkigsten hoest, de hevigste verkoudheid en alle borst-, keel- en longaandoeningen. Voorkomt de tering.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de hand teekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

AKKER

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*. A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

H. Heinemans & Zoon,
Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,
te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz. op aanvraag.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. M. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Abonneert U

met het nieuwe kwartaal op

Centraal-Brabant.

Steeds interessante Oorlogslectuur.

No. 82 ZATERDAG 10 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA** Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6220; Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

De vluchtelingen.

Het was een ellende, toen in de eerste weken van Augustus die honderden Duitschers in allerijl naar hunne Heimat trokken en hier des nachts de perrons en wachtkamers vulden.

„Ge hebt het nooit beleefd en ge zult het nooit meer beleven", zeide men tot elkaar.

Wel mocht men dat zeggen. Wie had kunnen denken, dat bij duizenden en duizenden tegelijk, de Belgische bevolking onze grenzen zou overtrekken, vluchtend voor den naderenden oorlogsgruwel?

En wat heeft die oorlogsduivel de menschen na op de hielen gezeten.

Ik sprak een jongen van zestien jaar, uit een dorp bij Turnhout. Ze waren met z'n vieren, weezen. Zijn oudste broer vluchtte 't huis uit. Men schoot hem neer. Hij zelf vluchtte weer naar binnen, sprong 't dakvenster uit, bleef voor dood liggen, de Duitsche soldaten bekommerden zich niet om hem. Hij is de bosschen ingeslopen en heeft de grens kunnen bereiken. Zijn zusters vond hij niet.

'n Geestelijke uit de buurt van Boekholt. „Ze ontzien niks meneer", zei hij over de Duitsche soldaten sprekende. En hij hing 'n tafereel op van de allervreeselijkste dingen.

Of hij dat alles zelf gezien had? Neen, maar wel, dat de soldaten vluchtende kinderen op den grooten weg neerschoten, niet per ongeluk, heel moedwillig. En op de priesters hadden ze het vooral gemunt. En toen zei hij, dat hijzelf priester was, in burgerkleeren vluchtte, om minder gevaar te loopen, gefusileerd te worden. En geestelijke broeders, die met hun heele gestichtspersoneel in den trein zaten, bevestigden het.

Er bevonden zich in denzelfden trein eenige wagens met ongevaarlijke krankzinnigen. Ze lachten blijde en wuifden, ze gingen immers op reis? Maar toen zij 's nachts in Eindhoven stonden en de wagens niet mochten verlaten moet hun angstgeschrei de menschen in de buurt door merg en been zijn gegaan.

Ik heb een moeder gesproken met drie kinderen. Met zeven was ze op weg gegaan. Andere vluchtende vrouwen kwamen haar gemakkelijk vooruit. Ze bezweek haast onder den last en 't getrek der arme afgetobde bloedjes. Ze zat langs den weg en klaagde aan de soldaten over haar vermoeidheid, dat ze niet wist hoe verder te komen. 't Is niet te gelooven, maar 't mensch zeide het met de kalme smart van iemand, die vandaag of morgen krankzinnig wordt: „ze schoten me vier kinder dood, met deez drie kon ik verder gaan."

En welke vluchtelingen men spreekt, ze vertellen, ieder op zijn manier, hetzelfde.

Doch er zijn dingen bij van onzegbare wreedheid. Ik heb veel grond te gelooven, dat Duitsche soldaten in Aerschot een rij mannen gepijnigd hebben op een niet te beschrijven wijze; pijnlijker is 't haast niet denkbaar.

Maar waarom die gruwelen verteld, als men niet aan 't eind kan komen, van al, wat men gehoord heeft, dat tegelijk betrouwbaar schijnt. Men hoeft geen vraagteeken meer te zetten achter de gruwelen van Duitsche soldaten in België. Doch mag men daar 'n Duitscher, het Duitsche volk een grief van maken? Neen, dat mag men niet, volstrekt niet. 't Is zoo goed als welk ander ook. Hoe het alles zoo gekomen is, zal de tijd moeten leeren; doch wie denkt aan de ruim 1600 getuigen, die zich in dit jaar nog aanmelden, en het in den doofpot gestopte proces der soldatenmishandelingen, kan iets begrijpen.

Maar den haat der Belgen tegen al wat Duitsch is, mogen we hen niet kwalijk nemen; iets menschelijkers is er niet. En dat ze sidderen als ze de stem van een Duitscher hooren, zooals ik zelf gezien heb, zegt veel.

Hier in Boxtel is goed voor de vluchtelingen gezorgd. Op 't oogenblik zijn er twaalf honderd ondergebracht. Ook in de scholen. Bij particulieren zijn er ook velen ondergebracht. Och, wat zijn die menschen dankbaar en bescheiden, hulpvaardig, bang iemand te hinderen. 'n Jongen stond met 'n emmer water en 'n paar lakens aan 't station; ze wilden hem geld geven, maar hij wou 't niet aannemen en toen gooiden ze het maar in zijn emmer. Dat toch niemand voor 'n bewezen dienst geld aanneemt van deze arme zwervers, hun handvol zilvergeld, wat zal 't gauw verbruikt zijn.

Toe menschen, helpt die lieden wat, draag 'n pak voor ze, neem een kind op den arm. Dat kan toch iedereen. Veel brengen ze anders niet mee. Maar 'n kinderpop, 'n hondje, 'n wagentje, men ziet 't dikwijls onder de geringe bagage. 't Kind beseft 't oorlogslied niet. Hier zong 'n jongetje van zeven jaar over 't perron:

en komt er een Zeppelin,
dan gaan we de kelder in.

Maar 't gaat je des te meer aan 't hart, al wat je ziet.

't Zijn echter niet allemaal vluchtelingen. Belgische soldaten, in burgerkleeren, zijn hier velen gepasseerd en gingen naar Antwerpen, om hun leven te geven, waarvoor? we weten 't niet, misschien uit haat en om de wraak. Arm volk toch! Maar gelukkig, omdat ze door hun noordelijke broeders en zusters niet aan hun lot worden overgelaten.

R.

Brieven uit België.

DE KLAUW VAN DEN OORLOG.

Vandaag ben ik in Esschen geweest. 'k Had er zooveel van gelezen in de couranten, en toen kon ik onmogelijk meer langer blijven waar ik was; in Holland. Ik moest gaan. Wat ik gezien heb is verschrikkelijk. Ook dit laatste lieve stukje van ongelukkig België gaat nu verpletterd worden onder den ijzeren klauw van den al te wreeden oorlog.

In Rosendaal stonden de perrons al vol vluchtelingen. Uit hun stomme gebaren bleek àl hun wanhoop.

Extra-treinen reden af en aan om er steeds meer te halen — vluchtelingen die het gelukt was weg te komen uit Antwerpen... dat nu op zijn beurt door de Duitschers zou gebombardeerd worden. Ja lezer, ge hebt goed gelezen, Antwerpen, de mooie oude stad Antwerpen met zijn eenigen Lieve Vrouwe toren gebombardeerd, kapot geschoten.

En daar ging ik de grens over al maar met de idee: maar dat kàn toch niet; dat zou toch zóó alles overbluffend, onmenschelijk, onmogelijk zijn...

Tot ik in Esschen kwam;

Hier was 't verschrikkelijk! Duizenden en nogmaals duizenden; tienduizenden, die kwamen, den doodsangst op hun wezen uit de bedreigde stad. Al maar meer treinen bleven komen en al maar langer en al maar voller. En al die tienduizende stakkers, met heel hun hebben en houden in grijze, bruine, blauwe bonte pakjes en pakken. Moeders die om kinderen schreeuwden; kinderen die om hun moeder vroegen, om vader riepen, schreiend zich aan rokken en boezelaars van oudere zusjes klampten — o 't was wreed.

Esschen vond ik bijna gebarrikadeerd. Deuren en zelfs vensters waren gesloten. 'k Liep kennissen tegen 't lijf: „Hoe is 't?"

— Ge ziet 't hé!" Wat moeten al die duizenden menschen — Is 't er in Holland nog plaats?

— In midden en noordelijk Holland weet ik niet, maar 't Zuiden zit heelegansch vol.

Zoo kruisten me onregelmatig en verward om de ooren.

En onderwijl krioelden de stationsuitgangen uit steeds meer vluchtelingen Allen wilden ze naar Holland. Trouwens 't was onmogelijk ze daar alle te houden. Laat ze in Godsnaam doorgevoerd worden.

— Maar ook Rosendaal zit tot barstenstoe vol. En op alle wegen naar Holland toe zitten ze en liggen ze moe van 't loopen en 't zoeken van iets wat ze zelf niet weten of en waar ze 't vinden zullen. Bij hun pakken zitten ze en op hun pakken liggen ze langs de wegen. O, lezer ik overdrijf niet. 'k Heb menschen zien liggen, omdat ze geen lichaams- en geen geestkracht meer hadden om verder te gaan.

Vrouwen die te huilen lagen langs de straat. 'n Oud moeterke dat snikkend luidop over haar verbrand huizeke te klagen liep.

— Langs 'n achterpoort ben ik m'n oud pension 't hotel Coomans binnengedrongen. Iets eten, ... voorloopig geen denken aan; later heb ik met de lui uit 't huis 'n eenvoudig maar goed diner verorberd. Allerlei kennissen ontmoette ik er. Uit Dendermonde, die me van het drievoudig bombardement en de algeheele vernietiging der stad verhaalden. Vier huizen dat zou alles zijn wat er nog van over was. Over Zele en Antwerpen waren ze gevlucht naar hier, waar we voor 'n jaar zoo heerlijk gezellig den Zomer samen waren. En uit Brussel sprak ik er en uit Antwerpen nog den eigen morgen gevlucht.

's Nachts waren wakers door de stad gegaan, de menschen wekkend en ze noodend in de kelders te kruipen.

En over vrienden hebben we gesproken, thans Belgische soldaten. De een was dood, 'n ander zat in Munster krijgsgevangen; weer anderen waren gewond.

Andere namen vroeg ik... o, die hadden den vorigen dag nog geschreven; naar een vroeg ik heel in 't bijzonder omdat hij me heel dierbaar was Sedert meer dan acht dagen had men niets meer van hem vernomen... ik bid vurig dat hij behouden mag zijn.

Even ben ik nog bij m'n grooten vriend Jeurissen geweest. Eerst bij z'n vrouw alleen; hij zelf was uit met 'n vluchteling om 'n schuur te zoeken.

Terwijl we spraken samen, kwam 'n dame binnen geklopt „of madam of meneer toch astebliefd wat drinkwater hadden voor den kanarievogel — 't beestje had in zoolang geen drinken gehad... 'k geloof dat men zoo iets noemt: „la note comique."

* * *

Door de quarantaine-stallen liep ik mee met den rijksveearts van Esschen te kijken naar 't prachtige Hollandsche vee dat langs hier placht te worden binnengevoerd. Nu was sedert enkele dagen heel dat stallen-complex tot asyl voor daklooze noodlijdende vluchtelingen uit de dorpen rond Antwerpen ingericht. Is 't de moeite waard gaan te zien vroeg ik Jeurissen.

'k Geloof 't niet, 'k ben er Maandag geweest, zei hij, maar 'n stal is er niets tegen. Bovendien 't is verboden nu er in te gaan.

Enfin, dan maar weer naar 't station waar steeds meer treinen de een na den ander binnenkwamen.

Binnenkomende vluchtelingen melden nu, dat de beschieting van Antwerpen om een uur n.m. was begonnen. Al de boulevard's rond de groote straten stonden vol menschen die wachten op treinen. En naar Rosendaal kon zoo weinig worden doorgevoerd.

* * *

'n Leege trein van Holland kwam omstreeks half drie binnen. Maar dat moet je eerst gezien hebben eer je weet wat dat is. Dat gaat alles te boven, want ik ooit gezien heb. De schrijnendste landverhuizersellende die ik hier in 5 jaar tijd zag, zinkt daarbij in 't niet. En de uittocht der Duitschers vóór twee maanden was er kinderspel bij.

Duizende en nogmaals duizende menschen wachtten den trein op en tusschen de perrons. Met geweld moesten zij teruggedreven worden uit den ballast, toen voetje voor voetje de trein kwam binnenschuiven.

Toen begon de strijd. Wanhoop deed aan beide zijden der rijtuigen de vuisten om handgrepen langs de coupé's krampen. Er werd gehijgd, er werd gevloekt. Familiën waaraan een lid ontbrak, vochten om den doorgang voor achterblijvers open te houden. Anderen klauterden terug over de schouders der binnendringenden, omdat die achterbleven èr toch niet meer in konden komen.

Totdat het was minuten lang een gillende vechtende menschenhoop van mannen, vrouwen en kinderen, dan de achterblijvenden zag ik en die zuchtten, terwijl tranen over hun wangen biggelden.

Toen de trein 'n uur later vertrok, telde ik dertig wagons, maar er waren er meer. Op 'n trapje voor 'n remhuisje ben ik toen meegereisd naar Roosendaal. Ook hier is alles vol — vol. En nu zit ik hier in 'n herberg en schrijf op 'n wankel tafeltje mijn brief.....

Rosendaal, Woensdag 7 Oct. '14.

* * *

Juist was ik na 't schrijven van bovenstaande aan 't station — wrong me door de veelheid van in alle richtingen zoekende menschen, toen 'n Belgische locomotief, die weer 'n volle trein gebracht had naar Esschen terugkeerde. Met z'n zessen — vijf brave Belgische jongens en ik — zijn we toen op pad gegaan in den somber neerduisterenden avond.

In Esschen was 't niet heel zoo druk als op den middag, maar de indruk was nog somberder. Alle wegen vol van die geen weg meer wisten.

Aan 't station stemden even de zinnen wat hooger, toen 'n telegram kwam voor in den voormiddag ontslagen ambtenaren van de Staatsspoor, die mogelijk langs Esschen zouden vluchten. Deze werden weer in dienst genomen, waaruit men hier opmaakte, dat de Duitschers zouden zijn teruggedreven. Betrouwbaarder nieuws was in den regendreigenden avond niet te krijgen. Hoe ik in Roosendaal weergekomen ben, weet ik niet. Van een vertrekkenden trein greep ik een bagagewagen beet, liep over de treeplank en klauterde over 't hek van 't laatste platform, dat geheel verlaten was.

Langs de wegen zag ik van uit mijn staanplaats, weer zwarte groepjes van vluchtenden neerhurken, in 't voorbijvliegende duister.

Adieu, land des ongeluks, dat spoedig 't einde kome.

's Avonds laat.

In Roosendaal dragen nog tot in laten nacht onze soldaten met pakken en pakjes; alles, tot de cinema's toe, is in beslag genomen en duizenden dwalen wezenloos door de half duistere straten.

HENRI ASSELBERGS.

Voor liefhebbers van Land- en Tuinbouw.

EIKELS ALS VEEVOEDER.

Er is weinig of geen „beuk" dit jaar, maar eikels komen er genoeg in vele streken. Deze mogen we vooral nu niet verloren laten gaan. Daar zijn nog heel wat veehouders, die er in gewone tijden niet den minsten prijs op stellen en er niet aan denken ze in te zamelen. 't Zou jammer zijn als men thans ook de eikels liet vertrappen of verrotten.

Zij zijn een goed voeder voor de varkens, mits matig, dus als bijvoeder, gevoederd. Zij bevatten vrij wat zetmeel en suiker, maar in den bast bovendien veel looizuur en bitterstof; de bittere smaak is oorzaak, dat vele dieren ze niet of ongaarne nuttigen. Het is dan ook aan te bevelen de eikels ver voedering eerst bij een matige warmte te drogen; alsdan laat de bast zich gemakkelijk verwijderen en kan men de vruchten stuk wrijven. Ook geroosterd en gekookt worden ze wel toegediend, en wel bepaald aan mestvarkens.

Eikels hebben een tamelijke voederwaarde en voor 1 gulden per H.L. zijn ze in den gewonen tijd eerder goedkoop dan duur te noemen. Onvoorwaardelijk is het gebruik van eikels echter niet altijd aan te bevelen. Looistof komt er gemiddeld wel voor 7 pCt. in voor, bovendien, zoo we zeiden, een bittere stof. Dit looizuur kan in erge mate verstopping veroorzaken, wanneer men n.l. eikels in groote hoeveelheden aan het vee voedert.

Varkens zijn voor het looizuur niet zoo gevoelig als het rundvee en de schapen, zoodat eikels het best voor de varkens passen. Aan deze dieren kan men gerust 1 kop (Liter) groene eikels geven.

Eikels bevatten in verschen toestand de volgende voedingsstoffen:

	Eiwit	Zetmeel	Vetten
Eikels	3.3 pCt.	46 pCt.	3 pCt.
Gerst	9.4 pCt.	67 pCt.	2 pCt.
Rogge	11.5 pCt.	68 pCt.	1.7 pCt.

Naar den prijs van rogge en gerst (in normalen tijd) gerekend, heeft 1 H.L. (mud) eikels een voederwaarde van pl.m. f 2.50.

In geschilden toestand zijn eikels zelfs zeer goed verteerbaar. Dewijl het looizuur voornamelijk in den groenen bast zit, worden de nadeelige eigenschappen van eikels voor een groot deel opgeheven door ze te schillen of te pellen. Daartoe gaat men de eikels vooraf op een bakkersoven drogen of in een oven, die niet al te heet is. Men kan ze dan lang bewaren en naar verkiezing kunnen ze gemalen worden. Gepelde eikels kan men ook aan mestvee en melkvee voederen. Aan mestvee kan men dagelijks 5 kilo en aan melkvee 2—3 kilo gedroogde of geroosterde eikels toedienen. Hoewel aan varkens de eikels gerust in groenen staat gegeven kunnen worden, overschrijde men ook hierbij de maat niet, want, mogelijke bezwaren daargelaten, een te rijkelijke eikelsvoedering geeft geen lekker spek.

Vooral voor loopvarkens zijn eikels een uitstekend voedsel.

Het verzamelen zijn de eikels in ieder geval ruimschoots waard, vooral wanneer men varkens en schapen houdt. Koopt men ze van anderen, die ze opzoeken, dan zijn ze, dunkt ons, met f 0.80 à f 0.90 per 100 K.G. wel betaald. Wij taxeeren dan de kleine aardappels (kriel) op 70 cent per H.L. (70 K.G.) Waar deze naar verhouding meer of minder kosten of waard zijn, stijgt of daalt ook de geldswaarde van eikels.

C. B.

* * *

HET VERLOOPEN DER ROGGE.

Het wordt aan de landbouwers geregeld en algemeen voorgehouden, dat zij van het beste zaaizaad alleen een uitmuntend gewas kunnen verwachten. In de verschillende landen wordt door enkele speciale kweekers de uiterste zorg besteed aan de verbetering en veredeling van verschillende zaden. Deze worden door de landbouwers ingevoerd en in het groot uitgezaaid, en nu willen zij voortdurend de grootere oogsten blijven winnen. Maar zij vergeten, dat de betere eigenschappen, welke het zaad heeft gekregen, daarin kunstmatig zijn aangebracht en weder heel gemakkelijk verloren kunnen gaan. Eenige meerdere zorg bij het winnen van zaaizaad verdient daarom aller aandacht. Bij het zaaien moet men er voor rogge voor al, op uit zijn, om het snelle verloopen eenigszins tegen te gaan, want rogge vooral verliest haar goede eigenschappen heel snel, en daarvoor zijn verschillende oorzaken. Evenals voor alle zaden moet men er op uit zijn, zooveel mogelijk korrels van gelijke grootte uit te strooien. Dan mag men een regelmatig gewas verwachten met weinig minderwaardig graan. Kleine kiemkrachtige korrels leveren wel halmen en aren, maar vele daarvan zullen in den strijd om het bestaan overschaduwd worden door de grootere en de zich krachtiger ontwikkelende en wellicht geheel te gronde gaan. Door het zaaizaad goed te trieuren, verkrijgt men het eenvoudigst gelijkmatig zaaizaad. Zullen de granen krachtiger groeien, dan is het ook noodzakelijk, dat de akker goed bemest is. Van niets kan toch geen enkele plant groeien. Wanneer men zou wenschen met een karige bemesting puik zaaizaad te winnen, dan zal men altijd bedrogen uitkomen. Bij gebrek aan het noodige plantenvoedsel, zullen dan de halmen klein blijven en de aren niet groot wezen. Misschien blijft er zelfs niet genoeg plantenvoedsel over om goed ontwikkelde korrels daarin te krijgen en eenigszins klein zullen die bij onvoldoende voeding stellig blijven. Het weder heeft ook grooten invloed op het verloopen der rogge. Hoe ongunstiger de weersgesteldheid tijdens den groei is, hoe minder het zaad wezen zal. En de bewaring kan mede oorzaak wezen, dat de rogge achteruitgaat. Maar al zou de boer alle zorgen wijden aan zijn rogge, er blijft in de natuur zelf een oorzaak voor verloopen, en deze kan hij vrijwel neutraliseeren. Het is van algemeene bekendheid, dat de rogge wordt bevrucht door k r u i s b e s t u i v i n g. Alle boeren hebben wel gezien, hoe in den bloeitijd der rogge het stuifmeel vaak in heele wolken over velden en wegen vliegt. Staat er nu minderwaardige rogge in de buurt van puike, dan zal er een uitwisseling van stuifmeel plaats vinden. De slechte kan daardoor eenigszins verbeterd worden, maar dit loopt niet zoo erg in het oog. Maar dat de goede rogge op die wijze achteruitgaat, valt iedereen dadelijk op. Men zou dan gaan meenen, dat van die veredelde zaairogge elk jaar nieuw zaaizaad aangeschaft moet worden. Dit is een dure geschiedenis en houdt de invoering van beter zaaizaad tegen. Wanneer men de velden goed verzorgt en bemest, en voor het winnen van zaaizaad een eenigszins afgezonderden akker uitkiest, om vooral kruisbestuiving met minderwaardige rogge te voorkomen, kan men het verloopen der rogge wel eenigszins tegengaan.

J. L. P.

Zundert, October 1914.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Ofschoon de oorlog zoowel op het westelijk als op het oostelijk front nog met verschrikkelijke hevigheid woedt, toch is de belangstelling omtrent deze gevechten in de laatste dagen heel wat verminderd, en heel ons land wijdt thans zijne bijzondere aandacht aan den strijd onzer zuidelijke naburen in België.

Antwerpen, ieder denkt er aan en aan Antwerpen alléén. Alles concentreert zich op de machtige koopstad aan de Schelde, die velen uit eigen aanschouwing kennen, waar velen familie en kennissen hebben, of liever hadden wonen, en waarin allen belang stellen, niet het minst sedert het gezicht der arme vluchtelingen bij ieder deernis heeft gewekt.

Het medelijden met Antwerpen is wel zeer groot bij ons volk en het hart krimpt ineen bij de gedachte dat die mooie en oude stad — een der meest Nederlandsche in Zuid-Nederland — al sedert Woensdag is blootgesteld aan een vreeselijk bombardement, waarbij de zware Duitsche kanonnen hun dood en verderf brengende projectielen over de schoone Scheldestad uitbraakten.

De verwachting dat Antwerpen na de eerste aanmaning van een bombardement zich zou overgeven ten einde de vernieling der stad te voorkomen, werd niet vervuld, en toen de burgerlijke bevolking, voor zoover ze nog niet de wijk genomen had, werd aangemaand om Antwerpen te verlaten, wees alles op het voornemen om de stad tot het uiterste te verdedigen.

Moeten wij hier de vraag onderzoeken, of zulk een besluit behalve heroïek ook verstandig is? Wie heeft het besluit genomen? Heeft de koning, die zich, en terecht buiten de benarde veste heeft begeven, de verdediging van Antwerpen tot het uiterste gelast, of hebben de Engelschen, in wier handen de leiding berust, daartoe gedreven?

Met Antwerpen in handen van de Duitschers verliezen de Belgen feitelijk het laatste stuk vaderlandschen grond. Voor de Engelschen is Antwerpen in Duitsch bezit een dadelijke en bedenkelijke bedreiging van hun eigen land.

Het is dus te begrijpen, dat de Engelschman de Scheldestad hardnekkig wenscht te verdedigen.

Wat Antwerpen nu beschoren staat is wreed. Wil Engeland, als Antwerpen moet worden prijsgegeven, niet meer dan een puinhoop in handen van den Duitscher laten? Zal het werk der vernietiging tot het bittere einde worden voortgezet?

.....

Het antwoord op deze vragen is gisteren gegeven.

Blijkens gisteravond door ons ontvangen telegrammen ZIJN DE DUITSCHERS BINNEN ANTWERPEN.

* * *

Wat vreeselijk leed heeft deze oorlog nu al reeds veroorzaakt. Welk een wreeden geesel heeft zich deze wereldkrijg getoond.

Van de ellende in België zijn we voor een klein gedeelte oog- en oorgetuigen.

Voor een klein gedeelte: want wel zien we den schier eindeloozen stroom van vluchtelingen aankomen en voorbijtrekken, maar wat weten wij nog van het lijden dat ze doorstaan hebben, van gezinnen die een of meer der hunnen hebben verloren, van familiën die uiteengescheurd zijn, van welgestelden die tot armoede zijn vervallen, van armen die in de zwartste ellende zijn gedompeld?

België vertoont het jammerlijk beeld van een vertreden, verwoest en vernietigd land.

Maar niet op België alleen drukt de looden zwaarte van het oorlogswee.

Hoe moet ook aan het andere einde van Europa, in Oost-Pruisen, geleden zijn onder den Russischen inval. Moord, brand, en verwoesting hebben ook daar hun werk des doods verricht.

En is Noord-Frankrijk minder zwaar bezocht door den geesel van den oorlog? Heeft ook daar de niets ontziende krijg niet zijn spoor geteekend door vernietiging van leven, welvaart en geluk?

Vruchtbare landstreken tot een woestenij gemaakt, steden en dorpen verwoest, monumenten van kunst geschonden, — voor het leven in al zijn uitingen de dood.

Voeg daarbij de honderdduizenden dooden en verminkten van de strijdende legers: al wat daarmee aan intellectueele en zedelijke kracht, aan hoop voor het heden en belofte voor de toekomst te loor gaat.

Heel Europa als het ware is in rouw over wat het zelf bedreef en misdreef.

Kan het waar zijn, dat we nog pas aan het begin staan en dat nog maanden en maanden deze ellende zal worden voortgezet, vermeerderd, vermenigvuldigd?

Moet Europa dan één kerkhof, één groote puinhoop worden?

Laat al wie geloof heeft bidden tot God om ontferming, en laat al wie helpen kan helpen om den nood te lenigen voor zoover menschelijke hulp reiken kan.

DE STRIJD IN BELGIE.

Uit de laatste berichten, die wij van de grens ontvingen, zou op te maken zijn, dat het tooneel van den strijd zich eenigermate heeft verplaatst. Volgens berichten uit Engelsche bladen, zou een groot deel van het Duitsche leger er in geslaagd zijn de Schelde over te steken, zoodat de strijd nu in het land van Waes wordt voortgezet.

Uit betrouwbare bron weten wij, dat de hoofdmacht van het Belgische leger gelegen was tusschen St. Nicolaas en het fort de Rupelmonde. Met de terugtrekkende bezetting van de tot het uiterste verdedigde forten van de tweede fortenlinie, voor zoover deze nog gespaard is, en de Engelsche troepen, wier hoofdmacht bij Zwijndrecht gelegen zijn moet, zullen zij na hun posities in het land van Waes innemen om te pogen den opdringenden Duitschen vloed tegen te houden en de verbindingen met Ostende te beschermen. Daarbij zullen zij waarschijnlijk gesteund worden door de forten Zuid-Westelijk van Antwerpen, voor zoover die tenminste nog stand gehouden hebben. Zoo zou te verklaren zijn, dat het bombardement van Antwerpen zich Donderdag meer heeft verplaatst naar het Westelijk gedeelte.

Antwerpen is, blijkens latere berichten, in handen der Duitschers, doch verdere bijzonderheden ontbreken ons tot dusver geheel.

Zeer waarschijnlijk echter heeft het Belgische en Engelsche bezettingsleger zich teruggetrokken, en zich gevoegd bij de Belgische legermacht, die aan de Westzijde van Antwerpen opereerde en misschien zal probeeren zich bij de legers der verbondenen in Frankrijk aan te sluiten.

* * *

OP HET GROOTE FRANSCHE SLAGVELD.

De berichten van het Noordelijke gevechtsterrein brengen in zooverre belangrijk nieuws, dat volgens het rapport van generaal Joffre de operaties der vijandelijke cavalerie-korpsen, zich tot de Noordzee uitstrekken. Op welke hoogte wordt niet gemeld, maar waarschijnlijk zal dat in het ulterste Noorden van Frankrijk zijn. Daaruit zou dan echter zijn op te maken, dat de zeer waarschijnlijk nagestreefde of reeds tot stand gekomen verbinding met de troepen in en om Ostende voorkomen of afgesneden is, en de verbonden troepen in twee groepen verdeeld zijn.

BERLIJN, 8 Oct. (Officieel.) Het groote hoofdkwartier meldt vanavond:

Van het Westelijk oorlogsterrein zijn geen gebeurtenissen van beslissende beteekenis te vermelden.

De Duitsche strijdkrachten hebben kleine vorderingen bij St. Mihiel en in het Argonnerwoud gemaakt.

PARIJS, 8 Oct. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

Over 't geheel is de toestand dezelfde. Men handhaaft zich in de bezette stellingen, in weerwil van eenige hevige gevechten, welke vooral in de streek van Roye hebben plaats gevonden.

* * *

DE RUSSISCH-DUITSCHE GEVECHTEN.

Van het Oostelijk oorlogsterrein komen nieuwe Russische overwinningsberichten en een klein Duitsch bericht, dat de erkenning van een nederlaag in zich te sluiten schijnt, en dus een logenstraffing van de vroegere Duitsche overwinningsberichten. Het is het bericht, dat een Russische colonne uit Lomza optrekkende, reeds tot Lyck moet zijn voortgerukt.

Oostenrijksche berichten doen alle hoop nog koesteren op een voorkomen van den val van Przemysl; de Russen schijnen gevoelige klappen van de zich herstellende en door de Duitschers versterkte Oostenrijksche troepen gekregen te hebben.

* * *

VLIEGERS BOVEN DUSSELDORF EN KEULEN.

Een paar stoute stukjes van militaire vlieg-„kunst" zijn Donderdag door Engelsche of Fransche of Belgische vliegers geleverd met de vluchten boven Keulen en Dusseldorf. En van Duitsche zijde moet zelfs worden toegegeven, dat de tocht boven Dusseldorf voor den vlieger „succes" gehad.

BERLIJN, 9 Oct. Officieel wordt gemeld, dat gisteren bij de luchtschiphal in Dusseldorf, een door een vijandelijk vlieger geworpen bom door het dak viel. Het omhulsel van een in de hal liggend luchtschip is verwoest.

KEULEN, 9 Oct. Gisterenmiddag 4 uur, werd een vijandelijk vliegtuig waargenomen boven de hallen der vliegtuigen te Pickendorff bij Keulen. Door het vuur der machinegeweren werd de vlieger verdreven; hij vloog in de richting over de gasfabriek van Ehrenfeld. Hij wierp daar een bom uit en vloog verder over de Zuidelijke brug en vandaar naar het fort Deckstein. De machine verdween ten slotte in Westelijke richting. De bom richtte geen schade aan.

* * *

AAN DE BRABANTSCHE GRENS.

Woensdagmorgen werden te Eindhoven binnengebracht 4 Belgische soldaten, vrijwilligers van het 4de linie-regiment. Zij waren met ongeveer 16 man van Lanaeken uit op patroelje en bij Maaseyck op een ongeveer 1200 man sterke Duitsche afdeeling met artillerie en mitrailleurs gestooten. De patrouille verspreidde zich, na eenige schoten te hebben afgevuurd.

Deze 4 mannen waren nagezeten door eene sterke Duitsche patroelje, die zij konden ontloopen. Zij verdwaalden in een bosch bij Weert aan onze grens, waar ze ontwapend werden.

Woensdagavond arriveerden te Eindhoven onder militair geleide 116 Belgische soldaten met een officier, die te Hamont gevlucht waren voor 2000 Duitschers, en bij het overschrijden van onze grens door onze soldaten waren ontwapend.

DE ACHELSCHE KLUIS.

In de Achelsche kluis zat Woensdag de Belgische generaal de Schepper met 200 militaire wielrijders, 5 militaire auto's en een mitrailleuse ingesloten tusschen eene Duitsche legermacht van 2000 man met een batterij kanonnen.

Men is benieuwd wat hiervan het gevolg zal zijn; zich overgeven, zich doodvechten of zich op Hollandsch gebied laten interneeren.

Lang kan het niet duren eer eene beslissing valt.

TRAPPISTEN VAN ACHEL GEVLUCHT.

Wij lezen de Meierijsche Courant.

Donderdagmorgen om 7 uur werd den meer bejaarden Paters in de kluis door den HoogEerw. Abt aangezegd in allerijl te vertrekken naar Valkenswaard waar ze per trein naar Eindhoven reisden, om verder naar Venlo en 't klooster te Tegelen te gaan.

Uit de devote eenzaamheid, uit het jarenlange zwijgen van den kloosterregel zagen de Eerw. vluchtelingen zich dus eensklaps verplaatst in deze rumoerige en fel bewogen wereld. Ze waren innig ontroerd. Ze vertelden dat Pater Abt en Pater Aloysius, de bij velen welbekende en beminde gastenmeester met de jongere religieuzen achtergebleven waren.

Deze laatsten waren beter in staat in tijd van nood in het deel op Hollandsch gebied (de z.g. kippenkooi) verblijf en schuilplaats te zoeken.

Naar wij vernemen is het vee van de Achelsche kluis overgebracht op de weiden, die op Hollandsch gebied liggen.

DE DUITSCHERS IN TURNHOUT.

TILBURG, 8 Oct. Toen de burgemeester van Turnhout weder door de Duitschers in vrijheid werd gesteld, deed hij alles om de bevolking te kalmeeren en spoorde hen aan niet te vluchten. De Duitschers, die in den voormiddag binnen de stad gekomen waren, verlieten haar weder spoedig. Bij slagers en bakkers waren eetwaren opgeëischt, die 's avonds moesten geleverd worden. Tegen den avond zouden de Duitschers in grooten getale terugkomen om den nacht in Turnhout door te brengen. Veel vluchtelingen zijn dan ook 's middags nog even naar de stad teruggekomen om iets van hun bezittingen te redden. Om 7 uur echter was de stad als uitgestorven.

* * *

DE TUCHTIGING VAN LANAEKEN.

Het „Vaderland" ontving een particulier schrijven van iemand aan de grenzen, waarin de aanleiding tot de tuchtiging van Lanaeken wordt medegedeeld. De briefschrijver heeft zijn gegevens van een inwoner van Lanaeken zelf.

Zondagmorgen werden een twintigtal Duitsche landweersoldaten door een bende van 150 franctireurs te Lanaeken neergeschoten. De franctireurs zouden zich in de kerk verborgen hebben. Toen de kerk uitging, verlieten zij die het laatst door een achterdeur en wierpen zij zich plotseling op de Duitschers. Eenige van dezen trachtten de stoomtram te bereiken en slaagden daarin. Maar de franctireurs legden den machinist neer en maakten vervolgens de vluchtelingen af.

Ter strafoefening verschenen nu 800 Duitschers in het stadje, vernielden de kerk en namen een aantal burgers gevangen. De schuldigen aan den overval schenen grootendeels naar ons land gevlucht te zijn.

MAASTRICHT, 8 Oct. Burgemeester de Caritat, van Lanaeken, is gisteren nabij de grens door een schot in den buik getroffen. Het lijk is hedenmorgen overgebracht naar het gesticht Calvariënberg alhier. De overledene stond aan het hoofd van een der in de Kempen opererende vrijwilligerskorpsen.

De hem vergezellende militairen hebben zich aan de grens aan onze soldaten overgegeven. Het lijk is door dr. Brocx gehaald. 150 Belgische soldaten zijn geïnterneerd.

* * *

DUITSCHE TORPEDOVERNIELER IN DEN GROND GEBOORD.

LONDEN, 7 Oct. De admiraliteit meldt, dat de onderzeeër „E 9" ongedeerd in Engeland teruggekeerd is, nadat zij gisteren op de hoogte van de Eems een Duitschen torpedovernieler, door middel van een torpedo, in den grond geboord had.

In ons Vaderland.

TARWESCHIP.

Te Amsterdam is aangekomen het stoomschip „Eibergen" van Baltimore en geladen met 7500 ton tarwe, aangekocht door de Nederlandsche regeering.

GRANEN.

Op dit oogenblik is de aankoop van regeeringswege van de hoeveelheden broodkoren in Groningen, in vollen gang. Op de korenbeurs is aangekocht 5000 H.L. rogge en 150.000 H.L. tarwe. Het gemeentebestuur van Groningen heeft twee groote pakhuizen afgehuurd voor de berging van tarwe en rogge.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Ons land is en vol van en voortdurend komen er nog bij. Men kan niet zeggen, dat ze hier of daar zijn; ze zijn overal. Noord-Brabant is er vol van, natuurlijk, maar in Zeeland krioelt het ook van vluchtelingen, en in de Hollanden zijn ze bij duizenden en duizenden te tellen. Ook de overige provincies krijgen hun beurt en hun deel. Heel Nederland is een groot toevluchtsoord voor de Belgen geworden, die overal open harten en armen ontmoeten. Ons land toont zich thans op z'n best.

Te Eindhoven zijn 120 zenuwlijders uit het krankzinnigengesticht te Bouchout, bij Antwerpen, aangekomen.

Men schrijft uit Roosendaal:

Er zijn hier 16000 vluchtelingen, overal ingekwartierd, doch de meesten loopen nog op straat, staan op het station, of zitten op de stoepen. Onophoudelijk laat men extratreinen gaan om zooveel mogelijk menschen af te voeren, maar de chaotische toestand blijft bestaan en nog, zegt men, worden er 30.000 verwacht. Vele gewonden zijn ook hier.

BELGISCHE SPAARBANKBOEKJES.

Bezitters van Belgische spaarbankboekjes kunnen daarop hier te lande terugbetalingen erlangen. Voor de uitbetaling worden de termijnen in acht genomen, door de Belgische spaarkas bepaald, n.l. voor bedragen beneden 100 francs zoo spoedig mogelijk, voor bedragen van 100—500 francs binnen 14 dagen, voor bedragen van 500—1000 francs één maand, van 1000 tot 3000 francs twee maanden, voor bedragen van 3000 francs en daarboven binnen zes maanden.

Het bombardement van Antwerpen.

(*Vervolg van het Tweede Blad.*)

Het officieele bericht uit het Duitsche Hoofdkwartier, betrekkelijk de belegering van Antwerpen luidde Donderdagavond als volgt:

„Het fort Breendonck (het zuidelijkste van de buitenste linie aan den westelijken oever van het kanaal van Willebroek) is genomen.

De aanval op de binnenste fortenlinie en tegelijk de beschieting van de daarachter liggende stadsdeelen is begonnen, nadat de commandant van de vesting de verklaring had gegeven dat hij hiervoor de verantwoording op zich neemt".

* * *

Donderdagavond werd uit Putte geseind:

Hedenmiddag te half 4 begon de oorlogsdonder, die nog niet van de lucht is geweest, te verzwakken.

Tegen half 5 is alles nog stil. Wij zijn weer naar onzen uitkijktoren gegaan. Links, in het Westen, gloeit de lucht van de avondzon. Op de Schelde, die in het zonnelicht baadt, varen vele schepen de rivier af. Rechts van ons, in het Zuiden, waar Antwerpen ligt, in de schemer als in rouw gedompeld, zien we rookwolken opstijgen. Rechts van den Lieve Vrouwe-toren laait een groote brand. Verder rechts zien wij 5 rookkolommen opstijgen van de petroleumstanks, die in brand staan.

Links van den Lieve Vrouwe toren stijgt eveneens een rookzuil op. Het geheele stationskwartier van Antwerpen staat in brand.

Uit Berchem zien wij ook vlammen opstijgen. Berchem is geheel verwoest, zelfs de kerk is niet gespaard. In de verte, waar alles in dichten nevel gehuld is, begint het kanongebulder opnieuw, doch slechts zwakjes. Alleen in de buurt van Wyneghem duurt het gevecht nog voort. Ook de infanterie is thans in actie. Het is wellicht het bewijs, dat de Duitschers de stad naderen. Dof klinken nog enkele schoten.

Zes uur.... Het is donker. Doch bij de Lieve Vrouwe-toren zien wij een brand uitbreken. Het schijnt ons toe bij den St. Jacobstoren te zijn. Dan zien wij plotseling een geweldigen brand oplaaien. Het zijn waarschijnlijk de entre-pôts en petroleumtanks.

De lucht boven Antwerpen is een vuurgloed, en wij, die op zoo'n afstand van de stad staan, kunnen onze kranten bij het licht der verre vlammen lezen. Antwerpen lijkt ons geheel in brand te staan.

In de verte hooren we slechts zwak gedonder, waarschijnlijk het losbranden van het Duitsche geschut op aftrekkende troepen.

Het lijkt ons toe, dat Antwerpen in Duitsche handen is.

ROOSENDAAL, 8 Oct. 12 uur des avonds. Terwijl ik dit schrijf, dreunt voortdurend de donder van 't geschut, met vaak wel 10 slagen in de minuut. Aan den hemel een laaie gloed van Antwerpen, dat steeds verder in brand wordt geschoten. Daarin ziet ge duidelijk het lichten van de kanonnen.

TERNEUZEN, 8 Oct. Nog den geheelen nacht en een deel van den dag was hier het kanongebulder uit Antwerpen waar te nemen. Dit werd, naar vluchtelingen beweren, nog alleen door Engelsche troepen verdedigd, die heden nog steeds daarheen werden vervoerd. De Belgen zouden gisteravond de brug te Temsche hebben doen springen, vanmorgen die te Wetteren. Vannacht zou de uittocht uit Antwerpen van het Belgische leger begonnen zijn. De koning is te Selzaete, de Belgische troepen passeeren daar nog steeds westwaarts, andere troepen gaan zuidoostwaarts.

* * *

Van het Telegraaf-Bureau Vaz Dias ontvingen we de volgende telegrammen:

Gisterenmiddag 2 uur.

De Duitschers zijn bij Schoonaerde de Schelde overgetrokken. De Belgen boden wanhopigen tegenstand. Er werd een hevigen veldslag geleverd.

(Schoonaerde licht ten zuidwesten van Dendermonde.)

Om 3.10 uur.

De Duitschers werpen op Antwerpen brandbommen. De wijk tusschen het paleis van Justitie en het Zuider station staat in lichte laaie.

Om 4 uur.

ROOZENDAAL. Antwerpen staat vrijwel geheel in brand. De beschieting was hedennacht heviger dan ooit. De brandgloed en de flikkeringen van de barstende granaten is thans aan de geheele Nederlandsche grens waarneembaar. Vanaf den kerktoren van een grensdorp ziet men niets dan rook en vlammen. De hoofdkerk is reeds hevig getroffen. Het hospitaal, de openbare gebouwen en het station zijn vernield.

PUTTEN. In de voorstad Berghem is het gasthuis en de geheele Kronenbergstraat verwoest. Op de Kunstlei zijn verschillende gebouwen getroffen. De gevangenis is ook getroffen en de gevangenen zijn vrij gelaten.

De Duitschers moeten reeds de stellingen voor de binnenste fortenlinie hebben genomen.

Om 8.15 uur.

ROOSENDAAL. Volgens hier van twee zijden binnengekomen berichten **zijn de Duitschers Antwerpen binnengetrokken.**

Om 8.22 uur.

BERLIJN. **Ambtelijk wordt medegedeeld dat Antwerpen gevallen is.**

BERLIJN, 9 Oct. (Officieel.) Het groote hoofdkwartier meldt vanavond: Vanochtend zijn verscheidene forten van de binnenlinie van Antwerpen gevallen. De stad bevindt zich sedert vanmiddag in ons bezit.

De bevelhebber en de bezetting hebben de vesting verlaten. Slechts enkele forten zijn nog door verdedigers bezet. Aan het bezit van Antwerpen doet dat echter niets af.

ROOSENDAAL, 9 Oct. Toen ik hedenmorgen Antwerpen verliet, begonnen de Engelschen in Westelijke richting af te trekken, nadat de Belgen reeds voor waren gegaan. Vanochtend vonden hevige ontploffingen plaats, waarschijnlijk veroorzaakt door het in de lucht laten vliegen van forten.

De 5 petroleumtanks waren dergisteren reeds in brand gestoken door de Belgen om te voorkomen, dat ze in Duitsche handen vielen. Gisteren den geheelen dag stonden zij in lichtelaaie. Gisternamiddag werden alle lichters, met graan geladen, om dezelfde reden tot zinken gebracht.

Evenzoo werden gisteren verschillende lichters tot zinken gebracht, met de bedoeling om den doorgang tot de Schelde te belemmeren. De Rijkssluizen werden opgeblazen. Hedenmorgen bij mijn vertrek was de stad vrijwel verlaten. Op de straten zag men slechts havenbeambten en enkele militairen.

De Belgen verlieten de stad in de richting van Boom, terwijl de Engelschen over de pontonbrug bij Tête de Flandre de stad verlieten en daarna de brug opbliezen.

ROOSENDAAL, 9 Oct. Van ambtelijke zijde wordt te Roosendaal bevestigd, dat de Duitschers Antwerpen hebben bezet. Men kan hier echter nog duidelijk geschutvuur hooren.

ROOSENDAAL, 9 Oct. Het fort Merxem (vlak benoorden de stad en ten oosten van de Schelde, in den binnensten fortenring gelegen) is door de Belgen opgeblazen. De Duitsche troepen zijn er eerst na hevigen tegenstand in geslaagd, over de Schelde te komen.

Bij Putten zijn 520 Belgische kanonniers geïnterneerd.

BERLIJN, 9 Oct. Hier is bericht ontvangen, dat koning Albert hedenochtend van Selzaete naar het land van Waes is vertrokken.

VLISSINGEN, 9 Oct. In den vooravond zijn 36 Belgen geïnterneerd en 26 gewonden aangevoerd. 2000 Engelschen zijn bij Bath geïnterneerd door marinetroepen, maar nog niet ontscheept.

Om 11 uur vannacht zijn nog twee booten met Belgen geïnterneerd. Volgens vluchtelingen is niet één man meer in Antwerpen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 10 October 1914.

— De EdelAchtb. Heer Burgemeester, bijgestaan door den heer Verhoeven, ambtenaar ter secretarie en de gemeentepolitie, de hier aanwezige militairen met hun sergeant niet te vergeten, doen al 't mogelijke, om de Belgen hulp te verleenen. Dat de inwoners hun voorbeeld navolgen.

— Aan ons artikel over de vluchtelingen kunnen wij nog toevoegen, dat Woensdagavond de Eerw. Broeder Kampers, uit Boekholt hier met gebroken been aankwam; hij had 't ongeluk gekregen bij 't ontruimen van 't klooster.

— Donderdagmiddag stapten hier uit 'n extratrein een groot aantal vluchtelingen, allen weezen, met Eerw. Zusters. Deze werden ondergebracht en verblijven nog in 't klooster der Eerw. Zusters Ursulinen.

De vluchtelingen, die Zondag hier aankwamen, zijn gisteren gedeeltelijk naar Oldenbroek vertrokken.

Gisteravond kwamen meer dan duizend vluchtelingen aan.

— Vrijdagavond passeerden hier 600 geïnterneerde Belgische soldaten. Vandaag komen er nog 2400. Ze zijn door ingezetenen op sigaren onthaald.

— Donderdagmiddag even na twaalf uur, brak brand uit in de strohulzenfabriek van den heer Otten aan 't station. Het vuur ontstond in de werkplaats, greep snel om zich heen, zoo

snel, dat de brandspuit zich moest bepalen tot de bescherming der huizen, bewoond door Theeuwkes en Ooms. Aleer de brandweer aanwezig was, hielpen vele personen aan 't blusschingswerk mee en met goed gevolg. Jammer, dat hierbij een ongeluk te betreuren is. Een jongeman, J. Muselaars kreeg een dakpan op 't hoofd, die een diepe wonde veroorzaakte en een slagader doorsneed. Hij werd door Dr. Wösten verbonden. De inventaris van den heer Otten was verzekerd, de werkplaats echter niet.

— Binnenkort zal het uitgesteld examen voor adspirant-opzichter der Telegrafie worden gehouden. Zij die zich daarvoor wenschen aan te melden, kunnen dit alsnog doen vóór 16 October 1914.

Inlichtingen zijn te verkrijgen bij den directeur van het Post en Telegraafkantoor te dezer plaatse.

UITGESTELDE EXAMENS VOOR LAND- EN TUINBOUW.

De heer Fleskens, kamerlid voor het district Helmond, heeft, betreffende het uitstellen van de examens voor de lagere akten land- en tuinbouw, tot de regeering de volgende vragen gericht:

a. Is het waar, dat besloten is, dat vóór Augustus 1915 geen gelegenheid zal worden geboden tot het afleggen van het examen voor de lagere akten land- en tuinbouw?

b. Zoo ja, zou het dan niet mogelijk zijn, dat alsnog op dit besluit werd teruggekomen, ten einde aan de vele personen, die zich voor het onderwerpelijk examen hebben voorbereid, geen teleurstellingen te bereiden?

De Minister van Binnenlandsche Zaken antwoordt:

a. Dat tot dusver omtrent het tijdstip, waarop de, met het oog op de mobilisatie uitgestelde examens zullen worden gehouden, nog geen beslissing is genomen.

b. De mogelijkheid wordt overwogen om de examens voor de akte tuinbouwkunde lager onderwijs af te nemen in de aanstaande Kerstvacantie. Tijdens die vacantie ook de examens voor de akte landbouwkunde lager onderwijs te doen houden, zal wegens het groot aantal candidaten voor deze akte ondoenlijk zijn. Daarmee zal moeten worden gewacht tot de eerstvolgende groote vacantie. Werden deze examens buiten de vacantie gehouden, dan zouden de examinatoren, leeraren aan de rijkshoogere land-, tuin- en boschbouwschool aan landbouwscholen, landbouwwinterscholen en hoogere burgerscholen, gedurende gerumen tijd aan hun schooltaak moeten worden onttrokken, waartegen overwegend bezwaar bestaat.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 5.32 uur.

LIEMPDE. Aan het hoofd der school en de onderwijzeres zijn door onzen gemeenteraad subsidies toegekend voor de meerdere dienstpraestaties tijdens de jongste onderwijzersvacature. De voorstellen tot salaris-verhooging ook voor het hoofd der school, werden met eenige stemmen meerderheid verworpen.

Met het oog op den critieken toestand zal onze gemeenteraad voorloopig geene canadaboomen laten verkoopen. De toestand is te onzeker. In onze zeer houtrijke gemeente wordt in de klompenindustrie op het oogenblik hard gewerkt. Van werkloosheid dus geen sprake. B. C.

GEMONDE. De kermis, die anders a.s. Zondag een aanvang zou nemen, gaat niet door en daarom wordt aan de beide scholen de heele volgende week les gegeven. Vacantie zou nu ook geen zin hebben.

— Door den heer Van Griensven uit Boxtel, wordt hier aan volwaasenen dezen winter weer een landbouwcursus gegeven.

— Daar de zuivelbereiding in den tegenwoordigen tijd veel meer winst oplevert dan de kalvermesting zijn den laatsten tijd weder verscheidene veehouders lid geworden onzer bloeiende stoomzuivelfabriek.

HAAREN. Postspaarbank. Gedurende de maand September werd alhier aan het hulppostkantoor ingelegd f 2984.52 en terugbetaald f 2272.87.

SCHIJNDEL. — Treinderaillement. Woensdagmorgen had alhier bij den wissel op den Boschweg een tramderaillement plaats. Waarschijnlijk door een defect aan den wissel, die nu ook gansch stuk is, zijn de drie laatste wagens, geladen met koebeesten voor de Bossche Markt uit het spoor gevlogen. De eerste wagen staat midden op den weg, terwijl de tweede wagen zoo hevig tegen een zwaren eikenboom aanbotste, dat dezen in een sterk hellenden toestand kwam te staan, de derde wagen stond ook bijna geheel buiten de lijn. Een koe heeft zijn poot gebroken en van 2 anderen zijn de horens zwaar beschadigd.

ST. OEDENRODE. Met leedwezen vernemen we, dat onze Burgemeester, de Edelachtb. heer A. M. C. J. A. Sassen met ingang van 1 Nov. eervol ontslag heeft gevraagd. Z.Ed. blijft in deze gemeente wonen. B. C.

GEMERT. Naar we met het meeste genoegen vernemen is de heer de Kroon, ambtenaar ter Secretarie alhier, benoemd tot eerste ambtenaar ter Secretarie te Eindhoven. We wenschen Z.Ed. van harte proficiat.

— Een twintigtal vluchtelingen uit het belegerde Antwerpen, hebben ook hier bij familie en vrienden een onderdak gevonden.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen)

Prov. Comité voor Noord.-Brabant

tot het verleenen van hulp en ondersteuning aan naar Nederland uitgeweken vluchtelingen.

In het gouvernementsgebouw te 's Bosch werd den 7en dezer geïnstalleerd het comité voor Noord-Brabant, tot het verleenen van hulp en ondersteuning aan wegens den oorlog naar Nederland uitgeweken vluchtelingen.

De installatie geschiedde door den Commissaris der Koningin, die daarbij eene toespraak hield, waarop de Voorzitter, in zijn antwoord verklaarde, mede namens de aanwezigen, het op hoogen prijs te stellen, dat zij voor de taak, die hen wacht, waren aangezocht, hij bracht voor het deswege in hen gesteld vertrouwen aan den Commissaris der Koningin dank, en gaf de verzekering, dat zij hun best zouden doen, om het door de Regeering beoogde resultaat te bereiken. Ter bevordering van dit laatste deed hij een beroep op den steun en medewerking van den Commissaris der Koningin, dezen uit noodigende het eere-voorzitterschap van het comité te aanvaarden.

De Commissaris der Koningin verklaarde het eere-voorzitterschap gaarne aan te nemen, en beloofde het comité waar noodig te zullen steunen.

De definitieve samenstelling van het comité is thans als volgt:

Eere-voorzitter: Mr. A. E. J. Baron van Voorst tot Voorst, Commissaris der Koningin in Noord-Brabant.

Voorzitter: Mr. R. E. Tilman, voorzitter der Vereeniging „'s-Hertogenb. Belang", te 's-Hertogenbosch.

Leden: L. F. G. Bode, voorzitter van de vereeniging „Ginneken Vooruit," te Ginneken.

Dr. L. Deckers, secretaris van de commissie tot zorg voor vluchtelingen, te Eindhoven.

A. Gijzen, burgemeester van Boxtel.

J. B. F. van Gils, voorzitter van de vereeniging „Waalwijk's Belang," te Waalwijk.

G. Ingen-Housz, lid van het bestuur der vereeniging „Breda Vooruit," tevens lid van het comité tot steun van Belgische en andere vluchtelingen, te Breda.

Mr. J. H. van der Meulen, voorzitter van de vereeniging „de Unie," te Bergen-op-Zoom.

G. D. Perk, secr. der vereeniging ter bevordering van het vreemdelingenverkeer te Oisterwijk.

Jhr. Mr. W. van de Poll, secretaris van het Roode Kruis te 's-Bosch.

Mr. Dr. A. van Rijckevorsel, voorzitter van het steuncomité voor vluchtelingen te 's-Hertogenbosch.

F. Verbunt, voorzitter van het Roode Kruis te Tilburg.

W. J. M. van Wely, president der vereeniging „Roosendaal Vooruit," te Roosendaal.

P. J. J. de Wit, wethouder en lid van het Nederl. comité voor Belgische en andere vluchtelingen, onder voorzitterschap van den Consul-Generaal van België te Amsterdam, te Helmond.

M. A. de Wit, voorzitter van de R. K. Vereeniging „Oudenbosch Belang" te Oudenbosch.

Mr. G. van Zinnincq Bergman, voorzitter van de vereeniging „Vught Vooruit," te Vught.

Secretaris: Th. W. Roeffen, adjunct-commies 1e klas ter Provinciale Griffie van Noord-Brabant, te 's-Bosch.

Van het moderne slagveld.

De Duitsche correspondent van den „Tijd" heeft in het groote Berlijnsche ziekenhuis een soldaat gesproken van de machinegeweer-afdeeling, die in de nabijheid van Sedan was gewond. Hij vertelde o.a.:

Ik had maar één gedachte, dat elke stap mij dichter bij den vijand bracht, en dat hield mij staande en vervulde mij met groote vreugde. Eerst dof en onderschept klonk de donder van het verre geschut. Maar het kwam aldoor nader. Wel duurde dat uren Maar het kwam, het kwam nader... Wij wisten reeds lang niet meer, waar wij ons bevonden. En altoos ging het maar verder. Daar opeens floot een granaat over onze hoofden en sloeg achter in het bataillon in. Vijf dooden... deze boodschap werd van achteren, van man naar man verder gestuurd. Ik voelde opeens in mij een brandend gevoel naar wraak. Weer vloog er een granaat. „Blau," riepen de soldaten en wij lachten weer. Maar hoe spoedig verging ons dit lachen, want wij kwamen achter het front. Groote God, wat een geluid was dat, wat een helschwreed geluid. Als een geloei van een orkaan klonk de samendeun der kanonnen. Maar dat was zoo verschrikkelijk niet. Het verschrikkelijkste was, dat zweepachtige, striemende geluid der geweerschoten, duizendvoud in ontzettende snelheid herhaald, eindeloos herhaald. Voor ons, vlak voor ons woedde de slag. Zonder het te weten haast bevonden we ons plotseling in de gevechtslijn. Het regiment werd snel opgelost in bataillons. Wij kropen verder... De vuurdoop... Boven en over en om en achter ons was vuur en niets anders dan vuur. Weg was alle slapte en spanningen der zenuwen. Het noodlot van ijzer en staal greep ons in zijn vuist. Daar weerklonk het bevel: „Het eerste en derde bataillon in de loopgraven." O God, daar lagen voorover en zaten in die graven reeds lijken! Wij schoven ze opzij. Plat lagen we op den buik. Achter de eerste loopgraaf stonden wij bij de machinegeweren. Maar aldoor vlogen de granaten om ons heen en wij knielden bij onze machines. Naast mij stonden twee jongens, die pas het nooderamen op het gymnasium gemaakt hadden, zoo jong waren zij nog. Maar ik had geen tijd om te denken. Ik zag alleen maar een klaslokaal van mijn oude gymnasium voor mij. Schor klonk het bevel: „Stellung. Gerade aus. Streifefeuer!" Daar... daar doken de roode kepi's voor ons op. De vijand had drie batterijen in een bosch. Springend liepen wij vooruit. Op onzen weg vonden wij hoopen dooden en tusschen die stapels lijken klonk het kermend geluid van Fransche gewonden: „Pitié, pitié." En aldoor sprongen wij vooruit. Een paar meter vóór ons — de Fransche batterij. Twee kanonnen werkten nog. Vooruit, vooruit. Onze kapitein viel, zonder één kreet te slaken Hoog klonk de stem van een officier: „Die Kompagnie hort..." Verder kwam hij niet. Hij sloeg tegen een boom en bleef liggen. Maar vlak naast mij ging een andere officiersstem kalm door: „hort auf mich!"

Dan begon onze gedankeerde aanval. De Franschen liepen als bezeten weg. Ik begreep met ontzettende klaarheid, waarom die mannen weg moesten loopen. Uit onze bataillons klonk een woest gebrul als van wilde dieren, en uit onze kelen dreunde een orkaan van woede. Voort, voort, in de tweede loopgraaf. In losse rijen vlogen de Franschen weg. En dan op eens was het weer onverdragelijk stil. Wij lagen gedekt in onze graven en de Franschen hadden ook dekking gevonden. Als niemand zich vertoonde, bleef het doodstil. Maar zoo gauw zich een paar buiten hun dekking waagden, ratelden met onverwoestbare zekerheid onze geweren. Ieder, die buiten de graven kwam, werd onherroepelijk gedood. En verder op vloden en vloden honderden Franschen. Wij staarden hen met machteloze woede na. In het bosch ontstond toen een groote slachting. Een deel van ons was omgetrokken en vermoordde al wat het levend vond. Er zullen nauwelijks 10 % der Franschen overgebleven zijn, denk ik. Langzamerhand merkten we pas, dat wij eigenlijk in een grooten slag gewikkeld waren, want wij kregen contact met andere Duitsche regimenten en voor ons doken immer weer onafzienbare rijen nieuwe vijanden op. Onze machinegeweren en granaten kenden geen medelijden, hechtten zich haast aan den hiel en sprongen tegen de ruggen van den vijand.

En dan... dan... kwamen de Turko's en Zouaven, halve dieren. Even wurgde het in je keel van brandende woede, dat je tegen zulk tuig vechten moest. Je voelde iets als van een vernedering of je een klap in je gezicht kreeg. Eén gedachte bleef maar over: zooveel mogelijk van die beesten af te slachten. Onder de opzweepende klanken van de „Marseillaise" kwamen ze opzetten. Ik kreeg op mijn beurt een fier gevoel door den zang van de vrijheid. Ik droeg hem over op de vrijheid van ons Duitsche vaderland. Dat deden ook mijn kameraden. Want ik hoorde hen brullend zingen: „Allons enfants de la patrie!" Met een haast waanzinnige woede stortten wij ons op onze vijanden, want de Turko's en Zouaven waren onze persoonlijke vijanden, ware wilden, Afrikanen.

Vooruit „Parademarch im Laufschritt 500 Meter!" Toen begon onze hel. De infanterie bevond zich vóór de artillerie... achthonderd meter wel. Bij hoopen vielen de kameraden. Maar aldoor kwamen nieuwe bataillons Daarvoor weken de Turko's als een stortende lawine. Afrika werd vernietigd, genadeloos. Wij bezetten het bosch, dat wij bestormd hadden. Achter ons stormden de paarden der artillerie. De zege, de zege was ons!

Bij onze machinegeweren vond ik een van de twee jonge mannen, die pas examen gedaan hadden. Hij leunde tegen een boom. Ik stiet hem aan. Hij was dood. Een eindje verder lag de andere. Ook dood. O God, wat gruwelijk, de vorige week hadden zij nog examen in Homeros te..... gedaan. Toen heb ik niets meer gezien en gehoord. Een verdwaalde kogel verbrijzelde mijn schouder.

De onverschilligheid voor den dood.

Een van de uitwerkingen, welke het moderne gevecht op het individu schijnt te hebben is die van een absolute onverschilligheid voor alle gevaar, wat waarschijnlijk geweten moet worden aan een afstompen van het vermogen tot opnemen en verwerken van indrukken door het overweldigend te veel aan indrukken.

Een achter het front reizende „Times"-correspondent geeft hiervan weer een typeerend voorbeeld, opgeschreven uit den mond van een militairen motorwielrijder, die onder het vuur van den vijand ordonnansdiensten had verricht. Het N. v. d. D. vertaalt het.

„Ik kan maar niet wennen aan het contrast tusschen de vuurlinie en dit", zeide deze. De correspondent en zijn motorrijder wandelden namelijk over het plein van een kleine stad, waar de bewoners als gewoonlijk druk met hun zaken bezig, af en aan liepen, terwijl een paar soldaten op hun gemak, handen in den zak, heen en weer drentelden.

„Nog geen uur geleden", ging de motorrijder voort, „was ik in de loopgraven, midden tusschen de rondom barstende granaten, tusschen een menigte mannen, die ware machines zijn geworden.

Men blijft geen mensch meer onder dat voortdurende vuur; het is om gek te worden. Men heeft geen idee meer van stoutmoedigheid of gevaar, maar antwoordt op bevelen zonder tot zich te laten doordringen wat ze beteekenen. Men vergeet wat de dood is. Toen ik den eersten tijd onder 't vuur van den vijand berichten moest overbrengen steeg ik altijd af, wanneer ik voor me op den weg een granaat zag ontploffen en wachtte of er misschien nog meer zouden komen. Nu kijk ik er niet meer naar om; het zou ook trouwens onmogelijk anders te doen zijn.

Twee dagen geleden werd een kameraad, die 20 yards achter mij reed, gedood door een granaat, maar het geval maakte niet den minsten indruk op me. Heusch, we zijn hier niet veel meer dan bruten. Daarom is 't zoo'n gekke gewaarwording voor me opeens mijzelf hier terug te vinden midden in deze beschaving.

U hebt geen idee van de intensiteit van het granaatvuur, evenmin als u begrijpt wat weinig uitwerking het over het algemeen heeft. Ik heb eens 600 granaten geteld, die binnen den tijd van drie kwartier op een betrekkelijk kleine ruimte vielen, zonder een man te hebben gedood.

De Duitschers en wij zitten maar in onze loopgraven uit te kijken, beiden verlangend elkaar te zien. We hebben het bevel ons niet bloot te geven, ten minste niet zonder dekking, want de kogels fluiten steeds door, maar het is merkwaardig om te zien, hoe nieuwsgierigheid iemand er toe kan brengen het toch te doen. Het is den menschen een obsessie geworden om te zien wat er gebeurt.

Op een dag bracht ik een bericht over van een dorp, dat we juist op de Duitschers veroverd hadden. Het einde van de dorpstraat was afgesloten door een haastig opgeworpen barricade en 200 yards verder waren de Duitsche loopgraven. De barricade was niet bezet omdat ze stond te schudden van het vijandelijk vuur; alleen twee goede schutters lagen er geposteerd om te schieten op het oogenblik, dat zij een Duitschen helm zagen. Ik werd aangegrepen door een onweerstaanbaren hartstocht om de menschen te zien waartegen we vochten, en ik kon er niets aan doen, dat ik naar de barricade ging en achter een der mannen ging staan, die daar op zijn doel stond te wachten.

Er was absoluut niets te zien, geen man keek over den dijk, waar de Duitschers achter moesten liggen, ofschoon de kogels voortdurend tegen de barricade sloegen, en voorbij onze ooren zoemden, zoodat ik best gedood had kunnen worden.

Om u te bewijzen hoe moeilijk het is te weten wat er gebeurt in een streek waar de slag over heuvels en dalen woedt en waar zoowel aanval als verdediging zooveel mogelijk dekking zoeken, diene het volgende:

Onze afdeeling en die op onzen linkervleugel hadden te zamen een aanval ondernomen, op eenige huizen boven op een plateau, welks bezit van groot strategisch belang was. Het gelukte onze menschen den heuvel op te komen en den vijand te verdrijven. De volgende, achter ons aan komende afdeeling kon onmogelijk weten wat we gedaan hadden, en dus kreeg ik het bevel zoo spoedig mogelijk met het bericht naar hen toe te rijden en te vragen ook voorwaarts te rukken. Het kostte me zoowat een half uur eer ik hen had bereikt. De bevelvoerende officier beval „voorwaarts marsch"; zijn mannen beklommen de hellingen, en toen zij bijna den top hadden bereikt werden ze ontvangen met een moorddadig vuur. De Duitschers hadden de stelling weer genomen, terwijl ik op mijn motorcar de boodschap overbracht Dat is een week geleden gebeurd en nu vechten we met de Duitschers nog altijd op en om dien zelfden heuvel, ieder probeerende den ander achteruit te gooien.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Liempde, 9 October 1914.

Om een staaltje te geven wat voor brave menschen de gemeente Liempde herbergt, dient het volgende:

Hoe menigmaal zijn er rekwesten ingediend om den burgemeester valsch te beschuldigen, om hem zijn goeden naam en ambt te ontnemen.

Rekwesten werden ingediend, om wethouder Bakx te beschuldigen en van den raad te gooiën.

Verleden jaar werd de ontvanger v. Eijndhoven aangeklaagd, om hem zijn betrekking te ontnemen.

Den laatsten tijd werd v. d. Sande aangeklaagd om hem als raadslid te schorsen, en een complot gesmeed om Welvaarts wethouder af te maken, enz.

En als men dan zeggen moet, dat raadsleden in dat alles een groote rol spelen, welken dunk moet dan een eerlijk en rechtschapen man krijgen van zulke lieve menschen?

Gelukkig dat het getal zich maar tot enkelen bepaalt, die niet schromen onder mooie manieren zich aan die laagheden schuldig te maken.

X.

Liempde, October 1914.

In de laatste raadsvergadering werd afwijzend beschikt op het adres van het hoofd der school om 50 gld. verhooging van salaris in gelijkstelling met de andere onderwijzers, en het te brengen op 1100 gld.

Indien men weet, dat een raadslid voorzitter is van den Boerenbond, een lid keurder bij de paardenfonds, een voorzitter van 't boterfabriek en het vierde directeur van 't boterfabriek, die alle vier hun betrekking aan het hoofd te danken hebben, hem niet kunnen missen en steeds door hem worden bijgestaan, had men dan niet wat meer dankbaarheid moeten verwachten?

Voor de opneming dezer regelen zeg ik, mijnheer den redacteur, mijn dank.

EEN INWONER.

Burgerlijke Stand.

Liempde.

Over de maand September.

GEBOREN:

Andreas, zoon van Th. Bressers. — Johanna M. C., dochter van P. de Werdt. — Henrica C., dochter van P. Koppens. — Hendrika, dochter van M. Roestenburg. — Hubertus C., zoon van P. Scheutjens.

OVERLEDEN:

Marinus v. d. Sande. — Jozef v. Vlokhoven. — Hendrika v. d. Wetering. — Th. v. d. Broek. — Johanna de Werdt.

GETROUWD:

Joh. Mart. v. Ruremonde met Hendrika Sleutjens.

HAAREN.

Over de maand September.

GEBOREN:

Adriana Th., d. van J. C. Vermeer en A. C. M. M. Leduc. — Martinus C., z. van H. Couwenberg en A. Teurlings. — Wilhelmina H., d. van C. v. d. Ven en Th. A. Senders. — Maria G. J. A., d. van J. J. Termeer en P. J. Schoones. — Antonius C., z. van A. G. Vermelis en J. M. van Abeelen. — Bernardus A., z. van A. Heesters en P. v. d. Heuvel. — Francisca M., d. van J. C. Vugts en C. van Aker.

OVERLEDEN:

Hendrika Vermeulen, oud 3 m. — Elisabeth van der Bruggen, oud 2 m. — Anna M. Vriends, oud 7 m.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door
GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER)
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133) Rotterdam.

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar:

Braila en Galatz	onbekend
Constantinopel	onbekend
Bourgas Varna	onbekend
Bushire, Bussoroh, Bagdad en Mohamra	ongeregeld
Colombo, Calcutta en Madras	„
Durban, Delagoa, Baij en Beira	„
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	17 Oct.
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	17 Oct.
Paramaribo en Curaçao	ongeregeld
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	16 Oct.
Londen	elken dag
Kopenhagen, Christiania, Chistianssund, en Bergen	1 maal per week.
Glasgow en Leith	2 maal per week.
Hamburg	onbekend.
Antwerpen	elken dag

Veranderingen voorbehouden.

Adverteert
in
Centraal-Brabant.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.48.

8 Oct. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.40, f 1.50 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 9 Oct Aanvoer 9825 K. hoogste prijs f 1.47 laagste prijs 1.35 middelprijs f 1.42

's BOSCH, 9 Oct Aangevoerd 22875 kilo's hoogste f 1.46, laagste f 1.32 middelprijs f 1.41 per kilo.

Eier-Veilingen.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

9 Oct. Aangevoerd werden 21988 eieren Prijs: kippeneieren f 1.19 tot f 1.21 per K.G

AMSTERDAM, 9 Oct. Aanvoer 11874 eieren Kipei 6.65—8.90. Eendei 8.55—.000 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 7.45.

ROTTERDAM, 6 Oct. Aanvoer 21239 eieren. Kippeneieren f 6.50 tot f 8.55. Middenprijs f 7.50. Eendeneieren f 6.06 tot f 6.75. Ganzeneieren f 00.00 tot f 0.00. Kalkoeneieren f 9.00 tot f 9.50. Handelaarseieren f 7.50 tot 7.75 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

Aanbesteding.

Op **Maandag 19 October a.s.**, n.m. ten 4 uur, zal in het Stationskoffiehuis van Mej. Wed. v. Gemert te *Best*, door den Heer J. C. LOOTS, bouwkundige, aldaar,

worden aanbesteed:

Het bouwen eener Klompenfabriek,

voor rekening van de Firma MERKX & VAN DE VEN, te *Best*

Bestek en teekening liggen van af heden ter inzage in het Stationskoffiehuis voornoemd.

Te Huur of te Koop gevraagd,

een Fabrieksgebouw

of wel Bouwterrein,

in de nabijheid van het station te Boxtel.

Brieven onder **No. 10,** aan het kantoor van „Centraal-Brabant", Stationstraat No. A 114, Boxtel.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

Katholieken, :-:

koopt **niet** in winkels, waar onzedelijke of N. Malthusiaansche artikelen worden verkocht of voorhanden zijn; :-: :-

koopt aan stations-boekenkasten **alleen** die lectuur, welke **zeker** geen gevaar oplevert.

Eigengeslacht Spek!

VARKENS en MIDDELDIK SPEK

offreer ik steeds aan Solide Winkeliers op gunstige conditiën, tegen lage prijzen! Adres:

Fred. van Sloten Rz.

Groen- en Slachterij. AMSTERDAM

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS.

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

met van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan boven staand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180	c.M.	hoog,	per	meter	15 ct.
150	„	„	„	„	13 „
120	„	„	„	„	11 „
100	„	„	„	„	9 „

Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Hennepouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

VERDELG uw ASTHMA

vóór dat de Asthma U verdelgd heeft!

Asthmalijders, hoesters, kuchers, gij allen die fluimt of benauwd zijt, laat Uw kwaal niet ongestoord voortwoekeren. Laat Uw kwaal niet den tijd U te overweldigen, wordt niet de **TERINGLIJDERS** der toekomst.

Wilt gij genezen? Gij kunt genezen, als gij niet eigenwijs zijt. Duizenden vóór U zijn reeds genezen, zijn van wanhopige borst- en Asthmalijders, dankbare genezenen geworden, doordien zij onzen raad hebben gevolgd.

Gebruik de Redder der Longen: De **Abdijsiroop Klooster Sancta Paulo**, welke in zich vereenigt de grondige kennis van geneeskrachtige kruiden en eeuwenlange ervaring. De **Abdijsiroop** bevat kruiden, welke door haar geheel bijzondere krachtige en ontsmettende werking op de ademhalingsorganen asthma, pleuris, influenza, bronchitis, kink- en slijmhoest, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel en longaandoeningen, grondig en blijvend geneest. De

ABDIJSIROOP **KLOOSTER SANCTA PAULO**

borstversterkend en ziektekiemdoodend, lost de meest verouderde slijm op en doet deze gemakkelijk opgeven. Wacht niet tot morgen; als gij vandaag nog de ABDIJSIROOP neemt, kunt gij wellicht morgen reeds genezen zijn. Leest de verklaringen van dankbare genezenen, welke wij dagelijks publiceeren.

AKKER

Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. f. f2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Generaal-Agent: L. I AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Voor het a. s. Seisoen ontvangen:

Een groote sorteering Vulkachels, Calorifères, Salamander, en Iersche Kachels

Ruime keuze in Tegelplaten in diverse maten en décors, Kolenbakken, Gruisbakken, Vulemmers, Kolenschoppen, Vuurtangen, Pooken, Vuurschoppen.

Alle soorten Karlantaarns, Stal en Handlantaarns, Rijtuiglantaars.

Mooie collectie Hanglampen, Ganglampen, Muur- en Looplampjes.

Gegalv. Briketstoven, Warmwaterstoven en Warmwaterkruiken.

Vleeschhakmachines en alle onderdeelen.

Geldkistjes in verschillende grooten.

Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen aan

Concurreerende prijzen.

Aanbevelend.

C. STEINMANN-PECHTOLD.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

Door twee paarden vanéén getrokken.

Dit is de pijn, die iemand gevoelt, welke lijdt aan:
SPIT. JICHT. RHEUMATIEK.

Beklagenswaardige lijders aan rheumatiek, jicht, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid in de ledematen, gij behoeft niet langer te lijden. Neemt nog heden den Kloosterbalsem, Klooster Sancta Paulo en weldra zal Uw kwaal genezen zijn. Doet Uw voordeel met de ondervinding van anderen. Lees slechts:

Mej. M. Kuperus-Hoogeveen, echtgenoote van den Heer J. Kuperus, Kaasmaker te St. Nicolaasga, (Prov. Friesland) verklaart ons:

Ongeveer 2 jaren geleden leed ik aan een verschrikkelijke Rheumatiek in den rug. Zulke folterende pijnen leed ik dat ik zelfs mijn gewone bezigheden niet kon verrichten, en daarvoor een vreemde in huis moest nemen. De pijn belette mij 's nachts te slapen en het ergste was dat geen enkel geneesmiddel mij verlichting gaf. Zoo leed ik reeds 3 maanden lang, toen men mij den Kloosterbalsem aanried. Ik wendde den Kloosterbalsem aan, al was het ook in het eerst met weinig vertrouwen, maar het resultaat was schitterend. Reeds na het eerste gebruik verminderde de pijn, mijn stijfheid verdween en spoedig kon ik weer lichte bezigheden verrichten. 's Nachts sliep ik beter en vol hoop ging ik met den Kloosterbalsem voort. Thans nu ik in het geheel 2 potjes Kloosterbalsem gebruikt heb, ben ik volkomen genezen en weet niet meer wat Rheumatiek is.

Kloosterbalsem **Klooster Sancta Paulo**

geneest niet alleen alle rheumatische aandoeningen doch tevens brand- en snijwonden, oude en nieuwe wonden, zweren, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal Agent L. I AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 82. Zaterdag 10 October 1914.

De R. K. Landbouwwinterschool te Boxtel.

Een „Maasbode"-redacteur, die op 5 October de opening der R. K. Landbouwwinterschool te Boxtel wilde bijwonen, en dus niet wist dat dit wegens de tijdsomstandigheden 14 dagen was uitgesteld, geeft van zijne bevindingen omtrent deze nuttige inrichting, de volgende interessante schets :

* * *

Het stond in ons aanteekenboekje, dat de nieuw opgerichte R. K. Landbouwwinterschool zou worden geopend op 5 October 1914 en wij wisten niet, dat er ook maar de kleinste kink in den kabel gekomen zou zijn.

Want al is de lucht dan ook al vol oorlog en oorlogsgeruchten, je kunt toch kwaaijk vermoeden, dat zoo'n paisibele instelling als een landbouwschool daarvan iets te lijden zou hebben.

Zoo trok ik dan naar Boxtel, om de nieuwe inrichting te bezichtigen en bij de opening tegenwoordig te zijn.

Ik kan niet ontkennen, dat ik eenigszins vreemd opkeek, toen ik niet ver van het station en te midden der frissche woningen van het talrijke te Boxtel wonende spoorwegpersoneel de R. K. Landbouwschool zag staan.

Wel was het buitenwerk geheel voltooid, maar door de nog niet van gordijnen voorziene vensters kijkend, zag ik hier en daar ladders staan en allerlei gereedschappen liggen...

Zou die school straks geopend worden ? zoo vroeg ik mij af. Dan moesten toch vannacht de kabouters nog duchtig aan het werk.

De WelEerw., Heer Jos. Nuyens, geestelijk rector der school, wien ik mijne komst had aangekondigd, hielp mij spoedig uit den droom.

— Dus u komt eens kijken, hoe de school er uit ziet ? vroeg de rector.

— Jawel, en heel graag zou ik ook bij de opening tegenwoordig zijn...

— Bij de opening ?... Maar die heeft pas over twee weken plaats.

En toen vertelde de Eerw. Heer Nuyens mij, dat alles op tijd gereed zou geweest zijn, als die Europeesche oorlog nu maar niet in de maand Augustus zoo'n stagnatie in den aanvoer van materialen had veroorzaakt. De school zelf was kant en klaar, doch de centrale verwarming en de electrische geleidingen hadden op zich laten wachten.

Het was wel jammer.

De openingsplechtigheid was reeds maanden geleden op 5 October bepaald. Z.Exc. de minister van Landbouw, had toegezegd daarbij tegenwoordig te zullen zijn, enz. enz. maar de oorlog had al die mooie plannen wreedaardig uit elkaar gerukt.

En nu zal de opening geschieden op 19 October aanstaande, zonder andere plechtigheid dan eene H. Mis om den zegen van boven af te smeeken over de instelling.

Het toelatingsexamen is reeds gehouden en 18 leerlingen zijn waardig bevonden om deel te nemen aan de lessen. Dat is voor eene instelling als deze, die nimmer meer dan 48 leerlingen, over twee cursussen verdeeld, zal mogen aannemen, bepaald een groot getal. En toch zou dit aanmerkelijk grooter geweest zijn, indien niet vele aspiranten thans met het geweer in plaats van de spade te velde stonden.

Het succes der school is dus al verzekerd.

De Eerw. Heer Nuyens vertelde mij het een en ander betreffende de school, wat ik hier gaarne verhaal.

Het onderwijs heeft, volgens het reglement ten doel door onderricht in de Katholieke godsdienst- en maatschappijleer en door het aanbrengen der noodige vakkennis, waarbij rekening wordt gehouden met den aard van het land- en tuinbouwbedrijf in Noord-Brabant, aankomende landbouwers zedelijk en maatschappelijk hooger te ontwikkelen.

De leertijd aan de school duurt twee winterhalfjaren.

Gelijk men weet, staat de R. K. Landbouw-winterschool onder oppertoezicht van Z. D. H. den Bisschop van 's-Hertogenbosch, door Wien worden benoemd de Voorzitter van het Bestuur en de Rector der inrichting.

Tot de eerste klasse der school worden alleen toegelaten zij, die bij den aanvang van het schooljaar den leeftijd van zestien jaren hebben bereikt en die door een examen bewijzen, dat zij de kundigheden bezitten, vereischt om het onderwijs met vrucht te kunnen volgen. Eenige kennis der praktijk van den land- of tuinbouw wordt vereischt. Vijftienjarigen, die overigens aan de gestelde eischen voldoen, kunnen met toestemming van het Dagelijksch Bestuur ook worden toegelaten tot de school.

Het bestuur der school bestaat uit de heeren : mr. P. H. Loeff te 's-Hertogenbosch, voorzitter ; mr. A. J. F. Verheyen van Estveld te Boxmeer, onder-voorzitter ; mgr. C. C. Prinsen te 's-Hertogenbosch, secretaris ; mgr. A. F. Diepen te 's-Hertogenbosch ; dr. L. N. Deckers te Eindhoven, penningmeester ; G. Coovels te Helmond ; A. Fleskens te Geldrop ; W. Kipp te Megen ; A. van Noort te Hoogerheide ; A. van Nooten te Ginneken ; G. van Poppel te Gilze ; jhr. mr. Th. Smits van Oyen te Eindhoven.

Het Bestuur heeft tot commissie van toezicht benoemd : den pastoor der parochie, P. Eras, als voorzitter ; den Rijkslandbouwleeraar Lips, als secretaris ; en als leden : den burgemeester van Boxtel, J. Gijsen ; het Tweede-Kamerlid, mr. J. van Beet en den Rolduschen leeraar, dr. P. J. M. van Gils, die hierdoor erkend en geëerd wordt als degene, die gelijk hij reeds zoo vaak op onderwijsgebied deed, ook hier wederom het initiatief nam en den weg bereidde.

Het personeel der school bestaat voorloopig uit den Rector, den Eerw. Heer Jos Nuyens, die de lessen in de Katholieke godsdienst- en maatschappijleer geven zal, en den directeur, den heer M. van den Broek, vroeger onderdirecteur der Rijkstuinbouwschool te Boskoop. Dezer dagen zal de benoeming geschieden van een veearts, die les zal geven in de kennis, beoordeeling, enz. van het vee. En na eenig tijdsverloop zullen leeraren in de Nederlandsche taal en in de rekenkunde worden aangesteld, welke vakken de directeur zelf voorloopig doceeren zal.

De Eerw. Heer Nuyens was zoo welwillend om de poort der school te ontsluiten en een kijkje te gunnen in het inwendige.

Laat mij beginnen met te zeggen, dat de Bossche architect Van Groenendael hier wederom een frisch, stevig en vroolijk-uitziend schoolgebouw heeft geplaatst in een ruime omgeving, die bestemd is voor de practische lessen in land- en tuinbouw.

Het thans voltooide gedeelte der school is ongeveer de helft van wat zij worden zal.

In de benedenverdieping zagen wij naast de portierskamer met schakelbord voor de electrische verlichting, een ruime zaal voor de leermiddelen, die nog in kisten stonden opgestapeld, daarbij een donkere kamer voor fotografie, en een prachtig-ruime leszaal.

Aan de andere zijde van den corridor de bestuurskamer, de bibliotheek en de directeurskamer, allen even luchtig en flink.

Een tweede hardsteenen trap, geflankeerd door een zuil van Beiersch graniet, voert naar boven, waar in het groote leslokaal de nieuwerwetsche schoolbanken van Van Groenendael te Breda, reeds te wachten staan op de leerlingen ; verder naar een lokaal voor scheikundige lessen en naar een laboratorium, waarin een groote projectielantaarn wordt opgesteld, ter verduidelijking der lessen.

Ook de zolder, waar de proeven van de tuinbouwkunde der leerlingen eens zullen worden bewaard, is hoog en ruim, en bevat mede de reservoirs voor de eigen waterleiding.

Tijdelijk zal de directeur wonen in een geheel afgesloten deel van het gebouw, dat straks met een nieuwen vleugel wordt uitgebreid. Voorloopig toch wonen de leerlingen buiten de school, die echter als internaat bedoeld is, en als zoodanig spoedig zal worden ingericht.

De Rijksinspecteur van het middelbaar landbouwonderwijs, die dezer dagen de school bezocht, verklaarde bijzonder voldaan te zijn over de nieuwe inrichting.

En zoo hebben onze Katholieke landbouwers, die vooruit willen, eene prachtige gelegenheid gewonnen, om hunne zonen te doen leeren wat op het land te pas komt.

Een wijsgeer heeft eens gezegd : Het behoud van een goeden en krachtigen boerenstand, is het behoud eener natie.

Moge deze school daartoe ruimschoots het hare bijdragen !

Toen wij op het Boxtelsche station onzen trein wachtten, ontmoetten wij tal van Belgische vluchtelingen. Ook eenige krachtige jonge kerels, die weer naar Antwerpen reisden, om de belegerde veste te helpen verdedigen. En wij dachten aan het oude versje :

Hoe gelukkig spoedt het leven
Des gerusten landmans heen,
Die zijn zalig lot, hoe kleen,
Voor geen koningskroon wil geven...

„Tot na den oorlog !" wenschte ik een paar inwoners van Seraing.

„Als we dan nog leven !" zeiden de kerels, die bloosden van gezondheid, en zij drukten mij stevig als met boerenknuisten de hand. Arme kerels...

In het geteisterde België.

Het bombardement van Antwerpen.

Het zoolang gevreesde is werkelijkheid geworden. Het bombardement van de stad Antwerpen heeft Woensdag een aanvang genomen.

En hiermede is een droevig en vreeselijk drama begonnen, een drama, dat wij in ons land en speciaal in onze provincie het als het ware mede beleven ; de steden en dorpen over de Nederlandsche grens worden overstroomd door tienduizenden vluchtelingen uit Antwerpen en omstreken, die enkel het leven willen redden, doch overigens al hun hebben en houden moesten achterlaten, ten prooi wellicht aan algeheele vernieling.

Doch laat ons een kort overzicht geven van het verloop der zaken sinds Woensdag.

De Duitschers, na in de buitenste fortenlinie een breede bres te hebben gemaakt, zijn er in geslaagd, de rivier de Nethe, waar de Belgen hen eenige dagen krachtig hebben tegengehouden, over te steken.

En thans hebben zij de stad zelve onder de macht hunner kanonnen.

Het officieel bericht uit het Duitsche hoofdkwartier luidde Woensdag als volgt :

Het fort Broechem is thans in ons bezit. Onze troepen zijn de Nethe overgetrokken en naderen den binnensten fortengordel.

Een Engelsche brigade en de Belgische bezettingstroepen zijn tusschen den buitensten en den binnensten fortengordel op Antwerpen teruggeworpen.

Vier zware batterijen, 52 stukken veldgeschut en vele machinegeweren, waaronder ook Engelsche, zijn in het open veld genomen.

ANTWERPEN, 7 Oct. Dinsdagmiddag één uur werd door den Duitschen bevilhebber aangezegd, dat des nachts om 3 uur met de beschieting der stad zou begonnen worden, indien deze zich niet vóór dien tijd had overgegeven.

Een breede stroom van vluchtelingen verlaat voortdurend Antwerpen, om over de Nederlandsche grens een goed heenkomen te zoeken. De commandant van Antwerpen moedigt dit vertrek blijkbaar aan, zooals valt op te maken uit zijne aanplakbiljetten. Het is overigens begrijpelijk, dat hij gaarne het meest angstige deel der inwoners kwijt is, die het eerst een paniek onder de bevolking zouden kunnen veroorzaken.

ROOZENDAAL, 7 October. Vluchtelingen deelen met ontwijfelbare stelligheid mede dat de militaire gouverneur van Antwerpen vanmorgen de burgerij aangemaand heeft de stad te verlaten, omdat deze gebombardeerd ging worden.

De Duitschers zijn met hun mitrailleuses over de Nethe getrokken. Om half elf vanochtend heeft een Taube een bom op het Antwerpsche station geworpen. De uittocht heeft sedert den vorm van een landverhuizing in paniek aangenomen.

De wegen naar onze grenzen zien zwart van de menschen. Eindelooze extra-treinen brengen duizenden vluchtelingen aan het station Roosendaal aan, waarvoor voortdurend letterlijk gedrang heerscht.

De aanblik is hartverscheurend ; nonnen brengen zieken en weezen mee. De menschen schreien en wringen zich waphopend de handen. Kinderen zijn hun ouders, ouders hun kinderen kwijt geraakt. De drommen zijn nauwelijks te vervoeren ; Roosendaal is welhaast in alle huizen vol en nog duizenden worden er hedenavond over Esschen verwacht.

PUTTE, 7 Oct. Den geheelen dag en vooral heden avond, terwijl wij dit seinen, is de vloed van vluchtelingen nog steeds onafgebroken Holland binnenstroomen. Wij gelooven, dat er nu reeds meer dan 10.000 vluchtelingen over Putte gepasseerd zijn. Ook over Roosendaal en Ossendrecht moeten talrijke Belgische onderdanen de wijk genomen hebben naar Holland.

De vluchtelingen komen uit de stad Antwerpen, die volgens sommigen reeds beschoten wordt. Anderen komen uit Oeleghem en Contich, twee dorpjes, welken wij thans van uit de verte in brand zien staan.

Weer anderen komen van Deurne, op 1½ K.M. van Antwerpen, waar zij hedenmorgen door een bombardement werden overvallen. Den vorigen dag waren zij nog gerustgesteld, doch om half 4 in den nacht werden zij plotseling door een verschrikkelijk kanongebulder opgeschrikt.

Ofschoon alles stond ingepakt, konden de meeste inwoners niets anders redden dan hun eigen leven.

Terwijl de Duitsche granaten vielen, zijn velen slechts in nachtgewaad naar Antwerpen gevlucht. Dat was slechts enkele minuten loopens, doch bij de stad Antwerpen gekomen, werden de ongelukkigen niet meer binnengelaten. Men zond hen in de richting van Nederland en zoo zag men hier bijna alle inwoners van Deurne aankomen. Sommigen hadden niet meer bij zich dan een kruiwagen, waarop een konijn, onder een zak verborgen.

Droef was het ook die vluchtelingen te zien, welke zich aan anderen moesten overlaten : ongelukkigen, lammen en blinden werden op kruiwagens over de grens gebracht.

* * *

Het bombardement is begonnen.

PUTTE, 8 Oct. Van gisteravond 10 uur af is het bombardement der stad Antwerpen begonnen.

De eerste Duitsche bom viel in de Schelde, de tweede in de Nationalestraat en de derde op het groote station. Den geheelen nacht door werd hevig geschoten. Deurne, Borgerhout en Merxem en ook het centrum van de stad zijn reeds zwaar beschadigd.

De groote stearinefabriek van Roubaix Oudencove, staat in vlammen. Een der groote gastanks is gesprongen. Op verschillende plaatsen van Antwerpen ziet men vlammen oplaaien.

Op het oogenblik is het bombardement ietwat verzwakt. De stroom van vluchtelingen naar de Nederlandsche grens blijft onverminderd aanhouden.

* * *

Een telegram uit Roosendaal van Donderdagnamiddag, gaf de volgende bijzonderheden.

Het bombardement van Antwerpen duurde den geheelen nacht voort. Het was zoo hevig, dat de huizen in Roosendaal trilden.

Duizenden vluchtelingen komen nog steeds hier aan. Er worden er nog meer verwacht.

Den geheelen nacht was een groote vuurgloed zichtbaar aan den hemel.

De petroleumtanks werden in brand geschoten.

Het Zuiderstation staat eveneens in brand, terwijl het groote station reeds ernstige schade schijnt te hebben geleden. Enkele gewonden zijn te Roosendaal reeds binnengebracht.

Op last van den minister zullen alle treinen disponibel worden gehouden tot het vervoer van gewonden en vluchtelingen.

* * *

De gemeenteraad van Antwerpen heeft eenstemmig zijn volle vertrouwen uitgesproken in de krijgsoverheid en heeft den wensch te kennen gegeven, liever de stad te laten beschieten, dan over te geven.

* * *

De regeering is naar Ostende verplaatst.

De gezanten en het personeel der gezantschappen zijn met haar meegegaan.

De koning zou niet mee naar Ostende zijn vertrokken, maar te Antwerpen gebleven zijn. Volgens een gerucht zou de koning licht gewond zijn.

* * *

Uit Roosendaal meldt men, dat de forten van Antwerpen door Engelsche troepen bezet zijn. De hoofdleiding der verdediging is, met goedkeuring des konings, aan de bondgenooten toegekend.

Uit Putten, 8 Oct. :

Duizenden vluchtelingen zijn in den loop van den nacht en den morgen hier aangekomen. Het bombardement van Antwerpen, dat hedenmorgen weer begon, houdt aan.

De beschieting is buitengewoon hevig.

Uit Oostburg, 8 Oct. :

Hedenmorgen werd kanongebulder gehoord.

Om half zeven werd een ontzettende ontploffing vernomen. Vermoedelijk is een kruitmagazijn in de lucht gevlogen.

Volgens mededeelingen van vluchtelingen zouden 30.000 Engelschen te Zeebrugge zijn geland.

Woensdag vlogen verschillende vliegers in de richting van Antwerpen.

* * *

Koning Albert heeft Antwerpen verlaten.

Een Donderdagnamiddag ontvangen telegram, luidde als volgt :

Koning Albert van België heeft heden morgen Antwerpen verlaten en is in Selzaete aangekomen, vermoedelijk met de Koningin.

(Selzaete ligt vlak aan de grens van Zeeland, op een half uur afstand van Sas van Gent.)

* * *

Een in ons land aangekomen vluchteling verhaalde :

„Van één uur Woensdagnacht tot half vier heeft het bombardement geduurd en later begon het opnieuw. Wat een razenden angst hebben wij uitgestaan ! De menschen waren in de kelders hunner huizen gekropen, nadat ze hun beddegoed uit hun slaapkamers hadden gehaald. Op hun rug uitgestrekt hadden ze daar zoo in de kille kelders den geheelen nacht gelegen, de matrassen als bedekking over zich heen, uit vrees ook voor de bommen. Een vreeselijken nacht hadden ze doorgemaakt.

En van morgen om 5 uur was er een extra-gazet gekomen, waarin hun gezegd werd, dat ieder, die nog kon, maar het leven moest zien te redden.

In den voormiddag waren vliegmachines boven de stad verschenen en tegen 12 uur waren 4 bommen door Duitsche vliegmachines op de stad geworpen in de nabijheid van de Keyserslei en van het station. Een paar personen waren door bommenscherven gedood.

De straten waren uitgestorven ; een ieder was in zijn huis gekropen. Doch toen het bombardement wat bedaarde, hadden vele verschrikte inwoners inderhaast wat kleedingstukken en andere hoognoodzakelijke dingen bij elkaar gepakt, om de vlucht te nemen.

Alleen in de straten, die naar het station en de booten leiden, zag men de beangstigde menschen zich spoeden, op niets bedacht dan de vlucht, ver weg, uit het gevaarlijke Antwerpen. En al spoedig was de stroom zoo aangezwollen, dat niemand meer passagebiljetten kon krijgen voor boot of spoor.

Radeloos van angst moesten velen in de stad achterblijven.'

* * *

De vluchtelingen naar Nederland.

De stroom van vluchtelingen naar Nederland is enorm groot en houdt steeds aan.

Extratreinen voeren stampvolle wagons met vluchtelingen van uit Roo-

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

19)

Op de brug der Hoeve stond iemand die, ofschoon hij tot den beulenroep scheen te behooren, en van het begin af alles had gadegeslagen, geen het minste deel had genomen in die wreedaardige mishandelingen, welke de brave Hoefbewoner onderging. Het was een sterkgebouwde, schoone jongeling ; hij stond daar beweegloos, de armen overeengekruist, toen de ploeg over de brug voortgleed.

— Hola ! riep de zwarte Hellenendsche vrouw, hier zoo, jongen ! Steek ook al eens een hand uit ! Hoe staat gij daar, Gutwald ? Kom, kom, doe ook al iets voor uw dagelijksch brood ; men loopt met kousen en schoenen den Hemel niet in ; kom hier, houd ook eens den ploeg vast.

De jongling bleef beweegloos staan ; geen enkele trek van zijn gelaat scheen zich te verroeren bij de taal der booze vrouw ; een seconde later zoude men van voorheen ; uw rijk is teneinde, gezegd hebben, dat er een uitdrukking van afgrijzen over zijn aangezicht liep, en zijn oog vochtig werd.

De ploeg gleed langzaam over de brug, en sloeg de laan in welke naar den watermolen geleidde.

De Zwarte Kaat, in een aanval van woede, die aan razernij geleek, nam den staart van den ploeg vast, rukte de teugels uit de hand van een harer gezellinnen, en nam een wreedaardig genoegen, met het gebit dan naar de eene, dan naar de andere zijde geweldig tot zich te trekken, en op die wijze den mond van haar slachtoffer in stukken te rijten.

— Toe maar jongens ! riep zij ; slaat er met de zweep op, eer hij gaat liggen. Zie zoo, dat zijn lesjes voor vrouwenplagers ! Wat zal hij zijn vrouwtje voortaan liefhebben !

Een schaterend gelach beantwoordde de taal der wreedaardige vrouw.

— Dat zal hem leeren, ging zij voort ; den hoogmoedigen President-Schepen van vroeger dagen ; dat zal hem leeren arme, brave lieden te vervolgen, met de galg te dreigen en hunne arme hutten te vernielen ! Ha, ha! Gij zijt heden die groote man niet meer vreesde bloedzuiger ! Zult gij morgen nog eens onze huizen komen afbranden, zoo als gij voorheen gedaan hebt ? Brandstichter ! Zult gij nu nog onze honden komen doodschieten ? Toe, sla er op, Bruno, eer hij gaat liggen.

De ongelukkige ging niet meer, men sleepte hem letterlijk voort, toen hij, bij het aanhitsen der booze vrouw, onder een geweldigen stokslag van den Rossen Bruno nederviel.

De ploeg stond stil ; het moorddadig spel was ten einde.

Er volgde een plotselinge stilte. Ten Vorsel lag beweegloos in het rijspoor, dat rood was van zijn bloed ; zijn adem ratelde in zijn gorgel, en de afschuwelijke uitdrukking van zijn gelaat gaf genoegzaam te kennen dat hij stierf.

Een oogenblik later vlood de menigte bijna verschrikt over den uitval van haar werk, uiteen.

Dirk lag daar alleen in een gevorderden doodstrijd. Met moeite opende hij zijn oogen en poogde nog een blik te werpen in de richting der Hoeve ; het was het laatst vaarwel aan al wat hem dierbaar was hier op aarde : aan vrouw en kind !

De jonge Hellenender, wien wij in het voorbijgaan op de brug ontmoet hebben, bleef met het maanlicht de eenige getuige van het werk der monsters. Treurig kwam de jongeling tot de ploeg getreden en bukte over het lichaam van den ongelukkige Ten Vorsel ; zacht nam hij hem het ijzeren gebit uit den mond, droogde het bloed en zweet van zijn voorhoofd, en hem opheffend, liet hij hem in zijn arm rusten.

— Arme heer Ten Vorsel, vroeg hij weenend, kan ik u helpen ? Wat kan ik voor u...? Doch de laatste snik van den martelaar onderbrak hem in zijne vraag.

— Genadige Hemel ! riep de jongeling ; dood ! Wreedaards, wat hebt gij gedaan ? O, vader en moeder ! Gij hebt een onschuldig mensch vermoord ! En weemoedig met het hoofd schuddend, zuchtte hij : O, vader en moeder, de Heer vergeve het mij, maar ben ik uw kind wel ?

De jongeling zat op zijne knieën bij het lijk, zijne handen hingen saamgevouwen en moedeloos neder, en zijn oog scheen zich niet te kunnen aftrekken van dat aangezicht, hetwelk de wreede mishandelingen en daarna de dood, zoo deerlijk hadden misvormd.

Nog dienzelfden nacht zat Gutwald in de gevangenis der Dingbank ; hij alleen was bij het lijk aangetroffen en werd als de voornaamste belhamel van den moord beschouwd.

De jongeling had zich sprakeloos laten wegvoeren, en in een soort van stomme mijmering vervallen, al de vragen der gerechtsdienaars onbeantwoord gelaten.

Zooals men ziet, had ditmaal de overheid niet geslapen. De moord was al te wreed, al te afschuwelijk, dan dat het anders bijna werkeloos gerecht, dit schelmstuk ongestraft zou laten doorgaan.

In het dorp heerschte een doodelijke schrik.

De Hellenenders, van wie men in jaren niet meer had hooren spreken, waren in de streek teruggekeerd, en hadden hunne terugkomst met den moord, gepleegd op een braaf, onschuldig man, aangekondigd. De Zwarte Kaat, de gevreesde vrouw van het gehucht, de vrouw, die te boek stond, bekend te zijn met zwarte kunst en hekserij, was in hun midden.

Te vergeefs deed de bevoegde overheid een scherp onderzoek in Hellenend ; evenals vroeger, vond men er niemand, dan eenige oude mannen en vrouwen en kinderen, die allen met een geveinsden blik van onwetendheid, de gerechtsdienaars hun vruchteloos onderzoek zagen voortzetten.

Wordt vervolgd.

sendaal naar andere steden van Nederland. In Rotterdam zijn er duizenden en vinden er een liefdevol onthaal. De toevoer houdt steeds aan.

Er schijnt echter geen eind aan te komen. Woensdagavond stonden er in Roosendaal nog meer dan 30.000, terwijl in Esschen nog wel 25 treinen met vluchtelingen klaar stonden.

In Roosendaal zijn groote houten loodsen gebouwd, waar de arme schare tijdelijk ondergebracht werd.

Tilburg, Breda, Den Bosch, en schier alle groote plaatsen van Noordbrabant, zijn reeds overstroomd, en kunnen haast niets meer bergen.

En nog maar steeds komen nieuwe scharen van vluchtelingen het gastvrije Nederland binnen.

* * *

Woensdagmiddag zijn te Baarle-Nassau 450 vluchtelingen aangekomen, voornamelijk uit Mechelen en ook uit Hoogstraten. Zij zijn per trein doorgevoerd naar Boxtel.

In Zundert zijn nog 3000 vluchtelingen, die reisgelegenheid afwachten. Ook in Breda brengen de treinen uit Roosendaal duizenden vluchtelingen aan. Met vereende krachten worden alle mogelijke berggelegenheden voor de vluchtelingen ingeruimd, maar velen zijn naar Tilburg en Eindhoven doorgezonden.

Men meldt uit Breda :

Hier zijn 6000 vluchtelingen uit Antwerpen en omstreken aangekomen ; 500 hunner werden per tram aangebracht. Bij Wernhout aan de Hollandsche grens zijn eveneens honderden vluchtelingen aangekomen, welke met extra-trams naar Breda zullen worden overgebracht, terwijl men tevens za beproeven hen door te zenden.

* * *

Men schrijft uit Roosendaal :

Den ganschen dag door donderen die lange, lange treinen uit Antwerpen, met de Belgische locomotieven ervoor, maar eindeloos aan tusschen de perrons van het station Roosendaal. Dat is een groote stad van enkele honderdduizenden inwoners, die op den droeven raad van den bevelhebber der versterkte stelling, wel gansch leeg schijnt te jachten naar het Noorden en het Noordoosten, verbijsterd van angst voor het geweld der Duitsche kanonnen. Ik zou u de bevolking van zoo'n groote stad moeten beschrijven, van al wat daar woont in de koopmanspaleizen en de krotten, in villa's en de achterbuurten, in de weeshuizen, de kloosters, de hospitalen, de krankzinnigengestichten, om u een indruk te geven van dien niet te stelpen stroom vluchtelingen, die ons land nu uit de genoemde richtingen overweldigt, zoodat er geen helpen, geen ordenen aan schijnt.

Zoo'n groote volkstrek in verbijstering en schrik en hoe ze dan als schuw samendrommende kudden rondzoeken en vragen door het gedrang aan dit toch misschien wel uitgestrektste station van ons land, ik kan het u niet beschrijven, u geen denkbeeld geven van deze oorlogs-ellende, onder de allerarmsten en de voornaamsten van een burgerij, plots weggejaagd uit hun huizen, hun zaken, hun bezittingen, hun stad en hun land. Die uit elkander gedrongen, smartelijk rondzoekende leden van één gezin, die gebrekkigen, die zieken, slap neergelegd op de steekwagens met bedden, zakken vol bagage geladen, omzwermd van gesluierde nonnen. De krijtende zuigelingen, en ach, die zielige vluchten zwarte weesjes, die monniken, en gruwzaam die vier derde klasrijtuigen vol met daar in donker opgesloten zinnelooze, onder bewaking van de geestelijke broeders.

En telkens weer honderden drommen, bleek, verkommerd, en telkens hoogere stapels tasschen, zakken, bundels en doeken, in lakens geknoopt, hoopen zich op, waaromheen de eigenaars, de moeders met de zuigelingen, de oude verpleegden, opgewonden hun meegesleepte bezittingen zoeken.

Van visiteeren is lang geen sprake meer, men laat hen doorgaan, natuurlijk zonder kaartjes, zooals zij uit het Antwerpsche station weggejacht zijn. Snikkende loopen ze rond of stom verwezen. Er zijn er, die in elkander zakken van emotie in de benauwd heete zalen, waar de menschenlucht hangt. Kinderen, zoekend en schreiend en schuw naar hun moeders, moeders verwilderd van angst naar hun kinderen. En allemaal goede menschen zijn er hier uit de stad om hen te helpen, te troosten. Onze soldaatjes weren zich dapper, door maar eindeloos weer de vrachten op hun schouders, het reeds overvulde Roosendaal in te sjouwen. Ik zag er met zuigelingen op den arm, met kinderen aan iedere hand, die ze maar zoetjes susten.

Al die wiegjes, die kinderwagens, die vrouwen op een bundel kleeren gezeten aan het station, om haar zuigelingen aan de borst te laven. En de vrouwen in rouw over haar gesneuvelde mannen, haar gevallen zonen in deze wreede verwarring. Tot ze eindelijk maar moedeloos neerstrijken op hun have, nu 't dringen naar de treinen toch niet meer helpt, nu uit alle Brabantsche steden bericht komt „met vluchtelingen overvuld." Het spoorwegpersoneel doet wonderen van organiseerend talent, doch zoo'n aanhoudende nog wassende stroom is niet in zijn natuurlijke beddingen te houden. En dat onder die van angst haast redeloos geworden menschen.

Maar Nederland, als toevluchtsoord voor verdrevenen, houdt ook hier zijn ouden roep in eere. Wat een opofferingen, wat een goedhartige teederheid. Daar moest ge ze zien gaan, die mannen bemoedigend sprekend, om de vermoeiden toch nog aan een zitplaats te helpen tot in alle lokalen van den stationsdienst, om de dorstigen, door het gedrang heen, water te brengen en elkeen zijn zoekgeraakte bezittingen zooveel mogelijk uit den chaos terug te geven. Mondaine menschen zitten met hun in grauwe zakken genaaide bagage naast arme sjofele aars, blootshoofds op blooie voeten, voor zich uit de kinderen, met doeken om het lijf gebonden en op den rug een lorrig bundeltje aan een stok.

Lammen zie je verdragen, blinden geleiden, doofstommen maken angstig hun schrille geluiden, en de deftige heeren, geridderd, en dames met bontpelsen over haar armen, de gezichten rood geschreid.

Maar niet alleen met de spoor, maar ook over de landwegen, te voet doemen de drommen op, die in de treinen geen plaatsen meer konden krijgen, en eindelooze stoeten van duizenden en duizenden.

Van het Oorlogsterrein.

In Zuid-België heeft eene zeer belangrijke troepenbeweging van Duitsche zijde plaats gehad.

Dinsdagmiddag trok een troepenmacht van 20.000 man, cavalerie, infanterie en artillerie met toestellen voor draadlooze telegrafie door Tempeuve, ten Noord-Westen van Doornik, in de richting van de Westelijke Fransche grens.

Om Dendermonde woedt het gevecht nog hevig en trachten de Duitschers te vergeefs de Schelde over te komen. Het is van het grootste gewicht voor de Belgen, dat zij de verbinding tusschen Antwerpen en Gent naar het Zuiden openhouden.

* * *

Blijkens de berichten, die tot Donderdagavond inkwamen, was in Frankrijk de toestand nog steeds weinig veranderd. Noch steeds blijft de aandacht op den Duitschen rechtervleugel gevestigd (leger van von Kluck).

De hoofdmacht van dezen vleugel kwam Dinsdag ten Noorden en Westen van Rijssel oprukken, stond dus nabij de Belgische grens.

De voorhoede — ruiterij — werd bij Rijssel aan de Franschen gesignaleerd.

Meer naar het Zuiden is gestreden bij Atrecht (Arras). Geen van beide partijen zeggen, dat zij daar voordeelen hebben behaald.

Op het overige deel van het front in Frankrijk wordt de toestand onveranderd genoemd. Alleen zeggen de Franschen, dat zij eenig terrein wonnen ten Noorden van de hoogten van de Maas.

* * *

Over hetgeen in Russisch Polen bij Augustow is geschied, ligt nog een waas van geheimzinnigheid. Beide partijen seinen nog even hardnekkig hunne overwinningsberichten.

Vast staat echter wel, dat de Russen den Duitsche grens niet hebben overschreden en hun opmarsch gestuit is.

* * *

Bevestigd wordt, dat de Oostenrijkers de Russen uit Hongarije hebben weten terug te dringen.

De Duitsche legeraanvoerder generaal von Hindenburg heeft zijn hoofdkwartier naar Breslau overgebracht, vanwaar hij het opperbevel over de Duitsche en de Oostenrijksche strijdmachten voert.

Von Hindenburg zal thans trachten de Russen te noodzaken uit Galicië heen te gaan. Zijn legers zijn reeds tot verder dan Radom (80 K.M. ten Zuiden van Warschau.) De Russische troepen, hem uit Galicië tegemoet gezonden, werden door de Oostenrijkers verslagen.

* * *

BERLIJN, 7 October. Naar men van doorgaans uitstekend ingelichte zijde uit Zuid-Polen bericht, wijst alles erop, dat de Russen zich aan de Weichsel opstellen tegenover het verbonden Duitsch-Oostenrijksche leger.

Het begin van den grooten slag, welke wellicht een beslissende slag zal worden, kan derhalve de eerstvolgende dagen worden verwacht.

* * *

DE STERKTE VAN HET RUSSISCHE LEGER.

Uit verschillende opgaven is gebleken, dat Rusland op het oogenblik in Polen en Galicië heeft staan :

1o. 32 actieve legercorpsen, elk bestaande uit 2 divisies infanterie, een brigade artillerie, een mortieren-afdeeling, een divisie cavalerie en 1 bataljon sappeurs.

In totaal dus 32 × 32 — 1024 bataljons infanterie van 1000 man per bataljon — 1.024.000 man infanterie ; 32 × 2 — 64 regimenten artillerie van 36 stukken per regiment is 2304 kanonnen en een onbekend aantal mortieren ; voorts 102 regimenten gereegelde cavalerie, d. i. ongeveer 52.000 man met 48 battarijen rijdende artillerie — 288 stukken geschut.

2o. Tenminste 76 reserve-divisiën, tellende elk 16 bataljons, in totaal dus 1216 bataljons infanterie — 1.216.000 man en tenminste 80 batterijen — 480 stukken geschut.

3o. 17 brigades — 34 regimenten — 136.000 man tirailleurs (keurtroepen) ; elk dezer brigades heeft weer 3 batterijen — 51 batterijen — 306 kanonnen.

4o. De Kozakken tellen 1600 sotnia's — ten minste 160.000 man cavallerie.

In totaal dus aan infanterie : 1.024.000 man + 1.216.000 man + 136.000 man — 2.376.000 man.

Aan artillerie 2304 + 288 + 480 + 306 — 3378 kanonnen, waarbij dan nog komen 120 kanonnen der Kozakken en een onbekend aantal mortieren en houwitsers (waarschijnlijk 384).

Aan cavalerie meer dan 210.000 man en ten slotte meer dan 2000 mitrailleurs en 104 compagniën technische troepen.

Deze opgave geeft een minimum aan, want hoogstwaarschijnlijk is het aantal reserve-divisies niet 76, doch ten minste 96, mogelijk zelfs 128.

(De Koerier).

* * *

DE VERDEELING VAN DEN BUIT.

Van betrouwbare zijde te Boekarest vernemt de „Voss. Ztg." hoe Rusland van plan is den oorlogsbuit te verdeelen. De Russen, zoo meldt het blad, kunnen niet gelooven, dat Frankrijk overwonnen kan worden, en houden hun eigen zegepraal reeds voor zeker.

Het verdeelingsplan luidt als volgt :

Rusland krijgt het grootste deel, n.l. Galicië en de niet-Roemeensche deelen van Boekowina ; verder zal het Moldavië tot Sereth, de Donaumondingen, Europeesch Turkije, Klein-Azië en Noord-Perzië annexeeren.

Engeland krijgt Palestina en Arabië, alsmede de overzeesche bezittingen van Duitschland.

Frankrijk moet zich met Elzas-Lotharingen en de vernietiging van de Duitsche vloot tevreden stellen.

België wordt met Luxemburg vergroot.

Servië komt in het bezit van de Zuid-Slavische landen van Oostenrijk-Hongarije, met een haven aan de Adriatische Zee. Hiertoe zal Damatië tusschen Servië en Montenegro verdeeld worden.

Montenegro, Servië en Griekenland moeten onderling Albanië deelen. Aan Italië zal Valona worden afgestaan.

Griekenland ontvangt bovendien Noord-Epirus en de sinds den Tripoli-oorlog door Italië bezette eilanden.

Italië neemt de door Italianen bewoonde deelen van Oostenrijk voor zich.

Roemenië, dat de bovengenoemde landstreek aan Rusland moet afstaan, ontvangt ter vergoeding daarvoor de door Roemenen bewoonde deelen van Boekowina, Zevenbergen en Zuid-Hongarije.

In Roemeensche kringen, waarin dit plan bekend is geworden, schrijft het blad verder, heerscht groote verontwaardiging over deze „verdeeling van den buit." Zij verklaren onomwonden, dat Roemenië aldus zou verloren zijn. Afgezien nog daarvan, dat Roemenië bij deze verdeeling, geheel door Slaven zou zijn ongesloten, zou het bovendien zijn toegang tot de zee verliezen en ook zijn grooten weg voor den uitvoerhandel door de Dardanellen, welke volgens het Russische plan, onder de absolute controle van het tsarenrijk zouden komen te staan. Daardoor zou Roemenië een economisch afhankelijke staat worden.

Dat het dan ook niet zou kunnen blijven bestaan als militair en politiek onafhankelijke staat, is een onvermijdelijk gevolg, zelfs als Rusland zich de militaire suprematie niet zou aanmatigen.

Ook Italië zou bij deze verdeeling schade tijden. Door Frankrijk, Engeland en Rusland in de Middellandsche Zee ingesloten, met Griekenland en Servië als naburen in de Adriatische Zee, houdt Italië op een groote mogendheid te zijn en is het tevens van zijn Afrikaansche bezittingen niet meer zeker, te minder, daar Afrika tusschen Engeland en Frankrijk zal verdeeld zijn.

Misschien ware het, zoo besluit het blad, verstandiger geweest, om zich eerst met de keerzijde der medaille bezig te houden.

* * *

OORLOGSELLENDE.

Diego Angeli schildert in het „Giorna le d'Italia" het slagveld in Frankrijk :

De grond is met loopgraven doorploegd ; de verst verwijderde zijn diep en volgens de regels der kunst gegraven, de voorste zijn in allerijl gemaakt, terwijl de kogels er over heen vlogen en de kanonnen bulderden. Overal ziet men de sporen, dat er ontploffingen plaats gehad hebben. Over de geheele vlakte liggen overblijfselen van granaten, gebroken proviand-wagens, gedeelten van uniformen, gescheurde ransels en veel leege flesschen. En verder aan den rand van den weg staan de populieren, doorboord door mitrailleurs of granaten. Op een achtergelaten Duitschen wagen staat nog met groote zwarte letters geschreven : 90 rantsoenen pekelvleesch en 45 bussen. Hier en daar liggen de overblijfsels van een maaltijd, in alle haast verorberd. Soeplepels staan nog in de ketels, alsof zij wachten op de terugkomst van hen die ze daar vergeten hebben.

In andere loopgraven schijnt men alarm geblazen te hebben, terwijl de soldaten brieven naar huis wilden schrijven. De loopgraaf ligt vol met briefkaarten, eenige onbeschreven, sommige half-beschreven, met couverten en aardrijkskundige kaarten. En menigeen heeft daar in de loopgraaf misschien voor het laatst geschreven aan iemand, die den brief waarschijnlijk nooit zal ontvangen.

In een andere loopgraaf is de aanblik veel vreuriger. De soldaten rustten daar uit of verbonden hun wonden. Zij hadden uit hun ransels de verbandpakjes gehaald en werden door het gevecht verrast. Een volledige Roode Kruis-voorraad ligt er op den grond : verband, uniform-mouwen, stukgesneden schoenen, bloedige hemden, alles door elkaar. Hoeveel gewonden, die daar waren, hebben kunnen vluchten ?

De sporen van den slag zijn verschrikkelijk. Het kleine, te midden van de velden gelegen dorpje is door de artilleriekogels doorboord. De slag is bij elk huis, in elke straat gevoerd. De kerktoren is vernield, de klok ligt op straat. De huizen zijn met den grond gelijk gemaakt.

Driemaal werd het dorp door de Duitschers verlaten en driemaal werd het weer door hen veroverd. Men vocht in elk huis, in elken tuin, in elken hoek. Men ziet opengescheurde muren, verbrand, door granaten vernield. Op een plek, waar vroeger eens een school was, moet wanhopig gestreden zijn : de muren zijn met bloed bedekt, elke bank werd een barricade. Het geheele dorp is één groote ruïne.

Wij gingen verder. Overal, waar een huis staat, een dorp of een stadje ligt, krijgt men een indruk alsof er een aardbeving of een ander vreeselijk natuurverschijnsel plaats heeft gehad.

Hier en daar staat een kruis, inderhaast vervaardigd. Een grooter kruis wijst de plaats aan, waar een officier begraven is.

* * *

VELDSLAGEN VROEGER EN NU.

Met het aangroeien van de legers der groote mogendheden zijn ook de strijdkrachten gestegen, die in één veldslag tegenover elkaar staan.

Frederik de groote had slechts één een leger van 60.000 man onder zijn commando, n.l. bij Hohenfriedberg. In alle slagen zijn zijne strijdkrachten geringer geweest.

Vergelijken we daarmee de moderne troepenmassa's, dan zien we dadelijk de geweldige ontwikkeling der strategie. In den laatsten strijd van Duitschers en Franschen bij Mülhausen, die slechts een begin was van de komende groote operaties hebben reeds ongeveer 55.000 man aan Fransche zijde in het vuur gestaan.

In de Napoleontische oorlogen waren de legers reeds veel sterker. Zoo had Napoleon bij Smolensk 180.000 man, vorst Schwarzenberg bij Leipzig 325.000.

In den Fransch-Duitschen oorlog waren de legers niet veel talrijker dan in 1814. Moltke had bij Gravelotte 187.000 man, bij Sedan 200.000. Voor Parijs waren 240.000 man samengetrokken.

De grootste slag van alle tijden was die bij Mukden in den Russisch-Japanschen oorlog, waar aan iederen kant meer dan 300.000 soldaten in het gevecht waren.

Zulke reuzen-legers hebben voor hun gevechts-ontwikkeling een geweldig gebied noodig. Een divisie zou ongeveer 5 K.M. front kunnen indienen. Deze uitbreiding beantwoordt aan de ervaringen van den Russ.-Jap. oorlog, waarin de Japaneezen zelfs bij den aanval met opzet zich zoozeer uitbreidden. Naar vroegere opvatting moet het normale front van eene divisie slechts 25000 M. bedragen. Ze is dus tot het dubbele gestegen. Zoo komt men tot gevechtsuitbreidingen van 150 tot 200 Kilometer.

Zoo zijn b.v. de 40.000 man van generaal Kuroki in den slag van de Ja-loe, over een front van 12 K.M. verdeeld. Dit komt overeen met de breedte die in den slag van Gravelotte 185.000 Duitschers innamen. In den slag van Liao-Yang bezette het Russ. leger met 130.000 man een front van 40 K.M. Bij de Sja-Ho bedroeg de frontlengte der Russen (200.000 man) 55 tot 60 K.M. Tegenover hem stonden 170.000 Japaneezen over 60 K.M. ontplooid. Bij Mukden breidden zich de Russen over een ruimte van 80 K.M. uit, en de Japaneezen over 110 K.M.

Naar deze ervaringen te rekenen, zal men in al de slagen van dezen oorlog een buitengewone uitbreiding der slagvelden hebben.

* * *

HET LIJDENDE LAND.

Van het landschap aan de steile Aisne-oevers, waar sedert eenige weken de groote veldslag woedt, geeft de Fransche académicien Gabriel Hanotaux in de „Figaro" een schets ; hij kan er over oordeelen, aangezien zijn buitenverblijf in het hartje van het lijdende land ligt.

Hij beschrijft aldus dit prachtig stukje van Frankrijk :

Zoo is dan mijn land het oord van den veldslag.

In de verschillende streken van Frankrijk hebben wij allen, hetzij door onze geboorte, dan wel door onze keuze, een „petite France". Het mijne was daar, genesteld tegen de ravijnen van de Aisne.

Het dorpje lag tegen de hellingen der heuvels, waar de holbewoners hun eerste rotswoningen groeven en welke men „creutes" noemde. Van mijn terras kon ik over de vallei zien, en daarin de rivier de Aisne, die uit de wouden te voorschijn komt als een zilveren lemmet, snijdende dwars door de korenvelden en de bietakkers, welke den rijkdom vormen van den bodem Berry-au-Bac tot aan Soissons.

Bij de laatste groote legeroefeningen zei de Fransche generaal, dien ik de eer had bij me te ontvangen : „Van hier zou je met zes kanonnen geen man door de vallei laten komen".

En nu zijn het de Duitschers, die de vallei beschieten, terwijl de Franschen mijn huis beschieten !

Ik was zoo trotsch op zijn geschiedkundig verleden.

Op den voorgrond en ter linkerzijde wees ik op den eenzamen en indrukwekkenden omtrek van den Bourg-et-Courin ; ten tijde der Gallische oorlogen had Labiénus zich daar verschoten, omdat hij door de Belgen werd belegerd ; terwijl Cesar van Reims komende zijn tegenstanders terug wierp op Berry-au-Bac. Na de overwinning van Tolbiac, was Clovis er lange gekomen, om zich in Reims te laten doopen, en van daar te Soissons de Fransche monarchie te gaan stichten. Jeanne d'Arc was dienzelfden ouden weg gevolgd, langs mijn tuin leidende, om uit te trekken ter bevrijding van Soissons, Parijs, Compiègne.

Het was telkens weer, bij de nevelige dampen van den ochtendstond, of mijn huisje één geheel was met die oude geschiedenissen.

Doch van nog andere tragische geschiedenissen, meer uit den lateren tijd, was mijn huis getuige geweest. Napoleon had er zijn laatste overwinning behaald, bij Craonne-la-Bataille ; hij sliep in den ouden schuur, die boven op het plateau staat.

Zoo leeft dan dit alles weer op : Craonne, Cronelle, Jumigny, Vassogne, La Tour ; — al die heldhaftige namen schenen uitgedoofd ; en eensklaps herleven ze weder.

Dierbaar land, met al je zachte namen, gij lijdt !

Mooi terras, wat aanschouw je nu van af je bebloemd balkon ?

In ons Vaderland.

KOSTELOOS VERVOER VAN MILITAIREN.

Met intrekking eener desbetreffende vroegere beschikking, heeft de Minister van Oorlog bepaald :

1o. Om een bewijs van kosteloos vervoer voor spoorweg, tramweg of stoomboot c.q. veer, te kunnen verkrijgen, moeten met verlof gaande militairen beneden den rang van officier daarvoor een verzoek richten tot hun onmiddellijken chef onder verklaring dat hun beperkte geldmiddelen hun niet toestaan zelf (resp. telkenmale zelf) hun reis te bekostigen.

Geenerlei bewijsstukken mogen tot staving dezer verklaring worden gevraagd.

Een bewijs van kosteloos vervoer kan worden afgegeven :

aan gezinshoofden, telkenmale, dat aan hen op grond van de door den opperbevelhebber van land- en zeemacht uitgevaardigde bepalingen verlof wordt verleend ;

aan niet-gezinshoofden, hoogstens éénmaal in de veertien dagen, wanneer hun op grond van vorenaangehaalde bepalingen verlof wordt verleend.

De bedoelde vervoerbewijzen kunnen voor de heen- en terugreis uitsluitend worden gegeven naar de woonplaats of tijdelijke verblijfplaats van het gezin van den verlofganger of naar het daar nabijgelegen station, dan wel naar de plaats, waar de aanwezigheid van den verlofganger dringend noodzakelijk is.

VERLAGING VAN TOELAGE AAN MILITAIREN.

In verband met de zeer aanzienlijke geldelijke offers, die onder de tegenwoordige omstandigheden van de schatkist worden gevorderd, heeft de Minister van Oorlog de dagelijksche toelagen aan de militairen verlaagd.

Deze verlaging is met 1 October ingegaan. Alleen wanneer onverhoopt ons land in den huidigen oorlog mocht worden betrokken, zal de tot dusver genoten toelage weer worden toegekend.

De dagelijksche toelage bedraagt thans als volgt :

Bij nachtverblijf in de woonplaats :

opperofficieren, hoofdofficieren en subalterneofficieren f 1.— ; onderofficieren boven den rang van sergeant-majoor (opperwachtmeester) f 0.75 ; idem bij inkwartiering met voeding f 0.40 ; korporaals en minderen f 0.10 ;

Bij nachtverblijf buiten de woonplaats :

gehuwde opperofficieren f 5.— ; idem hoofdofficieren f 4.— ; id. onderofficieren boven den rang van sergeant-majoor (opperwachtmeester) f 1.50 ; id. id. bij inkwartiering met voeding f 1.15 ; overige onderofficieren : f 0.25 ; id. korporaals en minderen f 0.10.

Voor ongehuwden zijn deze toelagen resp. f 4.—, f 3.—, f 2.50, f 1.25, f 0.90, f 0.25 en f 0.10.

BUITENLANDSCH PASPOORT.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft aan de commissarissen der koningin verzocht, onder de aandacht van de burgemeesters te brengen, dat voorloopig ieder Nederlander die Duitschland wenscht binnen te komen voorzien moet zijn van een buitenlandsch paspoort.

Een bewijs van Nederlandschap, geviseerd door een Duitsch consulair ambtenaar, is alzoo niet meer voldoende om in Duitschland te komen.

Frankrijk.

GRAAF DE MUN.

Frankrijk heeft een zijner edelste zonen, den bekenden Katholieken graaf nen, den bekenden Katholieken graaf de Academie, door den dood verloren. Te Bordeaux, waarheen hij zich met de regeering begeven had, stierf hij Dinsdagnacht aan hartverlamming, in den ouderdom van 73 jaar.

Graaf de Mun was een even vurig patriot als katholiek.

In '70 maakte hij als officier den oorlog mee en werd voor zijn betoonde dapperheid in den slag bij Metz gedecoreerd met het Legioen van Eer.

In 1875 verliet hij het leger en wijdde zich aan het organiseeren der katholieke arbeidersvereenigingen. Een jaar later kwam hij voor het eerst in de Kamer, waarin zijn woord steeds groot gezag had.

Met moed en ook met groot talent streed hij in de Kamer tegen de wetten op de scheiding van Kerk en Staat en tegen de wetten tegen het Katholiek geloof, dat graaf de Mun overal en altijd met groote onverschrokkenheid verdedigde.

Graaf de Mun was ook het voorbeeld voor den Katholieken journalist ; tot het laatst van zijn leven schreef hij in zijn blad, de „Echo de Paris," ter verdediging van zijn vaderland en zijn geloof.

MARKTEN.

Maandag 12 October.

Berlicum en Middelrode, paarden, beesten,

Utrecht, paarden.

Waalre, jaarmarkt.

Dinsdag 13 October.

Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.

Wijchen, paarden, vee.

Oirschot, runderen, schapen, varkens, enz.

Woensdag 14 October.

's-Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Nijmegen, paarden.

Vrijdag 16 October.

Vierlingsbeek, varkens.

No. 83 WOENSDAG 14 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5811.

Het Nederlandsche Roode Kruis.

Alom in den lande is de naam der vereeniging het Roode Kruis een bekende en populaire. Alle beschaafde landen der wereld hebben zich verbonden de gruwelen van den oorlog in zoover te beperken, dat zij, die geroepen zijn in geregelde legers dienst te nemen, bescherming ontvangen, wanneer zij gewond of ziek zijn. Hiertoe hebben de regeeringen van alle beschaafde landen de conventie van Genève van 6 Juli 1906 onderteekend, waarbij uitvoerig het lot der gewonde en zieke militairen en van de andere officieel aan de legers verbonden personen, die gewond of ziek zijn, wordt geregeld. Zij moeten, zegt art. 1 dier conventie, zonder onderscheid van volksaard, gespaard en verzorgd worden door den oorlogvoerende, die hen in zijn macht heeft. In het tractaat dier conventie van Genève worden in bijzonderheden de verplichtingen vastgesteld en ook het onderscheidingsteeken als emblema of kenteeken van den geneeskundigen dienst der legers en van die vereenigingen met hunne inrichtingen en personeel, welke ook onder bescherming staan van dit tractaat, te weten de vereeniging van het Roode Kruis. Hieruit ziet men, dat de geneeskundige dienst der legers afzonderlijk staat en dat de vereeniging het Roode Kruis een burgerlijke vereeniging is om naast en in overleg met de legerautoriteiten in den lande en geheel gescheiden daarvan, buiten onze grenzen bij andere oorlogvoerende landen te arbeiden. Het embleme is als hulde aan Zwitserland, waar het initiatief tot de conventie van Genève is genomen, het heraldieke teeken van het Roode Kruis op wit veld gevormd door de onderlinge verwisseling der bondskleuren. Dit emblema bevindt zich, met vergunning van de bevoegde militaire overheid op de vlaggen, de armbanden en op het materieel, dat tot den geneeskundigen dienst behoort. (Art. 19, conventie van Genève.) Tot voor korten tijd zag men vooral in ons land op allerlei verband-materiaal, op winkelruiten, het kenteeken van het Roode Kruis. Artikel 27 der conventie heeft hieraan een einde gemaakt.

De regeeringen die geteekend hebben en welker wetgeving thans nog niet voldoende is, verbinden zich de noodige maatregelen te nemen, of aan hare wetgevende lichamen voor te stellen, ten einde ten allen tijde te verhinderen het gebruik maken door particulieren of door niet krachtens dit Tractaat daartoe gerechtigde vereenigingen van het emblema of den naam van „Roode Kruis" of „Kruis van Genève," in het bijzonder voor handelsdoeleinden, door middel van fabrieks- en handelsmerken. Ingevolge een wettelijke bepaling, wet van 7 Januari 1911, is dit in ons land derhalve op grond van dit artikel 27 verboden, en is van alle winkelruiten, waar verbandstoffen verkocht worden, van alle verbandpakjes evenzoo het roode kruis verdwenen en omgezet in allerlei daarop gelijkende, maar toch goed ervan te onderscheiden kruizen in andere kleuren, of kleur-combinatiën.

Bovendien heeft het legerbestuur in ons land, om misbruiken te voorkomen, gelast dat op alle particuliere inrichtingen welke beschikbaar gesteld en door het hoofdcomité aanvaard zijn, voor het Roode Kruis, verboden het emblema van het Roode Kruis te voeren, zoolang niet in die inrichtingen werkelijk zieke of gewonde militairen verpleegd worden, uitgezonderd de magazijnen, waar goederen van het Roode Kruis bewaard worden. Dit alles geldt ook voor die inrichtingen, die zieke of gewonde geïnterneerde militairen van naburige oorlogvoerende staten huisvesten. Aldus is in 't algemeen de inrichting van het Roode Kruis en voor Turkije de Roode Halve Maan.

Hieruit blijkt, dat naast de militaire geneeskundige dienst in oorlogstijd beschermd door de conventie van Genève, in de meeste landen een vereeniging bestaat, genaamd het Roode Kruis. Voor Nederland is dit het Nederlandsche Roode Kruis. Naast deze vereeniging zijn bij Koninkl. besluit van 19 Maart 1913 ook nog erkend de vrijwillige vereenigingen tot hulpbetoon aan den militairen geneeskundigen dienst onder bescherming van het tractaat van Genève, n.l. de Commanderij Nederland der Johanniter Orde en de Nederlandsche afdeeling der Ridders van Malta, onder voorbehoud, dat zij in geval van mobilisatie zich onderwerpen aan de algemeene leiding van het Nederlandsche Roode Kruis.

Welk doel dus het Nederl. Roode Kruis in tijd van oorlog heeft, is reeds duidelijk geworden. Maar in tijd van vrede is het doel mede te werken tot leniging van den nood bij ziekten of rampen in binnen- of buitenland. Volgens art. 3 van het algemeen reglement tracht de vereeniging dit doel te bereiken door :

1o. het houden van bijeenkomsten, het bestudeeren van de behoeften van den geneeskundigen dienst bij leger en vloot, en van de verbeteringen in de middelen van vervoer en verpleging van gewonden en zieken.

2o. het aanwerven en onderrichten van mannelijke en vrouwelijke personen, geschikt en bereid om in tijd van oorlog persoonlijke diensten ten behoeve van gewonde en zieke krijgslieden te verleenen.

3o. bijeenbrengen van vervoer en verplegingsmiddelen, kleederen, ondergoed, linnengoed, enz. en het zich verzekeren van de beschikking in oorlogstijd, over lokalen, ter verpleging van gewonden en zieke krijgslieden.

4o. het verzamelen van gelden ter bestrijding van de uitgaven die voor een en ander noodzakelijk zijn.

5o. het verrichten van zoodanig maatschappelijk werk, dat de belangstelling der bevolking in zijn streven levendig gehouden en zijn bloei bevorderd worde.

6o. zich in betrekking te stellen met vereenigingen en instellingen, die een overeenkomstig doel beoogen, of tot de vervulling van de aanvaarde taak kunnen medewerken.

In tijd van oorlog, door :

1o. het zenden van personeel en materieel tot verpleging of vervoer van gewonden en zieken naar het oorlogstooneel, of waar dit noodig wordt geacht, naar de aanwijzing van het hoofd-comité.

2o. het inrichten van gebouwen of lokaliteiten ter verpleging van gewonde en zieke krijgslieden en het voorzien in, hetgeen voor die verpleging noodig is.

3o. het verleenen van andere hulp, door de omstandigheden gevorderd, voor zoover het Comité daartoe in staat is.

4o. voorzien in middelen tot dekking van de alsdan noodige uitgaven.

N.

Twee Nachten.

BRIEVEN UIT BELGIE.

O, nacht, dien ik nooit vergeten zal van mijn heele leven, al bleve dit ook duren in eindelooze lengte van dagen!

Verschrikkelijke, huiveringwekkende nacht! Zóó had ik nooit gedroomd Antwerpen, eens te zullen zien, 'n onmetelijke somber zwarte rookzuil, doorblikseind van 't onheilbrengende vuur van barstende granaten en heel de schrikkelijke lucht door, die als 'n onweer teisterde de schoone stad — nu 'n plaats van verdoemenis. — Onophoudelijk donderden talloos vele kanonnen van altoos somberder woede. Gruwelijke nacht van schrikkelijkst menschenlijden, van neergeslagen doodende wanhoop.

Vóór me zwart de ellende, die kroop uit den grond met 't stramme strompelen der vele doodvermoeiden.

Toen ineens als 'n hellevisioen, Esschen met z'n statie. Tientallen van duizenden had hier de misère neergesmeten tot op de trottoirs voor de huizen, waar ze wachtend lagen als goederen opgestapeld, de stakkers. De bureaux van 't station, de localen der douane, de gangen, de wachtkamers; letterlijk elk hokje, elk krotje lag volgepropt. En buiten lagen ze onder de kap en op 't terrein in de honderde wagens die er stonden huisden ze en in de loodsen en overal.

Worstelend vergeefs om slaap vervloekten ze 't noodlot, den Duts, den Engelsman, tot den Hollander toe.

Je kon niet zien naar dien zwoegenden wriemelenden bonte-kermis-hoop-bagage, waaruit voortdurend geklaag en geseur opsteeg zonder tot tranen toe ontroerd te worden. En 't leed deed stokken in je keel de stem die spreken wilde troost voor de stakkers.

Schieten ze nog altijd? kwam er dan een schuw buiten 'n bureau gekropen. „Joa zulle antwoordde hij zich zelf en dat halfluid gesproken antwoord huiverde door den hoop ongelukkigen daar in 't bureau.

In 'n hoek giechelden 'n paar jongelui; ach ja, ook daarvoor vonden er ten slotte nog den tijd.

't Was verschrikkelijk; 't was helsch. Tegen drieën kwam n soort van trein uit de richting Antwerpen; een machinist was er op eigen houtje met 'n locomotief en 'n partij wagens van door gegaan. Midden in den trein die grootendeels uit goederenwagens bestond, liep 'n andere locomotief door niemand bestuurd.

Tusschen de tralies der wagens door keken de stom-angstige oogen van saamgepropte vluchtelingen als oogen van opgejaagd wild. Zonder signaal of wat reed de trein langzaam door naar Roozendaal.

En 'k ben er opgesprongen, blij weg te zijn uit die verschikking. In den wagen bij 't licht van een kaarsje zat ik toen bij huilende vrouwen, om de verwoesting die de Duitsche granaten aanrichtten.

* * *

Dat was de eene nacht.

De andere was er een van nog grooter lijden, nog somberder en grootsch om den stillen gruwel die over 't wijde veld hing en de altoos voortsukkelende strompelaars op hun troosteloos pad.

't Was één uur toen ik in Rosendaal stond. Heel 't station was ingericht als slaapplaats en met honderden lagen ze op kussens en bossen stroo in wachtkamers, gangen en visitatiezaal en waar niet al. Onder de kap op 't perron lagen er en in de vele rijtuigen op 't terrein. En buiten 't station lagen ze in ziekenwagentjes van de ambulance. 'k Hoorde ze van onder 't bruine zeildoek grappen zeggen, d'een tegen d'ander.

Juist kwam 'n oude man aangestrompeld. In z'n hand droeg hij 'n kannetje van aardewerk. Meneer, vroeg ie me, „als er nog maar 'n heel klein plaatske was hier op de statie asteblieft, als we maar tenminste onderdak konden zijn".

Zeker vriend is er nog plaats, leidde ik hem met 'n roode kruisman de trappen op.

Wat hebt u daar in uw hand vroeg die den man.

Pap voor 't kind, mijnheer, antwoordde hij.

Hebt u dan nog 'n kind bij u?

Ja mijnheer, daar, wees hij; we zijn met twintig.

En daar kwamen voetje voor voetje gesukkeld 'n heele oude moeder, 'n man en 'n vrouw, nog 'n jonge vrouw, met 'n kind op den arm, 'n heele rist met kinderen en opgeschoten jongens met 'n doodop paard in 'n karretje.

Kan dat hier blijven staan hijgde mij de oude vrouw wijzend op 't karretje; d'r is zoo van alles in; 't is maar...

Zeker mensch, wees gerust er wordt voor gezorgd, heb ik haar afgebroken.

En weer bij al die anderen werden ze toen neergelegd op 't stroo...

Alle treinverkeer met Esschen was sedert den vorigen avond gestaakt; ik kon 'n auto krijgen maar 't wachten erop — tot twee uur — viel me te lang en zoo toog ik andermaal heen, den lijdensweg op die over Nispen België in loopt.

Honderdmaal heb ik over dien weg geloopen; twee breede grasstrooken aan beide zijden van een keiweg zoo kende ik hem steeds; nu in den manenschijn en later in den lichten dag ontwaarde ik geen spoortje meer van een enkel grassprietje. Een door honderdduizenden stuk geloopen aardweg aan weerszijden waar je maar heel moeielijk op vooruit kwam.

God! Wat moet hier 'n eindelooze stoet van menschenlijden zijn voorbijgetrokken.

De maan scheen hoog en stil en zilverwit viel haar hooge glans-fijne licht over 't rustende land. Kleine lichte wolkjes dreven stille blank-gepluimd.

Maar beneden langs den weg was 't een eindeloos jammerlijk blijven komen op strompelende stramme beenen van altoos meer menschen die haast niet voort meer konden.

Roode Kruis-auto's met personeel reden af en aan om levensmiddelen op te halen die in der haast van Antwerpen over de grens waren gebracht, en om hulp te brengen aan wat naast den weg onmiddellijk hulp behoefde.

Hoe korter naar de grens ik kwam hoe dichter die karavaan van rampzaligen werd.

Jonge kerels met in witte doeken gebonden pakken bagage zwijgend op stokken steunend bij 't stappen; 'n vrouw met 'n pak dat niet te zwaar was en 'n klein kind aan de andere hand.

'n Chiek gekleed heer in demi-saison en hooge boord trekkend achter hem aan 'n handwagen, hoog opgestapeld vol met allerlei bagage. Hoog boven zat 'n oud moedertje de parapluie op voor de kou en achter aan den wagen duwde, stevig stappend 'n net gekleede dame.

„Boas, kwam me ineens 'n oude man tegen, hedde gij me pjièrd niet gezien?

Nee vriend, 'k heb heusch geen paard alleen gezien, Wat was 't voor een paard?

Och, ge wit wel zo'n klein Belz pjièrd.

Bent u 't allang kwijt?

'k Wit nie, maar gister was 't er nog.

De man was met z'n familie in 'n boerenschuur 'n eindje van den weg af gelogeerd.

De droeve stoet bleef altoos door trekken; maar hoe langer hoe meer ik voertuigen zag stil staan langs den weg. Er boven op en eronder lagen de menschen te slapen.

Och waartoe 't alles zoo te vertellen.

In de weilanden langs den weg lagen matrassen en ander beddegoed neergelegd en daarop sliepen de menschen in dekens gedraaid, terwijl 't vroor.

'n Vrouwtje trok voorbij met 'n handkarretje waarin behalve de bagage kinderen lagen; achter 't karretje liep 'n geit.

Eenige boerenfamilies lagen langs den weg in een sloot slapend met niets om dan 'n simpele wollen doek kleine meisjes die de klompjes van de voetjes waren gevallen.

Meneer, komt me een vrouwtje tegen hijgen, kunnen ze hier nu wezenlijk niet meer komen de Dutsers? Nee moedertje heusch niet, onmogelijk.

Neie menier?

O, dat was wel 't allerellendigste die schrik die de menschen wezenloos maakte en zonder zinnen. Ze dachten dat ik gek was dat ik naar Esschen wilde dat door de Duitschers bezet was. Maar aan de uiterste grenswacht vroeg ik een Hollandsche luitenant of 't nu wezenlijk waar was wat al die menschen zonder onderscheid riepen; dat n.l. de Duitschers in Esschen waren.

Wel nee mijnheer, er is nog geen kwestie van.

En zoo ben ik dan de grens overgegaan, 't verlaten Esschen in. Letterlijk alles was gevlucht de grens over.

Zoo druk 't daar was, zoo doodsch was 't hier. M'n stappen klonken hol en koud tegen de echoënde muren der verlaten huizen, toen juist de klok op den toren drie uren sloeg.

Links en rechts ben ik door 't dorp gegaan; niemand van de bewoners heb ik gezien dan den pastoor voor z'n huisdeur.

Voor de rest bleef alles even doodsch de lange leege straten door. Maar eenmaal kwam 'n man naar me toe, met 'n angstig verlegen lachen wat of ik er van dacht of hij nu maar 't dorp zou uittrekken of dat hij nog 'n uurtje zou durven wachten, want vóór 't licht werd geloofde hij zouden „ze" toch wel niet komen. 't Was voor z'n vrouw zei hij, die in de kerk aan de statie 'n schuilplaats had gevonden. De stakker kwam van Rotselaar bij Leuven. 'k Heb hem gezegd, dat hij gerust nog 'n paar uur kon blijven tot 't dag was want dat ze voor dien tijd zeker niet komen zouden.

Door de leege straten kwam ik aan 't verlaten duistere station. In de vestibule zaten 'n tiental vluchtelingen met vele bagage, die mij in koor vroegen of er nog een trein zou rijden naar Rosendaal. 'k Wist er niets van.

Alles was verlaten, geen mannetje van 't personeel was te bekennen. Alle bureaux open en leeg...

Toch heb ik er één — den eenige van heel 't groote personeel van den Etat Belge te Esschen aangetroffen op 't telegraafbureau. In 'n hoek lag ie op twee stoelen onder 'n jas en sliep. In 't duister zag ik z'n hoed op 'n tafel liggen; anders had ik hem niet gevonden.

Hij werd wakker en herkende mij. 't was de laatste nacht dat hij dienst deed, zei hij. Zondagochtend zou hij afgelost worden. Maar er zou niemand meer komen; gister waren er ook maar een of twee meer geweest. Waar zijn ze nu? 'k weet niet... over de grens. En de onderchef? die ook.

Niemand was er meer dan hij alleen. En ook hij zou gaan 's morgens, want hij was vrij Zondag en Maandag. En er was niets meer te doen.

De telegraaf werkte alleen nog met Rosendaal. De rest was stuk en afgebroken.

We staken 'n petroleum lamp aan en op 'n tafel vond ik 'n telegram, slingeren van den vorigen avond — 't laatste dat de dienst tusschen Rosendaal en Esschen nu voorgoed gestaakt was.

't Hart vol weedom ben ik weg gegaan. Midden op 't terrein viel ik bijna over een groot Hughes telegraaftoestel dat midden op 't pad lag te rusten in den maneschijn...

Door verlaten straten ben ik weer teruggegaan. Honderden krijtopschriften op de dichtgespijkerde blinden en de muren der huizen grijnsden spookachtig in 't manelicht. Op sommige deuren zag ik met punaises tientallen brieven gestoken. 'k Ging heelemaal alleen nu want de lui die ik eerst in 't station vond, waren me al voorgegaan.

Op Hollandsch grondgebied begon de miserie opnieuw in den nu snel lichtwordenden nieuwen dag. En 't was zoo koud nu buiten, dat ik huiverde.

In Rosendaal worden alweer honderden vluchtelingen met extra-treinen verder 't land in verzonden.

't Is braaf van Holland, hoor ik Belgen zeggen.

HENRI ASSELBERGS.

Rosendaal, Zondagmorgen 11 Oct. '14.

De val van Antwerpen.

Zooals wij in ons vorig nummer reeds in het kort vermeld hebben, is de groote vesting Antwerpen in de handen der Duitschers gevallen. In een goede veertien dagen, — 25 September begon de feitelijke belegering van Antwerpen — heeft het materiaal van Krupp, dat bij de krijgsverrichtingen toch eigenlijk de overwinningspalm behaald heeft, een bres gemaakt in de weer onneembaar geachte fortenrijen en versterkingen rond de stad, en zijn de Duitsche legermassa's tot in België's laatste bolwerk doorgedrongen.

Over hetgeen den val van Antwerpen voorafging, wordt door een correspondent van „De Tijd" o.a. nog gemeld:

Zoodra het tegenhouden van de Duitsche invasie bij de Nethe niet slaagde, en de eerste forten van de buitenlinie gevallen waren, werd het duidelijk, dat tegen de overmacht de vesting niet te houden zou wezen. Nog vóór het bekende manifest van den gouverneur verscheen, waren door de Belgische regeering in overleg met de Engelsche en generale staven, maatregelen genomen, om het Belgische veldleger zooveel mogelijk ongerept terug te doen trekken.

Eerst tijdens het bombardement werden de petroleumtanks, waarvan men getracht had enkele te ledigen, in brand geschoten, terwijl verschillende lichters en voorraden in de Schelde zijn vernietigd en de sluizen opgeblazen.

Terwijl dit geschiedde en de stad zoo goed als geheel werd ontruimd, hadden bij de Nethe nog uit- en aanvallen plaats, welke den Belgen veroorloofden, nog enkele uren den toestand te beheerschen, dank zij den steun der nog overgebleven forten van de buitenlinie. Duchtig handhaafden zich die van Oude God, Mortsel, Hoboken, Wilrijck en Edeghem. Maar de aangekomen versterkingen veroorloofden den opdringenden Duitschers hun stellingen vooruit te schuiven, en hun zwaar geschut wist ook de nog standhoudende bezetting der buitenforten tot machteloosheid te dwingen.

Uitgeput, verkleumd, de hoofden verbonden met zwachtels en de kleeren besmeurd met modder, zag men hen samen bij troepjes op de binnenste verdedigingslinie terugtrekken. Twee commandanten lieten hun onverdedigbaar gewonden versterkingen in de lucht vliegen en vernagelden de onvervoerbare kanonnen; van een en ander werden de munitiekamers in brand geschoten; enkele handhaven zich nog enkele dagen, geheel geïsoleerd, bolwerken van dapperheid, maar vruchteloos.

Het zware en meedoogenloze bombardement heeft de stad niet zoo geruïneerd, dat zij voor meer dan een honderdste gedeelte onbewoonbaar zou zijn. Dit zonder overdrijving.

Het ergst zijn getroffen Borgerhout, Berchem, de Antwerpsche staties, het

Justitiepaleis, een paar kerken en kloosters, enkele paleizen en havenwerken. In den ergsten nood begonnen de gevangenen hun celdeuren te rammelen, daar enkele bommen het dak van de gevangenis hadden doorboord. Zij huilden als krankzinnigen en op last van den procureur van het gerechtshof heeft toen de cipier de gevangenen in vrijheid gesteld, die brieschend door de straten vloden, alsof duivels hen op de hielen zaten. Enkelen maakten van de verwarring gebruik om kleine plunderingen en diefstallen te ondernemen, die echter gewapenderhand werden onderdrukt.

Vrijdagmorgen zond de Duitsche bevelhebber een vierden parlementair, om de overgave te eischen. Toen zij geweigerd werd, maakten de Duitschers onder een laaisten regen van artillerielood alles gereed voor de bestorming van de laatst gehandhaafde stellingen. De overgebleven manschappen der bezetting en hulptroepen waren stilekens aan teruggetrokken. Ook de gemakkelijk vervoerbare kanonnen werden stadwaarts gehaald in de richting van Boom. De laatste Engelsche verdedigers trokken over de noodbrug bij het hoofd van Vlaanderen, die zij achter hen met dynamiet opbliezen. Toen de Duitschers tot den stormloop waren overgegaan, vonden zij de verdedigingslinie verlaten. Troepen cavalerie drongen het eerst de stad binnen en bezetten het stadhuis, het postkantoor, de tijdelijk gebruikte gouvernementsgebouwen en officieele gebouwen, de Groenplaats, de Keizerslei en de havenwerken. Onmiddellijk trachtten zij een noodbrug te slaan over de Schelde en men kan begrijpen, dat zij spoedig de teruggetrokken troepen der bondgenooten op de hielen zaten.

Vrijdagavond is het Duitsch bestuur over Antwerpen ingesteld.

* * *

Een correspondent van de „N.R.Ct." vernam te Antwerpen van een hooggeplaatst Belgisch ambtenaar, die alles heeft bijgewoond, nog de volgende bijzonderheden van de overgave van Antwerpen :

Nadat de Belgen Donderdagavond reeds afgetrokken waren, volgden Vrijdagmorgen vroeg de Engelschen, waarvoor de schipbrug over de Schelde, die eerst gedurende den oorlog gemaakt is, nog intact gelaten was. Manschappen van het zevende linie-regiment dekten den aftocht, en toen de laatste Britsche soldaat over de brug was, werd deze door de Belgen vernield. Dit moet Vrijdagmorgen vroeg gebeurd zijn, want reeds om 9 uur begaf zich burgemeester de Vos met den heer French, onder bescherming van de witte vlag, naar de Duitsche stellingen.

Nauwelijks was hij vertrokken en buiten de stad, of over de Groote Markt zag men een Duitsch commandant met een officier te paard naderen, eveneens met een witte vlag, die verzocht bij den militairen gouverneur van de stad gebracht te mogen worden.

Toen men hem meedeelde, dat deze met het leger vertrokken was, bleek het, dat slechts met de militaire autoriteiten onderhandeld mocht worden, maar hij kwam toch ten stadhuize en sprak met den gemeenteraad. De stad was toen geheel verlaten, er was bijna geen mensch meer in ; de Duitschers konden zonder hinder binnentrekken, daar er geen Belgisch of Britsch soldaat meer op den rechteroever van de Schelde was, behalve in de forten, geheel in 't Noorden, die aan hun lot overgelaten waren, en aan geen tegenweer dachten. In die omstandigheden was van onderhandeling over de voorwaarden, waarop de Duitschers zouden mogen binnentrekken, geen sprake.

De Duitsche parlementair zal dat ook wel ingezien hebben. Ten minste, hij begaf zich kalmpjes in de stad, alsof deze zich reeds in zijn handen bevond, wat dan ook feitelijk het geval was, daar hij en zijn adjudant de eenige soldaten waren, die de stad bezet hielden.

Blijkbaar hebben de Duitschers den burgemeester als gijzelaar bij zich gehouden, want de Duitsche troepen trokken reeds tusschen 12 en 1 uur 's middags de stad binnen, terwijl de burgemeester eerst tegen vier uur terugkwam en zich sedert in zijn woning ophoudt. Zooals men wee, hadden de Belgen de petroleumtanks stuk geschoten en vele schepen laten zinken. Waar al de schepen gebleven zijn, kan ik mij niet begrijpen. Ik zag geen enkel groot schip en ten hoogste een dertigtal kleine bootjes en schepen, terwijl de stukken van de schipbrug hier en daar half in 't water hingen.

Mijn zegsman wees er op, hoe geregeld de aftocht geweest was, en dat de Duitschers in het geheel geen gevangenen gemaakt hebben.

Ik moet het beweren van mijn zegsman in twijfel trekken. Van orde en regelmaat bij den terugtocht kan niet veel sprake geweest zijn. Een bewijs hiervoor zijn de tallooze achtergelaten kanonnen op de schansen en in de straatversperringen ; zelfs kleine kanonnetjes, die twee paarden hadden kunnen trekken, zijn achtergelaten. En dan had men ook de bezetting der Noorderforten — die ik op 5000 man schat — niet aan hun lot overgelaten. Het was tragisch die kolonnes daar uit hun forten te zien trekken in den killen morgennevel. Waarheen ? Ze wisten het niet ! Eindelijk is het aantal gevangenen dat de Duitschers bij St. Nicolaas namen, ook een bewijs der verwarring. Daar werd de achterhoede afgesneden en vielen bijna tienduizend Belgen en Engelschen in de handen der Duitschers, terwijl er meer dan drieduizend de Hollandsche grenzen overschreden.

De verwoesting in Antwerpen is betrekkelijk gering. Bij de Groenmarkt, in de Rue der Souliers, zijn wel een paar huizen verbrand, maar na de verschrikkelijke beschieting, waarvan we hebben gelezen, hadden we ons de schade veel grooter voorgesteld.

Maar, zooals ik zei en herhaalde, de verwoesting is werkelijk onbeduidend en de paar huizen, die in de Rue des Lits en Rue des Peignes verwoest zijn, maken den indruk van een stadsbrandje. De Duitsche soldaten zijn met de Brusselsche brandweerlui bezig de nog brandende en rookende huizen te bespuiten en ik ben overtuigd, dat dit op het oogenblik alweer voorbij is.

De bommen van de Zeppelin hebben eigenlijk meer verwoesting in het hartje van Antwerpen veroorzaakt dan de beschieting der Duitschers, die zeker in een paar dagen het vele glas van de straat verwijderd zullen hebben, en dan zal men van verwoesting nauwelijks meer wat vinden. Om alles vast te kunnen stellen, bezocht ik ook het station, het station Central, dat iedereen kent en waarvoor zich de hoofdboulevards van Antwerpen uitstrekken. Niet één huis is daar verwoest, ofschoon alles nu gesloten en doodsch is. Ik ging verder tot de Place de Meir en vond alles, alles volkomen gaaf. Het ééne huis, mij bekend door de bomontploffing van de Zeppelin, in een zijstraat, schuin tegenover het paleis des konings, is nog altijd het eenige huis, dat in deze heele buurt, de beste van Antwerpen, verwoest is.

De corresponden zegt verder, dat hij bij zijn terugkeer te Capelle den vluchtelingen uit Antwerpen meedeelde, dat zij naar hun stad konden terugkeeren. Het waren verstandige vluchtelingen ; zij juichten en keerden terug naar Antwerpen.

* * *

Het voordeel, dat het bezit van Antwerpen den Duitschers oplevert, is natuurlijk in de eerste plaats negatief, aangezien een centrum, van waaruit de verbindingslijnen en de flank konden worden bestookt, heeft opgehouden te bestaan. Men kan echter verwachten, dat de Duitschers nu zullen trachten zich met spoed van geheel Vlaanderen met Ostende meester te maken. Zij krijgen alsdan een landingshaven voor Engelsche troepen in bezit en kunnen wellicht den uitersten linkervleugel der bondgenooten benauwen.

De dood van een held.

In een Fransch dagblad vond de Msb. volgend relaas :

„Ik wil u iets vertellen wat ik heb bijgewoond. O, 't is een heel eenvoudig feit, bijna banaal, helaas ! in deze dagen : de terugkeer naar de geboortestreek en de dood van een kleinen gewonden soldaat."

Een maand geleden had ik in de stad, waar ik de baden gebruikte, een trein met gemobiliseerden zien vertrekken ; gesierd met slingers van groen als voor een feest, meevoerende dappere en stevige soldaten en vroolijk, van die echte Fransche vroolijkheid, weet je die van hen het eerste volk der wereld maakt.

Zoo ze al een traan lieten vallen, toen ze „tot weerziens" zeiden, dan was deze toch spoedig weer gedroogd — zij zijn zoo vol vertrouwen.

Mij was er onder de anderen vooral één opgevallen, een blonde jongen, uiterlijk nog een knaap, die zijn kameraden met zijn grappen vermaakte.

Zijn moeder, die hem begeleidde, was zoo gekweld door harteleed, — zij was reeds bejaard, en had den doordringenden blik van hen, die veel geleden hebben — zoo dat ik geloof, dat hij voor haar zich zoo vroolijk voordeed.

De trein floot reeds en nog klampte zij zich vertwijfeld aan hem vast. „Allons, tot ziens, moedertje", zei hij ditmaal met een beetje gedwongen losheid, je moet me laten gaan en je hebt me nog niet gezegd wat ik uit Berlijn voor je mee moet brengen ?"

„Je leven, mijn jongen", riep ze met een stemgeluid, dat pijn deed.

Ik dacht aan dezen uitroep, toen ik te wachten stond op den trein, die ons diezelfde soldaten gewond zou terugbrengen. Helaas ! hoevelen waren er daar niet in, die alleen naar huis kwamen, om er te sterven !

Heel, heel vroeg te voren stond het buiten het station zwart van menschen, alle vrouwen der stad, zusters geworden in dezelfde onrust. In de eerste rij herkende ik haar, die den kleinen blonden soldaat had vergezeld op den eersten dag der mobilisatie. Zij stond stokstijf, gespannen in de koorts van 't wachten, terwijl hare oogen den horizont verslonden. Zij, ook was het, die 't eerste mompelde : „Daar zijn ze !"

En ja, daar zag men den trein langzaam naderen, moeizaam de helling opstijgend als een hijgend paard.

Eindelijk stoomde hij het station binnen en eene geweldige ovatie steeg uit de menigte op. Schreeuwend en schreiend en handenklappend brulde men : „Leve het leger ! Leve Frankrijk ! bravo soldaten !" En dan een gejuich als een stormende oceaan, toen de gewonden, uit de portieren leunend, glimlachten en ons met de hand toewuifden.

Te midden van die geweldige ontroering hoor ik plotseling een wilden kreet ; „Mijn zoon !" en ik zie een vrouw zich storten op een ziekenbaar, die door vier ambulanciers omzichtig wordt gedragen. Een voorgevoel overvalt me. En ja, 't is de moeder van den kleinen blonden soldaat, die haar kind herkende, in dien zoo wasbleeken gewonde, die nauwelijks adem haalde.

De brancardiers verwijderden haar zachtkens : „Laat hem, madame, men brengt hem naar hospitaal 63, daar kunt ge bij hem komen". Maar zij luisterde niet : „Jean, mon petit".

De gewonde opende de oogen, een zachte glimlach wuifde over zijn gezicht en als hij haar herkende, zei hij „Maman", en viel dan weer terug op de baar.

„O snikte ze, in welk een toestand krijg ik hem terug. Hij is verloren !"

Daar ik zelf ziekenoppasser was in hospitaal 63, deed ik alles, wat ik kon, om hem te redden. Arm kereltje, meer dan ooit te voren, zag hij er nu uit als een knaap, met zijn naïve kinderoogen om hulp smeekende.

„Wat heeft hij ?" vroeg ik, terwijl ik hem de lippen vochtig maakte. „Een granaatsplinter in de dij", zeide men mij en ik kon onmiddellijk zien hoe bijzonder gevaarlijk zulk een wonde is. „Ach ! de strijd was dan ook heet, hoor" zei een der soldaten.

Eenige dagen had ik toch hoop mijn kleinen gewonde in 't leven te behouden. De ijverige verzorging, zijn moeder, de lucht van zijn geboortestreek schenen het leven in hem te herwekken. En daarbij wilde hij zoo graag blijven leven !

Hij vertelde ons episoden uit den oorlog ; „De Duitschers zijn net zoo slap als vijgen, zeide hij in zijn eigen gevonden beeldspraak, en hebben alleen dan wat lef, wanneer ze talrijk zijn en door hunne officieren worden opgejaagd !

O, wat zijn ze daar bang van ! Het is werkelijk waar, hunne luitenants zijn niet zooals ge onzen. Onze luitenant weet u, was als een broer !"

En hij schreide zonder valsche schaamte, want deze luitenant was gesneuveld te Saint-Dié en juist wegens zijn pogingen om hem te redden was de soldaat gewond geworden.

Onder het vuur van den vijand en terwijl hij zelf al gewond was, had hij de zorg voor zijn zwaargewonden luitenant op zich genomen en den terugtocht van het peleton geleid.

Toen hij een ambulance bereikt had, was zijn wanhoop eindeloos, als hij bemerkte dat de luitenant dood was.

„Maar toch, zoo zeide hij, heb ik in ieder geval zijn lijk gered uit de handen der Pruisen.

Wegens zijn moedig gedrag had de gewonde de militaire medaille gekregen en lachend zeide hij tot zijn moeder : „Je zult later wat trotsch zijn als je aan den arm van een gedecoreerde door het dorp wandelt". Zij schudde echter het hoofd : „Ik had je liever gaaf en ongeschonden teruggekregen".

Hij had heimwee naar den strijd en als zoovele anderen sprak hij slechts van teruggaan. Welk een kracht moet er in den oorlog toch gelegen zijn, dat hij van het heroïsme zoo iets eenvoudigs maakte, dat men er zelfs niet meer aan denkt er zich over te verwonderen !

„Wanneer zal ik terug kunnen gaan ? Te Saint-Dié hadden wij de granaten der Duitsche vliegtuigen boven ons en het vuur der machinegeweren voor ons. Dat richtte verwoestingen aan. En toch wij weken niet terug !"

Ik vroeg hem welk effect de mitrailleuse teweeg bracht.

„Den eersten keer, zeide hij, is het ontzettend. Dat fluit, dat fluit, de kogelregen, niets gaat er langs. Maar dan gewent men er zich spoedig aan. Ziet ge — en zijn oogen glansden — wanneer ge daarginds zijt, staat men boven zichzelf, men voelt geen vermoeienis meer en geen pijn. Men wil slechts een ding. Voorwaarts. Ah ! Kon ik maar weer opnieuw beginnen !"

Helaas ! een plotselinge bloeduitstorting ontnam ons alle hoop. Hij zelf voelde het en vroeg een priester. „Want, ziet ge, moedertje, zei hij, toen hij haar angst zag, wanneer ge heengaat, is 't beter gereinigd heen te gaan."

Terwijl ik haastig een altaartje oprichtte, kwam de ziekenzuster met een priester terug en wij hoorden den stervende fluisteren, terwijl hij op zijn moeder wees : „Ge moet haar trachten te troosten zeg, mijnheer pastoor, dat zal voor haar een zware slag zijn !"

Nadat deze kleine heldhaftige ziel de absolutie had gekregen, ging de geestelijke over tot de zoo hartroerende plechtigheid van het H. Oliesel.

Opnieuw trof mij het verheven en om zoo te zeggen transfigureerend karakter der katholieke mysteriën, want de stervende werd van heldhaftig, sublieem en zeide dingen, die aantoonden dat hij reeds gestegen was naar hoogere sferen.

Zoo zeide hij op 't oogenblik, dat men zijne borst zalfde, terwijl hij er naar wees : „Ik was zoo trotsch, toen de kolonel hierop het kruis hechtte. Nu heeft mijn borst het kruis van Onzen Heer Jezus-Christus. Dat is nog veel beter, en dat moet je tot troost zijn, moedertje !" En zich tot mij wendende, zeide hij : „Ge moet aan de kameraden, die vrees hebben, zeggen, dat het zoo moeilijk niet is te sterven."

„Ja, zeide iemand, halfluid, wanneer men zoo dapper is als hij."

„Neen, antwoordde hij, wanneer men sterft voor God en zijn vaderland."

Maar spoedig raakte zijn verstand verbijsterd, hij begon te ijlen en schreeuwde met schorre stem : „In de rechter flank marsch !... Voorwaarts ! Ophouden met vuren !"

Op 't oogenblik, dat de priester, die de gebeden der stervenden zeide, uitriep : „Vertrek, christene ziele...", spande zich zijn wilskracht nog eenmaal en rochelde hij, „Vive la France ! vive...", en een weinig bloed kwam over zijn lippen.

Ik boog mij over hem heen. Weer had hij dat glimlachend gezicht, dat ik had gekend, met die jongensachtige uitdrukking. Hij is dood...

En terwijl zijne moeder hem de oogen toedrukte, zonder tranen, alsof de heldenziel van haar zoon in haar was overgegaan, nam de priester me terzijde.

„Welnu ! zeide hij, wanneer men zulk een dood aanschouwt, komt er dan niet een eindeloos vertrouwen in uw hart ?

Hoe ziek Frankrijk ook is, toch heeft het nog schoone dagen te beleven, want gevallen van zulk een dood zijn zijn losprijs, of beter gezegd zijne verlossing".

En wat mij betreft, ik heb de overtuiging, dat alle opstandingen mogelijk zijn, alle verwachtingen mogelijk, wanneer ik een volk zie, dat tot zulk een hoogte weet te brengen dien levenwekkenden adem van alle zegenpralen : de élan."

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Het nieuws van het oorlogsterrein is weer bijzonder schaars. Hoewel de verovering van Antwerpen voor de Duitschers van een zeer groot belang moet geacht worden, toch vernemen wij tot dusverre niet, dat de gevolgen voor de verdere operatie's in België bijzonder verstrekkend zijn.

Een der voornaamste bedoelingen tot den aanval en de inneming van Antwerpen, was voor de Duitschers natuurlijk het verpletteren van het Engelsch-Belgische leger, dat een voortdurende bedreiging bleef voor de Duitsche verbindingslinies. Hoeveel voordeelen en successen de Duitschers nu behaald mogen hebben met de inneming van de veste en hoe groote en welkome voorraden vooral in hun handen mogen gevallen zijn, de boven-aangegeven opzet is hun niet geheel gelukt: een groot deel van het Belgisch-Engelsche leger heeft gelegenheid gevonden, zich tijdig terug te trekken om door Fransche marine-troepen en Engelschen versterkt, in Vlaanderen de operaties voort te zetten. Het is niet uit te maken nog, hoe groot dat deel van het Belgische leger is en evenmin natuurlijk, hoe vele versterkingen over Ostende weer zijn aangevoerd.

De Duitschers zijn intusschen met groote snelheid voorwaarts getrokken. Na de bemeestering van Antwerpen, hebben zij nie. veel troepen in de stad gelegerd, maar zijn voor een goed deel onmiddellijk voorwaarts gerukt. Zij hebben daardoor de Belgisch-Engelsche troepen ten noorden van Antwerpen, uit de forten, den weg zuidwaarts afgesneden en deze looze troepen gedwongen, zich door Nederland te laten interneeren.

Verder hebben de Duitschers hunne noorderlinie uitgebreid en Maandag de stad Gent bezet, terwijl kan worden verwacht, dat zij weldra het westelijk gebied van België geheel zullen bezetten.

Veel tegenstand van het overschot van het Belgische leger lijkt niet meer te verwachten. En een poging van de Engelschen, om Antwerpen te hernemen, behoort, zoolang de verbondenen in Frankrijk geen beslissende overwinning hebben behaald, en de Duitschers uit Frankrijk terugdrijven, tot de groote onwaarschijnlijkheden. Een nederlaag van de Duitschers zou vanzelf de ontruiming van België tot gevolg hebben. Maar zoover zijn we voorshands nog niet.

* * *

De groote slag in Frankrijk blijft nog maar steeds onbeslist. De berichten zijn zeer vaag, en hoewel de Franschen wel eenige voordeelen schijnen te hebben behaald, leggen deze echter te weinig gewicht in de schaal om eene beslissing te kunnen verwachten.

Bovendien luiden de berichten nog zeer tegenstrijdig, want terwijl van Fransche en vooral van Engelsche zijde van groote successen gesproken wordt, houdt het officieele Duitsche bericht vol, dat ten Westen van Rijssel de Fransche cavalerie zware verliezen geleden heeft. Wie van beide partijen gelijk heeft, valt nog moeilijk uit te maken, Want de feiten moeten zich wel snel op dit punt van het oorlogsterrein ontwikkelen en de waarheid aan het licht doen komen.

* * *

Ook van het Oostelijk oorlogsterrein, zijn de Russische en Duitsche berichten op verschillende punten nog tegenstrijdig. Opmerkelijk is het alleen, hoe in het Duitsch communiqué niet van een voorwaarts dringen der Duitsche troepen melding wordt gemaakt, maar alleen van een afslaan der Russische aanvallen. Dit klinkt heel anders dan de groote overwinningsberichten van voor eenige dagen.

Het belangrijkste feit is wel het ontzet van het door de Russen belegerde Przemysl. Hier blijkt wel uit, dat het Oostenrijksche leger niet zóó reddeloos verslagen was, als de Russen het hebben doen voorkomen.

Het ontzet van Przemysl wijzigt den toestand in het Oosten aanmerkelijk en kan de verdrijving der Russen uit Oost-Galicië, waar ze zich al hadden geneteld, tot gevolg hebben.

Op dit oogenblik moet men zeggen, dat Duitschland en Oostenrijk er niet slecht vóór staan. Een beslissing is intusschen noch op het eene, noch op het andere oorlogsfront in uitzicht. Het kan nog heel lang duren.

* * *

Op het oorlogsterrein ter zee valt weer melding te maken van een nieuwe daad van een Duitschen onderzeeër, die de geweldige beteekenis, die deze scheepjes voor een zee-oorlog hebben en de groote rol, die zij kunnen spelen, ten volle weer belicht. Een betrekkelijk nieuwe, groote kruiser van de Russische vloot, de „Pallada," is door een Duitschen onderzeeër getorpilleerd en met man en muis vergaan. Het is weer een nieuwe troef in de handen der strategen, die de bruikbaarheid van deze notedopjes boven de geweldige slagschepen in den zeekrijg gebleken.

HET OORLOGSTOONEEL IN BELGIE.

De terugtocht uit Antwerpen.

Toen Vrijdagochtend de terugtocht uit Antwerpen begonnen was, probeerden de Duitschers onmiddellijk, zooals te begrijpen was, den aftocht onmogelijk te maken, door bij Dendermonde den vijand in de flank aan te vallen. Wel werd het Britsch-Engelsche leger gedekt door flinke troepen op de flanken, maar die waren alleen maar voor infanterie-aanvallen en de Duitschers wisten met artillerie bij Dendermonde door te rukken en over St. Nicolaas heen de flank van den vijand aan te vallen. Dat gebeurde met artillerie, die op een kilometer of acht afstand bleef en toen deze met verbijsterende juistheid shrapnells uitbraakte op de terugtrekkende bataljons ontstond er al gauw een soort van paniek onder de terugtrekkenden, omdat men geen vijand zag en alleen maar die ellendige shrapnells met ontzettende juistheid in de gelederen zag springen, waardoor telkens mannen vielen. De Engelschen, die nog over de meeste physieke en moreele kracht beschikten, omdat ze het kortst aan het front waren geweest, ondergingen den vuurdoop als helden, hierin voorafgegaan door hun officieren, maar de Belgen voelden dit als het toppunt hunner ellende, die niet meer te dragen was. Hun officieren baden en smeekten hen kalm te blijven, maar niet overal gelukte dat... Ze wilden weg van dien moordenden regen van lood en ijzer, die fluitend op hen afkwam en met helsch lawaai boven hun hoofden en in hulane gelederen barstte, zonder dat een vijand te zien was. Ook voor de Engelschen stond het vast, dat er te kiezen was tusschen twee dingen : langzaam wachten tot het shrapnellvuur ook den laatsten man getroffen zou hebben of terugrekken op de grens van het neutrale Holland. Men koos het laatste en trok kalm terug, onafgebroken gevolgd door het vuur der onzichtbare Duitsche kanonnen.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

AARDENBURG, 11 October. Het Belgische leger is Brugge voorbijgetrokken, terwijl de koning en de koningin daar Zaterdagmorgen om half elf per auto zijn doorgekomen. Zondagmiddag werd ten zuiden van Brugge zwaar kanongebulder gehoord.

TERNEUZEN, 12 October. Na gisteren bij Quatrecht en Melle in gevecht te zijn geweest, trokken de Engelsche troepen door Gent terug naar Zeebrugge.

Gent is heden door de Duitschers bezet.

Omtrent de bezetting van Gent door de Duitschers vernemen wij nader, dat Maandagmorgen omstreeks 10 uur een kleine troep cavalieristen daar aankwam en zich naar het Stadhuis begaf. Nadat de commandant zich met B. en W. had onderhouden, werd op het stadhuis de Duitsche vlag geheschen. Een grootere colonne wordt elk oogenblik te Gent verwacht.

De Belgische troepen waren weggetrokken, zoodat de bezetting der stad zonder eenig verzet geschiedde.

Naar 't schijnt bereidt men zich te Ostende voor op de spoedige aankomst der Duitschers. Gegoede families hebben althans hun bagage reeds naar Nederland gezonden.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Oct. De officieele mededeeling van vanmiddag drie uur luidt :

Verscheidene pogingen van den vijand om Atrecht te vermeesteren en de Oise tusschen Lassigny en Roye over te trekken, zijn mislukt.

In het centrum hebben wij enkele vorderingen gemaakt op de hoogvlakten aan den rechteroever van de Aisne beneden Soissons.

Ten Oosten en Zuid-Oosten van Verdun hebben wij een nachtelijken aanval afgeslagen.

Ten noorden van St. Dié is een brigade marine-fuseliers den 9en dezer en in den nacht van den 9den op den 10en dezer slaags geweest met de Duitschers en heeft ze met groote verliezen teruggeslagen.

BERLIJN, 12 Oct. De generale staf deelt uit het hoofdkwartier d.d. 11 October mede : Ten Westen van Rijssel werd op den 10en door onze ruiterij eene Fransche divisie cavalerie geheel verslagen en bij Hazebroeck een andere Fransche cavalerie-divisie onder zware verliezen teruggedrongen.

De gevechten aan het front leidden in het Westen tot nu toe tot geen beslissing.

PARIJS, 13 Oct. Het officieel communiqué van 11 uur gisteravond meldt :

Geen bijzondere inlichtingen. Er hadden heftige aanvallen plaats op het geheele front. Op vele punten hebben wij terrein gewonnen ; nergens zijn wij teruggeweken.

* * *

VAN 't OOSTENRIJKSCH-RUSSISCHE FRONT.

WEENEN, 11 Oct. Gisteren hebben de Russen een stormloop op het Zuidelijke front van Przemysl gedaan, die is afgeslagen. Daarna is de terugtrekkende beweging der Russen algemeen geworden. Zij hebben het Westelijke front moeten ontruimen en onze ruiterij is daar reeds de stelling binnengereden.

Vijf tot zes divisies Russische infanterie, die bij Lancut stand hielden, moesten naar de San vluchten Verder is een divisie kozakken met een brigade infanterie ten oosten van Dymow teruggeworpen. Onze troepen zitten de Russen overal op de hielen.

WEENEN, 11 Oct. Het snelle optreden van de Oostenrijksche troepen heeft Przemysl ontzet. Onze troepen zijn de vesting binnengetrokken.

Overal waar de aftrekkende Russen

stand hielden, zijn zij verslagen en op hun vlucht aan de overgangen der rivier bij Siniawa en Lezajsk (aan de San ten noorden van Jaroslaw) in groote getale gevangen genomen.

PETROGRADO, 13 Oct. De generale staf deelt een communiqué van den opperbevelhebber mede, waarin gemeld wordt, dat op 11 Oct. gevechten begonnen op den linkeroever der Weichsel in de richting van Iwangorad en Warschau.

Van de andere punten van het front zijn geen veranderingen te melden. Detachementen Russische cavalerie zijn verschillende bergruggen der Karpathen overgetrokken en de Hongaarsche vlakte binnengetrokken.

DUITSCHE ONDERZEEËRS IN ACTIE.

Gisterenmiddag ontvingen wij van V. D. het volgende telegram:

PETROGRADO. De Marinestaf deelt het volgende mede:

Zaterdag vielen Duitsche onderzeeërs in de Baltische zee den kruiser Admiraal Macraroff aan, die in zee stil lag om een verdacht vaartuig dat onder Nederlandsche vlag voer, te inspecteeren. Een van deze onderzeeërs zond verschillende torpedo's af, die echter geen doel troffen. Den volgenden dag, Zondag, vielen Duitsche onderzeeërs de Russische kruisers Bajana en Pallada aan. De Pallada werd getorpedeerd. Een ontploffing volgde en het schip verdween met de geheele bemanning, ± 600 man, in de diepte.

* * *

DE BELGISCHE REGEERING NAAR BORDEAUX.

De Belgische regeering is reeds van Ostende naar Bordeaux vertrokken. De koningin van België vertoeft in Engeland.

HOE HET TE BRUSSEL GESTELD IS.

Iemand, die te Brussel woont, maar thans in Nederland verblijft, vertelt, dat de toestand in Brussel voor de burgerij onhoudbaar wordt. De man heeft Dinsdagmiddag met zijn gezin de stad verlaten. Met een militairen trein is hij van Brussel naar Aken gegaan. Deze reis heeft ruim twee dagen geduurd. Hij zei, dat er bijna hongersnood in Brussel was. Alles is vreeselijk duur: boter kost 5 fr. per kilo, kaas 4.50 fr., suiker is niet te krijgen, koffie en thee zijn ook zeer schaarsch, gist is er al lang niet meer geweest.

De man vreesde, dat het vandaag of morgen tot een botsing tusschen burgers en militairen zou komen en meende dat het tijd was om er uit te trekken. Op zijn reis had hij honderden treinen met Duitsche soldaten gezien, die naar Frankrijk werden gezonden.

DUITSCHE VLIEGTUIGEN WERPEN BOMMEN OP PARIJS.

PARIJS, 11 Oct. Twee Duitsche vliegtuigen hebben in verschillende stadswijken 20 bommen geworpen. Er zijn 3 dooden en 14 gewonden, voornamelijk in de voorstad St. Antoine en de Rue Lafayette. De stoffelijke schade is gering. Een bom is gevallen op het dak van de Notre Dame, doch niet ontploft. Tal van Fransche vliegtuigen hebben de Duitschers nagezet.

PORTUGAL BLIJFT ONZIJDIG.

Naar aanleiding van de berichten, omtrent eene oorlogsverklaring van Portugal aan Duitschland, heeft Oostenrijk aan de Portugeesche regeering categorisch de vraag gesteld, wat er van het gerucht waar was, en Lissabon heeft geantwoord, dat Portugal er niet aan dacht zijne onzijdigheid op te geven en trouwens ook niet door Engeland daartoe was uitgenoodigd.

VAN DE BRABANTSCHE GRENS.

BAARLE-NASSAU, 11 Oct. Onophoudelijk doorkruisen kleine Duitsche patroeljes de Belgische Kempen. Zij vallen de bevolking niet lastig en betalen contant wat zij gebruiken. Veel vluchtelingen uit Turnhout enz. keeren weer terug. Ook in deze streken laten zich voortdurend Belgische soldaten aan de grens interneeren.

Te Baarle-Nassau zijn thans ongeveer 1800 vluchtelingen. In Hoogstraten is hoegenaamd geen voedsel meer.

Italië.

KARDINAAL - STAATSSECRETARIS FERRATA.

Z. E. Kardinaal Dominika Ferrata, Staatssecretaris des Pausen, is in den nacht van Zaterdag op Zondag te Rome overleden.

Kardinaal Ferrata heeft zijne nieuwe waardigheid van Staatssecretaris slechts zeer kort bekleed.

Z.Em. Dom-Ferrata werd geboren te Gradoli den 4 Maart 1847, hij werd den 29 Maart 1885 benoemd tot nuntius te Brussel, tot nuntius te Parijs in 1891. Kardinaal werd hij gecréeerd 22 Juni 1896 en na het optreden van Paus Benedictus XV tot diens Staatssecretaris benoemd.

Hij stond in hoog aanzien bij Paus Benedictus, die door dit vrij onverwacht verlies van zijn eersten helper diep getroffen is.

Roemenië.

KONING CAROL VAN ROEMENIE OVERLEDEN.

Zaterdagmorgen is koning Carol van Roemenië overleden.

Het afsterven van koning Carol I heeft in deze dagen eene groote beteekenis. Hij was een Hohenzollern, gehuwd met eene prinses von Wied, en aan zijn invloed was het toe te schrijven, dat Roemenië, waar een sterke Russische partij bestaat, zich in dezen Europeeschen oorlog onzijdig hield.

De overleden koning van Roemenië, prins Karel von Hohenzollern, van de katholieke lijn van dit geslacht, werd in 1839 geboren en in 1866 tot erfelijk vorst van de Donau-vorstendommen gekozen. In 1881 werd hij koning van Roemenië.

De koning van Roemenië heeft 48 jaar over Roemenië geregeerd. Hij was sedert 1869 gehuwd met prinses Elisabeth von Wied (Carmen Sylva) en heeft geen kinderen.

Troonopvolger was een nieuwe koning is dus de zoon van koning Carol's oudsten broer, prins Ferdinand, geboren in 1865 en in 1893 gehuwd met prinses Marie van Saksen-Coburg-Gotha.

De nieuwe koning geldt voor tamelijk Russisch gezind.

Zondagmiddag legde koning Ferdinand I in de Kamer, in aanwezigheid der koninklijke familie, geestelijke en wereldlijke hoogwaardigheidsbekleeders en het corps diplomatique, den eed op de grondwet af.

In ons Vaderland.

DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN NOORD-BRABANT.

Een correspondent van de Maasbode schreef d.d. 10 October uit 's Bosch over den enormen toevloed van vluchtelingen in Noord-Brabant eene zeer interessante schets, waaraan wij het volgende ontleenen:

Het wordt al maar erger.

Gij, die in uw groote Hollandsche steden met honderdduizenden inwoners ook aan zoovele ongelukkigen uit het Belgenland schuilplaats en eetgelegenheid verschaft, — komt eens zien hoe hier onze Brabantsche steden zich weren, tegen de overrompeling van het oorlogswee, hoe zij kranig en fier al haar krachten inspannen, om nu toch vooral oorden van barmhartigheid en verkwikking te zijn.

Deze stedekes van het befaamde donkere Zuiden, stralen nu weer in den lichtglans der charitas.

Buiten de grens, daar, op enkele kilometers afstand brult het woedende oorlogsbeest en hier van Putte over Bergen-op-Zoom, Roosendaal, Breda, Tilburg, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Helmond slingert zich de lijn, waar nu de liefde fluistert en de christelijke barmhartigheid de ellendigen streelt en opbeurt.

Wij noemen geen cijfers meer: de helft der Kempen en der stad en provincie Antwerpen is thans Brabant's gast.

Wij zien enkel de ellende.

In lange stierten komen de treinen binnen en de geweldige perrons van het Bossche station staan dan telkens vol vlugge helpers en medelijdende verzorgers.

Eindelijk, eindelijk! zuchten de arme, doodvermoeide vluchtelingen, die gepakt en gezakt als het ware uit de wilderd kijken naar die talrijke mentreinen vallen en maar angstig en verschen, die menschen en geen vijanden zijn.

Waarachtig, geen vijanden!

Als een geruststelling zien die stumperds de stapels brood met vleesch, de kommen soep en koffie, de tabletten chocolade liggen, — en aanstonds vatten zij moed en durven zij grijpen naar de boterhammen, die snel in de uitgehongerde magen verdwijnen.

Maar groot en hevig is het wee.

Dat angstige zoeken naar in het gewoel verloren familie en vrienden, dat schreiend geklaag over den dood van dierbaren, dat snikkend gehuil over het verlies van alles, alles, wat zij bezaten, — o! het is zoo aangrijpend, zoo ontstellend —, vreeselijk.

Doch met een schitterende en onvergetelijke bereidwilligheid staan de Brabanders gereed, om de ongelukkigen te troosten en te helpen.

Goddank! hier wordt meer goed gedaan, dan iemand begrijpen of beschrijven kan.

De wachtkamers van het station liggen vol proviand, de meisjes en vrouwen sloven zich uit, om alle eetwaren te bereiden en telkens worden nieuwe voorraden aangesleept door de onvermoeibare padvinders.

Welk een werk, om al die duizenden te verdeelen over de stad. Vierduizend Belgen waren er gistermiddag reeds in 's Hertogenbosch en de treinen brachten nog maar steeds meer steeds meer vluchtelingen aan.

Ook de burgemeesters van het platteland zijn hier aanwezig en zij nemen heele transporten vluchtelingen mee, die nu bij onze boeren een goed onderkomen zullen vinden.

Overal weerklinkt het vlaamsch, overal hoort ge nu: bai ons in Antwerpen en bai ons in Berchem... Och, madameke, madameke, zaide gai ok ier? Wa ies't toch 'n braaf volk ier in Olland! Wa zain we kelukkig da we uit die hel verlost zain!

En de dankbaarheid der Vlamingen komt op straat, op iederen hoek, bij ieder huis tot uiting.

Het is een litanie van jammer, maar ook een litanie van dankbaarheid die door de straten klinkt.

* * *

De stroom vluchtelingen is de laatste dagen nog voortdurend gezwollen.

Iemand, die Zaterdag per rijtuig van Roosendaal via Huybergen naar Hoogerheide reisde, telde meer dan 11.000 vrouwen en kinderen en te Hoogerheide zelf meer dan 20.000.

Intusschen heeft men Zaterdag en Zondag trachten te voorzien in het gebrek aan levensmiddelen, dat in de grensplaatsen met hun tienduizenden vluchtelingen heerschte. Auto's en treinen voerden brood en andere levensbehoeften aan.

De Maasb., wier directie met medewerking van eenige Rotterdamsche ingezetenen een hulpexpeditie naar de grens had georganiseerd van vijf auto's met levensmiddelen, zegt, dat, indien de voorraad honderdmaal grooter ware geweest, men nog te kort zou hebben gekomen. Te Putten is bijna geen brood en water meer te verkrijgen; en dan te moeten bedenken, dat daar op de velden, langs de wegen en in de bosschen een 50.000-tal vluchtelingen verspreid liggen. In de kerk te Hoogerheide alleen waren Zondag niet minder dan 3000 menschen ondergebracht. Een grooter toevoer van levensmiddelen is dan ook dringend noodig. Wanneer niet spoedig wordt geholpen door giften in natura en in geld, dan staat daar een hongersnood voor de deur. Men geve dus spoedig en ruim.

Een correspondent van de N. R. Ct. te Roosendaal heeft het totaal vluchtelingen, welke deze week onze grenzen is overgekomen, hooren schatten op 1 millioen menschen. Er werden op de hoofdwegen bijna voortdurend 150—200 voorbijtrekkenden in de minuut geteld.

Minister Cort van der Linden heeft met de meeste energie de regeling ter hand genomen van het verschaffen van huisvesting aan de duizenden Belgische vluchtelingen.

Zoodra bekend werd, dat het beleg voor Antwerpen begonnen was, zijn alle commissarissen der Koningin en Burgemeesters aangeschreven, overal plaats te maken voor het onderdak brengen van vluchtelingen.

Uit Oss wordt aan de N. R. Ct. gemeldt, dat een industrieel aldaar f 100,000 heeft geschonken aan het steuncomité voor Belgische vluchtelingen.

* * *

TERUGKEER DER VLUCHTELINGEN NAAR ANTWERPEN.

Naar aanleiding van een oproep van het Duitsche bestuur te Antwerpen en de verklaring van den Burgemeester der stad, dat de vluchtelingen veilig kunnen terugkeeren in de stad en de voorsteden, is blijkbaar door onze Regeering in de bres gesprongen.

Naar wij uit zeer goede bron vernemen is de Nederlandsche Regeering met het Duitsche oppergezag in overleg getreden, ten einde pogingen in 't werk te stellen om de vluchtelingen zoo spoedig mogelijk naar Antwerpen te doen terugkeeren.

Onderstaand telegram werd Maandagavond door de commissarissen der Koningin aan de burgemeesters verzonden: „De minister van Binnenlandsche Zaken seint mij: Het is gewenscht, dat de proclamatie als blijkens de ochtendbladen wordt verspreid over de verhouding van het Duitsche gezag tegenover de Belgische inwoners van Antwerpen, niet verder wordt verspreid. De regeering overweegt maatregelen, die zoo spoedig mogelijk ter kennis van de vluchtelingen gebracht worden".

* * *

De heer jhr. mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, onder-voorzitter van de regeeringscommissie voor de vluchtelingen, is door minister Cort van der Linden aangewezen om als regeeringscommissaris, met recht van substitutie, de belangen der vluchtelingen in Brabant en Zeeland te behartigen.

Naar wij nader vernemen hebben de onderhandelingen tusschen de Nederlandsche regeering en Duitschland gevoerd, tot het gewenschte resultaat geleid.

Dientengevolge zal binnenkort een mededeeling van de regeering verschijnen omtrent een spoediger terugkeer der Belgische vluchtelingen. De bedoeling is, dat de terugkeer naar Antwerpen geleidelijk zal geschieden en van regeeringswege.

* * *

GEINTERNEERDEN IN NEDERLAND.

Behalve de tallooze vluchtelingen komen, sinds den val van Antwerpen, ook nog duizenden militairen van de Antwerpsche bezetting, die op hun terugtocht afgeweken waren, ons land binnen.

Belgische en Engelsche soldaten worden nu niet meer bij honderden, maar bij duizenden in Nederland geïnterneerd. Onophoudelijk rijden treinen met ontwapende soldaten. De trein uit de richting Hulst naar Terneuzen rijdt onafgebroken voor het aanbrengen van over de grens gekomen militairen.

Ook een klompje van 48 uhlanen zijn geïnterneerd, die, zonder dat zij het wisten, over de grens waren geraakt, bij het achtervolgen van Belgen en Engelschen.

Onder de geïnterneerde Engelschen en Belgen zijn tal van hoofd- en opperofficieren, zelfs een Engelsche divisiegeneraal.

Te Groningen zijn een kleine duizend Engelsche militairen, meest marine-soldaten, te Leeuwarden een 700 Engelsche matrozen en een tiental officieren geïnterneerd. Te Assen zijn 1000 Engelsche soldaten aangebracht.

Geschat wordt, dat tot dusver in het geheel 30 à 35.000 Belgische en Engelsche krijgsgevangenen hier te lande zijn ontwapend.

Een Belgisch officier raamt het aantal geïnterneerden op 26.000, waaronder 4 generaals en 7 kolonels.

Vrijdag kwam te Putten een heel bataljon Belgische soldaten met zijn officieren, waaronder een majoor, over de grens. Van de 950 man, waarmee hij was uitgetrokken, waren er ruim 500 over.

Men meldt uit Harderwijk:

Onder de Belgische geïnterneerden, die hier zijn aangekomen, bevinden zich de generaals Verbruck en Jamotte. Het totaal aantal bedraagt 1600, waaronder 52 officieren.

Maandag zijn te 's-Bosch een paar duizend Belgische geïnterneerde militairen aangekomen, die in de kazernes en de militaire rijloods zijn ondergebracht.

Ook in Breda zijn een paar duizend Belgische soldaten geïnterneerd, waarbij een generaal en veel hoofd- en andere officieren.

De oude infanterie-kazernes te Amersfoort worden ingericht voor het huisvesten van geïnterneerde militairen van het Antwerpsch garnizoen. Er zullen 2000 Engelschen en 3000 Belgen in Amersfoort worden geïnterneerd. Een deel dier manschappen is reeds aangekomen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 14 Oct. 1914.

Over de vluchtelingen uit België is, wat Boxtel betreft, zeer veel te vertellen.

Op heden maken wij slechts melding dat er geregeld vluchtelingen aankomen en, na een paar dagen hier vertoefd te hebben, weer naar elders worden getransporteerd.

Bij een transport op Zondag van hier naar Schijndel, had een ernstig ongeluk plaats. Men spreekt hier gewoonlijk als men gaat reizen op de N.B.D.S. van de Duitsche lijn.

Een der vluchtelingen had in Boxtel, toen zij vertrokken, ook hooren zeggen, dat zij de Duitsche lijn opgingen. Dit bracht de man, toen de trein in volle vaart nabij Schijndel kwam, in wanhoop. Hij opende het portier en sprong er uit. De trein stopte, en toen bleek, dat de man, als bij een wonder, weinig letsel had bekomen, alleen een wond aan zijn hoofd. Men plaatste den ongelukkige weer in den trein en nam hem mee door naar Schijndel.

Ook zij nog vermeld, dat Maandag en Dinsdag, rijksveldwachters 150 Belgische gevangenen gebracht hebben. Ze kwamen uit de strafkolonie van Merxplas. Deze lieden zijn ondergebracht in de kegelbaan en in de bioscope, en worden door de gewapende macht nacht en dag bewaakt.

Overigens spreekt men overal ongelukkige menschen die behalve have en goed nog bovendien naaste bloedverwanten zoekende zijn.

Nu en dan ziet men een tafereeltje van een gelukkig weerzien.

Zoo was Maandagavond op het perron, alhier een Belgisch militair, die toen hij over de grenzen was gekomen, een burgerpak had weten meester te worden en bijgevolg niet geïnterneerd werd.

De soldaat in burgerkleeding vermoedde dat zijn vrouw en kind ook wel gevlucht zou zijn, en ging derhalve op zoek.

Onder de vluchtelingen op het perron aanwezig, ontdekte hij zijn vrouw en kind.

Het was hartroerend deze toevallige ontmoeting te aanschouwen.

Voor de vluchtelingen die hier met extra treinen passeeren wordt goed gezorgd. Volop wordt hun brood, melk en koffie verstrekt.

De personen die zich daarmee belast hebben zij een woord van dank gebracht.

Ten slotte zij nog vermeld dat de bevolking van Boxtel alles doet om de arme vluchtelingen te helpen en dat de vluchtelingen zich zéér dankbaar toonen.

— De minister van waterstaat heeft vastgesteld, dat op het gedeelte van den spoorweg Eindhoven—Helmond—Asten, tusschen het Staatsspoorweg-emplacement te Helmond en het terrein van de Koninklijke Machinefabriek, voorheen Begemann, alhier, het profiel van vrije ruimte, alsmede het omgrenzingsprofiel der hoofdspoorwegen, zullen gelden, welke als bijlagen bij het Algemeen Reglement voor den dienst op de spoorwegen zijn gevoegd. Inlichtingen zijn te bekomen bij den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten, Koninginnegracht 1e, te 's-Gravenhage, alsmede bij de Tramweg-Maatschappij Eindhoven—Geldrop, te Eindhoven.

ST. OEDENRODE. Bij Kon. besluit is aan den heer A. M. C. J A. Sassen, op zijn verzoek met ingang van 20 October 1914 eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente St. Oedenrode.

ST. OEDENRODE, 13 Oct. Daar de stroom van vluchtelingen ook onze gemeente bereikt heeft, is in een Zondag bijeengekomen vergadering van notabelen een ondersteuningscomité gevormd bestaande uit den W.Eerw. Heer Pastoor, den Edelachtb. heer Sassen, Burgemeester en de heeren: G. v. d. Velden, P. v. d. Brand, P. v. d. Zee en A. Anderegg.

De huisvesting der vluchtelingen — voorloopig een honderdtal — zal in het St. Martinushuis geschieden.

Het is zeker overbodig de Rooijenaars nog aan te sporen om de vluchtelingen krachtdadig te helpen, daar staat het comité borg voor.

Na al de ellende, die we de laatste dagen uit stad en dorp vernamen zal iedereen met genoegen het zijne bijdragen tot leniging van den nood der arme Belgen.

Om iedereen in de gelegenheid te stellen iets voor de vluchtelingen te doen zullen de dames zich deze week aan de huizen presenteeren, waar giften in natura of in geld kunnen worden gestort. Ook voor bedden enz. zal dit damescomité werkzaam zijn.

BEST. Zaterdag had Mej. de Wed. A. de Wert het ongeluk in aanraking te komen met een motorzijspan. Ofschoon zij tegen den grond werd geworpen en hare kleederen stuk waren, is 't ongeval betrekkelijk goed afgeloopen, zoodat nadeelige gevolgen wellicht zullen uitblijven. —

— Naar wij vernemen is tijdelijk aangesteld tot onbezoldigd gemeenteveldwachter de heer H. van Berendonk, pootmeester onzer gemeente.

— Voor de 2e maal werden Zondagavond de ruiten ingegooid bij den meesterknecht der sigarenfabriek van Mej. de Wed. H. M. van Gemert en Zn.

— Bij de Zondag hier per trein arriveerende, voor Oirschot bestemde Belgische vluchtelingen, bevond zich eene vrouw van 102 jaar oud.

Iedereen was begaan met 't treurig lot dezer hoogbejaarde.

— Een 200-tal vluchtelingen uit België zullen hier bij particulieren worden ondergebracht. Wij bevelen dezer arme tobberds dringend aan in de liefde en toewijding onzer gemeentenaren.

BEST. Door en voor rekening van Mej. de wed. A. de Wert is dezer dagen een zwaar varken geslacht en geheel uitgedeeld aan de armen dezer gemeente.

Zeer zeker een voorbeeld dat navolging verdient.

's-BOSCH. De jongste zoon van Minister Cort van der Linden is Maandagmorgen met den trein, opreis zijnde naar 's Bosch, met het hoofd tegen een aan den weg staanden paal geslagen. De trein werd onmiddellijk tot stilstand gebracht. De gewonde werd naar het ziekenhuis te 's Bosch vervoerd. Zijn toestand bleek ernstig.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Mijnheer bestuurder.

Wij Belgen, inwoonders van Antwerpen, gekampeerd in de gemeenteschool van Boxtel ten getale van 101, danken den achtbaren Heer Burgemeester der gemeente Boxtel, als ook gansch den gemeenteraad, voor het goed onthaal, hetgeen ons hier te beurt valt in onze droevige dagen. Ook danken wij den onschatbaren Hoofdonderwijzer en onderwijzers voor de moeilijke taak welke zij op zich hebben genomen opdat het ons arme Belgen niet zoude ontbreken aan voedsel, aan kleeding aan al wat in deze omstandigheden noodig is. —

Ook danken wij hen bijzonder voor de goede zorgen voor onze ongelukkige zieken, welke hunne legerstede hebben moeten verlaten tot zelfs hunne woningen en al wat hun lief was

Ook voor de goede zorgen onzer kinderen welke van den vroegen morgen tot in den avond van alles worden voorzien en vaderlijk verzorgd.

Ook danken wij al de inwoonders der gemeente Boxtel voor het Broederlijk onthaal dat ons te beurt valt, het zij gelijk hoe ook, omdat gansch Boxtel tevreden is met de Belgische munt, welke nochtans niet gangbaar is volgens den koers; daarom roepen wij allen in koor:

Leve Nederland!!!

Leve de gemeente Boxtel!!!

Leve Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden de Eerebeschermster der arme Belgen!!!

Geteekend in naam van de 101 Belgische vluchtelingen, woonachtig te Antwerpen.

JOS. ILIAEM,
Gentstraat 25. Antwerpen.

Boxtel, den 11 October 1914.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

Van 4 — 10 Oct.

GEBOREN:

Petrus W., z. van H. J. Rooijakkers en A. van den Heuvel, Onroois che straat. — Bernardus J. C., z. van Ph. H. B. Giliam en C. J. van Heesch, Burgakker. — Adrianus G., z. van A. van Griensven en J. M. de Nijs, Nieuwstraat. — Maria, d. van J. de Pijper en J. M. van Esch, Molenstraat. — Hendrika, d. van J. M. Blummel en B. Kluijtmans, Onrooi. — Lambertus, z. van J van der Sloot en M. van Weert, Gemonde. — Allegonda, d. van J. van Abeelen en B. H. de Bie, Hal.

GETROUWD:

Lambertus Koster, wedr. van W. Heesen, 38 j. en Hendrika M. van Dooremalen, 23 j. Breukelen. — Hendrikus van den Bogaard, wedr. van J. de Kroon, 56 j. Esch en Johanna van den Boogaard, wed. van G. van de Langenberg, 40 j. Zandvliet.

OVERLEDEN:

Hendrika H. Vriezen, 22 j. Breukelsche straat. — Maria C. F. Voets, 1 j. Nieuwstraat. — Theodora J. van de Wijdeven, 2 m. Breukelen.

D. en Aa.

Vermisten:

Men verzoekt ons het onderstaande te plaatsen:

1. **VALENTINE FRANK, Aerschot, met hare twee broers Leon en Camille, bij den Heer Louis Stokvis te Eindhoven, vragen inlichtingen omtrent haar ouders, broers en zuster.**

2. **CHARLES VAN DER PERREN van Antwerpen, zoekt de familiën Louis van Herck, van Schooten en Henri van Hoof van Antwerpen. Te berichten bij de Gezusters van Vlokhoven, te Gestel bij Eindhoven.**

3. **HENDRIK GERVAIS is te Woensel; zoekt zijn familieleden.**

4. **FAMILIE BOSSCHAERTS is te Rotterdam; vraagt inlichtingen omtrent familie J. Jagers-Verhoeven.**

SANATOGEN
sterkt
Zenuwen en Lichaam.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 13 Oct. Aanvoer 9755 K.G. Hoogste prijs f 1.49, laagste prijs f 1.34 middelprijs f 1.39.

's-BOSCH, 12 Oct. Aangevoerd 190 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.56 tot f 0.60 2e kwal. f 0.52 tot f 0.56; 3e kwal. f 0.48 tot 0.52 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 10 Oct. Aanvoer 174200 eieren Hoogste prijs f 8.00, middelprijs f 7.50 laagste prijs f 7.10 per 100.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Bloemisterij „VOSSENBERG",
HELMOND.
Telefoonn. 33.

VOORHANDEN
en ruim Gesorteerd
van bloeiende en Sierbladplanten voor Kerk- en Zaalversiering. Duizende Planten voor Tuin- en Parkbeplanting. Moderne Bloemwerken steeds verkrijgbaar. Prompte en nette bediening. Billijke prijs.
Alleen goed werk wordt afgeleverd.
Een ieder wordt beleefd ter bezichtiging onzer Kweekerij uitgenoodigd.
beleefd aanbevelend,
Firma P. Verstappen & Zn.

A. J. Colen-Frunt,
Handelaar
in
GRANEN en MESTSTOFFEN
Gemert.
Het goedkoopste en beste adres.
Vraagt monsters en prijsopgaaf.

H. Heinemans & Zoon,
Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,
te Helmond.

Bieden aan:
Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrosen, alles in beste soorten.
Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.
Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.
Beslist 1ste klas werk.
Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.
Prijscourant van Zaden, Boomen op aanvraag.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen
aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.
Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.
Vraagt monsters en prijs.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.
Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.
Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

VERDELG uw ASTHMA
vóór dat de Asthma U verdelgd heeft!
Asthmalijders, hoesters, kuchers, gij allen die fluimt of benauwd zijt, laat Uw kwaal niet ongestoord voortwoekeren. Laat Uw kwaal niet den tijd U te overweldigen, wordt niet de TERINGLIJDERS der toekomst.
Wilt gij genezen? Gij kunt genezen, als gij niet eigenwijs zijt. Duizenden vóór U zijn reeds genezen, zijn van wanhopige borst- en Asthmalijders, dankbare genezenen geworden, doordien zij onzen raad hebben gevolgd.
Gebruik de Redder der Longen: De **Abdijsiroop Klooster Sancta Paulo**, welke in zich vereenigt de grondige kennis van geneeskrachtige kruiden en eeuwenlange ervaring. De **Abdijsiroop** bevat kruiden, welke door haar geheel bijzondere krachtige en ontsmettende werking op de ademhalingsorganen asthma, pleuris, influenza, bronchitis, kink- en slijmhoest, den hardnekkigsten hoest en alle borst-, keel en longaandoeningen, grondig en blijvend genezen. De
ABDIJSIROOP KLOOSTER SANCTA PAULO
borstversterkend en ziektekiemdoodend, lost de meest verouderde slijm op en doet deze gemakkelijk opgeven. Wacht niet tot morgen; als gij vandaag nog de ABDIJSIROOP neemt, kunt gij wellicht morgen reeds genezen zijn. Leest de verklaringen van dankbare genezenen, welke wij dagelijks publiceeren.
Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. f. f2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Generaal-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.
AKKER
Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-Vermeulen. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.
Verkrijgbaar:
Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaakloeze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruidenwijn, Eiwitstaal.
Verder alle soorten DROP als:
Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.
Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.
Benzine-Depôt van den A. N. W. B.
Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.
Aanbevelend.

Abonneert U
met het nieuwe kwartaal op
Centraal-Brabant.
Steeds interessante Oorlogslectuur.

No. 84 ZATERDAG 17 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage. Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

De vluchtelingen.

De stroom van vluchtelingen is tot staan gebracht. Niet, wijl de menschen in grooten getale naar hunne haardsteden terugkeeren, maar wijl de regeering geen vrijheid meer zegt te vinden de, in de omstreken van Roosendaal en Bergen-op-Zoom, alsook in Zeeuwsch-Vlaanderen zich bevindende vluchtelingen, verder over het land te verspreiden.

Hedenmorgen uit Vlissingen en Antwerpen aangekomen reizigers bevestigen, dat gisteren de vluchtelingenscharen aan de grens nog zijn aangegroeid.

Doch, zooals ik zeg, de drukte hier in Boxtel is voorbij. Er wordt geen enkele vluchteling meer gratis uit het Westen aangevoerd. Daarentegen kan eenieder gratis vervoer tot Esschen krijgen, die naar Antwerpen terug wil. En er zijn inderdaad vluchtelingen, vooral zakenmenschen, die teruggaan. De Duitschers dreigen hen indien zij niet binnen eenige dagen terug zijn. Dat deze zakenmenschen hunne landgenooten trachten over te halen eveneens mede te gaan, vinden we begrijpelijk, zakenmenschen kunnen in een leege stad ook al niet veel verdienen. Dat men in ons land van overheidswege voorzichtig zij, met het oefenen van aandrang om terug te keeren. Wij denken, als wij dit zeggen volstrekt niet aan steun, daardoor de Duitsche belangen, maar vooral de Duitsche strategie geboden. Maar wij denken aan die duizenden en duizenden ongelukkigen, die op zijn minst een paar weken noodig hebben om hun zenuwen weer in normalen toestand te brengen Het is onze vaste overtuiging, dat bij sterken aandrang om terug te gaan, onmiddellijk, men vele waanzinnigen maakt. De vrees voor den Duitscher is onbeschrijfelijk.

Dat hebben wij het best kunnen waarnemen, als de vluchtelingen, die in lange treinen hier uit Breda en Roosendaal aankwamen, de Noord-Brab.-Duitsche lijn op moesten om in de daarlangs gelegen dorpen te worden ondergebracht.

Donderdag nog zaten tallooze vrouwen te schreien van angst, omdat ze door den naam der spoorlijn, de Duitsche mededeelingen in de rijtuigen enz. in den waan gebracht werden, dat ze naar Duitschland gingen. Zulke stumpers mogen niet hals over kop temidden van Duitsche soldaten gebracht worden. Het is toch reeds erg genoeg dat het zwaard van Damocles hun boven het hoofd hangt in den vorm der Duitsche bedreiging : wat enkelen misdrijven, moeten velen boeten.

Boxtel heeft voor zijn vluchtelingen uitstekend gezorgd. Zooals bekend is, werd Boxtel door de Regeering gebruikt als doorgangsplaats, vanwaar de vluchtelingen over het Zuiden en Oosten verdeeld werden. Duizenden hebben hier vertoefd. Vandaag kwamen zij, morgen gingen zij en werden door andere vervangen. Het was een heele toer. die schamelgekleede, havelooze menschen terstond van het noodigste te voorzien. Het Roode Kruis-comité, onder leiding van den Burgemeester, heeft veel, zeer veel gedaan. Zij hadden vooral het stationswerk voor hunne rekening. Eenige heeren waren hun daarbij behulpzaam. In de scholen en in de kloosters is prachtig werk geleverd. Het onderwijzend personeel heeft eveneens zijn best gedaan. Het laatste heeft tevens een inlichtingen-dienst ingesteld, waardoor velen geholpen zijn.

In de loop dezer week zijn hier door de Regeering ruim 200 gevangenen uit Merxplas ondergebracht om van regeeringswege naar Veenhuizen vervoerd te worden. Ze werden door rijksveldwachters en maréchaussées voor den Burgemeester geleid en na onderzoek, onder strenge bewaking, in een paar daarvoor ingerichte lokalen ondergebracht.

Donderdag werden door den Burgemeester meer dan duizend vluchtelingen over de dorpen langs de Duitsche lijn in 't land van Cuijk verdeeld.

Naar schatting bevonden zich circa 400 Belgen in onze gemeente.

Laten wij tenslotte onzen lof uitspreken voor het werk dat Burgemeester en Roode Kruis-comité, burgers en soldaten hebben verricht. Wij waren de laatste dagen in de gelegenheid meermalen uit den mond van bevoegde personen, ook vreemdelingen, een woord van bewondering voor het Boxtelsche werk te vernemen.

R.

Het Scheldegevaar.

In de „Standaard" lezen wij de volgende driestar van Dr. Kuijper :

Het gevaar voor onze neutraliteit lag, meer nog dan in den hoek dien Limburg met Noord-Brabant maakt, aan de Schelde.

De snelle val van Antwerpen en het vluchten van de bevolking, zoodat niet de Commandant, maar de Burgemeester de stad overgaf, hebben dit gevaar tijdelijk voor ons bezworen. Slechts het kleinste deel van de bezetting is over onze grens in Staats-Vlaanderen gevlucht, en wat aan de overzij in het zuiden van Noord-Brabant uitweek, was niet een deel van de bezetting, maar van de bevolking. Een poging om de Schelde te forceeren, is zelfs niet beproefd.

Voorshands mogen we dan ook van geluk spreken.

Noch Duitschland noch Engeland heeft er op het oogenblik belang bij, ons in den strijd te verwikkelen. Eerst verplaatst zich de strijd nu zuidelijker naar Rijssel, Rheims, Verdun, Metz, Straatsburg en Belfort.

De beslissing op die lange linie is binnen dagen te wachten.

Brengt nu die beslissing te weeg, dat België buiten het geding geraakt, en de hoofdactie zich bij Lotharingen en den Elzas gaat ontwikkelen, dan blijft de Schelde voorshands buiten het geding, blijft ook de hoek bij Maastricht en Venlo vrij, en verliest onze mobilisatie voor 't oogenblik haar gespannen karakter.

Doch valt 't omgekeerd uit. Kruipt de legermacht beiderzijds noordop, en valt de eind-decisie door een tweede Waterloo, d. i. in België, dan zal de spanning die we in Nederland tot dusver doorleefden, schier niets zijn, vergeleken bij de spanning, die ons dan te wachten staat.

En dan natuurlijk vooral bij de Schelde.

Van een opzijzetten van alle zorgen kan daarom voorshands nog geen sprake zijn.

Eene Dankbetuiging

aan de Hollandsche natie voor de gulle gastvrijheid aan duizenden Belgen geschonken.

Een pastoor uit Mechelen schrijft aan de „Maas en Waler" het volgende :

„Ik kende de vrome Batavieren slechts van verre ; ik had dikwijls hunne uiterste zindelijkheid, hunne kiesch heid en uitstekende beleefdheid hooren roemen ; nooit had ik met hen vertrouwelijk kunnen omgaan ; ik had in hun midden nog niet geleefd. Ik had wel is waar al meer dan eens kennis gemaakt met de werken van Hollandsche letterkundigen, dichters en prozaschrijvers, hunne talenten kunnen waardeeren ; uit de lezing hunner werken mocht ik afleiden, dat onze noorderburen met edele gevoelens bezield zijn; intusschen blijft het waar dat ondervinding de beste leering is.

Een rampvolle, moorddadige oorlog barst los ; meer dan de helft der Belgen moesten hunne steden en dorpen, door brand en beschieting geheel of ten deele verwoest, met geprangd hart en bitter zielewee ontvluchten en naar den vreemde wijken. Aller oogen richtten zich naar Holland, het broederland, in vroegere eeuwen met België onder één scheptер gesteld. Hoe gaan wij er onthaald worden ? De Belgische dagbladen. de gevluchten roemden de gastvrijheid der Batavieren. Hunne loftuiting is niet overdreven ; op mijne reis naar Druten in Gelderland zag ik vooreerst met aandoening, hoe in den Katholieken kring te Roosendaal de vluchtelingen uit Antwerpen en omstreken met liefde onthaald werden ; ik kwam daar aan rond 3½ uur, in den allervroegsten morgen ; daar zag ik er honderden aan tafels gezeten, terwijl liefdadige Hollanders rondliepen met brood en koffie. Aan de stilstandplaatsen der treinen, Tilburg, 's-Hertogenbosch, kon ik hetzelfde aandoenlijk schouwspel waarnemen. Ik landde met acht vluchtelingen van Mechelen rond 11 uur in Nijmegen aan ; van alle kanten daagden deftige lieden op om ons liefdevol ten dienste te staan ; een goedhartig man, wiens naam ik nooit uit het geheugen verliezen zal, stond seffens aan onze zijde om de vluchtelingen te zijnent te nooden; het onthaal was allerliefst ; eenigen waren er tot weenens toe door aangedaan. Een pater Dominikaan, die juist op het statieplein was, nam mij, priester, te zijnent mee. Alles werd ons overhoops aangeboden. Hebt dank, gastvrij Nijmegen, uw naam zal steeds welluidend in mijn oor weerklinken en er een diep gevoel van dankbaarheid doen oprijzen.

Te 2 uren moesten wij met den tram naar Druten, eene voor ons volstrekt ongekende streek. He gulhartig onthaal in Nijmegen genoten, mocht ons op eene niet minder liefdevolle ontvangst doen rekenen ; wij waren in onze hoop niet teleurgesteld. De deftigste ingezetenen van Druten aanzagen het als eene eer, de arme vluchtelingen van Mechelen te mogen herbergen. Ik werd als priester geherbergd in het Instituut O. L. Vr. van het H. Hart, waar ongeveer twintig Zusters, gekend onder den naam van Filles de la Sagesse, Dochteren der Wijsheid, zich met eene weergalooze liefde toewijden aan het verplegen van vrouwelijke idioten. Het mag in het voorbijgaan gezegd : zoo talrijk zijn de aanvragen voor het plaatsen van kinderen, dat de goede Zusters verplicht zijn hun Instituut merkelijk te vergrooten. Al de Mechelsche vluchtelingen zijn het eens om te verklaren, dat zij door de Drutenaren op de liefstalligste wijze verzorgd en gekoesterd worden. Zij zullen van de vrome inwoners van het lief dorpje Druten een zoet en onuitwischbaar aandenken meedragen. Den lof van 't gastvrije volk zullen zij met dankvol hart in België uitbazuinen en meermalen ook een vurig gebed ten hemel sturen voor hunne weldoeners.

PH. VAN STAPPEN,
Pastoor van O. L. Vr. van Hanswijck, Mechelen."

Uit Oorlogstijd.

(Brabantsche schetsen.)

III.

Heel den avond, terwijl ze in huis d'r werk af deed, was zij in zenuwachtige spanning geweest.

Haar Frans, die aan de grenzen lag, was voor een dag overgekomen naar z'n dorp ; dat hij zou komen had hij haar langs een omwegje geschreven en nu zei haar jongere zuster dat ze hem gezien had in den morgen, toen hij van den trein kwam met z'n moeder. Nu was de afspraak, dat, wanneer hij vertrekken ging met den laatsten trein, zij naar 't station zou komen ; dan zou hij haar ergens opwachten onderweg en zeker zien. En nu had ze al wel honderd keer naar de klok gekeken of 't nog niet haast tijd werd, nog niet haast, maar de wijzers kropen onverbiddellijk zoo traag, zoo traag en wezen telkens véél te vroeg.

In de keuken, waar ze haar werk deed, zaten bij 't kalme schijnsel eener lamp, haar moeder, die bezig was met kousen stoppen en haar zuster, die kapotte kleeren zat te verstellen van de kleine broertjes, die al naar bed toe waren. 't Was nu stil hier en vredig, maar die stilte, waarin duidelijk hoorbaar neerviel 't vallend getik der klok, hinderde haar, pijnigde haar, zonder dat ze wist waarom.

Zij was nu een oogenblik ledig en ze bedacht, wat ze doen ging om juist vóór den tijd dat ze weg moest gereed te zijn, want ze kon toch zoo maar niet tenhalve met d'r werk ophouden en 'n boodschap verzinnen. Daar kreeg ze 'n gedachte : aardappelen schillen, dat was nog niet gebeurd en daar kon ze vlug mee opschieten.

Ze haalde een klein mandje aardappelen, 'n bak water en 'n mesje en zette zich aan 't werk. Dan nam ze een na een de grauw-bruine grofbezande en vormelooze aardappels, die door haar vingers draaiden langs 't mesje, zoodat de grof-grauwe schil er regelmatig in 't rondgaan afgleed en 't natte, geel-witte der vrucht kwam bloot te liggen. Dan haalde ze met een vlugge behendigheid de oogpuntjes er uit, waarna ze hem in den bak wierp, waaruit even dan wat water opspatte.

Onderwijl gingen hare gedachten mee met 't gestadig-aan vorderen der ondernomen bezigheid. Dadelijk zou ze hem bij zich hebben, heel de lange straat door, in 't donker zoodat men haar niet zou kennen..., dan zouden ze op en neer wandelen aan 't station tot de trein kwam... ze zou praten met hem over alles. Zou hij wel alléén komen..., als 'm nu eens iemand naar 't station bracht, maar neen : daarvoor zou hij wel zorgen dat dit niet gebeurde... Hé, werd 't nu maar gauw tijd.

Ze had al zoo dikwijls naar de klok gezien... als moeder 't maar niet merkte, want die zou niet weten, wat er aan de hand was.... Maar ze moest gauw doorwerken, gauw, om klaar te zijn...

Dan zag ze haar zuster, met wie ze de dingen besproken had een veelbeteekenend gezicht opzetten en 'n oogje knippen naar moeder, die 't niet zag.

Zoo ging de kalme avond heen, heen in onverbroken stilte, afgemeten de tijd met 't regelmatig slaan der klok.

* * *

Totdat ze met d'r werk klaar was. Vlug improviseerde zij toen 'n boodschap. Dit moest er nog zijn en dàt. Moeder vroeg, of dat morgen niet kon. Neen, neen ! Dat moest noodzakelijk nu. Dat was morgen te laat, dan kon zij niet vooruit met 'r werk.

Toen mocht zij gaan, maar haar jongere zuster moest mee. 't Was feitelijk niks gedaan, zei moeder, dat jonge meisjes zoo laat op straat liepen. 't Moest nu maar de laatste keer zijn.

En plots blij om 't blije gebeuren van ineens, zonder tegenspraak, haar wensch vervuld te zien, ging ze met d'r zuster. In 't donker op de straat beraadslaagden zij gauw. Zij zou naar 't station gaan, terwijl de andere de boodschappen doen ging en dan wachten zou om gezamenlijk thuis te komen.

Haastig gejaagd, half in vreeë dat ze Frans zou missen, ging ze, telkens goed oplettend al ze een persoon voorbij ging of iemand loopen zag, of hij 't niet was.

En dàar, dàar, bij 't matte schijnsel eener lantaarn, plots zag z'hem, ja, dat was hij... God ! daar viel niet aan te twijfelen, ze kende hem ineens... „Frans !" En hij, verrast, ineens, na 't lange wachten, greep haar hand die hij lang in de zijne hield. Daar lag een innigheid in zijn verwelkoming, een blij-zijn om 't weerzien.

Toen kuiërden ze voort, door de donkere straat, waar van afstand tot afstand lantaarnen lichten. En ze spraken, druk babbelend over al wat 'r gebeurd was sinds ze elkaar misten , al lief en leed met veel belangstelling hoorend naar elkaar en even aanrakend soms 't teere punt van hun verhouding. Ze waren gelukkig en innig-blij, dat ze in elkaars bijzijn waren nu.

Zoo kwamen zij aan 't station. Zij zou blijven tot de trein kwam, dan gingen ze nu wandelen op 't perron. Door 't raam der wachtkamer zagen zij in 't licht enkele militairen zitten en 'n paar menschen uit 'et dorp. Maar op 't perron was niemand, dan enkele spoorwegbeambten, die hun werk deden.

In stilte liepen ze hier, hun stappen hoorden ze afgemeten en gelijkmatig patsen op de harde klinkersteenen.

De avond bracht innigheid in hun harten. Ze voelden beide den weemoed van 't scheiden opwellen in hun verliefd gemoed en den spijt van 't gaan. Dan was er 'n heele poos geen gepraat tusschen hen, tot even een van hen beiden een opmerking maakte, die verlegen klonk op 't oogenblik. Waarna met een ruk de stilte weer inviel en zij ieder hun eigen gedachten volgden.

Totdat donderend, onder zware zuchten, met gloeiende kwaaddreigende vuuroogen en fiergerichte schoorsteenpijp, de locomotief aanreed. Dan te midden der drukte van komen en gaan, terwijl vele menschen haastig heen en weer liepen, onder 't geschreeuw van militairen die uit volle coupé's riepen naar hun makkers, was 't ernstige oogenblik van te gaan gekomen. Zenuwachtig trok hij haar voort, tot hij 'n geschikte coupé vond, dan drukte hij innig haar hand, en aan de trilling voelde zij toen, hoe noode hij ging en hoe zeer hij haar zou missen...

* * *

Later, alleen in de straat, waar de huizen schaarden naast elkaar in vale licht van lantaarns, terwijl hóóg boven haar hoofd de nacht z'n tenten had opgebouwd langs donkere hemelbanen, kwam in haar 't volle besef van haar toestand : Frans was nu weg en nu moest zij gauw-gauw naar huis, 't was al zóó laat, ... wat zou moeder wel zeggen !

Vlug liep ze door, gejaagd om spoedig thuis te zijn.

Haar zuster kwam haar tegengeloopen.

„We zullen kijves krijgen", zei die.

A. F. COOLEN.

Deurne, 15 October.

Een gevecht op de Noord-Brabantsche grens.

Een Hollandsche sergeant van de infanterie, die een actief aandeel had bij het interneeren van de 160 Belgische soldaten op de Budelsche hei op Woensdag 7 Oct. l.l., geeft daarvan in een schrijven aan zijn betrekkingen in het „Hbl." opgenomen, het volgende verhaal :

Ik zette mijn posten uit en begon direct met patrouilles langs de grens te laten loopen den geheelen nacht door. 's Avonds 12 uur, wij lagen in onze tent, die 50 M. van de grens staat, hoorden we in eens twee geweerschoten vrij dicht bij. Ik direct de tent uit en in den looppas naar mijn grenspost in de meening dat die geschoten had. Deze had de schoten wel gehoord, maar had niet geschoten. Den volgenden dag bleek, dat deze schoten gelost waren door een nevenwacht op een burger die de grens overstekend, niet bleef staan op 't commando halt : waarop de posten onmiddellijk schoten; de man verdween in de duisternis.

Den geheelen nacht hoorde ik in de verte het Antwerpsche geschut bulderen Om 1 uur kwam de post voor 't geweer mij melden dat 't geluid van een vliegmachine gehoord was. Ik naar buiten en ja, daar hoorde ik duidelijk het snorren van den motor in de lucht. Plotseling een hel zoeklicht en voor ons een tien minuten over de grens een Zeppelin, die in de richting van Antwerpen verdween. De nacht bracht verder niets, maar den volgenden dag zooveel te meer. Nadat wij ons verwarmd hadden bij een heerlijk bivakvuur, dat ik liet stoken van een twintigtal denneboomen, en wij hadden gesmuld van spekpannekoeken, die door een vrouwtje gebakken werden, lagen we in 't zonnetje rustig te kaarten. Ik voelde me erg pleizierig ; zoo ver het oog reikte de mooie heide, af en toe gewisseld door denneboschjes. De zon scheen lekker, 't was doodstil en de grensvlaggen hingen roerloos langs den stok.

Plotseling ongeveer 12 uur, pang, pang, pang, een 20-tal schoten achter elkaar vlak bij ons. Wij vlogen overeind en de jongens wisten niet wat ze doen moesten. „In 't geweer", commandeerde ik en weldra stonden de 12 man met een korperaal met geladen geweer voor mij. Toen ging ik telefonisch den kapitein waarschuwen. Daarna beval ik den korporaal bij de wacht te blijven en zocht drie van de geschikste mannen uit, om met mij mee te gaan. Toen 't geladen geweer in de hand, tien patronen in den zak, wij 't dennenbosch in, in de richting van 't Belgische dorp Hamont.

Halverwege 't bosch begon 't weer Pang, pang, pang, en eens daar tusschen door boemen, boemen. Ook de kanonnen begonnen mee te spelen en vlak daarop rikketikketik, rikketikketik van een machinegeweer. Wij gingen nu in den looppas vooruit, 't bosch uit, waar ik op de grens naast de vlag halt liet houden. Wat ik toen zag, zal ik nooit vergeten. Daar 500 M. voor me lag 't dorp Hamont en een K.M. daarachter zag ik duidelijk de Duitschers ; voorop de doodskop-uhlanen, dan een paar kanonnen en een 100 man infanterie. En nog geen 300 M. voor mij in een boschje een 100-tal Belgen, onder een luitenant. In eens bij 't kanon een rookwolkje en boemen, en vlak daarop weer rookwolkjes en pang, pang, rikketikketik. We hoorden de projectielen door de lucht fluiten. Juist kwam toen

de kapitein met onze compagnie ter versterking.

't Werd tijd ook, de Belgen stonden geen 20 M. meer van ons af. De hagels kwamen vlak bij ons neer en een raakte zelfs een burger, die achter ons stond in den arm. Vlak daarop werd een Belgisch meisje van 16 jaar, dat over onze grenzen vluchtte, op een korten afstand van ons, door een Duitschen kogel geraakt. Nu ging een landweerofficier met de witte vlag over de grens en 't vuren werd gestaakt.

De arme Belgen konden echter nergens heen en besloten zich in onze handen over te geven. 160 Belgen kwamen over de grenzen en werden door de onzen ontwapend. Sommigen huilden van woede. Wat zagen die arme kerels er uit, uitgehongerd, smerig vuil en doodmoe. Zij hadden bij dit grensgevecht slechts één doode.

Ze waren allen vrijwilligers van 16 tot 60 jaar en zwierven al drie weken rond. Intusschen ging ik naar mijn wacht terug en daar begon de drukte pas. Wel een stoet van 300 burgers kwam door de bosschen Nederland binnen vluchten. Priesters, vrouwen en kinderen. Er was een vrouw bij, die door haar man op een kruiwagen vervoerd moest worden. Nooit zag ik zooveel ellende, schreiende vrouwen, sommigen met zes kinderen, met totaal niets bij zich. Want zoo onverwachts was alles gebeurd, dat toen de eerste kogels in Hamont vielen, de meeste menschen nog aan tafel zaten. Zonder eten waren ze gevlucht. Ik bracht hen zooveel mogelijk tot rust, deelde brood met boter en kaas en koffie uit, wees ze den weg, enz., zoodat alles op z'n pootjes terecht kwam. Maar toch duurde het wel drie uren, voor alles bij elkaar was. Ongeveer 4 uur daagde een Belgische rijwielpatrouille op, die mijn post passeerde op ongeveer 20 M. afstand Later naderde nog een infanterie-afdeeling, die zich in een boschje op niet meer dan 5 K.M. afstand van de grens verborg en vandaar om zes uur vertrok. 's Avonds thuis vond ik alle Belgische soldaten al vertrokken, behalve een gewond sergeant, die bij ons werd ondergebracht en met wien wij hebben zitten praten tot 12 uur.

Vanmiddag vlogen er nog drie Duitsche vliegers over ons dorp.

Vanavond kwam er bericht, dat op 200 M. afstand van een anderen post 150 Belgen zich in loopgraven met mitrailleurs hebben opgesteld. Dat kon er dus voor onze jongens wel eens warm toe gaan.

Weet je nu wat onze jongens te Budel zeggen: „Wat jammer, dat wij er niet zitten."

VEEVOEDER.

De belangen van den landbouwer worden door onze Regeering wel in 't oog gehouden. Mogen de pogingen der Regeering gelukken, dan behoeft de veehouder-varkensfokker, wat betreft de voedering zijner dieren, niet al te bezorgd te zijn.

Voor den eersten aanvoer van lijnkoeken en maïs is reeds gezorgd. Vrijdag 9 October werd de eerste zending Laplata-maïs, groot circa 4658 ton of 465.8 wagonladingen, voor rekening der Nederlandsche Regeering en namens haar door inschrijving ten verkoop aangeboden door het Bestuur van het Comité van Graanhandelaren.

Het is de wensch der Regeering om de maïs uitsluitend te verkoopen aan in Nederland gevestigde graanimporteurs, die bij 't genoemde Comité van Graanhandelaren als zoodanig voldoende bekend zijn en alleen voor den inschrijver zelf. Er kan niet worden ingeschreven voor kwantums onder 100 en niet boven 500 ton. Wij vernemen, dat de volgende bepalingen van kracht zijn:

a. De koopers zijn door de Regeering gebonden aan een maximum-verkoopprijs van f 190 per 2000 K.G. basis contant gezond boordvrij Rotterdam (eventueel inclusief f 1.— verkoopcomtage) op de conditiën van de Rotterdamsche Graanbeurs. Art. 27 mag niet worden uitgesloten. Alleen aan in Nederland gevestigden mag worden verkocht, respectievelijk geleverd.

b. Inschrijvers zijn verplicht aan de Coöperatieve Vereenigingen te leveren, wat deze zullen opgeven noodig te hebben, zoolang de voorraad strekt.

c. De lossing in lichters geschiedt door een door 't meergenoemde Comité aangewezen factor, (gemachtigde) die tevens voor de verzegeling der monsters met den Controleur en voor de aflevering uit lichters zorgt.

Wij zien hieruit, dat de Regeering wel actief is en haar best doet om zoowel den boer als den handelaar tegemoet te komen.

Daar niet kan worden ingeschreven voor kwantums onder 100 ton, (1 ton is 1000 K.G.), kunnen de landbouwers alleen in vereeniging met elkaar aankoopen. Verschillende aankoopvereenigingen in een streek kunnen zich daartoe vereenigen, maar het eenvoudigste in de gegeven omstandigheden lijkt ons toe, dat men zijn bestellingen opgeeft aan het Centraal Bureau v. h. Nederl. Landbouw-Comité te Enschedé, welk lichaam in normalen tijd reeds voor vele vereenigingen de kunstmeststoffen en voederartikelen betrekt. Nu weet ik wel, dat er bij sommigen bedenkingen bestaan tegen de inrichting van het Centraal Bureau, maar een feit is, volgens de ervaring van velen, dat het Centraal Bureau, maar een feit is, vol „klanten" goed tracht te bedienen. Wij plaatsen dit „leverancier" en „klanten" tusschen aanhalingskeekens, omdat wij weten, dat de Directie van het C. B. met deze voorstelling niet accoord gaat en het op dit oogenblik allerminst in onze bedoeling ligt, een polemiek uit te lokken. Er is thans wat anders te doen. Wij zijn van meening, dat landbouw- en gewone aankoopvereenigingen verstandig handelen, — en althans die vereenigingen, welke met den coöperatieven aankoop nog niet vertrouwd zijn — om heur bestellingen op te geven aan het C. B., dat een vertegenwoordiger heeft te Rotterdam. Behalve de reeds vermelde bepalingen, laat het C. B. nog de volgende voorwaarden gelden:

1. Er wordt geleverd boordvrij gestort. 2. De betaling geldt netto cassa vóór afzending der waar. 3. De opgave voor verzending wordt aan het Bijkantoor (Regentessehuis, Rotterdam, Interc. telefoon No. 6766) verstrekt, dat zich met de doorgifte aan den factor van Regeeringswege belast.

De verkoopsvoorwaarden zijn hierdoor zooveel mogelijk tot den bekenden vorm teruggebracht, waarmee de vereenigingen het meest vertrouwd zijn.

C. B.

Een uitstapje naar Antwerpen.

Een onzer lezers die gisteren van Antwerpen terug keerde, vertelt ons van zijn snoepreisje het volgende:

Antwerpen is moeilijk te bereiken. Alle communicatiemiddelen stoppen aan de Hollandsche grens, en dan blijft er niets anders over dan vijf à zes uur te voet te gaan, want er is geen gerij hoegenaamd te krijgen. Ik ging van Ossendrecht langs Berendrecht, Orderen, Wilmarsdonck, Austruweel, Antwerpen. Daar was in Antwerpen zoo goed als geen levende ziel te bekennen en de duitsche posten aan de redoute van Orderen en het fort van Austruweel lieten iedereen vrij naar binnen gaan. Langs den entrepot sloeg ik den grooten Boulevard op. Hier en daar stond een Belgische politieagent en spaarzaam brandden op groote afstanden electrische booglampen en op de hoeken der zijstraten, een gaslantaarn. Aan het Vlaamsch theater was het pijnlijk stil. Ik kon geen zes menschen rondom me heen zien. Hier en daar stond een duitsche post en patrouilles trokken door de stad.

Van de Statieplaats tot de Kroonstraat telde ik langs Carnotstraat en Turnhoutsche Baan, nauwelijks zes winkels die geopend waren en misschien nog niet zooveel „estaminets," waar de gasten zaten te kaarten en met den triotrak zaten te spelen. Tegenover het Vlaamsch theater was een groot hotel nog open, anders was alles dicht. Honderd meters voor en achter zich kon men een enkelen voetganger slippend over het natte trottoir hooren naderen.

Tusschen 8 uur 's avonds en 6 uur 's morgens mag niemand op straat komen. Licht branden 's nachts is niet meer noodig. Om 8 uur rukte ik uit om de stad op te nemen. In de couranten heeft men ondertusschen reeds een complete lijst gevonden van al de verwoestingen, die zijn aangericht. Toch maakt Antwerpen geenszins den indruk van een verwoesting, maar meer dien van een pijnlijke stilte. Op de Schoenplaats was men reeds bezig, de puinen op te ruimen van een achttal huizen, die plat tegen den grond lagen. De Antwerpenaren vertellen niet zonder humor, dat de „Duitsen" den knoop in eens maar hebben doorgehakt. De straat is op dien draai erg smal en de tram moest daar hoogst gevaarlijke bochten maken. De onderhandelingen over den afkoop der belendende panden wilden niet vlotten. Nu is alles in eens uit den weg geruimd.

Aan de Middenstatie was men bezig de groote uitgangpoort te barricadeeren met zakken zand, waarachter kanonnen en mitrailleuses waren opgesteld, die de heele Keizerlei beheerschen. Hotel Weber is door de Duitschers in beslag genomen.

Eenige winkels, waarin de Duitschers eetwaren vermoedden, die konden bederven, waren opengebroken en den inventaris was uitgedeeld aan de arme bevolking. Onder de hangars waren ze bezig groote kisten open te breken en allerlei speelgoed, sokken, enz. werd uitgedeeld.

Aan het Steen lagen de uniformen van Belgische soldaten en burgerwachten hoog opgestapeld, wat bruikbaar was, vooral schoenen en broeken werden er uitgezocht en aan de arme bevolking uitgedeeld, die ijverig bezig was de roode biezen uit de broeken te tornen.

Terwijl ik moeite deed aan het Stadhuis mijn pas te laten afstempelen, kwam het bevel, dat iedereen vrij in- en uit mocht gaan. Doch 's middags op den Dam, waar ik door de Bredapoort Antwerpen weer per fiets verliet, werden alle Belgen tusschen 16 en 60 jaar, die geen stempel van den Duitschen commandant op hun pas hadden, terug gezonden. De Duitschers vreezen blijkbaar, dat vele Belgische soldaten zich nog in burgerkleeren in de stad en omgeving bevinden. In Merxem vooral was men streng op de passen en kon menige jonge man geen stempel bekomen.

In Antwerpen liggen soldaten voor 't meerendeel 40 à 45 jaar oud. Een vertelde mij dat hij een Sakser was en uit Dresden kwam.

Ze doen hun best om vriendelijk te zijn tegen de bevolking. Ze groeten vaak het eerst om een wedergroet terug te ontvangen. Alleen als het regimentsvaandel passeert eischen ze dat iedereen den hoed zal afnemen en sommigen die dit weigerden werd het hoofddeksel afgeslagen. Velen onttrekken zich hiervan, door tijdig een zijstraat in te zwenken.

In Westwezel trof ik de laatste duitsche posten, die met onze landweermannen een gesprek trachtten te voeren.

Zonder eenige moeite ben ik Antwerpen in- en uitgegaan. Ik heb nauwelijks mijn pas vertoond. Het is volmaakt veilig en rustig in Antwerpen, al te rustig zelfs, het is er dood. Op de Carnotstraat, waar ik gisterenmorgen om 10 uur stilstond, om den toestand op te nemen, telde ik voor me 23 menschen en achter me 19. Men weet, dat men in gewone tijden die straat slechts met groote moeite kan passeeren. De proclamatie die zoo juist werd aangeplakt en mededeelde, dat Antwerpen weer langzaam aan in zijn gewonen doen komt, leek me dan ook al te rooskleurig. Wat langs de wegen in Antwerpen binnen komt, kan niet veel beteekenen. Af en toe ontmoette ik op mijn fietstocht een karavaantje van eenige karren, een half dozijn koeien, den troepje voetgangers en dan weer eenige wielrijders, en dan fietste ik weer 5 à 10 minuten, zonder een levende ziel te ontmoeten. Wat binnenkomt is niet meer dan een druppel in een ton. En Antwerpen is een groote ton. 't Zal lang duren eer ze op deze wijze weer eens volgedruppeld is.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

We kunnen heden kort zijn. Er is trouwens ook nagenoeg geen nieuws.

De Duitschers zijn in Noord- en Noordwest-België bezig de streek van „vijanden" te zuiveren. Men hoort dan ook van allerlei schermutselingen. Het einde zal wel zijn, dat de verspreide groepjes Belgische militairen zich aan den Duitscher overgeven of naar ons land uitwijken.

Wat er van het Belgische veldleger is overgebleven zal, in het gunstigste geval, zich kunnen vereenigen met de verbondenen, die te Ieperen staan en den linkervleugel van het Fransch-Engelsche leger kunnen versterken.

Niemand zou het echter den Belgen kwalijk kunnen nemen, indien zij van het krijgsbedrijf genoeg toonden te hebben en de wapens neerlegden. Zij hebben gedaan wat ze konden en genoeg offers gebracht.

Uit particuliere berichten valt op te merken, dat de Duitsche troepen in het Noord-Westelijk deel van Vlaanderen ver zijn voortgedrongen. Dit valt op te maken uit de ligging der verschillende plaatsen, waar men het laatste vuren heeft gehoord en de verhalen van vluchtelingen, die de komst der „Dutsen" steeds verder naar de kust toe signaleeren. Volgens sommigen verhalen, moet Donderdagmorgen ook Ostende zelf op vreedzame wijze door de Duitschers „genomen" zijn, nadat de Engelsche hulptroepen voor Antwerpen weer aan boord der transportschepen waren gebracht. Het overschot van het Belgische leger, eenige tienduizenden mannen nog sterk, zou langs de kust in Zuidelijke richting naar Duinkerken waarschijnlijk zijn afgemarcheerd.

Ondanks de aansporingen van de Duitsche en de stedelijke overheid te Antwerpen, maken de vluchtelingen in Nederland nog geen haast om naar Antwerpen terug te keeren. De schrik voor den Duitscher zit er eenmaal in, en de waarschuwing in de Duitsche proclamatie, dat, als er iets gebeurt, onschuldigen met de schuldigen zullen lijden, is er niet op berekend bijzonder geruststellend te werken. Men zal den tijd zijn werk moeten laten doen. En misschien zal de rust eerst voorgoed terugkeeren, als de Duitschers ook het overschot van België in hun bezit hebben, op verrassingen zooveel minder uitzicht bestaat en de Duitscher vanzelf meegaander wordt.

* * *

In het Zuid-Westelijk gedeelte van Vlaanderen en in Noord-Frankrijk, schijnen de verbonden troepen eenig succes behaald te hebben. De Duitsche troepen zouden den linkeroever van de Leye (Lys) hebben ontruimd en nu weer Estaires hebben bezet. Bij de voortzetting van deze operaties kunnen de Belgische troepen zich mogelijk nog laten gelden.

Van eenig min of meer beslissend wapenfeit wordt echter noch van Franse- noch van Duitsche zijde melding gemaakt langs het uitgebreide front in Frankrijk.

* * *

Aan den Russischen kant is wat meer actie, en zijn de voordeelen blijkbaar aan de Duitsche zijde.

Het Oost-Pruisische stadje Lyck, waarvan de inneming door de Russen nu wordt toegegeven, is ontzet en Bialla, ook nog op Oost-Pruisisch gebied gelegen, ten Zuiden van Lyck, is ontruimd. Belangrijker is vooral echter het gebruik, dat de Duitschers van hun victorie zouden gemaakt hebben in het nemen van elf duizend gevangenen en tal van oorlogs-materiaal.

Het bericht van het verschijnen der Duitsche legerkorpsen voor Warschau reeds, zal ongetwijfeld voor velen een verrassing geweest zijn, hoewel hierbij op te merken valt, dat Warschau nog tot de eerste groote verdedigingslijn in Russisch-Polen behoort.

In Gallicië worden de gevechten tegen de Russen met succes door de Oostenrijkers voortgezet. In sommige kringen verluidt het, dat Lemberg reeds door de Russen zou zijn opgegeven.

* * *

Hoewel er op zee geen geweldige slagen geleverd worden, zitten de Duitschers hier toch niet stil, en blijken vooral hunne onderzeebooten gevaarlijk te zijn.

Alweer heeft het zoo'n kleine notendop gewaagd in de Noordzee te verschijnen, en met zoodanig succes, dat thans weer een Engelsche kruiser met 350 man het slachtoffer geworden is van dezen Duitschen „onderkruiper."

* * *

In het verre Oosten gaat de Japansche aanval op Tsingtau beginnen... nadat de vijand gelegenheid gegeven heeft aan de non-combattanten en neutralen om de stad te verlaten. Een Japansch optreden, dat misschien in het Westen nog wel tot een voorbeeld zou kunnen strekken.

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

BERLIJN, 15 Oct. Officieel. Het groote hoofdkwartier deelt mede: Bij Antwerpen zijn in het geheel vier- tot vijfduizend gevangenen gemaakt. Het is te verwachten, dat er binnenkort nog een groot aantal Belgische soldaten, die burgerkleeding aangetrokken hebben, gevangen genomen zullen worden. Volgens mededeeling van de consuls van Terneuzen, zijn er ongeveer twintigduizend Belgische en tweeduizend Engelsche soldaten op Nederlandsch grondgebied gekomen, waar zij ontwapend zijn. Hun vlucht moet in den grootsten haast geschied zijn, hetgeen blijkt uit de massa weggeworpen kleedingstukken, vooral van de Engelsche Royal naval divisie.

De oorlogsbuit te Antwerpen gemaakt is groot: op zijn minst vijfhonderd kanonnen, een massa munitie, zadels en dozens, zeer veelmateriaal voor den gezondheidsdienst, tal van auto's, veel locomotieven en wagens, vier millioen kilo graan, veel meel, kolen, vlas, voor tien millioen mark wol, koper, zilver ter waarde van ongeveer een half millioen mark, een gepantserde trein, verscheidene gevulde verpleegingstreinen en groote hoeveelheden vee.

Belgische of Engelsche schepen waren niet meer te Antwerpen. De vier en dertig Duitsche stoomschepen en 3 Duitsche zeilschepen, die bij het uitbreken van den oorlog in de haven van Antwerpen lagen, waren, met uitzondering van één nog aanwezig. Echter had men de machines onbruikbaar gemaakt. Slechts de Gneisenau van de Norddeutsche Lloyd, is tot zinken gebracht. De groote havensluizen zijn intakt gebleven, maar vooreerst door met steenen bezwaarde booten niet bruikbaar. De haven-inrichtingen zijn onbeschadigd.

De stad Antwerpen heeft weinig geleden. De bevolking gedraagt zich rustig en schijnt blij te zijn, dat de dagen van verschrikking voorbij zijn, vooral daar het gepeupel reeds begon te plunderen.

Het overschot van het Belgische leger heeft bij het naderen van onze troepen, Gent haastig verlaten.

BREDA, 15 Oct. Te Meir (vlak nabij de Nederlandsche grens, ten Zuiden van van Breda), heeft gisteren een Belgisch soldaat een Duitscher neergeschoten. De Duitsche bevelhebber heeft een gestreng onderzoek ingesteld en onder de nog in het dorp vertoevende bewoners heerscht groote vrees voor represaille maatregelen.

BREDA, 15 Oct. Hedenmorgen van Ostende vertrekkende vluchtelingen verhalen, dat de stad thans in handen van de Duitschers is. De Engelsche troepen waren bij de nadering van de Duitschers reeds gedeeltelijk weggetrokken in Zuidelijke richting, gedeeltelijk per schip afgehaald. Engelsche oorlogschepen kruisen in de Noordzee, ter hoogte van Ostende. De Belgische troepen, ter sterkte van circa 30.000 man, moeten in den afgeloopen nacht, op eenige mijlen afstand van Ostende, in Zuid-Westelijke richting voorbijgetrokken zijn.

ROOSENDAAL, 15 Oct. De Duitsche overheid eischt, naar verluidt, van de stad Antwerpen geen oorlogsschatting, maar wel overeenkomstig hare voorschriften, het volkomen onderhoud van de 15.000 man sterke bezetting. De eisch, dat de deuren der bewoonde huizen ook 's nachts open blijven, is ingetrokken; wel moet er voortdurend licht branden in de gangen.

BERLIJN, 16 October. Uit het groote hoofdkwartier:

Brugge is den 14den, Ostende den 15den dezer door onze troepen bezet.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 15 October. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De berichten van vandaag wijzen er op, dat er op verschillende punten van het front vorderingen zijn gemaakt. Zoo op den linkervlengel ten Noorden van de Lys, waar wij Estaire (Westelijk van Rijsel) genomen hebben, voorts in het centrum ten Noorden en ten Oosten van Reims, waar wij bijna 2 K.M. zijn gevorderd, en op de Maasheuvels en in Woëvre ten Zuiden van St. Mihiel en bij Marcheville.

BERLIJN, 16 Oct. Uit het groote hoofdkwartier:

Heftige aanvallen van de Franschen in de streek noordwestelijk van Reims werden afgeslagen.

De Franschen melden in hun ambtelijke mededeelingen, dat zij op verschillende punten van het front, b.v. bij Berry au Bac ten Noordwesten van Reims, merkbare vorderingen gemaakt hadden. Deze mededeelingen zijn geenszins in overeenstemming met de feiten.

* * *

VAN HET OOSTELIJK OORLOGSTERREIN.

BERLIJN, 15 Oct. (Wolff. Part.) Officieel van het groote hoofdkwartier: Op het oostelijke oorlogsterrein is de door de Russen met een sterke strijdmacht op Oost-Pruisen ondernomen aanval als mislukt te beschouwen.

De aanval van onze troepen in Polen die schouder aan schouder strijden met het Oostenrijksche leger, wordt voortgezet. Onze troepen staan voor Warschau met ongeveer 8 legerkorpsen.

De aanval, die de Russen uit de linie Iwangorod—Warschau—Weichsel ondernomen hebben, is over de geheele linie met zware verliezen voor de Russen afgeslagen.

* * *

VAN HET OOSTENRIJKSCH-RUSSISCHE FRONT.

WEENEN, 15 Oct. De generale staf deelt mede:

Gisteren hebben onze troepen de versterkte heuvels van Starasol (15 K.M. ten Westen v. Sambor) veroverd. Ook tegen Stary en Sambor is de aanval met succes begonnen.

Ten noorden van de Strwiaz (een zijrivier van de Dnjestr, die er ten noorden van Sambor invalt) hebben wij een reeks heuvels tot het zuidoostelijk front van Przemysl bezet.

Aan de San, benedenstrooms van Przemysl, wordt eveneens gevochten.

Onze vervolging van de Russen over de Karpathen heeft Wyzkow en Skole (aan de rivier Opor) bereikt.

* * *

DUITSCHE PERSSTEMMINGEN OVER NEDERLAND.

Onder den titel „Gastvrij volk," schrijft de „Lokal Anzeiger": „Als we heden lezen het jammerlijke lot, dat het grootste deel van het Belgische volk heeft getroffen, dan zwijgt in ons elke haat tegen dit volk. Wij voelen zulke dingen slechts als mensch tegenover menschen en daarom vervult het ons met blijde hoogachting te zien, op welk een edele wijze de Nederlanders de hun zoo onverwacht opgelegde taak vervullen.

Het is voor de autoriteiten, zoowel als voor het volk, buitengewoon moeilijk het hoofd te bieden aan het plotseling binnenkomen van duizenden en duizenden vluchtelingen. Maar het organiseerend talent der overheid, heeft die moeilijkheden overwonnen, waarvoor men groote bewondering moet koesteren."

Het Duitsche blad zegt, dat het een droevige zaak is over neutraliteit te spreken en vervolgt dan:

„Op welk een schoone wijze de Nederlanders hun positie als neutralen tegenover de in hun land binnenkomende vluchtelingen, eerst de Duitschers, toen de Belgen, hebben vervuld, dat te mogen bespreken, is een vreugde.

Wij wisten van ouds, dat de Hollanders een gastvrij volk waren, maar zij hebben zich thans als zoodanig nog grooter getoond dan wij hen kenden."

De „Berl. Ztg. am Mittag" schrijft o.m.:

„Duitschland denkt er niet aan om de neutraliteit van Nederland te bedreigen. Het bezit van Antwerpen heeft ook zonder de vrije beschikking over den Nederlandschen Scheldemond, voor ons zeer groote waarde, dezelfde waarde, die het voor België had en die het ook steeds in de oogen van Engeland had.

„Van onvriendelijke bedoelingen tegen het koninkrijk Nederland, is bij ons nooit sprake geweest, en is ook thans bij ons geen sprake.

„Wij betreuren het reeds genoeg, dat Nederland door de immigratie van vluchtelingen op groote schaal en de interneering van Belgische en Engelsche troepen zonder zijn schuld, mede door den oorlog te lijden heeft. Wij koesteren oprecht bewondering voor de gastvrijheid en de goedheid, die men daar den honderdduizenden heeft betoond."

Eigen Telegrammen.

Gistermiddag 5 uur.

's-GRAVENHAGE, (V.D.) De uitvoer van aardappelen, boter, kaas en varke svleesch zal worden verboden, opdat voor binnenlandsch gebruik voldoende in ons land blijft De rest mag worden uitgevoerd.

Gisteravond 7 uur.

LONDEN, (V. D) De Engelsche kruiser Hawhe is door een Duitschen onderzeeër in de Noordzee tot zinken gebracht. Drie officieren en 49 manschappen werden gered. 350 man worden vermist.

In ons Vaderland.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN IN NOORD-BRABANT.

Volgens eene becijfering van het „Vaderland" zouden er in onze provincie 75000 Belgische vluchtelingen zijn.

Het lijkt er niet naar.

In Noord-Brabant bevinden zich, behalve in de groote steden momenteel minstens 120.000 vluchtelingen, zoodat het totale aantal zeker op 150 à 160.000 kan geschat worden.

Alleen Bergen-op-Zoom herbergde Woensdag nog ongeveer 60000 vluchtelingen. In één kerk aldaar werden op één dag 30 kinderen gedoopt, allen van Belgische moeders en geboren in het ziekenhuis aldaar.

Donderdagmiddag liep een extratrein van Boxtel naar Gennep ter verdeeling van vluchtelingen over de langs die lijn gelegen plaatsen. Er waren er 30 voor Erp, 300 voor Uden, 100 voor Boekel, 150 voor Cuijk, 75 voor Mil, 180 Maashees, 50 voor Sambeek en 50 voor Haps, 50 voor Linden, 50 voor Boxmeer. Overal werden de vluchtelingen door comité-leden afgehaald en beijverde iedereen zich de menschen hulp te verleenen.

ONZE REGEERING EN DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Het overleg van onze regeering met het Duitsche opperbestuur omtrent den terugkeer der Belgische vluchtelingen, heeft tot een gunstig resultaat geleid.

De terugkeer is toegestaan van de vluchtelingen, niet alleen naar Antwerpen en de naaste omgeving, maar naar heel België.

Een proclamatie, gelijk aanvankelijk in het voornemen der regeering lag, zal hieromtrent niet worden uitgevaardigd, maar de burgemeesters zullen worden uitgenoodigd, zoo spoedig mogelijk opgaaf te doen van de personen die naar België wenschen terug te keeren, opdat dezen weer van regeeringswege daarheen zullen kunnen worden vervoerd.

Alleen dienstplichtige mannen zijn van dezen gunstigen maatregel uitgezonderd, aangezien de Duitsche regeering heeft medegedeeld, dat dezen bij hun terugkeer naar België krijgsgevangenen zouden worden gemaakt.

VRIJ VERVOER VOOR BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Van betrouwbare zijde deelt men ons mede, dat aan behoeftige Belgische vluchtelingen, welke naar België willen terugkeeren, door de Staatsspoorwegen vrij vervoer tot Esschen wordt verleend. (Huisg.)

TREINEN ROOZENDAAL—ANTWERPEN.

Sinds Donderdag rijden op het traject Roosendaal—Esschen—Antwerpen weer enkele personentreinen.

EEN DRAMA VAN DROEFENIS.

Uit Venray, waar deze week ook 300 vluchtelingen aankwamen en liefderijk verpleegd werden, wordt het volgende droeve voorval gemeld.

Een der vluchtelingen, een moeder met negentien kinderen en kleine kinderen, die zich dagen had afgebeuld om toch maar geen enkel te verliezen, trok met twee harer kinderen in een net burgerhuis; voor 't eerst mag zij uitrusten op een zachte peluw; met dankbaarheid in de oogen zet zij zich met hare kinderen een oogenblik aan de familietafel neder; helaas... daar verbleekt zij... het oog staart... het hoofd valt ter zij... daar zinkt de doodmoede op een der gillende kinderen neder... helaas, de moeder is niet meer

Haar eerste rustbed werd haar doodsbed. Gisteren werd zij begraven.

Een drama van droefenis.

EEN DANKBETUIGING VAN DEN BELGISCHEN GEZANT.

Baron Fallon, de Belgische gezant in Den Haag, heeft aan den minister van Buitenlandsche Zaken een schrijven gericht, waarin hij zegt, opdracht ontvangen te hebben, de Nederlandsche regeering warmen dank te betuigen voor de welwillendheid, waarmede zij de inwoners van Antwerpen en der naburige grensplaatsen heeft ontvangen.

„Ik kwijt mij van deze taak met evenveel ontroering als oprechtheid, omdat ik getuige ben geweest van deze spontane uiting van prachtige edelmoedigheid.

„Het voorbeeld daartoe is overigens van hoogerop gekomen. H. M. Koningin Wilhelmina, steeds de eerste om de ongelukkigen te ondersteunen, heeft zich wel persoonlijk met de arme Belgen willen bezighouden en heeft hun levensmiddelen en warme kleeren laten uitreiken.

„Alle Belgen zijn diep ontroerd en dankbaar voor de goedheid van hun noordelijke buren."

DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN EN DE ENGELSCHEN.

In een artikel over de Belgische uitgewekenen zegt de „Daily Chronicle" dat het vraagstuk wordt beheerscht door de 600.000 vluchtelingen, die zich in Nederland bevinden. De Nederlanders, vervolgt het blad, zijn geen talrijk volk. Zij voeren geen oorlog, maar lijden toch reeds op andere wijze schade door den oorlog, die hun groote kosten oplevert. Zij hebben hun ongelukkige naburen met de grootste naastenliefde en edelmoedigheid ontvangen, maar men kan van hen niet verwachten, dat zij hen voor onbepaalden tijd, zonder vergoeding, zullen onderhouden. Van de verschillende wegen, welke open staan, is voor de Belgen beslist het beste, dat zij in Nederland blijven op kosten van Engeland, indien dit aldus zou kunnen worden geschikt.

VERBOD VAN UITVOER.

De Staatscourant bevat het Kon besluit, houdende verbod van uitvoer van ruwe en gewasschen wol, schapenvachten en wollen garens.

Bij Kon. besluit is de uitvoer van petroleum verboden.

Nadat reeds vroeger een uitvoerverbod voor lijnzaad was uitgevaardigd, is thans ook de uitvoer van lijnolie verboden.

VERBOD UITVOER AARDAPPELEN

In een buitengewoon nummer van de St.ct. is opgenomen een Kon. besluit van den 15den dezer, waarbij is bepaald:

De uitvoer van aardappelen is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor, dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

RIJST.

Er wordt overwogen, in hoeverre het uit billijkheidsoverwegingen mogelijk zou zijn, partijen rijst, die verkocht zijn vóórdat het uitvoerverbod werd uitgevaardigd, toch nog ten uitvoer vrij te laten. Het zou een beslissing in deze vergemakkelijken, indien degenen, die zulke partijen voordat het uitvoerverbod in werking trad, hebben verkocht, daarvan zoo spoedig mogelijk opgaaf deden aan het ministerie van Landbouw.

DE UITVOER VAN VARKENS.

Wij lezen in de Nieuwe Venlosche Courant:

Naar wij vernemen, werd door het Bestuur der Venlosche Slagersvereeniging besloten andermaal een verzoekschrift aan de Hooge Regeering in den Haag te zenden, om toch den grooten uitvoer van varkens en slachtvee te willen beperken. Ditmaal werd het request in handen gesteld van den wel-Ed.gestr. heer Straatman, Inspect. van den Arbeid te Venlo. In het request, werd ondermeer er op gewezen dat de laatste 14 dagen de prijzen der varkens met 20—25 cent per kilo zijn gestegen. Dat bij dezen grooten uitvoer van slachtvee eene groote prijsverhooging niet kan uitblijven.

Dat met het oog op de zoovele werkeloozen en den voor de deur staanden winter al spoedig ook voor den minvermogenden werkman, het niet meer mogelijk zal zijn, een pondje vleesch voor zijn gezin te kunnen koopen. Het verzoekschrift was geteekend door den heer H. Th. Dielen, als Voorzitter Venl. Slagersvereeniging.

PRIJSSTIJGING DER EIEREN.

In verband met de prijsstijging der eieren is gevraagd naar een uitvoerverbod of een maximum prijs vast te stellen, wat evenwel bezwaar zal ontmoeten of wel geen resultaat zal hebben.

GRAAN.

Nader wordt bevestigd, dat de Engelsche regeering zich thans bereid verklaard heeft, schepen naar Nederland door te laten, mits de documenten op naam zijn gesteld van Nederlandsche kòopers.

VALSCH BELGISCH GELD.

Te Maastricht zijn valsche bankbiljetten in omloop.

De Belgische regeering heeft den viceconsul van België aldaar ter kennis gebracht dat de in omloop zijnde bankbiljetten met de beeltenis van Koning Leopold I ter waarde van 20 tot 1000 franc valsch zijn.

Een groot aantal van deze bankbiljetten zijn hier in omloop.

DURE VOLKSVOEDING.

De „Tel." zegt, dat er ergerlijke dingen gebeuren op het gebied onzer volksvoeding en dat zelfs een zoo krachtig minister als de heer Treub, heeft te dansen naar de pijpen van den groothandel.

Zoo vernemen we, dat binnenkort de vaststelling van een maximum-prijs voor suiker is te verwachten, n.l. op f 48.50 de 100 K.G. Dat is 5½ gulden hooger dan de prijs in Juli en f 6 hooger dan de noteering in normale tijden. Door deze vaststelling op f 48.50 wordt dan 35 raffinaderijen in ons land een buitenkansje van 5½ millioen in den schoot geworpen!

Had onze regeering indertijd de suiker in beslag genomen en er 5% meer voor betaald dan de prijs in normale tijden bedroeg, dan zou 17 à 18 millioen gulden bespaard zijn geworden!

Met het artikel rijst is het weinig anders. De rijst is 35% duurder dan in Juli. Hierdoor verdienen de rijsthandelaren 7 millioen extra, afgezien nog van de 12½ millioen, die zij door hun uitvoer naar het buitenland verdiend hebben. Er zijn 12 firma's, die den groothandel in rijst drijven. Men gelieve het zoete winstje der heeren dus zelf uit te rekenen.

De buitenlandsche rogge voor den oorlog op f 170 de 2100 kilo genoteerd doet thans f 330, dus bijna het dubbele. Met buitenlandsche gerst is het hetzelfde geval. Maïs, gekocht voor f 125, wordt thans verkocht voor f 260.

De „Tel." ziet het oogenblik aankomen, dat het volk er voor bedanken zal te worden geëxploiteerd door een handjevol groothandelaars. En zij vermaant de regeering meer ruggegraat te toonen tegenover den groothandel en zijn oorlogspraktijken.

DOODGESCHOTEN DOOR EEN SCHILDWACHT.

Maandagavond 11 uur, is door een schildwacht, die post had op den Bemmelschen dijk onder Lent, een schot gelost op een voorbijganger, die tevoren driemaal gewaarschuwd was om halt te houden, maar daaraan geen gevolg gegeven had.

De persoon, een 24-jarige jonge man, chauffeur van beroep en woonachtig te Bemmel, viel neer en bleek in de maagstreek getroffen te zijn; de kogel is aan de andere zijde weer uit het lichaam gegaan. De gewonde is in levensgevaarlijken toestand opgenomen in het R. K. Ziekenhuis.

Wij vinden in het bovenstaande aanleiding om er nog eens met nadruk op te wijzen, aan welk groot gevaar men zich blootstelt, door niet aan de sommatie der militairen om halt te houden, gehoor te geven. De schildwachten moeten hun plicht doen en wanneer het schot, dat zij na driemaal te hebben gewaarschuwd moeten lossen, den voorbijganger doodelijk kwetst of verminkt, dan heeft deze het aan eigen onvoorzichtigheid te wijten.

Moge dit geval anderen tot waarschuwing strekken!

VERLIES VOOR DEN HANDEL.

De koers van het Duitsche geld is reeds gedaald tot 54.

Een niet geringe schadepost voor hen, die hun vorderingen op Duitschland tot dezen lagen koers in Hollandsch geld herleid zien.

Ook de koers van Engelsch geld is aanzienlijk lager geworden.

CREDIET VAN f 50 MILLIOEN

De Eerste en de Tweede Kamer namen zonder hoofdelijke stemming het ontwerp aan, buitengewoon crediet van 50 millioen, benoodigd voor de mobilisatie.

DE TOESTAND IN AMSTERDAM.

Men schrijft ons uit de hoofdstad:

De conjunctuur was alweer een heele boel beter geworden, in de haven was het wat levendiger, in de bouwbedrijven ging het tamelijk goed, en er werden weer zaken gedaan, men gaf weer crediet, men kon weer z'n kwitanties innen. Maar het schijnt, dat die strijd om Antwerpen hier den toestand weer verergerd heeft. Men wist nauwelijks, dat er oorlog was. Maar plots ineens die stroom vluchtelingen, die er ons aan herinneren, dat de wereldbrand ook bij onze grenzen woedt. En de terugslag op het economisch leven is hiervan onmiddellijk merkbaar.

De vluchtelingen zelf zijn tamelijk kalm. Zeker, eerst liepen er heel wat vrouwen met rood-geschreide oogen rond, maar de tranen waren spoedig gedroogd en men zag dra een glimlach op haar gelaat. Maar de Amsterdammers werden er zenuwachtig van. Als bij je buurman het huis in brand staat...

En die zenuwachtigheid veroorzaakt nu weer, dat groote plannen, bouwkundige en commercieele, die op punt stonden zich te realiseeren, worden uitgesteld. Duizenden Amsterdammers hadden zich voorgenomen, eenvoudiger te gaan leven. Ze hadden het echter vergeten, dat er oorlogsgevaar dreigde, en ze aten weer aangekleede boerhammetjes als vóór den krijg. Maar nu komen de vluchtelingen, en men gaat weer leven als een kluizenaar. Zoodat kruidenier en comestibles-handelaren constateeren, dat hun omzet weer belangrijk verminderd is in de afgeloopen week.

Zooals het bij de kleine neringdoenden is, neemt ook de groote koopman en groot-industrieel het waar. Slapte, slapte. En met een beklemd gemoed vraagt menigeen zich af, wat er het eindje van zal zijn.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 17 October 1914.

— Gevonden een portemonnaie met geld. Terug te bekomen bij de politie.

— DE BURGEMEESTER VERZOEKT ONS MEDE TE DEELEN, DAT MAANDAG DE SCHOLEN WEER GEOPEND WORDEN.

Tevens deelt men ons mede, dat de vluchtelingen, die naar Antwerpen terugkeeren vrij vervoer krijgen tot Esschen.

— Hier passeeren vele Duitsche families, die indertijd uit Antwerpen verjaagd zijn en zich nu weer daar gaan vestigen. Als het waar is dat er slechts 7000 Belgen in Antwerpen gebleven zijn, dan zijn er op het oogenblik waarschijnlijk meer Duitsche dan Belgische burgers in de stad.

DISPENSATIE.

Mgr. W. van de Ven, Bisschop van 's Bosch heeft de volgende dispensatie verleend:

Zoolang deze toevloed van vluchtelingen duurt, dispenseeren Wij in de onthoudingswet met de Katholieke vluchtelingen die huisgezinnen in ons Bisdom, die zulke vluchtelingen tot hunnen last of verzorging hebben.

Ook Z. D. H. de Bisschop van Breda heeft dispensatie verleend van de onthoudingswetten voor in het bisdom vertoevende Belgische vluchtelingen en de gezinnen, waarin zij gehuisvest zijn.

VOOR DE WERKLOOZEN.

Het grootste gedeelte van het in Nederland gestationneerde personeel der Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij, zoomede de directie der Maatschappij heeft zich bereid verklaard 1 pct. der bezoldiging af te dragen aan het Koninklijke Nationale Steuncomité 1914. De eerste bijdrage werd reeds met groote waardeering ontvangen. Opnieuw blijkt weer, hoe in alle standen en lagen van ons volk wordt medegeleefd met de vele en groote nooden, die op het oogenblik hier te lande heerschen.

EEN TREFFENDE PLECHTIGHEID.

Men meldt uit Vucht:

Donderdagochtend had in het retraitenhuis Loyola een treffende plechtigheid plaats. Vier kinderen van Belgische vluchtelingen, die hier sedert eenige dagen vertoeven, deden Woensdagochtend in de kapel van het retraitenhuis hun eerste H. Communie, terwijl alle vluchtelingen, 41 in getal, eveneens met groote godsvrucht ter H. Tafel naderden.

De overste van het Huis, de zeereerw. pater W. Cramer S. J., hield een treffende toespraak tot de kinderen en de vluchtelingen.

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 5.18 uur.

LIEMPDE. Verleden Maandag circa 12 uur, kwamen hier per trein 96 vluchtelingen aan. Door het steun-comité, onder voorzitterschap van burgemeester en pastoor, werd den ongelukkigen, die vaderland en haard hadden moeten verlaten, vol liefde een onderkomen bezorgd in de localen der openbare school, eenigen ook in de bijzondere school.

Dank den leden van het comité en vooral de dames, die met de grootste liefde ijveren niet alleen voor mondbehoeften, maar ook de arme ongelukkigen van lijfbehoeften voorzien, wat haar door medelijdende menschen wordt aangebracht.

Allen hulde voor hun christelijke naastenliefde, waarom ons gastvrije Nederland de heele wereld door zoo geroemd wordt.

De meeste vluchtelingen komen van Antwerpen en omstreken; eenige uit Turnhout.

HAAREN. Deze week arriveerden alhier ruim 350 Belgische vluchtelingen, waarvan er gistermorgen ruim 100 naar 's-Bosch zijn overgebracht.

St. OEDENRODE. Dinsdagavond, omstreeks negen uur, overleed plotseling de Eerw. heer A. v. d. Heijden, Rector der Eerw. Zusters alhier.

De Zusters vonden ZijnEerw. dood in den kloostergang. Een hartverlamming is de oorzaak van dit plotseling verscheiden.

De Eerw. Heer v. d. Heijden was lange jaren als missionaris werkzaam in N.-Amerika en Schotland, tot een sloopende kwaal hem deed repatrieeren.

Na eenigen tijd als Rector te Oirschot verbleven te hebben, volgde zijn benoeming alhier. Steeds in de weer, wanneer er te helpen viel, was de overledene ook Dinsdag voor de komende vluchtelingen werkzaam. De dood verraste hem, te midden dier werkzaamheden.

Zijn ziel ruste in vrede!

— Een honderdtal vluchtelingen zijn in het St. Martinushuis gehuisvest en maken het naar omstandigheden vrijwel. Velen zijn thans bij burgers ondergebracht.

Naar verwachting komen nog meer huisgezinnen naar Rooij.

UDEN. Moesu men de laatste marken spreken van groote malaise en slappen handel, de jaarmarkt van gisteren schijnt er op te wijzen, dat zachtjes aan de gewone drukte weer zal terugkeeren. Het winterseizoen, dat aanstaande is, zorgde er voor, dat de manufacturiers vrij goede zaken maakten. De biggen brachten een vrij hoogen prijs op, terwijl er ook meer navraag was naar rundvee.

— De pluimveeteeltcursus, door den heer Jos. Boshouwers te Gemonde alhier, van de V.P.N. te geven, zal aanvangen op Woensdagavond, 4 November. De onderafd. der V. P. N. telt hier thans 196 leden. Een kolossaal getal, niet waar?

ELSHOUT. Alhier is overleden de ZeerEerw. Heer W. van Laarhoven, gouden priester jubilaar, oud-pastoor van Groesbeek.

Wilhelmus van Laarhoven werd in 1839 alhier geboren en heeft dus den ouderdom van 75 jaren bereikt. Op 22 Mei 1864 ontving hij de H. Priesterwijding, was daarna aanvankelijk assistent te Rossum, tot hij in 1866 benoemd werd tot kapelaan te Boxtel.

In 1884 volgde hij pastoor H. Labeek. 27 jaren heeft hij daar gearbeid tijnhouwers, als zoodanig benoemd te St. Anthonis op als pastoor te Groes-27 vruchtbare jaren voor het R. K. onderwijs, voor de ouden van dagen en gebrekkigen Pastoor van Laarhovens naam is te Groesbeek verbonden aan alle werken der christelijke Charitas.

Gebukt onder de zware zorgen van het pastoraat legde hij 1 Januari 1911 het ambt neder, zooveel jaren met eere bekleed en ging in zijn geboorteplaats zich bereiden voor den dood. Doch God had hem nog een gunst bereid hier op aarde. Had het zilver hem getooid als pastoor, — de bekroning was, de gouden jubelkrans op 22 Mei j.l. Zijne oude parochianen uit Groesbeek, zijne oud-kapelanen, nu ook reeds vele Herders van parochiën in Noord en Zuid, Oost en West van ons Bisdom, vergaten toen den goeden Herder, den gastvrijen Pastoor niet.

Slechts enkele maanden heeft hij dit jubeltij mogen overleven, doch thans prijkt hij, naar wij mogen verwachten, met de gouden priesterkroon in den Hemel.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN waarborgt soliditeit

Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen)

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.48.

15 Oct. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.30, f 1.46 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 16 Oct. Aanvoer 14450 K.G. Hoogste prijs f 1.40, laagste prijs f 1.27 middelprijs f 1.34.

's BOSCH, 16 Oct. Aangevoerd 28075 kilo's hoogste f 1.45, laagste f 1.29 middelprijs f 1.41 per kilo.

Eier-Veilingen.

'S-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

16 Oct. Aangevoerd werden 14870 eieren Prijs: kippeneieren f 1.28 tot f 1.30 per K.G

AMSTERDAM, 16 Oct. Aanvoer 3529 eieren Kipei 7.00—9.15. Eendei 7.00—.000 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 8.06.

ROTTERDAM, 18 Oct. Aanvoer 18139 eieren. Kippeneieren f 7.75 tot f 9.85. Middenprijs f 8.50. Eendeneieren f 6.00 tot f 7.75. Ganseneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 0.00 tot f 0.00. Handelaarseieren f 7.50 tot 7.75 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

Burgemeester en Wethouders

der gemeente Oirschot,

brengen bij deze ter kennis dat op

Dinsdag 27 October a.s.

een groote

Vrije Paardenmarkt

met Premiën,

zal gehouden worden te **OIRSCHOT.**

De Burgemeester,
BRETON VAN LITH.

OPENING

Herfst- en Winterseizoen.

ONTVANGEN:

eene groote keuze in

Handschoenen, Kousen, Sokken, Kraagbeschermers, Cachenez, Auto Chawls, Wintertruien, Wollen Kinderkleedjes, Manteltjes en Kapertjes.

Ruime Sorteering:

Wollen- en Katoenen Ondergoederen.

Beleefd aanbevelend,

JAC. VAN HOUT,

Stationstraat, :-: BOXTEL.

J. M. HANEGRAAF.

Eindhovensche Steenweg **BOXTEL.**

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en herstellen van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Gefolterd door
AAMBEIEN.

Alle lijders weten bij ondervinding, welke folterende pijnen en verschrikkelijke ongemakken, aambeien kunnen veroorzaken. Weten zij ook dat de Kloosterbalsem Klooster Sancta Paulo, onmiddellijk de pijn en jeukte stilt, en in korten tijd blijvend geneest?

Leest wat de Heer Eugène Frenay, v. d. Helststraat 48 's-Gravenhave verklaart:

Reeds als jongen van 12 jaar sukkelde ik met aambeien, welke mij veel pijn veroorzaakten en waarvoor geen enkel middel wilde helpen. Toen ik 28 jaar geworden was, werd mijn lijden zoo ernstig, dat een operatie noodzakelijk was. 3 Maanden later echter had ik weer meer last dan ooit te voren en heb ik daarna nog 2 jaren lang geleden, totdat ik gelukkig den Kloosterbalsem leerde kennen Ik heb den Kloosterbalsem volgens de gebruiks-aanwijzing aangewend en onmiddellijk ondervond ik een heerlijke verlichting en trad de beterschap in. Ik heb den Kloosterbalsem voortgebruikt en heb daarmede een blijvende genezing verkregen, want sedert de laatste 3 jaren weet ik niet meer wat aambeien zijn. Wel een bewijs dat de Kloosterbalsem, een heilzaam geneesmiddel tegen aambeien is. De

Kloosterbalsem

Klooster Sancta Paulo

geneest niet alleen aambeien doch is een uitstekend middel tegen rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien worden spoedig grondig en blijvend genezen.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f1.20, van 250 gram f2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde* P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN; *Vught*. M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, **BOXTEL.**

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

◆ ◆

Voor het a. s. Seisoen ontvangen:

◆ ◆

Een groote sorteering Vulkachels, Calorifères, Salamander, en Iersche Kachels.

Ruime keuze in Tegelplaten in diverse maten en décors, Kolenbakken, Gruisbakken, Vulemmers, Kolenschoppen, Vuurtangen, Pooken, Vuurschoppen.

Alle soorten Karlantaarns, Stal en Handlantaarns, Rijtuiglantaars

Mooie collectie Hanglampen, Ganglampen, Muur- en Looplampjes.

Gegalv. Briketstoven, Warmwaterstoven en Warmwaterkruiken

Vleeschhakmachines en alle onderdeelen.

Geldkistjes in verschillende grooten.

Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen aan

Concurreerende prijzen.

Aanbevelend.

C. STEINMANN-PECHTOLD.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180	c.M.	hoog,	per meter	15	ct.
150	"	"	"	13	"
120	"	"	"	11	"
100	"	"	"	9	"

Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.

Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.

Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.

Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.

Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.

Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.

Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling.

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,

Boekbinderij,

Boek- en Papierhandel,

Advertentie-Bureau

J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

Gij hebt haar noodig!

Wanneer ge behebt zijt met een hardnekkigen hoest, kietelen in de keel, of een hoest, die jaarlijks geregeld terugkomt, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig, want de Abdijsiroop zal U genezen.

* * *

Wanneer Uw slaap verstoord wordt door dien drogen onafgebroken hoest, of wanneer ge U 's morgens onlekker gevoelt, door die geregelde aanvallen van hardnekkigen hoest, welke van een ingewortelde longkwaal getuigen, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig, om Uw borst en longen met de rijke en genezing aanbrengende geuren der Abdijsiroop te vullen. De Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo, maakt den hardnekkigsten hoest losser, gemakkelijk en pijnloos, en brengt in weinige dagen genezing.

* * *

Wanneer gij een koude gevat hebt, of zwaar in het hoofd zijt, wanneer Uw neus en oogen loopen, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig, om de microben der verkoudheid te kunnen vernietigen, en om de besmetting te kunnen verbannen.

* * *

Wanneer ge met asthma behebt zijt, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig. Smijt Uw stramonium, asthmasigaretten, Uw morphine of codeïne weg. Deze vergiften verlichten weliswaar Uw kwaal, maar geven geen blijvende genezing, terwijl zij Uw lichaam vergiftigen. Alleen de Abdijsiroop kan en moet U genezen. De Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo, doet de longen beter werken en doet de slijm, die op Uw borst vastzit, smelten als sneeuw voor de zon.

* * *

Wanneer Uw kinderen zwak van borst zijn en blootgesteld aan kink- of slijmhoest, groep of hijgingen, dan hebben zij de Abdijsiroop noodig, en de Abdijsiroop zal hun longenzwakte genezen. De Abdijsiroop wordt door de kinderen gaarne ingenomen, omdat zij aangenaam smaakt. De Abdijsiroop Klooster Sancta Paulo, vervangt met goed gevolg de levertraan en schaadt nimmer.

* * *

Prijs per flacon van 280 gram f1.—; van 550 gr. f. f2.—; van 1000 gr. f3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. I. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 84 Zaterdag 17 October 1914.

Een woord over Brugge.

Dr. Franz Kaufmann, Stiftspropst te Aken, schrijft in de „Kölnische Volkszeitung" van 7 Oct. o. a. het volgende :

Niet ver van de zee in het vruchtbare West-Vlaanderen, sluimert de merkwaardigste stad van België. Voor vier jaren is ze door eene groote nieuwe haven aan zee gebracht, maar dit heeft de stille, droomende stad, die in de Middeleeuwen naast Venetië en Yperen het middelpunt van den wereldhandel was, niet gewekt. Hierover verheugen zich de minnaars van kunst niet alleen, maar ook vele burgers der stad, die met een bewonderenswaardige liefde, de kunstschatten hunner woonplaats bewaren en beschermen. Van alle Belgische steden heeft het oude Brugge zijn middeleeuwsch uiterlijk het best bewaard. Is het voor den kunstvriend niet een pijnlijk idee dat ons geliefd Brugge in de verwarring van den oorlog, die al dieper en dieper België indringt, aangerand zou worden, dat zijn eerwaardige schoonheid zou moeten lijden, dat bommen en vuur die onvergelijkelijke kunstschatten zouden kunnen vernietigen. Wordt het geen tijd dat door alle kunstvrienden en kunstvereenigingen aan de Belgische regeering een oproep gericht wordt, om het oude eerwaardige Brugge, de parel van België, voor verwoesting te bewaren ? !

Gelukkig is Brugge geene vesting. Voor de Belgen bestaat er geen reden de toren van Brugge voor militaire doeleinden te bezigen en daardoor een beschieting der stad voor te bereiden. De bewoners, die hunne stad zoo lief hebben, zullen gewis niet verlangen dat hier tooneelen gelijk te Leuven en te Reims moeten plaats vinden.

Ik zou wenschen dat alle kunstvrienden en kunstvereenigingen hun invloed aanwendden dat Brugge voor een dergelijk lot bewaard blijve.

Omtrent deze stad — om maar eens een beeld te gebruiken — dient Mars door de Muse geboeid te worden, en dit is zeker de wensch van alle beschaafde natiën. Moge de liefde tot de kunst die een eigendom is van alle volken als een engel zijn beschermende vleugels over de parel van België uitstrekken. Voor ons Duitschers, die tot denzelfden grooten stam behooren als de Vlamingen, is Brugge als een stuk uit ons eigen verleden. Wij voelen ons in Brugge thuis als in ons eigen vaderland.

Intusschen hopen wij ook, dat Engeland in deze zijn invloed eveneens zal doen gelden. Brugge immers behoort tot de lievelingssteden van Engelsche kunstvrienden. Meer dan 3000 Engelschen verblijven zomer en winter in deze stille gemoedelijke stad. Ook in Italië is Brugge geliefd. Van zijn „Dijk" aan de kust der Noordzee heeft reeds Dante in het 13e hoofdstuk van zijn Inferno, met bewondering gewag gemaakt.

In de middeleeuwen zag Brugge rijke kooplieden uit Venetië en Lombardije en de Brugsche meesters schilderden hunne portretten waarop nog heden ten dage de kunstlievende Italiaan trotsch is. In de Lieve Vrouwekerk bewonderde onze Albrecht Dürer reeds in 1521 het heerlijke Mariaaltaar met het Moedergodsbeeld van Michel Angelo, een geschenk van den Brugschen koopman Jan Mouscron. Ook staat nog in de Vlamingstraat het huis der Genueezer kooplieden uit het jaar 1399. Mogen nu de geleerden en kunstenaars die hun protest de wereld inzonden over de beschieting van de Kathedraal van Reims zich tot België, Frankrijk en Engeland wenden om Brugge voor een gelijk lot te behoeden.

Van 's levens Schaduwkant.

Willem Barends dronk zijn glas leeg en keek Vreeman, die tegenover hem zat aan het kleine café-tafeltje, vragend aan.

„Willen we nog een nemen ?" vroeg hij dan, gereed met zijn glas op het tafeltje te tikken. De ander glimlachte even en tastte in zijn vestjeszak.

„Zit 't er niet aan ?" vroeg Willem.

Vreeman schudde het hoofd, scheen, tastend in zijn zak, zijn geld te tellen.

„Wanneer zit 't er wel aan?" vroeg hij terug.

„Als je pas je traktement gebeurd hebt," meende Willem lachend en tikte op de tafel.

„Mocht wat," kwam de ander meesmuilend. „'t Is de moeite niet waard, zoo'n...

Maar de kellner stond al bij hun tafeltje en vroeg, zich overbuigend : „Wat blieft u, meneer ?"

„Nog twee bier," bestelde Willem. En als de kellner weg was met de leege glazen en Vreeman hem aankeek, vervolgde hij : „Dan tracteer ik je."

„Bij jou zit 't er zeker wel aan," meesmuilde Vreeman weer. En Willem knikte.

„Natuurlijk," zei hij, „van zoo'n reuzen-inkomen."

Beide lachten. Als de kellner de beide glazen, met de witte schuimranden op het bruin-zwarte bier voor hen had neergezet, stootten ze aan „Prosit." Dan begon Vreeman weer : „'t Moet toch wel leuk zijn, als je altijd een zak vol geld hebt."

Willem knikte lachend.

„Later man, als je procuratiehouder bent," zei hij.

„Als 'k het ooit word," meende nu Vreeman.

„Je weet nooit, hoe een koe een haas vangt," lachte Willem weer.

De ander lachte ook, keek dan het volle café rond, waar de rook dwarrelde en het gepraat der bezoekers roesemoesde, en oplettender naar het biljart ginds, waar een paar heeren in witte hemdsmouwen omheen liepen en waar zich de een met zijn queue ver vooruit, zich overboog en den ballen klotsen deed. Dan wendde hij zich weer naar Willem. „Als je 't nog wordt, ben je oud," zei hij. „Wat heb je er dan meer aan ?"

Willem, die ernstig voor zich uit had zitten kijken, schudde het hoofd.

„Neen," kwam hij als nadenkend nog," dat 's waar. Hij staarde weer voor zich uit als verweg over de hoofden der bezoekers. En zich dan weer naar den ander keerend, barstte hij uit : „Ja, 't is me het leventje wel. Heel den dag zit je gevangen op zoo'n muf kantoor, kan je cijfertjes tellen en brieven en nota's schrijven en 's avonds moet je nog oppassen, dat je geen tweede glas bier drinkt." Vreeman keek hem aan, wat verwonderd over de bitterheid van z'n toon. Willem merkte het.

„Ja," zei hij, „'k heb het al een jaar of wat langer gedaan dan jij. Het hangt me de keel uit. Maar wat moet je doen ?"

„Je zult wel moeten blijven doortellen," lachte Vreeman, „totdat je oud bent en op pensioen gezet wordt."

„Dat 's 't beroerde juist," kwam Willem nijdig." „'k Wou, dat ik eruit kon, de wereld in. Jongen zoo eens niet naar 't kantoor te hoeven en..."

„Loop weg," viel de ander in.

„Met geen cent op zak zeker," smaalde Willem. „Neen, daar moet je geld voor hebben. Maar als 'k dat ook had, een paar duizend maar, jongen wat zou 'k er gauw tusschen uit zijn."

„Ik ook," stemde de ander toe.

Willem keek hem aan en glimlachte.

„Kunnen wij er niet aan komen ?" vroeg hij.

„Weet jij een middel ? vroeg Vreeman terug.

Willem schudde het hoofd en keek voor zich uit.

„Als 'k dat maar wist," begon hij dan weer. „Jongen, 'k kan er toch zoo naar verlangen om hier weg te komen. Stel je voor, dat we met z'n beiden de wereld introkken, al maar verder. 'k Zou er voor kunnen stelen."

„Stelen ?" fluisterde zijn vriend angstig.

„Ja, waarachtig. Jij niet ?"

De ander keek hem aan.

„Als 't flink wat was en je zeker wist, dat je nooit gesnapt werd," kwam hij lachend.

„Gesnapt ? Als je 't maar hendig genoeg aanlegt," meende Willem.

„Nou ?" kwam de ander.

„Och wat," snoefde Willem. „En waarom niet ? De anderen hebben toch genoeg."

„De anderen ?" vroeg Vreeman.

„Wie ?"

„Nou, jou patroon en mijn patroon, meende Willem.

Vreeman keek hem weer aan. Hij begreep niet goed, of Willem schertste of het meende.

Maar Willem boog zich over het tafeltje verder naar hem toe. „Zou jij 't durven ?" fluisterde hij.

„Durven ? Wa durven ?' fluisterde Vreeman terug.

„Wel geld wegnemen en er vandoor gaan."

Vreeman aarzelde.

„Anders kan je je heele leven voor een paar centen op een kantoorkruk versuffen," ging Willem voort.

Vreeman zei niets. Hij wist niet wat hij er van denken moest. Willem bleef nog even voor zich uitstaren. Dan lachte hij.

„Laten we nog een glas bier drinken," zei hij. „Ik trakteer weer."

Er kwamen nog eens twee glazen met witte schuimranden en beiden dronken zwijgend. Dan boog Willem zich weer over het tafeltje en begon zachtjes pratend, weer over weggaan, de wijde wereld in. En toen ze, na nog een glas bier gedronken te hebben, eindelijk opstonden, hadden ze afgesproken, dat ze, zoodra ze de kans hadden op 't kantoor een flinken slag te slaan, 't doen zouden en er samen van door gaan.

Toen ze den volgenden avond weer samen zaten in het café, wilde Vreeman terug krabbelen. Hij durfde niet en hij wou ook niet. Maar Willem praatte weer over vreemde steden en andere schoone zaken. En toen ze in den nacht samen naar huis wandelden, was 't afgesproken, dat, wie 't eerst de kans had, den ander dadelijk zou opbellen en dat ze er dan samen op staanden voet met het geld van door zouden gaan.

Ongeveer een week later moest Vreeman negen duizend gulden gaan innen. Toen hij er mee terug liep naar 't kantoor, aarzelde hij nog, of hij zich aan de afspraak houden zou. Maar hij dacht aan het vreemde land en dat hij nooit meer op 't kantoor zou behoeven te zitten en altijd geld genoeg op zak zou hebben. En plotseling besloten, stapte hij een café binnen. Daar telefoneerde hij Willem en wachtte.

„'k Heb den slag geslagen, hoor," zei hij, toen Willem naast hem kwam zitten en hij tastte naar z'n binnenzak en toonde de f 9000. „Potztausend," viel Willem uit. „Dat is de moeite waard. Maar nou moeten we dadelijk weg."

„Waarheen ?" vroeg Vreeman.

„Naar Duitschland maar."

Vreeman knikte.

„Hoe laat zou er een trein gaan ?" vroeg hij.

„Neen, geen trein," meende Willem. „Hier niet. Dat 's te gevaarlijk. Eerst een auto ; dan stappen we onderweg op den trein."

In de auto deelden ze samen het geld. Den volgenden dag al zaten ze in Duitschland.

Daar werden ze 14 dagen later aangehouden en door de politie naar Nederland getransporteerd.

Antwerpen tijdens het bombardement.

Talloos zijn de verhalen, welke de vluchtelingen uit Antwerpen aan onze Redactie komen doen over hun wedervaren sedert den Woensdagavond, toen de bommen en granaten uit het Duitsche belegeringsgeschut op het Zuidelijk deel van de trotsche koopstad aan de Schelde begonnen te regenen. Het zijn alle verhalen van den schrik, die onder de bevolking losbarstte, plotseling, onverwacht, omdat de ambtelijke mededeelingen tot het laatst toe volkomen geruststellend hadden geluid. Men wist, eenige dagen nadat het gebeurd was, dat de Duitschers bres geschoten hadden in Zuidelijke stukken van de buitenste fortenlinie ; ook van den overtocht over de Nethe. Maar de komst der Engelschen stak hun, die aan het wankelen waren geraakt in hun vertrouwen op de onneembaarheid der vesting, opnieuw een hart onder den riem, en de kalme, vastbesloten houding der vuurvaste Britsche krijgslieden deed de rest. De Antwerpenaren waren er van overtuigd : Hun stad zou niet komen in handen van den gevreesden „Dutser".

En toen kwam het opeens. Woensdagavond, toch. Om 8 uur kwamen uit het zuiden de eerste bommen aangefloten en aangezongen. De dofheid van het kanongeluid, tot dusver slechts op verren afstand gehoord, verdween : een helsch lied oneindig veelstemmig, werd in de lucht aangeheven. Bommen, granaten en kogels naderden onvermijdelijk snel.

De eerste projectielen vielen geruimen tijd echter vóór de stad, of de Duitschers de bewoners wilden waarschuwen, dat het nu ernst werd. Maar de Belgen, die wij spraken, geloofden niet in zooveel courtoise van de zijde der Duitschers. Zij getuigden het uit ondervinding, ieder uit zijn omgeving, dat het geloof aan de menschelijkheid van Duitschers in België verdwenen is. Als zij niet in de stad schoten, aanvankelijk, verklaarde men eenstemmig, was het ongetwijfeld, omdat zij niet anders konden : de Duitscher heeft ons, Belgen, combattanten of rustige burgers, nergens gespaard, overal opgejaagd, de sterkste zenuwgestellen gebroken, voor het leven..., zoo klaagde men.

Precies te middernacht tusschen Woensdag en Donderdag vielen de eerste bommen in de stad, en den ganschen nacht bleven zij vallen. En toen werd het eerst goed een sauve qui peut. Het tooneel van vluchtelingen, die met hun instinctmatig gebaar, om toch iets mee te nemen, juist dat pakken, wat zij het minst behoefden, dat tooneel, sedert de eerste dagen van den oorlog in ieder dorp van Belgenland vertoond, herhaalde zich hier.

En terwijl alles naar de stations drong, om de gereedstaande treinen te bestormen, of naar de havens en de Scheldeoevers, om scheep te gaan naar vredige streken of dieper in de nog rustige Vlaanderens een toevlucht te zoeken ; terwijl boven die paniek van in doodsangst verkeerende menschen, wier denken zich nog slechts concentreren kon op dit eene : lijfsbehoud, helsche projectielen floten en uit de stad plots vlammen deden opkronkelen, kwam het crapuul uit zijn spelonken. Een ooggetuige, Nederlander, sedert jaren als ijverig koopman te Antwerpen gevestigd, verklaarde hoe hij het had gezien, dat een troep van acht à tien joppers de ruiten insloegen van kleeren en slagerswinkels en door de bressen haalden, wat zij bemachtigen konden.

Want de veiligheidsdienst had opgehouden met de eerste schoten, die de stad troffen. De politieagenten, die zich aan de bureaux hunner afdeelingen gingen melden, vonden ze gesloten en zochten een goed heenkomen. Slechts twee werden er tijdens het heftigst van het bombardement, nog gezien, getweeën op eigen initiatief doend, wat de plicht der overheid is in hachelijke omstandigheden : de vluchtelingen helpend, menschen opbellend in hun huizen, dat het nu de hoogste tijd was, heen te gaan. En orde handhavend, voor zoover mogelijk voor hun zwakke krachten.

De meening, dat Antwerpen sedert Vrijdag geheel ontvolkt is, wordt met beslistheid tegengesproken door vluchtelingen, die kans hebben gezien tot het laatst toe in de stad te blijven. Vele duizenden moesten er in de kelders hunner huizen zitten ; zij hebben niet den durf kunnen vinden, vrouw en kroost en zichzelf te wagen aan de kans getroffen worden door de met domme onpartijdigheid huishoudende bommen. Er lagen ter waarschuwing reeds genoeg lijken van moedige vluchtelingen in de door het bomvuur meters diep gewonde straten.

Toch werd er van buitenaf veel gedaan, om uit Antwerpen te redden, wie er te redden viel. De stationschef te Esschen vroeg, toen alle treinen uit Antwerpen Vrijdagmorgen waren binnengekomen, vrijwilligers onder het personeel, om met een inderhaast gevormden trein nog eens naar Antwerpen terug te gaan, om vluchtelingen te halen. Een machinist en een stoker boden zich aan en met hen een veertigtal reeds gevluchte Antwerpenaren, die het wilden wagen te gaan zien, of er van hun roerende goederen, inderhaast achtergelaten, nog iets te redden viel.

De trein reed af in de richting Antwerpen. Maar in de nabijheid van de stad sloeg de meesten reizigers de schrik om het hart tegenover het geweld der kanonnade. Die verlieten den trein. Niet meer dan vier zetten door en bereikten de uiterste grens van het havenkwartier. Afgesproken werd, het was ongeveer 10 uur in den morgen, dat men elkaar om 1 uur op dezelfde plaats zou terugzien.

De machinist en de stoker haakten de locomotief af. Zij wilden gaan probeeren, of zij den koninklijken trein, die, naar zij wisten, geformeerd stond zonder machine konden weghalen. Een opgeblazen brug belette hun dat. Dan maar weer terug, achteruitrijdend, onder granaatvuur.

Maar de kolen raakten op. De machinist wist een bergplaats van kolen aan de haven, die met de machine te bereiken was. Scharrelend, de stoker dienst doend als omzetter van de wissels, want alle toezicht ontbrak natuurlijk, bereikten de twee moedige spoorwegmannen het doel. De stoker wierp zooveel mogelijk bonken op de machine en inmiddels stapelde de machinist onbeheerde matjes vijgen, kistjes en baaltjes rozijnen en krenten en allerlei andere versnaperingen op den tender.

— Dat nemen we voor die stumpers van kinderen in Esschen mee, verontschuldigde hij zijn vrijmoedigheid.

Behouden keerde de locomotief terug met de vier inmiddels weer verschenen Antwerpenaars.

Eén van deze, een politie-agent, vertelde, hoe de hebzucht in weerwil van den levensnood, in de stad niet was verzwakt : Vier dienstmannen, die hij ontmoette, hadden hem twintig francs gevraagd, om hem te helpen een groot pak, dat hem alleen te zwaar was, eenige honderden meters ver te brengen over bomvrij gebied.

Dan doen alle vluchtelingen het verhaal van de ellende op den uittocht naar de Nederlandsche grens. De boven reeds genoemde Nederlandsche koopman, liep van Antwerpen te voet naar Bergen-op-Zoom. Onderweg kwam hij in kennis met een chauffeur, die sedert den slag bij Haelen de Belgische tweede divisie op haar operaties had helpen proviandeeren. Hij was te Leuven geweest, te Mechelen, te Antwerpen, had er de ellende aanschouwd en

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

20)

VII.

DE VUURHOOS.

De Vorster der Dingbank van Bladel was een gewezen soldaat ; en dit was te zien aan zijn grijzen snorrebaard, dien hij op zijn vijf en vijftigjarigen leeftijd met zorg opstreek, aan zijn fiksche houding en gang en vooral aan zijn stoutmoedigen blik. In weerwil van dat alles ging hij door voor een bloodaard. De man had in het Spaansch leger gediend, en volgens hij beweerde, op een zijner vele tochten het Heilig Land bezocht. Hij had de plaats gezien waar Pontius Pilatus zich de handen wiesch, waar de Landvoogd hald gewoond, en waar hij van tijd tot tijd bij de buren een pijp ging rooken. De naam van den beruchten Stadhouder lag hem gedurig op de lippen, en het was daarom, dat men hem den bijnaam had gegeven van Pontius Pilatus ; zijn eigenlijke naam was Polycarpus.

In de levensbeschrijving, die men van Pontius Pilatus in de Archieven der Dingbank aantreft, leest men, dat hij bij het Vorstersambt dat van geneesheer uitoefende, en nog daarbij schoolmeester was. In al deze vakken, hoe weinig overeenstemmend met elkander, was hij recht op zijne plaats. Hij was, zooals men in Bladel zegde, de Vorster der Vorsters, de beste Dokter der streek, en een zeer geleerde schoolmeester.

Zijn geneeskundige kennissen, zooals hij voorgaf, had hij onder dienst bijeengezameld. Hij kende al de vermaarde dokters van Spanje bij naam ; hij had jaren lang in 's lands hospitalen alles afgeloerd ; 's nachts had hij de dooden ontgraven, en den lichaamsbouw van den mensch bestudeerd ; en daarbij doorbladerde hij onophoudelijk de boeken der kruid- en natuurkunde. Meer was er in dien tijd niet noodig om het vertrouwen der zieken te winnen ; en hij, die zoo ervaren was in de verborgenheden der natuur, moest ook een onverbeterlijk schoolmeester zijn.

Vergeten wij niet te zeggen, dat er in de levensbbeschrijving van Pontius één hoofdtrek van zijn karakter uitdrukkelijk is aangeteekend ; het was namelijk die, van een onoverwinbare vrees te hebben voor heksen en spoken.

Het was avond ; de Vorster zat bij het lamplicht te lezen in zijn kruidboek.

— Zie, Nina, sprak hij tot zijne vrouw ; hier vind ik een onfeilbaar middel tegen de waterzucht : „Neem „zooveel poeder van een fijngestooten „doodskop, als gij op een gewijd palm„blaadje kunt leggen, (wel te verstaan „van een doodskop, die onder de galg, „en bij nieuwe maan is opgeraapt), „meng dit in schapengal, en geef den „patient viermaal daags...

— Br... onderbrak Nina, trok een gezicht vol uitdrukking van afkeer en walg, en zeide, haar steekbril afnemend:

— Wat verzinnen de menschen toch Foei !

— Foei ? herhaalde de dokter, indien het middel geneest ?

Hij bladerde verder en las : „Neem „van een tot poeder gestooten oude, „doorgerookte pijp, in een glas bran„dewijn ; goed voor humeuren en an„dere kwalen.

— Behalve het poeder, merkte Nina aan ; is dit middel beter te nemen dan het eerste.

Pontius hoorde de aanmerking zijner vrouw niet ; hij las verder :

— „Tegen koortsen, krampen, zinneloosheid, buikpijn, winterhanden, enz. neem, op Vrijdagavond, een vos..."

— Foei, Karp ! vleesch eten op een Vrijdag ?

De dokter begon te lachen en antwoordde :

— Laat mij uitspreken, ik wil u immers geen vossenvleesch voorzetten; „ruk hem levend de tong uit, en hang die, gedroogd zijnde, om den hals van den lijder." Wat heb ik al wonderen gezien van die vossentong !

Nina knikte tot teeken van goedkeuring, herplaatste haar steekbril op zijn troon, en ging in de keuken, waar zij water in een kruik goot, eenige stukken brood in een korfje legde, en dit eenvoudig avondmaal bij haar man op tafel kwam nederzetten.

— Sapperloot ! ja, ik vergat het bijna, zei Pontius, het boek toesluitende. Hij stond op, nam van de tafel het licht, en van den muur een bos sleutels, deed een deur open, en daalde neer in een diepen kelder. Het was daar dat men Gutwald, zoo als dit het gebruik was, voorloopig had opgesloten, totdat de Dingbank uitspraak zou doen over het nemen van verdere maatregelen.

Reeds twee of driemaal had de Vorster bij de aanhouding van den jongeling aangedrongen om hem te doen spreken, doch vruchteloos ; Gutwald bleef hem zwijgend aanstaren, en scheen met stomheid geslagen.

— Hola, slaper ! Leest gij nog ? Geen antwoord ? Ga maar voort! Doch ik zal u de tong wel losmaken.

Gutwald richtte zich van zijn stroobussel op, en scheen uit een diepen droom te ontwaken. Zijn hooge gestalte scheen eenigen indruk te maken op den Vorster ; want minder barsch dan een oogenblik te voren, sprak hij :

— Zeg eens, hoe heet gij eigenlijk?

— Gutwald.

— Waar woont gij ?

— In Hellenend en elders.

— In Hellenend en elders, herhaalde mompelend de Vorster ; wie is uw vader ?

De jongeling zag hem aan alsof hij zijne vraag niet verstaan had.

— En uwe moeder ? Doch wat behoef ik te vragen naar hetgeen ik weet? Wij kennen immers van ouds den Rossen Bruno en de Zwarte Kaat ?

Een koude rilling liep hem door zijn ruggegraat, toen hij den naam noemde der gevreesde vrouw, die men veronderstelde nog al iets te kennen van de zwarte kunst en andere dergelijke dingen.

— Zoo, zoo, een afstammeling van Bruno ? Ja, dat ziet men zonder bril. Dezelfde gestalte, en in dezelfde kuip geverfd ; op denzelfden leest geschoeid. En wat hebt gij zoo al gedaan voor uw kostwinning, jongen ?

Gutwald haalde den schouder op.

— Ja, hervatte de Vorster, dat behoeft men ook nog te vragen ! Echt christelijke lieden, die men nooit in kerk of kluis ziet ; die gelooven, dat er noch Dingbanken, noch Vorsters in de wereld zijn, en God weet, misschien denken, dat er geen hel is !... Doch alles, vriendje, heeft zijn tijd, gelijk jonge knollen met varkensgebraad ; dit wil zeggen, dat gij, volgens de Costuimen van Brabant, zult kennis maken met rad of koord.

De jongeling luisterde onverschillig naar de taal, waarvan Pilatus een groote uitwerking verwachtte.

— O, dat volk geeft noch om rad, noch om galg ! riep hij ; welk ras ! En wat had die arme Ten Vorsel, God hebbe zijn ziel, u toch gedaan ?

— Niets, zuchtte de jongeling ; niets !

— Niets, niets ! herhaalde spottend de ambtenaar ; en toch iemand het hoofd inslaan ! Schurk ! en hij schudde den jongeling hevig bij den arm.

Doch eventijdig liet hij den arm los; Gutwald stond voor hem, en bekeek hem met zijn zwart, flikkerend oog, alsof hij hem met zijn blik had willen doorboren. Midden op zijn voorhoofd vertoonde zich een dikke, breede rimpel, die hem, ofschoon hij nog slechts een jongeling was, een dreigend voorkomen gaf ; en om zijn hoofd vertoonden zich duizende kleine vuurvonken.

Pontius trad langzaam achteruit, klom zoo vlug het zijn ontsteltenis hem toe liet, den trap op, wierp de deur achter zich dicht, en mompelde :

— Wat die domme straatjongen in 't zin heeft, mag mijn patroon Polycarpus weten ; ik voor mij begrijp er geen woord van ; hoe hij mij aankeek met dat roerloos, flikkerend oog! Juist dezelfde oogen als de oudjes. 't Ziet

menigmaal het vuur getrotseerd. In den morgen van Donderdag was zijn automobiel binnen Antwerpen door een granaat in brand geschoten. Hijzelf kreeg een scherf op het hoofd. Hij moest toen wel heen, tiep de richting van Capellen op en hielp onderweg, waar hij kon, droeg pakken voor vrouwen, bracht kinderen bij hun ouders terecht. Dat was het verschrikkelijkste van alles, wat hij had meegemaakt, verschrikkelijker dan de oorlog zelf, die trieste aftocht van grootendeels vrouwen en kinderen.

Hij, de chauffeur en de Nederlander hadden den nacht van Donderdag op Vrijdag doorgebracht in een dorp aan de grens, op Belgisch gebied nog. De trammaatschappij had er al haar wagens buiten gezet, om zoo onderdak te verschaffen. Maar duizenden kampeerden in de openlucht, schimmen in het schijnsel, dat de verre en toch zoo nabij lijkende stad met haar brand van al maar meer huizen over een groot deel van Brabant uitgloeide.

En tegen het aanbreken van den dag werd de reis door deze tienduizenden uitgewekenen voortgezet. Als een werktuiglijk de richting van den hamel volgende kudde tjokten zij voort, zonder ontbijt. Een half kilo suikerklontjes, door den Nederlander meegenomen stelden de hongerige magen der meegesleurde kinderen gerust, een paar appelen en peren, eenige vrouwen, die in geen uren drinken hadden kunnen krijgen. Want in de dorpen, waardoor de stoet trok, was alles leeggegeten door voorafgaande troepen... Daar ontdekte de Nederlander een veld met rapen, dat duizenden reeds onbewust voorbijgeloopen waren. Hij trok een raap uit den grond toonde ze zijn lotgenooten, en er ontstond een rush, als op een bank-in-nood, op het land. Eenige minuten later was er geen raapsteel meer te onderkennen.

Langs den weg naar Bergen-op-Zoom moeten in den tijd, dat de nood te Antwerpen groeide, zoo meer dan 300.000 uitwijkelingen naar Nederland zijn geloopen.

Een onzer zegslieden meent, dat sedert Zondag ongeveer 40.000 Engelschen achtereenvolgens Antwerpen zijn binnengekomen ter versterking van het 50.000 man sterke Belgische garnizoen. Maar de hulp kwam te laat: 24 uren, nadat de Duitschers de bres in de buitenste fortenlinie over de Nethe waren binnengedrongen.

Van het Oorlogsterrein.

DE OORLOG IN BELGIE.

Hoewel de Belgische Regeering naar Frankrijk vertrokken is, toch schijnt een gedeelte van het Belgische leger, aan wier hoofd zich de Koning bevindt, zich nog zoolang mogelijk stand te houden.

Waar het overschot van het Belgische leger zich thans bevindt, is niet bekend, maar het mag worden verwacht, dat de Belgen na eenigen tijd van rust, hun plaats zullen gaan innemen in de Fransch-Engelsche gelederen in Frankrijk.

De Duitschers gaan voort met de bezetting van het gedeelte van België, dat tot nu toe van hen bevrijd bleef. Zij rukken van verschillende zijden op Ostende aan. Het blijkt, dat nog niet de geheele Belgisch-Engelsche legermacht uit België geweken is. Woensdag immers werd nog hevig gevochten tusschen Gent en Eecloo, dus niet ver van de Nederlandsche grens.

De Duitschers hebben het grensstation Esschen bezet. Een Duitsch grenscommissaris regelt daar het verkeer.

Volgens een telegram uit Sas van Gent, gaan de Duitschers voort, uit Antwerpen groote troepenmassa's te verplaatsen in westelijke richting. De bondgenooten zijn ten Westen van Gent teruggedreven.

Personen, die uit Gent langs een omweg over de grens komen, verzekeren dat te Gent een troepenmacht van meer dan 100.000 Duitschers is gelegerd.

De soldaten logeeren in groote lokaliteiten, de officieren zijn bij de gegoeden ingekwartierd.

De huizen van hen, die vertrokken waren, zijn opengebroken.

Het leven gaat zijn gewonen gang.

De winkels zijn geopend en de fabrieken werken.

Opvorderingen worden met bons betaald, maar uit de buitengemeenten worden gevallen medegedeeld, dat de soldaten zelfs paarden meenemen, zonder daarvoor bons af te geven.

Personen blijven ongemoeid.

Men meldt uit Sluis:

Volgens hier ingekomen berichten, is Brugge door de Duitschers bezet.

Woensdag verschenen aldaar een 800 uhlanen.

Het gerucht loopt, dat op deze uhlanen is geschoten en twee hunner gedood werden, doch een bevestiging er van is niet ontvangen.

Te Hoecke bij de Nederlandsche grens werd een patroelje uhlanen gezien.

Te Brugge heeft een Duitsch vliegtuig twee bommen op de kazerne geworpen, doch er is geen schade aangericht.

Te Sluis kwamen Woensdag en ook Donderdag tallooze vluchtelingen aan.

Zij komen uit het Noord-Westelijk gedeelte van België, terwijl ook zeer velen daaronder zich bevinden, die reeds vroeger uit Belgisch achterland naar het Noord-Westen van België waren gevlucht.

Men schat het aantal hier langs gekomen vluchtelingen op 60.000.

De toestand is onbeschrijfelijk.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

Zooals blijkt uit de berichten, welke tot Donderdagavond in ons bezit kwamen, komt er meer actie op het Fransche oorlogsterrein.

Op den Duitschen rechtervleugel is de laatste dagen een levendige beweging te bespeuren. De Duitschers hebben Rijssel bezet. Zij kregen op hun rechtervleugel de laatste week groote versterkingen.

Wanneer hun leger, dat in België overbodig is geworden, tot Noordd-Frankrijk zal zijn doorgedrongen, zijn daar belangrijke gebeurtenissen te verwachten.

Van het overige gevechtsterrein in Frankrijk valt weinig te vermelden.

PARIJS, 14 October. Het officieele bericht van hedenmiddag 3 uur luidt:

Op onzen linkervleugel tot aan de Oise worden de krijgsverrichtingen op normale wijze voortgezet

Bevestigd wordt dat wij in het centrum in de streek van Berry au Bac vorderingen maken.

Van den rechtervleugel valt niets te melden.

BERLIJN, 14 October. Het groote hoofdkwartier deelde vanmiddag mede:

Wij hebben Rijssel bezet en bij die gelegenheid 4500 gevangenen gemaakt.

De stedelijke overheid had aan de Duitsche troepen verklaard, dat de stad open was. Nochtans bracht onze tegenstander bij een poging tot omsingeling troepen derwaarts met de instructie er stand te houden tot het omsingelingsleger ter plaatse aanwezig zou zijn.

Daar dit natuurlijk uitbleef, was het eenige gevolg dat de doellooe verdedigde stad bij de inneming door onze troepen beschadigd is.

Voor het overige geen nieuws van het front, behalve dat men voor Reims twee Fransche batterijen heeft opgemerkt, alsmede lichtsignalen uit een van de torens van de kathedraal.

Het spreekt vanzelf dat al dergelijke maatregelen en strijdmiddelen van den vijand, die onze troepen tot nadeel strekken zullen worden te keer gegaan, zonder op het ontzien van de kathedraal te letten. De Franschen zijn er nu, evenals vroeger, de schuld van, als dit eerwaardige bouwwerk verder het offer van den oorlog wordt.

LONDEN, 14 October. Officieel. De Engelsche troepen zijn op den linkervleugel der bondgenooten in gevecht geweest. Het resultaat was, dat de Duitschers een weinig op hun flank zijn teruggedrongen. Het gevechtsterrein, dat in een mijndistrict gelegen is maakt snelle vorderingen onmogelijk.

De Engelsche en Fransche troepen hebben Yperen bezet.

PARIJS, 14 October. Uit Nancy meldt men, dat een Taube daar Dinsdag 3 bommen op de stad geworpen had. Drie spoorwegbeambten werden gewond. Bovendien had men weer eenige papieren uit het vliegtuig laten vallen, waarin verklaard werd, dat de stad weldra Duitsch zou zijn.

* * *

VAN HET OORLOGSTERREIN BIJ OOST-PRUISEN.

BERLIJN, 14 October. Het groote hoofdkwartier meldde hedenmiddag:

Op het Oostelijk oorlogsterrein zijn de Russen bij Schirwindt teruggeslagen. Zij hebben 3000 gevangenen, 25 kanonnen en 12 machinegeweren verloren

Lyck is weder in het bezit van de Duitschers.

De Russen hebben Bialla weder ontruimd.

* * *

VAN HET OORLOGSTERREIN IN POLEN.

BERLIJN, 14 October. Het groote hoofdkwartier meldde hedenmiddag:

De Russische voorhoede is op Warschau teruggeworpen. De Duitschers maakten bij die gelegenheid 8000 gevangenen en veroverden 25 kanonnen.

* * *

TWEE DUITSCHE TORPEDO'S GEZONKEN.

St. PETERSBURG, 14 Oct. Het communiqué van den marinestaf is als volgt: Volgens nadere berichten van den bevelhebber der Oostzeevloot, hebben onze kruisers, die op 10 en 11 October werden aangevallen door Duitsche onderzeeërs, twee dezer laatste in den grond geboord.

Verschillende Berichten.

DE BELGISCHE REGEERING IN FRANRIJK.

De leden van de Belgische Regeering zijn Dinsdag aan boord van het Belgische stoomschip „Pieter de Coninck" van Ostende naar Havre overgebracht, welke plaats hun door de Fransche regeering met grootmoedigheid ter beschikking is gesteld.

Met geestdriftig gejuich van de bevolking zijn zij daar ontvangen, begroet door de hartelijke woorden van den president der republiek, in een telegram tot hen gericht. Maar niets vermag toch den zekeren indruk weg te nemen, dien deze „verplaatsing" van de Belgische regeering naar veiliger oorden maakt. Het is een officieele bevestiging der definitieve erkenning van het feit, dat het Belgische grondgebied zich feitelijk geheel in de macht van de Duitschers bevindt.

DE KATHEDRAAL EN HET GASTHUIS TE ANTWERPEN.

Blijkens eene correspondentie in „De Tijd", is de Kathedraal van Antwerpen zoo goed als onbeschadigd.

Toch heeft ook dit eerbiedwaardig Antwerpsche monument een gedachtenis aan de dagen van verschrikking behouden. Vrijdagochtend rond 9 uur, werd de Kathedraal geraakt vlak boven den ingang aan de Groenmarkt, waar in den gevel een gat ontstond van circa een vierkanten meter, gedeeltelijk in de gebrandschilderde glasramen onderaan. De schade echter is gering. Gelukkig waren de beroemde schilderstukken binnen in weggenomen, anders waren ze geraakt geweest.

Na de overgave der stad, Vrijdagavond, was het monument evenwel wederom in gevaar. Er was brand aan de Schoenmarkt en Groenmarkt en een regen van vonken dwarrelde in de richting der Kathedraal. Dr. Delmont, onder-pastoor der O. L. Vrouwe-parochie, en de heer Bruijnseels, directeur der Maatschappelijke Werken, in het arrondissement Antwerpen, hebben toen de Duitsche militaire autoriteiten gewaarschuwd en waren heel den avond met een Duitsch militair geleide in de buurt rond de Kathedraal, om voorzorgsmaatregelen te nemen. Tegen 10 uur keerde de wind en was het gevaar geweken. De bommenregen was dien morgen dicht bij den toren neergevallen; had het bombardement nog langer geduurd, dan hadden beslist meer projectielen het gebouw geraakt. Tegen 10 uur Vrijdagochtend was het gevaar geweken, want toen ging de burgemeester over de overgave capituleeren.

Het was droevig dat dit door een burgerlijke ambtenaar geschieden moest: er was geen militaire autoriteit meer aanwezig.

„De beschermende hand van God heeft onze Kathedraal gespaard," zuchtte Dr. Delmont dankbaar.

Wat er gespaard is, weet ge reeds. Dooden zijn er zeer weinig te betreuren, niet meer dan een dozijn burgers zullen gedood zijn.

Dat alle schrikkelijke verhalen omtrent het Stuivenbergergasthuis onwaar zijn gebleken, weet men reeds. Wel is het militaire gasthuis in de Groote Hondstraat getroffen, toen er nog gewonden in waren.

De aalmoezenier, de Eerw. heer Decker, heeft toen een schrikkelijke paniek voorkomen. Hij wist, dat er brand was ontstaan en dat heel het ziekenhuis gevaar liep. Hij bleef echter kalm en zijn persoonlijke bedaardheid stelde de zieken (de lichtgewonden waren achtergebleven) gerust. Met veel koelbloedigheid en tegenwoordigheid van geest nam hij terstond met anderen de noodige maatregelen, liet in goede orde de zieken naar een ander hospitaal vervoeren en mocht de voldoening smaken, dat niet één ongeluk viel te betreuren. Het laatste, toen allen in veiligheid waren, verliet de onverschrokken aalmoezenier de plaats des onheils, die door verschillende granaten getroffen was.

De Duitschers hebben nu in alle openbare gebouwen troepen gelegd. De groote bioscoopgebouwen aan de Keizerslei en elders moesten er ook aan gelooven. En doordat de stad zoo gansch-elijk verlaten was en vele huizen onbewoond, waren de Duitschers gedwongen vaak de deuren open te breken, om nachtkwartier te verkrijgen. Overigens wordt door de militaire overheid, zooveel als doenlijk is, particulier eigendom beschermd.

* * *

HULP VOOR BRUSSEL?

Een telegram uit Ostende aan de „Times" zegt, dat de Vereenigde Staten aan de Duitsche en Belgische regeeringen zouden hebben aangeboden, Brussel van levensmiddelen te voorzien, daar de bevolking aldaar van honger gaat sterven.

Een telegram aan de „Times" uit New-York zegt, dat de administratie de inscheping van levensmiddelen voor Brussel niet zonder goedkeuring van Duitschland kan veroorloven.

Burgemeester Max van Brussel is in het kamp van krijgsgevangenen Ohrdruf bij Leipzig aangekomen.

* * *

VALSCHE GERUCHTEN.

Belgo Batavus, een Belgische correspondent van het Huisgezin, schrijft als volgt:

Waarheidslievend ben ik steeds geweest, zoo voor vriend als voor vijand. Thans hoor ik dat allerlei geruchten de ronde doen over het huishouden der Duitschers in de streek Maaseyck, Neeroeteren, Bree, Bocholt, Loozen, Hamont. Welnu, ofschoon ik geen Duitschgezinde ben, moet ik bekennen, dat wij er nergens van te klagen gehad hebben en zeer blijde zijn integendeel er zoo van te zijn afgekomen.

De burgemeester van Maaseyck is niet gevangen geweest; Duitsche officieren hebben het mij zelf gezegd, ja, zij riepen over de menschlievendheid van dien man. Ook Hamont is niet afgebrand, zelfs geen enkel huis in de ganssche streek. Slechts eenige ledig staande huizen moesten het wat ontgelden, omdat de Duitschers het euvel duiden, dat men voor hen vlucht.

Eenige fietsen werden in beslag genomen en wat levensmiddelen gerequireerd; dus in vergelijking met andere plaatsen is hier geen reden van klagen. Dit moge strekken tot geruststelling dergenen, die zijn uitgeweken. Daar de Duitschers heel voldaan over onze ontvangst zijn weggetrokken, kunnen dus de nog afwezige vluchtelingen zonder vrees terugkeeren. Ook te Hamont, waar de Duitschers dagelijks komen, stellen zij zich tot heden zeer vriendelijk aan. Van waar die ommekeer, dat weet ik niet.

Moge die gezindheid zoo blijven, dat is onze vurigste wensch.

* * *

TEGEN ENGELAND.

De Duitsche Lokal-Anz. schrijft:

Nog doet de vreugde over den snellen val van Antwerpen ons hart sneller kloppen, maar onze gevoelens tegenover den overwonnen vijand zijn veranderd. In het begin, toen de franc-tireur-oorlog tegen ons woedde, waren wij uiterst vertoornd, maar nu is in plaats daarvan uitsluitend medelijden gekomen. Feitelijk is thans de verbittering geheel gericht tegen Engeland, dat in de oogen van het Duitsche volk steeds meer de bewuste aanstichter van den oorlog wordt.

* * *

DE VERDEELING VAN DEN BUIT.

Wolffbureau meldt uit Berlijn:

De binnenrukkende staf van een Duitsche divisie vond in het kasteel Bosch ten zuiden van Antwerpen een ontwerp vredesverslag met bijgevoegde schetskaart volgens welke bij het sluiten van den vrede België de monden van de Schelde, Hollands Limburg, alsmede de gedeelten van de aan den linkeroever gelegen landstreken zou krijgen.

De kaart bevindt zich te Berlijn en wordt in de Lokalanzeiger gepubliceerd

* * *

DE PRUISISCHE VERLIEZEN.

De 35 tot dusver verschenen Pruisische verliezenlijsten vermelden: 974 gesneuvelde officieren, 2188 gewonde en 122 vermiste officieren; 13.051 manschappen zijn gesneuveld, 56.645 gewond en 22.037 worden vermist..

Hierbij komen 1454 man aan verliezen voor de marine en de verliezen van de Beiersche, Saksische en Wurtembergsche legers, die een aanmerkelijk deel van de Duitsche strijdmacht uitmaken. Na de 35ste Pruisische lijst zijn nog negen andere openbaar gemaakt, waarvan elke ruim 10.000 namen vermeld. No. 43 en 44 bevatten 18.000 namen. De verliezen van het Pruisische leger zijn zoodoende reeds tot een totaal van ongeveer 211.000 gestegen.

* * *

FRANSCHE GEESTELIJKEN ALS KRIJGSGEVANGENEN.

De Duitsche keizer heeft op verzoek van den aartsbisschop van Keulen, toegestaan, dat gevangen genomen Fransche geestelijken, die als gemeen soldaat dienst deden, als officieren zullen worden behandeld.

406e Staatsloterij.

Trekking van 12 Oct. 1914
Hooge Prijzen.

Prijs van f 5000 No. 19098
" " " 1000 " 14278
" " " 200 " 15209
" " " 100 " 4294 9068 11981 13400

4de Kl. — Trekking van 13 Oct.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 25000 No. 10529
" " " 2000 " 11729
" " " 1500 " 9744 12584
" " " 1000 " 20086
" " " 400 " 6858 14926
" " " 200 " 7598 16043 16158 18407
" " " 100 " 9706 13575 14087 15481 16816 17698

4e Klas — Trekking 14 October.

Prijs van f 1000 No. 2528 8878 6650
" " f 400 " 13979 15288
" " f 100 " 1879 2018 4608 8966

Trekking 15 October 1914.

Prijs van f 400 No. 9454
" " f 100 " 12562

MARKTEN.

Maandag 19 October.

Helmond, jaarmarkt.

Dinsdag 20 October.

Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.

Cuijk en St. Agatha, jaarmarkt.

Uden, paarden.

Woensdag 21 October.

's Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Nijmegen, vee.

Son en Breugel, jaarmarkt.

Donderdag 22 October.

Boxtel, jaarmarkt, paarden, beesten.

Uden, jaarmarkt.

---

er een schelm van een jongen uit; kan dat ook anders?

— Wat is er? vroeg de vrouw van den Vorster.

— Heb ik daar geen vuur zien springen uit het hoofd van den gevangen Hellenender?

— Kan dat, Polycarp?

— Neen, dat kan niet, maar toch kwam er vuur uit zijn hoofd; de jongen scheen daareven boos te worden; 't was zeker daarom, dat hij op zijn voorhoofd een rimpel kreeg zoo dik als mijn arm... Br....

— Heeft die jongen geen trekken der Zwarte Kaat?

— Hij gelijkt op zijn moeder, als twee druppels water... nu, ik gaf vier duiten aan den arme, indien ik van den rakker ontslagen was.

Treden wij opnieuw, doch zonder Pilatus, den kelder binnen.

De jongeling stond daar, met den arm leunend op het kelderraam. De zonderlinge rimpel was van zijn voorhoofd, en de roerlooze blik uit zijn oog verdwenen; ook waren de vonken om zijn hoofd niet meer zichtbaar. Een weemoedige uitdrukking, welke hem eigen was, had de sombere samentrekking van zijn gelaat vervangen. Hij dacht aan het bebloede lijk van den vorigen nacht, aan de troostelooze moeder der Hoeve, haar ongelukkige dochter, en aan den goeden Bernard, dien hij in jaren niet meer gezien had; daarop begon hij bitter te weenen. Was hij niet beschuldigd den broeder zijns weldoeners vermoord te hebben?

Eene stem aan het kelderluik, deed hem in eens opzien.

— Gutwald, fluisterde de stem; jongen, zijt gij daar?

— Wie zijt gij? vroeg de jongeling verbaasd en bedwelmd door de sombere gedachten, welke zijn hart beklemden en zijn geest verwarden.

— Kent gij de stem uwer moeder dan niet?

De jongeling sidderde, maar gaf geen antwoord.

— Gutwald, arme jongen, hoe hebt gij u? Wie heeft u daar zoo ongelukkig neergezet? Arme bloed! ik heb zoolang naar u gezocht; o, ware ik daar geweest! Waarom hebt gij u laten gevangen nemen? Hadt gij geen dagge; geen mes bij u? Kom, kom, ween maar niet; zijt gij bang?

— Neen, neen, ik ben niet bang; waarom zou ik bang zijn?

— Is er geen middel om uit dat nest te geraken?

— Ik geloof, neen.

— Kunt gij dien ouden lummel, als hij u eten en drinken brengt, de keel niet toenijpen, en het hazenpad kiezen? Ziedaar, neem dezen dolk; gij zijt immers rap en sterk; gij hebt immers moed genoeg; want gij zijt mijn kind.

De jongeling antwoordde niet.

De Zwarte Kaat hernam:

— Gutwald! mijn jongen, er is geen oogenblik tijd te verliezen; morgen komt gij voor de Bank en schuldig of niet schuldig, kindlief! moet u aan de galg, enkel en alleen omdat gij een Hellenender zijt. Daarom stoot, stamp, breek, verniel wat u onder de handen komt, eer het te laat is! Dit zeggende, beproefde de vrouw het kelderraam los te rukken.

— Spaar die moeite, zei Gutwald.

— Wilt gij dan niet gered worden?

— Neen.

— Dwarskop! dacht de Zwarte Kaat, geen haar beter dan zijn vader; maar kind, vervolgde zij, want gij zijt nog maar een kind, weet gij wel, dat gij als moordenaar zijt aangehouden?

— Ja, dat weet ik.

— Welnu?

— Het leven is mij onverschillig geworden.

— Maar kind, wat gaat u over? En wilt gij dan liever aan de galg sterven, dan...

— Liever dan in Hellenend te leven onder...

— Wilt gij zeggen: onder moordenaars?

— Ja, onder moordenaars!

De Zwarte Kaat beet van ongeduld op haar lippen, en hernam:

— Jongen, luister, die geschiedenis van gisteren avond is een ongeluk, een louter ongeluk... Iets had hij verdiend, maar toch den dood niet; dat weten wij allen. Maar de zaak is onherstelbaar; het is zoo en niet anders. In alle geval zijt gij immers niet schuldig; red u dus; het is nog tijd en kom spoedig terug! Te duivel! in Hellenend zijt gij vrij; wie zoude er den voet durven zetten, indien wij zulks niet willen? Gutwald, luister, mijn armen jongen...

Geen antwoord.

— Gutwald! herhaalde de zwarte vrouw; spreek toch, jongenlief!

Nog eenige oogenblikken wordt er aan 't getralied keldergat gesproken, doch de onderhandeling tusschen den gevangene en de booze vrouw bereikt het gewenschte doel niet. Knarsetandend van ongeduld richt de Zwarte zich op, en mompelt:

— Stijfkop! Indien gij u niet wilt redden, doe ik het; ik heb in mijn leven wel meer van die soort van zaken afgedaan.

Hiermede schoof zij langs den muur den hoek van het huis om en begon aan de deur van den Vorster te bidden.

Weldra deed men open, en de hand der oude Nina reikte een stuk brood naar buiten. De Zwarte drong naar binnen, en schoof den grendel voor de deur.

Pontius Pilatus weerhield een gil van verbazing en schrik; het kruidboek ontviel aan zijn handen, en het scheelde niet veel, of hij gleed van zijn stoel op den grond.

— Indien gij u verroert, of een woord spreekt, zei de vrouw, terwijl haar hand een langen dolk uitstak, nagel ik u vast tegen den muur.

De houding der vrouw was vreeselijk; haar oogen schenen te branden in haar hoofd, haar lippen hingen bevend aan haar mond, en de toon harer woorden had iets zoo buitengewoons, dat hij den Vorster door het gebeente drong. De arme Vorster beefde als een riet, terwijl de beruchte tooverheks van het gehucht daar eensklaps in zijn huis verscheen.

— Kom, spoedig! ging zij voort; waar zijn de sleutels van den kelder? Gij zult mij wel niet kwalijk nemen, dat ik mijn kind terughaal.

Nina en Pontius wezen tegelijkertijd op een sleutelbos, die aan den muur hing.

— Een schoone grap, mijn onschuldigen zoon in dien donkeren kelder opsluiten! vloekte de zwarte vrouw, en zij stampte met klimmende woede op den grond. De Vorster en zijne huisvrouw stonden sprakeloos en rillend van angst te zien naar de duivelin met haar langen dolk.

Hetgeen de zwarte vrouw ondernam, bracht zij er gewoonlijk goed af; wij zullen daarom ook haar ditmaal laten begaan, in de verzekering dat zij Gutwald zal verlossen, te meer daar er buiten iets gebeurde, hetgeen haar plan buitengewoon begunstigde.

Wordt vervolgd.

No. 85 WOENSDAG 21 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Barbaarsch Nederland de School en de Onderwijzers.

Eenige weken geleden kwam in „De Bode" 'n stukje voor, dat ik gaarne gebruik in aansluiting van mijn artikelen, die over dezelfde stof handelen. 't Is geschreven door den heer C. J. Bouhuijs, onderwijzer te Hengelo (O) en de aandacht ten volle waard. Lees en oordeel :

* * *

Waarom zouden wij ons ook niet doen hooren in het koor, dat gewaagt van Neerland's tuchtloosheid ? Waarom niet ? Misschien, dat wij, die met het kwaad op een andere wijze kennis maakten, in staat zijn het van een anderen kant te belichten — daardoor in staat zijn het nog wat duidelijker te laten uitkomen. En — kennis van het kwaad nietwaar — is de eerste stap op den weg tot verbetering.

De Nederlandsche onderwijzer weet er ook zoo iets van.

Hij weet, dat hij zich in sommige plaatsen van z'n vaderland een lastige taak naast z'n gewone schept, indien hij eischt, dat z'n leerlingen met gewasschen handen en halzen op school komen. Niet alleen, omdat dit ondanks al z'n moeite een voorwerp van voortdurende ergernis zal blijven, maar ook, omdat hij bij eenige konsekwentie in deze de kans loopt scheldende moeders of vloekende vaders op z'n paedagogisch pad te ontmoeten.

Hij weet, dat hij, zoo hij leerlingen van zijn school tegenkomt in gezelschap van kameraden eener andere school, na beleefden groet van z'n eigen discipelen, de kans loopt de opmerking te hooren : „Neem jij voor dien vent de pet af ?" Opgevolgd door scheldwoorden en sinaasappelschillen of koolstronken, al naar de tijd van 't jaar meebrengt. Hij weet, dat een onderzoek in deze hem in aanraking kan brengen met een moeder, die hem verzekert, dat ze er niks aan doen kon, of een vader, die hem verzekert, dat hij er niks aan doen wil.

Hij weet, dat, zoo hij na schooltijd — puur uit liefhebberij natuurlijk — een leerling houdt, om dien wat bij te werken of hem een zeker wel verdiende straf te laten ondergaan —, dat, zoo hij z'n vrijen tijd opoffert ten behoeve van een leerling, de kans loopt, dat hij den Nederlander, „die op z'n stuk staat," aan de schooldeur ziet verschijnen, die eischt, dat z'n jongen op tijd thuis is. En hij weet, dat hij wettelijk niet het recht heeft, een leerling tegen den wil der ouders, na schooltijd te houden.

Hij weet, dat een draai om de ooren met eenig furore toegediend, hem de kans bezorgt geplaatst te worden voor het bekende dilemna : een dag hechtenis of een gulden boete — op z'n minst. En hij herinnert zich het geval, eenige jaren geleden voorgekomen, naar we meenen in Huizen. met een schoolhoofd op jaren — dat eindelijk „pestenswoede" een aap van 'n jongen, door z'n ouders naar school gezonden met de uitdrukkelijke vermaning, het in school zóó bont te maken, dat men hem wel moest wegsturen ; — waarom het begonnen was — een klap gaf, en dat zich, wel onder betuiging van spijt van den rechter, te Utrecht hoorde veroordeelen tot een gulden boete ?

Hij weet, zooals een collega 't eens uitdrukte, dat hij wel moet bedenken, steeds met 't eene been in de school te staan en met het andere in de gevangenis. Hij — de Nederlandsche onderwijzer weet er alles van... hij kent óók barbaarsch Nederland. En mochten er onder z'n medeburgers zijn, die de illusie blijven voeden, dat een dergelijk optreden alleen te beurt valt aan den onderwijzer, „uit zekere kringen voortgekomen," hij verwijst — niet zonder eenige Schadenfreude — naar sommige katechisatie-uurtjes — hij verwijst naar de schets : Het Catechisatieuurtje, voorkomende in den inderdaad zeer lezenswaardigen bundel opstellen : Van het wondere ambt, door George Grünewald (Joris Groenewoud), dat toch voorzeker als type van een vaker voorkomend geval is bedoeld en waarin een pedagogiesche jantboel wordt beschreven, welke, voorkomende in een schoollokaal, de betreffende onderwijzer wrgens plichtsverzuim of onbekwaamheid minstens een stuk of wat verboogingen zou doen missloopen... Neen, het verschijnsel is te algemeen, het kwaad der tuchteloosheid te diep ingevreten, dat ook niet de man, die in tegenstelling met den onderwijzer, die alles moet veroveren en het gewoonlijk doet ook — dat ook niet de man, die alles meebrengt om te imponeeren : het aanzien van het ambt, de steun der ouders, de piëteit jegens de door hem te behandelen stof — zelfs in het leslokaal te doen kennismaken met de Nederland berucht makende ondeugd.

En — Wel beschouwd — hoe kan men iets anders verwachten van het volk, dat ondanks alle mooie schooldingen, ondanks alle van boven af gevoerde propaganda, in het diepste van z'n ziel, maar één held vereert, wiens voorbeeld het met — dikwijls onmiskenbaar talent — in duizenderlei wijzen navolgt ; wiens bedrijf het zich glunderend herinnert in den tijd, dat er geen vreemdelingen of vreemd-gekleeden zijn na te jouwen of te bemodderen of te steenigen. Hoe kan men anders verwachten bij een natie, wier volksheld : De Klompenschutter is ! Inderdaad ; dat is de held uit de geschiedenis van ons dierbaar plekje grond ondanks Prinsen van Oranje, de Ruyter, Trompen... Want boven dezen stijgen immers nog de schutters uit Drente en Groningen, die in '30 de Belgen met de kolt van t geweer te lijf gingen... En we voorspeuen de commissie, die er zich voor zou spannen de ledige plaats, die Naatje heeft achtergelaten, te doen innemen door een monument ter eere van den Volksheld, een nooit gekend succes... Grinnekend zouden onze brave Nederlanders elkaar op den schouder kloppen en informeeren of ze geen pop over hadden voor den opperste der Mannetjesputters...

* * *

Nu kunnen we ons moeilijk voorstellen, hoe een man, als de voorzitter der Tucht-Unie in allen ernst kan zeggen, dat de volksschool als opvoedings-instituut fiasco heeft gemaakt, dat de onderwijzer blijk heeft gegeven niet in staat te zijn z'n taak als volksopvoeder ten uitvoer te kunnen brengen. Hoe kan iemand in ernst meenen, dat de school de volksaard, de volksneigingen in andere banen zou kunnen leiden ! Hoe is het mogelijk, dat iemand kan verwachten, dat een inrichting, waar de burgers aanwezig zijn van hun zesde tot hun twaalfde jaar, in het gunstigst geval vijf van de vierentwintig uur per dag, een dergelijke omkeer te weeg zou kunnen brengen ? Hoe is het mogelijk, dat iemand, wiens naam een goeden klank heeft in het land, niet schijnt in te zien, dat een wijziging als hij verlangt, slechts kan ontstaan als een gevolg van allerlei samenwerkende maatschappelijke veranderingen te midden van welke faktoren de volksschool dan ook, als een meer dan thans gewaardeerde inrichting, en óók eene kan zijn.

Als een meer gewaardeerde inrichting — met den onderwijzer om het belang van z'n arbeid, meer gewaardeerd gemeenschapslid. Zeker, als zoodanig — we ontkennen het niet — zou ze in meerdere mate dan thans het geval is, één der ten goede medewerkende faktoren kunnen zijn. En we willen de menschen, die zooveel van de school verwachten, en die het blijkbaar van belang achten, haar de kulturhistorische taak zoo goed mogelijk te doen vervullen, eenige raadgevingen — het zij in alle bescheidenheid gezegd — niet onthouden.

Zij beginnen dan met kracht een aktie op touw te zetten, het aantal leerlingen, ter opvoeding tot alle christelijke en maatschappelijke deugden aan één onderwijzer toevertrouwd, tot op de helft terug te brengen, ten einde z'n arbeid intensiever te maken.

Zij beginnen een aktie op touw te zetten, met het doel den leerplichtigen leeftijd aanmerkelijk uit te breiden.

Zij beginnen een aktie, met het doel een goed georganiseerd en goed gesalarieerd herhalings- en voortgezet onderwijs te verkrijgen.

Zij beginnen een aktie, den onderwijzer in de school een positie te verschaffen in overeenstemming met het onmisbare gevoel van eigenwaarde, dat de geëmancipeerde onderwijzer zich, ondanks weetenijke en reglementaire achterlijkheden, zich heeft aangeschaft. Zij zorgen, dat er niet meer kan gevraagd worden : het hoofd te spreken en niet den snotneus.

Zij richten haar volle aandacht aan die kringen, waaruit de onderwijzers nu eens niet voorkomen, die advertenties plaatsen, waarin meisjes gevraagd worden met akte lager onderwijs bij een of meer kinderen.

Zij helpen mee den arbeid van de onderwijzer te beschermen tegen den destruktieven invloed van boeren-gemeenteraden.

Zij helpen mee den onderwijzer en z'n arbeid niet langer te vernederen, door het aanstellen van gepensioneerde militairen enz., tot schooltoezicht of van menschen, die nog eens hun zes lagere schooljaren moesten doorloopen.

Zij beginnen met alle macht een aktie, den Nederlandschen volksopvoeder, door Barbaarsch Nederland gemaakt tot een bespotting wegens z'n armoede, een materieele positie te verschaffen, die hem financieel met den mindere maakt van fabrieksbazen (ziet eens rond in Enschede — o voorzitter der Tucht-Unie) van klerken bij de posterijen, van sergeant-instrukteurs, concierges enz. enz.

Zij allen, die zooveel van de school verwachten, zij helpen mede de positie van den Nederlandschen onderwijzer wettelijk, financieel en moreel te verbeteren.

Ziedaar onze raadgevingen.

Dr. Louis Franck en de Belgische Vluchtelingen.

De bij alle vluchtelingen bekende Antwerpsche afgevaardigde, de heer Dr. Louis Franck, Voorzitter der Intercommunale Commissie te Antwerpen, heeft Zondag een bezoek gebracht aan Roosendaal en Breda, ten einde aldaar tegenover zijne gevluchte stadgenooten te spreken over de bedoeling van de Duitsche overheid te Antwerpen, ten opzichte van de daar en in de omliggende plaatsen terugkeerende uitgewekenen.

Men schrijft uit Roosendaal, dd. 18 October :

De misschien nu wel populairste staatsman van België, op wien een zoo zware taak rust, welke hij me prachtige en onuitputtelijke heldhaftigheid vervult, was vanmorgen met zijn gade uit de beslommeringen van eindeloos antichambreerende menschen uitgebroken en per auto hierheen gekomen. Nooit hebben zoovele duizenden de groote Roosendaalsche markt gevuld. En met gejuich werd „onze Franck" door die drommen van vluchtelingen begroet. Op den hoogen stoep ging hij staan, het hoofd ontbloot, het gezicht zeer bleek en met diepe sporen van vermoeidheid. Om hem heen stonden mevrouw Franck, de plaatselijke commandant, overste baron Omphal von Mülert, kolonel Greevink, burgemeester Coenen, burgemeester Wichers van Dordrecht, en later verscheen ook generaal-majoor Van Terwisga in zijn auto.

Dr. Franck hield een korte toespraak, die, aan al deze tot hem opblikkende oogen te oordeelen — oogen waarin nu en dan tranen welden — een diepen indruk maakte. De president sprak als volgt :

„Mevrouwen en mijnheeren! Ik spreek hier namens het college van burgemeester en schepenen van Antwerpen, als voorzitter der intercommunale commissie, welk college in overeenstemming met de Belgische regeering vóór het innemen van de stad is ingesteld. Wij hebben gewenscht, de eerste gelegenheid, die ons geboden werd, waar te nemen, om een korte mededeeling tot onze uitgeweken medeburgers te richten. De Nederlandsche militaire en burgerlijke overheid, die ons dat mogelijk maakt, zijn wij ten zeerste daarvoor erkentelijk, en iedereen zal begrijpen, dat wij op neutralen bodem over de algemeene toestanden, niets anders dan een waardig stilzwijgen kunnen bewaren.

Ons land is diep ongelukkig, maar onze tegenstrevers zelven brengen hulde aan de dapperheid onzer soldaten (gejuich) en, wat wij niet verloren hebben, onze eer, onze nationale fierheid zijn ongeschonden en met hen onze hoop in de toekomst. In onze ellende is de grenzeloze offervaardigheid van het Nederlandsche volk en de Nederlandsche regeering, met H. M. de Koningin en Z. K. H. de Prins-Gemaal, ook velen een troost boven alle woorden en een merkmaal van menschlievendheid. In den nood leert men zijn vrienden kennen. In de Nederlanders hebben wij onze broeders gevonden ; nooit zal een Belgisch hart dat vergeten.

Over de toestanden in Antwerpen zal een kort woord volstaan. Wij willen niemand dwingen tot terugkeer. Het is als vrije menschen, dat gij moet oordeelen.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

21)

De dag was ongemeen heet geweest; de avond was zwaar en drukkend. Aan den gezichteinder daar ginds in het zuidwesten broeide een onweder, hetwelk met spoed omhoog steeg en weldra den geheelen Hemel met zijn akelig zwart overdekte.

Alles was nog stil en als in bange verwachting verzonken ; maar de weerkenners, die in kleine groepen op het marktplein waren vergaderd, verklaarden in hun leven niets gezien te hebben, hetgeen kon vergeleken worden met de toebereidselen van het opkomend onweder.

In de verte rommelde de donder, en nu en dan kwam een felle bliksem het opeengestapeld wolkgevaarte tegen den Hemel afteekenen. De wind stak met een buitengewone kracht op en loeide, gelijk in die hevige stormen, welke ons somtijds bij zware onweders overvallen. Weldra viel de regen in groote, lauwe droppelen neder, en de oude weerkenners begonnen te gelooven, zich in hun vooruitzicht bedrogen te hebben, toen zij eensklaps in een hoek van het marktplein, een onmeetbaren, solferkleurigen kegel zagen neerdalen, welks breed voetstuk met de wolken vereenigd was, en waarvan de punt zich op den grond vastzette.

In minder dan een oogenblik scheidde het voetstuk zich van zijn geboortewolk af, en rees in een lange punt op, die eene ontzaglijke hoogte bereikte en aan het natuurverschijnsel den vorm gaf eener zoogenaamde Chineesche ruit.

Er liep een kreet van verbazing en angst over de markt, dien de ontzaglijke vuurhoos met een dreigend, dof gedruisch beantwoordde.

Eensklaps scheen het gevaarte zich te bezielen, en begon met vervaarlijke snelheid op zijn spil rond te draaien. En toch bleef het op de zelfde plaats stilstaan, alsof het zich stond te bezinnen, welke richting het zou geven aan zijn vernielende vlucht. In eens spuwde het luchtverschijnsel een geweldigen bliksem uit zijn schoot, en in zijn ingewand hoorde men een gekraak, niet ongelijk aan dat eener barstende bom.

De kom van het dorp dreunt als bij een aardschok ; de huizen daveren op hunne grondvesten ; de groote linden- en kastanjeboomen schijnen groote spoken, die bij het akelig vuur ronddansen, en honderd stemmen van mannen en vrouwen, die met hun slapende kinderen de vlucht nemen, roepen en kermen om hulp.

Doch wie beschrijft de verstomming der dorpelingen, toen er in eens aan den voet der verschrikkelijke vuurhoos een vrouw verscheen, die, met de eene hand een dolk zwaaiend, met de andere een jongeling bij den arm voorttrok ?

Het was een helsche furie, die met haar opgeheven wapen, het vernielend luchtverschijnsel scheen te gebieden ; want op dit oogenblik dreef de hoos met een vervaarlijke snelheid vooruit het plein op, rukte een der grootste boomen omver, en sloeg hem tot spaanders ; ploegde een ontzaglijk diepe vore door den grond, spuwde regen en hagel uit haar gloeienden schoot, en vloog met een verbazenden sprong over de huizen, om zich op het akkerveld wederom neder te zetten. Daar vernielde zij alles, wat zich op haar weg bevond ; honderde korenhoopen, takkebossen, omvergerukte heesters, losgereten takken vlogen huilend met het gevaarte door de lucht. Nu en dan verhief het zich honderd schreden in de hoogte, en viel bijna even spoedig terug op de aarde, die, als beducht voor zulk een wonder, hetzelve in de wolken scheen terug te kaatsen.

Het marktplein is donker geworden zooals te voren ; het gevaar is voorbij ; maar de doodsangst beklemt nog aller harten, en stom van verbazing en afgrijzen herhaalde men overal :

— De Zwarte Kaat !
— Ik heb haar duidelijk gezien !
— De Heks van Hellenend !
— God, zegen ons !

Het was werkelijk de gevreesde vrouw van het gehucht, die den jongen Gutwald over het marktplein voorttrok, juist op het oogenblik dat de vuurhoos uit de lucht nederdaalde.

VIII.

DORPSLEGENDEN.

De morgen wierp zijn purper over Bladel. De millioenen dauwdroppelen herkaatsten het licht, en boden hun ronde oppervlakte aan de ontelbare, ontwakende insekten, om er zich in te spiegelen.

Statig rees de zon in een zuiveren, blauwen hemel, goot haar lichtstroomen door de groote linden en kastanjeboomen, en scheen onbewust van het voorval, hetwelk des nachts gedurende haar afwezigheid had plaats gehad.

De weg, dien het verstommend natuurverschijnsel betreden en met verdelging had afgeteekend, vertoonde zich nu aan ieders oog : reusachtige boomen, de roem van het dorp, waren omver gerukt, of lagen treurig het hoofd gebogen in de armen hunner medebroeders. Op het marktplein en het akkerveld, vertoonde zich een wijde, diepe groef, hier en daar onderbroken, naarmate de grillige hoos in haar vervaarlijke sprongen was voortgevlogen. Gansche korenakkers waren vernield, een geheel dennebosch was korter en kleiner geslagen dan het boekweitveld, waarop een vernielende hagelbui nedervalt. Op een kwartier afstand vertoonde een groote vischvijver zijn naakten bodem, en scheen treurend zijn vloeibaar element en zijn zwemmende bewoners terug te roepen ; evenals ware er een onmetelijke spons over heengedreven, had de hoos de geheele holte ledig gezogen, en duizende visschen over het land heengeworpen.

— En nog houd ik vol, zei Pontius, dat het een geluk bij een ongeluk is ; indien dat wonder ding zich niet even opgelicht, en zich niet over de huizen had heengeworpen, was het met ons gedaan geweest, en had op dit oogenblik het gansche dorp in asch en puin gelegen.

Deze woorden werden gesproken in een troep buurlieden, die den ganschen nacht gewaakt hadden, en nu bij het dagen van den morgen, al wandelend de uitwerkselen van het natuurverschijnsel gingen afzien.

— Welke stoutmoedigheid van die Zwarte Kaat ! zei iemand uit den hoop.

— En welk gevaar loopt iemand, liet een der buurlieden er op volgen, die de booze geesten ter zijner beschikking heeft ?

— Spreek stil, Krisje, zeide Pontius, hem met den elleboog in de zijde stootend.

— Ik spreek immers geen kwaad van haar, zei Krisje, terwijl hij ronzag, of soms de gevreesde vrouw, onder een of andere gedaante, niet tegenwoordig was.

— Kom, kom, met uw belachelijke dingen, zei de dikke, grove bakker ; wat denkt gij, dat die vuurwolk iets met de Zwarte Kaat gemeens heeft ?

— Wel Hemel ! Leendert, hoe durft gij het zeggen ? spraken tien vrouwenstemmen tegelijk.

— Bijgeloovigheid ! lachte de bakker ; ik zeg dat gij allen stapelgek zijt.

— Jongen, jongen ! gij hebt bij verstrooidheid dezen nacht te veel in de flesch gekeken ; anders spraakt gij zoo niet, Leendert.

— Hebt gij dan niet gezien, vroeg Pontius, hoe dat vurig ding daar stond te draaien en begon voort te drijven, en daarheen sprong toen zij een teeken gaf met haar dolk ?

— Zeker, Pontius, wel gezegd, zoo was het.

— Wees verzekerd, ging de Vorster voort, dat zij, zonder ons te veel te willen hinderen, een staaltje harer kunst heeft willen toonen ; een andermaal brandt zij heel Bladel tot een puinhoop. Verduiveld !. wat moest zich de Bank ook met de Hellenenders inlaten ?

— Ja, want zegt men niet, dat de jongen geheel en gansch vreemd is aan den moord ?

— Zoo vreemd als ik, zei een ander, dat is reeds bekend.

deelen, en als moedige menschen en waardige mannen en vrouwen, wien het geschonken brood zuur is en bitter, hoe graag dan ook gegeven. De stad en het leven in de stad zijn veilig. Wij kunnen officieel en gerust aan alle ordelievende menschen aanraden om terug te keeren. Voor jonge mannen, die niet tot het leger behooren, en ongewapende burgerwachten is er niet meer reden tot vrees, dan voor andere burgers. Er bestaan daarover uitdrukkelijke en geschreven verklaringen. Niet alleen tegenover het stadsbestuur, maar ook tegenover de Nederlandsche regeering afgelegd.

De toestand ten opzichte der levensmiddelen is goed, evenals in Charleroi en Brussel. Orde en kalmte moet iedereen helpen te handhaven. Voor andere dan ordelievende burgers is geen plaats. In één woord: Antwerpen wordt behandeld, zooals Brussel het sedert twee maanden is.

De Duitsche overheid verklaart, dat zij alles in het werk wil stellen om de veiligheid te handhaven. De gehcele wereld heeft het oog op zulke beloften, aan zulke steden gedaan. Op de gemeentelijke overheid en op de intercommunale commissie van notabelen kunt u rekenen. Zij blijven aan uw hoofd en deelen uw lot tot het laatste. Wij staan voor u in. (Toejuichingen.)

Maar ledige steden en verlaten huizen zijn moeilijk te bewaken. Iedereen denke hier aan. Voor een volk is stoffelijk verlies in zulke mate, als nu bij ons, een groote ramp, doch zedelijke ontzenuwing, het verlies van zielekracht is alleen onherstelbaar. En hoe zouden de schatten niet verloren gaan, indien weken na weken en misschien langer nog, de nu heerschende toestand hier aan de grens, trots alle opoffeningen van Nederlandsche zijde moest voortduren?

Denkt daaraan, luistert naar geen praatjes, toont, dat gij Antwerpenaren zij, met een hart in uw borst en komt terug met ons waken voor onze oude, heerlijke stad.

Toont, mevrouwen en mijnheeren, dat gij nog sinjoren zijt van den mooien, ouden stempel en komt weder tot betere dagen.

Dank, hartelijk dank aan Nederland en driemaal hoezee voor het Belgische vaderland!"

Op deze woorden schalde een daverend applaus. Wij kregen den indruk, dat nu het vertrouwen het op de vrees gaat winnen.

* * *

Ook te Breda werd dezelfde rede gehouden voor duizenden vluchtelingen. Ze werd uitgesproken in schier onberispelijk Nederlandsch; hoewel de stem des sprekers van ontroering beefde, was ze toch ver over de Groote Markt duidelijk verstaanbaar. Enkele toejuichingen stegen op uit de toegesproken menigte, toen de dankbetuigingen gebracht werden en aan 't slot. Of de redenaar zijn overtuiging aan zijn landgenooten heeft kunnen mededeelen? De naaste dagen zullen het moeten leeren, we zullen die niet vooruitloopen.

* * *

Uit Breda meldt men nader:

Het aantal vluchtelingen hier vermindert steeds. Vooral na de redevoering, welke dr. Franck ook hier gehouden heeft, wenschen velen naar Antwerpen terug te keeren. Maandagmorgen ging er een trein met vluchtelingen naar Antwerpen en bovendien zijn er nog 200 vrijbiljetten voor de gewone treinen afgegeven.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Blijkens de laatste berichten schijnt het gedeelte van België dat de Duitschers nog niet in hun bezit hebben, met uiterste hardnekkigheid aan hen betwist te worden. Er wordt ten minste in West-Vlaanderen nog verwoed gevochten, terwijl de Duitschers blijkbaar niet zooveel succes hebben als zij wellicht verwacht hadden.

Tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden, waar de Belgische troepen, die zich bij de verbondenen aangesloten hebben, opgesteld zijn, doen de Duitschers blijkbaar krachtige pogingen om door te breken en daarmede niet alleen voortgang te maken langs het strand en het voor hen strategisch zoo belangrijke terrein tegenover de Engelsche kust, maar ook den linkervleugel van de verbonden troepen te bedreigen.

Er is den Franschen en niet minder den Engelschen alles aan gelegen dit te verhinderen. Vandaar hun krachtig verzet, dat als een onderdeel is te beschouwen, en een belangrijk onderdeel, van den geweldigen strijd, die nog altijd over het ontzaglijk uitgestrekt front in het Westen wordt gevoerd.

Het is nu één front geworden, dat zich uitstrekt van de Zwitsersche grens tot bij Nieuwpoort aan de Belgische kust. De rest van het Belgische leger heeft zich vermoedelijk bij het Fransche gevoegd. Het meest de aandacht vraagt het Noord-westelijk deel van het front, dat in den noordwesthoek van Frankrijk en in het zuidwesten van België is gelegen. Daar zal misschien eerlang een beslissing vallen, die op de rest van het front haar invloed zal doen gevoelen. Met omtrekkende bewegingen is het nu uit, want de uiterste linkervleugel der Franschen en de uiterste rechtervleugel der Duitschers reikt immers nu aan zee. Het gaat er dus nu nog slechts om, wie zijn tegenstander kan terugdringen of er in slagen zal door de vijandelijke linie heen te breken.

Wordt bij de Noordzee een beslissing verkregen, dan komt er eenige teekening in den toestand en is wellicht een definitief resultaat aanstaande.

Wellicht: want de strijd in Noord-Frankrijk duurt nu reeds zóó lang, dat men haast aan een beslissing zou gaan twijfelen.

* * *

Aan het Oostelijk front moet men al evenmin op een spoedig definitief resultaat rekenen, hoewel de Russen in de laatste dagen erge verliezen schijnen geleden te hebben.

De laatste berichten wijzen er zelfs op dat de Russen een aanval op Warschau vreezen, en een val van die veste tevens.

Doch de kansen gaan hier ook steeds op en neer, en al wint het vereenigde Duitsch-Oostenrijksche leger nu ook al wat veld, toch is eene beslissing hier ook nog lang te wachten.

Over het algemeen mogen we thans nu de oorlog al ruim twee en halve maand geduurd heeft, constateeren dat de opzet der Duitschers om spoedig in Parijs te zijn hun ovenzeer is tegengevallen als de ernstige poging van Rusland om in een minimum van tijd met zijne millioenen naar Berlijn te trekken.

Intusschen blijft de oorlog woeden en in tegenstelling van de weinige vorderingen der beide partijen, wordt het aantal slachtoffers steeds grooter en de aangerichte ellende steeds reusachtiger.

Wat zal het einde wezen?

DE DUITSCHERS IN BELGIE.

PARIJS, 19 Oct. Volgens het officieele communiqué van vanmiddag drie uur, heeft het zware Duitsche geschut zonder resultaat het front Nieuwpoort—Vladsloo (ten Oosten van Dixmuiden) beschoten.

De strijdkrachten der bondgenooten en met name het Belgische leger, hebben niet alleen nieuwe aanvallen van de Duitschers afgeslagen, maar zijn zelfs doorgedrongen tot Roulers (Rousselaere, 30 K.M. ten Noord-Oosten van Yperen.)

BREDA, 19 Oct. Nederlanders, heden per auto uit een dorp nabij Yperen gekomen, deelen mede, dat daar in de buurt een hevigen slag aan den gang is van Fransche en Engelsche troepen tegen Duitsche infanterie. Vanuit de verschillende plaatsen in den omtrek, welke door de Duitschers bezet zijn, komen van alle kanten Duitschers naar die richting. Vele gekwetsten moeten naar Gent gebracht zijn.

SAS VAN GENT, 20 Oct. In Gent blijft alles kalm. De Duitschers herstellen de verbindingen met Brussel en Luik. Duitsche locomotieven en wagens rijden thans tusschen deze steden. Een zekere ongerustheid valt waar te nemen bij de officieren, die de laatste berichten uit Frankrijk ontvingen. Een feest, dat zou plaats hebben, en waaraan alle officieren moesten deelnemen, werd afgecommandeerd, zoodra het Fransche succes bekend was.

De heer De Leer, directeur van de „Bien Public," werd door de Duitschers gevangen genomen, naar aanleiding van een artikel, 15 dagen geleden in dat blad verschenen, over wreedheden door de Duitschers begaan. Gisteren evenwel werd hij weder in vrijheid gesteld. Vermoedelijk zullen de bladen verschijnen zonder dat censuur wordt vitgeoefend.

* * *

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Oct. De officieele mededeeling van vanmiddag 3 uur luidt: Op onzen linkervleugel zijn wij tusschen de Lys en het kanaal van La Bassée, in de richting van Rijssel, opgeschoten. Buitengewone hardnekkige gevechten worden geleverd op het front La Bassée—Ablain. In deze beide plaatsen hebben wij van huis tot huis terrein gewonnen.

Ten Noorden en ten Zuiden van Atrecht vechten onze troepen sedert 10 dagen zonder ophouden met volharding en vuur.

In de streek van Chaulnes hebben wij een hevigen tegenaanval van de Duitschers afgeslagen en eenig terrein gewonnen.

Op onzen rechtervleugel, in den Elzas, ten Westen van Kolmar, staan onze voorposten op een lijn Bonhomme—Baires—Sulzern. Meer Zuidelijk houden wij nog steeds Thann bezet.

BERLIJN, 19 Oct. Uit het groote hoofdkwartier:

Aanvallen van den vijand, in de streek ten Westen en ten Noordwesten van Rijssel, zijn door onze troepen, onder groote verliezen voor de aanvallers, afgeslagen.

* * *

AAN HET RUSSISCH—DUITSCHE FRONT.

De slag, die thans op het front tusschen Warschau en de Djnester (een front van 350 K.M.) aan den gang is, zal een der reusachtigste worstelingen zijn, waarvan de wereldgeschiedenis zal hebben te gewagen. Het heet, dat de Duitschers en Oostenrijkers 500.000 man hebben tusschen Warschau en Iwanograd, 700.000 man tusschen Iwanograd en de San, en 450.000 man tusschen de San en de Djnester. Men weet niet hoeveel man de Russen daartegenover stellen. Maar in Petersburg wordt het getal 2.500.000 genoemd.

* * *

OOSTENRIJKSCH SUCCES.

WEENEN, 19 Oct. Wij zetten onzen aanval voort aan de beide oevers van de Strwiaz, welke gisteren aangevangen was en naderden langzamerhand de vijandelijke linie.

Gisteren nacht werden verscheidene aanvallen van de Russen bloedig afgeslagen. Ook heden is de slag over de geheele linie aan den gang, terwijl onze zware artillerie medewerkt. Wij zetten de vervolging van den vijand die ten Noorden van Wysbcof werd teruggeworpen, voort.

Andere gedeelten van onze troepen, die over de Karpathen rukten, zijn tot Lubience genaderd.

De Russische verliezen op de hoogten ten Noorden van Orof en bij den aanval op Przemysl worden op 40.000 dooden en gewonden geschat.

PETROGRADO, 20 Oct. Een communiqué van den grooten generalen staf van 18 October zegt:

Wij behaalden gedeeltelijke successen in zeer verwoede gevechten geleverd in de streek van Warschau en ten Zuiden van Przemysl.

BERLIJN, 20 Oct. Naar uit Weenen wordt gemeld, moeten de Russen hun verliezen bij de bestorming van Przemysl niet op 40.000, maar op 70.000 man schatten. De Russische bladen te Lemberg brachten deze schatting. Te Lemberg zelf moeten de Russen minder schade hebben aangericht, dan men aanvankelijk meende.

* * *

VIER DUITSCHE TORPEDOJAGERS IN DEN GROND GEBOORD.

LONDEN, 17 Oct. Officieel wordt bekend gemaakt, dat een Engelsche kleine kruiser met torpedobootvernielers vanmiddag in het gezicht der Nederlandsche kust, vier Duitsche torpedobootvernielers heeft aangetroffen en in den grond geboord.

BERLIJN, 18 Oct. (Officieel.) Zaterdagmiddag kwamen onze torpedobooten „S 115," „SW 117" en „S 119," niet ver van de Hollandsche kust in gevecht met den Engelschen kruiser „Undanned" en vier Engelsche torpedovernielers.

Volgens officieele Engelsche berichten, werden de Duitsche torpedobooten tot zinken gebracht. Van de bezetting zijn 31 man in Engeland geland.

* * *

EEN JAPANSCHE KRUISER OP EEN MIJN GELOOPEN EN GEZONKEN.

TOKIO, 19 Oct. Volgens een ambtelijke mededeeling is de Japansche kruiser Takasjiho, in de baai van Kiautsjou, Zaterdag op een mijn geloopen en gezonken. Van de opvarenden zijn één officier en negen leden van de bemanning gered.

De Takasjiko had op het oogenblik dat zij zonk, 264 man aan boord.

* * *

DE ACHELSCHE KLUIS.

Zooals men weet was de vorige week het bekende Trappistenklooster „de Achelsche Kluis" gelegen op de Nederlandsche grens, nog altijd bezet door 180 Belgische militairen, n.l. 80 gendarmen, 60 wielrijders en 40 infanteristen, onder aanvoering van Generaal de Schepper.

Vrijdagmiddag was een Duitsche wielrijderspatrouille verschenen, die toen de Belgen het vuur openden ijlings terugtrokken. Zaterdagmorgen kwam een sterke Duitsche troepenmacht opzetten.

Nadat door de Duitschers te vergeefs onderhandeld was met de Belgen over de overgave werd door 1000 Duitschers het klooster omsingeld en werden nabij het station drie kanonnen opgesteld.

Om 2 uur ving het bombardement van het klooster aan.

De Belgen hadden zich verschanst Een gepantserde auto van den generaal stond gereed om de Hollandsche grens over te komen. Het geweervuur en de kanonnen der Duitschers werkten onophoudelijk. Eenmaal werd door de Belgen geschoten met mitrailleuses. De kleine toren der kluis werd geraakt en stortte in. Daarna heeft de generaal zich met al zijn soldaten laten interneeren door onze grenswacht. De soldaten werden onder Hollandsche bewaking naar Valkenswaard gebracht.

De Duitschers lagen in loopgraven op tien meter van elkaar. Er was veel publiek, dat bevel kreeg te gaan liggen in drooge slooten. De grens werd aangegeven door Hollandsche vlaggen. De Hollandsche grenswacht werd gewaarschuwd dat de beschieting ophield De grenswacht deelde dit aan het publiek mede, dat de kluis op een afstand kon beziehtigen tot aan de poort. De Duitschers droegen pakken (oorlogsbuit) uit de kluis. De Belgische soldatrn waren slechts half gekleed. Het schieten deed een prachtige echo weerklinken. De Belgen hadden hun geweren achtergelaten. De paters waren in de boerderij op Hollandsch gebied.

Van andere zijde schrijft men nog uit Eindhoven:

Zaterdagmorgen daagde de Duitsche artillerie op, die stelling koos in den boschrand, nabij het dorp Achel en begon de beschieting, die tot gevolg had dat de bezetting en ook de kloosterbevolking op Hollands gastvrijen bodem overging.

In totaal loste de artillerie 26 schoten, blijkens aanwijzing op een projectiel afgevuurd op 2200 meter. Een granaat vernielde twee van de zes stijlen waarop de toren der kloosterkapel is opgetrokken, en maakte de bediening der beide torenklokjes onmogelijk. Overigens heeft de schade der vijandelijke projectielen zich bepaald tot het verwoesten van veldvruchten in de akkers op Hollands grondgebied. Gelukkig zijn bij deze belegering geen menschenlevens te betreuren, noch aan Belgische, noch aan Duitsche zijde.

De Duitsche artillerie werd bijgestaan door in blauwe uniform gekleede Beiersche infanterie.

De kloosterbevolking, die de meest kostbare, verplaatsbare gedenkstukken in veiligheid heeft kunnen brengen, is overdag naar de boerderij „de Hoef" gevlucht en vond des nachts een gastvrij onthaal bij de bevolking van Valkenswaard.

De geïnterneerden, meestal leden van de gendarmerie-korpsen, waren voorzien van een mitrailleuse, Fransche geweren, oud model, en nieuwe Belgische vuurwapens. In de drie auto's, waarover de bezetting beschikte, werden de generaal de Schepper en eenige officieren naar Eindhoven overgebracht, terwijl de manschappen werden gedirigeerd naar Harderwijk; de nacht werd doorgebracht te Eindhoven. Een der paters, die 't laatst het klooster verliet, vertelde, dat de officieren zich te goed deden aan de druiven uit de welvoorziene serres en de soldaten 't bier en 't brood zich goed lieten smaken. Een Duitsche dubbelpost, binnen de kloosterpoort geplaatst, hield een waakzaam oog over de omgeving.

Generaal De Schepper is Zaterdagavond per auto naar Breda overgebracht; zijn manschappen zijn Zondag naar Harderwijk vervoerd.

* * *

ANTWERPEN HERLEEFT.

Een correspondent uit Antwerpen, schreef dd. 19 October aan het „Eindh. Dgbl." als volgt:

Antwerpen herleeft!

Toen ik Zondagmorgen gewekt werd door het geschel van een Duitsch muziekkorps en van uit mijn slaapkamer een blik wierp op de Groenplaats, bleek dit duidelijk.

Het zonnetje speelde tusschen de bladeren der boomen. De stafmuziek der Duitsche mariniers gaf voor het hotel een matinée (het was Zondag de herinneringsdag van den slag bij Leipzig) en op de Groenplaats wemelde het van Antwerpenaren, die met hun Zondagspak aan en lachende gezichten een feestelijken indruk maakten.

Uur bij uur ziet men de drukte toenemen. Heden waren er wel tienmaal zooveel winkels weer geopend als gisteren en dat gaat zoo gemoedelijk en kalm, alsof Antwerpen als Belgische stad ingeslapen was en als een Duitsche garnizoensplaats ontwaakt. Bij de bankebakkers en in de lunchrooms, staan kranige luitenants hun gebakje te verorberen en kijken naar Vlaamsche schoonen, die weder gepoederd en gefriseerd door de straten wandelen. Alleen de verbrande huizen hier en daar herinneren eraan, dat Antwerpen belegerd geworden is.

Van Zondagmorgen af hoort men de bellen der electrische trams weder door de straten. De lijnen 1, 3 en 5 hebben den dienst hervat. De andere volgen morgen of overmorgen. Aan de gasfabriek werken thans 300 man. Anders waren er wel 1200. Met de waterleiding zal het wel langer duren. Het buizennet is geheel gaaf gebleven, maar de pompinrichtingen te Waelhem zijn zwaar beschadigd, zoodat geen voldoenden druk kan verkregen worden Men moet zich dus te Antwerpen met pompen behelpen, die echter, omdat Antwerpen een oude stad is, in bijna ieder huis aangetroffen worden.

Voedsel is er ruim voldoende. En de prijzen zijn op het oogenblik lager dan vóór het beleg. Brood, ook heerlijk witte brood, is verkrijgbaar tegen 13 à 14 cts. per K.G. Boter kost 3 fr. per K.G. Melk 10 cts. per L. Ook vleesch is goedkooper dan anders. Alleen is er gebrek aan petroleum, die 22½ cts. per L. kost en deze zal nog veel duurder worden.

Op het hoofdbureau van politie vernam ik, dat bijna geen enkele onordelijkheid sinds de komst der Duitschers voorgekomen is. Slechts twee gevallen van ruw optreden der Duitschers vernam ik. Het kan niet anders gezegd worden, de Duitschers gedragen zich correct en naar ik van menschen, die uit Brussel kwamen, vernam, treedt men daar oneindig veel strenger op.

Aan het verbodsuur om na 8 uur op straat te loopen, wordt niet streng de hand gehouden. Winkels en café's moeten om 7 uur worden gesloten.

Werklieden zijn door het gemeentebestuur van Antwerpen aangenomen, om de puinhoopen op te ruimen. Het Het Duitsche bestuur laat aan het gemeentebestuur geheel de vrije hand in het besturen der stad.

Een redacteur van de „Maasb." die zich Zondagmorgen vroeg uit Putten naar Antwerpen begaf, deelt mee, dat de stadsdiensten langzaam aan weer beginnen te functionneeren en dat op een drietal tramlijnen weer enkele rijtuigen reden. Heden treedt de burgerpolitie in functie. De brandweer is reeds voltallig. Het gerechtshof zal binnen enkele dagen de behandeling der strafzaken voortzetten.

* * *

EEN HOOGMIS TE ANTWERPEN.

Van iemand, die Zondag te Antwerpen vertoefde, vernemen wij, dat er Zondagmorgen in de Lieve Vrouwekerk aldaar, een Hoogmis werd opgedragen voor de Duitsche militairen, die onder leiding van officieren naar de kerk gingen en deze voor drie kwart vulden. Onder de aanwezigen waren ook drie generaals, terwijl twee muziekkorpsen den dienst opluisterden.

De Hoogmis, waaronder predikatie, werd opgedragen door een aalmoezenier van het leger, blijkbaar iemand van hoogen militairen rang. Hij droeg een grijze pantalon en grijze lange keep, afgezet met paars.

* * *

EEN HERDERLIJK SCHRIJVEN VAN KARDINAAL MERCIER.

In de kerken van Antwerpen werd Zondag een herderlijk schrijven van Z.Em. Kardinaal Mercier van den kansel voorgelezen, waaraan wij het volgende ontleenen:

De geestelijkheid der provincie Antwerpen is gedeeltelijk uiteengedreven, en een zeker middel om rechtstreeks met u allen te handelen, ligt niet in mijn bereik. Daarom vraag ik hun, die deze regelen zullen ontvangen, er kennis van te geven aan de medebroeders met wie zij in gemeenschap zijn. Het is hoogst noodig, dat de heeren pastoors en onder-pastoors naar hunne parochies terugkeeren, indien zij haar verlaten hebben. De wegen zijn overigens open en de openbare veiligheid is overal verzekerd. De terugkeer der geestelijken zal de gemoederen opbeuren.

Naarmate het volk naar zijne haardsteden zal terugkomen, zullen de eerlijke lieden de vrijbuiters verjagen. Zij zullen zich tot den arbeid begeven en het regelmatig leven zal allengs aan den gang geraken.

De heer gouverneur van Antwerpen, freiherr von Hueningen, stemt er in toe, dat ik u in zijn naam de drie volgende verklaringen doe, en ze door uwe bemiddeling aan de bevolking mededeele:

1o. De jongelingen hoeven niet te vreezen naar Duitschland weggevoerd te worden om er in het Duitsche leger dienen, of tot dwangarbeid verplicht te worden;

2o. Indien ergens het politiereglement door enkele personen overtreden wordt, zal de overheid de daders opzoeken en de plichtigen straffen, zonder de schuld aan de gansche bevolking toe te schrijven;

3o. De Duitsche en Belgische overheden zullen alles in het werk stellen om te beletten, dat er gebrek aan voedsel kome.

Verder zegt de Kardinaal o.m:

Als God belieft, zal, te beginnen met den 20sten dezer, het bestuur van het bisdom opnieuw te Mechelen gevestigd zijn.

De burgerlijke overheid zal hare tusschenkomst verleenen voor het opbouwen van de door den oorlog verwoeste woningen, maar elk onzer moet uit liefdadigheid en zonder uitstel de onkosten helpen dekken, welke het aanschaffen van eene verblijfplaats en van onmisbaar landbouwgerief medebrengt.

In ons Vaderland.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Wij vestigen de bijzondere aandacht van de Belgische vluchtelingen en andere belangstellenden, op vorenstaande bekendmaking van den Burgemeester, betrekkelijk den terugkeer van de vluchtelingen naar hun vaderland.

Zooals wij reeds in een gedeelte van ons vorig nummer vermeld hebben, heeft het overleg van de Nederlandsche Regeering met het Duitsche opperbestuur omtrent den terugkeer der Belgische vluchtelingen, tot een gunstig resultaat geleid.

De terugkeer is toegestaan, niet alleen naar Antwerpen en omgeving, maar naar geheel België.

Hiervan zijn alleen uitgezonderd de dienstplichtige mannen, die bij terugkeer als krijgsgevangenen zullen worden beschouwd.

Ongetwijfeld zullen thans de meeste vluchtelingen wel spoedig terugkeeren naar hun land, in welks belang het is, dat de gewone gang van zaken spoedig wordt hervat.

* * *

Wij ontvingen van de Maatschappij tot Exploitatie van S.S. de volgende mededeeling:

Op verzoek van Comité's, die in het belang van uitgewekenen werkzaam zijn, en van de burgerlijke Openbare Overheid kunnen Belgische uitgewekenen kosteloos in de derde klasse naar hun land worden teruggevoerd.

In den regel zullen zij reizen met gewone treinen, in welk geval aan elke uitgewekene is te verstrekken een kosteloos plaatsbewijs.

Deze plaatsbewijzen, waarvan de kleur grijs is, moeten vóór de afgifte als gewone enkele reiskaarten worden gestempeld en zijn geldig op den door den stempel aangegeven datum; indien Esschen niet op den dag der afstempeling kan worden bereikt, kan de reis den daaropvolgenden dag worden voortgezet.

Op alle plaatsbewijzen is Esschen als bestemmingsstation gedrukt. De uitgewekenen kunnen evenwel ook naar een van de andere Belgische grensstations (Baarle-Nassau grens, Achel, Hamont, Lanaeken of Visé) kosteloos reizen, in welk geval hun dezelfde plaatsbewijzen zijn te verstrekken, nadat het woord „Esschen" met de pen is doorgehaald en vervangen door den naam van het grensstation, waarheen gereisd wordt.

Uitgewekenen, die met het oog op het groote aantal of om andere reden niet in gewone treinen doch in extratreinen worden vervoerd, behoeven niet van plaatsbewijzen te worden voorzien.

* * *

Te Roosendaal werd Zaterdag vanwege den generaal-majoor in de 3e divisie, Van Terwisga, aangeplakt, dat niets den terugkeer van gevluchte inwoners uit Antwerpen in den weg staat. Er wordt van hen niets verlangd, dan dat zij rustig hun werk opvatten en geen uiting geven aan eenige vijandige gezindheid tegenover Duitschland.

* * *

Het volgende bericht bereikt ons uit Roosendaal:

Alhier vertrekt om het uur een trein naar Antwerpen. Alle zijn overvol. Op het station heerscht bijna dezelfde drukte als eenige dagen geleden, toen de uittocht van Antwerpen plaats had.

Thans echter trekt het publiek, dat uit alle klassen der samenleving bestaat, in tegenovergestelde richting naar Antwerpen.

Ook uit Bergen-op-Zoom trekken de vluchtelingen in menigte naar Antwerpen terug.

Men schrijft ons uit Breda:

Eenige Belgen, die uit Antwerpen teruggekeerd zijn, om hunne nog hier vertoevende huisgezinnen af te halen, raden iedereen ten sterkste aan, onverwijld naar Antwerpen terug te gaan. In buitenwijken worden door het Antwerpsche grauw herhaaldelijk daden van plundering bedreven.

Er zal tot nader order dagelijks van 8 uur 's morgens tot 3 uur 's namiddags van Roosendaal elk uur een trein naar Antwerpen vertrekken, voor vervoer van uitgewekenen. De Nederlandsche spoorwegmaatschappijen laten in aansluiting daarop uit verschillende vluchtelingencentra extra-treinen rijden, die voor 1500 personen plaatsruimte 3o klasse hebben. Het vervoer geschiedt kosteloos.

Twee extra-treinen, elk met plaats voor 1500 personen, liepen gisteren van Nijmegen en Venlo naar Roosendaal, voor het vervoer van vluchtelingen uit Nijmegen, Limburg en Noord-Brabant naar Antwerpen. De reis kon kosteloos gemaakt worden.

* * *

Driehonderd Belgische vluchtelingen te Vlissingen hebben een adres aan den minister van Binnenlandsche Zaken gezonden, waarin zij meedeelen, gaarne naar Antwerpen terug te gaan, doch dat zij dit niet durven.

Wie geeft ons de verzekering, aldus het telegram, dat wij geen slavendienst zullen hebben te verrichten en mee te werken aan de finale verwoesting van ons onschuldig vaderland? Wie geeft ons de verzekering, dat ons leven zal worden ontzien en dat wij niet nodeloos zullen worden geprikkeld op ondragelijke wijze?

Excellentie, wij hopen op een woord van de Nederlandsche regeering. In haar stellen wij vertrouwen.

* * *

Uit Breda meldt men:

Langs de heirbaan over Zundert keeren de vluchtelingen met allerlei voertuigen terug. Deze laatsten behooren voor het meerendeel in dorpen rondom Antwerpen thuis.

EENE ONTMOETING AAN DE GRENS.

Men meldt uit 's-Bosch/:

De Bossche milicien Jos. Kennis, als burger coiffeur van zijn vak en de laatste maanden, voordat de mobilisatie begon, als zoodanig werkzaam te A'dam, kreeg eenige dagen geleden met andere kameraden in zijn bivak, bevel, om naar de grens te Roosendaal te vertrekken, ten einde daar zijn plichten als soldaat te vervullen.

Werkzaam bij den verplegingsdienst was hij alleen gewapend met de revolver. Het was in de dagen, dat het bombardement van Antwerpen ten einde liep en het kanongebulder over de Scheldestad tot zwijgen kwam. Op den uitkijk staande, zag hij eensklaps in de verte een troep militairen aanstormen in de richting van de grens. Toen ze naderbij waren gekomen, zag hij, dat het Belgische soldaten waren, van wie er een ver voor de anderen uitliep, het geweer in de hand, terwijl de anderen op een afstand daarachter in massa volgden. Toen de voorman vlak bij de grens was gekomen, nam onze militair zijn revolver ter hand. De Belgische soldaat rende de Hollandsche grens over, waar de Bosschenaar hem onmiddellijk tot staan sommeerde.

De Belg, een jonge kerel, aan wien het te zien was, dat hij uit het vuur kwam, en die in geen weken meer geschoren was, zoodat zijn gezicht met een ruwen stoppelbaard was begroeid, stak zijn geweer op met de kolf in de hoogte en de bajonet omlaag, ten teeken, dat hij zich gevangen gaf.

Fluks begon de Bosschenaar den vluchteling te ontwapenen. Het geweer was reeds neergesmeten en, terwijl hij hem van zijn koppel met patroontasschen ontdeed, kwam het als een zucht van opluchting over de lippen van den Belg: „Goddank Sjef!"

Onze Bosschenaar schrok niet weinig, toen hij door een hem onbekenden Belgischen soldaat hier onder deze omstandigheden zich hoorde aanspreken met zijn naam. Hij keek den vluchteling verbaasd aan en toen volgde weldra de oplossing van het raadsel. De vluchteling, dien hij vanwege den baard op het eerste gezicht niet had herkend, was niemand anders dan de heer W. Thoen, slager te 's-Bosch, vroeger woonende te Helmond, die, Belg van geboorte, bij het uitbreken van den oorlog in België, waar hij zijn dienstplicht had vervuld, onder de wapenen was geroepen, en van wien in onze stad reeds geruchten hadden geloopen, dat hij in het begin van den oorlog gesneuveld was, geruchten, die echter niet gevolgd waren door een officieele bevestiging.

De heer Thoen is de eenige inwoner van onze stad, die zich in buitenlandschen dienst door den oorlog onder de wapenen bevindt.

Dat de vreugde van het wederzien, onder zulk een verrassenden loop van omstandigheden groot was, laat zich begrijpen, vooral daar beiden als Bossche burgers elkaar vroeger goed gekend hadden.

De slager moest als geïnterneerde naar Alkmaar worden vervoerd en de heer Kennis beloofde hem, dat hij onmiddellijk de echtgenoote van den vluchteling te 's-Bosch telegrafisch van de redding van haar man zou verwittigen. Men begrijpt ook de blijdschap dezer vrouw bij het vernemen, dat haar man zich in ons land in veiligheid bevond, hetgeen zij enkele uren na zijn ontwapening reeds per draadbericht van den heer Kennis te hooren kreeg.

Wel zonderling zijn de verrassingen, die de oorlogstijd brengt.

VERBODEN AARDAPPELUITVOER.

Zooals bekend is de uitvoer van aardappelen door de Regeering tijdelijk verboden.

Intusschen is, zooals ons werd medegedeeld, de bedoeling der regeering met dezen maatregel niet, allen uitvoer van aardappelen onmogelijk te maken. Men is er van overtuigd, dat de oogst hier te lande veel te groot is voor de binnenlandsche behoefte. Het was echter noodig om ineens in te grijpen, zoowel om aan de prijsstijging van een zoo belangrijk volksvoedsel een eind te maken, als om een behoorlijke regeling van den uitvoer mogelijk te maken.

Naar aanleiding daarvan heeft de minister van landbouw, nijverheid en Handel tot de verschillende burgemeesters de volgende circulaire gericht:

Voor zoover in uwe gemeente aardappelen worden verbouwd, zal het mij aangenaam zijn, vóór 25 October van u te vernemen, hoeveel hiervan ten naastenbij in dezen herfst reeds naar het buitenland zijn uitgevoerd. Voorts zal ik gaarne vóór genoemden datum een globale opgave ontvangen van de hoeveelheden aardappelen, waarvoor reeds vóór 16 October bonafide contracten voor levering naar het buitenland waren afgesloten, doch die nog niet zijn verzonden. Mochten in uwe gemeente ook mondoling dergelijke contracten zijn afgesloten, dan kan ook op deze contracten worden gelet, indien en voor zoover bij u de overtuiging bestaat, dat de opgaven, die u daaromtrent worden gedaan, als bonafide zijn aan te merken.

Voorts werd ons medegedeeld, dat ook voor boter en kaas overleg wordt gepleegd met belanghebbenden, om te groote prijsstijging te voorkomen en het noodige voor binnenlandsch verbruik hier te houden, zonder dat aan den uitvoer grootere beperking behoeft te worden opgelegd dan de omstandigheden medebrengen. Er is alle reden om aan te nemen, dat dit overleg spoedig tot een gunstig resultaat zal leiden.

Men is voornemens ook ten aanzien van varkensvleesch iets dergelijks te doen.

GRAAN.

In het Zondag van Baltimore te Rotterdam aangekomen Nederlandsche stoomschip Westerdijk is 8700 ton graan bestemd voor de Nederlandsche regeering.

17.000 BELGISCHE GEINTERNEERDEN.

Behalve een goede 1000 uitgewekenen, meest alleen uit Antwerpen en omgeving, herbergt Amersfoort thans een kleine 17.000 geïnterneerde Belgische militairen, onder wie 2 generaals, verschillende hoofdofficieren en bijna 250 subalterne officieren. Ze zijn ondergebracht in de vier kazernes. De troep, waarbij het geheele regiment grenadiers, met staf en muziek bestaat uit bijna alle wapensoorten van het Belgische leger.

Op het grasveld, waar de kazernes omheen zijn gebouwd, is een groot tentenkamp opgeslagen, zoodat allen een behoorlijk onderkomen hebben.

Er is sprake van, kader en manschappen over te brengen naar het kamp van Zeist, waar te hunnen behoeve berakken zullen worden opgeslagen. De officieren, op eerewoord vrij, zouden dan in de stad blijven, terwijl zij om beurten dienst zullen hebben bij hun onderdeelen.

Zondag ontbraken in het kamp te Harderwijk 61 Belgische geïnterneerden op het appel. De commandant heeft aan de burgemeesters der omliggen gemeenten opsporing en aanhouding verzocht.

GEEN POSTVERKEER MET BELGIE

De directeuren van de postkantoren hebben van den directeur-generaal bericht ontvangen dat het geheele postverkeer met België is gestaakt.

Nader wordt gemeld, dat herstel van dat verkeer vooreerst nog niet is te verwachten.

Eigen Telegrammen.

GISTERMIDDAG 4 UUR.

PARIJS. Communiqué van Maandagavond 11 uur.

Het Belgische leger heeft de aanvallen der Duitschers bij Nieuwpoort en Dixmuiden afgeslagen. Tusschen Atrecht en Roye hebben wij op eenige punten terrein gewonnen. Onze troepen zijn doorgedrongen tot de ijzerdraadversperringen. In de omgeving van St. Mihiel hebben wij eenig terrein gewonnen op den rechtermaasoever. Overigens valt niets nieuws te melden.

LONDEN. De Morning Post vernoemt uit Noord-Frankrijk dat de geallieerden Ostende opnieuw hebben bezet.

SLUIS. In Brugge worden voortdurend Duitsche gewonden binnengebracht. De geest onder de Duitsche soldaten wordt rumoeriger. Het schijnt dat de Duitschers thans worden teruggeslagen. Alle beschikbare troepen gaan naar het Zuiden.

In Sluis zijn weer 4000 oud-vluchtelingen aangekomen, die niet terug willen. Uit Londen wordt elken dag witte brood gezonden. Ongeveer de helft van het aantal vluchtelingen wordt ondersteund.

's-GRAVENHAGE. H. M. de Koningin heeft gisteren een bezoek gebracht aan het militair hospitaal.

BREDA. Bij Brasschaet is gisterenmiddag een kruitmagazijn ontploft, waarbij eenige Duitsche soldaten ernstig gewond werden. De oorzaak is toe te schrijven aan de onvoorzichtigheid der bezetting.

AMSTERDAM. Naar wij vernemen is de heer Mengelberg, directeur van het concert-gebouworchest in zijn woning een ongeluk overkomen, tengevolge waarvan hij geruimen tijd niet zal kunnen dirigeeren, daar hem volkomen rust is voorgeschreven. De heer Mengelberg is van den trap gevallen en bekwam eene lichte hersenschudding en eenige niet ernstige aangezichtsverwondingen. Wij vernemen, dat de heer Mengelberg door den Koning van Italië benoemd is tot commandeur der orde van La Couronne d'Italia.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 21 October 1914.

Het is gedaan met den aanvoer van vluchtelingen. Doch met den terugkeer wil 't ook nog niet bijster vlotten. Het komt ons voor, dat er meer Duitschers dan Belgen naar Antwerpen terugkeeren. Deze laatsten trachten dikwijls het doel hunner reis te verbergen, ze geven voor naar Amerika te reizen. Merkwaardig, dat de Duitschers, waar zij daartoe gelegenheid hebben, op elke manier hun goed recht trachten aan te toonen. Ze leggen daarbij een volharding en handigheid aan den dag, die respect afdwingt. Er schijnt hun zeer veel aan de openbare meening gelegen te liggen.

Hier in Boxtel vertoeven nog circa 300 Belgische vluchtelingen. Met den extra-trein van Dinsdag vertrok één persoon naar Antwerpen. De trein kwam van Venlo; er zaten, toen hij hier vertrok, 278 personen in.

Naar we vernemen, is 't niet onmogelijk, dat de Burgemeester morgen een reis maakt naar Antwerpen, om zich persoonlijk van den stand van zaken te overtuigen.

Hoewel de Eerw. Zusters op Duinendaal, de Eerw. Fraters en de Zusters Ursulinen nog vele vluchtelingen huisvesten, zijn alle scholen, na ontsmet te zijn, weer geopend.

Voortdurend reizen nog Belgen uit 't Westen naar 't Oosten. Velen hunner zijn van goede afkomst, waren vroeger zelfs rijk, doch zijn nu te arm om een matige hotelrekening te betalen. Zulke personen hebben hier in Boxtel een goed onthaal gevonden. Moge dat zoo blijven.

— Dinsdagmiddag heeft iemand een tasch met 1400 gld. aan specie in den trein laten staan. Het is in bewaring genomen door den stationchef, alwaar de eigenaar het terug kan bekomen.

LANDBOUWWINTERSCHOOL TE BOXTEL.

Maandagmorgen had de plechtige opening plaats van de Landbouw-winterschool te Boxtel.

Om halftien werd een plechtige H. Mis opgedragen, waarbij tegenwoordig waren het dagelijksch bestuur der school mr. P. Loeff, Mgr. Diepen, Mgr. Prinsen, de leeraren der school en de leerlingen.

Na afloop der H. Mis werden de gebouwen en klaslokalen ingezegend door den zeereerw. heer pastoor Eras uit Boxtel.

Spreker wenschte het bestuur hartelijk geluk met de totstandkoming der school en sprak de hoop uit, dat het onderwijs goede vruchten mocht dragen.

De president van het bestuur der school, mr. P. Loeff, dankte den zeereerw. heer Pastoor hartelijk voor de goede zorgen, die hij aan de totstandkoming der school had gewijd en sprak vervolgens den rector, den directeur, de leeraren en de leerlingen toe.

Daarna voerden nog het woord de rector en de directeur, die beloofden de school, zooveel in hun krachten is, tot zoo hoog mogelijk peil te zullen opvoeren en er niet alleen te kweeken ferme boeren, maar ook flinke en degelijke katholieken.

Sprekers deden een beroep op de jongens, om zich steeds met hart en ziel aan het onderwijs te wijden en zich de goede lessen, die er hun gegeven zullen worden, ten nutte te maken.

Hiermede was deze plechtige inzegening afgeloopen.

Heden zijn nog twee leerlingen aan de school bijgekomen, zoodat het aantal nu twintig bedraagt. Nog nooit is een school van dezen aard hier te lande met zoo'n flink aantal leerlingen geopend geworden.

Wij hopen dat de school moge groeien en bloeien tot nut van onzen landbouwenden stand. Hgz.

MEDEDEELINGEN.

Wie inlichtingen over vermiste vluchtelingen verlangt, wende zich tot het REGEERINGSBUREAU VOOR BELGISCHE VLUCHTELINGEN, LANGE VOORHOUT, DEN HAAG.

Voor geïnterneerden, aan de Regeerings-commissie, Kneuterdijk, Den Haag.

ST. OEDENRODE. Zaterdagavond ontstond brand bij H. Moeskops. Spoedig toegeschoten hulp wist het vuur te blusschen, zoodat de gerequireerde brandweer naar huis kon terugkeeren.

— De sinds een week alhier gevestigde vluchtelingen maken het uitstekend. De Rooijsche goedgeefsheid laat het den menschen aan niets ontbreken en een woord van hulde komt toe aan de Rooijsche burgerij, aan Comitéleden, aan allen die zoo mild hun gaven bijeenbrengen tot hulp aan de vluchtelingen.

VEGHEL. In den loop dezer week hopen een paar Belgische vluchtelingen, gehuisvest in de woning van mevrouw Scheij, den dag te herdenken, waarop ze vóór 50 jaar door den band des huwelijks vereenigd werden. Van feestvieren is er natuurlijk geen sprake; toch zal het den oudjes niet aan belangstelling ontbreken.

— Eindelijk dan werd de uitvoer van aardappelen van Nederland naar Duitschland verboden. Dadelijk zijn de gevolgen der grenssluiting merkbaar. Betaalde men voor een paar dagen nog 60 cent per 30 pond, thans is de prijs per klein vat gedaald op 40 à 45 ct.

Wanneer zal de uitvoer van varkens verboden worden?

BLADEL. Onder de vele vluchtelingen, die we in ons midden hebben, bevindt zich ook de heer Aug. Snieders Jr. van Antwerpen met zijn gezin.

Diens vader was de bekende redacteur van het Antwerpsche Handelsblad en gesproten uit een der aanzienlijkste Bladelsche families.

Met recht mogen we trotsch zijn een der nakomelingen thans te kunnen herbergen en met voorliefde verschaffen we hem dan ook een aangenaam verblijf.

ASTEN. Aan de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam slaagde Zaterdag voor het artsexamen onze dorpsgenoot de weled. Heer H. Strijbosch.

Hem en zijne familie van harte proficiat.

SOMEREN. Ook als slachtoffer van den oorlog, vertoeft thans onze vroegere dorpsgenoot, de heer J. Hilverda, helden-tenor aan de Koninklijke Opera te Luik, tijdelijk in ons midden.

Dat de vermaarde zanger echter ook hier de kunst wil dienen, en daarbij tevens triomphen weet te behalen, blijkt uit onderstaande correspondentie uit Woensel, voorkomende in de „Meierijsche Courant":

„In Musis Sacrum zong Zondagavond voor een kunstminnend gehoor, de heer Hilverda, helden-tenor der Koninklijke Opera te Luik en gediplomeerd met gouden medaille door het Conservatoire dier stad.

Heeft Musis Sacrum in haar lange bestaan reeds veel te genieten gegeven, wat Zondag geboden werd was een kunstgenot, dat hoog boven al het andere van vroeger steeg en dat we enkel en alleen te danken hebben aan den toestand in België.

Machtige, gewetensvolle zanger als Hilverda is, wist hij onzen geest te verheffen naar hooger sferen en ons in gedachte te verplaatsen naar de Opera te Luik, waar hij in „Lohengrin" en „Paillasse" en in nog zooveel andere operawerken de heldenrol zong.

Een kunstenaar van eerste gehalte gaf ons zijne talenten te hooren en „Musis Sacrum" gaf nimmer schooner eere aan haar schoonen naam.

De bekende bekwame pianist, de heer Van der Weijden uit Eindhoven, accompagneerde zijn zanger, dezen waardig.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

INLICHTINGEN OVER GEINTERNEERDE MILITAIREN.

Door mij worden in deze dagen tallooze brieven en telegrammen ontvangen, met verzoek om inlichtingen over geïnterneerde militairen.

Daar het mij onmogelijk is om al deze aanvragen van hier uit te doen beantwoorden, zend ik alle stukken naar het Informatie-bureau van het Roode Kruis, Lange Voorhout, 6, te 's-Gravenhage. Dit bureau, waar volledige lijsten van de geïnterneerde militairen uit de verschillende depots worden aangelegd, is met den geheelen militairen inlichtingendienst belast.

Ik raad daarom ieder, die inlichtingen over militairen wenscht, aan, om zich rechtstreeks te wenden tot het bureau voornoemd.

Voor inlichtingen omtrent burgervluchtelingen, wende men zich tot de Centrale Commissie voor Vluchtelingen, Lange Voorhout 45, te 's-Gravenhage.

De Generaal-Majoor, Commandant van het Interneeringsdepot te Amersfoort,

Op last: Res. 1ste Luitenant M. VAN HAAFTEN.

Amersfoort, 15 October 1914.

Burgerlijke Stand.

BOXTEL.

van 11 — 17 Oct.

GEBOREN:

Johanna M., d. van C. J. G. Zijlemans en J. M. Dolphin, Eindh. Steenweg. — Cornelis Th. M., z. van M. Vissers en A. A. C. van Kroonenburg, Rechterstraat. — Anna M. L., d. van Ph. Th. Janssens, (Vluchtelinge). — Antonie J., z. van W. J. van der Steen en M. L. van Deelen, Breukelen — Johanna H., d. van L. van de Pas en G. Kouwenberg, Stationsstraat.

ONDERTROUWD:

Johannes B. Muurmans, 28 j., Kleinderliempde en Johanna M. Oerlemans, 28 j.

OVERLEDEN:

Jan Brangers, 3 m. (Vluchteling). — Adriana Raaijmakers, eerst wed. van J. van Rooij, later van A. van der Linden, 74 j. Liefdehuis. — Petronella van den Broek, wed. van B. H. Clercx, 94 j. Rechterstraat.

D. en Aa.

Belgische Vluchtelingen

De Consul-Generaal van Nederland te Antwerpen

bericht hierbij, dat volgens zijn oordeel de toestand te Antwerpen volkomen rustig en ordelijk is.

Aan niemand wordt eenige overlast aangedaan. Om het dagelijksch leven weder op gewonen gang te brengen is het bepaald noodig, in het belang van de Belgische bevolking, dat de vluchtelingen naar Antwerpen terugkeeren en hunne bezigheden hervatten.

De Consul-Generaal voornoemd kan, naar aanleiding van een onderhoud met den tegenwoordigen keizerlijken Gouverneur der stad Antwerpen, aan het bovenstaande toevoegen, dat hem door genoemde autoriteit de meest geruststellende verklaring werd gegeven, te weten, dat Zijne Excellentie zich geheel zal houden aan de Haagsche Conventie, zoodat de belangen beider partijen worden gediend door bij verdrag bepaalde voorwaarden, volgens welke de privaat-eigendommen, de persoonlijke vrijheid en de eer van vrouwen en meisjes ten volle worden gewaarborgd.

Voorts, dat volgens de uitdrukkelijke verzekering der Duitsche autoriteiten, ordelievende jongelieden, die niet tot het leger behooren en burgerwachten kunnen terugkeeren.

Genoemde autoriteiten denken er in het geheel niet aan, laatstgenoemde lieden krijgsgevangen te maken, op te eischen of naar Duitschland te vervoeren.

Het is de oprechte wensch der Duitsche autoriteiten, dat de bevolking van Antwerpen en omliggende plaatsen aan hen haar vertrouwen zal schenken, opdat zij in het belang der burgers zullen werkzaam zijn en rust en orde zullen kunnen verzekeren.

Antwerpen, 17 October 1914.

De Consul-Generaal voornoemd,

J. A. VAN DEN BERGH.

Vermisten:

Geïnterneerd te Harderwijk:

1. JEAN BAPT. DERUIDER, 6e Reg. 5/4 zoekt zijn vrouw Hortense Marivoet en drie kinderen; Mechelen.

2. EMILE DE VEIJLDER, 6e Forteresse 5/4, zoekt zijn vrouw Marie De Bock; Aalst.

3. LOUIS VAN DEN HEUVEL, Politieagent, Artillerie-Montée, zoekt Familie uit Borgerhout.

4. JAN HUFKENS, Kuiper, Merxem, Artillerie-Forteresse, 20e Batterie, vraagt inlichtingen omtrent Familie.

5. FRANS WEIJVAERTS, Politieagent, Artiller.-Forteresse, Borgerhout, zoekt Familie.

MARKTEN.

Maandag 26 October.

Bergeijk: jaarmarkt.
Bladel en Netersel: beesten.
Fuijk en St. Agatha: paarden.
Herpen: paarden, beesten.
Oisterwijk: jaarmarkt, beesten.

Dinsdag 27 October.

Osch: vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Aarle-Rixtel: jaarmarkt.
Oirschot: vrije paardenmarkt met premiën.

Woensdag 28 October.

's-Bosch: paarden, vee, varken, linnen laken enz.
Boxmeer: vee.
Eersel: jaarmarkt.

Donderdag 29 October.

Mill: jaarmarkt.
Osch: paarden.
Veghel: jaarmarkt.

Vrijdag 30 October.

Grave: jaarmarkt.
Megen: jaarmarkt.

Marktberichten.

's-BOSCH, 19 Oct. Aangevoerd 110 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.58 tot f 0.62 2e kwal. f 0.54 tot f 0.58; 3e kwal. f 0.48 tot 0.54 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 20 Oct. Aanvoer 12155 K.G. Hoogste prijs f 1.41, laagste prijs f 1.27 middelprijs f 1.34.

Advertentiën.

†† Heden overleed tot onze † diepe droefheid, voorzien van de H.H. Sacramenten der Stervenden, onze inniggeliefde Moeder, Behuwd-, Groot- en Overgrootmoeder

MEVROUW

Petronella van den Broek

Weduwe van

den Heer B. H. Clercx,

in den gezegenden ouderdom van bijna 95 jaren.

Namens de Familie
ROGER CLERCX.

Boxtel, 16 Oct. '14.

Na toezending van 50 cents per postwissel of in postz. ontvangt U wekelijks gedurende een maand een Lijst van in Nederland

Vacante Betrekkingen,

Centraal-Bureau v. d. Handel Visschersdijk 53e, Rotterdam.

Burgemeester en Wethouders

der gemeente Oirschot,

brengen bij deze ter kennis dat op

Dinsdag 27 October a.s.

een groote

Vrije Paardenmarkt

met Premiën,

zal gehouden worden te **OIRSCHOT.**

De Burgemeester,
BRETON VAN LITH.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

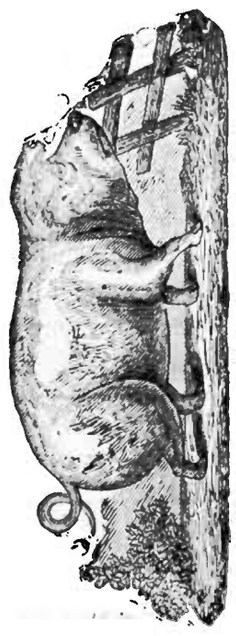

Eigengeslacht Spek!

DIK en MIDDELDIK SPEK
offreer ik steeds aan Solide Winkeliers op gunstige conditiën
tegen lage prijzen!! Adres:
Fred. van Sloten Rz.,
Ex Groo-slachterij, AMSTERDAM. Interc. Telesh. 7800.

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij,
Boekbinderij,
Boek- en Papierhandel,
Advertentie-Bureau
J. P. Tielen - Boxtel.

Zij die de hoogste eischen stellen

aan hunne Drukwerken zijn bij mij het meest welkom.

Dezulken immers kunnen ondervinden, dat in mijne drukkerij alles en in elke gewenschte uitvoering kan vervaardigd worden.

Vraagt monsters en prijs.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Gij hebt haar noodig!

Wanneer ge behebt zijt met een hardnekkigen hoest, kietelen in de keel, of een hoest, die jaarlijks geregeld terugkomt, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig, want de Abdijsiroop zal U genezen.

* * *

Wanneer Uw slaap verstoord wordt door dien drogen onafgebroken hoest, of wanneer ge U 's morgens onlekker gevoelt, door die geregelde aanvallen van hardnekkigen hoest, welke van een ingewortelde longkwaal getuigen, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig, om Uw borst en longen met de rijke en genezing aanbrengende geuren der Abdijsiroop te vullen. De Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo, maakt den hardnekkigsten hoest losser, gemakkelijk en pijnloos, en brengt in weinige dagen genezing.

* * *

Wanneer gij een koude gevat hebt, of zwaar in het hoofd zijt, wanneer Uw neus en oogen loopen, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig, om de microben der verkoudheid te kunnen vernietigen, en om de besmetting te kunnen verbannen.

* * *

Wanneer ge met asthma behebt zijt, dan hebt gij de Abdijsiroop noodig. Smijt Uw stramonium, asthmasigaretten, Uw morphine of codeïne weg. Deze vergiften verlichten weliswaar Uw kwaal, maar geven geen blijvende genezing, terwijl zij Uw lichaam vergiftigen. Alleen de Abdijsiroop kan en moet U genezen. De Abdijsiroop, Klooster Sancta Paulo, doet de longen beter werken en doet de slijm, die op Uw borst vastzit, smelten als sneeuw voor de zon.

* * *

Wanneer Uw kinderen zwak van borst zijn en blootgesteld aan kink- of slijmhoest, groep of hijgingen, dan hebben zij de Abdijsiroop noodig, en de Abdijsiroop zal hun longenzwakte genezen. De Abdijsiroop wordt door de kinderen gaarne ingenomen, omdat zij aangenaam smaakt. De Abdijsiroop Klooster Sancta Paulo, vervangt met goed gevolg de levertraan en schaadt nimmer.

* * *

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. f. 12.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met handteekening van den Gen.-Agent: L. J. AKKER, Rotterdam. Verkr. bij alle apothekers en drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS, *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J. BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. d. VELDEN, *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN *St Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout* P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Abonneert U

op

Centraal-Brabant.

Steeds interessante Oorlogslectuur.

No. 86 ZATERDAG 24 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

Alweer 'n Vredebond!

Men heeft 't Nederlandsche volk weer met iets nieuws verrast: 'n nieuwen Vredesbond, genaamd Anti-Oorlogsraad. Hij is voorloopig samengesteld uit mannen van allerlei slag. Doch de ijveraars voor grootere oorlogsschepen, meer kanonnen en langeren diensttijd hebben er de overhand in.

Veel vertrouwen zal de anti-oorlogsraad dus waarschijnlijk niet wekken.

Dat 't volk op 't oogenblik anti-oorlogsgezind is, spreekt vanzelf. En dat 't zal meedoen aan een eerlijke beweging, die 't oorlogsmonster in zijn hol wil aantasten, is zeer waarschijnlijk.

Maar dan zullen de mannen, die met kanonnen koopen en oorlogsschepen bouwen op den ouden voet willen voortgaan, van zulk een beweging verre moeten blijven.

Wie in onze burgerlijke maatschappij nog een tweede maatschappij van officieren en generaals, enfin een heele oorlogskaste dulden wil, kan de vredesbeweging bezwaarlijk dienen.

Wie nog langer wil doorgaan met de bewilliging van allerlei geheime fondsen, wie nog langer een hoogbevoorrechte klasse van diplomaten met al hun aanhang over de wereld wil uitzenden ter voortzetting van het duister diplomatenbedrijf, is onverbiddelijk een propagandist van den oorlog.

Bij de behandeling der nieuwe begrootingen zal weldra blijken, wie het met een toekomst van vrede en geluk goed en eerlijk meent.

* * *

Het zal een zware taak zijn, de regeeringen van hun dolle bewapeningslust af te brengen. Het kapitaal van kanonnen- en gewerenfabrikanten, van schepen- en fortenbouwers vertegenwoordigt een heele macht.

De in 't geheim werkende diplomaten behooren tot de eerste families aller landen. Men legt hen zóó niet aan banden.

De partijen van een overmachtig militairisme zijn sterk. En toch zullen ze helaas als wolven in schapenvacht, zich onder de vredeskudde mengen.

Het zal een zware taak zijn; let er eens op, of men bijvoorbeeld in Nederland nog doorgaat met den aankoop van Kruppkanonnen. De heele wereld weet nu, dat men daar voor Duitschland geschut vervaardigt, dat de dikste muren, de zwaarste ijzerpantseringen in brokken en splinters schiet. De vreemdelingen krijgen het tweede-rangsgeschut, dat tegen het Duitsche niets kan uitrichten. En toch, je zult zien ook wij blijven onze millioenen verder aan zulke kanonnen verknoeien.

Jarenlang heeft men gezegd, dat 'n gewoon burger over geen oorlogszaken had te oordeelen. Maar het onzinnige en absoluut doellooze van zulk een kanonnenaankoop ontgaat zelfs een kind niet.

Als men niet gelooft, dat 't oorlogsambacht moeilijk te bekampen zal zijn dan wijzen we hier op iets merkwaardigs.

De katholieke staatspartij eischt Katholiek onderwijs. Ze heeft gestreden voor katholieke lagere scholen, katholieke hoogere burgerscholen en gymnasia, voor katholieke universiteiten; maar nooit is er gestreden voor een katholieke school voor opleiding van officieren.

Als wij staan voor zulk een feit als het laatste, dan vragen wij ons met angst en vreeze af, wat de toekomst ons na den huidigen wereldoorlog brengen zal.

R.

Aankoop van rogge door de gemeenten.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel heeft Dinsdag de volgende circulaire gericht aan de burgemeesters:

Ik heb de eer u in overweging te geven, onverwijld over te gaan tot het voor rekening van de gemeente aankoopen van alle partijen rogge binnen uwe gemeente, voorzoover zij voor de consumptie geschikt zijn, tegen een prijs van 40 cent per 100 K.G. beneden den maximumprijs genoemd in de circulaire van 30 September j.l. no. 962 (bij een gewicht van 70 K.G. per H.L.), andere qualiteiten naar verhouding.

Indien uwerzijds niet zal worden overgegaan tot het aankoopen voor rekening der gemeente, dan gelieve u terstond den aankoop voor rijksrekening te doen. Het zal evenwel aanbeveling verdienen, zoowel in het belang uwer landbouwers als van de overige ingezetenen uwer gemeente, dat de aankoop van gemeentewege geschiedt.

Voor veevoeder kan geen rogge worden gelaten aan de landbouwers, daar die, welke voor de consumptie ongeschikt is. Over zaairogge kan alleen door de landbouwers worden beschikt voor zoover de burgemeester, na raadpleging van deskundigen, zulks strikt noodzakelijk acht.

Voorzoover de eigenaars dier partijen tot verkoop aan de gemeente niet geneigd zijn, machtig ik u bij deze, art 76a der Onteigeningswet toe te passen. Geschiedt de aankoop voor Rijksrekening, dan gelieve u de rogge met toepassing van art. 76c dier wet in bezit e nemen.

Bij de taxatie van de in bezit genomen voorraden zal niet mogen worden rekening gehouden met den marktprijs, maar uitsluitend met den productieprijs, eventueel vermeerderd met een normaal percentage voor winst, waarbij c.q. rekening is te houden met de belangen van den tusschenhandel.

Het is mijne bedoeling, dat de voor Rijksrekening ontoigende partijen rogge niet onder berusting blijven van hem, van wien zij in het bezit werden genomen, maar worden opgeslagen in veilige bewaarplaatsen, door u daartoe uit te kiezen.

Voorts verzoek ik u, voorzoover de voor Rijksrekening gekochte of in bezit genomen rogge tegen brandschade is verzekerd, de polissen der brandverzekering over te nemen en voorzoover dit op bezwaren stuit of geene verzekering tegen brandschade heeft plaats gehad, zulk een verzekering alsnog te sluiten.

Ten einde de gemeenten, die te weinig of te veel rogge bezitten, in de gelegenheid te stellen zich van meer rogge te voorzien of het overschot af te zetten verdient het aanbeveling, u met uwe ambtgenooten in uwe provincie over de uitvoering van dezen maatregel te verstaan. Tot den heer commissaris der Koningin in uwe provincie heb ik daarom het verzoek gericht daartoe zijne medewerking te willen verleenen.

Ter bevordering van eene eenvormige uitvoering, doe ik u hierbij een model-contract van aankoop toekomen.

Voor verdere informatie zal de commissaris der Koningin, aan wien ik nadere mededeeling van mijne bedoeling heb gedaan, ongetwijfeld u wel de verlangde inlichtingen willen verstrekken.

Bijgaanden staat van de hoeveelheid rogge in uwe gemeente aanwezig verzoek ik u beleefd ingevuld ten spoedigste aan mij te willen terugzenden.

Volgens bovenbedoeld model-contract verbinden de landbouwers zich aan den burgemeester hunner gemeente al hun rogge (uitgezonderd die ter beoordeeling van den burgemeester voor zaairogge noodig is, of voor consumptie ongeschikt is) te leveren, zoodra, zooveel tegelijk en ter plaatse, waar zulks door den burgemeester wordt verlangd tegen een betaling van f 10.60 per 100 K.G. rogge (per H.L. van 70 K.G.) andere soorten naar verhouding.

Het contract bevat een staat voor de namen der landbouwers en staten voor aanwijzing, hoeveel ongeveer aanwezig is aan gedorscht en ongedorscht.

Verder is bij de circulaire gevoegd een staat van inlandsche rogge (gedorscht en ongedorscht) aanwezig op een bepaald tijdstip en van de hoeveelheid benoodigd per week voor bakkers en fabrieken.

De toestand te Antwerpen.

Een eigen redacteur van de „Maasbode" schrijft hieroven als volgt, onder datum van Woensdag 21 October:

Zoo juist ben ik uit Antwerpen teruggekeerd, waarheen gisteren en vandaag duizenden vluchtelingen per gratis reisgelegenheid zijn teruggekeerd.

De stad begint dan ook meer en meer te verlevendigen.

Na de reeds loopende trams zijn 2 nieuwe lijnen geopend; lijn 4 en lijn 7 zijn dadelijk weer in exploitatie gebracht.

Op het stadhuis hadden wij heden een onderhoud met senator Van der Molen, die ons in tegenspraak met de in Holland verspreide geruchten, als zou aan Antwerpen een oorlogsschatting van 30 millioen zijn opgelegd, verzekerde dat hieromtrent door de Duitsche overheden nog geen beslissing was genomen.

De termijn waarbinnen de winkels weder moeten geopend zijn, is van 5 tot 12 dagen verlengd. Wanneer deze termijn verstreken is zullen de alsdan niet geopend zijnde winkels zonder pardon met geweld worden opengebroken.

Reeds heeft Antwerpen zijn derden stadscommandant en ook deze heeft proclamaties uitgevaardigd. De Antwerpenaars vermoeden dat er wat achter zit, en denken in hun angst of achterdocht, dat de eerste stadsoverheden niet streng genoeg opgetreden zijn, daar een derde het record verbeteren moet. Maar het tegendeel schijnt waar te zijn, en het „waarom" dezer nieuwe benoeming, die van heel hoog gekomen is, leest men tusschen de regels door van het manifest, dat uitdrukkelijk verklaart, dat bij overtredingen alleen de schuldige personen gestraft zullen worden. Aan lijf noch goed zal een onschuldige getroffen worden.

Dinsdag is te Antwerpen weer een nieuw blad verschenen onder den titel „Antwerpsche Tijdingen, onder redactie van onvervalschte Vlamingen.

In een hierin voorkomend artikel wordt de bevolking opgewekt naar Antwerpen terug te komen. „De toestand is gunstig," zegt de redactie, „alles is rustig en nu is het oogenblik wel gekomen om Noord-Nederland, dat zoo liefdevol de taak op zich genomen heeft de vluchtelingen te herbergen, te ontlasten van den te grooten toevloed uitgewekenen." Het eindigt aldus: „De kwaadste tijd is voorbij. Eene beschieting is niet meer te vreezen. Dat alle goedgezinde Antwerpenaars er dus voor zorgen terug naar hunne huizen te keeren, opdat er wederom leven en beweging in onze stad heerschen zouden."

* * *

Een Woensdag van Antwerpen te Breda teruggekeerd reiziger deelt mede, dat in den afgeloopen nacht circa een 10.000 marine-soldaten, met een aantal machinegeweren, Antwerpen in Zuidelijke richting verlaten hebben. Later in den nacht trok een lange rij wagens met gewonden de stad binnen. De bezetting van Antwerpen en omgeving is in aantal zeer verminderd. Er bevinden zich nog weinig politie-agenten te Antwerpen en de daden van plundering in de nog steeds zeer stille buitenwijken, worden menigvuldiger. De Duitsche patrouilles treden tegen de plunderaars zeer streng op. Woensdag is een op heeterdaad betrapt inbreker, na een kort verhoor, door de patrouilles doodgeschoten. De bezetting blijft zich ten opzichte van de bevolking, zeer vriendelijk gedragen. Het binnenkomen en verlaten van de stad ondervindt niet het minste bezwaar.

De waterleiding te Antwerpen werkt enkele uren per dag, doch alleen voor de benedenverdiepingen; voor de bovenverdiepingen kan nog niet genoeg druk geleverd worden, doch binnen enkele dagen hoopt men ook dit te verhelpen. De Antwerpsche politie-ambtenaren worden door middel van advertenties teruggeroepen. Gisteren zijn van enkele groothandelaren de voorradige eieren tegen 10 centimes per stuk, door de militaire overheid opgeëischt. Er is een commissie van architecten gevormd die zich heeft belast met het opnemen van de veroorzaakte schade.

Gerust mogen wij zeggen, dat de bevolking in Antwerpen onder dit militair bestuur volkomen veilig is en niets behoeft te vreezen. Voor de zooveelste maal wijzen wij er nogmaals op, dat de vluchtelingen goed zullen doen, zoo spoedig mogelijk terug te keeren... Zij zijn er zoo veilig als in Nederland. Laten zij toch geen geloof hechten aan die valsche geruchten, welke in ons land verspreid worden, want dit zijn louter leugens en verzinsels. Uit de meest bevoegde bron en door eigen aanschouwing, kunnen wij alle verhalen over Antwerpen tegenspreken, in het bijzonder ook de tijding, dat er niet voldoende eten in Antwerpen zou zijn. De waarheid is, dat in de stad nog voor maandenlang mondvoorraad ligt opgestapeld.

Kardinaal Mercier en de vluchtelingen.

Een correspondent van De Tijd heeft een onderhoud gehad met kardinaal Mercier, den aartsbisschop van Mechelen, die in de eerste plaats aandrong op den terugkeer van de vele naar Nederland uitgeweken priesters, wier hulp in de parochie van het aartsdiocees hij dringend noodig noemde.

— En vermeldt toch vooral — aldus ging Z.Em. voort — dat ik innig den terugkeer wensch der gevluchte bevolking. In alle oprechtheid, er is geen enkel gevaar te vreezen. Ik zou het bijzonder op prijs stellen, indien de bladen in Holland de aandacht wilden vestigen op de volgende toezeggingen, die ik van de Duitsche overheid verkreeg en welke ik gerechtigd ben in haren naam te doen: 1o. De jongelieden behoeven niet te vreezen, naar Duitschland te worden weggevoerd, om in het Duitsche leger te dienen of tot dwangarbeid verplicht te worden. 2o. Indien ergens het politie-reglement door enkele personen overtreden wordt, zal de overheid de daders opsporen en de plichtigen straffen zonder de schuld aan de gansche bevolking toe te schrijven. 3o. De Duitsche en Belgische overheden zullen alles in het werk stellen om te beletten, dat er gebrek aan voedsel ontsta.

— Eminentie, u veroorlove mij op te merken, dat vooral de tweede bepaling een zeer belangrijke is en heel wat geruststellender dan de vroegere verklaring van den keizerlijken Duitschen gouverneur, dat hij er niet voor kon instaan, indien bij eventueele misslagen de onschuldige bevolking met de schuldigen zou moeten lijden? Mag ik vragen, is dit gunstig resultaat door uw persoonlijke bemiddeling verkregen?

— Dat wil zeggen... ja, ik heb deze maatregelen voorgesteld en ze zijn goedgekeurd geworden. Ik hoop, dat ze er toe zullen bijdragen, dat alle vluchtelingen in Holland onmiddellijk terugkeeren. Door een persbureau in uw land is het bericht verspreid, dat ook ik gevlucht was. Daarvan is echter niets waar. 't Was mijn plicht, de mijnen niet te verlaten, nietwaar? De herder moet bij zijn schaapkens blijven en dat moeten de pastoors ook doen, en de pastoors, die uitgeweken zijn, moeten dus terugkomen.

Voorts gaf de kardinaal als zijn voornemen te kennen (waaraan hij reeds gevolg heeft gegeven) om naar Mechelen terug te keeren en het bisschoppelijk paleis weer te betrekken. De schade daarvan en aan de St. Romboutskerk acht hij niet onherstelbaar. De kerk heeft veel, heel veel geleden, de toren is minder beschadigd.

— Er zal veel noodig zijn, Eminentie, om te herstellen, wat in het ongelukkige land verwoest werd.

— Ja... ja... daartoe zal ontzaglijk veel noodig zijn. We gaan er komiteiten voor oprichten, maar er bestaat behoefte aan zoo véél. Ook in Engeland worden al komiteiten opgericht en ik ontving reeds geld uit Engeland, Schotland en Ierland. En Holland...

Een klein oogenblik werd Z.Em. de ontroering te machtig, hij aarzelde enkele seconden en ik zag tranen in zijn oogen. Met trillende stem vervolgde hij dan:

— Holland is een edelmoedig land. Hoe dankbaar... oneindig dankbaar ben ik het Hollandsche volk, in het bijzonder voor wat het voor onze arme vluchtelingen gedaan heeft. Dien dank kan ik niet genoegzaam uitdrukken. Ik heb verslagen gehoord van te ruggekeerde priesters en ik ben er diep van ontroerd. Ze vertelden me, hoe de soldaten in Roosendaal hun brood aan de vluchtelingen gaven, terwijl ze wisten, dat ze vooreerst zelf geen ander krijgen zouden. Neen, voor zoo'n opoffering kan men nimmer dankbaar genoeg zijn. En katholiek en niet-katholiek hebben daaraan meegedaan. Dat is mooi, zeer schoon.

— Eminentie, wat Holland voor de arme Belgen gedaan heeft, is uit het hart des volks voortgekomen, en ik weet zeker, dat katholiek Nederland niet achter zal blijven om bij te dragen voor den heropbouw van de verwoeste kerken en woningen.

— Holland heeft reeds zoo veel gedaan. Maar als het ons ongelukkige volk ook hierin nog te hulp wil komen, zou het ons aartsbisschoppelijk bestuur zeer verblijden, dat gaarne in deze moeilijke dagen alle giften aanneemt. En ook de Nederlandsche bisschoppen zouden de voor dit doel bestemde gaven wellicht aan ons willen doorzenden. Wij zouden het ontvangene dan over de zwaarst getroffen parochiën in den lande kunnen verdeelen."

Na elf weken oorlog.

In ons tweede blad geven wij eene beschouwing van de Engelsche „Daily Mail" aangaande de resultaten voor de bondgenooten en hun grooten tegenstander Duitschland, na elf weken oorlog.

Uit den aard der zaak kwam Duitschland er in die beschouwing niet erg goed af.

Ter wille van de onpartijdigheid geven wij hier nu ook een uittreksel uit een artikel van de „Kölnische Zeitung", dat als antwoord op de Engelsche beschouwing is gekomen, en dus op de resultaten van de elf weken oorlog een eenigszins anderen kijk geeft.

* * *

„Antwerpen Duitsch, — zoo heet het in dat artikel — heel België in de macht der Duitschers, Duitsche troepen aan de kust, de koning van België als een tweede Jan zonder Land, gevlucht, nieuwe krachten voor den beslissenden strijd in het westen, de reusachtige slag bij Warschau aan den gang, in Engeland vrees voor den aanval van de Duitschers op het hart van Engeland, — zoo gaan wij de elfde week van den oorlog in.

Dit is thans zeker: het plan van Grey, Iswolsky en Delcassé, om Duitschland in België op te houden, totdat de Russen naar Berlijn waren opgerukt, is zoowel in het Oosten als in het Westen mislukt. Daarbij komt, dat de wereld thans een nieuw bewijs heeft gezien van de ongehoorde uitwerking der Duitsche zware artillerie en van de geringe waarde van Engelsche beloften. Tien weken heeft de oorlog thans geduurd; tien weken leeft in de ziel der Duitschers slechts deze eene gedachte: Wij moeten door deze zware beproeving heen de zwaarste, die ooit een volk werd opgelegd.

Wij hebben geleerd, dat de oorlog thans anders gevoerd wordt dan vroeger; de sterkste vestingen worden in weinig dagen veroverd en de veldslagen duren weken. Vroeger lag men soms maanden lang voor een vesting en werd een veldslag op een enkelen dag afgestreden. Wij hebben gezien, dat Duitschland op technisch gebied meester is: door zijn wonderdadig geschut door zijn onderzeebooten, door zijn luchtschepen. Maar tevens hebben wij aan de talooze gewonden, aan de vele vrouwen in den rouw, aan de verlieslijsten en de talrijke doodsaankondigingen gezien, dat wij heen moeten door een zee van bloed en tranen.

Dat is ontzettend, maar het zaait de overtuiging in de ziel van 't volk van den ernst der tijden. Daarom zullen de overwinningen, die wij stellig weten dat komen zullen, niet met gedachteloos vertoon, maar met ernstige, rustige dankbaarheid gevierd worden. Berlijn biedt thans bijna weer hetzelfde beeld aan als in vredestijd.

De gewonden worden met een oogopslag, waarin weemoed spreekt, begroet, maar nergens is luidruchtige vroolijkheid, evenmin als neerslachtigheid. Alles getuigt bij het volk van geloof in zijn eigen kracht.

In 't Westen en 't Oosten staat alles goed. Zooveel bezorgdheid de vijand moet gevoelen, zooveel vertrouwen mogen wij koesteren. De teleurstelling van 't verleidde Belgische volk en de verwachtingen in Frankrijk betreffende de Engelsche hulp is overal tusschen de regels te lezen. De roekelooze opoffering van Antwerpen door Engelsch verraad heeft den Belgen de oogen geopend. Ook Frankrijk zal inzien, hoe zwak de geheele militaire macht van Engeland is, tegenover de organisatie der Duitsche.

Daarbij komt, dat er steeds duidelijker teekenen zijn, dat het in de balken van het Britsche wereldrijk begint te kraken.

Wij Duitschers verwachten niet eens hulp van onze koloniën. Wij weten, dat wij op onszelf moeten staan. Maar de Engelschen mogen toezien, want de sterkste steun voor de Engelsche wereldheerschappij is het geloof der overheerschte volken aan de onoverwinnelijkheid van Engeland. Als in de bazars van 't Oosten verteld wordt, dat de Engelsche macht overschat is, dan zullen voor de Engelsche staatslieden

bange tijden aanbreken. De journalistieke bangmakerij, die Grey thans in de pers laat opvoeren, zal den indruk niet kunnen verzwakken door den val van Antwerpen en Engelands schuld daar aan teweeggebracht. En het wijzen op het groote Engelsche leger, dat over jaar en dag gereed zal zijn, toont den volkeren aan, hoe zwak thans Engeland is en dat het niet bij machte is het lot zijner bondgenooten te veranderen. Dat het Portugal thans te hulp roept, verhoogt het aanzien van Engeland al evenmin. Engelands Japansche politiek heeft geesten opgeroepen, waarvan het thans gaarne weer zou verlost zijn.

De Engelsche wijze van het voeren van den handelsoorlog, de uitlegging van het begrip contrabande, het lastigvallen der neutrale schepen, zullen Engeland niet spoedig vergeven worden.

Toch zal Duitschland zijn toekomstige taak niet licht opvatten. Er zal nog veel bloed vloeien, nog veel Duitsche familiën zullen in den rouw gaan; maar de loop der gebeurtenissen tot heden bewijst, dat deze zware tijden aan de natie de mannen hebben gebracht, waaraan zij behoefte heeft."

* * *

Aldus wordt de oorlogstoestand door een Duitschen bril gezien.

Van 's levens Schaduwkant.

In de donkere rij van hooge huizen, die ter weerszijden van de nachtelijkstille straat zwijgend opstonden, vlekte hier en daar het hel doorschenen, met kleurige letters beschilderde, soms wat buiten de huizenrij uitstekende bovenlicht van een klein cafétje of het grooter lichtvlak van een door een dun gordijntje overspannen benedenraam. Daar rumoerde soms een enkele plotselinge kreet of uitschietend gelach. En een helle vlaag licht vaagde er over de straatsteenen, wanneer een deur openging en weer dicht viel achter een dwalenden bezoeker of achter een groepje jongelui, dat nu plotseling met luid gepraat en gelach de donkere zwarte koker, die de straat was vulde. Haastiger stappen tikten op de steenen en in de verte werd in het licht van een flauwen lantaren de uniform van een politieagent zichtbaar. Dan lag na een oogenblik de straat weer in de strakke geheimzinnigheid van den nacht. En alleen de langzame stap van den agent of een plotseling uitschietend geluid in een der vele kleine cafétjes brak nu en dan de duistere stilte. Maar uit de verte kwam plotseling een woest gerucht van kletterende paardehoeven en het geratel van wielen, dat in de stilte van de straat doordaverde. Een zweep knalde luidstriemend.

De agent stapte haastiger weg in de richting van het geluid, keek dan onderzoekend naar de naderende vigelante, waarboven de koetsier de zweep zwaaide. Het gekletter der paardehoeven werd minder luid.

„'n Avond" groette de koetsier van den bok naar den voorbijstappenden agent, die even bromde. Voor een cafetje met fel-verlichte deur tusschen twee groote verlichte ramen stond het rijtuig stil. De koetsier klom van den bok, stapte tot vlak aan het raam en boog zich luisterend naar voren. Als luid lachen achter het raam klaterde, week hij haastig terug naar zijn rijtuig. Dan stapte hij plotseling naar de achterzijde en bleef luisterend staan. Door de stilte van den nacht dreun-daverde opnieuw het zwaar gerucht van een aanrollend rijtuig. De agent, die het hoorde, keek uit, maar stapte weer door, als het rijtuig achter het eerst-aangekomene aanschoof voor de lichte caféramen.

„Nog niks loos, Dirk," riep de koetsier van den bok springende.

Dirk, die weer naar voren geloopen was en bij zijn paard stond, schudde het hoofd.

„Stil vanavond" zei hij.

De ander knikte, wees dan naar de verlichte ramen en vroeg: „'t is druk vanavond."

Dirk haalde even de schouders op.

„Nogal, geloof ik", zei hij en stapte weer naar een der ramen, het hoofd luisterend naar voren gebogen.

De ander kwam ook naderbij en samen stonden ze nu pratend bij het caféraam, toen ze gelijktijdig omkeken, de leege, donkere straat af. Vanuit de verte scheurde een langgerekt, dof, zwaar geluid, teikens herhaald, de nachtelijke stilte vaneen.

„Daar heb je weer zoo'n beroerd ding", kwam Dirk.

De ander knikte.

„Ze nemen je het brood uit den mond" zei hij.

Het geluid kwam nader en aan het eind der straat boorden twee fellichtende oogen door de duisternis. Uit de auto, die naderde steeg gejoel op.

„Hij heeft een mooi vrachtje", lachte Dirk.

De auto stopte voor het café, waar ze stonden. Als hij stil stond, steeg een verward gejuich op en allerlei uitroepen barsten door de stilte. „Ze hebben hem aardig om", zei Dirk, wat nadertredend tot den chauffeur, die was uitgestapt. Die lachte even en knikte, maakte dan het portier open.

Enkele jongelui kwamen zwaaiend uitgestapt, schreeuwden wat tegen den chauffeur over bier en verdwenen dan in het cafétje.

Dirk had, bij de auto staande, aan den rand van zijn hoed tikkend, gegroet: „dag heeren". Een van het gezelschap had gegrinnikt en „goeien avond" geschreeuwd. Toen waren Dirk en de andere koetsier een praatje begonnen met den chauffeur.

„Een goed vrachtje?" vroeg Dirk.

„Jawel!" hernam de chauffeur, wat afgemeten.

„Ja, ik bedoel daarvan," zeide Dirk, met zijn grove vingers de beweging van tollen magende.

De chauffeur haalde even de schouders op.

„'k Geloof het wel," zei hij.

In het cafétje was het nu erg rumoerig geworden. Luide kreten klonken er en gejoel en gelach.

„'k Ga ook eens kijken", zei de chauffeur eindelijk, „hier krijg ik toch niks".

„Of je gelijk hebt," meende Dirk. En als de chauffeur binnenstapte, riep hij nog: Laat ons er ook een brengen."

Maar de chauffeur hoorde het niet meer. Met een flap sloeg de deur achter hem dicht.

„Die heeft het beter dan wij, geloof ik", zei Dirk.

De andere koetsier knikte even en glimlachte, stapte dan naar de auto en keek erin.

„Een mooie wagen", zei hij, zich overbuigende.

Dirk kwam nader, bekeek de auto ook. Dan boog hij zich wat verder voorover.

„Wat leit daar?" vroeg hij, wijzende.

De andere koetsier boog zich ook.

„'k Weet het niet," zei hij, „'t lijkt wel een portemonnaie."

Dirk stak de hand er al naar uit.

„Kom er maar niet aan," zei de andere en stapte terug van de auto.

Dirk volgde hem, kwam weer even praten. Maar na een oogenblik keerde hij naar de auto terug. „'k Moet toch eens kijken," zei hij.

„'k Kan toch licht eens even kijken," meende hij.

Hij stapte naar de auto, greep zich ver overbuigende, naar de portemonnaie. Juist had hij die in zijn zak gestoken toen achter hem de café-deur openging.

„'k Bekeek net je wagen eens", zei hij tot den chauffeur, die nader kwam, „hij ziet er keurig uit; 'k begrijp niet dat je daar zoo'n dronken stelletje in wilt hebben."

„Och," kwam de chauffeur, de schouders ophalend.

Dan terwijl Dirk weer terugliep naar zijn rijtuig, boog hij zich naar binnen, ijverig met zijn handen tastende.

„Dat s fraai," zei hij, zich weer opheffend en zich naar beide koetsiers keerend. „'k Mis een portemonnaie die hierin lag. Die moeten jullie er een van beiden uitgehaald hebben."

„Ben je gek!" stoof Dirk's kameraad op.

Dirk zei niets.

„Jij stond bij mijn wagen, toen ik buiten kwam," zei de chauffeur tegen hem.

„Zeg," kwam Dirk, „wat denk je wel? Heb je ze zelf niet gestolen?

Maar de chauffeur hield vol, stelde voor politie te laten komen en alle drie te laten fouilleeren.

„'k Zou niet weten waarom", bromde Dirk, naar zijn rijtuig loopend.

Haastig klom hij op de bok.

„Zeg," hernam de chauffeur, „als je wegrijdt, beken je schuld."

En vanuit de café-deur schreeuwde een juffrouw, die op het lawaai naar buiten was gekomen: „Dan ben jij de dief."

Maar hij stoorde er zich niet aan en liet de zweep over zijn paard. In de verte kwam de agent aangestapt. De chauffeur liep hem al tegemoet en vertelde hem het geval. En dienzelfden avond nog werd Dirk aangehouden.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De spanning wordt steeds grooter, doch in 't bijzonder is thans de belangstelling van de meesten gevestigd op den zuid-westhoek van België, het kleine stukje grond dat thans nog Belgisch gebied is, en waar al sinds 8 dagen met groote hardnekkigheid en verwoedheid gestreden wordt.

De wildste geruchten doen de ronde, geruchten van een verpletterende nederlaag der Duitschers, fel bestookt als ze zijn door de vereenigde Fransche, Engelsche en Belgische troepen, wier actie bovendien gesteund wordt door het scheepsgeschut van Engelsche en, volgens de laatste berichten, ook Fransche oorlogsschepen.

De Duitscher heeft hier de handen meer dan vol. Het beste bewijs daarvoor is wel, dat alle bezettingstroepen uit Antwerpen, Gent en andere Vlaamsche steden hals over kop naar het front zijn gezonden om het strijdende leger te versterken.

Uit de geweldige krachtsontwikkeling, die de Duitschers hier aan den dag leggen, en de groote moeiten, die zij doen, om hier door te breken, kan men al reeds opmaken, dat de beslissing op dit deel van het gevechtsterrein door hen van overwegend belang geacht wordt en van ingrijpende beteekenis voor het verloop van den heelen strijd in Frankrijk. En deze beteekenis van den uitslag, dien de strijd hebben zal, doet de spanning over de ontwikkeling er van met den dag toenemen.

Een voornaam voordeel van de verbondenen is dat zij hier een gunstige gelegenheid hebben om ook hun troepenmachten aan te vullen door middel van transportschepen, onder bedekking van de Engelsche en mogelijk ook Fransche oorlogsschepen. Het aantal schepen, dat rechtstreeks aan den strijd deelneemt, wordt ook grooter en grooter, hetgeen vooral hieraan toe te schrijven zal zijn, dat de Engelsche oorspronkelijk Braziliaansche, monitors, die dicht bij de kust kunnen naderen, maar geen groot geschut aan boord kunnen hebben, aangevuld zullen zijn door andere schepen, die met verdragend geschut zijn uitgerust.

Op het oogenblik kunnen de Duitschers daar tegen geen voldoende geschut in actie brengen, hoewel uit verschillende bijzonderheden blijkt, dat er ook door hen reeds zwaarder geschut aangevoerd moet zijn.

Een beslissing is er op het oogenblik nog niet, al gewagen de verbondenen van verkregen resultaten en schitterende vooruitzichten.

Het is geen wonder, dat daar zoo verwoed gevochten wordt. De Franschen hebben Calais en Boulogne te vrijwaren, de Engelschen de Duitschers van de kust te weren, de Belgen strijden voor het laatste stuk van hun zelfstandig volksbestaan. De Duitscher, van den anderen kant, heeft wat hij in België verwierf te behouden en wil vooruit, tegen Frankrijk en tegen Engeland los.

Het is niet zeker, maar het kon toch zijn, dat van den uitslag van den strijd in zuidwest België, waarbij zich onmiddellijk het noorden van Frankrijk aansluit, de beslissing van den strijd aan het westelijk front afhing. Breken de Duitschers door, dan ziet het er voor de verbondenen hachelijk uit; worden de Duitschers verslagen, dan kan dit voor hen het begin van het einde zijn.

Van het overige oorlogsterrein worden behalve de berichten in ons tweede blad, geen bijzonderheden vermeld.

DE STRIJD IN BELGIE EN FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Oct. Heden middag 3 uur. Aan onzen linkervleugel nebben de Duitschers hun heftige aanvallen voortgezet, vooral rondom Dixmuiden en Armentières en La Bassée. De geallieerden behielden hun stellingen.

Langs het overige front deed de vijand slechts gedeeltelijke aanvallen, die alle werden afgeslagen, met name te Fricourt op de hoogvlakte ten Westen van Craonne, in de streek van Souain, in Argonne op het „Fort de Paris" in de streek van Malancourt, in Voivre in de richting van Champion, en ten Zuid-Oosten van St. Mihiel in het bosch van Ailly.

Wij hebben eenige vorderingen gemaakt in Argonne in het bosch van Mortemare.

Ook de Russische legers behaalden succes. In de streek van Warschau werd de vijand teruggeslagen tot op een afstand van 10 kilometer.

Ook te Nivogorod en Przemysl zijn de vorderingen der Russen van belang.

BERLIJN, 22 Oct. De generale staf deelde uit het groote hoofdkwartier hedenmorgen om 11 uur mede:

De gevechten aan het Yserkanaal duren voort. Elf Engelsche oorlogsschepen ondersteunen de vijandelijke artillerie. Oostelijk van Dixmuiden werd de vijand teruggeworpen.

Ook in de richting van Yperen drongen onze troepen met succes voort. De gevechten ten Noord-Westen en ten Westen van Rijssel waren zeer verbitterd, doch over het geheele front week de vijand langzaam terug. Heftige aanvallen uit de richting van Toul, tegen de hoogten ten Zuiden van Thiaucourt werden onder de zwaarste verliezen voor de Franschen teruggeslagen.

Het staat absoluut vast, dat de Engelsche admiraal, die over het eskader voor Ostende het bevel voert, door de Belgische autoriteiten er slechts met moeite van weerhouden kon worden de stad te beschieten.

LONDEN, 22 Oct. Het officieel communiqué luidt:

Op verzoek van de verbonden legers is op 19 Oct. een flottielje met een groot aantal ver dragende kanonnen in actie getreden om den Belgischen linkervleugel te steunen en de Duitschers in de flank te beschieten.

De Duitsche zware artillerie beantwoordde het vuur, doch zonder resultaat, daar het Engelsche geschut veel verder droeg.

Sedert genoemden datum duurt het bombardement voort, waarvoor de richting door ballons wordt aangegeven, en dat den vijand reeds zware verliezen toebracht.

Gisteren werd een hevige ontploffing gehoord, waarschijnlijk die van een munitiewagen.

De verliezen der Engelschen zijn tot dusver betrekkelijk gering, in aanmerking genomen die der Duitschers en den steun aan de Belgen verleend.

De laatsten verdedigen met moed en vastberadenheid, bezield met de aanwezigheid des konings, de enkele mijlen Belgisch gebied, die hun nog zijn overgebleven.

PARIJS, 23 Oct. Het communiqué van gisterenavond 11 uur luidt:

De vijand bleef heden even actief als gisteren. Tusschen de zee en La Bassée duurt de slag met hevigheid voort, zonder dat de Duitschers de verbondenen konden ontwijken. Ook hun inspanning tusschen Atrecht en de Oise was totaal machteloos.

In het Argonnewoud vorderden wij tusschen St. Hubert en Le fort de Paris. Ten Noorden van Verdun wonnen wij terrein bij Haumont en Brabant sur-Meuse. In Woëvre sloegen wij een aanval op Champion af.

BERLIJN, 23 October. Officieel. Uit het groote hoofdkwartier werd hedenmorgen gemeld:

Aan het IJserkanaal zijn gisteren successen behaald. Ten zuiden van Dixmuiden zijn onze troepen vooruitgedrongen.

Ten Westen van Rijssel hadden onze aanvallen succes. Wij hebben verscheidene plaatsjes in bezit genomen.

Op het overige front van het Weetelijk leger heerschte feitelijk rust.

* * *

DE STRIJD IN BELGIE.

Het correspondentiebureau Vas Diaz seinde gisteren uit Oostburg:

Vele Belgische vluchtelingen uit de richting Eecloo zijn hier aangekomen.

Algemeen stemden de berichten overeen dat er ontzettend veel gewonden uit de kuststreek en van de Yserlinie komen.

In Gent wordt door de Duitsche troepen ruimte gemaakt voor de gewonden.

Donderdag alleen kwamen er 1500 binnen.

Wat Brugge betreft, zoo zit de bevolking daar op stel en sprong om de stad te verlaten.

Het bombardement aan de kust wordt steeds heviger.

Bij Middelkerke en Dixmuiden werd vannacht het vuur van het schieten gezien tegen den hemel, hetgeen leek of de geheele kust geïllumineerd was.

De Duitsche soldaten tusschen Gent en Brugge en aan de Nederlandsche grens zijn bijzonder beleefd tegen iedereen, maar verbergen ook niet een zekere mate van neerslachtige gelatenheid over toekomstige gebeurtenissen.

VLISSINGEN, 23 October. Vannacht en ook hedenmorgen werd hier nog voortdurend zwaar kanongebulder gehoord.

HET BELGISCHE LEGER.

De Engelsche legatie te 's Gravenhage deelt mee:

De volgende beschrijving van het optreden van het Belgische leger, uit authentieke bron, is te Londen officieel gepubliceerd.

De laatste vier dagen heeft het Belgische leger in zijn verschansingen een linie van een dertigtal kilometers met de meeste beslistheid bezet gehouden tegenover onevenredig talrijker strijdkrachten. Bij verschillenden gelegenheden hebben de Belgische dapperen eenige welgeslaagde aanvallen ondernomen tegen de Duitsche strijdmacht, die hun stelling aanviel, en de militaire begaafdheden aan den dag gelegd, welke het Belgische leger hebben onderscheiden, gedurende het lange tijdperk waarin het te strijden had tegen de beste strijdkrachten des vijands in hun eigen land.

* * *

ONDERZEEëR VERONGELUKT?

LONDEN, 23 Oct. De admiraliteit meldt, dat de onderzeeër E 3 nog niet is teruggekeerd. Men vreest, dat hij in de Noordzee gezonken is.

* * *

DERTIEN ENGELSCHE SCHEPEN IN DEN GROND GEBOORD.

LAS PALMAS, 23 October. De Duitsche kruiser „Creteld" is te „Teneriffe" aangekomen met de bemanning aan boord van dertien Engelsche stoomschepen, welke in den Atlantischen Oceaan door den Duitschen kruiser „Karlsruhe" tot zinken waren gebracht. De schepen hebben een gezamenlijken inhoud van 60.000 ton.

* * *

IN DE KEMPEN.

Twee duizend Duitschers reden Donderdag door Hamont, vele paarden en stukken geschut meevoerend.

De bevolking werd door een panischen schrik aangegrepen en vluchtte naar de Noord-Brabantsche grens.

Ook zijn er sterke afdeelingen Duitsche troepen ten Zuiden van Retusel gezien.

Uit Bree, in de Belgische Kempen wordt gemeld:

Het volk zucht hier evenals in de omgeving, onder de gevolgen van den oorlogsgeesel. Niet dat de Duitschers barbaarsch optreden. Integendeel: het is de landstorm; mannen van 30 tot 45 jaar, die thans overal zijn ingekwartierd, mannen, die ook vrouw en kinderen hebben, meest Beieren, die zelf ons ongelukkig lot begrijpen, doch hun bevelen van hoogere macht krijgen.

Oogenblikkelijk mag niemand meer uit Bree. Na 7 uur mogen de bewoners niet meer op straat, dan alleen eenige personen, zooals dokter, pastoor, koster, vroedvrouw, enz., die van blauw licht moeten voorzien zijn.

Donderdag moesten de door de Duitschers gevraagde artikelen te Maeseyck geleverd worden, waaronder er zijn, zooals leder, zout en dergelijke, die niet te leveren zijn en waarover de bevolking zich ongerust maakt. Het leveren dier diverse artikelen behoeft niet plaats te hebben, mits aan de oorlogsschatting voldaan wordt, die bedraagt voor Bree fr. 25.000, Maeseyk fr. 20.000, Genck fr. 5000, Kinroy en Molenbeersel fr. 4000 ieder, Neeroeteren en Elen ieder fr. 5000.

In Genck is de bevolking er nog erger aan toe geweest; daar heeft elk gezin bovendien reeds geleverd op bevel van de gemeente bedden, matrassen, kachels en ander huisgerief, hetgeen ook hier elk oogenblik geëischt kan worden.

* * *

PAUSELIJK SCHRIJVEN AAN KARDINAAL VON HARTMANN.

ROME, 22 Oct. Met voldoening is door den H. Stoel eenige weken geleden vernomen, dat door bemiddeling van Z. D. H. den Bisschop van Münster en de gunstige beschikking van commandant Freih. Von Bissing, aan krijgsgevangen Fransche priesters werd toegestaan, dat zij geïnterneerd werden in de bisschoppelijke seminaries. Nu de Fransche wetgeving het noodzakelijk maakt, dat de geestelijken meestrijden ter verdediging van hun vaderland, was het voor den H. Vader eveneens een groote troost, dat Z.Em. Kardinaal Von Hartmann, Aartsbisschop van Keulen, zich in een persoonlijk schrijven tot het opperste legerbestuur van Duitschland wendde, om over het algemeen voor de gevangen Fransche priester-soldaten een behandeling te verkrijgen, welke met hun geestelijke waardigheid in overeenstemming is. Een welwillende beslissing van het Duitsche legerbestuur bepaalde toen, dat voortaan de krijgsgevangen gemaakte priesters zouden behandeld worden als krijgsgevangen officieren.

Reeds onlangs had Paus Benedictus XV in een particuliere audiëntie aan den rector der Duitsche kolonie te Palermo, den zeereerw. heer Lenaartz, zijn voldoening uitgedrukt over deze gunstige bepalingen. Thans heeft Z. H. een officieel schrijven gericht aan Z.Em. Kard. Von Hartmann, waarin aan dezen Kerkvoogd lof wordt gebracht voor zijn gelukkige tusschenkomst ten gunste der krijgsgevangen priesters. Herinnerend aan de beginselen der liefde beveelt de Paus voorts in dit schrijven alle gewonde krijgsgevangen soldaten aan in de christelijke charitas. Het schrijven zal hedenavond in de „Osservatore Romano worden openbaar gemaakt. Tijd.

* * *

EEN HOSPITAAL IN HET GRANAATVUUR.

Een Engelsch officier van gezondheid verteilt:

„Een school met een particulier woonhuis was als hospitaal ingericht. Wij hadden 48 gewonden, allen ernstig. Om 10 uur 's morgens hoorden wij een geweldige ontploffing op ongeveer honderd meter afstand. Bijna gelijktijdig hadden er boven het hospitaal nog verscheidene andere ontploffingen plaats en een gewonde officier vertelde ons, dat wij onder het vuur waren van een batterij belegeringsgeschut, zooals door de Duitschers bij Luik gebruikt was. Een oogenblik later trof een granaat een der uiteinden van het gebouw, doodde een patient en verwondde twee verplegers. De kamer werd vernield, de muur stortte in en het geheele gebouw trilde. Het hospitaal was nu spoedig vol mannen, die in den omtrek van het hospitaal gewond waren. De wonden waren verschrikkelijk. De granaatscherven zijn gloeiend heet en scheuren en rukken het vleesch uit elkaar. Zelfs de doctoren, die toch aan vreeselijke dingen gewoon zijn, kunnen ze nauwelijks zonder afschuw zien.

Ik was bezig het bloed te stelpen van een man, wiens been versplinterd was, toen een granaat voor het venster ontplofte, tafels, verbandkisten en draagbaren omverwierp en de kamer in rook zette. De verpleger, die mij hielp, werd in den arm getroffen en sleurde mij in zijn val mede. Er was eenige verwarring, maar de orde was spoedig hersteld en het verbinden van den gewonde werd voortgezet. Er werd met succes een operatie volbracht aan een kanonnier, die aan de keel gewond was. De granaten barstten nu geregeld om de drie minuten. Ongeveer halftwaalf ging een granaat zonder te ontploffen door het dak en op hetzelfde oogenblik vernielde een andere de keuken, waarbij twee mannen gedood werden.

Om twaalf uur hield het granaatvuur op, doch om 1 uur begon het vuren weer, aanvankelijk over ons heen, maar om 2 uur barstten aan alle zijden weer de granaten uiteen. Het geraas was oorverdoovend en het geluid van vallend pleisterwerk en steenen en het gekreun der gewonden vermengde zich nu met het gekletter van een plasregen en het geloei van een hevigen wind. Om 3 uur viel een granaat in het eerste als hospitaal gebruikt huis en deed het dak en groote stukken metselwerk met een verschrikkelijk gekraak instorten. Ik ging met kapitein... naar binnen om te zien wat er gedaan moest worden.

De gewonden hadden zich van hun matrassen afgesleept naar de deur en smeekten om ergens anders heen vervoerd te worden. Een man, wiens beide beenen afgeschoten waren, was midden in de kamer gestorven. De meeste dekking werd geboden door het achterste deel van het gebouw, dat nog overeind stond. Hierheen brachten wij hen en trachtten ze gerust te stellen. Kort hierop werd het granaatvuur allervreeselijkst. Het dak werd van het eene eind tot het andere opengespleten en de voorste tuinmuur werd over een afstand van bijna tien meter weggeslingerd. Een ambulance-wagen werd verbrijzeld en vier paarden gedood — dit alles door één granaat. Het lijkenhuis, een uitbouwsel aan den achterkant, stortte in, terwijl een ander uitbouwseltje geheel werd weggevaagd — slechts de fundeering bleef over.

Tegen den avond hield het vuren op..."

* * *

DE DUITSCHE 42 c.M.-KANONNEN.

De corresponden. van de „Matin" te Rome zegt, dat volgens inlichtingen uit vertrouwbare bron te Berlijn, er door Krupp slechts een achttal der befaamde 42 c.M.-kanonnen gebouwd zijn. Zij werden zorgvuldig bewaard in de ondergrondsche magazijnen der fabriek.

Een correspondent van de „Giornale d'Italia," schildert den indruk, die de vurende 42 c.M.-kanonen maken, als volgt:

Plotseling hooren wij een angstwekkend gehuil de lucht doorklieven. Men zou meenen, dat een onzichtbaar monster over onze hoofden suist; blaffend, sissend, gillend als een ongekend wild beest.

Iedereen zou van angst willen vluchten. Wij doorleven enkele minuten, waarin wij als het speeltuig van het toeval zijn. Het is alsof het gehuil ons meesleurt, in een draaikolk, opwerpt en in stukken rukt. Opeens houdt 't op.

't Is, alsof een reusachtige hand ons in het aangezicht slaat — dan een doffe slag, als van een in de aarde gevallen reusachtige hamer. Vijfhonderd meter van ons af stijgt een geweldigen rookzuil vol steenen en aarde triomfeerend omhoog. De vlakte schijnt vaneengescheurd. Het leven der aarde dringt door de voeten heen en alle zenuwen leven. Dit was het projectiel van een der nieuwe Duitsche kanonnen, dat veertig meter vóór het fort nederviel.

HELDENMOED.

Een Schotsch soldaat schrijft aan zijn vrouw :

Het is juist, dat de Duitschers niet van een bajonet-aanval houden, en dezen trachten te vermijden. Maar van den anderen kant moet men niet denken, dat zij vluchten, zoodra zij een bajonet zien. Integendeel, ik heb Duitschers gezien, die als leeuwen vochten, in gesloten gelederen, tegen troepen van alle naties.

Den grootsten indruk op mij heeft gemaakt de tegenstand van een groepje Duitsche soldaten, de laatste overlevenden van een geheel regiment. Het was gedurende een aanval op een positie, welke door onze artillerie beheerscht werd, en bovendien nog versterkt was door cavalerie en Fransche infanterie.

De laatsten van het regiment waren nauwelijks onder een geweldig vuur de rivier overgetrokken, toen een escadron Fransche cavalerie hen aanviel en uit elkaar dreef. De cavalerie werd onmiddellijk versterkt door infanterie met de bajonet op het geweer ; er ontstond een verwoed gevecht van man tegen man.

De Duitschers verzamelden zich om het regimentsvaandel op een heuveltje. De Franschen daagden van alle kanten op en vroegen den Duitschers, dat dezen zich zouden overgeven. Het antwoord werd met den kogel en de bajonet gegeven ; het bloedbad was volkomen.

Het vaandel ging van hand tot hand en werd omhoog gehouden, zoolang nog een vijand leefde.

De Franschen vonden het vaandel tusschen de gesneuvelden ; het was doorboord met kogels en met bloed gedrenkt.

* * *

LONDEN IN DUISTERNIS.

Zooals bekend, is Londen tegenwoordig 's avonds in 't half duister. De vrees voor de Zeppelins laat velen geen rust en de politie ziet toe dat de maatregelen, door de overheid genomen om de overvloedige avondverlichting van de stad tegen te gaan, worden nageleefd. Trafalgarsquare en andere voorname punten van de stad, zijn na zonsondergang in 't donker, en winkels, bioscooptheaters, bars en dergelijke inrichtingen, welke anders schitteren van licht, hebben nu hun reclame-gloeilampen op straat gedoofd. De Londensche politie-rechtbanken hebben al reeds gevallen te behandelen gekregen van ingezetenen, die zich niet aan de nieuwe voorschriften hadden gestoord, en de houder van een tapperij werd deswege tot 5 pond sterling boete, benevens de kosten van het geding, veroordeeld.

* * *

WAAROM IN FRANKRIJK GEEN NATIONAAL GEBED KOMT.

Het Deensche blad „Berlingske Tidende" te Kopenhagen bevat een brief van zijn correspondent te Parijs, gedateerd van 7 October, waarin gemeld wordt, dat de verklaring van minister-president Viviani en zijne weigering tot het uitschrijven of bevorderen van nationale gebeden in verschillende kringen en persorganen van Frankrijk niet zeer gunstig opgenomen is.

Het „Journal des Débats" b.v. wijst er op, dat alle overige landen, zelfs Amerika, gebeden voor den oorlog hebben uitgeschreven.

Viviani echter blijft als gewoonlijk koppig. Hij zeide : „Bedenkt eens, hoeveel naties en hoeveel verschillende godsdiensten thans aan de zijde van Frankrijk strijden : Hindoes, Senegaleezen, Protestanten, Joden, Katholieken, godsdienstloozen. Laat ieder zijn gebed verrichten, wanneer hij wenscht."

* * *

EEN ANECDOTE VAN GENERAAL VON HINDENBURG.

De Duitsche pers deelt een aardige anecdote mee van den opperbevelhebber van het Oostelijke leger, Von Hindenburg, die den Russen enkele malen gevoelige nederlagen heeft toegebracht, die Oost-Pruisen van den vijand gezuiverd heeft, en die nu naast den keizer, de populairste man van geheel Duitschland is.

Het was in den tijd, dat Hindenburg nog divisie-commandant was. Op zijn inspectiereizen was de generaal nauwkeurig, zoowel in het groote als in het kleine. Niets ontging zijn scherpen blik. Het was een moeilijk oogenblik voor de troepen en men achtte zich gelukkig, als alles goed afliep. Eensklaps trad hij bij zulk een inspectie op een der recruten toe en vroeg hem of hij wel wist hoelang zoo ongeveer 10 minuten duren.

— Tien minuten, antwoordde de recruut.

— Juist, antwoordde de generaal, maar ik wil weten, of ge u nauwkeurig kunt voorstellen, hoelang tien minuten duren. Ik neem mijn horloge in de hand en nu waarschuwt u mij, als ze om zijn.

De recruut bleef stokstijf in de positie staan. Na vijf minuten vroeg de generaal of hij nog lang moest wachten. De recruut zeide niets, maar hij grijnsde en keek een beetje schuin naar boven. Na eenigen tijd riep hij : Halt! En 't bleek, dat precies de 10 minuten om waren.

— Uitstekend, zei de generaal. Hoe hebt u dat zoo precies kunnen afmeten?

Openhartig antwoordde de recruut :

— Ik heb 't op de torenklok daar ginds gezien, generaal.

Er ontstond een vroolijk gelach onder officieren en manschappen, waarmee de generaal van harte instemde, daar hij veel zin voor soldaten-humor had.

Maar nu moest de recruut zich omkeeren en nog eens dezelfde proef herhalen. Toen nu zijn schatting van den tijd vrijwel uitkwam, oogstte hij van den generaal een welverdiende loftuiting.

In ons Vaderland.

EEN NIEUWE MINISTER VAN FINANCIËN.

De „Staatscourant" van heden bevat het eervol ontslag van den Minister van Financiën, den heer Bertling ; voorts het eervol ontslag van Minister Treub als Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel en diens benoeming tot Minister van Financiën.

VRIJDOM VAN BRIEFPORT.

De ten behoeve van militairen verleende vrijdom van briefport, is mede van toepassing verklaard op de correspondentie der maréchaussee.

SPIONNEN OF ONTVLUCHTE KRIJGSGEVANGENEN.

Sedert Vrijdagmiddag vertoeven circa 350 Duitsche soldaten in het aan de gemeenten Ottersum en Gennep (Noord-Limburg) grenzende uitgestrekte rijkswoud, netwelk zij te paard en per rijwiel nauwkeurig afzoenten. Naar de bij het grenskantoor de Hekkens wonende lieden van hen vernomen hadden, zochten de militairen naar Engelsche spionnen, die, volgens hunne bewering, langs onze grenzen zwerven.

Van andere zijde vernemen wij, dat deze patrouilles slechts dienen om uit Wesel ontsnapte krijgsgevangenen op te sporen. Hiermede strookt echter niet 't feit, dat aan Nederlanders, die de grens bij het kantoor Grunewald (weg Ottersum—Kleef) willen passeeren, de toegang werd ontzegd, hoewel dit tot nu toe op vertoon van een binnenlandsch paspoort werd toegestaan en per spoor meestal nog wordt toegelaten.

NEDERLAND'S HOUDING.

De bijzondere correspondent van de „Daily Chronicle," heeft een onderhoud gehad met den Britschen gezant in Den Haag. Deze verklaarde, dat Nederland, te midden van allerlei moeilijkheden, loyaal jegens Engeland zijn houding als neutrale natie handhaafde. Nederland toonde jegens de zeelieden van de vernietigde kruisers der Cressy-klasse een vriendelijkheid en zorg, als nauwelijks verwacht mocht worden en weldra zullen de te Groningen geïnterneerde Britsche soldaten verbeteringen in hun lot zien aangebracht. De gezant keurde hoogelijk het artikel van de „Saterday Review" af. En als een voorbeeld van de loyauteit van Nederland, wees de gezant ou de correspondentie tusschen Nederland en Duitschland, over de kwestie van het levensmiddelengebrek in België.

STEENKOLEN.

Naar het „Centr." verneemt, is sinds Zaterdag de uitvoer van steenkolen naar Duitschland, onder bepaalde voorwaarden, weer toegestaan. De beperkende bepalingen zijn o.a., dat slechts geleverd mag worden aan die buitenlandsche adressen, waaraan vóór den oorlog geleverd werd en dat slechts die soorten kolen mogen worden uitgevoerd die in onze eigen industrie niet gebruikt worden.

Hierdoor is reeds veel gewonnen voor onze mijnen, waarvan verschillende in de laatste weken één of meer dagen „stil lagen."

AUTO-ONGELUK DOOR EEN HOND.

Te Echt, nabij Roermond, reed een auto tegen een hond en kantelde. De inzittenden werden op straat geworpen. De heer Janssens uit Weert, brak een schouder en werd inwendig gekneusd. De heer Mathijsen werd licht gewond en de heer Jansen uit Bree werd bewusteloos opgenomen. De auto is geheel vernield.

DIERENTROUW.

Een zwarte poedelhond is van Antwerpen af een trein met Belgische vluchtelingen nageloopen tot Dordrecht toe. Na vijf dagen vond het trouwe dier zijn meester te Gorinchem terug.

BRANDEN IN WEST-BORNEO.

Donderdag seinde men ons uit Batavia :

Een reusachtige brand verwoest geheele streken van West-Borneo. Dichte rookwolken belemmeren de scheepvaart tusschen Java en Singapore. Zij benemen den schepen het uitzicht en de lichten der vuurtorens worden er door verduisterd.

Het stoomschip Tjimahi, van de Java—China—Japan-lijn, had al eenige dagen binnen moeten zijn. Men vreest, dat het schip in Straat Banka een ongeluk is overkomen.

Terugkeer der Belgische vluchtelingen.

Het wil met den terugkeer van vluchtelingen nog niet te best. Velen hebben geen vertrouwen in de groote vriendelijkheid der Duitschers in Antwerpen. Veel Duitsche soldaten zijn er trouwens niet meer : hoogstens een vier honderd.

Ook gelooven vele Belgen, dat de Duitschers spoedig zullen worden teruggeslagen, en den terugtocht der Duitschers willen zij liefst niet meemaken.

Hoe 't zij, 't is te hopen, dat iedereen Belg, die in zijn land een broodwinning heeft, zoo spoedig mogelijk terugkeere. Daarentegen moet men lieden uit Lier, Dendermonde, Aerschot en dergelijke plaatsen, die tot het laatste huis verwoest zijn, niet hard vallen, als zij niet graag teruggaan.

Ook uit elkaar gerukte families dient men den tijd te geven zich te vereenigen en gezamenlijk terug te keeren.

* * *

De burgemeester van Breda heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarin hij de vluchtelingen verzoekt, naar hun land terug te keeren, en de Bredasche burgerij uitnoodigt met hem in dezen geest mee te werken.

Van het station Breda zijn Woensdag 1900 vluchtelingen, met bestemming naar Antwerpen vertrokken. 500 maakten gebruik van vrijbiljetten.

De hier vertoevende bewoners van Mechelen zijn bijna allen Woensdag naar hun stad teruggekeerd.

Men meldt nader uit Breda :

Zoo langzaam aan begint ook hier wat opluchting te komen. Van Maandag af zijn ieteren dag zoo rondom de 2000 Belgen weer gerepatrieerd. Het voorbeeld werd gegeven door de meer gegoeden ; de minder met aardsche goederen bedeelden waren niet zoo haastig.

Het steuncomité te Zundert heeft de bedeeling van voeding aan de Belgische vluchtelingen gestaakt, zoodat het meerendeel der uitgewekenen, meer dan 3000 in getal, met allerlei middelen van vervoer, over de grens trokken en naar hun haardsteden zijn teruggekeerd. De tramdienst van de grens naar Antwerpen is nog niet hervat.

Dinsdag alleen keerden langs Roosendaal 20.000 vluchtelingen naar België terug.

Men meldt uit Zundert 21 Oct. :

Nog 2 à 3 dagen en de Belgische vluchtelingen zijn verdwenen ; meer dan 3000 verlieten heden onze gemeente.

Voorzeker zal, nu er gelegenheid is per spoor van Breda naar Antwerpen terug te keeren, dit de spoedige opruiming ten zeerste in de hand werken.

Heden zag men hier nog acht automobielen met brood ter bedeeling en hiermede hoopt men de overgeblevenen nog voldoende te kunnen voeden.

Het zal voor ons dorp een heel overgang zijn ; vóór enkele dagen telde men hier pl.m. 13.000 vluchtelingen en nog een korte stonde en ze zijn allen verdwenen.

Men meldt uit Harderwijk :

Alle vluchtelingen zijn hier aangezegd om tegen morgenochtend naar België terug te keeren.

Zij moeten zich aan het station vervoegen.

Degenen, die niet naar België willen terugkeeren, gaan naar het kamp van Oldenbroek.

Uit Roosendaal wordt gemeld :

Het aantal naar België terugkeerende vluchtelingen neemt toe. De acht treinen die hier vandaan dagelijks naar Merxem vertrekken, gaan voller en voller weg. Het gevolg is, dat de overbevolking in Roosendaal telkens weer toeneemt, door alle menschen, die hier met hun bagage van verder uit het land aankomen. Als om drie uur de laatste trein is vertrokken, zit het station weer vol uitgewekenen, die met hun pakken en zakken in de overstropte stad niet onderdak kunnen komen.

Uit Tilburg zijn in de laatste dagen meer dan 2000 vluchtelingen vertrokken. Aldaar is bekend gemaakt, dat vanaf Zondag geen vergoeding meer wordt verleend aan degenen, die armlastigen huisvesten, en geen onderstand ook meer zal verstrekt worden aan degenen, die op kosten van het comité in openbare gebouwen verblijven.

Nu van alle kanten verzekerd wordt dat het rustig is in Antwerpen en omgeving, en er gelegenheid is kosteloos terug te keeren, kan een dergelijke maatregel niet anders dan billijk heeten, zegt de „Tilb. Courant."

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 24 October 1914.

Voor het herhalingsonderwijs in de gemeenteschool op den Burgakker hebben zich ruim dertig leerlingen aangemeld. Het is een verblijdend verschijnsel, dat langzamerhand meer belangstelling komt.

— Gelijk te verwachten viel was de najaarsmarkt niet erg druk.

Witte kool was er nog al veel aangevoerd en de prijzen waren niet hoog.

Biggen waren er eveneens een flink getal en werden verkocht voor den prijs vanaf 2 gulden tot 8 gulden.

Bijzondere drinkpartijen of andere ongeregeldheden hadden niet plaats.

— Woensdagavond werd door Mej. van Dieten een vluchtelingen-familie opgenomen, bestaande uit een blinden, geesteszieken man, vrouw, kind en nog 'n dame, zuster der vrouw. 's Morgens bleek, dat ze een vrouwenzak onder 't hoofdkussen had laten liggen. Men bracht 't vergetene aan de luidjes, die reeds op weg naar 't station waren. Ze beweerde echter, dat 't hun niet toebehoorde. Bij nader onderzoek bleek de zak een bedrag van 780 francs, benevens Kongo-obligatiën en andere geldswaardige papieren te bevatten. De heer v. Dieten waarschuwde de politie. De eene dame werd bij den Burgemeester gebracht en beweerde ten slotte, dat 't geld aan een vriendin te Vlissingen toebehoorde, die 't haar in bewaring had gegeven. De politie nam alles in beslag. Waarschijnlijk is 't, dat van diefstal of iets dergelijks geen sprake is, maar dat de vrouw het gevonden bedrag voor hare familie heeft willen verbergen.

Nader vernemen wij, dat het opgegeven adres van haar vriendin te Vlissingen, althans wat de straatnaam betreft, niet bestaat. Zoo doende zou men weer denken, dat er wel diefstal in 't spel is.

BRAND IN DE GASFABRIEK TE EINDHOVEN.

Dinsdagavond om 8 uur brak een ernstige brand uit in de gemeentelijke gasfabriek, veroorzaakt door het onklaar worden van den koolteer-afscheider.

Dank het energiek optreden van den fabrieksbaas, kon de productie-toevoer worden afgesloten, en ook de inlaat in den gashouder. Door deze daad heeft de fabrieksbaas grooter onheil voorkomen. Hij verrichte het werk, terwijl boven hem het dak in brand stond.

De Eindhovensche brandweer, dapper meegeholpen door enkele officieren en vele militairen, had met 4 stralen binnen de twee uur het vuur overmeesterd.

Om één uur des nachts kon het bedrijf weer in volle werking gezet worden.

De schade is aanzienlijk. Persoonlijke ongelukken zijn niet te betreuren.

KETEL GESPRONGEN.

Donderdagmiddag tegen 3 uur, is in de groote gloeilampenfabriek van de firma Gebr. Philips, te Eindhoven, een acetyleenketel gesprongen. Alle ruiten in den omtrek sprongen en de bewoners kwamen verschrikt naar buiten loopen. Van de arbeiders op de fabriek is de arbeider S. zwaar gewond, terwijl ongeveer 20 arbeiders lichte verwondingen bekwamen.

DE TEXTIEL-INDUSTRIE.

Wij lezen in het „Hoog-Ambacht' :

De toestand in de textiel-industrie te Tilburg wordt veel beter. Op de meeste fabrieken worden meer uren per dag gewerkt, dan in den eersten tijd na de mobilisatie ; sommigen werken zelfs van 's morgens 6 tot 's avonds 9 of 10 uur. Er is zelfs een fabrikant, waarvoor op drie of vier fabrieken gewerkt wordt. Deze kan, ofschoon een groot fabrikant zijnde, het goed, wat hij in betrekkelijk korten tijd moet afleveren, niet alleen klaar krijgen.

HET ENGELSCHE UITVOERVERBOD VAN WOL EN SAJET.

Men meldt uit Tilburg :

Wanneer het uitvoerverbod door Engeland van wol, sajet enz. gehandhaafd blijft, zullen de fabrieken van wollen stoffen alhier binnen niet te langen tijd — bijvoorbeeld vier à zes weken — wegens gebrek aan grondstoffen, moeten worden stopgezet.

Een voorstel van de groot-industrieelen om het verbod op te heffen, onder voorwaarde, dat van hier niets aan het buitenland, met name Duitschland, zal worden afgeleverd, is bij de Engelsche regeering in behandeling genomen. Men hoopt, dat Engeland daarop gunstig zal beschikken.

BEST. Woensdag had hier in 't Stations-koffiehuis de aanbesteding plaats van het bouwen eener stoommachinale klompenfabriek voor rekening van de firma Merkx & v. d. Ven, alhier.

Ingeschreven werd als volgt :

Firma v. Hezik & Zn., 's Bosch	f 4927
J. Priem, Oirschot	- 4485
F. v. Heesch & Zn., Boxtel	- 4400
A. H. v. Rijzingen, Strijp	- 4250
W. v. d. Broek, Strijp	- 4095
C. Beerends, Best	- 3886
H. v. Heeswijk, Best	- 3534

Het werk werd aan den laagsten inschrijver gegund.

ST. OEDENRODE. Onder de hier in het St. Martinushuis gehuisveste vluchtelingen schijnt er een te zijn, nogwel een der „zwakke" sekse, die het onderscheid tusschen het mijn en dijn niet weet. Er ontbrak n.l. eenige dagen wat aan 't tafelgoed in het St. Oda-gesticht Dergelijke personen dienen extra nauwkeurig te worden nagegaan.

— Maandag werd te 4 uur een vergadering van den gemeenteraad gehouden, tevens de laatste door den Edelachtb. Heer Sassen gepresideerd. Bij monde van den heer van Griensven werd den scheidenden Burgemeester een woord van hulde en waardeering gebracht, waarmee de gansche Raad instemde.

— Een collecte door het dorp gehouden voor de vluchtelingen bracht een ruime som in de kas van het comité. Nader vernemen we, dat een gedeelte der gelden zal besteed worden tot tegemoetkoming in de kosten voor de vluchtelingen bij de inwoners gehuisvest.

's-BOSCH. Woensdag werd in het gebouw van het Provinciaal Bestuur, alhier aanbesteed :

Het vernieuwen van de ijzeren ophaalbrug over het benedenhoofd van sluis no. 2 der Zuid-Willemsvaart, onder de gemeente Berlicum (provincie Noord-Brabant).

Raming f 8000.

Ingeschreven werd door de heeren :

P. v. d. Hof, Utrecht	f 9230
W. F. Snijder, Nieuwaal	- 8968
N.V. Stoomsmederij en Constructie-Werkplaats, Alkmaar	- 8558
A. W. Groot, Hintham	- 7959
L. A. Spierings, Boxtel	- 7800
N.V. Stoomsmederij en Machinefabriek „Maassluis"	- 7777
N.V. Machinefabriek en Constructiewerkplaats, Van Dorsen en Ter Horst	- 7755
N.V. Cornelis Warttous, Constructiewerkplaats en machinefabriek, Schiedam	- 7590
P. Hochstenbach, 's-Bosch	- 7345
P. J. Eltink, Boxtel	- 7280

TILBURG. In eene Woensdagavond gehouden vergadering van „de Hanze" werd besloten om een adres te zenden aan den minister van Landbouw, Handel en Nijverheid tot verbod van uitvoer van vee benevens totalen uitvoer van aardappelen.

De medewerking van de Hanze in de andere diocesen zoude daarvoor worden verzocht.

SON. Het bouwen eener kapel bij het R. K. Sanatorium te Son, is onderhands aangenomen door F. Royakkers & Zn., aannemers te Deurne, die ook aannemers zijn van bovengenoemd Sanatorium.

GELDROP. Dinsdag had alhier een treurig ongeluk plaats, hetwelk de geheele gemeente met deernis heeft vervuld.

Aan de gevaarlijke bocht op Kleinbraakhuizen, wilde de 1e luitenant der veldartillerie, Josephus Jitta, gezeten op zijn rijwiel, voor de aankomende stoomtram van Mierlo de lijn oversteken, doch werd hierbij door de locomotief gegrepen en een heel eind weegs meegesleurd. Na opgenomen en voorloopig in het hotel Knaapen behandeld te zijn, werd de ongelukkige, die zwaar gekneusd bleek te zijn, naar het ziekenhuis alhier vervoerd, alwaar hij omstreeks 2 ure aan zijne bekomen wonden overleed.

De ongelukkige is gehuwd en laat eene jonge weduwe met twee kinderen achter.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

MARKTEN.

Maandag 26 October.

Bergeijk : jaarmarkt.
Bladel en Netersel : beesten.
Fuijk en St. Agatha : paarden.
Herpen : paarden, beesten.
Oisterwijk : jaarmarkt, beesten.

Dinsdag 27 October.

Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Aarle-Rixtel : jaarmarkt.
Oirschot : vrije paardenmarkt met premiën.

Woensdag 28 October.

's-Bosch : paarden, vee, varken, linnen laken enz.
Boxmeer : vee.
Eersel : jaarmarkt.

Donderdag 29 October.

Mill : jaarmarkt.
Osch : paarden.
Veghel : jaarmarkt.

Vrijdag 30 October.

Grave : jaarmarkt.
Megen : jaarmarkt.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.48.

23 Oct. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.30, f 1.44 per K.G.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

23 Oct. Aangevoerd werden 7890 eieren Prijs: kippeneieren f 1.38 tot f 1.41 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn

EINDHOVEN, 23 Oct. Aanvoer 18810 K.G. Hoogste prijs : 1.48 laagste prijs : 1.36 middelprijs f 1.24.

's BOSCH, 20 Oct Aangevoerd 24300 kilo's hoogste f 1.45 laagste f 1.30 middelprijs f 1.40 per kilo.

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 23 Oct. Aanvoer 5287 eieren Kipei 7.85—10.75. Eendei 6.30—.000 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 9.08.

Advertentiën.

Voor de hartelijke bewijzen van deelneming, ons betoond bij het verlies van onzen lieveling, betuigen wij U onzen prechten **DANK**.

B. M. DELEMARRE.
G. W. E. DELEMARRE-HUIJSEN.

Boxtel, 24 Oct. 1914.

Bij deze geven wij kennis aan het geachte publiek van Boxtel, dat **VRIJDAG** a.s. beste kwaliteit

Rundvleesch

te verkrijgen is :

SOEPVLEESCH **35** cent per pond.
BRAADVLEESCH **45** cent per pond.

Aanbevelend,

J. v. d. Braak,
Broekelen.

Aanbeveling.

Ondergetekende verklaart hiermede zijne **groote ingenomenheid met de werking** van

„Groningen," Alg. Onderl. Maatschappij t. verzekeren v. Paarden en Rundvee, gev. te Groningen, Dir. de heer F. F. Leopold,

zoowel wat betreft het onderlinge systeem, de lage premiën, alsook de **directe coulante uitbetaling**, die hem nu weer is gebleken.

ESCH, Oct. 1914

W. v. d LANGENBERG.

Burgemeester en Wethouders
der gemeente Oirschot,

brengen bij deze ter kennis dat op

Dinsdag 27 October a.s.

een groote

Vrije Paardenmarkt

met Premiën,

zal gehouden worden te **OIRSCHOT.**

De Burgemeester,
BRETON VAN LITH

De Notaris NIEMANN te Boxtel

MAAKT BEKEND :

dat hij zal **ZITDAG** houden **te LIEMPDE** ten huize van Mej. Wed. B. v d. Sande op **Woensdag 28 October 1914** van **2** tot **4 uur n.m.** en zijn kantoor mitsdien op dien dag vanaf **1 uur n.m.** gesloten is.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

Lijders aan Jicht of Rheumatiek

lijdt niet langer.

Leest de verklaring van den Heer J. den Hollander, No. 88 te Willeskop (Provincie Utrecht), welke ons mededeelde:

Verleden jaar kreeg ik RHEUMATIEK in mijn been dan weer zat de pijn in mijn heup, dan weer versprong zij naar mijn voet, maar steeds waren de pijnen bijna ondragelijk. Loopen kon ik bijna niet en het ergste was, dat geen enkel middel mij hielp, zoodat ik zeer ongerust werd. Teneinde raad wendde ik den Kloosterbalsem aan en heerlijk was de verlichting welke deze gaf. Nadat ik mijn been eenige malen met den Kloosterbalsem had gewreven voelde ik dat dit middel mij van mijn smart verlossen zou en hoopvol ging ik met den Kloosterbalsem voort. Nadat ik in het geheel vijf potjes Kloosterbalsem gebruikt had, was ik totaal genezen. Ik kon weer mijn gewone bezigheden verrichten en voel mij zoo goed als nooit te voren. De

Kloosterbalsem

Klooster Sancta Paulo

is een wondervol geneesmiddel tegen rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien worden spoedig grondig en blijvend genezen.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS Vermeulen; *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

STEENKOLEN

koopt men het beste in kwaliteit en concurreerend in prijs

bij

W. J. v. Golstein Brouwers

ASTEN.

In de omliggende plaatsen wordt bij bestelling alles thuis bezorgd zonder prijsverhooging.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180	c.M.	hoog,	per	meter	15 ct.
150	„	„	„	„	13 „
120	„	„	„	„	11 „
100	„	„	„	„	9 „

Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal, geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling.

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

Influenzalijders elk jaar komt uw kwaal terug. Waarom ?

Omdat de influenza is als een slecht gebluschte brand zij smeult :

De Influenza smeult in Uw lichaam

En 't minste tochtje doet haar soms opnieuw ontbranden.

Gij weet het al te goed, gij allen die vroeger eens aan influenza geleden hebt, met schrik ziet gij den kouden winter naderen, want elk jaar, soms reeds na den eersten guren dag, krijgt gij uw oude influenza terug.

Waarom? Omdat Uw influenza nog in uw lichaam sluimert.
Omdat Uw influenza onderdrukt niet genezen werd.
Omdat Uw influenza niet in den grond behand. werd.

Slechts één middel bestaat er op heel de wereld dat in staat is Uw influenza grondig en blijvend te genezen: de **Abdijsiroop.**

Slechts één middel dat met verrassend resultaat de influenza kiemen doodt, in de afgelegenste schuilhoeken van Uw lichaam opspoort en vernietigt: de **Abdijsiroop.**

Slechts één middel dat Uw influenza voor goed zal uitroeien en zal voorkomen dat ge Uw kwaal nog eens terug krijgt: de **Abdijsiroop.**

Bedenkt als gij begint te hoesten, niezen, of zoogenaamd verkouden zijt, dat duizend tegen een, het een nieuwe influenza aanval is, welke U bedreigt. Gebruikt onmiddellijk de krachtige Abdijsiroop, teneinde de opkomende nieuwe influenzaaanval in haar opkomst te smoren en Uw verouderde kwaal thans grondig en blijvend te genezen. Geen beter middel tegen asthma, borst-, keel- of longaandoening dan de Abdijsiroop.

Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-Vermeulen. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Voor het a. s. Seisoen ontvangen:

Een groote sorteering Vulkachels, Calorifères, Salamander, en Iersche Kachels.

Ruime keuze in Tegelplaten in diverse maten en décors, Kolenbakken, Gruisbakken, Vulemmers, Kolenschoppen, Vuurtangen, Pooken, Vuurschoppen.

Alle soorten Karlantaarns, Stal en Handlantaarns, Rijtuiglantaars

Mooie collectie Hanglampen, Ganglampen. Muur- en Looplampjes.

Gegalv. Briketstoven, Warmwaterstoven en Warmwaterkruiken.

Vleeschhakmachines en alle onderdeelen.

Geldkistjes in verschillende grooten.

Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen aan

Concurreerende prijzen.

Aanbevelend.

C. STEINMANN-PECHTOLD.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar :

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 86. Zaterdag 24 October 1914.

Mannenadel.

Het Tijdschrift „Mannenadel" begint met de aflevering, die voor ons ligt, zijn vierde levensjaar. Welk een schat van actueele artikelen en raadgevingen ligt reeds opgesloten in de 3 verschenen jaargangen! Inderdaad, niets is ontgaan aan de waakzame redactie bij haar uitzien, vooral over Nederland, waar gevaren, die de openbare zedelijkheid konden bedreigen, of naar middelen die haar konden opheffen. Geschriften, dagbladen, geïllustreerde tijdschriften, vermakelijkheden, vereenigingen, alles in één woord, wordt getoetst aan de zuivere beginselen der katholieke zedeleer en aldus is Mannenadel een bron van voortdurende voorlichting voor ons Roomsch volk geworden. Zonder overdrijving, maar ook onbevreesd waar het de reinheid van beginselen geldt, worden overal de gevaren aanwezen, wordt de vinger op de wondeplek gelegd. Een tijdschrift is Mannenadel, we willen het thans nogmaals herhalen, dat in vele dingen onmisbaar is, dat vooral in onze steden, in a l onze steden, maar ook in vele dorpen de leidraad moest zijn van de Katholieke mannen, die het toch zoo goed meenen in dit punt met de kathólieke zaak, maar die, of de bestaande gevaren derzelve bevinden, of bij het kennen en zien dier gevaren zich moedeloos afvragen: „zou er tegen dien storm wel iets te doen zijn?" Kennis van hetgeen bestreden moet worden en middelen, waardoor het bestreden moet worden, zouden zij vinden in dit degelijk bestudeerde tijdschrift, waarin, het is zonder overdrijving gezegd, niets wordt beweerd, of het is bewezen, niets worde afgeraden, of het is met de zuivere katholieke zedeleer onvereenigbaar.

Toch valt het ons, bij het doorbladeren, ook van deze aflevering wederom op, dat er nog lang niet genoeg actie in de afdeelingen bestaat, dat wel in eenige plaatsen ijverig en met succes gewerkt wordt, maar dat i n d e m e e s t e steden en dorpen van Nederland de katholieken op dit punt nog werkeloos zijn.

Moge het Mannenadel gegeven zijn, reeds in één der afleveringen van dezen 4en Jaargang te vermelden, dat overal, in g e h e e l Nederland deze actie is ontwaakt en dat het aantal van ijverig-werkende Mannenafdeelingen niet meer tot eenige plaatsen beperkt zij.

H. v. E., R. K. Pr.

Een Engelsch blad over den Oorlog.

De Daily Mail maakt, nu de oorlog 11 weken heeft geduurd, een vergelijking met 1870. Toen was na elf weken het Fransche leger in vijf groote veldslagen verslagen te Wörth en Spichern op 6 Augustus, te Mars le Tour op 16 Augustus, te Gravelotte op 18 Aug. en bij Sedan op 1 September. Begin October 1870, had Frankrijk geen enkel veldleger meer, want Bazaine's leger in Metz stond op het punt zich over te geven. Parijs was ingesloten en werd in een ijzeren greep gehouden.

Thans is de toestand geheel anders. Ondanks de neutraliteitsschending van Luxemburg en België, valt er geen enkele groote overwinning voor Duitschland te boeken (de Daily Mail spreekt nog altijd). Alles wat zijn millioenen verricht hebben,. is de overrompeling van België, den zwaksten van de verbonden staten. De triomfeerende opmarsch van de Duitsche legers naar Parijs, eindigde meer dan een maand geleden. Sedert zijn de Duitschers stap voor stap en voet voor voet teruggedrongen in Frankrijk, tot zij weer staan, waar zij einde Augustus al waren. Zij hebben niet, als in 1870, het Fransche leger achter slot en grendel gezet.

Zij hebben geen zedelijk overwicht over het Fransche leger aan den dag gelegd Zij hebben het kleine Engelsche leger niet verdelgd. Integendeel, dit wordt voortdurend sterker met elke week, dat de oorlog duurt. Zij hebben ook den Russen geen genadeslag toegebracht. De legers van den tsaar worden dagelijks versterkt en houden een versterkte linie aan den Weichsel bezet, terwijl de troepen van den „Kaiser" achter hen aan in de modder baggeren Geen overwinning voor de Duitschers, doch schaakmat op alle punten.

Ter zee hebben de Duitsche successen zich bepaald tot het doen zinken van twee moderne en vijf oude Britsche kruisers. Daartegenover staat het verlies der Duitsche vloot van twee moderne lichte kruisers, twee oude kruisers, zes torpedojagers en een onderzeeboot. De blokkade der Duitsche kust is volkomen. De Duitsche vloot ligt in de havens. Als een Duitsch schip zich bovenzee's vertoont, wordt het naar den zeebodem gezonden. De Duitsche scheepvaart, eens de tweede ter wereld is vernietigd. Vóór den oorlog kwamen er 5 millioen ton Duitsche schepen Duitsche havens binnen en vertrokken vandaar in één maand. In de laatste twee maanden heeft geen enkele Duitsche koopvaarder het gewaagd uit de Oostzee te komen. De uitgebreide Duitsche handel, die aan invoer en uitvoer het vorig jaar 12 milliard gulden te boven ging, is tot beklagenswaardige afmetingen ineengeschrompeld. De Duitsche nijverheid, die de Engelsche bijna nabij kwam, zoo niet overtrof, is van haar hulpbronnen beroofd en heeft de buitenlandsche markten verloren.

In 1870 had Duitschland den zedelijken steun der wereld. Thans heeft het door den aanval van België, de wreedheden van Leuven en Aerschot, het bombardement van Reims, het leggen van mijnen in volle zee, aller genegenheid van zich vervreemd. De Duitsche diplomatieke campagne is evenzeer mislukt als de campagne van leger en vloot.

Duitschland heeft de vriendschap van zijn vroegeren bondgenoot Italië verloren en de sympathie van de Vereenigde Staten verspeeld.

Aldus is de oorlogstoestand, door een Engelschen bril bezien.

Een Duitsche militaire Mis

In de Kathedraal te Antwerpen.

Een redakteur van de Maasbode, die op Zondag 18 October te Antwerpen vertoefde, schrijft als volgt:

De zon en de klokken der kathedraal hebben ons hedenmorgen gewekt. Het weer was schoon, schoon als het in October slechts zijn kan, maar de klokken klonken zoo droef als riepen zij ons tot een rouwdienst. En toch was het geen droeve plechtigheid, waarheen de klokken der Onze Lieve Vrouwe ons riepen.

In de kathedraal ging een grootsche plechtigheid, een dankzeggingsdienst voor de overwinning voltrokken worden. Toen wij in het wijdsche kerkgebouw kwamen, vonden wij de geheele middenbeuk gevuld met Duitsche militairen. Voor, in het kunstvolle koor zaten verschillende generaals, hoofdofficieren en officieren in devote houding te bidden. Achter hen hadden zich verscheidene honderden minderen, jonge soldaten, landweermannen, stoere matrozen, krijgers van alle wapens geschaard; die de plechtige Mis met groote aandacht volgden. De meesten zagen wij uit hun kerkboek bidden. Roerend was het om te zien deze krijgers, die enkele dagen geleden voor Antwerpen stonden en met de stad ook het grootsche heiligdom bedreigden, waarin zij thans gekniekld waren voor den God, die hun de zege bereid had, voor het altaar, waar hun aalmoezenier, geassisteerd door de Zeereerw. heeren onderpastoors der Onze Lieve Vrouwekerk, een plechtige H. Mis van dankbaarheid opdroeg. Onvergetelijk was de aanblik over deze schare krijgers, die in dit historisch heiligdom, enkele oogenblikken van den volsten vrede doorbrachten. Onder die honderden was nu geen klank van wapengekletter, geen krijgsgezang kwam thans over hunne lippen, welken zich slechts plooiden tot een bede van dank tot een smeekend verzoek om verder behoud, en... misschien ook wel tot een spoedigen vrede.

Waar was thans die trotsche houding welke wij in den Duitschen soldaat te velde en in de stad bewonderen? Niets van die groote kracht dezer mannen was nu te merken. Hun borsten, waarvan vele door het IJzeren Kruis gesierd waren, lagen gebogen en zij ademden slechts gebeden van vrede.

Slechts eenmaal sprak weer hun kracht in de kathedraal. Maar vooral ook die oogenblikken waren van ontroerende plechtigheid. Zij brachten een roering in mijne ziele, die ik nimmer vergeten zal. Het was na de H. Mis. Daar klonk plots vanaf het hoogkoor de muziek van het Duitsche leger: „Groszer Gott, wir loben Dich". Maar nauwelijks hadden 't orgel en het koper der Duitschers de eerste tonen van dit schoone loflied ingezet of daar klonk uit honderden kelen de zang der krijgers, die uit volle borst den lof zongen aan Hem, wiens zegen zij in deze zware dagen zoo zeer behoeven. Het orgel en het koper verstomden als het ware onder dien galm van forsche mannenstemmen en de zware pilaren, die een week geleden schudden onder den dreun van de losbarstingen van de Duitsche bommen, beefden nu van heilige ontroering over den lof-zang der Duitschers, die echode in de gewelven, dat onze zielen er van trilden.

Dat waren oogenblikken, die nimmer uit onze heugenis zullen vervlakken. Wij, voor ons, betreurden het slechts, dat zoo weinig Antwerpsche burgers, bij deze hoogst stichtende plechtigheid van deze militaire Mis tegenwoordig waren, dat maar enkelen, van deze geestdriftige uiting van diepe Duitsche krijgsmans-katholiciteit getuigen waren, om dit later aan de hunnen als voorbeeld te kunnen voorhouden.

Slechts een vrouwke, in het zwart, zat naast mij op een der kleine stoeltjes van de zijbeuken. Zij zat te weenen... toen de Duitschers zongen. Na de Mis vroeg ik haar, waarom zij schreide... En dan vertelde zij mij hare geschiedenis der jongste dagen. Haar zoon was in het Belgische leger; hij was een deugniet geweest... maar de oorlog had hem bekeerd. Nu veertien daag geleden had hij met haar, voor het eerst weer sinds jaren geleden, op de plaats gezeten waar wij van de plechtigheid waren getuigen geweest...

Het uittrekken der militairen brak ons gesprek af. Wij zagen vol nieuwsgierigheid toe naar de generaals en de hoofdofficieren, in schitterende uniformen, die thans de kathedraal verlieten en in auto's plaats namen om weer aan hun werk van geweld te gaan. Dan volgden de officieren en de manschappen. Buiten de kerk stelden zij zich in het gelid, ieder bij zijn eigen collega's soldaten bij soldaten, matrozen bij matrozen. Het muziekkorps zette een marsch in, de korte bevelen der officieren klonken, en in één moment trok de stoet van militaire kerkgangers naar de kazernes terug. Het was een machtig schoon gezicht, waaraan wij ons bleven vergasten, tot de Duitschers op de Groenplaats verdwenen waren en wij nog slechts in de verte de tonen der wegtrekkende muziek hoorden.

Eene Duitsche Oorlogsbetrachting.

Uit eene correspondentie uit het Rijnland aan de „N. R.Ct.", ontleenen wij het volgende:

Meer dan twee maanden heerscht reeds deze ontzettende oorlog en sneller dan de gevaarlijkste epidemie het vermag, is meer dan een millioen menschen verloren gegaan, op de slagvelden gesneuveld of verwond. Wanneer men de verliezen van het Duitsche leger op ten minste 300.000 man schat — volgens de Pruisische lijsten heeft Pruisen alleen reeds 211.000 man verloren — en die van Franschen en Russen op hetzelfde getal, dan komt men reeds tot een getal van 900,000, waarbij dan nog niet de niet geringe Engelsche en Belgische verliezen komen.

Wat zijn getallen nuchtere gegevens! Wie kan het leed omvatten, dat zich daarachter verbergt? Gelukkig dikwijls degenen, die door een genadigen kogel getroffen worden, want hoevelen liggen er niet in de ambulance met vreeselijke wonden, die smeeken, bidden om toch te mogen sterven! De kogelwonden zijn in den regel vrij onschadelijk en genezen snel, maar daar het meerendeel der gevechten door de artillerie wordt gevoerd en beslist, zijn de gruwelijke wonden door granaatscherven veroorzaakt veelal regel. Het veelzeggend zwaar gewond komt maar al te veel voor!

En wat men ambtelijk lichtgewond noemt, zou men in het burgerlijk leven heel anders noemen. Zoo'n half afgeslagen hand is een pijnlijke geschiedenis, die heel wat misère met zich brengen kan.

Bij die lichtgekwetsten komen er soms nog de meest tragische omstandigheden bij. Zware aanvallen van rheumatiek, veroorzaakt door het wekenlang liggen in doornatte kleederen. Soldaten, monter en wel teruggekeerd met „lichte" hand- of armwonden, vindt men na een paar weken in het ziekenhuis terug, krimpend van de pijn, of wel, ze komen ineens te voorschijn als een oud mannetje, steunend op een stok. Aangrijpender is nog het plotseling optreden van tetanus, dat, ondanks tijdig toepassen van serum, veelal doodelijk blijft. Het eerste geval in onze lazaretten hier ter stede was al bijzonder tragisch. Het was een landweerman, ingeleverd met een schot door den voet, dus lichtverwond, een kleinigheid in dezen tijd. Een opgewekte man, blij weer eens in een bed te kunnen liggen, verkwikt door een bad, een weelde, na de zes-dagen lange spoorreis op stroo. Doch geen klacht over die eindelooze reis van Laon tot hier! Hij was nu dicht bij zijn „Heimat", bij zijn vrouw en kinderen. Dat vertelde hij opgewekt aan de zuster, verheugd, dat hij er zoo goed afgekomen is en binnenkort thuis verder opgeknapt kon worden. Alleen die rheumatiek in zijn hoofd en zijn hals hinderden hem, maar dat was niets, dat kreeg iedereen van dien weekenlangen regen. Thuis bij moeder de vrouw zou dat gauw genoeg weggaan!

Doch al pratend bleef opeens zijn mond stijf gesloten! De zuster weet genoeg en de spoedig geroepen dokter constateert tetanus (klem). De man werd ingeënt en naar het isoleerhuis gebracht, om na vier dagen van lijden te sterven.

Even tragisch zijn gevallen van zenuwzieken, die heel of half krankzinnig terugkomen. Een ervan is nu bijna genezen; hij stond met zijn kameraden in de loopgraven te vuren, wisselde nog met een vriend vlak naast hem een paar woorden, maar hoorde plotseling een zonderling geruisch naast hem, keek terzijde en zag den vriend staan zonder hoofd met het geweer nog aan den schouder. Het hoofdelooze lichaam deed nog een stap naar voren als om het laatste schot af te vuren en plofte dan in elkaar. Toen is de arme kerel weggeloopen, midden onder een kogelregen, altijd maar schreeuwend: „het hoofd, het hoofd," tot men hem 's avonds gebroken in een hoekje vond met de schrikwekkende obsessie van dat hoofdelooze lichaam.

Een ander, ook uit onze stad is krankzinnig teruggekeerd. Bij een stormaanval met de bajonet, heeft hij een Franschen soldaat, die een ijselijken gil uitstiet, doorboord. Na de opwinding van het gevecht hoorde hij steeds dien zelfden gil. Slapen kon hij niet, wakker gehouden door dien doodskreet en zoo is hij in de „Heimat" teruggekomen, geestelijk verwoest, ondergebracht in het krankzinnigengesticht.

Deze verschrikkingen hebben in het Duitsche volk een kentering gebracht, een, die van veel belang voor de toekomst zal zijn! Het heet wel, dat het Pruisische volk hopeloos geïnfecteerd is door het militarisme, maar daarom behoeft 't nog niet waar te zijn! Integendeel, heel wat hebben gemopperd over die eeuwige militaire uitgaven, steeds geloofd, dat de Duitsche regeering overdreef, wanneer ze wees op dreigende gevaren; ze spraken dan van liefhebberijen van enkele kasten. Onzin die gevaren, alles overdreven!

Diezelfde mopperaars uit beschaafde kringen zijn gruwzaam ontnuchterd! Zijzelf stellen de vraag, wat er van Duitschland zou geworden zijn, indien niet leger en vloot aan de allerhoogste eischen hadden voldaan. Naast de nu geleden verliezen aan eigen bloed had men den vijand in het land gehad met al den nasleep van verwoeste dorpen en steden.

Wie had, zoo wordt allerwege gevraagd, durven vermoeden, dat wij zóó gehaat waren in de wereld! Hoevelen uit het buitenland hebben niet onze universiteiten en scholen bezocht, vrijgevig voor alle nationaliteiten opengesteld? Hoevelen zijn er niet, die onzen vooruitgang op kunst- en wetenschappelijk gebied hebben bewonderd, onze zorg voor onderwijs en hygiëne, die in weinig landen overtroffen kunnen worden?

En nu ineens, zoo zegt men hier, bestaat dat alles niet meer! De Duitschers zijn barbaren geworden, verwoestende Hunnen. Met wellust schieten ze vrouwen en kinderen neer, verbranden zonder de minste noodzakelijkheid dorpen en steden, vernielen op-

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

22)

— Indien ik hier baas was, viel Leendert de bakker in de rede, dèed ik gansch Hellenend uitbranden als een mierennest; ik zou hen leeren eerlijke lieden in den ploeg spannen; ik zou hen leeren met hun vuurwolken!

— Leendert, jongen, in Gods naam, zwijg toch; indien zij u hoorde, waart gij een vogel voor de kat.

— Praatjes! lachte Leendert, die inderdaad den schrik gedurende den verloopen nacht geheel onder jenever had gezet; praatjes! Indien u allen, bij elk ding, dat gij niet begrijpt en u wat vervaarlijk voorkomt, het hart niet in de schoenen zakte, zou men zoo min van die zwarte heks spreken als Leendert de bakker ooit zemelen in zijn deeg mengt; praatjes!

— Hebt gij gedaan? snapte Krisje hem toe.

Leendert knikte lachend ja, ik heb gedaan; gij kunt beginnen.

— Gij denkt misschien dat er geen heksen, en dan zeker ook geen Duivels zijn?

— Heb ik dat gezegd? vroeg de bakker; neen, de Kerk leert ons, dat de booze geest bestaat, en dat geloof ik waarachtig.

— Welnu, Duivels, heksen, toovenaars en waarzeggers, dat alles komt uit hetzelfde ei.

— Nu ja; had ik het anders gemeend? zei de bakker.

— Ziet gij wel, zei Krisje op overwinnenden toon; ergo...

— Krisje heeft gelijk, sprak nu een oude huismoeder; waarom schrijft Jan en alleman met de teenen een kruis op den grond, wanneer in de verte de Zwarte Kaat aankomt?

— En waarom, vroeg een andere, is het haar onmogelijk daarover te stappen?

— En daarenboven, zei een derde komt zij nooit in de kerk en draait het hoofd om, wanneer de beiklok begint te kleppen.

— Mag ik u eens iets vertellen? vroeg de Vorster, terwijl hij omzichtig rond zich heenzag, of hij soms niets ontwaarde, dat op de Zwarte Kaat kon gelijken.

— Ja, Pontius, zeg op, Pilatus, antwoordden de nieuwsgierige vrouwen, die zich dichter bij den kring aansloten.

— Het was, dus sprak hij, op een Zondag, onder de Hoogmis; de soep begon te koken, en onze Nina, die gij kent, nam er met de spaan het schuim af. Tot hiertoe was alles goed; maar wat gebeurt er? Eensklaps zit er een zwarte, groote hen aan het vuur. Een kip, dacht Nina zoo bij zich zelve, in het midden van den zomer bij het gloeiend vuur, dat is niet pluis! Nu goed; Nina schuimde de soep, maar sprak geen enkel woord; de kip ook niet... ik wil zeggen, dat zij stil bleef zitten. Eensklaps werpt Nina het gloeiend schuim op den kop van het dier, hetwelk schreeuwend en kakelend de deur uitvloog: wat zegt gij daarvan, bakker?

— Daarop zal ik zeggen, sprak Leendert de bakker, dat gij met uw kakelende kip en schuimspaan nog niets hebt bewezen, want...

— Wacht een oogenblik, viel hem de Vorster in de rede; ik vergat u te zeggen, en dit is de groote zaak, dat ik met mijn eigen oogen dienzelfden dag de Zwarte Kaat heb gezien, en dat zij een doek om haar hoofd droeg; wat zegt gij nu?

— Wel, dat is klaar als de dag! riepen de buurwijven; in de gedaante van een kip had zij haar hoofd verbrand; ja, dat is klaar als de dag!

— Maar nog zoo klaar niet, als hetgeen ik u ga vertellen, zei Krisje; het is de eerste maal in mijn leven, dat ik van al die dingen spreek; maar... nu, luister nu eens, bakker: vier winters geleden, zat ik met Krelis, den jager, zaliger gedachtenis, dicht bij Hellenend op de loer; het was omstreeks middernacht. In eens huppelt er voor ons een haas door de sneeuw. Paf!... Paf!... Niets viel er; niets meen, dan er hier op mijn bloote hand ligt; het dier ging, zonder zich te storen, voort, met een heirankje af te knabbelen. Een, twee, drie, onze geweren herladen en opnieuw gemikt. Maar wat gebeurt er? In eens zitten er twintig, dertig, de Hemel weet hoeveel hazen bij den eerste. Paf! Paf! Niets, niets; neen, de hazen schenen ons zelfs niet gehoord te hebben. Maar iets, hetgeen ik en mijn makker des te beter hoorden, was de doordringende schaterlach eener vrouw, in de richting van Hellenend.

— God zegene ons! riepen alle vrouwen ontsteld, terwijl zij nieuwsgierig nog dichter bijdrongen.

— Hetgeen wij op dit oogenblik gevoelden, was bijna, alsof men ons zonder waarschuwen een paar emmers koud water over het gebeente had gegoten; en indien iemand van dit geëerd gezelschap in de nabijheid had gestaan, zoude hij de twee jagers hebben zien afzeilen; heel mijn leven heb ik niet harder geloopen dan dien avond.

— Geen wonder, Krisje! snaterden de vrouwen.

— Een oogenblik... Wij loopen, wij vliegen, en staan eensklaps stil; op twintig schreden afstand naderd ons eene vrouw. „Goeden avond, moeder... goeden avond, beste vrouw..." De Zwarte Kaat! fluisterde Krelis mij in het oor, terwijl hij mij met den elleboog in de zijde stiet. Daar hooren wij wederom denzelfden schaterlach van daareven; wij zien om, en raad eens, bakker, wat wij zagen? Een groote, ronde stroobussel, die als een kegelbal over de sneeuw daarheen rolde!...

God zegene ons! zei men rechts en links.

Er was een oogenblik stilte, terwijl iedereen nadacht over de gebrande hen en den rollenden stroobussel.

De klerk der Dingbank, die tot hiertoe niets gezegd had, nam het woord en sprak:

— In alle geval zie ik niets goeds in al die dingen; voorteekenen, zeg ik u, voorteekenen van pest, oorlog, hongersnood en duren tijd.

— Wel gezegd, zei Krisje; juist, gelijk mij mijn grootvader verhaalde van dien grooten vuurbol, die hier boven het dorp kwam gedreven, daar ginds met een groot gedruisch uiteen sprong, en den grond wijd en zijd bedekte met ijzer.

— Met ijzer? herhaalde de hoop.

— Zooals ik u zeg. Des anderen daags rukten er duizend vijandelijke ruiters op Bladel los, en plunderden geheel het dorp.

— En die roode sneeuw dan, welke er viel in het jaar... laat zien, was 't niet in 1501?

— Een roode sneeuw!

— Bloedrood! Ik heb iemand gekend, die de roode sneeuw met volle handen opraapte.

— Wat wonderen!

— En die regen van bloed! kwam de Vorster invallen.

— Mag men zoo iets gelooven?

Mijn overgrootvaders neef verhaalde, aan wien 't hooren wilde, dat daarop onmiddellijk een vreeselijken bloedloop volgde, en meer dan honderd inwoners naar het kerkhof sleepte.

— Roode sneeuw! Bloedregen! herhaalden de vrouwen met opgeheven armen; waar is Leendert de bakker?

— Waarom blijft hij niet hier om te luisteren?

— Wie zegt u, dat ik weg ben? lachte de bakker.

— Geheimen, geheimen, wondere zaken! mompelde Krisje.

— Die ik wel gaarne met eigen oogen zien wilde, zei de hardnekkige bakker; ja, zoo kan men iemand alles, alles wijsmaken.

— Foei, Leendert, hoe durft gij 't zeggen? riepen de buurwijven verwonderd.

Meer dan ooit overtuigd dat de Zwarte wezenlijk een heks was, gingen de buurlieden eindelijk naar huis.

Nadenkend over al die wondere zaken, trad ook Pontius, de Vorster huiswaarts; heel den dag bleef zijn geest bezig met de Zwarte vrouw en toen de avond was gevallen, meende hij altijd iemand aan de deur te hooren bidden, en de verschrikkelijke bezoekster te zien binnendringen. Voor niets ter wereld had hij de grendels van de deur geschoven.

Hetgeen hem echter van den anderen kant verheugde, was, ontslagen te zijn van zijn gevangene; het kwam hem voor nooit te zullen vergeten, met welk een zonderlingen blik hem de zoon der Zwarte heks had aangekeken; de dreigende rimpel van zijn voorhoofd en de vuurkrans schenen hem toe een geheimzinnige beteekenis te hebben, die hem gedurig voor den geest zouden blijven zweven. Doch niet alleen onze Pontius bevond zich onder den invloed van het gebeurde van gisteren avond; het geheele dorp deelde in de meening, dat de Zwarte Kaat, door hare toovérkracht, het lot van allen in de handen had.

Daarom ook had de Dingbank, ofschoon men zeer wel wist waar de moordenaars van den ongelukkigen Ten Vorsel te vinden waren, het besluit genomen, teneinde verdere onheilen te voorkomen, de zaak voortaan maar blauw-blauw te laten.

Wordt vervolgd.

zettelijk allerlei kunstwerken. En om dat barbaarsche land te overwinnen, komen van heinde en ver gekleurde troepen, zwarte soldaten van den Senegal, Arabieren en Marokkanen, Sikh's en andere Britsch-Indiërs en Japanners.

Met bitterheid en verontwaardiging worden deze feiten door hoog en laag in Duitschland geconstateerd en het natuurlijk gevolg zal zijn, dat er met verdubbelde kracht aan de weerbaarheid van het Duitsche rijk zal gewerkt worden, onverschillig hoe ook de afloop van dezen wereldoorlog zal zijn.

De Duitschers zijn overtuigd, dat ze voortaan op eigen kracht moeten bouwen, al blijft het voor het meerendeel een jammerlijk feit, dat het welzijn van een staat in onzen beschaafden tijd, slechts door de wapenen kan worden gewaarborgd.

Het „beleg" van de Achelsche Kluis.

Over de vermeestering door de Duitschers van het op de Brabantsche grens gelegen Trappistenklooster, bekend als de Achelsche Kluis, wordt nog het volgende gemeld :

Om tien uur Zaterdagochtend begon een schermutseling van de in de Kluis vertoevende Belgische soldaten met Duitsche voorposten. Daarbij werd een Belg en een Duitscher gewond.

Rond 11 uur kwam een Duitsch parlementair op de Kluis en vroeg den Belgischen generaal De Schepper, overgave. De generaal antwoordde : „Je refuse chaque capitulation." (Ik weiger alle capitulatie) en onverrichter zake keerde de Duitscher terug. Een tweede parlementair onderhoud werd later op de volgende wijze ingeleid : De heeren Gijrath en Lehmans uit Valkenswaard, waren per fiets naar Achel gegaan. Toen zij bij de Kluis met de Belgen stonden te praten, verschenen eensklaps op den weg 500 Duitschers met een militaire auto. De Belgen trokken zich haastig in het klooster terug en vóór de twee Hollanders zich van de verwarring goed rekenschap hadden kunnen geven, stond de Duitsche auto bij hen. Een officier trad op hen toe ; Wir sind Holländer, zei een van hen. De Duitscher groette beleefd en verzocht hen naar de Kluis te gaan, teneinde den generaal een tweede parlementair onderhoud te vragen. De Hollanders voldeden aan het verzoek en werden bij den generaal toegelaten. Hij gaf hun drie soldaten mede om den Duitschen parlementair te halen. Toen zij bij de Duitschers waren gekomen, liet zich een der officieren blinddoeken en aan de hand der Belgische soldaten werd hij in gezelschap van de Hollandsche heeren bij generaal De Schepper gebracht. Na wederzijdsche kennismaking sprak de Duitsche officier : „Generaal, uw volk wil den vrede, maar gij verlangt den strijd. Geef u over en aan den strijd is een einde ; zoo niet, dan wordt dit klooster gebombardeerd ; wij gaan ons geschut halen, om twee uur beginnen wij."

„Je refuse chaque capitulation," antwoordde wederom de generaal.

De Duitsche officier werd daarop weggeleid en klokslag 2 uur begon 't bombardement. Weldra floten groote granaten door de lucht.

Steeds heftiger werkte het Duitsche geschut, dat op een afstand van 4½ K.M. stond opgesteld. De Belgische mitrailleuse antwoordde ; het geweervuur knetterde van alle kanten.

Dit tooneel zal zoo ongeveer een 20 minuten geduurd hebben, toen ik het getuf van de Belgische auto's en motor's hoorde. Zij kwamen recht op de Nederlandsche troepen af, die dadelijk een begin maakten met de interneering der Belgen. Dat ging erg gemoedelijk. Generaal De Schepper en de officieren groetten de Nederlandsche militaire overheid en begaven zich met hen naar de auto's. Onze soldaten ontvingen de Belgische soldaten en al pratende over de laatste gebeurtenissen, gaven dezen wapens en patronen over, om later per extra-trein naar Eindhoven te worden gebracht.

Zoodra de Duitschers in het klooster waren, begonnen zij de klok te luiden. Twee paters, meenende dat dit een sein was om terug te keeren, begaven zich naar de Kluis.

De commandant verzocht hun aanstonds een paard en rijtuig, dat op Nederlandsch gebied in veiligheid gebracht was, in het klooster te brengen. Aan dit verzoek voldeden de paters en keerden daarna bij hunne confraters terug.

De schade aan de Kluis aangericht is betrekkelijk gering. De toren is beschadigd en vermoedelijk ook de kapel. Voorts hebben de boerderij en de stallen geleden.

Zondagmorgen is de Belgische vlag van den toren neergehaald en vervangen door de Duitsche.

Volgens een correspondent, die Woensdag nog een bezoek kracht aan de Achelsche kluis, bevinden zich daar nog 30 Duitschers, die zich zeer ordelijk gedragen.

* * *

Van betrouwbare zijde deelt men aan de P. B. Ct. nog het volgende mede :

De pers in ons vaderland tracht op buitengewoon loffelijke wijze de feiten zoo objectief mogelijk te verhalen.

Ik voel mij daarom ook gedrongen om u eenige juiste gegevens te verschaffen, omtrent het zoogenaamde bombardement van de Achelsche kluis. Voorop stel ik dat ik noch partij kies voor de Belgen, noch voor de Duitschers.

Toen de onderhandelingen met den Belgischen generaal De Schepper, welke zich in het klooster bevond, mislukt waren, lieten de Duitschers artillerie aanrukken. Deze nam stelling op zoodanigen korten afstand van het klooster, dat het niet de geringste moeite gekost zou hebben, het klooster in puin te schieten. Zooals de Duitsche luitenant Nuszbaum, onzen zegsman verzekerde, wilde men dit echter niet.

Ten einde echter te toonen, dat het den Duitschers ernst was, schoot men eerst een granaat af over het klooster vervolgens eenige granaten die expresselijk hoog gericht waren, zoodat alleen het torentje beschadigd, en een gat geslagen werd in de opstaande dakwanden. Het gebouw zelve bleef geheel ongedeerd.

Ten bewijze hiervan werd onze zegsman door het geheele gebouw rondgeleid. Voornoemde luitenant Nuszbaum, welke katholiek was, vestigde voornamelijk de aandacht op de kapel, die er keurig en netjes uitzag, alsof de Hoogmis zoo aanstonds zou beginnen Het geheele klooster was netjes onderhouden, men maakte zelfs de wijnflesschen schoon, die men geledigd had.

(Volgens oorlogsgebruik hadden de Duitschers beslag gelegd op den aanwezigen voorraad levensmiddelen.

De Duitsche militairen, afkomstig van den Rijnstreek, maakten op onzen zegsman een zeer gemoedelijken indruk.

De levensbehoeften van Duitschland.

Een Berlijnsche correspondent van de N. R. Ct. schreef d.d. 16 October uit Berlijn het volgende :

In de lijst van den buit van Antwerpen, die men gepubliceerd heeft, komen allerlei artikelen voor, die men hier best kan gebruiken. De vraag is nu echter, of de hoeveelheid van dit alles niet zoo klein is, dat het snel verdampt op de „gloeiende plaat", waarop het hier valt.

Dat Duitschland geen tarwe genoeg heeft, is reeds lang bekend. Dit gebrek is echter gemakkelijk te boven te komen, door een kleine verandering in het brooddiëet. Grooter zal echter de vreugde hier zijn over den voorraad wol, die in Antwerpen gevonden is. Aan wol is hier groote behoefte. Er moeten daarover reeds besprekingen plaats gehad hebben tusschen de overheid en de fabrikanten. Ook het gevonden meel, vlas en koper zijn zeer begeerde artikelen.

Aan rijst schijnt er reeds lang geen overvloed meer te bestaan, en ook de thee is reeds geducht in prijs gestegen Aan de koffieprijzen behoeft de huismoeder echter nog niet te merken, dat het oorlog is.

Er begint hier zoo langzamerhand een „suikerkwestie" te ontstaan ; niet echter door een tekort, maar door overvloed. De prijzen zijn nu reeds uiterst laag, en zij zullen nog meer moeten dalen, daar Engeland een zeer groote afnemer was, en men, nog het mischien niet al te ernstig gemeende verbod van uitvoer daargelaten, niet gemakkelijk een plaatsvervanger zal vinden. Men begint nu alvast pogingen te doen, om het publiek te krijgen tot een grooter gebruik van dit zoete artikel. Dezer dagen hield een bekend Berlijnsch professor een lezing voor huisvrouwen, om hun te wijzen op de beteekenis van het inmaken van vruchten in deze tijden. Vermoedelijk zal hij niet voor doove ooren hebben gepreekt nog te minder omdat de vruchten hier nu bijzonder goedkoop zijn.

Duur echter zijn de aardappelen, en dat is merkwaardig genoeg. De opbrengst van de akkers moet nog veel grooter zijn dan in het recordjaar 1913. Een andere vraag is echter, of het gelukken zal, dien mooien oogst binnen te brengen. Terwijl ik op een tocht van meer dan 1000 kilometer in het geteisterde Oost-Pruisen maar één plaats gezien heb, waar nog rottende korenschoven op het veld stonden, was het met het rooien van de latere aardappelen uitteraard heel veel slechter gesteld. Oude mannen, vrouwen en kinderen zag ik aan het werk, maar hoe moet het gaan in het groote gebied, dat geheel of gedeeltelijk ontvolkt is en waar de overheid, volgens een bekend making van Zaterdagavond, de bevolking nog niet durft aanbevelen om terug te keeren ? Ik vrees dat de Vorwärts, die Zondagmorgen het stijgen van de aardappelprijzen volkomen ongerechtvaardigd noemt, al te hard heeft geoordeeld Het blad zegt echter, dat het bepaalde gevallen weet, dat groote boeren hun aardappelvoorraden achterhouden. De Beiersche centrumsafgevaardigde dr. Heim, het hoofd van de Beiersche boerenbonden, heeft dan ook in een artikel gezegd, dat een prijs van 3 mark per 50 kg. voor aardappelen, dit jaar reeds veel te hoog zou zijn ; 2.20 mark zou z. i. genoeg zijn.

Wij betalen hier in Berlijn intusschen meer dan het dubbele, en de Vorwärts wil daarom, dat men van overheidswege maatregelen neemt tegen het opdrijven der prijzen. Hier en daar is dat al gebeurd, zonder dat de verkoopers ook maar in 't minst er bij te kort kwamen. In Hannover is de prijs op 5 pf. per pond en 4 mark per centenaar bepaald. Dit mag echter slechts voor de allerbeste kwaliteit gevraagd worden. Nu, bij maximumprijzen is alles allereerste kwaliteit !

De burgemeester van Giessen is zuiniger met het geld van zijn burgers. Goede eet-aardappels mogen niet meer dan 3 pf. per pond kosten. Een gedeelte van de kooplieden, die ter markt kwamen, wilden voor dezen prijs niet verkoopen. Zij hielden hun zakken dichtgebonden en beweerden, dat zij geen aardappelen meer hadden. De burgervader liet zich echter niet beetnemen. Hij liet de politie de zakken openen en den inhoud verkoopen. Daarna konden de eigenaars de opbrengst van deze ongewone winkelbedienden in ontvangst nemen.

Nog draconischer is het groot-hertogelijk kreisbestuur in Büdingen opgetreden. Het heeft den prijs van aardappelen op 5.50 mark per 100 k.g. gesteld. Wie aardappelen voor hoogeren prijs verkoopt of ze achterhoudt, kan met 3000 mark boete of met 6 maanden gevangenisstraf gestraft worden.

De beweging tot het vaststellen van maximumprijzen breidt zich steeds meer uit. Het was ook moeilijk anders denkbaar in dit land van staatszorg en organisatie.

Van het Oorlogsterrein.

DE STRIJD IN BELGIE EN FRANKRIJK.

Wij geven hier een kort overzicht van de oorlogsberichten, zooals tot Donderdagavond in ons bezit kwamen.

In Zuid-West België wordt nog hevig gestreden. De Duitschers werden in hun opdringen langs de kust behalve door het Fransch-Engelsche en het Belgische leger ook belemmerd door een Engelsch eskader dat uit het zware scheepsgeschut zijn projectielen naar land stuurde. De Duitschers hebben echter ook dezen vijand onder vuur genomen en wisten een Engelsche torpedoboot buiten gevecht te stellen.

Met dat al hebben zij het in dat Belgische uithoekje zwaar te verantwoorden. Nog is het hun niet gelukt al is het front naar het noorden gesloten, vandaar in Frankrijk door te dringen.

De spanning over het verloop van den strijd aldaar en in het aansluitende noord-westelijke deel van Frankrijk wordt steeds levendiger.

Zal het de verbondenen gelukken om tusschen de stad Rijssel en de zee door te breken ? In dat geval zal zich de strijd weer meer op Belgisch terrein verplaatsen.

Dinsdag hebben de Duitschers, volgens het Fransche communiqué, over het geheele front in Frankrijk op zes verschillende punten geweldige aanvallen gedaan.

De Franschen zeggen, dat al deze aanvallen zijn afgeslagen.

Het Duitsche officieele bericht spreekt alleen over gevechten ten westen van Rijssel, waar de Duitschers hun vijanden terugsloegen en 2000 Engelschen krijgsgevangen maakten. Wij mogen huiruit afleiden, dat bij hunne overige aanvallen langs het front geen nieuws te melden was.

Laten we hier de berichten volgen :

PARIJS, 21 Oct. Het communiqué van 11 uur gisteravond luidt : de dag is gekarakteriseerd geworden door een aanval der Duitschers op alle punten van het front. 1e in het uiterste Noorden, waar het Belgische leger prachtig heeft stand gehouden, 2e. bij La Bassée, waar de Duitschers een bijzonder heftig offensief begonnen, 3e. ten Noorden van Arras (Atrecht) te Mametz, 4e. tusschen Péronne en Albert, 5e. te Vanquois ten Oosten van het Argonnerwoud en 6e. ten slotte op de hoogten aan de Maas en in de omstreken van Champlon. Overal werden de aanvallen der Duitschers afgeslagen.

LONDEN, 21 Oct. Een telegram van den 20en aan de „Times" uit de Fransche kuststreek meldt : Terwijl twee Engelsche kanonneerbooten gistermorgen in gevecht waren met Duitsche kustbatterijen, zouden zij door Duitsche onderzeeërs zijn aangevallen. Er kwamen evenwel Engelsche torpedojagers aan en joegen de onderzeeërs met verliezen terug. De kanonneerbooten zijn nog steeds met de kustbatterijen in gevecht.

PARIJS, 21 Oct. Het communiqué van hedenmiddag 3 uur luidt :

Gisteren zijn de vijandelijke aanvallen buitengewoon hevig geweest op Nieuwpoort, Dixmuiden en La Bassée. Ze werden alle door de verbondenen met de uiterste kracht afgeslagen.

Overal elders is de toestand niet noemenswaardig veranderd.

BERLIJN, 21 Oct. Het groote hoofdkwartier meldde hedenmorgen :

Aan het Yserkanaal zijn onze troepen nog in een hevig gevecht gewikkeld. De vijand ondersteunde zijn artillerie van de Noordzee uit, ten Noord-Westen van Nieuwpoort. Een Engelsche torpedoboot werd daarbij door onze artillerie buiten gevecht gesteld.

LONDEN, 22 October. De admiraliteit meldt, dat de monitors Severn, Humber en Mersey onlangs deelnamen aan de operaties op de Belgische kust.

Zij beschoten den Duitschen rechtervleugel en droegen belangrijk bij tot het succes der operatie.

Zij ontscheepten ook detachementen met machinegeweren om te helpen bij de verdediging van Nieuwpoort, waar zij belangrijke diensten verrichten.

Tijdens het verloop der operaties werd een luitenant gedood en zes manschappen gewond. Drie manschappen worden vermist.

De oorlogscorrespondent van de Daily Mail seint, dat de poging der Duitschers om zoo spoedig mogelijk de Kanaalkust te bereiken, binnenkort op een échec zal uitloopen. Met den slag bij Rijssel, veertien dagen geleden, is een onafgebroken reeks tegenslagen voor hen aangevangen.

Al het mogelijke is gedaan om de Duitsche troepen te versterken, doch hun actie heeft plaats onder ongunstige omstandigheden, daar het anders gemakkelijk te verdedigen terrein door den zwaren regenval in een moeras is veranderd.

LONDEN, 22 October. Het Persbureau meldt, dat de vijand gedurende heel den dag van gisteren sterke tegenaanvallen deed op het front der verbondenen, doch met belangrijke verliezen werd teruggeslagen. Vooral het Belgische leger bewees uitnemende diensten door de moedige verdediging zijner positie.

PARIJS, 21 Oct. Het communiqué van hedenavond elf uur zegt :

Op onzen linkervleugel van de Noordzee tot La Bassée, op de fronten van Nieuwpoort naar Dixmuiden, van Ypeperen naar Menin (in België vlak aan de Fransche grens ten Zuid-Westen van Kortrijk), van Warneton (in België, ten Noorden van Armentières) tot La Bassée heeft heel den dag een verwoede slag plaats gehad. Volgens de laatste berichten hielden de verbondenen overal stand.

Van het centrum en den rechtervleugel valt niets te melden.

BERLIJN, 22 October. De gevechten bij Rijssel staan nu aan den vooravond eener beslissing. De Duitsche troepen zijn aan alle kanten tot den aanval overgegaan. Meer dan 2000 Engelschen zijn krijgsgevangen gemaakt en machinegeweren en kanonnen veroverd. De Engelsche vloot, die den strijd bij het Yserkanaal heeft ondersteund, heeft reeds belangrijke schade geleden door het Duitsche zware geschut.

* * *

AAN DEN RUSSISCHEN KANT.

Van het Oostelijke oorlogsterrein luiden de berichten voor de Oostenrijkers zeer gunstig. De strijd om den Magieraheuvel, in Midden-Galicië, is een episode uit den grooten strijd, die langs het front Warschau tot Przemysl en verder Zuidelijk nog gestreden wordt. Uit de verschillende bijzonderheden die omtrent dien strijd gemeld worden, valt wel op te maken, dat hij zich van den strijd op het Westelijk oorlogsterrein onderscheidt, door grootere verwoedheid en fanatieke heftigheid. De Russische strategie schijnt hoofdzakelijk in het werpen van groote troepenmassa's in het vuur te bestaan. Zoo worden de gevechten daar uiterst bloedig en verbitterd en vertoont het verloop van den strijd weinig van de fijne berekeningen en verrassende zetten, die de moderne strategie anders te nemen weet.

DE DUITSCHERS IN POLEN.

Een officieel bericht uit St. Petersburg luidt :

De Duitsche troepen die op Warschau aanrukten, zijn teruggeworpen naar de streek ten Noorden der rivier Pilitsa (een linkerzijrivier van de Weichsel, bezuiden Warschau) en zijn thans in vollen aftocht. Zij laten hun gewonden in den steek en ontruimen hun versterkte stellingen.

De Russen dringen op het geheele front krachtig voorwaarts.

De vijand biedt nog tegenstand op den linkeroever van de Weichsel, ten Zuiden van de Pilitsa tot Sandomir (aan de Weichsel bij de samenvloeiing met de San, hier ligt het bruggenhoofd, door de Oostenrijkers bezet.)

De Russen, ofschoon blootgesteld aan een hevig artillerievuur en strijdend op ongunstig terrein, handhaven zich krachtig in de streek van Kozieritse (ten Zuiden van Warschau op den linkeroever van de Weichsel.)

Den 20en October hebben de Russen aanmerkelijke voordeelen behaald en hun positie op den linkeroever van de Weichsel is thans verzekerd.

Pogingen van de Oostenrijkers om beneden Przemysl de San over te trekken, zijn afgeslagen. De Russen hebben hier het offensief genomen.

In de streek ten Zuiden van Przemysl hebben de Russen de overblijfselen van alle Oostenrijksche legerkorpsen, die vroeger in Galicië waren verslagen, tegenover zich gehad.

Tal van vijandelijke afdeelingen zijn daar door heftige aanvallen der Russen, tot den terugtocht gedwongen.

In Oost-Pruisen is de toestand onveranderd.

EEN HEEL ANDERE LEZING.

WEENEN, 22 Oct. Officieel wordt medegedeeld den 21 Oct. des middags : In zware hardnekkige aanvallen op de versterkte stellingen van den vijand van Feloztijn tot aan den heirweg ten Oosten van Medyka, wonnen wij op verschillende punten terrein, terwijl de Russische tegenaanvallen nergens vermochten door te dringen.

Jongsleden nacht namen onze troepen stormenderhand de door een kapel bekroonde hoogte ten Noorden van Mizyniec.

Ten Zuiden van den Magieraberg gelukte het hun gisteren reeds zich van de veroverde punten uit tegen de hoogten op te werken.

Op den Zuidelijken vleugel wordt de strijd hoofdzakelijk door de artillerie gevoerd.

Door de ver doorgevoerde aanwending van moderne veldversterkingen, neemt de veldslag grootendeels het karakter aan van een vesting-oorlog.

In de Karpaten werd gisteren de Jablonkapas, de laatste nog door een Russische afdeeling bezette overgang, door ons genomen. Op Hongaarschen bodem staat momenteel geen enkele vijand meer.

Onze opmarsch in Bukowina bereikte de groote Sereth.

* * *

5 ENGELSCHE SCHEPEN IN DEN GROND GEBOORD.

LONDEN, 22 Oct. De agent van de Lloyd te Columbo heeft aan de admiraliteit geseind, dat de Engelsche stoomschepen : Chilkana, Troilers, Bennohr en Clangrant, benevens een baggervaartuig te Ponrabbel, waarschijnlijk door den Duitschen kruiser Emden, in den grond zijn geboord. Voorts heeft de Emden het Engelsche stoomschip Export, vermeesterd.

ZEEMIJNEN.

LONDEN, 22 Oct. Een hier binnengeloopen stoomschip rapporteert, dat in de Noordzee het Engelsche stoomschip Cormaran is gezonken ; waarschijnlijk is het schip op een mijn geloopen en werd de bemanning door een torpedoboot gered.

Verschillende Berichten.

DE BETEEKENIS VAN DEN STRIJD

De militaire medewerker van de Times wijst op het enorme belang van den slag in Noord-Frankrijk.

De overwinning van een der beide partijen zal de strategische vrijheid herstellen.

Als de Duitschers de nederlaag lijden, zou België door de bondgenooten heroverd kunnen worden.

Valt geen beslissing, dan zou de toestand, die thans aan de Aisne heerscht, in België worden herhaald.

DE REUZENSLAG IN FRANKRIJK.

Het Romeinsche blad de „Stampa," bevat een telegram uit Noord-Oostelijk Frankrijk, waarin wordt gezegd, dat het lot van Frankrijk, België en Duitschland afhangt van den grootsten slag ter wereld, die thans in het Noord-Westen van Frankrijk wordt uitgevochten. Terwijl de gewonden van het front worden weggevoerd, heeft achter de vuurlinie steeds een aanvulling met nieuwe troepen plaats. Het is onmogelijk de troepenmacht te schatten, die aan beide zijden strijdt. Deze moet in ieder geval reusachtig zijn, meent het blad.

Andere Italiaansche oorlogscorrespondenten meenen echter, dat, welk resultaat deze reuzenslag ook zal hebben, hij niet beslissend zal zijn voor het resultaat van den oorlog.

UIT BRUGGE.

Een zeer levendig treffen moet Woensdag — zoo werd Woensdag uit Brugge aan de „Tel." gemeld — in de buurt van Nieuwpoort en Coxyde hebben plaats gehad, tusschen Fransch-Engelsche en Duitsche troepen. De strijd zou zich hebben afgespeeld in de groote duinen, die zich daar ter plaatse verheffen. De Duitschers hadden er zich verschanst, maar werden verrast.

Men verzekert, dat het gevecht ten gunste der verbondenen beslist werd. 'sMiddags, tegen vieren, kwamen de gewonde Duitschers, ten getale van 250, in karretjes te Brugge aan. Bijna allen waren aan het hoofd gewond. Men had nauwelijks tijd gehad, hen te verbinden. De aankomst dezer gewonden maakte diepen indruk op de thans te Brugge gekantonneerde troepen.

Na het gevecht van Woensdag zouden de Duitsche troepen gedwongen zijn geweest, in de richting Thourout terug te trekken.

AAN ONZE GRENS.

Te Neerpelt zijn Woensdag weer 500 Duitschers aangekomen. Zij eischen levensmiddelen en voeder voor de paarden.

De Belgen langs de Noordbrabantsche grens komen dagelijks naar Eindhoven, waar zij met honderdtallen Nederlandsche dagbladen koopen.

DE BURGERWACHT VAN HASSELT.

De burgerwacht van Hasselt, ongeveer 180 man sterk, omstreeks twee maanden in Duitsche krijgsgevangenschap vertoevend in het Münster-lager is te Hasselt teruggekeerd. Over het algemeen zagen de mannen er goed uit; de meesten droegen baarden.

KATOEN TE ANTWERPEN.

De „Frankfurter Ztg." vernoemt, dat er, volgens schatting van een naar Antwerpen gezonden commissie van fabrikanten uit München en Gladbach, 120.000 balen katoen te Antwerpen liggen opgeslagen, voornamelijk Oost-Indische.

De Duitsche Fegeering heeft ze in beslag genomen en zal ze aan de rechtmatige Duitsche eigenaren doen toekomen.

UIT LUIK.

Een correspondent van de Daily Mail, die zich een geruimen tijd in een dorp bij Luik had schuil gehouden, vertelt, dat de Duitschers zich rondom de forten sterk verschansen. Zij doen hun best, om de vernielde koepels te herstellen, maar zouden daarin nog niet geslaagd zijn. Duitschers, die te Luik wonen, helpen bij het herstellen van de machinerieën. Zij vellen de boomen rondom de forten en leggen mijlenlange schansen met prikkeldraadversperringen aan. Op de bruggen zijn barricaden en andere versperringen aangebracht en op sommige openbare gebouwen machinegeweren geplaatst.

Ook bouwen de Duitschers een nieuwe Zeppelin-loods ten Noorden van de stad. Een tijdelijke, die eerst was opgericht, had niet voldaan.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door
GEBROEDERS SCHEUER,
Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam
Harlingen, Londen.
Telegram-Adres: SCHEUER)
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133) Rotterdam

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar :

Braila en Galatz	onbekend
Constantinopel	onbekend
Bourgas Varna	onbekend
Busnire, Bussoroh, Bagdad en Mohamra	ongeregeld
Colombo, Calcutta en Madras	„
Durban, Delagoa, Baij en Beira	„
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	31 Oct.
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	31 Oct.
Paramaribo en Curaçao	ongeregeld
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	30 Oct.
Londen	elken dag
Kopenhagen, Christiania, Chistianssund, en Bergen	elke week.
Glasgow en Leith	2 maal per week.
Hamburg	onbekend.
Antwerpen	elken dag

Veranderingen voorbehouden.

No. 87 WOENSDAG 28 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN:

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*.

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau **D. Y. ALTA**
Warmoesstraat 76-78-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven 87, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Wagenstraat 18b, Teleph. Interc. 5311

Menschen die elkaar kennen.

De kranten hebben tegenwoordig geen hoofdartikels meer. Nou ze worden ook niet gelezen. De lui moeten over oorlog hooren. Nou vandaag is er weer 't een en ander over den Europeeschen Volkerenkrijg. Als hoofdartikel geef ik 'n heel kalm stukje van een onzer Amsterdamsche waarnemers.

* * *

Wanneer ik een kennis in een provincieplaatsje bezoek, en ik loop met hem over de „Markt", langs de „Stationstraat" of „Breedstraat", dan valt het mij telkens op, hoe dikwijls mijn kennis wordt gegroet. Ja, zegt hij dan, het is een mooie last. Jullie hebben het gemakkelijker in Amsterdam. Daar kent niemand z'n e e r s t e inwoners. Hier kent men i e d e r e e n, tot den los-werkman aan toe.

Ik heb dikwijls mijn provincialen vriend uitgelegd, dat je in Amsterdam net zoo goed voortdurend bekende gezichten ziet. Maar men groet elkaar alleen, wanneer het een heele oude kennis is, wanneer men het werkelijk aardig vindt, hem even aan te spreken. Maar die beleefdheidsgroet van de provinciestad is in Amsterdam niet gebruikelijk. Het is misschien lomp van de Amsterdammers, misschien komt het voort uit hun luiheid, maar zij gooien het met het goeden-dag-zeggen op een accoordje. Deden zij dit niet, dan zouden ze waarschijnlijk in veel sneller tempo hun hoed of pet moeten zwaaien dan in het provinciestadje.

Op de straten, waar je geregeld langs loopt, krioelt het eindelijk van bekende gezichten. Je ziet een eerwaardig heer, een lange gestalte, met spierwit haar; je ziet een jongedame in reform 1920; je ziet een bocheltje met een groot valies, waar hij haast over valt; je ziet drie bakvischjes, die ontzettend veel pleizier hebben; je ziet een vies mannetje, die zijn vingers snel beweegt, en die druk in zijn eigen praat; je ziet twee artisten, met kleine boord en groote das; je ziet een bedelaar, die in zijn linkeroog steeds een traan heeft; en eindelijk zie je een menigte menschen, die zich slechts weinig van den gemiddelden mensch onderscheiden, maar die je toch heel goed herkent. Later zit je met ze in de tram je raapt een krant voor hen op, die ze hebben laten vallen, en je spreekt met hen over de politiek, over de volle tram of over het weer. Als je opstaat, salueer je 90 graden. En den volgenden dag passeer je ze „straal", je ziet elkaar aan, maar geen haar op je hoofd, die eraan denkt, je hoed af te nemen. Zeker gisteren heb je een genoegelijk discours met den man gehad, maar daarom wensch je geen permanente conversatie.

O, ik heb hoopen kennissen. Zeker, ik kan ze allen niet thuisbrengen op het moment, waarop ik ze zie. Maar ik heb toch met ze gesproken, handjes gegeven, misschien wel zaken gedaan. Ik groet mijn intiemen.

Maar als ik met den provinciaal, waarmee ik niet over politiek kan spreken, omdat we dan ruzie krijgen, langs de hoofdstraten van mijn stad loop, dan wijs ik hem aan Wethouder A., een man van bekwaamheid, wilskracht en flair, die nog wel Minister kan worden Raadslid B., een brutalen klant, die z'n Raadslidmaatschap heeft geëxploiteerd, en die als handelsreiziger schatten verdient; dokter C., een gezelligen vent, maar als dokter niet veel waard; advocaat D, die nog nooit een proces heeft gewonnen; professor D., die altijd in een colbertje loopt, waarop z'n menu is gereproduceerd; den beursman E., een der rijkste Amsterdammers; den kunstliefhebber F., die echter zooveel verstand van kunst heeft als de rest; redacteur G., die 's avonds in die of die kroeg zit; literator H., wiens vrouw twee keer zooveel weegt; tooneelspeelster I., met Italiaansch bloed; parvenu J., die er zeven auto's op na houdt; rentenier K., een eenvoudig mannetje, die veel goeds doet; mijnheer L., die op één long leeft; mevrouw M., die vroeger altijd bij mij in de tram zat. Ja, dan blijkt, dat je feitelijke kennissenschaar ontzettend uitgebreid is, en dat, als je ze groeten moest, je iederen dag kramp in je rechterarm zou hebben. En dan ben je er blij om, dat men in Amsterdam op de etiquette wat minder is gaan letten, en dat je niet onbeleefd bent, al groet je geen sterveling.

Natuurlijk heb je onder de eene categorie menschen meer kennissen dan onder de andere. De muur tusschen de diverse kerkgenootschappen is er ook dikwijls een tusschen kennissen en kennissen. De Lutheranen kennen de meeste Lutheranen, de Doopsgezinden kennen de Doopsgezinden, voor zoover ze dan geregeld naar de kerk gaan; de Gereformeerden kennen de Gereformeerden. De twee groote kerkelijke organisaties, de Hervormden en de Katholieken, zijn echter te uitgebreid.

Men kan zich voorstellen, dat de groote zangvereenigingen die Amsterdam heeft, b.v. „Toonkunst", de „Oratoriumvereeniging", de „Christelijke Oratoriumvereeniging", enz., krachtig meehelpen, de diverse vriendenkringen uit te breiden. In de laatste jaren zijn hier ook buurtzangvereenigingen, buurt-zomerschedag-vereenigingen, buurt-tooneelvereenigingen, buurt-belangen-vereenigingen, enz. opgericht; door middel hiervan worden de buurtgenooten met hun dames aan elkaar voorgesteld.

Onder de arbeiders is de kennissenschaar door de Vakbeweging sterk uitgebreid. De menschen, die aan politiek doen, hebben „politieke vrienden" gekregen. Eindelijk zijn nog steeds de café's en de societeiten, en ook de beurs natuurlijk, plaatsen, waar men nieuwe kennissen krijgt.

Wij mogen veilig aannemen, dat alle intellectueele stadgenooten elkaar kennen. Een aparte kring vormen natuurlijk de dokters, advocaten, leeraars en onderwijzers, terwijl ook de groote zakenlui zich meer tot elkaar aangetrokken gevoelen. De schulders kennen elkaar bijna zonder uitzondering. De musici daarentegen hebben in den regel minder kennissen onder hun collega's, maar converseeren dikwijls met nietartisten.

Zoo kent half Amsterdam elkaar; en ..... men groet niet.

Nog eenige bijzonderheden over Antwerpen.

De gewone correspondent van het „Algem. Hdbl." te Antwerpen, schrijft:

Ik ben in de Scheldestad teruggekeerd. De waarborgen van veiligheid voor de jonge mannen onder de 35 jaar (waartoe ik, lezer het onschatbaar voorrecht geniet te behooren) lekenmen ten slotte voldoende om maar te gaan kijken, hoe Antwerpen en zijn nog weinig talrijke inwoners het onder de Duitsche heerschappij stelden.

De nieuwsgierigheid werd me ten slotte te sterk, en hoe noode ik ook van mijn gezin en van het zoo heerlijk gastvrije Holland scheidde, toch heb ik dan maar de lang niet prettige reis naar België aanvaard.

In een bomvollen trein, te midden van de terugkeerende vluchtelingen, staande, gedrukt tusschen een stapel dikke pakken en zakken en een even dikke, jammerende dame, ben ik over de grens geraakt. Naarmate we Antwerpen naderden, werden de reizigers, vooral de vrouwen, zenuwachtiger. Reeds te Esschen werden angstig kijkende gezichten aan de vensters zichtbaar. Voorzichtig gluurde men naar buiten, en toen men eindelijk den eersten Duitscher gezien had, in den vorm van een kloeken, gezonden marinier, die daar in zijn blauw matrozenpakje een geurig Hollandsch sigaartje stond te rooken, toen vonden de dames dat die gevreesde Germanen er toch nog al goed uitzagen. Ze hadden zich iets veel vreeselijkers voorgesteld. En ze waren al half gerustgesteld. 't Zou misschien nog niet zoo erg zijn. Maar 't is waar, zoo'n matroos ziet er altijd gemoedelijker uit dan een pinhelm of een huzaar van den dood, of een trotsche Leutnant, met monocle en breed-flapperenden grijzen mantel. Zulke specimins zouden ze straks genoeg te zien krijgen.

De trein hield stil aan het station Merxem, goot zijn inhoud van vermoeide, zwaarbeladen menschen op het spoor. Menige jonge kerel voelde zich blijkbaar niet op zijn gemak, toen hij zijn identiteitsbewijs den marine-officier voorhield. Zou men hem niet aanhouden voor een of ander voorwendsel? Zou men hem niet beschouwen als soldaat? Zou hij niet worden opgeëischt om loopgraven te maken? Zou hij niet tegen de Russen moeten gaan vechten? Zou hij niet gefusileerd worden? Zou hij niet...? Maar de angst week van de gezichten, toen men eindelijk vóór den officier kwam, die de papieren nakeek, geflankeerd van twee glunder glimlachende marinesoldaten. Ik duwde den officier mijn persdiploma met het visa van den Nederlandschen consul onder den neus. De man bekeek het ternauwernood, en als een van buitengeleerd lesje, sprak hij telkens in 't Vlaamsch:

„Stempel van de gemeente Merxem."

Iedere mannelijke reiziger moet ten gemeentehuize van Merxem zijn papieren laten afstempelen en van daar werd men gezonden naar een post, waar in een wagen twee Duitsche officieren op hun beurt het roode stempel van de „Kaiserlich Marine" op alle die stukken drukten. Nu ziet die perskaart er bont uit van al die stempels van alle kleur en vorm.

We konden ten slotte de stad in. 't Was nog een heel eind door het slijkerige voorgeborchte Merxem, waar het nu bijzonder druk was van terugkeerende Antwerpenaars, van over en weer loopende of rijdende soldaten, van automobielen en fietsen, van wagens, beladen met pakken en arme luitjes, die over den langen steenweg naar huis keerden. Men herkende vrienden en bekenden, riep elkaar lachend bemoedigende woorden toe, er was een opgewektheid en een vreugde, door het gevoel van weer spoedig thuis te zijn.

Na nog een paar Duitsche posten te zijn gepasseerd, waar de Pickelhauben met een lange pijp of een sigaar in den mond de gestempelde stukken nog eens inkeken, kwam men de stad in.

Daar was het veel stiller. In de grauwe straten liepen met ernstige gezichten eenige zeldzame menschen langs de overal potdicht gesloten huizen. Slechts hier en daar een herbergier aan de deur van zijn pas weer geopend bierhuis. Maar overal waren de Belgische vlaggen verdwenen. Ik Vernam later, dat ze door de politie van alle huizen werden weggenomen, en ik ontmoette ook inderdaad zoo'n Antwerpsche schabeleter nevens een paar mannen met een ladder, en een wagentje, waar de zwart-geel-roode vodden op een stapel door mekaar lagen. Slechts één vlag zag ik nog aan den stok hangen en wel aan den gevel van een Duitsch koffiehuis, dat den avond na de oorlogsverklaring tot gruzelementen was geslagen.

Evenals vele terugkeerenden, was ik door sommigen, die gebleven waren, beladen met huissleutels, ten einde te gaan kijken, of het in die woningen nog in orde was. Ik heb zoodoende een idee kunnen krijgen van de ontzettende verwarring, waarin de met panische schrik bevangen menschen, hun have en goed hebben achtergelaten. Overal was het een vreeselijke wanorde, lag alles, kleeren en huisraad over vloeren en meubels verspreid. In een paar woningen werd ik bijna aangevallen door uitgehongerde honden of katten, of klonk het verwilderd gekrijsch van een papegaai mij als welkomstgroet tegemoet. Slechts één van al de door mij te bezoeken huizen was door een bom geraakt. Het projectiel was in het keldervenster terecht gekomen en had een massa steenen van den gevel naar binnen doen storten. Ik maakte bij mezelf de opmerking, dat althans deze lieden overschot van gelijk hadden gehad de vlucht te nemen, in stede van zich in hun onveiligen kelder te verschuilen...

De vraag is gesteld geworden, waarom toch de negen tienden der bevolking op de vlucht was geslagen, waarom zij toch hunne zaken achterlieten en liever de ergste ellenden gingen doorstaan, dan nog verder te zijn blootgesteld aan de gevolgen van de beschieting, en aan de mogelijke brutaliteiten der binnentrekkende veroveraars. Het blijkt nu inderdaad dat deze dolle vlucht geheel nutteloos is geweest voor de meesten althans, en dat, waren de Antwerpenaars in hunne huizen gebleven, heel wat ellende en treurnis hun zou gespaard zijn geweest.

Maar ik die deze treurige dagen als aandachtig toeschouwer heb meegemaakt, ik die al de bijzonderheden van deze volkstragedie van nabij heb meegeleefd, ik zie nu in dat de paniek om zoo te zeggen onbewust is aangekweekt geworden. Vooral de dagbladen hebben er de schuld aan. Zij hebben — weliswaar omdat het hun van hoogerhand was opgelegd geworden — de bevolking in de bijna volstrekte onwetendheid gelaten van den toestand. Zij gingen voort met de meest hoopgevende berichten te publiceeren tot op het al-

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

23)

IX.

HET DOODVONNIS.

Wij hebben de Zwarte Kaat verlaten bij de vuurhoos op het marktplein; wij vinden haar een half uur later terug in Hellenend. Dewijl men er op rekende dat de stoutmoedige vrouw den gevangen Gutwald dien avond in het gehucht zou terugvoeren, waren de grenzen van het zonderling grondgebied zorgvuldig bewaakt; van afstand tot afstand stonden gewapende mannen verscholen in het kreupelhout, die elkander door een gekend geschuifel het minste gevaar overseinden.

— Hebt gij nu gezien wat de Helm is? sprak de Zwarte Kaat de hut binnentredend, waar zij Bruno en Terus vond zitten.

— Indien het waar is, dat het de Helm was, die dat vreeselijk ding daar neertooverde op het marktplein, meende Terus.

— De Helm? Wie anders? vroeg de Zwarte.

— Welk een ijselijk ding was dat! zei Bruno; donder, bliksem, hagel en regen, in één woord, de hel had het in zijn ingewand. Terus, gij die nog al geleerd zijt, weet gij wat dat voor een ding was? Is dat natuurlijk of iets anders?

Terus trok zwijgend den schouder op en verklaarde van dergelijk vuurspook nooit een woord gehoord te hebben.

— Wel, wat gij vraagt? antwoordde Kaat met verachtend ongeduld; dat is de Helm, niets dan de Helm; waarom gelooft gij mij niet? En wat kan de Helm niet? de Helm kan lezen, bijvoorbeeld in het ondergaan der zon, wat er gebeuren moet; hij is gelukkig in al zijne ondernemingen; wat de beste toovenaar kan, kan hij ook, indien hij slechts wil.

— Wat nog al meer? vroeg de Rosse.

— En hij bewerkt het geluk van diegenen, met wie hij omgaat, zei Kaat; hebt gij sedert Driekoningennacht ooit gezien, dat wij iets ondernamen wat slecht uitviel?

— Neen, maar toch wilde ik wel van hem ontslagen zijn, meende de Rosse; dat Helmenwerk staat mij niet meer aan.

— Och, kan hij eigenlijk meer dan gij of ik? vroeg de Boschenaar.

— En hebt gij nu geen oogen meer in uw hoofd? grinnikte de Zwarte; luister eens; hetgeen ik u ga zeggen, heb ik gezien, zooals ik u zie. Toen ik in den kelder bij hem kwam, was het er pikdonker. „Gutwald, sprak ik, haastig jongen, vooruit! Ik kom u redden." „Laat mij gerust," antwoordde hij op den weemoedigen toon, dien gij kent. „Hoe? u gerust laten? Kom, geen uitstel, of gij hangt morgen aan de galg!" „Ga heen," riep hij luid en gebietend. „Ik heengaan, zonder u? Kent gij mij dan niet? Ben ik dan uw moeder niet?" „Mijne moeder!" riep hij; en spotlachend stapte hij van de eene hoek van den kelder naar den andere; mijne moeder! De toon zijner stem was somber, en even-als ware hij dolzinnig geweest, riep hij, zich voor mij plaatsend: „Wat hebt gij gedaan? Een bloedige moord! Wraak over Hellenend! Wraak over u allen! Wee u, wee! Moordenaars, moordenaars!" „Gutwald! gij dwaalt mijn kind, waar zijn uwe zinnen?" „O, die ploeg! riep hij uit, die ploeg! Ongelukkige Ten Vorsel, vergeving!" Daar stond hij voor mij; er kwam en straalkrans om zijn hoofd... Zijn zwart haar stond rechtop. Uit elken haarpijl vloog een vonk vuur. Wat er nog gebeurde, weet ik niet; voor de eerste maal van mijn leven, ja, ik beken het, ben ik bang geweest. Toen hij kalm en stil werd, liet hij zich voortslepen als een kind. Maar buiten, buiten op het plein! Hebt gij gezien wat daar gebeurde? riep de Zwarte Kaat, terwijl zij haar oogen met hare hand bedekte; dat was wederom het kind met den Helm!

Er volgde een lange poos stilzwijgen.

— En waar is hij? vroeg Bruno het hoofd opheffend.

— Toen het vurig ding was verdwenen, zag ik rond, maar alles was donker rond mij heen; geen spoor meer van Gutwald; is hij in dat vreeselijk vuurspook voor altijd verdwenen?

Terus zag met gebogen hoofd naar den grond; toen hij opzag, brandde in zijn oogen een somber vuur, en dreigend sprak hij:

Pas maar op met uw Helm!

— Hetgeen ik u zoo dikwijls gezegd heb, zal gebeuren meende de Rosse; de Helm zal ons verraden en aan de galg helpen. Reeds heeft hem zijn bevoorrechte natuur doen gevoelen, wie die Bernard is; zijn hart roept hem toe, dat gij zijne moeder niet zijt; hij zit te schreien bij het lijk zijns vaders zonder hem te kennen... Dat gaat te ver! Zooals ik u zeg, de Helm is de ondergang van ons allen; onthoudt mijne woorden... Terus heeft gelijk.

— Wat doen? mompelde de kleine Boschenaar.

— Wat doen? herhaalde Kaat nadenkend.

— Kiezen tusschen hem en ons, oordeelde Terus, en hij wierp een beduidenden blik op den Rosse.

De roovers hadden elkander reeds verstaan, en gedurende een oogenblik doodelijke stilte, stemden zij het doodvonnis van den armen Gutwald.

Hetgeen echter de booswichten ontstelde en hevig verontrustte, was de verdwijning van den Helm; waar men ook rondhoorde, niemand had den jongen gezien; waar men ook zocht, nergens was een spoor van hem te vinden.

Intusschen dwaalde het veroordeelde kind in de omstreken rond. Verscheidene malen kwam hij op de plaats terug, waar de ongelukkige Ten Vorsel, in zijn bloed zwemmend, den geest gaf; en dan stond Gutwald daar stom en beweegloos en wist niet waarom hij weende, waarom hij biddend den naam herhaalde van den man, dien hij nooit gezien had, en waarom hij daar ganschе uren gedachteloos bleef zitten in het bosch, van waar hij het torentje der Hoeve zag oprijzen.

Toen het treurig gelui der klok aankondigde, dat het overschot van Ten Vorsel in het graf zonk, zat de jonge Gutwald geknield in een nabijliggend kreupelbosch. Zijn saamgevouwen handen hingen moedeloos naar den grond; zijn aangezicht was bleek als dat van een doode, en zijn strakke, roerlooze blikken, bleven op het kerkhof gevestigd. Nu en dan zag hij naar den Helmel, en dan steeg met een traan het rood des levens op zijn wangen; dan gevoelde de arme jongen, dat hij nog leefde.

Wat ging er in de ziel van Gutwald om? Het was het licht der waarheid en der deugd, dat in zijn hart poogde te ontvlammen; het was die edele natuurdrift, het verborgen gevoel der ouderliefde, die zijn geest trachtte wakker te schudden.

Het is nacht; doodstil is het kerkhof van Bladel, waar men den vermoorden Ten Vorsel voor altijd heeft te slapen gelegd; de volle maan staat als een glanzende zilverklomp in de lucht; 't is alsof er op het graf, waarin men gisteren den gewezen President-Schepen nederlegde, iemand zit te bidden! Neen, 't is het houten kruis dat van weerszijden zijn armen naar de andere graven uitstrekt.

De torenklok slaat twaalf ure. Nu verlaat Gutwald, die heel den dag daar ginds in 't kreupelhout bleef zitten treuren, naar het kerkhof, en gaat bij het houten kruis nederknielen. Waarom staart hij met zijn strakken blik naar den grafheuvel, alsof hij daaronder door de doodskist heen, Ten Vorsel's bebloede lijk wilde zien? Hij heeft de handen saamgevouwen en bidt.

Op dit oogenblik gaat achter de kerk een troep van drie menschen voorbij, die, ziende dat er iemand bij het graf neerknielt, eensklaps stilstaan en zich achter een dikken lind verborgen houden. Het gezelschap bestaat uit twee mannen en eene vrouw.

— De Helm! fluistert een der mannen zijn gezel in het oor.

— Spreek stiller, ja, 't is Gutwald! zegt de Rosse Bruno; wel Hemel en aarde!

— De Helm op het graf zijns vaders! zegt Zwarte Kaat; wij zijn verraden!

— Houdt u doodstil, spreekt de kleine Terus; Bruno, hebt gij mijn karabijn? Is er kruit in de pan? Geef hier!

Wordt vervolgd.

lerlaatste oogenblik. Plots heette het dan: la situation est grave! Velen meenen dan ook, dat de officiele berichten niet altijd met de gewenschte omzichtigheid waren opgesteld. Eén ervan heeft o.a. het gerucht verspreid, dat Belgische gevangenen in het Duitsche leger waren ingelijfd geworden, om tegen de Russen op te trekken. De oproep tot de jonge mannen om zich als vrijwilliger bij het leger te vervoegen, ten einde niet gedwongen te worden, de wapens op te nemen in dienst van den vijand, heeft vele jongelieden den schrik op het lijf gejaagd. En kwam de laatste proclamatie, waarin gezegd werd, dat degenen die vluchten wilden, verzocht werden het zoo spoedig mogelijk te doen, niet definitief den schrik voltooien? Den morgen na het eerste bombardement, kwamen politie-agenten in zekere straten van huis tot huis het bericht brengen, dat de stad voor twee uur moest ontruimd worden en dat vooral de jonge mannen moesten maken dat ze wegkwamen. En de stad ging immers verdedigd worden tot het uiterste? Straatgevechten waren van dan af onvermijdelijk. De bevolking zou er het ergste aan toe zijn, want een stad die stormenderhand moet genomen worden, vindt zelden genade bij den vijand.

Er bleef dus niets anders over dan te vluchten, en wel zoo spoedig mogelijk. En de ontzettende uittocht, waarvan gij de meeste bijzonderheden kent, begon met heel zijn nasleep van jammer en angst. Aan de kaden moet op zekere plaatsen de schrik vreeselijk zijn geweest. In het gedrang om op de booten te geraken zijn kinderen doodgedrukt, en menschen vielen in het water, zonder dat men aan redding denken kon.

En toen dan ten slotte bijna de gansche bevolking uitgetogen was, toen bleek het, dat de burgerlijke overheden verplicht waren dadelijk de stad over te geven. Weinig scheelde het of door de afwezigheid van alle militaire autoriteiten werd de beschieting voortgezet. Toen 's Vrijdags vier Duitsche officieren zich op het stadhuis aanboden, bevonden zich daar alleen Burgemeester en Schepenen. „Wir müssen einen Militär haben," klonk het kort. Het antwoord was snedig: „Wir haben keinen Militär in unsere Tasche." „Den müssen wir das Bombardement fortsetzen," was het Duitsche besluit. Maar het gevaar kon gekeerd worden en men zou dan trachten een Belgisch officier te vinden. Die werd 's namiddags gevonden in den persoon van generaal Werbrouck, en de onderhandeling kon worden voortgezet. Antwerpen viel, en nog was de laatste groep vluchtelingen niet over de Hollandsche grens, of men begon pogingen te doen om ze te doen terugkeeren. De meest geruststellende berichten over de veiligheid te Antwerpen deden sommigen besluiten rechtomkeer te maken.

Maar hadde men die paniek kunnen voorkomen? Was het noodig geweest te zeggen, dat men Antwerpen tot den laatsten steen verdedigen ging, terwijl men toen reeds weten moest, dat de stelling verloren was? Men heeft de bevolking schrik aangejaagd, haar om zoo te zeggen tot vluchten aangespoord, millioenen besteed aan het maken van verdedigingswerken en dit alles is nutteloos gebleken. Men hoort en men verwijt den militaire overheden gebrek aan doorzicht.

Mijn persoonlijke overtuiging wil ik hieromtrent liefst niet uitspreken, en ik geef u alleen maar zonder meer de meening van het publiek. Of de ontevredenheid gerechtvaardigd is, of wel alleen het gevolg is van de maandenlange zenuwachtige spanning, dit zal de toekomst wel uitmaken...

* * *

Intusschen herneemt Antwerpen meer en meer zijn gewoon uitzicht. De bevolking groeit ieder uur aan. En op dit oogenblik kan men, wanneer men over de Keyserlei wandelt, niet eens merken, dat hier wat ongewoons gebeurd is. Alleen die vele nog gesloten winkels en die vreemde soldaten, waarvan men overigens weinig notitie neemt en die zich tegenover de burgers geheel correct gedragen. Wat dit laatste betreft, dit schijnt wel het gevolg te zijn van opgelegde instructies.

De eerste intocht der Duitsche soldaten is niet zonder opstootjes en zelfs niet zonder bloedvergieten gebeurd. In den Ouden-God, vlak bij de stad, werd de brouwer Royers gefusileerd, men weet niet om welke reden, waarschijnlijk omdat hij doof zijnde, niet met de gewenschte vlugheid voldeed aan een bevel.

Op den Mechelschen Steenweg werd iemand — men zegt een Hollander — door een officier met een sabelhouw gewond, omdat hij toekijkend op den boord van het voetpad, het Duitsche vaandel niet groette. Sindsdien nemen alle Antwerpenaren, wanneer zij soldaten met een vaandel zien aankomen, haastig de vlucht.

Wat de verwoestingen betreft, door het bombardement aangericht, die schijnen op de bevolking geen diepen indruk te maken. Het is u reeds bekend, dat zij in werkelijkheid niet zoo erg zijn, als men aanvankelijk wel gedacht had. Op zich zelf genomen zijn die branden wel zeer ernstig, maar het blijft niettemin waar, dat over 't algemeen de stad van de beschieting weinig geleden heeft.

* * *

ANTWERPEN, 27 Oct. (V. D.) Gisteren is door den Opperbevelhebber van Antwerpen een proclamatie in 3 talen uitgevaardigd waarbij tegen de Duitsche soldaten strenge straffen zijn bedreigd, wanneer zij zich vergrijpen aan de goederen van de Antwernsche bevolking. Alleen op schriftelijk bevel van den Opperbevelhebber kunnen goederen worden gerequireerd. Duitsche soldaten moeten alles wat zij koopen met contant geld betalen. Deze proclamatie maakt een zeer goeden indruk op de nog schaarsche bevolking.

Terugkeer der Belgische vluchtelingen.

Er is de laatste dagen op verschillende plaatsen bij de Belgische vluchtelingen een toenemende neiging te constateeren om naar hun haardsteden terug te keeren. Daartegenover blijft op andere plaatsen het aantal terugkeerenden constant en vermindert zelfs hier en daar. Over het algemeen zijn de extra-treinen de laatste dagen voller dan vroeger, zij bieden meestal plaats voor 1000 personen en een 1200 à 1300 maken er gemiddeld gebruik van.

De heer Ruys de Beerenbrouck, Regeeringscommissaris, werkt afwisselend te Roosendaal, Bergen-op-Zoom en andere plaatsen, gaat nu en dan naar zijn woonplaats, Maastricht, en confereert somtijds met den Minister van Binnenlandsche Zaken te 's-Gravenhage.

De Heer Snoek Henkemans zet zijn arbeid in Zeeland voort.

Van de meest bevoegde zijde werd ons verklaard, dat te 's Hage nog niets bekend is van aanbiedingen van de Fransche of de Engelsche Regeering omtrent te bieden hulp in verband met de vluchtelingen-kwestie.

Mochten zulke aanbiedingen van regeeringen komen, dan zal onze regeering ze niet accepteeren. Van particulieren echter wordt gaarne hulp aanvaard.

Van regeeringszijde zal het vertrek van Belgische vluchtelingen naar Engeland niet worden bevorderd, daar er zich combattanten onder hen kunnen bevinden en onze regeering zoo neutraal mogelijk wenscht te blijven.

Naar wij vernemen, zal, op voorstel van den regeeringscommissaris, jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck, binnenkort ook een regeeringskamp voor Belgische vluchtelingen worden opgericht in het Zuiden van Noordbrabant.

Het aantal vluchtelingen, dat via Roosendaal huiswaarts keerde, bedroeg Vrijdag bijna 13.000 en steeg Zaterdag tot ongeveer 17.000. De laatste trein, die Zaterdagmiddag om drie uur vertrok, bestond uit 40 waggons en vervoerde ruim 3000 passagiers. Voor de terugreis van Antwerpen werd Zaterdag voor het eerst een vrachtprijs geëischt n.l. 1 frank per persoon van Merxem tot Esschen. Den eersten dag werden 1854 kaartjes verkocht.

In de afgeloopen week zijn uit Zundert, Rijsbergen en omgeving ruim 10.000 vluchtelingen naar België teruggekeerd.

Maandag zijn over het station Roosendaal 13,000 personen uit ons land naar België teruggekeerd.

Te Roosendaal zelf verblijven op het oogenblik nog een 4000 à 5000 uitgewekenen.

Het grootste gedeelte der te Breda vertoevende vluchtelingen is naar België teruggegaan. Maandag ruim 600, van wie 200 voorzien van een vrijbiljet. Thans zijn er te Breda nog ongeveer 1500 uitgewekenen, van wie er 300 ten laste van het plaatselijk steuncomité komen.

De mannen van 20 tot 40 jaar, die naar Antwerpen wenschen terug te keeren, moeten voorzien zijn, hetzij van een Passier-Schein met het stempel van een Duitsche Kommandantur, hetzij van een identiteits-bewijs door een Nederlandschen consul geviseerd.

De Passier-Schein van een Duitsche Kommandantur kan in een willekeurige Belgische gemeente, die door de Duitschers bezet is, aangevraagd worden en wel vóórdat de vluchtelingen in Antwerpen aankomen.

Alle anderen dan mannen van 20 tot 40 jaar kunnen zonder papieren Antwerpen binnenkomen.

* * *

RAADT Z. M. KONING ALBERT AAN DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN DEN TERUGKEER AF?

De „Leeuwardsche Courant" heeft aan een schrijven van den voorzitter van den Belgischen Bond van Postbeambten het bericht ontleend, dat Z. M. Koning Albert, in een telegram aan den heer advocaat mr. Ter Schilz, den Belgen zou hebben afgeraden, terug te keeren.

Ik kan dit bericht beslist tegenspreken.

Niet alleen omdat het op zichzelf reeds geheel ongelooflijk voorkomt, maar ik kom uit Vlissingen en heb o. a. met mijn confrater en vriend mr. Ter Schilz in 't lang en in 't breed, de vraag besproken, wat er onzen gevluchten landgenooten te doen staat; ik heb in verschillende plaatsen het woord gevoerd in het openbaar en honderden vluchtelingen hebben mij privatim om raad gevraagd. Door niemand is er ook maar een half woord over het bestaan van bedoeld telegram gerept. 't Is dus een van die duizenden looze geruchtjes, welke tegenwoordig in zoo groote menigte rondgonzen als muggen 's zomers aan een waterkant.

Dr. FRANS VAN COUWELAERT.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Nog immer blijft de verbitterde strijd in Vlaanderen, als een onderdeel van den grooten slag in Frankrijk, onbeslist. Het eenige wapenfeit van beteekenis is het overtrekken van de Duitschers over het Yserkanaal tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden, doch tot dusver is niet te bemerken dat ze hiermee zoo'n belangrijk voordeel behaald hebben.

De groote strijd langs de Yser duurt blijkbaar nog steeds met onverminderde heftigheid en verbittering voort. En vooral tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden schijnt men met een onverzoenlijk en ongetwijfeld gruwzame verliezen veroorzakend geweld elkaar te bevechten. Te verwonderen is dit niet, daar de Duitschers hier natuurlijk pogen om het voordeel, dat zij in het overtrekken van de gekanaliseerde Yser behaald hebben, uit te buiten en in een min of meer beslissende overwinning om te zetten. Daartoe wordt nu door de Duitschers Nieuwpoort gebombardeerd, om te trachten die stad in hun bezit te krijgen.

In het Duitsche communiqué wordt immers toegegeven, dat èn Nieuwpoort èn Dixmuiden zich nog in handen bevinden van de verbondenen. Zoolang dat echter het geval zou wezen, zou de overtocht van de Duitsche troepen over de Yser geen tactisch groote beteekenis kunnen hebben, ja zelfs in een ernstig gevaar voor de overgetrokken troepen kunnen ontaarden. Vandaag dat men van Duitsche zijde nu alles er op schijnt te zetten om een van beide steunpunten voor de verbonden legers te bezetten en daarmede den overtocht der troepen zijn volle beteekenis te verleenen

Intusschen is elke dag, waarop de Duitschers hier hun opmarsch moeten uitstellen, een voordeel voor de verbonden troepen, die gelegenheid hebben nieuwe stellingen in gereedheid te brengen om den voorwaarts rukkenden troepen nieuwe tegenstand te bieden. De terreinsgesteldheid met de vele kanalen en waterwegen biedt daar alle voordeelen toe aan.

Volgens Duitsche berichten zou het Engelsche eskader, dat aan den strijd deelnam gedwongen zijn zich terug te trekken, nadat een drietal schepen getroffen zouden zijn. Dit zou er op wijzen, dat de Duitschers weer nieuw, zwaar geschut aangevoerd zouden hebben. Ook uit andere berichten, over het hooren van het geschut on verder gelegen plaatsen, zou men op kunnen maken, dat de Duitschers inderdaad versterking van zwaarder geschut hebben gekregen. In dat geval: arm Nieuwpoort.

De verdere ontwikkeling van het gevecht hier heeft men dus met veel belangstelling tegemoet te zien.

* * *

Uit het Zuidelijk deel van het gevechtsterrein in het Argonne-woud, Noord-westelijk van Verdun, waarover zoolang gemeld werd, dat de toestand onveranderd was, wordt nu weer melding gemaakt van nieuwe heftige gevechten, waarbij, naar het van Fransche zijde heet, een Duitsch regiment vernietigd zijn zou. De bezetting van St. Mihiel heeft den Duitschers nog steeds niet de beslissing gebracht, die men van Duitsche zijde dadelijk daaraan toeschreef, of tenminste ervan verhoopte. Van Fransche zijde wordt nu gemeld, dat een verder tactisch uitbuiten van die bezetting onmogelijk gemaakt is, door het beheerschen van de communicatie-lijnen met St. Mihiel met zwaar geschut. Mogelijk willen de Franschen een poging wagen om de verloren sterkte te herwinnen?

* * *

Niet minder verwoed dan in België en Frankrijk wordt aan den Russischen kant gevochten, alwaar het oorlogstooneel nu ook is omgezet in eene onafzienbare gevechtslinie.

Aan beide fronten wegen de krachten nagenoeg tegen elkaar op, wat natuurlijk het behalen van een schitterend en definitief succes belemmert, zoo niet uitsluit. Het is een uitputtingsoorlog over en weer.

De opmarsch der verbondenen naar Warschau schijnt eenigszins gestuit te zijn, doch hier staat tegenover dat de Russen op andere wijze onfortuinlijk zijn geweest.

De slag bij Ivangorod lijkt ten minste in het voordeel der Oostenrijkers te verloopen.

Het officieele Oostenrijksche rapport maakt dan ook melding van belangrijke winsten. Slagen de Oostenrijksche en Duitsche troepen er in hier den vijand terug te dringen dan hebben zij een aanzienlijk voordeel behaald, dat het geleden échec voor Warschau in ruime mate wel vergoeden zal. Ook bij Jaroslaf, ten Noorden van Przemysl hebben de Oostenrijkers een voordeel behaald.

DE STRIJD IN BELGIE EN FRANKRIJK.

Ten einde onze lezers eenigszins op de hoogte te houden met het verloop van den hardnekkigen slag, die nu al bijna 14 dagen duurt in het Zuid-Westelijk deel van België, achten wij het noodig hier een overzicht te geven van af het begin.

In den nacht van Vrijdag 16 October begon de heftige en bloedige strijd in het Vlaanderenland, dien men met den naam van slag aan de Yser aan zou kunnen duiden, als een onderdeel van het groote gevecht „aan de Aisne" dat zoovele weken nu reeds de aandacht in onafgebroken spanning houdt.

In dien nacht deden de Duitschers een eersten onverwachten aanval op Dixmuiden, welke naam nu geen lieflijk gelegen plaatsje meer aanduidt, maar alleen een hoop puin en een groep jammerlijk vernielde huizen.

De aanval werd afgeslagen en de Duitschers werden teruggedreven naar hun verschansingen buiten het stadje, vanwaar Zaterdag het Belgische artillerie-vuur hen verder terugdreef. Zondag herhaalden de Duitschers den aanval, nu dichter naar de kust toe, bij Nieuwpoort en Schoore. Maar zij werden door het scheepsgeschut bestookt en moesten terugtrekken. Maandag werd het gevecht met groote heftigheid hernieuwd; de Belgen gingen tot het offensief over en vielen Schoore, Keyem en Vlasloo aan. Tegelijkertijd trok, onder bescherming van het scheepsgeschut, een strijdmacht langs de kust tot Westende, om te pogen den Duitschen vleugel om te trekken. Deze poging mislukte echter en de strijd duurde sedert met wisselend geluk voort, tot op het einde van de vorige week (Zaterdag) de Duitschers er in slaagden te avanceeren en tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden de Yser over te trekken. In het laatste Fransche communiqué wordt dit voorwaarts trekken der Duitschers toegegeven.

Daarmede hebben de Duitsche troepen een niet onbelangrijk voordeel behaald, dat de verbondenen misschien dwingen zal om Nieuwpoort prijs te geven en hun linie te verleggen tot Duinkerken mogelijk toe. Dit hangt natuurlijk af van de kracht, waarmede de Duitschers hun avanceerende beweging weten voort te zetten en de vlugheid, waarmede de Belgische troepen de natuurlijke versterking, die zij verloren hebben, weten te vervangen.

* * *

Hier volgen de telegrammen van de verschillende partijen, sinds Zondagavond ontvangen:

BERLIJN, 25 Oct. De groote generale staf deelde hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier het volgende mede:

Het kanaal van de Yser naar Ypren werd door ons den 24 October tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden overschreden, na hevige gevechten met nieuwe sterke troepenmachten.

Ten Noord-Oosten en ten Oosten van Ypren had de vijand zich versterkt.

Niettemin gelukte het onze troepen op verscheidene plaatsen voort te rukken. Ongeveer 500 Engelschen, waaronder een overste en 28 officieren, werden gevangen genomen.

PARIJS, 25 Oct. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De strijd wordt onder dezelfde omstandigheden als gedurende de vorige dagen voortgezet. Zeer hevig woedt de slag tusschen Nieuwpoort en de Lys. De Duitsche troepen hebben de (gekanaliseerde) Yser tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden, kunnen oversteken. Ten Westen en ten Zuiden van Rijssel zijn vinnige aanvallen van den vijand afgeslagent

Tusschen de Oise en Argonne zijn slechts eenige geringe vorderingen van onze troepen ten Noord-Westen van Soissons en in de streek van Craonne te vermelden.

Op de Maasheuvels wordt een artilleriegevecht geleverd.

In Woëvre beschiet een zwaar geschut heden den weg van Thiaucourt—Monsard—Buxerelles—Woanville, die een van de voornaamste verbindingslijnen der Duitschers naar St. Mihiel is.

Men meldt, dat gisteren in Argonne, bij een operatie in het bosch ten Noorden van Chalade, een geheel Duitsch infanterie-regiment vernietigd is.

BERLIJN, 26 Oct. (Officieel.) Mededeeling van hedenochtend van den grooten generalen staf uit het groote hoofdkwartier:

Westelijk van het Yser-kanaal, tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden, welke plaatsen nog door den vijand bezet zijn, hebben onze troepen den zich daar nog hardnekkig verdedigenden vijand aangevallen. Het Engelsche eskader, dat aan den strijd deelnam, is door zwaar artillerie-vuur tot den terugtocht gedwongen. Drie schepen zijn getroffen; het geheele eskader is daarom in den namiddag van 25 dezer buiten het gezicht gebleven.

Bij Yperen is het gevecht tot nog toe onbeslist gebleven. Zuid-Westelijk van Yperen en Westelijk en Zuid-Westelijk van Rijssel, hebben onze troepen bij den aanval voordeelen behaald. Bij een verbitterden strijd uit de huizen, hebben de Engelschen groote verliezen geleden en meer dan vijfhonderd gevangenen in onze handen gelaten. Ten Noorden van Atrecht is een hevige aanval der Franschen op ons vuur afgestuit. De vijand heeft zware verliezen geleden.

PARIJS, 26 Oct. Officieele kennisgeving van vanmiddag drie uur.

Gisteren hebben wij onze stellingen op het front van Nieuwpoort tot Dixmuiden, gehandhaafd. De Duitsche troepen, die tusschen deze twee plaatsen de Yser zijn overgetrokken, hebben geen vorderingen kunnen maken in de streek tusschen Yperen en Rousselaere.

Van een punt tusschen Armentières en Rijssel, over een punt ten Westen van La Bassée en verder van Lens tot Atrecht, loopt thans de lijn van ons front, welke zich in Zuidelijke richting voortzet over de reeds in vorige communiqué's aangegeven punten.

In de gevechten der laatste dagen, blijkt de vijand belangrijke verliezen te hebben geleden.

PARIJS, 27 Oct. (V. D.) Communiqué gisteravond 11 uur. Nieuwpoort is weder gebombardeerd. De Duitschers blijven aanvallen op het front Nieuwpoort—Dixmuiden, zonder nog volgens de laatste berichten eenig resultaat bereikt te hebben. Op de rest van het front zijn gisteren nachtelijke aanvallen gedaan, die alle zijn afgeslagen.

BERLIJN, 27 Oct. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier:

De gevechten aan het Yser—Ypernkanaal, bij Yperen en Zuid-Westelijk van Rijssel, worden met even groote hardnekkigheid voortgezet. De Duitsche troepen hebben ook gisteren vorderingen gemaakt.

Op het overige gedeelte van het gevechtsfront in het Westen hebben zich geen gebeurtenissen van beteekenis voorgedaan.

* * *

VAN HET POOLSCH-GALLISCHE GEVECHTSTERREIN.

ST. PETERSBURG, 25 Oct. (Officieel.) De Russen hebben de Duitsche achterhoeden verscheidene nederlagen toegebracht. Zij hebben Lowicz (ten Westen van Warschau aan de Bzoera, een zijrivier van den Weichsel), Skierniewice (ten Zuid-Westen van Warschau) en Rawa (ten Zuiden van Skierniewice) met bajonetaanvallen genomen.

De Oostenrijkers en Duitschers, die naar Radom terugtrekken, bieden hardnekkigen tegenstand.

De poging der Oostenrijkers om den Russischen linkervleugel ten Zuiden van Przemysl om te trekken, is mislukt. De Oostenrijkers hebben zware verliezen geleden.

* * *

VAN HET DUITSCH-RUSSISCHE FRONT.

BERLIJN, 26 Oct. (Officieel.) Mededeeling van hedenochtend van den grooten generalen staf, uit het groote hoofdkwartier:

Op het Oostelijk oorlogsterrein zetten wij ons aanvallend optreden tegen Augustof voort. Bij Iwangorod staat de strijd gunstig voor ons. De beslissing is nog niet gevallen.

WEENEN, 27 Oct. Officieel werd gisterenmiddag medegedeeld: Voor Iwangorad maakten wij tot nu toe 8000 Russen krijgsgevangen en 19 machinegeweren buit.

Bij Jaroslaw moest zich een Russische overste met 200 man overgeven.

Bij Zalucza, ten Zuid-Westen van Sniatyn en bij Pasienicza, ten Zuid-Westen van Nadworna, werd de vijand teruggeworpen.

De plaatsvervanger van den chef van den generalen staf:
Generaal-majoor VON HOEFER.

ST. PETERSBURG (Petrograd), 27 Oct. De Duitschers zijn bij nacht van Warschau teruggetrokken over een afstand van dertig mijlen, de artillerie achterlatende, om hun terugtocht te maskeeren. Twee dagen later hebben de Russen ze (vermoedelijk de kanonnen) opgevangen. De herovering van Lowicz verzekert het bezit van het land ten Westen van Warschau.

Het Russische front strekt zich langs de geheele Weichsel uit.

BERLIJN, 27 Oct. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier:

Ten Westen van Augustof vordert de aanvallende beweging der Duitschers langzaam.

Ten Zuid-Westen van Warschau zijn alle aanvallen van talrijke Russische strijdkrachten door onze troepen afgeslagen.

Ten Noorden van Iwangorod zijn nieuwe Russische legercorpsen over den Weichsel gestoken.

* * *

NOG MEER TROEPEN IN BELGIE.

Nog steeds gaan de Duitschers voort groote troepenmassa's in Westelijke en Zuid-Westelijke richting te verplaatsen. Nadat Zaterdagmorgen de bondgenooten tot dicht bij Thilet, op 33 K.M. van Gent, waren genaderd, zijn zij daarna weder teruggedreven door versche Duitsche troepen. Zondag zijn te Gent ongeveer 10.000 Oostenrijksche troepen aangekomen. Er waren in genoemde stad toen maar weinig Duitsche militairen meer. Het is verboden per fiets van Gent in Westelijke of Zuidelijke richting te gaan; wel loopen er per dag weer twee treinen in de richting van Ter Neuzen. Deze treinen vertrekken van Wondelgem, een dorp, eenige kilometers ten Noorden van Gent.

De oorlogscorrespondent M. van „De Tijd" meldt uit Brugge, dato 25 Oct.:

Laat ik beginnen met te zeggen, dat alle praatjes, in Holland verspreid door verschillende correspondenten, in het plotseling beroemd geworden grensplaatsje Sluis, dat al die berichten, handelende over de desorganisatie en verwardheid in het Duitsche leger, volkomen onzin zijn. Ik weet, dat in de bladen vermeld geworden is, dat Duitsche officieren moedeloos en wanhopig waren, dat de uittocht uit Antwerpen als een soort vlucht werd afgeschilderd, dat de Duitsche troepen mitrailleuses in de Schelde geworpen zouden hebben enz. Van dit alles is niets aan. Het Duitsche leger, dat Antwerpen verliet, is nog volkomen intact en een uitstekende geest heerscht onder alle manschappen. De uittocht uit Antwerpen van de meeste troepen had dan ook gelijktijdig plaats met eenzelfde gebeuren in andere Belgische steden en vindt juist zijn oorzaak in het feit, dat na den val van Antwerpen de sterke bezettingen overbodig geworden zijn en het meerendeel daarvan naar het front gezonden kan worden. Wat de gevechten te Nieuwpoort—Dixmuiden—Yperen betreft, in hoofdzaak is de toestand nog steeds dezelfde. Geen van beide partijen weet te vorderen. De strijd heeft dagen gewoed in een hevigheid, zooals zelfs in Frankrijk nog niet is voorgekomen. De Engelsche vloot heeft in dezen strijd een groot aandeel genomen en tot vanmiddag donderde onophoudelijk het zware scheepsgeschut. Sinds vanmiddag echter heeft het gebulder opgehouden, nadat Ostende gedurende twee dagen gebombardeerd is.

IN DE KEMPEN.

Te Gheel is de toestand rustig en kalm. Alle Hollandsche verpleegden in het gesticht zijn welvarend. De Duitsche troepen doen vaak patrouille-tochten door de Kempen, maar gedragen zich steeds ordelijk. Somtijds worden er requisitiën ten behoeve van het Duitsche leger gedaan, doch het particulier eigendom wordt niet aangeraakt.

In Turnhout is de burgemeester gevlucht. Dezer dagen vertoefde daar een troep van 1600 man, die zeer vermoeid waren. Een zevental van dezen zouden gedeserteerd zijn. Het weekblad De Kempenaar, dat daar verschijnt komt nog steeds uit.

Nabij Moll is Zondag een Duitsche auto, waarin twee officieren en een soldaat zaten, tegen een boom terecht gekomen. De officieren werden ernstig gekwetst en de soldaat gedood.

* * *

DUITSCHE ONDERZEEBOOTEN NAAR BELGIE.

De Duitsche onderzeebooten, die thans voor Ostende tegen de Engelsche vloot opereeren, blijken reeds einde Augustus

of begin September, per spoor, op open goederenwagens, met zeildoek overdekt, uit Duitschland naar België te zijn vervoerd.

DUITSCHE ONDERZEEER IN DEN GROND GEBOORD.

LONDEN, 24 Oct. Officieel. De torpedovernieler „Badger" viel in het gezicht der Hollandsche kust een Duitschen onderzeeër aan en bracht hem tot zinken. De boeg van de „Badger" werd eetwat beschadigd.

BOMMEN OP DE STAD WARSCHAU

WARSCHAU, 25 Oct. Op twee achtereenvolgende dagen werden boven deze stad uit Duitsche vliegtuigen bommen geworpen. Den eenen dag werden 44 personen gedood en gewond, waaronder slechts negen soldaten, den anderen dag 62 personen, waaronder geen enkle soldaat, doch vele kinderen, die uit nieuwsgierigheid de straat op waren komen loopen.

52 c.M. KANONNEN.

Men meldt uit Maastricht:

Een Duitsch officier verzekerde ons te Luik, dat in Aken reeds drie 52 c.M. kanonnen gereed staan.

EEN FRANSCH SCHIP MET VLUCHTELINGEN GEZONKEN.

FOLKESTONE, 27 Oct. Het stoomschip „Queen" is hier aangekomen met 2500 Franschen, mannen, vrouwen en kinderen, voor het meerendeel boeren uit het arrondissement Pas de Calais, die aan boord van de „Amiral Ganteaume" van Calais naar Havre gingen.

De „Amiral Ganteaume" stootte in het gezicht van Boulogne op een onderzeesche mijn. Aan boord ontstond een paniek, die den dood van een dertigtal passagiers ten gevolge had, welke verdronken gedurende het overbrengen aan boord van de „Queen".

AMERIKA EN DE KATOENHANDEL.

WASHINGTON, 25 Oct. Staatssecretaris Lansing heeft aan sommige senatoren verzekerd, dat de Vereenigde Staten zullen trachten een overeenkomst te sluiten met de Europeesche oorlogvoerende mogendheden, opdat het vervoer van katoen, katoenzaad en katoenolie in neutrale schepen worde toegestaan, zelfs wanneer die schepen bestemd zijn voor oorlogvoerende mogendheden.

WASHINGTON, 26 Oct. Het staatsdepartement deelt mede, dat het van den Engelschen minister van buitenlandsche zaken, Sir Edward Grey, de verzekering ontving, dat Engeland, katoenladingen uit de Vereenigde Staten, niet als oorlogscontrabande zal beschouwen.

DUITSCHE WETTEN IN BELGIE.

Door het Duitsch burgerlijk bestuur in België wordt overwogen of en in hoeverre gedurende de bezetting ten gunste der arbeiders de Duitsche sociaal-politieke wetten, vooral betreffende de bescherming van den arbeider, kunnen ingevoerd worden.

Daarom zijn deskundigen naar Brussel geroepen, om door een vooronderzoek de hangende kwestie nader tot haar oplossing te brengen.

DE VORMING VAN EEN ENGELSCH LEGER.

De „Köln. Ztg." schrijft: Het bericht, dat in Engeland 1.200.000 man geoefend worden, is weinig geloofwaardig. Aan manschappen zal Engeland wel geen gebrek hebben, daar er op het oogenblik in Engeland genoeg werkloozen zijn, volgens de „Economist" zelfs een half millioen alleen in de katoen-industrie.

Engeland heeft echter geen personeel om de recruten te oefenen.

Daarenboven klaagt de Engelsche pers er over, dat het ministerie van oorlog niet voorbereid is op de organisatie van groote massa's, daar er geen uitrustingen en wapenen zijn.

De „Times" en vele andere Engelsche bladen schreven onlangs): Zelfs als de laatste kozak naar het Uralgebergte teruggedreven is, en de laatste huisknecht van Bordeaux is opgeroepen zal Engeland nog lang geen vrede sluiten. Het heeft tot dusverre nog slechts zijn voorhoede in het veld gezonden, het eigenlijke leger komt eerst in den herfst van 1915.

Deze uitlating bewijst, dat de mobilisatie van Engeland tamelijk langzaam van stapel loopt, en heeft daarom ontstemming gewekt in Frankrijk.

In hun officiëele opgaven becijferen de Engelschen hun verliezen tot 10 October op 1541 officieren en 32.880 manschappen. Dit is een buitengewoon hoog percentage, daar de naar het vasteland gezonden Engelsche troepen door de Engelschen zelf slechts op 200.000 man geschat worden. En sinds den 10n October hebben zij weder zware verliezen geleden.

In elk geval verontrust men zich in Duitschland niet over het Engelsche millioenenleger. In ons volksleger strijdt ieder man voor huis en hof, en niet, zooals de Engelsche soldaten voor 9, en nu zelfs voor 15 shilling soldij. Deze belofte van soldij karakteriseert voldoende de geestdrift der zoogenaamde Engelsche vrijwilligers.

Onze niet tot den dienst verplichte, en ook nog niet opgeroepen vrijwilligers, geven, ofschoon niet betaald, gaarne hun leven voor het vaderland.

Het aantal dezer vrijwilligers bedraagt in Duitschland 2.000.000 en in Oostenrijk-Hongarije 1.250.000 man. Deze drie-en-een-kwart millioen vrijwilligers worden geoefend en kunnen voor alle diensttakken geoefend worden.

Hierbij moet men dan nog rekenen de lichting 1914, welke in Duitschland en Oostenrijk te zamen 1.000.000 man telt, en waarvan het eerste deel in October 1914 opkomt.

Tegenover de 1.200.000 man van het Engelsche leger staan dus in Duitschland en Oostenrijk 4.250.000 man.

Hieruit blijkt dan ook meer dan genoeg, wat men van die Engelsche grootdoenerij moet denken.

DE STRIJD BIJ YPEREN.

De Engelsche „Times" schrijft hierover het volgende:

Nergens langs de geheele Yserlinie heeft de vijand met meer kracht en woede aangevallen dan bij Yperen, het centrum van den strijd in Vlaanderen. De Duitschers waren 250.000 man sterk. Gedurende vijf kritieke dagen werden zij door de Engelsche strijdmacht in bedwang gehouden. Onze mannen vochten grimmig in de verschansingen, terrein winnende of verliezende, naar gelang van het getij van den slag. Granaten en granaatkartetsen vielen op hen neer. Granaten van de groote, uit Antwerpen medegevoerde belegeringskanonnen wierpen de aarde in de loopgraven op en begroeven menigmaal onze daar liggende mannen. Weer en nog eens weer rukten groote troepen vijandelijke infanterie tot binnen vijfhonderd el afstand, hielden dan halt en vuurden hun salvo af. Zij hadden geen zin in een bajonet-aanval. Weer en nog eens weer sprongen onze mannen uit de loopgraven en stormden met de bajonet op hen in. Zij vluchtten, de geweren onder het loopen over hun schouder afvurende.

Vele honderden werden gevangen genomen en duizenden zijn door de kanonnen, mitrailleurs en geweren weggemaaid. Weer regenden de granaten en granaatkartetsen op onze verschansingen. Nieuwe vijandelijke infanterietroepen werden aangevuurd. De toestand werd kritiek. Het scheen, of de verdediging van onze dappere mannen door een overmacht zou moeten zwichten. Nog handhaafden zij zich, tot het Vrijdag werd en de zoo noodige versterkingen aankwamen. De positie was gered. De vijand werd 15 mijlen teruggeworpen. Dit is in het kort de geschiedenis van vijf dagen strijd in den veldslag bij Yperen. Het einde is er echter nog niet.

In ons Vaderland.

NIEUWE MINISTER VAN LANDBOUW.

's-GRAVENHAGE, 27 Oct. (V. D.) Tot Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid zal worden benoemd Frederik Eduard Posthuma, directeur van de Centrale Land en Tuinbouw Onderlingen. De Heer Posthuma woont te Amsterdam en is geboren in Friesland. In landbouwkringen is hij een bekende persoonlijkheid.

VERBOD UITVOER KAAS.

Een buitengewone St.ct. bevat een Kon. besluit van 26 dezer, waarbij de uitvoer van kaas is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Men meldt ons, dat dit verbod niet de bedoeling heeft, voor geruimen tijd allen uitvoer van kaas uit Nederland onmogelijk te maken. De minister van Landbouw a. i. wenscht echter maatregelen te nemen, waardoor bereikt wordt dat voor de binnenlandsche consumptie een voldoende hoeveelheid kaas tegen den door den minister vastgestelden prijs beschikbaar blijft. Daartoe wordt het noodzakelijk geacht, dat alle uitvoer op een oogenblik verboden wordt en een overzicht wordt opgemaakt van de op dat oogenblik in ons land aanwezige hoeveelheid kaas. Zoodra deze hoeveelheid geïnventariseerd is, waartoe bereids de voorbereidende stappen gedaan zijn, zal de minister bepalen, voor welk gedeelte van de voorradige en nog te produceeren kaas de uitvoer, onder nader vast te stellen voorwaarde, zal kunnen worden toegestaan.

UITVOER VAN JONGE PAARDEN.

Het Stbl. no. 506 bevat een Kon. besluit van den 24sten dezer, waarbij wordt ingetrokken een Kon. besluit van 3 Augustus (Stbl. no. 367) en het volgende wordt bepaald:

De uitvoer van paarden is van den dag der afkondiging van dit besluit af verboden.

Van dit verbod is uitgezonderd de uitvoer van ruinen, die den leeftijd van 20 maanden nog niet hebben bereikt en nog niet gewisseld hebben, en van veulens niet ouder dan één jaar, voor zoover daarbij in acht genomen worden de voorschriften door de ministers van landbouw, nijverheid en handel en van financiën ter zake vast te stellen.

GRAAN VOOR DE REGEERING.

De stoomschepen Gorredijk en Rijndam, die Zaterdag na veel oponthoud zijn aangekomen en beiden een partij graan voor de regeering hebben medegebracht, hebben ligplaats genomen aan de Wilhelminakade te Rotterdam, waar ze met bekwamen spoed worden gelost.

De Gorredijk heeft aan boord 5008 ton tarwe, 26,499 balen meel en bovendien nog een partij lijnkoeken en wol.

De Rijndam heeft medegebracht 3927 ton tarwe en 4362 ton maïs.

AARDAPPELEN.

In de laatste dagen heeft men zich hier te lande eenigszins ongerust gemaakt over den uitvoer van aardappelen. Dat voor die ongerustheid minder grond bestaat dan velen wellicht meenen, moge blijken uit de volgende cijfers:

Onze aardappeloogst kan voor 1914 veilig geraamd worden op 3000 millioen kilogram, (het kriel inbegrepen.)

Gewoonlijk worden hier te lande jaarlijks plm. 700 à 800 millioen kilogram tot aardappelmeel vermalen, terwijl gemiddeld 400 à 500 millioen k.g. worden uitgevoerd.

Deze uitvoer heeft hoofdzakelijk plaats in de maanden September, October en November. Tot 17 October j.l. waren uitgevoerd 120 millioen kilogram.

Ter vergelijking met andere jaren kan worden meegedeeld, dat in 1911 voor 1 November alleen naar Duitschland werd geëxporteerd 237 millioen kilogram.

Ten slotte kan nog worden opgemerkt, dat de aardappelen, die worden uitgevoerd voor het overgroote deel behooren tot soorten, die hier te lande in normale omstandigheden weinig of niet worden gegeten.

ZENDINGEN NAAR DUITSCHLAND

Men seint uit Amsterdam:

De directie der H. IJ. S. M. heeft bepaald dat bij met remboursement bezwaarde zendingen naar Duitschland of verder gelegen landen via Duitschland de remboursen zullen worden uitbetaald tegen den koers van 54 ct. per mark.

HOLLANDSCHE AUTO'S.

Van 24 dezer af mogen Hollandsche auto's de Belgische grens niet passeeren zonder pas, afgegeven door een Nederlandsch inspecteur der directe belastingen. Deze pas is dan slechts enkele dagen geldig. Vad.

VERORDENING.

De commandant van het veldleger, het militair gezag uitoefenende in Noord-Brabant, Limburg en Gelderland ten Zuiden van de Waal heeft voor de Limburgsche gemeenten en Nijmegen, Groesbeek en Ubbergen een verordening vastgesteld, waarbij ieder houder van een of meer paarden de verplichting is opgelegd deze binnen 3 etmalen bij den burgemeester der gemeente, alwaar de paarden zich bevinden, te doen inschrijven. De verordening behelst voorts verschillende andere bepalingen, welke strekken om den uitvoer van paarden te beletten.

Bij dezelfde verordening is alle vervoer in uitwaarsche of zijdelingsche richting op het terrein bedoeld bij art. 177 der wet van 26 Aug. 1882, Stbl. no. 38 — ongeveer een uur gaans van de grens — (uitgezonderd de kommen der steden) van ten uitvoer verboden levensmiddelen voor menschen en dieren verboden, tenzij de hoeveelheid niet grooter is dan redelijkerwijze geacht kan worden noodig te zijn voor de dagelijksche behoefte van dengene, voor wien of voor wiens dieren de levensmiddelen zijn bestemd.

Gelijk vervoer in groote hoeveelheden kan alleen geschieden naar kooplieden, winkeliers of neringdoenden, die bedoelde levensmiddelen voor de uitoefening van hun bedrijf noodig hebben, en wel op een z.g. binnenlandsch paspoort, te verkrijgen bij de ontvangers van 's rijks belastingen en onder borgstelling voor de dubbele waarde. Vervoer tusschen zonsonder- en -opgang is verboden.

De verordening verbiedt voorts aan particulieren grooter hoeveelheden levensmiddelen voor menschen en dieren in te slaan of voorhanden te hebben dan redelijkerwijze geacht kunnen worden voor hen zelven of hunne dieren noodig te zijn.

Eveneens aan kooplieden, winkeliers en neringdoenden om grooter voorraden in te slaan of voorhanden te hebben dan voor de uitoefening van hun bedrijven wordt vereischt.

OUDERDOMSRENTE.

Op 1 Oct. j.l. bedroeg het ontvangen aantal renteaanvragen ingevolge de artt. 369 en 370 der Invaliditeitswet 138.960.

Daarvan waren toegekend door de Rijksverzekeringsbank 117,177 en in beroep 819, totaal 117,996.

Overleden zijn 7637 rentetrekkers, terwijl 6 renten zijn ingetrokken, zoodat het aantal loopende renten per 1 Oct. bedroeg 110,353.

KIKVORSCHEN.

In verband met het jongste koninklijk besluit waarbij is bepaald, dat in het aan te wijzen gedeelte van het Rijk verboden is kikvorschen of deelen van kikvorschen ten verkoop in voorraad te hebben, te koop aan te bieden of te verkoopen of kikvorschen ten getale van meer dan tien of deelen van kikvorschen te vervoeren is door den Commissaris der Koningin in deze provincie eene aanschrijving gericht tot de Burgemeesters met verzoek om mededeeling of in hunne gemeenten het vangen en dooden van kikvorschen op zoo groote schaal plaats vindt, dat daaraan paal en perk moet worden gesteld.

LIJKVERBRANDING TOEGELATEN.

In hooger beroep heeft de rechtbank te Haarlem dr. Lissa en mr. Meijers, beklaagd van overtreding der begrafeniswet, door het doen verbranden van het lijk van dr. Vaillant in het crematorium onder Velsen, vrijgesproken.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 28 October 1914.

— De Eerw. Heer Louis van Uden, zoon van wijlen den heer J. B. van Uden, in leven gemeente-secretaris van Boxtel, heeft verleden Zondag in het klooster „Regina Coeli" te Vucht, de H. Priesterwijding ontvangen. Maandagmorgen droeg Z. E. de eerste H. Mis op in de kapel van 't Missiehuis Sparrendaal. Hij is de jongste der drie broers, die de Priesterlijke Wijding ontvingen; zij behooren allen tot de Missionarissen van Scheutveld bij Brussel. Twee hunner arbeiden reeds in de missie van den Congo, waarheen ook de jongste zal vertrekken.

Wij feliciteeren den jeugdigen Priester en zijne geachte familie van harte.

— Bij de gisteren te Breda gehouden examens voor de acte Vrije- en Ordeoefeningen der Gymnastiek, zijn o.a. geslaagd: de heer J. C. van Etten en de dames M. A. Courade, A. M. A. van Noort en M. J. Schmeink, allen te Boxtel.

— Van de hartelijkheid en 't medelijden, waarmede de Belgische vluchtelingen vóór drie weken werden ontvangen, is hier, zooals in menige andere plaats, niet veel meer te bespeuren. Niet alleen degenen, wien men gerust kan aanraden naar België terug te keeren, wordt ook menig gezin, dat zijn ongeluk tegemoet gaat, aangezegd zoo spoedig mogelijk te vertrekken. Op heden, Woensdag, verblijven nog circa 200 behoeftige vluchtelingen in onze gemeente. Bovendien nog een honderdtal, dat hier op eigen kosten verblijft.

— Eenige dagen geleden is alhier opgericht eene vereeniging van aankomende landbouwers, in 't bijzonder voor oud-leerlingen van den Landbouw-Socialen Cursus. Het doel dezer Vereeniging is om de bedrijfs- en sociale kennis, door de leden in de beide cursussen opgedaan, beter te onthouden, en hen tevens te vormen tot echte degelijke, flinke sociale landbouwers.

Tot bestuursleden dezer Vereeniging zijn gekozen: A. C. Pijnenburg, voorzitter; Adr. van Erp, secretaris en M. van Griensven, penningmeester.

Aanmelding voor het lidmaatschap kan dagelijks geschieden aan het pakhuis of aan de boterfabriek.

Moge deze nieuwe en nuttige instelling groeien en bloeien en strekken tot welvaart voor de Boxtelsche boeren.

HANDLEIDING VOOR DEN NIEUWEN GREGORIAANSCHEN ZANG.

Van de vóór enkele weken bij de N. V. Boekdrukkerij „Helmond" (Helmond) verschenen Handleiding voor den nieuwen Gregoriaanschen Zang, door een Priester der Capucijnen-Orde geschreven, is reeds de tweede druk verschenen. De eerste was in één week tijds verkocht; een bewijs, dat het werkje wel degelijk waarde heeft.

Deze tweede druk is herzien en eenigszins uitgebreid. Het boekje is ook op beter papier gebracht en van een netten omslag voorzien.

De prijs van dit voor koorzangers zoo aanbevelenswaardig boekje is slechts 10 cents, franco per post 12 cents.

R. K. TOONEEL.

Bij J. Vink Pz. te Beverwijk, is verschenen: Catalogus van Vink's verzameling van goede tooneelstukken en voordrachten, samengesteld voor R. K. Tooneelvereenigingen, Patronaten, en Drankbestrijdersvereenigingen, enz. Deze vierde uitgave overtreft alle tot heden toe verschenen catalogussen. In 82 bladzijden kan men alle mogelijke soort tooneelstukken vinden, welke voor een Katholiek tooneel geschikt zijn.

Iedereen, die van tooneelspelen houdt, kunnen wij dezen catalogus ten zeerste aanbevelen. Men heeft er keur en keuze.

RENTECOMMISSIE.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, heeft goedgevonden: in de beschikking van 1 Augustus 1913, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 7 October 1914, houdende aanwijzing van personen die ouden van dagen bij het aanvragen eener rente, als bedoeld in artt. 369 en 370 der Invaliditeitswet, behulpzaam zullen zijn, de navolgende wijziging te brengen:

binnen het gebied der rentecommissie te 's-Hertogenbosch (62), in de gemeente Esch, op verzoek in te trekken de aanwijzing van A. F. van Roosmalen, secretaris dier gemeente, en aan te wijzen H. van Zeeland, ambtenaar ter secretarie van de gemeente Boxtel.

GEMONDE. De heer M. H. v. Griensveen uit Boxtel, zal alhier in een der localen van de openbare school, op de Dinsdagavonden, een 24-uurschen cursus over veevoeder geven. Deelnemers moeten minstens 21 jaar oud zijn.

St. MICHIELS-GESTEL. De raad onzer gemeente heeft met algemeene stemmen tot hoofd van het herhalingsonderwijs benoemd, de heer L. P. Govers alhier. Het aantal deelnemers is de laatste jaren steeds achteruitgaande, even goed als het geheele openbare onderwijs.

Met Mei in het volgend jaar zal de laatste onderwijzer van bijstand op wachtgeld gesteld worden. Aan de parochiale R. K. jongens- en meisjesscholen, wordt geen herhalingsonderwijs gegeven.

BEST. Door den heer P. v. d. Broek uit Liempde, tot dusverre directeur van de coöperatieve broodbakkerij alhier, is als zoodanig ontslag genomen.

— Waarschijnlijk tengevolge van den oorlog tusschen Duitschland en België, uit welk laatste land tot dusverre de Duitschers hunne klompen betrokken, is er thans hier al vraag naar klompen voor Duitschland.

St. OEDENRODE. Twee beschonken Maandaghouders werden in het raadhuis geïnterneerd, als hebbende de grenzen der matigheid overschreden. Heel gemakkelijk ging dat nog niet, want evenals elders, bleek ook over hen een oorlogszuchtige stemming vaardig.

— Een regeling omtrent gewicht en prijs van het brood is nog niet gemaakt, doch B. en W. zullen spoedig hiervoor een regeling treffen.

— Met ingang van 1 November wordt de commies der belastingen R. Knappers overgeplaatst van St. Oedenrode naar Helmond.

EINDHOVEN. Zondagavond werd in de bovenzaal van den heer Aug. Meulemans, alhier, eene algemeene ledenvergadering gehouden, van het zanggezelschap „Het Rozenknopje. Met algemeene stemmen werd besloten „Het Rozenknopje" te ontbinden en zich aan te sluiten bij de Koninklijke Zangvereeniging „Eindhoven's Mannenkoor."

Ook de Zangvereeniging „De Phoenix" heeft zich bij genoemde vereeniging aangesloten, waardoor onder de benaming van Kon. Zangvereeniging „Eindhoven's Mannenkoor," een korps is opgericht van ongeveer 150 welgeoefende zangers.

LIESHOUT. Den 11en Nov. a.s. zal 't 25 jaar geleden zijn, dat de Eerw. Zusters van 't Moederhuis Schijndel, zich hier in ons midden vestigden.

Wat zij in die kwart eeuw voor onze gemeente geweest zijn, laat zich niet gemakkelijk uitdrukken.

Op 't gebied van opvoeding en onderwijs, door 't houden van steeds drukbezette bewaarscholen en bijzondere lagere meisjesschool, door hare zorgen bij 't godsdienstonderwijs, de voorbereiding bij kerkelijke plechtigheden, de verzorging van ouden van dagen en zieken, vooral de zware zorgen bij besmettelijke ziekten, enz. hebben zij groote, niet genoeg te waardeeren verdiensten verworven.

't Zal den Eerw. Zusters op haar Zilveren feestgetij, dan ook niet aan talrijke blijken van dankbaarheid en hoogachting ontbreken.

— De typhus is geweken; de drie lijders zijn herstellende. Een heeft reeds het liefdegesticht verlaten, de beide andere zijn reeds zoo ver gebeterd, dat ook zij spoedig huiswaarts kunnen keeren.

— Een mooie opbrengst. — Naar wij vernemen, heeft in een tuin alhier, 1½ Are grond, 30 vat van de bekende Roode Ster opgeleverd, dus 't kolossale bedrag van 2000 vat per H.A., of ruim 444 H.L.

ASTEN. In de gisteren gehouden vergadering van den Gemeenteraad is eervol ontslag verleend aan Mej. C. Meelis te Helmond als onderwijzeres aan de openbare school te Ommel. In hare plaats is benoemd Mej. G. H. Eijsbouts, thans onderwijzeres aan de Bijzondere School der Eerw. Zusters te Helmond.

ERP. Bij besluit van Heeren Gedeputeerde Staten is op 22 dezer gesloten, de door den Raad op 28 Juli j.l. voorloopig vastgestelde rekening over het dienstjaar 1913, in ontvangst op f 23590.80½ in uitgaaf op f 22837.28½ alzoo met een batig slot van f 753.52

BREDA. Mgr. Hopmans, bisschop van Breda, heeft uit Rome den officieelen benoemingsbrief ontvangen. Mgr. heeft reeds plechtig bezit genomen van zijn kathedraal en de Bisschopswijding zal geschieden op 1 November, door Z. D. H. den Aartsbisschop van Utrecht, die daarbij zal worden geassisteerd door H.H. D.D. H.H. de Bisschoppen van Haarlem en Roermond.

406e Staatsloterij.

Trekking van 26 Oct. 1914.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 100.000 no. 1513.

Prijs van f 1000 No. 2830 6239 12580
„ „ „ 400 „ 3004 13299 16990 18099 20573
„ „ „ 200 „ 7191 18291 20199
„ „ „ 100 „ 849 1164 2427 4597 10630 20621

Burgerlijke Stand.

BOXTEL.

Van 19 — 24 Oct.

GEBOREN:

Hendrikus A., z. van A. H. Nooren en G. Verdonk, Breukelen. — Johanna A. M., d. van H. de Wit en L. van Dijk, Molenstraat. — Maria E., d. van W. van der Meijden en J. Kornuijt, Nieuwstraat. — Maria N., d. van W. F. van der Plas en Th. J. Clemens, Breukelen. — Jaantje, d. van J. Mackenbach en A. Gutlich, Rotterdam.

ONDERTROUWD.

Wilem. H. Peters, 24 j., Venlo en Magdalena M. Schreven, 27 j., Breukelen.

GETROUWD:

Gerardus Wouters, 28 j., Woensel en Clasina Mandos, 28 j., Stationsstraat.

OVERLEDEN:

Maria de Pijper, 13 d., Molenstraat. — Johannes van der Schoot, echtg. van W. van Giersbergen, 75 j., Gemonde. — Theodoris van Asveldt, wedr. van A. M. Lathouwers, 77 j., Breukelen.

D. en A.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 27 Oct. Aanvoer 11720 K.G. Hoogste prijs f 1.48, laagste prijs f 1.36 middelprijs f 1.43.

's BOSCH, 27 Oct. Aangevoerd 24090 kilo's hoogste f 1.46, laagste f 1.35 middelprijs f 1.42 per kilo.

's-BOSCH, 26 Oct. Aangevoerd 142 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.60 tot f 0.66 2e kwal. f 0.54 tot f 0.60; 3e kwal. f 0.48 tot 0.54 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 24 Oct. Aanvoer 70200 eieren Hoogste prijs f 8.80, middelprijs f 8.60 laagste prijs f 8.00 per 100.

Advertentiën.

Bij deze geven wij kennis aan het geachte publiek van Boxtel, dat **VRIJDAG** a.s. beste kwaliteit

Rundvleesch

te verkrijgen is:

SOEPVLEESCH **35** cent per pond.
BRAADVLEESCH **45** cent per pond.

Aanbevelend,

J. v. d. Braak,
Breukelen.

Aanbeveling.

Ondergeteekende verklaart hiermede zijne **groote ingenomenheid met de werking** van

„Groningen," Alg. Onderl. Maatschappij t. verzekeren v. Paarden en Rundvee, gev. te Groningen, Dir. de heer F. F. Leopold,

zoowel wat betreft het onderlinge systeem, de lage premiën, alsook de directe contante uitbetaling, die hem nu weer is gebleken.

ESCH, Oct. 1914

W. v. d. LANGENBERG.

Spek! Reuzel!

Vet Spek, Mager spek, Gesmolten Reuzel, Rundvet, Rolham, Rookvleesch, Blokworst, Zult, enz.

Vraag Prijsopgaaf.

Egberts en Zoon,

UTRECHT.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz. op aanvraag.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.

het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan boven staand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiak pastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

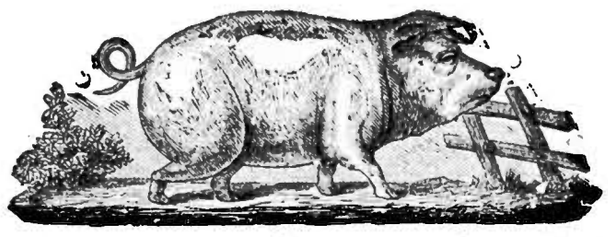

Eigengeslacht Spek!

DIK en MIDDELDIK SPEK

offreer ik steeds aan Soliede Winkeliers op gunstige conditiën tegen lage prijsen!! Adres:

Fred. van Sloten Rz.,

En Gros-slachterij. AMSTERDAM Interc. Telesh. 7500.

Influenzalijders elk jaar komt uw kwaal terug.

Waarom ?

Omdat de influenza is als een slecht gebluschte brand zij smeult:

De Influenza smeult in Uw lichaam

En 't minste tochtje doet haar soms opnieuw ontbranden.

Gij weet het al te goed, gij allen die vroeger eens aan influenza geleden hebt, met schrik ziet gij den kouden winter naderen, want elk jaar, soms reeds na den eersten guren dag, krijgt gij uw oude influenza terug.

Waarom? Omdat Uw Influenza nog in uw lichaam sluimert.
Omdat Uw Influenza onderdrukt niet genezen werd.
Omdat Uw Influenza niet in den grond behand. werd.

Slechts één middel bestaat er op heel de wereld dat in staat is Uw influenza grondig en blijvend te genezen: de **Abdijsiroop.**

Slechts één middel dat met verrassend resultaat de influenza kiemen doodt, in de afgelegenste schuilhoeken van Uw lichaam opspoort en vernietigt: de **Abdijsiroop.**

Slechts één middel dat Uw influenza voor goed zal uitroeien en zal voorkomen dat ge Uw kwaal nog eens terug krijgt: de **Abdijsiroop.**

Bedenkt als gij begint te hoesten, niezen, of zoogenaamd verkouden zijt, dat duizend tegen een, het een nieuwe influenza aanval is, welke U bedreigt. Gebruikt onmiddellijk de krachtige Abdijsiroop, te einde de opkomende nieuwe influenzaaanval in haar opkomst te smoren en Uw verouderde kwaal thans grondig en blijvend te genezen. Geen beter middel tegen asthma, borst-, keel- of longaandoening dan de Abdijsiroop.

Prijs per flacon van 230 gram f 1.—; van 550 gr. 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A KONINGS. *Gemonde*, A. v. D VELDEN V. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. v. D. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St Michiels-Gestel*, H. VAN BRUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

Copiëerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Mantel- en Manufacturen-Magazijn

Eindhoven „DE ZON" Rechtestraat

Hiermede maken wij U bekend, dat onze uitgebreide Collectie in MANTELS en MANTELCOSTUMES geheel Compleet is.

Fantasie-Paletots prima kwaliteit, Moderne Stoffen, 4.90, 5.90, 6.90, 7.90, 8.90 12.50, 14.50 17,50 en hooger.

Zwart Laken Paletots 6.90, 7.90, 8.90, 9.75, 10.50, 12.50, 14.50, 16.50.

Groote keuze Kinder-Mantels in effen Marine en Modern gekleurde Stoffen, in alle Maten en Prijzen verkrijgbaar.

Kinder-Câpes met effen en gekleurde kap, in alle grootten en prijzen voorhanden.

Gummi Regen-Mantels vanaf 5.90.

Verder brengen wij een groote uitgebreide sorteering in Dames-Blouses, Costuum-Rokken, Bonten en Bont-Chales.

ZIE ETALAGES. **ZIE PRIJZEN.**

Vaste Prijzen à Contant.

No. 88 ZATERDAG 31 OCTOBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

Van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentiën waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-78-80 te Amsterdam, Interc. Telesph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven 87, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Wagenstraat 18b, Teleph. Interc. 5311

Dit nummer bestaat it Twee Bladen.

Eerste Blad.

Aan de Vlaamsche kust.

I.

Zoo er een plekje uit België van de oorlogsrampen bevrijd had moeten blijven, dan voorzeker hadden wij gedacht aan de streek langs de Vlaamsche kust. En toch sinds dagen is dit oord het tooneel van hevige gevechten, wordt daar van weerskanten gestreden met een moed en een hardnekkigheid, gelijk men in België nog niet aanschouwde. En wie zal zeggen, dat dit het laatste bedrijf van dit gruwzame treurspel is.

Een hoek van België is den Nederlandschen toeristen minder bekend dan deze inderdaad merkwaardige streek. De meeste brengen het aan dezen kant niet verder dan Ostende, weleens de Koningin der Belgische badplaatsen genoemd; er is daar op 't gebied van kunst niet heel veel te zien, maar de feesten en uitspanningen, die men er genieten kan, zijn uitmuntend geschikt om tijd en verveling te verdrijven en velen, die de zeelucht gaan inademen verlangen niet veel anders.

De Vlaamsche kust met het daaraan sluitende achterland is niettemin een bezoek overwaard. Is men er eenmaal geweest, dan verlangt men er nog eens terug te komen. Daarbij is geen hoek van Vlaanderenland zóó innig Vlaamsch gebleven als deze streek, hoewel ze onmiddellijk tegen Frankrijk aangrenst. De bevolking is er diep aan den Vlaamschen landaard en de Vlaamsche taal gehecht, het dialect der kusten, de eigenaardige kleederdracht, de bezigheden en gewoonten, de rondborstige gulheid, van 't voorgeslacht worden er zoowel bij den gegoeden boer als bij den armen visscher in hooge eer gehouden.

We hebben deze streek bezocht 'n paar jaar geleden; dit jaar lag ze gedeeltelijk weer in ons plan, maar 't lot besliste het anders; de oorlog joeg ons Duitschland, Luxemburg en België uit. Van een bezoek aan de Vlaamsche kust kon niets komen. Toch hopen we er binnen 't jaar weer eens rond te dwalen; ongetwijfeld zal 't onder andere indrukken wezen, dan in 1912, toen er alles 'n kalmte ademde als waren voor die oude plaatsen daar de middeleeuwen nog niet voorbijgegaan.

Wat kan er verwoest wezen? Zullen wij er de menschen, met wie wij er kennis maakten, nog terugzien? En zoo dit nog 't geval is, onder welke omstandigheden zal 't dan zijn?

Daar liggen ze van Ostende af langs de kust: Mariakerke, Middelkerke, Westende, Nieuwpoort-Bains, Coxijde en La Panne. Een stoomtram loopt er ongeveer overal langs de kust achter de duinenrijen en vergemakkelijkt niet weinig het verkeer tusschen de plaatsen onderling; want spoorwegen liggen er niet.

Aan steden is de kust niet rijk; tusschen Vlissingen en Duinkerken vindt men slechts Ostende en Nieuwpoort, beide in Nederland zeer bekende plaatsen, de laatste echter minder van aanschouwing dan wel uit het historieboek. Er is al heel wat afgespeeld in die sinds lang weinig beduidende stad.

Philips van den Elzas stichtte haar in 1163 en gaf haar bijzondere voorrechten. Spoedig ging zij vooruit door den handel; het Iepersche laken vond door heur haven zijn weg naar Engeland. Die bloei, welke in de tweede helft der veertiende eeuw zijn toppunt bereikte, werd geknakt door de Engelschen, die van de stad niets overeind lieten dan de kerk en den Tempelierstoren, in de wandeling de Duiventoren genoemd.

Philips de Stoute herbouwde Nieuwpoort, gelijk men 't thans nog ziet met zijn ruime regelmatige straten, die elkaar doorsnijden gelijk de rijen van een dambord.

Was de stad ook al niet veel van beteekenis, koningen en veldheeren hechtten steeds den grootsten prijs aan haar bezit, ter wille natuurlijk van haar ligging langs de kust.

Daarom kan men in de geschiedboeken van Nieuwpoort natuurlijk lezen van slagen, beschietingen, innemingen, enz. Wijzen wij slechts op het beleg door Karel VIII in 1488, op de inneming in 1583 door Parma, wat den ondergang der stad tengevolge had, op den bekenden veldslag van 2 Juli 1600 tusschen de legers van Prins Maurits en die van Albertus en Isabella, op de inneming door den Maarschalk Löwenthal in 1745, op de inbezitneming door de Fransche sansculotten in 1792, op den terugkeer der Oostenrijkers in 1793, op de beschieting en inneming der stad door generaal van Damme in 1794, enz. enz. En in dezen oorlog... Vriend en vijand bedreigen ze en men vecht weer ter plaatse waar in 1600 de legers tegenover elkaar stonden.

In 1818 en 1820 is Nieuwpoort tijdens 't Nederlandsche gouvernement nog versterkt, maar in 1860 is men tot de slechting der vestingwerken overgegaan.

Het Belgische staatsbestuur was hiertoe min ofte meer gedwongen, want men kon er geen garnizoen houden.

De officieren kregen de zoogenaamde „polderkoorts". In de laatste vijftig jaar hoort men omtrent deze ziekte niks meer. Ze schijnt met de soldaten vertrokken te wezen.

Nieuwpoort is 'n stadje van ongeveer 4000 inwoners. Van zijn voormalige grootheid getuigen nog de hal, de kerk, het stadhuis en de Duiventoren. De hal is voor 'n jaar of twintig volgens den oorspronkelijken trant in bergsteen gerestaureerd. De kerk, nog veel te groot in verhouding tot de plaats is voor jaren al eens kleiner gemaakt, door een beuk weg te breken; een logge, zware toren, die men nooit volgens 't plan volbouwd heeft, staat er tegenaan. Er zijn merkwaardige schilderijen in de kerk, benevens eenige fraaie grafmonumenten van Spaansche legeroversten.

Het stadhuis is gebouwd in renaissance-stijl, ziet er antiek uit en bezit enkele stukken van beroemde schilders. Vele huizen hebben ook nog antieke gevels. Het schoonste werk uit den laatsten tijd zijn de sluizen. Er liggen hier zes kanalen naast elkaar, die elk 'n aparte sluis hebben: de Yser, de vaarten van Nieuwpoort—Veurne en van Nieuwpoort—Plasschendale, de weteringen der Veurne en Vladsloo-Ambachten en 't jachtkanaal van Nieuwendamme. Dit half dozijn sluizen, die zich als 'n waaier uitstrekken zijn 't werk van een bekend Belgisch ingenieur Pieter de Mey, die zich daardoor heel wat naam maakte.

Nieuwpoort zelf is eigenlijk geen badplaats, maar 't heeft zijn baden toch in de buurt. Op twintig minuten afstands van de stad is het Nieuwpoort—Baden verrezen; 't eerste Kurhaus dagteekende uit het jaar 1846. Sinds heeft die plaats aan zee snel uitgebreid. 't Is er overigens zeer kalm; 't Lijkt absoluut niet op Ostende met zijn cosmopolitisch karakter, nog op Blankenberge, waar men veel Duitschers aantreft. Nieuwpoort is de badplaats voor de Vrijzinnigen.

Daar kwamen van de rust aan zee genieten: de ministers Frère-Orban, Bara en Pirmez, generaal Brialmont, en meer anderen. Die laatste naam is in den jongsten tijd nog al eens besproken geworden. Volgens zijn plan zijn de forten om Luik en de meeste om Antwerpen aangelegd en versterkt. Beide plaatsen werden voor onneembaar gehouden. Een fort uit den Antwerpschen gordel kon 't minstens veertig dagen uithouden, Waveren-St. Catharina viel in... twee uren.

H. N. OUWERLING.

Wordt vervolgd.

Actie tegen de Onzedige Mode.

Door de Vereeniging „Vrouwenadel" te Nijmegen, is dezer dagen aan alle modemagazijnen en ateliers daar ter plaatse, de volgende circulaire verzonden:

Het kan u reeds bekend zijn, dat te dezer stede is opgericht de Vereeniging „Vrouwenadel," die ten doel heeft de christelijke beginselen, betreffende de vrouwelijke kleeding in beoefening te brengen en ook bij anderen te verspreiden.

De leden dezer Vereeniging verbinden zich, de buitensporigheden en ergernissen der huidige mode tegen te gaan, in 't bijzonder de uitgesneden, doorschijnende of opengewerkte, en de te nauw aanpassende kleedingstukken te vermijden en dat alles ook te verbieden aan haar kinderen en onderhoorigen.

Zeker is de christelijke zedeleer de onveranderlijke grondwet, waarnaar de mode zich in alles regelen moet, indien zij door de christelijke vrouw aanvaard zal kunnen worden. Nu kan niemand ontkennen of betwisten, dat de wijze waarop heden ten dage de ouderwetsche vrouw zich kleedt en — zegt men — zich kleeden moet, hinderlijk met de christelijke zedeleer en met de eer en waardigheid der vrouw in strijd is. Alle weldenkenden zijn het daarover eens, en de meest hoogstaande en gezaghebbende personen hebben in het openbaar, herhaaldelijk en duidelijk, hun oordeel, dat een scherpe veroordeeling inhield, over de huidige mode uitgesproken.

In de statuten der Vereeniging „Vrouwenadel" staat o.m. ook het volgende te lezen: „De leden zullen haar invloed gebruiken, opdat in de winkels, waar zij kopen, de modeëtalage niet onzedig of lichtzinnig zij, en haar naaisters geen artikelen vervaardigen, die de grenzen der christelijke eerbaarheid en zedigheid te buiten gaan.

In de laatste ledenvergadering is, na gehouden bespreking, met algemeene stemmen besloten, een bijzondere aandacht op dit artikel der statuten te vestigen en dienovereenkomstig de volgende wenschen uit te spreken:

1. dat in uw étalagekasten geen modellen worden uitgestald en in uw paskamers zoo min mogelijk modeplaten ter inzage liggen, welke voor een vrouw, die zich zelf respecteert, beleedigend en kwetsend moeten zijn;

2. dat er steeds modellen en platen voorhanden zijn ten gerieve van de leden onzer Vereeniging en anderen, die zich uit christelijke overtuiging niet met de onzedige eischen der mode kunnen vereenigen;

3. dat door uw bedienden personeel aan haar, die wenschen in uw winkels te koopen of in uw ateliers te laten werken, steeds algeheele vrijheid van keuze wordt gelaten, en niet — als iets van zelf sprekende — een volgens christelijke opvatting onvoegzame kleedij opgedrongen of aangeraden wordt;

4. dat het personeel zelf steeds behoorlijk en zedig, niet op een wijze, die menigeen ergernis moet geven, gekleed zij.

Het gaat hier over het hooghouden en handhaven van de christelijke beginselen in een zaak van zeker groot en algemeen belang, daarom is men zoo vrij, bovenstaand verzoek tot u te richten, en men heeft alle vertrouwen, dat u wel genegen zult zijn, aan dat verzoek te voldoen.

Namens de Vereeniging „Vrouwenadel": mej. A. Lloyd van Laethum, presidente; mevr. J. de van der Schueren—van Lamsweerde, vice-presidente; mevr. L. Schräder—Heuvelmans; mevr. J. Lohuis—van Tongeren; mej. D. van Blaricum; mej. E. van Genk, secretaresse.

Van 's levens Schaduwkant.

— Jawel, jawel, zei hij, 'k zal er voor zorgen, drie jongeheerencostuums.

Dan hing hij de telefoon weer aan den haak en liep naar het magazijn.

— Er is een bestelling voor de weduwe Bezoyen te Spijkenis, zei hij tegen den chef, drie jongeheerencostuums om uit te zoeken.

— De weduwe Bezoyen? vroeg de chef terug, nadenkend, is dat een klant?

Hij haalde de schouders op.

— 'k Weet het niet, kwam hij.

— Laat eens nakijken, beval de chef.

Na een oogenblik was hij weer terug.

— Onbekend, zei hij, maar 't zal wel goed zijn. De bode, die het bestelde, komt het halen.

— O, zoo, meende de chef. Nu laat dan maar klaar maken.

De jongeheerencostuums werden ingepakt, stonden al in een nette doos gereed, toen opnieuw de telefoon rinkelde. Hij nam de spreekbuis van den haak en luisterde.

— 'k Heb daar straks drie jongeheerencostuums besteld door de telefoon, hoorde hij zeggen, de bode van Spijkenis. Maar 'k kan ze niet meer komen halen. Kunt u ze ook laten bezorgen aan 't tramstation in de Rozestraat. Daar kom ik toch langs.

— In 't tramstation in de Rozestraat? vroeg hij terug.

— Ja, antwoordde de stem, daar kennen ze den bode van Spijkenis wel.

— O, ja, zei hij. Nou dan is 't in orde, 'k zal er voor zorgen.

— Vóór 3 uur? vroeg de stem nog.

Hij keek op z'n horloge.

— Ja, jawel, riep hij terug.

Dan liep hij naar de doozen, bestelde den knecht, ze dadelijk naar het tramstation in de Rozestraat te brengen en te zeggen, dat de bode van Spijkenis ze halen kwam. Aan de telefoon belde hij dan het tramstation op, vertelde, dat er een doos gebracht werd voor den bode van Spijkenis, of ze die in ontvangst wilden nemen en aan den bode afdragen.

— Zie zoo, mompelde hij, „dat 's in orde. 't Zal zoo wel even goed wezen.

Dien middag werd het tramstation in de Rozestraat opnieuw opgebeld.

— Is er een doos bezorgd van 't magazijn „Vooruit" voor den bode van Spijkenis? vroeg een stem door de telefoon.

De kellner, die luisterde, dacht even na.

— Ja, zei hij, dat geloof ik wel, maar wacht is even, dan zal 'k eens kijken.

Hij lei de speekbuis op het toestel, liep dan naar het buffet, zocht daar tusschen de pakjes. Dan ging hij terug naar de telefoon.

— Hallo, bent u daar nog?

— Jawel, zei een stem door de telefoon.

— De doos is er, zeide de kellner.

— Dan zal 'k even een jongen sturen om ze te halen, kwam de stem weer. Wilt u ze dan aan hem afgeven?

— Spreek ik met den bode van Spijkenis? vroeg de kellner.

— Jawel, bevestigde de stem.

— O, dan is 't goed, zei de kellner, dan zal ik er voor zorgen.

Ruim een half uur later stapte een jongetje bedrommeld de stationskamer in, keek er verlegen rond.

— 'k Moet hier een doos halen van 't magazijn „Vooruit," zei hij tegen een meneer, die er rondstapte.

Die keek verwonderd het jongetje aan.

— Een doos? O, dan zal je aan den kellner daar eens moeten vragen.

De kellner kwam er naderbij.

— Wat is er, jongen? vroeg hij.

— 'k Kom om een doos, kwam het jongetje verlegen, van magazijn „Vooruit."

De kellner keek hem aan.

— Wie heeft je gestuurd? vroeg hij.

— De bode van Spijkenis, zei het jongetje.

— O, dan is 't in orde, meende de kellner, kom dan maar mee. Vanuit het buffet haalde hij een groote doos, die hij het jongetje overreikte. Voorzichtig maar, zei hij.

Het jongetje, dat probeerde de doos onder zijn arm te werken, knikte, en stapte dan de wachtkamer uit en het station. Buiten keek hij even rond, wandelde dan weg in de richting van de brug. Toen hij de brug over was, schoot een man op hem toe.

— Zoo, heb je de doos al? vroeg hij.

De jongen knikte, hield hem meteen de doos voor.

— Hier, dat 's voor jou, zei de man, hem een dubbeltje in de hand stoppend.

Het jongetje glimlachte, mompelde iets van „dankje," liep dan haastig weg.

De man, de doos bekijkende, glimlachte ook.

Dat 's binnen, mompelde hij en stapte, de doos onder den arm, de Prins Hendrikkade af. Daar peuterde hij, doorloopend en aldoor om zich heen kijkend, het etiket los van het magazijn, stapte dan, als dat onzichtbaar geworden was, een kroegje binnen, waar hij alleen aan een tafeltje zitten ging en een glas bier bestelde. Met zijn mes krabde hij er verder het witte papier af, dat van het etiquet was overgebleven. Dan, na betaald te hebben, stapte hij weer op, de doos onder den arm. Buiten sneed hij het touw los, keek even in de doos, nam dan in de Van der Takstraat de tram naar de stad.

Een half uur later kwam hij zonder doos een bank van leening uit. Zijn hand tastte in zijn broekzak en hij glimlachte. In een hoek bij een urinoir, telde hij dan de guldens nog eens na, die in zijn zak rammelden. Dichtbij nam hij weer de tram naar de Prins Hendrikkade. En dien avond zat hij dronken in hetzelfde kleine cafetje, waar hij 's middags het papier van de doos had weggekrabd en tracteerde.

— 't Zit er aan, Arie, zei een van de bezoekers.

Hij glimlachte en knipoogde.

— Lust je er nog een? vroeg hij.

* * *

Drie dagen later vroeg de chef van het magazijn „Vooruit" aan den bediende, die de bestelling bezorgd had:

— Is er nog nog geen antwoord van de weduwe Bezoyen van Spijkenis?

De bediende schudde het hoofd.

— Neen, nog niet, zei hij.

— Enfin, meende de chef, 't is met den bode gegaan. Maar als 't er morgen nog niet is, moesten we eens opzoeken waar die bode zijn adres heeft hier.

De bediende knikte. Hij durfde niet zeggen, dat de bode het niet had afgehaald.

Den volgenden dag werd het adres van den bode opgezocht. Die kwam zelf naar het magazijn, vertelde, dat hij van niks wist.

— Maar is 't dan niet aan den bode afgegeven? vroeg de chef.

Aarzelend, angstig vertelde de bediende, dat hij op verzoek door de telefoon, de doos aan 't tramstation in de Rozestraat had laten brengen.

— 'k Dacht, dat het net zoo goed zou wezen, zei hij, ze kenden daar toch den bode.

— Net zoo goed zou wezen, viel de chef uit. Ben je nou gek?

De bediende keek naar zijn schoenpunten.

— Dat is natuurlijk niet in orde, ging de chef voort. Maar de schade, die we er van hebben, is voor jou rekening.

De bediende verbleekte. Hoe moest hij van zijn klein inkomentje zoo'n schade vergoeden.

Dienzelfden dag werd er geïnformeerd aan 't Tramstation in de Rozestraat. Maar daar wisten ze 't niet precies meer. Ze herinnerden zich nog wel iets van een doos voor den bode van Spijkenis, maar er werden dagelijks zooveel pakjes bezorgd. Toen werd de politie in den arm genomen. En een paar maanden later bleek voor de rechtbank, hoe het precies gebeurd was.

Opstand in Transvaal en Oranje-Vrijstaat.

Betrekkelijk een nieuw uitgebroken opstand onder de Transvaalsche Boeren tegen het Engelsche gezag, lezen wij in de Times het volgende:

„De gouverneur-generaal van het Vereenigd Zuid-Afrika heeft den minister van Koloniën van Engeland medegedeeld, dat de regeering van het Vereenigd Zuid-Afrika het volgende heeft gepubliceerd:

Het gouvernement moet tot zijn diep leedwezen aankondigen, dat op aanstichting van enkele op den voorgrond tredende personen een groot aantal personen in het Noorden van den Oranje-Vrijstaat en het Westen van Transvaal zich hebben laten verleiden om een aanslag te plegen tegen het gezag van het gouvernement en een gewapenden opstand en rebellie tegen het gouvernement hebben voorbereid.

Ofschoon reeds sedert eenigen tijd het gouvernement kennis droeg van de voorbereidingen tot dezen opstand, heeft de regeering nog alle mogelijke maatregelen genomen om bloedvergieten te vermijden en den vrede te bewaren.

Intusschen kwam het gouvernement te weten, dat de burgers en militairen van den Noordelijken Oranje Vrijstaat opgeroepen zijn onder het gezag van generaal Christiaan de Wet en in West-Transvaal onder gezag van generaal Beijers.

Gewapende revolutionaire commando's bestaan reeds en de stad Heilbron is reeds bezet. De vertegenwoordigers van de regeering, die er zich in bevonden, zijn gevangen genomen. Te Reitz heeft men een trein aangehouden en gewapende burgers van de landweer ontwapend.

Onder deze omstandigheden is de taak van de regeering duidelijk. Met sterke hand dient zij in deze op te treden en

alle noodzakelijke maatregelen zijn dan ook genomen.

De zeer groote meerderheid van burgers in iedere provincie van Vereenigd Zuid-Afrika is volkomen loyaal en wijst vol verontwaardiging het idee van oproer van zich. Wanneer zij zich den toestand bewust zijn, zullen zij zonder twijfel alle hulp aan het gouvernement bieden om de orde te herstellen en zij zullen zich angstvallig onthouden van het geven van eenige aanmoediging aan de opstandige beweging.

Alle loyale burgers van het Vereenigd Zuid-Afrika moeten daarom op hun hoede zijn en bereid zijn, de regeering alle inlichtingen te geven en alle hulp, die van hen zou gevraagd worden. Burgers, die om de een of andere reden schuldig waren aan ongehoorzaamheid, behoeven niets te vreezen van de regeering, zoolang zij rustig blijven en zich van daden van geweld of vijandschap tegen het gezag der Unie-regeering onthouden."

* * *

Tot zoover de „Times". Onzerzijds worde hierbij het volgende aangeteekend :

De actie van generaal Beijers is, het niet-onverwachte gevolg van zijn aftreden als opperbevelhebber van de actieve burgerwacht. Door den hoogen rang, welken hij bekleed heeft, is hij uitstekend op de hoogte van al de plannen der regeering. Zijn invloed valt ook niet te onderschatten, te meer, daar deze ondersteund wordt door dien van een man als Christiaan de Wet, den populairen generaal uit den Boerenoorlog, en generaal Kemp, den vertrouweling van de la Rey.

De opstandelingen hebben het oogenblik goed gekozen. Het Zuid-Afrikaansch expeditie-korps is tegen Duitsch Zuid-West-Afrika opgerukt, terwijl de imperiale troepen hoogstwaarschijnlijk reeds naar het Europeesche oorlogsterrein vertrokken zijn.

Het is nu slechts de vraag, of generaal Botha, die de Engelsche regeering trouw blijft, bij machte zal zijn om het verlangen naar vrijheid en onafhankelijkheid, dat nog steeds in het hart van vele Boeren woont, in te toomen, en of hij zijn grooten invloed zal kunnen behouden. Zoo ja, dan zal deze opstand op een mislukking uitloopen, zoo neen, dan zal Engeland hier nog een zwaren strijd te voeren hebben, om zijn suprematie te bewaren, en zal in elk geval zijn actie tegen de Duitsche koloniën een gevoeligen knap krijgen, zoo zij niet geheel verlamd wordt.

* * *

LONDEN, 28 Oct. Het bericht van een nieuwen opstand in Zuid-Afrika heeft heel wat minder indruk in Engeland gemaakt, dan men zou gemeend hebben, daar iedereen over het algemeen overtuigd is, dat deze opstand ondanks het grooter gezag van de leiders, even weinig succes zal hebben als die van Maritz. Van den anderen kant heeft men een absoluut vertrouwen, dat Botha en Smuts den toestand zullen beheerschen.

De bladen meenen zelfs, dat de opstand een gelukkige uitwerking zal hebben, en de loyale Boeren en Engelschen nader zal brengen tot de regeering op een wijze, zooals nooit is geschied. Maar of de opstand spoedig mislukt, zooals waarschijnlijk is, dan wel of hij niet mislukt, hij kan geen zekeren slag toebrengen aan de militaire macht van het rijk en geenszins den wil doen wankelen van de volkeren des rijks om den oorlog voort te zetten tot de vijand overwonnen is, niet alleen in Europa, maar in de geheele wereld.

* * *

KAAPSTAD, 30 Oct. Botha meldt, dat de opstandelingen onder commando van Beijers uiteengeslagen zijn en dat zij zich waarschijnlijk niet meer zullen vereenigen. Beijers is op de vlucht men weet niet waarheen.

Kolonel Brits meldt, dat de poging tot overwelding der Kaapprovincie volkomen verijdeld is.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Het wordt nu al 3 maanden dat de vreeselijke oorlog een groot gedeelte van Europa in vuur en vlam heeft gezet, terwijl bloed en tranen zich als het ware gemengd hebben in de meest beschaafde landen van ons werelddeel.

En helaas, het einde is nog niet te voorzien. Integendeel, het schijnt nog niet genoeg te zijn.

Het aantal oorlogvoerende landen is voorloopig althans met één vermeerderd. We zeggen voorloopig, want het ware niet onmogelijk, dat er nog meer volgden.

De 15e oorlog staat op het uitbreken of liever, kan al als uitgebroken beschouwd worden. Turkije heeft niet langer zijn neutrale terughoudendheid kunnen bedwingen en Rusland den handschoen toegeworpen. De bekende Zwarte Zeehaven Theodosia, in de Krim, is door de kanonnen van een Turkschen kruiser beschoten en de roemruchte „Vliegende Turk," de „Hamidieh" heeft Novorossisk bedreigd en zal die stad misschien spoedig komen bekogelen.

De motieven tot dit Turksche optreden liggen op het oogenblik nog geheel in het duister. Avontuurzucht, of voorzorgsmaatregel of wel een representaille-daad tegen een gevaarlijke bedreiging van Rusland? Er valt op het oogenblik nog geen antwoord op te geven. En wat komen in dezen onzaligen tijd, nu men alleen met feitelijkheden maar schijnt rekening te houden te hebben, er ten slotte ook motieven op aan! Het feit is, dat Turkije tegenover Rusland een oorlogsdaad bedreven heeft en dat dus beide machten met elkaar als in staat van oorlog verkeerende te beschouwen zijn.

Turkije heeft daarmede de zijde gekozen van Duitschland en Oostenrijk, en zal nu wel vooral zijn hulp bieden tegenover den gemeenschappelijken Russischen vijand, door een ageeren aan de Klein-Aziatische grens, in de Kaukasische provincies, waar de roerige toestand Rusland toch reeds dringt, elders moeilijk te missen troepen samen te trekken.

Het meest ernstige gevolg van de oorlogsdaad van Turkije is echter, dat nu zoo goed als zeker de Balkanbrand met niet te weerhouden heftigheid gaat uitlaaien. Griekenland zal zoo goed als zeker de daad van Turkije door vijandelijkheden ook aan zijn kant laten volgen. En zullen dan Roemenië en Bulgarije, midden tusschen de strijdende machten inliggende, zich nog onzijdig kunnen houden?

Zoo luidt het verrassende optreden van Turkije waarschijnlijk weer een nieuw bedrijf in van het zoo tragische oorlogsdrama... een nieuwen Balkanoorlog met al zijn verschrikkingen!!

* * *

Van het Westelijk oorlogstooneel worden geen bijzonderheden van eenige beslissende beteekenis gemeld. De strijd in West-Vlaanderen woedt nog steeds met eene hevigheid, die geen wederga kent, doch behalve de berichten in ons tweede blad vermeld, kwam tot heden geen bijzonder nieuws in, hoewel toch te verwachten is, dat hier binnenkort feiten van groote beteekenis, als het ware een begin moeten maken van het einde.

* * *

De gewichtige dingen, die aan den Russischen kant zijn voorgevallen, zijn ook al wijd en breed in ons tweede blad beschreven, terwijl tot op heden geen nadere berichten van nieuwe oorlogsfeiten inkwamen.

* * *

In Zuid-Afrika schijnt volgens de Engelsche berichten — en andere zullen ons uit dat deel van de wereld voorshands niet bereiken — de opstand al voor een deel gedempt. Generaal Beyers op de vlucht is een kwaad voorteeken.

DE OORLOG IN BELGIE EN FRANKRIJK.

Als vervolg van de berichten in het Tweede Blad, laten wij hier nog enkele telegrammen volgen :

BERLIJN, 29 Oct. Uit het groote hoofdkwartier werd hedenmorgen gemeld :

Onze aanval ten Zuiden van Nieuwpoort wint langzaam veld. Bij Yperen is de strijd onveranderd.

Ten Westen van Rijssel hebben onze troepen goede vorderingen gemaakt. Verscheiden versterkte stellingen van den vijand werden genomen. Zestien Engelsche officieren en meer dan 300 man werden gevangen gemaakt en vier kanonnen veroverd.

De Engelsche en Fransche tegenaanvallen werden overal afgeslagen.

Een voor de kathedraal van Reims opgestelde Fransche batterij met waarnemingsposten op den toren van de kathedraal, moest onder vuur worden genomen.

In het Argonnenwoud werd de vijand uit verscheidene loopgraven geworpen. Er werden eenige machinegeweren buitgemaakt.

Ten Zuid-Oosten van Verdun werd een heftige Fransche aanval teruggeslagen. Bij den tegenaanval drongen onze troepen door tot de vijandelijke hoofdstelling, die zij in bezit namen. De Fransche leden zware verliezen.

Ook ten Oosten van de Moezel werden alle operaties van den vijand, die op zichzelve tamelijk onbeduidend waren, teruggeslagen.

PARIJS, 29 Oct. Het communiqué van hedenmiddag 3 uur, luidt :

Gisteren hebben wij vorderingen gemaakt op verschillende punten, vooral rond Yperen en ten Zuiden van Arras.

Tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden is niets nieuws voorgevallen.

Tusschen de Aisne en Argonne hebben wij eenige vijandelijke loopgraven veroverd. Geen enkele gedeeltelijke aanval, door den vijand ondernomen, is geslaagd.

Wij zijn eveneens vooruitgerukt in het bosch van Apremont.

PARIJS, 29 Oct. Het communiqué van elf uur 's avonds zegt, dat er volgens de laatste berichten geen nieuws van beteekenis valt te melden.

BERLIJN, 30 Oct. Volgens de „Lokal-Anzeiger" zijn de berichten over den toestand in de Fransche kuststreek die spoedig door de Duitschers zal worden bezet, zeer ongunstig voor de verbondenen.

Gevluchte inwoners uit het stadje Bergues, verhalen aan Belgen, dat er niet genoeg soldaten zijn op het Noordelijk front. De versche Engelsche troepen zijn zoo slecht onderwezen, dat men ze slechts bij kleine getallen in het gevecht kan zenden. De artillerie wordt alleen door Franschen bediend. De verwarring is onbeschrijfelijk; niets schijnt ordelijk te kunnen geschieden.

LONDEN, 30 Oct. De militaire correspondent van de „Times" zegt :

Het groote offensief tegen Calais schijnt mislukt te zijn. Thans is 't de vraag, wat de keizer en zijn gevolg van 1500 raadgevers willen doen.

Naar gemeld wordt, overtreffen de Duitsche verliezen in de laatste tien dagen, al de vorige en de keizer ziet nu op beide grenzen de nederlaag voor zich, terwijl de vijanden van Pruisen dagelijks sterker worden.

LONDEN, 30 Oct. (V. D.) De correspondent van de „Daily Cronicle" seint aan zijn blad, dat in den morgen van Donderdag de Duitschers hun aanval hebben gestaakt. Zij werden 6 mijlen in de richting van Ostende teruggedreven. Uit Oostende zou zich een deel van het Duitsche leger hebben teruggetrokken.

PARIJS, 30 October. Officieele kennisgeving van vanmiddag drie uur.

Op onzen uitersten linkervleugel heeft het Belgische leger het dal van den benedenloop der Yser onder water gezet, 't geen de Duitschers, die de rivier waren overgetrokken, heeft genoodzaakt tot den terugtocht, tijdens welken zij hevig zijn beschoten door de Fransche en Belgische artillerie.

De Duitschers hebben gisteren zeer hevige tegenaanvallen gedaan op Fransche en Engelsche troepen, die ten noordoosten en ten oosten van Yperen oprukten. Zij hebben echter onzen opmarsch niet kunnen stuiten.

Engelsche troepen, die op verscheidene punten ten noorden van La Bassée werden aangevallen door een vijandelijke overmacht, hebben door een krachtig offensief het in die streek verloren terrein herwonnen. Voorts hebben de Engelschen de aanvallen der Duitschers op verscheidene andere punten van hun front afgeslagen en hun aanzienlijke verliezen toegebracht.

Alles bijeengenomen hebben wij bijna overal vorderingen gemaakt, met name bij enkele dorpen tusschen Atrecht en Albert, op de heuvels op den rechterover der Aisne, beneden Soissons en ten noorden van Verdun.

SAS VAN GENT, 30 Oct. (V. D.) Onze correspondent te Gent seint uit Sas van Gent, dat honderden Duitsche soldaten zich te Gent van burgerkleeding trachten te voorzien en de Hollandsche grenzen beproeven te overschrijden.

FRANKFORT, 30 Oct. (V. D.) Aan de „Frankfurter Zeitung" wordt uit Parijs gemeld, dat Woensdag een Zeppelin-luchtschip boven de stad 6 bommen wierp. 3 ervan veroorzaakten belangrijke schade. 8 personen werden gedood en een groot aantal gewond. Eenige Fransche vliegers trachten het luchtschip aan te vallen, dat in de wolken verdween.

* * *

VAN HET POOLSCH-GALICISCHE FRONT.

St. PETERSBURG, 29 Oct. De Russische groote generale staf deelt mede: Den 28sten dezer hebben wij den tegenstand van de laatste vijandelijke strijdkrachten, die nog steeds trachtten zich ten Noorden van Pilitsa te handhaven, gebroken.

Op het front aan gene zijde van de Weichsel, zijn alle Duitsche en Oostenrijksche troepen in vollen aftocht. Wij hebben Strykof (ten N.O. van Lodz), Reczkof (ten Zuiden van Strykof) en Novomiasto (Nowemiasto, ten N.O. van Krakau?) bezet.

Russische ruiterij is Radom binnengetrokken. Wij hebben verscheidene duizenden krijgsgevangenen gemaakt, kanonnen, tientallen machine-geweren en leger-automobielen vermeesterd.

WEENEN, 30 Oct. De generale staf heeft hedenmiddag officieel het volgende medegedeeld :

Op het Noord-Oostelijk oorlogstooneel zijn gisteren geen gevechten van beteekenis geleverd.

De laatste dagen zijn pogingen van de Russen om door te dringen tot de streek van Turka (in de Karpathen, ongeveer 50 K.M. ten Z.Z.W. van Sambor) met succes afgeweerd.

BERLIJN, 29 Oct. Het groote hoofdkwartier meldt :

Op het Noord-Oostelijk oorlogstooneel gaan onze troepen aanvallend voort. Gedurende de jongste drie weken werden hier 13.500 Russen gevangen genomen, 30 kanonnen en 69 machinegeweren buitgemaakt.

Op het Zuid-Oostelijk oorlogstooneel hebben de toestanden zich sedert gisteren niet gewijzigd.

* * *

TURKIJE OPENT DE VIJANDELIJKHEDEN TEGEN RUSLAND.

BERLIJN, 30 Oct. (V. D.) Het Petersburger Telegraafbureau meldt : dat in den voormiddag tusschen half tien en half elf een Turksche kruiser het station en de stad Teodosia (in de Krim) bombardeerde. De Grieksche kerk, de Kathedraal en de pakhuizen aan de haven werden beschadigd. Een soldaat werd gewond. Het filiaal van de Russische Bank voor den buitenlandschen handel geraakte in brand.

De kruiser stoomde daarna weg in Zuidwestelijke richting.

Te Novorossisk eischte de kruiser Hamidieh dat de stad zich zou overgeven en de staatseigendommen zou uitleveren. Indien de stad dit weigerde zou ze gebombardeerd worden. De consul en de beambten werden gevangen genomen. Daarna verdween de kruiser.

OORLOG TUSSCHEN RUSLAND EN TURKIJE.

LONDEN, 30 October. Turksche oorlogsschepen zijn de Russische oorlogshaven Odessa ingevaren en hebben de Russische oorlogsschepen aldaar beschoten.

De Russische gezant te Konstantinopel is teruggeroepen.

* * *

DE ONZIJDIGHEID VAN BULGARIJE?

LONDEN, 29 Oct. De bladen bevatten een telegram, volgens hetwelk de Bulgaren op den Donau een Russische kanonneerboot beschoten hebben, die een convooi benoodigdheden voor het Servische leger begeleidde.

* * *

DE BLOEDIGE SLAG AAN DE YSER.

Aan een lang verslag in de „Tijd" over de bloedige gevechten aan de Yser, ontleenen we de volgende regels:

„Neen, dat is geen oorlog meer, maar een door waanzin ingegeven slachting. Duizenden gewonden strompelen met gebroken ledematen weg van het gevechtsterrein, of liggen hoog „opgestapeld" in allerlei soort voertuigen, die in trieste processie noordwaarts trekken. Duizenden dooden liggen verspreid op de velden. Ze worden niet meer begraven, er is geen tijd en er zijn geen menschen voor; wagens en artillerie rijden over de ongelukkigen heen, als vormden zij een hoop vuilnis. Niemand heeft op het oogenblik een flauw begrip van de ontzettende offers, die elk oogenblik vallen in den krankzinnigen strijd.

In „Couronne" logeert en houdt zitting de generale staf en vandaar worden de orders gegeven en worden de duizenden versche troepen, die elk oogenblik aankomen, naar het gevechtsterrein gericht. „We moeten winnen, we moeten vooruit," is de algemeene leus. Hoe vele dooden er bij vallen, die overweging komt pas in de tweede plaats.

De straten hier te Ostende en de omliggende gemeenten, zijn vol met gewonden, die haast niet gaan kunnen, die niet half voldoende verbonden zijn. Alle ziekenhuizen en groote gebouwen liggen vol en voor de nieuw aangekomenen is geen plaats meer. Ze moeten maar zien hoe ze terecht komen en het koortsige lichaam maar laten rusten op een stoel in een café en de pijnen trachten te verdrijven met bier of wijn.

Gistermiddag ben ik de omstreken weer af geweest tot bij Leke en Middelkerke. Daar staat het Duitsche geschut, maar het werkt niet meer; de granaten kunnen slechts neerploffen in groepen, waar Engelschen en Duitschers handgemeen zijn. Het is geen strijd meer van kanonnen, maar van bajonetten. De officieren drijven hun manschappen naar voren en met gevelde bajonet rukken ze in gesloten gelederen op de loopgraven der Engelschen aan, die hen in flegmatische kalmte afwachten en hen dan als honden neerschieten. En als de lijken der Duitschers barricaden gevormd hebben, worden nieuwe troepen naar voren gedreven om te trachten over hun makkers heen naar voren te komen. Naar Duinkerken en Calais moeten ze. Dat schijnt een ijzeren bevel, van hooger hand gegeven, en hetwelk de officieren schier tot waanzin drijft in het spelen met menschenlevens. En de mannen, die daar den dood tegemoet gaan, of zwaar verwond uit den strijd terugkeeren, ze zijn niet kwaad op de officieren, alles geschiedt immers ten beste van het vaderland."

In ons Vaderland.

VERBODEN UITVOER VAN BOTER.

Stct. no. 255 bevat een Kon. besluit van den 29sten October 1914, waarbij is goedgevonden en verstaan te bepalen, dat de uitvoer van boter is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit. De Regeering behoudt zich voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

* * *

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel ad interim :

Gezien de wet van 3 Aug. 1914 (Stbl. no. 344);

Mede gezien het Kon. besluit van 29 October 1914 (Stbl. no. 510); heeft goedgevonden te bepalen :

Art. 1. Boter, niet voorzien van het Rijksmerk, mag niet worden uitgevoerd.

Art. 2. Gecontroleerde boter mag enkel uitgevoerd worden, wanneer de partij gedekt is door een bewijs van toelating tot uitvoer.

De bewijzen van uitvoer worden alleen verstrekt aan die bereiders van gecontroleerde boter, die dertig procent van hunne productie voor het binnenlandsch verbruik beschikbaar stelden of afleverden.

Met gecontroleerde boter wordt gelijkgesteld de boter, welke overeenkomstig de bepalingen der Boterwet onder toezicht van Rijksambtenaren in margarinefabrieken uit aldaar aangevoerde melk is bereid.

Art. 3. De uitgifte van de bewijzen van toelating tot uitvoer geschiedt volgens voorschriften, door den ondergeteekende vast te stellen, vanwege het hierna genoemde Centraal Bureau door tusschenkomst der botercontrolestations.

Art. 4. Als rechtspersoon erkende vereenigingen, die zich den verkoop van boter der bij hare organisatie aangesloten fabrieken ten doel stellen, worden als bereiders beschouwd.

Art. 5. De maximum-boterprijs wordt voor binnenlandsch verbruik voor den verkoop engros van maand tot maand vastgesteld.

Voor kleinere verpakkingen wordt deze prijs verhoogd met de gebruikelijke verhoogingen.

Art. 6. De detail-prijs van boter wordt per K.G. in maximum bepaald op 20 cents boven den in artikel 5 bedoelden engrosprijs.

Voor speciaal verpakte boter kan in overleg met het hierna genoemde Centraal Bureau een verhoogde prijs worden toegestaan.

Art. 7. Er is een Centraal Bureau, gevestigd te 's-Gravenhage, en belast met :

a. het doen uitoefenen van controle op de naleving van de hiervoor genoemde regelingen;

b. de uitgifte van de bewijzen van toelating tot uitvoer.

Art. 8. Op verzoek van belanghebbenden, kan het Centraal Bureau de hiervoor genoemde bepalingen niet toepasselijk verklaren op partijen boter, die bij het inwerkingtreden dezer bepalingen opgeslagen waren in magazijnen, opslagplaatsen of andere bewaarplaatsen, wanneer zulks op gronden van billijkheid wenschelijk wordt geacht.

* * *

Ter uitvoering van bovenstaande beschikking, heeft de minister voorschriften vastgesteld, terwijl hij verder ter kennis brengt, dat zij, die boter wenschen uit te voeren, welke zich bij de inwerkingtreding van het kon. besluit in magazijnen, opslagplaatsen of andere bewaarplaatsen bevond, zich met hun aanvragen om vergunning tot uitvoer ten spoedigste hebben te wenden tot het Rijks Centraal Bureau voor den uitvoer van boter, 42 A, Buitenhof, 's-Gravenhage, of tot den Rijkszuivel-inspecteur te Utrecht.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

In verband met de aangeplakte mededeeling te Roosendaal, dat de verstrekking van levensmiddelen aan vluchtelingen eerst zou worden ingekrompen en daarna geheel zou opnouden, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken inlichtingen ingewonen en onmiddellijk gelast dat zulks niet zou gebeuren, maar dat Belgische vluchtelingen, die willen blijven, desnoods op rijkskosten van het noodige moeten worden voorzien.

Naar aanleiding van allerlei geruchten heeft de minister van Binnenlandsche Zaken telegrafisch een instructie gezonden aan de commissarissen van de koningin, houdende verzoek den burgemeesters te willen medeeelen, dat het oefenen van een zachten drang op de Belgische vluchtelingen om terug te keeren, volstrekt niet meebrengt, dat die drang zou ontaarden in een directen of indirecten dwang, om het Nederlandsche grondgebied te verlaten. Dit zou geheel in strijd zijn met de eischen van onze gastvrijheid. De vluchtelingen blijven geheel vrij, al of niet terug te keeren. Zij behooren, voor zoover zij onvermogend zijn van het noodige te worden voorzien.

Blijkens een bericht in de Avondster verblijven thans in Bergen-op-Zoom nog ongeveer 26000 Belgische vluchtelingen, n.l. 15000 bij de verschillende inwoners der stad en ruim 11000 in een aldaar ingericht kamp.

BELEEFD AFGEWEZEN.

Naar de „N. Ct." thans met zekerheid kan mededeelen, heeft de Engelsche regeering eenige dagen geleden aan onze regeering een niet onbelangrijk geldelijke bijdrage aangeboden om in de kosten van het onderhoud der Belgische vluchtelingen te helpen voorzien.

Onder betuiging van haar hooge waardeering voor dit aanbod, heeft onze Regeering daarvoor evenwel bedankt, omdat zij van oordeel was, dat ons land de kosten van de zorg, die het uit vrijen wil op zich nam, zelf behoorde te dragen.

Het Persbureau Vaz Dias meldt, dat de aangeboden som f 600.000 bedroeg.

ENGELAND EN DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

In de „Times" vinden wij onder den titel „Gastvrij Holland" een artikel, waarin er op gewezen wordt, dat de verzorging van niet minder dan 700.000 Belgen, d.w.z. meer dan een tiende der eigen bevolking, door Nederland op den duur niet zal zijn vol te houden, en waarin ten slotte de vraag wordt gesteld, of er niets zou kunnen gedaan worden om, nu de Nederlandsche regeering voor directen steun door de Engelsche bedankte, een aanzienlijk deel der behoeftige Belgen naar Engeland over te brengen.

BESTENDIGING VAN DEN STAAT VAN BELEG.

Wederom is bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend, tot bestendiging van den staat van beleg, van een gedeelte van het grondgebied des Rijks, verklaard bij Koninklijk besluit van 25 September 1914 (Staatsblad no. 463), aangezien de omstandigheden nopen dien staat te doen voortduren.

VERGRIJPEN TEGEN DE KRIJGSTUCHT.

In het huis van bewaring te 's-Hage zijn thans een 60-tal militairen gedetineerd, die allen voor den krijgsraad te 's-Hage moeten terechtstaan, wegens ernstige vergrijpen tegen de krijgstucht. Vooral komen veelvuldig voor dienstweigeren en bedreigingen met woorden en gebaren en zelfs mishandeling van meerderen. Het zijn vooral deze vergrijpen, die zeer zwaar door den krijgsraad gestraft worden.

ROGGE ONBRUIKBAAR GEMAAKT.

De gemeentepolitie te Hoogeveen heeft ten huize van een der notabele ingezetenen een groote partij rogge ontdekt, vermengd met haver.

Van deze wetsontduiking is kennis gegeven aan bevoegde autoriteiten te Assen.

EEN NIJMEGENAAR GEARRESTEERD.

Een Nijmegenaar, de heer J. C. J., handelaar in spek, boter, kaas, enz., was dezer dagen met een met deze artikelen volgeladen auto naar België gegaan om te trachten daar handel te drijven. Dinsdag werd hij door Duitsche militairen aangehouden en gevankelijk naar Brussel vervoerd, terwijl de auto met inhoud in beslag genomen werd.

Een andere Nijmegenaar, de heer L., die hem op zijn tocht vergezelde, werd vrijgelaten, en is te Nijmegen teruggekeerd.

Van den heer J. heeft men nog niets anders vernomen. Tel.

EEN OOR IN EEN LUCIFERSDOOSJE.

Te Langezwaag (Opsterland) heeft, naar de „Tel." meldt, zekere H. M., bij een twist, ontstaan door huisvredebreuk, den persoon van P. J. H., een oor afgebeten. Toen deze laatste hiervan aangifte deed bij de politie, had hij het afgebeten oor als overtuigingsstuk bij zich in een... lucifersdoosje.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 31 October 1914.

— Men vraagt ons van verschillende zijden, of het juist is, dat voor de verpleging en verzorging van Belgische vluchtelingen niet meer vergoed wordt, dan 30 à 35 cts. Hoewel wij daaromtrent geen besliste zekerheid hebben, meenen wij toch, dat als vergoeding voor Boxtel een hooger bedrag is toegestaan. De snelle verplaatsing der vluchtelingen van hier naar elders, waardoor de onderhoudskosten enorm stegen, rechtvaardigen een aanmerkelijk hoogere uitkeering dan 35 cts. Dat voor kinderen een lager bedrag gegeven wordt dan voor volwassenen, valt niet te misbillijken, dat lag voor de hand.

— Voor vluchtelingen, die familieleden zoeken, deelen wij nogmaals het volgende mede :

Voor vermisten wende men zich naar het Regeeringsbureau, Lange Voorhout Den Haag. Voor geïnterneerde soldaten tot het Regeeringsbureau, Kneuterdijk, Den Haag.

Wie inlichtingen wenscht over personen, eigendommen, toestanden, enz. te Antwerpen, wende zich tot het Nederlandsch-Belgisch Inlichtingen-Bureau, Brugstraat, Roosendaal. Dit Bureau is door tusschenkomst van een Antwerpsch Bureau, dat aldaar op de Kunstlei gevestigd is, in staat menige inlichting te geven.

Men geve naam en woonplaats, ook de tijdelijke op, verder een nauwkeurige aanwijzing van personen of zaken waaromtrent men inlichtingen wenscht.

Om te weten of Belgische soldaten, die hier niet geïnterneerd zijn zich misschien in Frankrijk, Engeland of Duitschland bevinden, schrijve men aan het Internationaal Bureau van 't Roode Kruis te Genève, (Zwitserland.)

— Wij wezen er in 't vorig nummer op, dat men op vele plaatsen een sterken drang oefende op de vluchtelingen, om naar hunne woonplaats terug te keeren, en eveneens, dat dit tegenover een massa uitgewekenen niet te verantwoorden is.

De regeering schijnt ook te hebben ingezien, dat zij met hare aansporing aan de Burgemeesters om een „zachten drang" uit te oefenen op den verkeerden weg was, want nu heeft zij dezelfde Burgemeesters op 't hart gedrukt de vluchtelingen vrij te laten om al of niet terug te keeren en de behoeftigen onder hen van 't noodige te voorzien.

Intusschen zijn velen voor den drang bezweken en verblijven thans nog een vijftigtal behoeftige vluchtelingen in onze gemeente, waarvan er 43 verblijven op de zaal van 't Jongenspatronaat bij de Eerw. Fraters, die voor hen zorgen op een wijze, boven allen lof verheven.

— De levendige aardappelhandel, die hier voor het uitvoerverbod heerschte, is heel wat verslapt. Een gevolg daarvan is, dat de prijzen beginnen te dalen.

Vele landbouwers maken zich erg ongerust. Ze zijn bang, dat de regeering ook een vleeschverbod wil uitvaardigen. Wanneer dan verder een gedeelte van den roggevoorraad zou opgevorderd worden, tegen een prijs van 4 gld. beneden den handelsprijs, zou 't er slecht gaan uitzien, voor de boeren, te meer omdat de regeering er niet in geslaagd is het land van niet te dure voederartikelen te voorzien. De aanvoer blijft gering, de waar slecht en de prijzen zijn hoog.

— Openbare raadsvergadering, Dinsdag den 3 November 1914, des avonds om half negen.

Onderwerpen :

1. Stemmingsnummer.
2. Vaststelling notulen van vorige vergaderingen.
3. Ingekomen stukken.
4. Aanbieding gemeenterekening over 1913.
5. Aanbieding gemeentebegrooting voor het jaar 1915.
6. Voorstel tot het aangaan eener openbare geldleening ad f 13500.—.
7. Voorstel tot openbaren verkoop van boomen.
8. Goedkeuring armenrekening 1913 en armenbegrooting 1915.
9. Benoeming van een onderwijzer aan de openb. lag. school Breukelen.
10. Benoeming onderwijzers voor het herhalingsonderwijs.
11. Voorstel tot oprichting van een tijdelijk werkloozenfonds.
12. Reclames Hoofd. omslag en schoolgeld over 1914.

JACHT.

De Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant ;

Gelet op artikel 11 der jachtwet ;

Hebben besloten :

Hun besluit van 20 Augustus 1914, G. no. 176 tot sluiting der jacht in dien zin te wijzigen, dat punt II gelezen wordt als volgt :

te bepalen, dat geoorloofd blijft het vangen van waterwild met slagnetten tot 15 Februari 1915 ; het vangen van eenden in eendenkooien of daarmede gelijkstaande toestellen tot 15 Maart 1915 en van pijlstaarten, mienten, krakers, talingen, slobben en zomertalingen tot en met den laatsten April 1915

HET AANSTEKEN DER LANTAARNS

voor rijwielen, auto's, enz. moet deze week geschieden om 4.50 uur.

LIEMPDE, 29 Oct. Vanmorgen keerden ook de te Liempde verblijvende Belgische vluchtelingen naar hunne haardsteden terug, enkele nog wel met eenigszins angstig gemoed voor de toekomst, maar allen toch met een blij verlangen naar hun vaderland en eigen haard.

Omstreeks half negen stonden twee huifkarren gerred om bagage, kinderen en gebrekkigen naar 't station te brengen.

Allen waren vol dankbaarheid voor de genoten liefdevolle en gulle gastvrijheid. De secretaris van het steuncomité begeleidde hen naar het station en verder met 't spoor tot Boxtel, vanwaar de trein van 11 uur hen naar Antwerpen vervoerde. Moge de goede God hen beschermen en hun een gelukkige toekomst schenken!

Een woord van lof en dank mag vooral den dames van het steuncomité niet onthouden worden, die gedurende 14 dagen zoo liefdevol de arme vluchtelingen gespijsd hebben, doch dit niet alleen, maar ook met ane zorg ijverden om noodzakelijke kleeding voor de behoeftigen te verkrijgen.

Tot loon voor haren arbeid gedenken zij Gods woorden : „Wat ge de minsten mijner gedaan hebt, hebt gij aan Mij gedaan."

HAAREN. De alhier op het kasteel de Nemelaar gehuisveste Belgische vluchtelingen ten getale van 250, beginnen weer naar hun vaderland terug te trekken ; zoo zijn er deze week bijna 50 vertrokken.

— De openbare school welke tot huisvesting der Belgische vluchtelingen gediend heeft wordt de volgende week weer door de schooljeugd in gebruik genomen.

— Met het rooien der Suikerbieten is hier een begin gemaakt ; de uitkomst is vrij goed voor deze streek.

St. OEDENRODE. Alhier verblijven nog 165 vluchtelingen, behalve degenen, die niet door bemiddeling van het Comité zijn gehuisvest. De trek naar het vaderland is nog niet begonnen en zal, naar uit de gesprekken der vluchtelingen is op te maken, vooreerst nog niet geschieden.

De schrik voor den „Duits" zit er danig in en geen wonder. Wat we o.a. uit Lier vernamen is gewoon vreeselijk. Iemand, die er geweest is, beschrijft den toestand als ellendig.

Het marktplein is onkenbaar, doordat de huizen over een lengte van 200 M. zijn verwoest. De niet verwoeste huizen zijn van binnen deerlijk geplunderd.

Linnenkasten zijn leeggehaald, meubels stuk geslagen en kostbaarheden geroofd.

Na zulke beschrijvingen van ooggetuigen zijn de Belgen niet geneigd weer terug te gaan.

— De nieuwe kerk alhier is thans onder de kap en het zal nog eenige maanden duren, vooraleer met het binnenwerk kan worden begonnen.

Naar we vernemen, zal het wel 1916 worden, eer kerk en school worden betrokken.

OIRSCHOT. De nieuwe paardenmarkt alhier was druk bezocht, zeker een 200 tal paarden waren aan de lijn, maar weinig kooplustigen. Geen vreemde kooplieden waren aanwezig, misschien wel omdat Maandag alhier een monstering plaats had van veulens, waar er een 50 stuks werden aangevoerd en er 10 werden verkocht. Ook de tegenwoordige omstandigheden kunnen dezen slappen handel wel te weeg brengen.

's-BOSCH. De zoon van Minister Cort van der Linden, dien onlangs het bekende ongeval trof, is Donderdag na zijn beginnend herstel, uit 's Bosch naar 's-Gravenhage overgebracht om verder te worden verpleegd.

Een extra-trein der staatsspoor bracht hem in het middaguur te 's Gravenhage.

VUGHT, 30 Oct. Hedenmorgen vertrokken van uit het Missiehuis der Ursulinen (Roucouleur) verschillende religieusen bestemd voor het onderwijs op Insulinde.

VALKENSWAARD. Toen de Duitsche landweermannen Dinsdagmorgen de Achelsche Kluis verlieten, waren de meesten tamelijk terneergeslagen.

Met weemoed zegden zij hunne Hollandsche collega's vaarwel. Zij wisten, dat zij naar de gevechtslinie gingen en menigen hunner slaakten de verzuchting, dat zij daar vandaan wellicht niet meer terug zouden keeren.

Toen er 's morgens appèl gehouden werd, ontbraken er 7. Hun „liefde voor zich" was blijkbaar grooter dan de „liefde voor hun vaderland."

Wellicht hebben zij zich een burgerpakje weten te verschaffen en zwerven zij nu in ons rustige Holland rond.

De 4 of 5 Paters, die nog in 't café van Van Hoof waren achtergebleven, hebben nu het klooster weer betrokken, maar verleenen aan het publiek geen toegang. Volgens hen is er betrekkelijk weinig schade aangericht.

Wel is al wat eetbaar was verdwenen, maar van sabotage kan eigenlijk geen sprake zijn.

MIERLO. In de Dinsdag gehouden raadsvergadering werd aan den heer J. P. Korting, onderwijzer, als zoodanig met ingang van 16 Nov. a.s., eervol ontslag verleend, wegens zijn benoeming als onderwijzer te Woensel.

Voor de daardoor ontstane vacature heeft zich slechts één sollicitant aangemeld.

— Onder toezicht van een deskundige der Heidemaatschappij, is men thans bezig met het droog leggen van 't Kleine Goor, teneinde dit later te ontginnen en in cultuur te brengen. Ook op andere plaatsen wordt van gemeentewege werk verschaft, door 't ontginnen van woeste gronden.

— Woensdagmorgen, omstreeks 10 uur, ontstond bij de Wed. H. Liebregts in de torwslagerij, een begin van brand, door het overkoken van een teerketel. Door het flink optreden van het personeel, was de brand spoedig gebluscht, en beperkte deze zich tot het verbranden van een gedeelte van het dak.

AARLE-RIXTEL. Als bewijs dat de Belgische vluchtelingen zich dankbaar toonen voor de zorgen in ons land, aan hun betoond, diene het volgende :

De vluchtelingen welke in ons dorp verzorgd worden, hadden te kennen gegeven, gaarne Woensdagmorgen om 12 uur, alle commissieleden (zijnde bestuursleden van het Roode Kruis), benevens eenige helpsters, in het door hun gebruikte gebouw, aanwezig te zien.

Hun doel hiermede bleek te zijn : De Commissie in den persoon van den Voorzitter, onzen zeer geachten Burgemeester, te huldigen.

Met een zeer toepasselijke toespraak werd hem een fraaie Palm aangeboden, versierd met een lint in de kleuren der Belgische vlag, en omgeven door bloemen. Op het lint een opdruk vermeldende hunne dankbaarheid.

Daarna werd door een koor een voor dit doel vervaardigd lied gezongen, welker inhoud op den huidigen toestand betrekking hebbende, gezet was op de wijze van het Belgische volkslied.

Aandoenlijk was het door die van huis en hof verdreven te hooren zingen. Zoowel van de toespraak als van de geheele plechtigheid, ging een eigenaardige bekoring uit.

De woorden van dank, door den Voorzitter geuit, gaven daarvan dan ook blijk.

— De groote kunst-molensteenen fabriek der heeren Gebrs. Jaspers, is geheel stop gezet, doordat de molens in België niet meer werken en grootendeels door de Duitschers zijn stuk geschoten.

Als een voorbeeld voor andere patroons kan gemeld worden, dat deze heeren reeds geruimen tijd en nog steeds gedurende de werkeloosheid, hunne arbeiders het volle loon uit bleven betalen.

GEMERT. De heer Pijnenburg, onderwijzer alhier, is als zoodanig benoemd aan de openbare school te Vucht.

ASTEN. Gisternamiddag had op de ijzergieterij alhier, de werkman J. Zegers, het ongeluk tusschen een takel te komen, waardoor een zijner handen vreeselijk gekwetst, men zegt nagenoeg verpletterd, werd.

Dr. Verhoeven verleende onmiddellijk geneeskundige hulp.

— Nu het in uitzicht is dat er binnenkort van wege den heer Burgemeester beslag zal worden gelegd op de in voorraad zijnde rogge, is er deze week door een koopman bij de landbouwers veel rogge opgekocht voor den prijs van f 12.50 per 100 K.G., welke grootendeels naar elders werd vervoerd.

VARIA.

DE KEUKENWAGEN VAN NAPOLEON I.

Eenigen tijd geleden werd in het slot van Graaf Grubbe in de nabijheid van Moskou de keukenwagen ontdekt, waarin Napoleon I zich tijdens den Russischen veldtocht in het jaar 1812 bediend heeft, en die bij den terugtocht door de Kozakken werd buit gemaakt. Generaal Orlofs-Denisoff werd er toen mee vereerd. De bekende Napoleon-kenner Frédéric Masson deelt omtrent dezen wagen eenige interessante bijzonderheden mee, waaruit blijkt, dat de Groote Corsicaan op zijn veldtochten zeer eenvoudig leefde, zooals hij zich trouwens zelden overgaf aan de genougten van een overvloedigen maaltijd.

In tegenstelling met den weelderigen keukenwagen, die Czaar Nicolaas voor zich moet hebben laten bouwen voor zijn deelname aan den oorlog tegen Duitschland en Oostenrijk, was die van Napoleon uiterst sober ingericht. De wagen was ongeveer 2 M. lang, en ruim een meter breed ; de verf was van dezelfde grauwe kleur als alle andere voertuigen van het Fransche leger in dien tijd. Opvallend was de bijna twee meter lange dissel, die door een bijzondere constructie ook in evenwicht gehouden kan worden, wanneer de paarden uitgespannen waren.

Bij het bereiden der spijzen stond de kok op een kleine treeplank aan de achterzijde van den wagen. Hij had dan twee ketels voor zich, een groote voor warm water en een kleine voor soep. De deksel van de laatste diende tevens als soepterrine. Tusschen deze ketels in bevonden zich twee niet zeer groote pannen voor gebraden vleesch en geroosterd brood, waarvan de keizer bijzonder veel hield. In het voorste gedeelte van den wagen waren twee kisten aangebracht waarvan het ééne diende tot brandstofbergplaats, terwijl het andere dienst deed als buffet. De inrichting van deze kast was zoo practisch, dat zelfs wanneer de wagen snel werd voortgetrokken over Rusland's ongebaande wegen, er nog niets brak. Met dezen keukenwagen, waarin onmogelijk een eenigszins uitgebreid menu kon worden bereid, was Napoleon ruimschoots tevreden. Merkwaardig is nog, dat er in den heelen wagen geen plekje is te vinden, waar wijnflesschen of wijnglazen bewaard kunnen zijn. Zou de groote veldheer ook een voorstander zijn geweest van geheelonthouding in oorlogstijd ?

DE WAARDE VAN EEN BRITSCHEN ZEEMAN.

Ig 1800 trad John Hunter als gouverneur van Nieuw-Zuid-Wales af, welke betrekking hij vijf jaren lang bekleed had. Spoedig na zijn terugkeer in Engeland werd hij kapitein van een Engelschen kruiser, de „Venerable."

Gedurende een tocht langs de Torbay-baai viel een der manschappen overboord. Hunter gaf bevel op te houden en den zeeman op te vischen. Maar het schip kwam daardoor te dicht bij land en leed schipbreuk.

Hunter werd voor den scheepsraad ter verantwoording geroepen en op de vraag, waarom hij bevolen had stil te houden op zoo'n gevaarlijke plaats, antwoordde hij vastbesloten : „Ik beschouw het leven van een Britschen zeeman van oneindig grooter waarde, dan welk schip ook der Koninklijke Marine."

Dit antwoord werd zoo flink en menschelijk gevonden, dat men hem vrijsprak en hem tot vice-admiraal bevorderde.

EEN REIS OM DE AARDE IN .....17 MINUTEN.

Jules Verne liet in 80 dagen om de wereld reizen ; dit record werd verbeterd tot op 30 dagen. In vredestijd althans kan men in een maand een cirkeltje maken. Maar een reis om de wereld in 17 minuten klinkt wonderbaar en... onwaarschijnlijk. En toch is het heusche werkelijkheid. Alleen maar werd geen mensch om de aarde getransporteerd, maar een telegram.

Het uitgangspunt van het telegram was de redactie van de „New-York Times" ; de inhoud bestond uit negen woorden, die het doel van deze depeche voldoende verklaarden. Het telegram passeerde Honolulu, Manilla, Hongkong, Singapore en Bombay ; van hier vloog het bericht naar Suez, verder naar Gibraltar, het eiland Fayal, behoorende tot de Azoren, vanwaar het weder bij de redactie van de „New-York Times" terugkeerde. De depeche had een weg van 52.000 K.M. afgelegd, 16 stations gepasseerd en, hoewel er geen bijzondere maatregelen getroffen waren om de lijn vrij te houden, bereikte het na 17½ minuut weder het punt van uitgang. De gemiddelde snelheid bedroeg aldus meer dan 1700 mijl per minuut.

Toch kan deze snelheid niet als record beschouwd worden, want de kortste tijd, waarin een telegram de reis om de aarde maakte, bedroeg 9½ minuut. Dit geschiedde bij de feestelijke opening van den Pacific-kabel in 1900. Toen werden alle lijnen voor dit telegram vrijgehouden.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

AAN HET ROODE KRUIS-KOMITEIT VAN HELMOND EN DE HELMONDSCHE BEVOLKING.

Verjaagd uit onze haardsteden, verbannen uit ons vaderland, opgezweept met het hoofd vol droeve gedachten : Waar zijn mijne ouders, broeders, zusters en zelfs kinderen ? Wat zal er van mijne woning en meubeltjes overblijven? Wat zal ons lot zijn wanneer wij uit de ballingschap weerkeeren ? Welke ontberingen en ellende hebben we reeds op onze vlucht ondervonden en zullen we misschien nog ondervinden. Dagen met hongerige magen rondgedoold, terwijl onze kinderen weenden om eten en drinken, en niemand die bij machte was de smartkreten onzer kleinen te stillen.

Was het toen niet dat steenen harten braken ?

Gelukkig zijn deze dagen van ellende voorbij, wanneer we ons overgaven aan de belanglooze en liefderijke verzorging onzer noordelijke taalbroeders. Hoe klopten onze harten, toen we op sommige plaatsen, soldaten zagen beladen met pakken van arme onderlingen en door het vluchten afgesloofde vrouwen. Hoe moesten we onze tranen bedwingen, toen we lieve dames, heeren en zelfs soldaten, versnaperingen en melk zagen geven aan onze kleinen, en voor ons zelf eene bete broods en koffie om onze hongerige magen te stillen.

De plaatsen opnoemen waar we zulke bewijzen van naastenliefde zag, zou eene beleediging zijn voor de andere niet genoemde dorpen en steden, want allen wedijverden om het meest, om de arme Belgische vluchtelingen te helpen.

En nochtans acht ik het als plicht eene uitzondering te maken, en het lieve Noord-Brabantsch stadje Helmond te noemen, omdat ik daar verblijf, omdat ik daar zie en zelf ondervind hoe de vluchtelingen daar vertroetelt worden, en hoe daar lieve dames en heeren van het Roode Kruis-komiteit, onder voorzitterschap van den heer Burgemeester Marinus van Hout, van den morgen tot den avond in de bres staan om aan het verlangen van ieder in Helmond verblijvend vluchteling te voldoen, en al het mogelijke doen om eenieder in zijn droevig lot te helpen en te troosten.

Verder uitweiden over de liefdadige en belanglooze werkwijze van bovengenoemd komiteit, zou mij onmogelijk zijn want geen pen is bij machte zulks te beschrijven, ook is geen pen bij machte de oprechte gevoelens van dankbaarheid voortkomende uit het diepste des harten van arme dompelaars op papier neder te zetten, en daarom meen ik dat het voldoende zal zijn door middel van dagbladen het Roode Kruis-komiteit en de Helmondsche bevolking te bedanken.

Eene dankbare stem uit de Sobriëtas, Helmond.

N.B. Alle Nederlandsche bladen hebben het recht deze dankbetuiging over te nemen.

HEVEA

op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Bekendmaking.

Hulp aan Belgische vluchtelingen.

De Burgemeester van Boxtel verzoekt alle vorderingen, van welken aard ook, wegens leveringen, huisvesting, voeding enz., ten behoeve van Belgische vluchtelingen, met zijn medeweten geschied, in te dienen ten gemeentehuize (trouwkamer), op Dinsdag 3 November a.s., des voormiddags van 9—12 ure en des namiddags van 3—6 ure.

Boxtel, 30 October 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.48.

29 Oct. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.36, f 1.50 per K.G.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

30 Oct. Aangevoerd werden 6780 eieren
Prijs : kippeneieren f 1.48 tot f 1.50 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROTTERDAM, 27 Oct. Aanvoer 12948 eieren Kippeneieren f 8.05 tot f 10.30. Middenprijs f 9.20. Eendeneieren f 6.90 tot f 7.45. Ganzeneieren f 00.00 tot f 00.00. Kalkoeneieren f 0.00 tot f 0.00. Handelsaarseieren f 8.55 tot 8.80 Parelhoeneieren 0.00 tot f 0.00. Alles per 100 stuk

Advertentiën.

Bij deze geven wij kennis aan het geachte publiek van Boxtel, dat **VRIJDAG** a.s. beste kwaliteit

Rundvleesch

te verkrijgen is :

SOEPVLEESCH **35** cent per pond.
BRAADVLEESCH **45** cent per pond.

Aanbevelend,

J. v. d. Braak,
Breukelen.

Aanbeveling.

Ondergeteekende verklaart hiermede zijne **groote ingenomenheid met de werking** van

„Groningen," Alg. Onderl. Maatschappij t. verzekeren v. Paarden en Rundvee, gev. te Groningen, Dir. de heer F. F. Leopold,

zoowel wat betreft het onderlinge systeem, de lage premiën, alsook de **directe coulante uitbetaling**, die hem nu weer is gebleken.

ESCH, Oct. 1914

W. v. d LANGENBERG.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij **vanaf 1 Januari**

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg **BOXTEL,**

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Copieerpersen en Tafeltjes, Copieboeken, Potten en Kwasten, Olie- en Vloeibladen, Copieer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Uw ademhalingsorganen

Uw borst en longen zijn versperd door de vastzittende slijm?

zijn

Daardoor hoest gij, zijt gij benauwd en piept Uw borst.

versperd

Gebruik dadelijk de onovertroffen Abdijsiroop. Geen ander middel zal zoo snel de vastzittende slijm, welke ontsteking veroorzaakt, verwijderen. Geen ander middel zal U zulk een heerlijke verlichting en zoo spoedig grondige genezing kunnen geven. De Abdijsiroop zal Uw ontstoken slijmvliezen als 't waren smeren en genezen. Uw hoest stillen, Uw borstbenauwdheden doen verdwijnen en de ernstige borstkwalen, welke U bedreigen, afwenden. Dan zal de versperring Uwer ademhalingsorganen opgeruimd zijn, en zult gij U als verjongd gevoelen. Uw ademhaling zal weer diep en vrij worden, omdat de frissche lucht weer ongehinderd Uw longen zal kunnen bereiken.

Laat de verklaring van de echtgenoote van den heer A. Luchies te Tienderveen (Dr). landbouwer, U een voorbeeld zijn.

Mijn man, die landbouwer is, leed aan een hevige borstaandoening, die begon met eene gewone verkoudheid, welke hij verwaarloosd heeft. Eerst hoestte hij een beetje, maar de slijm bleef vastzitten. Daar hij er niets aan deed, werd het erger; hij kreeg het echter ten slotte zóó benauwd, dat mijn man dacht te stikken. Met den dag werd hij zwakker en de verschijnselen werden zóó vreeselijk, dat wij het ergste begonnen te vreezen. Ten einde raad, namen wij de Abdijsiroop. Nadat mijn man deze eenige malen ingenomen had, kwamen gelukkig groote fluimen gemakkelijk en pijnloos los, waardoor hij weer meer lucht op zijn borst kreeg. Mijn man ging met de Abdijsiroop voort en met den dag ging hij vooruit. Zijn ademhaling werd weer diep en vrij, de hoestbuien en benauwdheden verdwenen gaandeweg, en spoedig was mijn man weer geheel en al gezond, dank zij de onvolprezen Abdijsiroop. De

Abdijsiroop

zuivert en versterkt verzacht en geneest stelt nooit te leur.

onovertroffen tegen asthma, bronchitis, kink-, en slijmhoest, heeschheid, keelpijn, borstbenauwdheden hijgingen, influenza, den hardnekkigsten hoest, de hevigste verkoudheid en vele andere borst-, keel- en longaandoeningen.

Prijs per flacon van 280 gram f 1.—; van 550 gr. 2.—; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A KONINGS. *Gemonde*. A. V. D VELDEN V. D. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P. V. D VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. VAN VELDHOVEN. *St Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk*. J. J. BLOMJOUS en JOH. V. LOON. *St. Oedenrode*. A. MOONEN. *Udenhout* P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers

---

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en Huishoudelijke Artikelen

Alles 1e kwaliteit.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter	15 ct.	Andere afmetingen naar verhouding.
150 „ „ „ „	13 „	
120 „ „ „ „	11 „	
100 „ „ „ „	9 „	Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Overtuigt U hiervan.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

Huiduitslag.

Portret van den Heer M. v. LANKVELD.

De Heer M. van Lankveld. Peelstraat 79a, te Boekel (N.-B.) verklaart ons:

Eenige jaren geleden werd ik aangetast door een hevige huidziekte, welke in korten tijd mijn polsen en handen met kleine pukkeltjes en bultjes bedekte. Met den dag werd het erger en ten slotte waren mijn beide onderarmen en handen geheel met zweertjes en bloedende kloven bedekt, terwijl de huid begon af te schilferen. Onuitstaanbaar was het jeuken en de pijn. Helpen deed mij niets wat ik ook propeerde en ik vreesde reeds mijn handen te moeten verliezen. Gelukkig wendde ik toen den Kloosterbalsem aan en deze hielp mij direct. Langzaam maar zeker begon de genezing, de jeuk en de pijn verdween, en nadat ik 2 potjes Kloosterbalsem gebruikt had, waren mijn handen geheel en al genezen. De

KLOOSTERBALSEM

Klooster Sancta Paulo

is een heilzaam geneesmiddel tegen rheumatische aandoeningen, spit in den rug, spierverrekkingen, stramheid, winterhanden en -voeten, huidaandoeningen en aambeien worden spoedig grondig en blijvend genezen.

Prijs per pot van 50 gram 75 cent, van 100 gram f 1.20, van 250 gram f 2.50. Eischt rooden band met handteeken. van den Generaal-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle drogisten, apothekers en de bekende depothouders.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed A. KONINGS; *Gemonde* A. V. D. VELDEN-V. D. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. V D. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J VAN VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. VAN BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. V. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

Steom-Biljartfabriek

A. P. C. Roodhaert, Tilburg.

Levert onder strengste keur BILJARTS van de nieuwste modellen, in vele houtsoorten. Gemakkelijke betaling. — Volledige garantie.

Vraagt teekeningen en prijsopgave

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. M. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters

---

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Voor het a. s. Seisoen ontvangen:

Een groote sorteering Vulkachels, Calorifères, Salamander, en Iersche Kachels.

Ruime keuze in Tegelplaten in diverse maten en décors, Kolenbakken, Gruisbakken, Vulemmers, Kolenschoppen, Vuurtangen, Pooken, Vuurschoppen.

Alle soorten Karlantaarns, Stal en Handlantaarns, Rijtuiglantaars.

Mooie collectie Hanglampen, Ganglampen. Muur- en Looplampjes.

Gegalv. Briketstoven, Warmwaterstoven en Warmwaterkruiken.

Vleeschhakmachines en alle onderdeelen.

Geldkistjes in verschillende grooten.

Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen aan

Concurreerende prijzen.

Aanbevelend.

C. STEINMANN-PECHTOLD.

Vóór alles uiterst keurig werk.

Keurig uitgevoerd Drukwerk vertegenwoordigt de Firma die het gebruikt.

Spoedige aflevering. Billijke prijzen.

Bestelt daarom bij:

J. P. Tielen - Rechterstr. - Boxtel

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij.

Speciale Inrichting tot het vervaardigen van net en goedkoop Handelsdrukwerk.

Monsters en prijs steeds gaarne ten dienste.

Fijn Reclame-Drukwerk in elke uitvoering.

Een onzer is dagelijks te ontbieden.

TWEEDE BLAD

van

Centraal-Brabant.

No. 88. Zaterdag 31 October 1914.

Brieven uit België.

ANTWERPEN DUITSCH.

Was in de buurt van de grens altoos nog dezelfde droeve stoet van tobbende menschen met sjofele pakjes, risten voertuigen als van armelijke kermisreizigers. Maar 't was lang zoo druk niet meer als in de dagen der groote paniek. En de beweging had nu meest omgekeerd plaats.

Vannacht hadden in Esschen alle Duitsche troepen — er was uitsluitend scheepsvolk — plotseling en onverwacht order gekregen op te breken. Om 8 uur zag ik de laatsten vertrekken. In hun haast vergaten ze toch niet de wapens der Belgische douane-beambten nog even mee te nemen. Da's voor 't museum van oudheden in Berlijn lachte een van de achterblijvende vroegere eigenaars, die intusschen blij waren er op die manier van af te komen. Om negen uur hing op 't station weer de Belgische vlag, — feit, dat, tusschen twee haakjes ik veel liever niet had gezien.; feit ook dat volgens ooggetuigen o. a. in Bilsen aanleiding heeft gegeven tot buitensporigheden van heel ergen omvang. — Intusschen tot 't weer anders wordt, wappert dan weer op de grensstatie Esschen de Belgische vlag.

In Antwerpen te komen gaat betrekkelijk heel makkelijk. 't Is de oude bekende reis, maar thans in 'n trein vol terugkeerende vluchtelingen en hun bagage.

In Merxem moet ge afstappen want verder kan de trein niet. De brug bij den dam is opgeblazen. Ik heb ze later door midden gebroken in de vest zien liggen.

Gaande langs 't Kanaal komt ge aan een militairen post waar de passen gevisseerd worden door 'n stuk of wat overigens gansch niet strijdlustige „pickelhauben". Wie geen „stätliche papiere" kan vertoonen wordt teruggestuurd en kan ze zich verschaffen op 't gemeentehuis te Merxem. De papieren die daar gestempeld of afgegeven worden, moeten dan nog van een Duitschen stempel: „Kaiserliche Marine" worden voorzien. Hiervoor is nog 'n gangetje van 'n minuut of tien meer noodig. Enfin ten slotte komt toch ieder gereed en nu met vernieuwden moed en versnelden pas terug de stad in.

Ge kunt de reis maken per gelegenheid van een der vele voertuigen, karretjes en rijtuigen, die langs den weg gerijd staan. Trams rijden nog niet. Wel binnen de stad waar thans zelfs gelegenheid bestaat naar Brussel te trammen.

Antwerpen heeft betrekkelijk van 't bombardement niet zoo erg veel geleden.

'k Heb de stad doorkruist van noord naar zuid. 't Meeste is zeker geteisterd de voorheen schilderachtige Schoenplaats. 't Is ongelooflijk wat 'n verwoesting zoo'n enkel paar granaten kunnen aanrichten. 'n Heele straat huizen eenvoudig neergerammeid. Alleen brokstukken muur en hoopen puin da's alles wat er van over bleef. Op de Place Verte is alleen 't hotel de l'Europe in elkaar gevallen en uitgebrand met 't nevenstaande gebouw.

De Kathedraal heeft zooals bekend niets geleden. Van den fieren toren woei hoog en trotsch de Duitsche vlag. Langs de Schelde was 't leeg en stil; op den stroom dreef petroleum en hier en daar zag ik den mast van een gezonken vaartuig boven 't water uitsteken. De Duitschers hadden een overzetdienst naar St. Anneke georganiseerd door middel van sleepbootjes die 'n pont over en weer trokken. Overigens zag je o zoo weinig Duitsche soldaten; zoowel hier als elders was de bewaking der stad toevertrouwd aan het corps Antwerpsche politiemannen. Waar je met Duitschers in aanraking kwam kreeg je den indruk van correctheid en hoffelijkheid. De lui stonden er omdat ze er waren neergezet; deden hun plicht en lieten verder ieder ongemoeid. Waar ik me tot hen wendde werd ik steeds uiterst beleefd en voorkomend behandeld. Maar zoo als gezegd het getal Duitsche militairen was opvallend klein. Toen ben ik over 't Zuid naar de middenstatie gegaan. Ook hier was de schade gering. Op de Keijzerslei en voor 't station zocht ik naar 't kanon dat zooals een jongen in Merxem me verteld had bij 't statie gericht stong met de bois noa de Keijzerslei. Maar 't kanon zag ik niet.

't Leven hier in 't hart van de stad was niet gelijk anders, maar doodsch was 't er heelemaal niet. Hier en trouwens overal in de stad was 't meerendeel der winkels geopend en de étalages even schitterend als altijd. 't Mondaine coquetterie-leven slenterde als steeds langs de boulevards. 't Kwam wel iets bedeesder voor den dag dan gewoonlijk, maar 't was er. De automobielen die voorbij snorden waren alle Duitsche legerauto's.

Wat de duurte van het leven betreft: 'k geloof dat wel zoo wat alles even goeie koop was als altijd.

De prijzen voor de winkelramen waren steeds als altoos. Men spreekt van petroleum die duur is; dat heb ik niet onderzocht.

In een der betere tweede rangs restaurants waaraan Antwerpen zoo rijk is heb ik 'n uitstekend diner genoten aan zeer lagen prijs. Trouwens alle prijzen waren er geheel normaal en iedereen weet dat die normale prijzen in Antwerpen, zoowel als in Brussel bij uitstek zeer laag waren.

Even heb ik nog aangebeld aan 't huis van een vriend, een bekenden Antwerpschen dokter. Hij zelf was bij de troepen op 't slagveld en Madame was juist weer naar Nederland, waar ze tijdelijk verblijf houdt, vertrokken.

Ze was reeds voor goed teruggekeerd naar Antwerpen als haar drie kinderen in Holland niet waren ziek geworden.

Na links en rechts nog wat te hebben rondgekeken ben ik gedeeltelijk per tram weer teruggekeerd naar 't Noorden.

Merkwaardig vond ik nog dat 't gebouw van „La Métropole", die gedurende heel den oorlog 'n razende campagne gevoerd heeft tegen al wat Duitsch was — zeker wel 't felst van alle Antwerpsche bladen, — zoo deerlijk door 't Duitsch bombardement was gehavend.

't Gebouw stond in de Kammenstraat in een overigens heel gaat stuk gedeelte. Er was letterlijk niets van overgebleven dan wat puin. Van 't huis er tegenover was door den brand de witte verf zoo geschroeid dat 't leek of heel de muur volgeplakt hing met Oesters.

Ten slotte ben ik in Merxem, dringend door 'n stroom van volk, vluchtelingen weer terugkeerend en uitgestapt uit een juist binnengekomen trein tenslotte aangekomen aan den trein die me naar Holland voeren zou.

Mijn eindindruk is deze: de Duitschers voor zooverre zij verblijf houden in Antwerpen laten zich in elk opzicht van een goede zijde kennen. Dit werd me trouwens 's avonds in Esschen nog door geloofwaardige Esschenaren verzekerd. Ze worden er niet aangezien als vrienden maar als fatsoenlijke, beleefde lieden. Wat de levensmiddelen betreft is 't in Antwerpen zoo goed en zoo goeie koop als altoos. En iedereen die in Antwerpen huis of goed heeft doet zeer wijs zoo spoedig mogelijk terug te keeren en in te treden in den gewonen gang van 't maatschappij-leven. Vooral in de voorsteden moet inbraak en plundering veel voorkomen.

Antwerpen-Oisterwijk, 25/6 Oct.

HENRI ASSELBERGS.

* * *

Naschrift.

Zooals de schrijver onzer Belgische brieven verhaalt, was Zondag op het Belgische grensstation Esschen, toen de Duitschers vertrokken waren, de Belgische vlag weer gehesschen.

Deze vlag, die aan vele terugkeerende Belgen een oogenblik van opluchting schonk, heeft er echter niet lang gehangen. Reeds Maandag keerden de Duitschers weer terug en werd de Belgische vlag weer weggenomen.

Omtrent deze episode lezen wij in de „Maasbode" de volgende bijzonderheden:

Nauw hadden de Dutsen (Zondag) hun hielen gelicht, of een der Belgische beambten op het station Esschen heesch de vaderlandsche tricolore, welke den ganschen dag door de passeerende vluchtelingen met gejuich werd begroet.

Geheel Esschen was door de Duitschers verlaten, waarin de heer Ansar, ontvanger der Belgische douane, eveneens een schoone gelegenheid zag om met vaderlandschen trots ook van zijn huis het nationaal dundoek te doen wapperen.

In den kelder werd opgesloten?

Aan de grens stond echter nog de Duitsche vlag geplant, tot kimmende ergernis der Belgen; de Duitschers waren immers afgetrokken. Bevreesd, dat de Duitsche vlag des nachts zou worden vernield, haalde de Burgemeester haar des avonds binnen om ze in zijn huis op te bergen.

Maandagmorgen echter keerde de Duitsche bezettingspost plotseling terug. Met gevolg dat de Belgische vlag aan het station aanstonds moest worden binnengehaald, zonder dat zij evenwel door de Duitsche werd vervangen.

Onmiddellijk daarop werd ook de grens geïnspecteerd en de Duitsche vlag uit 's burgemeesters woning opnieuw in den grond bevestigd. Van de woning van den ontvanger moest zij ook verdwijnen, doch daarmede was de historie van den heer Ansar nog niet geëindigd. Deze werd tusschen een tweetal matrozen met gevelde bajonet naar het station gebracht en vervolgens naar Antwerpen getransporteerd. Op de Kommandantur werd hem over het gebeurde een weinig-vriendelijke schrobbeering toegediend, waarna hij echter gaan kon.

In den namiddag kwamen de Duitschers op het station de recette van den verkoop der biljetten naar Merxem opeischen. Zondagmorgen hadden zij echter de aanwezige gelden reeds medegenomen en na dien tijd waren door de Belgische beambten geen plaatskaarten verder verkocht. Geantwoord werd dan ook, dat er geen recette was. Het kaarten-loket moest toen onmiddellijk worden geopend; toen de sleutel niet bij de hand bleek, verbrijzelde een matroos met kolfstooten het paneel en begonnen de Duitschers opnieuw met reisbiljetten te verkoopen, welke zij verplichtend stelden.

Maandagavond trokken de Duitschers wederom af, doch niet zonder waarschuwing van den officier, dat men zich voor een herhaling van het gebeurde moest hoeden, daar op onbepaalde tijden de bezettingspost zou terugkeeren, met het oogmerk om den toestand te controleeren.

Het behoeft wel niet gezegd, dat een en ander in Esschen nogal beroering en schrik verwekte, en de bron werd van een menigte overdreven praatjes en verhalen.

Verdedigt uwe Neutraliteit - ook tegen verdachtmaking.

Mgr. Dr. Noiens, schrijft in de „N. V. Ct." met volgende zeer lezenswaardige artikel:

„In de oorlogen die thans gevoerd worden," is en blijft Nederland neutraal.

Op officieele wijzen heeft de Regeering ter kennis, van een ieder wien zulks aangaat, gebracht, dat zij volstrekte onzijdigheid zal in acht nemen.

Dit geschiedde in de Staatscourant van 4 Augustus.

In de Troonrede van 15 Sept. werd met nadruk bevestigd, dat die neutraliteit op geen enkele wijze geschonden was, en dat ze, evenals tot op dien datum, in het vervolg gehandhaafd zou worden.

Het geheele leger is daartoe nu reeds bijna drie maanden onder de wapenen.

De Regeering waakt ook met pijnlijke zorg, dat zelfs de schijn vermeden worde, alsof op andere wijze dan door betreding van het grondgebied, inbreuk op de neutraliteit worde gemaakt.

Die neutraliteit moet echter ook verdedigd worden tegen verdachtmaking.

Reeds in de eerste dagen van den oorlog vond men vooral in de Fransche bladen berichten, dat de Duitschers, over Neerlands gebied in België zouden zijn gevallen.

En niet alleen berichten, maar teekeningen erbij.

Wie zou er dan aan kunnen twijfelen?

Sinds gaat bijna geen dag voorbij, of hetzelfde speeltje wordt herhaald.

Men schijnt van sommige zijde aan Nederland niet te kunnen vergeven, dat Duitschland op zoo volledige, correcte wijze onze neutraliteit geëerbiedigd heeft.

En men schijnt er belang bij te hebben, de meening ingang te doen vinden, dat Nederland zelf ten gunste van Duitschland handelingen verricht of toelaat, in strijd met die neutraliteit.

Een geheele reeks van dergelijke onware voorstellingen zou kunnen worden aangegeven.

En niet alleen uit bladen van den tweeden of nog lageren rang, maar ook uit bladen als de „Figaro" en de „Temps."

Nu is het moeilijk in al wat tegenwoordig gedrukt wordt, schifting te maken tusschen waarheid en phantasie.

Misschien hebben zij gelijk, die alleen waarde hechten aan de officieele Duitsche berichten; deze zullen wel niet alles bevatten, maar wat ze brengen, blijkt naderhand meestal juist.

Over al de opzettelijke leugens of lichtzinnige onjuistheden, kan men zich ergeren, of ook niet, en het daarbij laten.

Maar in dat geval staat meer op het spel.

De eer van ons land in de eerste plaats.

Maar daarbij ook de belangen van velen, en vooral van de Nederlanders, die in het buitenland verblijven.

Van de buitenlandsche pers zou men mogen verwachten, dat ze, in dank voor de ook door haar zoo hooggeroemde gastvrijheid van ons land, zoowel aan Belgen en Engelschen als aan Duitschers verleend, geen onware berichten verspreidt over de handhaving onzer neutraliteit.

In ieder geval is verdediging onzerzijds noodzakelijk.

Tegenspraak mag op geen enkele onware voorstelling uitblijven.

En wel tegenspraak van officieele zijde.

En onmiddellijk.

In het blad zelf waarin het onjuist bericht is opgenomen.

En zoo noodig, tegenspraak bij herhaling.

Het ligt voor de hand, op welke wijze en door wie dit moet gebeuren.

Niet alleen nu, maar ook later kan Nederland nog last hebben van eene te zijnen nadeele, opzettelijk of niet-opzettelijk, gevormde legende.

Uit Oorlogstijd.

(Brabantsche schetsen).

IV.

In den regen loopend langs den trein, den eersten, die 's morgens van Venlo af te Deurne aankomt, zocht ik naar een geschikt plaatsje in een geschikte coupé. Na wat loopen vond ik wat ik zocht, gauw-gauw, om droog te zitten, stapte ik in en zette me. Mij achter me sloeg met een slag 'n conducteur 't portier dicht.

Met me zaten nog drie Deurnesche boeren, op z'n Zondagsch gekleed en ieder met een groote pijp in den mond, weinig op d'r gemak zich voelend hier op de mooie, bruin-blinkende banken der nieuwe derde-klas-coupé, en verder 'n dikke boerin, die zich neergezet had, breed in de volheid van d'r wijd-omheupen zittenden rokken-omhang en voorzichtig houdend een korf op d'r bontblauwen schort, waarin nog groote ruiten zaten van pas te zijn uitgevouwen; en ook zaten er nog twee dames, een op leeftijd en een jonge, welke laatste zenuwachtig bezig was in een drukte van valiesjes en taschjes schikken.

— 't Is hier nog druk voor zulk een kleine statie," zei de oudste der twee dames.

— Jauwe... jauwe... dè du allemôl no' Hellemud merregt," wist hierop een der boeren.

Verder werd er voorloopig niets gezegd en was het stil.

Buiten van uit de donkere lucht vochtte onverpoosd een druilige regen neer.

...Na eenig wachten in stilte werd 't sein tot vertrek gegeven en de trein zette zich in beweging. Hij reed langzaam aan 't stationnetje uit... dat ging traag voorbij... sneller en sneller ging 't dan onder afgemeten wielen gedender, zóó de wijde, vrije baan op.

— Dat is nou de eerste trein, dor ge mee van Venlo uit richting Rotterdam in kunt, hè?" vroeg een der juffrouwen me. Ik zei van ja.

— „Vervelend reizen zoo," zei ze verder. „'k Zijn voor 'n paar dagen van uit Antwerpen... of dan feitelijk van uit Roosendaal nor Venlo gekomme. Dor heb 'k m'n dochter bij familie gebracht"...

— Zeede gai dan ôk van 't Bels?" vroeg een der boeren.

— Ja, uit Antwerpen gevlucht... 'k kon nou wel terug gaan, maar ik doe 't niet... 'k ga nou naar Roosendaal, dor is nog 'n tanteke van me."

— Wanneer is U uit Antwerpen gegaan? vroeg ik.

— Ikke, ik zijn gegon, zoo gauw de eerste boemen binnen de stad vielen. Toen zijn ik een nacht en 'nen dag in Roosendaal geweest en zoo verder doorgereisd naar Venlo."...

— 't Is iets, miltie-jen-örlog!" zei een andere boer. Glui-jef mer, dè 't vur veul mensche erreg is... En ze werreke zuutjes-an de weinter in!... Wa' sal d'r nog 'nen honger gelèje worre! 't Denge is nauw al zo' du-jer. En dè wordt nog veul erreger, dè glui-

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

24)

— Wat zegt gij er van, Bruno? vroeg zijn afschuwelijke wederhelft; zeg nu wat er moet gedaan worden; nu hebt gij de kans klaar.

— 't Is een gunstig oogenblik; maar...

— Kom, niet geaarzeld, gebiedt de zwarte vrouw; hij alleen of wij allen! Toe, Terus, vooruit! Haal den haan over... schiet hem vlak op de borst; waar kan hij beter sterven, dan daar bij dat graf? Spoedig, 't moet maar uit zijn.

Dit zeggende, springt de Zwarte Kaat, als een tijgerkat vooruit en grijpt Gutwald bij den arm. Terwijl de jongeling zich oprícht, klampt hem Bruno aan de andere zijde vast; vóór hem staat Terus, met zijn karabijn gewapend.

Er is iets verschrikkelijks in die sprakelooze groep, op dat eenzaam kerkhof.

Gutwald's aangezicht is vreeselijk om te zien; zijn oogen branden als vuur; zijn anders zoo weemoedig wezen krijgt ongekende trekken; de groote, dikke rimpel verschijnt wederom op zijn voorhoofd, en rond zijn rechtrijzend haar flikkert de vuurkrans.

De kleine Boschenaar met zijn geweer in de hand, staat aarzelend voor het graf.

— Lafaard, geef hier uw geweer! grinnikt de Zwarte Vrouw; of hebt gij geen bloed meer in 't lijf?

De aangemoedigde rooverkapitein heft den loop van zijn vuurwapen omhoog, mikt op het midden der borst van den armen Gutwald en drukt los. Op het knallend schot volgt een ontzettende schreeuw; de Helm ligt stuiptrekkend op het graf zijns vaders!

Dienzelfden nacht verlieten de moordenaars het gehucht. Eenige jaren later zullen wij hen, doch dan ook voor de laatste maal, in ons verhaal terugvoeren.

Daar de lezer gewis een hoog belang stelt in het ongelukkig kind der Hoeve, zal hij voorzeker met genoegen vernemen, dat Gutwald, ofschoon in het midden der borst getroffen, aan den afschuwelijken aanslag der booswichten zal ontsnappen.

Tot tegen den morgen lag de Helm, badend in zijn bloed, roerloos op het graf; langzaam keerde hij tot bewustzijn weder; nog eenige oogenblikken en hij hief even het hoofd op, streek met de hand over het aangezicht, evenals iemand die uit een langen, diepen slaap opstaat, en zag wijfelend en verwonderd rond zich heen. Maar toen hij zijn kleederen met bloed besmeurd bezag, en een hevige pijn gevoelde, die hem de borst beklemde, begreep hij de wezenlijkheid van zijn toestand.

Langzaam hief hij zich op, verliet onder inspanning van al zijn moed en krachten het kerkhof, en stapte of liever, sleepte zich voort over het akkerland. Een half uur later klopte hij aan bij den parochiepastoor, den broeder van den vermoorden Ten Vorsel.

X.

BIJ EEN ANDEREN VADER.

Toen de dienstmaagd der pastorie, het bleek gelaat van den jongeling, zijn bebloede handen en kleederen bespeurde, gaf zij een ontzettenden gil, riep om hulp, en wierp de deur dicht.

Doch de pastoor had door de spleet der deur den gewonde gezien.

— Doe open! Dat is zeker een ongeluk! riep hij; gij ziet toch dat die man gewond is.

— Help mij! kermde de jongen, die waggelend tegen de deur viel.

— Wie zijt gij? vroeg de priester medelijdend.

— Gutwald! zei de flauwe stem van den ongelukkigen Hellenender.

— Gutwald, Gutwald! riep de priester, terwijl hij naar hem toesnelde en hem in zijn armen drukte; gij hier, mijn jonge vriend? Van waar komt gij? Wat is u wedervaren, mijn lieve jongen?

Doch Gutwald's krachten waren uitgeput; een vervaarlijke doodskleur kwam op zijn gelaat; zijn oogen gingen toe, zijn hoofd viel krachteloos op den schouder en zijn lichaam zakte ineen. Maar de arme jongen was in de handen van Bernard, den liefderijken man van het dorp, die hem met behulp der dienstmeid wegdroeg, en spoedig op een bed nederlegde, waar hij na een paar uren tot het bewustzijn terugkeerde.

Toen hij de oogen opende, zat Bernard aan zijn bed; het gelaat van den priester was bleek en vermagerd, en het hoofd hing hem moedeloos op de borst; de man was nog onder den indruk der hevige smart, door den dood van zijn ongelukkigen broeder veroorzaakt.

— Mijnheer, waren de eerste woorden, die de jonge Hellenender sprak; ik ben het niet, die uw broeder vermoord heeft.

— O! dat geloof ik, antwoordde Ten Vorsel's broeder, terwijl hem een koude rilling, bij de gedachte aan den wreedaardigen dood, door het lichaam liep.

— Weet gij, beste heer, hernam de jongeling; dat men mij betichtte en gevangen hield als een moordenaar?

— Hoe, zijt gij de Hellenender, die Gutwald knikte treurig, ja.

— O, ik weet reeds dat die onschuldig was; en van waar dat bloed, mijn goede vriend, en die wonde?

— Mijne ouders..., stamelde Gutwald met moeite.

— Hoe, uwe ouders hebben u misschien willen vermoorden?

Gutwald kon niet meer spreken, maar knikte met het hoofd.

— Groote God! riep de priester; hoe, een vader en moeder, die hun eigen kind om het leven brengen? God! welke booswichten! En waar, mijn zoon, gebeurde dit?

— Op het graf uws broeders, zuchtte de jonge Hellenender.

— En wat deedt gij op het graf mijns broeders?

— Ik bad voor hem.

De priester begon te weenen van aandoening, drukte met een ongekend gevoel van liefde de hand van den jongeling, en sprak:

— O, ik zie de waarheid, mijn beste jongen; uw deugdzaam hart wekte hun mistrouwen op; om niet verraden te worden, zijn zij niet teruggedeinsd voor den moord op hun eigen kind! Wat gruweldaad! Gij zijt en blijft hun zoon; maar kunnen dergelijke booswichten uw vader en moeder blijven? Neen, de pastoor van Bladel zal voortaan uw vader zijn.

Gutwald snikte van dankbaarheid; doch hij bezweek onder de gemoedsaandoening en hevige pijnen zijner wonde; hij viel opnieuw in onmacht; er verliepen verscheidene dagen voor hij het bewustzijn terugkreeg, en aan zijn beschermer de omstandigheden van den dubbelen moord, en die van de verloopen jaren, welke hij zwervend had moeten doorbrengen, kon verhalen.

Eindelijk kreeg hij, dank aan de bekwaamheid van een heelmeester en de teedere zorg van den priester zijne gezondheid weder, en was reeds sterk genoeg om met zijn weldoener een lang gesprek te houden.

— Gutwald, vroeg hem Bernard, die in zijn leuningstoel aan het bed zat, hoe lang is het geleden dat wij elkander niet meer gezien hebben?

— Tien jaren, geloof ik, mijnheer pastoor.

— Zeg, vader, zei de goede man, hem met liefde de hand drukkend.

— Vader... stamelde Gutwald verlegen.

— En waarom verliet gij mij zoo eensklaps, mijn zoon?

— O, men wilde niet, dat ik van huis liep, om u te gaan opzoeken.

— Wilden uwe ouders dan van u geen braaf kind maken?

— Ik geloof, neen, antwoordde Gutwald blozend.

— Gingen uw ouders ooit ter kerke?

— Nooit, vader; de Hellenenders bidden niet.

— En gij, mijn vriend, kwaamt gij ooit in de kerk?

— O, dit zou men niet geduld hebben.

— Dus badt gij nooit?

— O, voorzeker! zei Gutwald, met een verheven gevoel van overtuiging zijn oogen ten Hemel heffend; ik bad de schoone gebeden, die gij mij geleerd hebt. Ik knielde neder op de heide, of in het diepst der bosschen, ofwel ik wachtte de duisternis af om God te bidden, dat hij mij toch niet zou verlaten... Ach, ik ben zoo diep ongelukkig geweest!

Wordt vervolgd.

jeft mer ! En zo as nauw korts die ziekt onder de verrekes, dè's ôk wir 'n grauwete schoai. Veul mensche ha'n d'r zô par vet, die se nauw kwijt zijn... Ik ha'r ôk inne kepot. Mer me kbos 't vlijsch toch zouwe nie weggôje vurral nauw 't zo' du-jer is... Wai hen d'n onze opgegète en we hen 'r toch gee van alle iets van gevuuld... niks, gin steek..."

— Nee, dat geloof ik best," zei ik.

— Dus U is Woensdag-nacht uit Antwerpen vertrokken ? vroeg ik daarop de juffrouw.

— Neen 'k. Donderdagmorgen irst. Ik en kon niet eerder. Ik heb Woensdagnacht in 'nen kelder gezeten... Maar da' was iets ! Dat gedreun van die kanonnen, dat kun je je werkelijk niet voorstellen. En buiten zag je boven in de lucht die boemen dan uit elkaar spatten... En dan viel zoo'n kogel, en direkt daarop begon 't huis waar-ie op gevallen was te branden... En de schrik van de menschen, o ! die is niet te beschrijven. Ze waren nog erger dan krankzinnig, precies lijk wilde beesten."

— „Dat is te begrijpen, ja."

— „Ik zijn tot Esschen te voet moeten gaan, met m'n dochter. We hebben toen wat ellende gezien ! Daar op dien weg en in die bosschen overal ! O ! je hart stond er van stil. Je kunt je 'r geen denkbeeld van vormen, als je 't niet gezien hebt. Neen, zoo iets is niet te beschrijven !... Ja, ge begrijpt, dat ging hals over kop, ieder nam mee, wat hij in de gauwigheid nog meenemen kon, maar de meesten misten letterlijk alles."

— Ze hadden de menschen in Antwerpen er 'n beetje op moeten voorbereiden, 'n dag of wat van te voren, en aan moeten manen, de stad te verlaten."

— „Ja, maar dat gebeurde niet. De menschen werden allemaal gerust gesteld en velen dachten zelfs dat 't Belgische leger de Duitschers nog terugdreef".... 't Is verschrikkelijk zulk een oorlog ! En dan denkt eens aan de jonge levens, die er verwoest worden. Hoeveel vaders zijn er al niet voorgoed uit de huishoudens en hoeveel zoons !"

Ze zweeg hierop 'n oogenblik en zuchtte zwaar.

— „Ik heb 'k drij zoons in 't leger", begon ze dan weer. „Twee moesten en een is vrijwilliger... die is nog niet lang geleden gegaan. Ik heb nou sinds drie weken al niets meer van d'r gehoord... De oudste had 'n meisje, 'n beeld, 'n engel van 'n kind, ze ligt nou zwaar ziek in Roosendaal... God, maar die wordt er krankzinnig van... compleet gek !"...

— „En toen, m'n jongste zoon ging... 't is zoo'n flinke, beste jongen. O ! als je dat gezien had. Hij kneep m'n hand in de zijne, dat 't pijn deed. En huilen ! huilen ! als die jongen deed... de tranen rolden langs z'n wangen weg... O ! en als je dàt moet zien... als je... als je..."

Toen barstte ze in 'n wilden snik uit. Zij beet zich vermannend op de lippen maar kon zich niet inhouden. Haar oogen schoten vol tranen en ze weende... Weende uit, al heur moederleed, dat zich had opgekropt in haar boezem, haar gek martelde en waanzinnig maakte bijkans...

Ik wende m'n oogen af en wou naar buiten zien, door 't portier. Maar 't glas was aangestagen en 'k moest 't voor 'n gedeelte schoon vegen met m'n zakdoek.

Onder den huiver van den komenden herfst lagen de grauwe, vlakke landen wijd-uit in starre verlatenheid... De regens hielden aan, 'n vlaag kwam aangevaren en striemde schuinsche druppelstrepen tegen 't raampje. Toen sloegen dikke witte wolken rook van de locomotief omlaag en benamen 't uitzicht.

'n Drukkende stilte hing in de enge coupé-ruimte en niemand zei nog iets.

A. F. COOLEN.

Deurne, 25 October 1914.

Van het Oorlogsterrein.

DE OORLOG IN BELGIE EN FRANKRIJK.

Ondanks de hevige gevechten, is in de laatste dagen in Zuid-West België weinig of geen verandering in den toestand gekomen.

Uit het Duitsche bulletin van Woensdag 28 October, blijkt duidelijk, dat het hun niet heel en al naar den zin gaat, en mochten zij ook al eenige voordeelen behaald hebben, deze tot dusver nog niet veel benut konden worden.

Blijkens de verschillende correspondenties moet er echter vreeselijk gevochten zijn, en zijn hier in 't bijzonder een groot aantal slachtoffers gevallen.

En toch maar steeds blijven de Duitschers aanvallen. Een bericht, dat Dixmuiden door hen genomen is, werd tot Donderdagavond niet bevestigd.

Ten Westen van Rijssel, waar de Franschen de laatste dagen berichten over vorderingen hadden gegeven (bij Armentières), zeggen thans de Duitschers met succes bezig te zijn. Het is daar een voornaam punt. Gelukt het den Duitschers hier het Fransch-Engelsche front door te breken, dan wee den bondgenooten, die tusschen Rijssel en Nieuwpoort strijden.

Wij geven hier intusschen de telegrammen, welke tot Donderdagavond inkwamen.

PARIJS, 28 Oct. Het officieele bericht van hedenmiddag 3 uur, luidt :

Gisteren zijn de aanvallen der Duitschers in de streek tusschen Nieuwpoort en Atrecht, veel minder hevig geweest.

Wij hebben overal onze stellingen gehandhaafd en zijn ten Noorden en ten Oosten van Yperen vooruitgekomen. Ook hebben wij eenige vorderingen gemaakt tusschen Cambrin, ten Z.W. van La Bassée en Atrecht.

Meer en meer wordt bevestigd, dat de verliezen der Duitschers aan dooden, gewonden en gevangenen, op het Noordelijk deel van het oorlogstooneel aanzienlijk zijn geweest.

Op den rechteroever van de Aisne hebben de Duitschers een zeer hevigen nachtelijken aanval beproefd, in de omgeving van Craonne. Zij zijn teruggeslagen.

In Woëvre hebben onze troepen hun opmarsch voortgezet in het bosch tusschen Apremont en St. Mihiel en ook in het bosch van Le Prêtre.

BERLIJN, 28 Oct. Ambtelijke mededeeling uit het groote hoofdkwartier :

De gevechten bij Nieuwpoort en Dixmuiden duren nog voort. De Belgen hebben daar aanmerkelijke versterkingen gekregen. Onze aanvallen worden voortgezet.

Zestien Engelsche oorlogsschepen hebben deelgenomen aan het gevecht tegen onzen rechtervleugel. Hun vuur had geen uitwerking. Bij Yperen is de toestand gisteren onveranderd gebleven.

Ten Westen van Rijssel is onze aanval met succes voortgezet.

In het woud van Argonne zijn weder eenige loopgraven veroverd. De manschappen die zich daarin bevonden, zijn gevangen genomen.

Op het Westelijk front heeft zich verder niets van belang voorgedaan.

PARIJS, 28 Oct. Officieel bericht van 11 uur 's avonds :

In België heeft de vijand in de streek bij Dixmuiden, twee nachtelijke aanvallen beproefd, welke zijn afgeslagen. De krachtsontwikkeling der Duitschers aan het front Nieuwpoort—Dixmuiden, schijnt verminderd te zijn. Ten Noorden van Yperen wordt ons offensief voortgezet.

Tusschen La Bassée en Lens hebben wij geringe vorderingengemaakt.

Van het overige gedeelte van het front valt niets te vermelden.

KEULEN, 28 Oct. De militaire deskundige, die medewerkt aan het Bernsche blad „Bund," merkt — blijkens een bericht in de „Koln. Ztg." — bij een beschouwing over den militairen toestand in Noord-Frankrijk op, dat de bewering van Duitsche zijde, als zou tusschen Armentières en La Bassée het front van de bondgenooten langzaam worden teruggedreven door de Duitschers, juist is. De Franschen hebben bij het Kanaal van La Bassée terrein verloren, en de verwoede indrukking van hun rechtervleugel in de richting van Béthune, neemt verderen voortgang.

Over het algemeen genomen kan worden gezegd, dat de slag bij Yperen nog voortduurt, echter begint het front der bondgenooten op verscheiden punten te bezwijken.

* * *

BELANGRIJKE NEDERLAAG DER DUITSCHERS IN POLEN.

Er valt niet aan te twijfelen, dat de Russen in het begin dezer week eene belangrijke overwinning behaald hebben op de Duitsche en Oostenrijksche legers.

De zegevierende intocht der Duitschers in Russisch Polen is op geweldige wijze gestuit en in plaats van hun doel, Warschau te veroveren, zijn ze daarentegen moeten terugtrekken voor den blijkbaar overweldigenden aanvoer van nieuwe Russische troepen.

Dat men zulks ook te Berlijn toegeeft blijkt uit het volgende bericht van Woensdag :

BERLIJN, 28 October. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier :

In Polen zijn de Duitsch-Oostenrijksche troepen voor nieuwe Russische strijdkrachten, die van Iwangorod, Warschau en Nowo Georgiëfsk oprukten, uit den weg gegaan, nadat zij tot dusver in gevechten, die verscheiden dagen duurden, alle Russische aanvallen met succes hadden afgeslagen.

De Russen vervolgden eerst niet.

Het zich losmaken van den vijand geschiedde zonder moeilijkheden.

De troepen zullen zich overeenkomstig den toestand opnieuw opstellen.

* * *

In dit officieele Duitsche communiqué wordt dus openlijk toegegeven, dat de Duitschers en Oostenrijkers bij Warschau voor de Russen moesten terugtrekken, wat wel zal beteekenen dat de Duitschers hier een gevoelige nederlaag hebben geleden.

Of die nederlaag echter zóó groot is als de Russen willen doen gelooven, mag betwijfeld worden.

De Engelsche legatie in Den Haag publiceerde Woensdag op gezag van den Engelschen minister van buitenlandsche zaken het volgende bericht :

„Ten zuiden van Solec hebben de Russen den overtocht van den Weichsel geforceerd. Een zeer groot aantal Duitschers werd gedood, geschat op een kwart millioen en gewond naar schatting meer dan een half millioen."

Dit bericht is natuurlijk schromelijk overdreven ; het officieele communiqué van den Russischen generalen staf over dit gevecht noemt geen cijfers, het zegt alleen, dat de Russen gevangenen gemaakt en veel oorlogsbuit genomen hebben.

Niettemin mag men veilig aannemen, dat de Duitschers en Oostenrijkers een ernstige nederlaag in Rusland hebben geleden, hoe groot die echter is, zal uit nadere berichten spoedig blijken.

Het communiqué van den Russischen generalen staf zegt :

„In den vierdaagschen slag ten zuiden van de Pilitsa hebben onze troepen den Duitschers en Oostenrijkers een zware nederlaag toegebracht.

Tusschen Pilitsa en Gloetsjof hebben onze troepen na heldhaftigen strijd den 26en dezer den tegenstand van het Duitsche 20ste legercorps en van het garde-reserve-korps gebroken.

Wij hebben stormenderhand de verdedigende stelling van Politsjna genomen en een deel der Oostenrijkschen troepen bij Berdzeje omsingeld.

In den nacht van den 27sten Oct. zijn de vijandelijke legercorpsen in wanorde teruggetrokken naar de linie Jedlinsk—Radom—Ilza (ten Zuiden van Radom). Wij hebben kanonnen vermeesterd en gevangenen gemaakt.

De voordeelen door ons behaald ten zuiden van de Pilitsa, die tot den terugtocht van den vijand over een groot deel van het front hebben geleid, is van groote beteekenis."

* * *

De Russische legatie in Den Haag heeft berichten over de krijgsverrichtingen der Russische legers ontvangen. Wij ontleenen daaraan het volgende :

Het algemeen gevechtsfront in Polen is nog uitgebreid. Het strekt zich uit over ongeveer 200 kilometers, van Koetno tot de Iljanka. De strijd is bijzonder hevig geweest in de omstreken van Ezof, waar de Russische troepen zich meester hebben gemaakt van een deel der Duitsche stellingen. Eveneens is een merkbaar succes door het Russische leger behaald ten zuiden van de Iljanka, tusschen Nowo-Alexandria en Zvolen, waar 50 officieren en 3000 soldaten gevangen gemaakt, 8 kanonnen en mitrailleuses genomen zijn en vanwaar het vijandelijk leger terugtrekt. Gevangenen, mitrailleuses en munitie-treinen zijn eveneens bij Solce en Gombine (90 K.M. ten Westen van Warschau), in handen der Russen gevallen.

De gevechten zijn opnieuw begonnen op het Oost-Pruisische front. De Duitsche aanvallen in de streek van Bakalarzevo en Augustof zijn afgeslagen.

* * *

VREESELIJK VERWOEDE STRIJD.

Het bombardement bij Dixmuiden is enorm en kost door de voortdurende gevechten den Duitschers, die kost wat kost, Duinkerken en Calais willen veroveren, duizenden dooden en gewonden.

De grootste verliezen zijn aan de enorme uitwerking van het Engelsche scheepsgeschut te wijten, waartegen echter de Duitsche mariniers thans zware kanonnen in Ostende en langs de kust in stelling hebben gebracht, die de vloot op een afstand houden.

Alleen Zondag j.l. werden in Ostende meer dan 3000 gewonden binnen gebracht op allerlei vervoermiddelen. De boeren uit den omtrek worden gedwongen hun wagens in te spannen en de gewonden te vervoeren. De meesten liggen dan ook op open boerekarren, alleen gerugsteund door een hoopje versch stroo. Lange rijen trekken zoo voortdurend de stad binnen. Als versche troepen weer zijn aangekomen, gaan de meest geteisterde Duitsche legeraf-deelingen van het front wel eens naar de stad terug, om uit te rusten en dan aanschouwt men veel ellende.

* * *

DE BLOEDIGE SLAG AAN DE YSER.

Een correspondent van de „Times" in Noord-Frankrijk, deelt nog de volgende bijzonderheden mede over het handgemeen :

De hoofdweg van Brugge naar de stad Nieuwpoort, splitst zich even voorbij St. Pierre-Capelle en loopt op twee punten over de Yser heen. Langs deze twee wegen en over de strook ertusschen, werden de Duitschers tegen de linies van de bondgenooten afgezonden. Terzelfdertijd viel een strijdmacht Dixmuiden langs den weg van Leke en uit het omliggende terrein aan. De rivier maakt daar ten Oosten van Pervyse een bocht en daar werden machinekanonnen opgesteld, om de linie der bondgenooten naar twee kanten te bestrijken. De Duitschers trachtten de bruggen te bestormen. Men vocht daar met revolvers en bajonnetten en zelfs met geweerkolven. Een reus van een Belg, die uit Britsch Columbië overgekomen was, zwaaide zijn geweer als een bijl bij de Zuidelijke brug en velde den eenen na den anderen neer, tot hij zelf door een kogel in de dij getroffen werd en neerviel.

Van de 5000 Duitschers, die de Yser overtrokken, is er nauwelijks één teruggekeerd. Tweeduizend werden ten N. en N.O. van Dixmuiden door Belgische infanterie en ruiterij, die zich hersteld hadden, met de bajonet in het kanaal gedreven. Ongeveer 3000 Duitschers slaagden erin Dixmuiden binnen te komen. Zij hielden de plaats een tijd lang bezet. Maar kanon- en geweervuur dreef hen uit de instortende huizen en vernietigde hen in een sirocco van projectielen. Vóór de Zondag aanbrak, lagen er overal dooden en gewonden. Dixmuiden was één kerkhof.

EEN VREESELIJKE OORLOGS-LIST.

Het „Journal" van 26 dezer bevat het volgende telegram uit Duinkerken:

Te Dixmuiden hebben de Fransche zeesoldaten onder de volgende omstandigheden, een Pruisisch regiment zoo goed als vernietigd :

Met de bedoeling om de Duitschers naar Dixmuiden te lokken, deden de Engelsche en de Fransche troepen in die stad alsof ze er uit wegtrokken. De list slaagde beter dan men had kunnen hopen. Ziende, dat er in die richting geen verderen tegenstand geboden werd, naderden de Duitschers en in den namiddag stond er een regiment voor de poorten der stad. Geen Franschen, Engelschen of Belgen waren er te zien. De Duitschers, die zeker meenden, dat Dixmuiden ontruimd was, besloten de stad te bezetten en, zooals hun gewoonte is, kwamen zij de stad met hun paradepas binnen, terwijl de muziek speelde. Nauwelijks waren zij de voornaamste straat ingetrokken, of een schrikwekkende losbarsting overstemde het geluid van de muziek.

Verscheidene machine-geweren, die in de huizen verborgen waren, hadden plotseling het vuur geopend. Een dolle paniek ontstond onder de Duitschers. Zonder aan weerstand te denken, wilden zij vluchten, maar van alle kanten hagelden de kogels. De machine-geweren hielden weldra met vuren op en de matrozen, uit hun schuilhoeken voor den dag komend, vielen op het overlevende deel van het Pruisische regiment aan, dat op het gezicht der Fransche bajonetten de wapens wegwierp en zich overgaf. Enkele uren later keerden de verbonden strijdmachten te Dixmuiden terug en bezetten het sterk.

DIXMUIDEN GENOMEN ?

Uit Ostende wordt aan de „Tijd" geseind :

Sedert het midden van verleden week hebben de Duitschers niet opgehouden de loopgraven en versterkingen bij Dixmuiden te bestoken, die hardnekkig door de verbondenen verdedigd werden. Van het plaatsje is tijdens de verwoede gevechten nog slechts een puinhoop overgebleven.

De eene bajonetaanval is den andere gevolgd en zonder op het verlies van manschappen te letten, trachten zij de versterkingen te forceeren tegen de Belgische en Fransche infanterie en de machinegeweren, die door Fransche marine-soldaten bediend werden.

De bloedige gevechten van man tegen man, zijn onbeschrijfelijk verbitterd en bloedig geweest.

Zoo juist (Dinsdagnamiddag), zijn de ontzettend sterke Fransch-Engelsche verschansingen bij Dixmuiden, door de Duitschers genomen. Het kon alleen geschieden tegen den meest bloedig denkbaren prijs. Daarna trokken ze het verwoeste plaatsje binnen. Ze maakten 200 krijgsgevangenen.

Zondagmiddag waren ze er in geslaagd de Yser weer over te trekken, waarbij 100 krijgsgevangenen gemaakt werden.

AMSTERDAM, 29 Oct. Uit Sluis wordt aan het N. v. d. D. gemeld :

Ik vernneem van betrouwbare zijde, dat Dixmuiden Dinsdagmiddag in handen der Duitschers gevallen is, ten koste van duizenden dooden en gewonden.

(Dit is een bevestiging van het bericht van de „Tijd.")

HET AANTAL KRIJGSGEVANGENEN IN DUITSCHLAND.

Tot op 21 Oct. waren in Duitsche krijgsgevangenschap : Franschen 2472 officieren en 146.897 manschappen ; Russen 2164 officieren en 104.524 manschappen ; Belgen 547 officieren en 31.378 manschappen ; Engelschen 218 officieren en 8669 manschappen. Onder dezen zijn 6 Fransche, 18 Russische generaals, inclusief 2 commandeerende generaals en 3 Belgische generaals ; dus tot op 21 October 296.869 gevangenen.

GEVOELENS IN DEN SLAG.

Een Hongaarsch officier, die bij Lublin meegevochten heeft, vertelt in de Deutsche Montagszeitung : Men gevoelt in den slag niets. Wie de dingen tot zijn bewustzijn laat doordringen, is verloren. De oogen zien, de ooren hooren, maar dat zijn slechts waarnemingen der zintuigen, die zich tot een beoordeeling ontwikkelen moeten maar tot gevoelens mag het niet komen. Dit is geen cynisme, maar slechts de afwezigheid van elk gevoel. Mijn kapitein een beste, brave man, van wien ik sedert jaren veel houd, brengt zijn compagnie in de tirailleurlijn en wordt vlak voor mij plotseling door drie kogels in den buik getroffen. Ik zie, dat hij omvalt, voel daarbij niets en marcheer verder.

Men slaat den vijand neer, niet echter alsof men den minsten wrok tegen hem had. Den avond voor ons eerste gevecht, zaten wij officieren bij elkaar. Niemand van ons had ooit 'n mensch gedood. Ik zei nog : Als ik morgen een Russischen officier tegenkom, zal mijn eerste gevoel zijn, hem vriendschappelijk te begroeten. De anderen waren het met mij eens. Den volgenden dag heb ik eenige vijanden neergelegd. Mijn Slowaken, de kalmste menschen van de wereld, maar voortreffelijke soldaten, schoten eveneens niet uit woede, maar omdat men op hen schoot. Men vecht, omdat men er nu eenmaal voor is en omdat men niet anders kan. Want het is ontzettend aan het vijandelijk vuur blootgesteld te zijn en niets daartegen te kunnen doen. Eigenlijk niet zoozeer ontzettend als wel deprimeerend. De werkeloosheid in den slag doodt. Want alleen zij doet angst opkomen.

Als men ook in bijzonder levensgevaar verkeert, voelt men niets anders dan de zekerheid snel en vastberaden te moeten handelen. Den 26 's avonds hadden wij Tarnowa ingenomen en vervolgden de Russen tot aan het rivertje de Por achter het dorp. De vijand waadde door een moeras, vluchtte op het droge. Wij hem na, tot aan de borst in het moeras, schietend, wadend proestend. Plotseling laait het achter ons op. Het dorp is in brand gestoken. Als in het licht van een reflector zijn wij aan den vijandelijken kogelregen van den anderen oever blootgesteld. Toen moesten wij in het hevigste vuur terug. Niet uit angst, maar omdat het niet anders ging. Het gevoel van de nabijheid van den dood kwam eerst veel later bij mij op, er bij bedacht, later aan deze episode vastgeknoopt.

Men voelt in den slag na de lange marschen in de lange schietoefeningen, in het vijandelijk vuur niets. Het is ook niet zoo erg gewond te worden. Na den strijd komen natuurlijk de ongewenschte overpeinzingen. Men beleeft alles nog eens en het gevoel maakt commentaren daarbij.

In ons Vaderland.

DE VOORRAADSCHUUR MAASTRICHT.

Het schijnt, of Maastricht de voorraadschuur is van de naburige rijken Duitschland en België.

Geheele karavanen karren komen uit het land van Verviers en zwaar beladen met allerlei etenswaren, keeren de voerlui weer terug.

Uit Brussel, Brugge, Gent en andere steden, komen auto's allerlei soort van levensmiddelen halen.

Ook de brood-uitvoer is van beteekenis. Er bestaat wel een verbod van uitvoer van meel, doch niet van brood. Het meel gaat dus in vasten vorm de grenzen over. En hoe stijgen de broodprijzen voortdurend, terwijl er zelfs uitsluitend nog roggebrood en kropbrood voor de consumptie te bereiken is.

Nu de handel in petroleum met het buitenland verboden is, en de uitvoer van aardappelen eveneens niet meer mag plaats hebben, wordt een groothandel in tabak gedreven. Duizenden pakken tabak gaan de grenzen over, waarschijnlijk bestemd voor „Liebesgaben."

De uitvoer van kaas is enorm ; ronde Edammertjes en andere Hollandsche kazen, worden nog steeds (en massa) over de landsgrenzen gebracht.

Evenzoo gaat het met de groenten.

Wie geeft wat hij heeft, is waard, dat hij gebrek lijdt, is een oud-Hollandsch gezegde.

De groot-handel slaat zoete winsten uit dit bedrijf, doch we vreezen, dat de inwoner de dupe zal worden van al dat export.

Zoo vraagt de oorlog, helaas, van talloos velen, groote offers, terwijl hij anderen de beurs spekt ; juist degenen, die over het algemeen best tegen een stootje kunnen. De werkman verdient veel minder, en de noodzakelijke levensmiddelen zijn voortdurend aan prijsstijging onderhevig ; het evenwicht is totaal gebroken. Wanneer zal de balans weer gelijk staan ? Tijd.

ONS BROOD.

De voorraad tarwebloem wordt in Den Haag zeer gering, zoodat het waarschijnlijk nog één, hoogstens twee weken mogelijk zal zijn bruin tarwebrood te bereiden uit een mengsel van tarwemeel met ongeveer 1/4 of 1/5 aan tarwebloem.

Mocht de Regeering binnenkort niet kunnen besluiten tarwe tot tarwebloem te laten vermalen, dan zal ook beschuit en klein witbrood uit den handel verdwijnen.

Voor vele bakkerijen zal dit een gevoelige slag zijn en misschien ten gevolge hebben, dat dat deel van het personeel, dat speciaal belast is met de bereiding van luxe broodjes, werkloos zal worden. Vad.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door

GEBROEDERS SCHEUER,

Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam
Harlingen, Londen

Telegram-Adres: SCHEUER)
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133) Rotterdam.

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar :

Brsila en Galatz	onbekend
Constantinopel	onbekend
Bourgas Varna	onbekend
Busbire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	ongeregeld
Colombo, Calcutta en Madras	„
Durban, Delagoa, Baij en Beira	6 Nov.
Penang, Singapore, Hongkong, Yokohama en Kobe	6 „
Batavia, Samarang, Soerabaja en verder Oost-Indië	7 „
Paramaribo en Curaçao	ongeregeld
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	„
Londen	elken dag
Kopenhagen, Christiania, Chistianssund, en Bergen	elke week.
Glasgow en Leith	2 maal per week.
Hamburg	onbekend.
Antwerpen	elken dag

Veranderingen voorbehouden.

MARKTEN.

Dinsdag 3 November.

Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.

Cuijk en St. Agatha : jaarmarkt.

Eindhoven : jaarmarkt.

Woensdag 4 November.

's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

406e Staatsloterij.

5de Kl. — Trekking van 27 Oct.
Hooge Prijzen.

Prijs van	f 1500	No.	15571				
„	„ „ 1000	„	596	1139	4416	6839	
			9264				
„	„ „ 400	„	585	3157	15237	18048	
„	„ „ 200	„	3771	19002			
„	„ „ 100	„	2609	6348	8852	9223	
			9875	11241	13817	18752	

Trekking van 28 Oct. 1914.
Hooge Prijzen.

Prijs van	f 1000	No.	16777	17579			
„	„ „ 400	„	3023	16998			
„	„ „ 200	„	227	1819	6895	12015	
			17812				
„	„ „ 100	„	4056	4688	5166	5222	
			5884	6339	13504	17958	
			19520				

5de Klasse. — Trekking van 29 Oct.
Hooge Prijzen.

Prijs van	f 1000	No.	475	960	4448	5652	
			12992	15268			
„	„ „ 400	„	8492	14736			
„	„ „ 200	„	11089	12831	15163	15852	
			17846	20496			
„	„ „ 100	„	496	1120	5496	8325	
			9412	12768	19792		

No. 89 WOENSDAG 4 NOVEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

De Bisschopskeuze.

In alle parochiën van het Bisdom 's-Bosch en in alle kapellen, waarover een Rector is aangewezen, wordt deze week eene H. Mis gezongen ter eere van den H. Geest, om Zijne voorlichting bij de keuze van een Coadjutor van Mgr. W. van de Ven, die tevens bij het overlijden van Z. D. H. onmiddellijk het Bestuur van het Bisdom overneemt, en dus eenmaal de Bisschop van 's-Bosch zal zijn.

Naar aanleiding hiervan is Zondag in alle kerken van ons Bisdom het volgende schrijven van den preekstoel voorgelezen :

WILHELMUS VAN DE VEN,
Bisschop van 's-Hertogenbosch,
aan de geestelijkheid en de geloovigen van ons Bisdom,

Zaligheid in den Heer !

Aangezien de H. Stoel goedgunstig heeft beschikt op Ons verzoek om hulp in Onzen ouden dag en Ons een Bisschoppelijken Helper heeft toegekend ; aangezien deze Helper zal worden benoemd met recht van opvolging bij Ons heengaan, zonder verdere vereischten of plechtigheden dan de kanonieke inbezitneming van den Bisschoppelijken Zetel, door Onzen dood opengevallen, is de keuze van dezen Onzen Helper te beschouwen als de keuze van uwen toekomstigen Bisschop ; en aangezien er voor het Diocees en zijn Diocesanen alles aan gelegen is, dat deze toekomstige Bisschop zij een man naar Gods hart, gewild en gekozen door den H. Geest, achten Wij het noodig, hiertoe, naar vermogen, mede te werken wat Wij kunnen, hoofdzakelijk en voornamelijk door het gebed. Zulk een man moet Ons door den Hemel gegeven worden, door Ons van den Hemel worden afgesmeekt.

Tot dit einde hebben Wij dan ook goedgevonden te bepalen, gelijk steeds geschied is bij de keuze van een nieuwen Bisschop na den dood van den Diocesanen Bisschop :

1o. Dat er in den loop dezer week, in elke Parochiale kerk van Ons Bisdom, eene plechtige H. Mis van den H. Geest, voorafgegaan door den Lofzang Veni Creator, zal gezongen worden (Consuetum stipendium pro hujusmodi Missa sumi potest ex aerario ecclesiae.) Het zal ons zeer aangenaam zijn, als dit eveneens in de andere kerken en kapellen van ons Bisdom, waarin de dienst door een priester wordt waargenomen, kan plaats hebben.

2o. Op Zondag den 8 November zal mede tot voormeld einde in alle kerken en kapellen van ons Bisdom, voor zoover dit goedschiks kan gevonden worden, een plechtig Lof geschieden met uitstelling in Ostensorio. Onder dit Lof zal de Litanie van Alle Heiligen worden gezongen.

3o. Alle Priesters van dit Bisdom zullen lezen, na afkondiging dezes tot zoolang de nieuwe Bisschop zal bekend zijn, alle dagen, si per rubricas licet, behalve de oratio pro pace ook de oratio de Spiritu Sancto.

4o. Alle religieuzen van beiderlei geslacht, worden verzocht tot dezelfde intentie, maandelijks tot aan de benoeming van den nieuwen Bisschop, eene buitengewone H. Communie op te dragen.

En zal dit Ons schrijven op het aanstaande Feest van Alle Heiligen op de gebruikelijke wijze van den Preekstoel worden afgekondigd.

Gegeven te 's-Bosch, 25 Oct. 1914.

De Bisschop van 's-Bosch,
W. VAN DE VEN.

Aangaande de Bisschopskeuze kunnen wij nog mededeelen, dat gisteren, Dinsdagmorgen om half elf, door het Hoogwaardig Kapittel in de Kathedraal te 's-Bosch deze H. Mis is opgedragen, waarna dit eerbiedwaardig College zich bezig hield met de voordracht, waarop drie namen vermeld worden : deze voordracht wordt aan H.H. D.D. H.H. den Aartsbisschop en de Bisschoppen van Nederland ter kennisname gezonden en daarna aan den H. Stoel om er een keuze uit te doen.

Aan de Vlaamsche kust.

II.

In 'n goed kwartier rij je met den tram van Nieuwpoort naar Coxyde. Er is aan weerszijden van den weg niet veel bijzonders te zien : rechts van je heb je schrale niet te hooge duinen, en links bouwland, schaarhout, boerdenijtjes, stukken wei, etc. — enfin, niks bijzonders, 'n landschap zoo gewoon mogelijk. Zooals ik zei, is dit stuk wereld hier Vlaamsch in merg en been; maar je treft er langs den weg toch uithangborden met opschriften als : Au repos des voyageurs, Au lion de Flandre en dergelijke, die als 'n vloek klinken tegen het Vlaendren die Leu.

Coxyde is bekend voor zijn visschers. Die oefenen hun bedrijf niet uit, gelijk dit hier te land geschiedt : met behulp van schuiten en pinken : neen, zij gaan te paard uit visschen. De paarden treden moedig tot aan de borst toe in 't water en dragen benevens den schrijlings zittenden visscher, nog een koppel manden, die zich langzaam vullen met garnalen, sardines, enz., welke de ruiter met een schepnet gevangen heeft. Men treft te Coxyde de hoogste en breedste duinen der Vlaamsche kust aan. De bekende Blekker steekt zoowat 35 M. boven den zeespiegel uit. Van dien heuvelrug, heb je 'n prachtig uitzicht over den omtrek. Aan den eenen kant kan de blik dwalen over de onmetelijke zee, aan de andere zijde over Vlaanderens onafzienbare welige landouwen. Zal ik het panorama nader beschrijven ? Rondom ons niets dan zand, de wijde duinen, golvend, dalend en klimmend ; ginds de groen-blauwe, rustelooze zee. Over de weiden heen, in de verte, Nieuwpoort, de torens van Veurne en Diksmuide La Panne en Duinkerken. Tientallen dorpjes, duizenden huisjes, waarvan de witte geveltjes in de zon blinken. Heel het veurner-Ambacht : Wulpen, Ramskapelle, Schoore en meer andere gemeenten, te midden der vruchtbare polders als eilandjes in een groene zee. 'n Heerlijk mooi panorama !

We zijn hier in 't beroemde kerelenland, waarmee we reeds in onze jongensjaren kennis maakten. We verslonden toen nog de boeken van Conscience o.a. „De kerels van Vlaanderen." Ze waren mooi die werken en staan nog altijd 'n heele massa hooger dan die dieven-romans, waarmee zich thans de jeugd amuseert.

Waar de kerelen woonden, daar wonen wij goed ;
Daar golft op de voren
Het welige koren ;
Daar weren de duinen den reuzigen vloed....
O Kerlingaland, gegroet !

Zoo zong de Belgische dichter Th. Sevens. O, 't is in deze streek thans vreeselijk ! Alles om Nieuwpoort platgebrand en verwoest door vriend en vijand. De bevolking gevlucht naar Frankrijk, Nederland en Engeland. Het water van den Yser rood van menschenbloed !

* * *

Langs heel de Vlaamsche kust zijn in de laatste dertig, veertig jaren verscheiden badplaatsen tot grooten bloei gekomen. Een der jongste is De Panne of La Panne. Het ligt zoowat anderhalf uur westwaarts van Veurne en een half uurtje van Adinkerke en enkele honderden meters van de Fransch-Belgische grens. Het strand is er zeer breed en 't duinzand beslaat er mede 'n heele uitgestrektheid. Op 't watervlak bewegen zich thans Engelsche oorlogsschepen ; drie en 'n kwart eeuw geleden dreven hier de zeekasteelen der trotsche Armada, die er haar ondergang vond.

La Panne-les-Bains dagteekent van twintig jaar terug, toen de heer Olivier uit Veurne, de mooie duinen winstgevend begon te maken. Men vond er op dat tijdstip nog weinig meer dan de villa's van de familie Calmeyn.

Wat 'n verandering in zoo korten tijd. Nieuwe straten en wegen, café's, winkels, restauraties, hotels, villa's... 't is alles als bij tooverslag uit den grond gerezen. En bij zomerdag kan t er druk wezen ; want er komen veel vreemdelingen. Maar 't is niet de drukte en 't gewoel van Ostende of Blankenberg. t Lijkt er niet naar. Die drukte is gewoonlijk ook iets van enkele dagen ; in den regel heerscht te La Panne 'n rust, welke iemand, die eens stil 'n paar maandjes aan zee wil doorbrengen, aangenaam en behaaglijk aandoet. Ik heb de meeste Nederlandsche en Belgische badplaatsen bezocht, maar 'k zou nergens liever willen verblijven dan in De Panne. 't Is er allerliefst ! Stel je evenwel geen andere eischen dan mooie kostuums, concerten, etc., blijf er dan vandaan ; je kunt elders beter terecht. 'k Heb nooit zoo'n schoone verzameling villa's gezien. Op iederen duintop staat er een of meer. En je treft er geen twee eender van bouwtrant. De meeste afwisseling heerscht er en ik geloof, dat je hier uit alle stijlen vertegenwoordigers vindt. De verscheidenheid doet intusschen prettig aan en maakt belangstelling gaande. O, dat de oorlogvoerders dit stille hoekje, waar zooveel lieden rust na arbeid zochten, toch geen bezoek waardig keuren.

Een schetsje, hoe La Panne nog voor 'n jaar of vijftien was aan 't slot van dit artikel.

„Niet zoo haast, vertelt 'n Belgisch schrijver, „heeft de welgekleede wandelaar er eenige stappen op gewaagd, of hij wordt er dadelijk door 'n zwerm straatjongens omringd, die hem vooruitloopen, tuimelingen maken en „pereboomstaan," om centen te krijgen. Zelfs vragen ze het zeer beleefd in hun kleurrijke gewesttaal : „Meneere, geê me 'n ordje, os t je blieft ? „Heeft de wandelaar nu den ongelukkigen inval een enkelen cent te gooien, dan begint de heele troep in 't zand te vechten, dat het stof in wolken opwaarts stijgt en, terwijl de bengel, die 't koperstuk machtig is geworden, vergenoegd achterblijft, doen de overige den wandelaar nog een paar kilometers ver uitgeleide, in de hoop, dat hij zich nog maals hunner ontfermen zal.

N. H. OUWERLING.

(Wordt vervolgd.)

Voor liefhebbers van Land- en Tuinbouw.

MEST.

De verschillende soorten kunstmest zijn niet meer zoo gemakkelijk te verkrijgen, omdat Duitschland en Frankrijk deze artikelen niet meer invoeren.

Onze eigen industrie doet haar best al he. noodige zoo vlug mogelijk aan te maken en de ontbrekende door andere kunstmest te vervangen.

Belanghebbenden hebben waarschijnlijk reeds berichten dien aangaande langs meer officieelen weg gekregen.

In alle gevalle zal de kunstmest eenigszins schaars en daardoor wat duurder zijn.

Maar een groote opbrengst der verschillende producten zal juist het volgende jaar zeer zeker van het hoogste belang zijn.

Een goede en flinke bemesting dus hoogst noodzakelijk zijn.

Vandaar dat wij de aandacht eens vestigen op de vroeger zooveel gebruikte beer, der stedelijke reiniging.

Deze mest werkt vlug en krachtig.

Zij heeft een nadeel, dat er veel arbeidskracht voor noodig is, d.w.z. in vergelijking met kunstmest.

Omdat voor eenzelfde stuk land, heel wat meer karrevrachten beer gebruikt moeten worden dan kunstmest.

Maar in den tegenwoordigen tijd is dat geen nadeel, omdat hoe meer arbeidskracht noodig zal zijn in de komende jaren, hoe meer het gewone leven zijn gang kan gaan. Avst.

* * *

MEER LAND !

Het volgend jaar zal er een kolossale vraag zijn naar onze landbouwproducten.

Of dit nu zijn aardappelen of tarwe, maïs of boter, koeien of varkens, boonen of tomaten, naar alles zal een enorme vraag zijn.

Vooral naar die landbouwproducten, die voor de onmiddellijke voeding noodig zijn.

Hoe meer land er dus beschikbaar is voor aardappelen, boonen en tuinbouwartikelen, hoe gemakkelijker en vlugger dat de toestand zich als normaal zal herstellen.

Veel land is er dus noodig.

Nog meer land dan anders !

Heideontginning op groote schaal is dus aan te bevelen.

Dit moet reeds nu ter hand genomen worden.

Dan heeft men daarbij het voordeel dat zeer veel arbeidskracht dezen winter benoodigd is en te werk gesteld kan worden.

Die heideontginning zal op verschil-

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

25)

Gutwald, sedert dat hij zich bij Bernard bevond, scheen geheel van inborst veranderd. De stille weemoed die hem eigen was, had plaats gemaakt voor een zachte opgeruimdheid, en hij, die anders zoo achterhoudend was, scheen thans zoo gelukkig zijn opgepropt hart te kunnen ontlasten.

En geen wonder ; van de omgeving der zwervende Hellenenders, allen ruwe boosaardige lieden, wier bestaan een lange aaneenschakeling was van roof, plundering, brandstichting en moord, was de Helm eensklaps gevallen in de handen van een deugdzaam man, die hem met goedheid en ongekende liefde behandelde, en hem beloofde voortaan zijn beschermer, zijn vader te willen wezen.

— Dan hebt gij toch de lessen onthouden, sprak de pastoor met zelfvoldoening, die ik u, bij het ondergaan der zon, tegen den boschkant heb gegeven ?

— O, zeker, antwoordde Gutwald ; en zelfs heb ik merkelijk bijgeleerd ; want dit boekje ken ik van buiten.

Dit zeggende, haalde hij onder zijn hoofdkussen een verscheurden, bijna versleten catechismus te voorschijn.

— En wie gaf u dat boekje, mijn zoon ? vroeg Bernard.

— Ik heb het in stilte voor eenige duiten, in de stad gekocht ; uit voorzichtigheid trok ik het in twee, en borg de stukken in mijne schoenen.

— Brave jongen ! riep de vrome herder opgetogen; dan kent gij de plichten van een Christen, Gutwald ?

— Ja, vader.

— Zijt gij reeds gedoopt, mijn jonge vriend ?

— Men heeft mij verzekerd dat ik gedoopt ben.

— Die voorzorg van den kant uwer ouders verwondert mij, dewijl zij u zelfs niet toelieten te bidden en ter kerk te gaan.

— Neen, daartoe heb ik nooit de gelegenheid gehad, zuchtte de jongeling ; doch nu ik hoop Hellenend voor altijd verlaten te hebben, wil ik...

— O, zeker ! zei de priester hem de hand drukkend ; uw lijden heeft een einde genomen, mijn zoon ; want ik ben voortaan uw vader, Gutwald ; gij hebt mij nog niet gezegd, waar gij sedert tien jaren zijt gebleven, en wat gij in al dien tijd gedaan hebt !

— Gedurende al dien tijd hebben wij gereisd, rondgezworven in Holland, Duitschland en elders.

— En wat deden uw ouders voor hunne broodwinning ?

Gutwald zag verlegen voor zich ; het rood der schaamte kleurde zijn aangezicht.

— Hunne broodwinning ! zuchtte hij ; o, vergeef, beste vader ! en zijn oogen nat van tranen op Bernard slaande, riep pij : doch ik heb geen schuld ! Neen, neen ! ik heb niet gestolen, niet gebrand !

Een beweging van afgrijzen, welke de priester in zijn leuningstoel maakte, onderbrak hem. Toen verborg hij zijn hoofd in zijn handen ; de schaamte belette hem te spreken.

— O, indien uw geweten zuiver is, mijn goede vriend, zei Bernard, hebt gij de kroon der deugden verdiend ; opgevoed zonder kennis van godsdienst, onwetend in alles wat u de maatschappij tot plicht oplegt, omringd door booswichten, hebt gij gehandeld als een deugdzaam kind.

— Neen, neen ! Nooit heeft er bloed aan mijne handen gekleefd. Eenmaal slechts waren zij rood, maar het was het bloed van een ongelukkigen reiziger, dien ik tegen hen verdedigde, doch niet heb kunnen redden. O, vader, vergeving ! Waarom ben ik zoo ongelukkig hun zoon te zijn ? En toch heb ik hun honderdmalen toegeroepen : „Gij zijt mijne ouders niet !" en wilde van hen heengaan en vluchten... Maar men hield mij hiervan terug met de bedreiging mij te verraden, mij te beschuldigen... En wist ik wat ik deed ? Zonder hulp, zonder voorspraak, alleen tusschen de Bende, die voor geen misdaad, geen schurkerij, hoe die ook mochten genoemd worden, achteruittrad.

— Ontstel u niet, mijn zoon, zei de ontroerde priester ; gij zijt een brave jongen ; gij zijt te beklagen, maar niet schuldig. Nog één vraag, want het spreken vermoeit u, wanneer kwaamt gij hier in het gebucht terug ?

— Slechts eenige dagen geleden.

— Wie heeft dat ongelukkig plan der ploeg opgevat ? Uw vader en uwe moeder ?

— Ja, en Terus, de kleine Boschenaar.

— En waarom ? Wat hadden zij tegen mijn ongelukkigen broeder ?

— Ik heb in het voorbijgaan gehoord, dat hij onze hutten had afgebrand ; dat hij een oude vijand onzer huisgezinnen was. Arme man ! ik had hem ten koste met mijn leven willen redden ! De jongeling weende bitter en herhaalde snikkend : O, kon ik zijn leven met mijn laatsten druppel bloed terugkoopen ! Ongelukkige vader ! En arme moeder en dochter, die den moord van ver hebben moeten afzien !

Bernard zat daar beweegloos ; hij dacht aan het bebloede lijk zijns broeders, aan de bedrukte weduwe der Hoeve, en aan Elisa, die hij zoo lief had.

— O, mijn beschermer ! riep Gutwald, zich met geweld op zijn bed omwerpend, en zijne handen uitstekend om Bernard aan den hals te vallen ; jaag mij van u weg ! Verdrijf mij van hier ! Ik ben de zoon van de moordenaars uws broeders ! Neen, neen ! nooit zult gij u gewennen aan het denkbeeld, uwe vriendschap te geven aan het kind van hem, die uw broeder doodde !

De priester nam de twee handen van zijn aangenomen zoon in de zijne, en sprak, de oogen ten hemel heffend :

— God is de Rechter der boozen, mijn kind, en de Beschermer der onschuld ; leg nu uw hoofd neder ; gij hebt rust noodig. Vermoei uw geest niet met het verledene terug te roepen. Denk liever aan een gelukkige toekomst; gij hebt immers een nieuwen vader, die u niet zal verlaten !

Hiermede verliet Bernard de kamer, en mompelde : welk een rein hart heeft die jongen ! Ik bemin hem bijna, zooals ik de lieve Elisa, mijn nichtje, bemin.

Niet zoodra had de herder zijn dagelijksche bezigheden in de kerk en bij het bed der zieken afgedaan, of hij sneldе naar Gutwald, en bracht het overige van den dag met hem door. De twee stukken van den catechismus in de hand houdend, vond hij een zeldzaam genoegen, zijn jongen tweekeling een reeks vragen te doen, en die met een zonderling gemak en begrip te hooren beantwoorden. Nu en dan legde hij het boekje neder, verklaarde hem de geheimen van den godsdienst, sprak van het onbegrijpbaar geluk, hetwelk de Looner van het goed bereidt voor diegenen, welke Hem beminnen, en van de eeuwige straffen, die de ondeugd hierna heeft te verwachten. Daarna viel het gesprek gewoonlijk op de Kerk van Rome, die liefhebbende Moeder, aan wier hand de Christen zoo gerust, zoo gelukkig door het leven wandelt en wier gebeden voor ons welzijn nooit ophouden, zelfs niet wanneer wij reeds lang slapen onder den grafzerk, met het kruis daarop. Dikwijls ook sprak hij van de instellingen der maatschappij, en dan leerde hij hem, welke plichten hij als lid der samenleving te vervullen had, en wat hij schuldig was aan zijne naasten, allen kinderen van denzelfden God ; allen onze broeders.

Nooit verliet de goede man 's avonds zijn leerling, zonder hem te zeggen :

— Kom, Gutwald, zeggen wij nu het schoone gebed, waarin gij als kind zooveel behagen vondt, toen wij elkander leeren kennen, in de velden bij het ondergaan der zon.

En dan baden zij te zamen de verheven gebeden van voorheen.

Sedert eenige dagen werd Bernard mistroostig. De jongeling was te zeer aan de opgeruimdheid van zijn vader gewoon, om niet te zien, dat de droefheid zijn oog benevelde, en de onrust zijn hart beklemd hield.

— Gutwald, zei hij, terwijl hem een traan in het oog steeg ; wij moeten elkander verlaten...

Wordt vervolgd.

lende plaatsen in ons land ter hand genomen moeten worden.

In Drenthe zoowel als in Noord-Brabant, in Groningen zoowel als op de Veluwe.

Daar zal mee bereikt worden, dat naar verschillende streken arbeiders uit de groote plaatsen gedirigeerd kunnen worden.

Zoodat op die wijze practisch aan de komende werkeloosheid in de groote steden (het ergste wat men zich denken kan) het hoofd wordt geboden.

De Heidemaatschappij heeft dezer dagen een geheime vergadering gehouden.

Wij hopen dat daar besluiten in dezen geest genomen zijn.

Maar vooral de groote particuliere grondbezitters kunnen tot dit doel goed werk verrichten. Avst.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Er komt maar geen einde, of liever er bestaat nog niet het minste vooruitzicht dat de groote Europeesche slachting, die nu al ruim drie maanden met ongekende razernij wordt doorgedreven zal ophouden.

Wanneer echter de berichten, die vooral in de laatste drie weken met hardnekkigheid den voortdurenden terugslag der Duitschers melden, slechts een gedeelte waarheid bevatten, dan zou men tot de conclusie moeten komen, dat de Duitsche legermacht wel haast totaal moet verslagen zijn; en de terreinverliezen die gewoonlijk aan deze zijde worden toegeschreven, zijn van dien aard, dat men zou moeten veronderstellen, dat er geen Duitsch leger meer in België kon zijn.

Hoe het zij, de Duitschers zijn nog steeds met volle kracht in actie, en al vordert men blijkbaar niet bijzonder, toch mag uit dit voortdurend optreden wel worden afgeleid, dat vele berichten schromelijk overdreven zijn.

Intusschen, er komt maar geen beslissing, en als leek vraagt men zich af hoe het mogelijk is, dat zelfs op een zoo beperkt gevechtsterrein als in West-Vlaanderen, waar met zooveel verwoedheid wordt gevochten, een resultaat in den een of anderen zin zóó lang op zich kan laten wachten.

Natuurlijk is dit enkel mogelijk, doordat beide partijen geregeld nieuwe versterkingen erlangen en hun krachten ongeveer tegen elkaar opwegen. En wat voor Vlaanderen geldt, is in het algemeen waar voor heel het reusachtige front in Frankrijk, waar plaatselijke voordeelen nu voor den een, dan voor den ander, niet van genoeg beteekenis zijn om de schaal naar de eene of andere zijde te doen overslaan.

* * *

Het zwaartepunt van de lange strijdlinie ligt nog steeds in de zuidelijke kuststreek van België, langs het Yserkanaal, waar de Duitschers vergeefs den sterken muur van Fransche, Belgische en Engelsche strijders rammelen. Altijd door zijn er in België Duitsche troepen onderweg naar die streek tusschen Nieuwpoort, Dixmuiden en Yperen, maar altijd door gaat in omgekeerde richting het vervoer van tallooze gewonden, en van oververmoeiden, die hoognoodig rust behoeven voor hun lichaam en misschien nog meer voor hun geest, gekweld door vreeselijke ontzetting door gekerm van gewonden, stervensgereutel der rondom in menigte vallende kameraden, getier van aanvallers, en door alles wat een modern slagveld aan onmenschelijks heeft.

In een Duitsche proclamatie van 29 Oct. wordt de inneming van Yperen een feit genoemd van overwegend belang voor de ontwikkeling der gebeurtenissen op het Westelijk oorlogsterrein. De Duitschers blijken dan ook al hun krachten in te spannen om zich van dit strategisch zoo gewichtige punt meester te maken, waardoor hun de gelegenheid geboden wordt om de voordeelen, die hun door den verwoeden tegenstand van de verbondene troepen langs het Yser-kanaal ontgaan langs anderen weg te bereiken.

Daarom wordt nu blijkbaar gepoogd om inplaats van uit Noord-Oostelijke richting uit Zuid-Oostelijke richting den Duitschen opmarsch tot die veste te forceeren door de bezetting van Yperen welke bezetting den Duitschen troepen misschien nog de kans zou bieden op een afsnijden van een deel van den uitersten linkervleugel der verbondene troepen, voor deze op Duinkerken zouden zijn teruggetrokken.

Van Fransche zijde wordt vooruitgang gemeld ten Zuiden van Dixmuiden waar de Duitsche troepen blijkens de jongste rapporten, eveneens vooruitgerukt waren en Bixschooten bezet hadden, en ten Zuiden van Gheluvelt, waar zij pogen zullen de tegen Yperen gerichte Duitsche strijdmachten terug te dringen. Dit zal blijkens de gegeven aanwijzing dan vooral geschieden bij Zandvoorde, dat blijkens het Duitsche communiqué van Zondag door de Duitsche troepen in bestorming genomen is.

Met veel spanning heeft men de ontwikkeling, die de strijd rond Yperen krijgen zal, en het resultaat, dat hij zal hebben, tegemoet te zien. De bezetting van Rijssel, door de Fransche troepen, waaromtrent, zooals men weet, de geruchten nog steeds aanhouden, zou bij het groote tactische spel, dat hier gespeeld wordt, den Franschen een belangrijken troef in de handen geven.

* * *

Van het Oostelijk gevechtsterrein komen in de laatste dagen geen berichten. Het schijnt dat men daar wederzijds rust neemt; of zou het weer de stilte zijn die een storm voorafgaat?

* * *

De laatste hoop, die de verbondenen nog koesterden om een ingrijpen van Turkije in het drama van den wereldoorlog nog te voorkomen, doordat de Regeering verklaren zou, dat de operaties in de Zwarte Zee buiten haar om waren geschied, schijnt nu vervlogen. Sassonoff heeft het antwoord van Turkije onvoldoende verklaard en daarmede kan de oorlogstoestand ook in den officieelen zin van het woord als ingetreden beschouwd worden.

Duitsche berichten maken melding van een eersten zet, dien Turkije tegen Egypte zou willen uitspelen door het „overbruggen" van het Suez-kanaal. Men heeft deze waarschijnlijk wel zeer gekleurde berichten met 't noodig voorbehoud aan te nemen.

* * *

Voor de neutrale scheepvaart is van overgroot belang het besluit van Engeland heel de Noordzee tot militair gebied te verklaren. De arme neutrale landen moeten hier weer op zeer onaangename manier de „zijdelingsche" gevolgen van den oorlog ondervinden.

DE DUITSCHERS IN BELGIE EN FRANKRIJK.

Blijkens de telegrammen, sinds Zaterdag ontvangen, worden de operatie's der Duitschers in Vlaanderen ernstig bemoeilijkt, door overstrooming van het Yser-Yperen-kanaal, wegens de vernieling der sluizen bij Nieuwpoort.

Toch bleven de Duitschers maar steeds aanvallen, waarvan de gevolgen door de beide partijen verschillend beoordeeld worden.

De Duitschers berichten dat zij terrein winnen, terwijl de Fransche en Engelsche communiqué's zeggen, dat alle Duitsche aanvallen met zware verliezen zijn afgeslagen.

Het is niet gemakkelijk om hiervan de zuivere waarheid te onderscheiden, en daarom laten we hier dan ook maar de laatste telegrammen van de verschillende partijen volgen.

PARIJS, 2 Nov. Tusschen de Noordzee en de Oise waren de heftigste aanvallen der Duitschers op den dag van heden, minder hevig dan gisteren.

In België zijn wij vooruitgetrokken ten Zuiden van Dixmuiden en ten Zuiden van Gheluvelt (tusschen Yperen en Kortrijk.) Wij hebben al onze posities gehandhaafd.

In de streek bij de Aisne is het hevige offensief der Duitschers tusschen Braye-en-Lannois en Vailly, volslagen mislukt.

HAVRE, 3 Nov. Het officieele Belgische communiqué zegt, dat de Duitschers den linkeroever van de Yser in grooten getale hebben ontruimd. Het land wordt verder onder water gezet.

Duitsche gevangenen klagen over de moeilijkheid om in dit moerassig land te vechten en geven toe, dat de verliezen door de artillerie, vooral het scheepsgeschut, ontzaglijk zijn geweest.

Het eerste, derde, dertiende, het vijftiende, zestiende, zeventiende legerkorps voor het meerendeel landweer-reserve, en het tweede Beiersche korps, behalve twee brigades, zijn geconcentreerd op de lijn Gheluvelt—Hollebeke—Dulems (Deulémont?) en hun doel is Yperen. (Gheluvelt wordt ook in het Fransche communiqué genoemd. Hollebeke ligt ten Z.O. van Yperen. Deulémont nog Zuidelijker, even over de grens in Frankrijk.)

Een proclamatie van 29 October verklaarde de inneming van Yperen van buitengewoon belang. De keizer zou spoedig komen, wat bevestigt, dat de voornaamste poging van den vijand nu plaats vindt tusschen Yperen en de Leye.

Op Zondagmorgen deden de verbondenen de pogingen van den vijand mislukken.

PARIJS, 3 Nov. Een afdeeling vliegers vertrok op Zondag met zware vernielende bommen, met het plan om een belangrijk hoofdkwartier, ongetwijfeld van het leger van den hertog van Würtemberg te Thielt, te bombardeeren.

De onderneming schijnt met succes ten uitvoer te zijn gebracht.

BERLIJN, 3 Nov. De gevechten aan de Belgische kust ontwikkelen zich verder ten gunste der Duitsche troepen. Het belangrijke punt Messimes, waar veel wegen samenkomen, acht kilometer van Yperen, is in Duitsche handen. Ook in de Argonnen winnen de Duitschers terrein.

Van hooggeplaatste militaire zijde vernemen wij, dat de Duitsche operaties zich volgens het program afwikkelen en de zegepraal der Duitschers op den rechtervleugel niet meer te stuiten is.

Terwijl de Engelschen de Indische troepen over het geheele front verdeelen, zenden de Franschen hunne kleurlingen in gesloten kolonnes te velde. Ten Noorden van Atrecht werd een kersversch op het slagveld aangekomen bataljon Senegal-negers. volkomen vernietigd.

Het gebulder der 25 Engelsche oorlogsschepen, die in den loop der week tegen de Duitsche stellingen zonder succes hun vuur afgaven, is onbeschrijfelijk. Ongeveer elke seconde dondert een schot, zonder echter schade in de linies der Duitschers te veroorzaken.

BERLIJN, 3 November. Het groote hoofdkwartier heeft hedenmiddag het volgende medegedeeld:

De overstrooming ten Zuiden van Nieuwpoort maakt alle militaire operaties in dat gebied onmogelijk. De landerijen zijn voor langen tijd waardeloos gemaakt. Op sommige plaatsen staat het water meer dan manshoog. De Duitsche troepen hebben zich uit het overstroomde gebied teruggetrokken zonder één man of paard te verliezen, en zonder kanonnen of voertuigen prijs te geven.

Onze aanvallen op Yperen vorderen Wij hebben over de 2300 man — voor het meerendeel Engelschen — krijgsgevangen gemaakt en verscheiden machinegeweren veroverd.

In het gebied Westelijk van Roye zijn verwoede gevechten geleverd, waarbij aan beide kanten vele verliezen geleden zijn, maar waardoor geen wijziging is gebracht in den toestand te dier plaatse. In een dorpsgevecht hebben wij een paar honderd man (aan vermisten) en twee kanonnen verloren.

Onze aanvallen aan de Aisne, Oostelijk van Soissons, hebben succes gehad. Trots den hevigen tegenstand des vijands hebben onze troepen met stormaanvallen verscheidene sterk verschanste stellingen genomen en Chavonne en Soupir bezet. Hierbij zijn meer dan 1000 Franschen gevangen genomen; verder zijn drie kanonnen en vier machinegeweren buitgemaakt.

Naast de kathedraal van Soissons brachten de Franschen een batterij zwaar geschut in stelling. De uitkijk van die batterij bevond zich in den toren van de kathedraal. Welke de gevolgen moeten zijn van een dergelijke handelwijze — blijkbaar wordt hierbij een vaste gedragslijn gevolgd — ligt voor de hand.

Tusschen Verdun en Toul zijn verscheiden aanvallen van de Franschen afgeslagen. Een deel van de Fransche troepen droeg bij deze gelegenheid Duitsche mantels en helmen.

In de Vogezen is in de buurt van Markirch (Ste. Marie aux Mines) een aanval der Franschen afgeslagen. De Duitsche troepen voerden hier een tegenaanval uit.

* * *

DE STRIJD IN WEST-VLAANDEREN.

Uit Sluis werd Maandag aan de Tel. gemeld:

Tusschen Roeselaere en Yperen, zoowel als aan de Yser, woedt de strijd voort. Den ganschen nacht en dezen voormiddag klonk het kanongebulder. Zondag hadden vreeselijke bajonnetaanvallen plaats in de omgeving van Carte Marcq.

Zaterdag wierpen Engelsche aviateurs drie bommen op 't krijgsmateriaal, dat de Duitschers te Lichtervelde op 't stationsplein opgehoopt hadden, en dat zeer beschadigd werd. Drie soldaten werden gedood. Lichtervelde gelijkt een militair depot.

Duitsche troepen liggen te Gits, één uur Noordelijk van Roeselaere en Engelsche te Passchendale, een uur Zuidelijk der stad. Het heuvelachtig terrein tusschen Roeselaere en Ieperen, is geweldig versterkt. Het schijnt nu zeker, dat de aanval der Franschen te Roeselaere, op een vooruitgeschoven punt dus, den 20sten October voor noofddoel had, den verbondenen de gelegenheid te geven die versterkingen te voltooien.

Aan de Yser weinig nieuws. Geen beslissing. Het water, dat de velden overstroomt, is een bondgenoot der Belgen. Nieuwe overstroomingen maakten het den Duitschen moeilijk. Het volk sprak van wijken, maar dat is het niet. De toestand is er tot heden weinig gewijzigd. Gisteren vertrokken nieuwe troepen naar 't front.

De kust tusschen Ostende en Knocke wordt al meer en meer versterkt. Kanonnen staan te Blankenberghe en te Heyst. In de duinen worden loopgraven gemaakt. De Duitschers staken de pier van Blankenberghe in brand.

Een nader bericht luidt:

Den ganschen Zondag bulderde vreeselijk het kanon, vooral in den namiddag was het ontzettend. Er is dan ook geweldig gestreden tusschen Ostende en Nieuwpoort en verder langs het front in de omgeving van Ieperen. Allerlei geruchten deden de ronde, o.a. als zouden de verbondenen stormenderhand Ostende genomen hebben en in de straten van Roeselaere Franschen en Duitschers elkaar met de bajonet aangevallen hebben. Ik kan u melden, dat zoowel Ostende als Roeselaere nog in Duitsche handen zijn. Dat de Duitschers echter nog altijd heftige verliezen lijden aan de Yser, is onloochenbaar. Dat de strijd verwoed doorgezet wordt, bewijst de aankomst gisteren te Brugge uit de richting van Gent, van een sterke infanterie-macht met zwaar Oostenrijksch geschut en veel ander oorlogsmateriaal. Voortdurend worden er nieuwe troepen in 't vuur gezonden.

Er is echter weinig nieuws over den strijd. Niemand wordt over Mariakerke tusschen Ostende en Middelkerke doorgelaten.

De meeste terugkeerende soldaten zwijgen over de gevechten. Ze bekennen alleen, dat het er vreeselijk toegaat. Onder voorbehoud deel ik u mee, dat de verbondenen Zondag het dorp Leffinghe zouden genomen hebben.

Leffinghe ligt aan het kanaal Ostende—Nieuwpoort, op de hoogte van Middelkerke. Dit zou dus een belangrijke terugslag van de Duitschers beteekenen. Ik hoop weldra dit bericht te kunnen bevestigen of logenstraffen.

Gekwetsten reden Zondag Ostende binnen, de gewonden lagen op automobielen en boerenwagens, die naar 't station reden. Vandaar werden de gewonden per trein naar Brugge gebracht.

Ostende en Brugge zijn voortdurend kalm. In de eerste stad is veel beweging van naar 't front vertrekkende of er van terugkeerende wagens met levensmiddelen, ammunitie, enz.

Koning Albert heeft weer een oproep gericht om vrijwilligers. Het stuk, door de Belgische ministers onderteekend, verklaart, dat de Belgische ongehuwden van 18 tot 30 jaar, die aan dien oproep geen gehoor geven vóór 15 November, gedwongen kunnen worden dienst te nemen.

* * *

VAN ENGELSCHE ZIJDE.

Volgens een berichtgever van de Times in Noord-Frankrijk is er thans veel meer kans op dat de bondgenooten Ostende zullen bereiken dan dat de Duitschers te Calais komen. Indien de bondgenooten het winnen aan de Yser, dan moet Ostende noodzakelijkerwijze vallen, want het is niet versterkt en slechts zwak bezet.

In een beschouwing over den toestand zegt de Times echter dat de verhalen, als zouden de bondgenooten Ostende naderen geen geloof verdienen of dat de Duitschers op den terugtocht zouden zijn. De bondgenooten houden stand, brengen hevige verliezen aan de Duitschers toe en winnen van tijd tot tijd een paar mijlen veld; doch niets wijst er op dat de Duitschers aan het terugtrekken zouden zijn. Indien de Duitschers zware verliezen lijden, brengen zij die ook aan de bondgenooten toe.

* * *

WEER EEN ENGELSCHE KRUISER VERNIELD.

Aan communiqué's gedagteekend 31 October, van de Engelsche legatie, wordt het volgende ontleend:

De admiraliteit bericht, dat de oude kruiser Hermes, die laatstelijk gebezigd was voor het transporteeren van watervlegtuigen, heden in de wateren van Dover, toen zij van Duinkerken terugkeerde, gezonken is, getroffen door een torpedo van een Duitsche onderzeeboot. Alle officieren en de verdere bemanning zijn gered. Het verlies van dit schip heeft weinig militaire beteekenis.

* * *

DE GEHEELE NOORDZEE MIJNENGEBIED.

LONDEN, 3 Nov. De admiraliteit deelt mede, dat ten gevolge van het onbesuisde strooien van mijnen door Duitschers, varende onder neutrale vlag op handelszeewegen, de geheele Noordzee voortaan moet beschouwd worden als militair gebied.

Te beginnen met den 5en Nov. zullen alle schepen, die de linie passeeren, welke getrokken wordt van de Noordelijke punten der Hebriden over de Faroe-eilanden tot IJsland, dit op eigen risico moeten doen, tenzij zij de instructies der admiraliteit volgen.

LONDEN, 3 Nov. Aan de schepen van alle landen, die handel willen drijven van en naar Noorwegen, de Oostzee, Denemarken en Holland, wordt de raad gegeven om, wanneer zij bestemd zijn naar het binnenland, door het Engelsche Kanaal naar de straat van Dover te komen. Daar zullen instructies omtrent het varen gegeven worden, die zo veilig — voor zoover het Engeland betreft — naar het eiland Farne op de Oostkust van Engeland zullen doen komen; van daar uit kan misschien een veilige route worden aangegeven naar den vuurtoren van Lindesnaes, vanwaar alleen zoo kort mogelijk onder de kust gevaren moet worden.

* * *

VAN DEN OORLOG IN POLEN.

De Weensche correspondent van de N. R. Ct. schrijft dd. 29 October:

In Polen wordt hardnekkig gevochten. Het aantal Russen, dat van Lemberg tot Warschau, bij den San en Weichsel stonden, wordt op 1¾ millioen soldaten geschat. De Russen hebben 37 legercorpsen en 36 reservedivisies in het veld, tegen de vereenigde Oostenrijkers en Duitschers. Hiervan bevinden zich 600.000 man in Galicië, in sterk bevestigde posities. De officier, die mij deze bijzonderheden mededeelt, zei mij, dat de beslissing van den veldtocht aan den midden-Weichsel ligt bij Warschau en Iwangorod. In deze streek vochten een groot Duitsch en een groot Oostenrijksch leger. De stelling der Russen tusschen de drie vestingen Nowo-Georgiewsk, Warschau en Iwangorod, ondersteund door een mobiele legermacht, is door natuur en kunst zóó sterk, dat slechts een groote overmacht ze bedwingen kan. De overmacht is echter bij de Russen. Het overgaan van de gevechtsstelling in marschformatie, of, zooals het heet, het „zich losmaken" van den vijand, is een zeer moeilijke operatie en kan alleen met succes geschieden, als het leger nog in elkaar zit en het vertrouwen der troepen in zijn aanvoerders ongeschokt is.

* * *

TURKIJE EN DE OORLOG.

ST. PETERSBURG. 3 Nov. Sassonoff het antwoord van Turkije niet voldoende achtend, weigerde onderhandelingen te beginnen en beval den Ottomaansche zaakgelastigde zijn paspoorten ter hand te stellen.

Volgens een nader bericht heeft de Turksche ambassade St. Petersburg in de richting van Finland verlaten.

BORDEAUX, 3 Nov. De Turksche gezant in Frankrijk zal onmiddellijk zijn paspoort ontvangen.

KONSTANTINOPEL, 2 Nov. Een officieel, door de Agence Ottomane verspreid communiqué behelst de volgende verklaring:

Volgens ambtelijke berichten van de Kaukasische grens hebben de Russen onze grenstroepen op verscheidene plaatsen aangevallen, waarbij gedeelten hunner, dank zij den krachtigen tegenstand der Turksche troepen, verliezen leden.

In de Middelandsche Zee hebben Engelsche kruisers het vuur geopend en een Grieksche torpedoboot doen zinken, die zich in de nabijheid had gewaagd en die voor een Turksch vaartuig werd gehouden.

Deze beide feiten toonen aan, dat onze vijanden zoowel te land als ter zee de vijandelijkheden tegen ons hebben geopend, welke zij sedert langen tijd hebben willen ondernemen. Het geheele Ottomaansche volk, vastvertrouwend op God, den eenigen beschermer van recht en billijkheid, bereid op deze aanvallen, welke ten doel hadden ons volksbestaan te vernietigen, te antwoorden.

BERLIJN, 3 Nov. Uit Rome wordt gemeld: De „Messagero" verneemt uit Alexandrië, dat niet ver van den Aziatischen oever van het Suez-kanaal sterke Turksche troepen zijn samengetrokken. De troepen voerden vele kameelen mede en 300.000 zakken, die met zand gevuld in het Suezkanaal moesten worden geworpen.

Tegen zulk een brug zouden de Engelsche kanonnen weinig kunnen doen.

De Engelsche regeering zou langs den Egyptischen oever ongeveer 50.000 soldaten hebben samengetrokken.

Men is in officieele kringen zeer pessimistisch gestemd, te meer, omdat men een sterke gisting in Mahomedaansche kringen heeft opgemerkt. Men is overtuigd, dat de khedive voor de Turksche zaak is gewonnen, want, hoewel hij werd aangespoord naar Egypte terug te keeren, weigerde hij dit beslist met de woorden: Ik ben geen Engelsch beambte.

De Turken zouden in Egypte als bevrijders worden begroet.

RUSLAND EN TURKIJE.

De „Frf. Ztg." verneemt uit Constantinopel, dat de Turksche regeering officieel het volgende mededeelde: Een klein deel van de Turksche vloot was den 28sten Oct. in de Zwarte Zee met oefeningen begonnen, toen Donderdag de Russische vloot de vijandelijkheden opende, met het aanvallen van een Turksch schip.

Onze vloot boorde den Russischen mijnenlegger, een schip van 8000 ton met 700 mijnen aan boord, in den grond beschadigde een Russische torpedoboot en kaperde een kolenschip. Een door de torpedoboot „Hairet Millie" gelanceerde torpedo boorde den Russischen torpedojager „Kubanez" in den grond. Een torpedo van de „Muavenet-Millie" beschadigde een ander Russisch kustwachtschip zwaar.

Drie Russische officieren en 72 matrozen werden door ons gered en gevangen.

De Turksche vloot leed geen schade. De strijd wordt in gunstige omstandigheden voor ons voortgezet.

EEN INVAL IN EGYPTE.

LONDEN, 2 Nov. Een telegram uit Constantinopel, dd. 31 Oct., vermeldt het gerucht dat 2000 gewapende Bedoeïnen Egypte zouden zijn binnengevallen.

* * *

DE OPSTAND IN ZUID-AFRIKA.

KAAPSTAD, 2 Nov. Kolonel Alberts dwong de opstandelingen bij Lüneburg tot den aftocht, na er 13 gedood, 30 gewond en 240 krijgsgevangen gemaakt te hebben.

KAAPSTAD, 2 Nov. Twee leiders der opstandelingen, majoor Ben Coetzee en kapitein de Villiers, zijn in het Kenhardt-district gevangen genomen. Coetzee was chef van den staf van Maritz en een der meest vastberaden en vertwijfelde rebellen.

* * *

ENKELE BERICHTEN UIT BELGIE.

Esschen, aan de Hollandsche grens, heeft weer een bezetting Duitsche soldaten gekregen, die er hun winterkwartieren schijnen te vestigen. Langs Turnhout en Herenthals komen dagelijks nog massa's versterkingstroepen voor het oorlogstooneel in het Westen voorbij. De wegen Brussel—Mechelen—Antwerpen, Brussel—Geeraartsbergen en Antwerpen—Lokeren—Gent, moeten geducht versterkt zijn en van mijnen voorzien.

Het aantal Duitschers, dat thans de plaatsen, behoorende tot het kanton Maeseyck, in den oosthoek van België, bezet, bedraagt ruim 3000. Van deze vertoeven er 1200 te Breé, 300 te Molenbeersel, 150 te Kessenich, 35 te Opitter, 800 te Maeseyck, de rest is over de andere kleinere dorpen verdeeld. Het zijn meestal mannen van 35 tot 45 jaar, die tot den landstorm uit Hannover behooren. Ze gedragen zich zeer netjes, maar de bevolking der dorpen weigert, met hen omgang te hebben.

Te Antwerpen worden, naar men meldt, zes onderzeebooten in elkaar gezet en beproefd, die per spoor in losse deelen uit Duitschland gezonden zijn.

In Brussel is bij aanplakking bekend gemaakt, dat alle leden van de burgerwacht, die tegen de Duitschers in het vuur geweest zijn, zich moeten aanmelden en in gebreke daarvan gestraft zullen worden.

De oorlogsbelasting, die Brussel is opgelegd, is van 50 tot 45 millioen francs verlaagd. Wekelijks wordt 2½ millioen opgebracht.

De Belgische regeering te Havre roept vrijwilligers op.

Het aantal naar Frankrijk gevluchte Belgen bedraagt 400.000.

Engeland heeft goed gevonden, dat een Amerikaansch-Belgische commissie, België van levensmiddelen voorziet.

Personen, die van Merxem naar Antwerpen gaan, moeten 25 centimes betalen voor het afstempelen van hun pas te Merxem. Om uit Brussel naar andere plaatsen te komen, moet men 15 francs voor een pas betalen.

De auto-diensten op Maastricht, Luik, Charleroi en Antwerpen van Brussel uit zijn gestaakt. Niemand mag de stad per rijtuig verlaten.

De koning van Saksen is in Brussel geweest.

UIT ANTWERPEN.

Een correspondent van de „N.R.Ct." schrijft uit Breda, dd. 2 Nov., het volgende over den toestand te Antwerpen:

„Zondag en Maandagnacht hoorde men in Antwerpen hevig geschutvuur, komende uit de richting Lockeren. De toestand daar blijft onveranderd. Onder de

Duitsche soldaten heerscht een zeer gedrukte stemming en gevallen van desertie komen herhaaldelijk voor. Muziek, zooals voor een paar weken, wordt niet meer gehoord. De Duitschers treden op als bewakers der stad, gedragen zich steeds ordelijk, maar zien er geenszins als overwinnaars uit. Door de burgerij worden zij zooveel mogelijk genegeerd. Vragen zij inlichtingen, dan worden die of niet begrepen of zakelijk, maar zeer beleefd beantwoord. Verschillende Duitsche militairen, die ik sprak, vertelden mij, dat het hun in Antwerpen in 't geheel niet bevalt en zij dolgraag van alle overwinningen willen afzien, als ze maar niet meer behoefden te blijven en konden terugkeeren. Zij klagen er over, dat men in Antwerpen zoo koel tegen hen was en dat de prijzen der waren in de café's enz. zoo bijzonder hoog waren. Als overwinnaars zagen zij er in geen geval uit.

De Duitsche hospitalen liggen vol gekwetsten. De Belgische ambulance houdt zich nu in hoofdzaak bezig met de zorgen voor vluchtelingen, welke geen onderdak of geen voedsel meer hebben, en met het verzorgen van de zieke burgers. Volgens bevel van de Kommandantur mogen de tot hospitaal ingerichte particuliere huizen nog niet ontruimd worden en de bedden niet verwijderd.

De scholen zullen heden over een week weder geopend worden. De onderwijzers, die zich nu nog niet aangemeld hebben, verliezen hun betrekking De openbare inrichtingen werken alle betrekkelijk goed. De waterleiding gaat in de meeste huizen weder tot de hoogste verdieping. Gas- en electrisch licht is er nu voldoende. De electrische tram rijdt op bijna alle lijnen ; 50 pct. van het personeel is aan den arbeid. Het draadennet is men bezig te herstellen.

Het officieele uur is natuurlijk het Duitsche. De burgers blijven zich echter steeds aan den Belgischen tijd houden en bedienen zich daar ook zooveel mogelijk van. Vraagt men hoe laat het is, dan krijgt men steeds den Belgischen tijd te hooren.

In de gevangenissen zijn de meeste gevangenen terug. Begrafenissen vinden regelmatig plaats. De overleden Duitschers en ook de Belgische militairen worden steeds op het kerkhof te Wilrijck begraven. Besmettelijke ziekten komen niet voor.

Voedsel is er nog ruim voldoende, doch de prijzen worden verbazend hoog. Het meel is met 25 pct. opgeslagen en kost thans 35 fr. per 100 K.G., de petroleum kost 50 centimes per liter, lucifers 10 cent per pak, zout 25 à 30 centimes per pond, eieren 25 à 28 centimes per stuk. Het vleesch en de boter zijn goedkooper dan vóór den oorlog.

DIEFSTALLEN IN ANTWERPEN.

Alle dagen komen er nog klachten in bij de politie over diefstallen. Van alles is er ontvreemd, tot zelfs het linnengoed. Uit de puinen van het afgebrande huis van advocaat Wittemans, Paleisstraat, werd zelfs een brandkast weggehaald en vervoerd.

De politiedienst wordt dan ook ijverig heringericht in al de gemeenten van het arrondissement Antwerpen, om de veiligheid van personen en eigendommen te verzekeren.

De heeren Jacobs, Procureur des Konings, en Montens, lid der Bestendige Deputatie der provincie Antwerpen, hebben alle gemeenten bezocht en de noodige veldwachters aangesteld om de kwaaddoeners op te zoeken en aan te houden.

Op de aangehoudenen zal het maximum der straffen toegepast worden.

HUISZOEKINGEN.

Het gevolg der huiszoekingen, gedaan door de politie is, dat reeds vele aanhoudingen plaats grepen en vele voorwerpen werden terug gevonden, zooals : koffieserviezen, tandborstels, doozen kousen, koperen bagnetten van traploopers, koperen gasbekken, beddegoed, matrassen, enz. enz.

DE DUITSCHERS GEVEN NIET OP.

MAASTRICHT. Langs Luik werden verscheidene duikbooten vervoerd, die in stukken op wagons, met zeildoek overspannen, werden vervoerd.

Van uit Luik vertrok gistermiddag een trein met ongeveer 30 stukken geschut, die naar Nieuwpoort gaan.

AMERIKAANCHE KATOEN NAAR EUROPA.

BERLIJN, 3 Nov. De „Vossische Zeitung" meldt :

De Amerikaansche gezant hier ter stede, deelt aan een onzer medewerkers mede, dat niet alleen de uitvoer van Duitsche chemicaliën en kleurstoffen naar Amerika, doch ook de invoer van Amerikaansche katoen in Europa beginnen zal en wel door onder de Amerikaansche vlag varende schepen.

De Amerikaansche regeering kreeg van de Engelsche regeering de verzekering, dat aan de landing van met katoen geladen Amerikaansche schepen in Duitsche havens, geen hindernissen in den weg gelegd zullen worden.

De Duitsche regeering gaf harerzijds door het Amerikaansche gezantschap hier ter stede aan de regeering der Vereenigde Staten de verzekering, dat zij de naar Russische havens varende Amerikaansche katoenschepen niet zou belemmeren in het bereiken van de plaats van bestemming.

DE WERKLOOSHEID IN DUITSCHLAND.

BERLIJN, 3 Nov. De statistiek der arbeidersziekenkassen in geheel Duitschland wijst op een voortdurende toeneming van den arbeid.

In Groot Berlijn heeft het aantal arbeiders reeds weer het millioen overschreden.

Met name in de metaal- en de machine-industrie, in de transportvakken, in de fabrieken voor voedings- en genotmiddelen, blijkt een levendige vermeerdering van den arbeid.

Het aantal werkloozen is overal zeer afgenomen. De statistiek der arbeidersziekenkassen is voor deze beoordeeling beslissend, daar ieder arbeidende verplicht is zich tegen ziekte te verzekeren.

Per Telefoon.

Van het Telegraaf-agentschap Vas Diaz ontvingen wij gisternamiddag de volgende telegrammen.

PARIJS. Eenige vliegers bombardeerden succesvol het hoofdkwartier van den Hertog van Wurtenberg bij Thielt. Woensdag wierp een Duitsch vlieger twee bommen in den tuin van de villa, waar Koning Albert verblijf houdt, doch ze richtten geen schade aan.

HAVRE. Het Belgisch communiqué meldt, dat de Duitschers van den linkeroever der Yser zijn teruggetrokken. De inundatie wordt voortgezet. Zes legerkorpsen zijn op de lijn Gheluvelt—Hollebecke—Dulems geconcentreerd voor de verovering van Yperen, waar de Keizer verwacht wordt.

LONDEN. Volgens de Times kwam de Duitsche Keizer tot aan de vuurlinie bij Yperen.

BOEDAPEST. Bij Turko werden 2700 Russen gevangen genomen.

PETROGRAD. Sasanof achtte het antwoord van Turkije onbevredigend, de Turksche gezant vertrok.

VAN HEDEN.

PARIJS, 4 Nov. (V.D.) Communique van 11 uur. Er zijn alleen berichten over de streek van Vaily. De Franschen hebben in een tegenaanval terrein veroverd in de streek van Argonne.

HAVRE, 4 Nov. (V. D.) Het Belgische communiqué meldt, dat de ontruiming aan den rechteroever van de Yser tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden door de Duitschers wordt voortgezet. Alles wijst er op, dat de vijand daar zware verliezen geleden heeft.

LONDEN, 4 Nov. (V. D.) Bij Lowestoft had een zeegevecht plaats. Een visschersboot stiet op een mijn en zonk Een Engelsche onderzeeër stiet op een mijn, door de Duitschers verstrooid en zonk. Twee officieren en twee leden der bemanning konden gered worden.

Van een Engelsche kanonneerboot werden het radio-telegraaftoestel en de brug beschadigd

In ons Vaderland.

VERBOD VAN UITVOER.

Het St.bl. no. 512 bevat het Kon. besluit van 2 dezer, houdende verbod van uitvoer van kunstwol, halfwollen goederen, gemengde garens, wollen dekens, militair laken en daarvan vervaardigde kleedingstukken, alsmede van flanel en daarvan vervaardigde ondergoederen.

De uitvoer van deze artikelen is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit. De Kroon behoudt zich voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN

Van 26 tot 30 October moeten via Roosendaal 60.250 personen naar Antwerpen zijn vertrokken en 12.500 opnieuw teruggekeerd. Er verblijven daar thans nog een 15.000 uitgewekenen.

Via Roosendaal zijn Zondag een dikke 12.500 vluchtelingen naar België vertrokken.

Het Antwerpsche centraal-bureel voor inlichtingen aan vluchtelingen heeft van de „Compagnie du gaz d'Anvers" het verzoek gekregen in ons land bekend te willen maken, aan bedienden of werklieden dier Compagnie, dat men daar het werk heeft hervat en dat zij allen zoo spoedig mogelijk aan het werk worden verwacht.

Ofschoon het getal Belgische vluchtelingen te Bergen-op-Zoom langzamerhand minder wordt, kan het toch nog gerust op minstens 15.000 geschat worden. Ook is de kans niet zeer groot, dat het in de eerste dagen veel dalen zal, nu de onvermogende vluchtelingen uit Tholen, Steenbergen, Halsteren en andere plaatsen in den omtrek, naar Bergen-op-Zoom gevoerd worden, om in de kampen op „Plein XIII" en „Kijk in de Pot" te worden ondergebracht.

De 1000 ton voedingsmiddelen voor de Belgische vluchtelingen uit Engeland zijn te Rotterdam aangekomen. Ze zijn bestemd voor de vluchtelingen hier te lande en niet, zooals werd gemeld, voor de noodlijdenden in België.

DE KONINGIN EN DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Minister Cort van der Linden deelt in de Staatscourant van Zaterdagavond het volgende mee :

Het heeft H. M. de Koningin behaagd mij on te dragen openlijk uit te spreken, dat Hare Majesteit diep getroffen is door de talrijke uitingen van dankbaarheid, door Belgische uitgewekenen tot Haar gericht, voor de hulp en den steun, alom in Nederland ondervonden. Hare Majesteit betuigt voor die gevoelens hare hooge waardeering.

Het is H. M. een voldoening te ontwaren met hoeveel liefde het geheele Nederlandsche volk zich gewijd heeft aan de vervulling van de plichten, geboden door gastvrijheid en menschelijk medegevoel.

REIZIGERSVERVOER VAN ROOSENDAAL NAAR ESSCHEN.

De in de beperkte dienstregeling van 1 November 1914 vermelde dienst der reizigerstreinen op het baanvak Roosendaal—Esschen, kan voorloopig niet worden ingevoerd.

Tot nader order zullen echter dagelijks tusschen 7 uur 's morgens en 3 uur 's namiddags, extratreinen van Roosendaal naar Esschen vertrekken en naar Antwerpen (Merxem) doorgaan.

Deze treinen keeren van Antwerpen (Merxem) terug en geven alzoo gelegenheid uit die richting naar Roosendaal te reizen.

EEN SCHOONE DAG BIJ DE BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Voor de talrijke Belgische vluchtelingen, die thans Roermond herbergt, was het Allerheiligenfeest een schoone dag. De ZeerEerw. Pater Willems, een Roermondenaar, die als Lazarist in België werkzaam is, een echte volksredenaar, had een Triduum gepredikt in een der zalen van het Christoffelhuis, voor deze gelegenheid tot kapel ingericht. En toen Zondagochtend tot besluit de H. Mis gelezen werd, waaronder algemeene H. Communie, prijkte het altaar in prachtige versiering. Alle vluchtelingen, mannen, vrouwen en kinderen gingen ter H. Tafel, met innige devotie. En de dames en heeren van het Comité voor de verzorging der Belgische vluchtelingen met den heer Burgemeester Sanders, wier zorg voor de gevluchte Belgen boven allen lof is, gaven van hun sympathie voor de Belgen wel het beste blijk, door nagenoeg allen deze stichtende plechtigheid bij te wonen en met hunne Belgische geloofsgenooten aan dezelfde Communiebank neer te knielen, een eenheid van geloof en liefde, die de Belgen ten zeerste trof. Niet enkel vele vrouwen, maar ook mannen, waren tot tranen toe geroerd.

De HoogEerw. Heer Deken wilde van zijne hooge belangstelling doen blijken, door op het einde der H. Mis eene treffende toespraak te houden.

Na de H. Mis had het gezamenlijk ontbijt der Belgen plaats. En ook toen bleek dat het feest was, want de ontbijttafel was keurig gedient en overvloedig voorzien. De Limburgsche vla ontbrak niet. Ook het middagmaal was voor deze gelegenheid uitstekend verzorgd, en 's avonds werd extra getracteerd. Onze Belgische broeders waren diep geroerd door de vriendelijke bezorgdheid en een vrouwtje, dat haar tranen maar niet kon bedwingen, zei het zoo naief, dat zij niet van droefheid weende.

Zoo'n dag zal lang in dankbare herinnering bij onze Belgische vluchtelingen blijven.

BELGISCHE KINDEREN.

Het R. K. Huisvestingscomité, secretariaat Drie-Octoberstraat te Leiden, deelt mede :

dat er nog altijd een groot aantal plaatsen in Katholieke Nederlandsche gezinnen beschikbaar zijn voor uitgeweken Belgische kinderen, voor zoover betreft :

1o. kinderen, die door den oorlog ouderloos geworden zijn, of die tengevolge van de vlucht van hunne ouders gescheiden zijn ;

2o. kinderen, wier vader of moeder wegens ziekte niet in staat zijn hunne ouderplichten behoorlijk te vervullen (in welk geval de kinderen zooveel mogelijk ondergebracht worden in dezelfde plaats, waar de vader of moeder verblijven) ;

3o. kinderen, wier gevluchte ouders om dringende redenen verplicht zijn tijdelijk hunne kinderen hier achter te laten.

In plaatsen waar dergelijke kinderen zijn, wende men zich tot ons Secretariaat, Drie-Octoberstraat te Leiden, of tot de plaatselijke vertegenwoordiging van ons Comité.

Dr. EMILE VERVIERS,
Secretaris.

Provinciaal Nieuws.

DE BISSCHOPSWIJDING VAN MGR. A. P. HOPMANS.

Zondag heeft in de kathedrale kerk te Breda de plechtige wijding plaats gehad van den nieuwbenoemden Bisschop van Breda, Z. D. H. Mgr. Adrianus Petrus Hopmans. Op uitdrukkelijk verlangen van den Bisschop was alle feestbetoon achterwege gebleven.

De H. Wijding werd verricht door Z. D. H. Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht. Eerste assistent-Bisschop was Z. D. H. Mgr. A. J. Callier, Bisschop van Haarlem ; tweede assistent-Bisschop Z. D. H. Mgr. L. Schrijnen, Bisschop van Roermond. Ceremoniarius was de zeereerw. zeergel. heer Dr. A. Smits, pastoor der St. Annakerk te Breda, terwijl een groot aantal hoogeerw. en zeereerw. heeren assistentie verleenden.

Z. D. H. Mgr. P. Hopmans, Bisschop van Breda, heeft een gift van f 500 geschonken aan de Bredasche comité's voor werkloozen en gemobiliseerden.

HET KLOMPENMAKERSBEDRIJF.

Men schrijft uit den Gelderschen Achterhoek aan het Nieuwsblad van het Noorden : Een tak van nijverheid welke door den oorlogstoestand geen schade lijdt, is het klompenmakersbedrijf.

De klompenmakers hebben het in de laatste weken bijzonder druk, omdat de vraag naar klompen zeer groot is.

Niet alleen, dat klompen meer dan vóór den oorlog door de bevolking van ons land gedragen worden, doch de welbekende Friesche klompen, die in België en Noord-Brabant vervaardigd worden, kunnen thans bijna niet meer geleverd worden en zullen dientengevolge wel door de gewone Geldersche klompen vervangen worden. Bovendien is Duitschland een groote afnemer.

Naar ons wordt medegedeeld, zou dit voor een gedeelte dienen, om de krijgsgevangenen van deze voetbedekking te voorzien.

Zoo heeft Duitschland immers in den Fransch—Duitschen oorlog van 1870/71 gedaan. Dat komt goedkooper uit dan de krijgsgevangenen van schoenen te voorzien.

ERNSTIG AUTO-ONGELUK.

Zondagnmiddag is een militaire auto, bestuurd door den mecanicien K., tijdelijk te Tilburg in militairen dienst, nabij het Liesbosch te Prinsenhage tegen een boom gereden. De bestuurder werd tengevolge van den schok uit de auto geslingerd en zwaar gewond opgenomen Gedurende het vervoer naar het hospitaal te Breda is hij overleden. De beide andere inzittenden, een zekere S. uit Breda en de Belg G., bleven ongedeerd

BEST. Tengevolge van den oorlog tusschen België en Duitschland, komen hier reeds vragen in naar klompen voor Duitschland. Voorheen betrokken de Duitschers hun klompen uit België.

ST. OEDENRODE. Naar we vernemen is overgegaan tot het opmeten van den voorraad rogge in deze gemeente. De voorraden tarwebloem waren voor eenigen tijd zoo gering, dat geen wittebrood werd gebakken. Thans gaat een en ander weer normaal.

— Slechts een 3-tal huisgezinnen zijn naar België teruggekeerd. Naar men ons meedeelt beschikt het steuncomité over te weinig geld om de vluchtelingen nog alle te helpen. De vergoeding van het Rijk is bepaald op 30 à 35 ct. voor volwassenen en 20 à 15 ct. voor kinderen.

Wist de collecte door het dorp en omgeving circa 500 gulden te verzamelen, het blijkt te weinig om zooveel personen geruimen tijd te onderhouden.

— Aan het postkantoor St. Oedenrode en de daaronder ressorteerende hulppostkantoren werd gedurende de maand October 1914. Ingelegd f 7509.88 Terugbetaald f 4903.86.

Het laatste door dat kantoor uitgegeven boekje draagt het nummer 2589.

TILBURG. Op de jaarmarkt van Maandag waren aangevoerd 87 manden biggen. De meeste werden verkocht à f 3 50 tot f 5.— aan opkoopers voor België.

EINDHOVEN. Naar men ons mededeelt bestaan er plannen tot het oprichten eener coöperatieve slagerij voor Eindhoven en omstreken.

VEGHEL. Zaterdagnamiddag had het vijfjarig dochtertje van den timmerman J. N. op het Middegaal het ongeluk onder een zwaar beladen voermanskar te geraken met het noodlottig gevolg, dat de wielen het hoofdje als het ware verbrijzelden. De dood volgde oogenblikkelijk. Men kan zich de droefheid der ouders voorstellen.

— Met bijzondere toestemming van den minister werden in de afgeloopen week nog eenige wagons aardappels alhier opgekocht, en naar Duitschland verzonden. Er werd een flinke prijs betaald. Deze ministerieele toestemming schijnt alleen verkrijgbaar te zijn voor reeds vroeger met Duitschland afgesloten contracten.

— Evenals andere jaren was het bezoek dit jaar met Allerheiligen aan het R. K. kerkhof alhier buitengewoon druk. Van heinde en verre komen vreemdelingen onzen doodenakker bezichtigen. En werkelijk, hij is wel een kijkje waard. Die prachtige monumenten, die mooi aangelegde paden, het indrukwekkende vagevuur, men zoekt ze op andere plaatsen te vergeefs ; ons kerkhof kan wedijveren met de schoonst aangelegde van het geheele Bisdom.

UDEN. Woensdagnacht werd door 't uitsnijden van een stuk ruit, bij den heer M. v. d. A., winkelier alhier, door een dief een kistje sigaren van zijn inhoud beroofd. Ook werden alhier in 't patronaatsgebouw sigaren en eenig geld ontvreemd.

406e Staatsloterij.

5de Kl. — Trekking van 2 Nov.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 5000 No. 8833
" " " 1000 " 12620 18309 14679 14709
" " " 400 " 4284 8898 9483 10206 14062 16267
" " " 200 " 2713 2484 8474 9487 11408 12246 14210 14888 20584
" " " 100 " 970 2721 3629 4325 8432 9401 9582 10420 10996 14481 14541

5de Klasse. — Trekking van 3 Nov.
Hooge Prijzen.

Prijs van f 1000 No. 6350 10019 17988 18468
" " " 400 " 8870 9879 11034 13816 20661
" " " 200 " 3484
" " " 100 " 1194 1592 1599 1794 2181 8222 9813 13121 18758 20784

MARKTEN.

Maandag 9 November.
Boxmeer : vee.
Someren : jaarmarkt.
Utrecht : paarden.
Uden : jaarmarkt.

Dinsdag 10 November.
Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Wijchen : paarden, vee.
Oirschot : runderen, schapen, varkens, enz.

Woensdag 11 November.
's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Donderdag 12 November.
Osch : paarden.

Marktberichten.

's BOSCH, 3 Nov Aangevoerd 26900 kilo's hoogste f 1.40, laagste f 1.10 middelprijs f 1.34 per kilo.

MAASTRICHT, 3 Nov. Aangevoerd 39750 kilo, hoogste f 1.42, laagste f 1.32 middelprijs f 1.37.

's-BOSCH, 2 Nov. Aangevoerd 118 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.62 tot f 0.68 2e kwal. f 0.56 tot f 0.62 ; 3e kwal. f 0.50 tot 0.56 per K.G

Eier-Veilingen.

AMSTERDAM, 30 Oct. Aanvoer 4903 eieren Kipei 8.00—10.70. Eendei 6.45—6.55 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Middenprijs 9.25.

ADVERTENTIËN.

Uw ademhalingsorganen

Uw borst en longen zijn versperd door de vastzittende slijm?

zijn

Daardoor hoest gij, zijt gij benauwd en piept Uw borst.

versperd

Gebruik dadelijk de onovertroffen Abdijsiroop Geen ander middel zal zoo snel de vastzittende slijm, welke ontsteking veroorzaakt, verwijderen. Geen ander middel zal U zulk een heerlijke verlichting en zoo spoedig grondige genezing kunnen geven. De Abdijsiroop zal Uw ontstoken slijmvliezen als 't waren smeren en genezen. Uw hoest stillen, Uw borstbenauwdheden doen verdwijnen en de ernstige borstkwalen, welke U bedreigen, afwenden. Dan zal de versperring Uwer ademhalingsorganen opgeruimd zijn, en zult gij U als verjongd gevoelen. Uw ademhaling zal weer diep en vrij worden, omdat de friesche lucht weer ongehinderd Uw longen zal kunnen bereiken.

Laat de verklaring van de echtgenoote van den heer A. Luchies te Tienderveen (Dr). landbouwer, U een voorbeeld zijn.

Mijn man, die landbouwer is, leed aan een hevige borstaandoening, die begon met eene gewone verkoudheid, welke hij verwaarloosd heeft. Eerst hoestte hij een beetje, maar de slijm bleef vastzitten. Daar hij er niets aan deed, werd het erger; bij kreeg het echter ten slotte zóó benauwd, dat mijn man dacht te stikken Met den dag werd hij zwakker en de verschijnselen werden zóó vreeselijk, dat wij het ergste begonnen te vreezen. Ten einde raad, namen wij de Abdijsiroop. Nadat mijn man deze eenige malen i genomen had, kwamen gelukkig groote fluimen gemakkelijk en pijnloos los, waardoor hij weer meer lucht op zijn borst kreeg. Mijn man ging met de Abdijsiroop voort en met den dag ging hij vooruit. Zijn ademhaling werd weer diep en vrij, de hoestbuien en benauwdheden verdwenen gaandeweg, en spoedig was mijn man weer geheel en al gezond, dank zij de onvolprezen Abdijsiroop. De

Abdijsiroop

zuivert en versterkt verzacht en geneest stelt nooit te leur.

onovertroffen tegen asthma, bronchitis, kink-, en slijmhoest, heeschheid, keelpijn, borstbenauwdheden hijgingen, influenza, den hardnekkigsten hoest, de hevigste verkoudheid en vele andere borst-, keel- en longaandoeningen.

Prijs per flacon van 280 gram f 1.— ; van 550 gr. 2.— ; van 1000 gr. f 3.50. Hoe grooter flacon, hoe voordeeliger dus. Eischt rooden band met de handteekening van den Gen.-Agent L. I. AKKER Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten.

Verkrijgbaar : te *Berkel*, A. BRENDERS *Boxtel*, H. A. DE HAAS *Helhorst* Stationstraat, *Esch* Wed. A. KONINGS. *Gemonde* A. v. d VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONE. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS P v. d VELDEN. *Moergestel*. Wed. J. VAN VELTHOVEN *St Michiels-Gestel*. H. VAN BRUGEL en Wed. A. VAN GULICK. *Oisterwijk* J. J. BLOMJOUS en JOH v. LOON. *St Oedenrode*, A. MOONEN *Udenhout* P. L. J RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Abonneert U op
„Centraal-Brabant".

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

Vóór alles uiterst keurig werk.

Keurig uitgevoerd Drukwerk vertegenwoordigt de Firma die het gebruikt.

Spoedige aflevering. Billijke prijzen.

Bestelt daarom bij:

J. P. Tielen - Rechterstr. - Boxtel
Electrische Boek- en Handelsdrukkerij.

Speciale Inrichting tot het vervaardigen van net en goedkoop Handelsdrukwerk.

Monsters en prijs steeds gaarne ten dienste.

Fijn Reclame-Drukwerk in elke uitvoering.

Een onzer is dagelijks te ontbieden.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Adverteert in
CENTRAAL-BRABANT.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

VERSCHENEN:

„HEER, RED ONS, WIJ VERGAAN!"

Gebedenboekje voor onze bange tijden, door den Z.Eerw. Pater Henricus, Ord. Cap.

INHOUD:

VOORWOORD.

Beschouwingen.

I. Oorlogsjammer.
II. Lijden.
III. Straf?
IV. Bidden.
V. Oorlog en Godsdienst.
A. Nuttige wenken uit de H. Schriftuur.
B. Kerk en Oorlog.
VI. Roomsche Vaderlandsliefde.

Gebeden.

Nota.
Morgengebed.
Avondgebed.
Korte aflaatgebedjes gedurende den dag.
H.H. Sacramenten van Biecht en Communie.
De H. Mis in onze droeve dagen.
Dies Irae.
Gebeden onder het Lof.
Noveen om God den Vrede te vragen.
H. Kruisweg in deze tijden van troebelen.
Godvr. Oefeningen ter eere van Jesus' Doodstrijd.
Litanie tot de Goddelijke Voorzienigheid.
In Jezus' Naam.
Barmhartigheid, o God!
Gebed tot Jezus' H. Hart tot herstel v. d. Vrede.
Novene ter eere v. O. L. Vrouw der Zeven Smarten.
Vereering der Zeven Smarten en Vreugden van den H. Jozef.
Gebed tot den H. Aartsengel Michaël.
Gebed voor de Geloovige Zielen.
Gebed tot den H. Franciscus v. Assisië.
Gebed tot den H. Antonius v. Padua.
Gebed voor de gevallen soldaten en hun betrekkingen.
Gebed voor 't Koninklijk Huis.
Gebed door militairen te bidden.
Litanie ter eere v. d. H. Gerardus Majella.
Litanie ter eere v. d. H. Barbara.
Litanie om zalig te sterven.
Litanie tot lafenis der Gel. Zielen.

Gezangen.

1. Slechts U, o Heer!
2. Lijden.
3. De Hemel.
4. Golgotha.
5. In d' Ure vol Gevaar. (Wijze »Rozenkranslied«.)
6. Geef Vrede, Heer! (Wijze »O God van Liefde« enz.)

Groot **128** bldz. Prijs **25 cent**; franco per post **27 cent.**

De vorige werkjes van den Z.Eerw. Schrijver — de H. Mis, Noveen en Kruisweg voor den vrede — werden binnen drie weken in **10.000** ex. verkocht.

Geen enkel Lezer van het Zondagsblad mag verzuimen dit uitstekend gebedenboekje van den bekenden Redacteur van ons Zondagsblad, speciaal geschreven voor onze ernstige tijden, te bestellen.

Verkrijgbaar in den Boekhandel, bij de Agenten en Agentessen van het Zondagsblad en bij de Uitgevers.

IJverige wederverkoopers(sters) gevraagd tegen flinke provisie.

Uitgave N. V. Boekdrukkerij „Helmond", Helmond.

No. 91 WOENSDAG 11 NOVEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1–5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Aan de Vlaamsche kust.

III.

In de nabijheid van den Yser liggen enkele van die bijzonder mooie plaatsen, die elk jaar een menigte toeristen tot zich trekken.

Een ervan is al tegen den grond geschoten, nl. Dixmuiden ; wat zal er van de andere worden ?

Men kan er niet aan denken, dat zooveel schoons zulk gevaar loopt van voor eeuwig te verdwijnen.

Eeuwen hebben die monumenten getrotseerd, wat al stormen gingen erover heen, oorlogen deerden hen niet — maar sinds vroegere vijandelijke soldaten erdoor trokken zijn de tijden enorm veranderd — den modernen oorlog weerstaat niets.

Yperen en Veurne, hoe lang zullen ze nog de trots van den Vlaming kunnen uitmaken.

Beide plaatsen zijn stil, 't leven gaat er kalm zijn gang, maar het verhoogt hunne schoonheid en het doet er den liefhebber van oude kunst met des te meer genoegen verwijlen.

Veurne is een model van een stil stadje. Er heerscht niet de minste drukte in de straten. Niets komt er de kalmte storen ; men krijgt er den indruk alsof er zich geen mensch bekommert om het leven daarbuiten. Maar Veurne bezoeken, er eenige uren wijden aan het bewonderen zijner oude prachtige gedenkteekenen uit vroeger eeuwen, — dat loont de moeite. En dat is het werk van duizenden vreemdelingen in het schoone seizoen.

Hoe rustig en stil het er hier uitziet —, de geschiedenis van Veurne spreekt op menige bladzijde van oorlog en wat daarmee in verband staat.

Gedurende de middeleeuwen werd het verscheidene malen versterkt, belegerd en ingenomen, geplunderd en verbrand. Dicht bij de stad versloeg Robrecht van Artesie in 1297 Willem van Gulik, wat te danken was aan het verraad der Lelaarts. In 1646 werd Veurne door de Franschen ingenomen. Omstreeks 1690 werd ze door Vauban zeer versterkt. Lodewijk XV rukte ze binnen in 1744. Bij den vrede van Aken in 1748 werd zij Maria Theresia teruggegeven. Op bevel van Keizer Jozef II werden omstreeks 1782 de wallen geslecht. Beurtelings kwam zij vervolgens aan de Franschen en de Oostenrijkers, naar de kansen der overwinningen van 1792, '93 en '94.

Het schoonste dat Veurne bezit is de groote Markt met omgeving — een der schilderachtigste van gansch Belgenland Het gerechtshof, het stadhuis in Renaissance-stijl, het Belfort en het Choor der Walburgiskerk vormen met de reeks vlaamsche trapgeveltjes een hoekje waar ge een schilder en een kunstkenner haast niet vandaan kunt krijgen.

Het stadhuis met zijn fraaie pui, voor een 20-tal jaren naar de oorspronkelijke plannen gerestaureerd, is een bezoek overwaard. Daar bevinden zich allerprachtigste behangsels in Corduaansch leder, fraaie Vlaamsche tapijten en wonderschoon beeldhouwwerk uit 1623. In het gerechtshof ziet men nog de oude folterkamer, en de kapel met haar oxaal en een modern tafereel van Albrecht de Vriendt.

Steekt men schuins de Markt over, dan komt men aan de St. Nicolaaskerk met haar indrukwekkenden toren.

Verder zijn langs diezelfde Markt de oude Vleeschhal, (thans in een schouwburg herschapen), het Wachthuis, en het oudste stadhuis dat uit de 13e of 14e eeuw moet dagteekenen.

Doch Veurne is niet alleen schilderachtig in zijn openbare gebouwen, ook vele particuliere woningen hebben een bijzonder cachet. Lang niet zeldzaam zijn er trapgevels en mooie vensters met kolommen, gelijk men er nog in oude West-Vlaamsche steden kan aantreffen.

Het hotel de „Noble Rose" met zijn renaissance-gevel uit 1572 en zijn prachtige eetzaal uit diezelfden tijd, mag hier wel apart vermeld worden.

Er zijn te Veurne natuurlijk ook gebouwen van hoegenaamd geen architectonische waarde, maar men ziet ze haast niet door het overweldigende van het centrum.

't Ligt er wat ver af, maar met het oude harmonieert haast volkomen het prachtige station van natuursteen in gotischen stijl opgetrokken.

Bekend is de vermaarde Veurnsche processie, die jaarlijks den laatsten Zondag van Juli door de straten trekt en duizenden en duizenden toeschouwers naar de stad doet stroomen. Sinds vele jaren heeft zij het karakter eener boetpleging, vroeger was zij enkel een voorstelling der Passie, gelijk te Oberammergau. Zij moet opklimmen tot de 12e eeuw ; allengskens echter verviel ze en van 1620—1637 trok zij zelfs niet meer uit. In 1650 bedreef een soldaat uit het Veurnsche garnizoen een heiligschennis. De processie leefde weer op en nam een ander karakter aan.

De volgende maal over Dixmuiden en Yperen.

H. N. OUWERLING.

(Wordt vervolgd.)

De Duitschers in de Kempen.

Men schrijft uit Belgisch Limburg :

Een Limburgsch kantonnier, gewapend met bezem en schop, fietste van Opitter naar 't naburige Neeroeteren, om er zijn gewoon keerwerk te beginnen. Doch bij een kromming van den weg botste hij bijna op een Duitsche voorwacht. Bliksemsnel wielde hij terug, reed tegen een melkkarretje aan, kantelde met zijn fiets over het tramspoor, scheurde zijn broek, kwetste zich bloedend aan beenen en handen, vluchtte kermend verder een huisje binnen en viel er in bezwijming.

„Hemelsche deugd !" riep de beteuterde huismoeder.

Om vragen te stellen had zij den tijd niet. Vier Duitsche soldaten stonden op eens op den drempel der deur, hadden deernis met den onthutsten kantonnier, die met een glas water en veel hartelijke woorden tot het bewustzijn kwam.

„Niet bang zijn, er zal u geen leed geschieden," zeide de soldaten.

Lachend pedaleerden zij verder. Een eindje van de baan gingen zij even een kijkje nemen op een pachthoef.

„Keine Fahrräder ?"

„Neen," antwoordde de boer, die verstond dat ze naar geweren vroegen.

Meteen begon een huiszoeking. In de schuur kregen de Duitschers twee fietsen te grabbel.

„Ha zoo, gij hebt gelogen," snauwde een der soldaten den landbouwer toe, die een oorveeg kreeg, dat het hem blauw en groen voor de oogen werd.

Een familielid lachte even met het bedremmeld gezicht van den boer en kreeg van dezelfde Duitsche hand een blauw oog geslagen.

Boven op den nok van 't huis leek een dakwerker al te veel pret te hebben in die kletspartij.

„Kom eens snel af," grijnsde een ander soldaat, dreigend met zijn geweer

Gauwer dan anders was de werkman naar beneden, die nu een muilpeer kreeg, dat hij bij den bassenden hond terecht kwam.

Tot toppunt van goedheid eischten de soldaten, nevens de twee fietsen, twintig frank, die de verdutselde boer snel uit een schuiflade nam. Ongelukkig kleefde aan het briefje van twintig nog een fonkelnieuw bankje van vijf frank, dat hij natuurlijk snel wilde wegvimpen. „Laat het er maar bij, zoo is 't uitstekend. Adieu !"

En zwaar plofften de soldaten vooruit, in 't geniep lachend over hun buit, terwijl de hoevebewoners gezichten als geprotesteerde wissels trokken.

Op den grooten Steenweg rumoerde nu de groote legermacht voorbij, voetvolk, ruiterij, kanons en munitiewagens, alsmede zwaar beladen boerenkarren. Meestal werd de doortrekkende legerafdeeling van achter gordijnen in oogenschouw genomen. Slechts enkele wagen het langs den weg te blijven staan.

En velen beenden zoo snel weg als 't maar mogelijk was. Werd hen nageroepen : „ruhig, nicht laufen," dan klonk dit in de vluchtende ooren als knellende kanonschoten.

Bij den burgemeester, die reeds van den Duitschen doortocht door fietsers verwittigd was, hield de overste stil, groette heel beleefd en sprak :

„U weet, dat gij thans Duitsch zijt en U te gedragen hebt naar Duitsche wetten en voorschriften. U bezorgt ons hedenmamiddag vier uur te Bree de lijsten der lichtingen van 1914, 1915 en 1916. Ook kunt gij u dan in akkoord stellen met de andere burgemeesters van 't kanton om de oorlogsschatting te regelen."

En dan vroeg de Colonel — zoo iemand moest het toch wel zijn — „Zijn de wapens ingeleverd, zijn er geen Belgische soldaten meer ?" Na een bevestigend antwoord en een kort ja en neen drukte de overste de hand van den burgemeester en galoppeerde naar 't hoofd zijner voortrukkende troepen. Daar waren er die lustig zongen en floten, andere die levendige gesprekken voerden, en nog andere die op wagens gezeten, zich aan flesschen wijn te goed deden. Kortom, 't waren vroolijke menschen en men zou niet gezegd hebben, dat zij naar 't oorlogstooneel gingen. En toch, zij gingen er naar toe, want overal vroegen zij naar Belgische soldaten, naar den voortvluchtigen Generaal De Schepper, in welk hotel hij gelogeerd had.

Te Bree en te Bocholt hielden zij stil en brachten er een gemoedelijken avond en een rustigen slaap door.

In Bree hadden wij het genoegen te spreken met luitenanten, met onderofficieren en soldaten. Allen zeiden ons hetzelfde. Duitsch waren wij en Duitsch bloven wij Wij hadden ons laten foppen èn door de Franschen èn door de Engelschen. In hun oogen zou Duitschland alles overmeesteren. Binnen een maand waren ze te Londen.

„En de Rus dan ?"

„O, die Rus, die heeft geen geschut. Daar komen wij mede klaar, even gemakkelijk als met België."

Wij verlieten de Duitschers, zonder erg veel geloof te hechten aan hun grootspraak. Maar allen geloofden in de zege hunner wapens. Deutschland über alles !

De burgemeestersvergadering verliep kalm. Op vele gezichten was meestal angst en beklemming te lezen. Burgemeester Langens, van Bocholt — een durver en een praktisch man — leidde de vergadering. De toestand was nu eenmaal zoo en voorloopig moest men zich naar de Duitsche klatsoer van „hot er haar" richten. Ook maakten de hoofden der gemeenten zich thans zoo erg bang niet meer over het inrekenen der lijsten der dienstplichtigen van 1914, 1915, 1916. Dit zou meer gedaan zijn om de jongens ver af te houden van het Belgische leger. Iedere gemeente kreeg nu aangewezen wat ze na enkele dagen in levensmiddelen aan te brengen had.

Het voorstel, door Burgemeester Langens gedaan, om hoofdzakelijk de gegoede boeren en burgers te treffen, vond veel bijval en vooral bij het volk.

„Zoo moet het zijn," zei een boer. „Eerst de rijke lui, want als de Pruisen nog een keer huishouden bij mij gelijk ze gedaan hebben, dan ben ik boer af."

Waar voor enkele dagen generaal De Schepper nog troonde, huizen thans de Duitschers, die in de Kempen doen net of ze bij hen thuis zijn.

Rookend als schoorsteenen, kuieren ze door de straten, groeten beleefd de inwoners en drinken rustig hun glaasje bier. „Prosit !"

Doch de menschen zijn niet op hun gemak, uit angst gehoorzamen zij gedwee, spreken weinig en houden zich zooveel mogelijk binnen. Ze moeten het van de vreemde indringers niet hebben, hoe vleiend deze ook kunnen zijn.

Over het algemeen is de houding der soldaten zeer flink.

„Geen slechte lui, maar opvreters," klinkt het overal. Na eerst bij de burgers in pension te zijn geweest, doen de Duitschers tegenwoordig hun eigen keuken. Rond elf uur — 12 uur D. tijd — ziet men gansche drommen met rookende keteltjes en kommetjes lekkerbekkend door de straten sloffen.

En nochtans ondanks de droefheid, die wolkt boven de Kempische menschen, brengen de Duitschers een beetje leven en beweging in de kleine vlekjes en dorpjes en drinken naar oude Germaansche gebruiken, veel bier. Sterke dranken mogen op bevel der Duitsche overheid niet meer verkocht worden. De wegen zijn doodsch en verlaten, trams en treinen rijden niet meer; de scheepsvaart over de Zuid-Willemsvaart is gestremd. Handel en nijverheid liggen volkomen stil. De boeren zitten met hun vee te houden, dat ze niet kwijt worden en niet meer voeden kunnen. Alle fabrieken hebben hun deuren gesloten.

Pijnlijk is de nood in de Limburgsche Kempen, die naar een einduitslag smakt en zucht. Niet erg veel verwoestingen hebben wij te betreuren, doch de zedelijke kracht en het stoffelijk welzijn gaan te loor.

Onze hoog en terecht geroemde vrijheid ligt aan banden. Op eigen bodem staan wij niet meer vast, loopen wij in 't Duitsch gareel. Wat vroeger per fiets er bij gedaan werd, moet thans op schoenmakersconvooi gebeuren.

Slechts bij uitzonderingen mag er van de fiets gebruik gemaakt worden. En nochtans zullen de discipelen van Crispijn er weinig baat bij vinden, want van schoenlappen, die veel te lijden hebben, zal niet veel meer te recht komen, wijl tot bij de kleinste schoenmakers al het leder opgeëischt werd.

God geve dat weldra de vrijheidszon goudglanze over België, dat zedelijk en stoffelijk wel het meest van den Europeeschen oorlog te lijden gehad heeft en misschien nog zal lijden...

N. K. J. B.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

27)

— Meester, een pen ! riepen verscheidene stemmen, en tegelijkertijd stonden vijf of zes leerlingen aan den lessenaar met de noodige duiten in de hand. De eene guit verdrong den andere, en ontving vechtend het gevraagde schrijfgerief, terwijl de meester, voldaan over den gunstigen loop van het onderwijs, het geld opstreek.

— Meester, voor een halve duit inkt! riep een andere deugniet.

Pontius vatte de breuk van den kleine niet, maar goot inkt in den inktkoker en reikte tegelijkertijd naar den prijs zijner koopwaar.

— Geef mij een halve duit weder, spotte de kleine deugniet.

— Schelm, galgenaas ! grinnikte nu Pontius, terwijl hij met zijn plak den vluchtenden schooljongen achterna wees.

Het gedruisch was op dit oogenblik tot een verbazende hoogte geklommen; alles leefde en woelde in de school dooreen, gelijk een mierennest.

— Meester, ik heb geen pen !

— Meester, inkt !

— Meester, papier !

— Meester mijn schooldoos, ai, ai ! hi... hi !...

— Meester, brand, brand ! er valt vuur uit de schouw ! riepen, boven de voorgaande roepers, een paar deugnieten, die met hunne zoogenaamde pennestekken, de vuurklompen omhoog wierpen, en genoegen namen dezelve op het vuur te zien terugvallen.

Doch Pontius scheen geen ooren te hebben voor al dat geraas ; hij dacht aan den halven duit, waarmee zijn kleine leerling, over al de banken heen naar zijn plaats terugliep. Met zijn eiken stokje in de hand verliet hij zijn gestoelte, drong tusschen de banken door, stormde op den kleinen dief los en riep vertoornd :

— Hier ! roover, schelm, deugniet, toekomende baanstrooper, overschot der bevolking, uitvaagsel der natuur, dwingeland, muiter, oproermaker !... ik zal u leeren !

En met een paar rukken sleurde hij den schuldige in het midden der school, terwijl hij hem met den eikenstok behendig over de lenden streek.

Dit moet men tot lof van den Bladelschen onderwijzer zeggen, dat, wanneer hij iets voor had, hij de bovenhand hield ; ook hier, in weerwil dat de knaap hem schopte en in de beenen kneep, bleef hij toch de baas.

De les was geducht, herstelde voor een oogenblik de stilte, en Pontius hernam zijn plaats onder het brommen van zijn stichtende scheldwoorden : „schelm, schuim, deugniet, overschot der bevolking, uitvaagsel, donderwolk!"

Nu ging hij over tot het opzeggen der les, zoo als men dat noemde.

— Hier, kleine, gij met al uw verstand ! riep hij een zevenjarig knaapje toe.

De kleine kwam aan 's meesters lessenaar en begon : A, B, C, terwijl zijn pennestek, het onontbeerlijk gerief van dien tijd, elke letter aanwees.

— Nu verder, filosoof, wijsneus ! riep de getergde onderwijzer, dat weet gij niet ? Hoe heet de vierde letter ? D, lomperd ! En hij zond hem met een geduchten flap heen.

Op dit oogenblik verbleekte eensklaps de onderwijzer, terwijl hij door het venster het marktplein overzag ; en op eenigszins minder harden toon, riep hij zijn kleine bevolking toe :

— Kom, pak u weg, onkruid, galgenaas ! Pak u weg !

Nauwelijks had hij dit gezegd, of de blijde jeugd borrelde, evenals de erwten uit een kokende ketel, de deur uit.

Pontius bleef aan het venster zitten; alsof hij zich wilde schuilhouden, kroop hij een weinig ter zijde en zette, om minder gezien te worden, den helm, met het overschot der roode pluim er op van zijn hoofd.

— Wat donder, is er toch gaande? sprak hij bij zich zelven ; een vechtpartij ? En de Zwarte Kaat, indien ik mij niet bedrieg ? God zegene ons allen ! Ja, 't is de Zwarte Heks uit Hellenend ! O, dat zal wederom op een of andere deerlijke wijze afloopen. Groote God ! die vrouw wederom hier! zuchtte Pontius, terwijl hem de herinnering aan vroegere tooneelen, huiverend door den rug liep. Maar wat mag toch die kar met brood beduiden? En die priester dan, die dezelve vergezelt ? Zoo, zoo, daar begint men al te vechten. Goed ! daar slaan zij den voerman met zijn eigen zweep om de ooren... nog al schooner, daar grijpen zij dien ouden pater aan... welk ras van menschen ! Een priester beleedigen ! O, indien ik nu nog eens Vorster was, en mij die Zwarte heks niet terughield...

Dit zeggende, wierp hij een zijdelingschen blik op zijn rapier en zijn oude lans.

— Maar zie toch, ging hij voort ; daar begint men de kar te plunderen en het brood de straat op te werpen ; voerman ! draai spoedig uwe kar om, en kies het hazenpad ; want indien ik mij niet bedrieg, is Hellenend vandaag weer losgebroken. Maar nog eens, wat beteekent toch dat verward tooneel ? Drommels ! ja, nu geloof ik, dat ik er achter ben, nu weet ik wat er gaande is.

De deur ging open en er trad iemand de school binnen. Het was een man van in de dertig jaren ; hij droeg een gemeen en morsig kleedsel.

— Zeg mij eens, vriend, sprak hij vrijmoedig ; wat daar ginder te doen is ?

Bij deze vraag kwam de vreemde nader bij den lessenaar, en ging er met de ellebogen op liggen. De onderwijzer scheen eenigszins geraakt, over den gemeenzamen toon, waarop de vreemdeling sprak, en op deszelfs vrijmoedige houding, want als om zijn persoon de noodige deftigheid bij te zetten, plaatste hij schielijk zijn lederen helm weder op het hoofd, en vroeg :

— Wie zijt gij ?

— Wie ik ben, is voor u om het even ; zeg mij slechts, wat daar op het plein te doen is.

De vreemdeling werd eenigszins gebiedend, en de toon zijner stem gaf te kennen, dat hij hieraan gewoon was ; Pontius voelde wel dat hij een gedeelte van zijn grond moest afstaan, en antwoordde :

— Kent gij het Godshuis van Postel ? Nu, 's jaarlijks voor Paschen geven de paters, in het Godshuis zelf, een aanzienlijke aalmoes aan de armen der omliggende dorpen. Doch, om wanorde en baldadigheden van het schuim te vermijden, heeft men goed gevonden, doch slechts na de toestemming te hebben bekomen der plaatselijke besturen, de bedoelde aalmoezen in de dorpen zelven te doen uitdeelen.

— Ga eens voort, zei de vreemdeling gebiedend.

Pilatus gevoelde zoodanig het overwicht van zijn bezoeker, dat hij niet durfde „neen" zeggen.

— Hetgeen ik weet, zijn veronderstellingen ; want ik heb met niemand een woord daarover gesproken ; ik voor mij houd mij maar met mijn school bezig.

— Zeg hetgeen gij weet, of hetgeen gij denkt, zei de vreemdeling, die altijd met de ellebogen op den lessenaar lag.

— Kent gij Hellenend? vroeg de onderwijzer, stiller sprekend.

De vreemde lichte even het hoofd op en knikte, ja.

— Nu, dan denk ik dat de Hellenenders, want nu ik er aan denk, herinner ik mij reeds, dat er mij iets van door het oor is gevlogen, dat de Hellenenders, zeg ik, de kar met brood plunderen, den voerman, en wat wraak roept in den Hemel, zelfs den pater, die hem vergezelt, mishandelen, met bedreiging zelven hunne Prove te Postel te zullen gaan halen.

Wordt vervolgd.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De berichten van den oorlog volgen iederen dag elkaar op als de bladen van een vervelend boek. Geregeld worden onder verschillenden vorm meer of minder beteekenende voorvallen gemeld, maar van vooruitgang in het gruwelijk drama is nagenoeg geen sprake, en aan eene beslissing valt niet te denken.

De oorlog gaat het publiek eigenlijk veel te langzaam. Niet omdat men zoo gesteld is op een veldslag per dag, maar omdat bij de tegenwoordige strategie de oorlog als het ware tot in het oneindige gerekt wordt en net zoo goed een jaar of twee jaar kan duren als zes maanden.

Het vreeselijkste is, dat onder de millioenenlegers dagelijks duizenden en duizenden slachtoffers vallen, en toch niemand kan zeggen, wanneer en hoe de oorlog zal eindigen.

* * *

Blijkens de wederzijdsche berichten worden in België en Frankrijk de operaties zeer bemoeilijkt door den mist, waardoor krijgsverrichtingen van verstrekkenden aard schier onmogelijk gemaakt worden.

Er is dan ook van het Westelijk oorlogsterrein niet de minste verandering van eenige beteekenis te melden. Het laatste Fransche rapport meldde, dat de verbondenen de posities tusschen de Leye en Langemark (ten Noorden van Yperen gelegen) konden handhaven en tusschen Langemark en Dixmuiden vooruitrukten. Het Duitsche communiqué gaf als meest belangwekkende bijzonderheid, dat de oorlogsschepen weer deelnamen aan den strijd te land, hetgeen er op wijzen zou, dat ook tusschen Dixmuiden en Nieuwpoort eenige operaties nog moeten hebben plaats gehad, waarvan echter noch van Duitsche noch van Fransche zijde iets naders gemeld wordt.

Bemoeilijkt de mist dus de krijgsbedrijven, toch bevoordeelt ze schijnbaar de Duitschers bij de geheimzinnige bewegingen, waarmede deze in België bezig zijn.

Uit verschillende bijzonderheden toch kon men in de laatste dagen opmerken met hoeveel gestrengheid de Duitschers het naderen van het gevechtsterrein niet alleen beletten, maar ook pogen den toegang tot het Westelijk deel van België zooveel mogelijk voor nieuwsgierigen te verhinderen. Een telegram meldde zelfs, dat alle verkeer met Brugge en Maldeghem Maandag verboden was. Dit alles wijst er opnieuw op, dat de Duitschers, zooals verschillende berichten reeds veronderstelden, bezig zijn met het uitvoeren van belangrijke troepenverschuivingen, hetzij dan door het zenden van troepen naar het Oostelijk gevechtsterrein of omgekeerd van het Oosten naar het Westen, welke verschuivingen men intusschen zooveel mogelijk natuurlijk in het geheim wil doen plaats hebben. De mist geeft nu een niet te onderschatten voordeel bij deze bewegingen.

Ook geeft de mist gelegenheid tot het uitvoeren van veranderingen in de opstelling der troepen op het oorlogsterrein, die niet door de vliegers verkend kunnen worden, zoodat, ook al rusten dan de krijgsverrichtingen zelf, de toebereidselen voor de nieuwe operaties met zooveel te meer succes kunnen worden doorgevoerd en men zich mogelijk nog op verrassingen na den mist voorbereid houden kan.

Een correspondent van de Times seinde Maandag uit Noord-Frankrijk aan zijn blad het volgende :

„Blijkbaar maken de Duitschers eenig vertoon bij hun aanval op Yperen. Is het een ernstig hernieuwde poging om de stad te hernemen of is het een list om onze troepen daar vast te houden, terwijl de hoofdaanval op de linie van La Bassée geschiedt ?"

Ook in een hoofdartikel bespreekt de Times de vraag of de Duitschers zullen trachten bij Yperen den beslissenden slag te leveren dan wel of hun plannen een andere richting uitgaan. Voor 't laatste bestaan vage aanduidingen; meent de Times, en wijst er op dat de Duitsche autoriteiten te Brugge met veel vertoon aan het stadhuis hebben aangeplakt dat de heele Duitsche troepenmacht bij Yperen wordt samengetrokken — „een mededeeling" welke met zekere terughouding moet worden aanvaard, daar dit niet hun gewone manier van doen is."

Tot zoover de Times. Dat te Yperen de hoofdslag zal geleverd worden, wil blijkbaar ook de Frankfurter Zeitung doen gelooven. Wij vinden tenminste in een telegram in dat blad, hetwelk een samenvatting geeft van berichten uit West-Vlaanderen in de Nederlandsche pers, bij het noemen van Yperen de tusschen haakjes geplaatste opmerking ; „waar, te eerder nu de gevechten in het gebied tusschen Nieuwpoort en Dixmuiden moesten gestaakt worden door de overstroomingen, de eigenlijke beslissing te verwachten is."

* * *

De vreugde in Duitschland over den gewonnen zeeslag aan de Chileensche kust is al dadelijk getemperd door den val van Kiau-Tsjau, de veelbelovende kolonie in Oost-Azië. De Duitsche bladen schreeuwen daarover wraak aan Japan. Erger lijkt ons echter voor Duitschland het feit, dat de Russen opnieuw Oost-Pruisen zijn binnengerukt en in Polen de Duitschers en Oostenrijkers bijna of reeds geheel hebben teruggedrongen op de versterkte linie tusschen Kalisj en Krakau aan de Silezische grens. Tegen die Russische bedreiging moeten maatregelen genomen worden. De bewering van Duitsche zijde dat men teruggetrokken is om den Russen eens terdege de moeielijkheden te laten gevoelen, die het zoo schaars door spoorwegen doorsneden gebied van Westelijk Polen voor een oprukkend leger biedt, is natuurlijk een praatje voor de vaak.

De maatregelen, tegen den Russischen aanval te nemen, kunnen bestaan in het overbrengen van troepen van het Westelijke oorlogstooneel naar het Oostelijke. Inderdaad blijkt dit al geschied te zijn en nog voort te duren. De verklaring, dat in het Westen troepen gemist kunnen worden, omdat door de overstrooming het front zooveel korter is geworden, lijkt ons niet aannemelijk. Blijkbaar moeten de Duitschers al hun krachten inspannen om de bondgenooten ook op het verkorte front tegen te houden. En hun eigen aanvallend optreden wijst er toch op, dat zij zich ook niet al te zeer hebben verzwakt.

En toch troepen naar het oosten gezonden ?

Ja, maar ook nieuwe versterkingen naar het westen. Blijkbaar zijn nieuwe reserves op de been gebracht en is een deel der troepen in het westen vervangen door andere, zoodat de tegenstrijdigheid der berichten is opgehelderd, dat tegelijkertijd troepen van oost naar west en van west naar Oost werden gezonden.

* * *

Van het Oostelijk oorlogsterrein zijn in de laatste dagen de berichten niet veel uitgebreider. Te onderstrepen valt alleen nog hetgeen het Duitsche communiqué meldde omtrent een overwinning, die behaald zou wezen op de in Oost-Pruisen binnenrukkende Russen. Ten Zuid-Westen van Stallupoenen zou een Russische troepenmacht zijn afgeslagen en 4000 man aan gevangenen en 10 machine-geweren hebben verloren. Het opmerkelijkste van deze mededeeling is de bevestiging, dat de Russen inderdaad weer tot vlak bij de Oost-Pruisische grens en zelfs daarover zijn voortgedrongen. Of de behaalde Duitsche overwinning van die beteekenis is, dat daardoor de opmarsch van de Russen in het Noorden tot stand zal zijn gebracht, is moeilijk nog te zeggen. Over de in Posen binnengevallen Russen wordt noch van Russische noch van Duitsche zijde iets gemeld.

* * *

De Oostenrijksche autoriteiten geven er de voorkeur aan uitvoeriger berichten te melden over de operaties in Servië dan over het verloop der gebeurtenissen in Galicië.

Toch is hier den toestand niet van dien aard dat men reden heeft om de zaak zoo licht in te zien.

Zeker is, dat èn Duitschland èn Oostenrijk niet gedacht hadden, aan Rusland zulk een hardnekkigen en blijkbaar zoo zeer te vreezen tegenstander te hebben.

* * *

Op den Kaukasus worden de operaties tusschen Russen en Turken ook al bemoeilijkt door mist en sneeuw. Overigens zijn de berichten over de operaties niet minder wazig en nevelig. Terwijl de Russen nog steeds roemen op hun overwinning bij Köprikoi, komen nu Turksche berichten melden van een Turksche overwinning bij Kagysman, dat bij de grens op Russisch gebied gelegen is. Welke van beide „victories" de meest betrouwbare is ? De keuze tusschen officieele Turksche en Russische berichten, beide genoegzaam bekend, is wel moeilijk.

* * *

In Transvaal is de boel ook nog niet zuiver. Blijkens achterstaand telegram heeft de bekende Generaal de Wet, die ook tegen Engeland is opgestaan, eene overwinning behaald op den niet minder bekenden Cronjé, die zich als aanvoerder bij de Engelsche regeeringstroepen bevindt.

Deze tegenslag voor Engeland zal echter wel ruimschoots vergoed worden door het bericht van de vernieling van den zoo roemruchtig bekenden Duitschen kruiser „Embden".

* * *

Inmiddels zijn de Mohammedanen uit Lybië Egypte binnengevallen, trekken de Russen op Erzeroem aan, zijn Engelsch-Indische troepen aan de kust van Mesopotamië ontscheept. In Perzië is het roerig. En China slaat tegen Rusland en Japan een hoogen toon aan. Moeten uit dit alles nieuwe verwikkelingen en nieuwe oorlogen voortkomen totdat ongeveer de heele wereld in vuur en vlam staat ?

DE STRIJD IN WESTBELGIE.

Een bijzondere correspondent van de Maasbode seinde van de Belgische grens d.d. 9 November :

Langs de Lys en de Yser wordt nog steeds met verwoedheid gestreden. De posities der verbondenen moeten uitermate sterk zijn, want te Kortrijk werd mij een telegram getoond uit het groote hoofdkwartier, waarin werd gemeld, dat het niet mogelijk was eenigen voortgang te maken, daar men als 't ware voor een gepantserden muur stond.

Op mijn tocht door het Lysdal zag ik voortdurend lange treinen met Duitsch geschut en cavalerie in de richting Gent aftrekken.

Te Deynze kon men ons verzekeren dat er dien dag 80 treinen van 40 wagons elk waren gepasseerd, die naar men beweerde over Antwerpen naar Duitschland gingen.

Het hoofdkwartier van den Duitschen staf, dat eerst in Thielt was gevestigd, is thans overgebracht naar Aalst.

Van Kortrijk tot Gent vindt men bij ieder spoorwegviaduct en bij iederen overweg een Duitschen wachtpost. Burgers, die met deze soldaten nogal eens spreken, zeiden mij, dat hun was medegedeeld, die buurt te verlaten, wijl er eerstdaags iets zou gebeuren. Zij spraken van het doen springen der spoorlijnen.

De oorlogscorrespondent van de Tijd meldt :

Er zijn korte rustpoozen en zelfs dagen stilstand geweest in den strijd op sommige punten aan de Yser. De Duitschers hadden haastig al hun oorlogsmateriaal moeten terugtrekken, om het in de richting Yperen te dirigeeren en op hun beurt konden ook de bondgenooten weinig uitrichten in het moerassige terrein.

De Duitschers behouden als uiterste bezette plaats aan de kust, Ostende, waarvandaan de groote linie begint. De bezetting te Middelkerke, waar vroeger de linie begon, hebben ze moeten terugtrekken als resultaat der gevechten van de afgelopen en vorige week ; en slechts een kleine verkenningspatrouille bezocht nu en dan deze gemeente, dikwijls nog aangevallen door de bondgenooten.

De toegankelijkheid tot een kuststrook van ongeveer 29 K.M. is absoluut aan iedereen verboden en zelfs de stedelijke commandanten hebben het recht niet, om aan iemand een „Schein" daarvoor te geven. Dit recht berust op het oogenblik uitsluitend bij den marinestaf die in het kustenrijk heer en meester is. En deze staf geeft aan particulieren absoluut geen verlof ; zelfs Duitsche officieren behoeven een „Schein" om zich in de kuststrook te begeven.

De laatste dagen heeft zich de kracht van de Duitsche legers in België geconcentreerd op Yperen, waar hevtig gestreden is, met dezelfde vermetelheid als in de laatste gevechten aan de Yser. Evenals daar gaat het ook bij Yperen op en af. Wisten de Duitschers er Zondag eenige voordeelen te behalen, door b.v. ten Z.W. en N.W. door te dringen en de stad haast in een omsingeling te omvatten, Maandag hebben ze die voordeelen weer moeten prijsgeven.

Niet zonder herhaald levensgevaar heb ik in West-België een verkenningsreis kunnen doen. Zonder mij ook maar in 't minst uit te laten over de stellingen der Duitschers en de sterkte hunner troepenmachten, kan ik over de resultaten van de jongste gevechten het volgende mededeelen :

Men moet in het Duitsche leger niet enkel de orde, tucht en vaderlandsliefde bewonderen, maar ook de taaiheid en hardnekkigheid. Bloedig waren zij in de krijgsverrichtingen langs de Yser geslagen. Maar terwijl zij met behendigheid het onnoemelijk aantal hunner dooden en gewonden, zelfs voor ons, oorlogscorrespondenten, wisten te verbergen, kwamen telkens nieuwe drommen aan, om koste wat het kost, door te breken. Vooral de in Berlijn gevormde vrijwilligerscorpsen streden met ware doodsverachting, aangemoedigd door het kader, dat uit de beste intellectueele standen van Duitschland gerecruteerd was.

Ofschoon Nieuwpoort, Ramscapelle en Dixmuiden ontruimd waren, trachtten deze vrijwilligerskorpsen, terwijl de veteranen bij Yperen vochten, in op zichzelf staande aanvallen de genoemde plaatsen te hernemen. Zoo ontstonden moorddadige botsingen bij het bruggehoofd van Nieuwpoort, waar de bondgenooten er niet in slaagden de sterk verschanste Duitsche marinetroepen te weren, bij Dixmuiden en Ramscapelle, welke twee Duitsche vrijwilligerskorpsen, geholpen door marinetroepen, bezetten, om hen eenige uren later weer te ontruimen, na een aanval van de ruiterij der bondgenooten. Slechts op enkele zuidwaarts van de Yser gelegen plaatsjes konden de Duitschers nog aan den linkeroever staande blijven.

Terwijl bij Yperen de zwaarste druk door de Duitschers met gedeeltelijke successen wordt uitgeoefend, hebben zij bij Dixmuiden, Nieuwpoort en Ramscapelle, opnieuw talrijke kanonnen, gevangenen en duizenden dooden verloren, dank zij vooral de uitmuntende verkenningsdiensten der Fransche en Engelsche vliegers, en de alvernielende artillerie, welke de bediening der Duitsche marine-kanonnen vernietigde.

Wederom trekken onophoudelijk de gesloten treinen met gewonden naar de Duitsche grenzen, en de massa graven langs de Yser, vormen een reusachtig kerkhof van Nieuwpoort tot Weumen.

Hier en daar vervolgen de bondgenooten de Duitschers aan den rechteroever der Yser.

YPEREN IN BRAND.

LONDEN, 10 November. De correspondent van de Daily Chronicle bij het Belgische leger seinde gisteren :

Yperen staat in brand en een groot gedeelte van deze schoone, oude Vlaamsche stad is verwoest. Vroeg in den morgen slaagden de Duitschers er in de stad onder het vuur van hun zware geschut te nemen en er de 11 en 13 duimsgranaten in te werpen.

Geen menschenlevens gingen echter verloren, aangezien de stad geheel verlaten was. Een zeeofficier, die 's morgens uit Yperen vertrokken was, zeide, dat een oude, kreupele Vlaamsche vrouw en een hond de eenige, achtergebleven levende wezens waren. De vrouw trachtte met emmers water te vergeefs het laaiende vuur te blusschen Aangewakkerd door een noord-ooster bries, lekten de vlammen gretig langs de huizen, welke voor het meerendeel van hout waren. Spoedig was het westelijke gedeelte van de stad een laaiende puinhoop geworden.

Tien tot twintig granaten in de minuut vielen er. Het waren granaten met groot ontploffingsvermogen en ook enkele brandstichtende projectielen waren er onder. Het doelwit van de door de Duitschers beoogde vernieling scheen vooral de waag te zijn. De toren van de St. Martijnskathedraal is ook gedeeltelijk vernield. In de noordelijke wijken van de stad, waar vele mooie, oude huizen staan, hebben de brand en de granaten eveneens groote schade aangericht.

DE DUITSCHERS IN BELGIE EN FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Nov. Het communiqué van heden middag 3 uur luidt :

De Duitschers hebben het offensief hervat tegen Dixmuiden en in de streek van Yperen, vooral tegen deze laatste stad.

Wij hebben echter alle aanvallen van den vijand afgeslagen.

Wij zijn langzaam vooruitgerukt over het geheele front, tusschen Dixmuiden en de Lys.

De mist bemoeilijkt de operaties, vooral tusschen de Lys en de Oise.

Wij hebben onze vorderingen langs de Aisne, die wij gisteren reeds hebben gemeld, kunnen behouden.

In den Elzas zijn nieuwe Duitsche aanvallen tegen Col de Saint-Marie met een belangrijk échec voor den vijand geëindigd.

Van de overige gedeelten van het front valt niets belangrijks te melden.

LONDEN, 9 Nov. Het communiqué van den Belgischen staf van heden luidt :

In de streek van Nieuwpoort is de toestand onveranderd.

Op de rest van het front bezet de vijand nog eenige steunpunten op den linkeroever van de Yser, welke wij met een artillerievuur bestookten.

Dixmuiden werd door de Duitschers gebombardeerd.

BERLIJN, 9 Nov. De groote generale staf meldt hedenmorgen :

Gisteren hebben meerdere vijandelijke schepen opnieuw hun vuur op onzen rechtervleugel gericht. Ze werden echter spoedig door onze artillerie verdreven.

Een in de avonduren uit Nieuwpoort ondernomen en in den nacht herhaalde aanval van den vijand, mislukte geheel en al.

Niettegenstaande den geweldigen tegenstand, vorderen onze aanvallen bij Yperen langzaam, maar gestadig.

De vijandelijke tegen-aanvallen ten Zuid-Westen van Yperen, werden afgeslagen. Meerdere honderden manschappen werden gevangen genomen.

PARIJS, 10 Nov. Officieel bericht van gisteravond 11 uur.

De toestand onderging wegens den over eenige uitgestrektheid heerschenden dikken mist, welke moeilijkheden bereidde aan de krijgsverrichtingen, geen verandering van beteekenis. In het Noorden is de dag gunstig geweest. Wij hebben ons in onze stellingen tusschen de Leie (Lys) en Langemark gehandhaafd en aanzienlijke vorderingen gemaakt tusschen Langemark en Dixmuiden.

BERLIJN, 10 Nov. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier :

Met onze aanvallen bij Yperen vorderden wij ook gisteren langzaam. Meer dan 500 Fransche kleurlingen en Engelschen werden gevangen genomen. Verscheidene machinegeweren zijn buit gemaakt.

Ook verder Zuidelijk hebben onze troepen terrein gewonnen en zijn hevige tegenaanvallen van de Engelschen afgeslagen.

In het Argonnerwoud hebben wij goede vorderingen gemaakt. Vijandelijke aanvallen zijn zonder moeite afgeweerd.

LONDEN, 10 Nov. Tomlinson, de correspondent van de „Daily News" in Noordoost-Frankrijk, seinde gisteren :

De Duitschers hebben nu blijkbaar het plan, om den linkervleugel der bondgenooten te doorbreken, opgegeven. De strijd is verder naar het Zuiden op sommige plaatsen hevig genoeg geweest, doch hij kenmerkte zich niet door die voordien aan den dag gelegde Berserkerwoede, welke, zegt men, zal wederkeeren, als er meer Duitsche legerkorpsen aangevoerd zullen zijn.

AAN HET RUSSISCH-DUITSCHE FRONT.

PEDROGRADO, 9 Nov. In de omstreken van Kalisch hebben onze troepen bemerkt, dat er eene nieuwe divisie cavalerie aanwezig was, die te voren in België had geopereerd.

Op het front Chorzele—Mlawa—Rypin zijn alle Duitsche troepen ons grondgebied afgejaagd.

LONDEN, 9 November. De Correspondent van de Times te Warschau zegt, zijn indrukken samenvattende, dat de Russische organisatie ten slotte in alle richtingen in beweging is geraakt en dat Duitschland binnen een maand of aan een inval van het zich nu steeds voortbewegende groote leger zal moeten blootstaan, of groote troepenmachten van zijn beste soldaten uit het westen zal moeten terugtrekken.

BERLIJN, 9 Nov. De groote generale staf meldt hedenmorgen :

In het Oosten werd een aanval van een sterke Russische troepenmacht ten Noorden van het Wyschtynez (Wysztyten) meer (op de Russisch-Duitsche grens, ten Zuid-Westen van Stallupoenen) met zware verliezen voor den vijand afgeslagen.

De Russen lieten meer dan 4000 manschappen en 10 machinegeweren in onze handen.

BERLIJN, 10 Nov. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier :

In Russisch Polen, bij Konin (aan de Warta, westelijk van het dezer dagen genoemde Kolo), heeft onze cavalerie een Russisch bataljon uit elkaar geslagen, 500 man gevangen genomen en 8 machinegeweren buit gemaakt.

DE STRIJD TUSSCHEN RUSLAND EN TURKIJE.

Het Russische hoofdkwartier in Kaukasië meldt :

Onze troepen hebben na een verwoeden slag de Turksche stelling Koeprikoei (Armenië) veroverd, die door zijn ligging zeer sterk en op een verdediging goed voorbereid was. Deze stelling beheerscht den weg naar Erzeroem. Onze troepen zetten de vervolging van den verslagen vijand voort.

CONSTANTINOPEL, 8 Nov. Ambtelijke mededeeling van 6 uur 's avonds uit het groote Turksche hoofdkwartier:

In den strijd, die reeds twee dagen aan de Kaukasische grens duurt, is het Russische leger volkomen verslagen Bijzonderheden volgen.

Ons leger houdt de stellingen bezet.

CONSTANTINOPEL, 9 Nov. Een nader bericht van den Turkschen generalen staf over de Turksche overwinning op de Kaukasische grens luidt :

Terwijl onze cavalerie over Kagysman tegen vijand oprukte, viel het gros van ons leger het sterke Russische centrum aan.

Na een hevig gevecht, dat twee dagen duurde, werd de vijand verslagen en bezetten onze troepen de door hem verlaten stellingen.

St. PETERSBURG, 10 Nov. Mededeeling van den generalen staf van het Kaukasische leger :

Eergisteren is bij het aanbreken van den morgen de strijd bij Koeprikoei met nieuwe kracht hervat, nadat de vijand de in de streek van Erzeroem samengetrokken troepen, welke op hun beurt versterkt werden door het garnizoen van die vesting, tegen ons had laten oprukken.

Te oordeelen naar den aard van het gevecht en naar de ontvangen inlichtingen, voeren Duitsche officieren het bevel over de Turken.

In den namiddag, toen de Turken hun voorhoede door de nieuwe divisies steunden, werd de strijd vooral hardnekkig. Intusschen is hun poging om een van onze flanken om te trekken, mislukt, dank zij de dapperheid van onze troepen. Wij konden tegen den avond, toen de slag bedaarde, ons handhaven in al wat zij veroverd hadden.

KONSTANTINOPEL, 10 Nov. Mededeeling van het hoofdkwartier :

Ofschoon het sneeuwt en mist, wordt ons offensief aan de Kaukasische grens voortgezet.

OOSTENRIJK EN SERVIE.

WEENEN, 8 Nov. Naar officieel bekend gemaakt, is gisteren op het geheele front in Servië met onverminderde hevigheid gevochten. Ondanks den taaien tegenstand der Serviërs, hebben onze troepen in de streek van Kroepanj schans na schans genomen. Vanochtend om vijf uur is ook Kostajnik, een door de Serviërs onneembaar geachte, belangrijke stelling, stormenderhand veroverd.

Een officieel Oostenrijksch telegram van 7 dezer zegt o.a., dat de Oostenrijkers 15000 Serviërs hebben gevangen genomen en vier kanonnen en zes machinegeweren buit maakten.

KIAU-TSJAU GEVALLEN.

Zaterdagnamiddag ontvingen wij het telegram dat de door de Japanners belegerde Duitsche vesting, Kiau-Tsjau, zich na eene langdurige belegering heeft overgegeven.

Ofschoon de val dezer vesting te verwachten was, is men in Duitschland geweldig boos over dezen uitslag.

De geheele Duitsche pers uit eenparig haar bewondering voor de dappere verdedigers van Kiau-Tsjau, dat na een belegering van meer dan twee maanden door een overmachtigen vijand thans eerst genomen is.

De „Lokal Anzeiger" o.a. schrijft hierover als volgt :

Onvergetelijk zal in de Duitsche landen de heldenstrijd in Kiau-Tsjau blijven, onvergetelijk zal ook blijven iedereen, die er aan deelnam. Echter zullen wij ook nooit den gelen roover en zijn gewelddaad vergeten, evenmin als Engeland, dat hem daartoe aanzette.

Wij weten, dat wij thans nog niet met Japan kunnen afrekenen. Nog jaren lang zal het zich misschien in den roof verheugen. Slechts langzaam kunnen wij hier onze molens malen ; maar al zou het ook jaren duren, wij zullen er zeker niet vaak over spreken, doch even zeker er immer aan denken. En wanneer dan na jaar en dag de tijd van afrekening gekomen is, dan zal even eenparig als thans de kreet van smart weerklinkt, een sterke jubelklank in Duitschland opgaan : Wee uwer, Japan !

DE OPSTAND IN ZUID-AFRIKA.

OVERWINNING VAN CHRISTIAAN DE WET.

PRETORIA, 9 Nov. Officieel. Cronjé, het lid van den Volksraad, rapporteert, dat hij eergisterenmorgen met een klein regeeringscommando Winburg (in het hart van den Vrijstaat) verliet, nadat hem bevolen was zich met andere kleine commando's in de buurt te vereenigen.

De Wet, die in de nabijheid met 2000 opstandelingen gesignaleerd was, viel Cronjé aan de brug over de Zandrivier bij Doornburg aan, met het resultaat, dat Cronjé 20 man gevangen nam, waarvan 11 gewonden ; 10 opstandelingen sneuvelden. Cronjé had 3 dooden en 6 gewonden.

De Wet zond echter versterkingen, die een storm-aanval deden, de gevangenen ontzetten en Cronjé's trein vermeesterden. De Wets zoon, David, sneuvelde.

Ons commando is bezig zich te herstellen. De regeering zendt aanzienlijke versterkingen. Gevangen genomen opstandelingen deelen mede, dat zij door De Wet gesjambokt zijn, om hen te bewegen, zich aan de zijde van den opstand te scharen.

CHINA ROERT ZICH.

WEENEN, 7 Nov. Uit Constantinopel wordt vernomen, dat de verhouding tusschen China en Rusland steeds ongunstiger wordt.

De Russische regeering vroeg te Peking inlichtingen over beweerde Chineesche troepenversterkingen in de grensdistricten en over anti-Russische betoogingen in Chineesche steden.

Het antwoord van de Chineesche regeering droeg een weigerend karakter en daarin werd opgemerkt dat de vijandige houding van Rusland en zijn

bondgenoot Japan evenals de door beide landen in China gevoerde agitatie alle maatregelen van voorzichtigheid en tegenweer rechtvaardigden.

De Chineesche regeering verbood den graanuitvoer naar Russisch gebied en de militaire voorbereidingen van China worden als afgeloopen beschouwd. Het heet dat de Chineesche regeering voornemens is zoowel te Petersburg als te Tokio besliste stappen te doen.

DE „EMBDEN" VERBRAND.

LONDEN, 10 Nov. (Officieel). V. D. Bij de Cocoseilanden werd de Duitsche kruiser „Embden" door den Australischen kruiser Sidney op het strand gedreven. In Duitsch -Oost-Afrika is de Duitsche kruiser Koningsberg in de Rusigirivier opgesloten. Door den Engelschen kruiser Chattam zijn maatregelen genomen om beslag op het schip te leggen.

* * *

DE TOESTAND IN BELGIE.

Men schrijft uit Turnhout d.d. 9 November :

Het toezicht door de Duitschers is ook op de Brabantsche grens aanmerkelijk verscherpt. Zonder een goeden „Schein" is het nu onmógelijk geworden de Belgische Kempen door te reizen. Reeds hadden eenige arrestaties plaats.

Heel onverwachts zijn weer groote troepenmachten over de dorpen en steden verspreid. De Duitschers schrijven met krijt op de deuren, hoeveel manschappen daar zijn ingekwartierd.

Vooral de boeren krijgen goed hun deel. Het gedorschte koren wordt overal opgeëischt. Varkens worden betaald evenals koein, maar de som is bespottelijk laag.

Op sommige plaatsen vindt men twintig manschappen in één huis samengebracht, om door de bewoners te worden gevoed ; gedeeltelijk althans, want voor het warme eten wordt door de Duitschers zelfs gezorgd.

Men schat het aantal manschappen in de Belgische Kempen thans op zevenduizend. Zij zeggen den geheelen winter daar te zullen blijven. Dat dit veel onrust verwekt, kan men licht begrijpen.

Ieder, die niet bepaald moet blijven, probeert om naar Brabant uit te wijken. Reeds werden enkele burgers aangehouden en door de patrouilles teruggebracht. Door de overheid werd verzekerd, dat hun geen leed zou geschieden.

Voor het met bootjes overzetten van burgers over het Kempen-kanaal eischen de Duitschers op meerdere plaatsen een vergoeding van 25 centiemen.

Gisteren was er een opmerkelijke bedrijvigheid onder de Duitsche automobilisten. In razende snelheid begaven zich militaire aanvoerders van het eene naar het andere dorp. Het was een buitengewone drukte.

De bevolking wordt onrustiger. De burgemeesters en de geestelijken doen alles om de kalmte te bewaren.

De Belgische regeering heeft den Turkschen gezant in Havre zijn paspoort gezonden, zoodat ook België zich thans in oorlog met Turkije bevindt.

Naar de Echo belge meldt, hebben de Duitschers, aan de stad Antwerpen een oorlogsschatting opgelegd van 50 millioen francs.

Het bericht van de gevangenneming in Antwerpen van de heeren De Vos en Frank is, zooals wel te begrijpen was, valsch.

Ook bij het verlaten van België wordt thans scherp op papieren gelet.

Bij Brussel moeten de Duitschers loopgraven maken en worden versterkingen uit Luik aangevoerd.

Terwijl Dinsdag Duitsche genietroepen een brug over de Maas aan het herstellen waren (de brug was indertijd door de Belgen opgeblazen) had plotseling een ontploffing plaats, die aan 40 soldaten het leven kostte. Vermoedelijk geschiedde zulks door onvoorzichtigen omgang met nog door de Belgen achtergelaten dynamiet.

Uit Brussel wordt gemeld, dat daar gebrek is aan meel.

De bakkers bakken slechts om de twee dagen.

Bij proclamatie wordt handelaars in meel, tarwe, maïs, rogge, peulvruchten en aardappelen bevolen de bij hen nog aanwezige voorraden aan de burgemeesters hunner gemeenten vóór 10 November op te geven. Niet aangegeven voorraden zullen in beslag genomen worden. De burgemeesters hebben zorg te dragen, dat het graan gedorscht en gemalen wordt.

De Duitschers zijn druk bezig, de forten ten Westen van Antwerpen te versterken.

Zooals men weet is aan de stad Brussel een boete opgelegd van 5 millioen francs, omdat bij een straatrelletje twee politieagenten zich tegen Duitsche soldaten hebben verzet. Zij werden tot 5 en 3 jaar gevangenisstraf veroordeeld, terwijl de ontwapening bevolen is der stedelijke politie.

Van Belgische zijde wordt geklaagd, dat dit een schending is der belofte aan kardinaal Mercier o. a. destijds gedaan, dat niet een heele stad door vergeldingsmaatregelen zou worden getroffen, wegens mogelijken misslag van enkele personen.

Men meldt uit Roosendaal :

Zondag is geen enkele trein van Merxem naar Esschen en Roosendaal vertrokken, daar het Belgisch personeel den dienst weigerde, omdat de Duitsche autoriteiten geen loon uitbetaalden. De stoomtram van Merxem naar Bergen-op-Zoom profiteerde van dien toestand, door de reizigers in die richting en verder per trein te vervoeren. Wegens de overtollige drukte van reizigers kwamen de trams dan ook met verscheidene uren vertraging aan.

Gisternamiddag om 2 uur is de eenige trein naar Merxem vertrokken, welke hier 's avonds circa 6½ uur is teruggekeerd met slechts een enkel passagier. Heden, 10 dezer, vertrekken van Roosendaal 4 treinen naar Merxem en wel óm 7, 10, 12 en 2 uur.

Reizigers, Maandag uit Antwerpen gekomen, melden dat het toezicht der Duitsche militairen, belast met het in- en uitgaan der stad Antwerpen, buitengewoon verscherpt is, en geen toegang of vertrek wordt toegestaan zonder goed in orde zijnde paspoorten. In Antwerpen zelf blijft het uiterst stil.

DUITSCHE VERSTERKINGEN.

Uit Keulen wordt gemeld, dat te Munster 150.000 man zijn samengetrokken, die deze week naar België vertrekken. Het geheele treinenverkeer in België zal in verband hiermede voor het publiek worden stopgezet.

TEGENSTRAAK.

De „Köln. Volksztg." spreekt het bericht omtrent het buitmaken van een 42 c.M.-kanon door de Franschen beslist tegen en verklaart 't onomwonden voor „Schwindel."

DE RUSSISCHE VLOOT GEVANGEN.

KONSTANTINOPEL. Een Turksche pantserkruiser heeft mijnen gelegd voor Sebastopol, waardoor de Russische vloot verhinderd is uit te varen.

In ons Vaderland.

GEEN INSPECTIE.

Bij Kon. besluit is bepaald, dat voor den verderen loop van net jaar 1914, het jaarlijksch onderzoek voor de verlofgangers der militie en van de Landweer, achterwege zal worden gelaten.

DE ONZIJDIGHEID VAN NEDERLAND.

Een buitengewone Staatscourant Maandagmiddag verschenen, bevat de verklaring der volstrekte neutraliteit van Nederland inzake den oorlog, uitgebroken tusschen Frankrijk, Groot-Brittannië en Rusland eenerzijds en Turkije anderzijds.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Het provinciaal comité voor Noord-Brabant tot het verleenen van hulp en ondersteuning aan naar Nederland uitgeweken vluchtelingen verzoekt ons mede te deelen, dat de gemeente-ambtenaren van Antwerpen, mits zij spoedig terugkeeren, niet gehouden zijn aan den fatalen datum van 1 November, en dat inlichtingen omtrent Belgische, Engelsche en Fransche gevangenen in Duitschland, alsmede inlichtingen omtrent plaatsen buiten Antwerpen te verkrijgen zijn bij den heer Rolin Jacquemijns, per adres den heer Albéric Rolin, Oude Scheveningsche weg 87, Den Haag.

SPOORWEGVERKEER MET BELGIE.

Volgens hier ter stede ontvangen bericht, loopen er weer treinen van Roosendaal naar Merxem, en wel te 7 en 10 uur voormiddags en 12 en 2 uur namiddags.

In aansluiting op de treinen komende van Antwerpen, zullen er van Roosendaal treinen vertrekken om 10, 1, 3 en 5 uur.

Aan de vluchtelingen worden door bemiddeling van de comité's weer gratis spoorkaarten verstrekt.

BELGISCHE WERKLOOZEN.

Men meldt aan de „N. Ct.", dat het aantal Belgische vluchtelingen in ons land in de laatste dagen vermeerderd is met een nieuwe categorie, n.l. van personen, die noch wegens vernieling van hun woningen, noch wegens vrees voor levensgevaar, reden tot vluchten hebben, maar eenvoudig hierheen komen, omdat zij in België geen werk vinden en dus niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 11 November 1914.

Op de achterpagina van dit blad is opgenomen de beperkte Dienstregeling van Spoor- en Tramwegen, zooals deze met 1 November is aangevangen.

De plaatsing is zoodanig geschied, dat onze abonné's de Dienstregeling kunnen afknippen en voor verder gebruik bewaren.

— De ZeerEerw. Heer P. Pulskens, vroeger kapelaan te Helmond, thans Directeur van het Groot Seminarie te Haaren, zal op 24 November a.s. zijn 12½-jarig Priesterfeest herdenken.

PORTRETTEN PAUS BENEDICTUS XV.

Door de kunstateliers Bogaerts en Co. te Boxtel zijn naar de natuur geschilderde portretten vervaardigd van Z. H. Paus Benedictus XV.

In 1912 verwierf de firma Bogaerts en Co. het eerekruis met gouden medaille op de Internationale Tentoonstelling te Rome en door den goeden naam en faam der firma heeft de Pauselijke Hoffotograaf haar in de gelegenheid gesteld naar zijne allerlaatste opname die welgeslaagde beeltenis te reproduceeren.

En ook de firma Bogaerts en Co. heeft eer van haar jongste werk ; de levensgroote buste stelt Z. H. voor in profil ; daardoor komen de scherpe lijnen beter uit en zien we, als levend voor onze oogen den 59-jarigen Opperherder der Kerk ; de volle, nog niet vergrijsde, haardos bezijden het calotje, de haviksneus gesierd met den gouden bril, waaruit de minzame deels treurige oogopslag, het coloriet van het geheel, neemt dadelijk den toeschouwer in.

We leven, voor wat ons Bisdom betreft in een maand van priesterjubilea en ongetwijfeld zal den feestvierenden eene aangename verrassing zijn op hun 12½-jarig priesterfeest, of andere 12½-jarige herdenking, een goed gelijkende kunstvolle beeltenis van den Nieuwen Stedehouder van Christus te ontvangen

Men zie de annonce in dit blad.

DE JACHT GEOPEND.

Gedeputeerde Staten hebben besloten, dat de jacht op waterwild, klein- en grofwild in de provincie Noord-Brabant, met uitzondering van de strook ter breedte van 5 K.M. langs de rijksgrens, is geopend op Zaterdag den 7en November 1914, van zonsopgang af.

Belanghebbenden worden er aan herinnerd, dat het schieten van eenden, het met slagnetten vangen van waterwild en het vangen van eenden in eene eendenkooi of een daarmede gelijkstaand toestel, is geoorloofd van een half uur vóór zonsopgang tot een half uur na zonsondergang.

De jacht op waterwild wordt, behoudens het bepaalde in artikel 4 en in het tweede lid van dit artikel, gesloten op 15 Februari 1915.

De jacht op watersnippen wordt gesloten op den 31en December 1914, met zonsondergang en vervolgens weder geopend op den 1en Maart 1910, van zonsopgang af en gesloten op den 15 April 1915, met zonsondergang.

De jacht op hazen en fazanten, alsmede die op patrijzen en korhoenders (hanen en hennen) wordt gesloten op 31 December 1914 met zonsondergang.

De jacht op houtsnippen wordt gesloten op den 31en Januari 1915, met zonsondergang.

Het weispel voor kwartelen met steekgaren of vliegnet, dit laatste met staken in den grond bevestigd, wordt geopend op 15 April 1915, van zonsopgang af en gesloten op 31 Mei 1915, met zonsondergang.

DE JACHT IN NOORD-BRABANT.

Door den heer Fleskens, Kamer-afgevaardigde voor het district Helmond, was op 2 November aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, gevraagd, om te bevorderen, dat de jacht op klein wild in Noord-Brabant zoo spoedig mogelijk geopend werd en dat, voor zoover noodig, de houders van groote jachtakten wederom in het bezit van hun vuurwapens werden gesteld, omdat het in sommige gedeelten van Noord-Brabant wemelt van hazen en konijnen, terwijl in vele plaatsen het aantal fazanten schrikbarend groot is, zoodat, werden geen ingrijpende maatregelen genomen, er van de veldvruchten voor den oogst van 1915 niet veel terecht komen zou.

Aan het verlangen van den heer Fleskens is thans tegemoet gekomen ; de jacht is weer geopend.

's-BOSCH. Zondag is een vrouw, Petronella Bol, in de Korte Waterstraat, bij de Hinthamerstraat alhier, bij een binnenbrandje door verstikking om het leven gekomen. Dokter de Feifer, die geneeskundige hulp verleende, kon slechts den dood constateeren. Haar lijk werd naar het ziekenhuis overgebracht.

— Op 76-jarigen leeftijd is alhier overleden, de vermaarde beeldhouwer, H. van der Geld, ridder in de Oranje-Nassau-orde en eerelid van de Amsterdamsche „Violier."

Wan der Geld studeerde te Antwerpen. Zijn beeldhouwwerken in vele kerken in de Rijnstreek en vooral die in de Bossche kathedraal, zullen eeuwen lang getuigen van het groot talent van dezen vromen kunstenaar.

ST. OEDENRODE. Voor het herhalingsonderwijs meldden zich tot heden een 5-tal leerlingen aan. Dit aantal pleegt in den winter zeer snel te stijgen. Het onderwijs wordt gegeven door den heer Geurts, alhier.

— De prijs van het tarwebrood (bruinbrood) is gesteld op f 0,16 het K.G. van het roggebrood op f 0,14 het K.G. Het gewicht is vastgesteld voor tarwebrood op 1, 1½ en 2 K.G. voor roggebrood op 1½ en 3 K.G.

Het brood dient in cijfers het gewicht te vermelden, terwijl ontduikers dezer regeling met strenge straffen bedreigd worden.

— Naar we vernemen hebben de heeren bakkers alhier besloten, dit jaar, wegens de benarde tijdsomstandigheden geen St. Nicolaas aan hunne klanten te geven. Dat zal menig huismoedertje wel niet naar den zin zijn.

— Zondagnacht kwam hier een Belgische schaapherder met zijne kudde, liefst negentig schapen aan. Op Rijzingen genoot de man wat rust, vanwaar hij naar Veghel ging, om vervolgens langs het kanaal naar zijn vaderland terug te keeren.

Prettig reisje met die viervoeters !

WOENSEL. Reeds is weder een begin gemaakt met het herstellen wat door het vuur is vernield bij het in aanbouw zijnde Rijkskrankzinnigengesticht.

Circa 34 timmerlieden zijn aan het werk genomen tot het maken van een nieuwe timmerloods met annex gebouwen. Ieder timmerman moet voor zijn gereedschap zorgen en daar bijna alle gereedschap is verbrand, moet menig aangenomene bij zijn vriend ter leen gaan vragen.

— Vrijdag had op den Hoogenweg alhier een droevig ongeluk plaats. Een zekere Johan van Heesch reed per fiets op genoemden weg en wilde eene vóór hem rijdende voermanskar voorbij rijden. Toen hem dit gelukt was slibte zijn velo en kwam hij voor het paard te vallen, waardoor hij de geheele vrachtkar over het lijf kreeg. Hoewel hij hevige pijn in het lijf had wist hij zich nog huiswaarts te begeven. Waarschijnlijk heeft hij inwendige kneuzingen opgedaan, want Zaterdag is hij onder hevige pijnen bezweken. De droefheid der ouders en familie laat zich denken.

VALKENSWAARD. Op de Achelsche kluis zijn thans 30 Landweerstorm-mannen uit Duitschland voor vast bezet.

VEGHEL. De heer Jos Eydems, gemeente-ontvanger, werd Maandagmorgen circa half 12 plotseling onwel en was binnen 5 minuten een lijk. De overledene, die tevens organist was in de R. K. Parochiekerk, had 's morgens nog het orgel gespeeld. Hij vierde verleden jaar zijn zilveren jubileum als organist en vóór veertien dagen mochten we mededeelen, dat hij onder groote belangstelling den dag herdacht, waarop hij voor 25 jaar beëedigd werd als ontvanger dezer gemeente. Zijn echtgenoote verliest in hem een braven echtgenoot, de kinderen een liefdevollen vader, het publiek een behulpzamen ambtenaar.

UDEN. De jaarmarkt van Maandag kenmerkte zich door levendige drukte en geanimeerden handel. De malaise der laatste markten was heelemaal verdwenen. De verschillende kooplieden hadden reden tot groote tevredenheid. Vooral was er veel navraag naar biggen : de prijs van deze laatste varieerde van 6 tot 10 gld.

BOEKEL. De WelEerw. Heer W. F. Becx, kapelaan alhier, zal op 24 November a.s. zijn 12½ jarig Priesterfeest herdenken.

Aan eene overvloedige belangstelling bij deze gelegenheid valt niet te twijfelen.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

Van 1 — 7 Nov.

GEBOREN :

Johannes M. C., z. van A. A. J. van Gastel en E. M. J. C., van de Meerendonk, Markt. — Franciscus H., z. van F. van Dun en Th. Tinnenbroek, Nieuwstraat. — Petronella H., d. van G. van de Loo en M. van den Langenberg, Lennisheuvel. — Catharina C., d. van H. A. van Griensven en A. J. van Oerle, Rechterstraat. — Willem A. L., z. van J. J. Mulkens en M. E. H. Lantman, Nieuwe Kerkstraat. — Maria A., d. van A. F. van Heesch en A. van den Bosch, Nieuwstraat. — Wilhelmus A., z. van H. C. van Schaaijk en J. C. P. Verbeten, Breukelen. — Antonetta W. Th., d. van L. van der Staak en H. Th. van de Langenberg, Kleinderliempde. — Wilhelmina, d. van C. Poirters en M. van Dijk, Gemonde.

ONDERTROUWD :

Hubertus van Dun, 38 j. Kleinderliempde en Jacoba M. Trocijen, 43 j. Nieuwstraat. — Jacobus E. B. Haerkens, 30 j. Oeffelt en Wilhelmina Timmermans, 25 j. Luissel.

OVERLEDEN :

Arnolda M. van den Brand, 2 m. Koppel. — Antonius J. Schelle, 6 m. Kleinderliempde. D. en A.

BEKENDMAKING.

De Burgemeester van Boxtel ;

Gelet op de bepalingen betreffende aankoop van in de gemeente aanwezige rogge :

Gelast

dat tot aan de toepassing van deze bepalingen, geen rogge uit de gemeente mag worden uitgevoerd.

De Burgemeester van Boxtel,
A. GIJSEN.

MARKTEN.

Dinsdag 17 November.

Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Asten : jaarmarkt.
Dinther : beesten.
Esch : beesten.
St. Oedenrode : jaarmarkt.

Woensdag 18 November.

's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Eersel : beesten.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 10 Nov. Aanvoer 9860 K.G. Hoogste prijs f 1.44, laagste prijs f 1 28 middelprijs f 0—.

's BOSCH, 10 Nov. Aangevoerd 22343 kilo's hoogste f 1.46, laagste f 1.30 middelprijs f 1.42 per kilo.

's-BOSCH, 9 Nov. Aangevoerd 130 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.64 tot f 0.70 2e kwal. f 0.58 tot f 0.64 ; 3e kwal. f 0.52 tot 0.58 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 7 Nov. Aanvoer 31290 eieren Hoogste prijs f 8.60, middelprijs f 9.00 laagste prijs f 10.10 per 100.

Advertentiën.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

Z. H. BENEDICTUS XV

op doek geschilderd in de natuurlijke kleuren, naar de **laatste foto** vervaardigd door den **pauselijken Hoffotograaf,** in verschillende formaten.

Ook in Crayon-uitvoering.

FIRMA H. BOGAERTS & Co.,
BOXTEL.

Verkooping van
Kanada- en Eikeboomen en Schaarhout
te BOXTEL.

De Burgemeester van BOXTEL, zal voor de gemeente Boxtel,
in het openbaar verkoopen :

I. Bij opbod :

42 stuks Kanadaboomen,

staande te Boxtel, langs den weg naar Tongeren, in vijftien koopen en eene massa.

98 stuks Kanadaboomen,

staande te Boxtel, aan weerszijden van den Schijndelschen Dijk, in acht en twintig koopen en twee massa's.

Eenige koopen Schaarhout

te Nergena, enz. bij biljetten nader omschreven.

Deze verkooping geschiedt op **Woensdag 25 November 1914,** om vier uur namiddag, bij Mej. de Wed. Th. van Son, op de Markt te Boxtel.

II. Bij inschrijving :

194 stuks Eikeboomen

in een koop, staande te Boxtel, op den weg naar Luissel, van af den Hondsberg tot den overweg bij den Posthoorn.

De voorwaarden van verkoop der eikeboomen, liggen ter inzage op de gemeentesecretarie.

Inschrijvingsbiljetten voor de Eikeboomen, moeten ten Raadhuize zijn ingeleverd, **uiterlijk Woensdag 25 November 1914,** vóór tien uur voormiddag.

BOXTEL, 6 November 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

Van kop tot teen ondervindt gij de weldadige werking der beroemde Abdijsiroop, welke de ziektekiemen tot in de verste uithoeken van Uw lichaam achtervolgt. De Abdijsiroop maakt Uw longen gezond en Uw ademhaling weer vrij. Daardoor zal Uw hart weder beter werken en Uw bloed gezonder en krachtiger stroomen gaan. De Abdijsiroop geneest snel, grondig en blijvend :

Asthma **Hoest**
Kinkhoest **Keelpijn**
Borstpijnen **Influenza**
Borstziekten **Bronchitis**

De Abdijsiroop verwijdert de vastzittende slijm, welke ontsteking veroorzaakt ; ze verzacht en geneest Uw ontstoken slijmvliezen. Beschut Uw borst tegen de aanvallen der ziektekiemen met de wereldberoemde

ABDIJSIROOP

Per flacon f 1.— f 2.— en f 3.50
Eischt onze handteekening :
L. I. AKKER, Rotterdam.
Alom verkrijgbaar.

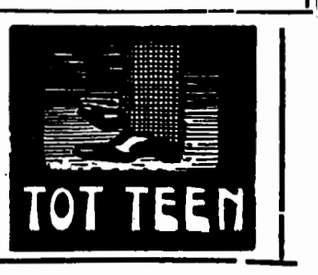

Te *Berkel*, A. BRENDERS ; *Boxtel*, H. A. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat ; *Esch*, Wed. A. KONINGS ; *Gemonde* A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT ; *Haaren*, J. BOONS ; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN ; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. VAN GULICK ; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON ; *St. Oedenrode* A. MOONEN : *Udenhout*, P. L. J. RATS Vermeulen *Vught* M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

CENTRAAL-BRABANT

Maastricht—Venlo—Boxtel—Rotterdam.

Maastricht	V			5 17		9 42	1 43					
Roermond	„			6 42		11 11	3 10					
Venlo	„		4 51	7 28		12 15	4 02	4 14		7 25		
Blerik	„		4 57	—		12 21	—	4 20		—		
Horst-Sevenum	„		5 10	—		12 34	—	4 33		—		
America	„		5 17	—		12 41	—	4 40		—		
Helenaveen	„		5 26	—		12 50	—	4 49		—		
Deurne	„		5 35	7 56		12 59	4 31	4 58		—		
Helmond	„		5 47	8 06		1 11	4 42	5 11		8 03		
Nuenen-Tongelre	„		5 58	—		1 23	—	5 22		—		
Eindhoven	„		6 08	8 20	8 43	1 33	4 58	5 34		8 19	8 27	
Acht	„		6 17	—	—	1 42	—	5 43		—	—	
Best	„		6 24	—	—	1 50	—	5 50		—	—	
Boxtel	A		6 35	8 40	9 01	2 02	5 17	6 02		8 40	8 50	
Boxtel	V	5 33	7 03		9 08	2 20		6 17	7 40	9 00		
Oisterwijk	„	5 44	7 15		9 18	2 32		6 29	—	9 11		
Tilburg	„	5 57	7 28		9 28	2 48		6 41	7 58	9 22		
Breda	„	6 28	8 00		9 52	3 23		7 12		9 45		
Lage Zwaluwe	„	6 55	8 23		10 08	3 46		7 36		10 03		
Dordrecht	„	7 20	8 46		10 28	4 08		8 16		10 22		
Rotterdam B.	A	7 52	9 13		10 48	4 37		8 52		10 42		
Rotterdam D. P.	„	7 59	9 20		10 55	4 44		8 58		10 49		

Rotterdam—Boxtel—Venlo—Maastricht.

Rotterdam D.P.	V		6 30	8 03		11 35	4 38	6 10		9 55	
Rotterdam B	„		6 38	8 10		11 42	4 45	6 17		10 02	
Dordrecht	„		7 16	8 33		12 23	5 08	6 51		10 38	
Lage-Zwaluwe	„		7 41	8 56		12 51	5 26	7 10		11 04	
Breda	„		8 07	9 17		1 16	5 42	7 33		11 29	
Tilburg	„		8 39	9 41		1 44	6 03	7 59	8 23	12 03	
Oisterwijk	„		8 50	—		1 55	—	8 09	8 34	12 14	
Boxtel	A		9 00	9 57		2 05	6 20	8 19	8 44	12 25	
Boxtel	V	7 18	9 10	10 02	10 10	2 16	6 25	8 40		12 30	
Best	„	7 26	9 22	—	—	2 28	—	8 52		12 42	
Acht	„	7 33	—	—	—	2 35	—	—		—	
Eindhoven	„	7 44	9 39	10 23	10 32	2 44	6 47	9 06		12 54	
Nuenen-Tongeren	„	7 51	9 46		—	2 51	—	9 14			
Helmond	„	8 04	9 58		10 48	3 02	7 02	9 25			
Deurne	„	8 16	10 08		—	3 14	—	9 36			
Helenaveen	„	8 25	10 16		—	3 23	—	9 44			
America	„	8 34	—		—	—	—	9 52			
Horst Sevenum	„	8 41	10 29		—	3 37	—	9 59			
Blerick	„	8 54	—		—	3 50	—	10 10			
Venlo	A	1 59	10 44		11 25	3 55	7 39	10 15			
Roermond	„	9 43	11 13			4 54	8 46				
Maastricht	„	11 03	11 58			6 22	10 14				

Boxtel—'s Bosch—Utrecht—Amsterdam.

Boxtel	V	6 45	9 12		11 53	2 18	5 30	6 27	8 55	9 09	
Esch	„	6 51	—		—	2 24	—	6 33	—	—	
Vught	„	6 57	—		—	2 31	—	6 40	—	9 19	
's Bosch	„	7 14	9 28	9 59	12 06	2 46	5 54	6 53	9 11	9 35	
Utrecht	A	8 38	10 15	10 56		4 07	6 55	8 19	9 58	10 05	
Utrecht	V	8 46	10 18	11 05		4 33	7 00	8 41	10 02		
Amsterdam W.P.	A	9 19	10 51	11 40		5 07	7 33	9 14	10 35		

Amsterdam—Utrecht—'s-Bosch—Boxtel.

Amsterdam W.P.	V		8 05	11 04	3 25		6 21	8 02	
Utrecht	„	7 03	8 50	12 22	4 08		7 00	9 40	
's-Bosch	„	8 39	9 42	1 51	5 02	5 55	8 00	11 55	
Vught	„	8 46	—	1 57	—	6 01	—	12 02	
Esch	„	8 53	—	2 03	—	6 08	8 10	12 09	
Boxtel	A	8 58	9 54	2 08	5 15	6 13	8 15	12 14	

Beperkte Dienstregeling

van

Spoor- en Tramwegen.

Ingang 1 November 1914.

Eindhoven--Weert--Maastricht.

Eindhoven	V	10 23	10 35	5 42	5 50	9 10
Tongelre	„	—	10 40	—	5 55	9 15
Geldrop	„	—	10 46	—	6 01	9 21
Heeze	„	—	10 54	—	6 09	9 29
Sterksel	„	—	11 00	—	6 15	9 35
Maarheeze	„	—	11 07	—	6 22	9 42
Weert	„	—	11 18	—	6 33	9 53
Roermond	A	11 13		6 32		
Roermond	V	11 16		6 35		
Maastricht	A	11 58		7 17		

Maastricht--Weert--Eindhoven.

Maastricht	V		7 05		6 41	
Roermond	„		7 50		7 27	
Weert	„	7 49	—	1 20	7 29	—
Maarheeze	„	8 01	—	1 32	7 41	—
Sterksel	„	8 08	—	1 39	7 48	—
Heeze	„	8 14	—	1 45	7 54	—
Geldrop	„	8 22	—	1 53	8 02	—
Tongelre	„	8 28	—	1 59	8 08	—
Eindhoven	A	8 32	8 40	2 03	8 12	8 22

Eindhoven—Achel.

Eindhoven	V	6 50	10 40	2 50	5 10	7 00
Gestel	„	6 55	10 45	2 56	5 16	7 06
Aalst	„	7 02	10 53	3 04	5 23	7 13
Valkenswaard	„	7 08	10 59	3 10	5 30	7 20
Achel (Gr. Tijd)	A	7 04	10 54	3 05		

Achel—Eindhoven.

Achel (Gr. Tijd)	V	7 31	12 25	4 04	
Valkenswaard	„	8 15	1 00	4 39	7 50
Aalst	„	8 23	1 09	4 46	7 58
Gestel	„	8 30	1 15	—	8 05
Eindhoven	A	8 35	1 20	4 53	8 10

Boxtel—Gennep—Wesel.

Boxtel	V	5 38	9 28	2 17	5 20	8 45	10 00
Liempde	„	5 45	9 35	2 25	—	8 52	—
Schijndel	„	5 54	9 44	2 34	5 34	9 01	—
Eerde	„	5 59	9 49	2 39	—	9 06	—
Veghel	„	6 07	9 57	2 47	5 44	9 14	—
Uden	„	6 16	10 06	3 00	5 53	9 23	—
Zeeland	„	6 25	10 15	3 08	—	9 32	—
Mil	„	6 33	10 23	3 17	6 08	9 40	—
Haps	„	6 42	10 32	3 26	6 17	9 50	—
Kruispunt Beugen	A	6 48	10 37	3 31	6 22	9 55	—
Kruispunt Beugen	V	6 53	10 38	3 32	6 23	9 56	—
Oeffelt	„	6 59	10 44	3 38	6 29	10 02	—
Gennep	A	7 09	10 54	3 48	6 39	10 12	11 30
Gennep	V	7 11	10 57		6 41	—	11 33
Wesel	A	10 28	1 50		9 34	11 44	

Wesel—Gennep—Boxtel.

Wesel	V		7 02	10 55	2 49	5 05	
Gennep	A		9 06	12 30	4 00	6 00	
Gennep	V	7 11	9 56	12 40	4 40	6 17	7 08
Oeffelt	„	7 22	10 07	12 51	4 51	—	7 19
Kruispunt Beugen	A	7 27	10 12	12 56	4 56	—	7 24
Kruispunt Beugen	V	7 33	10 13	1 01	4 57	—	7 25
Haps	„	7 39	10 19	1 07	5 03	—	7 31
Mil	„	7 48	10 28	1 16	5 12	—	7 40
Zeeland	„	7 55	10 35	1 24	5 19	—	7 48
Uden	„	8 04	10 44	1 34	5 28	—	7 57
Veghel	„	8 14	10 55	1 44	5 38	—	8 07
Eerde	„	8 22	11 02	1 50	5 45	—	8 12
Schijndel	„	8 30	11 10	1 56	5 51	—	8 19
Liempde	„	8 40	11 20	2 05	6 00	—	8 27
Boxtel	A	8 48	11 28	2 12	6 07	7 32	8 35

Stoomtramweg-Maatschappij „De Meierij".

Eindhoven—'s Bosch.

Eindhoven	V.	4 —	5 50	8 55	11 43	1 50	4 58	6 50	
Woensel	„	4 14	6 05	9 18	12 1	2 07	5 13	7 05	
Bokt	„	4 26	6 17	9 31	12 14	2 20	5 26	7 17	
Son	„	4 33	6 25	9 40	12 23	2 29	5 34	7 25	
Wolfswinkel	„			9 47	12 30	2 44		7 31	
Nijnsel	„	4 47	6 37	9 52	12 37	2 51	5 48	7 37	
St. Oedenrode	A.	5 —	6 50	10 —	12 45	2 59	5 56	7 45	
„	V.	5 —	6 50	10 05	12 46	3 05	6 05	7 50	
Schijndel	„	5 25	7 10	10 26	1 7	3 25	6 26	8 05	
„ v.Oorsch.	„		7 23	10 40	1 20		6 41		
St. Mich.-Gestel	„	5 53	7 38	10 55	1 40	3 55	6 56	8 55	
Dungen Goossen	„	6 10	7 50	11 08	1 51	4 10	7 07	9 08	
„ Brug	„	6 30	8 02	11 19	2 01	4 21	7 14	9 18	
's-Bosch Sluis 0	„	6 40	8 14	11 30	2 11	4 32	7 38	9 28	
„ Station	A.	7 08	8 30	11 48	2 25	4 55	7 45	9 40	

Alleen op Bossche marktdagen.

's Bosch—Eindhoven.

's-Bosch Station	V.	5 38	6 30	9 30	11 50	12 45	3 05	5 35	8 05
„ Sluis	„	5 50	6 42	9 42	12 04	12 57	3 19	5 50	8 17
Dungen Brug	„	6 —	6 53	9 53	12 18	1 10	3 32	6 —	8 28
„ Goossen	„	6 10	7 15	10 8	12 29	1 21	3 40	6 10	8 37
St. Mich.-Gestel	„	6 18	7 38	10 25	12 44	1 40	3 55	6 25	8 55
Schijndel v.Oorsch.	„	6 35	7 53	10 40		1 20	1 55		6 41	9 11
„	„	6 47	8 3	10 52		1 30	2 07	4 17	6 50	9 21
St. Oedenrode	A.	7 07	8 23	11 10		1 50	2 25	4 38	7 10	9 41
„	V.	7 15	8 32	11 15		1 50	2 30	4 40	7 10	9 42
Nijnsel	„	7 22	8 42	11 23		1 58	2 37	4 47	7 20	9 50
Wolfswinkel	„		8 51	11 30		2 05	2 44		7 31	9 59
Son	„	7 36	8 58	11 37		2 12	2 51	5 12	7 38	10 06
Bokt	„	7 44	9 05	11 46		2 20	3 —	5 26	7 45	10 14
Woensel	„	7 56	9 18	12 1		2 35	3 15	5 38	7 57	10 26
Eindhoven	A.	8 15	9 38	12 16		2 52	3 40	5 55	8 21	10 42

Niet op Eindh. markt. Alleen op Eindh. markt. Alleen op Bossche marktdagen.

St. Michiels-Gestel—Vught.

St. Mich.-Gestel	V.	6 35	8 20	11 —	1 10	5 50	6 56
Halder	„	6 50	8 35	11 15	1 25	6 05	7 11
Vught	A.	7 —	8 45	11 25	1 35	6 15	7 22

Vught—St. Michiels-Gestel.

Vught	V.	7 20	9 35	11 40	2 55	6 20	7 45
Halder	„	7 30	9 45	11 50	3 05	6 30	7 55
St. Mich.-Gestel	A.	7 45	10 —	12 5	3 20	6 45	8 10

Vóór alles uiterst keurig werk.

Keurig uitgevoerd Drukwerk vertegenwoordigt de Firma die het gebruikt.

Spoedige aflevering. Billijke prijzen.

Bestelt daarom bij:

J. P. Tielen - Rechterstr. - Boxtel

Electrische Boek- en Handelsdrukkerij.

Speciale Inrichting tot het vervaardigen van net en goedkoop Handelsdrukwerk.

Monsters en prijs steeds gaarne ten dienste.

Fijn Reclame-Drukwerk in elke uitvoering.

Een onzer is dagelijks te ontbieden.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Nootjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de **beste doofkolen** geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«
A. DE WERT-Strijbosch,
te BEST.
ALLE SOORTEN METSELSTEENEN
in uitstekende kwaliteit.
Alvorens elders te bestellen vraagt onze prijzen met gratis monsters

Abonneert U op „Centraal-Brabant".

No. 92 ZATERDAG 14 NOVEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG en ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Eerste Blad.

Werkeloozensteun.

In de laatste gemeenteraadsvergadering heeft men zoowat een uur gepraat over den steun aan werkloozen. En niet zonder tot een resultaat te komen. De gemeente zal tot 1 Jan. 1915 en, zooals uit de besprekingen bleek, ook gedurende den verderen loop van de maatschappelijke crisis een gemeentelijke werkloozenkas in stand houden, die uitkeeringen verstrekt aan de werklooze leden van een viertal alhier gevestigde arbeidersorganisaties. Het fonds zal door tusschenkomst van de organisaties aan de werkloozen doen toekomen.

Voor de betrokken werklieden is dit een schoone zaak. Niet zoozeer vanwege de uitkeering, want die is heusch niet te hoog; maar omdat daarin ligt opgesloten de erkenning van de groote waarde van de onderlinge zelf-hulp der arbeiders. Het is het juiste inzicht, dat de gezonde kracht van 't streven der arbeiders door de ellendige tijdsomstandigheden niet mag gedood worden, doch tot verdere ontwikkeling moet worden gebracht. In 't belang van de maatschappij.

* * *

Het is niet toevallig, dat 't uitsluitend georganiseerde arbeiders zijn, die zich tegen werkeloosheid verzekerd hebben. Iemand die niet 't inzicht heeft, dat hij zich bij zijn vereenigde kameraden moet aansluiten zal men bezwaarlijk de overtuiging kunnen bijbrengen, dat onderlinge verzekering een nuttige zaak is.

En nu willen we er in dit verband eens op wijzen, van welk groot belang de vakorganisatie in dit geval voor de gemeentekas blijkt te zijn.

't Is wel ongelukkig, maar daarom niet minder waar, dat de burgerij niet veel van de vakorganisatie der arbeiders moet hebben. Dit schijnt 't gevolg te zijn van vooroordeelen, die men zoo maar niet wegredeneert.

Doch als men diezelfde burgerij vertelt: „Kijk eens, wat een voordeel de vakorganisatie aan de gemeentekas kan brengen", dan komt er belangstelling. Dan hoort men: „Waren alle werklui maar bij de Bonden".

Wat is 't geval? Het geld, dat de gemeente aan de georganiseerde werkloozen betaalt, wordt voor de helft door het Rijk teruggegeven. Geeft de gemeente aan een werklooze b.v. zes gulden, dan krijgt ze daarvan de helft terug, als 't een georganiseerde betreft.

Veronderstel eens, dat de gemeente dezen winter 5000 gld. aan werkloozen moet uitkeeren, dan zou ze 2500 gld. terugkrijgen, indien alle arbeiders bij een Bond met werkloozenkas waren aangesloten. Het staat dus vast, dat een georganiseerd werklooze aan de gemeentekas maar half zooveel kost als een onvereenigde. Zoodat de gemeentelijke belastingbetalers de georganiseerde arbeiders wel 'n beetje dankbaar mogen zijn.

* * *

Het feit, dat Minister Treub de gemeenten aanspoort en haar geldelijken steun belooft, om de georganiseerde werkloozen te helpen, is door eenige raadsleden gevoeld als een achteruitzetting van de ongeorganiseerden. Zij gronden zich op 't feit, dat ook ongeorganiseerden vooruitgezorgd hebben door een spaarpotje te maken. Doch we gelooven 't niet mis te hebben, als we zeggen, dat 't met die spaarpotjes zoo'n vaart niet neemt, bij ongeorganiseerden zoomin als bij de georganiseerden. De werklui zijn al blij, als ze rond kunnen komen. Maar dan is 't ook des te beter te verklaren, dat de Minister gunstige bepalingen treft voor degenen, die desniettegenstaande wekelijks wat afzonderen voor contributie- en verzekeringspremie. En kan er dus, als men de zaak van dezen kant bekijkt, niet van achteruitzetting gesproken worden.

* * *

In den Raad is er, en terecht, op gewezen, dat 't geen schande is bij 't steun-comité aan te kloppen. Ons zijn gevallen bekend dat mannen, die huns ondanks geen werk hadden, om ondersteuning vroegen en daardoor een bewijs leverden van grooten zedelijken moed.

Maar waarom er nu den nadruk op gelegd moest worden, dat 't steun-comite iets anders is dan armenbedeeling, gaat ons begrip te boven. Of is 't dan zoo beslist vernederend, naar den arme te gaan? Dat 't door de bedeelden, tenminste door de besten onder hen, als een vernedering bedoeld wordt, weet iedereen. Maar is 't daarom altijd vernederender, dan van 't steun-comite te trekken?

Een zieke, die niet werken kan, en dus aan de armoe ten prooi valt, moet naar den arme; een man die door de oorlog-malaise werkloos is, naar het steun-comite. Maar zijn deze beide gevallen nu niet precies gelijk? Waarom zou 't voor den eerste een vernedering zijn en voor den tweede niet?

Ons gevoelen is, dat de gang naar den armmeester zwaar en bitter is, voor onbedorven menschen, die er voor 't eerst komen, maar dat er niet de minste schande aan kleeft, tenzij men ze; de schuld is van zijn armoe. R.

Aan de Vlaamsche kust.

IV.

Diksmuiden — zooals ik dit Vlaamsche stadje voor 'n paar jaar zag, kan ik het me nog voorstellen, hoe het er thans uitziet, is me onbekend, maar alle krantenberichten, die ik meester heb kunnen worden, melden me haast eenstemmig, dat het aardige, welvarende stadje op 't oogenblik weinig meer is dan een puinhoop. De kronieken van Diksmuiden spreken herhaaldelijk van oorlog, belegeringen en verwoestingen, maar vreeselijker dan nu is de plaats in den loop der eeuwen nooit geteisterd. Wie had gedacht, dat de twintigste eeuw nog zoo iets te aanschouwen zou geven.

Het landschap om de stad biedt zeker niet de afwisseling, welke de Ardennen aanbieden, maar 't behoort tot de vruchtbaarste streken van Vlaanderenland. Het gelijkt vrijwel op de Hollandsche vlakten.

Het stadje zelf is niet van dien aard, dat men er zonder tegenspraak het idee schoon aan kan verbinden. Er zijn zeer mooie gebouwen, die der bezichtiging waard zijn, maar de meeste straten worden toch ook ontsierd door wenigbeduidende onaanzienlijke huizen, die er zeer veel toe bijdragen, dat men van 't schoone niet naar behooren genieten kan.

De markt is een der grootste van België, maar zij wordt niet weinig ontsierd door lage smakelooze woningen, die men er haast overal opmerkt. De noordzijde echter doet goed aan. Daar verheft zich een fraai oud gebouw uit 1633, en daarnaast het stadhuis, dat voor een kwarteeuw in den schoonsten Vlaamschen spitsboogstijl werd opgetrokken. Achter die gebouwen rijst de St. Nicolaaskerk op, die heel wat merkwaardigs te zien geeft. Op 't hoofdaltaar prijkt een heerlijk tafereel van Jordaens: „de Aanbidding der Wijzen." Toen de Franschen hier in 1794 als overwinnaars geboden lieten zij de schilderij met duizenden andere Vlaamsche kunststukken naar Parijs voeren. Dat ze nog teruggekomen is, mag haast een wonder heeten. Toen Napoleon Bonaparte als consul een tocht deed door de veroverde streken, verwisselde hij te Diksmuiden van paarden. Geestelijke en wereldlijke overheidspersonen gingen hem begroeten. Napoleon, die zelfs niet uit zijn koets stapte, hoorde eensklaps den beiaard spelen en wenschte den pastoor geluk met het voorrecht, dat de Franschen 't klokkenspel gelaten hadden, waar 't was. Zeer gevat antwoordde de pastoor dat dit inderdaad een geluk was, maar dat men nog steeds het verlies bleef betreuren van „de Aanbidding", die naar Parijs was gevoerd. „Mochten wij nu kunnen hopen", eindigde de pastoor, dat men door uw machtige tusschenkomst het kunststuk weer terug konden krijgen." Napoleon gelastte zijn secretaris hiervan aanteekening te houden. Eenige maanden later kwam te Diksmuiden het bericht aan, dat de schilderij niet meer in 't museum te vinden was, maar dat men een andere zou zenden, die ook werkelijk arriveerde en eenigen tijd de plaats van 't vroegere altaarstuk innam.

Aan Koning Willem I heeft België het voornamelijk te danken, dat er zooveel kunststukken, die de Franschen zich zoo maar toegeeigend hadden, weder in 't land zijn teruggebracht. Niet alles is weergekeerd o, neen! En de Fransche musea gaan nog trotsch op schilderijen etc., die indertijd uit Belgenland volgens het recht van den sterkste, zijn meegenomen.

In Maart 1816 kreeg Diksmuiden zijn Jordaens weerom.

Het beroemdste stuk uit het stadje is zijn oxaal. Het dagteekent uit de zestiende eeuw en heeft indertijd meer dan 12000 gulden gekost. „Men staat verbaasd voor dit meesterwerk der Vlaamsche beeldhouwkunst, een kantwerk van loof, takken, vruchten en bloemen, die door elkaar slingeren, alsof het steen zich niet hadde laten beitelen, maar zich liever gedwee door kunstenaarshanden had laten wringen en vlechten. Het kunstjuweel is en door de beeldstormers en door de Fransche Republikeinen gespaard. Moge het ook nu niet in de verwoesting der stad hebben gedeeld. In 1811 heeft het ongeveer niets gescheeld, of 't was naar Frankrijk gevoerd. Als het meest schilderachtige plekje van Diksmuiden geldt het hoekje, waar zich de vischbanken bevinden met het koor en den toren der kerk op den achtergrond en een mooi huis met trapgevel rechts.

De volgende maar schrijf ik over Yperen, de grootste en beroemdste stad uit die streek en een punt van strategische waarde. Hoeveel kunstkenners uit verschillende landen hebben zich bezorgd gemaakt en maken zich nog bezorgd over 't lot van die stad welke op 't gebied van middeleeuwsche kunst naast Brugge een van de schoonste uit Belgenland is.

Moge ook zij voor ondergang bewaard blijven.

H. N. OUWERLING.

Wordt vervolgd.

Als het water rijst, de Dijken opgehoogd!

Onder de rubriek „Van Dag tot Dag," lezen wij in het „Handelsblad" het volgende zeer lezenswaardige artikel:

* * *

Gevoelt men wel genoeg, beseft men wel voldoende dat dit de ontzettendste oorlog der tijden is en dat het grootste deel der wereld thans in vlam staat? Nu Turkije naar voren is gesprongen onder de oorlogvoerenden, is dat oorlogsterrein uitgebreid tot 55% van de landoppervlakte der aarde en behooren 56% der bevolking van onze planeet technisch tot de oorlogvoerenden!

Men neme de wereldkaart slechts voor zich.

* * *

Wanneer, wat volgens mijn overtuiging verre van onwaarschijnlijk is, Italië en al de Balkanmogendheden zich genoopt zullen gevoelen om eveneens het zwaard te trekken, dan worden de cijfers nog aanzienlijk vermeerderd, maar reeds nu omvatten de tien oorlogvoerende mogendheden ongeveer 1000 millioen van de 1800 millioen aardbewoners.

In Europa nemen deel aan den oorlog 3.040.000 vierk. mijlen van de 3.850.000 en 380 millioen van de 475 millioen, dus ongeveer 80%.

In Azië omvat het terrein der oorlogvoerenden 9.300.000 vierk. mijlen, waarbij wij alleen het binnenland van Arabië, als woestijn, buiten rekening laten. En van Azië's 980 millioen inwoners kunnen 475 millioen, dus 48½ %, gerekend worden tot hen, die in den oorlog rechtstreeks betrokken zijn.

Afrika is nog meer dan Europa door den wereldbrand aangetast en bedreigd. Van de 11.700.000 vierk. mijlen kunnen 10.500.000 vierk. mijlen door een deel der oorlogvoerenden als oorlogsterrein worden besprongen en kunnen 125 millioen van de 137 millioen inwoners (dus 90%) gedwongen worden deel te nemen aan het algemeene strijden en lijden der wereld.

In het verre Australië zijn 95% der bevolking in de schaduw van den oorlog als onderdanen van het Britsche Rijk.

In Noord-Amerika helpt Canada het Moederland.

Alleen Zuid-Amerika heeft genoeg aan zijn eigen oorlogen en slechts 2% van zijn grondgebied en 1% van zijn bevolking nemen deel aan den wereldstrijd.

* * *

Zulk een wereldbrand kan niet spoedig gebluscht worden, en zelfs indien door gebrek aan brandstof de vlammen langzamerhand niet fel meer uitsloegen, hoe vele jaren zouden zulke ten hemel rijzende puinhoopen dan niet nog smeulen, zoodat een stormwind ze weer kan doen oplaaien!

Gelooft men dat deze oorlog dadelijk het einde van alle oorlogen zal zijn?

Heeft men wel opgemerkt hoe de Duitsche dagbladen na de inneming van Kiau sjau tot Japan gezegd hebben, dat de Duitschers, al moesten ze ook nog jaren lang op het geschikte oogenblik wachten, Japan zullen straffen voor zijn aanval?

Ze zeiden:

„Onze molens hier kunnen slechts langzaam malen; maar al verloopen er ook jaren, wij zullen er zeker niet te dikwijls over spreken, maar er beslist steeds aan denken. En als dan na jaar en dag het oogenblik der afrekening is aangebroken, dan za; even eenstemmig als thans de smartkreet luidt, de juichtoon: „Wee u Nippon!" door Duitschland weerklinken.

* * *

Is het waarschijnlijk dat de meest ontzettende, meest algemeene oorlog, welke ooit op aarde gewoed heeft, eindigen kan en zal zonder gevoel van onrecht, van wrok, van wraakzucht achter te laten dat tot alles behalve tot ontwapening zal leiden?

Men spreekt van een gewelddadige ontwapening van de overwonnenen door door de overwinnaars. Maan indien er nu eens feitelijk geen overwinnaars en overwonnenen waren... indien de schaakpartij der volken eens niet met mat maar met pat eindigde... indien de oorlogsstroom in het zand doodliep door de geheele uitputting van der oorlogvoerenden kracht, ammunitie en geld? Zou dan, wie 't eerst weer krachten won, niet opnieuw de lenden omgorden en de zwaarden slijpen op levensbehoud of vergelding bedacht?

* * *

Waarom doe ik deze vragen?

Omdat ik door deze vragen te stellen het korst een brief beantwoord, dien ik heden ontving. Een zeer geacht Amsterdammer vraagt mij: „wat ik bedoelde met de echo te doen weerklinken van het reveil, dat eens in Amerika weerklonk, toen de Republiek, om in het leven te blijven, den gewapenden bijstand van al zijn zonen noodig had. Gelooft u dan dat Nederland meegesleept zal worden in dezen oorlog?"

Neen, ik hoop hartelijk van neen; ik geloof oprecht van neen... maar dit geloof heeft niets te maken met de dringende, dwingende noodzakelijkheid, welke ik zie om onze weerbaarheid krachtiger te maken... om ons leger en onze landweer, de kern van onze militaire kracht, te versterken door het aantal lichtingen niet te laten verloopen van 15 tot 11... om de handhaving van 's lands eer en bestaan niet slechts aan een klein deel der mannen van Nederland over te laten, maar alle jonge mannen in staat stellen dit te doen. Want wat ik ook geloof en hoop, niemand kan zeker zijn van wat de toekomst nog brengen kan, nu de geheele wereld in brand staat. De wind kan omslaan en de vlammen naar onze zijde drijven. Wij hebben daarom vrijwilligers noodig voor landstorm en vrijwilligerscorpsen. Wij hebben zoovele mannen noodig, dat zij, die maanden lang op de grens en in het veld geweest zijn, kunnen afgelost worden door een nu gevormde reserve, want de oorlog kan een paar jaar duren. En wat zal daarna de toestand van ons eischen! Voorbereiding dus! Voorzichtige voorzorg dus!

Ik wensch dat men voorzien moge wat zeer mogelijk is en dat men dus als kloeke mannen alle maatregelen neemt, om onze onzijdigheid te blijven handhaven, wanneer na enkele maanden misschien aanstormende of vluchtende legers onze grenzen schenden. Ik wensch versterking van luchtvloot, onderzeeërs en torpedobooten. Ik hoop en begeer dat onze weermacht versterkt en verhoogd zal worden, terwijl het nog tijd is en dat op deze wijze in deze reuzenworsteling Neerland handhave zijn eervolle, weldoende onzijdigheid en zijn gezegende onafhankelijkheid.

„Je maintiendrai!" blijve de leus.

* * *

Nu wij nog in het begin van den oorlog zijn, welke telkens wilder en woester, en ongenadiger woedt, moet een verstandig volk op alles bedacht zijn. Gezond verstand en 't oude heldenhart, beiden eischen, dat men voorzorgsmaatregelen neme.

Als er watersnood is en telkens hooger de golven aanstormen, pleegt Nederland steeds zijn dijken te versterken en te verhoogen. Dan wordt de weermacht op de dijken versterkt, dan waakt men overdag en overnacht; dan is de geheele bevolking in het lage land gereed met schop en houweel. En ziet, wij zijn nu op een klein eiland, midden in de wilde wateren.

Daarom roepen wij nu terwijl ons land nog boven de overstrooming uitsteekt: „Naar de dijken jongens!" en wij luisteren naar het lied van de trom:

Ziet hoe bij het dreigend naderen
Van der legers dichten drom,
Jonge mannen zich vergaderen
Om 's lands roffelende oorlogstrom:
„Kom dan, kom,
IJlings kom
Eer uw erfdeel is verslonden!"
(roept de roffelende oorlogstrom.

Daarom: - de dijken opgehoogd!

Steinreich.

Aan de hand van Dr. Blink's opgaven in de „Vragen van den Dag", wijst de redactie van de „Nederlander" er met, naar we aannemen, correcte cijfers op, hoe in flagrante tegenspraak met de waarheid het is, nog maar steeds van het „steinreiche" Nederland te spreken, en het te doen voorkomen, als ware ons land een der rijkste van Europa.

De gegevens komen hierop neer, dat naar verhouding, onder de rijkste landen eerst komt:

1o. België met een bezit van per hoofd, voor alle inwoners, groot f 8500. Alzoo, het gezin op 5 leden gerekend, voor alle gezinnen door elkander van f 42.500;

2o. Engeland met een bezit van per hoofd, voor alle inwoners, groot f 6500. Alzoo, het gezin op 5 leden gerekend, voor alle gezinnen door elkander van f 32.500;

3o. Frankrijk met een bezit van per hoofd, voor alle inwoners, groot f 5400. Alzoo, het gezin op 5 leden gerekend, voor alle gezinnen door elkander van f 27.000;

4o. Duitschland met een bezit van per hoofd, voor alle inwoners, groot f 3000. Alzoo, het gezin op 5 leden gerekend, voor alle gezinnen door elkander van f 15.000;

5o. Oostenrijk-Hongarije met een bezit van per hoofd, voor alle inwoners, groot f 2000. Alzoo, het gezin op 5 leden gerekend, voor alle gezinnen door elkander van f 10.000; en

6o. Nederland met een bezit van per hoofd, voor alle inwoners, groot f 1300. Alzoo, het gezin op 5 leden gerekend, voor alle gezinnen door elkander van f 6500.

De schuld, die hier tegenover staat, maakt deze ongunstige verhouding voor ons allerminst goed.

België met een bezit per inwoner van f 8500, heeft aan schuld f 245 per inwoner.

Engeland met een bezit per inwoner va f 6500, heeft aan schuld f 185 per inwoner.

Frankrijk met een bezit per inwoner van f 5400, heeft aan schuld f 400 per inwoner.

Duitschland met een bezit per inwoner van f 3000, heeft aan schuld f 50 per inwoner.

Oostenrijk-Hongarije met een bezit per inwoner van f 2000, heeft aan schuld f 190 per inwoner.

En Nederland, met een bezit per inwoner van f 1300, heeft aan schuld f 140 per inwoner.

Er is dan ook geen quaestie van, of het historisch gerucht, dat vooral in Duitschland nog steeds opgeld doet, als waren wij, na Engeland, naar verhouding, het rijkste land ter wereld, is wel waar geweest, maar is t lang niet meer. Althans zoo Dr. Blink deze cijfers juist gaf.

Naar verhouding 't rijkst is thans

België. Dan komt Engeland. Na Engeland komt Frankrijk. Na Frankrijk, Duitschland. En eerst als daarna Oostenrijk-Hongarije de revue gepasseerd is, komt eerst in de zesde plaats Nederland, en zulks met een nog tamelijk zware schuld.

Het is thans aan de orde hierop te wijzen : 1o. omdat men van socialistische zijde er juist nu zóó op uit is, om onze gegoede ingezetenen als financieel schier alvermogend voor te stellen ; 2o. omdat het zeer op onze schade zou kunnen uitloopen, bijaldien in het buitenland de verkeerde dunk omtrent onzen rijkdom stand hield, en 3o. omdat het bij de regeling van onzen oeconomischen toestand zaak wordt er toch eindelijk eens op te merken, hoe Nederland met zijn Vrijhandelssysteem, altoos vergeleken bij andere Staten, naar verhouding achteruitgaat.

Een rit langs de Slagvelden.

Sedert enkele weken verschijnt er te Antwerpen een dagblad, getiteld : „Antwerpsche Tijdingen." In 't nummer van 23 October l.l. vinden we een beschrijving van een rit langs de slagvelden. We laten ze hier volgen in 't eigenaardige Vlaamsch.

* * *

Een grijze herfstmorgend. Om 8 uren stapten wij met ons beiden, adv. Henri de Ravenne en stelder dezes als betalende passagiers in een auto van het Rood-Kruis.

Langs de Berchemsche poort rijden we buiten de stad. Onderweg, rechts en links, verhakkingen van zakken, loopgraven, omgehakte dreven, verwoeste villa's en tuinen en velden van pindrand.

Ge kunt u niet losmaken van een gevoel van teleurstelling en heimwee bij zooveel vernieling. De prachtige boomen met verdorde kruin liggen erbarmelijk als neergevelde reuzen langs den weg.

Nabij den overweg van het rijspoor op Wilrijk staat gansch alleen een groot bronzen kanon met den muil op Antwerpen gericht. Wanneer we 's avonds dezelfde plaats zullen voorbijsnellen is het verdwenen ofwel hebben wij het niet meer bemerkt in de duisternis. In alle geval blijft dit het eenig moordtuig dat zichtbaar was op onzen omrit.

Mortsel voorbij, op de hoogte van Hove, links van de baan op Mechelen, zien wij de eerste verwoesting van den oorlog : neergeblakerde huizen, stukgeschoten daken en muren, heelder straatjes die nog slechts een grillig geraamte van gevels en panden op den grauwen hemel afteekenen, als een gruwelijk beeld van den oorlog.

't Schijnt dat er in Contich-dorp wel eenige bommen gevallen zijn en er schade is, doch daarvan bemerken wij niets. Heel het borp is nog verlaten en ge ziet en letterlijk geen mensch in de dorpstraat. De fijne naald van den toren is ongedeerd.

Tot Waarloos bemerkt ge niet dat er gevochten werd, alleen liggen overal de windmolens neer, een hoop van steen en hout, van vernielde wieken en neergestorte kap. Maar Waalhem ! Arm Waalhem, dat de eer geniet zijn naam te geven aan het reusachtig fort, dat zoo heldhaftig weerstand bood en waar de kommandant De Witte zoo roemvol streed, dat zijn naam moet gesteld worden naast dien van generaal Leman !

Ja, arm Waalhem ! Ge weet, heel het dorp is één straat lange de baan ; geen huis, maar geen enkel staat nog recht en bleef ongedeerd. Zijmuren zijn weggeslagen en laten het binnenhuis zien met vloeren en zolderingen, met ontwrichte meubelen, met het linnen en het huisraad verspreid, met flarden en brijzelingen. Granaten hebben breede gaten geboord door dikke muren. De kogels van mitraljeuzen en geweren zijn als een vernielende hagelstorm op gevels en daken neergekletterd. Wat is dat alles gehavend ! Hoe werd er daar gevochten en hoe werd vierkante meter na vierkanten meter slechts afgestaan tegen verschrikkelijken duren prijs van menschenlevens ! Homo homini lupus ! De mensch is den mensch een wolf !

Het fort van Waalhem strekt zijn uitgestrekt en onheilspellend gevaarte nog steeds uit als een sluimerend monster. Van buiten zoudt ge niet zeggen dat de Kommandant het in de lucht deed springen, nadat hij aan de 85 manschappen die overbleven van de 520 oorlof had verleend, of liever bevel had gegeven zich door de vlucht trachten te redden.

Bezijden links rijst een koepel onverbrijzeld. Tegen de grachten liggen tonnen en plankenvloeren, langswaar de belegeraar de stukgeschoten vesting is binnengedrongen.

Op den groenen burcht de gestalten van officieren met notaboekjes ter hand en blijkbaar met de herstellingswerken bezig.

Wij naderen Mechelen, het schoone, het dichterlijke Mechelen, zoo grootsch met zijn stoeren toren, zijn wijde en indrukmakende Groote Markt, zoo lieflijk met zijn zichten op de achtergeveltjes langs de Dijle en zoo stemmig met zijn stil kleinstedelijk gedoe.

De toren heeft niets meer geleden dan dien Zaterdag van September dat we met een auto van de militaire bakkerij ons eventjes tot de Groote Markt waagden, door doode, verlaten straten.

Maar de kerk zelve is deerlijk gehavend. Binnen werden we niet toegelaten zonder een bewijs van de Mechelsche Kommandantur en we hadden geen tijd om dit te halen ; doch buiten is de aanblik droevig.

Van de vijf ramen der middenbeuk werden vooral het eerste en het derde getroffen ; elk is door een houwitser doorboord. Het groote prachtige raam der zijbeuk is doorzeefd van kogels en al de bonte pracht is er uitgekletterd.

En toch, 't is of het edel gebouw door de schennis van het oorlogsveld nog verheerlijkt werd.

Al de pracht van het gotisch juweel, van de sierlijke bogen en lijnen treft u nog meer en doet u nog méér aan.

't Is als het geraat van een schoon meisje, wier aanvalligheid gij nog meer bemerkt en wier betoovering gij nog meer ondergaat, omdat de blankheid van haar voorhoofd door kwetsuur werd geschonden.

Buitenwaarts is er aan de kerk niets onherstelbaars.

Aan den overkant van de Markt, het kleine Muzeum van Oudheden en daarachter de Yzeren Leen heelemaal plat, één puinhoop. Erger kan het niet. Daar schiet niets over van de huizen en was iemand in zijn kelder gevlucht, dan ligt hij bedolven in een graf onder een berg van steen en gruis, van wanden en dakenpanden, dat aan geen redden te denken valt.

Te Mechelen zeer veel Duitsche soldaten die in de huizen hun intrek namen, doch alles is stil en berusting schijnt algemeen.

De spoorweghalte is bijna opgedeerd doch geen enkel ruit van het gebouw noch van de glazen halle is heel gebleven.

Nu gaat onze vaart over Sempst, Weerde en Eppegem. Torens en kerken stukgeschoten, huizen neergeblakerd en overal langs de talud van den ijzerenweg de sporen van een verwoed gevecht.

Overal bezijden den weg zijn eenvoudige graftomben opgericht : soms alleen een kruisje, soms een kleine omtuining van bloemen en kronen versierd. Daar liggen de geëeuveldens broederlijk naast elkaar in den slaap van eeuwigen vrede.

Die kerkhofterpen langs den openbaren weg onder dien grijzen Oktoberhemel en bezaaid door het vergane goud van rijzende bladeren vullen het gemoed van weelige gedachten en met een grievende treurnis.

Ook wat is het stil nu in de auto, die onverpoosd voortrolt tusschen al die ellende.

Op de baan zelf een eindelooze stoet van vluchtelingen die weerkeeren naar Mechelen en omliggende dorpen.

Vilvoorde heeft niets geleden door den oorlog. In tegenspraak met hetgene vermeld werd, heeft het gasthuis geen schade.

Brussel ! In wat gemoedstemming gaan we de hoofdstad vinden. 't Is nu vandaag twee maanden dag op dag dat ze bezet werd en zooveel als van alle gemeenschap verstoken bleef.

Welnu, Brussel ziet er wat goed uit. Ongelooflijk veel volk op de straat ; rijke, weelderige uitstallingen van fruit, vleesch, haringen, ingemaakt goed. De pasteibakkers wel voorzien van taartjes en fijn gebak. Nergens een spoor van hongersnood, zooals sinds enkele dagen verteld werd.

Wij vragen uitleg ; bij de mindere menschen is er geen stoef. Het brood kost weliswaar slechts 16 centen den kilo, doch het is schaarsch en ge moet er bij zijn om er te krijgen.

Op verschillende plaatsen treffen wij lange rijen aan van lieden uit het volk, meest vrouwen en kinderen, die naar soepuitdeelingen komen.

De trams rijden alle en regelmatig.

De Noorderspoorhalle is gesloten en bezet door Duitsche soldaten.

Er rijden treinen, doch die moeten te Schaarbeek genomen worden.

Nogal veel auto's met Duitsche officiers, enkele patroeljes en ruiterijvolk op de singellanen. Tamelijk veel volk in de koffiehuizen.

Het Koninklijk Paleis, in 't begin van den oorlog door onze geliefde Koningin in hospitaal veranderd, verviel niet van zijn bestemming en draagt nog op elke ruit het roode kruis.

Bezijden aan het Paleis der Akademien bemerken wij de eerste Duitsche vlag, het is de eenige die wij op onzen snellen doorrit ontmoetten.

Te Brussel verschijnen slechts twee nieuwsbladen op een enkel blad gedrukt „Le Quotidien" dat aan zijn 42e is en „Le Bruxellois" aan zijn 28e. Dit laatste staat in geen geur van heiligheid bij de bevolking.

Donderdag van verleden week werd één nr. van de „Times" 40 fr., Dinsdag 100 ff. en Maandag l.l. tot 150 fr. betaald, naar ons verteld wordt.

Alle onbetrouwbare geruchten worden mondeling verspreid, doch de verstandigsten halen er de schouders bij op.

Over Antwerpen wordt weinig vleiend en onrechtvaardig gesproken. De stad kon het maanden uithouden, doch de krijgsoverheid werd door een volksopstand, vooral van de dokwerkers, tot overgave gedwongen !

Toen de avond begon in te vallen keerden we terug langs Diegem, Perk, Elewijt en Hofstade.

Overal loopgraven, puinhoopen, neergeblakerde dorpen, stukgeschoten kerken en het tooneel van een verwoeden strijd. En toch de natuur die zegeviert door haar eeuwige kracht, eeuwige schoonheid, eeuwige goedheid.

Ook de mensch die geen moed verliest en weer aan den arbeid tiegt. Vooral de veldarbeid is overal hernomen. Aardappels worden nog gerooid, akkers omgeploegd, het zaaikleed aangetrokken en de paarden vóór kar en egge gespannen.

Een vale herfstavond ligt vredig over het landschap.

Te Waalhem een laatste aangrijpende vizioen in den nacht : soldaten die opstappen in de duisternis, het licht van onze baaklichten speelt op de geweren, op de helmen en doet de pinnen er van blinken als goud.

De gloed van ons voortvliegend rijtuig kaatst spookachtig op het puin van Waalhem, waar een enkel lichtje door een deurwaaier schemert.

Ergens op een stukgeschoten herberg lazen wij het bitterspottende uithangbord „In de Vreugd". Mephistofeles had er voor gezorgd dat het aan zijn haken bleef hangen.

RAF. VERHULST.

TINGTSAU.

De val van Tingtsau wekt allerwegen in 't neutrale land, en zelfs daarbuiten, geen te aangename gewaarwording.

Het gold hier een uiterst kleine kolonie, die in China haar ontstaan dankte aan een gruwel, daar te lande inzake de Zending bedreven. Op 14 November 1897 werden namelijk in Shantung twee Duitsche zendelingen vermoord. Ten zoen over dien moord werd toen, bij verdrag, voor 99 jaren Tingtsau, met den bocht van Kiau-tsjau aan Duitschland door China verpacht.

Had nu Engeland, na het uitbreken van den oorlog, zelf deze kolonie aangevallen, het zou van het missionaire Engeland nauwelijks te verstaan zijn geweest ; maar het ware dan althans als oorlogsdaad begrijpelijk geweest en men had er het recht toe niet kunnen betwisten.

Maar zoo liep het niet.

Japan werd er voor geschoven, het heidensche Japan, dat vlak bij lag, en natuurlijk met zijn overmachtig leger en zijn enorme vloot, de kleine vesting met haar onbeduidende bezetting in een handwenk verpletteren kon.

En zoo is dat nu ook geschied.

De kleine bezetting verweerde zich dapper. Er werd heroïeke mannenmoed betoond. Maar het einde was van meet af te voorzien. De veste viel, en Japan is er nu heer en meester.

Over Japan vellen we hier geen oordeel. Japan behoefde voor den moord op de twee Duitsche zendelingen niets te gevoelen. En een vast punt in China kon voor Japan heel wat waard zijn.

Maar wat we niet verstaan, is, dat Engeland hier de makelaar was, en dat 't niet zelf toetaste, maar Japan er voor in den arm nam.

Dit maakt, waarom 't verheeld, in alle zendingskringen een droeven indruk.

Standaard.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

De honderdste dag van den oorlog is reeds voorbij. En het resultaat van den bloedigen wereldkrijg is tot dusver nog slechts alleen het verlies van millioenen menschenlevens, het vernielen van steden en dorpen, het veroorzaken van armoede, ziekten en ellenden zonder wedergа, kortom het daarstellen van een onmetelijk en bloedig kerkhof.

Volgens betrouwbare berichten moeten de verliezen der Duitschers aan dooden, gewonden en vermisten (krijgsgevangenen) tot dusver een half millioen beloopen.

Voeg daarbij de verliezen van de Oostenrijkers, die ook zéér groot zijn, van de Russen, Franschen, Engelschen, Belgen, Serviërs...

Millioenen soldaten zijn nu reeds dood, verminkt of — wat voor hen nog het gelukkigst is — buiten gevecht gesteld.

Staan wij nu nog maar aan het begin ? Moet over weer honderd dagen het verliescijfer met twee worden vermenigvuldigd, wellicht met een grooter getal, daar in de gure wintermaanden de verliezen aan zieken en dooden, als gevolg van weer en klimaat, veel hooger dreigen te worden ? Misschien ook omdat nieuwe oorlogvoerenden het getal strijders zijn komen vergrooten ?

Is het al niet erg genoeg, dat, zooals een Duitsch blad meedeelt, Woensdag bij den slag in West-Vlaanderen, de verliezen der Belgen 6000 dooden en 8000 gewonden bedroegen ? Laten deze cijfers te hoog zijn, zij wijzen toch op een verwoeden kamp, die uiteraard veel offers vergt.

* * *

En wat te zeggen van den oorlogstoestand op de verschillende gevechtsfronten ?

Twee feiten van den dag bewijzen, dat men uiterst voorzichtig moet zijn in het maken van gevolgtrekkingen, die voor de hand schijnen te liggen. Die feiten zijn de verovering van Dixmuiden door de Duitschers en de wederinsluiting van Przemysl in Galicië.

Toen een deel van Vlaanderen onder water werd gezet, leek dit, gevoegd bij het dapper optreden van de verbonden Franschen, Engelschen en Belgen, het voorspel van een terugtocht van het Duitsche leger op dat punt, te meer, daar de Duitschers ontzaglijke verliezen hadden geleden.

Welnu, de Duitschers hebben, na aanzienlijke versterkingen te hebben gekregen en zonder op hun verliezen acht te slaan, het offensief nog krachtiger dan eerst hervat. En dit offensief is met het stormenderhand nemen van Dixmuiden bekroond.

Het voordeel door de verbondenen behaald door de bezetting van Lombaertzijde, is slechts tijdelijk geweest. Zij hebben reeds 's anderendaags deze gevechtslinie weer verlaten en zijn op den linkeroever van de Yser teruggetrokken ; waarschijnlijk is dit besluit genomen meer uit vrees van omsingeld te worden, dan door den drang der Duitsche troepen. Uit het Fransche communiqué valt immers vrij duidelijk op te maken, dat de Duitschers, na de bezetting van Dixmuiden er ook in geslaagd zijn, om de Yser opnieuw over te trekken. Het communiqué meldt immers, dat een nachtelijke uitval van de Duitschers uit Dixmuiden werd teruggeslagen, maar verder wordt ook gezegd, dat de verbondenen het offensief hebben hervat tegen den vijand, die de Yser was overgestoken en hem hebben teruggeworpen, behalve langs een kleine strook.

Eenige aanduiding omtrent de plaats, waar die overtocht zou hebben plaats gehad, wordt niet gegeven, maar wij vermoeden, dat hij bij Dixmuiden heeft plaats gehad. Slagen de Duitschers er hier in het door hen behaalde voordeel, ondanks het ongunstige terrein, waarop zij strijden moeten, te bestendigen en voort te zetten, dan bestaat er groot gevaar dat de verbondenen ook Nieuwpoort spoedig moeten opgeven.

* * *

Van het Oostelijk oorlogsterrein komen enkele berichten, die wat meer teekening brengen in den toestand daar. Uit de verschillende berichten zou men kunnen opmaken, dat de Russische troepen in den vorm van een geweldige wig voorwaarts dringen. De punt van de wig zou gericht zijn tegen Kalisch, de Russisch-Poolsche grensplaats, in de buurt waarvan, zooals men zich herinneren zal, reeds ruitergevechten hebben plaats gehad en de Duitsche cavalerie de Russische zou hebben teruggedrongen. De eene arm van de wig loopt dan over Soldau, Kruglanken tot Stallupoenen, aan de Russisch-Oost-Pruisische grens, de andere arm tot Sanok in Midden-Galicië, waar de Oostenrijkers hun laatste positie aan de San nog vasthouden. Het behoeft niet gezegd, dat de linies zich nu niet precies recht langs de aangegeven lijnen zullen uitstrekken, maar in groote lijnen is zoo toch het front in de nieuwe phase aangegeven.

* * *

Voor Oostenrijk is het wel bitter, dat de Galische vesting Przemysl, welke een eerste beleg zoo roemrijk doorstond, opnieuw door de Russen is ingesloten. Dat de verbonden Oostenrijksche en Duitsche legers dit niet hebben kunnen verhinderen, is een hard gelag, vooral omdat het op het moreel niet alleen van de bezetting, maar van het Oostenrijksche leger in het algemeen een ongunstigen invloed moet uitoefenen. En wat zal dat deel van Galicië de Russische vuist voor de tweede maal zwaar voelen drukken !

* * *

Wat de vijandelijkheden op het Kaukasisch gebied betreft, men houde het ons ten goede, maar voorloopig laten wij een oordeel over de gebeurtenissen daar rusten. De victorie-berichten van Turken en Russen zijn zoo volkomen in tegenspraak, dat wij het den meest scherpzinnigen strateeg zetten om hier de ware ontwikkeling der feiten uit op te maken...

* * *

In Zuid-Afrika staan nu de voornaamste strijdmachten van de loyale en opstandige Afrikaanders tegenover elkander : Botha met zijn mannen tegenover De Wet. Het verluidt, dat de „rebellen" een zware nederlaag geleden zouden hebben. Maar de vraag dringt zich op, of De Wet zijn oude tactiek niet weer zal volgen, waardoor hij zich tijdens den Boerenkrijg, ondanks alle zware nederlagen hem toegebracht, zoo lang en zoo succesvol wist staande te houden. Alleen zijn de tegenstanders en de omstandigheden nu wel eenigermate gewijzigd en zal De Wet zijn oude taktiek waarschijnlijk niet zoo gemakkelijk kunnen volhouden.

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK EN BELGIE.

BERLIJN, 12 Nov. Het groote hoofdkwartier maakt hedenochtend het volgende bekend :

De vijand, die over Nieuwpoort tot in de voorstad Lombaertzijde was doorgedrongen, is door onze troepen over de Yser teruggedreven. De oostelijke oever van de Yser tot aan zee is door den vijand ontruimd. De aanval aan gene zijde van het Yser-kanaal ten Z. van Dixmuiden, is gevorderd.

In de streek ten O. van Yperen zijn onze troepen verder opgerukt. In het geheel zijn meer dan 700 Franschen gevangen genomen en vier kanonnen en vier machinegeweren buitgemaakt.

De aanvallen van den vijand ten W. van het Argonner Woud, zijn in het bosch zelf afgeslagen.

PARIJS, 12 Nov. Officieele kennisgeving van vanmiddag, drie uur :

De hevige strijd op den linkervleugel duurt nog voort ; de toestand is onveranderd gebleven op dit gedeelte van het front, dat zich uitstrekt van Lombaertzijde over Nieuwpoort en Yperen naar Zonnebeke (7 K.M. ten O. N.O. van Yperen) en vandaar naar een punt ten Oosten van Armentières.

De Engelsche troepen hebben hun stellingen gehandhaafd, na een aanval van de Pruisische garde te hebben afgeslagen.

Aan de Aisne hebben wij onze posities behouden, ondanks een tegenaanval der Duitschers.

Onze artillerie heeft in de streek van Craonne enkele vijandelijke kanonnen tot zwijgen gebracht en vernietigd.

Rond Berry au Bac hebben wij eenig terrein gewonnen. In Argonne, Lotharingen en de Vogezen is de toestand onveranderd.

BERLIJN, 12 Nov. Volgens de „Lokal Anzeiger" worden de verliezen der Belgen in de gevechten van gisteren, op 6000 dooden en 8000 gewonden geschat. De Belgische soldaten streden met ware doodsverachting ; de koning zelf, in de veld-uniform van een luitenant gekleed, stond midden in de vuurlinie, en achter de gevechtslijn was koningin Elisabeth bezig met het organiseeren van de eerste hulp voor de gewonden. Van de beste Belgische regimenten, no. 11 en 12, is slechts een klein hoopje overgebleven. De verliezen aan officieren zijn ontzettend ; er bleef koning Albert niets anders over dan de gapingen door Fransche luitenants te doen aanvullen.

PARIJS, 13 Nov. Het communiqué van gisteravond elf uur zegt :

In het Noorden hebben wij al onze posities behouden.

De vijand trachtte door een nachtelijken aanval van Dixmuiden voort te rukken, doch is teruggeslagen.

Wij hebben het offensief tegen den vijand, die de Yser overgetrokken was, hervat en hem op alle punten teruggedreven, behalve op eene plaats, waar hij nog twee à driehonderd meter op den linkeroever bezet houdt.

In het centrum hebben wij eenig terrein gewonnen in de streek van Tracy-le-Val, ten Noordoosten van het „Forêt l'Aigle."

In Argonne hebben de zeer ernstige aanvallen van den vijand geen resultaat opgeleverd.

LONDEN, 13 Nov. Het Engelsche officieele communiqué bevestigt de hevige gevechten in Vlaanderen, waarvan reeds melding gemaakt werd.

De gevechten werden gekenschetst door heftige Duitsche infanterie-aanvallen, afgewisseld met even hevige tegenaanvallen, eindigend met het behoud van onze linie, niet zonder belangrijke verliezen, ofschoon die van den vijand nog ernstiger zijn. De kracht der verbondenen wordt voortdurend gehandhaafd door versterkingen.

Het centrum der worsteling is de verdediging van Yperen, een der meest treffende episodes in de annalen van het leger. Meer dan drie weken is de positie hier behouden onder een regen van granaten, die dag noch nacht nauwelijks ophield, en opeenvolgende infanterie-aanvallen, die de een na den ander werden afgeslagen.

BERLIJN, 13 Nov. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen, uit het groote hoofdkwartier :

Aan het gedeelte van de Yser, bij Nieuwpoort, hebben onze mariniers den vijand zeer ernstige verliezen berokkend en 700 Franschen gevangen genomen.

Bij de goed voorbereide aanvallen bij Yperen, werden nog 1100 man krijgsgevangen gemaakt.

Hevige aanvallen der Franschen ten Westen en ten Oosten van Soissons, zijn onder zware verliezen voor den vijand afgeslagen.

VAN HET RUSSISCH-DUITSCHE GEVECHTSTERREIN.

BERLIJN, 12 November. Het groote hoofdkwartier deelt hedenochtend mede: Onze ruiterij heeft ten O. van Kalisch opnieuw een overmacht van de Russische ruiterij teruggeslagen.

BERLIJN, 12 November. Heden is er een beslissende slag tusschen Duitschers en Russen begonnen.

ST. PETERSBURG, 12 November. Mededeeling van den grooten generalen staf :

Gisteren heeft de strijd aan het (Oost-Pruisische front Stallupönen—Krougliankten tot de streek van Soldau zich ontwikkeld. Onze troepen hebben Johannisburg (t. Z.W. v. Lyck) bezet.

Aan gene zijde van den Weichsel zijn gevechten van niet veel beteekenis geleverd in de streek van Kalisj en Nesjawa, waar de vijandelijke voorhoeden trachtten vooruit te rukken.

In de Karpathen werd de Oostenrijksche achterhoede, die zich handhaaft aan de Boven-San in de streek van Sanok, door onze troepen aangevallen.

De insluiting van Przemysl, welke wij gedurende de periode van het offensief der Duitsche en Oostenrijksche legers hadden geschorst, is weer tot stand gebracht.

BERLIJN, 13 November. Ambtelijk mededeeling van hedenmorgen uit het groote hoofdkwartier :

Aan de Oost-Pruisische grens, bij Eydtkuhnen en ten Zuiden daarvan, oostelijk van het merengebied, heeft zich opnieuw een strijd ontwikkeld, waarvan de beslissing nog niet is gevallen.

DE OOSTENRIJKERS IN SERVIE.

WEENEN, 12 November. Over het krijgsbedrijf in Servië wordt officieel medegedeeld : Onder voortdurende gevechten met de vijandelijke achterhoede, die in van te voren gereed gemaakte stellingen stand hield, is gisteren de vervolging der Servische troepen op de geheele linie voortgezet. Onze troepen hebben de linie, gevormd door de heuvels ten oosten van Osetsjina, Nakoetsjina, en Novo Selo aan de Save bereikt.

De Serviërs zijn in vollen aftocht naar Kotsjaljewo en Waljewo, waar volgens berichten van onze vliegers vele duizenden voertuigen van den legertros alle verkeerswegen versperren.

Behalve de gisteren gemelde buit zijn nog vier stukken geschut, veertien munitiewagens, veel munitie, verplegingsmateriaal, treinen, tenten en ander oorlogsmaterieel vermeesterd. Ook hebben wij tal van gevangenen, wier aantal nog niet bekend is gemaakt.

DE OPSTAND IN ZUID-AFRIKA.

PRETORIA, 13 Nov. De rebellengeneraal Chris Muller is gewond in een hoeve gevonden en gevangen genomen.

BOTHA VERSLAAT DE WET.

PRETORIA, 13 Nov. Officieel wordt het volgende medegedeeld : Botha ontmoette De Wet's commando op een punt 24 mijlen ten Oosten van Winburg. Na een geforceerden nachtelijken marsch werd den rebellen een ernstige nederlaag toegebracht. Er werden 250 krijgsgevangenen gemaakt en twee lagers verstrooid.

* * *

DE HEILIGE OORLOG.

CONSTANTINOPEL, 13 Nov. Eene proclamatie van den sultan aan het leger roept den heiligen oorlog uit voor alle Muzelmannen.

UIT BELGIE.

Alles in België zal weldra zijn regelmatigen gang gaan ; het onderwijs ook herleeft. De Bisschoppelijke colleges van Antwerpen, Brussel, Herentals, Thienen en andere misschien nog, zijn reeds heropend ; een goed aantal studenten volgen de lessen. Deze week nog beginnen de leergangen in de colleges van Geel en Lier. Dit alles zal misschien nog vele Belgen aanzetten naar hun vaderland terug te keeren.

Men meldt uit Maeseijk :

Aan de grenskantoren geschiedt de visitatie niet alleen door de weer in dienst getreden Belgische beambten, doch ook door de Duitsche militairen. De Duitschers doen daarenboven contrôle op de trams.

Alhier zijn weer ongeveer 500 soldaten bij de burgers ondergebracht, waaronder ook uhlanen.

NOG MEER ENGELSCHE TROEPEN.

LONDEN, 13 Nov. De parlementsverslaggever van de „Daily Telegraph" verneemt, dat, naar men meent, de minister-president de Huizen sanctie zal vragen om nog 1 millioen soldaten te recruteeren.

WAAR LIGT HET AAN ?

De „Times" stelt de vraag hoe het mogelijk is, dat Frankrijk, met zijn vier millioen geoefende manschappen en met de hulp van Engeland en België, niet in staat is de anderhalf millioen Duitschers uit Frankrijk te verdrijven.

Het blad meent, dat hoewel Frankrijk zeker dat aantal geoefende manschappen zal gehad hebben, noch Frankrijk, noch Duitschland er ernstig aan gedacht hebben, dat het ooit noodzakelijk zou wezen zulke groote troepenmachten in het veld te brengen. Evengoed als Engeland gebrek heeft aan allerlei dingen, zullen ook andere landen dat kennen, zelfs Duitschland, welks landstorm, in oude uniformen en met oude wapens, aan het front is gebracht. Daardoor heeft ook Frankrijk veel troepen in reserve, maar geen wapens voor deze manschappen.

De geheele moderne oorlog is bovendien volslagen anders, dan iemand zich dien heeft voorgesteld. Men sprak van veldslagen, die wellicht wel veertien dagen zouden kunnen duren ; maar niemand heeft voorzien dat slagen geleverd als die aan de Aisne, die op 12 September begonnen is, en nog steeds voortduurt, zonder dat men het einde kan voorzien. Dan kan nog weken aanhouden, voordat de eene of de andere partij te uitgeput is om nóg verder te gaan. Het Fransche voorschrift, over de „Conduite des grandes unités," bevat zeer nuttige wenken, maar toch is er maar heel weinig in, dat gelijkt op de ontwikkeling van den toestand, die gedurende dezen oorlog zich voordoet.

Het schijnt voorts dat alle oorlogvoerenden zich vergist hebben in de hoeveelheden munitie voor geweer- en mitrailleur-vuur en voor de artillerie. De kleine ammunitie wordt minder, de artillerie gebruikt meer dan men meende. Geweervuur telt bijna niet meer mee ; en het effect van de artillerie is zoo groot, dat de infanterie, eens het hoofdwapen, de „Queen of Battles," zoo zij nog niet onttroond is, zich toch zeer weinig op haar gemak moet voelen, in haar tegenwoordige positie.

Indien deze beschouwing juist is, moet er ontzettend veel veranderd zijn. Want de beroemde artillerie-generaal prins Hohenlohe-Krafs-Ingelfingen, schreef nog in zijn Militärische Briefe:

„In de tegenwoordige wijze van oorlogvoeren is er slechts één wapen, dat zelfstandig kan optreden, en dat is de infanterie. Zij heeft voor haar ondersteuning andere wapens noodig, maar die zijn en blijven hulpwapens der infanterie, en zij kunnen daarom ook hun bedoeling het best nakomen en dus het hoogste tot stand brengen, zoo zij zich van deze eigenschap als hulpwapen steeds bewust blijven, en geen ander doel kennen dan het legér, dat is de infanterie, te dienen."

En de tweede les, die thans ook door de „Times" wordt verkondigd is, dat permamente versterkingen volkomen onvoldoende zijn, en dat de laatste plaats waar een kanon moet worden geplaatst een fort is ; ook op dit gebied zullen vele oude denkbeelden moeten worden herzien.

In ons Vaderland.

TWEEDE KAMER.

Naar wij vernemen, zal de Tweede Kamer a.s. Dinsdag in openbare zitting bijeen worden geroepen.

DE POSTERIJEN EN DE LANDWEER.

Op een verzoek van de administratie der posterijen en telegrafie, aan den opperbevelhebber van land- en zeemacht om, in verband met het toenemend verkeer, gebrek aan geschoolde krachten en de komende drukte met St. Nicolaas en Nieuwjaar, de landweermannen tot het dienstvak behoorende, verlof te verstrekken, heeft de opperbevelhebber afwijzend beschikt.

Het allernoodzakelijkste personeel zal ter beschikking worden gesteld, met dien verstande, dat op den eersten oproep onmiddellijk het personeel terugkeert. Bovendien zal ieder geval op zichzelf worden beschouwd.

REGEERINGSKAMPEN VOOR BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Wegens bezwaar van de militaire overheid is afgezien van de oprichting van een regeeringskamp voor Belgische vluchtelingen te Roosendaal, en van meerdere uitbreiding van het regeeringskamp te Hontenisse, waartoe aanvankelijk het voornemen bestond.

Vanwege den Minister van Binnenlandsche Zaken wordt — naar vernomen wordt, een onderzoek over het geheele land ingesteld waar nog meerdere regeeringskampen zouden kunnen worden opgericht, met de bedoeling zooveel mogelijk alle Belgische vluchtelingen in die kampen onder te brengen.

BELGISCHE VLUCHTELINGEN.

Ook Gouda is thans door de regeering aangewezen als plaats, waar een winter-vluchtelingenkamp zal worden gevestigd.

EEN GIFTMENGER.

De Amsterdamsche rechtbank veroordeelde A. C. J. Wijnoogst, wegens poging tot vergiftiging van zijn moeder en zuster, tot 10 jaar gevangenisstraf. De eisch was 15 jaar.

Beklaagde heeft hooger beroep aangeteekend.

ROOVERS OP HET PLATTELAND.

Men schrijft uit Helden-Panningen :

Mocht het reeds een brutaliteit genoemd worden, dat men Vrijdag in onze parochiekerk den offerstok der armen open brak en plunderde, op het gehucht Everloo, bij den heer Hoek, machinist op den stoomtram V. M. H., braken een tweetal schurken diens woning binnen, j.l. Zaterdagavond, te ongeveer 9 uur, juist op den tijd dat H. met de tram alhier arriveerde. De vrouw werd vastgegrepen en den mond dicht gehouden, terwijl men de kinderen de kussens der bedden op het gezicht gooide, om zoodoende alarmmaken te beletten. Gelukkig vonden zij slechts f 7.50. De politie doet onderzoek.

DE GELDKWESTIE IN LIMBURG.

Men schrijft uit Venlo :

Naast de vele kleine weiderwaardigheden en tegenslagen, die de oorlog voor ons land met zich medebrengt, heeft de provincie Limburg, speciaal N.-Limburg, zijn geldkwestie, die langzamerhand schrikbarender verhoudingen heeft aangenomen.

Het is een bekend feit, dat in Limburg de mark, die in normalen tijd een waarde heeft van pl.m. 59 cent, overal wordt in betaling genomen à 60 cent; dit feit is op zich zelf van onschuldigen aard ; de koopman en winkelier houdt bij het bepalen zijner winst er rekening mede, dat hij op iedere 60 cent, die hij ontvangt, 1 cent verliest, en regelt daarnaar zijn prijzen ; het is dan ook billijk, dat, de prijzen eenmaal naar Duitsch geld berekend zijnde, iemand, die in Hollandsch geld betaalt, 1½ of 2 cent zoogenaamd opgeld ontvangt.

Sinds het uitbreken van den oorlog echter, is de toestand totaal gewijzigd, de papieren en zilveren marken (goud is bijna niet meer in circulatie) doen den laatsten tijd pl.m. 53½ en 54½ cent. Waarschijnlijk is de lage wisselkoers daaraan te wijten, dat Duitschland in ons land enorme massa's levensmiddelen heeft gekocht en met Duitsch geld betaalt, terwijl het zelf zijn grenzen voor den uitvoer van de meeste artikelen heeft gesloten. Zoodoende is er absoluut geen vraag naar Duitsch geld, De winkelier, die in normalen tijd nogal een flink gedeelte van zijn waren in Hollandsch geld betaald krijgt, door het geven van 2 cent opgeld, ontvangt nu echter zoo goed als geen Hollandsch geld.

Ieder ambtenaar, die zijn tractement in Hollandsch geld ontvangt, loopt van zijn kantoor naar de bank en haalt zich Duitsch geld met 7 à 8 cent opgeld.

Nu kan de winkelier de mark wel à 54 cent aannemen, doch het is lastig, alle winkeliers daarvoor te vinden. Bovendien zou dan de schade van 10 pct. afgewenteld worden van de schouders van den winkelier op die van den arbeider, die in Duitsch geld zijn loon ontvangt.

Met dat al is de toestand onhoudbaar geworden en het is dan ook zeker, dat velen, die vroeger tegen het vreemd-geld-verbod geageerd hebben, daarvan nu spijt hebben.

Het ware daarom misschien het verstandigst, het vreemde geld te verbieden voor den tijd, dat de oorlog duurt, om dan later, na het voor en tegen nauwgezet overwogen te hebben, een definitieve beslissing te nemen ; voor het oogenblik kan alleen de regeering helpen door een algeheel verbod van vreemd geld.

OPENING DER JACHT IN LIMBURG.

De jacht op alle wild zal in Limburg geopend worden op Zaterdag 14 November a.s. met dien verstande, dat niet mag worden gejaagd binnen een afstand van 5 K.M. van de Belgische en van de Duitsche grens.

STOOMTRAMWEG-MAATSCHAPPIJ VENLO—MAASBREE—HELDEN.

Overzicht der ontvangsten over de maand October 1914:

Personenvervoer	f 1022.49
Goederenvervoer	- 1635.38
Diversen	- 354 22
Totaal	f 3012.09

Per dagkilometer f 4.86.
Per dagkilometer f 6.47.

KIND GESTIKT.

Het anderhalf-jarig kindje van den arbeider R. Westerhof te Odoorn, in Drente, kreeg een boon in de keel, waardoor het stikte.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 14 November 1914.

— Morgen (Zondag 15 Nov.) houdt een Eerwaarde Broeder uit Oostmalle, bij Antwerpen, alhier bij den heer Frans v. d. Meerendonk, van 1 tot 3 uur 's middags eene voordracht over de pluimveehouderij in België, welke voordracht voor iedereen toegankelijk is. Bovenbedoelde Eerwaarde Broeder is thans als vluchteling in ons midden. Zijn rijke ervaring op het gebied der kippenhouderij zal hij nu belangloos aan het publiek mededeelen. Trouw bezoek is daarom gewenscht.

— Verleden Woensdag was 'n zoontje van den heer Damen met twee Boxtelsche jagers op pad. De jagers waren niet erg fortuinlijk. Des te beter trof het de jongen. Hij ontdekte in een bosch onder Liempde een splinternieuw rijwiel, met hei omwonden en goed weggestopt. 't Is te hopen, dat er zich geen eigenaars aanmelden.

SPOORWEGPERSONEEL.

Om niet de kans te loopen, dat het in 1916 voor den tijd van vijf jaar vast te stellen reglement dienstvoorwaarden een getrouwe copie zal worden van het tegenwoordige reglement, waaronder het spoorwegpersoneel hier te lande werkt — is, naar de Tel meldt, in overleg met verschillende Tweede Kamerleden door de commissie uit de samenwerkende spoorwegorganisaties den minister van waterstaat verzocht, zijn medewerking te willen verleenen, in verband met de huidige, ook voor de spoorwegmaatschappijen, ongunstige tijdsomstandigheden — dat de directies er in zullen toestemmen, het vaststellen der nieuwe reglementen en bepalingen een jaar uit te stellen.

GEMONDE. Onze jagers keerden den eersten dag der jacht terug met 15 stuks wild, n.l. 3 houtsnippen, 7 faisanten en 5 hazen. Het was mistig weer, anders zou de buit nog grooter geweest zijn. Toch waren de Nimrods zeer goed tevreden. Er is overal in deze omstreken veel wild dit jaar.

OIRSCHOT. Onze voetbalvereeniging „Victoria" speelde Zondag een competitie-wedstrijd tegen „Helmond" te Helmond. Victoria heeft geen schitterend figuur gemaakt. Ze verloor n.l. met 10-1

— De Dinsdag gehouden van oude bekende Allerheiligenmarkt, kenmerkte zich door een buitengewone drukte. Niet minder dan 187 stuks runderen en 34 manden met biggen, waren aangevoerd.

Doordat verschillende vreemde kooplieden aanwezig waren, was de handel, vooral onder het rundvee, zeer levendig. De kramerijen, vooral die met wintergoederen, maakten goede zaken.

— Evenals in andere gemeenten, hebben ook hier een aantal Belgische vluchtelingen (hoofdzakelijk uit de omgeving van Antwerpen) tijdelijk onderdak gevonden. Ruim 500 personen hebben alhier korter of langer tijd vertoefd.

De meesten zijn echter, zoodra ze meenden dat het in hun woonplaats wat rustiger was, terug gekeerd.

Thans verblijven er nog ruim 150, meestal personen, wier huizen zijn verwoest.

HAAREN. Bij de Rijks-postspaarbank op het Hulpkantoor der Posterijen alhier, werd gedurende de maand October ingelegd f 1114.— en terugbetaald f 1353.75.

— De Belgische vluchtelingen, die alhier nog voor eenige dagen ten getale van ongeveer 200 vertoefden, beginnen thans voor goed naar hun vaderland terug te keeren. Deze week zijn er ruim 100 vertrokken, terwijl er nog iederen dag de terugreis aanvaarden.

SCHIJNDEL. Tusschen hier en St. Oedenrode ontspoorde Dinsdagmiddag een wagen van de stoomtram. De wagen, die met meel beladen was, sloeg om en kwam in de sloot terecht. De lijn was geruimen tijd versperd en moest het verkeer door overstappen ter plaatse aan den gang gehouden worden. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.

— Maandagnacht werden bij den landbouwer Van der Schoot alhier, een zak aardappelen en twee zakken rogge gestolen, welke toebehoorden aan den landbouwer Brox. De politie doet onderzoek, doch slaagde er nog niet in de daders te snappen.

ROSMALEN. De landbouwer Wilh. Rovers alhier, verkocht 14 maanden geleden een paard aan een inwoner te Well. Het dier was zeker nieuwsgierig hoe het zijn ouden baas ging. Woensdagmorgen liep het dier weer rustig in zijn oude weide te grazen. Hoe het beest na zoo'n langen tijd den weg heeft terug gevonden, is voorzeker onbegrijpelijk.

EINDHOVEN. Den 26 Nov. a.s. is het 12½ jaar geleden, dat de Hoog Eerw. heer Andreas Damen, Deken en Pastoor alhier als zoodanig benoemd werd.

Deken Damen was aanvankelijk secretaris van het Bisdom in welke functie hij werd opgevolgd door den jongsten kapelaan van Stratum den WelEw. heer N. H. J. van Riel, die dus dien dag ook 12½ jaar secretaris van het Bisdom is.

— Dinsdagnamiddag werd alhier aan den ingang van het station juist naast den schildwacht een fiets gestolen.

ACHT. Hier wordt voor de onderafdeeling der V.P.N. dezen winter een cursus in pluimveeteelt gegeven. Hoogstwaarschijnlijk ook in het naburige Strijp.

GELDROP. Maandagavond was onze gemeente voor de eerste maal verlicht met electrisch licht, hetgeen een schoon effect maakte en uitstekend voldeed, te meer daar nu verschillende wijken, die anders van straatverlichting verstoken waren, ook helder verlicht waren, hetgeen door de bewoners van die buurten ten zeerste op prijs gesteld werd.

ZESGEHUCHTEN. Zondagmorgen om tien uur, werd de 80-jarige zonderling, A. v. d. H., door de buren dood op zijn bed gevonden, zonder dat iemand wist dat deze oude man, die alleen met een zoon leefde, ongesteld was geweest. Voorwaar een tragisch uiteinde.

ERP. Dat de ambitie van vluchtelingen om weer terug te keeren naar België niet groot is, blijkt uit het volgende : Een echtpaar met 2 kinderen, had, na zachten aandrang, de terugreis aanvaard ; te Esschen aangekomen, bleek dat hier geen gelegenheid bestond om per trein Antwerpen te bereiken. Per omgaande werd de reis naar Erp weer aanvaard, waar ze des avonds gepakt en gezakt aankwamen. Ze gaven blijkbaar de voorkeur aan een lange trein- en tramreis, boven een wandeling van 4 à 5 uur van Esschen naar Antwerpen. De Hollandsche gastvrijheid beviel hun nog te goed.

VEGHEL. Op de gistermorgen gehouden vordering van trekhonden voor den militairen dienst, werden voorgebracht ruim 30 honden. De eischen aan deze trekdieren gesteld, schijnen zeer zwaar te zijn ; ofschoon er verschillende prachtige exemplaren waren aangevoerd, werd er slechts één hond voor den dienst goedgekeurd.

UDEN. Dinsdagavond kwam Mej. H. wonende alhier, in de Leitswijk, tot de minder aangename ontdekking, dat men haar een bedrag van ruim f 150 had ontvreemd. Deze gelden waren bestemd voor de St. Elisabeth-vereeniging en had zij geborgen in een kast, waarvan zij verzuimd had den sleutel af te nemen. Het vermoeden bestaat, dat het geld door een bedelaarster ontvreemd zal moeten zijn.

WANROIJ. Alhier heeft zich een geval van mond- en klauwzeer voorgedaan bij het vee van den heer M. H. Woensdag werd het lijdende vee op Rijkskosten afgemaakt en begraven, terwijl de stal behoorlijk werd ontsmet. Het is te hopen, dat deze flinke maatregel der regeering, den voortgang dezer gevreesde ziekte volkomen zal gestuit hebben.

GEMERT. In de laatste 20 jaren heeft de Ned. Heidemaatschappij hier heel wat tot stand gebracht.

Beginnende met de ontginning van Rips en Beestenveld, later uitgebreid met Stippelberg, Zijp, Dompt, Cleefswit, Vinkenpeel, Buitenhorst en Slink en allerlaatst nog met de ontginning van Klotterpeel, heeft zij hier in de omgeving niet minder dan drie duizend hect. woesten grond ontgonnen, deels tot bosch, deels tot bouw- en weiland. Na de ontginning dezer gronden bleef een groot gedeelte hiervan nog langen tijd onder het beheer dier maatschappij. De laatste jaren verminderde dit echter. De ontginningen Dompt, Cleefswit, Vinkenpeel en Slink werden door de eigenaars zelven in beheer genomen. Vanaf 1 Nov. l.l. hebben echter ook de overige ontginningen zich aan het beheer der Ned. HeideMij. onttrokken en zullen deze door de eigenaren zelven met den heer Winkelman als particulier houtvester worden beheerd. Moge door deze verandering de houtvesterij in de Peel, welke aan zoo velen hier werk verschaft, in groei en bloei toenemen.

— Naar we vernemen is gisteren op de fabriek van de wed. Joh. v. d. Acker de stoomketel gesprongen. Een leelijk inconveniënt èn voor de werkgeefster èn voor het werkvolk.

AARLE-RIXTEL. Woensdag heeft dan eindelijk de stemming plaats gehad van een lid van den Gemeenteraad, ter aanvulling van de vacature M. Saris.

Er werden uitgebracht 154 geldige stemmen, verdeeld als volgt : G. A. Sengers, 82 ; P. van Alphen, 61 ; J. van den Heuvel, 11 ; benevens 4 stemmen van onwaarde.

De heer Sengers is derhalve gekozen.

DEURNE. Donderdag is voor rekening van het Gemeentebestuur aanbesteed, het bouwen van eene bouwhoeve op den Neerkant onder Deurne.

Er werd ingeschreven als volgt :

C. Lucas, Meijel	f 7319
H. van Dijk, Helmond	- 6955
P. Breuer, Helmond	- 6280
H. van Dooren, Liessel	- 6280
W. Sluijters, Helmond	- 6191
J. Baden, Meijel	- 5980
Jac. Goossens, Vlierden	- 5590
Van Daal en Lutters, Deurne	- 5488

Het werk is nog niet gegund.

HEVEA
op RIJWIEL-, RIJTUIG- en AUTOBANDEN
waarborgt soliditeit.
Fabriek Hevea, Hoogezand (Groningen.)

Burgerlijke Stand.

HAAREN.

over de maand October.

GEBOREN :

Martinus, z. van M. Vissers en Adriana van den Boer. — Maria, H., d. van J. Copal en Cornelia Witloks. — Petronella, d. van C. van Haaren en Cornelia v. d. Bruggen.

OVERLEDEN :

Martinus Brekelmans, 76 jaar. — Nicolaas van Haaren, 76 jaar.

BEKENDMAKING.
KOEPOKINENTING.

Burgemeester en Wethouders van Boxtel, herinneren er de ingezetenen aan, dat iederen Woensdag, aanvangende om twee uur namiddag, ten raadhuize in de Trouwkamer, door Dr. P. M. Hoek gelegenheid gegeven wordt tot gratis inenting en herinenting der koepokken. Vooral herinenting wordt voor volwassenen dringend aanbevolen.

Boxtel, 14 Nov. 1914.

Burgemeester en Wethouders
voornoemd,
A. GIJSEN.
De Secretaris,
VAN DER MEIJDEN.

BEKENDMAKING.
WATERSCHAP N. O. NOORD-BRABANT.

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Boxtel,

maken bekend :

I. dat de door het dagelijksch bestuur van het waterschap „ter bevor„dering der verbetering van den wa„terstaatstoestand in het Noordoostelijk „gedeelte van Noordbrabant" ontworpen voorstellen tot herziening van het oprichtingsbesluit van dat waterschap en tot vaststelling eener herziene klassificatie, naar welke de betaling van lasten in dat waterschap zal geschieden met bijbehoorende staten van de in hunne gemeente gelegen belastbare eigendommen dier instelling van en met den 16n dezer voor belanghebbenden ter Secretarie van hunne gemeente ter visie liggen ;

II. dat eventueele bezwaren tegen die voorstellen en de daarbij overgelegde staten bij de Provinciale Staten van Noordbrabant kunnen worden ingebracht.

Boxtel, 14 Nov. 1914.

Burgemeester en Wethouders
voornoemd,

Marktberichten.

ROOMBOTERFABRIEK „DE HOOP" BOXTEL.

De prijs der boter is f 1.48.

12 Nov. was de prijs der boter te 's-Bosch f 1.40, f 1.50 per K.G.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 13 Nov. Aanvoer 11620 K.G. Hoogste prijs f 1.49, laagste prijs f 1.37 middelprijs f 1.45.

's BOSCH, 13 Nov. Aangevoerd 52464 kilo's hoogste f 1.50, laagste f 1.34 middelprijs f 1.47 per kilo.

's-HERTOGENBOSSCHE EIERVEILING V. P. N.

13 Nov. Aangevoerd werden 6468 eieren Prijs: kippeneieren f 1.58 tot f 1.55 per K.G.

Advertentiën.

Voor DIRECT gevraagd
EEN BEKWAAM
DRUKKER
(aangesloten,)
bekend met Snel- en Degelpersen
Brieven met opgave van verlangd loon, waar laatst werkzaam, enz. aan
de Electrische Drukkerij van
J. P. Tielen Boxtel.

Verkooping van
Kanada- en Eikeboomen en Schaarhout
te BOXTEL.

De Burgemeester van BOXTEL, zal voor de gemeente Boxtel,
in het openbaar verkoopen :

I. Bij opbod :

42 stuks Kanadaboomen,

staande te Boxtel, langs den weg naar Tongeren, in vijftien koopen en eene massa.

98 stuks Kanadaboomen,

staande te Boxtel, aan weerszijden van den Schijndelschen Dijk, in acht en twintig koopen en twee massa's.

Eenige koopen Schaarhout

te Nergena, enz. bij biljetten nader omschreven.

Deze verkooping geschiedt op **Woensdag 25 November 1914,** om vier uur namiddag, bij Mej. de Wed. Th. van Son, op de Markt te Boxtel.

II. Bij inschrijving :

194 stuks Eikeboomen

in een koop, staande te Boxtel, op den weg naar Luissel, van af den Hondsberg tot den overweg bij den Posthoorn.

De voorwaarden van verkoop der eikeboomen, liggen ter inzage op de gemeentesecretarie.

Inschrijvingsbiljetten voor de Eikeboomen, moeten ten Raadhuize zijn ingeleverd, **uiterlijk Woensdag 25 November 1914,** vóór tien uur voormiddag.

BOXTEL, 6 November 1914.

De Burgemeester voornoemd,
A. GIJSEN.

De Notaris NIEMANN te Boxtel
zal PUBLIEK VERKOOPEN :

Op *Maandag* 16 *November* 1914 ten 10 *uur v.m. op de Werf van* en voor den Heer *M. A. v. d. Eerden,*
tegen contante betaling :
200 koopen *Schabben, Strooken, Spaanders, Gateinden* en *Rabouwen.*
Een partij gezaagde *Kachelblokken, Klippels, Timmer-* en *Brandhout.*
Voor Piet v. d. Meijden 50 koopen *Planken.*

Ondergeteekende stelt het publiek van BOXTEL en OMSTREKEN in kennis, dat hij vanaf 1 Januari

zich heeft gevestigd als

Huis-, Decoratieschilder en Behanger.

Levert droge en aangemaakte Verfwaren, Behangselpapieren, tot in de fijnste kwaliteiten, op stalen naar keuze. Spiegel-, Vensterglas, enz.

Hopende door het maken van degelijk werk aan concurreerende prijzen in de gunst van het publiek te komen.

Aanbevelend,

Corn. Verheijden-van Heesch,

Rechterstraat, BOXTEL.

A. van Heessel,

BOXTEL, Eindhovensche weg.

Handel in alle soorten

STEENKOLEN,

Anthraciet en Briketten

COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,

Rechterstraat, BOXTEL.

STEENKOLENHANDEL.

Nootjes, Anthracites en Briketten.

Levert aan huis tegen sterk concurreerde prijzen.

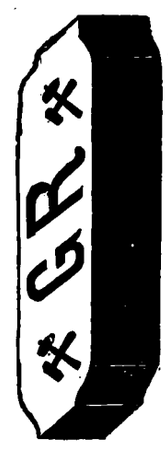

Bruinkoolbriketten G. R.

Houtskoolbriketten

het van ouds bekende merk dat de beste doofkolen geeft is te *Boxtel* uitsluitend verkrijgbaar aan bovenstaand adres.

Alles 1e kwaliteiten aan lage prijzen.

A. J. Colen-Frunt,

Handelaar

in

GRANEN en MESTSTOFFEN

Gemert.

Het goedkoopste en beste adres.

Vraagt monsters en prijsopgaaf.

H. Heinemans & Zoon,

Bloemisterij, Boomkweekerij en Zaadhandel,

te Helmond.

Bieden aan:

Vruchtboomen, Sier- en Bloemheesters, groen blijvende Planten, Stam-, Struik- en Treurrozen, alles in beste soorten.

Planten voor Voorjaarsperken, als: Groot bl. Violen, Bellis Perennis, Muurbloemen, Anjelieren, enz. Voor Kamers: Tulpen, Hyacinthen, Azalia's, Cineraria's, Palmen enz.

Speciaal adres voor fijne moderne **Bloemwerken, Losse Bloemen, Tafelversiering,** enz.

Beslist 1ste klas werk.

Onze Bloemwerken werden op de Tentoonstellingen te Den Haag, Breda, Eindhoven, enz. met 1ste prijzen bekroond.

Prijscourant van Zaden, Boomen enz. op aanvraag.

's Morgens.

's Middags.

Altijd bij de Hand.

's Morgens, - 's Middags, - 's Avonds,

moet gij de onovertroffen Abdijsiroop hebben, teneinde de talrijke borstziekten en keelaandoeningen te kunnen bestrijden, die het gevolg zijn van plotselinge veranderingen in de weergesteldheid.

Neemt de Abdijsiroop:

Als gij begint te niezen, een gewone verkoudheid is meestal het begin en de oorzaak van ernstige borstziekte.

Als gij geplaagd wordt door een hardnekkigen prikkelenden hoest.

Als Uw kinderen slijm- en kinkhoest hebben. De

ABDIJSIROOP

zal het gevaar in aanvang afsnijden en afwenden, want zij geneest zeker, snel en grondig. Onovertroffen middel tegen asthma, bronchitis, influenza, slijm- en kinkhoest, borstbenauwdheden, hoest en verkoudheid en vele andere borst-, keel en longaandoeningen. Borstversterkend, ziektekiemdoodend, slijmoplossend, onschadelijk.

Per flacon f1.–, f2.— en f3,50. Eischt onze handteekening L. I. AKKER, Rotterdam. Alom verkrijgbaar.

's Avonds.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed. A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS VERMEULEN *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers.

R. de Haas-Selhorst

BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.

Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.

Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.

Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.

Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

J. M. HANEGRAAF,

Eindhovensche Steenweg BOXTEL,

beveelt zich beleefd aan tot het leveren van

Machinerieën en Onderdeelen

Electro-Motoren.

Het inrichten van **ELECTRISCHE INSTALLATIES** en hetrepareeren van reeds bestaande geleidingen.

Het aanleggen van Telefoon, Schellen, Bliksemafleiders enz.

Hoogachtend,

J. M. HANEGRAAF,

Machine-Reparateur en Electro-Monteur, BOXTEL

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

G. J. Goossens-Hermsen,

BOXTEL.

Meest gesorteerd Magazijn van alle mogelijke

IJzerwaren en

Huishoudelijke Artikelen.

Alles 1e kwaliteit.

Overtuigt U hiervan.

Bericht met deze de ontvangst van een groote zending **Vlechtwerk** voor Hoenderparken, Kippenrennen, enz., Heiningdraad, Puntdraad, enz, waardoor wij in staat zijn de prijzen te brengen op:

180 c.M. hoog, per meter 15 ct.
150 „ „ „ „ 13 „
120 „ „ „ „ 11 „
100 „ „ „ „ 9 „

Andere afmetingen naar verhouding.

Alles 1e kwal., geen 2e soort.

Puntdraad per rol van 25 kilo f 3.20, extra kwaliteit.

Kinderwagens en Sportkarren, in keuze, van de beste fabrieken.
Bedden, Matrassen, Matrasveeren 5 cent per stuk.
Plaat- en Draadledikanten, Houten geschilderde pitsch pine Ledikanten.
Kasten, Stoelen, Tafels, enz. Matten, Loopers en Karpetten.
Gasglazen en Kousjes, voor staand en hangend licht.
Lampen, Koper- en Blikwaren, enz.
Carbolineum, Teer, Pik en ijzersterk Henneptouw.

Onder beleefde aanbeveling,

G. J. Goossens-Hermsen,

Breukelsche straat B 72 — Boxtel.

C. Steinmann-Pechtold,

Rechterstraat, Boxtel.

Voor het a. s. Seisoen ontvangen:

Een groote sorteering Vulkachels, Calorifères, Salamander, en Iersche Kachels.

Ruime keuze in Tegelplaten in diverse maten en décors, Kolenbakken, Gruisbakken, Vulemmers, Kolenschoppen, Vuurtangen, Pooken, Vuurschoppen.

Alle soorten Karlantaarns, Stal en Handlantaarns, Rijtuiglantaars.

Mooie collectie Hanglampen, Ganglampen. Muur- en Looplampjes.

Gegalv. Briketstoven, Warmwaterstoven en Warmwaterkruiken.

Vleeschhakmachines en alle onderdeelen.

Geldkistjes in verschillende grooten.

Geëmailleerde Fornuizen en alle Huishoudelijke Artikelen aan

Concurreerende prijzen.

Aanbevelend.

C. STEINMANN-PECHTOLD.

Steenfabriek »DE LEEUWERIK«

A. DE WERT-Strijbosch,

te BEST.

ALLE SOORTEN METSELSTEENEN

in uitstekende kwaliteit.

Alvorens elders te bestellen vraagt **onze prijzen** met gratis monsters

---

Dat hij met zijn knie in glas viel, was zijn ongeluk!
Dat hij den KLOOSTERBALSEM gebruikte, was zijn geluk!

De Heer Hubrecht Leendertse te Brouwershaven verklaarde ons het volgende:

Eenigen tijd geleden had mijn jongste zoon het ongeluk met zijn knie in glas te vallen. Daardoor kreeg hij een vreeselijk groote snede op die plaats, welke hevig bloedde. De wond zag er leelijk uit, en ik vreesde dat het een langdurige geschiedenis zou worden. Na de wonde goed te hebben gereinigd heb ik er den Kloosterbalsem op gedaan. Verrassend was het resultaat. Niet alleen verdween de pijn onmiddellijk, maar nadat ik dagelijks het verband met den Kloosterbalsem ververscht had, was de verschrikkelijke wond weldra genezen, nog voor dat het kleine potje Kloosterbalsem opgebruikt was. Voorzeker een bewijs voor de genezende eigenschappen van Kloosterbalsem voor wonden en alle huidziekten.

Allen welke lijden aan rheumatiek, jicht, podagra, spierpijn, stramheid in de ledematen, moeten met den Kloosterbalsem wrijven en zullen verrassend vlug van hun ongemak genezen. De Kloosterbalsem is tevens een onovertroffen middel tegen alle wonden, zweren, brandblaren, aambeien, winterhanden en -voeten, huiduitslag.

Prijs per pot van 50 gr. 75 cent, van 100 gr. f1.20 van 250 gram f2.50. Eischt rooden band met handteekening van den Gen-Agent L. I. AKKER, Rotterdam. Verkrijgbaar bij alle Drogisten, Apothekers en de bekende verkoopers.

∴ ∴ DE KLOOSTERBALSEM ∴ ∴
∴ ∴ de Koning der Balsems. ∴ ∴

Verkrijgbaar: te *Berkel*, A. BRENDERS. *Boxtel*, H. A. DE HAAS SELHORST, Stationstraat, *Esch*, Wed. A. KONINGS. *Gemonde*, A. v. d. VELDEN v. d. SLOOT. *Haaren*, J BOONS. *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN. *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed. A. van GULICK. *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON. *St. Oedenrode*, A. MOONEN. *Udenhout*, P. L. J. RATS-VERMEULEN. *Vught*, M. W. van der HEIDE en bij alle drogisten en de meeste apothekers.

TWEEDE BLAD
van
Centraal-Brabant.
No. 92. Zaterdag 14 November 1914.

Een kreet om vrede.

Een aanzienlijk geestelijke uit Noord-Frankrijk en schrijver van naam, thans uitgeweken naar Engeland zond aan de „Tijd" vandaar het volgende hartroerende artikel.

* * *

Geheel onmachtig en ziek van de verschrikkelijke gebeurtenissen, welke zich rondom mij hebben afgespeeld in het vreedzame landschap, dat opeens door de straf van de zonden der volkeren het tooneel is geworden van den Europeeschen gigantenstrijd, kan ik mij amper het noodzakelijke herstel gunnen voor mijn machtelooze en verwarde zenuwen, om vooral neutrale landen toe te roepen, toch een einde te maken aan den bloedigen strijd van haat en hartstocht tusschen christelijke natiën.

In de beschaafde wereld, waarmee ik in Frankrijk verkeerde en die ik hier in Engeland aanvoel, blijkt men zich kwalijk bewust te zijn van wat er eigenlijk aan monsterachtigs, doms en satanisch omgaat in die afschuwelijke loopgraven aan Aisne en Yser, waar de werkelijkheid van de vervloekingen die de menschen zich op den hals halen, de meest lugubre danteske visie overtreft.

Voordat de oorlog uitbrak genoten wij in ons stille landstadje het schoonste leven, in harmonie met de zachtstroomende rivier vlakbij, met het ruischen der dennenbosschen, den gemoedsaard der bevolking, den hoogen blauwen hemel en de liefelijke aarde. De streek was niet zooveel verschillend van 't mystische West-Vlaanderen, bij u in Holland bekend door de epische en lyrische troubadeurs zijner schrijvers en dichters, dit verrukkelijke land langs de Leye met zijn antieke steden en de zoete vooysen in de taal vol muziek van Maerlant.

De oorlog heeft al die schoonheid van goddelijke schepping en menschelijke ontplooiing vernietigd. Wat er van zal overblijven, nadat de horden, die zich daar op elkander hebben geworpen om de leer van den haat in practijk te brengen, weer verstandige burgers zijn geworden, zal aan de wereld al den horror vertoonen van een geruïneerde en platgebrande beschaving.

Toen de Duitschers in aantocht waren, liep ons stedeke leeg. Als schimmen uit het Hades-rijk vloden zij, opgeschrikt door de slechtste van alle raadgevers, den radeloozen angst. Het was uit met het studieuze leven en de beminnelijke gastvrijheid nu en dan op een pastorie vol gezond katholiek leven en milde pastorale vreugden. De christelijke plicht en de nooden van het oogenblik maakten mij eerst een herbergier van doortrekkende troepen, toen een zielzorger van soldaten aller strijdvoerende natiën, dan een aalmoezenier aan deze, straks aan gene zijde van het front, later den geestelijken vader van vrienden en vijanden, eindelijk ambulancier en ten slotte — tusschen het braken der kanonnen aan de beide vuurliniën, en minder nog door de onmenschelijke vermoeienissen in het sjouwen met gewonden en dooden dan door het afschuwelijk gezicht op den menschenmoord — een gebroken man.

Men kan het zich niet goed tot bewustzijn brengen, wat dat beteekent: menschen, die in de maatschappij gezeten burgers waren, studenten, hoogleeraren, winkeliers, advocaten, uit Frankrijk, Engeland, België, Duitschland, Oostenrijk, staan, ofschoon zij elkander nooit tevoren gezien hebben, opeens woedend tegen over elkander en schieten, stormen, slaan op elkander in.

Ik heb gevallen beleefd, waarin goede vrienden, elkander gedood hebben, en zelfs is er mij een medegedeeld, waarin een stiefbroeder den zoon van zijn tweeden vader, die van andere nationaliteit was, met de bajonet afmaakte.

Denkt de menschheid zich wel genoeg de afschuwelijkheid in van dezen georganiseerden moord tusschen vreedzame, hartelijke, goede burgers? Ik heb Duitschers, Franschen, Belgen en Engelschen in de meest intieme oogenblikken van hun leven, tijdens de biecht of op het sterfbed in de ziel gezien, en ik moet zeggen, dat zij, de gevolgen van Adam's zondenval daargelaten, uitmuntende menschen waren. Ik heb brieven gelezen van moeders, vaders, zusters en verloofden aan de soldaten in de vuurlinie — men kan zich niets meer teeders, hartelijks, bezorgds en liefelijks voorstellen. En toch sidderden sommige uitingen dezer teere wezens van haat tegen den onbekenden vijand en vervloekten zij hem in woorden vol vergif, daar de monsterachtige vader der tweedracht, de helsche satan, hen bedrogen had en hun edelmoedigheid had doen verkeeren in scherpen nijd.

Men begrijpt nauwelijks meer — tenzij in de opvattingen eener mystieke zielkunde — het menschelijke hart, dat zulke hooge idealen verbindt aan zulke afgrijselijke hartstochten. Uitzonderingen vormen de wet niet, maar bevestigen den regel, en afgezien van uitspattingen heb ik voor mij de volstrekte overtuiging, dat de Duitscher geen barbaar is en de Belg geen franc-tireur en de Engelschman geen door jalouzie verblinde, en dat in elken Franschman een ridder steekt. Maar door een verwarring, die het vuilste werk is van het gebroed, dat in het Paradijs de eerste menschen sluw wist op te zetten tegen hun Schepper, beschouwen zij elkander als bandieten en straffen elkander met lood, vuur en zwaard. Op duizenden meters afstand dooden zij medemenschen, die zij niet eens zien, door de domme explosieve krachten van chemische stoffen, welke een professor in een retort deed gisten. O stupiditeit zonder weerga, o doodsorganisatie van den duivel.

Dat toch de weinige menschen van gezond verstand en kalm oordeel, die nog in de wereld zijn overgebleven, elkander antwoord geven op den kreet om vrede en het beëindigen van deze uitmoording. Het is toch geen ideaal zonder werkelijkheid, dat de volkeren, ieder met behoud van zijn eigen karakter, vreedzaam naast elkander wonen en dat de een den ander verdraagt, zelfs tegemoet komt met de liefde, die het geluk voor allen bereikbaar maakt. Indien ik mijn geschokte gedachten ordenen kon, zou ik een logisch en luider klinkend beroep doen op mijn goede medemenschen. Maar gemarteld teruggekomen uit de vuurlinies en vol monstrueuze visioenen, meen ik wel te doen, tenminste in een neutraal land den hartekreet te doen hooren van een afgestreden man. Die hartekreet zij de uiting van alle welmeenende natiën en vereenige zich tot den wensch, het gebod, de wet om vrede!

Dat de hekatomben, die nu op de beenderenvelden aan Aisne en Yser zijn opgericht door koning Dood, de laatsten mogen wezen van het kanon, dat moet verstommen, en van de bajonetten, die verbrijzeld mogen worden tegen den wil der volkeren, opdat voortaan vrede de aarde beheersche, naar het engelenwoord boven de velden in den heiligen nacht: „Vrede op aarde aan alle menschen, die van goeden wille zijn."

De Oorlogsgruwel.

Philip Gibbs, een der correspondenten der Daily Cronicle heeft een en ander bijgewoond van de gevechten, die Woensdag 21 Oct. bij Dixmuiden plaats hadden. Hij kwam in een Vlaamsche plaats, die hij niet noemt, in aanraking met een Engelsche ambulance. Omtrent zijn ondervindingen seinde hij uit Veurne een lang verslag aan zijn blad, waar de Londensche corr. van het Hbl. o. m. het volgende ontleent.

Bij den draai in den weg lag het gevechtsterrein voor ons en waren wij binnen de vuurlinie. Ginds over de velden was een rij dorpen, met de stad Dixmuiden iets ter rechterzijde, misschien twee kilometers verwijderd. Uit elke kleine plaats steeg rook op in afgescheiden kolommen, zich hooger op vereenigende tot één rookwolk, als een dikke zwarte wolk liggende horizon, en elk oogenblik werd die zwarte wolk verlicht door electrisch blauw licht, buitengewoon hel, als in de lucht granaten barstten. Dan verliep die kleur geleidelijk en de rook verspreidde zich en werd zwart en werd een deel van dat rook-floers. Uit de huizenmassa's van elke plaats barstten vlammen, gevolgd door ontploffingen, die klonken als vreeselijke slagen.

Over een lijn van vijftien kilometer klonk een onophoudelijk kanonvuur en iedere plaats scheen een hel. De verst afgelegen plaats stond reeds in vlammen en ik zag die vlammen oprijzen tot groote gloeiende ovens, schrikwekkend mooi. Dicht bij ons, slechts een kilometer verwijderd over de velden ter linkerzijde, waren de Belgische batterijen in actie en klonk geweervuur uit tal van loopgraven.

Wij bevonden ons tusschen twee vuren en de Belgische en Duitsche granaten vlogen over onze hoofden. De granaten van den vijand vielen dicht bij ons, groote gaten slaande in de velden; wij hoorden ze springen en uiteenslaan en konden ze voren zien maken. Voor ons uit op den weg lag een vreeselijke barrière; een vijandelijke granaat was precies op een ammunitieconvooi gevallen, vier paarden waren in stukken gescheurd en lagen over den weg; de ammunitie-wagen was versplinterd en verbrand door de ontploffing der ammunitie, die er in had gelegen. Een Belgisch soldaat lag dood, in tweeen geslagen door een reusachtig stuk staal; verder op lagen twee andere paarden dood in een plas bloed; het was een vreeselijk gezicht, waarvan men zich sidderend afwendde met het klamme zweet op het gelaat. Doch wij moesten er voorbij nadat eenige stukken vleesch waren verwijderd.

Ik begreep toen nog niet recht wat van ons gevraagd was, althans ik wist niet dat ons gevraagd was in den open muil des Doods te gaan. Ik had slechts een vaag vermoeden dat Dixmuiden iets erger zou zijn dan de plek, waar wij nu halt hielden. Het was een plaats, die mij plotseling ijskoud deed worden.

Het was een halte tusschen een troep kleine huizen, waar Belgische soldaten tegen de muren gedrongen zaten en onder de houten balken van schuren. Velen dier huizen waren reeds plat geschoten. Er was een gapend gat in een der daken. De weg lag bezaaid met steenen en pleisterwerk en telkens vlogen groepen mannen uiteen als kartetskogels om ons heen vielen. Wij bevonden ons onder helsch lawaai. Het was als stonden wij tusschen de kanonnen in. Ik was als verdoofd en ietwat duizelig, doch helder van hoofd, zoodat ik buitengewoon helder kon denken. Ik dacht hoe ik spoedig zou getroffen worden door een dier kogels zooals de mannen, die kreunend lagen in de deur van een dier huizen, naar berekening kon het niet lang meer duren.

De Belgische bevelhebber dezer compagnie was zeer vriendelijk en glimlachte; alleen als hij tusschen zijn woorden in zijn adem inhield, begreep men wat er in hem omging. Hij vertelde ons, naar ik meende veel te uitvoerig, hoe wij naar Dixmuiden konden komen en dat er vele gewonden waren. Hij teekende een plattegrond der straten, zoodat wij onzen weg zouden kunnen vinden naar het Stadhuis, waar er velen lagen. Wij dankten hem en gingen verder, terwijl de granaten om ons barstten en kartetsvuur om ons knalde en het kwam mij verwonderlijk voor dat wij nog leefden.

Toen bereikten wij Dixmuiden. Het was een vrij groote stad met vele mooie gebouwen, en oude huizen in Vlaamschen stijl, aldus werd mij verteld, maar toen ik de plaats voor de eerste en laatste maal zag, was het een plek van dood en verschrikking. De straten, waardoor wij gingen, waren totaal verlaten en alle vernield als door een aardbeving. Herhaaldelijk ontploften de granaten op de muren, die nog stonden, sloegen er groote gaten in, deden ze neerploffen in puin. Een dak stortte in met vreeselijk geraas; als een kaartenhuis, weggeblazen door den storm, stortte opeens een klein winkelhuis in puin. Hier en daar in de stad zagen wij levende wezens, die een oogenblik hard wegliepen en verdwenen in duistere openingen onder heen en weer slingerende portieken — het waren Belgische soldaten. Wij waren nu in een zijstraat die leidde naar de plaats voor het stadhuis; het scheen onmogelijk er te komen over al die hoopen puin, doch wij bolderden er over en kwamen op het ruime plein, met het stadhuis, of wat er van over was aan een kant, en steeds stortte om ons heen meer in.

Eenige verstijfde donkere gedaanten lagen onder het puin; het waren doode soldaten, doch ik keek nauwelijks naar hen, wij zochten de levenden. De auto's stopten voor het gebouw en wij stapten uit. Ik stak een cigarette op en zag hoe ook een paar andere mannen in hun zak naar lucifers zochten voor hetzelfde doel; wij hadden iets prikkelends noodig. Er was geen oogenblik dat niet het granaatvuur om ons barstte op dat plein; de kartetsen sloegen de steenen weg. De vijand had het gemunt op het stadhuis en deed zijn granaten met vreeselijke juistheid aan weerszijden neerploffen. Ik keek op naar een vlammenden oven rechts van het gebouw; het had een wonderlijke hitte en toch gaf het geen warmte op dat oogenblik. Wij gingen de stoep van het stadhuis op. Op een meter afstands van ons lag een doode soldaat — een knappe jongeman met welbesneden gelaat; een stroom bloed vloeide langs zijn hoofd, doch bederf niet de schoonheid van dat gelaat; dicht daarbij lag een andere doode, het gelaat van ons afgewend.

Een officier vertelde ons, dat er onder de dooden beneden in den kelder vele gewonden lagen en dat hij blijde zoude zijn als wij die konden redden. Wij keken in dien kelder, een donkere ruimte, vaag verlicht door een lantaarn en ik zag een hoop lichamen op elkander. Twee, nog niet gewonde soldaten haalden er drie mannen uit, gaven ze aan ons over en wij legden hen in de eerste ambulance.

Die eerste ambulance moest toen weg en ik hoorde er bij. Ik stak mijn hoofd buiten het dekzeil er van om den chauffeur bevel te geven te gaan en terwijl ik dat deed vloog een kartetskogel langs mijn hoofd en een stuk ijzerwerk rakende, werd hij daardoor plat en viel aan mijn voeten. Ik raapte hem op en stak hem in mijn zak, al weet God alleen waarom, want ik was niet bezig curiositeiten te verzamelen. Zoo verlieten wij met die eerste ambulance de stad, gaande door die vreeselijke straten, opnieuw naar den open weg. De gewonden in den wagen lagen zeer stil; ik dacht dat zij dood waren; wij hoorden slechts het onophoudelijk kanonvuur; mitrailleuses waren nu in werking en spuwden kogels; het scheen doodelijker in zijn geknetter.

Langs den landweg werden de velden nog steeds doorploegd door granaten, die barstten boven onze hoofden. Wij hielden weer halt op een plek, waar soldaten gehurkt zaten onder de muren der huizen. Er stond niet veel meer van de muren doch in de huizen lagen vele gewonden. Hun kameraden gaven hun de eerste hulp. Wij namen er nog een paar op; zij waren niet zoo rustig als de anderen en hun gekreun was hartverscheurend.

Een drie-jarige oorlog?

Wij zijn in staat weer te geven, zegt een Engelsch blad, wat een hooge Fransche militaire autoriteit als zijn meening over den duur van dezen oorlog heeft uitgesproken.

Zijn schatting is gegrond op de veronderstelling, dat de Duitschers geen tactische fout zullen begaan.

Hij verdeelt den oorlog in zes tijdperken, waarvan er twee tot het verleden, een tot het tegenwoordige en drie tot de toekomst behooren.

Het eerste tijdperk was de tocht der Duitschers door België tot in Frankrijk.

Het tweede tijdperk was de slag aan de Marne en de terugtocht der Duitschers op de Aisne.

Het derde tijdperk is die van de gevechten aan de Aisne, voortgaande en zich ontwikkelende tot den slag om Calais.

Het vierde tijdperk zal zijn dat van een terugtocht der Duitschers en van een slag aan de Maas.

Het vijfde tijdperk zal zijn dat van een verderen terugtocht en eenslag aan den Rijn.

Het zesde tijdperk zal zijn dat van den opmarsch naar Berlijn.

Hij verwacht, dat de slag om Calais niet geheel geëindigd zal zijn voor het begin van December.

Hij bestemt een tijd van vijf maanden voor den slag aan de Maas, tot het eind van April of begin Mei 1915.

De strijd aan den Rijn zou wel tweemaal zoolang duren, namelijk tot Februari 1916.

De opmarsch naar Berlijn en de vredesonderhandelingen, die een einde aan den oorlog zullen maken en het terugtrekken der bezettingslegers zouden een termijn vorderen tot in 1917.

Deze schatting laat den oorlog dus iets minder dan 3 jaren duren.

Dezelfde autoriteit vermoedt, dat het oprukken der Russen ongeveer evenveel tijd zal eischen en dat alleen de voortdurende gezamenlijke druk der bondgenooten de zaken binnen zulk een langen tijd kan ten einde brengen. Hij neemt aan, dat de Duitsche troepen gestadig zullen terugwijken en dat er op geen der fronten een plotselinge inzinking zal plaats hebben.

* * *

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk dat het ras der broodetende profeten nog niet uitgestorven is.

Het wil ons voorkomen dat de oorlog — vooral als de Duitschers toch gestadig terugwijken — veel eer dan over 3 jaren zal geëindigd zijn.

En dat is dan maar te hopen ook!

Trouwens, deze veelwetende profeet toont zeer weinig kijk op de zaak te hebben, want als we zien dat de oorlog thans in 3 maanden tijd reeds milliarden gekost heeft, welke men met heel veel moeite bijeen kon brengen, wat moet men dan verwachten van een driejarigen oorlog?

Gebrek aan brandstof zal de nu nog hoog oplaaiende oorlogsvlam wel eerder doen slinken.

Kon het op een andere manier, dat was nog veel beter!

Van het Oorlogsterrein.

De dag van Woensdag heeft op het oorlogsterrein in België en Noord-Frankrijk, een belangrijke ontwikkeling van de krijgsbedrijven gebracht, de belangrijkste sedert den 17den October misschien wel, toen de eigenlijke gevechten aan de Yser begonnen. De Duitschers zijn er nu in geslaagd een van de twee plaatsen te nemen waarop zij al hun krachten dadelijk concentreerden: Nieuwpoort en Dixmuiden. De laatste plaats, of liever de puinhoopen, die van die plaats nog overgebleven zullen wezen, zijn nu in handen van de Duitschers gevallen. De verbondenen zijn nog steeds in het bezit van Nieuwpoort en hebben vandaar uit een krachtige actie gevoerd, die tot de herovering van Lombardzijde, (ten Noorden van Nieuwpoort, aan de lijn naar Ostende gelegen), leidde.

Volgens het Fransche communiqué van Woensdagavond elf uur, hebben de Duitsche troepen een tegenaanval op Lombardzijde gericht, die echter afgeslagen werd.

Van beide zijden heeft men dus aan dit zoo heftig omstreden deel van het Yser-kanaal voordeelen behaald. De vraag is nu slechts, welke van beide als het meest belangrijke te beschouwen is.

Voor de verbondenen is het behoud van Nieuwpoort en het succesvol opdringen naar het Noorden daarom van belang, omdat zij daardoor het bezit van de Nieuwpoortsche sluizen en de regeling der inundatie bevestigd en ver-

---

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

28)

— Kent gij die Hellenenders persoonlijk? vroeg de vreemde, die aandachtig toeluisterde, naar hetgeen hem de oude Vorster vertelde.

— Ik zou dat alles maar blauwblauw laten; ik voor mij bekommer mij zelden of nooit met zaken die buiten mijn huis omgaan.

— Ik vraag u, of gij die vrouw kent? hernam de vreemdeling.

— 't Is toch zonderling, dacht de schoolmeester, dat die kerel mij zoo verlegen maakt; indien ik durfde, zette ik hem met al zijn vrijpostigheid aan de deur.

De vreemdeling herhaalde ditmaal zoo gebiedend zijn gedane vraag, dat de schoolmeester, zonder te aarzelen, antwoordde:

— Ja, ik ken die vrouw; maar vriendje, gij weet toch wel, dat...

— Wat? kom, ga maar voort, gebood de vreemdeling; zeg op, wat zou ik weten?

— Dat zij een...

— Zeg op, maak geen omwegen.

— Een heks is.

De vreemde hief medelijdend den schouder op, en vroeg verder:

— Is die vrouw daar ginder bij den hoop.

— Ik geloof ta; doch ik bid u, zeg aan niemand ter wereld, dat ik het ben, die u dat gezegd heb, misschien vergis ik mij; er is daar veel volk; en de oude schoolmeester heeft een gebrekkig gezicht.

— Zeg aan niemand, zei de vreemdeling; dat men u over dit alles ondervraagd heeft; want het zou u soms berouwen, wanneer het te laat is. Heet gij niet Pontius Pilatus? Ja? Zeer goed; goeden avond! Ik reken er op, dat gij niet zult babbelen.

Dit zeggende, ging de vreemde de deur uit. De onderwijzer zag hem verbaasd achterna, en mompelde:

— Wat is dat toch voor een zonderling personage? In alle geval, is het een flinke kerel, die zijn man nog al staan zou. Dat hij echter niet denke dat ik een enkel woord zal uitbrengen van zijn Hellenenders; God verhoede, dat ik voor de tweede maal die zwarte vrouw in mijn huis krijg. Ieder bemoeie zich maar met zijn eigen zaken, en dewijl ik geen Vorster meer ben, blijf ik eenvoudig bij onze oude Nina, die zoo min als ik trek heeft om in aanraking te komen met de Zwarte Kaat of met haar lief zoontje, die misschien geen haarpijl beter is, dan zijn vader of moeder. Maar wat zou dat alles toch beduiden?... Die kerel had een zonderling voorkomen. Zou hij soms ook tot de Bende behooren? Zeer mogelijk; 't zag er een gemeene schoft uit... Ja, al mijn leven, dat is er een van de Bende!

Nina, houd dezen avond de deur dicht!

XII.

AFGELUISTERD.

Dienzelfden avond stond de vreemdeling, dien wij bij Pontius in de school ontmoet hebben, met een half dozijn sterke kerels, in een klein mastbosch, hetwelk zich tot de grenzen van het gevreesde gehucht uitstrekte.

— Luistert allen wel toe, sprak hij tot zijn gezelschap, naar het overeengekomen sein; indien gij het hoort, snelt dan in allerijl toe, en doet hetgeen ik u gezegd heb. Gij ziet daar voor u die kleine woning; dat is de hut van Bruno. Indien gij mijn stem hoort, is het daar, dat gij mij zult vinden. Voor het overige houdt u zorgvuldig schuil; het is echter hoogst waarschijnlijk, dat ik u niet zal noodig hebben.

Dit zeggende, onderzocht hij zijn pistolen, voelde naar zijn lang dolkmes, sloop gelijk een schaduw den weg over, bereikte de bekende hut en ging tegen den muur liggen. De voorbijganger zoude hem genomen hebben voor een daar neergerolden boomstam.

Binnen in huis hielden eenige personen een druk gesprek:

— Wat er van zij, sprak iemand, ik ben blijde, dat ik toch weer in ons gehuchtje terug ben: oost west, thuis best.

— Ja, antwoordde de stem eener vrouw, op spottenden toon; wanneer men zulk een thuis heeft, weet ik niet, of het elders niet beter is.

— De honger is hier niet pijnlijker dan op een ander, hernam de mannenstem; en hier is men toch thuis, en daarbij minder in gevaar om aan de galg te geraken, dewijl ons niemand in den weg durft staan.

— Roep dit niet te hard, Bruno, sprak de vrouw; wij zijn sedert eenige jaren aan het kapittel des ongeluks, ongen, en geen wonder! Ik had er wel voor gevreesd; maar het moest zoo; wat gedaan is, blijft gedaan... Terus, zegt gij niets?

— Ik, zei deze, het hoofd opheffend, ik luister naar u, en dacht terzelfdertijd aan iets anders.

Bruno en Kaat schoven dichter bij.

— Weet gij wel, ging hij voort, dat die kar met brood ons fortuin geladen had?

— Een schoon fortuin! Wat zwart roggebrood! spotten Bruno en Kaat.

— Denkt gij, vroeg Terus, na een poos stilzwijgen, dat men het inzicht heeft zelf de Prove te Postel te gaan halen?

— Iedereen wil en zal naar het Godshuis, antwoordde Kaat; en men heeft gelijk: oud gebruik, oud recht!

— Om het even, zei Terus; indien men dat doen wil, zeg ik nog eens, dat die kar met brood ons fortuin geladen had. Gij verstaat mij niet? Luistert: op Witten Donderdag gaan de dorpen zelven hunne Prove halen; dat staat vast. Wat denkt u, indien wij onze mannen hier en elders eens gingen opzoeken, en hun zegden: naar Postel op Witten Donderdag! Naar Postel al wat beenen heeft!

— Ik begin u te verstaan, zei Kaat met het hoofd knikkend.

— Ik niet, bromde Bruno; wat kan men te Postel gaan maken?

— Luister dan maar, hernam de listige Hellenender; alles naar Postel, wat een keel heeft om te schreeuwen te razen en den boel in de war te brengen! Waar alles in de war is, valt er gewoonlijk iets af voor eerlijke lieden, zooals de Hellenenders.

— Nu begin ik u ook te begrijpen! zei Bruno, wild lachend.

— Aan iedereen in het oor gefluisterd: die paters van Postel zijn leugenaars en bedriegers; zij hebben uw Prove verminderd, en brengen u wat ellendig roggebrood te huis, terwijl zij u later op een droogje zullen heenzenden. Indien wij zoo ons vuurtje goed aansteken, zal Postel nooit zoo veel volk bijeen gezien hebben, dat verzeker ik u.

— Dat geloof ik ook, zei de Zwarte vrouw.

Wordt vervolgd.

sterkt hebben. Voor de Duitschers is het bezetten van Dixmuiden van beteekenis, omdat zij bij een doorbreken hier de posities van de verbondenen langs de kust in ernstig gevaar kunnen brengen en hen dus tot het ontruimen van de daar vastgehouden posities en van Nieuwpoort op de eerste plaats kunnen dwingen.

De groote vraag is nu, of de Duitschers erin slagen zullen profijt te trekken van hun bezetting en een doorbraak zullen forceeren. In het voorlaatste Fransche communiqué werd gezegd, dat de verbondenen nog stand hielden in de naaste omgeving van de plaats en blijkbaar dus met succes een poging der Duitschers om hier aan de overzijde van het Yser-kanaal te komen, konden verhinderen. Van de voortzetting der gevechten hier, zal voor een groot deel waarschijnlijk de beslissing van den strijd om de Yser afhangen.

Ook tusschen Dixmuiden en Yperen hebben de Duitsche troepen eenig voordeel behaald, evenals ten Zuiden van Yperen, waar het plaatsje St. Eloi gevallen is. Voor den grooten strijd om Yperen, zijn deze feiten lang niet zonder belang.

Bij de operaties op dit deel van het Westelijk oorlogsterrein hebben de Duitschers volgens hun opgave 3500 man en heel wat materieel buit gemaakt, zoodat de balans der behaalde voordeelen wel ten gunste van de Duitschers geacht mag worden over te slaan.

DE DUITSCHERS IN FRANKRIJK EN BELGIE.

BERLIJN, 11 Nov. Officieele mededeeling van vanochtend uit het groote hoofdkwartier :

Aan de Yser hebben wij gisteren goede vorderingen gemaakt. Dixmuiden is stormenderhand genomen en daarbij zijn meer dan 500 krijgsgevangenen en negen machinegeweren in onze handen gevallen.

Verder naar het Zuiden zijn onze troepen over het kanaal getrokken.

Ten Westen van Langemark (7 K.M. ten Noorden van Yperen), hebben jonge regimenten, onder 't zingen van „Deutschland, Deutschland über alles" de eerste linie der vijandelijke stellingen stormenderhand genomen en ongeveer 2000 man Fransche infanterie gevangen genomen en zes machinegeweren buitgemaakt.

Ten Zuiden van Yperen hebben wij den tegenstander uit St. Eloi (ongeveer 4 K.M. ten Zuiden van Yperen), om welke plaats verscheidene dagen verwoed was gevochten, verdreven. Ongeveer 1000 gevangenen en zes machinegeweren zijn daar in onze handen gevallen.

Ondanks tal van heftige tegenaanvallen der Engelschen, zijn de heuvels ten Noorden van Armentières, die de geheele streek beheerschen, in ons bezit gebleven.

Ten Zuidwesten van Rijssel heeft ons offensief terrein gewonnen.

De Franschen hebben groote verliezen geleden bij een poging om den uit strategisch oogpunt belangrijken heuvel ten Noorden van Vienne le Chateau, aan den Westrand van Argonne te heroveren. Ook in het Argonnerwoud en ten Noordoosten en Zuiden van Verdun, zijn de aanvallen der Franschen overal afgeslagen.

PARIJS, 11 Nov. Officieele kennisgeving van vanmiddag drie uur :

Tusschen Nieuwpoort en de Leie is gisteren verwoed gevochten. De bondgenooten hebben zich over 't algemeen in hun stellingen gehandhaafd en hebben Lombaertzijde (ten Noorden van Nieuwpoort) heroverd en zijn voorbij deze plaats opgerukt. In den namiddag hebben de Duitschers Dixmuiden genomen ; de bondgenooten houden evenwel nog de buitenwijken bezet.

Op het overige front geen verandering van beteekenis.

PARIJS, 12 Nov. Officieel bericht van gisteren avond 11 uur :

De vijand heeft den geheelen dag zijn gisteren aan den dag gelegde krachtsontwikkeling voortgezet, zonder nieuwe resultaten te verkrijgen. Op Lombaertzijde heeft hij een tegenaanval ondernomen, die is afgeslagen. Verder hebben de Duitschers vele pogingen gedaan om uit Dixmuiden vasten voet te krijgen op den linkeroever van de Yser.

Van het overige gedeelte van het front geen nieuws.

VAN HET OOSTELIJK FRONT.

WEENEN, 11 Nov. Officieele mededeeling van vanmiddag uit het groote hoofdkwartier :

De krijgsverrichtingen op het Noordoostelijke oorlogsterrein ontwikkelen zich volgens ons plan, dat door den vijand niet is verstoord.

In het door ons vrijwillig ontruimde gebied van Midden-Galicië, zijn de Russen den benedenloop van de Wisloka overgetrokken en hebben Rzeszow (ten N.W. van Przemysl) en de streek van Lisko (ten Z.Z.W. van Przemysl aan de San) bezet.

Przemysl is weer ingesloten.

In het dal van de Stryj heeft een vijandelijke troep voor het vuur van een gepantserden trein en voor een onverwachten ruiterijaanval, onder groote verliezen, moeten vluchten.

VAN HET TURKSCH-RUSSISCHE GEVECHTSTERREIN.

CONSTANTINOPEL, 12 Nov. Het officieele communiqué uit het hoofdkwartier van het leger in den Kaukasus, luidt als volgt :

Ons leger valt de tweede linie der Russische stellingen aan.

Volgens mededeelingen van verschillende Russische gevangenen en deserteurs zijn de Russen in een moreel slechten toestand.

Een Fransche kruiser en een Fransche torpedojager vuurden eenige schoten af op de kust bij Phokia, Delirmendogh en Smyrna. Toen hun weerstand geboden werd, verwijderden zij zich. Er is geen schade aangericht.

DE OPSTAND IN ZUID-AFRIKA.

PRETORIA, 11 Nov. De regeering verspreidt een oproeping waarin gezegd wordt, dat alle rebellen, die zich uiterlijk op 21 November vrijwillig komen overgeven, naar hun haarden zullen mogen terugkeeren, mits zij verder geen deel nemen aan den opstand.

Wie hieraan geen gevolg geven, zullen met de volle gestrengheid der wet worden behandeld. De amnestie is niet van toepassing op de leiders der opstandelingen.

HET VERLIES VAN DE „EMDEN" EN DE „KOENIGSBERG".

BERLIJN, 11 Nov. In een communiqué maakt de plaatsvervanger van den chef van den marinestaf heden de berichten bekend, welke gisteren door de Engelsche admiraliteit omtrent het lot van de „Emden" en de „Koenigsberg" gepubliceerd werden.

DE ONDERGANG VAN DE „EMDEN."

LONDEN, 11 Nov. (Officieel.) De kapiteln van de „Emden" en prins Frans Joseph von Hohenzollern zijn beiden krijgsgevangen gemaakt ; zij zijn niet gewond.

De verliezen van de „Emden" bedragen 200 dooden en 30 gewonden.

De minister van marine heeft bevolen, dat aan de overlevenden van den Duitschen kruiser alle militaire eerbewijzen zullen bewezen worden. De kapitein en de officieren zullen hun degen mogen behouden.

De Engelsche bladen spraken op zeer waardeerende wijze over den commandant van de „Emden" en prijzen zijn koelbloedigheid, durf en ridderlijk optreden. Er heerschte groote geestdrift bij Lloyds, toen de vernietiging van de „Emden" bekend werd, maar hoewel de door de strooptochten van de „Emden" veroorzaakte verliezen wel op 4 millioen p.st. worden geschat, spraken de assuradeurs toch allen de hoop uit, dat de commandant gered mocht zijn. Als hij ooit naar Londen komt, zeiden ze, zullen we hem toejuichen als een uitmuntend sportman.

De „Times" zegt in een artikel over het einde der „Emden" :

„Wij verheugen er ons over dat de kruiser „Emden" eindelijk is vernietigd, doch wij brengen een eeresaluut aan kapitein von Müller, als een dapper en ridderlijk tegenstander. Wij hopen dat zijn leven is gered, want indien hij naar Londen kwam, zou hij een edelmoedige verwelkoming genieten. Ons zeevarend volk weet een stoutmoedig en vindingrijk zeeman te bewonderen, en er zijn in de nieuwe marinegeschiedenis weinig merkwaardiger episodes dan de meteor-achtige loopbaan van de kleine „Emden."

ENGELSCHE KANONNEERBOOT GEZONKEN.

LONDEN, 11 Nov. De admiraliteit deelt mee, dat de kleine Engelsche kanonneerboot „Niger" in den ochtend getorpedeerd is door een onderzeeër, ter hoogte van Dover en is gezonken.

Alle officieren en 77 manschappen der equipage zijn gered.

EEN JAPANSCHE TORPEDOBOOT GEZONKEN.

TOKIO, 11 Nov. In de golf van Kiau-tsjau is heden een Japansche torpedoboot gezonken, welke bezig was om mijnen op te visschen.

Het grootste gedeelte der bemanning is gered.

NIEUWE INDISCHE TROEPEN ?

De Gazette del Popolo vertelt, dat in de haven van Marseille 25 door Fransche en Engelsche oorlogsschepen begeleide transportschepen met 45.000 man Indische troepen aan boord zijn aangekomen.

ALGEMEENE MOBILISATIE IN CHINA ?

De „Tägliche Rundschau" verneemt uit Milaan, dat China de algemeene mobilisatie bevolen heeft. De consulaten der Chineescherepubliek in Italië zouden reeds oproepingsbevelen aan de Chineesche onderdanen gezonden hebben.

UIT BELGIE.

De Duitsche overheid heeft de toelating van de „Times" en van „De Telegraaf" in België verboden en den militairen grensposten dienovereenkomstige strenge bevelen gegeven.

Sedert Maandag heeft de Duitsche overheid in België het verkeer per as verboden over de lijn Antwerpen—Brussel—Bergen. Door deze lijn wordt het land in een westelijke en oostelijke helft gescheiden. Op beperkte schaal wordt het verkeer van voetgangers over deze lijn toegestaan, doch alleen voor hen, die daartoe van een pas zijn voorzien.

De Achelsche Kluis is weder door een dertigtal Duitsche landweermannen bezet. Deze soldaten blijven op de Kluis, om de passen der burgers te controleeren. Het vee dat zich op de weiden op Belgisch grondgebied bevond is op Hollandsch gebied gebracht, om naar Holland te worden gebracht.

Te Luik kwamen Dinsdag 400 Fransche krijgsgevangenen aan, die er zeer gehavend uitzagen. Zij waren bij Rijssel gevangen genomen.

Ook kwamen van Thourout 600 gewonden aan ; onder hen bevonden zich verscheidene officieren.

Te Luik kwamen Dinsdag drie 42 c.M. kanonnen terug, die door het Engelsche geschut zwaar geleden hadden.

Ook kwamen hier 22 veroverde mitrailleuses aan, die de Duitschers in de gevechten rondom Yperen hadden buitgemaakt.

Vanaf 3 Nov. j.l. wordt aan de inwoners van Luik een rantsoen brood verstrekt of te koop aangeboden van niet meer dan 250 grammen.

Men schrijft uit Zeeuwsch-Vlaanderen :

In de laatste dagen gaat het verkeer met België niet zoo gemakkelijk als de vorige week. De Duitschers zijn veel strenger geworden en vooral de mannelijke personen tusschen 18 en 40 jaar kunnen hunne woonplaats niet meer verlaten. Op enkele punten wordt de grens door Duitsche soldaten bewaakt.

Te Lokeren zijn op het stadhuis een aantal geweren gevonden, afkomstig van de burgerwacht. De Duitschers waren daarover zeer vertoornd en namen vijf der voornaamste ingezetenen, waaronder de waarnemende burgemeester, gevangen. In alle grensgemeenten is thans bekend gemaakt, dat hij, die nog wapens in zijn bezit mocht hebben, verplicht is die onmiddellijk in te leveren.

In de Belgische dorpen begint groot gebrek te komen aan meel, koffie en vooral petroleum. De Duitsche overheid heeft bepaald, dat alle winkels van 's morgens 8 tot 's avonds 7 uur moeten geopend zijn voor verkoop van levensmiddelen.

De Duitschers hebben Dinsdag en Woensdag alle bruggen in België, die toegang geven tot Westelijk Zeeuwsch-Vlaanderen, laten springen.

Het trampersoneel der trams rond Brugge, heeft den dienst neergelegd ; de Duitschers hebben nu zelf mannen op de trams gezet. Verscheidene trams zijn gederailleerd.

Door een schot, vermoedelijk bij ongeluk gelost door een Duitsch soldaat, is te Brugge een vrouw in het been getroffen.

De eigenaars van groote lokalen te Gent, als de Circus, cinema's en dergelijke, hebben van de Duitsche overheid bevel ontvangen, hun lokalen in gereedheid te houden, voor de opneming van Duitsche troepen, die er verwacht worden. Ik verneem uit zeer geloofwaardige bron, dat er 150.000 Duitsche soldaten door Gent zullen komen, op weg naar het front Nieuwpoort—Yperen.

DUITSCHE VERLIEZEN.

In Engelsche bladen wordt gemeld, dat de Duitsche officieele verliezenlijsten 509.000 namen bevatten van gesneuvelden, gewonden en vermisten. De meesten dezer zijn nog van de maanden Augustus en September ; van October zijn er nog slechts weinige bij.

DE PRIESTERS IN HET BISDOM LUIK.

Mgr. Rutten, Bisschop van Luik, heeft in een schrijven aan Mgr. Schrijnen, Bisschop van Roermond, dezen verzocht, de priesters uit het diocees Luik, welke naar het bisdom Roermond zijn gevlucht, mee te deelen, dat zij naar hun post moeten terugkeeren.

NOOD LEERT BIDDEN.

Een veelzeggend bericht komt uit Parijs.

Bij den Uitvaartdienst in de Notre-Dame te Parijs, gehouden voor de gesneuvelden, waren officieel vertegenwoordigd... de President der Fransche Republiek en de ministers van oorlog, marine en binnenlandsche zaken.

Dat is sinds jaren de eerste daad, waardoor officieel de godsdienst erkend wordt.

Het officieele Frankrijk wilde van God noch godsdienst meer hooren; zelfs de naam van God moest zorgvuldig geschrapt worden uit de leerboeken der kinderen.

En nu zendt de Regeering der Republiek officieele vertegenwoordigers naar een godsdienstplechtigheid in de Katholieke Kerk.

Bij groote rampen voelt de mensch zich zoo klein, zoo onmachtig. En dan keert het hart zich gemakkelijk tot den Almachtigen God.

Moge deze houding der Fransche machthebbers geen mooi gebaar zijn, maar een begin van veranderde geestesgesteldheid.

HET AANTAL GEVANGENEN IN DUITSCHLAND.

Tot op 1 November bedroeg het aantal krijgsgevangenen, in de verschillende kampementen in Duitschland ondergebracht :

Franschen : 3138 officieren en 188.618 manschappen.

Russen : 3121 officieren en 185.779 manschappen.

Belgen : 537 officieren en 34907 manschappen.

Engelschen : 417 officieren en 15730 manschappen.

Totaal dus 7213 officieren en 426.034 manschappen.

De krijgsgevangenen op transport zijn hierbij niet inbegrepen.

TEGEN DEN WINTER.

De Duitsche militaire overheid heeft zeer omvangrijke bestellingen bij de houtindustrie gedaan, die van beteekenis zijn voor de aanstaande wintercampagne. In de eerste plaats zijn 5000 onderstukken voor sleden besteld, die moeten dienen voor het transport van proviand, munitie en bagage. Verder zijn besteld meer dan 600.000 stuks tentpalen. Met de uitvoering is men reeds in verscheidene steden, o. a. Keulen, Essen, Hamburg, Berlijn, Elbing, Karlsruhe en Neurenberg, bezig.

DE WINTER.

In Rusland vriest het reede.

De bevroren grond maakt het zoo goed als onmogelijk kuilen voor de gesneuvelden te graven, en reeds zijn talrijke lijken bij de jongste overstroomingen uit de ondiepe graven, waarin zij haastig ter aarde waren besteld, weggespoeld en overal heengedreven.

De dorpelingen maken er melding van, dat een ongewoon groot aantal wolven zich dit jaar in de onmiddellijke nabijheid der dorpen vertoont, en hebben de overheid verzocht, op het gevaarlijke gedierte jacht te maken.

DE NEUTRALITEIT VAN NEDERLAND.

De vrijzinnige Rijksdag-afgevaardigde Gothein bespreekt in de „Vossische Zeitung" de neutraliteit van Holland in de toekomst, en zegt o.a.:

Duitschland heeft absoluut geen aanleiding om te trachten verandering te brengen in zijn huidige verhouding met Holland. Voorzeker er zijn bij ons ook ettelijke „patriotten", die verlangen dat de Rijn van zijn bronnen tot zijn monding een Duitsche rivier zij, maar evenzoo weinig als de Zwitsers zulke enthousiasten ernstig nemen, evenmin moesten de Hollanders dat doen. Een economisch belang bij een nauwere aaneensluiting van Holland aan Duitschland, bestaat er bij ons niet ; integendeel het heeft voor ons in geval van oorlog niet weg te cijferen voordeelen, dat Holland niet tot het Duitsche rijk behoort.

In 1870, toen de destijds overmachtige Fransche vloot de Duitsche havens blokkeerde, was dat voor ons verkeer met de overzeesche neutralen van groote beteekenis ; thans echter was dit van veel geringer beteekenis, omdat Engeland zich in het geheel niet stoort aan de bepalingen van het volkenrecht, en vooral omdat het tegenover de neutrale machten zijn maritiem overwicht op ongehoorde manier laat gelden, waar het dezen voorschrijft hoeveel graan, wol, metaal, minerale olie, enz. zij op haar eigen of op anderer neutrale schepen mogen aanvoeren.

De groote maatschappelijke nadeelen, die de neutrale staten thans ondervinden door die rechtsverkrachting van Engeland, en dat nog het sterkst wel Amerika, zullen aanleiding zijn, dat zij alle hunne koopvaardij maar vooral ook hunne oorlogsvloten, zullen gaan uitbouwen, om tenminste met elkander aangesloten Engeland te dwingen de regelen van het volkenrecht te respecteeren.

En daarmede zal dan ook de neutraliteit van Holland weer een groote waardevermeerdering ondergaan. Holland wil zijn koloniën voor zich behouden ; dat is een gezonde gedachte zoolang het zich sterk genoeg gevoelt ze te beschutten tegen vijandelijke machten ; maar dan zal Holland voortaan ook veel zwaardere lasten ten behoeve van de vloot op zich moeten nemen. Dit vooral met het oog op de roofgierige Japanners, die van hun plannen geen geheim maken.

Maar nogmaals, wij hebben geen maatschappelijk noch politiek belang erbij, Holland tot een nauwere aaneensluiting bij ons op te wekken. Voor ons heeft een neutraal Holland veel meer waarde dan een dat bij ons aangesloten is, en bovendien de heele vraag is er eigenlijk een van Hollandsch belang.

In ons Vaderland.

ONZE OORLOGSLEENING.

Naar wij vernemen heeft het wetsontwerp betreffende de oorlogsleening, reeds den Raad van State bereikt en wordt het ontwerp in den loop der week bij het departement van Financiën terugverwacht. Het ontwerp zal dan spoedig bij de Tweede Kamer worden ingediend.

De „Telegraaf" weet mede te deelen, dat het gedeelte der oorlogsleening, hetwelk bij vrije inschrijving wordt geplaatst, 5 pct. rente zal afwerpen. Mocht echter op die wijze niet de geheele leening worden ondergebracht, dan zal het resteerende gedeelte verkregen worden door gedwongen inschrijvingen, waarvoor in aanmerking zullen komen allen, die in de vermogensbelasting voor minstens f 75.000 zijn aangeslagen. Voor het gedeelte der leening, dat op deze gedwongen wijze wordt geplaatst, zal de rente 4 pct. bedragen.

VERGOEDING WEGENS KOSTWINNERSCHAP.

De minister van oorlog heeft onder dagteekening van 6 dezer het volgende geschreven aan de burgemeesters :

„Daar het zich niet laat aanzien, dat op spoedige demobilisatie van de weermacht mag worden gerekend, en het komende wintertijdperk stellig hoogere uitgaven zal vorderen van de achtergebleven gezinnen der dienstplichtigen, vind ik aanleiding u er op te wijzen, dat u zonder voorafgaande machtiging mijnerzijds bevoegd zijt, het bedrag der aanvankelijk door u toegekende vergoedingen te verhoogen, indien en voor zoover u zulks noodig acht om te voorkomen, dat het den betrokken gezinnen zou komen te ontbreken aan het noodzakelijke voor levensonderhoud.

Onder dit laatste versta ik, zooals u ongetwijfeld bekend is, niet alleen voldoende voedingsmiddelen, doch ook kleeding, vuur, licht en huisvesting. Voorts meen ik er ook de bijdragen aan ziekten- en begrafenisfondsen onder te moeten begrijpen."

Hoewel schier overbodig, zij er niettemin de aandacht op gevestigd, dat de verhoogingen in geen geval aanleiding mogen geven, om de wettelijke maximum-vergoedingsbedragen te overschrijden, en ook, dat de vergoeding nimmer meer mag bedragen dan het verschil tusschen het bedrag, hetwelk de dienstplichtige in het gezin inbracht en hetwelk hij aan het gezin aan eigen levensonderhoud kostte.

BRIEVEN VOOR BELGIE.

Men deelt mede, dat het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, hetwelk zijne tusschenkomst verleent tot het overbrengen van open brieven naar verschillende plaatsen in België, zich door den enormen toevloed van particuliere brieven genoodzaakt ziet zijne tusschenkomst te beperken en zulke brieven voortaan alleen dan aan den koerier van het Departement zal medegeven, wanneer zij slechts korte mededeelingen bevatten van dringenden aard.

Op het adres te vermelden : „Voor België."

MAIS.

Het Nederlandsch Landbouw-comité schrijft het volgende : In sommige bladen zijn mededeelingen gedaan over de door de regeering ter beschikking van het Centraal Bureau uit het Nederlandsch Landbouw-Comité gestelde maïs die niet of niet geheel juist zijn.

Zoo stond hier en daar geschreven, dat slechts 3000 ton mixed maïs was afgestaan, terwijl die hoeveelheid in werkelijkheid 12.000 ton bedraagt, d.i. de geheele hoeveelheid, die de regeering op dit oogenblik hier te lande beschikbaar heeft.

Daarbij heeft de regeering de toezegging gedaan, dat, zoolang nog niet voldoende in den algemeenen voedernood is voorzien, de aan te voeren partijen maïs evenzeer ter beschikking van het Centraal-Bureau zullen worden gesteld.

Verder meenden enkele bladen, dat niet alle veehouders een deel van deze maïs zouden kunnen krijgen. Ook dit is beslist onjuist. Aan allen, die hun bestellingen doen bij een land- of tuinbouworganisatie, onverschillig of zij al dan niet lid zijn van die organisatie, wordt maïs verkocht, mits zij het noodig hebben voor het voederen van eigen vee.

Dat de behoefte aan maïs groot is, blijkt uit de enorme bestellingen, die bij het Centaal bureau inkomen.

Het Centraal Bureau is gevestigd te Rotterdam, Regentessehuis.

UITVOER VAN SPEK VERBODEN ?

Men seint uit Oldenzaal :

Den laatsten tijd werd hier een enorm getal varkens geslacht, waarvan het spek naar Duitschland werd uitgevoerd. Thans is deze uitvoer geheel verboden en aan de grenswacht bevel gegeven, met alle mogelijke middelen te beletten, dat er nog varkensspek over de grenzen wordt gevoerd.

EEN TIJDVERS.

Te Breda is in den gevel van een nieuw gebouwd huis aan het Wilhelminapark, het volgend opschrift aangebracht :

„Nooit is grooter krijg aanschouwd,
Dan toen dit werd gebouwd."

Anno 1914.

MARKTEN.

Dinsdag 17 November.

Osch : vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.
Asten : jaarmarkt.
Dinther : beesten.
Esch : beesten.
St. Oedenrode : jaarmarkt.

Woensdag 18 November.

's-Bosch : paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.
Eersel : beesten.

Scheepvaartberichten.

Ingezonden door

GEBROEDERS SCHEUER,

Expediteurs, Cargadoors.
Rotterdam, Amsterdam, Zaandam.
Harlingen, Londen.

Telegram-Adres: SCHEUER)
Telefoon Nos.: 8113, 8114, 8133) Rotterdam.

Eerstvolgende afvaarten van Rotterdam naar :	
Braila en Galatz	onbekend
Constantinopel	„
Bourgas Varna	„
Bushire, Bussorah, Bagdad en Mohamra	ongeregeld
Colombo, Calcutta en Madras	„
Durban, Delagoa, Baij en Beira	„
Penang, Singapore, Honkong, Yokohama en Kobe	18 Nov.
Batavia, Semarang, Soerabaia en verder Oost-Indië	21 Nov.
Paramaribo en Curaçao	ongeregeld
Buenos-Aires, Montevideo, Rio de Janeiro en Santos	19 Nov.
Londen	elken dag.
Kopenhagen, Christiania, Christiansund en Bergen	1 × p. week.
Glaswow en Leith	2 × p. week.
Hamburg	onbekend.
Antwerpen	elken dag.

Veranderingen voorbehouden.

406e Staatsloterij.

Trekking van 9 Nov. 1914.
Hooge Prijzen.

Prijs van f	15000	No.	17458				
„ „ „	1500	„	10326				
„ „ „	1000	„	4847	7410	8009	12355	15696 19785
„ „ „	400	„	1184	8880	10257		
„ „ „	200	„	3893	9691	14617	18576	
„ „ f	100	„	415	1528	3759	4064	5123 6543 7951 9316 18035 18910 20223

4e Klas. — Trekking 10 Nov.

Prijs van f	1000	No.	3843	9286	11645		
„ „ f	400	„	18770	20571			
„ „ f	200	„	17318				
„ „ f	100	„	5809	6806	7015	9717	11599 14225 18757 19243 19372 20883

5e Klasse. — Trekking van 11 Nov.

Prijs van f	1000	Nov.	6982	7041			
„ „ f	400	„	6915	11375	13663	13859	19178
„ „ f	200	„	1773	6829	20046	20152	
„ „ f	100	„	1514	2279	2387	3072	3786 6896 7285 10037 10973 11649 13489 13931 14043 14488

5a Klasse. — Trekking van 12 Nov.

Prijs van f	25000	No.	20341				
„ „	f 1000	„	668	18580			
„ „ f	400	„	16651				
„ „ f	200	„	11703	11723	13610	15587	
„ „ f	100	„	4999	6481	6579	6758	8698 10389 11774 13753 17870 18046 18388 19758

No. 93 WOENSDAG 18 NOVEMBER 1914 6e JAARGANG

Centraal-Brabant

NIEUWSBLAD VOOR BOXTEL EN OMSTREKEN.

ABONNEMENTSVOORWAARDEN

Dit blad verschijnt iederen WOENSDAG EN ZATERDAG en kost per kwartaal 75 cent. Bij vooruitbetaling voor een geheel jaar f 2.60. — Enkele nummers 5 cent.

Brieven, ingezonden stukken, bijdragen enz. te zenden aan de Uitgevers VAN MOORSEL & VAN DEN BOOGAART te *Boxtel*

ADVERTENTIËN

van 1—5 regels 50 cent, elke regel meer 10 cent. Grootere letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Advertentien waarvan de plaatsing driemaal is opgegeven, worden slechts tweemaal in rekening gebracht. Bij herhaalde plaatsing gunstiger conditiën. Reclames 25 cent per regel. De inzending moet geschieden uiterlijk Dinsdags- en Vrijdagsavonds om 5 uur.

Tot de plaatsing van Advertentiën en Reclames in dit blad is buiten Boxtel uitsluitend gerechtigd Het Algemeen Binnen- en Buitenlandsch Advertentie-Bureau D. Y. ALTA Warmoesstraat 76-80 te Amsterdam, Interc. Teleph. 6229. Rotterdam, Wijnhaven N.Z. 91, Teleph. 7181. 's-Gravenhage, Kettingstraat 21, Teleph. Interc. 5311.

Aan de Vlaamsche kust.

V.

Uit de jongste oorlogsberichten van het Belgische oorlogsterrein hebben we kunnen vernemen, dat er granaten en bommen binnen Yperen zijn gevallen. Ja, in heel korte woorden las ik reeds, dat de stad gebombardeerd was. Wat zal hier weer gebeuren? Zoo het er tot een samentreffen van Duitschers en geallieerden moet komen, dan blijft er mogelijk geen huis overeind. De bevolking zal wel voor 't grootste deel naar elders gevlucht wezen; maar wat zal er van den eigendom worden? En wat van de wereldberoemde gebouwen en kunstschatten, waarnaar men aparte reizen doet uit heel 't beschaafde Europa, ja ver daarbuiten zelfs!

't Is een oude stad Yperen. Ze heeft een bloei gekend, gelijk weinige steden uit de Nederlanden; maar toch ze schijnt voor 't ongeluk geboren te zijn, al had ook tot voor enkele weken niemand gedacht, dat deze „schoone slaapster" op zoo'n vreeselijke manier uit haar rust zou gewekt worden.

Van haar ontstaan af genoot zij de gunst der graven van Vlaanderen en zij nam toe in bloei en welvaart, waarvan de beschrijvingen aan het wonderlijke grenzen. In de twaalfde en dertiende eeuw was Yperen de eerste stad van Vlaanderenland; haar aanzien overtrof verre dat van Brugge en Gent, die eerst in de hoogte kwamen, toen zij begon te kwijnen. Er staat geschreven, dat zij weleer 200.000 inwoners telde; dit getal is zeker overdreven, aangezien men in drie kwartier haar wallen kon omgaan, maar volgens behoorlijke gegevens geschat, moet men toch aan de vijftig-duizend komen, een cijfer, dat heel wat beteekent, als men weet, dat geen enkele stad in de noordelijke Nederlanden op zulk een aantal bogen kon. Yperen was een stad, waar handel en industrie bloeiden. In 1304 kwamen haar groote lakenhallen tot stand een burgerlijk bouwwerk, dat tot nog toe alles overtrof wat er op dat gebied gedurende de middeleeuwen verrezen was.

Maar kort daarna trad het tijdperk van verval reeds in.

De pest van 1347 hield zoo verschrikkelijk huis, dat de menschen als 't ware werden weggemaaid. Welk een indruk deze vreeselijke epidemie maakte, kan ons nog blijken uit de bekende uitdrukking: de dood van Yperen.

De pest was de eerste schrede naar den ondergang, maar verdere rampen zouden niet uitblijven. De Vlaamsche industrie was door allerlei oorzaken aan 't kwijnen geraakt, snel opgekomen, ging zij ook snel aan 't dalen. In 1363 werd zij door de Engelschen en de Gentenaren belegerd en grootendeels verwoest. De vlucht van vele inwoners naar Engeland zette de ontvolking voort, die door de pest was begonnen. Langzaam kwijnde zij weg, zelfs onder 't Bourgondische en Oostenrijksche huis trad geen gunstiger toestand in. En zoo de beeldenstorm als de oorzaak van den 80-jarigen krijg moet beschouwd worden, dan komt Yperen weer voorraan, want Yperen was de eerste groote stad, waar de beeldenstormers hun eerloos werk begonnen, Antwerpen, de tweede.

Alva kwam; de oorlog begon; Spaansche horden en Geuzenbenden hielden er beurtelings huis. Parma heroverde de stad in 1584 en herstelde er de orde; maar hoe vond hij ze? Zij telde nauwelijks 5000 inwoners meer en 't gras groeide op de straten en struiken en struweelen wiessen op het puin der ineengestorte huizen. Na den Munsterschen vrede hielden ook hier de verschrikkingen van den oorlog niet op. In dertig jaar tijds werd zij nog viermaal door de Franschen ingenomen: (1648, 1649, 1658 en 1678). Tot 1715 bleef zij bij Frankrijk ingelijfd. Daarna kwam zij bij de Barière steden, in 1801 verloor zij haar Bisschopszetel en in 1855 hield zij op een vesting te wezen. Een gedeelte van haar vroegere wallen is in een mooie wandelplaats herschapen, die wel eenigszins lijkt op „'t Plantsoen" van Den Bosch.

En zoo ligt Yperen daar stil en eenzaam, maar met nog de schoonste gedenkteekenen uit haar roemrijke dagen. Het wereldverkeer heeft zijn groote banen niet langs hier getrokken; alleen de oorlog maakt er nog zijn linie. En de soldaat van thans ligt weer ongeveer terzelfder plaatse, waar in vroegere eeuwen legers elkaar bekampten. De groote bloei is weg, de wereld is enorm veranderd, maar de strategische opvatting van Yperen heeft zich bij al die lotswisselingen nog maar weinig gewijzigd.

* * *

Yperen telt nog niet heel 20.000 inwoners, 't is wel niet heel veel, maar 't is in vijftig jaar tijds toch nog tamelijk wel vooruitgegaan. Omstreeks het jaar 1860 kwam het niet aan de 16000. Denk nu niet, dat het een weinig beduidend plaatsje is. O, neen! Yperen heeft heelemaal nog 't aanzien van een groote stad, hoe stil het er onder gewone omstandigheden ook moge wezen. Precies stil hebben wij 't er niet gezien, want toen wij er in 't jaar 1912 een bezoek brachten, was 't er kermis en die België kent, weet wat er 'n kermis beteekent. Toch droeg die herrie 't hare bij om ons direct thuis te gevoelen. Helmond en Eindhoven bij kermis is zoowat 't zelfde als Yperen bij zoo'n feestgetij. Je ziet er dezelfde kramen dezelfde spullen, dezelfde bonte massa volk; er wordt zoowat dezelfde lol verkocht, de café's hebben zoowat hetzelfde aanzien, (zeker niet minder), enz.

We hebben alle straten van Yperen doorwandeld, de meeste meer dan eens; we zijn er ook 'n heele poos stil geweest en we hebben ons verbaasd over zooveel antieks en schoons als hier nog bewaard is.

Honderden en honderden oude gevels de eene al mooier dan de andere zijn hier nog te zien. We zijn geen straat doorgewandeld, of we troffen er soms tien en meer naast elkaar. Een kleine honderd jaar geleden was de stad oneindig schooner, al zag ze er ook minder verzorgd uit. Het gemeentebestuur van toen heeft eigenlijk heel wat schuld, dat zooveel schoons verdwenen is. In 1823 nam de raad een besluit, waarbij hij subsidie toekende aan, die hun oude huizen afbraken en ze door nieuwe (smakelooze) vervingen! De latere regenten hebben zich heel anders betoond en zoover als zij konden, hebben zij behouden, wat te behouden was en laten restaureeren met kunst en pieteit.

* * *

Het meest beroemde en bekende gebouw van Yperen is de meer genoemde Hal, die in grootte en architectonische schoonheid alle wereldlijke gebouwen uit de middeleeuwen overtreft. Men spreekt gewoonlijk van de Ypersche Hallen en bedoelt het heele complex, dat bestaat uit de Lakenhal, het Belfort, het Nieuwwerck, de Schepenzaal de zaal der zeven-en-twintig en het stadhuis.

Aan dat reuzenwerk werd begonnen in 1200 en eerst in 1304 was het voltooid. Het diende het gilde der lakenfabrikanten tot entrepot, tot markt, etc. en er heerschte gedurende de week een buitengewone drukte; verschillende talen kon men er hooren spreken. Om zich een denkbeeld te kunnen vormen van de grootte der Hal, dient men te weten, dat zij aan de zijde der Markt een lengte heeft van 132 M. en de plek gronds, waarop ze gebouwd is 'n oppervlakte beslaat van ongeveer 75 aree, d. i. zoowat 5 loopense. Als ik me niet ten zeerste vergis, dan bevinden zich in den voorgevel (tusschen kolommen en beelden) honderd schoone gotische ramen.

Dat kolossale gebouw mist natuurlijk op den dag van vandaag zoowat heelemaal zijn doel. Alleen een paar uren per week heerscht er nog eenige drukte, van wege den boterhandel, waarvan Yperen 't middelpunt is. Wij hebben er bij ons bezoek ook eenige vrouwtjes met groenten en aardappels zien zitten, en als ik me niet vergis dan stonden er ook een paar kraampjes en eenige kruiwagens.

Een gedeelte heeft nog speciaal 't aanzien van 'n overdekte markthal. Waar de Markt te Yperen eigenlijk voor dient — dat snap ik niet goed. De hal is ruim genoeg om al wat er aangevoerd wordt, te bergen. En, gelijk ik zeide, zooveel gaat er niet om in de doode stad. Dat marktplein is daarbij nog heel wat grooter dan dat van Den Bosch, Eindhoven en Helmond samen.

VI.

Onder de vele schoone kerken van Belgenland telt de St. Maarten van Yperen mee. Zij dagteekent uit de dertiende eeuw, is grootendeels opgetrokken in zuiver gotischen stijl, heeft een lengte van over de 90 M. en rust tegen een zwaren fraaien toren, uit het midden der 15de eeuw. De kerk bevat inwendig massa's kostbare schilderijen, beeldhouwwerk en altaren uit den renaissance-tijd en maakt een overweldigenden indruk door haar schoonheid en door haar ruimte. Onder de schilderijen verdient zeker vermelding het tableau in 't hoofdaltaar. De Hemelvaart van Maria, door Luca Giordano (1632—1705). Voor den Nederlander zijn er aan deze kerk herinneringen verbonden, waarvan ik er hier een paar aanstip. Ginds staat de graftombe van Maarten Boudewijns uit Riethoven geboortig, de eerste bisschop der stad en in onze historie bekend als Rythovius. Hem is de treurige maar verheven taak ten deel gevallen de ongelukkige graven van Egmond en Hoorne ter dood voor te bereiden. Wat verder ligt de grafsteen van Bisschop Willem Herincx, een Helmonder van geboorte en vlak daarbij een eenvoudige steen met het jaartal 1638. Daar is 't graf van den befaamden Yperschen bisschop Cornelis Jansen, wiens „Augustinus" de oorsprong werd van de scheuring in de kerk, die men nog heden ten dage met den naam van Jansenisme aanduidt.

Een der schoonste grafmonumenten is de tombe van den Bisschop De Vischer uit de 18e eeuw.

Yperen bezit behalve de Kathedraal nog eenige andere kerken, waaronder de St. Pieter en de St. Jacob de voornaamste zijn.

De St. Pieter dankt haar ontstaan aan Robert den Friesch en dagteekent van 1073. Zij heeft in den loop der tijden veel veranderingen ondergaan, maar haar eenvoudig mooi Romaansch portaal is nog bewaard. Evenals de St. Maarten prijkt zij met een zwaren toren.

* * *

Te Yperen kun je je eigenlijk niet wenden of keeren, of je ontdekt mooie gevels uit de 15e, 16e 17e eeuw, die nog steeds getuigenis afleggen van den rang, welke de stad eenmaal in Vlaanderenland innam.

Een van de mooiste gevels merken wij op aan de Vleeschhal, die uit de 13e eeuw dagteekent en thans nog dient, waarvoor ze toen diende. Alleen de zalen der 1e verdieping heeft men tot museum ingericht, dat men aan de achterzijde van 't gebouw langs een trap bereikt. Die achterzijde vormt met de omgeving een zeer mooi hoekje van Yperen.

't Museum is niet erg groot, maar 't is een bezoek waard, hoor.

't Bevat van ieders en van elks; 't is 'n museum van schilderijen, antiquiteiten, curiositeiten, etc. Men vindt er oude en meer moderne schilderstukken. Er zijn er van Rubens, Thomas van Thulden, Titiaan, Jordaens, Van Breughel, Verhoecboven, van Dijck, en andere. Maar, laten we zeggen, gelijk het is, enkele zien er uit, of ze pas voor enkele weken, 'n uitdragerswinkel verlaten hebben; dat ze 'n beetje „opgehaald" werden, was wel noodig.

't Museum is eigenlijk voor 't geen er ten toon staat, veels te klein; alles staat er, ja nogal wel, maar zonder orde; de schilderijen schijnen net gehangen te zijn, gelijk het viel en zonder met verlichting rekening te houden. Dan is er geen catalogus en als je vraagt om inlichtingen, dan merk je, dat je van de explicatie niet veel wijzer zult worden. De stad zoekt al sinds lang naar een betere localiteit, „on tout sera mieux exposé et classé", — alles best... maar wat moet men toch met die groote hal doen waarvan de bovenzalen een oppervlakte hebben van bijna 3000 vierk. Meter. Om nog eens even iets op te merken. Wie de hal bezocht, zal wel niet verzuimen eens een kijkje te nemen, in 't zoogenaamde „Nieuwwerck"; vooral is hier merkwaardig, de zaal van den burgemeester en de schepenzaal; in gansch Nederland vin je zooiets beslist niet.

* * *

Van Yperen kun je zooveel schrijven als je wilt; desnoods wel 'n heel boek, want het aantal merkwaardige gebouwen is er, 'k zou haast zeggen, legio. Er zijn o. a. ook nog particulieren, die een museum in hun huis bezitten.

Wij hebben een bezoek gebracht aan 't „Hôtel Merghelynck, dat dagteekent uit 1774 en geheel op zijn achttiende eeuwsch is gebouwd en ingericht. Het bezit 7 kamers met gebeeldhouwde lambrizeeringen. Het gansche hotel van de keuken tot de zolder, (t bevat zoowat 30 zalen en kamertjes) is nog geheel gedecoreerd met goed uit de 18e eeuw. Een Fransch schrijver raakte bij 't bezoek zoo in vervoering, dat hij uitriep: „Het Museum Merghelynck is de verwezenlijking van den terugkeer tot het schitterende tijdperk van die schoone Koninklijke stijlen."

Wonderschoon is het zoogenaamde Huis der Tempeliers, 't dagteekent uit denzelfden tijd als de groote Hal, en t was allengskens afgedaald tot brouwerij. In 1897 kocht het de Staat, ze deed het gebouw restaureeren en richtte het in tot postkantoor. Een eindje verder heb je den zoogenaamden Lombard, uit een oogpunt van bouwkunst alweer zeer interessant.

Er is echter geen beginnen aan om al wat te Yperen op 't gebied van architectuur van belang is, te beschrij-

kon blijven voortgaan, op den weg dier hooge milddadigheid. Daarin verzocht men ook de bescherming van den regeerenden Vorst, teneinde niet te zien gebeuren, dat, volgens voorgestelde plannen, het Godshuis bij eenig ander gesticht zou worden ingelijfd. Wat er van zij, een ordonnantie van Albertus en Isabella, van den 9 September 1617 gedagteekend, bepaalde, dat het Godshuis van Postel geen verandering zou ondergaan, en de kloosterlingen, op „hetten" Donderdag vóór Vastenavond en op Witten Donderdag vóór Paschen, een uitdeeling zouden doen van koren en brood. Een tweede ordonnantie beval aan de wethouders der omliggende dorpen, het getal der behoeftigen op te geven, teneinde aan elk in het bijzonder, het deelbrood (Prove) te doen geworden.

Eenige dorpen weigerden aan deze wijze van uitdeeling hunne toestemming te geven, en derzelver behoeftigen, opgeruid door kwaadwilligen, begaven zich naar het Godshuis, om er in persoon hun aandeel te ontvangen.

Ongeveer drieduizend menschen verdrongen elkander dien dag voor het Godshuis. Het gedrang, de wanorde en de baldadigheid der menigte was zoo groot, dat de kloosterlingen besloten, voortaan aan elke gemeente de bepaalde Prove af te zenden. Ook Bladel verkreeg zijn aandeel; doch wij hebben reeds gezien, op welke wijze die liefdegift aldaar werd ontvangen. De kar werd er letterlijk geplunderd en de voerman en de pater, die haar vergezelden, werden onder de wreedste bedreigingen, naar Postel teruggegeven.

Wordt vervolgd.

FEUILLETON.

Met den helm geboren.

Verhaal uit den Spaanschen tijd.

29)

— Wij gaan dan den boel in de war brengen, ging Terus voort, en dat kennen wij van ouds; en van de wanorde gebruik maken, is niet moeilijk. Terwijl eenigen hier of daar een schuur in brand steken, terwijl anderen de glazen inslaan, of den wijnkelder plunderen, zullen wij onze zaken wel afdoen. Ik ken het Godshuis van boven tot onder. Men behoeft mij slechts te volgen, en ik zal u geleiden naar een klein kamertje, onder het dak, dat, zoo men mij heeft verzekerd, gevuld is met gansche vaten louter zilvergeld en dukaten!

Bruno en Kaat weerhielden een gil van verbazing.

Dit alles doen wij even gemakkelijk als ik het u zeg, vervolgde Terus; de omstandigheden zullen ons buitengewoon gunstig zijn, want het volk is verbitterd tegen het Godshuis.

— En geen wonder, viel hem Kaat in de rede; waarom moeten zij de Prove verminderen? de Prove behoort aan de armen, aan ons!

— Kom, kom, zeide Terus; wat scheelt ons de Prove? Daar zit de knoop niet.

— Wel gezegd, Terus, zei Bruno; neen, daar zit de knoop niet.

— Wel, wel, mompelde Kaat; een kamer met goud en zilver gevuld!

Wolke gierigaards! En te denken dat wij, eerlijke lieden zoo arm zijn!

— Na regen komt zonneschijn, zei Terus; laat mij dat varken eens in t zout leggen, en ik geloof dat u de hammen wel zullen bevallen.

Bruno wreef zich in de handen van voldoening en sprak:

— Kaatje, dan laten wij ons huis opwitten, de ruiten inzetten, de deur verven, en leggen een nieuw pannen dak.

— En dan voortaan, zei Kaat spottend; als ouderwetsche brave christenmenschen geleefd.

— En ik, zei Terus, verlaat voor altijd ons oud grondgebied, en ga naar 't buitenland.

— Zijt gij dan bang? vroeg de Zwarte.

— Wie durft er een Hellenender aanraken? vroeg Bruno.

Terus schudde ongeduldig met het hoofd:

— Ik voor mij geloof, dat het binnen kort hier niet pluis gaat worden; zie, dat geloof ik.

— Ha, ha! lachten Bruno en zijn Zwarte wederhelft.

— Lacht zoo veel gij wilt, ging hij voort; er is mij daar iets door het oor gevlogen van een nieuwen Drossaard, die eerstdaags hier in de streek in zijn ambt gaat treden.

— Een nieuwe Drossaard? vroeg Bruno; sapperdonders! dien...

— Dien wij even bang zullen maken als de Dingbank, viel de vrouw hem in de rede.

— Dat zal hier van afhangen, of de toekomende Drossaard een hart achter zijn ribben heeft liggen.

— Pt... spotten Bruno en zijn onverschrokken wederhelft.

— Mogelijk bedrieg ik mij; des te beter, hernam Terus, zonder op hunne bewegingen acht te slaan; maar dat er roet in de melk valt, geloof ik vast en ik voor mij ga met terstond, indien onze Postelsche tocht gunstig afloopt, onder de bescherming stellen der Bataafsche Republiek. Wilt gij liever de kans afwachten en aan een Spaansche galg hangen, blijft dan.

— De Boschenaar heeft in alles een zwaar hoofd, lachte de Zwarte.

De vreemdeling, wien wij aan de deur verlaten hebben, had het gesprek der beruchte stroopers van voor tot achter afgeluisterd. Langzaam richtte hij zich tegen den muur omhoog; zijn oogen vonkelden in zijn hoofd, zijn hart klopte geweldig, en zijn dagge trilde in zijne vuist.

— Waarom niet terstond de hut omringd? dacht hij bij zich zelven, en met dat schuim een einde gemaakt? Niets gemakkelijker... maar stil! hoor ik daar in de verte geen gerucht? Hiermede schoof hij, zich buigend, langs het krenpelhout en was in eenige seconden in het mastbosch, dat hij zoo even verlaten had.

— Daar zijn er eenigen, fluisterde hij de mannen, die er stonden te wachten, in het oor, volgens het gesprek te oordeelen, waren zij met hun drieën.

Neen, 't is 't oogenblik niet om hen op 't lijf te vallen; doch weest verzekerd, dat zij allen in 't net vliegen.

Het gedruisch, dat de vreemdeling in de verte had gehoord, naderde.

— Laat ons heengaan, fluisterde hij, 't is bijna of er verscheidene mannen naar het gehucht komen, lange hier; 't is geen zaak de kerels in 't gezicht te loopen.

Daarop verdween hij met zijn mannen in de richting van het dorp.

XIII.

DE NIEUWE DROSSAARD.

Wij achten het noodig, hier den lezer nog eenige verklaringen te geven, aangaande den twist, welke te Bladel, op het marktplein, bij de uitdeeling van brood, en waarvan wij in het XIe hoofdstuk gesproken hebben, heeft plaats gehad. Deze verkringen zijn onontbeerlijk, om eenige gebeurtenissen, welke in ons verhaal gaan voorkomen, in verband te brengen.

Het Godshuis, later Abdij van Postel, was in dien tijd een dier menigvuldige gestichten wier bestaan om zoo te zeggen uitsluitend aan de noodlijdende klas was toegewijd. Het was daar, dat men de arme reizigers ontving en huisvestte, en aan de behoeftigen der omliggende dorpen, voedsel, kleederen en geld uitdeelde.

Een onzer oude schrijvers spreekt van niet minder dan vierduizend armen, welke zich somtijds, op een enkelen dag, aan het Godshuis aanboden; en niemand verliet hetzelve, of hij was voldaan over de menschlievendheid der priesters van Postel. Geen wonder dan ook dat het liefdadig gesticht den naam van „Celeberrimum Hospitale" verkreeg.

Echter blijkt uit een smeekschrift, hetwelk de kloosterlingen, in het jaar 1600, aan den koning van Spanje indienden, dat het gesticht met moeite

ven. Als de oorlog voorbij is, breng dan eens een bezoek aan deze oude stad. ten minste als de gelegenheid zich voordoet en ge minnaar van kunst en antiquiteiten zijt. Bezoek dan wat ik in deze artikelen aantekende, maak dan ook eens een wandeling over de vroegere wallen, kijk dan ook eens de Gildenhuizen, 't Huis Biebuyck, de Kastelenie, de Huizen in de Meenensche straat, 't oude Hotel van Gent, het St. Godelieva-gasthuis, 't Hospice Belle, enz.,enz., ja er is te veel om op te noemen. Van weinig steden, die ik bezocht heb ik aangenamer indrukken bewaard dan van Yperen. En geen gevoel van verlatenheid heeft me overmeesterd in deze wel eens genoemd „doode stad."

Nu is het waar, wij hebben Yperen gezien, toen 't er kermis was en er 'n vriendelijke oogetzon haar stralen over uitgoot, Dr. Felix Rutten vertoefde er verleden jaar tijdens de donkere dagen voor Kerstmis. Dreigende wolken zag hij over den toren van Hal en Kathedraal trekken, stilte lag er in de straten en over de middeleeuwsche gebouwen en, toen hij voor De Maasbode zijn reisschetsen schreef, dacht hij al maar door aan 't 1e vers uit de klaagliederen: „Hoe ligt die eertijds zoó volkrijke stad thans zóó eenzaam en verlaten! Daarbij zweefden hem voor den geest de aanhef uit Schaepman's Aya Sophia.

Daar vaart langs heel de wereld
Een woeste doodsorkaan,
De scheppingen der menschen
Zij worden en vergaan.

De „narichten", welke wij van den huidigen toestand van Yperen hebben, zijn niet erg volledig. Laten we hopen dat er de toestand minder vreeselijk is dan vermoed wordt.

H. N. OUWERLING.

Z.H. Paus Benedictus XV en de Oorlog.

Z. H. Paus Benedictus XV, heeft een encycliek tot de bisschoppen der Katholieke wereld gericht.

In deze encycliek zegt Z. H. eerst, dat, toen Hij den stoel van St. Petrus beklom, Hij een gevoel van smart ondervond over den treurigen toestand, waarin de burgerlijke maatschappij zich op het oogenblik bevindt en tevens een gevoel van vreugde over den toestand, waarin Zijn Voorganger het bestuur der Kerk aan hem overdroeg.

De encycliek motiveert uitvoerig deze twee gevoelens, terwijl zij, wat het eerste betrft, wijst op den verschrikkelijken oorlog, welke er thans woedt en in het algemeen op den strijd der geesten tusschen de menschen.

De Paus geeft als de vier voornaamste oorzaken daarvan aan: 1o. Het gebrek aan oprechte onderlinge liefde tusschen de menschen; 2o. De miskenning van het gezag; 3o. De onrechtvaardigheid in de verhoudingen tusschen de verschillende klassen van burgers; 4o. Het feit, dat het stoffelijk goed het eenige doel geworden is van de werkzaamheid des menschen.

Na den gunstigen toestand der Kerk te hebben nagegaan en het groote terrein te hebben onderzocht, dat nog voor Haar werkzaamheid openligt, besluit de Paus met den vurigen wensch, dat de vrede moge terugkeeren; de vrede voor de natie's, die er onwaardeerbare weldaden in zullen vinden, de vrede voor de Kerk, die daarin de vrijheid zal vinden, waaraan Zij behoefte heeft, alsook het einde van den abnormalen toestand, waarin zich heden ten dage de Plaatsbekleeder van Christus bevindt en waartegenover de Paus, Zijn heilige plichten vervullende. de protesten Zijner Voorgangers hernieuwt.

Voor deze doeleinden beveelt Z. H. het gebed aan tot den God des vredes, onder tusschenkomst van de Allerheiligste Maagd.

Hoe de H. Vader leeft.

Naar de „Tijd" verneemt, heeft Z. H. Paus Benedictus XV in het Vaticaan dezelfde vertrekken op de derde verdieping in gebruik genomen, welke Z. H. Paus Pius X z.g. bewoonde. De buitendeur, die naar de Loggia voert, blijft gesloten, de toegang binnen leidt over een ijzeren wenteltrap, beginnende bij de tweede verdieping achter de ontvangkamers. De particuliere vertrekken bestaan uit vier eenvoudig-deftig gemeubileerde kamers: een voorkamer, de ontvangzaal, de eetzaal en de slaapkamer. De geheele overige reeks vertrekken, welke daarbij aansluiten, is voorloopig onbewoond; vermoedelijk worden verscheidene dezer kamers ingericht tot woning voor den dienstdoenden geheim-kamerheer, Mgr. Migone.

De H. Vader staat zeer vroeg op: des zomers en des winters om 5 uur. Dan kleedt Z. H. zich, geholpen door zijn kamerdienaar, Mariano Fagiano. Deze dient reeds lang zijn meester getrouw, en al vanaf den tijd, dat Mgr. Della Chiesa substituut-Staatssecrtaris was. De tot nu toe gebruikelijke kleeding der kamerdienaars, een lange violette toog met roode mouwopslagen, is door Paus Benedictus XV afgeschaft. Mariano bedient in zwarten rok met witte passementen, en voor de Scopmi Segreti, die de mindere diensten in de pauselijke vertrekken verrichten, is in de plaats der soutane, de uniform van laken ingevoerd.

Precies om zes uur begeeft de H. Vader zich naar zijn particuliere kapel op de tweede verdieping, waar Z. H. met assistentie van een der leden van de hofhouding, Mgr. Bianchi of Mgr. Gianni, het H. Misoffer opdraagt. Gewoonlijk is er dan een of ander familielid of een bevoorrechte persoon tegenwoordig, om uit de hand van Christus Stedehouder de H. Communie te ontvangen. Nadat de Paus nog een H. Mis van dankzegging heeft bijgewoond, gebruikt hij het ontbijt en brengt daarna eenigen tijd in breviergebed door. Om even na achten zit hij reeds in den leuningstoel van zijn privaatbockorij, om de gewichtigste der ingekomen correspondentie zelf te lezen. Het is hetzelfde verrek op de tweede verdieping, waarin Paus Pius X zijn bijzondere audiëntie gaf.

Om 9 uur laat de kardinaal-staatssecretaris zich hier aandienen. Nadat deze zijn mededeelingen heeft gedaan, welke meestal een uur in beslag nemen, beginnen de particuliere audiënties. Paus Benedictus heeft op voorbeeld van Paus Leo XIII de anticamera weer laten inrichten, d.w.z. in de drie voorzalen, welke naar de eigenlijke ontvangkamers voeren, houden de pauselijke gendarmen wacht: een piket Palatijnsche garden onder bevel van een officier en een piket edelwachten voor den eeredienst.

De volgende geestelijke kamerheeren, die het grootste vertrouwen des Pausen genieten, heeft Z. H. in hun ambt bevestigd: Mgr. Caccia-Dominioni, schenker, en Mgr. graaf Arborio Mella di St. Elia, gezantschapssecretaris. Voorts benoemde hij: Mgr. Migone, met wien hij reeds vroeger vriendschapsbetrekkingen onderhield én die hem als secretaris naar Bologna vergezelde, en Mgr. Rudolf Gerlach uit Beieren, kleederenbewaarder, met wien de Paus ongeveer veertien jaar geleden op de adellijke priester-academie kennis maakte.

Na de particuliere audiënties leidt de Maestro di Camera, Mgr. de Zamper, den H. Vader door de reeks pronkkamers, waar religieuzen met haar leerlingen, geestelijken met hun eerste communicanten, of vormelingen-deputaties uit het aartsdiocees Genua of Bologna enz. zijn zegen afwachten. Van buitenlandsch of pelgrims bezoek is in dezen oorlogstijd geen sprake.

Tegen half twee gebruikt Z. H. het middagmaal en, naar het voorbeeld van Paus Leo XIII, geheel alleen, waarbij zijn kamerdienaar hem bedient. Dit is de eenige tijd, welke den Paus overblijft om zich met zijn broeder, den admiraal, of met een ander familielid te onderhouden. Alle andere uren van den dag zijn bezet.

Na het middagmaal trekt de Paus zich terug voor het gebed, en tegen 3 uur maakt hij, wanneer het weer het toelaat, een rijtoer in den tuin van het Vaticaan. Om vier uur beginnen wederom de bezoeken, die soms tot 9 uur 's avonds voortduren. Eerst na het avondeten vindt de Paus tijd, aan zijn eigen aangelegenheden te denken. Te middernacht staakt Z. H. den arbeid, om zich ter ruste te leggen. Daar hij gewoon is alles zelf te doen, heeft hij terstond na zijn verkiezing eigenhandig de telegram formulieren ingevuld, waarbij hij zijn verheffing op den Stoel van Petrus aan de gekroonde hoofden mededeelde. Met het schrijven van autogrammen gaat hij evenwel spaarzamer om dan zijn voorganger. Den kamerheeren is ten zeerste op het hart gedrukt er op te letten, dat niemand, die in audiëntie wordt ontvangen, onder zijn kleed of soutane een verzoekschrift of plaat verbergt, waarvoor hij naar de handteekening van den Paus solliciteert.

Algemeen Overzicht van den Oorlog.

Of het ligt aan de slechte weersgesteldheid of aan iets anders, dat valt niet uit te maken, maar zeker is, dat het den Duitschers in het laatste hoekje van België nu juist niet voor den wind gaat.

De stand van zaken is sedert ons vorig overzicht zoo goed als niet gewijzigd, hetgeen dus zeggen wil, dat de Duitschers er nog altijd niet in geslaagd zijn, om de verovering van Dixmuiden productief te maken. Integendeel, het schijnt, dat het eerste begin van een pogen tot uitvoering daarvan door de verbondenen voor goed afgewezen is, doordat, volgens het laatste Fransche communiqué, de Duitsche troepen, die er in geslaagd waren het Yserkanaal over te steken, nu geheel naar den overkant zijn teruggedrongen Daarmede is de tactische beteekenis van de bezetting der puinenstad, die in de Duitsche persreeds tot zooveel hoopvolle verwachtingen aanleiding gegeven had, tot een zeer geringen omvang teruggebracht.

Van den anderen kant hebben ook de verbondenen geen verdere voordeelen weten te behalen dan zuiver defensieve, als hoedanig wij ook het terugdringen van de Duitschers over de Yser te beschouwen hebben, zoodat nu al ruim een maand het gevecht „aan de Yser" voortduurt, zonder dat een van beide partijen 'n beslissend voordeel heeft weten te behalen, ondanks de ontstellende offers aan menschenlevens, die men van Duitsche zijde er voor over heeft gehad, om hier door te breken en van de zijde der verbondenen om de Duitsche troepen achteruit te werpen.

Als een wisselend tij was de ontwikkeling van den slag, nu eens de opstuwende vloed van een zegepraal, dan weer de ebbe van een echec, maar de gemiddelde stand bleef onveranderd en ongewijzigd... Wie zal zeggen tot hoelang nog en wie kan vermoeden, welke factoren en invloeden ten slotte den doorslag zullen geven.

't Is in de laatste dagen weer opvallend stil. Zou het weer de stilte zijn die den storm vooraf gaat?

* * *

Op het Oostelijk oorlogsterrein is de nieuwe groote strijd tusschen de opdringende Russische troepenmassa's en de Duitsch-Oostenrijksche legers met volle kracht begonnen, en op verschillende punten van het geweldige front zijn reeds bloedige en gedeeltelijk beslissende gevechten geleverd.

Een Russisch communiqué schildert de moeilijkheden waaronder de opmarsch van de Russische troepen aan de overzijde van de Weichsel heeft plaats gehad. Maar tevens kan men daaruit ook opmaken, dat de terugtocht van de Duitschers gehee in strategische orde is geschied. Zij hebben zich den tijd gegund om alles te vernielen en uit den weg te ruimen, waarvan de vijand zich zou kunnen bedienen om zijn opmarsch te bespo digen, en zoo hebben zij er tevens voor gezorgd dat, wanneer zij opnieuw zouden stand houden, zij een vijandelijke legermacht tegenover zich zouden vinden, die door de moeilijke „achtervolging" dermate zou zijn uitgeput, da een tegenhouden niet moeilijk zou zijn

Volgens het Duitsche communiqué zijn de Duitsche en Russische troepen op drie plaatsen met elkaar slaags geweest, ten Zuiden van Stallupoenen, waar de Russen „teruggedrongen" zouden zijn, bij Soldau, waar hun opmarsch gestuit en eindelijk tusschen Lipno en Wloclawek, waar de beslissing behaald zou wezen en 28.000 man gevangen en een groote hoeveelheid materiaal buitgemaakt zou zijn. Op dit deel van de lint zouden de Russen teruggeworpen zijn tot Plotsk en tot voorbij Kutno.

De opmarsch der Russen naar Thorn dat zij al bedenkelijk dicht begonnen te naderen en waarvoor blijkbaar de grensbevolking zoo bangst reeds werd, dat krachtige proclamaties als die van den landraad van het district Marienwerden noodig waren, is dus tegengehouden. In het jongste Russische communiqué wordt dat, zij het niet direct, toegegeven, want het verluidt daarin, dat nieuwe gevechten gaande zijn op de linie Plotsk-Lent-kobiza-Unejew. De beide laatsgenoemde plaatsjes liggen in Zuid-Oostelijke richting van Plotsk (Ploock) iets verder dan Kutno.

De Russen erkennen dus zijdelings, dat zij inderdaad tot op de in het Duitsch communiqué gegeven lijn zijn teruggeslagen.

Zijn op de aangegeven nieuwe linie nu inderdaad echter weer nieuwe gevechten aan den gang, dan zou dat er op wijzen, dat de Russen ook op dit punt niet beslissend geslagen zijn, maar nog tegenstand blijven bieden en pogen om zich van het geleden echec te herstellen. Ook in het geval van een totale nederlaag op dit deel van de linie, heeft men echter niet aan een den geheelen strijd beslissende zegepraal van de Duitsche wapens te denken, daar een voordeel op een ander punt behaald de vruchten van de Duitsche overwinning voor Thorn kan neutraliseeren. En hierbij heeft men te bedenken, dat het gebied van de Masoerische Meren met de spoedig te verwachten vorst en bevriezing voor de Russische drommen een veel geschikter terrein voor den strijd zal aanbieden dan dit in Augustus het geval was, zoodat ook in Oost-Pruisen belangrijke gevechten nog te wachten zijn.

Men heeft dus hier de ontwikkeling van de gebeurtenissen met spanning tegemoet te zien.

* * *

Meer dan ooit hebben we thans onze aandacht te vestigen op het gevechtsterrein in Polen, omdat de uitslag alhier beslist den grooten doorslag moet geven aan den heelen oorlog.

In den laatsten tijd zijn op het Westelijk oorlogsterrein geen veranderingen van beteekenis voorgevallen. De val van Antwerpen werd gevolgd door den opmarsch van de Duitschers naar de Belgische zeekust. Zij wendden zich daarop naar het Zuidwesten, maar aan de Yser brachten hen de bondgenooten tot staan. Daarmee was het front van de zee tot de Vogezen gesloten en begon het tijdperk van licht golven over eenige kilometers, of afknabbelen over een paar honderd meter.

Toch is de belangstelling van het publiek voor dezen positiestrijd zeker niet geringer dan voor den strijd op het Poolsche oorlogsterrein, enkel omdat deze zooveel verderweg geschiedt. En toch hangt het lot van Europa aan den uitslag van dien strijd in Polen. Bij de grenzen tusschen Rusland en en Duitschland en Oostenrijk wordt immers het lot van Duitschland en van Oosteurijk beslist, en niet minder dat van Frankrijk.

Immers, weten de Russen hier zoo op te dringen, dat zij Duitschland in het hart bedreigen, dan mag men verwachten, dat, zooal de Duitschers niet tot vrede worden gedwongen, zij toch alle beschikbare krachten moeten samentrekken voor de verdediging van den dan gevaarlijksten vijand, wat op het Westelijk oorlogsterrein belangrijke gevolgen ten voordeele van de Franschen en Engelschen tengevolge kan hebben.

* * *

Het succesvol oprukken van de Oostenrijksche troepen in Servië, de gelukkige afleider, die de Oostenrijksche autoriteiten hebben voor de kwade stemming, die het verloop der feiten in Galicië zou kunnen doen ontstaan, wordt krachtig voortgezet. Niet alleen moeten zij den sleutel van de zoo belangrijke vijandelijke positie Valjevo in handen hebben, maar bovendien zouden ze ook Obrenovac, een der groote steunpunten van het Servische leger stormenderhand hebben ingenomen. De voortzetting van de strafexpeditie naar Nisj zal intusschen nog wel eenige moeilijkheden met zich brengen, daar tot dusverre nog slechts de meest Noord-Westelijke hoek van Servië in handen van de wrekende Oostenrijksche troepen is.

* * *

De berichten over de Russisch-Turksche gevechten spreken elkaar lijnrecht tegen, zoodat het onmogelijk is hieruit eene conclusie te trekken.

Daar de Turken echter ook al Engelsche troepen hebben ontmoet, waarbij de laatsten blijkbaar in het voordeel bleven, en de prediking van den Heiligen Oorlog ook niet algemeen succes heeft gehad, zal Turkije op den duur wellicht ook een harde noot te kraken krijgen.

DE STRIJD IN BELGIE EN FRANKRIJK.

Heel veel bijzonderheden zijn er sinds onze laatste telegrafische berichten niet. 't Is uiterst slecht weer, en hoewel strijd toch wordt doorgezet, wordt er met minder hevigheid gevochten.

Volgens een Belgisch legerbericht is Zaterdag een Duitsche aanval tegen het groote bruggehoofd van Nieuwpoort mislukt en is het Duitsche offensief bij Yperen tot staan gebracht.

Het Duitsche bericht spreekt van langzame vorderingen. Door het regenachtig en stormachtig weer verminderden de gevechten. Bij Rijssel en Berry-au-Bac krijgen de Franschen weer klappen terwijl de Duitschers beweren in Argonne goede vorderingen te maken

Het officieele Fransche communiqué Zondagavond luidde als volgt:

Het belangrijkste voorval van den dag van gisteren is het terugwerpen van den vijand op den rechteroever van het Yser-kanaal. Het gedeelte van den linkeroever, dat de Duitschers nog bezet hielden, is nu geheel ontruimd.

Ten zuiden van Bixschoote hebben wij een klein bosch heroverd, dat bij een nachtelijken aanval was verloren gegaan. Aan het einde van den dag beproefde de vijand ten zuiden van Yperen zonder succes een aanval.

De volgende telegrafische berichten kwamen sindsdien in.

PARIJS, 16 November. Officicele kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Nieuwe inundaties hebben het ondergeloopen terrein uitgebreid tot vijf K.M. benoorden Bixschoote.

De pogingen der Duitschers om tusschen Dixmuiden en Bixschoote over het Yserkanaal te komen, zijn verijdeld Daarbij is een Duitsch regiment geheel vernietigd.

BERLIJN, 16 November. (Officieel.) Kennisgeving van hedenochtend uit het groote hoofdkwartier:

Op het westelijke oorlogsterrein is gisteren ingevolge den storm, die met sneeuwjacht gepaard ging, de activiteit van beide partijen slechts gering geweest.

In Vlaanderen is ons aanvallend optreden langzaam gevorderd, in het Argonnewoud hebben wij enkele belangrijke successen behaald.

PARIJS, 16 Nov. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De toestand onderging geen verandering.

BERLIJN, 17 Nov. Ambtelijke mededeeling van hedenmorgen uit het grooto hoofdkwartier:

Ook de dag van gisteren verliep op het westelijk oorlogsterrein over 't algemeen op rustige wijze.

Ten zuiden van Verdun en ten noordoosten van Cirey hebben de Franschen zonder succes aangevallen.

* * *

VAN HET OOSTELIJK FRONT.

BERLIJN, 15 November. (Officieel.) Kennisgeving van vanochtend uit het groote hoofdkwartier:

Gisteren hebben onze troepen in Oost-Pruisen den vijand uit de streek ten zuiden van Stallupönen teruggeworpen.

De in West-Pruisen opereerende troepen hebben bij Soldau een opmarsch der Russische strijdkrachten gestuit en de op den rechteroever van de Weichsel oprukkende sterke Russische troepen in een gevecht bij Lipno zegevierend op Plock (Plozk, op den rechteroever van de Weichsel 40 K.M. ten Oosten van Wloklawek,) teruggeslagen. In deze gevechten werden door ons tot gisteren 5000 gevangenen gemaakt en 10 machinegeweren vermeesterd.

In de sedert eenige dagen gevoerde gevechten is, in aansluiting aan de bij Wloklawek (op den linkeroever v. d. Weichsel, 50 K.M. ten Z.O. van Thorn) behaalde voordeelen, de beslissing gevallen. Verscheidene Russische legercorpsen, die hier tegen onze troepen streden, zijn tot achter Kutno (50 K.M. ten Z.O. van Wloklawek) teruggeworpen. Zij hebben naar tot dusverre geconstateerd is, 23,000 man aan gevangenen verloren en ten minste zeventig machinegeweren en een nog niet vastgesteld aantal kanonen in onze handen gelaten

* * *

DE OOSTENRIJKERS IN SERVIE

WEENEN, 16 November. Officieele mededeeling van het groote hoofdkwartier:

Onze zegevierende troepen hebben den Serviërs geen tijd gelaten zich in de van te voren gereedgemaakte versterkte stellingen te groepeeren. Mitsdien is het ook gisteren voor Waljewo slechts tot gevechten met de vijandelijke achterhoede gekomen, die na korten tegenstand is teruggeworpen en vele krijgsgevangenen in onze handen heeft gelaten. Onze troepen hebben de Kolubara (een zijrivier van de Save) bereikt en Waljewo en Obrenowats (aan de samenvloeiing van de Kolubara met de Save, ten Westen van Semendria) bezet.

BERLIJN, 17 Nov. Volgens de „Voss. Ztg." is in de eerstvolgende dagen de bezetting van Belgrado door de Oostenrijkers te verwachten. De kanonnen der Oostenrijkers beheerschen alle toevoerwegen naar de stad.

* * *

DE STRIJD AAN DE YSER.

Naar de Belgische oorlogscorrespondent van de Tijd seint is het offensief van de Duitschers aan de Yser verlamd. De schok is weerstaan, de vermeestering van Dixmuiden is geen krijgskundige winst geworden voor voortrukkende beweging. Versche Fransche troepen zijn op verschillende punten de verzwakte gelederen der bondgenooten komen versterken, en vermoeide Belgische afdeelingen komen vervangen. Er gaan ook Belgen naar Parijs voor de fortenbezetting, zoodat de versche troepen der Parijsche forten vrij komen.

De corr. spreekt voorts berichten in Engelsche bladen tegen over de verwoestingen, in Yperen aangericht.

„Yperen zou een prooi der vlammen geworden zijn, in een vlammenzee zijn opgegaan; de beroemde lakenhal was vernietigd enz. Ik kan u echter verzekeren, dat — ofschoon Yperen natuurlijk veel geleden heeft — de brand toch beperkt is gebleven tot eenige huizenblokken en Yperen niet in vlammen is opgegaan. De beroemde lakenhal uit de 13de eeuw is ongeschonden gebleven en van een platgeschoten Yperen kan nog niet gesproken worden."

GEBREK AAN LEVENSMIDDELEN IN BELGIE.

Men schrijft uit Vlaanderen:

In het door de Duitschers bezette Belgische gebied begint zich meer en meer het gebrek aan levensmiddelen en andere noodzakelijke of bijna noodzakelijke artikelen te doen gevoelen.

De Duitsche troepen eischen alles op wat zij zelf noodig hebben, en te Gent ontstaat een steeds meer nijpend gebrek aan levensmiddelen.

20.000 K.g. meel worden verwacht, die bestemd zijn voor de stad en omgeving; deze voorraad zal worden gezonden aan het Spaansche en Amerikaansche consulaat.

Wethouder Anseele is thans vertrokken naar Nederland, om te trachten het grootendeels uit Amerika komende en voor België bestemde graan ten minste voor een goed deel naar Gent te doen komen, om het daar te stellen onder beheer der vertegenwoordigers van neutrale staten, ten behoeve der bevolking.

LORD ROBERTS OVERLEDEN.

De bekende Engelsche veldmaarschalk Lord Roberts, is Zaterdag in Frankrijk overleden.

Roberts had een kort bezoek gebracht aan de Indische troepen in Frankrijk, waarvan hij eere-kolonel was. Hij deed daarbij Donderdag een verkoudheid op en overleed na een korte ziekte aan longontsteking.

Lord Roberts werd geboren in 1832. In den Boerenoorlog was hij opperbevelhebber in Zuid-Afrika. Hij ontzette toen Kimberley in Febr. 1900 en maakte commandant Cronjé en het westelijk leger krijgsgevangen.

Van 1900 tot 1904 was hij opperbevelhebber van het Engelsche leger.

De „Times zegt, dat de dood van Lord Roberts een onherstelbaar verlies is voor Engeland.

Ook de Duitsche pers laat zich zeer waardeerend uit over den overleden veldmaarschalk.

In ons Vaderland.

Bij enkele candidaatstelling is gekozen tot lid van de Tweede Kamer de Heer M. C. E. Bongaerts, die bevorderd is tot ingenieur van den Rijkswaterstaat 1e klasse.

VERBOD UITVOER SPEK EN VET.

Het Stsbl. no. 531 bevat een Kon. besluit van den 14den dezer, waarbij is bepaald, dat de uitvoer van versch gezouten, gedroogd en gerookt spek, gesmolten en ongesmolten varkens- en rundervet, zoomede van mengsels van deze vetten onderling en met andere eetbare vetten is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Bij Kon. besluit kan dit verbod tijdelijk worden opgeheven of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing worden verleend.

De bedoeling van dit verbod van uitvoer is, naar men uit Den Haag meldt, den uitvoer te verhinderen van binnen- en buitenlandsch spek, zooals dat in zijden of gedeelten daarvan in den handel wordt gebracht, terwijl daaronder niet begrepen is de uitvoer van ander versch of toebereid varkensvleesch in den vorm van geslachte varkens, ham, bacon, koppen, worst en varkensvleesch in blik.

VERLOF AAN MILITAIREN.

De Minister van Oorlog deelt in de Staatscourant het volgende mede:

Sinds het leger op voet van oorlog is gebracht, richten tal van dienstplichtigen aan den Minister van Oorlog aanvragen om langer verlof dan hun volgens de door den opperbevelhebbor vastgestelde algemeene regeling kan worden verleend.

Van het begin der tegenwoordige omstandigheden af is het overgroote deel van deze aanvragen moeten worden afgewezen. In weerwil hiervan groeit het aantal verlofsaanvragen steeds aan. Wellicht moet dit hieraan worden toegeschreven, dat aan sommigen wel buitengewoon verlof is verleend en dit anderen in de meening doet verkeeren, dat zij evenzeer daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen.

Daarom wordt ter kennis van belanghebbenden gebracht, dat als regel is aangenomen, buitengewoon verlof — zeer dringende gevallen uitgezonderd — niet te verleenen in het persoonlijk belang van een dienstplichtige, maar alleen dan, wanneer op overtuigende wijze en na grondig onderzoek blijkt, dat het verlof ten goede zou komen aan een gewichtig landsbelang of aan een groot maatschappelijk belang, inzonderheid wanneer het verlof van een enkelen persoon eene groote groep van

werklieden voor werkloosheid zal behoeden. Doch dan moet daarenboven de overtuiging nog zijn verkregen, dat voor het behartigen van zoodanig belang de persoon, voor wien het verlof wordt gevraagd, volstrekt onmisbaar, dus ook niet te vervangen is.

Bij de meeste aanvragen nu zijn zulke belangen niet betrokken. Doch ook wanneer dit wel het geval is, blijkt maar al te dikwijls, dat niet ernstig gepoogd is zich met de beschikbare krachten of middelen te behelpen, elkander wederkeerig te steunen of hulpkrachten van elders te verkrijgen. Bovendien wordt menigmaal uit het oog verloren, dat men in de heerschende omstandigheden niet als eisch kan stellen, dat een bedrijf of eene administratie op normalen voet in gang wordt gehouden.

De groote stroom van verzoekschriften is oorzaak, dat eene geregelde afdoening van zaken, ondanks de grootste inspanning meer en meer wordt belemmerd. Zij die niet eene hoogst dringende reden hebben om buitengewoon verlof te vragen of slechts eene reden kunnen aanvoeren, die toch geen kans op inwilliging van het verzoek biedt, dienen zich daarom van het vragen van zoodanig verlof te onthouden.

Het groote aantal verzoekschriften leidt er voorts toe, dat aanvragen, die niet steunen op duidelijk omschreven dringende redenen van den aard als hierboven bedoeld, of niet vergezeld gaan van deugdelijke bewijsstukken daaromtrent, ter zijde zullen worden gelegd.

VERLOVEN AAN MILITAIREN-BANKETBAKKERS.

Door den Generaal-Opperbevelhebber van de land- en zeemacht is ter tegemoetkoming aan de economische belangen der gemobiliseerde strijdmacht bepaald, dat de onder de wapenen zijnde militairen die door een schriftelijke verklaring van den burgemeester der gemeente hunner woonplaats kunnen aannembaar maken, dat zij in het banketbakkersbedrijf werkzaam zijn en daarin gedurende de St. Nicolaasdrukte niet kunnen worden gemist, een extra-verlof kunnen bekomen van 28 Nov. 1914 's avonds na afloop van den dienst tot en met 6 Dec. d.a.v.

ONTPLOFFING DRIJVENDE MIJN. NEGEN DOODEN.

Een ontzettend ongeluk, waarbij negen personen het leven verloren, heeft Maandagnamiddag plaats gehad bij het kustplaatsje Westkapelle op Walcheren.

In de laatste dagen waren op verschillende plaatsen langs de kust een groot aantal aangespoelde mijnen met goed gevolg door marinesoldaten gedemonteerd en geborgen. Toen nu Maandagnamiddag circa kwartier voor drie uur eenige onderofficieren der marine onder toezicht van de luitenants ter zee 2e klasse, J. T. A. J. Bruinsma en L. Munk en den commandant der compagnie der landweer, kapitein Ockhuizen van het Ned. Indische leger, met nog eenige andere personen, eveneens wilden beproeven een aangespoelde mijn te demonteeren, sloeg deze helsche machine plotseling door nog niet opgehelderde oorzaak met een ontzettenden knal uiteen, zoodat de ruiten van verschillende in den omtrek gelegen woningen sprongen.

Op het hooren van den knal snelden aanstonds eenige personen naar de plaats des onheils, waar zij tot hun groote ontzetting vijf zwaar verminkte lijken vonden, n.l. den kapitein Ockhuizen voornoemd, den heer Elsacker, onder-opzichter van den polder Walcheren, den dijkwerker Roolse uit Westkapelle, den ordonnance-wielrijder Smits uit Princenhage en een onderofficier der Marine. Van de vier overige personen, die bij het demonteeren behulpzaam waren geweest, n.l. de luitenants ter zee, Bruinsma en Munk, alsmede een matroos en een onderofficier der Marine, was niets te bespeuren. Vermoedelijk zijn deze vier in zee geslingerd, daar de mijn slechts een meter of acht van de zee verwijderd lag.

Hoe hevig de uitwerking der ontploffing moet geweest zijn, kan o. a. hieruit worden opgemaakt, dat een groot gat van ongeveer 10 vierk. Meter in den dijk werd geslagen, terwijl zware bazaltblokken tot ver in den omtrek lagen weggeslingerd en de palenrij op den dijk over een groote oppervlakte werd vernield.

De burgemeester van Westkapelle, de heer Viruly, die direct na het gebeuren van het ongeval ter plaatse was, liet de deerlijk verminkte lijken, zoo spoedig mogelijk naar de gemeentelijke barak voor besmettelijke zieken overbrengen en nam tevens uitgebreide maatregelen, om de lijken der vier vermisten op te sporen.

Men kan zich de ontroering voorstellen van de soldaten der landweercompagnie bij het vernemen van den tragischen dood van hun beminden kapitein Ockhuizen; velen konden hunne tranen niet bedwingen.

Om 5 uur Maandagnamiddag arriveerden reeds verschillende hooge autoriteiten, die zich onmiddellijk naar de plaats der ontploffing begaven, o. a. de Commissaris der Koningin in de provincie Zeeland, mr. H. J. Luijckmeester, de gewestelijke territoriale bevelhebber, kolonel Blockx, de Majoor van den generalen staf Cremer en de Kolonel van het loodswezen.

Het is nog niet bekend van welke nationaliteit de ontplofte mijn was.

EEN MOOIE DAAD.

Door den Raad van Oud-Vroenhoven is met algemeene stemmen besloten, aan alle militie- en landweerplichtigen, die tengevolge van de buitengewone tijdsomstandigheden onder de wapenen zijn, over 1914 ontheffing van den hoofdelijken omslag te verleenen.

Per Telefoon.

Gisternamiddag ontvingen wij per telefoon de volgende berichten:

ROME. Volgens een telegram van Petrograd aan de Corriera d'Italia hebben de Russen Krakau aan de Noordzijde ingesloten.

LONDEN. De Morning Post verneemt uit Venetië dat een gedeelte van Krakau in brand staat. De stad is aan de Noordzijde door de Russen ingesloten. De val wordt spoedig verwacht.

BERLIJN. Onder de bij Kutno gevangen gemaakte Russen bevindt zich de gouverneur van Warschau met zijn staf.

KOPENHAGEN. Berlinske Tidenske verneemt uit Drontheim dat het S.S. Weimar van Archangel naar Leeds bij Sareholmin aan den grond raakte. Aan boord van het schip bevonden zich 28 Engelsche marine-officieren en matrozen, die met een ijsbreker van Canada kwamen. Zij zijn te Drontheim geïnterneerd.

Hedenmorgen 10 uur.

BATAVIA. Handelsblad. De commandant en marconist van het in de baai van Saban geïnterneerde Duitsche oorlogsschip zijn gearresteerd. Hoewel de verbinding tusschen de Antillen en den telegraafkabel verbroken was, bleek dat er eene geheime draad met ontvanger verborgen was onder het kussen van den marconist. Zij zijn gevangen naar Medan gevoerd waar zij zullen terechtstaan wegens schending van de Nederlandsche neutraliteit.

PARIJS. Communiqué gisteravond 11 uur. De vijand heeft de aanvallen ten Zuiden en Westen van Yperen hernieuwd, zonder dat hierdoor de toestand veranderd is. De algemeene indruk is bevredigend. Gedurende 2 dagen maakten wij min of meer belangrijke vorderingen, o. a. bij het Sas aan de Yser, tusschen Armentières en Arras en in de streek van de Aisne.

CHRISTIANIA. Gisteren is een aanvang gemaakt met de ontwapening van den Duitschen hulpkruiser Berlin, die den vorigen dag te Christiania was aangekomen.

Provinciaal Nieuws.

BOXTEL, 18 November 1914.

— Hedenmorgen vergaderde de gemeenteraad, ter benoeming van een onderwijzer te Breukelen en het Bestuur van 't Werkloozenfonds.

— De wildhandelaar Willems, alhier, verkocht dezer dagen in 't hotel „de Keij" een mooi springlevend ree, van circa 40 pond. 't Beestje, dat nog altijd niet geslacht is, zal als prijs voor 'n biljard-concours dienen. Naar wij vernemen, heeft genoemde wildhandelaar weer twee prachtige beesten: een reebok van 70 pond en één dito geit.

— Zekere A. V. kreeg Zondagavond in beschonken toestond twist met de politie. Na een zeer hevig verzet zijnerzijds, gelukte het de politie V. in verzekerde bewaring te brengen. Tegen V. is procesverbaal opgemaakt, eveneens tegen de vrouw, die bij hem was.

— Zondagmiddag om ongeveer ten 1½ uur, was het vergadering voor de leden der V.P.N. alhier, in de zaal van den heer F. v. d. Meerendonk; deze vergadering was ook voor andere belangstellenden toegankelijk.

Als spreker was uitgenoodigd de Eerw. Broeder Joachim, uit Westmalle (België), die thans als vluchteling in ons midden vertoeft en welke een voordracht zoude houden over de pluimveehouderij in België.

De opkomst der leden was niet groot hetgeen toe te schrijven is aan het zeer slecht weer, doch de besprekingen, vooral over de kippenhouderij en fokkerij, waren er niet minder interessant om.

Zijn rijke ervaringen op het gebied van kippenhouderij deelde hij ons op z'n echt gul Vlaamsch mede en kreeg men daar veel nuttigs en leerzaams voor de kippenhouders te hooren; o.a. over de verschillende raskippen, het fokken, over het voeren, over de grootte hoofdzaak voor de kippenhouderij, over de inrichting van verschillende hokken en rennen en het onderhoud daarvan, waar in de meeste gevallen niet voldoende genoeg op gelet wordt, over de verzorging der kippen en kuikens, over broedmachines, over verschillende ziekten, die bij de kippen zich nu en dan voordoen, enz. enz.

Ruim twee uur wist de Eerw. spreker zijn toehoorders, die hem met alle aandacht volgden, recht aangenaam en nuttig te onderhouden.

Verschillende vragen door personen aan hem gedaan, betreffende de kippenhouderij en fokkerij, werden door hem welwillend en duidelijk beantwoord. Een welverdiend applaus viel hem dan ook ten deel. Door den voorzitter dezer vergadering, den heer Chr. Paddenburg, werd na afloop der besprekingen, dan ook in hartelijke woorden dank gebracht aan den Eerw. Broeder Joachim, voor zijn nuttige en leerzame wenken over de kippenhouderij, hier zoo duidelijk uiteengezet, en spoorde hij de kippenliefhebbers aan, deze nuttige wenken ook te benuttigen en sprak de hoop uit, den Eerw. Broeder Joachim weer eens spoedig op een vergadering van de V.P.N. alhier te mogen hooren spreken en hoopte ook dat het getal belangstellenden dan grooter zoude zijn.

B. C.

POSTKANTOOR TE BOXTEL.

Lijst van de aan dit kantoor ter post bezorgde brieven en briefkaarten, welke wegens onbekendheid van de geadresseerden niet zijn kunnen worden uitgereikt.

1e helft van November.

Brieven binnenland.

Mad. Bernek, Breda.

Brieven Buitenland.

Mr. Störe, Londen.
J. Berghmans, Anvers.
René Claegs, België.
Remi Dompers, Houthalen.
Remi Dompers, Houthalen.
Houtaine, Selzaete.

Buitenland. Briefkaarten.

Mr. Vrijssen, Achel.
Mr. Vrijsen, Achel.

Nota. Aan de afzenders van brieven wordt aanbevolen hun naam en adres op de achterzijde der brieven te vermelden.

VRIJ VERVOER STAATSSPOORPERSONEEL.

Met ingang van 1 Januari a.s. zal aan het personeel der Staatsspoor, dat in het genot is van onbeperkt vrijvervoer, een kaart verstrekt worden, welke het geheele jaar, evenals abonnementskaarten, vrijvervoer geeft op alle lijnen der Staatsspoor.

EXAMENS BOEKHOUDEN.

Voor de tegen einde November a.s. door de Vereeniging van leeraren in het boekhouden, te Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam, Arnhem, Eindhoven, Meppel, Groningen en Utrecht te houden examens, hebben zich 607 candidaten aangemeld.

ONTEIGENING VAN ROGGE IN HET DISTRICT HELMOND.

Op Woensdag 11 November had te Helmond in het Hotel Küster-Rademaker eene conferentie plaats van de burgemeesters of gemachtigden der 49 gemeenten, behoorende tot het district Helmond, betreffende onteigening van rogge.

Voorzitter der vergadering was de heer M. van Hout, Burgemeester te Helmond, terwijl als Secretaris fungeerde de heer P. G. A. G. Panken, Burgemeester van Hoogeloon c. a.

Uit de mededeelingen van den Voorzitter bleek o. a. dat de provincie Noord-Brabant voor deze aangelegenheid is verdeeld in 4 centraalpunten en wel: Oud- en Nieuwgastel, Gilze, Geffen en Helmond.

Tot het raijon Helmond behooren de gemeenten:

Aalst, Aarle-Rixtel, Asten, Bakel c. a., Beek en Donk, Bergeijk, Boekel, Borkel c. a., Boxmeer, Budel, Deurne c. a., Dommelen, Duizel c. a., Eersel, Eindhoven, Erp, Geldrop, Gemert, Gestel c. a., Heeze, Helmond, Hoogeloon c. a., Leende, Lierop, Lieshout, Luijksgestel, Maarheeze, Maashees c. a., Mierlo, Nuenen c. a., Oploo c. a., Riethoven, Sambeek, Soerendonk, Someren, Son c. a., Stiphout, Stratum, Strijp, Tongelre, Valkenswaard, Veldhoven c. a., Vierlingsbeek, Vlierden, Waalre, Westerhoven, Woensel, Zeelst en Zesgehuchten.

Voor het hoofddistrict of centraalpunt Helmond zijn d.d. 31 October jl. door den Commissaris der Koningin uitgenoodigd ten Gouvernementshuize te 's Hertogenbosch, de Burgemeesters van Helmond, Hoogeloon c. a., Erp, Maashees c. a. en Leende, die alstoen als commissie definitief zijn geformeerd, en het werkplan hebben vastgesteld in overleg met den Commissaris der Koningin.

De Commissie heeft het district wederom onderverdeeld in 5 sub-districten, als volgt:

I. Helmond, Asten, Bakel c. a., Deurne c. a., Lierop, Someren, Mierlo, Nuenen c. a., Stiphout, Vlierden.

II. Hoogeloon c. a., Eindhoven, Duizel c. a., Eersel, Gestel, Son c. a., Stratum, Strijp, Tongelre, Veldhoven c. a., Woensel, Zeelst, Aalst, Bergeijk, Borkel c. a., Dommelen, Luijksgestel, Riethoven, Valkenswaard, Westerhoven en Waalre.

III. Erp, Boekel, Gemert, Beek en Donk, Lieshout, Aarle-Rixtel.

IV. Maashees c. a., Boxmeer, Oploo c. a., Sambeek, Vierlingsbeek.

V. Leende, Budel, Heeze, Maarheeze, Soerendonk, Geldrop, Zes-Gehuchten.

Na eene degelijke uiteenzetting van de zaak door den Voorzitter, volgde een langdurig en vruchtbaar debat.

Van de vergadering is een beredeneerd verslag in druk verschenen.

Eene commissie bestaande uit de heeren Panken, Sanders en Van Woerkom zal zich belasten met het onderzoek van de meest practische wijze van vaststelling eener verordening, welke in concept is ingekomen van den Burgemeester van Maashees.

Deze commissie heeft Zaterdag te Eindhoven vergaderd onder voorzitterschap van den heer M. van Hout, Burgemeester van Helmond. Haar advies is bereids ter kennis gebracht van de betrokken gemeenten.

ESCH. Vrijdag hield de onderlinge veefonds „St. Willibrordus," hare gewone najaarsvergadering. Alle aftredende bestuursleden werden met groote meerderheid van stemmen herkozen. De geachte en bekwame voorzitter, de heer Joh. van de Laak, deelde de vergadering mede, dat hij zijne functie wegens gevorderden leeftijd niet meer wenschte aan te nemen, tenzij de leden een plaatsvervanger voor hem kozen voor eventueel voorkomende ongevallen. Aan dat verzoek werd gaarne voldaan en de heer Ant. van den Braak als zoodanig gekozen. Verder werd medegedeeld, dat vanaf Juni 1913 tot Juni 1914 waren verzekerd geweest 148 koeien voor een bedrag van 31.520.50 gld. en dat in het laatste halfjaar geene uitkeeringen waren noodig geweest.

B. C.

BEST. Met den bouw van de stoomklompenfabriek der heeren v. d. Ven en Merkx, is men bereids begonnen.

De aannemer, de heer H. v. Heeswijk, heeft het metselwerk opgedragen aan den heer C. Berends, alhier.

— Van den spoorwegwachter De Laat, werd dezer dagen ook een fietslantaarn ontvreemd.

Zette men toch bij avond de rijwielen binnen.

— Bij eene Zaterdag gehouden drijfjacht der heeren Jurgens, uit Oss, op hun jachtterrein onder deze gemeente, werden met slechts een paar geweren een 70-tal hazen en fazanten neergelegd.

— Vanwege de schaarschheid aan veevoeder, vooral maïs, moeten in deze gemeente de varkens het ontgelden.

Overal in 't rond worden de beesten geslacht en hoort men ze onophoudelijk hun doodenlied zingen.

OIRSCHOT. In de laatste dagen werd door de onbezoldigde rijksveldwachters W. Smulders, A. van Kollenburg, J. Huijbers en F. Wouters, tegen de navolgende personen: P. V., C. V., W. van K., F. van den B. en de gebroeders Fr., allen te Oirschot, proces-verbaal opgemaakt wegens jachtovertreding.

St. OEDENRODE. De vluchtelingen, die Vrijdagochtend zoo welgemoed vertrokken, om van hier naar Engeland te gaan, kwamen Zaterdag allen weer terug daar zij in Vlissingen vernamen dat Engeland geen vluchtelingen meer opnam.

TILBURG. Aan het verzoek van den gemeenteraad aan den commandant der IVe divisie om het sluitingsuur voor de koffiehuizen op een later uur te stellen, is een gunstig onthaal ten deel gevallen, zoodat vanaf Zaterdagavond de café's mogen geopend blijven tot 10 uur.

VUGHT. Tot onderwijzer aan de Bijzondere Jongensschool (hoofd de heer E. Eijkemans) alhier, is benoemd de heer Peijnenburg, thans werkzaam aan het L. O. te Gemert.

— In de vitrine van den heer v. d. Wiel is geëxposeerd een door hem vervaardigde ijzeren gaskroom, voorstellende een ooievaarsnest, waarop de oude ooievaar als grootste lichthouder, terwijl vier jongen over de nest in den bek, ieder met een gaspit licht verspreiden.

We hebben van deze firma reeds menig kunstsmeedwerk gezien, maar nog nimmer dergelijk kunstwerk, dat den kunstsmid ten volle waardig is.

WANROIJ. Zaterdagavond kwamen onze landbouwers, ingevolge eene gedane oproeping, in het R. K. Vereenigingsgebouw bijeen, teneinde opgave te doen van de hoeveelheid voorradige rogge, hetij gezaaid, nog ongedorscht of gedorscht. Over het algemeen bleek, dat er niets voor inbeslagname overbleef. Onze landbouwers leggen zich tegenwoordig meer op aardappel- en bietenteelt, dan op de teelt van rogge toe.

BEEK EN DONK. Maandagnamiddag had bij den graanhandelaar v. d. Putten een ernstig ongeluk plaats. Terwijl de motor niet wilde loopen en men deze herhaaldelijk aan de gang hielp, sprong hij eensklaps, na eenige slagen gemaakt te hebben, geheel uiteen en trof een der stukken den molenaar Bazelmans zoo hevig dat deze bloedend voor dood bleef liggen. Dokter en priester waren spoedig bij de hand. Op het oogenblik is de man naar 't Liefdehuis vervoerd en is zijn toestand, hoewel niet buiten gevaar, toch niet bepaald wanhopig. Men vreest schedelbreuk, terwijl hij ook klaagt over pijn aan de borst.

LIESHOUT. Woensdag was het 25 jaar geleden, dat de Eerw. Zusters zich hier vestigden. De tijden, die we beleven, leenen zich slecht tot feestvieren en alzoo werd die viering tot later uitgesteld. Gaf geen enkel teeken, noch in de kerk, noch een wapperende vlag, noch een serenade blijk van 't zilveren feest, toch mochten de Eerw. Zusters op dien dag zeer vele bewijzen van dankbaarheid en hoogachting ontvangen, die getuigden van haar zegenrijk werken in ons midden.

Burgerlijke Stand.

Boxtel.

van 8 — 14 Nov.

GEBOREN:

Anna J. L., d. van P. M. Dieltiens en C. van Delft (vluchtelingen). — Johanna H., d. van J. van der Aa en E. van der Sande, Breukelen. — Drika C., d. van H. Boeren en J. M. van der Staak, Langenberg. — Adriana W., d. van M. van den Aker en H. de Bie, Lennisheuvel. — Johannes P. A., z. van H. Dimmers en M. P. van den Boomen, Breukelen.

GETROUWD:

Willem H. Peters, 25 j., Venlo en Magdalena M. Schreven, 27 j. Breukelen.

OVERLEDEN:

Wilhelmina van der Schoot, wed. van J. van Leent, 75 j., Nieuwstraat.

D. en Aa.

MARKTEN.

Maandag 23 November.

Uden, jaarmarkt.

Dinsdag 4 November.

Osch, vee, varkens, biggen, landbouwproducten, enz.

Cuijk en St. Agatha, jaarmarkt.

Mierlo, paarden, beesten.

Wijchen, paarden, vee.

Woensdag 25 November.

's-Hertogenbosch, paarden, vee, varkens, linnen, laken, enz.

Osch, paarden.

Militair Gezag.

De Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger, het militair gezag uitoefenende in de provinciën Noord-Brabant, Limburg en Gelderland ten Zuiden van de Waal,

handelende krachtens artikel 22 der Wet van 23 Mei 0899 Staatsblad No. 128.

Besluit

voor de provincie Limburg, voor de gemeenten der provincie Noord-Brabant, gelegen tusschen de Belgische grens en de gemeenten (deze inbegrepen): Halsteren, Wouw, Roosendaal en Nispen, Oud- en Nieuw-Gastel, Oudenbosch, Hoeven, Etten en Leur, Princenhage, Teteringen, Gieneken, en Bavel, Gilze en Rijen, Tilburg, Udenhout, Haaren, Esch, Boxtel, St. Oedenrode, Lieshout, Beek en Donk, Gemert en Bakel en Milheeze, alsmede voor de gemeenten der provincie Gelderland: Nijmegen, Ubbergen, Groesbeek en Heumen.

vast te stellen de havolgende verordening.

Artikel 1.

Het is aan een ieder, met uitzondering van de wapenhandelaars en van hen, die reeds voor de afkondiging van deze verordening van het militair gezag de vergunning hebben bekomen om de wapenen en munitie te behouden — verboden, wapens en munitie in voorraad te hebben, zonder schriftelijke verklaring van den burgemeester zijner woonplaats, waaruit blijkt, dat hem het bezit van wapens en munitie is toegestaan.

Artikel 2.

Het is aan een iederverboden om op eene of andere wijze wapens van de hand te doen zonder schriftelijke toestemming van den burgemeester zijner woonplaats.

Artikel 3.

Het is aan een ieder verboden, geschriften, platen, teekeningen of drukwerken, door welken inhoud de belangen van den staat zouden kunnen worden geschaad, te drukken, uit te geven, te verspreiden, aan te plakken, in den handel te brengen of in voorraad te hebben, dan wel te bevorderen, dat zulks geschiedt.

Artikel 4.

Een ieder, die personen, niet behoorende tot de Nederlandsche krijgsmacht in zijne of hare huizen of aanhoorigheden opneemt, is gehouden binnen 24 uren na hunne aankomst, daarvan opgave te doen ter gemeente secretarie, onder overlegging van paspoorten, geleidebrieven of andere authentieke bescheiden, waaruit de identiteit dier opgenomenen kan blijken.

Artikel 5.

Overtreding van de in de artikelen 1, 2, 3 en 4 gegeven voorschriften wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste één maand of geldboete van ten hoogste drichonderd gulden.

Artikel 6.

Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging. De afkondiging geschiedt door aanplakking in elke gemeente, ter plaatse, waar zulks van gemeentewege gebruikelijk is ingevolge opdracht gegeven aan den Burgemeester door het militair gezag of door de militaire autoriteit, belast met de uitvoering van de door genoemd gezag gegeven bevelen.

Artikel 7.

Met het toezicht op de naleving dezer verordening zijn belast de ambtenaren, vermeld in art. 8 Wetboek van strafvordering,

de marechaussee en de dienaren der gemeentelijke politie.

Artikel 8.

Door deze verordening worden ingetrokken alle proclamatiën, kennisgevingen, bekendmakingen, en verordeningen, welke door eene militaire autoriteit zijn uitgevaardigd en niet door mij onderteekend; met dien verstande, dat nog van kracht blijven die proclamatiën, kennisgevingen, bekendmakingen en verordeningen, welke betrekking hebben op de in ons land vertoevende uitgewekenen van vreemde nationaliteit en die door eene andere militaire autoriteit dan mij zijn onderteekend.

Aldus vastgesteld door het militair gezag voornoemd op 9 November 1914.

De Commandant van het Veldleger
BUHLMAN.

Er is hiervan, ingevolge artikel 6 dezer verordening, afkondiging geschied op 16 November 1914 te Boxtel.

De Burgemeester,
A. GIJSEN.

Marktberichten.

Noord-Brab. Limb. Botermijn.

EINDHOVEN, 17 Nov. Aanvoer 10810 K.G. Hoogste prijs f 1.51, laagste prijs f 1.42 middelprijs f 1.48.

MAASTRICHT, 17 Nov. Aangevoerd 40085 kilo, hoogste f 1.52, laagste f 1.45 middelprijs f 1.50.

's-BOSCH, 16 Nov. Aangevoerd 142 vette kalveren. Prijs 1e kwaliteit f 0.66 tot f 0.72 2e kwal. f 0.60 tot f 0.66 3e kwal. f 0.54 tot 0.60 per K.G.

Eier-Veilingen.

ROERMOND, 14 Nov. Aanvoer 34200 eieren Hoogste prijs f 9.40, middelprijs f 9.10 laagste prijs f 08.70 per 100.

AMSTERDAM, 13 Nov. Aanvoer 390 eieren Kipei 8.80—11.80. Eendei 6.20—6.40 per 100 Kalkoenei 00.00—0.00. Kievitsei 00.00. Midden prijs 9.60.

A. van Heessel,
BOXTEL, Eindhovensche weg.
Handel in alle soorten
STEENKOLEN,
Anthraciet en Briketten
COKES.

J. VAN DER MEIJDEN-VAN DE PAS,
Rechterstraat, BOXTEL.
STEENKOLENHANDEL.
Noötjes, Anthracites en Briketten.
Levert aan hals tegen sterk concurreerende prijzen.

Bruinkoolbriketten G. R.
het van ouds bekende merk dat de
beste doofkolen geeft is te *Boxtel*
uitsluitend verkrijgbaar aan boven-
staand adres.

Houtskoolbriketten aan lage prijzen.

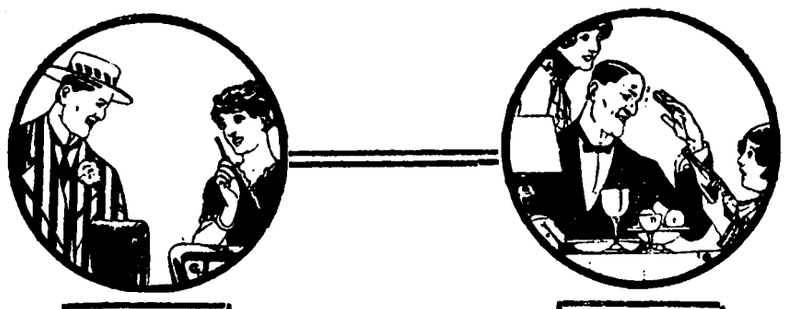

Altijd bij de Hand.

's Morgens, - 's Middags, - 's Avonds,

moet gij de onovertroffen Abdijsiroop hebben, teneinde de talrijke borstziekten en keelaandoeningen te kunnen bestrijden, die het gevolg zijn van plotselinge veranderingen in de weergesteldheid.

Neemt de Abdijsiroop:

Als gij begint te niezen, een gewone verkoudheid is meestal het begin en de oorzaak van ernstige borstziekte.

Als gij geplaagd wordt door een hardnekkigen prikkelenden hoest.

Als Uw kinderen slijm- en kinkhoest hebben. De

ABDIJSIROOP

zal het gevaar in aanvang afsnijden en afwenden, want zij geneest zeker, snel en grondig. Onovertroffen middel tegen asthma, bronchitis, influenza, slijm- en kinkhoest, borstbenauwdheden, hoest en verkoudheid en vele andere borst-, keel en longaandoeningen. Borstversterkend, ziektekiemdoodend, slijmoplossend, onschadelijk.

Per flacon f1.—, f2.— en f3,50. Eischt onze handteekening L. J. AKKER, Rotterdam. Alom verkrijgbaar.

Te *Berkel*, A. BRENDERS; *Boxtel*, H. DE HAAS-SELHORST, Stationstraat; *Esch*, Wed. A. KONINGS; *Gemonde*, A. v. d. VELDEN-v. d. SLOOT; *Haaren*, J. BOONS; *Liempde*, P. THOMASSEN en JOS. P. v. d. VELDEN; *Moergestel*, Wed. J. van VELDHOVEN. *St. Michiels-Gestel*, H. van BREUGEL en Wed A. VAN GULICK; *Oisterwijk*, J. J. BLOMJOUS en JOH. v. LOON; *St. Oedenrode* A. MOONEN; *Udenhout*, P. L. J. RATS Vermeulen *Vught*, M. W. VAN DER HEIDE en bij alle Drogisten en de meeste Apothekers

R. de Haas-Selhorst
BOXTEL.

Verkrijgbaar:

Emulsie (of witte levertraan), gewone levertraan verpakt in flesschen, ook bij de maat. Gestoomde of smaaklooze levertraan in flacons.
Staalpillen à 1 gld. per 1000 stuks. Staalwijn, Kruienwijn, Eiwitstaal.

Verder alle soorten DROP als:

Cassans Longo, St. Franco, Muzie- en Anijsdrop, Salmiakpastilles, Katjesdrop, Jujubes gecandeerd, enz.
Hoesttabletten, Mentholpastilles, Emserpastilles, Gerandelpastilles, Pastilles Poncelet, Goudronpastilles, Chlonkalipastilles, Formanwatjes, Emserwater, Frans Jozef Bitterwater, Vichywater, Teppelitzwater, Druivenborsthoning, Rheumatiekwatten, Thermogène, Honingrozentabletten en Crème Peltzer, speciaal voor springhanden en wintervoeten.

Depot der ECHTE ABDIJSIROOP en KLOOSTERBALSEM.

Benzine-Depôt van den A. N. W. B.

Zware en lichte benzine in bussen à 10 liter tegen marktprijs.
Zij, die een contract willen sluiten van 1000 L. in een jaar af te nemen, genieten 5 gld. reductie.
Concurreerende prijzen. Let vooral op de goede kwaliteit, waarvoor steeds ingestaan wordt.

Aanbevelend.

Copiëerpersen en Tafeltjes,
Copieboeken, Potten en Kwasten,
Olie- en Vloeibladen,
Copiëer-inkten.

Boekhandel van J. P. TIELEN - Boxtel.

Abonneert U op
„Centraal-Brabant".

VERSCHENEN:

„HEER, RED ONS, WIJ VERGAAN!"

Gebedenboekje voor onze bange tijden, door den Z.Eerw. Pater Henricus, Ord. Cap.

INHOUD:

VOORWOORD.

Beschouwingen.

I. Oorlogsjammer.
II. Lijden.
III. Straf?
IV. Bidden.
V. Oorlog en Godsdienst.
A. Nuttige wenken uit de H. Schriftuur.
B. Kerk en Oorlog.
VI. Roomsche Vaderlandsliefde.

Gebeden.

Nota.
Morgengebed.
Avondgebed.
Korte aflaatgebedjes gedurende den dag.
H.H. Sacramenten van Biecht en Communie.
De H. Mis in onze droeve dagen.
Dies Irae.
Gebeden onder het Lof.
Noveen om God den Vrede te vragen.
H. Kruisweg in deze tijden van troebelen.
Godvr. Oefeningen ter eere van Jesus' Doodstrijd.
Litanie tot de Goddelijke Voorzienigheid.
In Jezus' Naam.
Barmhartigheid, o God!
Gebed tot Jezus' H. Hart tot herstel v. d. Vrede.
Novene ter eere v. O. L. Vrouw der Zeven Smarten.
Vereering der Zeven Smarten en Vreugden van den H. Jozef.
Gebed tot den H. Aartsengel Michaël.
Gebed voor de Geloovige Zielen.
Gebed tot den H. Franciscus v. Assisië.
Gebed tot den H. Antonius v. Padua.
Gebed voor de gevallen soldaten en hun betrekkingen.
Gebed voor 't Koninklijk Huis.
Gebed door militairen te bidden.
Litanie ter eere v. d. H. Gerardus Majella.
Litanie ter eere v. d. H. Barbara.
Litanie om zalig te sterven.
Litanie tot lafenis der Gel. Zielen.

Gezangen.

1. Slechts U, o Heer!
2. Lijden.
3. De Hemel.
4. Golgotha.
5. In d' Ure vol Gevaar. (Wijze »Rozenkranslied«.)
6. Geef Vrede, Heer! (Wijze »O God van Liefde« enz.)

Groot **128** bldz. Prijs **25 cent**; franco per post **27 cent.**

De vorige werkjes van den Z.Eerw. Schrijver — de H. Mis, Noveen en Kruisweg voor den vrede — werden binnen drie weken in **10.000** ex. verkocht.

Geen enkel Lezer van het Zondagsblad mag verzuimen dit uitstekend gebedenboekje van den bekenden Redacteur van ons Zondagsblad, speciaal geschreven voor onze ernstige tijden, te bestellen.

Verkrijgbaar in den Boekhandel, bij de Agenten en Agentessen van het Zondagsblad en bij de Uitgevers.

IJverige wederverkoopers(sters) gevraagd tegen flinke provisie.

Uitgave N. V. Boekdrukkerij „Helmond", Helmond.